002
ΠΡΒ
Πλη. ΕΤ.
ΣΥΝ. Α
1859-1860
Τ. 2

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

ΤΗΣ

ΒΟΥΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ

ΠΡΩΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

ΤΗΣ

ΕΚΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1860.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

ΤΗΣ

ΒΟΥΛΗΣ

ΤΗΣ Λ'. ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΔ'.

Τῆς 11 Φεβρουαρίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἔκθεσίν τε καὶ νομοσχέδιον περὶ γραμματοσήμου, ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι !

Πρὸς ἄρσιν τῶν δυσκολιῶν, αἵτινες, ὡς προεβλέπετο, ἐμελλον ν' ἀπαντηθῶσι κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπὸ 17 Μαΐου 1855 ΣΠΘ'. νόμου περὶ γραμματοσήμου, ἀνεβλήθη, ὡς γνωστὸν, αὐτὴ δυνάμει τῶν ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1856 καὶ 6 Μαΐου 1858 ΤΑΓ' καὶ ΥΞΗ' νόμων μέχρι τέλους τοῦ λήξαντος 1859 ἔτους, καὶ παρεσκευάσθη τὸ ἀπαιτούμενον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἰσάγοντες κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ συνοδεύσωμεν μὲ τὰς ἀκολούθους ἐξηγήσεις.

Τὸ νομοσχέδιον σύγκειται ἐξ ἄρθρων 20, ὧν τὰ πλεῖστα τροποποιοῦσι διατάξεις τοῦ μὴ ἐκτελεσθέντος νόμου, τινὰ δὲ περιέχουσιν ἐν γένει, ἢ ἐν μέρει νέας. Αἱ διαφοραὶ αὗται τοῦ νομοσχεδίου, ἀντιπαραβαλλομένου πρὸς τὸν νόμον, ἔχουσι κατ' ἄρθρον ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 1. Ἀντὶ τῆς φράσεως «πᾶν γράμμα ἀποστελλόμε-

νον διὰ τῶν δημοσίων ἢ δημοτικῶν ταχυδρομείων ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου» φέρει τὸ νομοσχέδιον «πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου.» ἡ διαφορὰ αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῶν λόγων, ὅτι ἰδιωτικὰ ταχυδρομεῖα δὲν ὑπάρχουσιν, ὥστε ἡ λέξις «δημοσίων, ἥτις ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιστάσει ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαία πρὸς διάκρισιν, ἀποβαίνει περιττὴ, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ὡσαύτως ταχυδρομεῖα δημοτικὰ, ἀλλὰ ταχυδρόμοι δημοτικοί, ὧν τὰ ἔργα ἐκπληροῦσιν οἱ δημαρχικοὶ κλητῆρες, ἐνιαχοῦ δὲ εἰδικοὶ ταχυδρόμοι.

Ἐκτὸς τούτου ὁ νόμος δὲν προνοεῖ περὶ τῶν κλασμάτων τῶν μεταξὺ τῶν γραμμῶν 15 καὶ 16 καὶ τῶν γραμμῶν 30 καὶ 31, καὶ παρέχει ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ πληρωτέου ταχυδρομικοῦ τέλους ἐπὶ γραμμάτων βάρους γραμμῶν 15 καὶ πλέον μέχρι 16, 30 καὶ πλέον μέχρι 31, διὸ συνετάχθη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ νόμου ἀκριβέστερον, ὁρισθέντος τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους εἰς λεπ. 20 μέχρι 15 γραμμῶν, εἰς λεπτ. 40 πλέον μὲν τῶν 15, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμῶν, καὶ εἰς λεπτὰ 80 πλέον μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμῶν. Προστετέθη δὲ καὶ διάταξις ὑποβάλλουσα εἰς τὰ ἡμίση τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν τὰ γράμματα τὰ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου. Περὶ τούτων προβλέπει τὸ ἀπὸ 6/18 Νοεμβρίου 1837 Β. διάταγμα (ἀριθ. ἐφημ. 42, σελὶς 176) τὸ προσδιορίζον τὴν διατίμησιν τῶν ἐπιστολῶν καὶ φακέλλων τῶν παραδιδομένων εἰς τὰ ταχυδρομεῖα ἵνα διανεμηθῶσιν ἐπιτοπίως. Ὑποβάλλει δ' αὐτὰ εἰς τὰ ἑξῆς ταχυδρομικὰ τέλη.

Τὸ ἁπλοῦν γράμμα γραμμῶν 15 ἀποκλειστικῶς

	εἰς ταχυδρομικὸν τέλος . . .		λεπ.	10
ἀπὸ 15—30	»	»	»	20
» 30—60	»	»	»	30 καὶ

οὕτω καθεξῆς, δηλαδὴ ἀπὸ 30 εἰς 30 γραμμὰς 10 λεπτὰ περιπλέον.

Κατὰ τὸ νομοσχέδιον δὲ γράμμα βάρους μέχρι 15 γραμμῶν ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 10, ὅταν δ' ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν 15, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμῶν, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 20, καὶ ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμῶν, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 40.

Ἄρθρον 2. Τὸ 2 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ἀντικαθίστησι τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου, ὑποβάλλον τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὰ τέλη, εἰς ἃ ὑπόκεινται καὶ τὰ γράμματα, περιορίζει δὲ τὰ τέλη ταῦτα εἰς τὰ ἡμίση τῶν διὰ τὰ γράμματα τελῶν χάριν εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου.

Ἄρθρ. 3. 4. 5. 6 καὶ 7.

Τὰ ἄρθρα 3. 4. 5. 6 καὶ 7 προσδιορίζουσι τὰ ταχυδρομικὰ τέλη τῶν ἐφημερίδων, περιοδικῶν συγγραμμάτων, ἐντύπων διαφόρων, βιβλίων ἐν γένει καὶ πρωτοκόλλων.

Ὁ νόμος ἐν ἄρθρῳ 2 διατιμᾷ τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα κατὰ φύλλον πλῆρες ἢ μὴ πλῆρες, ὑποβάλλων ἕκαστον τούτων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐξωφύλλου, εἰς ταχυδρομ. τέλος λ. 2, διαιρῶν δὲ τὰ βιβλία εἰς δύω κατηγορίας, δηλονότι εἰς ἐκκλησιαστικὰ καὶ διδακτικὰ, ἢ ἐπιστημονικὰ, ὑποβάλλει ταῦτα τε καὶ τὰ ἔντυπα πρωτόκολλα, δεδεμένα ἢ μὴ, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος κατὰ λόγον τοῦ βάρους των, τουτέστι μέχρι μὲν τῶν 100 γραμμῶν βάρους εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 10, ἀπὸ 100 δὲ μέχρι 200 εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 20 καὶ καθεξῆς, αὐξανομένου δηλαδὴ τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους ἀνὰ πᾶσαν ἑκατοντάδα γραμμῶν κατὰ λεπ. 10· ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 3 διατιμῶν τὰ διάφορα ἔντυπα κατὰ φύλλον, ὑποβάλλει ἕκαστον τούτων, ἄνευ διακρίσεως μεγέθους, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 4.

Τὸ νομοσχέδιον εἰσάγει ἀντὶ τῆς κατὰ φύλλον διατιμήσεως τὴν κατὰ βάρος, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἵνα ἄρῃ τὰς δυσκολίας, ἃς συνεπάγεται εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἡ ἀρίθμησις τῶν φύλλων τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων, προσέτι δὲ καὶ τῶν ἐφημερίδων, ὁσάκις πέμπονται διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς δέσμας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα καταπαύσῃ ἀδικίαν προσγενησομένην ὡς ἐκ τῆς κατὰ φύλλα διατιμήσεως εἰς τὰ περιοδικὰ συγγράμματα.

Τῷ ὄντι, κατὰ τὰς γενομένας παρατηρήσεις, ἐὰν τὰ ἐκδιδόμενα νῦν περιοδικὰ συγγράμματα διατιμηθῶσι κατὰ φύλλον, θέλουσιν ὑποβληθῆ εἰς τ' ἀκόλουθα τέλη.

1) Ἡ Ἰατρικὴ Μέλισσα συγκειμένη ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 7 μετὰ τοῦ ἐξωφύλλου εἰς ταχυδρ. τέλος . .			λεπτῶν	14
2) Ἡ Πανδώρα ἐκ	5	»	»	10
3) Ὁ Ἀσκληπιὸς	» 5	»	»	10
4) Ὁ Σόλων	» 4	»	»	8
5) Ὁ Ἱερομνήμων	» 7	»	»	14
6) Ὁ Εὐαγγελ. Κῆρυξ	4	»	»	8

ἐν ᾧ διατιμωμένων κατὰ βάρος εἰς γραμμὰς, συμφώνως πρὸς τὸ νομοσχέδιον, τὸ ταχυδρομικὸν τέλος τῆς μὲν Μελίσσης, ἑλκούσης βάρος 72 γραμμῶν, ἔσται λεπ. 8, τῆς Πανδώρας, ἑλκούσης βάρος γραμμῶν 55, λεπ. 6, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἔχοντος βάρος γραμμῶν 42, λ. 5, τοῦ Σόλωνος, ἔχοντος βάρος γραμμῶν 36, λεπ. 4, τοῦ Ἱερομνήμονος, βάρους γραμμῶν 60, λεπ. 6, καὶ τοῦ Εὐαγγελικοῦ Κήρυκος, ἔχοντος βάρος γραμμῶν 42, λεπ. 5. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα ὑποβάλλονται εἰς μετριώτερα τέλη· καὶ παρ' ἡμῖν δὲ ἡ καθεστῶσα νομοθεσία, ἂν καὶ οὐδέποτε ἐφηρμόσθη, ὡς συμφωνουμένων τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν κατ' ἀποκοπὴν, τὰ εὐνοεῖ, διότι κατὰ τὸ ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1837 Β. διάταγμα περὶ διατιμήσεως περιοδικῶν συγγραμμάτων κλ. (ἐφημ. Κυβερ. ἀριθ. 45. σελ. 188), συλλογαὶ, περιοδικὰ συγγράμματα, περιοδικὰ φυλλάδια τῶν νόμων, ἢ χρονικὰ ὑπομνήματα δημοσιευόμενα ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀφιερωμένα μόνον εἰς τὰς τέχνας, ἐπιστήμας, ἢ βιομηχανίαν, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρ. τέλος 3 λεπτῶν τὸ τυπογραφικὸν φύλλον, ἐν ᾧ καθ' ἕτερον Β. διάταγμα τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἐν γένει ἢ ἐν μέρει πραγματευόμενα περιοδικὰ συγγράμματα ὑπόκεινται εἰς ταχυδρ. τέλος λεπ. 4 κατὰ φύλλον ὑποδεκαμέτρων καὶ κατωτέρω· ἡ κατὰ βάρος ἄλλως τε διατίμησις οὐδόλως ἐπιβαρύνει τὰς ἐφημερίδας, διότι, κατὰ τὰς γενομένας παρατηρήσεις, ἐκ τῶν νῦν ἐκδιδομένων ἐνταῦθα τε καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις 29 ἐφημερίδων ἡ Ἀθηνᾶ ἔχει τὸ μεγαλείτερον βάρος, συνιστάμενον εἰς γραμμὰς 22, καὶ θέλει ὑπόκεισθαι εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 3 τὸ φύλλον· πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ, ὧν τὸ βάρος ποικίλλεται μεταξὺ τῶν γραμμῶν 5 καὶ 18, θέλουσιν ὑπόκεισθαι εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λ. 2. Εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν ἄρθρων τούτων τοῦ νομοσχεδίου, τὰς ἀφορώσας τὴν διαβάθμησιν τοῦ βάρους τῶν ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων καὶ τῶν διαφόρων ἐντύπων, τὸν τρόπον τῆς ἀποστολῆς κτλ. νομίζομεν περιττὸν νὰ ἐλθωμεν, διότι αἱ περὶ τούτων διατάξεις εἰσὶ σαφεῖς· παρατηροῦμεν δὲ μόναν, ὅτι τὰ περὶ βιβλίων ὡρίσθησαν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ γενικώτερον, ἀντικατασταθεισῶν τῶν φράσεων τοῦ νόμου «βιβλία ἐκκλησιαστικὰ, διδακτικὰ ἢ ἐπιστημονικὰ» διὰ τῶν «βιβλία ἐν γένει χαρτόδετα, ἢ βιβλιοδετημένα».

Ἄρθρ. 8. Διὰ τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ νόμου προνοοῦνται τὰ περὶ ἀτελείας τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων, καὶ διὰ μὲν τοῦ §. α. αὐτοῦ δίδεται ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν ἐπισήμων, καθ' ὃν τοιαῦτα

εἰσὶ τὰ ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀρχῶν τοῦ Κράτους ἐπιστελλόμενα· διὰ δὲ τοῦ §. β'. ὁρίζονται τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἡμιεπισήμων, ἢ μᾶλλον ὁρίζεται τίνες ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἐπιστέλλωσι τοιαῦτα, καὶ τίθενται τὰ ὅρια τοῦ δικαιώματος τούτου. Τὸ νομοσχέδιον ἔχει ἄλλως· καθιεροῖ καὶ αὐτὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀτελείας τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων καὶ τῶν ἡμιεπισήμων, κατὰ τρόπον ὅμως μᾶλλον ἀπόλυτον, κατὰ δὲ τὸ παράδειγμα τῆς νομοθεσίας ἄλλων ἐθνῶν παραπέμπει τὸν προσδιορισμὸν τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα Β. διατάγματος, παρέχον οὕτω τὴν εὐκολίαν εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν νὰ κανονίσῃ τὰ περὶ τούτου καταλληλότερον καὶ συμφερωνότερον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας, ὁρίζουσα, πλὴν τῶν χαρακτηριστικῶν, καὶ τοὺς τηρητέους ὅρους ἐν τῇ ἀποστολῇ αὐτῶν καὶ ἰδίως τῶν ἡμιεπισήμων πρὸς πρόληψιν καταχρήσεων· σημειοῦμεν δ' ἐνταῦθα, ὅτι παρ' ἡμῖν Β. διατάγματα, δι' ὧν ἐχορηγήθη ἀτέλεια, εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

α.) Τὸ ἀπὸ 21 Ἰουνίου /3 Ἰουλίου 1837, καθ' ὃ τὰ δικόγραφα τῶν πενήτων ἀποστέλλονται δωρεὰν, ὅταν ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος τῆς ἐπιστολῆς ὑπάρχῃ σημείωσις «δικόγραφον πένητος» χρονολογημένη καὶ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου εἰσαγγελέως ἢ ἀντεισαγγελέως, προέδρου ἐμποροδικῶν, ἢ εἰρηνοδίκου, καὶ φέρῃ τὴν ἐπίσημον τῶν ἀρχῶν τούτων σφραγίδα.

β'.) Τὸ ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου /7 Φεβρουαρίου 1837, τὸ ὁποῖον χορηγεῖ ἀτέλειαν εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας, καὶ ἕτερον διάταγμα ἐκδοθὲν τὸ 1838 καὶ χορηγοῦν ἀτέλειαν εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ Πανεπιστημίου.

γ'.) Τὸ ἀπὸ 15/27 Ἀπριλίου 1842, τὸ ὁποῖον χορηγεῖ ἀτέλειαν εἰς τὰ ἡμιεπίσημα τῶν ὑπουργῶν πρὸς τοὺς ὑπαγομένους εἰς αὐτοὺς ὑπαλλήλους, τὰ τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς, τὰ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἐν γένει τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὰ τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων πρὸς τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τὰ τούτων πρὸς τὸν γενικὸν διευθυντὴν, καὶ προσδιορίζει τοὺς ὅρους τοὺς τηρητέους ἐν τῇ ἀποστολῇ τῶν ἡμιεπισήμων τούτων.

Ἄρθρ. 9. Τὸ ἄρθρον 9 τοῦ νομοσχεδίου ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου· ἀντὶ τῆς περικοπῆς «ἐπὶ τῶν παραδιδομένων εἰς τὰ ταχυδρομεῖα γραμμάτων, ἐφημερίδων, δειγμάτων κλ.» τοῦ ἐδαφίου 1 φέρει τὸ νομοσχέδιον «ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βασιλείου ἀποστελλομένων

γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους» τοῦτο δὲ, διότι καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους διευθυνόμενα γράμματα καὶ λοιπὰ εἰς τὰ ταχυδρομεῖα παραδίδονται, ἢ μᾶλλον διὰ τῶν ταχυδρομείων ἀποστέλλονται, ἀλλὰ περὶ τούτου ὁρίζει τὸ ἄρθ. 10.

Τὸ 3 ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου τούτου, ἐπέχον τόπον τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 6. τοῦ νόμου, εἶναι ὅλως διάφορον.

Ὁ νόμος δὲν προνοεῖ περὶ τῶν γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων τῶν φερόντων γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας, οὐδὲ περὶ τοῦ πρακτέου ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ἀποστολεὺς τοιούτων ἢ καὶ ὅλως μὴ φερόντων γραμματόσημον καθίσταται ἐξ οἱουδήποτε ἐπ' αὐτῶν σημείου γνωστός· τὸ νομοσχέδιον ἀπ' ἐναντίας προνοεῖ περὶ ἀμφοτέρων, ὁρίζον μὲν γενικῶς, ὅτι καὶ τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας δὲν ἀποστέλλονται, ὑποχρεοῦν δὲ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν νὰ γνωστοποιῇ εἰς τὸν ἀποστολέα, ἂν ἐξ οἱουδήποτε σημείου ὑπάρχοντος ἐπὶ τῶν γραμμάτων καὶ λοιπῶν καθίσταται γνωστός, τὸ αἴτιον τὸ κωλύον τὴν ἀποστολὴν, καὶ νὰ τὸν προσκαλῇ νὰ ἐπιθέσῃ τὸ γραμματόσημον ἢ νὰ συμπληρώσῃ αὐτό· ἐκτὸς δὲ τούτου νὰ δημοσιεύῃ κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν μὴ φερόντων γραμματόσημον, ἢ φερόντων τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους διά τινος τῶν δημοσιωτέρων ἐφημερίδων πρὸς γνῶσιν τῶν ἀποστειλάντων αὐτά· αἱ διατάξεις αὗται σκοπὸν προτίθενται, ὡς πρόδηλον, νὰ ἐξασφαλίσωσιν, ὅσον ἔνεστι, τὰ συμφέροντα τῶν ἀνταποκρινομένων. Ἡ Κυβέρνησις μάλιστα, ὑπ' ὄψιν ἰδίως ἔχουσα τὰ λάθη, εἰς τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τοῦ ὅλως νέου τρόπου τῆς καταβολῆς τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν θέλουσι περιπίπτει κατ' ἀρχὰς οἱ ἀνταποκρινόμενοι, καὶ ὅτι πανταχοῦ, ὅπου εἰσήχθη κατὰ πρῶτον τὸ γραμματόσημον, οἱ νομοθέται, μὴ ἀποβλέψαντες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν αὐστηρὰν καὶ ἀδυσώπητον τήρησιν τῆς διατάξεως περὶ τῆς προκαταβολῆς τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν ὑπὸ τοῦ ἀποστέλλοντος, ἐπεδίωξαν τὴν κατόρθωσιν τῆς εἰσαγωγῆς της βαθμηδὸν καὶ δι' ἐμμέσου τρόπου, ἵνα προλάβωσιν ἐνδεχομένην διατάραξιν τῶν κοινωνικῶν καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων ἐκ τοῦ ἀποτόμου τῆς ἐφαρμογῆς, καὶ ἵνα ἐξοικειώσωσι βαθμηδὸν τοὺς πολίτας πρὸς τὸ νέον σύστημα, ἐσκέφθη πολὺ ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸ νομοσχέδιον τὴν διάταξιν, ὅτι ἐπιτρέπεται ν' ἀποστέλλωνται εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τά τε μὴ φέροντα γραμματόσημον καὶ τὰ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας γράμματα καὶ

λοιπὰ, ἐπιβαρυνομένου τοῦ ἐπιγραφομένου, ἂν τὰ δεχθῇ, μὲ διπλάσιον μὲν ταχυδρομικὸν τέλος, ὅταν τὰ γράμματα καὶ λοιπὰ δὲν φέρωσι ποσῶς γραμματόσημον, μὲ διπλάσιον δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ὅταν φέρωσι γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας· μόνον δὲ ἐκ φόβου μὴ ἡ ἐξαίρεσις λάβῃ τὸν τόπον τοῦ γενικοῦ κανόνος ἀπετράπη τῆς εἰσαγωγῆς τοιούτων διατάξεων καὶ περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν ἐν τῷ τελευταίῳ ἐδαφίῳ τοῦ προκειμένου ἄρθρου ἐξαίρεσιν, καθ' ἣν ἐπὶ ἓν ἔτος μετὰ τὴν μεταποίησιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον καὶ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ, τὰ γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας ἀποστέλλονται εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἀλλ' ἐπὶ καταβολῇ ὑπὸ τῶν ἐπιγραφομένων τοῦ ἐλλείποντος μέν, ἂν τοῦτο ἦναι ἴσον τῷ ἡμίσει τοῦ ὅλου ἐννόμου τέλους, ἢ ἔλαττον αὐτοῦ, τοῦ διπλασίου δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ἂν τὸ ἐλλεῖπον τοῦτο ἦναι μεῖζον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἐννόμου τέλους. Ἡ διάταξις αὕτη φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἄδικος, ὡς τιμωροῦσα τὸν ἐπιγραφόμενον διὰ παραδρομὴν τοῦ ἀποστέλλοντος, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πρῶτος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ δεχθῇ τὸ γράμμα ἢ ἄλλο, ἀλλ' ἐλεύθερος νὰ τὸ δεχθῇ ἢ νὰ μὴ τὸ δεχθῇ, ἡ παραδοχὴ παρέχει τὸ τεκμήριον, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ γράμματος συμφέρον εἶναι πολὺ ἀνώτερον τοῦ πληρωτέου εὐτελοῦς ποσοῦ, ὅπερ εἰς οὐδὲν λογίζεται ἀπέναντι τοῦ εἰρημένου συμφέροντος, ἢ ὅτι ἔχει τὴν εὐκολίαν νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἀποστείλαντος τὸ καταβληθὲν τέλος, τούτου δὲ γενομένου, τὴν ποινὴν ὑπέχει ὁ τελευταῖος οὗτος, ὅστις καθίσταται προσεκτικώτερος εἰς τὸ μέλλον πρὸς ἀποφυγὴν τῶν παραδρομῶν καὶ τῆς ἐντεῦθεν ζημίας.

Ἄρθρον 10. Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ νομοσχεδίου ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου τοῦ προσδιορίζοντος τὰ ἐσωτερικὰ ταχυδρομικὰ τέλη τῶν γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γραφείου τῆς παραδόσεως, ἢ παραθέσεως μέχρι τοῦ τῆς ἐξόδου, ἢ ἀπὸ τοῦ τῆς εἰσόδου μέχρι τῆς διευθύνσεως· αἱ διαφοραὶ δὲ τοῦ ἄρθρου τούτου ἀντιπαραβαλλομένου πρὸς τὸ τοῦ νόμου, εἰσὶν αἱ ἑξῆς· α') ἐλήφθη καὶ ἐνταῦθα πρόνοια νὰ τεθῇ ἐκποδὼν ἡ ἀμφιβολία, περὶ ἧς γίνεται λόγος ἐν ταῖς διασαφήσεσι, ταῖς ἀφορώσαις τὸ 1 ἄρθρον· β') μετὰ τὴν τοῦ 1 ἐδαφίου τοῦ νόμου φράσιν «εἰς πᾶσαν 15 γραμμῶν αὔξησιν» προστέθη καὶ ἡ ἑπομένη «ἢ κλάσμα αὐτῆς.» γ') ἐλήφθη φροντὶς περὶ ὑπαγωγῆς τῶν δειγμάτων τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὰ ἡμίση τῶν διὰ

τὰ γράμματα τελῶν χάριν εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ δ') προσετέθη ὁ τελευταῖος παράγραφος, δι' οὗ προσδιορίζονται τὰ λεγόμενα ὑπερόρια τέλη διὰ τὰ γράμματα καὶ λοιπὰ τ' ἀποστελλόμενα ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐν Τουρκίᾳ καὶ ταῖς Ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις τῆς Δακίας ἑλληνικὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἢ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων ἀποστελλόμενα καὶ μετακομιζόμενα διὰ ταχυδρόμων κατὰ ξηρὰν διατηρουμένων δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἢ ἐκτελούντων τὴν προκειμένην ὑπηρεσίαν ἐπὶ κομίστροις καταβαλλομένοις ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν τῆς Τουρκίας ἢ τὴν τῶν Ἡγεμονιῶν.

Ἄρθρον **11**. Εἰς τὸ **11** ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἀντικαθιστῶν τὸ **1** ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου **8** τοῦ νόμου, εἰσήχθησαν αἱ ἐξασφαλιστικαὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἀνταποκρινομένων διατάξεις, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὸ μέρος τῆς παρούσης τὸ ἀφορῶν τὸ **3** ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου **9**· ὡρίσθη ἐκτὸς τούτου, ὅτι γράμματα καὶ λοιπὰ ἀποστελλόμενα εἰς μέρη τῆς ἀλλοδαπῆς, ἐν οἷς κατὰ τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις ἡ προκαταβολὴ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι προαιρετική, ἔχει δηλονότι ὁ ἀποστέλλων τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα νὰ προπληρώνῃ τὰ τέλη ἢ ν' ἀφίνῃ αὐτὰ εἰς βάρος τοῦ ἐπιγραφομένου, καὶ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας, ἀποστέλλονται μέν, ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς ὅλως ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ ὅλον ἔνομον τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους· ἡ ποινὴ εἶναι ἐνταῦθα βαρυτέρα ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι πρόκειται καὶ περὶ τελῶν ξένων, τὰ ὁποῖα τὸ δημόσιον ὀφείλει νὰ πληρώνῃ εἰς ξένας ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρίας καὶ ταχυδρομικὰς διοικήσεις.

Ἄρθρον **12**. Εἶναι ὅμοιον τοῖς ἐδαφ. **1** καὶ **2** τοῦ ἄρθρου **8** τοῦ νόμου πλὴν γραμματικῶν τινων διαφορῶν.

Ἄρθρον **13**. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου **10** τοῦ νόμου, πλὴν δὲ γραμματικῶν τινων διαφορῶν προνοεῖ καὶ περὶ ποσοστοῦ χορηγητέου εἰς τοὺς πωλητὰς τοῦ γραμματοσήμου δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἰδιώτας, καὶ περὶ ἀντιμισθίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἄλλων κλάδων, ἢ ἰδιωτῶν τῶν ἐπιφορτισμένων ἢ ἐπιφορτισθησομένων ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν, προσδιορίζον τὸν ἀνώτατον ὅρον τοῦ μὲν καὶ τῆς δέ.

Αἱ προσθῆκαι αὗται στηρίζονται ἐπὶ τῶν ἑξῆς λόγων·

α') Τὸ γραμματόσημον ἐκτυπούμενον θέλει παραδίδεσθαι εἰς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἰδιώτας, εἰς οὓς θέλει ἀνατεθῇ

ἡ κατὰ τόπους πώλησίς του, ὅπως δύνωνται οἱ πολῖται νὰ εὑρίσκωσι πάντοτε προχείρως καὶ ἀγοράζωσι τοιοῦτον πρὸς τὴν διὰ τῆς ἐπιθέσεώς του ἐπὶ τῶν γραμμάτων καὶ λοιπῶν προκαταβολὴν τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν· πρὸς τοῦτο ὅμως ἀνάγκη νὰ γένηται δυοῖν θάτερον, ἢ νὰ δοθῇ ἅπαξ εἰς τοὺς ἐπιφορτισθησομένους τὴν πώλησιν ποσόν τι γραμματοσήμου ἐπὶ πιστώσει, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν θέλουσιν ἀποδώσει οὗτοι βραδύτερον εἰς τὸ δημόσιον, ἢ νὰ τὸ ἀγοράζωσι τοῖς μετρητοῖς, ἀλλ' ἐπὶ παραχωρήσει ἐνὶ ἑκάστῳ ποσοστοῦ τινος λόγῳ προμηθείας εἰς ἀποζημίωσίν του διά τε τὸν τόκον τῶν πρὸς ἀγορὰν καταβαλλομένων χρημάτων καὶ διὰ τοὺς περὶ τὴν πώλησιν κόπους του.

Ἐπειδὴ εἰς πολλὰ μέρη θέλουσιν ἐπιφορτισθῇ μὲ τὴν πώλησιν τοῦ γραμματοσήμου καὶ ἰδιῶται, ἵνα τὸ εὑρίσκωσιν οἱ πολῖται πάντοτε καὶ προχειρότερον, χωρὶς δὲ συμφέροντός τινος δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀναδεχθῶσιν οὗτοι τὴν πώλησιν, καὶ ἐπειδὴ προσέτι καὶ οἱ ὑπάλληλοι δίκαιον εἶναι ν' ἀπολαμβάνωσιν ὠφελείας τινὸς ἀπὸ τῆς πωλήσεώς του χάριν τῆς φροντίδος, ἣν θέλουσιν ἔχει, καὶ τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν, προετιμήθη τὸ σύστημα τῆς χορηγίας ποσοστοῦ λόγῳ προμηθείας.

β') Εἰδικοὶ διευθύνται, ὑποδιευθύνται καὶ ἐπιστάται ταχυδρομείων δὲν εἶναι διωρισμένοι πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσι ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἀλλ' ἐν πολλοῖς τούτων διευθύνουσι τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν δημόσιοι ὑπάλληλοι ἄλλων κλάδων, ἢ καὶ ἰδιῶται, ἐπὶ ποσοστῷ **20** τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν ταχυδρομικῶν εἰσπράξεων, προσδιοριζομένῳ διὰ τῶν **Β.** διαταγμάτων, δι' ὧν ἀνατίθεται αὐτοῖς ἡ ἐκτέλεσις τῆς ὑπηρεσίας ὡρισμένων ταχυδρομικῶν γραφείων δυνάμει τοῦ ἄρθρου **11** τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν ταχυδρομείων ἀπὸ **20** Νοεμβρίου **1836** **Β.** διατάγματος· τὸ ποσοστὸν τοῦτο κρατοῦσιν ἐκ τῶν εἰσπράξεων καὶ παραδίδουσι τὰς λοιπὰς εἰς τὸ ἁρμόδιον ταμεῖον. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ γραμματοσήμου ἡ εἰς χρήματα εἴσπραξις θέλει ἐκλείψει ὅλως, ἐδέησε νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ ἀντιμισθίας τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγομένων ὑπαλλήλων, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων ἀναβαίνει νῦν εἰς **49**.

Ἄρθρ. **14**. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντιπαραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἄρθρ. **11** τοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου τὸν τόπον ἐπέχει, διαφέρει κατὰ τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ προστίμου ἐμετριάσθη ἀπὸ δραχ. **50** εἰς **20**, καὶ ἐν ὑποτροπῇ ἀπὸ δραχ. **100** εἰς **50**· ἡ μετρίασις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τοῦ λόγου, ὅτι εἶναι

ἐλλογώτερον νὰ τιμωρῶνται ἐλαφρότερον τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων οἱ τῶν ἄλλων κλάδων ὑπάλληλοι, ὅπερ δὲν ἐτήρησεν ὁ νόμος ὡς πρὸς τὸν ἐλάχιστον ὅρον, τιμωρῶν διὰ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου **12** ἄρθρου μὲ χρηματικὴν ποινὴν **20** μέχρι **200** δραχμῶν τὸν ταχυδρομικὸν ὑπάλληλον.

Ἄρθρ. **15.** Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντικαθίστησι τὸ ἄρθρον **12** τοῦ νόμου· ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος § τοῦ ἄρθρου **8** τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτρέπει τὴν ἐπὶ ἓν ἔτος ἀποστολὴν γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων φερόντων γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας, ἐδέησε ν' ἀντικατασταθῇ ἡ φράσις «μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα κατωτέρας ἀξίας» διὰ τῆς «κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου»· ηὐξήθη δὲ ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς χρηματικῆς ποινῆς ἀπὸ δραχ. **20** εἰς **50**, διὰ τὸν προεκτεθέντα λόγον, καὶ ἀντὶ τῆς φράσεως «ἐν ὑποτροπῇ δὲ ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας» εἰσήχθη ἡ φράσις «ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρου **21** τοῦ ποινικοῦ νόμου.»

Ὅ,τε νόμος καὶ τὸ νομοσχέδιον διὰ τῆς ἐπιβολῆς χρηματικῆς ποινῆς ἀνάγουσι τὴν προκειμένην παράβασιν εἰς πλημμέλημα· ἡ διὰ τοῦτο δὲ καταδίκη, ὡς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, δέον νὰ συνεπάγηται καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἔκπτωσιν, περὶ ἧς προνοεῖ τὸ **21** ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου· τὸ εἶδος δὲ τοῦτο τῆς παύσεως ἁρμόζει ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ οὐχὶ παῦσις ἐκ διοικητικῶν αἰτίων, περὶ ἧς οὐδόλως ἀναγκαῖον εἶναι νὰ διατάττῃ ὁ νόμος.

Ἄρθρ. **16.** Τὸ **16** ἄρθρον ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου **13** τοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου διαφέρει μόνον καθ' ὅσον ἀφῃρέθησαν αἱ λέξεις «εἰς τὸν ἀποστείλαντα,» ὡς παρέλκουσαι, καὶ προσετέθησαν μετὰ τὴν φράσιν «ἡ ἀποζημίωσις καταβάλλεται παρὰ τοῦ δημοσίου» «κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ὁρισμούς,» καθ' οὓς, περιεχομένους ἐν τῷ ἀπὸ **12|24** Ἰουνίου **1836** Β. διατάγματι, (Ἐφημ. Κυβερν. ἀριθ. **28**, σελὶς **127**), ἀποζημίωσις δι' ἀπώλειαν γραμμάτων ἐπὶ συστάσει ὀφείλεται μόνον, ἂν ἡ ἀπαίτησις γίνεται ἐντὸς δύω μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ ἀποδεικτικοῦ τοῦ ταχυδρομείου, διότι τὰ γράμματα τῆς τοιαύτης κατηγορίας καὶ παραλαμβάνονται καὶ παραδίδονται ἐπὶ ἀποδείξει.

Ἄρθρ. **17.** Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἀπαράλλακτον πρὸς τὸ ἄρθρον **14** τοῦ νόμου· σημειωτέον δ' ἐνταῦθα, ὅτι ὁ νόμος διατάσσει διὰ τοῦ ἄρθρου **15** νὰ δημοσιευθῇ πίναξ ἀκριβὴς τῶν ἐξωτερικῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, εἰς τὰς ταχυδρομικὰς συμ-

βάσεις στηριζόμενος, ἐπιμελείᾳ τῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείων· ἀλλὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς ἐμπεριέχον διάταξιν κανονιστικὴν, δὲν περιελήφθη εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ἄρθρ. **18.** Καὶ τοῦτο τὸ ἄρθρον κατ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἄρθρου **16** τοῦ νόμου.

Ἄρθρ. **19.** Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ὅλως νέον καὶ προβλέπει περὶ ποινῶν κατὰ τῶν κατασκευαζόντων ἀθεμίτως ἢ τιθέντων εἰς κυκλοφορίαν γραμματόσημον.

Ἄρθρ. **20.** Τέλος τὸ ἄρθρον **20** κηρύσσει ἐκτὸς ἰσχύος τὸν ἀπὸ **17** Μαΐου **1855** ΣΠΘ'. νόμον περὶ γραμματοσήμου, ὡς καὶ πάσας τὰς εἰς τὸν παρόντα ἀντιβαινούσας διατάξεις.

Τὰς ἐξηγήσεις ταύτας θεωροῦντες ἀποχρώσας, καταπαυόμεν ἐνταῦθα τὸν λόγον, πεποιθαμεν δὲ ὅτι ἡ Βουλὴ, ἐκτιμῶσα τὴν ἀνάγκην τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, θέλει εὐαρεστηθῇ νὰ ἐπιψηφίσῃ αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **8** Φεβρουαρίου **1860**.

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῇ, ὡς ἔχει, εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **8** Φεβρουαρίου **1860**.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον **1.** Πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου, ὑπόκειται, ἄνευ διακρίσεως ἀποστάσεως, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν **20**, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρι **15** γραμμῶν, λεπτῶν **40**, ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν **15** οὐχὶ δὲ καὶ τῶν **30** γραμμῶν, λεπτῶν **80**, ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν **30** οὐχὶ δὲ καὶ τῶν **100** γραμμῶν.

Γράμμα, τοῦ ὁποίου τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰς **100** γραμμὰς,

ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 80 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Γράμματα ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπόκεινται εἰς τὰ ἡμίση τῶν ἀνωτέρω ταχυδρομικῶν τελῶν.

Γράμματα δὲ ἀποστελλόμενα ἐπὶ συστάσει ὑπόκεινται εἰς διπλάσιον ταχυδρομικὸν τέλος.

Ἄρθρον 2. Τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων ὑπόκεινται εἰς τὰ ἡμίση τῶν διὰ τὰ γράμματα τελῶν.

Ἄρθρον 3. Ἕκαστον ἀντίτυπον ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀποστελλόμενον ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, καλύπτουσαν τὸ πολὺ τὸ τρίτον τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφὴν, ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος 2 λεπτῶν, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρις 20 γραμμῶν, 3 λεπτῶν ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν 20 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ ἓν λεπτὸν ἀνὰ πᾶσαν δεκάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Ἐφημερίδες ἢ περιοδικὰ συγγράμματα, ἀποστελλόμενα ἐν δέσμῃ, ἀλλ' ὑπὸ ταινίαν διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ περιεχομένου, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰς 100 γραμμὰς, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 10 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Δέσμη ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων βάρους πλέον τῶν 1000 γραμμῶν δὲν εἶναι δεκτή.

Ἄρθρον 4. Ἔντυπα καταλόγων, προγραμμάτων, εἰδοποιήσεων, ἐγκυκλίων, τιμολογίων, μουσικῆς καὶ λοιπῶν τοιούτου εἴδους, ἀποστελλόμενα ἐπίσης ὑπὸ κινητὴν ταινίαν καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφὴν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος 4 λεπτῶν, ὅταν ἔχωσι βάρος μέχρι 10 γραμμῶν, 6 λεπτῶν ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν δέκα οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 15 γραμμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς, αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ λεπτὰ 2 ἀνὰ πᾶσαν πεντάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Τὰ ἀνωτέρω ἔντυπα, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰς 50 γραμμὰς, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20 διὰ πᾶσαν πεντηκοστὴν γραμμῶν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Ἄρθρον 5. Βιβλία ἐν γένει χαρτόδετα, ἢ βιβλιοδετημένα, καθὼς καὶ ἔντυπα πρωτόκολλα δεδεμένα ἢ ἄδετα, μέχρι τῶν 100 γραμμῶν βάρους, ὑποβάλλονται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 10, πλέον δὲ τῶν 100 μέχρι τῶν 200 γραμμῶν εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ

τέλους κατὰ 10 λεπτὰ δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν, ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρω ἐδαφίῳ γίνεται βαθμηδὸν καθόσον τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 6. Εἰς τὸ βάρος τῶν ἐφημερίδων καὶ λοιπῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 2—5 μνημονευομένων δειγμάτων καὶ ἐντύπων συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ταινίαι, οἱ δώμιγγες καὶ τὰ σφραγίσματα.

Ἄρθρον 7. Ἀπαγορεύεται νὰ ἐγκλείωνται ἐν δείγμασιν ἐν ἐντύποις παντὸς εἴδους, ἢ ἐν δέσμαις δειγμάτων ἢ ἐντύπων, γράμματα, ἢ σημειώσεις ἐπέχουσαι τόπον ἀλληλογραφίας. Ἐὰν δὲ περιέχωσι τοιαῦτα, δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλ' ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἐδαφ. 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 ὁριζόμενα.

Ἄρθρον 8. Δὲν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος·

α. Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα.

β'. Τὰ ἡμιεπίσημα.

Διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος θέλουσι προσδιορισθῆ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.

Ἄρθρον 9. Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη προπληρόνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βασιλείου ἀποστελλομένων γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου γίνεται παρὰ τοῦ ἀποστέλλοντος αὐτά.

Γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας, τὰ ὁποῖα ἤθελον εὑρεθῆ ἐν τοῖς ταχυδρομικοῖς κιβωτίοις, δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλ' ἐπιστρέφονται εἰς τὸν ἀποστείλαντα, ἂν, ἐξ οἱουδήποτε σημείου ὑπάρχοντος ἐπ' αὐτῶν καθίσταται γνωστός· εἰδοποιεῖται συγχρόνως οὗτος περὶ τοῦ αἰτίου τοῦ κωλύοντος τὴν ἀποστολὴν, καὶ προσκαλεῖται νὰ ἐπιθέσῃ τὸ γραμματόσημον ἢ νὰ συμπληρώσῃ αὐτό. Εἰς ἐναντίαν δὲ περίστασιν ἐκτίθενται εἰς τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον, ἐν ᾧ κατετέθησαν, ὁλόκληρον τριμηνίαν πρὸς ἐπιστροφὴν, δημοσιευομένων κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν διά τινων τῶν δημοσιωτέρων ἐφημερίδων, πρὸς γνῶσιν τῶν ἀποστελλόντων αὐτά.

Ἐὰν δὲ καθ' ὅλον τὸ τρίμηνον διάστημα δὲν ζητηθῶσι, πέμπονται πρὸς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ταχυδρομείων, ὅπου κατατίθενται ἐν τοῖς ἀχρήστοις, καὶ καταστρέφονται ἀφοῦ παρέλθῃ ἐπὶ ματαίῳ ἑτέρα τριμηνία.

Ἐξαίρεσις τῆς ἀνωτέρω διατάξεως γίνεται ἐπὶ ἑνὸς ἔτους ἀπὸ

τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, ὡς πρὸς τὰ γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα, τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας. Ταῦτα ἀποστέλλονται κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἀλλὰ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐπιγραφομένων τὸ ἐλλεῖπον μέν, ἂν τοῦτο ἦναι ἴσον τῷ ἡμίσει τοῦ ὅλου ἐννόμου τέλους ἢ ἔλαττον αὐτοῦ, τὸ διπλάσιον δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ἂν τοῦτο ἦναι μεῖζον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἐννόμου τέλους.

Ἄρθρον 10. Τὰ διευθυνόμενα εἰς ξένα Κράτη, ὡς καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀποστελλόμενα γράμματα εἰς οἱονδήποτε ταχυδρομεῖον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἂν παραδοθῶσι πρὸς ἀποστολὴν ἢ διανομήν, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, ὅταν ἔχωσι βάρος μέχρι τῶν 15 γραμμῶν, λεπτῶν 40 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30, λεπτῶν 60 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 45 γραμμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ λεπτὰ 20 ἀνὰ πᾶσαν δεκαπεντάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Αἱ παντὸς εἴδους ἐφημερίδες, τὰ περιοδικὰ συγγράμματα, οἱ κατάλογοι, τὰ προγράμματα, αἱ εἰδοποιήσεις καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, καθὼς καὶ τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ὑπόκεινται εἰς τὰ αὐτὰ τέλη, τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 3 καὶ 4 ὡρισμένα.

Γράμματα δὲ, δείγματα ἐμπορευμάτων καὶ ἔντυπα παντὸς εἴδους, διευθυνόμενα ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐν τε τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ καὶ ἐν ταῖς ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις τῆς Δακίας ἑλληνικὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἢ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ διευθυνόμενα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων, καὶ μετακομιζόμενα διὰ ταχυδρόμων κατὰ ξηρὰν διατηρουμένων δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἢ ἐκτελούντων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἐπὶ κομίστροις καταβαλλομένοις ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν τῆς Τουρκίας ἢ τῶν Ἡγεμονιῶν, ὑποβάλλονται εἰς πρόσθετα ταχυδρομικὰ τέλη, ὅμοια πρὸς τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις παραγράφοις τοῦ παρόντος ἄρθρου ὁριζόμενα ἐπὶ τῇ μεταχειρίσει αὐτῶν ἀπὸ τῶν μεθορίων τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ ἀνήκοντος Ἑλληνικοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων.

Ἄρθρον 11. Τῶν διευθυνομένων ἐκτὸς τοῦ Κράτους γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἑλληνικά τε καὶ ξένα, προπληρώνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου, ὅταν ταῦτα ὑπόκεινται εἰς προπληρωμὴν ταχυδρομικῶν τελῶν, κατὰ τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις, ἢ ὅταν οἱ ἀποστέλλοντες θέλωσι

νὰ προπληρώνωσιν αὐτὰ, ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ταχυδρομικὴ σύμβασις.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας ἐνεργοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἐδαρίων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ παρόντος νόμου.

Γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα διευθυνόμενα εἰς μέρη τῆς ἀλλοδαπῆς, ὅπου, κατὰ τὰς συμβάσεις, ἡ προκαταβολὴ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι προαιρετικὴ, καὶ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας, ἀποστέλλονται μὲν, ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς ὅλως ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ ὅλον ἔννομον τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους.

Ἄρθρον 12. Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς κομιζομένων γραμμάτων καὶ λοιπῶν, τῶν ἐπιβεβαρυμένων μὲ τέλη, γίνεται διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου τῆς παραδόσεως διά τε τὸ ξένον καὶ τὸ ἑλληνικὸν τέλος.

Τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα τῆς ἀνταλλαγῆς, λαμβάνοντα τοιαῦτα γράμματα καὶ λοιπὰ ἀνήκοντα εἰς ἄλλα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τὰ παραπέμπουσιν εἰς αὐτὰ δι' ἰδιαιτέρου φύλλου εἰδοποιήσεως.

Ἄρθρον 13. Διὰ Β. διατάγματος κανονισθήσεται τὸ εἶδος καὶ τὸ σχῆμα τοῦ γραμματοσήμου, ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκτυπώσεως καὶ διαχειρίσεως αὐτοῦ, ὁ τρόπος τῆς πωλήσεως καὶ τὸ μέσον τῆς διαγραφῆς τοῦ γραμματοσήμου, τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις, καὶ προσδιορισθήσεται τὸ ποσοστὸν τὸ λόγῳ προμηθείας χορηγητέον εἰς τοὺς πωλητὰς τοῦ γραμματοσήμου δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἰδιώτας, ὡς καὶ ἡ ἀντιμισθία τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἄλλων κλάδων, ἢ ἰδιωτῶν τῶν ἐπιφορτισμένων ἢ ἐπιφορτισθησομένων ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν· τὸ ποσοστὸν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 5 τοῖς 0/0, ἡ δὲ ἀντιμισθία τὰς δραχ. 50 κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 14. Ἀπαγορεύεται εἰς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους νὰ ἐγκλείωσιν ἰδιωτικὰ γράμματα ἐντὸς ἐπισήμων ἢ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.

Ἡ παράβασις τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον δραχ. 20, καὶ ἐν ὑποτροπῇ μὲ πρόστιμον δραχ. 50, ἐπιβαλλόμενον παρὰ τῆς γενικῆς διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων, τὰ δὲ γράμματα παραδίδονται πρὸς τοὺς ἐπιγραφομένους. Ὁ τρὶς ὑποπεσὼν εἰς τὴν παράβασιν ταύτην ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 15. Ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἀποστείλας γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα οἱουδήποτε εἴδους, κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ.

50 μέχρι 200, ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρ. 21 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 16. Ἀπαγορεύεται ἡ ἀποστολὴ χρημάτων, τραπεζικῶν γραμματίων, ἢ ἄλλων πολυτίμων εἰδῶν διὰ τῶν συνήθων ἢ συστημένων γραμμάτων, ἢ διὰ τῶν ἐπισήμων ἢ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων. Ἐὰν ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἀποσταλῶσι χρήματα, τραπεζικὰ γραμμάτια, ἢ ἄλλα πολύτιμα εἴδη, καὶ ἀπολεσθῶσιν, ἡ ἀπώλεια αὐτῶν δὲν παρέχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ δημοσίου. Μόνος ὁ ἀποστείλας γράμματα ἐπὶ συστάσει, ἐν περιπτώσει ἀπωλείας αὐτῶν, οἱουδήποτε βάρους καὶ ἐὰν ὦσι, δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν δραχ. 25, ἐὰν ἡ ἀπώλεια δὲν προῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας. Ἡ ἀποζημίωσις καταβάλλεται παρὰ τοῦ δημοσίου κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ὁρισμούς· ἀποδίδοται δὲ εἰς αὐτὸ παρὰ τοῦ αἰτίου τῆς ἀπωλείας.

Ἄρθρον 17. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ταχυδρόμους νὰ μεταφέρωσιν ἄλλα γράμματα ἢ πράγματα, πλὴν τῶν ταχυδρομικῶν φακέλλων. Ὁ παραβάτης τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 18. Ὅστις μεταχειρισθῇ γραμματόσημον, τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις, ἢ πωλήσῃ τοιοῦτον, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ. 50—500, ἐφαρμοζομένου ἐν ὑποτροπῇ τοῦ ἄρθρου 111 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ὁ παραβάτης, ἐὰν ἦναι ὑπάλληλος, ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 19. Ὅστις κατασκευάζει ἀθεμίτως γραμματόσημον, ἢ τίθησι τοιοῦτον εἰς κυκλοφορίαν, τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ἀπὸ 14 Αὐγούστου 1836 νόμου περὶ χαρτοσήμου.

Ἄρθρον 20. Ὁ περὶ γραμματοσήμου ἀπὸ 17 Μαΐου 1855 ΣΠΟ'. νόμος καὶ ἅπασαι αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται. »

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος Κράτους. »

Ἀνέγνω δὲ ὁ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ δύω νομοσχέδια περὶ ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῶν διὰ τὸ 1859 καὶ 1860 εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου, τὸ μὲν ἐκ δραχῶν 2663.80, τὸ δὲ ἐκ δραχμ. 17728, μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεων, ἅτινα ἔχουσιν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

« Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἀφορῶν τὴν χορηγίαν ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 2,643:80|00 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1859.

Αἱ ἀνάγκαι, τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ θεραπεύσῃ ἡ προκειμένη πίστωσις, παρίστανται καθαρῶς ἐν τῇ παρασυναπτομένῃ εἰς ἀντίγραφον ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ, καὶ δικαιολογοῦσι τὴν χορηγίαν αὐτῆς. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα προθύμως φέρητε τὴν λευκὴν ψῆφόν σας.

Ἐν Ἀθήναις,, τὴν 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δύω χιλιάδων, ἑξακοσίων τεσσαράκοντα τριῶν, καὶ λεπτῶν ὀγδοήκοντα, ἀριθ. 2643:80|00, τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου αὐτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ

Τῶν χορηγουμένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1859.

Προϋπ. Κεφάλ.	Προϋπ. Ἄρθρον	Τίτλος	Ποσὰ πιστώσεων κατ' Ἄρθρον		Ποσὰ πιστώσεων κατ' Κεφάλαιον	
Α'.	2	Ἔξοδα γραφείου τοῦ ὑπουργείου	1600	.	1600	.
Γ'.	15	Ὁμ. Ἑλλην. Σχολείων . .	158	80	158	80
Δ'.	2	Ὁμ. Διδασκαλείου . . .	885	.	885	.
					2643	80

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Διὰ τοῦ συναπτομένου νομοσχεδίου, ὅπερ κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως φέρω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν, αἰτεῖται ἡ χορηγία ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 17,728 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος.

Τοὺς ὑπαγορεύοντας τὴν τῆς πιστώσεως ταύτης χορηγίαν λόγους θέλετ' εὕρει, Κύριοι, ἐν τῇ συνυποβαλλομένῃ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ. Προστίθημι δ' ὅτι τὸ ὅλον σχεδὸν τῆς πιστώσεως θὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκτενεστέραν διάδοσιν τῆς παιδείας, καὶ μόναι 1800 δραχμαὶ ἀνήκουσιν εἰς ἐνοίκιον τοῦ ὑπουργικοῦ Καταστήματος, τὸ ὁποῖον κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην ηὐξήθη. Ἔχω ἐπομένως πλήρη τὴν πεποίθησιν, ὅτι προθύμως παραδέξεσθε τὸ νομοσχέδιον αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Δ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ οἰκία, ἣν τὸ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου Ὑπουργεῖον ἔχει πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐνοικιασμένην διὰ κατάστημα τῶν γραφείων του, κατέστη ἀπό τινος στενόχωρος καὶ διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ

προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου, καὶ διότι ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ καταστήματι ἔχουσι τὰ γραφεῖα των ὅ,τε διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου καὶ ὁ γενικὸς Ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων μετὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν. Ἦτο διὰ τοῦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἢ νὰ μεταφερθῇ τὸ κατάστημα τοῦτο εἰς ἄλλην οἰκίαν εὐρυχωροτέραν, ἢ νὰ ἐπαυξηθῇ διὰ τῆς ἑνώσεως τοῦ ἄλλου συνεχομένου τῆς αὐτῆς οἰκίας μέρους, ὅπερ ἦταν ἀποχωρισμένον καὶ ἐνοικιασμένον εἰς ἰδιωτικὴν χρῆσιν. Ἐπροτιμήθη τὸ δεύτερον, καὶ διότι τὸ ζητηθὲν ἐνοίκιον 150 δραχμῶν κατὰ μῆνα ἐνούμενον μὲ τὸ ἤδη πληρονόμενον διὰ τὸ ἄλλο μέρος, τὸ χρησιμεῦον ὡς κατάστημα τοῦ ὑπουργείου, συνίσταται εἰς δραχ. 313:33 0/0 κατὰ μῆνα, ἐνοίκιον, μὲ τὸ ὁποῖον δυσκόλως δύναται τις νὰ εὕρῃ οἰκίαν ἑτέραν εὐρύχωρον καὶ κατάλληλον διὰ κατάστημα τοῦ ὑπουργείου, καὶ διότι ἐνταυτῷ ἀποφεύγομεν τὴν τῆς μετακομίσεως τῶν ἀρχείων δαπάνην, ἥτις δὲν ἤθελεν εἶσθαι σμικρά. Ὅθεν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐκμισθώματος τούτου ἐσυμφωνήθη ἡ ἐνοικίασις ἀπὸ τῆς ά 7βρίου ε. ε.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐν τῷ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τούτου διά τε τὸ παρελθὸν καὶ τὸ ἐνεστὼς ἔτος δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἡ πίστωσις, ἥτις ἀπαιτεῖται διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου τοῦ μέρους αὐτῆς τῆς οἰκίας, ὅπερ ἦτον εἰς κατάστημα τῶν γραφείων του, ζητεῖται νῦν ἀναπληρωτικῶς ἡ διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου τοῦ προσληφθέντος, ὡς εἴρηται, ἑτέρου μέρους ἀναγκαία πίστωσις ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Α. ἄρθρου 2 τοῦ προϋπολογισμοῦ, τοῦ μὲν ἔτους 1859 ἐπὶ 4 μῆνας, δραχμῶν 600, τοῦ δὲ ἔτους 1860 ἐπὶ 12 μῆνας, δρ. 1800.

Διὰ τὴν ἐπαύξησιν ταύτην τοῦ καταστήματος ἔγινε χρεία νὰ μετατοπισθῇ τὸ ἀρχεῖον τοῦ ὑπουργείου, ν' ἀγορασθῶσι νέα ἔπιπλα, οἷον τράπεζαι, καθῆκλαι, κλπ., νὰ ἐπισκευασθῶσι τινὰ τῶν ὑπαρχόντων, τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς πολυκαιρίας κατέστησαν ἄχρηστα, καὶ νὰ γίνωσι προσέτι ἐσωτερικαί τινες διασκευάσεις, διὰ τὰ ὁποῖα ἐδαπανήθησαν περὶ τὰς δραχμὰς χιλίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ ἔτους 1859 ψηφισθεῖσα πίστωσις δι' ἔξοδα τοῦ γραφείου, μόλις ἐπήρκεσεν εἰς τὰς δι' αὐτὸ τὸ ἔτος ἀκολύτως καθημερινὰς χρείας αὐτοῦ, ζητεῖται διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ τῶν δραχμῶν χιλίων ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω σημειωθέντος κεφαλαίου Α. καὶ ἀρ. 2. τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859.

Ἡ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1860 χορηγηθεῖσα

πίστωσις ἐν κεφαλ. Γ΄. ἀρθ. 1 § Ε΄. ἐκ δραχ. 8640 δι' ἀντιμισθίαν τεσσάρων βοηθῶν κλπ. τῆς ἀστυκλινικῆς παρίσταται ἀνεπαρκὴς, καθόσον, παραιτηθέντος ἑνὸς τῶν παρὰ τῷ Διευθυντῇ βοηθῶν τοῦ Κυρίου Στεφάνου Σταυριανάκη, καθηγητοῦ παρὰ τῷ Πανεπιστημίῳ τυγχάνοντος, καὶ τούτου ἕνεκεν μὴ μισθοδοτουμένου ἰδιαιτέρως κατὰ τὸ ἄρθρον 30 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου, γεννᾶται ἤδη ἀνάγκη νέας πιστώσεως ἐκ δρ. 2,000 πρὸς μισθοδοσίαν τοῦ ἀντικαταστήσοντος αὐτὸν βοηθοῦ. Ζητεῖται ἑπομένως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου καὶ ἄρθρου ἡ μνησθεῖσα ἐκ δρ. 2,000 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις.

Παρεκτὸς τούτων, ἐγγιζούσης εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Βαρβακείου Λυκείου, καὶ ἐλπίδος οὔσης νὰ τελειώσῃ κατὰ τὸν Αὔγουστον π. ἔτους, ἐκρίθη εὔλογον διὰ τὴν οἰκονομίαν νὰ γίνῃ προσωρινῶς χρῆσις αὐτῆς εἰς κατάστημα τοῦ ἑνὸς τῶν δύο ἐν Ἀθήναις Γυμνασίων καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸ Ἑλληνικοῦ Σχολείου. Κατὰ συνέπειαν αἱ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι, αἵτινες ἦσαν ἐνοικιασμέναι διὰ κατάστημα αὐτῶν τῶν ἐκπαιδευτηρίων μέχρι τέλους τοῦ π. μηνὸς Αὐγούστου, παρητήθησαν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ παρόντος σχολαστικοῦ ἔτους δὲν κατωρθώθη νὰ τελειώσῃ, εἰμὴ τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προσδιωρίσθη διὰ κατάστημα τοῦ Γυμνασίου· διὰ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἔγινε χρεία νὰ ἐνοικιασθῇ, ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος, ἄλλη οἰκία ἐπὶ ἐνοικίῳ δρ. 220 κατὰ μῆνα, τουτέστι κατὰ 20 δραχμὰς πλέον τοῦ ἐνοικίου, ὅπερ ἐπληρώνετο εἰς τὴν παραιτηθεῖσαν, ὡς εἴρηται, οἰκίαν, καὶ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐγγεγραμμένον εἰς τὸν τοῦ παρελθόντος καὶ τὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους προϋπολογισμόν.

Ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τῆς παραιτηθείσης οἰκίας δραχμ. 78:80|00 διὰ ἕλάβας, αἵτινες μετὰ ταῦτα ἐκτίμησιν ἀπεδείχθη ὅτι ἐπροξενήθησαν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

Ὅθεν εἶναι ἀνάγκη διὰ μὲν ἐνοίκιον ἀπὸ ἀ. Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους π. ε. νὰ χορηγηθῇ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Γ΄. ἀρθ. 15, τοῦ μὲν προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 δρ. 80, τουτέστιν ἀνὰ 20 δραχμαὶ κατὰ μῆνα διὰ τοὺς τέσσαρας ἀνωτέρω μῆνας, διὰ δὲ ἀποζημίωσιν τῶν προξενηθεισῶν φθορῶν εἰς τὴν παραιτηθεῖσαν οἰκίαν δρ. 78·08|00, τὸ ὅλον δρ. 158:80|00, ὡς μὴ ὑπαρχούσης πιστώσεως διὰ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν εἰς τὸν ῥηθέντα προϋπολογισμόν, τοῦ δὲ προϋπολογισμοῦ

τοῦ 1860 δραχ. 160, τουτέστι ἀνὰ 20 δρ. ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Αὐγούστου, ὅτε λήγει ἡ ἐνοικίασις.

Πρὸς δὲ τούτοις, ἀπό τινος χρόνου πλῆθος σχολείων δημοτικῶν ἤρχισαν νὰ συνιστῶνται ἐν πολλοῖς τοῦ Κράτους δήμοις. Ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἰδίως Στερεᾷ Ἑλλάδι ὑπάρχουσιν ἕτοιμα ὑπὲρ τὰ δώδεκα δημοτικὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα δι' ἔλλειψιν χορηγίας δὲν διωρίσθησαν διδάσκαλοι, διότι οἱ συνιστῶντες αὐτὰ δῆμοι ἐξαιτοῦνται τὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὰ δύο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρίτα (40 δραχμὰς κατὰ μῆνα) ὡς μὴ δυνάμενοι ἄλλως νὰ ἐπαρκέσωσιν ἐξ ἰδίων εἰς ὁλόκληρον τὴν μισθοδοσίαν τῶν δημοδιδασκάλων.

Τοιαύτας προτάσεις ἔχει τὸ ὑπουργεῖον πρὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους ὑπὲρ τὰς τριάκοντα, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν συνταχθέντα ἤδη προϋπολογισμὸν τοῦ 1861 ἐζητήσατο πίστωσιν 10,000 δραχμῶν διὰ τὰ σχολεῖα τῶν ἀῤῥένων, πλέον τῶν 110,000, τὰς ὁποίας προϋπελόγισε διὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἐὰν ἐγκριθῶσιν, ἄρχεται ἀπὸ ἀ. Ἰανουαρίου 1861, διὰ δὲ τὸ ἐνεστὼς ἔτος 1860 δὲν ὑπάρχει παντάπασι διαθέσιμον ποσὸν, ἐξαντληθεισῶν, ὡς εἴρηται, τῶν προϋπολογισμένων 110,000 διὰ τὰ ἄῤῥενα, καθίσταται διὰ ταῦτα ἀναγκαία ἀναπληρωτικὴ πίστωσις διὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1860 10,000 δραχμῶν τοὐλάχιστον διὰ τὰ τῶν ἀῤῥένων.

Πέποιθα δὲ ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει προθύμως ἐπιψηφίσει τὰς ζητουμένας αὐτὰς μικρὰς ἀναπληρωματικὰς πιστώσεις, γενομένας διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 14 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς
Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοῤῥώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἐπεκυρώσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δεκαεπτὰ χιλιάδων, ἑπτακοσίων εἰκοσιοκτώ, ἀριθ. 17,728, τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

ΠΙΝΑΞ

Τῶν χορηγουμένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1860.

Προϋπ. Κεφάλ.	Προϋπ. Ἄρθρον	Τίτλος	Ποσὰ πιστώσεων κατὰ Ἄρθρον		Κεφάλαιον	
Α'.	2	Ἔξοδα γραφείου τοῦ ὑπουργείου	1800	.	1800	.
Γ'.	1	Προσωπικὸν Πανεπιστημίου .	2000	.		
»	15	Ἔξοδα Ἑλληνικῶν Σχολείων .	160	.	2160	.
Δ'.	1	Προσωπικὸν δημοτ. Σχολείων	10000	.		
»	2	Ἔξοδα Διδασκαλείου . . .	3768	.	13768	.
					17728	.

Συστήσας ὁ πρόεδρος εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν τὴν ταχείαν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου διεκπεραίωσιν, παρεκάλεσεν ὡσαύτως καὶ τὸν εἰσηγητὴν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν τελῶν ἐπιτροπῆς ὅπως σπεύσῃ τὴν εἰς τὴν Βουλὴν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως παρουσίασιν. Ἀπήντησαν δὲ οἱ ἀρμόδιοι εἰσηγηταί, ὅτι ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος θέλουσι παρουσιάσει τὰς ἐκθέσεις.

Ἱκετήρησέ τις, ὅτι πρὸ ἑνὸς μηνὸς παρεκάλεσε τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἡμέραν τινὰ ὡρισμένην διὰ νὰ τῷ ἀπευθύνῃ ἐρωτήσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν βουλευτικῶν καταλόγων. Ἐπειδὴ δὲ ἐκτοτε οὔτε ὁ ὑπουργὸς ἐνεφανίσθη, οὔτε λόγος ἐγένετο, παρακαλεῖ τὸν Πρόεδρον νὰ ὑπομνήσῃ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν διὰ νὰ ἐμφανισθῇ ἡμέραν τινὰ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πρὸς συζήτησιν τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ ἀντικειμένου, ὅτε συγχρόνως θέλει ἐκθέσει καὶ διαφόρους πρὸς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ γνώμας του.

Προστέθηκεν ἕτερος, ὅτι συναφὴς μετὰ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ προλαλήσαντος εἶναι καὶ ἡ πρὸ πολλοῦ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη ἐπερώτησις περὶ τῆς αἰτίας διὰ τὴν ὁποίαν οἱ μὲν κάτοικοι τοῦ δήμου Ἀδάμαντος τῆς ἐπαρχίας Μήλου, Κρῆτες ὄντες, ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐκλογήν, οἱ δὲ τοῦ δήμου Μιλώας τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας, Κρῆτες καὶ αὐτοὶ ὄντες, δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὴν βουλευτικὴν ἐκλογήν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐνεφανίσθη ὁ ὑπουργὸς μέχρι τοῦδε διὰ ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπερώτησίν του, παρακαλεῖ τὸν πρόεδρον νὰ ὑπομνήσῃ εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

Εἰπόντος δὲ τοῦ Προέδρου, ὅτι θέλει φροντίσει νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν περὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπερωτήσεων, παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διανομῆς δημητριακῶν καρπῶν, ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ νομοσχέδιον περὶ χορηγίας 15.000 κοιλῶν δημητριακῶν καρπῶν, ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀπόλυτον ἀνάγκην κατοίκους τοῦ Βασιλείου, καὶ θεωρήσασα τὰ προκαλέσαντα αἴτια τὴν ἔκδοσιν τοιούτου νομοσχεδίου ὡς ἀληθῆ, παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεί. Ἀλλὰ συνάμα κατὰ πλειονοψηφίαν ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Κύριον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ἵνα διανεμηθῶσιν ἀναλόγως τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, (ἡ δὲ ἀνάγκη αὕτη ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὸ ὑπουργεῖον) καὶ οὐχὶ μόνον εἰς τὰς ἐπαρχίας Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

Ἂν δὲ τὸ ποσὸν ὅπερ ζητεῖται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ἦναι ἀνεπαρκὲς, ὁ Κύριος ὑπουργὸς δύναται νὰ προκαλέσῃ διὰ νέου νομοσχεδίου τὴν ἄδειαν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων ὅπως ἐπεκταθῇ ἡ χορηγία τοιούτων δημητριακῶν καρπῶν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην, ὅπως προληφθῶσιν αἱ συνέπειαι τῆς ἐλλείψεως τῆς τροφῆς τῶν ἀνθρώπων.

Ἓν μέλος ἐξετάζον τὸν τρόπον τῆς διανομῆς, προτείνει νὰ

γίνῃ ἡ χορηγία ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστης ἐπαρχίας καὶ οὐχὶ κατ' ἀνάγκην.

Ἕτερον μέλος προτείνει νὰ χορηγηθῇ τοιοῦτον δάνειον καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας Γυθείου καὶ Οἰτύλου ἐκ κοιλῶν 2,300 καὶ οὐχὶ πλέον, τὰ δὲ λοιπὰ νὰ χορηγηθῶσιν εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, ἐχούσας ἐπίσης ἀπόλυτον ἀνάγκην. Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ἡ ἐπιτροπή σας παρεδέχθη τὸ 1 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ὅπως ἔχει. Τὸ δὲ 2 προτείνει νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς·

« Ἄρθρον 2. Ὁ δήμαρχος καὶ τὸ συμβούλιον ἑκάστου δήμου, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς αἰτήσεις τῶν ἐχόντων ἀνάγκην κατοίκων, θέλουν σχηματίσει τὸν κατάλογον εἰς οὓς δέον νὰ χορηγηθῶσιν δημητριακοὶ καρποί, καὶ ὁρίσουσι τὸ εἰς ἕκαστον ἄτομον δοτέον ποσὸν κατ' εἶδος, κατὰ λόγον τῆς ἀνάγκης αὐτοῦ.»

Ἡ τροπολογία αὕτη ἐκρίθη ἀναγκαία, διότι ἡ ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι εἶναι ἀδύνατον ν' ἀνευρεθῇ ποῖοι εἰσὶν οἱ μᾶλλον φορολογούμενοι, καὶ συστρατεύσωσι δήμαρχοι, εἰδικοὶ πάρεδροι καὶ σύμβουλοι, καὶ συνέλθωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν διὰ ν' ἀκουσθῶσιν ἀπό τε τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον. Ἐντεῦθεν δὲ καθίσταται δυσχερὴς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τούτου, καὶ ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ὑφισταμένην ἀνάγκην τῶν κακοίκων, ἐνῷ διὰ τῆς προτεινομένης τροπολογίας ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου ἐκπληροῦται ταχύτερον.

Ἕτερον μέλος προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ 2 ἄρθρου διὰ τοῦ ἑρεξῆς·

« Ἄρθρον 2. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον καὶ οἱ ἱερεῖς τῶν χωρίων ἑκάστου δήμου συνερχόμενοι ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου, σχηματίζουσι τὸν κατάλογον τῶν κατοίκων εἰς οὓς κλπ. »

Τὸ 3 ἄρθρον παρεδέχθη παμψηφεὶ ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Τὸ 4 ἐπίσης παραδέχεται κατὰ πλειοψηφίαν, καθόσον ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς προτείνει, ὥστε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποδόσεως τῶν χορηγηθέντων καρπῶν ν' ἀποδίδωνται οὗτοι παρ' ὅλων εἴτε εἰς εἶδος εἴτε εἰς χρήματα· καὶ ἂν μὲν εἰς χρήματα, νὰ πληρόνεται τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν κατὰ τὸ πρωτόκολλον τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν τῆς Β'. δεκαπενθημερίας τοῦ Αὐγούστου μηνὸς π. ἐ. ὥστε τὸ ἄρθρον τοῦτο πρέπει νὰ τροποποιηθῇ κατὰ τὴν γνώμην τῆς μειοψηφίας ὡς ἑρεξῆς.

« Ἄρθρον 4. Οἱ χορηγητέοι εἰς τοὺς γεωργοὺς κλπ. δημητριακοὶ καρποὶ ἀποδίδονται ἢ εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήματα κατὰ

τὸ πρωτόκολλον τῶν σιτηρῶν τῆς Β. δεκαπενθημερίας τοῦ μηνὸς Αὐγούστου τ. ἐ. κλπ. κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ ἐπιτροπή σας προτείνει εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ἰω. Χατσόπουλος, Ἰω. Δελιγίαννης,
Α. Ζίρδας, Δ. Πολυχρονόπουλος,
Γ. Διαμάντης,

Ὁ εἰσηγητὴς
Ι. Καραγιαννόπουλος.»

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν συζήτησιν τῶν ἀνωτέρω νομοσχεδίων, καὶ παρακαλέσας τοὺς ΚΚ. βουλευτὰς ν' ἔλθωσιν αὔριον πρὸ τῆς ὥρας τῆς συνεδριάσεως διὰ νὰ συγκροτήσωσι τμήματα καὶ διορίσωσιν εἰσηγητὰς ἐπὶ τῶν διαφόρων νομοσχεδίων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 1 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,
Χ. Α. Χρηστόπουλος,

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΕ'.

Τῆς 12 Φεβρουαρίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα, ἐκτὸς τοῦ ΣΤ'. καὶ Ζ'. μὴ συμπληρωθέντων, ὅτι ἐξελέξαντο κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 7,000 πρὸς ἀγορὰν τυπογραφικῶν στοιχείων κλπ. τοὺς Π. Παπατσώνην, Ἀντ. Τσαμαδὸν, Δ. Πολυχρονόπουλον, Ν. Μοσχούλαν καὶ Ἀντ. Βενιζέλον· ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων ἐκ δραχμῶν 321,762, χορηγηθεισῶν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, τοὺς Ν. Πιτράκην, Ἰω. Χαντσόπουλον, Γ. Ναύτην, Γρ. Μανοῦσον καὶ Εὐθ. Κεχαγιάν· ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 40,882.95 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου,

τοὺς Δ. Κουμουνδουράκην, Κ. Κωνστάκην, Ἰω. Προβελέγγιον, Ἐλ. Καλογερᾶν καὶ Λ. Δελιγιάννην, ἐπὶ τοῦ περὶ ἑτέρας ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 17728 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου, ἐκτὸς τοῦ Ε., τοὺς Πέτρον Χ. Πέτρου, Δ. Πετροπουλάκην, Δ. Πολυχρονόπουλον καὶ Κ. Θεοδώρου· ἐπὶ τοῦ περὶ ὁμοίας πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 2,673.80 τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου διὰ τὸ 1859, τοὺς Α. Ἀβέρωφ, Γ. Καΐρην, Α. Ἀρμάον καὶ Κ. Θεοδώρου, καὶ ἐπὶ τοῦ περὶ γραμματοσήμου, ἐκτὸς τοῦ Γ'., τοὺς Ἰω. Δελιγιάννην, Σπ. Ἀντωνόπουλον καὶ Ἀνδ. Ζέρβαν. Προσέθηκε δὲ τὸ ἀ. ὅτι ἐξελέξατο εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχ. 30,000 διὰ τὴν προίκισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ Γ. Κοντουριώτου τὸν Κ. Βλάμην, ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστωσεως ἐκ δραχμ. 598403 τὸν Α. Ἴσκον.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ δανείου 15,000 κοιλῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Ζαρκον καὶ Π. Ῥεβελάκην, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν ψηφίσασα διὰ ψήφων 73.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ διανομῆς δημητριακῶν καρπῶν, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου	. . .	Γεώργιος Σκοῦφος	. . . .
Ἰωάννης Σωτηριάδης	. . . N	Σταῦρος Βλάχος	. . . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος	. . . N	Ἰωάννης Καραγιαννόπουλος	N
Δημήτριος Γιαννούλης	. . .	Ἀθανάσιος Ἴσκος	. . . . N
Γ. Ν. Καΐρης	. . . . .	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	. . N
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	. . N	Φίλων Φίλωνος	. . . . . N
Δημήτριος Τσόκρης	. . . .	Λεωνίδας Λογοθέτης	. . . N
Ἀνδρέας Δανόπουλος	. . . .	. . . . .	. . . .
Ἰωάννης Βλάσσης	. . . . .	Γεώργιος Γερουβανάσης	. . N
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	. .	Ἀτων. Πετροπουλάκης	. . N
Γεώργιος Α. Ῥάλλης	. . .	. . . . .	. .

Ἰωάννης Σαφάκας	. . . . N	Χαράλ. Α. Χριστόπουλος	N
Α. Παπαθανασίου	. . . . N	Ν. Χ. Παναγιώτου	. . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	. . N	Δημ. Σακελλαράκης	. . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	. . .	Σ. Κοπανίτσας	. . . . N
Σταμάτιος Μήτσας	. . . N	Ἐμμ. Μελετόπουλος	. . . N
Ἀνδρίας Ζέρβας	. . . . N	Ν. Λεώπουλος	. . . . N
Γεώργιος Βελῆς	. . . . N	Λουκᾶς Στεράνου	. . . . N
Δημήτριος Ζῶτος	. . . . N	Νῖκος Βουλπιώτης	. . . .
Γεώργιος Γιαλδάσης	. . . N	Β. Ρ. Παλαμίδης	. . . . .
Ἰωάννης Χαντσόπουλος	. . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	. . . N
Λύσανδρος Βιλαέτης	. . .	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	. . .
Ἀνδρίας Αὐγερινός	. . . N	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	. . . .
Νικόλαος Σισίνης	. . . .	Δημήτριος Φιλάρετος	. . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς	. . . N	Μελέτιος Χ. Μελέτης	. . .
Γεώργιος Διαμάντης	. . . N	. . . . .	. . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου	. .	. . . . .	. . .
Γασ. Δελένδας	. . . . .	Ἐπαμ. Δελιγεώργης	. . . .
Σπ. Μαρκεζίνης	. . . . .	Π. Τσιαπουράκης	. . . .
Ν. Βαρβαρῆγος	. . . . .	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	. N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	. . .	Παναγιώτης Παπατσώνης	. N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης	. .	Σπ. Ἀντωνόπουλος	. . . N
Ἀτων. Ν. Πετιμεζᾶς	. . . N	Ἰω. Προβελέγιος	. . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	. N	Ἰω. Ταταράκης	. . . . . N
Γρηγόριος Κορφιωτάκης	. .	Σ. Βαρότσης	. . . . .
Ἰωάννης Ζάκκος	. . . . N	Ἐμμ. Ναυπλιώτης	. . . .
Γεώργιος Περωτᾶς	. . . . N	Κωνστ. Κρίσπης	. . . . N
Α. Κοντόσταυλος	. . . .	Νικόλαος Τσαβέλλας	. . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας	. . . .	Νικόλαος Καναβὸς	. . . N
Γεώργιος Μιχαήλ	. . . . N	Α. Παπαδημητριάδης	. . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης	. . . N	. . . . .	. . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . . N	. . . . .	. . .
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος	. . . N	Κίμων Χριστοδούλου	. . . N
Πέτρος Δελιγιάννης	. . . .	Στέφανος Α. Δούκας	. . .
Παθητὸς Ῥεβελάκης	. . . N	Ἰωάννης Κατσάκος	. . . .
Κωνστ. Κυπριάδης	. . . .	Δημ. Κουμουνδουράκης	. . N
Ἰωάν. Δελιγιάννης	. . . . N	Βενεστάνος Κυβέλος	. . . N
Σταῦρος Καμπερόπουλος	. .	Νικόλαος Πιερράκος	. . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	. . .	Χ. Χριστόπουλος	. . . . N
Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος	N	Π. Κανελλόπουλος	. . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	. . .	Νικόλαος Μαυρούλας	. . . N

Π. Ἀργυρόπουλος	Παναγιώτης Ψάθας . . . N
Ν. Πανουριᾶς	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . N
Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . N	Γρηγ. Μανούσος. . . . . N
Κωνσταντίνος Βλάμης . . N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N
Βενιζέλος Ρούφος . . . . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . N	Δημήτριος Βότταρης . . .
Παναγ. Καλαμογδάρτης . . N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Κωνστ. Κωνστάκης . . . N	Νικόλαος Πιπίνος . . . . N
. . . . .	. . . . .
. . . . .	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης . .
Ἀθανάσιος Μησυρλῆς . . .	Δημήτριος Βουδούρης . . .
Γεώργιος Μπίστας	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . N
Ἰω. Μανιώτης . . . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . .
. . . . .	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . N
Κωνς. Πλατύς	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . .
Ἀν. Ρενουάρδος	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Μιχαὴλ Σολωμός	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . N
Γεώργιος Ναύτης . . . . N	Α. Μάντσαρης . . . . .
Ἰωάννης Σαγρέδος	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ἄρθρου 1, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐξέθηκεν, ὅτι ἂν καὶ δὲν εἶναι ὑπὲρ τοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον παραδέχεται τὸ νομοσχέδιον, ἐδέχθη ὅμως αὐτὸ ἐκ τῆς ἀνάγκης, ἥτις πιέζει τοὺς κατοίκους διαφόρων ἐπαρχιῶν, καὶ ἥτις δι' ἔλλειψιν κεφαλαίων καὶ πίστεως ἀποβαίνει ἄλλως ἀθεράπευτος. Ὅταν πρῶτον οἱ βουλευταὶ τῶν ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Γυθείου τῷ ἐπρότειναν χορηγίαν δανείου εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, ἔδοσεν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, ἀλλ' ἀκολούθως ὁ Νομάρχης, καὶ τοι γνωρίζων τὴν ἀρνητικὴν τοῦ ὑπουργείου ἀπάντησιν, βλέπων τὴν μεγάλην τῶν κατοίκων τῆς Λακωνίας ἀτενοχωρίαν, ἠναγκάσθη ν' ἀπευθύνῃ ἐγγράφως ὁμοίαν αἴτησιν, τὴν ὁποίαν λαβὼν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ἀπέστειλεν εἰς αὐτὸν, γνωμοδοτοῦν ὑπὲρ τῆς αἰτήσεως τοῦ Νομάρχου, καθ' ὅσον, ἔλεγε, δὲν πρόκειται περὶ μέτρων οἰκονομικῶν, ἀλλὰ περὶ μέτρων προνοίας, καὶ τότε ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ τὴν πρότασιν τοῦ Νομάρχου, ἀφ' οὗ προηγουμένως εἶχεν ἀναγκασθῇ νὰ δώσῃ ὅμοιον δάνειον εἰς τινας ἄλλας ἐπαρχίας στερουμένας τῆς ἀγχιαλίας σπορᾶς. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν αὐτοὺς ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ τὸ μέτρον τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ κατὰ

πειθησιν ἀποκρούει, καὶ τὸ ὁποῖον βεβαίως δὲν ἤθελε πραγματοποιήσει ἂν ἔβλεπεν ὅτι ἡ ἀνάγκη τῶν κατοίκων ἠδύνατο ἄλλως νὰ θεραπευθῇ. Περιωρίσθη δὲ νὰ χορηγήσῃ δάνειον εἰς ἐκείνας τὰς ἐπαρχίας, αἵτινες ἔκαμον τοιαύτην αἴτησιν, διότι δὲν ἠδύνατο βεβαίως αὐτὸς νὰ μαντεύσῃ ποῖαι ἐπαρχίαι εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτήν.

Βλέπει ἓν μέλος τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι τὴν ἐν ἐκθέσει πρότασιν περὶ διανομῆς τῶν καρπῶν κατὰ λόγον τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστης ἐπαρχίας καὶ οὐχὶ κατὰ λόγον τῆς ἀνάγκης ἔκαμεν αὐτὸς, διότι ἅπασαι αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Κράτους ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀνάγκην μὲ τὰς ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας ἀνέφερεν ὁ ὑπουργός, καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖ δίκαιον νὰ γενικευθῇ ἡ τοῦ νόμου διάταξις, ἐν ἀνάγκῃ δὲ νὰ αὐξηθῇ τὸ ποσὸν τῶν 15,000 κοιλῶν.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἅπασαι αἱ Κυβερνήσεις καὶ μάλιστα αἱ συνταγματικαὶ προσπαθοῦν νὰ ἔχωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγωτέρας μετὰ τῶν ἰδιωτῶν δοσοληψίας, διὸ καὶ αὐτὴν τῶν φόρων τὴν εἰσπραξιν ἀναθέτουσιν εἰς ἰδιώτας, καὶ τοῦτο διότι διὰ τοῦ συστήματος αὐτοῦ ἀποφεύγουσι τὰς καθυστερήσεις, ἐνῷ, ὅταν εἰσπράττωσιν αἱ Κυβερνήσεις τοὺς φόρους, λαμβάνουσι χώραν τοσαῦται καθυστερήσεις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν εὐνοουμένων τῆς Κυβερνήσεως, καταδιώκονται δὲ ἐν ὅλῃ τοῦ νόμου τῇ αὐστηρότητι οἱ μικροὶ καὶ ἀληθῶς ἄποροι ὀφειλέται, ὅπερ γίνεται σήμερον ἐν Ἑλλάδι. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὑπάρχει καὶ ἄλλος σπουδαιότερος λόγος ἀποκρούων τὸ παρ' ἡμῖν ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς εἰσπράξεως, ὁ λόγος ὅστις ἠνάγκασε πολλοὺς νὰ προσβάλωσι τὸ τῆς ὑποψηφιότητος σύστημα. Ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν διαφόρων νόμων περὶ προικοδοτήσεως, περὶ ἀθαρτῶν κτημάτων καὶ ἄλλων κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ ὅλους τοὺς πολίτας ὀφειλέτας πρὸς τὸ δημόσιον, καὶ ἐντεῦθεν ἀποβαίνει ὀλέθρια καὶ καταβλιπτικὴ ἡ ὑποψηφιότης, διότι ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν ὀργάνων της ἀναγκάζει τοὺς πολίτας, ὀφειλέτας ὄντας εἰς τὸ δημόσιον, νὰ ψηφοφορῶσιν ὑπὲρ τῶν ὑποψηφίων της. Ἤδη δὲ διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου προσθέτομεν καὶ ἄλλο εἶδος ὑποχρεώσεως τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ δημόσιον· ἀφ' οὗ ὅμως ἐξ ἀνάγκης ποιοῦμεν τοῦτο, ὀφείλομεν τοὐλάχιστον νὰ τὸ γενικεύσωμεν δι' ὅλου τοῦ κράτους, καθ' ὅσον γενικὴ εἶναι ἡ ἀνάγκη, καὶ οὐχὶ νὰ λαμβάνωμεν ἀπὸ μίαν ἐπαρχίαν καὶ νὰ δίδωμεν εἰς ἄλλην. Ἐὰν δὲ δὲν ἔγιναν τοιαῦται αἰτήσεις καὶ παρ' ἄλλων ἐπαρχιῶν, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι δὲν ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ δὲν ἐγνώρι-

ζον τὸ μέτρον τοῦτο τῆς Κυβερνήσεως, καὶ βεβαίως ἅμα μάθωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις χορηγεῖ δάνειον ἐπὶ πιστώσει ἀτόκως μάλιστα, ὅλον τὸ Κράτος θέλει ἀπευθύνει αἰτήσεις τοιαύτας, διότι, ὡς εἶπεν ὁ ὑπουργός, διὰ τὴν ἔλλειψιν κεφαλαίων καὶ πίστεως, ἡ ἀνάγκη ὑπάρχει παντοῦ ἡ αὐτή, καὶ διὰ τοῦτο προτείνει ν' αὐξηθῇ τὸ ποσὸν τῶν 15,000 εἰς 100,000. Παρατηρεῖ δὲ εἰς τὸν ὑπουργὸν ὅτι, ἐνῷ αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου εἰσὶν ἤδη ἐξωγκωμέναι, ὁ φόρος τῶν 40 λεπτῶν καταντᾷ βαρὺς, καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἐλάττωσιν αὐτοῦ εἰς λεπτὰ 10 ἢ καὶ τὴν ἐντελῆ αὐτοῦ κατάργησιν. Ὑπαρχούσης τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν, ἅμα ἡ τιμὴ τοῦ ἐγχωρίου σίτου ἀνεβιβάζετο εἰς δραχ. 6 τὸ κοιλὸν, ἠλαττοῦτο ὁ φόρος εἰς λεπτὰ 10· ἤδη δὲ ἐφθασεν εἰς δραχμὰς 11, καὶ ἐν τούτοις ὁ φόρος διατηρεῖται πρὸς λεπτὰ 40. Τοῦτο βέβαια δὲν συνάδει ποσῶς μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, αἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου εἶναι τὸ νὰ δοθῇ δάνειον εἰς τοὺς ἔχοντας ἀπόλυτον ἀνάγκην γεωργοὺς καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν παρεδέχθη ἡ Βουλὴ, ἡ δὲ πρότασις τῶν προηγορευσάντων περὶ γενικεύσεως τοῦ μέτρου τοῦ νομοσχεδίου ἀντίκειται εἰς τὴν ἀρχὴν ἣν παρεδέχθημεν. Ἀποκρούει δὲ τὴν πρότασιν τοῦ μέλους τῆς ἐπιτροπῆς περὶ χορηγήσεως τοῦ δανείου ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστης ἐπαρχίας, καθ' ὅσον ὁ πληθυσμὸς μιᾶς ἐπαρχίας δὲν ἐμπαίνει ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη εὑρίσκεται καὶ εἰς μεγαλειτέραν ἀνάγκην, καὶ συμφωνεῖ μὲ ἐκείνην τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, γνωμοδοτούσης νὰ δοθῇ τοιοῦτον δάνειον καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, ὅσαι ἤθελον ἀπευθύνει τοιαύτας αἰτήσεις, εὑρισκόμεναι εἰς ἀληθεῖς καὶ ὁμολογουμένας ἀνάγκας.

Προσέθηκεν ἕτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι διὰ τῆς ἐκθέσεως γνωμοδοτεῖ νὰ περιορισθῇ τὸ ἐκ κοιλῶν 7341 ποσὸν, τὸ προοριζόμενον διὰ τὰς δύω ἐπαρχίας Οἰτύλου καὶ Γυθείου, εἰς μόνον 3200 κοιλὰ, τὰ δὲ λοιπὰ νὰ δοθῶσιν εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, ὅσαι ἤθελον ἀποδειχθῇ ὅτι ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἀνάγκας καὶ στενοχωρίας, τὴν δὲ γνώμην του ταύτην συνίστησιν εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς Βουλῆς.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ἐκ τῶν 7341 κοιλῶν 6000 κοιλὰ θέλει χορηγήσει εἰς τὰς ἐπαρχίας Γυθείου καὶ Οἰτύλου, αἵτινες μαστίζονται ὑπὸ τῆς πείνης, τὰ δὲ λοιπὰ 1341 θέλει χορηγήσει εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν αἰτήσεις

παρετήρησέ τις, ὅτι οἱ λόγοι τῆς ἀνάγκης δὲν εἶναι οἱ αὐτοὶ εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας. Ἡ ἐπαρχία Βάλτου, Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου πχ. εἶναι γνωστὸν ὅτι τρία μόνον εἴδη εἰσοδημάτων ἔχει, τὸ ἐκ βελανιδίου, τὸ ἐκ τῶν ζώων καὶ τὸ ἐκ τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ δημητριακοὶ καρποὶ κατεστράφησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ τοῦτο εἶναι ὁμολογούμενον, διότι καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ χορηγήσῃ προθεσμίας εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς διὰ τὰς ζημίας εἰς ἃς ὑπέκυψαν· καὶ τὸ προϊὸν τῶν βελανιδίων, διότι ἀντὶ 10,000,000 ἔβασεν εἰς 800,000 μόνον, καὶ τὰ ζῶα ἐπίσης ἕνεκα τῆς ἐνσκηψάσης ἐπιζωοτίας διὰ τὴν ἔλλειψιν χόρτου. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ ἐπαρχία αὕτη εὑρίσκεται εἰς ἀληθῶς ἄπορον κατάστασιν καὶ δὲν δύναται νὰ ἰσορροπηθῇ πρὸς ἄλλας τῆς Πελοποννήσου ἐπαρχίας, παραγούσας καὶ τόσα ἄλλα προϊόντα πολύτιμα τὰ ὁποῖα δὲν ὑπέκυψαν εἰς καταστροφήν. Παρακαλεῖ ἐπομένως τὸν ὑπουργὸν ἐκ τῶν περισσευόντων 1300 κοιλῶν νὰ χορηγήσῃ ἀνάλογον μέρος εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν, ὡς εὑρισκομένην εἰς ὅλως ἐξαιρετικὴν καὶ ἄπορον κατάστασιν.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι ὁ βουλευτὴς Παρνασσίδος εἶπεν, ὅτι αἱ συνταγματικαὶ Κυβερνήσεις πρέπει ν' ἀποφεύγωσι τὰς μετὰ τῶν ἰδιωτῶν δοσοληψίας, καὶ εἰς τοῦτο συμφωνεῖ καὶ αὐτὸς, ἀλλ' ὅταν ἡ κοινωνία εὑρίσκεται εἰς ἀνάγκας, ἡ Κυβέρνησις, καὶ λέγων Κυβέρνησιν ἐννοεῖ καὶ τὰ νομοθετικὰ Σώματα, ὀφείλει νὰ προνοῇ ὑπὲρ τῆς κοινωνίας καὶ λόγῳ φιλανθρωπίας καὶ λόγῳ ἀσφαλείας, διότι ἄνθρωποι πεινῶντες ἐξοκέλλουσιν εἰς πᾶν εἶδος τολμήματος. Τὴν αὐτὴν πρόνοιαν ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὅταν μέρος τῆς κοινωνίας πάσχῃ, τοῦτέστι μία ἢ πολλαὶ ἐπαρχίαι, νὰ ἔλθῃ εἰς συνδρομήν των, ἀνακουφίζουσα τὰς ἀνάγκας των, ὁ δὲ προταθεὶς λόγος ὅτι τὸ δημόσιον ταμεῖον περιέχει τὸν κοινὸν ὀβολὸν ὅλων, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι δίκαιον νὰ διατίθενται κοιναὶ τοῦ Κράτους κεφάλαια πρὸς ὠφέλειαν κατοίκων εἰδικῆς ἢ εἰδικῶν ἐπαρχιῶν δὲν ἔχει βάσιν, διότι δὲν εἶναι ἄτοπον τὸ νὰ γίνωνται τοιαῦται βοήθειαι, ἀλλὰ συνάδει τοῦτο μὲ τὸν σκοπὸν τῶν πολιτικῶν κοινωνιῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ αὐτὸς βουλευτὴς ἐθεώρησε βαρὺν τὸν φόρον τῶν 40 λεπτῶν, ὑπενθυμίζει αὐτῷ τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος συζήτησιν, καθ' ἣν οὗτος ὠνόμασε ταμιευτικὸν τὸ σύστημα τοῦ νομοσχεδίου καὶ μεθεμίαν λαμβάνων πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν καταναλωτῶν. Συμφωνεῖ δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ἐκτιμὸν τοῦ φόρου· καθ' ὅσον δ' ἀ-

φορᾷ τὴν αὔξησιν τοῦ ποσοῦ τῶν 15,000 κοιλῶν, προτείνει ν' αὐξηθῇ εἰς 20 ἢ 25,000 κοιλὰ διὰ νὰ μεθέξωσι καὶ ἄλλαι ἐπαρχίαι τοῦ εὐεργετήματος τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐπανέλαβεν ἄλλος, ὅτι ἡ πρότασις αὕτη παρεξηγήθη, φαίνεται, ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ ἄλλων, καθ' ὅσον σήμερον δὲν πρόκειται νὰ ἐλεήσωμεν ἐπαρχίας τινας, ἐχούσας ἀνάγκας, ἀλλὰ νὰ δανείσωμεν. Προκειμένου λοιπὸν νὰ δανείσωμεν, ἀλλ' ἀτόκως, διὰ τί νὰ μὴ μεθέξῃ τοῦ ἀτόκου αὐτοῦ δανείου ὅλον τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὰς αὐτὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀνάγκας, ἀλλὰ νὰ περιορίσωμεν τὸ εὐεργέτημα εἰς ὀλίγας μόνον ἐπαρχίας ὡσανεὶ ἐπρόκειτο νὰ μὴ λάβωμεν ὅ,τι σήμερον δίδομεν; Ἐπειδὴ λοιπὸν πρόκειται περὶ δανείου καὶ οὐχὶ περὶ ἐλεημοσύνης, ἐπαναλαμβάνει νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ δάνειον πρέπει νὰ ἦναι γενικόν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς παρατηρήσεις τοῦ τελευταίου ἀγορεύσαντος ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος, τὸ νομοσχέδιον ἐκεῖνο οὐδόλως ἀντέκειτο εἰς τὰς παρατηρήσεις του, ἀφ' οὗ δι' αὐτοῦ ἐχορηγήθη εἰς τὸν ὑπουργὸν τὸ δικαίωμα νὰ ἐλαττόνῃ ἢ καὶ νὰ καταργῇ τὸν φόρον ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῆς ἀνάγκης.

Κλεισθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, καὶ τοῦ μὲν βουλευτοῦ Παρνασσίδος μὴ ἐπιμένοντος εἰς τὴν πρότασίν του περὶ αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ εἰς 100,000 κοιλ., τῶν λοιπῶν δὲ προτάσεων μὴ ὑποστηριζομένων, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον 1 δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον καὶ κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ὑπουργοῦ περὶ χορηγήσεως 6,000 μὲν κοιλῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας Οἰτύλου καὶ Γυθείου, τῶν δὲ λοιπῶν εἰς ἄλλας τοῦ Κράτους ἐπαρχίας, ὅσαι ἔκαμον ἢ θέλουν κάμει τοιαύτας αἰτήσεις.

Ἀναγνωσθέντος εἶτα τοῦ ἄρθρου 2 μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ δύω ἑπομένων τροπολογιῶν τῆς ἐκθέσεως·

« Ἄρθρον 2. Ὁ δήμαρχος καὶ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἑκάστου δήμου, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς αἰτήσεις τῶν ἐχόντων ἀνάγκην κατοίκων, θέλουν σχηματίζει τὸν κατάλογον τῶν κατοίκων, εἰς οὓς κτλ. »

« Ἄρθρον 2. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον καὶ οἱ ἱερεῖς τῶν χωρίων ἑκάστου δήμου συνερχόμενοι ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου, σχηματίζουσι κτλ. » παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι σκοπὸς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 2 εἶναι ἡ εἰλικρινὴς διανομὴ τῶν καρπῶν. Ἐὰν ἑπομένως ἡ Βουλὴ νομίζῃ ὅτι ἐπιτυγχάνεται αὕτη ἀσφαλέστερον καθ' ὃν τρόπον αἱ τροπολογίαι διατάττουσιν, οὐδεμίαν δυσκολίαν ἔχει νὰ παραδεχθῇ οἱανδήποτε ἐξ αὐτῶν ἤθελεν ἡ Βουλὴ ἐγκρίνει.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ τὴν β', τροπολογίαν προτείναντος μέλους τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἔκαμε τὴν τροπολογίαν ταύτην ὑπὸ τὴν ἰδίαν ὅτι ἤθελε γενῇ δεκτὴ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τροπολογία του περὶ γενικεύσεως τῆς διανομῆς εἰς ὅλας τοῦ Κράτους τὰς ἐπαρχίας, καὶ ὅτι ἑπομένως μὴ γενομένης ἐκείνης δεκτῆς, δὲν ἐπιμένει εἰς τὴν παραδοχὴν αὐτῆς· παρετήρησεν ἕτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ πρώτη τροπολογία ἐθεωρήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτιμοτέρα τοῦ ἄρθρου, καθ' ὅσον ἐνόμισεν αὕτη δύσκολον τὴν ἀνεύρεσιν τῶν μᾶλλον φορολογουμένων καὶ τὴν μετάβασιν ὅλων τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ ἀναφερομένων δημάρχων, παρέδρων καὶ μᾶλλον φορολογουμένων εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας διὰ νὰ δώσωσι τὴν γνώμην των εἰς τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ἐν ᾧ κατὰ τὴν τροπολογίαν, ἡ ἐργασία ἀποβαίνει καὶ εὐκολωτέρα καὶ ταχυτέρα.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου διὰ τῆς λέξεως *ἀκούσαντες* δὲν ἐννοεῖ ὅτι οἱ δήμαρχοι καὶ λοιποὶ πρέπει νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας διὰ νὰ δίδωσι τὴν γνώμην των, ἀλλ' ὅτι θέλουν ὅλοι οὗτοι συντάσσει τὸν κατάλογον, τὸν ὁποῖον θέλουσιν ἀποστέλλει εἰς τὸν ἔπαρχον καὶ ἔφορον. Ἐτέθη δ' ἐπίτηδες ἡ λέξις *ἀκούσαντες* διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὅτι ἡ γνώμη τῶν δημάρχων καὶ λοιπῶν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν ἔπαρχον καὶ ἔφορον, οἵτινες δύνανται, γινομένου αὐτοῖς παραπόνου, νὰ φέρωσι τὰς ἀναγκαίας ἐπὶ τοῦ καταλόγου μεταβολάς. Μετὰ τὴν διατύπωσιν δὲ ταύτην νομίζει ὅτι τὸ ἄρθρον ἔχει καλῶς ἀντικαθισταμένων τῶν λέξεων « καὶ ἴσου ἀριθμοῦ μᾶλλον φορολογουμένων » διὰ τῶν « καὶ τῶν ἱερέων. »

Οὕτω δὲ ἐγένετο καὶ τὸ ἄρθρον 2 δεκτὸν κατὰ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐτροπολογήθη.

Δικτοῦ δὲ γενομένου τοῦ ἄρθρου 3 δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 4 μετὰ τῆς τροπολογίας ἑνὸς μέλους τῆς ἐπιτροπῆς, προτείνοντος νὰ πληρῶνται τὸ ἀντίτιμον κατὰ τὸ πρωτόκολλον τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν τοῦ β', δεκαπενθημέρου τοῦ Αὐγούστου, καὶ οὐχί, ὡς λέγει τὸ νομοσχέδιον, κατὰ τὸ πρωτόκολλον τὸ ἰσχύον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς χορηγίας.

Τὴν τροπολογίαν ταύτην μὴ παραδεξαμένου τοῦ ὑπουργοῦ, παρετήρησεν ὁ ἕτερος τῶν βουλευτῶν Βάλτου, ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Βονίτσης, Βάλτου καὶ Ξηρομέρου ὁ ἔφορος ὑπεχρέωσε τοὺς

κατοίκους νὰ ὑπογράψωσιν ὁμολογίας ὅτι θέλουσι πληρώσει τὸ ἀντίτιμον τῶν καρπῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πρωτοκόλλου τῶν τιμῶν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐχορηγήθη τὸ δάνειον, ἐὰν αἱ τιμαὶ τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅτε θέλει ἐπιστραφῇ τὸ δάνειον, δὲν εἶναι ἀνώτεραι, καὶ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑποχρεοῦνται νὰ πληρώσωσι κατὰ τὰς τιμὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐὰν δηλ. ἡ τιμὴ τοῦ σίτου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς χορηγίας ἦτο 6 δραχ., κατὰ δὲ τὸν Σεπτέμβριον ἀναβῇ εἰς 7, θέλουσι πληρώσει τὸ ἀντίτιμον πρὸς δραχμὰς 7 καὶ οὐχὶ πρὸς 6. Παρακαλεῖ διὰ τοῦτο τὸν ὑπουργὸν νὰ διατάξῃ τὰ δέοντα σύμφωνα μὲ τὸν νόμον.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ εἰσπραξις τοῦ ἀντιτίμου θέλει γενῇ σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου αἱ ὁμολογίαι, ὑφ' οἱονδήποτε ὅρον ἀντιβαίνοντα εἰς τὸν νόμον καὶ ἂν ὑπεγράφησαν, οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἰσχύν· ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἀπέρριψε τὴν πρότασιν τοῦ μειοψηφοῦντος μέλους τῆς ἐπιτροπῆς μὴ ἀναστᾶσα, καὶ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Λ. Πετιμεζᾶν, συνέβη κατὰ τὸ ᾠδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον πλειψηφεῖ διὰ ψήφων 77, ἔχον οὕτω·

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος·

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγίας δημητριακῶν καρπῶν, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου		Γεώργιος Σκοῦρος	
Ἰωάν. Σωτηριάδης	Ν	Σταῦρος Βλάχος	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Ἰω. Καρτσιαννόπουλος	Ν
Δημ. Γιαννούλης		Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ν
Γ. Ν. Καΐρης	Ν	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου	Ν	Φίλων Φίλωνος	Ν
Δημήτριος Τσόκρης		Λεωνίδας Λογοθέτης	Ν
Ἀνδρέας Δανόπουλος			
Ἰωάννης Βλάσσης		Γεώργιος Γερβασιάσης	Ν
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν	Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ν
Γεώργιος Λ. Ῥάλλης			

Ἰωάν. Σαράκας	Ν	Χαρ. Α. Χρηστόπουλος	Ν
Α. Παπαθανασίου	Ν	Ν. Χ. Παναγιώτου	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Δημ. Σακελλαράκης	Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος		Σ. Κοπανίτσας	Ν
Σταμάτιος Μήτσας	Ν	Ἐμμ. Μελετόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ν	Ν. Λεώπουλος	
Γ. Βελῆς	Ν	Δουκᾶς Στεφάνου	Ν
Δημ. Ζῶτος	Ν	Ντίος Βουλπιώτης	
Γ. Γιαλλάσης	Ν	Β. Ρ. Παλαμίδης	
Ἰωάννης Κατσόπουλος	Ν	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν
Λύσανδρος Βιλαέτης		Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Λύγερινός	Ν	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	
Νικόλ. Σισίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	Ν
Λύγερινὸς Πετραλιᾶς	Ν	Μελέτιος Χ. Μελέτης	
Γεώργιος Διαμάντης	Ν		
Ἀναγνώστης Δημητρίου			
Γασ. Δελένδας		Ἐπαμιν. Δελιγεώργης	
Σπ. Μαρκεζίνης		Π. Τσιμπουράκης	
Ν. Βαρβαρῆγος	Ν	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	Ν
Θρασύβουλος Λ. Ζαΐμης		Παναγιώτης Παπατσώνης	Ν
Ἀσημάκης Χαραλάμπης	Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος	Ν
Δεων. Ν. Πετιμεζᾶς	Ν	Ἰω. Προβελέγγιος	Ν
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	Ν	Ἰω. Ταταράκης	Ν
Γρηγ. Κορφιωτάκης		Σ. Βαρότσης	
Ἰωάννης Ζάρκος		Ἐμ. Ναυπλιώτης	
Γεώργιος Παρωτᾶς	Ν	Κωνστ. Κρίσπης	Ν
Λ. Κοντόσταυλος		Νικ. Τσαβέλλας	Ν
Ἰωάννης Μπαλάφας		Ν. Καναβὸς	Ν
Γεώργιος Μιχαὴλ	Ν	Λ. Παπαδημητριάδης	
Ἀνδρ. Δελιγιάννης	Ν		
Γ. Πλαπούτας	Ν		
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Κίμων Χριτοδούλου	Ν
Πέτρος Δελιγιάννης		Στεφ. Α. Δούκας	
Παϊσιὸς Ῥεβελάκης	Ν	Ἰωάννης Κατσάκος	
Κωνστ. Κυπριάδης	Ν	Δημ. Κουμουνδουράκης	Ν
Ἰω. Δελιγιάννης	Ν	Πανετσάνος Κυβέλος	Ν
Σταῦρος Καμπερόπουλος		Νικόλαος Πιερράκος	Ν
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Χ. Χριστόπουλος	
Ἀριστ. Μεντζελόπουλος	Ν	Π. Κανελλόπουλος	Ν
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος		Νικόλαος Μαυρομιχάλης	Ν

Π. Αργυρόπουλος		Παναγιώτης Ψάθης	N
Ν. Παναυριᾶς		Ἀντ. Ἀρμάος	N
Εὐθ. Κεχαγιᾶς.	N	Γρηγόριος Μανοῦσος	N
Κωνσταντῖνος Βλάμης.	N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	
Βενιζέλος Ῥοῦφος	N	Δημ. Πολυχρονόπουλος	N
Ἀνδρέας Χ. Λόντος.	N	Δημ. Βότσαρης	
Παναγ. Καλαμογδάρτης	N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος	
Κωνστ. Κωνστάκης		Νικόλ. Πιπῖνος	N
		Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Ἀθαν. Μησυρλῆς		Δημήτριος Βουδούρης	
Γεώργιος Μπάστας		Ἀντ. Τσαμαδός	N
Ἰωάν. Μανιώτης	N	Πέτρος Χ. Πέτρος	N
		Εὐαγγέλης Βαλατσός	N
Κωνστ. Πλατύς		Σ. Σκουμπουρδῆς	
Ἀν. Ῥενουάρδος	N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	
Μιχαὴλ Σολωμός		Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ	N
Γεώργιος Ναύτης	N	Ἀ. Μάντσαρης	
Ἰωάννης Σαγρέδος		Δημ. Κριεζώτης	

Ο Θ Ω Ν κ.τ.λ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον νὰ χορηγήσῃ ἐπὶ πιστώσει δημητριακοὺς καρποὺς μέχρι δεκαπέντε χιλιάδων κοιλῶν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἀπόλυτον καὶ ὁμολογουμένην γεωργοὺς καὶ ἄλλους κατοίκους τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον 2.

Ὁ ἔπαρχος καὶ ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος ἑκάστης ἐπαρχίας ἀκούσαντες τὴν γνώμην τῶν δημάρχων, τῶν εἰδικῶν παρέδρων, τῶν δημοτικῶν συμβούλων καὶ τῶν ἱερέων, σχηματίζουσι τὸν κατάλογον τῶν κατοίκων, εἰς οὓς δέον νὰ χορηγηθῶσι δημητριακοὶ καρποί, καὶ ὁρίζουσι τὸ εἰς ἕκαστον ἄτομον δοτέον ποσὸν καὶ εἶδος, κατὰ λόγον τῆς ἀνάγκης αὐτοῦ.

Ἄρθρον 3.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καταλόγου τούτου γίνεται εἰς ἕκαστον ἡ παράδοσις τῶν καρπῶν, διαταγῇ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, λαμβάνοντος παρ' ἑκάστου χρεωστικὸν ὁμόλογον.

Ἄρθρον 4.

Οἱ χορηγητέοι εἰς τοὺς γεωργοὺς καὶ λοιποὺς δημητριακοὶ καρποὶ ὑπολογίζονται εἰς χρήματα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς χορηγίας ἰσχυόντων δεκαπενθημέρων πρωτοκόλλων περὶ τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν, ἵνα πληρωθῶσι πρὸς τὸ δημόσιον ἀτόκως μέχρι τῆς α. Σεπτεμβρίου, ἐὰν οἱ λαβόντες αὐτοὺς δὲν τοὺς ἐπιστρέψωσιν εἰς εἶδος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς τῶν ὁμοειδῶν καρπῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Αἱ περὶ καταδιώξεως τῶν πρὸς τὸ δημόσιον καθυστερούντων διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, ἐν περιπτώσει καθυστερήσεως.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Λ. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΓ'.

Τῆς 16 Φεβρουαρίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν 1 μ. μ. ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθόντες ἐν πρώτοις οἱ εἰσηγηταὶ ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως ἐκ δρ. 17728 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου, καὶ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 30,000 διὰ τὴν προίκα τῆς θυγατρὸς τοῦ Γ. Κουντουριώτου, ἀνέγνωσαν τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεις, ἐχούσας οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

« Ἡ ἐκ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴ τῆς Βουλῆς ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 17,728 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860, καὶ διελθοῦσα τὴν αἰτιολογικὴν

ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ πίστωσις αὕτη θεωρεῖται ἀναγκαία πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων τοῦ γραφείου, τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν σχολείων, παρελέχθη παμψηφεὶ τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, καὶ συνιστῶσα τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ, προτείνει κατὰ μειονοψηφίαν ὅπως εἰς τὸ Κεφ. Δ΄. ἄρθ. 1 τοῦ πίνακος προστεθῶσι χίλιαι ἑπτὰ δραχμαί, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς συνδρομὴν τῶν ἐν τῇ δυτικῇ στερεᾷ Ἑλλάδι συνεστημένων σχολείων τῶν κοράσιων, κατὰ τὰς περὶ τούτου αἰτήσεις τῶν ἁρμοδίων δήμων.

Γενομένης δεκτῆς, ὡς δὲν ἀμφιβάλλει ἡ ἐπιτροπὴ τῆς προσθήκης ταύτης, τὸ ποσὸν τῆς πιστώσεως ἀναβιβάζεται εἰς δραχμὰς 18,728.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Δ. Πολυχρονόπουλος, Κ. Δ. Πετροπουλάκης,
Κ. Θεοδώρου, Πέτρος Χ. Πέτρου,

Ὁ εἰσηγητὴς

Ι. Καραγιαννόπουλος.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ ἐκ τῶν τμημάτων τῆς Βουλῆς εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχ. τριάκοντα χιλιάδων ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1860, ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαρτίου 1850 νόμου ἀποφασισθείσης προικὸς τῆς Κυρίας Καλλιόπης, θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Κουντουριώτου, καὶ παρατηρήσασα ὅτι ἡ αἰτουμένη πίστωσις στηρίζεται ῥητῶς καὶ ὡρισμένως εἰς τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ εἰρημένου ἀπὸ 28 Μαρτίου 1858 ὑπὸ στοιχ. ΤΝΔ΄. ψηφισθέντος ἀπὸ τὰς Βουλὰς εἰδικοῦ νόμου, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ὁποίου ἡ ὁρισθεῖσα προῖξ πρέπει ν' ἀποδοθῇ μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου τῆς ἀναφερομένης Κυρίας Καλλιόπης Γ. Κουντουριώτου, τούτου δὲ πραγματοποιηθέντος, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, οὐδὲν ὑπάρχει τὸ κώλυμα πρὸς παραδοχὴν τῆς περὶ ἧς πρόκειται πιστώ-

σεως, παμψηφεὶ συνιστᾷ αὐτὴν εἰς τὴν παραδοχὴν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ

Γ. Πλαπούτας, Κ. Δ. Βλάμης,
Β. Παλαμίδης, Α. Μεντζελόπουλος,

Ὁ εἰσηγητὴς

Α. Ἀλεξανδρόπουλος.»

Ἐπίσης καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ βουλευτοῦ Ἄνδρου Α. Γιαννούλη, ἀνέγνω τὴν ἐπομένην ἔκθεσιν·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 365 κ. ε. αἴτησιν τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις ἐφέταις Κ. Εἰσαγγελέως, ζητοῦντος τὴν ἄδειαν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ Κ. Α. Γιαννούλη, βουλευτοῦ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἄνδρου, κατηγορουμένου ὅτι ὡς δήμαρχος Γαυρίου παρέβη τὰ καθήκοντά του.

Διεξελθοῦσα τὴν ὑπ' ἀριθ. 17598, 17423 ἀπὸ 30 7βρίου π. ε. ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, δι' ἧς ἐπιτρέπεται ἡ εἰς δίκην προσαγωγὴ αὐτοῦ,

Παρατηρεῖ·

Ὅτι ἡ πρᾶξις, δι' ἣν κατηγορεῖται ὁ εἰρημένος βουλευτὴς, εἶναι ἁπλοῦν πλημμέλημα τιμωρούμενον ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 487 τοῦ ποινικοῦ νόμου μὲ χρηματικὴν ποινήν, καὶ ἡ καταδίκη αὐτοῦ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἀποδειχθῇ ἔνοχος, δὲν θέλει οὔτε τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας τὸν ἀποστερήσει, οὔτε τῶν δικαιωμάτων τῆς βουλευτικῆς θέσεώς του, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ὑπάρχει οὐδὲν κώλυμα τοῦ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγή του, καί τοι διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου, καθόσον μάλιστα δύναται καὶ διὰ πληρεξουσίου νὰ παρασταθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Σύρῳ πλημμελειοδικῶν.

Ὅτι καὶ καλὸν καὶ ἀξιοπρεπὲς εἶναι τὸ νὰ μὴ ἔρχωνται διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου τὰ μέλη τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων ὡς κατηγορούμενοι ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων διὰ τοιαῦτα μικρὰ πλημμελήματα, καὶ νὰ ἐμποδίζωνται ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σπουδαίων νομοθετικῶν καθηκόντων των, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν πρέπει νὰ γίνῃ χρῆσις τοῦ ὑπὸ τοῦ

Συντάγματος χορηγουμένου εἰς τοὺς βουλευτὰς τοιούτου προνομίου, διότι ὁ βουλευτὴς Κ. Γιανναύλης συνεπείᾳ τῆς ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν δοθείσης ἀδείας περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς του μένει ἐκτὸς τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 328 τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸν βουλευτὴν ἀτομικῶς καὶ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὸν δῆμον εἶναι τὸ νὰ περαιωθῇ τὸ ταχύτερον ἡ ἐκδίκασις τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας.

Διὰ ταῦτα γνωμοδοτεῖ·

Νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τοῦ βουλευτοῦ Ἄνδρου Κ. Δ. Γιαννούλη, κατηγορουμένου ἐπὶ παραβάσει τῶν καθηκόντων του ὡς δημάρχου Γαυρίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ν. Τσαβέλλας, Π. Ἀργυρόπουλος,
Γ. Ν. Καΐρης, Α. Μεντζελόπουλος,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Γρ. Μανοῦσος.»

Εἰς τὸν βουλευτὴν Ἀοκρίδος Α. Στέφανον ἐχορηγήθη ὑπὸ τὸν ὅρον μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας.

Ἀκούων τις ἐπομένως τὸν λόγον ἐξέβλεπεν, ὅτι περιῆλθε βεβαίως εἰς γνῶσιν ὅλων ὑμῶν προκήρυξις τις τοῦ νομάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ δασάρχου Φθιώτιδος, κατακεχωρισμένη ἐν τῇ ἐν Ἀμφίᾳ ἐκδιδομένῃ ἐφημερίδι « ὁ Φάρος τοῦ Ὄρθρου. » Ἡ τριαρχία αὕτη διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προκηρύξεώς της τίθησιν εἰς ὅλως ἐξαιρετικὴν θέσιν ἀπέναντι τοῦ νόμου τοὺς κατοίκους τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος, θεσπίζουσα δι' αὐτῆς ἀπαγορευτικάς τινας δασονομικὰς διατάξεις. Αἱ ἀπαγορευτικαὶ αὗται διατάξεις ἐὰν μὲν ἐκπηγάζωσιν ἀπό τινος νόμου, νομίζει ὅτι ἦτον ἐντελῶς περιττὸν νὰ ἐπαναληφθῶσι διὰ τῆς προκηρύξεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀρχῶν, ἐὰν δ' οὔ, τότε βεβαίως αἱ ἀρχαὶ αὗται δὲν εἶχον οὐδὲν δικαίωμα νὰ νομοθετῶσιν αὐταὶ τοιαύτας ἀπαγορευτικὰς διατάξεις. Ἐὰν δὲ πάλιν αἱ διατάξεις αὗται θεωρῶνται χρήσιμοι καὶ ἀναγκαῖαι, τότε πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ὅλον τὸ Κράτος καὶ οὐχὶ κατ' ἐξαίρεσιν εἰς ἕνα μόνον νομόν. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος προκήρυξιν, παρετήρησεν ὅτι ἡ ἀορισία τῶν ἀπαγορευτικῶν αὐτῆς διατάξεων καὶ ὁ μὴ προσδιορισμὸς τῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν αὐτάς, θέλει δώσει χώραν εἰς

ἀπείρους καὶ ἀδίκους καταδιώξεις καὶ, διὰ τοῦτο θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ παρουσιασθῶσιν οἱ ἁρμόδιοι ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοὶ καὶ πληροφορήσωσι τὴν Βουλὴν κατὰ πόσον θεωροῦσι νόμιμον τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος προκήρυξιν.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι ἀληθῶς ὑπάρχει τι ἄτοπον ἐν τῷ ἀναγνωσθέντι ἐγγράφῳ, διότι ἐν αὐτῷ ἀναφέρονται καὶ νόμοι, καὶ ἑπομένως ὑπαρχόντων νόμων ἡ προκήρυξις, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἀποβαίνει πάντῃ περιττή. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ προκήρυξις αὕτη φαίνεται δημοσιευμένη εἰς μίαν ἐφημερίδα, νομίζει ὅτι ὁ προαγορεύσας δὲν ἔπρεπε ν' ἀπευθύνῃ ἐπερώτησιν, οὔτε νὰ ζητηθῇ ἡ τῶν ὑπουργῶν ἐμφάνισις, ἀλλ' οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος ἠδύναντο ν' ἀπευθύνωσιν εἰς τὸν ὑπουργὸν τὰ παράπονά των καὶ νὰ ζητήσωσι τὴν δέουσαν θεραπείαν.

Ἐπανέλαβεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ὅτι ὁ προαγορεύσας, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν λόγων του, θεωρεῖ ἕκαστον βουλευτὴν ὡς ἀντιπροσωπεύοντα μόνην τὴν ἐπαρχίαν του καὶ αὐτῆς μόνης τὰ δίκαια ὀφείλοντα νὰ ὑπερασπίζηται, ἐνῷ ὁ βουλευτὴς ἀντιπροσωπεύει τὸ ἔθνος ὁλόκληρον καὶ ὅπου ἀπαντᾷ ἀδίκημά τι ἡ παρανομία δύναται νὰ τὴν καταγγέλλῃ καὶ ζητῇ τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ ὅσον μικρὸν καὶ ἂν εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιμένει εἰς τὴν περὶ ἐμφανίσεως τῶν ὑπουργῶν πρότασίν του διὰ νὰ πληροφορηθῇ παρ' αὐτῶν ἐὰν θεωρῶσι νόμιμον τὴν προκήρυξιν, ἥτις, κατ' αὐτόν, ἀντίκειται καὶ εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον.

Εἰπόντος δέ τινος, ὅτι πρὶν ἢ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος, νομίζει ὅτι πρέπει νὰ μελετήσωμεν πρῶτον τὸ ἀντικείμενον καὶ πεισθῶμεν περὶ τοῦ πλημμελοῦς τῆς περὶ ἧς πρόκειται διακηρύξεως· παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι τὸ ἀντικείμενον εἶναι σπουδαῖον καὶ ὡς τοιοῦτον ἀπαιτεῖ ταχεῖαν λύσιν, διότι ἀποβλέπει τὰ συμφέροντα ὁλοκλήρου νομοῦ καὶ ἴσως τοῦ ἔθνους ὅλου, καθ' ὅσον ὅ,τι σήμερον ἐγένετο ἐν τῇ Φθιώτιδι δύναται αὔριον νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἀλλαχοῦ. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι πολλαὶ διατάξεις τοῦ περὶ δασῶν κανονισμοῦ, συνταχθέντος ὑπὸ προσώπων ξένων καὶ ἐν ἀγνοίᾳ διατελούντων τῶν τοπικῶν περιστάσεων καὶ συμφερόντων, οὐδέποτε ἐφηρμόσθησαν, καὶ ἐν τῇ ἐθνοσυνελεύσει μάλιστα ἠγέρθησαν παράπονα κατὰ τῆς αὐστηρότητος τῶν τοιούτων νόμων, κατὰ συνέπειαν τῶν ὁποίων ἐπῆλθον αἱ ἀπαιτούμεναι διορθώσεις. Ἔκτοτε ὅμως δι' ὑπουργικῶν ἐγκυκλίων πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δασῶν ἐλήφθησαν μέτρα τινὰ λίαν ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν γεωρ-

γίαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ προκειμένη διακήρυξις περιέχει ἀόριστόν τι εἰς τὰς διατάξεις της, ἕνεκα τοῦ ὁποίου θέλουν βεβαίως λάβει χώραν καταδιώξεις, αἱ δὲ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ εἰσὶν αὐστηρόταται, διὰ τοῦτο θεωρεῖ σπουδαῖον τὸ ἀντικείμενον καὶ ἀναγκαίαν τὴν προτέλευσιν τῶν ὑπουργῶν πρὸς λύσιν διαφόρων ἀμφιβολιῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ διακηρύξει ἀναφέρονται καὶ ἐγκύκλιοι τοῦ ὑπουργείου, θεωρεῖ ἐπίσης ἀναγκαίαν καὶ αὐτῶν τὴν προσαγωγὴν πρὸς πλειοτέραν τοῦ Σώματος πληροφορίαν.

Ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἡ ἀναγνωσθεῖσα προκήρυξις ἀναφέρει ῥητῶς τὸν νόμον καὶ τὰς ἐγκυκλίους τοῦ ὑπουργείου εἰς ἃς αἱ ἀρχαὶ ἐστήριξαν τὰς ἐν αὐτῇ διατάξεις, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεθύμει ὥστε ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας νὰ μελετήσῃ μετὰ πλειοτέρας ἐπιστασίας τὸ καταγγελλόμενον ἔγγραφον, καὶ ἂν ἀληθῶς εὕρῃ τὰς διαταξεις αὐτοῦ ἀντικειμένας εἰς τὸν νόμον, τότε νὰ ζητήσῃ λόγον παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ, ἄλλως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον δὲν ἐμφαίνει ἄλλο τι εἰμὴ ζῆλον τῶν ἀρχῶν, αἵτινες τὸ συνέταξαν, περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός των καὶ πρόνοιαν πρὸς διάσωσιν τῶν δασῶν, τῶν ὁποίων τὴν ὕπαρξιν πάντες ἡμεῖς περὶ πολλοῦ ποιούμεθα, καὶ πολλάκις ἐζητήσαμεν παρὰ τοῦ ὑπουργείου ὅπως λάβῃ σύντονα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς πολυτίμου αὐτῆς περιουσίας τοῦ δημοσίου.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι κατὰ τὸ 1852 καὶ 1853 πολὺς ἐγένετο λόγος ἐν τῇ Βουλῇ περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν, ἰδίως κατὰ τὴν Φθιώτιδα καὶ Εὔβοιαν, ἐκ δὲ τῆς συζητήσεως ἀπεδείχθη ὅτι αἱ καταστροφαὶ ὅλαι συμβαίνουσιν ἐκ τῆς παραλόγου ἐπιθυμίας τοῦ νὰ καίωσιν οἱ ποιμένες τὰ δάση διὰ νὰ ἑτοιμάζωσι τόπον βοσκήσιμον. Ἡ Βουλὴ ἐπομένως παρεκάλεσε τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ λάβῃ σύντονον πρόνοιαν διὰ τὴν προφύλαξιν τῶν δασῶν, ἐφαρμόζων τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ὁ δὲ ὑπουργὸς Κ. Χρηστίδης διεβεβαίωσε τὴν Βουλὴν ὅτι ἀπηγόρευσεν αὐστηρῶς τὴν εἰς τὰ δάση εἴσοδον ποιμνίων. Νομίζει ἐπομένως ὅτι πρὶν ἡ ἀποφασίσωμεν νὰ παρουσιασθῶσιν οἱ ὑπουργοί, ὀφείλομεν νὰ μελετήσωμεν πλειότερον τὸ ἀντικείμενον καὶ πεισθῶμεν περὶ τοῦ πλημμελοῦς τοῦ ἐγγράφου, χωρὶς νὰ παρεμβάλωμεν πρόσκομμα εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τῶν δασῶν τὴν προφύλαξιν.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι πρώτην ἤδη φορὰν συζητεῖται τὸ παραδεκτὸν μιᾶς ἐπερωτήσεως, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ἄτοπον καὶ δυνάμενον νὰ ἔχῃ συνεπείας, διότι οὕτω ποτὲ δὲν θέλει ἐπιτραπῇ

εἰς τὴν μεμονωμένην ἀπευθύνῃ ἐπερώτησιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον. Ὁ βουλευτὴς Ἐρμιονίδος σᾶς ἀνέγνω ἓν ἔγγραφον τριῶν ἀρχῶν, τοῦ ὁποίου τὸ ἀόριστον θέλει ἐχει βλαβερὰς συνεπείας κατὰ τῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν, καὶ ζητεῖ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ὑπουργῶν πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ ζητήματος. Δυνάμεθα λοιπὸν ἡμεῖς νὰ συζητῶμεν ἂν πρέπει νὰ προσέλθωσιν ἢ οὐ οἱ ὑπουργοί; Ἄλλως τε, ὡς ἠκούσατε, ἐν τῷ ἐγγράφῳ μνημονεύονται καὶ νόμοι καὶ ἐγκύκλιοι τοῦ ὑπουργείου, περὶ τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας διασαφήσεις καὶ πληροφορίας πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων ἐπιβλαβῶν εἰς τοὺς κατοίκους συνεπειῶν.

Προσθέντος δέ τινος, ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν προτέλευσιν οὐχὶ τόσον δι' ὅτα ἐξετέθησαν ἐπὶ τοῦ ἀναγνωσθέντος ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς θεωρεῖ ὡς κεκλῶς ἔχον, διότι στηρίζεται εἰς νόμον, ἀλλὰ κυρίως πρὸς συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου τῶν δασῶν, τῶν ὁποίων ἡ κατάστασις δὲν φαίνεται τοσοῦτον εὐάρεστος· ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτοὺς κοινοποιήσεως τῶν πρακτικῶν οἱ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοί, καὶ πληροφορήσωσι τὴν Βουλὴν ἐὰν αἱ τρεῖς, περὶ ὧν ὁ λόγος ἀρχαὶ ἠδύναντο νὰ συνταξωσι τοιοῦτον ἔγγραφον καὶ ἂν αἱ ἐν αὐτῷ περιεχόμεναι διατάξεις δὲν ἀποβαίνωσι διὰ τὴν ἀοριστίαν των ἐπιβλαβεῖς εἰς τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν. Νὰ προσκληθῶσι δὲ συγχρόνως καὶ τὰ σχετικὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου ἔγγραφα, τὰ ἐκδοθέντα ἀπὸ τῆς 3 Τορίου καὶ ἐντεῦθεν, διὰ νὰ λάβῃ ἡ Βουλὴ γνῶσιν αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀνεκοίνωσεν ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως, τῆς ὁποίας τὴν ἔναρξιν ὥρισε κατὰ τὴν 11 καὶ 1/4, τὴν συζήτησιν τῶν δύω νομοσχεδίων, ἐφ' ὧν ἀνεγνώσθησαν αἱ ἐκθέσεις, ὡς καὶ τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς αἰτήσεως περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ βουλευτοῦ Ἄνδρου Α. Γιαννούλη, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 1|2 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Γρ. Μανούσος,
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΖ'.

Τῆς 17 Φεβρουαρίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἐν πρώτοις ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 17,728 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου, λαβών τις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὸν λόγον ἐξέθηκεν, ὅτι κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου οὐδεμίαν ἔχει ἀντίρρησιν, ἀλλὰ θέλει τῷ ἐπιτρέψει ὁ ὑπουργὸς νὰ φέρῃ μίαν μόνον παρατήρησιν ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Δ', τοῦ πίνακος «προσωπικὸν δημοτικῶν σχολείων» ἐπὶ τοῦ ὁποίου ζητεῖται πίστωσις 10,000 δραχμῶν διὰ συνδρομὴν δημοτικῶν σχολείων ἐν τῇ Στερεᾷ, ὡς λέγει ὁ ὑπουργὸς ἐν τῇ συνοδευούσῃ τὸ νομοσχέδιον ἐκθέσει, τῶν ὁποίων ἡ σύστασις ἀναβάλλεται διὰ τὴν ἔλλειψιν συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως. Κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ἀληθῶς νὰ συντρέχῃ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, ἀλλ' ὅπου ὑπάρχει ἀποδεδειγμένη ἀνάγκη, ἡ δὲ συνδρομὴ νὰ γίνεται καὶ ἀποτελεσματικῶς καὶ οὐχὶ νὰ πληρόνωνται διδάσκαλοι, οἵτινες παραμελοῦν τὸ καθῆκόν των καὶ οὐδένα ἀποφέρουσι καρπόν. Τοιοῦτός τις δημοδιδάσκαλος ὑπάρχει εἷς τινα τῆς ἐπαρχίας του δήμου, ὅστις ἀμελήσας ἐντελῶς τοῦ καθήκοντός του, ἀναμιγνύεται εἰς πολιτικὰ ἀντικείμενα καὶ ἕνεκα τούτου τὸ σχολεῖον ἐκεῖνο εὑρίσκεται εἰς ἐντελῆ παρακμὴν. Τὴν περίστασιν ταύτην ἀνέφερε καὶ εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ δημοδιδασκαλείου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον ὑπουργὸν καὶ ἐζήτησε τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἰσηκούσθη. Μολονότι δ' ἔχει νὰ εἴπῃ πολλὰ καὶ περὶ αὐτῆς εἰσέτι τῆς διευθύνσεως τοῦ δημοδιδασκαλείου, περιορίζεται ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν, ὅτι ἡ συνδρομὴ τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ δίδεται ἀποτελεσματικῶς καὶ οὐχὶ νὰ πληρόνωνται διδάσκαλοι, οἵτινες δὲν ἐκπληροῦσι τὸ καθῆκόν των.

Προκληθεὶς δ' ἐνταῦθα ὁ ἀγορεύων ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ νὰ τῷ καταγγείλῃ ῥητὰς πράξεις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ δημοδιδασκαλείου καὶ οὐχὶ ν' ἀποραίνεται ἁπλῶς ὅτι ἔχει πολλὰ νὰ εἴπῃ' ἐξηκολούθησε λέγων, ὅτι, ὡς πληροφορεῖται, πολλὰ ἐγένοντο κατὰ τοῦ διευθυντοῦ παράπονα, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ὁ Κ. ὑπουργὸς διέταξεν ἀνάκρισιν κατ' αὐτοῦ ἐπὶ καταχρήσει. Μὴ ἔχων δὲ σήμερον προχείρους πληροφορίας περὶ τούτου, ἐπιφυλάσσεται ἄλλοτε νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ζητήσῃ συγχρόνως παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τὴν προσαγωγὴν τῶν ἐγγράφων μετὰ τὸ πέρας τῆς διαταχθείσης ἀνακρίσεως.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ὀλίγα μόνον ἔχει νὰ εἴπῃ εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος ἐντεθέντων, καθ' ὅσον καὶ αὐτὸς ἠκολούθησε μίαν ἀρχὴν, ἣν καὶ πάντες οἱ προκάτοχοί του ἠσπάσθησαν, τὸ νὰ συνδράμῃ δηλαδὴ ἀπόρους τινὰς δήμους εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐκ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ὁρμώμενος ζητεῖ διὰ τοῦ προκειμένου πίστωσιν 10,000 δραχμῶν διὰ νὰ συντρέξῃ ἀπόρους τινὰς δήμους, οἵτινες ἀναβάλλουσι τὴν σύστασιν δημοτικῶν σχολείων διὰ τὴν ἔλλειψιν συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ δῆμοι δὲ οὗτοι δὲν ἀνήκουσιν ὅλοι εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι ἐκέντησε τὴν χολὴν τοῦ προαγορεύσαντος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀναγνοὺς δ' ἐνταῦθα ὁ ὑπουργὸς κατάλογον τῶν δήμων, εἰς οὓς πρόκειται νὰ δοθῇ συνδρομὴ, προσέθηκεν, ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν δημοδιδάσκαλον, ὃν ὁ προαγορεύσας ἀνέφερεν, ἂν καὶ εἶναι λίαν δυσάρεστον καὶ εἰς βουλευτὴν καὶ εἰς ὑπουργὸν νὰ παρεκτρέπεται εἰς προσωπικὰς συζητήσεις, ἀναγκάζεται ἡμῶς νὰ εἴπῃ ὀλίγας λέξεις. Ὁ δημοδιδάσκαλος αὐτὸς ὀνομάζεται Δ. Παπανικολάου ἐκ τῆς ἐπαρχίας Κυνουρίας, ὅστις 23 ὁλόκληρα ἔτη μετέρχεται ἤδη τὸ δημοδιδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, καὶ ἐπομένως δὲν ἠδύνατο νὰ παύσῃ ὑπάλληλον τοσοῦτον ἀρχαῖον ἄνευ ἰσχυρῶν καὶ ἀποδεδειγμένων ἀφορμῶν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸν τελευταῖον ἐκλογικὸν ἀγῶνα ἐξετέθη ἐναντίον τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν παύσῃ, διότι ἡ πρᾶξις αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἐπέμβασις κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐκλογῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγένοντο καί τινα παράπονα ὅτι ὁ δημοδιδάσκαλος οὗτος παραμελεῖ τὸ καθῆκόν του, ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ ἀμέσως παρὰ τοῦ Νομάρχου πληροφορίας, καὶ ἂν ἐξ αὐτῶν ἀποδειχθῶσι βάσιμα τὰ παράπονα, θέλει βεβαίως προκαλέσει τὴν παῦσιν ἢ τὴν μετάθεσίν του. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι περὶ τοῦ δημοδιδασκάλου αὐτοῦ τῷ ὡμίλησε καὶ ὁ προαγορεύσας, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ προβῇ εἰς τὴν παῦσιν ἀρχαίου δημοδιδασκάλου πρὶν ἢ λάβῃ ἐπισήμους περὶ τῆς διαγωγῆς του πληροφορίας. Ἠθέλησεν ὁ προαγορεύσας νὰ

καταγγείλῃ τὴν κατάστασιν τοῦ δημοδιδασκαλείου, ἀλλὰ προκληθεὶς νὰ φέρῃ ῥητὰς καταγγελίας; δὲν τὸ ἔπραξε καὶ ἑπομένως οὐδ' αὐτὸς ἀπαντᾷ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἀγορεύσεώς του. Ἐπειδὴ ὅμως εἶπεν, ὅτι ὁ διευθυντὴς τοῦ δημοδιδασκαλείου κατηγορήθη καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν διετάχθησαν κατ' αὐτοῦ ἀνακρίσεις, παρατηρεῖ, ὅτι ἀληθῶς εἰς δημοδιδάσκαλος κατηγόρησε τὸν διευθυντὴν τοῦ δημοδιδασκαλείου ἐπὶ δωροδοκίᾳ, οὗτος δὲ ἀμέσως διέταξε διοικητικὴν προανάκρισιν, τὴν ὁποίαν ἀνέθηκεν εἰς ὑπάλληλον τοῦ ὑπουργείου, τὸν Κ. Κοντόσταυλον, γνωστὸν διὰ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρός του, μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως θέλει βεβαίως ἐνεργήσει τὰ δέοντα σύμφωνα μὲ τὸ ἐξαχθησόμενον ἀποτέλεσμα.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἀγορεύσας ὅτι οὐ μόνον δὲν ἐζηλοτύπησε διὰ τὴν σύστασιν σχολείων ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, ἀλλ' εὔχεται μάλιστα νὰ συσταθῶσι καθ' ὅλον τὸ Κράτος τοιαῦτα, εἶπε δὲ μόνον ὅτι ἡ συνδρομὴ τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ καὶ οὐχὶ νὰ πληρόνωνται οἱ διδάσκαλοι χωρὶς νὰ ἐργάζωνται, καὶ ὡς παράδειγμα ἔφερε τὸν εἴς τινα δῆμον τῆς ἐπαρχίας του δημοδιδάσκαλον, ὅστις, ἐλθὼν πέρυσιν ἐνταῦθα διὰ νὰ ζητήσῃ νὰ τεθῇ ὑποψήφιος τῆς Κυβερνήσεως, ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι πρὸ ἓξ ἤδη ἐτῶν οὔτε κἂν πλησιάζει εἰς τὸ σχολεῖον. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ὁμολογίας τοῦ ἰδίου ἐπαρουσίασε καὶ οὗτος εἰς τὸν ὑπουργὸν πρᾶξιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου κατὰ τοῦ εἰρημένου δημοδιδασκάλου καὶ ἐζήτησε τὴν ἀντικατάστασίν του, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη, καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ φέρῃ τὸν λόγον καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος. Ὡς πρὸς δὲ τὸν διευθυντὴν τοῦ δημοδιδασκαλείου ὡμολόγησε καὶ ὁ ἴδιος ὑπουργός, ὅτι διατελεῖ ὑπὸ ἀνάκρισιν ἐπὶ καταχρήσει. Μὴ ἔχων δὲ προχείρους τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας εἶπεν, ὅτι ἐπιφυλάσσεται ἄλλοτε νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ προσαχθεῖσα πρᾶξις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου δὲν ἔφερε τὴν ἀπαιτουμένην ἐπισημότητα, διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲν ἦτον οὔτε ἐπικυρωμένη, καὶ δὲν ἠδύνατο εἰς ἁπλοῦν χάρτην στηριζόμενος νὰ προβῇ εἰς τὴν παῦσιν ἀρχαίου διδασκάλου· προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἡ κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καταγγελία τοῦ προαγορεύσαντος περὶ συστάσεως δημοτικῶν σχολείων ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἀντὶ ψόγου περιποιεῖ μάλιστα τιμὴν εἰς αὐτόν. Καὶ βεβαίως ὁ Κ. ὑπουργός, υἱὸς ὢν τοῦ μακαρίτου

Ζαΐμη, ὅστις καὶ ἠγάπησε καὶ ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ εὐηργέτησε καὶ ἐδοξάσθη καὶ ἐδοξάσθη ὑπ' αὐτῆς, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ περιποιηθῇ καὶ νὰ λάβῃ ἰδιαιτέραν πρόνοιαν διὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὸ ὁρφανὸν αὐτὸ κυβερνητικῆς προνοίας τμῆμα τοῦ Κράτους. Εὔχεται δὲ ὡς ὁ Ζαΐμης οὕτω καὶ οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ καὶ ὡς πολῖται καὶ ὡς κυβερνῆται νὰ μὴ περιορίζωσι τὰς ὀρφανίδας των εἰς μόνας τὰς πατρίδας των, ἀλλὰ νὰ τὰς ἐκτείνωσιν ἐφ' ὅλου τοῦ Κράτους ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη. Ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς καὶ διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν της καὶ διὰ τὰ κακὰ ὅσα ὑπέστη ἐκ τῆς ληστείας καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν τῶν κατοίκων κατάστασιν ἔχει πλειοτέραν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἀνάγκην περιποιήσεως καὶ ἠθικῆς ἰδίως μορφώσεως, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει δι' ὅλων τῶν μέσων νὰ λάβῃ ἰδιαιτέραν πρόνοιαν διὰ τὸν ἀληθῶς ἡρωϊκὸν αὐτὸν τόπον.

Ἐπὶ τούτοις γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Λεων. Λογοθέτην καὶ Γ. Πλαπούταν, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφὶ διὰ ψήφων **77**.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 17728 κτλ. ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κων. Θεοδώρου	Ν	Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ν	Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Ἀ. τώνιος Γεωργαντᾶς	Ν
Δημ. Γιαννούλης		Φίλων Φίλωνος	
Γ. Ν. Καΐρης		Ἀεωνίδας Λογοθέτης	
Νικόλαος Η. Ἀθανασίου	Ν	Νικόλαος Τσέλιος	Ν
Δημήτριος Τσόκρης		Γεώργιος Γερολυμπάκης	
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Ἀεωνίδας Πετροπουλάκης	Ν
Ἰωάννης Βλάσσης		ω. Τσαννετάκης	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν	Ἰωάννης Σαφάκης	Ν
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Α. Παπαθανασίου	Ν
Γεώργιος Σκοῦφος	Ν	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν
Σταῦρος Βλάχος	Ν	Ν. Παπαμιχελόπουλος	

Σταμάτιος Μήτσας	N	Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος	N
Ἀνδρέας Ζέρβας	N	Ν. Λεώπουλος	N
Γ. Βελῆς	N	Δουκᾶς Στεφάνου	N
Δημήτριος Ζῶτος	N	Νῖκος Βουλπιώτης	
Γ. Γιολδάσης	N	Β. Ρ. Παλαμίδης	
Ἰωάννης Χατσόπουλος	N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	N
Δύσανδρος Βιλαέτης		Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	N
Ἀνδρέας Λύγερινὸς	N	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	
Νικόλαος Σισίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	N
Δύγερινὸς Πετραλιᾶς	N	Μελέτιος Χ. Μελέτης	N
Γεώργιος Διαμάντης		Ἐπαμιν. Δελιγεώργης	N
Ἀναγνώστης Δημητρίου	N	Π. Τσιμπουράκης	
Γασ. Δελένδας		Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	N
Σπ. Μαρκεζίνης		Παναγιώτης Παπατσώνης	N
Ν. Βαρβαρῆγος	N	Σπ. Ἀντωνόπουλος	
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης		Ἰω. Προβελέγιος	N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης	N	Ἰω. Ταταράκης	N
Ἀεων. Ν. Πετιμεζᾶς	N	Σ. Βαρότσης	
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	N	Ἐμμ. Ναυπλιώτης	
Γρηγόριος Κορφιωτάκης		Κωνσ. Κρίσπης	N
Ἰωάννης Ζάρκος		Νικόλαος Τσαβέλλας	
Γεώργιος Περωτῆς		Νικόλαος Καναβός	N
Α. Κοντόσταυλος	N	Α. Παπαδημητριάδης	
Ἰωάννης Μπαλάφας		Κίμων Χριστοδούλου	N
Γεώργιος Μιχαὴλ	N	Στέφανος Α. Δούκας	
Ἀνδρέας Δελιγιάννης	N	Ἰωάννης Κατσάκος	
Γ. Πλαπούτας	N	Δημ. Κουμουνδουράκης	N
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος	N	Βενετσάνος Κυβέλος	
Πέτρος Δελιγιάννης	N	Νικόλαος Πιεράκος	N
Ποθητὸς Ῥεβελάκης	N	Χ. Χριστόπουλος	N
Κωνσταντῖνος Κυπριάδης		Π. Κανελλόπουλος	N
Ἰωάννης Δελιγιάννης	N	Νικόλαος Μοσχούλας	N
Σταῦρος Καμπερόπουλος		Π. Ἀργυρόπουλος	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ν. Πανουριᾶς	
Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος	N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς	N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος		Κωνσταντῖνος Βλάμης	
Χαράλ. Α. Χριστόπουλος	N	Βενιζέλος Ῥοῦφος	N
Ν. Χ. Παναγιώτου		Ἀνδρέας Χ. Λόντος	N
Δημ. Σακελλαράκης	N	Παναγ. Καλαμογδάρτης	N
Σ. Κοπανίτσας		Κωνστ. Κωνστάκης	

Ἀθανάσιος Μητρυλῆς		Δημήτριος Βόττσαρης	
Γεώργιος Μπάστας		Γεώργιος Ι. Στάϊκος	
Ἰωάννης Μανιώτης	N	Νικόλαος Πιπῖνος	N
Ἰω. Δουλίδης		Κωνστ. Δουζίνας	
Κωνστ. Πλατύς		Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	N
Ἀν. Ῥενουάρδος	N	Δημήτριος Βουδούρης	
Μιχαὴλ Σολωμός		Ἀντώνιος Τσαμαδός	N
Γεώργιος Ναύτης	N	Πέτρος Χ. Πέτρος	
Ἰωάννης Σαγρέδος	N	Εὐαγγέλης Βαλατσός	
Παναγιώτης Φάθης	N	Σ. Σκουμπουρδῆς	
Ἀντων. Ἀραός	N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	
Γρηγόριος Μανοῦσος	N	Δύγερινὸς Ἀζέρωφ	N
Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	N	Δ. Μάντσαρης	
Δημ. Πολυχρονόπουλος	N	Δημήτριος Κριεζώτης	

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 1 ἄρθρου, ὁ ὑπουργὸς παρεδέχθη κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ μειοψηφοῦντος μέλους νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ Κεφ. Δ'. ἄρθρ. 1 τοῦ πίνακος 1600 εἰσέτι δρ. διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς συνδρομὴν τῶν σχολείων ἐν γένει τῶν κορασίων καὶ οὐχὶ ὡρισμένως τῶν ἐν τῇ δυτικῇ Ἑλλάδι συνεστημένων κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ μειοψηφοῦντος μέλους.

Δεκτοῦ δὲ γενομένου τοῦ ἄρθρου 1 δι' ἀναστάσεως μετὰ τῆς ὡς ἀνωτέρω προσθήκης τῶν δρ. 1000, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Κ. Κωστάκην, τὸ αὐτὸ σχεδὸν καταδείξασα ἀποτέλεσμα· ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτω·

Ο Θ Ω Ν κτλ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δεκαεπτὰ χιλιάδων ἑπτακοσίων εἰκοσιοκτὼ ἀριθ. 18,728, τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

ΠΙΝΑΞ

Τῶν χορηγουμένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1860.

Προϋπ. Κεφάλ.	Προϋπ. Ἄρθρον	Τίτλος	Ποσὰ πιστώσεως κατὰ Ἄρθρον		Κεφάλαιον	
Δ'.	2	Ἔξοδα γραφείου τοῦ ὑπουργείου	1800	..	1800	..
Γ'.	1	Προσωπικὸν Πανεπιστημίου.	2000	..		
»	15	Ἔξοδα ἑλληνικῶν σχολείων.	160	..	2160	..
Δ'.	1	Προσωπικὸν δημοτ. Σχολείων	11000	..		
»	2	Ἔξοδα Διδασκαλείου.....	3768	..	14768	..
					18728	..

Παρελθὼν ἐνταῦθα ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 2,643:80 ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω τὴν ἑπομένην ἔκθεσιν·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

« Ἐπειδὴ, ὡς ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τῆς ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου τ. ε. ἐκθέσεώς του παρίστησιν, ἡ ζητουμένη πίστωσις τῶν δραχμῶν 2643 80/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως 1859, ἐστὶν ἀναγκαία πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου, τοῦ διδασκαλείου κλπ. ἡ ἐκ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ, συνίστησιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου, δι' οὗ χορηγεῖται ἡ μνησθεῖσα πίστωσις τῶν δραχμῶν 2643 80/00.

Ἀθήνησι τῇ 17 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Αὐγ. Ἀβέρωφ, Λεωνίδας Λογοθέτης,
Σταμάτιος Μήτσας, Γ. Ν. Καΐρης,

Ὁ εἰσηγητὴς
Κ. Θεοδώρου.

Προβάσης εἶτα τῆς Βουλῆς εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἑτέρου νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 30,000 διὰ τὴν προίκισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Κουντουριώτου, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Κ. Κωνστάκην καὶ Π. Ῥεβελάκην, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 78.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 30,000 διὰ τὴν προίκισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ μακαρίτου Γ. Κουντουριώτου νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου . . . . Ν	Α. Παπαθανασίου . . . . Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . Ν	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . Ν	Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .
Δημ. Γιαννούλης	Σταμάτιος Μήτσας . . Ν
Γ. Ν. Καΐρης . . . . . Ν	Ἀνδρ. Ζέρβας . . . . . Ν
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου . . . Ν	Γ. Βελῆς . . . . . Ν
Δημήτριος Τσάκρης	Δημήτριος Ζῶτος . . . . Ν
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . .	Γ. Γιολδάσης . . . . . Ν
Ἰωάννης Βλάσσης	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . Ν
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . Ν	Λύσανδρος Βιλαέτης . . . .
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .	Ἀνδρέας Αὐγερινός. . . . Ν.
Γεώργιος Σκοῦφος . . . . Ν	Νικόλαος Σισίνης . . . . .
Σταῦρος Βλάχος . . . . . Ν	Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . Ν
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . Ν	Γεώργιος Διαμάντης . . Ν
Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . Ν	Ἀναγν. Δημητρίου . . Ν
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . Ν	Γασ. Δελένδας . . . . .
Φίλων Φίλωνος	Σπ. Μαρκεζίνης . . . . .
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . Ν	Ν. Βαρβαρῆγος . . . Ν
. . . . .	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . Ν
Γεώργιος Γεροθανάσης . . Ν	Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . Ν
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . Ν	Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . Ν
. . . . .	Χαρίλαος Θεοχαροπουλος .
Ἰωάννης Σαράκας . . . . Ν	Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .

Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ναυπλώτης . . . .
Γεώργιος Περωτὴς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . N
Α. Κοντόσταυλος . . . . N	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας	Ν. Καναβός . . . . .
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Α. Ἀντωνόπουλος . . . N	Κίμων Χριστοδούλου . . . N
Πέτρος Δελιγιάννης . . . N	Στέφανος Α. Δούκας . . .
Ποθητὸς Γιβελάκης . . . N	Ἰωάννης Κατσάκος . . . N
Κωνστ. Κυπριάδης	Δημ. Κουμπουνδουράκης . . N
Ἰωάννης Δελιγιάννης . . . N	Βενετσάνος Κυβέλος . . N
Σταῦρος Καμπερόπουλος . .	Νικόλαος Πιεράκος . . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Χ. Χριστόπουλος . . . . N
Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος N	Π. Κανελλόπουλος . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . .
Χαράλ. Α. Χριστόπουλος . N	Π. Ἀργυρόπουλος . . . . N
Ν. Χ. Παναγιώτου . . .	Ν. Πανουριᾶς . . . . .
Δημήτριος Σακελλαράκης. . N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . N
Ν. Κοπανίτσας . . . . . N	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . N
Ἐμμ. Μελετόπουλος	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . .
Ν. Δεώπουλος . . . . . N	Α. Χ. Λόντος . . . . . N
Λουκᾶς Στεφάνου . . . . N	Παντγ. Καλαμογδάρτης . . N
Νῖκος Βουλπιώτης	Κωνστ. Κωνστάκης . . . N
Β. Ρ. Παλαμίδης	Ἀθαν. Μπενρλῆς . . . . .
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N	Γεώργιος Μπάστας . . . .
Ἰωάν. Ν. Ταμπακόπουλος .	Ἰω. Μανιώτης . . . . . N
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	. . . . .
Δημήτριος Φιλάρετος . . . N	Κωνστ. Πλατύς . . . . .
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . . N	Ἀν. Ῥενουάρδος . . . . . N
. . . . .	Μιχαὴλ Σολωμός . . . . .
. . . . .	Γεώργιος Ναύτης . . . . .
Ἐπαμ. Δηλιγεώργης	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . N
Π. Τσιμπουράκης	Παναγιώτης Ψάθης . . . N
Ἀλέξανδρος Κουρουνδοῦρος .	Ἀντώνιος Ἀρμάος . . . . N
Παναγιώτης Παπατσώνης . .	Γρηγόριος Μανούσος . . . N
Σπ. Ἀντωνόπουλος	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N
Ἰω. Προβελέγιος . . . . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Ἰω. Ταταράκης . . . . . N	Δημήτριος Βότσαρις . . .
Χ. Βαρότσης	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .

Νικόλαος Πιπίτσος . . . N	Εὐαγγέλης Βαλτατούς . . . N
. . . . .	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Δημήτριος Βουδούρης . . . N	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . N
Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . N	Α. Μάντσαρης . . . . .
Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . N	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Δεκτοῦ δὲ γενομένου δι' ἀναστάσεως τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου, ἐπανελήφθη ὑπὸ τοὺς ἰδίους ψηφολέκτας ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον, ὅμοιον τῷ προηγέντι, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ σύνολον παμψηφεὶ διὰ ψήφων 75, ἔχον οὕτως.

ΟΘΩΝ κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν τριάκοντα χιλιάδων ἀριθ. 30,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 καταλογισθησομένη εἰς τὸ Κεφάλαιον 18 « Προικίσεις. »

Τὸ ἀνωτέρω ποσὸν θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Μαρτίου 1858 νόμου ἀποφασισθείσης προικὸς τῆς Κυρίας Καλλιόπης θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Κουντουριώτου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ πνρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Προέβη τελευταῖον ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ βουλευτοῦ Ἀνδρου, ἐφ' ἧς λαβών τις τὸν λόγον ἐξέθηκεν ὅτι πρὶν ἢ δώσωμεν τὴν ἄδειαν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ συναδέλφου μας, θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ διευκρινήσωμεν ζητήματά τινα, ἅτινα δὲν ἐδόθη ἀφορμὴ μέχρι τοῦδε νὰ ἐξετασθῶσιν. Ἐρωτᾷ π. χ. ἐὰν, εἰσαγομένης τοῦ βουλευτοῦ εἰς δίκην, ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ συνεδριάζῃ ἐν τῇ Βουλῇ. Καὶ ἂν μὲν ἔχῃ τὸ δικαίωμα, δὲν προκύπτει ὁ φόβος μὴ διὰ τῆς ψήφου του κατορθώσῃ νὰ μεταβάλῃ τῆς δίκης τὸ ἀποτέλεσμα; ἐὰν δὲ ἀποκλείεται τοῦ δικαιώματος τούτου, ἂν ὑπάρχει ἡ πιθανότης, ὅτι ἐπὶ σπουδαίου τινὸς ζητήματος,

προβλέπον τὸ ὑπουργεῖον ὅτι ἡ ψῆφος βουλευτοῦ τινος δύναται νὰ μεταβάλῃ τὸ ἀποτέλεσμα, κατορθόνει ν' ἀπαγγελθῇ κατ' αὐτοῦ κατηγορία, καὶ οὕτω νὰ στερηθῇ τὸ Σῶμα τῆς πολυτίμου αὐτοῦ ψήφου; καὶ μὴ ἐκλάβητε ἀδύνατον τὴν περίστασιν ταύτην. Οὐδόλως ἀπίθανον νὰ δοθῶσι περιστάσεις, καθ' ἃς μία ψῆφος νὰ λαμβάνῃ τὴν νίκην. Εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ὁ Ἰσοκράτης λέγει ὅτι αἱ ἀντιμαχόμεναι δυνάμεις εὑρίσκοντο εἰς τοιαύτην ἰσορροπίαν, ὥστε καὶ οἱ Χῖοι ἂν προσετίθεντο εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, ἡ προσθήκη αὐτὴ ἤθελε δώσει εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὴν νίκην. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ζητήματος τούτου γεννῶνται καὶ ἄλλαι δυσκολίαι. Ὑποθέσατε ὅτι ὁ κατηγορούμενος βουλευτὴς καταδικάζεται εἰς πρόστιμον ἢ εἰς φυλάκισιν καὶ ἀρνεῖται νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως. Δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ὑποχρεωθῇ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Ταμίου ἢ ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς ἢ ἀπαιτεῖται καὶ τότε ἰδιαιτέρα ἄδεια τῆς Βουλῆς; Πρὶν λοιπὸν δώσωμεν τὴν ἄδειαν θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ παρουσιασθῇ ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης πρὸς λύσιν τῶν τοιούτων ἀμφιβολιῶν.

Ἀπάντησεν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἄνδρου κατηγορεῖται ὅτι ὡς δήμαρχος Γαυρίου παρέβη τὰ καθήκοντά του, κατακρατήσας ἔγγραφά τινα, τὰ ὁποῖα ἀπέστειλεν αὐτῷ ὁ ἔπαρχος, διὰ τὸ ὁποῖον τὸ ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἐπιτρέπουσαν τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγήν του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄδεια ἐδόθη διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου ζητηθεῖσα καὶ ἡ ἄδεια τῆς Βουλῆς. Ἡ ἐπιφορτισθεῖσα τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως εἰσηγητικὴ ἐπιτροπή, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργείου, παρετήρησεν ὅτι διὰ νὰ στερηθῇ ὁ κατηγορούμενος τῆς βουλευτικῆς θέσεώς του ἀπαιτεῖται νὰ κατηγορῆται ἐπὶ κακουργήμασι, συνέπεια τοῦ ὁποίου ἤθελεν εἶσθαι ἡ στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ πρᾶξις, δι' ἣν κατηγορεῖται, εἶναι ἁπλοῦν πλημμέλημα, τιμωρούμενον μὲ χρηματικὴν ποινὴν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἐπρόκειτο ν' ἀποκλεισθῇ τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων του. Ἐκτὸς δὲ τούτου παρετήρησεν ἐπίσης ὅτι ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἀπαιτεῖ ἀφεύκτως τὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου προσωπικήν αὐτοῦ παρουσίαν, ἀλλ' ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐμφανισθῇ καὶ διὰ πληρεξουσίου.

Διὰ ταῦτα καὶ διότι ἡ κατὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βουλευτοῦ ἀπαγγελθεῖσα κατηγορία ἀπέκλειεν αὐτὸν τῶν δημαρχικῶν

καθηκόντων του, ἡ ἐπιτροπὴ συνήνεσεν εἰς τὸ νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι οὔτε ἄφευκτον οὔτε ἀξιοπρεπὲς εἶναι, διαρκούσης τῆς Συνόδου, νὰ κατηγορῶνται τὰ μέλη τοῦ Σώματος διὰ τοιαύτας ποταπὰς ἀφορμάς. Παρατηρεῖ δὲ συγχρόνως ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις, δὲν πρέπει τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐκδίδῃ ἀπόφασιν περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ βουλευτοῦ, πρὶν ἢ προηγουμένως ζητηθῇ ἡ συγκατάθεσις τῆς Βουλῆς, διότι ὑπαρχούσης ἀδείας τοῦ ὑπουργείου, ἀναγκάζεται καὶ ἡ Βουλὴ ἐξ ἀβρότητος νὰ συναινῇ, ἐν ᾧ ἄλλως δύναται ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀρνῆται τὴν ζητουμένην ἄδειαν.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι δὲν εἶναι πρωτοφανὴς ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ βουλευτοῦ εἴτε κατ' αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως εἴτε κατ' αἴτησιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Καὶ ἄλλοτε ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος Χατζηπέτρος ἐζήτησεν ὁ ἴδιος νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγή του καὶ ἡ Βουλὴ συνήνεσε, χωρὶς νὰ ἐννοῇ ὅτι ὁ βουλευτὴς ἀπεκλείετο τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων του, καθ' ὅσον οὐδεὶς νόμος διατάσσει τοῦτο. Ἡ ἀπὸ τῶν καθηκόντων του ἀπομάκρυνσις τοῦ κατηγορουμένου βουλευτοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἴδους τῆς πράξεως, δι' ἣν κατηγορεῖται, ἤτις, ἐγκληματικὴ οὖσα, ἀπαιτεῖ τοῦ κατηγορουμένου τὴν προφύλακισιν, ἕνεκα τῆς ὁποίας βεβαίως ὁ βουλευτὴς ἀπομακρύνεται τότε τῶν καθηκόντων του. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως οὐδεὶς λόγος ἀπαιτεῖ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ βουλευτοῦ καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τὴν ζητουμένην ἄδειαν χωρὶς νὰ προβῶμεν εἰς λύσιν ζητημάτων ἄνευ ἀνάγκης.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι ὁ προαγορεύσας προέλαβεν αὐτὸν ἐν μέρει εἰς ὅ,τι ἤθελε καὶ οὗτος νὰ εἴπῃ. Ἐν τούτοις ἡ προκειμένη περίστασις τὸν ἐνθυμίζει τὴν ἐπὶ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν Νάξου καὶ Ἄνδρου συζήτησιν, ὅτε οὗτος διεσχυρίσθη πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅτι δὲν ἐθεώρει συμφέρον τὸ αὐτὸ πρόσωπον νὰ ἑνώνῃ ἐν ἑαυτῷ δύω ἰδιότητας, τὴν τοῦ βουλευτοῦ καὶ δημάρχου καὶ ἰδοὺ ὅτι σήμερον οἱ λόγοι του πραγματοποιοῦνται. Ὡς πρὸς δὲ τὸν φόβον τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος, τὸν ὁποῖον συνέλαβε μελετῶν κατὰ τὰς διακοπὰς τῆς Βουλῆς τὸν Ἰσοκράτην, δυστυχῶς οὔτε σήμερον ἰσχυρὸν, οὔτε ἐγγίζοντα εἰς τὴν πραγματοποίησίν του βλέπει καὶ ἐπομένως ἀφ' οὗ καὶ παρόντες ἐνταῦθα οἱ βουλευταὶ ἀπουσιάζωσιν, ἡ ἀπουσία ἑνὸς βουλευτοῦ οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων. Διὰ ταῦτα νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει ν' ἀρνηθῇ τὴν αἰτουμένην ἄδειαν.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος ὅτι ἐκτιμῶν τὰς ὑπονοίας καὶ τοὺς φόβους τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος, θεωρεῖ ἀληθῶς καὶ οὗτος σπουδαῖον τὸ ζήτημα, ὅταν δι' οἱανδήποτε λόγον δίδωμεν τὴν ἄδειαν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τῶν συναδέλφων μας. Ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται ὅτι καὶ ὁ ἴδιος κατηγορούμενος προτρέπει τὴν Βουλὴν εἰς τὴν τῆς ἀδείας χορήγησιν, ἀλλ' ἡ προτροπὴ αὕτη οὔτε ἡμᾶς πρέπει νὰ ἐπηρεάσῃ, οὔτε τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀντικειμένου δύναται νὰ ἐλαττώσῃ, διότι ἂν τὸ Σύνταγμα ἔδωσε προνόμιά τινα εἰς τοὺς βουλευτὰς καὶ γερουσιαστάς, δὲν τὰ ἔδωσεν εἰς τὸ ἄτομον, ὡς γίνεται εἰς τὰ ἀριστοκρατικὰ κράτη, ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν λόγῳ δημοσίου ἀσφαλείας καὶ ἑπομένως ἡ συναίνεσις τοῦ κατηγορουμένου εἶναι εἰς τὴν Βουλὴν ἀδιάφορος. Τὰ προνόμια, ἅτινα χορηγεῖ τὸ Σύνταγμα, δὲν τὰ ἐδημιουργήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατάγονται ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, τὴν κοινὴν μητέρα τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν. Ἐκεῖ πρῶτον ἐπὶ Καρόλου Ἀ. ὅτε τὸ κοινοβούλιον εὑρίσκετο εἰς πάλην σφοδρὰν μετὰ τοῦ ὑπουργείου καὶ ἐπρόκειτο ν' ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τοὺς κόλπους τοῦ κοινοβουλίου μέλη τινὰ αὐτοῦ, τὸ κοινοβούλιον ἐκήρυξε τὸ ἀπαραβίαστον τῶν μελῶν του. Τὸ αὐτὸ δὲ ἐγένετο ὕστερον καὶ εἰς τὴν συντακτικὴν τῆς Γαλλίας ἐθνοσυνέλευσιν, ὅτε αὕτη ἐκήρυξε τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου καὶ ἐπρόκειτο νὰ καταδιωχθῶσι τινὰ τῶν μελῶν της. Αἱ χορηγηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἐγγυήσεις εἰσὶ διττῆς φύσεως, ἡ πρώτη ἀφορᾷ τὸ ἀστικὸν δίκαιον, καθ' ἣν οὐδεὶς τῶν βουλευτῶν ἢ γερουσιαστῶν προσωποκρατεῖται διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου κτλ. Ἐνταῦθα δύω πολεμοῦσι συμφέροντα, τὸ ἰδιωτικὸν καὶ τὸ δημόσιον, τὸ δὲ Σύνταγμα ἠθέλησε νὰ ὑποκύψῃ τὸ πρῶτον εἰς τὸ δεύτερον καὶ ἑπομένως ἀπηγόρευσε τὴν προσωπικὴν τοῦ βουλευτοῦ καὶ γερουσιαστοῦ κράτησιν διὰ χρέη πρὸς ἰδιώτην· ἡ δὲ δευτέρα ἀφορᾷ τὸ ποιν. δίκαιον, καὶ κατ' αὐτὴν οὐδεὶς τῶν βουλευτῶν ἢ γερουσιαστῶν καταδιώκεται ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Σώματος, διαρκούσης τῆς Συνόδου. Καὶ ἐνταῦθα δύω ἀντιπαλαίουσι δικαιώματα, τὸ κοινοβουλευτικὸν καὶ τὸ τῆς τιμωρίας τῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα ἔχει συμφέρον ἡ κοινωνία νὰ τιμωρῇ. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει τὸ Σύνταγμα ἐζήτησε τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Σώματος, ἥτις βεβαίως δὲν πρέπει νὰ δίδεται ἀνεξετάστως καὶ ἂν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος βουλευτὴς τὴν ζητῇ. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως ἐγένετο ἡ δέουσα ἔρευνα καὶ ἀπεδείχθη ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχε κώλυμα εἰς τὴν τῆς ἀδείας χορήγησιν. Συμβαίνει πολλάκις νὰ καταδιωχθῇ σκοπίμως εἷς βουλευτὴς, ὅταν ἐπὶ ζητημάτων σπουδαίων ἔχῃ γνώμην ἐναντίαν καὶ ἡ Κυβέρνησις ἔχει συμφέρον ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοῦ Σώματος τὴν σημαίνουσαν αὐτὴν δύναμιν καὶ τότε βεβαίως ἡ Βουλὴ ἐνδιαφέρεται νὰ μὴ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως τοιοῦτός τις φόβος δὲν ὑπάρχει καὶ ἑπομένως ἡ ἄδεια πρέπει νὰ δοθῇ. Ἀλλὰ τί γίνεται μετὰ τὴν χορήγησιν τῆς ἀδείας; ὁ βουλευτὴς ἐξακολουθεῖ νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις; Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει ν' ἀτοφανθῇ, διότι ἔχομεν τὸν ἐκλογικὸν καὶ τὸν ποινικὸν νόμον, οἵτινες σιωπῶσι καὶ ἑπομένως ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ νομοθετήσωμεν διατάξεις. Ψηφίζει λοιπὸν ὑπὲρ τῆς χορηγήσεως τῆς αἰτουμένης ἀδείας.

Κλεισθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ἐγένετο σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 80 τοῦ κανονισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω αἰτήσεως μυστικὴ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Δ. Λογοθέτου καὶ Π. Ῥιζελάκη, καθ' ἣν προσερχόμενοι οἱ βουλευταὶ, ἔρριπτον εἰς μὲν τὴν μίαν τῶν παρατεθειτων καλπῶν τὴν λευκὴν, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν, τὴν μέλαιναν ψῆφον. Γενομένης δὲ διαλογῆς ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ Βουλὴ χορηγεῖ τὴν ζητουμένην ἄδειαν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ βουλευτοῦ Ἀνδρου Δ. Γιαννούλη διὰ ψήφων 62 κατὰ 10.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνηγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἐκλογὴν τῶν 4 προσθέτων μελῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ Κράτους ἐπιτροπὴν καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 2643 80 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου, ἐφ' οὗ ἀνεγνώσθη σήμερον ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς διέλυσε, τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΒ'.

Τῆς 18 Φεβρουαρίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνέγνωσαν τὸ έ. καὶ ς'. τμῆμα ὅτι ἐξελέξαντο εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τοῦ νομοσχεδίου περὶ γραμματοσήμου τοὺς Π. Ἀργυρόπουλον καὶ Α. Πετιμεζᾶν· ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 2,643,80 εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου διὰ τὸ 1859 τοὺς Α. Λογοθέτην καὶ Σ. Μήτσαν. Προσέθηκε δὲ τὸ ς'. τμῆμα ὅτι ἐξελέξατο εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως πρὸς προίκισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ μακαρίτου Γ. Κουντουριώτου τὸν Β. Παλαιδῆν, ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 598,403 τὸν Ν. Βαρβαρῆγον. ἐπὶ τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχ. 7,000 πρὸς ἀγορὰν τυπογραφικῶν πιστηρίων τὸν Α. Κυβέλον,καὶ ἐπὶ τοῦ περὶ κυρώσεως διαφόρων πιστώσεων ἐκ δραχ. 321,762 τὸν Φ. Φίλωνος.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 2,643,80 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1859, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Α. Λογοθέτην καὶ Ἰω. Καραγιαννόπουλον, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 82.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 2,643,80 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιας. διὰ τὸ 1859 ἔτος, ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κωνστ. Θεοδώρου . . . . N	Γεώργιος Α. Ράλλης . . .
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Γεώργιος Σκοῦφος . . . .
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . N	Σταῦρος Βλάχος . . . . N
Δημήτριος Γιαννούλης . . .	Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . N
Γ. Ν. Καΐρης . . . . . N	Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . N
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . .	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . .
Δημήτριος Τσάκρης	Φίλων Φίλωνος . . . . . N
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Λεωνίδας Λογοθέτης . . . N
Ἰωάννης Βλάσσης	. . . . .
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . N	Γεώργιος Γεροβασάσης . . N

Λεωνίδας Πετροπουλάκης . N	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος. N
. . . . .	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .
Ἰωάννης Σαφάκας . . . . N	Χαρ. Α. Χρηστόπουλος . . N
Α. Παπαθανασίου . . . . N	Ν. Χ. Παναγιώτου . . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . N	Δημήτριος Σακιλλαράκης . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Σ. Κοπανίτσας . . . . .
Σταμάτης Μήτσας . . . . N	Ἐμμαν. Μελετόπουλος . . .
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . . N	Ν. Θ. Λεώπουλος . . . . N
Γ. Βελῆς . . . . . N	Λουκᾶς Στέφανος . . . . N
Δημήτριος Ζῶτος	Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N
Γ. Ἰω. Γιολδάσης . . . . N	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N
Λύσανδρος Βιλαέτης	Ἰ. Ν. Ταμπακόπουλος. . . N
Ἀνδρέας Αὐγερινὸς . . . . N	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . . . N
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . N	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . N
Γεώργιος Διαμάντης . . . N	. . . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου . .	. . . . .
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N	Ἐπαμιν. Δελιγεώργης . . N
. . . . .	. . . . .
. . . . .	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος .
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N	Παναγιώτης Παπατσώνης . N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . N
Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . N	Ἰω. Προβελέγιος . . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . .	Ἰω. Ταταράκης . . . . . N
Γρηγόριος Κορριωτάκης . N	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμαν. Ναυπλιώτης . . .
Γεώργιος Περωτῆς	Κων. Κρίσπης . . . . N
Α. Κοντόσταυλος	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας	Ν. Καναβός . . . . . N
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας . . . . . N	. . . . .
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . N	Κίμων Χριστοδούλου . . . N
Πέτρος Δελιγιάννης . . . N	Στέφανος Α. Δούκας . . .
Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . N	Ἰωάννης Κατσάκος . . . . N
Κωνστ. Κυπριάδης . . . . N	Δημ. Κουμουνδουράκης . . N
Ἰωάννης Δελιγιάννης . . .	Βενετσάνος Κυβέλος . . N
Σταῦρος Καμπερόπουλος . N	Νικόλαος Πιεράκος . . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Χ. Χριστόπουλος . . . . N

Π. Κανελλόπουλος	N	Ἰωάννης Σαγρέδος	
Νικόλαος Μοσχούλας	N	Παναγιώτης Ψάθης	N
Π. Ἀργυρόπουλος	N	Ἀντ. Ἀριμάς	N
Ν. Πανουριᾶς		Γρηγ. Μανοΐσος	N
Εὐθ. Κεχαγιᾶς	N	Ἀδάμ. Διαμαντόπουλος	N
Κωνσταντῖνος Βλάμης		Δημ. Πολυχρονόπουλος	N
Βενιζέλος Ῥοῦφος	N	Δημήτριος Βότσαρης	
Ἀνδρέας Χ. Λόντος	N	Γεώργιος Ι. Σταΐκος	
Παναγιώτης Καλαμογδάρτης	N	Νικόλ. Πιπῖνος	
Κωνς. Κωνστάκης	N		
		Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	N
		Δημήτριος Βουδούρης	
Ἀθανάσιος Μησυρλῆς		Ἀντώνιος Τσαμαδός	N
Γεώργιος Μπάστας		Πέτρος Χ. Πέτρος	N
Ἰωάννης Μανιώτης	N	Εὐαγγέλης Βαλατσός	N
		Σ. Σκουμπουρδῆς	
Κωνστ. Πλατύς		Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	
Ἀντ. Ῥενουάρδος	N	Αὐγερινός Ἀδέρωφ	N
Μιχαὴλ Σολωμός		Α. Μάντσαρης	
Γεώργιος Ναύτης	N	Δημήτριος Κριεζώτης	

Ἀναγνωσθὲν δὲ τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως.

Ἐπαναληφθείσης δὲ ὁμοίας καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Β. Παλαμίδην, συνήχθη ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ σύνολον παμψηφεὶ διὰ ψήφων 79, ἔχον οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κτλ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δύω χιλιάδων ἑξακοσίων τεσσαράκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν ὀγδοήκοντα, ἀριθμοῦ 2,643,80 τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐγκυ-

κλίου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Π Ι Ν Α Ξ

Τῶν χορηγουμένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1859.

Προϋπ. Κεφάλ.	Προϋπ. Ἄρθρον	Τίτλος	Ποσὰ πιστώσεων κατ' Ἄρθρον		Κεφάλαιον	
Α'.	2	Ἔξοδα γραφείου τοῦ ὑπουργ.	1600	.	1600	.
Γ'.	15	Ὁμ. Ἑλλην Σχολείων	158	80	158	80
Δ'.	2	Ὁμ. Διδασκαλείου	885	.	885	.
					2643	80

Παρελθόντες οἱ εἰσηγηταὶ ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων ἀ.) περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 7,000 πρὸς ἀγορὰν πιεστηρίων τοῦ Β. τυπογραφείου, καὶ β.) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 40,882,95 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου, ἀνέγνωσαν τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεις των, ἐχούσας ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ ἐκ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴ τῆς Βουλῆς ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 7,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860, δι' ἀγορὰν πιεστηρίων τοῦ Β. τυπογραφείου.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, ἕνεκα τῆς πολλαπλασιάσεως τῆς ἐργασίας τοῦ καταστήματος, ἡ ἀγορὰ πιεστηρίων καθίσταται ἀναγκαία, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει νὰ φέρῃ ἀντίρρησίν τινα ἐπὶ τῆς παραδοχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ συνιστῶσα τὴν ἐπιψήφισίν του παρατηρεῖ, ὅτι ἡ προμήθεια τῶν πιεστηρίων πρέπει νὰ γίνῃ ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐκ προσώπων ἐχόν-

των πείραν καὶ γνῶσιν τῆς ποιότητος τῶν προμηθευτίων πιστηρίων.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπή.

Η. Παπατσώνης, Β. Κυβέλος,
Ν. Δ. Μοσχούλας, Δ. Πολυχρονόπουλος,
Α. Τσαμαδός,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Α. Βενιζέλος.»

Πρὸς τὸν Βουλήν.

Ἡ ἐκ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 40,882 95/00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως τοῦ 1859 ἔτους καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐξ ἧς προκύπτει, ὅτι ἐκ τοῦ εἰρημένου ποσοῦ τῶν δραχ. 40,882 95/00.

Δραχ. 25,000, ὁρίζονται πρὸς ἀποπληρωμὴν τῆς ἐπελθούσης ἐκτάκτου δαπάνης τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ἣν ἡ σύστασις τηλεγράφου ἐν Ἑλλάδι καὶ αἱ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐπισυμβᾶσαι πολιτικαὶ περιστάσεις ἐξέτεινον,

» 5000, διὰ προσθήκην εἰς τὰ ἔξοδα πρώτης διασκευῆς τοῦ ὑποστρατήγου Κυρίου Δ Καλλέργη, διορισθέντος ὡς ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου καὶ πληρεξουσίου ὑπουργοῦ τῆς Α. Μ. παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι τῶν Γαλλων, θεωρηθείσης ἀνεπαρκοῦς, ἕνεκα τῆς ὑφισταμένης ὑπερτιμήσεως τῶν πραγμάτων, τῆς δοθείσης ἐπὶ τούτῳ ποσότητος ἐκ δραχ. 7000 εἰς τοὺς προκατόχους του.

» 5,500, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐξόδων τοῦ ταξειδίου τοῦ τε εἰρημένου Πρέσβεως καὶ τοῦ γραμματέως τῆς Πρεσβείας καὶ τῆς εἰς Ἑλλάδα ἐπανόδου τοῦ πρώην προσωρινῶς ἐπιτετραμμένου τὰ τῆς Πρεσβείας Κ. Φωκίωνος Ῥώ-

» 1882 95/00, πρὸς ἀποπληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς εἰς Παρισίους ἐκτάκτου ἀποστολῆς τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου Κ. Ἰωάννου Δελιγιάννη, καθὸ μέλους τῆς αὐτόσε συσταθείσης ὑγειονομικῆς συνόδου· καὶ

δραχ. 3,500 πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς ποινικῆς βάτρας τοῦ συμβολαίου τῆς ἐνοικιάσεως καὶ ἄλλων τινῶν ἐξόδων, ἅτινα ὑπέστη ὁ πρώην τὰς ἑλληνικὰς ὑποθέσεις ἐν Παρισίοις ἐπιτετραμμένος Κ. Φ. Ῥῶκ συνεπείᾳ τῆς ἀνακλήσεως αὐτοῦ.

Καὶ παρατηρήσασα,

Ὅτι διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους αἱ ἀπρόβλεπτοι αὗται δαπάναι δικαιολογοῦνται ἀποχρώντως, συνιστᾷ παμψηφεὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς τὴν παραδοχὴν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ

Π. Ψάθης, Ι. Προβελέγιος,
Ε. Καλογερᾶς, Ἀνδρ. Α. Δελιγιάννης,
Δ. Κουμουνδουράκης,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Κ. Κωνσταντάκης.»

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι διαφόρους ἀπὸ ἀξιοπίστων προσώπων ἔχει πληροφορίας περὶ τῶν καταχρήσεων τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Τριφυλίας, ἃς καὶ ἐγγράφως ἀνέφερεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, χωρὶς ὅμως οὐδεμία νὰ ἐπέλθῃ εἰσέτι διόρθωσις. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ῥηθεὶς ἔφορος, μένων ἀτιμώρητος, οὐ μόνον διαπράττει θρασύτερον τὰς καταχρήσεις του, ἀλλὰ καὶ κατατρέρεται ἐναντίον τῶν καταγγελλόντων αὐτὸν, διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν προσερχόμενος ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, θέλει πληροφορήσει τὴν Βουλὴν τί ἔπραξεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συνεπείᾳ τῶν δοθεισῶν αὐτῷ ἀναφορῶν, τὰς ὁποίας θέλει παρουσιάσει, ὡς καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ ἐκθέσεις τῆς διοικητικῆς καὶ δημοτικῆς ἀρχῆς.

Ἡ δὲ Βουλὴ ὥρισε πρὸς τοῦτο τὴν προσεχῆ Τετράδην.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τινὸς ἀπεφασίσθη νὰ συζητῶνται αἱ εἰς τὴν Βουλὴν διδόμεναι ἀναφοραὶ ἀνὰ πᾶν σάββατον.

Ἐπὶ τῇ προτάσει ἄλλου προσδιωρίσθη ὁριστικῶς ὡς ἡμέρα συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Πανεπιστημίου περὶ τῶν βουλευτικῶν καταλόγων καὶ τῆς τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας περὶ τῶν κατοίκων Ἀδάμαντος Κρητῶν ἡ προσεχὴς Τρίτη.

Ἐγένετο μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Α. Ῥενουάρδου καὶ Δ. Σακελλαράκη μυστικὴ ψηφοφορία πρὸς ἐκλογὴν τεσσάρων προσθέτων μελῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀπολογισμῶν ἐπιτροπὴν, καὶ προτεθεισῶν τῶν καλπῶν, προτερχόμενοι οἱ βουλευταὶ, ἔῤῥιπτον εἰς τὴν μὲν τούτων τὸ ψηφοδέλτιον, εἰς δὲ τὴν ἑτέρκν τὸν κύαμον. Γενομένης δὲ τῆς ἀριθμήσεως, εὑρέθησαν τὰ ψηφοδέλτια ἴσα πρὸς τοὺς κυάμους, ἤτοι 82.

Διαδεχθέντος ἐνταῦθα τὸν πρόεδρον τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων, ἐγένετο ἡ διαλογὴ ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Φ. Φιλῶνος καὶ Ἰω. Ταμπακόπουλον, ἐξ ἧς συνήχθη ὅτι πρόσθετα μέλη ἐξελέχθησαν ὁ μὲν Ἰω. Δελιγιάννης διὰ ψήφων 65, ὁ Α. Λογοθέτης δι' 64, ὁ Ἐπαμ. Δελιγεώργης δι' 62 καὶ ὁ Α. Ζέρβας διὰ ψήφων 61, λαβόντων ὀλίγας καὶ τινων ἄλλων καὶ εὑρεθέντων καὶ 6 ἀγράφων ψηφοδελτίων.

Ἀναγγείλαντος δὲ τοῦ προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου τὸ ἀποτέλεσμα ὑπὲρ τῶν ῥηθέντων προσώπων, ἐγένετο κλήρωσις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Σκοπέλου ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ψηφολεκτῶν Ἑλ. Καλαγερᾶ καὶ Γ. Ν. Καΐρου, ἔλαχε δὲ εἰς τὸ ά. τμῆμα.

Ἐρωτήσαντός τινος τί γίνεται περὶ τῶν περιλειπομένων ἐκκρεμῶν ἐκλογῶν, καὶ συστήσαντος τὴν ἀνάγκην τῆς ταχυτέρας αὐτῶν πραγματώσεως, ἡ Βουλὴ ὥρισε τὴν προσεχῆ Τρίτην ὡς ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει δώσει περὶ τούτου τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός.

Τελευταῖον ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τῶν νομοσχεδίων, ἐφ' ὧν ἀνεγνώσθησαν σήμερον αἱ ἐκθέσεις, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ.

Ὁ προεδρεύσας ἀντιπρόεδρος
Δημ. Ζῶτος.

Οἱ γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΘ'.

Τῆς 19 Φεβρουαρίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τῶν νομοσχεδίων ά) περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 7,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ τὸ 1860, καὶ β') περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 40,882·95 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργείου διὰ τὸ 1859, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρώτου τούτων ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Α. Λογοθέτην καὶ Α. Δελιγιάννην, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ προταρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 73.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος·

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 7000 δι' ἀγορὰν πιεστηρίων, ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνς. Θεοδώρου . . . N	Φίλων Φίλωνος . . . . . N
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Λεων. Λογοθέτης . . . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . N	. . . . .
Δημ. Γιαννούλης	Γεώργ. Γεροβασάσης . . . N
Γ. Καΐρης . . . . . N	Λεων. Πετροπουλάκης . . N
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου . . . N	. . . . .
Δημήτριος Τσόκρης	Ἰω. Σαφάκας . . . . . N
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . .	Α. Παπαθανασίου . . . N
Ἰωάννης Βλάσσης	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . N
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . .	Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .
Γεώργιος Α. Ῥάλλης	Σταμάτιος Μήτσας . . . N
Γεώργιος Σκοῦφος	Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . N
Σταῦρος Βλάχος . . . . N	Γ. Βελῆς . . . . . N
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . N	Δημ. Ζῶτος . . . . . N
Ἀθαν. Ἰσκος . . . . . N	Γ. Ι. Γιολδάσης . . . . N
Ἀντ. Γεωργαντᾶς . . . . N	Ἰω. Χατσόπουλος . . . . N

Λύσανδρος Βιλαέτης	. . .	Ι. Ν. Ταμπακόπουλος	. . N
Ἀνδρέας Αὐγερινός	. . . . N	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	. . . .
Νικόλαος Σισίνης	. . . .	Δημ. Φιλάρετος	. . . . .
Αὐγ. Πετραλιᾶς	. . . . N	Μελέτιος Χ. Μελέτης	. . N
Γεώργιος Διαμάντης	. . .	. . . . .	. . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου	. . N	. . . . .	. . . .
Γασ. Δελένδας	. . . . .	Ἐπαμιν. Δελιγεώργης	. . N
Σπ. Μαρεζίνης	. . . . .	Μ. Τσιμπουράκης	. . . .
Ν. Βαρβαρῆγος	. . . . . N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	. .
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	. . N	Παναγιώτης Παπατσώνης	. N
Ἀσημ. Χαραλάμπης	. . . .	Σπ. Ἀντωνόπουλος	. . . N
Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς	. . N	Ἰω. Προβελέγιος	. . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	. N	Ἰω. Ταταράκης	. . . . . N
Γρηγ. Κορφιωτάκης	. . . .	Σ. Βαρότσης	. . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	. . . . . N	Ἐμμ. Ναυπλιώτης	. . . .
Γεώργιος Περωτῆς	. . . .	Κωνστ. Κρίσπης	. . . . N
Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος	. N	Νικ. Τσαβέλλας	. . . . .
Ἰωάννης Μπαλάφας	. . . .	Ν. Καναβός	. . . . . N
Γεώργιος Μιχαήλ	. . . . N	Α. Παπαδημητριάδης	. . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης	. . . N	. . . . .	. . .
Γ. Πλαπούτας	. . . .	. . . . .	. . .
Α. Ἀντωνόπουλος	. . . N	Κίμων Χριστοδούλου	. . . N
Πέτρος Δελιγιάννης	. . . .	Στέφανος Α. Δούκας	. . . .
Ποθητός Ῥεβελάκης	. . . .	Ἰωάννης Κατσάκος	. . . .
Κωνστ. Κυπριάδης	. . . .	Δημ. Κουμουνδουράκης	. . N
Ἰω. Δελιγιάννης	. . . N	Βενετσ. Κυβέλος	. . . . .
Σταῦρος Καμπερόπουλος	. .	Νικόλαος Πιεράκος	. . . .
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	. . . .	Χ. Χριστόπουλος	. . . N
Ἀριστ. Μεντζελόπουλος	. .	Π. Κανελλόπουλος	. . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	. . .	Νικόλ. Μοσχούλας	. . . N
Χαρ. Α. Χρηστόπουλος	. .	Π. Ἀργυρόπουλος	. . . . N
Ν. Χ. Παναγιώτου	. . . .	Νάκος Πανουριᾶς	. . . . .
Δημ. Σακελλαράκης	. . . .	Εὐθ. Κεχαγιᾶς	. . . . N
Σ. Κοπανίτσας	. . . . .	Κωνς. Βλάμης	. . . . . N
Ἐμ. Μελετόπουλος	. . . . N	Βενιζέλος Ῥοῦφος	. . . . N
Ν. Λεώπουλος	. . . . .	Ἀνδρέας Χ. Λόντος	. . . N
Ἀσυκᾶς Στεφάνου	. . . . .	Περικλῆς Καλαμογδάρτης	. N
Νίκος Βουλπιώτης	. . . .	Κωνστ. Κωνστάκης	. . . N
Β. Ρ. Παλαμίδης	. . . . N	. . . . .	. . . .
Α. Ἀλεξανδρόπουλος	. . . N	. . . . .	. . .

Ἀθαν. Μησυρλῆς	. . . . .	Δημ. Βότσαρης	. . . . .
Γεώργιος Μπάστας	. . . .	Γεώργιος Ι. Στάϊκος	. . . .
Ἰω. Μανιώτης	. . . . . N	Νικόλαος Πιπινος	. . . . N
. . . . .	. . . .	. . . . .	. . . . .
Κωνστ. Πλατύς	. . . . .	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	.
Ἀν. Ῥενουάρδος	. . . . N	Δημήτριος Βουδούρης	. . N
Μιχαὴλ Σολωμός	. . . . .	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς	. . . .
Γεώργιος Ναύτης	. . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρου	. . . N
Ἰωάννης Σαγρέδος	. . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσὸς	. . N
Παναγιώτης Ψάθης	. . . N	Σ. Σκουμπουρδῆς	. . . . .
Ἀντ. Λρμάος	. . . . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	. .
Γρηγ. Μανοῦσος	. . . . . N	Λύγερινός Ἀβέρωφ	. . . . N
Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	. N	Ἀναγ. Μάντσαρης	. . . .
Δημ. Πολυχρονόπουλος	. . N	Δημήτριος Κριεζώτης	. . .

Ἀναγνωσθὲν δ' ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον.

Ἐπαναληφθείσης δὲ ὁμοίας ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ψηφολέκτας ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, συνήχθη ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ καὶ τὸ σύνολον διὰ ψήφων 73, μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτως.

ΟΘΩΝ κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑπτὰ χιλιάδων δραχ. 7,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860, καταλογισθησομένη εἰς τὸ Κεφάλαιον 19, «Ἀγορὰ πιεστηρίων τυπογραφείου.»

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ περ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Προέβη ἔπειτα ἡ Βουλὴ καὶ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἑτέρου νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 40, 882:95. Γενομένης δὲ ἐπὶ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Ν. Καναβόν, συνήχθη κατὰ τὸ προταρτώμενον ἐν-

ταῦθ τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διὰ ψήφων 76.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 40882.95 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ναὶ ἢ ὄχι ; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου . . N	Γ. Γιολδάσης . . . . . N
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . N	Λύσανδρος Βιλαέτης . . .
Δημ. Γιαννούλης	Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . . N
Γ. Ν. Καΐρης	Νικόλαος Σισίνης . . . . .
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . N	Λύγερινὸς Πετραλιᾶς . . . N
Δημήτριος Τσόκρης	Γεώργιος Διαμάντης . . .
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N
Ἰωάννης Βλάσσης	Γασ. Δελένδας . . . . .
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . .	Σπ. Μαρκεζίνης . . . . .
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .	Ν. Βαλβαρῆγος . . . . . N
Γεώργιος Σκοῦρος	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N
Σταῦρος Βλάχος . . . . . N	Ἀσημάκης Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Καραγιαννόπουλος . N	Λ. Ν. Πετιμεζᾶς . . . . N
Ἀθανάσιος Ἴσκος	Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . N	Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .
Φίλων Φίλωνος . . . . N	Ἰωάννης Ζάρκος . . . . N
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . N	Γεώργιος Περιωτᾶς . . . .
. . . . .	Α. Κοντόσταυλος . . . . N
Γεώργιος Γεροθανάσης . . N	Ἰωάννης Μπαλάφας . . . .
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . N	Γεώργιος Μιχαὴλ . . . N
. . . . .	Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . N
Ἰωάννης Σαφάκας . . . . N	Γ. Πλαπούτας . . . . .
Α. Παπαβασιλείου . . . . N	Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . N
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . . N	Πέτρος Δελιγιάννης . . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . .
Σταμάτιος Μήτσας . . . N	Κωνστ. Κυπριάδης . . . .
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . . N	Ἰωάννης Δελιγιάννης . . . N
Γεώργιος Βελῆς . . . . N	Σταῦρος Καμπερόπουλος . .
Δημήτριος Ζῶτος . . . . N	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . .

Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος N	Π. Κανελλόπουλος . . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . N
Χαράλ. Α. Χρηστόπουλος . .	Π. Ἀργυρόπουλος . . . . N
Ν. Χ. Παναγιώτου	Ν. Πανουριᾶς . . . . .
Δημ. Σακελλαράκης . . . N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . N
Σ. Κοπανίτσας	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . N
Ἐμμ. Μελετόπουλος . . .	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . . N
Ν. Θ. Λεώπουλος . . . . N	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . N
Λουκᾶς Στεφάνου	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης N
Νῖκος Βουλπιώτης	Κωνστ. Κωνστάκης . . . N
Β. Ρ. Παλαμίδης	. . . . .
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . N	. . . . .
Ἰω Ν. Ταμπακόπουλος . . .	Ἀθανάσιος Μησυρλῆς. . .
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Γεώργιος Μπάττας . . . .
Δημήτριος Φιλάρετος . . N	Ἰωάννης Μανιώτης . . . . N
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . N	. . . . .
. . . . .	Κων. Πλατύς . . . . . N
. . . . .	Ἀντ. Ῥενουάρδος . . . . N
Ἐπαμιν. Δεληγιώργης . . N	Μιχαὴλ Σολωμὸς . . . . .
Π. Τσαπουράκης	Γεώργιος Ναύτης . . . . N
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος .	Ἰωάν. Σαγρίδος . . . . . N
Παναγ. Παπατσώννης . . N	Παναγιώτης Ψάθης . . . N
Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . N	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . N
Ἰωάννης Προβελέγγιος . . N	Γρηγόριος Μανοῦσος . . N
Ἰωάννης Ταταράκης . . N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N
Σ. Βαρότσης	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Δημ. Βότσαρης . . . . .
Κων. Κρίσπης . . . . N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N	Νικόλαος Πιπῖνος . . . . N
Νικόλαος Καναβός . . . . N	. . . . .
Α. Παπαδημητριάδης . . .	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης
. . . . .	Δημήτριος Βουδούρης . . . N
. . . . .	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς . . .
Κίμων Χριστοδούλου . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρου . . . . N
Στέφανος Α. Δούκας . . .	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . N
Ἰωάννης Κατσάκος	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Δημ. Κουμουνδουράκης . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Βενετσάνος Κυβέλος . . . N	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . N
Νικόλαος Πιεράκος	Ἀναγν. Μάντσαρης . . . .
Χ. Χριστόπουλος . . . . N	Δημ. Κριεζώτης . . . . .

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, παρετήρησέ τις, ὅτι μεταξὺ τῶν λειπῶν κονδυλίων ὑπάρχουσι καὶ 5,000 δραχμῶν δι' ἔξοδα διαικευῆς τῆς πρεσβείας, αὕτη δὲ γίνεται εἰς τὴν πρώτην τῶν πρεσβειῶν σύστασιν, καὶ σύγκειται βεβαίως ἐκ σκευῶν καὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἤδη. Ἀλλ' ἐὰν πρόκειται νὰ ἀποκτηθοῦν ἄλλα, τότε ἦτον καλὸν νὰ ὑπῆρχον αὐτὰ λεπτομερέστερον ὡρισμένα διὰ νὰ γνωρίζωμεν τί πληρώνομεν. Ἐκτὸς τούτου παρατηρεῖ ὅτι, διὰ ν' ἀπέλθῃ εἰς Παρισίους, ὑπάλληλός τις ἔλαβεν 9,000 δραχμῶν, καὶ ὡς νὰ μὴν ἤρκουν αὗται, ζητοῦνται ἄλλαι δύω χιλιάδες περίπου. Δὲν ἦτον καλὸν νὰ ὁρισθῇ πῶς ζητοῦνται αἱ δραχμαὶ αὗται; Δὲν ἔπρεπε νὰ γνωρίσωμεν εἰς τί ἐδαπανήθησαν 9,000 δραχμῶν διὰ τὸ ταξειδιόν του καὶ πρέπει νὰ προσθέσωμεν ἄλλας δύω; Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἠδύναντο νὰ μᾶς ζητηθῶσιν 100,000 ἔτι δραχμῶν· ἔπρεπε νὰ τὰς πληρώσωμεν χωρὶς νὰ πληροφορηθῶμεν εἰς τί καὶ διὰ τί ἐδαπανήθησαν; Μετὰ τὴν δαπάνην ταύτην παρατηροῦμεν ὅτι παρουσιάζεται ἄλλος ὑπάλληλος, ὁ πρώην ἐπιτετραμμένος τὰς ἑλληνικὰς ὑποθέσεις ἐν Παρισίοις, καὶ ζητεῖ νὰ τῷ πληρώσωμεν ἔξοδα ἐνοικίων ἑνὸς ἔτους διότι ἐπαύθη τῆς ὑπηρεσίας, ἐνῷ εἶχε προσυμφωνήσει δι' ἕνα ἔτι ἐνιαυτὸν τὴν ἐν Παρισίοις οἰκίαν του. Ἀλλὰ τότε ἀπορεῖ διὰ τί ὁ ῥηθεὶς ἐπιτετραμμένος δὲν τὴν ἐνοικίασε διὰ πεντήκοντα ἔτη, διὰ νὰ ἔχῃ σήμερον τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς ζητῇ ἐνοίκια τοσούτων ἐτῶν. Δι' ὅλα ταῦτα νομίζει ὅτι τὰ μὲν ἔξοδα τῆς διασκευῆς τῆς πρεσβείας πρέπει νὰ ὁρισθῶσι λεπτομερέστερον, διὰ νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς ἂν καλῶς ζητῶνται, τὰ δὲ τοῦ ταξειδίου τοῦ ἑνὸς ὑπαλλήλου καὶ τὰ ἐνοίκια τοῦ ἑτέρου νὰ μὴ ἀναγνωρισθῶσι ποσῶς.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι ἡ περὶ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν εὐσυνειδησία τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος νομίζει ὅτι ἐνταῦθα δὲν ἀνταποκρίνεται μὲ τὴν λεπτότητα τοῦ ἀντικειμένου. Εἶναι γνωστὸν ὅτι πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια νὰ δίδωνται εἰς τὸν ἀποστελλόμενον πρέσβυν ἀνάλογα ἔξοδα ἀποκαταστάσεως, τὰ ὁποῖα εἰσὶν ἀνεγνωρισμένα ὑπὸ τὸ ὄνομα frais d'établissement. Συνήθως δὲ τὰ ἔξοδα ταῦτα δὲν γίνονται ῥειδωλά, καθ' ὅσον πρόκειται νὰ τηρηθῇ ἡ δέουσα ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ λόγος λεπτομερὴς ζητεῖται ἐπὶ τῶν τοιούτων φύσεως ἐξόδων. Ἤθελεν εἶσθαι λοιπὸν ἀναξιοπρεπὲς καὶ διὰ τὰ πρόσωπα τῶν ἀποστελλομένων εἰς τοιαύτας ὑψηλὰς διπλωματικὰς θέσεις,

καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν, τὸ νὰ γίνηται λεπτολόγος ἔρευνα καὶ ἐξέλεγξις ἐπὶ παντὸς τινος ἐξόδων γινομένων διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν. Ἀντὶ τούτου ἔχει ἡ Βουλὴ νὰ ἐξελέγξῃ, ἂν θέλῃ, πολλὰ ἄλλα, ἐπὶ τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της καταλληλότερον. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἄλλα κονδύλια, τὰ ὁποῖα ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος βουλευτὴς, δὲν χρησιμεύουσι ταῦτα διὰ μόνον ἔξοδα ταξειδίου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μετ' εὐκολίας διεξαγωγὴν αὐτοῦ καὶ τὸν σκοπὸν ἐν γένει τῆς ἀποστολῆς, ὥστε δὲν εἶναι ταῦτα τὰ ἔξοδα, ἐφ' ὧν πρέπει νὰ ἀκριβολογῶμεν.

Προσέθηκεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι μεθ' ὅσα εἶπεν ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Ὕδρας δὲν ἔχει νὰ προσθέσῃ πολλὰ ἐπὶ τῶν γενομένων παρατηρήσεων. Ἀρκεῖται διὰ τοῦτο νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ἐν Παρισίοις Ἑλληνικὴ πρεσβεία πρὸ πολλοῦ ἐστερεῖτο ἐπίπλων, καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πρώην διευθύνοντος αὐτὴν περικλεοῦς ἀνδρὸς εἶχεν ἀνάγκην τῆς ἀποχρώσης διασκευῆς. Ὅτε δὲ ὁ ὑποστράτηγος Καλλέργης ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς πρεσβείας, ὑπῆρχεν ἐν Παρισίοις πολὺ ἀνωτέρα ὑπερτίμησις τῶν πραγμάτων, καὶ διὰ τοῦτο ὑπεχρεώθημεν νὰ προσθέσωμεν 5,000 ἔτι δραχμῶν διὰ τὴν διασκευὴν τῆς πρεσβείας, καὶ διὰ τὰ ἔξοδα ταῦτα οὐδὲ ὁ ὑποστράτηγος Καλλέργης οὐδ' ἄλλος οἱοσδήποτε πρέσβυς εἶναι ὑπόχρεως νὰ δώσῃ λόγον. Ὡς πρὸς τοῦτο τοιαύτη ἐπεκράτησεν ἀρχὴ πάντοτε δι' οὓς ἀνέφερε λόγους ὁ προαγορεύσας. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἔκτακτον εἰς Παρισίους ἀποστολὴν ἑνὸς τῶν ἀνωτέρων ἡμῶν ὑπαλλήλων, αὕτη διήρκεσε πέντε μῆνας καὶ ἓξ ἡμέρας, ἡ δὲ ἀντιμισθία αὐτοῦ ὑπελογίσθη ἀνὰ 1,600 φράγκα τὸν μῆνα, καὶ ἐπομένως, ἀφοῦ ἔλαβεν 9,000 δραχμῶν, δικαιοῦται νὰ λάβῃ πρὸς συμπλήρωσιν 1,882 ἔτι δραχμὰς, καὶ αὗται ζητοῦνται διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἐπίσης δὲ ἀδάσιμος εἶναι ἡ παρατήρησις τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐνοίκιον τοῦ πρώην ἐπιτετραμμένου τὰς ἑλληνικὰς ὑποθέσεις. Συνήθως οἱ εἰς ξένας αὐλὰς ἀποστελλόμενοι ἀντιπρόσωποι ἄλλων αὐλῶν δὲν ἔχουσιν ὡρισμένον τὸν χρόνον τῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν διαμονῆς των καὶ δύνανται πολλάκις νὰ ἀνακληθῶσι διὰ διαφόρους ἐκτάκτους λόγους. Ἐκ τούτου ἐπεκράτησε συνήθεια ἐν Εὐρώπῃ, ἥτις ἤρχισε νὰ ἰσχύῃ καὶ παρ' ἡμῖν, ὁσάκις μεταξὺ τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ τοῦ πρέσβεως γίνεται συμφωνία ἐνοικίου, νὰ τίθηται ἐν τῷ συμβολαίῳ καὶ ποινική τις ῥήτρα, δυνάμει τῆς ὁποίας, ἐὰν ὁ πρέσβυς ἀνακληθῇ πρὸ τῆς ἐκπνεύ-

σεως τῆς ἐνοικιάσεως, ὑποχρεοῦται νὰ πληρώνῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ποσόν τι ὡρισμένον πρὸς ἀποζημίωσιν. Τοῦτο λοιπὸν συνέβη καὶ εἰς τὸν Κ. Ῥὼκ, ὅστις ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ 2,500 φράγκα ποινικὴν ῥήτραν, ὡς ἀνακληθεὶς τῆς θέσεώς του πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἐνοικίου. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν περὶ τούτου περικοπὴν τοῦ συμβουλαίου, ἐσυμπέρανεν ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τῷ ἀρνηθῇ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην, ἀφοῦ ἀνακληθεὶς εἶναι ὑπόχρεως νὰ πληρώσῃ, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ ἓξ ἔτη ὑπηρετήσας εἰς τὸ ἐν Παρισίοις ἑλληνικὸν γραφεῖον, οὔτε ἔξοδα διασκεδῆς οὐδ' ἄλλην τινὰ τοιαύτην δαπάνην ἐζήτησεν.

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ κατὰ πρῶτον λαβόντος τὸν λόγον ἂν ὁ ἀποσταλεὶς εἰς Παρισίους ὑπάλληλος, ἐκτὸς τοῦ ἐκ 1,600 φράγκων ἐπιμισθίου του, ἐλάμβανε καὶ τὸν τακτικὸν αὐτοῦ μισθόν, καὶ ἂν ὁ πρώην ἐπιτετραμμένος εἶχε ζητήσει τὴν ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου συμφωνίαν του διὰ τὸ ἐνοίκιον· ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ἐρωτήσεως ἀπήντησε καταφατικῶς. ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας, ὅτι δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ ἡ ἄδεια τῆς Κυβερνήσεως, καὶ δὲν θεωρεῖ σπουδαίαν τὴν ἐρώτησιν ταύτην.

Λαβὼν δὲ τότε τὸν λόγον παρετήρησεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, ὅτι μετὰ τὰς δοθείσας ἐξηγήσεις ἔμαθεν ἤδη διὰ τί πληρώνονται τὰ ζητούμενα ποσά, καὶ ἐνόησεν ὅτι τὰ λεγόμενα *ἔξοδα διασκευῆς* δίδονται εἰς τὸν πρέσβυν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ζῇ ἀξιοπρεπέστερον. Ἦτον ἑπομένως καλόν, ἀντὶ νὰ λέγωνται *ἔξοδα διασκευῆς*, νὰ παρουσιάζωνται ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν χρῆσιν, καὶ νὰ δίδεται εἰς τὸν πρέσβυν, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ διορισμοῦ του, ποσόν τι ἀνώτερον διὰ τὰ πρῶτά του ἔξοδα, καθ' ὅσον καὶ αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ μὴ ζῶσιν οἱ πρέσβυς ἡμῶν ἐπαξίως τῆς θέσεως καὶ ἀποστολῆς των. Ὅτον δ' ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα τῆς εἰς Παρισίους ἀποστολῆς ὑπαλλήλου ἔχει δίκαιον ὁ βουλευτὴς Ὕδρας εἰπών, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δαπανᾷ ἐξ ἰδίων του ὁ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀποστελλόμενος εἰς τὸ ἐξωτερικόν, καὶ ἀφοῦ ἀποστέλλεται νὰ περιέλθῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Εὐρώπης, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ὑποβληθῇ εἰς δαπάνην τινα. Ἀλλ' ἐὰν δὲν πρέπει νὰ ζημιοῦται, οὐχ ἧττον δὲν πρέπει καὶ νὰ ζημιόνῃ τὸ δημόσιον, ἀλλὰ λαμβάνων τὸν τακτικὸν μισθόν του ν' ἀρχῆται λαμβάνων περιπλέον μόνον ὅσα ἠδύνατο νὰ δαπανήσῃ πλειότερον τῆς μισθοδοσίας του. Ἀλλ' ἐνταῦθα σημειοῦνται δι' ἔξοδα προσελεύσεως καὶ ἐπανόδου τοῦ ὑπαλλήλου τούτου

11,000 δραχμῶν, καὶ σημειοῦνται ἀορίστως, ἀνεξετάστως χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν εἰς τί ἐδαπανήθησαν αὗται διὰ πέντε μῆνας. Διὰ τί δὲν ζητεῖ τότε ἑκατὸν χιλιάδας δραχμῶν; Εἶναι δυνατὸν νὰ τίθηται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, καὶ τῆς δαπάνης ταύτης νὰ μὴ δίδεται ἀπολογισμός; Συμφωνεῖ καὶ αὐτὸς ὅτι ὁ ἀποστελλόμενος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπάλληλος πρέπει νὰ πληρωθῇ δεόντως ἵνα διάγῃ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοπρεπῶς· ἀλλ' ἐὰν ὁ ὑπάλληλος οὗτος λαμβάνων τὰ χρήματα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὰ ἐγκλείῃ εἰς τὸ κιβώτιον καὶ δὲν φροντίζῃ νὰ ζῇ ἀξιοπρεπῶς, πρέπει νὰ τὸν πληρώσῃ διὰ τοῦτο τὸ δημόσιον; Ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν πρέπει νὰ δίδεται λογαριασμός. Τελευταῖον ὁ Κ. Ῥὼκ ἦτον ἐπιτετραμμένος ἡμῶν ἐν Παρισίοις, ἐπαύθη τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῷ ἐδόθησαν 400 φράγκα δι' ἔξοδα τῆς ἐπιστροφῆς του. Τί ἄλλο τῷ ὀφείλομεν διὰ τοῦτο; Ἔπρεπε καὶ νὰ τὸν πληρώσωμεν διότι ἐπαύθη; Ἔπρεπε νὰ τὸν πληρώσωμεν καὶ ἐνοίκια μὴ δεδουλευμένα; Τοιαύτας συμφωνίας δὲν ἔπρεπε νὰ συνάψῃ ὁ Κ. Ῥὼκ ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε εἶναι δίκαιον νὰ τὰ ἀναγνωρίσωμεν, διότι ἠδύνατο τότε νὰ συμφωνήσῃ οἰκίαν καὶ διὰ δέκα ἔτη, καὶ νὰ μᾶς ζητῇ σήμερον τὴν ἀποζημίωσιν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει δι' ἀναστάσεως.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Π. Ῥαβελάκην, συνήχθη ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ σύνολον παμψηφεὶ διὰ ψήφων 80, ἔχον οὕτως·

Θ Θ Ω Ν κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859 τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργείου χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν τεσσαράκοντα χιλιάδων, ὀκτακοσίων ὀγδοήκοντα δύω, καὶ λεπτῶν ἐννενήκοντα πέντε (40,882:95), διανεμητέα εἰς τὰ ἑπόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα.

Κεφάλαιον Ι. Κεντρικὴ ὑπηρεσία.

Ἄρθρον 4. Ταχυδρομικὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους Δρ. 25,000

Κεφάλαιον ΙΙ. Διπλωματική ὑπηρεσία.

Ἄρθρον 3. Ἔξοδα πρώτης διασκευῆς τῶν Πρέσβεων . . . . . Δρ. 5,000

Ἄρθρον 4. Ἔξοδα ταξειδίου τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων. Δρ. 5,500

Ἄρθρον 5. Ἀποστολαὶ ἔκτακτοι Δρ. 1,882:95 — 12,382:95

Κεφάλαιον IV. Ἔξοδα μεταβλητέα.

Ἄρθρον 2. Ἔξοδα ἀπροβλέπτα . . . . Δρ. 3,500

Τὸ ὅλον Δρ. 40,882:95

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον ἐξῆθηκέ τις, ὅτι ἴσως εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐξερράγη τρομερὰ πυρκαϊὰ, ἥτις κατέστρεψε τὰ 2/3 τῶν ἐκεῖσε οἰκιῶν, ἐν αἷς καὶ ὅλα τὰ προξενεῖα ἐκτὸς τοῦ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσίας. Μεταξὺ δὲ τῶν κυρίως παθόντων εἶναι καὶ ὁ ἡμέτερος ἑλληνικὸς πράκτωρ, ὅστις ὑπέστη ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τὴν μεγαλειτέραν καταστροφὴν, καὶ ὑποθέτει ὅτι δὲν ἤθελε πράξει κακῶς ἂν ἐν πλήρει συνεδριάσει ἐζήτει παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ κάμῃ δικαίαν τινὰ καὶ ἀνάλογον ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποζημίωσιν, ὅστις ἀνήκει, ὡς γνωστὸν, εἰς οἰκογένειαν πενομένην ἕνεκα τῶν πρὸς τὴν πατρίδα μεγάλων της θυσιῶν. Εὑρίσκεται δὲ εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, μόλις πληροφορηθεὶς τὸ δυστύχημα τοῦ ὑπαλλήλου τούτου, ἔσπευσε νὰ τῷ πέμψῃ ἀμέσως πρόχειρόν τινα συνδρομὴν, ἀλλὰ νομίζει ὅτι δὲν ἀρκεῖ αὕτη, ἀφοῦ ὁ ῥηθεὶς πράκτωρ μόλις ἐσώθη γυμνὸς ἐκ τῆς φρικώδους ἐκείνης πυρκαϊᾶς χωρὶς νὰ διασώσῃ οὐδὲ τὸν ἐπενδύτην του, καὶ ἐγγὺς αὐτοῦ ἐγένοντο θῦμα τοῦ πυρὸς πέντε παιδία καὶ μία γυνή. Πιστεύει λοιπὸν ὅτι ἡ Βουλὴ συμμερίζεται τὴν ἀνάγκην ἀναλόγου τινὸς συνδρομῆς ὑπὲρ τοῦ ὑπαλλήλου τούτου, καὶ ὁ ὑπουργὸς θέλει φέρει νομοσχέδιον περὶ ἀποζημιώσεως αὐτοῦ.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἀληθῶς ὁ ῥηθεὶς προξενικὸς πράκτωρ κατεστράφη ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς, καὶ μόλις ἐξελθὼν διεσώθη γυμνὸς ἐκ τοῦ πρακτορείου. Ἅμα δὲ πληροφορηθεὶς τοῦτο, τῷ ἀπέστειλεν ἐκ τῶν ἀπροβλέπτων ἐξόδων 1,000 δραχμὰς διὰ

πρώτην αὐτοῦ συνδρομήν. Καὶ ὁμολογεῖ μὲν ὅτι δὲν θεωρεῖ τὸ ποσὸν τοῦτο ἀρκοῦσαν ἀποζημίωσιν, ἀλλὰ τὸ γενικὸν κονδύλιον τῶν ἀπροβλέπτων ἐξόδων τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του ὑπουργείου δὲν ὑπερβαίνει τὰς 4,000 δραχμῶν. Διὰ τοῦτο καταγίνεται νὰ μάθῃ ἀκριβέστερον τὸ σύνολον τῶν ζημιῶν τοῦ ῥηθέντος ὑπαλλήλου, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ ζητήσῃ ἀνάλογον πίστωσιν πρὸς ἀποζημίωσιν αὐτοῦ.

Ἀνήγγειλαν τὸ α. καὶ β'. τμῆμα ὅτι ἐξελέξαντο μέλη ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν τοὺς Π. Παπατσώνην καὶ Ἰω. Χατσόπουλον.

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ν'.

Τῆς 22 Φεβρουαρίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ κλπ. ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ εἰσηγητικὴ ὑμῶν ἐπιτροπὴ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ ναυτικοῦ, καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1860, συνελθοῦσα ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ εὐθὺς ἀφοῦ διὰ τῆς ἐν τοῖς ἓξ τμήμασιν ἐκλογῆς ἑνὸς ἑκάστου τῶν μελῶν της κατηρτίσθη, ἔλαβεν ὑπὸ σπουδαίαν σκέψιν καὶ ἐνδελεχῆ σπουδὴν τὸ προμνησθὲν νομοσχέδιον. Ἀποτέλεσμα δὲ τῶν κατὰ τὴν πρώτην ταύτην συνεδρίασιν αὐτῆς διασκέψεών της ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τὸν Κ. Πρόεδρον ὑμῶν ἀποστολὴ τοῦ ἑπομένου ἐγγράφου της.

«*Κύριε Πρόεδρε!*

Ἵνα τεθῇ ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ, ἐπὶ τοῦ ἀφορῶντος τὴν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δύναμιν τοῦ στρατοῦ νομοσχεδίου, εἰς θέσιν νὰ φέρῃ τὴν γνώμην της, ἔχει ἀνάγκην νὰ λάβῃ τὰς ἑξῆς πληροφορίας.

1.) Ὁπόσος εἶναι ὁ ἀριθμός.
α') Τῶν στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν
β') Τῶν ὑπαξιωματικῶν
γ') Τῶν ἀξιωματικῶν
} κατὰ τὸ εἶδος ἑνὸς ἑκάστου ὅπλου ἰδία.
κατὰ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ στρατοῦ.

2). Ἂν καθυστερῶνται κληροῦχοι ἢ οὐχί, καὶ ἂν καθυστερῶνται·

α) Τίνων ἐτῶν, καὶ ὁπόσοι ἑκάστου ἔτους καὶ ἀπὸ ποίας ἐπαρχίας.

β) Τίνα μέτρα ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις μέχρι τοῦδε πρὸς κατάταξιν τῶν καθυστερούντων καὶ τίνος ἕνεκα ἔμειναν ταῦτα ἄνευ ἀποτελέσματος.

3). Ὁπόσοι δυνάμει τοῦ νέου περὶ θητείας νόμου θέλουσιν ἀπολυθῆ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ τίνος ἕνεκα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ στρατῷ κεναὶ θέσεις, κατὰ τὴν ἔκθεσιν, καὶ ὁπόσος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν.

Ὅθεν σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ ζητήσητε παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπουργῶν τῶν Ναυτικῶν, Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν νὰ μᾶς δοθῶσι δι' ὑμῶν ἐγγράφως αἱ ἀνωτέρω πληροφορίαι.

Τὴν 2 Φεβρουαρίου 1860 ».

Μετὰ παρέλευσιν δὲ οὐκ ὀλίγων ἡμερῶν ἔλαβε διὰ τοῦ Κυρίου Προέδρου ἡμῶν τοὺς ὑπὸ μὲν τὰ στοιχεῖα Α. καὶ Β. πίνακας, ἐν οἷς ἐμφαίνεται ἡ καθ' ὅπλον ὀργανικὴ τοῦ τε στρατοῦ καὶ ναυτικοῦ δύναμις, τὸν δὲ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Γ. πίνακα, ἐν ᾧ σημειοῦται ἡ κατ' ἔτος ἀπὸ 1844—1859 ἑνὸς ἑκάστου νομοῦ καθυστέρησις νεοσυλλέκτων. Συνάμα δὲ καὶ ἔκθεσίν τινα, ἥτις, καὶ τοι ἀνυπόγραφος, ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ τεκμαίρεται ὅτι προέρχεται ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ἐμπεριεχόμενον ἔχει ὡς ἑξῆς·

« Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐξεδόθη ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος τοῦ 1837 καὶ ἤρξατο ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ, μυρία πρὸς τοῦτο ἐπαρουσιάσθησαν προσκόμματα, κύριον λόγον ἔχοντα τὸ ἄκρως καινοφανὲς τοῦ ἐπιβληθέντος εἰς τοὺς πολίτας καθήκοντος.

Ἡ διοικητικὴ ὑπηρεσία, ἡ τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατ' ἔτος ἀναλογιζομένων ἀνδρῶν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ ἐνεργοῦσα, πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν καὶ οὐδενὸς νομίμου ἐφείσθη μέτρου, ἵνα συλλαμβάνωνται καὶ ἀποδίδωνται εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν οἱ πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς διὰ τοῦ κλήρου ὁριζόμενοι. Ἀλλὰ τὰ μέτρα καὶ αἱ προσπάθειαι αὐτῆς ἐπήνεγκον μὲν ἀποτελέσματα οὐκ εὐκαταφρόνητα, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως καὶ νὰ ὑπερνικήσωσιν ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ τοσοῦτον σπουδαίου λόγου ἀναφανέντα προσκόμματα, τοσούτῳ μᾶλλον δυσυπέρβλητα, ἐφ' ὅσον αἱ διατάξεις τοῦ νόμου τοῦ 1837 δὲν περιεῖχον μέσα ἐπαρκῆ πρὸς μεταίωσιν τῶν προσπαθειῶν τῶν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῆς νομίμου ὑποχρεώσεως δυστροπούντων.

Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, οὐδεμίαν ἔχοντες ἕξιν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν καὶ διὰ τοῦτο φοβούμενοι, οὕτως εἰπεῖν, τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, πράγειρον εἶχον τὸ μέσον τῆς ἀποφυγῆς, ἀπερχόμενοι ἀπὸ τοὺς δήμους αὐτῶν καὶ προσφεύγοντες εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ὅπου μάλιστα ζητοῦσι πόρον ζωῆς οἱ κάτοικοι τῶν στερουμένων γεωργίας καὶ βιομηχανίας νήσων τούτων, ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας ἐγκαταλιμπάνοντες τὴν πατρίδα αὐτῶν, καὶ ζητοῦντες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὴν ἐργασίαν, ἧς ἐν αὐτῇ στεροῦνται. Οἱ κάτοικοι τῆς Στερεᾶς, καὶ ἰδίως οἱ τῶν μεθορίων ἐπαρχιῶν, εἰθισμένοι μὲν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν, ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ κατανοήσωσι τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, τὴν ὁποίαν παρίστων φοβερὰν παραδόσεις ἐξωγκωμέναι, ἀπέφευγον καὶ οὗτοι προχείρως τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς πρὸς στρατείαν ὑποχρεώσεως, προσφεύγοντες εὐκόλως καὶ ἀνεμποδίστως εἰς τὰς μεθορίους Ὀθωμανικὰς ἐπαρχίας. Οἱ κάτοικοι τῶν ναυτικῶν νήσων, ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας ἐπιδιδόμενοι εἰς τὴν ναυτικὴν ζωὴν, οὐδέποτε σχεδὸν, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπληροφοροῦντο ὅτι κατεζητοῦντο ὡς κληροῦχοι, ἐπανήρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὴν τακτικὴν δὲ ταύτην ἐξακολουθοῦν καὶ ἄλλοι ἄλλων τῆς Ἑλλάδος μερῶν κάτοικοι καὶ ὁ σκοπός των ἐπετυγχάνετο, διότι ὁ νόμος τοῦ 1837 οὐδὲν μέσον ἐχορήγει πρὸς ἐκβίασιν τῶν οὕτω δυστροπούντων.

Διὰ ταῦτα αἱ καθυστερήσεις ἐπολλαπλασιάζοντο, καθ' ἕκαστον παρερχόμενον ἔτος, ἡ δὲ διοικητικὴ ὑπηρεσία ἐξ ἀνάγκης ἐσταμάτα, οὐδὲν δυναμένη νὰ ἐνεργήσῃ. Καὶ ἠναγκάσθη μὲν κατὰ τὸ 1845 νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ διὰ νόμου ἐγκριθὲν μέτρον τοῦ δι' εἰδικῆς κληρώσεως μεταξὺ τῶν καθυστερούντων περιορισμοῦ εἰς βαθμὸν ἐλάχιστον τῶν πρὸς στρατείαν ὑποχρεῶν, ἀλλὰ καὶ ἐφεξῆς αἱ καθυστερήσεις ἤρξαντο ἀνανεούμεναι καὶ αὐξάνουσαι, ἀφοῦ οὐδὲ ὁ λόγος τῶν προσκομμάτων ἐξέλιπεν ἐντελῶς, οὐδὲ τὰ μέσα τῆς ἀποφυγῆς τῆς ὑποχρεώσεως ἤρθησαν ἀπὸ τοὺς δυστροποῦντας, ὥστε καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1851, ἤτοι ἑπτὰ μετὰ τὴν εἰδικὴν κλήρωσιν ἔτη, ὁ ἀριθμὸς τῶν καθυστε-

ρούντων πῦξησε μεγάλως καὶ αἱ τάξεις τοῦ στρατοῦ ἠραιώθησαν εἰς βαθμὸν πλέον ἀνοικονόμητον.

Τῆς προφανοῦς ταύτης ἀνάγκης προϊὸν ὑπῆρξεν ὁ νόμος περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας τοῦ ἔτους 1851, ὁ καθιερώσας τὰ αὐστηρὰ τῳόντι ἐκεῖνα μέτρα κατὰ τῶν δραπετῶν κληρούχων καὶ τὰς πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῶν ὑποχρεώσεις τῶν πατέρων, τῶν δήμων καὶ τῶν ἐπιλαχόντων. Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου ἐκείνου πάντες σχεδὸν ἐπίστευσαν, ὅτι καθυστέρησις πλέον δὲν θέλει ἀπομείνει. Δυστυχῶς ὅμως τὰ πράγματα ἀπέδειξαν ὅτι καὶ αἱ διατάξεις αὐτοῦ, τῶν ὁποίων ἡ ἐφαρμογὴ δὲν ἔμεινε βεβαίως ἄνευ εὐαρέστων ἀποτελεσμάτων, ἀπήντησαν μάλιστα προσκόμματα καὶ τὰ πλεῖστα ἀνυπέρβλητα.

Καὶ α'). Ὡς πρὸς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀντικαταστάσεως. Οὐδεὶς βεβαίως ὑπάρχει ὁ ἀγνοῶν ὅτι ἐν Ἑλλάδι νέοι, ἔχοντες τοὺς πατέρας αὐτῶν, δὲν σχηματίζουσιν ἰδίαν περιουσίαν πρὶν ἢ σχηματίσωσι διὰ τοῦ γάμου ἰδίαν οἰκογένειαν. Τοιοῦτοι δὲ εἰσὶν ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ πρὸς στρατείαν καλούμενοι νέοι, ἄγοντες ἡλικίαν ἀπὸ τοῦ 18-21 ἔτους. Ὅθεν ὡς πρὸς τούτους ἡ ἀφορῶσα τὴν περιουσίαν τῶν δραπετῶν κληρούχων διάταξις τοῦ νόμου μένει ἐξ ἀνάγκης ἀνεφάρμοστος. Μετ' αὐτοὺς ἔρχονται οἱ πατέρες, ὀφείλοντες νὰ καταβάλωσι δραχμ. 120-200. Πόσαι καὶ ποῖαι αἱ δυσκολίαι ὡς πρὸς τὴν εἰσπραξιν τοῦ ποσοῦ τούτου ἀπαντῶμεναι ἐννοεῖ ἕκαστος τῶν εἰδότων τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς πολυπληθεστέρας τῶν γεωργῶν καὶ τῶν μικρῶν βιομηχάνων τῶν ἀγροτικῶν τῆς Ἑλλάδος δήμων τάξεως. Ὑποτεθείσθω ὅμως ὅτι εἰσπράττεται ἡ εἰσφορὰ αὕτη τῶν πατέρων, ἀλλὰ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένου ποσοῦ τῆς ἀντικαταστάσεως, ἤτοι τῶν δραχ. 500, ἀπαιτοῦνται 280 ἢ 300 δραχμαί, καὶ ταύτας ὑπόχρεως νὰ καταβάλῃ εἶναι ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ δῆμος τοῦ Κράτους εὑρισκόμενος εἰς τὰς κοινῶς γνωστὰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας τῶν δήμων μας, καὶ ἔχων τὰς πολυπληθεῖς καὶ κατεπειγούσας ἀνάγκας τῆς νεοπαγοῦς δημοτικῆς κοινότητος, δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ ποσοῦ τούτου, ὅταν, ὅπερ ὑπάρχει συνηθέστατα, πρόκειται νὰ καταβάλῃ αὐτὸ κατὰ πᾶν ἔτος διὰ δύω, τρεῖς καὶ πολλάκις πλειοτέρους δραπέτας;

Δὲν ἠδύναντο λοιπὸν καὶ οἱ δῆμοι νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ὑποχρέωσιν των ταύτην καὶ αἱ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀνανεώσεις αὐτῆς ηὔξησαν ἐπὶ χιλιάδας δραχμῶν τὸ ὑπὸ τῶν δήμων ὀφειλόμενον ποσόν, καὶ κατέστησαν ἀπολύτως ἀδύνατον τὴν ἀπότισιν αὐτῶν.

β') Ὡς πρὸς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν δραπετῶν, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ τιμήματος τῆς ἀντικαταστάσεως, ὑπόχρεοι πρὸς τοῦτο κατὰ γενικὸν κανόνα εἰσὶν οἱ ἐπιλαχόντες.

Κατὰ τὰ δύω ἢ τρία πρῶτα ἔτη μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νόμου τοῦ 1851, κατὰ τὸν ὁποῖον ὡς τίμημα ἀντικαταστάσεως παρεδέχετο ἡ ἰδιωτικὴ συναλλαγὴ τὰς δραχμὰς 500 ἢ τὸ πολὺ 600, ὀλίγαι ἦσαν αἱ δυσκολίαι τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ὀλίγων δραπετῶν, δι' ἃς κατωρθοῦτο, ὑπερνικωμένων τῶν ἀνωτέρω προσκομμάτων, νὰ συμπληροῦται τὸ ἀπαιτούμενον τίμημα. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1851, ὅτε πολλαὶ μὲν καὶ ποικίλαι ἄλλαι αἰτίαι καὶ ὁ ἀνατολικὸς πόλεμος ἐπήνεγκον τὴν γνωστὴν μεγίστην καὶ ὁσημέραι αὐξανομένην ὑπερτίμησιν, αἱ ἀπαιτήσεις τῶν ἰδιωτικῶς συναλλαττομένων ἀντικαταστατῶν ἐξωγκώθησαν εἰς βαθμὸν μέγιστον, ἀναβιβάσασαι τὸ τίμημα τῆς ἀντικαταστάσεως εἰς δραχμὰς 1200, καὶ οὕτως ὡς πρὸς μὲν τοὺς δραπέτας τοὺς μέχρι τοῦ 1849 καὶ τούτου συμπεριλαμβαναμένου, τῶν ὁποίων οἱ ἐπιλαχόντες δὲν ὑπεχρεοῦντο νὰ στρατεύσωσι, τὰ διὰ μυρίων προσπαθειῶν συλλεγόμενα κεράλαια μένουσιν ἐξ ἀνάγκης νεκρά, ὡς πρὸς δὲ τοὺς τῶν λοιπῶν ἐτῶν παρουσιάζεται ἄλλη ἀνυπέρβλητος δυσκολία ἡ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπουσία τῶν ἐπιλαχόντων, εἴτε ὡς ἐκ τῶν τοπικῶν περιστάσεων τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν πατρίδων διαμενόντων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν κατοίκων τοῦ Αἰγαίου, ὅπου ὑφίσταται ἡ μεγίστη καθυστέρησις, εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῶν, καταστάσης βαρείας ἢ δυσβαστάκτου, καὶ ἐκ τῆς δυσαναλογίας τοῦ πραγματικῶς ζητουμένου παρὰ τῶν ἀντικαταστατῶν τιμήματος πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον ποσὸν, προσφευγόντων ἐκεῖσε, καὶ ἡ ἔλλειψις διατάξεων νομίμων πρὸς ἐκβίασιν τῶν ἐπιλαχόντων τούτων.»

Κατόπιν συνελθοῦσα ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ αὖθις ἐπανειλημμένως, πέποιθεν ὅτι πρὶν ἡ προβῇ εἰς τὴν κυρίαν ἔκθεσιν τῶν τε ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου διασκέψεών της καὶ τῆς ἀπὸ τούτων προτάσεώς της, ὀφείλει νὰ μὴ ἀποσιωπήσῃ ὁπόσον ἐθαύμασε, πρῶτον μὲν ἀντιπαραβαλοῦσα τὸν ὑπὸ στοιχ. Γ. πίνακα τῶν καθυστερήσεων πρὸς τὴν ἐν τῇ προμνησθείσῃ ἐκθέσει διαβεβαίωσιν ὅτι, ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1851 ΡΛΓ'. περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νόμου ἐπῆλθον εὐάρεστα τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, ἐνῷ, κατὰ τὸν προμνησθέντα

ὑπὸ τὸ στοιχ. Γ. πίνακα, ὁ νομὸς λ.χ. τῶν Κυκλάδων καθυστερεῖ πρὸ μὲν τῆς ὑπάρξεως τοῦ προμνησθέντος ΣΛΓ' νόμου ἐπὶ ὀκταετίαν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1841-1851, ἄνδρας 163, μετὰ δὲ τὴν ὕπαρξιν τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐπὶ ἑτέραν ὀκταετίαν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1852—1859, ἄνδρας 473, τοὐτέστι παρὰ 16 τὸ τριπλάσιον ἢ ὅτι πρὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ προμνησθέντος ΡΛΓ'. νόμου· ἔπειτα δὲ διὰ τὴν ἐν τῇ αὐτῇ ἐκθέσει διαῤῥήδην ἐκφραζομένην ὁμολογίαν περὶ τοῦ ἀνεφίκτου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ΡΛΓ'. νόμου, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ ἐκθέσει λόγους, ἐνῷ οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑπὸ τὸ στοιχ. Γ. πίνακος ἐξάγεται ὅτι οἱ νομοὶ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, οἱ κατέχοντες ἅπασαν τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, τὴν ὡς μέσον δραπετεύσεως τῶν κληρούχων ἐν τῇ ἐκθέσει μνημονευομένην, καθυστεροῦσιν ὀλιγωτέρους μὲν ἢ ὅτι οἱ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Ἀρκαδίας, Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, ἴσους δὲ μὲ τοὺς τῆς Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας, ἀλλὰ προσέτι καὶ διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἐπιζητεῖται ὡς καὶ διὰ τὴν στρατολογίαν τε καὶ ναυτολογίαν κατὰ τὸ 1860 καθιέρωσις τῶν ἀπὸ τὰ ἄρθρα 2—11 διατάξεων τοῦ ΡΛΓ' νόμου, ὅπερ βεβαίως δὲν ἤθελε προταθῇ, ἂν τωόντι συνησθάνετο ἡ Κυβέρνησις τὸ ἀνέφικτον τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ.

Ἡ Ὑμετέρα ἐπιτροπὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν σκέπτεται ὅτι ἡ διατήρησις τοῦ στρατοῦ εἶναι μία τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων ἐκείνων θυσιῶν, αἵτινες μέχρι τοῦδε ἀπαιτοῦνται ἀφ' ἑκάστης πολιτείας ὑπὲρ τῶν πολιτειῶν αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ συναισθάνεται ὅτι ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ τρίτῳ τοῦ Συντάγματος καθιερωμένη ἀρχὴ, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες, ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων, πρέπει νὰ συνεισφέρωσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη, ἐφαρμοζομένη εἰς τὴν περιουσίαν, κατὰ πολὺ δικαιότερον ἀναντιῤῥήτως ἐφαρμοστέα καὶ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, εἰς ἣν ἡ ἐπὶ ἔτη συναφῆ νῦν μὲν τρία, πρότερον δὲ τέσσαρα, προσωπικὴ ἐργασία, ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ της καὶ τῆς φύσεώς της ἀπαιτεῖ τὴν θυσίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ αἵματος. Καὶ σύνοιδε μὲν ἡ ἐπιτροπή σας ὅτι ἡ ὑπὲρ τῆς πατρίδος τοιαύτη αἱματηρὰ θυσία εἶναι καθῆκον ἱερὸν παντὸς πολίτου, ἀλλὰ σύνοιδε συγχρόνως ὅτι εἶναι ἀλλότριον καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ Συντάγματος τὸ νὰ ἀποκαθίστανται διὰ παρανομιῶν μικρὸν κατὰ μικρὸν λαοί τινες τοῦ συνόλου τῆς ἐθνικῆς ὁλομελείας προνομιοῦχοι εἰς τὸ ν' ἀποφεύγωσι τοὺς τοιούτους κινδύνους, ἐπιῤῥίπτοντες αὐτοὺς εἰς τὸν τράχηλον ἄλλων, οἵτινες βεβαίως δὲν ἤθελον περιέλθει εἰς τὴν τοιαύτην ἀνάγκην,

ἂν οἱ πρῶτοι δὲν ἐκώφευον εἰς τὴν διὰ τοῦ κλήρου πρὸς αὐτοὺς ἀπευθυνομένην πρόσκλησιν τῆς πατρίδος· καὶ ὅτι, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἐν τινι πολιτείᾳ ἡ ἐλαχίστη ἀνισότης ὡς πρὸς οἱανδήποτε παροχὴν, ἐλλείπει ἡ πρὸς τὴν εὐημερίαν αὐτῆς ἀναγκαίως ἀπαιτουμένη ἰσότης τῆς δικαιοσύνης.

Λαβοῦσα δὲ κατόπιν ὑπὸ ὥριμον σκέψιν τὸν προμνησθέντα ΡΛΓ' νόμον, καὶ μελετήσασα αὐτὸν δεόντως, ἀντιπαραβαλοῦσα δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ προμνησθείσῃ ἐκθέσει περὶ τοῦ ἀνεφίκτου τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ λόγους, ὁμολογεῖ ὅτι μεθ' ὅσην κατέβαλε προσπάθειαν δὲν ἠδυνήθη νὰ πεισθῇ ὅτι δύναται κἂν νὰ πιθανολογηθῇ ἡ ἀδυναμία τῆς Κυβερνήσεως, εἴτε ὡς πρὸς τὴν σύλληψιν τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δραπετευόντων κληρούχων, ἐχούσης ἐν αὐτῇ τοὺς ἀναγκαίους ὑπαλλήλους, καὶ μάλιστα ἐν τῇ γείτονι χώρᾳ, εἰς ἣν ἅπαντες σχεδὸν οἱ τοιοῦτοι δραπέται καταφεύγουσιν, εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ΡΛΓ' νόμου, καθόσον μάλιστα περὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, κατ' ἔτος ἀκριβῶς ἐνεργουμένην, πείθεται ἡ ὑμετέρα ἐπιτροπὴ ὅτι δὲν ἤθελον προσκρούσει εἰς ἐμπόδια ἀνυπέρβλητα αἱ πρὸς τὴν στρατολογίαν τε καὶ ναυτολογίαν ἁρμόδιαι ἀρχαί, ἀφ' οὗ οἱ μὲν ἐν τῇ ἐκθέσει ὡς ἰδίως καθυστεροῦντες κατονομαζόμενοι ἀγροτικοὶ δῆμοι κατὰ μέσον ὅρον μόλις προσεγγίζουσι τὸν πληθυσμὸν τῶν 4000 κατοίκων, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ εἰμὴ ὅτι ἐκ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁποίων κατ' ἔτος ὀφείλουσι νὰ δίδωσι νεοσυλλέκτων ὀλίγιστοι δύνανται νὰ δραπετεύσωσιν ὅταν αἱ προμνησθεῖσαι ἀρχαὶ καταβάλωσι πᾶσαν τὴν ὀφειλομένην ἐνέργειαν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ τοιούτου καθήκοντός των· ὥστε καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον τρίτον τοῦ ΡΛΓ'. νόμου τὸ τυχὸν νὰ ἐπιβαρύνῃ τοὺς τοιούτους δήμους μέλλον σμικρῶν χρηματικῶν ποσῶν ἠδύνατο καὶ δύναται νὰ συλλέγηται κατ' ἔτος ἀπὸ τῶν δήμων αὐτῶν, οἵτινες δικαιότερον νὰ ἐπιβαρύνωνται διὰ τὴν δραπέτευσιν τῶν κληρούχων των, ἢ ἅπαν τὸ ἔθνος, ἐπομένως καὶ δῆμοι ἢ, ὡς ἐν Εὐβοίᾳ, αὐδένα, ἢ, ὡς ἀλλαχοῦ, ἐλαχίστους καὶ εἰς ἄνισον ἀριθμὸν καθυστεροῦντες κληρούχους, ὅπερ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ἐπιδιώκει διὰ τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστου δήμου ἐπιβολῆς τῶν ζητουμένων τρισχιλίων ἀνδρῶν καθ' ἅπασαν τὴν ἄκραν ταύτην τῆς πατρίδος.

Ἡ ἐπιτροπή σας ἐπομένως ἔχουσα ὑπ' ὄψιν της ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1844—1859 καθυστεροῦνται κατὰ τὸν ὑπὸ στοιχ. Γ'. πίνακα 1,689 κληροῦχοι, ἠδύνατο, ἀναχωροῦσα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑποχρεοῦται νὰ πληρώνῃ καθυστερουμέ-

νην τινά ὀφειλὴν ἄλλου, νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπαιτουμένων τρισχιλίων ἀνδρῶν πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσιν οἱ καθυστερούμενοι 1,689, καὶ οἱ μὲν ὑπόλοιποι 1,311 νὰ ἐπιβληθῶσιν ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστου δήμου, οἱ δὲ 1,689 νὰ συλλεγῶσιν ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου νομοῦ, κατὰ τὰς καθυστερήσεις του, ὡς ἐν τῷ προμνησθέντι πίνακι ὑπὸ στοιχ. Γ'. φαίνεται· ἀναλογιζομένη ὅμως ὅτι διὰ τῆς δικαίας ταύτης προτάσεώς της δύνανται ἴσως νὰ ὑποστῶσι δεινοπαθείας τινὰς πρόσωπα τρίτα, ὁ δεμίαν πρὸ τὴν τοιαύτην καθυστέρησιν ἔχοντα ὑπαιτιότητα, καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ συμβιβάσῃ τὸ αὐστηρὸν δίκαιον τούτων μὲ τὴν ἐπιείκειαν ὅσον καὶ μὲ τὴν ἀνάγκην αὐτὴν τῆς ὑπηρεσίας, πέποιθεν ὅτι ὁ τοιοῦτος συμβιβασμὸς δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἂν οἱ ζητούμενοι τρισχίλιοι ἄνδρες διαιρεθῶσιν εἰς δύω κατηγορίας, οὕτως ὥστε νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τοὺς δήμους οἱ μὲν ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ των, οἱ δὲ ἀναλόγως τοῦ τρίτου τῶν ὁπλίων ἕκαστος αὐτῶν καθυστεροῦ κληρούχων, ἵνα ἐντὸς τῆς τριετοῦς στρατιωτικῆς θητείας, ἀπὸ τοῦ παρόντος ἔτους ὑπολογιζομένης, συμπληρωθῇ καὶ ὁ τῶν καθυστερούντων κληρούχων ἀριθμὸς δικαιουμένων ἑπομένως τῶν εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἀνηκόντων κληρούχων νὰ ἀπολυμιωθῶσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ προμνησθέντος ΡΛΓ'. νόμου, ὅπως διὰ τοῦ παρόντος νόμου παραλειφθήσεται. Κατὰ δὲ τὸ σύστημα τοῦτο, τὸ μὲν τρίτον τῶν κατὰ τὸν ὑπὸ στοιχ. Γ'. πίνακα καθυστερουμένων 1,689 κληρούχων, συνιζάμενον ἐξ ἀνδρῶν 553, θέλει καταλογισθῇ εἰς τοὺς ἔχοντας τοιαύτας κληρούχων καθυστερήσεις δήμους, οἱ δὲ 2,467 εἰς ἅπαντας τοὺς δήμους τοῦ Κράτους, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν. Ὅθεν καὶ ἕκαστος καθυστερῶν κληρούχους δῆμος θέλει προσκληθῇ νὰ δώσῃ καὶ τὸν ἀνάλογον αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν τοιούτων καθυστερήσεών του ἐπὶ τῇ παραδεχομένῃ βάσει τοῦ ἑνὸς τρίτου αὐτῶν κατὰ τὸν ἕξῆς πίνακα, τὸ τρίτον αὐτὸ ἐμφαίνοντα· εἰς τοὺς καθυστεροῦντας νομοὺς, πρῶτον πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 1,311 ἀνδρῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ των καὶ ἔπειτα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 1,689 ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καθυστερήσεως αὐτῶν κατὰ τὸν ἑξῆς πίνακα·

Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας	33	99
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	34	101
Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	45	135
Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας	132	397
Ἀρκαδίας	36	109
Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος	18	54

Λακωνίας	33	99
Μεσσηνίας	19	55
Εὐβοίας	1	4
Κυκλάδων	212	636

Πέποιθε δὲ συγχρόνως ἡ ὑμετέρα ἐπιτροπὴ ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν θέλουσιν εἰς τὸ μέλλον καταβάλλει αἱ περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νόμου ἀρμόδιαι ἀρχαὶ συντονωτέραν ἐνέργειαν, ἵνα μὴ ἐπαναλαμβάνηται κατ' ἔτος ἢ τῷ ὄντι οὐχὶ εὐάρεστος κατάστασις τῶν τοιούτων ἀνωμαλιῶν τῶν ἀπὸ τῶν τοιούτων καθυστερήσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ πολλάκις καὶ νεωστὶ μάλιστα ὑποσχεθέντος νέου στρατολογικοῦ νόμου θέλουσιν ἀρθῇ τὰ τοιοῦτου εἴδους προσκόμματα, ἀναγνωρισθησομένης τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας συγχρόνως καὶ ὡς δικαιώματος τείνοντος εἰς τὴν ἐθνικὴν στρατιωτικὴν συνάμα ἐκπαίδευσιν, ἥτις ὀφείλουσα νὰ εἶναι ἡ κυρία ἐθνικὴ δύναμις πάσης εὐνομουμένης, ὡς ἡ ἡμετέρα, πολιτείας, ἀποβαίνει ἔτι μᾶλλον ἀναγκαία εἰς τὴν ἡμετέραν ἕνεκα τῆς θέσεώς της καὶ τοῦ προορισμοῦ της.

Ἔχουσα δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ὑμῶν ὑπ' ὄψιν της καὶ τὰς ὅλως ἀλλοίας τῆς παρούσης ἐποχῆς περιστάσεις, καθ' ἃς αἱ πρὸς ἀντικατάστασιν ἀπαιτήσεις ἐπηυξήθησαν καὶ πέραν τοῦ διπλασίου τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον τρίτον ΡΛΓ'. νόμου ὁριζομένων πεντακοσίων δραχμῶν, καὶ ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον συμπεριλαμβάνον ἐν τῷ τρίτῳ αὐτοῦ ἄρθρῳ διάταξιν καθιερώσαν τὰς τῶν ἄρθρων 2—11 διατάξεις τοῦ ΡΛΓ'. νόμου, ἐπαναφέρει αὐτὴν εἰς συζήτησιν, διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ τῶν διατάξεων ἐκείνων καθιερώσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν στρατολογίαν τε καὶ ναυτολογίαν τοῦ παρόντος ἔτους, πέποιθεν ὅτι ἀναντιῤῥήτως δικαιοῦται νὰ προτείνῃ τροποποίησίν τινα τοῦ ἄρθρου τρίτου τοῦ ΡΛΓ'. νόμου, ἀναβιβάζουσα ἐπὶ τὸ δικαιότερον τὸ ποσὸν τῶν ἐν αὐτῷ ὁριζομένων πεντακοσίων δραχμῶν εἰς χιλίας καὶ ὁρίζουσα συγχρόνως τὴν εἰς αὐτὸν ἀπόδοσιν τῶν 1,000 δραχμῶν μετὰ τὸ ἔτος ἀπὸ τῆς καταταξεώς του ζητήσαντος αὐτάς, καθόσον πιστεύει ἀδιστάκτως ὅτι ὁ παρὰ τὴν θέλησίν του εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὑποχρεωτικὸν κλῆρον λαχόντος δραπέτου ὑπεισερχόμενος ἐπιλαχὼν εἶναι δίκαιον ν' ἀμείβηται τοὐλάχιστον ἴσα τῷ ἐξ οἰκείας βουλήσεως ὁρμωμένῳ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν.

Ἐπὶ τέλους νομίζει ἡ ἐπιτροπὴ ὑμῶν καθῆκόν της νὰ παρατηρήσῃ πρῶτον μὲν, ὅτι ὁ νέος περὶ στρατιωτικῆς θητείας νόμος ἐλαττώσας αὐτὴν κατὰ τὸ τέταρτον αὐτῆς χρονικὸν διάστημα,

συνεπάγεται ἀναγκαίως καὶ τὴν ἀνάλογον τῆς τοιαύτης ἐλαττώσεως αὔξησιν τῶν κατ' ἔτος πρὸς συμπλήρωσιν τῆς δυνάμεως τοῦ τε στρατοῦ καὶ ναυτικοῦ ζητουμένων εἰς τὸ μέλλον ἀνδρῶν. Ἡ δὲ αὔξησις αὕτη ἀποβαίνει κυρίως ἰδανικὴ, καθόσον δὲν θέλει ἀπασχολήσει ἐν συνόλῳ πλείονας ἄνδρας περὶ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ὅτι ἀπασχόλει μέχρι τοῦδε, τὸν αὐτὸν τῆς ἐν γένει στρατιωτικῆς δυνάμεως ἀριθμὸν φερούσης καθ' ὅλον τὸ τριετὲς τῆς στρατιωτικῆς θητείας διάστημα, ὃν καὶ κατὰ τὸ τριετὲς μέχρι τοῦδε ἔφερεν. Ἔπειτα δὲ, ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχον αἱ προμνησθεῖσαι καθυστερήσεις, δὲν ἤθελον ἀπαιτηθῇ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος πλείονες ἄνδρες τῶν 2,550, ὅπερ καταφαίνεται καὶ ἀπὸ τοῦ προμνησθέντος πίνακος ὑπὸ στοιχ. Α'. 450 ἄνδρας ὡς ἐλλείποντας ἀπὸ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ἡμῖν καταδεικνύοντος· καὶ ὅτι ἑπομένως κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη, μηδεμιᾶς καθυστερήσεως λαμβανούσης χώραν, οἱ αἰτηθησόμενοι ἄνδρες δὲν θέλουσιν ὑπερβαίνειν τοὺς 2,500, ἐπὶ τῇ βάσει ὅτι ἡ ὀργανικὴ δύναμις τοῦ τε στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ μένει ἡ αὐτὴ, καὶ ὅτι δὲν θελούσιν ἐπαναληφθῇ τοιαῦται καθυστερήσεις, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἡ ὑμετέρα ἐπιτροπὴ πέπεισθεν ὅτι ἐκφράζει διὰ τῆς ὑμετέρας γνώμης τὴν ἐθνικὴν θέλησιν, ἥτις εἶναι καὶ ἔσεται τὸ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸ μέλλον τοιαύτην συγκατάβασιν.

Ἡ ὑμετέρα ἐπιτροπὴ καταβαλοῦσα πᾶν τὸ ἐνὸν εἰς τὸ νὰ ἐκθέσῃ καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα ὑμῶν καὶ κατὰ τὸ δίκαιον τὰς περὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου σκέψεις της, καὶ καθυποβάλλουσα ὑμῖν τὴν ἐπ' αὐτῶν πρότασίν της, θέλει νομίσει ἐκυτὴν εὐτυχῆ ἂν τὸ ἔργον φανῇ μὴ διαψεῦσαν τὰς περὶ αὐτῆς ἐλπίδας ὑμῶν.

Ὅθεν καὶ προτείνει ὑμῖν τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου καὶ τοῦ πρώτου ἄρθρου αὐτοῦ, τὴν τροποποίησιν δὲ τῶν δύω ἑπομένων ἄρθρων του ὡς ἑξῆς·

«Ἄρθρον 2. Ἡ στρατολογία καὶ ναυτολογία προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς τρισχιλίους ἄνδρας· ἐκ τούτων,

α'). Οἱ 2,437 διανεμηθήσονται κατ' ἀναλογίαν τοῦ δημοτικοῦ πληθυσμοῦ παρὰ μὲν τῶν νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας, παρὰ δὲ τῶν ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους.

β'). Οἱ 563 καταλογισθήσονται παρὰ μὲν τῶν νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας, παρὰ δὲ τῶν ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους ἀναλόγως τοῦ τρίτου τῶν ὁποίων ἕκαστος αὐτῶν καθυστερεῖ κληρούχων ἀπὸ τοῦ 1844—1859 συμπεριλαμβανομένου.

γ'). Ἐκ τῶν εἰς ἕκαστον δῆμον, καθυστερούντα κληρούχους ἐκτὸς τῆς ἐν τῷ § β'. σημειωθείσης ἐποχῆς κληρωθησομένων οἱ μὲν πρῶτοι θέλουσι καταταχθῇ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 2,437, οἱ δὲ ἑπόμενοι πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 563.

δ'). Οἱ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 563 ἀνδρῶν καταταχθησόμενοι δικαιοῦνται νὰ λάβωσι πρὸς ἀποζημίωσιν τὰς ἐν τῷ παρόντι νόμῳ σημειουμένας χιλίας δραχμάς.

ε'). Οἱ μέχρι τῆς κληρώσεως τυχὸν συλληφθέντες ἐκ τῶν καθυστερουμένων ἐκπίπτουσι ἀπὸ τοῦ προμνησθέντος τρίτου· καθ' ἣν δὲ περίπτωσιν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπερβαίνει τὸ τρίτον τοῦ παρόντος ἔτους, θέλουσιν ἐκπεσθῇ ἀπὸ τοῦ τρίτου τοῦ ἑπομένου ἔτους.

Ἄρθρον 3. Αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 4, 8, 10 μέχρις 11 συμπεριλαμβανόμενου καὶ τούτου διατάξεις τοῦ ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1851 περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νόμου ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν στρατολογίαν καὶ ναυτολογίαν τοῦ 1860 ἔτους, ὡς ἰσχύουσιν ἐπίσης καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ αὐτοῦ ΡΛΓ'. νόμου, τροποποιουμένου μόνου ἐφ' ὅσον·

α'). Αἱ ἐν αὐτῷ ὁριζόμεναι δραχμαὶ πεντακόσιαι ὁρίζονται ἓξ ἑκατοντάδες εἰς χιλίας, ἀποβοτέας τῷ ἐπιλαχόντι εἴτε ἀποστρατευσαμένῳ εἴτε καὶ μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς καταταξέως του, ἐὰν τὰς ζητήσῃ.

β'). Ὁ δήμαρχος ὀφείλει τὸ βραδύτερον ἐντὸς 15 ἡμερῶν, ἀφ' ἧς τῷ γνωστοποιηθῇ παρὰ τοῦ νομάρχου ἡ εἰς τὸν στρατὸν κατάταξις τοῦ ἐπιλαχόντος, νὰ συγκαλέσῃ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἵνα προσδιορίσῃ τὸ εἰς τὸν πατέρα τοῦ δραπέτου ἀνάλογον χρηματικὸν ποσόν· ὑπερήμερος δὲ γινόμενος, καταδικάζεται ὑπὸ τοῦ νομάρχου εἰς χρηματικὸν πρόστιμον 25—100 δραχμῶν, καὶ ἐν ὑποτροπῇ εἰς τὸ τριπλάσιον τοῦ προεπιβληθέντος.

γ'). Ὁ νομάρχης ὀφείλει τὸ βραδύτερον ἐντὸς 15 ἡμερῶν, ἀφ' ἧς τῷ ἐπιδοθῇ διὰ κλητῆρος δικαστικοῦ ἡ περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου αἴτησις, νὰ ἐκδώσῃ καὶ κοινοποιήσῃ τῷ οἰκείῳ δημάρχῳ τὴν ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασίν του, καὶ νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὴν, δαπάνῃ τοῦ αἰτουντος τὴν μεταρρύθμισιν, ἐν τινι δημοσίῳ φύλλῳ, προτιμωμένου πάντοτε τοῦ τυχὸν ὑπάρχοντος ἐγχωρίου· ὑπερήμερος δὲ γενόμενος, καταδικάζεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς χρηματικὸν πρόστιμον 50—200 δραχμῶν, καὶ ἐν ὑποτροπῇ εἰς τὸ τριπλάσιον τοῦ προεπιβληθέντος.

δ'). Ἂν οἱ ἀνωτέρω ὑποκείσωσιν ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν

παράλειψιν, ἐφαρμόζονται κατ' αὐτῶν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 480 τοῦ ποινικοῦ νόμου, συνδυασμένου μὲ τὸ ἄρθρον 279 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων.

ε'). Εἰς τὰς ἀνωτέρω δεκαπενθημέρους προθεσμίας προστεθήσεται ἑκάστοτε, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 195 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καὶ ὁ ἀναγκαῖος χρόνος ἀπὸ μὲν τῆς Ἕδρας τοῦ δήμου πρὸς τὴν κατοικίαν τῶν δημοτικῶν συμβούλων, ἀπὸ δὲ τῆς ἕδρας τῆς νομαρχίας πρὸς ἐκείνην τοῦ δήμου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἐμ. Μελετόπουλος, Ἰω. Ζέρκος,
Δημήτριος Ζῶτος, Αὐγ. Πετραλιᾶς,
Γ. Πλαπούτας,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος.»

Προσελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἐκθέσεις τε καὶ νομοσχέδια, α'.) περὶ κυρώσεως τοῦ λογαριασμοῦ προμηθείας κτλ. ἀτμοπλοίων τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας, β'.) περὶ κυρώσεως τοῦ λογαριασμοῦ τῶν κατὰ τὸ 1854 προμηθευθέντων ἀλλοδαπῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ γ'.) ἐπισης τῶν προμηθευθέντων κατὰ τὸ 1855· ἔχουσι δὲ οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Τὰ ὑθικά τε καὶ ὑλικὰ πλεονεκτήματα, ἅπερ ἡ σύστασις Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας ἐγγυᾶται εἰς τὸ κράτος, ὑπηγόρευσαν τὸν ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1855 νόμον ΣΠΑ. καὶ ἡ Κυβέρνησις κεκλημένη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου τούτου, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀνάγκην χρήσεως τῆς ἀδείας ἣν τῇ ἐχορήγησε τὸ 5 ἄρθρον αὐτοῦ. Ἐπαρουσιάσθη λοιπὸν δαπάνη τοῦ δημοσίου ἡ προμήθεια τριῶν κατὰ πρῶτον ἀτμοπλοίων.

Τῆς προμηθείας ταύτης ἐπελάβετο ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὸν σάλον τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου, ὅτε ὑπερτίμησις ἔκτακτος ἐπεκράτει εἰς τοιαῦτα ἐξαιρέτως βιομηχανικὰ εἴδη. Τούτου ἕνεκεν ἡ δαπάνη μόνης τῆς προμηθείας τῶν τριῶν ἀτμοπλοίων ἡ Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ὕδρα καὶ τὸ Πανελλήνιον, μετὰ τῶν ἐργαλείων τοῦ ἐργοστασίου καὶ τοῦ νεωλκείου, καὶ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ προμηθευθέντων σκευῶν καὶ ἄλλου ὑλικοῦ αὐτῶν ἀνέβη εἰς λίρας στερλίνας 32,200 περίπου, μὴ συμπεριλαμβανομένων εἰς τὴν ποσότητα αὐτὴν τῶν ἐν γένει ἐξόδων μεταφορᾶς τῶν

ἀτμοπλοίων ἀπὸ Ἀγγλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἔχει δὲ ἡ δαπάνη αὐτὴ ὡς ἑρεξῆς·

Τιμὴ τοῦ ἀτμοπλοίου « ἡ Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος » . . . . . λίρ. στερλ.	10,211, 5	
ὁμ. τοῦ ἀτμοπλοίου « ἡ Ὕδρα »	8,181, 5	
» » ἀτὸ Πανελλήνιον » . .	7,682,15	
» τῶν παραπληρωματικῶν μερῶν τῶν μηχανῶν τῶν τριῶν ἀτμοπλοίων . .	705,17	6
Τιμὴ μηχανῶν ἐργοστασίου	1,363,06	
» » νεωλκείου	1,121	
ὁμ. σκευῶν καὶ ἄλλου ὑλικοῦ προμηθευθέντων ἐν Ἀγγλίᾳ	643, 1	10
Δικαιώματα προμηθείας ἀτμοπλοίων . .	597,13	10
ὁμ. κινδυνασφαλείας τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν μηχανῶν ἐργοστασίου καὶ νεωλκείου . .	1,550,15	9
Διάφορα ἄλλα ἔξοδα ἐν Ἀγγλίᾳ	155, 6	08
Λίραι στερλίναι	32,213,06	07

Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα, ἅμα καταπλεύσαντα ἐνταῦθα, ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου, καὶ ἡ τοιαύτη ὑπηρεσία των διήρκεσεν ἐπὶ ἓν ἔτος ἀκέραιον, ἄχρις οὗ καταρτισθῇ ἡ ἑταιρία καὶ περαιωθῶσιν αἱ μετ' αὐτῆς διαπραγματεύσεις τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς τῶν ἀτμοπλοίων παραχωρήσεως· ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου διαχειρίσεως τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ὑπηρεσίας ἐπήγασεν οὐσιώδης ζημία, ἔχουσα ὡς ἀκολούθως·

Εἰσεπράχθησαν ἀπὸ ναύλους ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων . . . . . δρ.	198 013.40	
ὁμ. ἀπὸ πώλησιν γαιανθράκων καὶ ὑλικοῦ .	4,597.71	
Τὸ ὅλον τῶν εἰσόδων . δρ.	202,611.11	
Ἐπληρώθησαν εἰς ἔξοδα ἐν γένει ὑπηρεσίας τῶν ἀτμοπλοίων . . . . . δρ.	251,911.13	
ὁμ. εἰς ἀγορὰν, ναύλους καὶ ἔξοδα ἀποβιβάσεως γαιανθρ .	40,635.47	
Τὸ ὅλον τῶν ἐξόδων . . . . . δρ.	292,546.60	
Ζημία προκύψασα ἐκ τῆς διαχειρίσεως ταύτης. δρ.	89,935.49	

Τοιαῦται ζημίαι παρακολουθοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πᾶσαν ναυαγανῆ ἐπιχείρισιν, κατὰ τὴν ὁποίαν συνήθως αἱ πρῶται

ἱπολαυαὶ δυσκόλως καλύπτουσι τὰς δαπάνας. Παρ' ἡμῖν μάλιστα καὶ διότι μικρᾶς δυνάμεως ἀτμόπλοια ἦσαν ἠναγκασμένα νὰ διακόψωσιν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος τοὺς ἐπικερδεστέρους πλόας των, δι' ὃν ἔτρεχον κίνδυνον, παραλλάσσοντα τοσαῦτα ὑψηλοτάτα ἀκρωτήρια καὶ ἐλίσσοντα περὶ τοσούτους ἀλληλοδιαδόχους κόλπους καὶ νήσους ἐν βραχεῖ διεσπαρμένας, ὑποχρεούμενα δὲ ὑπὸ τοῦ δρομολογίου των νὰ προσορμίζωνται πολλαχοῦ εἰς μέρη ἀλίμενα καὶ ἐπικίνδυνα, ἔνθα ὑπέστησαν οὐ σμικρὰς ζημίας.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος τρία ἀτμόπλοια μετὰ τῶν μηχανῶν τοῦ ἐργοστασίου καὶ τοῦ νεωλκείου παρεχωρήθησαν τῇ Ἑλληνικῇ ἀτμοπλοϊκῇ ἑταιρίᾳ τὴν 9 Ἰουλίου 1857 ἀντὶ λιρῶν στερλινῶν 23,000, ἤτοι δραχμῶν 616,760, ἀπὸ δυτέων ἐντόκως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παραχωρήσεως, ἥτις ἐνεκρίθη διὰ τοῦ ἀπὸ 11 Ἰουλίου 1857 Β. διατάγματος. Εἶναι μὲν ἀναντίῤῥητον, ὅτι εἰς μόνην τὴν κατασκευὴν τῶν ἀτμοπλοίων αὐτῶν καὶ τὴν ἀγορὰν τῶν μηχανῶν τοῦ ἐργοστασίου καὶ τοῦ νεωλκείου ἐδαπάνησε τὸ δημόσιον 32,213 λίρας στερλίνας κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, καὶ ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταφορᾶς αὐτῶν ὑπερέβησαν τὰς 3,000 λίρας, ἀλλὰ παραχωροῦντες ταῦτα μετακεχειρισμένα, καὶ πολλὰς ὑποστάντα θαλασσίους ζημίας, εἰς ἐποχὴν δὲ καθ' ἣν ἀπαναταχοῦ εἶχον ὑποτιμηθῆ πλέον τὰ τοιαῦτα εἴδη ὡς ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης, δὲν ἐδικαιούμεθα ποσῶς ν' ἀπαιτήσωμεν ὅσα ἐδαπανήσαμεν εἰς ἐποχὴν ὑπερτιμήσεως, διότι κατὰ τὸν χρόνον τῆς παραχωρήσεως δὲν εἶχον πλέον τοιαύτην ἀξίαν, ἐκπίπτουσαν κατὰ λόγον τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τῆς χρήσεώς των. Τῆς παραχωρήσεως προηγήθησαν δύω ἐκτιμήσεις τῶν προκειμένων ἀτμοπλοίων καὶ τῶν σχετικῶν μηχανῶν, ἡ πρώτη τῶν ὁποίων ὑπεβίβασε τὴν ἀξίαν αὐτῶν εἰς 20,000 λίρας στερλίνας. Μετὰ πολλὰς δὲ προσπαθείας κατωρθώσαμεν νὰ πείσωμεν τὴν ἑταιρίαν, ἵν' ἀποδέξηται τὴν παραχώρησιν ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς δευτέρας ἐκτιμήσεως, ἤτοι τῶν 23,000 λιρῶν στερλινῶν. Ἄλλως προτιμοτέρα ἦτον ἡ παραχώρησις καὶ μὲ πᾶσαν ζημίαν, παρὰ τὴν διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου διαχείρισιν, διότι οὐχὶ μόνον ἠθέλομεν ὑποπίπτει εἰς ζημίας, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἀτμοπλοΐα δὲν ἠδύνατο ν' ἀναπτυχθῇ, μάλιστα δὲ θὰ ὠπισθοπόρει βαθμηδόν.

Ἀφ' ὅλης αὐτῆς τῆς διαχειρίσεως, ἤτοι τῆς προμηθείας τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῆς διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου διαχειρίσεως τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, προέκυψε ζημία δραχ. 463,500 04|00 ἐπιβαρύνουσα τὸ δημόσιον. Ἅπαντες δ' οἱ λογαριασμοὶ αὐτοῦ

διατελοῦσιν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Ἀλλ' ἡ ζημία αὕτη εἰς οὐδὲν πρέπει νὰ λογίζηται ἀπέναντι τῶν ἠθικῶν τε καὶ ὑλικῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους, τῶν ἐγκειμένων τῇ ἀναπτύξει καὶ τῇ προόδῳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, ἥτις μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν κατέχει διακεκριμένην θέσιν. Διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου λοιπὸν νομοσχεδίου ἀναγνωρίζεται εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἡ ζημία αὕτη, ἡ δ' οὕτως ἀναγνώρισις αὐτῆς κατὰ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον δὲν δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τὸν ἔλεγχον τῶν ὑπολόγων διαχειριστῶν. Ἔχω ἐπομένως πληρεστάτην τὴν πεποίθησιν, ὅτι παρ' ὑμῖν οἱ λόγοι αὐτοὶ εὑρήσουσι τὴν προσήκουσαν ἀποδοχήν, ὅπως φέρητε τὴν ψῆφόν σας ὑπὲρ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Φεβρουαρίου 1860.

ΟΘΩΝ

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοῤῥώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Ἀναγνωρίζεται εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἡ προκύψασα ζημία ἐκ τῆς προμηθείας καὶ διαχειρίσεως ἀτμοπλοίων τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας τοῦ Κράτους, ἐπιχειρισθείσης δυνάμει τοῦ ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1855 νόμου ΣΠΑ.

Ἡ ζημία αὕτη ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων ἑξήκοντα τριῶν χιλιάδων, πεντακοσίων καὶ λεπτῶν τεσσάρων, ἀριθ. 463,500 04/00, κατὰ τὸν συναπτόμενον λογαριασμόν, λογισθήτω εἰς βάρος τῆς μερίδος « Ἀποτελέσματα τῶν ἀπολογισμῶν ».

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Λογαριασμὸς προμηθείας καὶ διαχειρίσεως ἀτμοπλοίων τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας τοῦ Κράτους.

Ἔσοδα	Ποσὰ Μερικὰ		Ἐσόδων Γενικὰ		Ἔξοδα	Ποσὰ Μερικὰ		Ἐξόδων Γενικὰ	
Εἰσεπράχθησαν ἀπὸ ναύλους ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων	198043	40			Ἐπληρώθησαν τῇ ἐν Λονδίνῳ ἐπὶ τῆς προμηθείας τῶν ἀτμοπλοίων ἐπιτροπῇ, λίραι στερλ. 11870 πρὸς δρ. 28,60	339482			
ὁμ. ἀπὸ πώλησιν γαιανθράκων καὶ ὑλικοῦ	4597	71			Ὁμ. » 22,500 πρὸς δρ. 28 40.	639000			
Ἐπεστράφησαν ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Δρυσδέλη ἀφ' ὅσα τῷ ἐπληρώθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ τ' ἀτμόπλοια.	1406				Ὁμ. τῷ ἐν Λονδίνῳ Πρέσβει, λίραι στερλίναι 105 . .	2982		981464	
ὁμ. ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Θ. Γ. Βούλγαρη περίσσευμα τῶν προκαταβληθεισῶν αὐτῷ δρ. 15,000	1284	32	205331	43	Ὁμ. τῇ γεν. διευθύνσει τῶν ταχυδρομείων δι' ἔξοδα ὑπηρεσίας τῶν ἀτμοπλοίων. .	251911	13		
Τὸ ἀντίτιμον τῶν παραχωρηθέντων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν μηχανῶν ἐργοστασίου καὶ νεωλκείου. .			646760		Ὁμ. εἰς ἔξοδα ἀποζεύξεως καὶ εἰς ναύλους γαιανθράκων	20578	60		
			852091	43	Ὁμ. εἰς ἔξοδα συντηρήσεως τῶν πλοίων, μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπανόδου τῶν προκαταβληθέντα . .	39726	84	813841	17
Πρὸς ἐξίσωσιν ζημία εἰς βάρος τοῦ δημοσίου			463500	04	Ὁμ. εἰς τὴν Ἐθνικ. τράπεζαν διὰ τόκους τοῦ ἀνοιχθέντος μετ' αὐτῆς λογαριασμοῦ διὰ τὴν προμήθειαν αὐτῶν . .			20286	30
	Τὸ ὅλον		1315591	47				1315591	47

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Βουλήν

Κύριοι!

« Ἡ κατὰ τὸ 1854 σιτοδεία, ἥτις κατεμάστιζε τὸν τόπον, προσεπαυξανομένη διὰ τῆς καταναλώσεως ἣν προϋξένει ἡ διαμονὴ τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ, καὶ ἡ ἀδιάλειπτος προσόρμισις ξένων πολεμικῶν πλοίων, ἀπαύστως τότε διακπλεόντων τὴν Ἑλλάδα ἕνεκα τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου, ὑπηγόρευσαν τῇ Κυβερνήσει τὸ μέτρον προμηθείας ἀλλοδαπῶν καρπῶν, ὅπως δι' αὐτῶν ἐπικουρήσῃ τὸν τόπον ἐν ταῖς ἀνάγκαις του. Δυνάμει λοιπὸν τοῦ ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1854 νόμου ΣΟΑ, ἐπιτρέψαντος τὴν τοιαύτην προμήθειαν, ἠγοράσθη ὁ ἐφεξῆς σῖτος·

Ἀπὸ Στ. Δεκόζην Βοῦρον κοιλὰ 8703.

διὰ δραχμ.				84,201.30
Ἀπὸ Ἰ. Χρηστίδην κοιλ.	4,733 ½	διὰ δρ.	45,906.30	
» Πατεράκην. »	8,375	»	» 71,596.40	
» Κ. Μαρούκαν. »	6,344 ½	»	» 58,734.20	
» Σέρρον. »	6,558	»	» 72,677.04	
» Π. Παπιολάκην. »	8,903	»	»101,099.98	
Κοιλὰ	43,682	»	»431,215.31	

Διὰ τὴν ἀποταμίευσιν δὲ καὶ τὴν ἐκποίησιν τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐδαπανήθησαν εἰς ἐνοίκια ἀποθηκῶν Δρ. . . . . 1,024.80.

» ἔξοδα κομιδῆς αὐτῶν εἰς διάφορα μέρη τοῦ Κράτους. . 1,354.50.

» ἔξοδα συντηρήσεως, προμηθείας αὐτῶν. . . . . 1,457.96. 3,837.26.

Ὥστε τὸ ὅλον τῆς δαπάνης ἀνέβη εἰς Δρ. 448,052.57.

Ἀπὸ πώλησιν τοῦ σίτου αὐτοῦ εἰσεπράχθησαν 384,048.19

Οὕτω δὲ προέκυψε ζημία, ἐπιβαρύνουσα τὸ δημόσιον Δρ. 54,004.38

Ἡ ζημία αὕτη προέκυψε κυρίως ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως, ἣν κατὰ τὴν πώλησίν των ὑπέστησαν οἱ καρποὶ αὐτοί. Συνέτρεξε δὲ εἰς τὴν ζημίαν αὐτὴν καὶ ἡ ἀναγνωρισθεῖσα φύρα τῶν καρπῶν. Ἡ ζημία αὕτη προῆλθεν ὡς ἀκολούθως·

α') διὰ τὸν σῖτον Βούρου ἐπληρώθησαν Δρ. 81,201.30
Ἐξ αὐτοῦ εἰσεπράχθησαν . . 75,232.50 Δρ.

Ὥστε προῆλθε ζημία. 8,968.80

β') Διὰ τὸν σῖτον Χρηστίδου ἐπληρώθησαν Δρ. 45,906.39
Εἰσεπράχθησαν δ' ἐκ τῆς πωλήσεώς του. 40,730.25

Ζημία . . . . . » 5,176.14

γ') Διὰ τὸν σῖτον Μαρούκα ἐπληρώθησαν Δρ. 58,734.20
Ἀπὸ πώλησιν δ' αὐτοῦ εἰσεπράχθ. 56,780.71

Ζημία. . . . . »1,953.49

δ') Διὰ τὸν σῖτον Σέρρου ἐπληρώθησαν 72,677.04
Ἀπὸ πώλησιν αὐτοῦ εἰσεπράχθ. . 58,272,45

Ζημία . . . . . »14,404.59

ε') Διὰ τὸν σῖτον Παπιολάκη ἐπληρώθησαν 101,099.98
Καὶ εἰσεπράχθησαν ἐξ αὐτοῦ. . 78,766.66

Ζημία 22,333.32

Τὸ ὅλον τῆς ζημίας . . . . . » 52,836.34

ς') Διὰ τὸν σῖτον Πατεράκη ἐπληρώθησαν 71,596.40
Εἰσεπράχθησαν δ' ἐξ αὐτοῦ. . . 74,265.62

Ὥστε προέκυψε κέρδος 2,669.22

Ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ κέρδους, ἡ ζημία περιορίζεται εἰς Δραχ. 50,167.12

Προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν ἐξόδων ἀποταμιεύσεως, μεταφορᾶς κλ. 3,837.26

Ἡ καθαρὰ ζημία τοῦ δημοσίου φθάνει εἰς Δραχ. . 54,004.38

Τοῦ προκειμένου σίτου ἡ φύρα ὡς ἀκολούθως·

ε') Ἀπὸ Βούρου ἠγοράσθησαν κοιλὰ 8,703
ἐπωλήθησαν . 8,310

Ἔλλειψ. κοιλ. . . 393

β') » Παπιολάκην ἠγοράσθησαν	» 8,908		
ἐπωλήθησαν	» 6.571		
		Ἔλλειψ. κοιλ.	2,437
γ') » Σίρρον ἠγοράσθησαν	» 6,558		
ἐπωλήθησαν	» 5.646 1/2	Ἔλλειψ. »	911 1/2
	Τὸ ὅλον τῆς ἐλλείψεως	»	3,741 1/2
δ') » Ἀπὸ Μαρούκαν ἠγοράσθησαν	6,344. 1/2		
ἐπωλήθησαν	6,348.	πλεόνασμα	2 1/2
ε.) » Πατερίκην ἠγοράσθησαν	8,375		
» ἐπωλήθησαν	8,494 1/2	»	129 1/2
ς'.) » Χρηστίδην ἠγοράσθησαν	4,793 1/2		
ἐπωλήθησαν	4,803 1/2	»	10
Τὸ ὅλον τοῦ πλεονάσματος			142
Ἀφαιρουμένου τοῦ πλεονάσματος, μένει καθαρὰ ἔλλειψις κοιλῶν			3,599 1/2

Οἱ λογαριασμοὶ τῆς προκειμένης διαχειρίσεως παρεπέμφθησαν εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον διὰ τὸν προσήκοντα δικαστικὸν ἔλεγχον. Ὑποβάλλω δὲ κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν συζήτησιν ὑμῶν, Κύριοι, τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον παραδέχεται εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἡ ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως, περὶ ἧς πρόκειται, προκύψασα ζημία, καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς ἵνα προθύμως ἀποδέξησθε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **20** Φεβρουαρίου **1860**.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **17** Φεβρουαρίου **1860**.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Ἀναγνωρίζεται εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἡ προκύψασα ζημία ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν δυνάμει τοῦ ἀπὸ **6** Ἀπριλίου **1854** νόμου ΣΟΑ. ἀγορασθέντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλοδαπῶν δημητριακῶν καρπῶν.

Ἡ ζημία αὕτη ἐκ δραχμῶν πεντήκοντα τεσσάρων χιλιάδων τεσσάρων, καὶ λεπτῶν τριάκοντα ὀκτώ, ἀριθ. **54,004: 38|00**,

κατὰ τὸν συναπτόμενον λογαριασμόν, λογισθήσεται εἰς βάρος τῆς μερίδος α Ἀποτελέσματα ἀπολογισμῶν. »

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους».

Λογαριασμὸς τῶν κατὰ τὸ 1854 προβλεφθέντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλοδαπῶν δημητριακῶν καρπῶν.

Ἔσοδα.	Δραχμαὶ	Λεπ.	Ἔξοδα.	Δραχμαὶ	Λεπ.
Εἰσπραχθησαν ἐκ πωλήσεως καρπῶν .	384,018	19	Δι' ἀνεπιτήμων τῶν ἀγορασθέντων καρπῶν	434,215	31
Πρὸς ἐξίσωσιν ζημίας εἰς βάρος τοῦ Δημοσ.	54,001	38	Ἔξοδα παραλαβῆς, ἀποταμιεύσεως καὶ συντηρήσεως αὐτῶν	3,837	26
	438,052	57		438052	57

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

« Κατὰ τὸ 1855 ἡ ἐγχώριος παραγωγὴ τῶν δημητριακῶν καρπῶν δὲν ἦτο εὐχάριστος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνεπαρκὴς εἰς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας ἀπέβαινε. Προσηύξανε δὲ τὴν ἀνεπάρκειαν αὐτὴν ἡ ἐν τῷ τόπῳ διαμονὴ τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ, καὶ ἡ ἀδιάλειπτος προσόρμισις τῶν ὡς ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου διαπλεόντων τὴν Ἑλλάδα ξένων πολεμικῶν πλοίων. Ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν ἐνόμισεν ὅτι, ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἐνεργοῦσα, ὥρειλε νὰ προκαλέσῃ τὸν ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1853 νόμον ΤΒ', διὰ τοῦ ὁποίου ἐπετράπη αὐτῇ ἡ προμήθεια ἀλλοδαπῶν δημητριακῶν καρπῶν· ὑπὸ τὸ κράτος δὲ τοῦ νόμου αὐτοῦ προυβλήθησαν οἱ ἑξῆς καρποί·

Α. Σῖτος.

Ἀπὸ Ν. Π. Γουδῆν	ὀκ. 226045	πρὸς λ. 47 ½	Δρ. 107936:48
» ἴδιον	» 270313	» » 51	» 137859:63
» Σταμάτιον Δεκόζην Βοῦρον	» 214323	» » 55	» 117877:65
» ἴδιον	» 95770	» » 52	» 49800:40
» Δ. Γ. Ζέγκελην	» 82446 ½	» » 51	» 42047:71
» ἴδιον	» 76886 ½	» » 51	» 39212:23
» Ἀνδ. Δ. Σαράντην	» 128561	» » 48	» 61709:28
» ἴδιον	» 130524	» » 48	» 62651:52
» Ποθ. Κουμπαροῦτσον	» 295477	» » 49 ½	» 145430:52
» ἴδιον	» 135898 ½	» » 50	» 67949:37
» Δ. Πικιώνην	» 277607 ½	» » 49	» 136027:55
» Β. Ν. Κούραν	» 247851 ½	» » 49	» 121447:23
» ἴδιον	» 40000	» » 40	» 16000 ·
» Δημ. Καλημέρην	» 414330	» » 49	» 203021:70
» Νικ. Δ. Παπανικολῆν	» 362650	» » 50	» 181325 ·
	2998383 ½		Δραχ. 1490296:56

Β'. Ἀραβόσιτος.

Ἀπὸ Γ. Μ. Οἰκονόμου	ὀκ. 271297	πρὸς λ. 30 ½	Δρ. 82745:58
» Ι. Ἰωαννίδην	» 150799	» » 29	» 43731:71
	422096		Δραχ. 1616773:56

Ἐδαπανήθησαν πρὸς τούτοις εἰς παραλαβὴν, ἀποταμίευσιν καὶ συντήρησιν τῶν καρπῶν τούτων » 17851:20

Ὥστε ἡ ὁλικὴ δαπάνη ἔφθασεν εἰς δραχμὰς . 1634624:85

Ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτῶν εἰσήχθησαν εἰς τὸ ταμεῖον δραχ. 1,031,970:55

Ἐπληρώθησαν εἰς ἔξοδα ἀποταμιεύσεως κλπ. ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων . » 7,294:16

Καθυστεροῦνται ἀπὸ ἀγοραστὰς καρπῶν . . . . » 2,160:93

Κατελογίσθη εἰς βάρος τοῦ ἀποθηκαρίου Πειραιῶς ἔλλειμμα διαχειρίσεώς του » 12,427:65

1,054,153:29

Ὥστε προέκυψε ζημία εἰς βάρος τοῦ δημοσίου δρ. 580,471:56

Εἰς τὸν λογαριασμὸν αὐτὸν καὶ τὴν ζημίαν τοῦ δημοσίου περιέχεται ἡ ἀποδεδειγμένη καὶ ὡς φυσικὴ ἀναγνωρισθεῖσα φύρα τῶν προκειμένων καρπῶν, ἥτις ἔφθασε τοῦ μὲν σίτου εἰς ὀκάδας 122,811, τοῦ δ' ἀραβοσίτου εἰς ὀκάδας 18,664.

Ὑποβάλλω λοιπὸν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἀφορῶν τὸν λογαριασμὸν τῆς προκειμένης διαχειρίσεως καὶ παραδεχόμενον εἰς βάρος τοῦ δημοσίου τὴν ἐξ αὐτῆς προκύψασαν ζημίαν. Διατελῶ δ' ἔχων τὴν πεποίθησιν, Κύριοι, ὅτι θέλετε ἀποδεχθῆ καὶ ψηφίσει αὐτό.

Προστίθημι ἐπὶ τέλους, ὅτι τῆς προκειμένης διαχειρίσεως ὁ λογαριασμὸς παρεπέμφθη εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐπεράσισαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Ἀναγνωρίζεται εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἡ προκύψασα ζημία ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν δυνάμει τοῦ ἀπὸ 27 Οκτωβρίου 1855 νόμου ΤΒ. προβλεφθέντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλοδαπῶν δημητριακῶν καρπῶν.

Ἡ ζημία αὕτη ἐκ δραχμῶν πεντακοσίων ὀγδοήκοντα χιλιάδων, πεντακοσίων ἑβδομήκοντα μιᾶς, καὶ λεπτῶν πεντήκοντα ἓξ, ἀριθ. 580,471:56/00, κατὰτὸν συναπτόμενον λογαριασμὸν, λογισθήσεται εἰς βάρος τῆς μερίδος «Ἀποτελέσματα ἀπολογισμῶν.»

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Τῶν κατὰ τὸ 1855 προϋπερθέντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλοδαπῶν δημητριακῶν καρπῶν.

Ἔσοδα	Δραχμαὶ	Λεπτὰ	Ἔξοδα	Δραχμαὶ	Λεπτὰ
Εἰσπραχθήσαν ἐκ πωλήσεως καρπῶν	1,039,264	71	Δι' ἀντίτιμον τῶν ἀγορασθέντων καρπῶν	1,616,773	56
Ὀφείλονται ἀπὸ ἀγοραστὰς καρπῶν .	2,460	93			
Ἔλλειμμα, καταλογισθὲν εἰς βάρος τοῦ ἀποθηκαρίου Πειραιῶς	12,427	65	Ἔξοδα παραλαβῆς, ἀποταμιεύσεως καὶ συντηρήσεως αὐτῶν	17,851	29
	1,054,153	29		1,634,624	85
Πρὸς ἐξίσωσιν ζημία εἰς βάρος τοῦ δημοσίου	580,471	56			
	1,634,624	85			

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ἀκολούθως παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ὡρίλε καὶ ἦτον ἕτοιμος νὰ δώσῃ σήμερον τὰς ζητηθείσας πληροφορίας ἐπὶ τῆς ἐγκυκλίου τῶν ἀρχῶν τῆς Φθιώτιδος περὶ δασῶν. Ἐπειδὴ ὅμως κατεπείγουσα ὑπηρεσία καλεῖ αὐτὸν σήμερον παρὰ τῷ Βασιλεῖ, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ ἄλλην τινὰ ἡμέραν. Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη ὡς τοιαύτην τὴν προσεχῆ Παρασκευήν.

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι πλοῖόν τι τοῦ Κωνστ. Γ. Ζαννῆ ἀναχωρήσαν ἐκ Σύρου, ἐπανῆλθε μετὰ πέντε ἡμέρας ἕνεκα τρικυμίας καὶ ἠγκυροβόλησε μακρὰν τοῦ λιμένος ὡς ἐκ τῆς ἐναντιότητος τῶν ἀνέμων, ἐξ ὧν ὑπέστη καὶ ἐπαισθητὰς ζημίας. Ὁ πλοίαρχος τότε ἠναγκάσθη, διατρέχων τὸν ἔσχατον κίνδυνον, νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ ἐκεῖ σταθμεύοντος Β. ἀτμοπλοίου « ἡ Πανώπη », ἀλλ' ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀτμοπλοίου ἠρνήθη τὴν χορηγίαν τῆς ζητηθείσης συνδρομῆς, λέγων ὅτι ὁ κανονισμὸς τῆς ὑπηρεσίας του δὲν τῷ ἐπιτρέπει νὰ χορηγῇ τοιαύτην συνδρομὴν ἄνευ ἀδείας τοῦ ὑπουργείου. Νομίζει λοιπὸν ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ πληροφορηθῇ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργοῦ ἐὰν πραγματικῶς ἔλαβε χώραν τὸ ἐκτεθὲν περιστατικὸν καὶ ἂν ὁ κανονισμὸς τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας ἀπαγορεύῃ πραγματικῶς τὴν χορήγησιν τῆς συνδρομῆς τῶν Β. πλοίων πρὸς διάσωσιν ναυαγοῦντος πλοίου, ἐν ᾧ ὁ μὲν ἐμπορικὸς νόμος ἐπιβάλλει τὴν τοιαύτην ὑποχρέωσιν εἰς πάντα πλοίαρχον, ὁ δὲ ποινικὸς εἰς πάντα ἄνθρωπον, προκειμένου περὶ χορηγήσεως συνδρομῆς εἰς πλοῖον κινδυνεῦον.

Παρακαλεῖ λοιπὸν τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ ἐπὶ τούτῳ ἡμέραν τινα, διότι, ἐὰν μὲν ἡ διαγωγὴ τοῦ πλοιάρχου τῆς Πανώπης εἶναι ἀπαρέκβασις τοῦ κανονισμοῦ, τότε θέλει προτείνει τὴν διόρθωσιν αὐτοῦ, καθ' ὅσον δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐξαιρῶνται αἱ ὑπάλληλοι τῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ ποινικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ νόμου· ἂν δὲ ἦτον ἀποτέλεσμα ἰδιοτροπίας, τότε θέλει ζητήσει τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τοῦ πλοιάρχου. Ἡ δὲ Βουλὴ ὥρισεν ὡς τοιαύτην τὴν προσεχῆ πέμπτην.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ

τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ, ἐφ' οὗ ἀνεγνώσθη σήμερον ἡ ἔκθεσις, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος Οἱ Γραμματεῖς
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ, Γρ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΑ'.

Τῆς 23 Φεβρουαρίου 1850.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν δικαιωμάτων ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἐπεξεργασθεῖσα μετ' ἐπιστασίας ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ τὸ περὶ προξενικῶν τελῶν νομοσχέδιον, εὗρεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπέλθωσι τροπολογίαι τινες.

Εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, πρὸς ἀποφυγὴν ἀσαφείας καὶ δυσχερειῶν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν, ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἀντὶ τῆς φράσεως « τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου » νὰ τεθῇ « τῶν περὶ χαρτοσήμου νόμων » καθότι ἐκτὸς τοῦ ἀπὸ 14 Αὐγούστου 1836 περὶ χαρτοσήμου νόμου, ὑπάρχουσι καὶ δύω εἰδικοὶ, ὁ ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου 1836 περὶ τῶν φορτωτικῶν ἐγγράφων, καὶ ὁ περὶ ἐμπορικῶν ἐγγράφων τῆς αὐτῆς χρονολογίας.

Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 2, περιορίζεται ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Κύριον ὑπουργὸν, ὥστε ὁ ἔλεγχος τῆς εἰσπράξεως καὶ ἐξοδεύσεως τῶν ἐκ τοῦ δεκάτου καὶ προστίμων προερχομένων ποσῶν νὰ εἶναι κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀσφαλὴς, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ πλὴν ἑτέρου ὁ ἀγαθοεργὸς σκοπὸς δι' ὃν τὰ τέλη ταῦτα προσδιορίσθησαν.

Ἡ μειονοψηφία προτείνει νὰ μὴ ἐπιτραπῇ ὁ διπλασιασμὸς τοῦ χαρτοσήμου τῆς τάξεως, διότι ὁ τοιοῦτος φόρος, διὰ τὴν μὴ ἴσην ἐπιβολὴν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν ἐπὶ τῶν αὐτῶν πράξεων, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προσκρούων, ἴσως εἰς τὰ παρὰ τοῦ Συντάγματος καθιερωμένην ἰσότητα. Ἡ πλειοψηφία ὅμως δὲν παρεδέχθη αὐτὴν, ὡς μηδόλως ἀντικειμένης τῆς τοιαύτης φορολογίας εἰς τὸ Σύνταγμα, ἔχουσα μάλιστα

ὑπ' ὄψιν τὰς περιστάσεις τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πολιτῶν ὑπὲρ ὧν νομοθετεῖ.

Ἐκτὸς τῆς ἀναφερομένης σημειώσεως ἐπὶ ἑκάστου ἐγγράφου εἰς τὸ ἄρθρον 3 προτείνει ἡ ἐπιτροπὴ καὶ τὴν χρῆσιν διπλοτύπων, διότι οὕτω δύναται τις ν' ἀναπληρώσῃ τὸν ἀκριβῆ ἔλεγχον τοῦ χαρτοσήμου, τοῦ ὁποίου τὴν χρῆσιν διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὑστάζει νὰ συστήσῃ διὰ πολλοὺς λόγους, καὶ ἰδίως τὸν τῆς κιβδηλίας.

Ὁ δὲ πρῶτος παράγραφος τοῦ ἄρθρου 3 πρέπει νὰ τροπολογηθῇ ὡς ἀκολούθως· καὶ πράξεις γράφονται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου καὶ τὸ τέλος ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ πρώτου φύλλου, διὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἀνὰ 25 λεπτά ».

Εἰς τὸ ἄρθρον 6 περιλαμβάνονται βεβαίως αἱ συναλλαγματικαὶ καὶ τὰ εἰς διαταγὴν γραμμάτια ἐκδεδομένα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ· τὰ ἔγγραφα ταῦτα προσαγόμενα ἐνώπιον προξενικῆς ἀρχῆς ὑπόκεινται εἰς τὸ ἁπλοῦν τέλος, χωρὶς ὁ προσάγων νὰ ὑπόκειται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ χαρτοσήμου ὁριζομένας ποινάς.

Τὸ ἄρθρον 7 τροπολογεῖται σαφηνείας χάριν, ὡς ἀκολούθως·

« Ἄρθρον 7. Διὰ τὰ διαβατήρια λαμβάνεται τέλος ἐκ δραχμῶν πέντε (5), διὰ δὲ τὰς ἐπιθεωρήσεις δραχμὴ μία καὶ λεπτὰ πεντήκοντα (1: 50)· διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις ὅμως τῶν διαβατηρίων τῶν γεωργῶν καὶ τεχνιτῶν Ἰόνων, μεταβαινόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα, λαμβάνονται λεπτὰ μόνον ἑβδομήκοντα πέντε (75) ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 8 ἐπροτάθησαν δύω τροπολογίαι, τῆς μὲν πλειοψηφίας συνίσταται εἰς τὴν μετὰ τὰς λέξεις « τὰ τέλη τῶν ἐνασχολήσεων » προσθήκην τῶν λέξεων « τοῦ προϊσταμένου τοῦ προξενείου καὶ τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων ὡς καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων, ἐνεργούντων ἐκτὸς τῆς ἕδρας των », καὶ τοῦτο χάριν σαφηνείας καὶ ἀποφυγὴν καταχρήσεως· τῆς δὲ μειονοψηφίας ἡ τροπολογία εἶναι ἀντὶ τοῦ ὅρου « τῆς ἕδρας » νὰ τεθῇ « τοῦ ἀκραντηρίου » διότι ἄλλως ματαιοῦται ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου τούτου ἐντελῶς, καὶ οὐδεμίαν ὠφέλειαν οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ προσδοκῶσι.

Τὸ διαμαντήριον εἶναι ἀληθὲς ὅτι θεωρεῖται ἤδη ὡς μέσον φορολογίας, ὡς καὶ ἡ συνοδεύουσα ἔκθεσις τὸ νομοσχέδιον παραδέχεται· μολονταῦτο ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης πηγάζουν καὶ πρακτικαὶ ἀσφάλειαι ὑπὲρ τῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ λαμβάνοντος αὐτὸ πολίτου, διότι διὰ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ μητρῶον,

ἐξ οὗ ἀποσπῶνται τὰ διαμονητήρια, κατὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ ἀκριβῶς ὁ πρόξενος δύναται νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ του διαμένοντας Ἕλληνας καθ' ὅλας των τὰς ἰδιότητας, καὶ ἡ κεντρικὴ ἐξουσία ἐνταῦθα δύναται προχείρως νὰ ἔχῃ γνῶσιν καθ' ὅλας τὰς ἰδιότητας τῶν ἀπανταχοῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ζώντων Ἑλλήνων. Ὁ δὲ κατ' ἔτος ἐφοδιαζόμενος πολίτης μὲ τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο τοῦ μητρώου, ἤτοι τοῦ διαμονητηρίου, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἔχει πρόχειρον τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἰδιότητος τοῦ πολίτου Ἕλληνος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἰδίως δὲ ἐν τῇ Τουρκικῇ Αὐτοκρατορίᾳ, ἔχει τὸ πλεονέκτημα τῆς εὐκόλου καὶ ἀναμφισβητήτου ἀποδείξεως, ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ ζωηρὸν τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα, μολονότι πρὸ ἐτῶν δύναται νὰ εἶναι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀποκατεστημένος, καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα ἐν αὐτῇ ν' ἀπέκτησε συμφέροντα, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν ἐκεῖ διαμονήν του. Αἱ παραδεχθεῖσαι τάξεις τῶν ἡμεδαπῶν παρεπιδημούντων ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ Κράτει καὶ ἐν ταῖς μὴ χριστιανικαῖς χώραις, πρὸς κανονισμὸν τοῦ τέλους τοῦ διαμονητηρίου, ἔχουσι καλῶς, ἐθεωρήθη ὅμως ὅτι εἶναι δικαιότερον νὰ τροποποιηθῇ τὸ τέλος τῆς πρώτης καὶ τελευταίας τάξεως ὡς ἀκολούθως, ἀντὶ τῶν 15 δραχμῶν νὰ τεθῇ δραχ. 20, καὶ ἀντὶ τῶν δραχμῶν 3 νὰ τεθῇ δραχ. 1· ἡ δευτέρα τάξις μένει ὡς ἔχει.

Καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 11 τὸ τέλος τῆς πρώτης τάξεως ν' ἀναβιβασθῇ εἰς δραχμὰς 25.

Εἰς τὸ ἄρθρον 12 ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ν' ἀφαιρεθῶσιν αἱ λέξεις « καὶ διὰ τοὺς ἤδη ἀποδημοῦντας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἑκάστου ἔτους » χάριν σαφηνείας.

Τὸ ἄρθρον 13 πρέπει νὰ περιορισθῇ μέχρι τῶν λέξεων « τοῦ πληρωτέου τέλους » αἱ δὲ λοιπαὶ νὰ ἐξαλειφθῶσιν, ὡς ἀντιβαίνουσης τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκφραζομένης ἀρχῆς εἰς τὸ ὀρθῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῆς πολιτείας, καὶ τὸ ἀναφαίρετον δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἕκαστος πολίτης εἰς τὴν προστασίαν τῆς Κυβερνήσεως, ὁποιαδήποτε τάξεως καὶ ἀξίας ἂν εἶναι· ἐὰν δὲ παραβιάζῃ νόμον τινά, δύναται νὰ κατασβεσθῇ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους.

Αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις τῶν προξένων, καταστᾶσαι ὁριστικαί, καὶ ἐν τῷ 14 αἱ τοῦ ὑπουργοῦ ἐκτελοῦνται καὶ διὰ προσωπικῆς κρατήσεως.

Εἰς τὸ ἄρθρον 15 αἱ πρῶται λέξεις « ἀποδεδειγμένως ἄποροι » νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ τῆς λέξεως « πένητες », παραδεχομένης ἀπὸ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν. Μετὰ δὲ τὰς λέξεις « ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται » νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις « ὁ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν δικαιωμάτων τῆς πενίας ἐξαιτούμενος ». Τὸ ἐδάφιον ά. πρέπει νὰ τροπολογηθῇ χάριν ἀκριβείας καὶ σαφηνείας οὕτω « νὰ εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ ἀποδεικτικὸν πενίας, ὑπογεγραμμένον κτλ. »

Ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου τούτου ἐπροτάθη τροπολογία παρὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ἤτοι « ἡ τοῦ δημάρχου τῆς κατοικίας του ». Ἀλλ' ἡ μειονοψηφία δὲν παρεδέχθη ταύτην, διότι αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ἀφορῶσι τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαμένοντας κυρίως, καὶ δυναμένους νὰ ὦσι γνωστοὶ ἐὰν εἶναι πένητες, καὶ διότι ἄλλως δύναται νὰ προκύψῃ κατάχρησις ματαιοῦσα τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου.

Τὸ δὲ ἐδάφιον β'. πρέπει χάριν σαφηνείας νὰ τροπολογηθῇ οὕτω· « νὰ ὁμόσῃ προσέτι ἐνώπιον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου κλπ. ἢ τοῦ εἰρηνοδικείου τῆς κατοικίας του » κατὰ τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας. Ἐπίσης εἰς τὸν δεύτερον παράγραφον τοῦ ἐδαφίου τούτου πρέπει νὰ γίνῃ τροποποίησις ἵνα ὁρισθῇ ἀκριβέστερον ἡ εὐθύνη τῶν ὑπογραφόντων τὰ πιστοποιητικά. Ὅθεν ὁ παράγραφος οὗτος τροποποιεῖται οὕτω· « οἱ ὑπογράφοντες τὰ ἀνωτέρω πιστοποιητικὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας ποινὰς ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελον ἀποδειχθῇ βεβαιώσαντες ἐν γνώσει ψευδῆ γεγονότα ὡς ἀληθῆ ».

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Π. Ἀργυρόπουλος, Δ. ΣΤ. Βουδούρης,
Γ. Καΐρης, Κ. Πλατὺς.

Ὁ εἰσηγητὴς
Ν. Θ. Λεώπουλος.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Πανεπιστημίου περὶ βουλευτικῶν καταλόγων, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἐπερωτήσας βουλευτὴς ἐξεθήκεν, ὅτι πρὸ πολλοῦ ἐπηρώτησε τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων καὶ περὶ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν. Αἱ κοινοβουλευτικαὶ ἐπερωτήσεις δὲν ἔχουσι σκοπὸν νὰ εὐχαριστῶσιν ἁπλῆν περιέργειαν ἢ νὰ φέρουν διορθώσεις ἀδικίας τινός, ἀλλὰ πολλάκις νὰ ἐλκύωσι τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων

καὶ αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ ἐπὶ ἑνὸς ἀτοπήματος, χρήζοντος διορθώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται ἡ σύμπραξις τῆς Κυβερνήσεως, τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων καὶ αὐτῆς τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ τοιοῦτον θεωρεῖ τὸ περὶ βουλευτικῶν καταλόγων ζήτημα, περὶ οὗ καὶ ἡ Βουλὴ ἐποίησε λόγον.

Διὰ τῆς ἐπεροωτήσεώς του αὐτῆς σκοπὸν βεβαίως δὲν ἔχει νὰ ἐπέμβῃ εἰς ξένα καθήκοντα, καὶ πιστεύει μάλιστα ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ θεωρεῖ αὐτὸν ὡς ἕνα τῶν φυλάκων τῆς ἁρμοδιότητος ἑκάστης ἐξουσίας, καὶ διὰ τοῦτο ὅταν εἰς ὑπουργὸς, ὑπὸ καλῶν βεβαίως ὁρμώμενος διαθέσεων, ἦλθε νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας ἐκλογῆς τινος, οὗτος εἶπεν, ὅτι ἡ ἐνέργεια τῶν ἐκλογῶν δὲν εἶναι ἔργον τῆς Βουλῆς, διότι καὶ ἡ εὐθύνη τῆς κακῆς ἐνεργείας δὲν ἀνήκει εἰς αὐτὴν, ἥτις ἐξελέγχει μόνον τὰς πιραιωθείσας ἐκλογάς. Ἑπομένως δὲν ἔρχεται οὔτε αὐτὸς νὰ δώσῃ, οὔτε παρὰ τῆς Βουλῆς νὰ ζητήσῃ γνώμας ὑποχρεωτικάς.

Γνωρίζετε πάντες τὸν τρόπον τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων μέχρι τῆς ὁριστικότητος αὐτῶν. Ὁ δήμαρχος μετὰ τῶν ἱερέων καὶ παρέδρων συνέταξε τοὺς πρώτους βουλευτικοὺς καταλόγους, λίαν ἴσως κατεσπευσμένως διὰ τὰς περιστάσεις. Ἔκτοτε οἱ κατάλογοι οὗτοι ἐκτίθενται ἑκάστην 15 Ἀπριλίου καὶ γίνονται τὰ παράπονα ἐνώπιον πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἥτις παραλαμβάνουσα ταῦτα, τὰ μεταβιβάζει εἰς τὸ ὁρκωτικὸν λεγόμενον δικαστήριον, τὸ ὁποῖον διὰ κλήρου σχηματιζόμενον καὶ ὑποκείμενον εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τῶν δυὸ ἀνταγωνιζομένων μερῶν, περιορίζεται εἰς πενταμελῆ ἐπιτροπήν, ἥτις δικάζει ὁριστικῶς τὰ παράπονα. Οὗτος λοιπὸν εἶναι ὁ γνωστὸς τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων μηχανισμός. Ζητεῖ δὲ ἤδη τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς νὰ φέρῃ τὰς παρατηρήσεις του ἐφ' ἑκάστου τῆς διαδικασίας σταθμοῦ.

Καὶ πρῶτον ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ θέλησις τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, καίτοι μὴ ῥητῶς ἐκφραζομένου, εἶναι ἡ μονιμότης τῶν καταλόγων, καθ' ὅσον δὲν ἀπαιτεῖ νὰ συντάττωνται κατ' ἔτος νέοι, ὡς γίνεται ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐκτίθενται ἑκάστην 15 Ἀπριλίου καὶ νὰ γίνωνται τὰ παράπονα. Ἡ περὶ μονιμότητος δὲ τῶν καταλόγων διάταξις εἶναι κατ' αὐτὸν σωτηρία, διότι ἐν τῇ μονιμότητι αὐτῇ ὑπάρχει καὶ ἡ μονιμότης τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου· τὸ πλεονέκτημα δὲ τοῦτο δὲν εὑρίσκεται εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς, ὅπου τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ σχετικοῦ τιμήματος, ὑποκειμένου

εἰς μεταβολὰς, ἐν ᾧ ἐπὶ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἔχομεν πάνδημον σχεδὸν ψηφοφορίαν, ἐπὶ μονίμων γνωρισμάτων ἰκανότητος θεμελιουμένην.

Ἡ μονιμότης λοιπὸν τῶν καταλόγων εἶναι εὐτύχημα καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ παραπονώμεθα κατὰ τῆς διατάξεως αὐτῆς τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου. Λέγουσί τινες, ὅτι διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ δέουσα διόρθωσις πρέπει νὰ πυρπολήσωμεν τοὺς ὑπάρχοντας καταλόγους. Ἀλλ' αὐτὸς νομίζει ὅτι ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς παρούσης νομοθεσίας δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀλήθειαν τῶν βουλευτικῶν καταλόγων χωρὶς νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ πραξικόπημα τῆς πυρπολήσεως. Ὅταν ὁ δήμαρχος διατάσσηται ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ δημοσιεύσῃ τοὺς καταλόγους τὴν 15 τοῦ Ἀπριλίου, δὲν περιορίζεται συγχρόνως εἰς μόνην τὴν δημοσίευσιν καὶ τὴν διόρθωσιν αὐτῶν ἐκ τῶν παραπόνων τῶν πολιτῶν, ὡς τοῦτο καταδεικνύεται καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς δημοτικῆς νομοθεσίας καὶ ἐκ τῶν ἐγκυκλίων τοῦ ὑπουργείου, διὰ τῶν ὁποίων οἱ δήμαρχοι διατάσσονται οὐ μόνον νὰ δημοσιεύωσι τοὺς καταλόγους, ἀλλὰ νὰ φροντίζωσι προηγουμένως ν' ἀφαιρῶσι τὰ ὀνόματα τῶν ἀποβιωσάντων ἢ τῶν ἀπολεσάντων τὰ πολιτικά των δικαιώματα, ὡς ἐπίσης καὶ νὰ προσθέτωσι τὰ τῶν ἐνηλικιωθέντων ἢ ὁπωσδήποτε ἀποκτησάντων τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλογέως. Δυστυχῶς ὅμως αἱ ἐγκύκλιοι δὲν ἦσαν παρὰ ἐγκύκλιοι, καὶ φαίνεται ὅτι διὰ τοῦτο δὲν ἐξετελέσθη ἡ τοιαύτη τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας θέλησις, δι' ἐγκυκλίων ἐκφρασθεῖσα, ὡς εἴδομεν, εἰς τὰς παρελθούσας βουλευτικὰς ἐκλογάς.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ νομοθεσία μας ἀπεξένωσε τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς, αἵτινες δὲν λαμβάνουσι γνῶσιν αὐτῶν παρ' ὅταν ὁ κατάλογος συνταχθῇ ἢ γίνῃ ὁριστικός. Ἀλλὰ τὴν ἀποχὴν ταύτην τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας θεωρεῖ δυστύχημα, διότι προκρίνει μικρὰν νόμιμον τῆς διοικητικῆς λειτουργίας μετοχὴν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων καὶ συγχρόνως τὴν εὐθύνην τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν παρὰ νὰ μένωσιν νομικῶς ἀμέτοχοι καὶ οὕτω χεῖρ τις μυστηριώδης καὶ ἀνεύθυνος ν' ἀλλοιῇ τὴν ἀλήθειαν. Οὕτω δὲ καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐνόησε διὰ τῶν ἐγκυκλίων του ὅτι οἱ ἔπαρχοι ὀφείλουν νὰ ἐπιβλέπωσιν ὁπωσοῦν καὶ νὰ ἐξετάζωσι τί γίνεται εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων. Εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ ἔπαρχοι καὶ οἱ νομάρχαι ἔχουν τὸ δικαίωμα οὐ μόνον νὰ ἐπιτρέπωσιν, ἀλλὰ, καθὼς καὶ οἱ πολῖται, νὰ προτείνωσι προσθέσεις ἢ ἀφαιρέσεις ὀνομάτων, καὶ νὰ ἐξετάζωσιν ἂν δὲν ἐπεκράτησαν

τησε κακὴ ἐνέργεια ἢ κακὴ θέλησις εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ τῶν δημάρχων.

Ἡ κεντρικὴ ἐξουσία ὡς πρὸς τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν καταλόγων ἐπέστησε πολλάκις τὴν προσοχὴν τῶν δημάρχων, ἀλλὰ δὲν συνεπλήρωσε τὴν ἰδίαν της, διατάττουσα συγχρόνως νὰ συμπράττωσι καὶ εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν, καθὼς εἰς τὴν σύνταξιν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ πάρεδροι, οἵτινες ὑποτίθεται ὅτι ἔχουσι πλειοτέραν γνῶσιν τῶν διαφόρων περιστάσεων.

Ἐπιλαμβανόμενος ἤδη τοῦ ζητήματος τῆς προσαγωγῆς τῶν παραπόνων καὶ τῆς ἐκδικάσεως αὐτῶν, παρατηρεῖ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ὅτι ὀφείλομεν πάντες νὰ μεμῳθῶμεν καὶ νὰ καταδικάσωμεν αὐτοὶ ἑαυτοὺς καὶ τὴν φυγοπονίαν πολλῶν πολιτῶν, ἀμελούντων τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ δικαιώματός των αὐτοῦ. Ἡ ἔλλειψις καὶ φυγοπονία αὕτη καὶ κατεκρίθη καὶ κατεδικάσθη, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καταδίκη ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι αὐστηροτέρα καὶ ἡ προτροπὴ πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ δικαιώματος ἐντονωτέρα. Ὁμολογεῖ ὅτι πολλάκις οἱ πολῖται κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἀδρανείας καὶ φυγοπονίας, ἀπελπισθέντες τῆς ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν των δικαιωμάτων καὶ διὰ τοῦτο θεωρήσαντες περιττὸν νὰ κοπιῶσιν ὑπὲρ ἑνὸς δικαιώματος, ἐπὶ τέλους μηδενιζομένου, καὶ διὰ τοῦτο εἰς πολλὰ μέρη ἀπέσχον πάσης ἐξελεγξεως τῶν βουλευτικῶν καταλόγων, εἴτε ἐξ ἀπελπισίας εἴτε λόγῳ διαμαρτυρήσεως κατὰ τῶν ἐκλογικῶν συμβουλίων. Νομίζει ὅμως ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς διαμαρτυρήσεως εἶναι καταδικαστέος, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαινεῖ περισσότερον τὸν ἀποξενούμενον πάσης πολιτικῆς μερίμνης, παρὰ τὸν κοινωνοῦντα μὲν αὐτῶν, ἀνάνδρως δὲ διαμαρτυρόμενον διὰ τῆς ἀποχῆς καὶ ἀδιαφορίας περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δικαιωμάτων του. Ἐντούτοις τὰ παράπονα ὁπωσδήποτε προσάγονται ἐνώπιον τῆς ὁρκωτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις, γέννημα τῆς τύχης, τέκνον τοῦ κλήρου, περιβάλλεται ὑπ' αὐτῆς καὶ δικαστικὰ καθήκοντα. Τὸ σύστημα τοῦτο βεβαίως εἶναι κακὸν καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐπιθυμήσωμεν νέον σύστημα ἐκδικάσεως τῶν παραπόνων, ἐν τῷ ὁποίῳ πρέπει νὰ ὑπαχθῇ καὶ τὸ δικαστικὸν στοιχεῖον καὶ αἱ προστατευτικαὶ διατάξεις τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῆς ἐκδικάσεως τῶν καταλόγων, καὶ νομίζει ὅτι ὁ Εἰρηνοδίκης μετὰ δύω δημοτῶν δύναται ἴσως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρωτόδικον δικαστήριον, τὸ δὲ πρωτοδικεῖον ἢ καὶ διοικητικόν τι δικαστήριον, προεδρευόμενον ὑπὸ ἑνὸς δικαστοῦ, νὰ χρησιμεύσῃ

πρὸς ἔφεσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου. Ἀλλὰ σήμερον δὲν πρόκειται νὰ νομοθετήσωμεν.

Δὲν ἀρνεῖται ὅτι οἱ δήμαρχοι καλυπτόμενοι πολλάκις ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν παραπόνων διὰ τῶν σφαλμάτων τῆς ὁρκωτικῆς ἐπιτροπῆς, δικαιολογοῦνται ἐν μέρει οὐχὶ ὅμως καὶ καθ' ὁλοκληρίαν, καθὼς οὔτε αὐτὴ ἡ διοικητικὴ ἐξουσία. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐξετάσωμεν ποῦ ἐνυπάρχει τὸ κακόν, εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ἢ τὸν δήμαρχον καὶ τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν. Οἱ κατάλογοι, νομίζει, σπανίως ἀλλοιοῦνται ἀπὸ τὰς ἐπιτροπάς, τὸ δὲ ἀρχικὸν λάθος καὶ ἡ μεγάλη νόθευσις εὑρίσκεται εἴτε εἰς τὴν ἀδράνειαν εἴτε εἰς τὴν δολιότητα κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν. Ἐνταῦθα δὲ ἀναμιμνήσκεται ὁμοίας τινὸς περιστάσεως ἀπαντωμένης εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς. Ποσάκις δὲν ἐχειροτονήθησαν αὐθαιρέτως μᾶλλον φορολογούμενοι καὶ δὲν ἀπεκλείσθησαν ἱκανώτατοι εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν; Τὸ δυστύχημα δὲ τοῦτο δὲν ἐπενήργησεν ἀρά γε εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ὁρκωτικῶν δικαστηρίων; Δὲν ἐσχηματίσθησαν πολλάκις τοιαῦτα αὐθαιρέτως καὶ διὰ τῆς νοθεύσεως, ἥτις ἔμεινεν ἀτιμώρητος; Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ῥίπτωμεν ὅλην τὴν εὐθύνην τοῦ ἀτοπήματος εἰς μόνας τὰς ἐπιτροπάς.

Διατρέχων τὸ ἐκλογικὸν αὐτὸ στάδιον, ἐπαναλέγει ὅτι καὶ ἐντὸς τοῦ περιωρισμένου κύκλου τοῦ ὑπάρχοντος νόμου εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσι κατάλογοι ἀληθέστεροι καὶ ὅτι τὸ ἀρχικὸν λάθος εὑρίσκεται κυρίως εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν. Οἱ δήμαρχοι, ἐπιβλεπόμενοι εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσωσιν εἰς ἀληθέστερον ἀποτέλεσμα, διότι δὲν δύναται νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ δήμαρχος, βοηθούμενος ὑπὸ τοὺς ἱερεῖς καὶ παρέδρους καὶ αὐστηρῶς ἐπιβλεπόμενος, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ἐπιτύχῃ ἓν ἀποτέλεσμα τοιοῦτον. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μέσα λίαν συντελεστικά, καὶ ἂν ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δυνάμεθα νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία, ἀτελῆ ὄντα, ἔχομεν ὅμως τοὺς στρατολογικοὺς πίνακας, τοὺς πίνακας τῆς προσωπικῆς ἐργασίας καὶ κυρίως τὸ δημοτολόγιον, ἐκ τῶν ὁποίων δυνάμεθα ν' ἀνεύρωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἡ καλὴ σύνταξις τοῦ δημοτολογίου δύναται νὰ φέρῃ ἀξιόλογα ἀποτελέσματα οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν δημοτικὴν διοίκησιν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ Κράτους καὶ ἰδίως εἰς τὰ ἐκλογικά. Γνωρίζετε πάντες τί ἐστι δημοτολόγιον· ὁ δημοτικὸς νόμος λέγει, ὅτι πᾶς πολίτης ὀφείλει νὰ ἀγάγῃ εἰς ἕνα δῆμον διὰ νὰ μετέχῃ καὶ τῶν ὠφελειῶν

καὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ νόμου, καὶ ἑπομένως πρέπει νὰ εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ δημοτολόγιον. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐγκύκλιοι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν δυστυχῶς αἱ ἐγκύκλιοι ἔμειναν ἐγκύκλιοι, διότι, ὡς μανθάνει, τὰ δημοτολόγια παντοῦ εὑρίσκονται εἰς ἄθλιαν κατάστασιν. Νομίζει ὅτι ἂν ἡ κεντρικὴ ἐξουσία δι' ἐνδελεχοῦς ὠθισμοῦ καὶ ἐπιβλέψεως, διὰ κολάσεων καὶ ἀμοιβῶν ἐπέβλεπεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἀρχικοῦ καταλόγου τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, ἤθελε κυρίως ἐπενεργήσει εἰς τὴν καλὴν σύνταξιν τῶν βουλευτικῶν καταλόγων, οἵτινες εἶναι οἱ τίτλοι τῶν δικαιωμάτων ἑκάστου πολίτου Ἕλληνος. Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν αἱ ἐγκύκλιοι, ἀπαιτεῖται, ὡς εἶπε, καὶ ἐπιβλεψις ἐνδελεχὴς καὶ εἰλικρίνεια.

Πρὸ πάντων δὲ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ ἡ ἀδράνεια, ἕνεκα τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχουσιν ἐγγεγραμμένοι πολλοὶ ἐνήλικες, καὶ ἔπρεπε μάλιστα νὰ ἐπιβάλληται καὶ ποινή τις εἰς τοὺς ἐνηλικιωθέντας καὶ μὴ φροντίσαντας νὰ ἐγγραφῶσι, τοῦτο δὲ βεβαίως δὲν δύναται ἡ νομοθετικῶς ν' ἀποφασισθῇ. Τερπνὴ ἀληθῶς εἶναι ἡ ἐνθύμησις τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τῆς ἐνηλικιότητος, ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι μεταξὺ δημοτελοῦς ἑορτῆς ἐνεγράφοντο εἰς τὸ φρατορικὸν ἢ εἰς τὸ ληξιαρχικὸν δελτίον, καὶ ἐπανηγυρίζετο ἡ εἴσοδός των εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον καὶ εἰς τὰς τάξεις τοῦ ὑπεραοπιστοῦ τῆς πατρίδος. Ἂν δὲ τοιαύτη τελετὴ εἶναι δύσκολος εἰς τὴν κοινωνίαν μας, εὐκταῖον ὅμως ἦτο νὰ καταστῇ ἀναγκαστικὴ ἡ τῶν ἐνηλικιουμένων ἐγγραφή.

Ἐκθέτων ταῦτα δὲν ἐσκόπευε κυρίως νὰ στενοχωρήσῃ τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν. Ἐπερωτᾷ μόνον ποῖα μέτρα ἐλήφθησαν ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ τῶν καταλόγων σύνταξιν, ἐν ᾧ πλησιάζομεν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς 15 Ἀπριλίου· ἐὰν ἡ διοικητικὴ ἐξουσία ὡπλίσθη εἰς τὸ ἔργον τοῦτο μὲ εἰλικρίνειαν καὶ αὐστηρότητα καὶ ἂν προπαρασκευάζεται ἀπὸ σήμερον ἀληθεστέρα κατάστασις καταλόγων εἰς τρόπον ὥστε, ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς περιόδου, ἐν ᾗ εὑρισκόμεθα, νὰ μὴ παρουσιασθῶσιν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἀσχημίαι, τὰς ὁποίας θεωρεῖ ἐπικίνδυνον νὰ ἐπαναλάβῃ ὡς εἰς πάντας γνωστὰς, καθ' ὅσον ἐπὶ παντὸς καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων αἱ ἐνέργειαι τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου πρέπει νὰ καταδικάζωσι καὶ ἀποσκορακίζωσι τὸ ψεῦδος.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ὕστερον

ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ βουλευτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου θεωρεῖ περιττὸν νὰ εἴπῃ τι πλειότερον, καὶ διὰ τοῦτο ἀρκεῖται νὰ διαβεβαιώσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβεν ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα πρὸς διόρθωσιν τῶν ἀτοπιῶν, ἐν ἀνάγκῃ δὲ θέλει καταφύγει καὶ εἰς τὴν διὰ νόμου τοῦ κακοῦ διόρθωσιν.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι τὸ ζήτημα τῶν καταλόγων εἶναι ἓν τῶν σπουδαιοτέρων ἀντικειμένων τοῦ ἔθνους· οἱ κατάλογοι εἶναι οἱ φρουροὶ τῶν ἐλευθεριῶν, καὶ ἐπειδὴ σήμερον ἐπαρουσιάσθη τὸ ζήτημα ἐπ' αὐτῶν, ὀφείλει ἕκαστος νὰ φέρῃ τὰς κρίσεις του. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ζήτημα εἶναι λίαν σπουδαῖον καὶ δὲν εἴμεθα πάντες ἕτοιμοι πρὸς συζήτησιν τοιούτου σπουδαίου ἀντικειμένου, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ν' ἀναβάλῃ ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως.

Ἀντικρουσάντων δέ τινων τὴν ἀνωτέρω πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος καὶ ἄλλων ὑποστηριζάντων αὐτὴν, μετά τινα μικρὰν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησιν, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως.

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν καὶ ἡ ἑτέρα ἐπερώτησις περὶ τῶν ἐν Λδάμαντι καὶ Μινώᾳ συνωκισμένων Κρητῶν. Λαβὼν δὲ τὸν λόγον ὁ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην ἀπευθύνας βουλευτὴς Μαντινείας, ἐξέθηκεν, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἐσυζητεῖτο ἡ βουλευτικὴ ἐκλογὴ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ὁποίας ὑπάγεται καὶ ὁ κρητικὸς δῆμος Λδάμαντος, ἐνθυμεῖται ἡ Βουλὴ ὅτι ἅμα γενομένου λόγου ἐν τῇ ἐκθέσει περὶ τοῦ δήμου τούτου, ἐσυνδύασε καὶ τὰ ἐν ἑτέρῳ κρητικῷ δήμῳ, τῷ δήμῳ Μινώᾳ, γενόμενα, καὶ ἠρώτησε διὰ τί οἱ μὲν τοῦ ἑνὸς δήμου Κρῆτες προσεκλήθησαν νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα, οἱ δὲ ὄχι. Ὁ ἡμέτερος ἐκλογικὸς νόμος ποιεῖ λόγον εἰς τὸ 2 καὶ 3 ἄρθρον αὐτοῦ περὶ τῶν τριῶν ἐνδόξων ναυτικῶν νήσων τῆς Ὕδρας, τῶν Πετσῶν καὶ τῶν Ψαρῶν, καὶ ἐν γένει περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γινομένων συνοικισμῶν, παραχωρεῖ ὑπὲρ τούτων ἐξαιρετικά τινα δικαιώματα κατὰ τὰς ἐκλογάς. Ἐπιθυμεῖ λοιπὸν νὰ μάθῃ ἤδη ἂν οἱ ἀνωτέρω δύο δῆμοι ἔχουν τὸν ἀποχρῶντα πληθυσμὸν εἰς τὸ νὰ ἐκλέγωσιν ἴδιον βουλευτὴν, καὶ διὰ τί εἰς μὲν τὸν ἕνα ἐπετράπη νὰ ψηφοφορήσῃ μετὰ τῆς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὸν ἄλλον ὄχι. Ἐπιθυμεῖ δὲ νὰ μᾶς δώσῃ συγχρόνως ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀκριβῆ πληροφορίαν τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνων, οἵτινες ἐδήλωσαν ὅτι συνοικίζονται, καὶ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ δημοτολόγιον.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι οἱ ἐν τῷ

δήμῳ Ἀδάμαντος συνῳκισμένοι Κρῆτες, ζητήσαντες πρῶτον νὰ ἐνεργήσωσιν ἰδίαν ἐκλογήν, ἀλλὰ μὴ λαβόντες τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν, διότι ἐκ τῶν ἐνεργηθεισῶν ὑπὸ τοῦ προκατόχου του ὑπουργοῦ ἐξετάσεων ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἔχουσι τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον πληθυσμόν, προσεκλήθησαν νὰ λάβωσι καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν ὁ δῆμος αὐτῶν ἀνήκει. Οἱ ἐν Μινώᾳ κατοικοῦντες Κρῆτες συμποσοῦνται εἰς ψυχὰς 212, ἤτοι οἰκογενείας 41, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου. Πρὸς τούτοις ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι 455 ψυχαί, ἤτοι 123 οἰκογένειαι, κατοικοῦσαι εἰς Πρόνοιαν καὶ εἰς Ναύπλιον. Ἐν τῷ δήμῳ Μινώας ὑπάρχει βουλευτικὸς κατάλογος, τοῦ ὁποίου ὁ ἀριθμὸς ἀναβαίνει εἰς 532 ψηφοφόρους, ἀλλ' οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐψηφοφόρησεν, ὡς ἀναφέρει ὁ νομάρχης, ἂν καὶ δὲν παρενεβλήθη οὐδὲν πρὸς τοῦτο ἐμπόδιον. Ὁ λόγος δὲ τῆς τοιαύτης ἀποχῆς τῷ φαίνεται πρόχειρος ἅμα λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφοφόρων εἶναι ἰδανικός, καὶ προσέτι ὅτι 25 μόνον οἰκογένειαι Κρητῶν εἰσὶ στραθερῶς ἀποκαταστημέναι, ὡς λαβοῦσαι γαίας, κατὰ τὸ περὶ συνοικισμοῦ αὐτῶν Β. διάταγμα, εἰς Τουλὸν, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ δημάρχου ὑποβαλλομένας πληροφορίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ ἐπερωτήσας ὅτι ἡ ἀπάντησις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν ἀνταποκρίνεται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ γενομένας ἐρωτήσεις· διότι αὐτὸς ἐζήτησε νὰ πληροφορήσῃ ὁ ὑπουργὸς τὴν Βουλὴν ποῖος ἐν πράγματι εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῶν ἐν τῷ δήμῳ Ἀδάμαντος συνῳκισμένων Κρητῶν, αἱ δὲ πληροφορίαι τοῦ προκατόχου του νῦν ὑπουργοῦ ἐστηρίζοντο εἰς τοὺς περὶ στρατευσίμων καταλόγους καὶ ὄχι, ὡς ἐζήτησεν, εἰς δημοτολόγια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἀπόδειξις τοῦ ἀληθοῦς πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων. Εἶπε πρὸς τούτοις ὁ ὑπουργός, ὅτι οἱ ἐν Μινώᾳ Κρῆτες ἀπέσχον τοῦ νὰ ψηφοφορήσωσιν εἰς τὴν ἐκλογήν, ἂν καὶ δὲν παρενεβλήθη οὐδὲν πρὸς τοῦτο ἐμπόδιον. Ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίζῃ ἂν ἐξεδόθη κατὰ τὸν δῆμον τοῦτον πρόγγραμμα ἐκλογῆς, ἂν ἀπεστάλη ἡ πρὸς ψηφοφορίαν κάλπη καὶ ἂν συνεστήθη ἡ πρὸς τοῦτο ἐφορευτικὴ ἐπιτροπή.

Παρατηρήσαντος δ' ἄλλου, ὅτι ἐν πρώτοις ὁ νόμος ἐπροίκισε τοὺς συνοικισθησομένους Κρῆτας μὲ γραμμάτια γαιῶν, ἀκολούθως δὲ τοὺς ἔθεσε καὶ εἰς ἄλλον ἰδιαίτερον ὅρον ὡς πρὸς τὰς ἐκλογάς, ἀλλ' εἰς Ναύπλιον μόλις εὑρίσκει τις 50 Κρῆτας, καὶ οὗτοι ψηφοφοροῦσιν εἰς Ναύπλιον καὶ Μινώαν·

ἐπέφερεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι οὐχ ἧττον θέλει συλλέξει καὶ τὰς ἀνωτέρω ζητουμένας ὑπὸ τοῦ ἐπερωτήσαντος πληροφορίας, τὰς ὁποίας θέλει εἶσθαι ἕτοιμος νὰ δώσῃ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, ἤτοι τὴν ἄλλην Παρασκευήν.

Οὕτω δὲ ἀναβληθείσης τῆς ἐπερωτήσεως ἐπὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀναβληθείσης ἐπερωτήσεως περὶ τῶν βουλευτικῶν καταλόγων κτλ. διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΒ'.

Τῆς 24 Φεβρουαρίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Λαβὼν ἀκολούθως τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων χωρίων τῆς ἐπαρχίας του κατέρχεται ὁρμητικὸς χείμαρρος, ὅστις περικλύζων τὰς πεδιάδας, καταστρέφει συνήθως τὸ 1/3 τῶν καρπῶν τῶν γεωπόνων. Ὅταν δὲ αἱ βροχαὶ εἶναι ῥαγδαῖαι καὶ συνεχεῖς, κινδυνεύει πολλάκις νὰ καταπονισθῇ καὶ αὐτὴ ἡ πόλις ἐκ τῆς πλημμύρας καὶ τοῦ κυματισμοῦ τοῦ χειμάρρου. Ἐκ τούτου τὸ ἐπαρχιακὸν συμβούλιον συνελθὸν, παρέστησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ πράξεώς του τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην τῆς διορθώσεως τῶν ἐκ τοῦ χειμάρρου κακῶν, ἀλλ' ἀγνοεῖ τί ἔπραξεν ἡ Κυβέρνησις. Ἂν δὲ τυχὸν δὲν ἔλαβε μέχρι τοῦδε κἀνὲν μέτρον, παρατηρεῖ ὅτι κατεπείγει νὰ λάβῃ τὴν ταχυτέραν πρόνοιαν, διότι ἐπαπειλεῖται μέγας κίνδυνος ἀπὸ τὸν χείμαρρον τοῦτον. Οἱ κάτοικοι Εὐβοίας — πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσῃ — δὲν ἔχουσι μέχρι τοῦδε ἀφορμὰς μεγάλης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἀντὶ μάλιστα νὰ τύχωσι τῆς συνδρομῆς της, ἐνίοτε μυκτηρίζονται καὶ μυκτηρίζονται ἐπισήμως ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν. Τοιοῦτόν τι γεγονὸς, λαβὸν χώραν πρὸ ὀλίγου ἔτι, ἔφερεν ἀλγεινοτάτην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας, ὡς καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, διατρίβοντα τότε ἐκεῖσε. Εὐχαριστῶν δὲ τὸν ἔντιμον βουλευτὴν Πανεπιστημίου, ὑψώσαντα τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ φωνὴν ὑπὲρ

τῶν συμπολιτῶν του, παρατηρεῖ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ μὴ γίνωνται τοῦ λοιποῦ τοιαῦται προσαγορεύσεις δυσάρεστοι, αἵτινες δύνανται νὰ ἔχωσι κακὰς συνεπείας.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνωτέρω προσαγόρευσιν θεωρεῖ περιττὸν νὰ γίνῃ περὶ αὐτῆς λόγος, καθ' ὅσον ἐκ τῶν δοθεισῶν πότε ἐξηγήσεων ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἀπεδείχθη ὅτι διερμηνεύων εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ὑπὸ ἄλλων λεγόμενα μετεχειρίσθη τὴν αὐτὴν φράσιν ἐκείνων, χωρὶς ἄλλως νὰ ἔχῃ, ὡς ἐξηγήθη σαφῶς, τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν προσβολῆς κατὰ τῶν κατοίκων. Ἐκ τούτου ἡ Βουλὴ ἐθεώρησεν ἀρκοῦσαν τὴν ἐξήγησιν ἐκείνην τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ συνέπειαν περαιωμένων τὸ τοιοῦτον ζήτημα. Δὲν ἀμφιβάλλει δὲ ὅτι ἂν ἦτον παρὼν καὶ ὁ προαγορεύσας βουλευτὴς, ἐπίσης ἤθελε θεωρήσει ἀρκοῦσαν τὴν περὶ τούτου ἐξήγησιν τοῦ ὑπουργοῦ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ περὶ τοῦ χειμάρρου λεχθέντα, πιστεύει ὅτι καὶ ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς ἂν ἦτον παρὼν, δὲν ἤθελεν εἰσθαι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ ἀμέσως τὰς δεούσας πληροφορίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι ὡς πρὸς τὴν προσαγόρευσιν τῶν συμπολιτῶν του, ἀκούσας τὴν δοθεῖσαν ἐξήγησιν ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, μένει ἀρκετὰ εὐχαριστημένος. Ὡς πρὸς δὲ τὴν περὶ τοῦ χειμάρρου ἐρώτησίν του προτείνει νὰ προσέλθῃ ὁ ὑπουργὸς καὶ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον.

Συναινεσάσης δὲ τῆς Βουλῆς, ἀνήγγειλεν ὁ πρόεδρος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τῆς περὶ τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Πανεπιστημίου.

Ἀκόμη δέ τις τὸν λόγον ἐξέθηκεν, ὅτι συζητοῦντες τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἐγχώμεθα νὰ φέρωμεν κρίσιν εἰς ἓν τῶν σπουδαιοτέρων ζητημάτων, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ πολυτιμοτέρου τῶν δικαιωμάτων μας. Ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Πανεπιστημίου, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς γενομένας κατὰ τὰς ἐκλογὰς καταχρήσεις, ἀπέδωκε τὴν αἰτίαν αὐτῶν εἰς τὸ πλημμελὲς τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων, ἰδίως δὲ εἰς τοὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους οἵτινες τοὺς συντάττουσιν, ἐνῷ ἀποκλείονται πάσης ἐποπτείας οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι. Προσέθηκε δὲ ὅτι καὶ οἱ πολῖται κακῶς ποιοῦντες μένουσιν ἀνέλεγκτοι εἰς τὴν ὑποξαίρεσιν τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων των, καὶ ἐπρότεινε συμβουλὰς τινας ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς τοῦ κακοῦ θεραπείας. Ἀναντιρ-

ῥήτως οὐδεὶς δύναται νὰ διισχυρισθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει νόθευσις ἢ κατάχρησις εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, δὲν δύναται ὅμως νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἡ κατάχρησις προέρχεται ἀπὸ μόνους τοὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς πολίτας. Ἡ κατάχρησις αὕτη τῶν καταλόγων δὲν πηγάζει οὔτε ἀπὸ τὴν κακὴν θέλησιν τῶν δημάρχων, οὔτε ἀπὸ τὴν πλημμελῆ ἐκπλήρωσιν τῶν ὁρκωτικῶν δικαστηρίων, οὔτε ἀπὸ τὴν ἀδράνειαν τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὔτε ἀπὸ ἔλλειψιν ἐπιβλέψεως τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας. Τὸ κακὸν δὲν ἔγκειται εἰς τὴν ἐξόγκωσιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἀλλ' εἰς τὴν παντελῆ διαφθορὰν ἐκ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας. Ἀπὸ τῆς μεταβολῆς τοῦ 1843 περιῆλθον εἰς τὰς ὑπουργικὰς ἕδρας ἀλληλοδιαδόχως 65 ὑπουργοί. Ἀλλ' ἕκαστος μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ὅλοι οὗτοι ἐρχόμενοι εἰς τὴν ἐξουσίαν, δὲν ἐφρόντισαν εἰμὴ πῶς νὰ φέρωσι βουλευτὰς τοὺς οἰκείους των, οἵτινες νὰ λέγωσιν ἀμήποτε ναί. Τὸ κακὸν ὅμως ἦτον ὅτι οἱ ὑπουργοὶ οὗτοι, φροντίζοντες ὑπὲρ τῶν οἰκείων των, δὲν περιωρίσθησαν χορηγοῦντες μόνην τὴν ἠθικήν αὐτῶν συνδρομὴν, ἀλλὰ τὴν ἐξέτεινον καὶ εἰς ὑλικώτερα μέσα, συστήσαντες εἰς τοὺς ὑπαλλήλους των νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν ἐκβίασιν καὶ πλαστογραφίαν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν οἰκείων των, καὶ διὰ τοῦτο οἱ δήμαρχοι, ἐν γνώσει πολλάκις τῶν ἐπάρχων καὶ νομαρχῶν, κατέπραξαν τοσαῦτα τερατουργήματα, τὰ ὁποῖα γνωρίζομεν. Ποῖος δὲ ἀγνοεῖ τῷ ὄντι τὴν βίαν, τοὺς φόνους, τὰς παρανομίας, ὅσαι ἔλαβον χώραν τοσάκις κατὰ τὰς ἐκλογάς, ὅτε αὐτοὶ οἱ στρατιῶται τῆς Κυβερνήσεως ἦσαν ἐν μέσῳ τῶν ἀπαισιωτάτων σκηνῶν; Ποῖος ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον περίβολον χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ χρίσμα τῆς ὑπουργικῆς ὑποψηφιότητος; Καὶ ἂν δὲ παρεισέδυσε τις, δὲν ἀπεπέμφθη ἐντελῶς, ἀκυρουμένης τῆς ἐκλογῆς του; Τί πταίουσι δὲ οἱ πολῖται καὶ ἀποδίδεται εἰς αὐτοὺς ἀδικαίως, ὅταν πρόσωπα οἱ παρεμποδίζοντο νὰ ψηφοφορήσουν, ὅταν κατεβάλλοντο ὑπὸ τὴν αὐθαιρετωτέραν βίαν, καὶ εἶδον ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀναπτύξωσι κἀμμίαν προσπάθειαν; Τί πταίουν οἱ δήμαρχοι, ὅταν μὴ θέλοντες νὰ συνδράμωσιν εἰς τοιαύτας παρανομίας, ἀπαυθωρίζωνται ἀμέσως τῆς θέσεώς των καὶ ἀντ' αὐτῶν διορίσθησαν ἄλλοι; Τί πταίουσιν αἱ ἐπιτροπαί, ὅταν πολλάκις ἔβλεπον νὰ ἐκδίδωνται ἀποφάσεις χωρὶς νὰ φέρωσι τὰς ὑπογραφάς των; Τί πταίουσι τέλος οἱ ἐκλογεῖς, ὅταν προσερχόμενοι νὰ δώσωσι ψῆφον, ἀπωθοῦντο διὰ τῆς πλέον ἀποτόμου βίας, καὶ ἔκουσαν

« δὲν εἶσαι σὺ ὁ σημειούμενος ψηφοφόρος; » Δὲν εἶναι τότε πηγὴ ὅλων τῶν κακῶν τούτων ἡ Κυβέρνησις, περὶ ἧς ἀπεφάνθη ὁ βουλευτὴς Πανεπιστημίου ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της εἰς τὰ ἐκλογικά; Ἡ Κυβέρνησις ἐπέστησε τῷ ὄντι τὴν προσοχήν της, ἀλλὰ τὴν ἐπέστησε διὰ νὰ γίνουν αἱ ἐκλογαὶ ὡς ἦλε καὶ ἔβλεπε συμφερώτερον, καὶ μόνη ἡ ἐκλογὴ τῆς περιόδου ταύτης δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἔγεινε μὲ συναίσθησίν τινα καὶ εὐθύτητα. Αἰτία λοιπὸν τοῦ κακοῦ εἶναι ἡ διαφθορὰ τῶν συνειδήσεων. Δυνάμεθα νὰ ἰαθῶμεν ἐκ τῆς πληγῆς ταύτης; Ἂν δυνάμεθα, τὰ πάντα ἔχουν καλῶς· ἂν ὅμως ἐπιμένωμεν καὶ κυβερνῶντες καὶ κυβερνώμενοι εἰς τὴν ὁδὸν τῆς διαφθορᾶς, πᾶσα θεραπεία ἄλλη εἶναι ἀνωφελής. Δὲν ἐννοεῖ δὲ ὅτι ὁ ὑπάρχων ἐκλογικὸς νόμος δὲν ἔχει καὶ τὰς ἐλλείψεις του, καθ' ὅσον ἡ Ἐθνοσυνέλευσις δὲν εἶχεν ὅλον τὸν ἀναγκαῖον καιρὸν πρὸς τελείαν κατάρτισίν του, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τὸν κατέστησε νόμον μεταβλητόν, διὰ νὰ διορθωθῇ ἔπειτα ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Καὶ εἶπε μὲν χθὲς ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι θέλει λάβει πρόνοιαν νὰ διορθώσῃ τὸ πλημμελὲς τοῦ νόμου, ἀλλ' ἡ φράσις αὕτη κατέστη πλέον ἡ τακτικὴ τῶν ὑπουργῶν, καὶ ὅλοι μέχρι τοῦδε τὰ αὐτὰ ὑπεσχέθησαν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐνήργησε τίποτε. Καθεὶς τῶν ὑπουργῶν ἐρχόμενος εἰς τὴν ἐξουσίαν, μὲ μίαν ἤρχετο ῥῆσιν, τὸ « δὸς ἡμῖν σήμερον » καὶ ἐξερχόμενοι ἔπειτα, ἕκαστος τούτων εἰρήνει τὴν κατάστασίν μας καὶ ἔβλεπε τὸ πλημμελὲς αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ νόμου. Διὰ τί ὅμως δὲν τὸν διόρθωνεν ὅτε ἦτον πανίσχυρος ὑπουργός; Καὶ ἤδη δὲ τὰ αὐτὰ μᾶς ὑπόσχονται οἱ νῦν ὑπουργοί, ἀλλ' αὐτὸς ἀμφιβάλλει ἂν θέλουν φέρει τὴν διόρθωσιν, διότι ὅταν δὲν ἐφαρμόζουν τὸν ὑπάρχοντα ἐκλογικὸν νόμον, καίτοι κακῶς ἔχοντα, θέλετε νὰ σᾶς φέρωσι νόμον ἄλλον; Ὄχι· δὲν κλείουσιν οἱ ὑπουργοὶ θύραν, ἐξ ἧς προκύπτει ὠφέλεια εἰς τὴν ἐξουσίαν των. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ πράξωμεν; Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς πρωτοβουλίας τῶν νόμων. Διὰ τί νὰ μὴ κάμωμεν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου; Ἡ διαφθορὰ εἶναι νόσημα δυσκόλως ἐξαλειφόμενον, φαρμακεύει τὸ αἷμα καὶ διαδίδεται εἰς ὅλον τὸ κοινωνικὸν σῶμα. Ἰδέτε· ἐκ τῆς ἐκλογικῆς παλαίστρας καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ διεδόθη ἡ διαφθορὰ εἰς τὰ ἄτομα, καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε νόμος τιμωρῶν τὴν ἐπιορκίαν, δυσκόλως θ' ἀνεκαλύπτετο ἡ ἀλήθεια, διότι, ὡς εἶπεν, αἱ συνειδήσεις διεφθάρησαν. Δὲν ἔχομεν λοιπὸν ἀνάγκην νὰ περιμένωμεν τὸ ἀτελεύτητον δὲ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καὶ παρὰ νὰ εἴμεθα εἰς τὴν ἀμφιβολίαν μέλλοντος καλοῦ θέλομεν πράξει φρονιμώτερον ἐὰν τὸ ἐνεργήσωμεν ἀμέσως. Προτείνει λοιπὸν νὰ διορίσῃ ἡ Βουλὴ ἐπταμελῆ τινα ἐπιτροπὴν, ἥτις νὰ μελετήσῃ ὅλας τὰς ἐλλείψεις τοῦ νόμου, νὰ καταρτίσῃ ἄλλον ὅσον ἐνεστὶ τελειότερον καὶ τὸν φέρῃ ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς ἐντὸς τῆς συνόδου ἢ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπερχομένης. Οὕτω δὲ καὶ τὸ ὑπουργεῖον θέλομεν ἀπαλλάξει τῆς ὀχληρᾶς συντάξεως τοιούτου νομοσχεδίου, καὶ τὸν νόμον αὐτὸν θέλομεν καταστήσει τελειότερον, καθ' ὅσον μέλλει νὰ συνταχθῇ εἰδικῶς ὑπὸ προσώπων τῆς πείρας.

Ὑπέφερεν ἄλλος, ὅτι, ἐπειδὴ τὸ ζήτημα εἶναι πρακτικὸν, ἐλπίζει ὅτι θέλει τῷ ἐπιτραπῇ νὰ φέρῃ καὶ αὐτὸς παρατηρήσεις τινὰς μετὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ πρῶτον μὲν συμφωνεῖ καὶ αὐτὸς ὅτι πρέπει νὰ ἐπέλθῃ διόρθωσις εἰς τὸ πλημμελὲς τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, καὶ τοιαύτη πρᾶξις εἶναι τῷ ὄντι ἐπαινετὴ, διότι ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσιν ἐλλείψεις εἰς τοὺς καταλόγους καὶ σπρίζονται οὗτοι ἐπὶ σαθρῶν βάσεων, δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν γνησίας ἐκλογάς. Τῷ φαίνονται ὅμως ἐσφαλμένα τὰ προτεινόμενα μέσα τῆς διορθώσεως. Καὶ πρῶτον, δὲν θεωρεῖ ὀρθὴν τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ δήμαρχοι ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ διορθόνειν ἐτησίως τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, διότι οἱ δήμαρχοι δὲν ἔχουν ἄλλο δικαίωμα ἢ τὸ νὰ ἐγγράφωσι κατ' ἔτος τοὺς ἐνηλικιουμένους δημότας, καὶ τὸ πολὺ πολὺ νὰ ἐξοβελίζωσι τοὺς ἀποθανόντας τὰ πολιτικὰ δικαιώματά των. Δὲν εἶναι δὲ ἐπίσης ὀρθὴ καὶ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ δύναται νὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὰ τῶν ἐκλογῶν. Ἀπεναντίας ἡ ἐποπτεία τῶν ἐκλογικῶν πράξεων συνεπιφέρει κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν εὐθύνην τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς γενομένων ἀτόπων, ἐκ τούτου δὲ πηγάζει τότε καὶ τὸ δικαίωμα τῆς εἰς τὰς ἐκλογὰς παρεμβάσεως τῆς ἐξουσίας. Διὰ τὸν λόγον λοιπὸν τοῦτον ὁ νόμος ἀπέκλεισε τὴν Κυβέρνησιν πάσης τοιαύτης ἐπιβλέψεως, ἥτις παραδίδει εἰς αὐτὴν δεσμίαν τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἀφοῦ δὲ, ὡς εἶπεν, οἱ δήμαρχοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ μεταβάλλειν τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, ἕπεται ὅτι οὔτε ἡ ἐπιτήρησις τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς οὔτε ἡ ἐνέργεια τῶν παρέδρων δύναται νὰ ὠφελήσῃ. Ὅταν δὲ ὁ νόμος ἀναθέτει τὴν ἐκδίκασιν τῶν καταλόγων εἰς ἓν ὁρκωτικὸν δικαστήριον συγκείμενον ἀπὸ ἀμεθεῖς, ἀνικάνους καὶ μὴ ἔχοντας οὐδεμίαν εὐθύνην, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ φέρωμεν θεραπείαν εἰς τὸ πλημμελὲς τῶν

τοιούτων καταλόγων. Αἱ ἐλλείψεις λοιπὸν αὗται πρέπει νὰ διορθωθῶσι νομοθετικῶς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐθνοσυνέλευσις, μὴ ἔχουσα τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν καὶ ἀσχολουμένη εἰς ἄλλα ἐμβριθέστερα ἔργα, δὲν προσηλώθη ὅσον ἔπρεπεν εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ὅστις ἔχει βεβαίως πολλὰς ἐλλείψεις. Διὰ τοῦτο ἀφῆκεν εἰς τὰ νομοθετικὰ Σώματα, τὰ ὁποῖα καὶ καιρὸν ἔχουσι καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων δύνανται νὰ ὁδηγηθῶσι, νὰ καταρτίσωσιν ἄλλον τελειότερον νόμον. Δὲν εἶναι σήμερον ὁ καιρὸς νὰ καταδειχθῶσι τὰ μέσα τῆς θεραπείας οὔτε τοῦ πλημμελοῦς τῶν καταλόγων, οὔτε τῶν ἐπομένων ἐκλογικῶν πράξεων. Ἀνάγκη εἶναι κυρίως νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν εἰσαγωγὴν νέου νόμου. Τοῦτο ἠδύνατο βεβαίως νὰ πράξῃ καὶ ἡ Βουλή, ἀλλ' ἡ εὐκολία τῆς καταρτίσεως τῶν νόμων εἶναι προχειροτέρα εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις καὶ πληροφορίας καὶ μέσα ἔχει καὶ πᾶσαν ἄλλην εὐκολίαν διὰ τοιοῦτα ἔργα. Ἡ Κυβέρνησις ἐπομένως ὀφείλει νὰ φέρῃ τὸν οὗτον νόμον, ἀφοῦ μάλιστα ἀκούει τὴν περὶ τούτου ἐπιθυμίαν τῆς Βουλῆς. Προτείνει λοιπὸν νὰ συστήσωμεν ἐντόνως εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ εἰσαγάγῃ τὸν νόμον τὸν δεύτερον τὸ πολὺ μῆνα τῆς ἐρχομένης συνόδου· ἂν δὲ τυχὸν ἀναβολὴ, τότε ἔχομεν καθῆκον νὰ τὸν προτείνωμεν ἡμεῖς ἐν ὅλῃ τῇ συναισθήσει τῆς τοιαύτης ἀναβολῆς. Καὶ εἶπε μὲν ὁ βουλευτὴς Ἐρμιονίδος, ὅτι οὐδεὶς νόμος δύναται νὰ ὠφελήσῃ ὅταν δὲν ἐφαρμόζηται καλῶς, ἀλλ' ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἔχῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅλην τὴν διάθεσιν τοῦ νὰ ἐνεργήσῃ, πρέπει νὰ τὴν θαρρύνωμεν ἐρχόμενοι βοηθοί της.

Ἐξεθέτηκεν ἄλλος, ὅτι ὅτε ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Πανεπιστημίου συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ φέρῃ τὴν προκειμένην ἐπερώτησιν, δὲν εἶχε βεβαίως σκοπὸν ν' ἀποδώσῃ τὰς ἐκ τῶν καταλόγων κατηχρήσεις οὔτε εἰς τοὺς δημάρχους, οὔτε εἰς τὸν λαὸν, οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν Κυβέρνησιν. Ἠρκέσθη δὲ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ ἐξόγκωσις τῶν καταλόγων ἴσταται ἀνωμαλίας εἰς τὰς ἐκλογικὰς πράξεις καὶ δυσχερείας οὐχὶ μικρὰς εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς γινομένην ἐξέλεγξιν. Εἶπών δὲ μάλιστα, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπεξενώθη ὁλοτελῶς πάσης ἐκλογικῆς ἐπιλήψεως καὶ ἀφῆκεν εἰς τοὺς ἐκ τῶν λαῶν συλλόγους νὰ ἐφαρμώσωσι τὰ τῶν καταλόγων, σκοπὸν εἶχε νὰ καταδείξῃ τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν, ἵνα φροντίσῃ ἡ Κυβέρνησις περὶ τοῦ τρόπου τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ. Διὰ τοῦτο σᾶς εἶπεν, ὅτι καὶ οἱ δήμαρχοι δύνανται νὰ σφάλλουν μὴ καταβάλλοντες πᾶσαν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν

περὶ τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων, καὶ ὅτι σφάλμα θεωρεῖ τῶν λαῶν τὸ νὰ ἔρχωνται καὶ ζητοῦν οἱ πολῖται τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν καταλόγων εἴτε δι' ἑαυτοὺς εἴτε διὰ τοὺς παραλειφθέντας συνδημότας των. Δὲν εἶπε δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι αἰτία τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος ζωγραφηθείσης διαφθορᾶς. Τοὐναντίον ἐθεώρησεν ἔλλειψιν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας τὸ ν' ἀπέχῃ πάσης περὶ τὰ ἐκλογικὰ ἐπιβλέψεως, καὶ εἶπεν ὅτι αἱ ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθεῖσαι ἐγκύκλιοι πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ δὲν ἀρκοῦσι καὶ ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἡ κατάρτισις νόμου. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος διϊσχυρίσθησάν τινες, ὅτι πρέπει νὰ σπεύσωμεν τὴν διόρθωσιν τοῦ νόμου, καὶ τότε τὸ κακὸν διορθοῦται· ἀλλ' ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸν ὑπάρχοντα ἐκλογικὸν νόμον, θέλομεν ἴδει ὅτι διαιρεῖται α') εἰς τὴν διαδικασίαν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, καὶ β') εἰς τὸ περὶ προσόντων τῶν βουλευτῶν. Πρὶν δ' ἐξετάσῃ ταῦτα, ὀφείλει νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι δὲν δέφυγον τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν αἱ οὐσιωδέσταται διατάξεις τοῦ νομοθετήματος τούτου, καθ' ὅσον μάλιστα τὸ ἀντικείμενον δὲν ἦτον πρωτοφανές. Ἂς ἐξετάσωμεν λοιπὸν τὸ μέρος τῆς διαδικασίας τοῦ νόμου, διὰ νὰ ἴδωμεν ποῦ ἔγκειται τὸ ἐλλειπὲς αὐτοῦ, ἐξ οὗ προκύπτει τὸ πλημμελὲς τῶν καταλόγων. Καὶ πρῶτον παρατηρεῖ ὅτι οἱ δήμαρχοι, συντάσσοντες τοὺς καταλόγους, εἴτε ἐξ ἀγνοίας, ἢ ἐκ κακῶν πληροφοριῶν ἢ καὶ ἐν γνώσει σημειοῦν ἐν αὐτοῖς ὀνόματα ἀνηλίκων ἢ καὶ προσώπων ἀπολεσάντων τὰ πολιτικὰ αὐτῶν δικαιώματα. Ἀλλ' ἐρωτᾷ ἂν, συντασσομένου τοῦ καταλόγου συμφώνως μὲ τὸν νόμον, ἡ τοιαύτη ἐνέργεια εἶναι πλημμελής; Ὅταν ὁ νόμος ὁρίζει ὅτι ὁ κατάλογος συντάσσεται ὑπὸ τοῦ δημάρχου, τῶν εἰδικῶν παρέδρων καὶ τῶν ἱερέων, ποῖα πρόσωπα ἄλλα δύνανται νὰ εἶναι ἁρμοδιώτερα τούτων; Ὅταν ἀναθέτει τὸ ἔργον εἰς τὸν δήμαρχον, τοὺς παρέδρους καὶ τοὺς ἱερεῖς, τίς ἄλλος ἐν τῷ δήμῳ δύναται νὰ εἶναι ἐν πλειοτέρᾳ γνώσει τῶν προσώπων, ὁ μᾶλλον ἀξιόπιστος αὐτῶν καὶ ὁ καταλληλότερος πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθείας; Ἡ πρώτη λοιπὸν βάσις, ἐφ' ἧς ὁ νομοθέτης ἀνέθηκε τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων, εἶναι βεβαία καὶ ἀκριβής. Ἀκολούθως δὲ διέταξε τὴν ἔκθεσιν τοῦ καταλόγου ἐνώπιον πάντων, καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ τὰ παράπονά του, νὰ ζητῇ τὴν προσθήκην τῶν παραλειφθέντων καὶ νὰ ἀπαιτῇ τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων. Πρὸς τοῦτο δὲ διωρίσθη ὁρκωτικὸν δικαστήριον δεχόμενον τὰ παράπονα καὶ ἀποφαίζον ὁριστικῶς ἐπ' αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ δικαστὴς, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι, δύναται

νὰ γίνῃ δικαστὴς, ὅταν οὔτε διάδικος προσέρχεται ἐνώπιόν του, οὔτε παράπονον τῷ ὑποβάλλεται διὰ νὰ δικάσῃ; Οὕτω λοιπὸν καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐκτίθεται εἰς τὸ κοινὸν ὁ κατάλογος, τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον εἶναι ἕτοιμον νὰ δικάσῃ, ἀλλ' οὐδ' εἷς τῶν πολιτῶν παρουσιάζεται νὰ φέρῃ τὰ παράπονά του. Καὶ μολονοτοῦτο εἶναι ἀσφαλέστερον σύστημα τοῦ ὁρκωτικοῦ δικαστηρίου διὰ νὰ ἀπονείμῃ ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην; Εἶναι σύστημα εὐρύτερον τούτου καὶ πλειοτέρας παρέχον ἐγγυήσεις; Τὰ δικαστήρια ταῦτα συγκροτοῦνται ὑπὸ τοῦ δημάρχου, τῶν παρέδρων καὶ ἐν γένει τῶν χρηματισάντων ὁρκωτῶν εἰς τὰ δικαστήρια. Δύνασθε νὰ ζητήσητε εὐρυτέρας ἐγγυήσεις; Ποῦ λοιπὸν ἡ τοῦ νόμου ἔλλειψις εἰς τὸ σύστημα τῆς διαδικασίας; Καὶ εἶπε μὲν ὁ βουλευτὴς Πανεπιστημίου, ὅτι καλὸν ἦταν νὰ δικάζῃ τὰ παράπονα τῶν πολιτῶν ὁ εἰρηνοδίκης, ἀλλ' ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἀπέρριψε τοῦτο, διότι ἠθέλησε ν' ἀποκλεισθῇ πάσης ἐκλογικῆς ἐνεργείας ἡ ἐξουσία, καὶ ἀφῆκεν εἰς τὸν λαὸν νὰ δικάζῃ αὐτὸς ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων του. Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν δὲν εὑρίσκει τὴν ἐλαχίστην ἔλλειψιν εἰς τὸν νόμον. Ἂν δὲ παρουσιάσθησαν εἰς τοὺς καταλόγους πλημμελήματα, ποῖον ἀνθρώπινον ἔργον δύναται νὰ μὴ ἔχῃ ἐλλείψεις; Καὶ ὅμως ἐντοῦθα ὅλα τὰ παραπτώματα τῶν καταλόγων εἶναι ἡ παρεισαγωγὴ προσώπων μὴ ἐχόντων δικαίωμα ἐκλογέως. Τί πταίει κατὰ τοῦτο ὁ νόμος; Σκοπὸς τῶν νόμων εἶναι νὰ ἐμποδίζωσι τὰ ἐγκλήματα ἢ νὰ τὰ τιμωρῶσι γενόμενα; Ἂν πιστεύσωμεν ἐπὶ μικρὸν, ὡς αὐτὸς πιστεύει, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ὅλαι αἱ κατὰ τὰς ἐκλογὰς παρανομίαι προνοοῦνται, καὶ ὅλας εἶναι κύρια νὰ ἐπανορθώνῃ καὶ τιμωρῇ ἡ Βουλή. Τὸ 38 ἄρθρον τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου λέγει, ὅτι πᾶσα ἐκλογὴ, μὴ ἐνεργηθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου, εἶναι ἄκυρος. Ἡμεῖς λοιπὸν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπανορθώσωμεν τὰ πλημμελὲς τῶν καταλόγων, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγχωμεν τὰ ἐσφαλμένα καὶ ν' ἀπορρίπτωμεν τὰ κακῶς ἔχοντα. Ὅταν δὲ δυνάμεθα νὰ ἀκυρόνωμεν τὰ πλημμελῆ καὶ νὰ δεχώμεθα τὸ νόμιμον, δὲν ἔχομεν τότε ἀνάγκην νέου νόμου. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ὅλοι οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι οἱ ἐνώπιόν μας παρουσιασθέντες σ νετάχθησαν ἀπὸ τοῦ 1844, καὶ διατελοῦν ἐνεργούμενοι ἄχρι τοῦδε. Οἱ τοιοῦτοι λοιπὸν κατάλογοι εἶναι δημόσια βιβλία, εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, στατιστικοὶ πίνακες, καὶ πρέπει νὰ ἔχωσιν ἐπίσημόν τινα τάξιν, τοῦτο δὲ δύναται νὰ πράξῃ δεόντως ἡ Κυβέρνησις. Ἀφοῦ δὲ ἡ ποινικὴ ἡμῶν νομοθεσία ῥητῶς

ὁρίζει ὅτι ὁ αὐτουργὸς τῆς πλαστογραφίας τιμωρεῖται, δὲν βλέπει ἀνάγκην διορθώσεως τοῦ νόμου οὔτε εἰς τὸ μέρος τῆς διαδικασίας οὔτε εἰς τὸ περὶ προσόντων τῶν βουλευτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁρίζει ὁ νόμος τὴν ἀνὰ πᾶσαν 15 Ἀπριλίου ἐτησίαν ἀναθεώρησιν τῶν καταλόγων, δύναται νὰ τεθῇ ἡ ὑποχρέωσις, ὅτι ἅμα τις ἐνηλικιωθῇ, ὀφείλει νὰ ἐγγράφηται εἰς τὸ δημοτολόγιον, τὸ ὁποῖον θέλει εἶσθαι ἡ βάσις τῆς συντάξεως τῶν βουλευτικῶν καταλόγων, δι' οὓς πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ βιβλία κατὰ τὸν τύπον τοῦ δημοτολογίου, ἤτοι ἀριθμημένα κατὰ σελίδα, μονογραφημένα ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου καὶ ὅμοια καθ' ὅλα μὲ τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία. Ἀφοῦ δὲ πᾶς κατάλογος χρησιμεύει διὰ τὴν οἰκείαν βουλευτικὴν περίοδον, νὰ κατατίθηται ὡς βάσις τοῦ νέου καταλόγου εἰς τὰ ἀρχεῖα, καὶ νὰ συντάσσηται νέος διὰ τὴν νέαν περίοδον κατάλογος. Δὲν βλέπει δὲ ποῦ ὑφίστανται οἱ φόβοι τινῶν ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν, ἣν δύναται νὰ ἐξασκῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς ἐκλογάς. ἐνῷ πᾶσα ἐκλογικὴ ἐνέργεια ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἄρχεται καὶ εἰς τὸν λαὸν τελευτᾷ. Καὶ εἶπε μὲν ὁ βουλευτὴς Ἑρμιανίδος, ὅτι συμφέρον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐπιτυγχάνωσιν οἱ φίλοι της εἰς τὰς ἐκλογάς, καὶ διὰ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο φέρει ἀπανταχοῦ τὴν διαφθοράν· ἀλλ' ὅταν οἱ κατάλογοι συντάσσωνται, δὲν εἶναι ὡρισμένοι οἱ ὑπουργικοὶ ὑποψήφιοι, καὶ μόνον ἂν εἶχε τὴν ὑπερφυᾶ δύναμιν ἡ Κυβέρνησις νὰ προγνωρίζῃ ποίαν μερίδα θέλει ὑποστηρίξει καὶ ποίους συνδυασμοὺς θέλει ἐνεργήσει, τότε ἴσως ἐδύνατο νὰ φέρῃ ἀναλόγους ἐπὶ τῶν καταλόγων μεταβολάς. Ἤθελεν εἶσθαι λοιπὸν ἀληθέστερον ἂν ἐλέγομεν ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ νοθεύομεν τοὺς καταλόγους χωρὶς νὰ μᾶς πταίῃ οὐδείς. Οὕτω π. χ. πῶς δύνασαι νὰ τιμωρήσῃς τὸν δήμαρχον διὰ τὸ πλημμελὲς ἑνὸς καταλόγου, ὅταν ἐρωτώμενος λέγει ὅτι τοιαῦτα ὀνόματα τῷ ἀπέστειλαν οἱ πάρεδροι καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ὅτι τὰ ὀνόματα ταῦτα παρεδέχθη τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον; Μὴν ἀποδίδωμεν λοιπὸν τὴν αἰτίαν ὅπου δὲν ὑπάρχει, καὶ οἱ θέλοντες νὰ ἐξελέγξωσι τὰ σφάλματα νόμου τινὸς ἢ τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ τὸ καταδεικνύωσι διὰ τῶν πραγμάτων. Ἐνταῦθα τὸ ζήτημα εἶναι περὶ ἐκλογικῶν καταλόγων, ἡ δὲ ὑπουργικὴ ὑποψηφιότης ἔρχεται, ὡς εἶπε, μετὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν. Τί πταίει λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν καταλόγων; Πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι εἰς τὰς κρίσεις μας, καὶ ὠφελιμώτερον εἶναι νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ πταῖσμα ἀνήκει εἰς τὸν λαόν. Συμπε-

ραίνει λοιπὸν ὅτι ἡ διαδικασία τοῦ νόμου δὲν ἔχει καμμίαν ἔλλειψιν, καὶ ἡ διόρθωσις τῶν καταλόγων πρέπει νὰ γίνῃ διοικητικῶς; ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς συντάξεως αὐτῶν.

Ἐξέθηκεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ὅτι εἰς τῶν σκοπῶν, τὸν ὁποῖον προέθετο ἐπερωτήσας περὶ τῆς καταστάσεως τῶν καταλόγων καὶ περὶ τῆς εὑρέσεως μέσων θεραπείας τοῦ κοινωνικοῦ αὐτοῦ δυστυχήματος, νομίζει ὅτι ἐπέτυχε, διότι ἐδόθη ἀφορμὴ πρὸς ἔρευναν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἥτις βεβαίως εἰς τὸ μέλλον θέλει καρποφορήσει. Ἀλλὰ λαμβάνων τὸν λόγον διὰ νὰ συγκεφαλαιώσῃ τὰ λεχθέντα καὶ διὰ νὰ καταδείξῃ ἔτι μᾶλλον τὸν σκοτὸν τῆς ἐπερωτήσεως, ἀναγκάζεται νὰ ἔλθῃ εἰς ἐξετάσεις, τὰς ὁποίας παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ἔχῃ τὴν ὑπομονὴν ν' ἀκούσῃ.

Καὶ πρῶτον διὰ τῆς ἐπερωτήσεώς του σκοτὸν δὲν εἶχε νὰ ἐρευνήσῃ τὰ ἐλαττώματα τοῦ ὑπάρχοντος νόμου καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν σύνταξιν νέου, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἐκ τῶν ἐνόντων δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς μίαν ἀληθεστέραν κατάστασιν, καὶ τοῦτο, διότι ὑπάρχει μία τις ἀπάτη καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν κυβερνωμένων, ὅτι πᾶσα ἔλλειψις κοινωνικὴ πρέπει νὰ διορθοῦται διὰ νέου νόμου, καὶ ἐν τούτοις νομοθετοῦντες ὑποπίπτομεν εἰς τ' αὐτὰ ἁμαρτήματα. Εἶναι βέβαιον ὅτι πολλὰ εἰσὶ τὰ ἁμαρτήματα τοῦ ἰσχύοντος νόμου, ἀλλὰ λέγει ὅτι καὶ νέον ἂν συντάξωμεν νόμον πρὸς διόρθωσιν τῶν ἁμαρτημάτων αὐτῶν, θέλομεν πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ καταντήσει ἀποτέλεσμα, ἐὰν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἐπενεργήσῃ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς ἐνεργείας. Ἂς ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι συντάσσεται νέος νόμος. Εἰς ποῖον ὅμως θέλει ἐμπιστευθῇ ὁ νέος νόμος τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων; Βεβαίως εἰς οὐδένα ἄλλον παρὰ τὸν δήμαρχον μετὰ τῶν ἱερέων καὶ παρέδρων, καὶ ἐπομένως ἡ πρώτη βάσις θέλει εἶσθαι ἡ αὐτή, ἂν δὲ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων ἐπικρατήσῃ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς ἐνεργείας, θέλομεν καὶ πάλιν ἔχει τὰ αὐτὰ ἁμαρτήματα, διότι οἱ θέλοντες νὰ ξεσχίζουν τοὺς νόμους καὶ νὰ ἐνδύωνται μὲ τὰ ῥάκη αὐτῶν εἴτε τὴν ἐξουσίαν εἴτε τὴν βουλευτικὴν θέσιν, ἐὰν μεταχειρισθῶσι τὰ αὐτὰ μέσα πρὸς νόθευσιν τῶν καταλόγων, θέλει ἐπίσης ἐμφιλοχωρήσει δολιότης εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ νόθευσις θέλει μεταδοθῇ καὶ εἰς τὴν ἐκλογήν. Ἐὰν ὅμως εἴμεθα ἄξιοι καὶ κυβερνῶντες καὶ κυβερνώμενοι νὰ συνεργήσωμεν εἰς τὴν εἰλικρινῆ τῶν καταλόγων σύνταξιν, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ διατηρῶμεν ἐν ἀδιακόπῳ ἐνεργείᾳ ἐγ-

γυτάσιον νόμων, δημιουργοῦν μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποίαν εἰς τὰ βιομηχανικὰ Κράτη ἐργάζονται τὰ ἐργοστάσια τῶν χειροτεχνημάτων. Ἐκ τῆς ἀρχῆς δ' αὐτῆς ὁμοιόμενος ὑπέβαλεν εἰς ἀκριβῆ κατεξέτασιν ὅλα τὰ ἐλατήρια τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων καὶ κατέδειξεν ὅτι δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ψεύδους.

Διατί λοιπὸν νὰ μὴν ἀνατρέξῃ εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς; Μήπως δὲν ἔγινε πάντοτε παράνομος ἐπενέργεια εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν; Εἰς τοῦτο μάλιστα ἀνατρίσκεται τὸ ἀρχικὸν λάθος. Τὸν δῆμον ἐπεφορτίσαμεν μὲ ἀπειρόαριθμα δημοτικὰ καὶ διοικητικὰ καθήκοντα· τὸν κατεστήσαμεν στάδιον καὶ αὐτῶν τῶν ἐκλογικῶν παθῶν. Τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς μεταχειριζόμεθα ὡς ὄργανα τῆς ἐνεργείας ὅλων τῶν διοικητικῶν νόμων, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὰς μάλιστα ἠθέλησαν αἱ κυβερνήσεις νὰ καταστήσουν ὑποχείριους. Αὐταὶ ἔπαυσαν τοῦ νὰ ἐκφράζουν τὴν εἰλικρινῆ θέλησιν τοῦ λαοῦ καὶ αὐταὶ ἐχρησιμευσαν ὕστερον εἰς τὴν παράνομον ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν ἐνέργειαν εἴτε τῶν κυβερνήσεων, εἴτε τῶν φατριῶν. Διατί ν' ἀποσιωπήσῃ τὸ τοιοῦτον, ὅταν εἶναι παντογνωστὸς ἀλήθεια;

Ὅταν ὁ δήμαρχος, ὡς συμβαίνει ἐνίοτε, εἶναι ὁ ἀληθὴς διαχειριστὴς τῶν δημοτικῶν συμφερόντων, ὁ ἀληθὴς ἀντιπρόσωπος καὶ τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν θλίψεων τοῦ λαοῦ, τότε βεβαίως δὲν καταντᾷ εἰς τὴν νόθευσιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἀλλὰ προτιμᾷ ν' ἀποκρούσῃ μᾶλλον παρακινούμενος τὴν ὥθησιν ταύτην, ὅθεν καὶ ἂν προέρχηται, παρὰ νὰ ὑποκύψῃ. Ὁ δήμαρχος δὲ δὲν εἶναι, ὡς εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων, δεσμευμένος εἰς τὰς ἐνεργείας του, διότι πρὶν ἡ δημοσιεύσῃ τὸν κατάλογον ἐπιθεωρεῖ αὐτὸν καὶ, ἂν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῷ τεθνεῶτες ἢ στερηθέντες τῶν πολιτικῶν των διαιωμάτων, ἀφαιρεῖ αὐτοὺς ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ὀνόματα ἀνυπάρκτων, τῶν ὁποίων βρίθουσι δυστυχῶς οἱ κατάλογοι. Ἐὰν δὲ τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον συνεπείᾳ παραπόνων προσθέσῃ ἐν τῷ καταλόγῳ ὀνόματα μὴ ὑπαρχόντων, δὲν παραδέχεται ὅτι ὁ δήμαρχος δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ αὐτὰ κατὰ τὴν ἐπιχορηγηθεῖσαν ἐπιθεώρησιν, ὡς δὲν παραδέχεται καὶ ὅτι ἡ διοικητικὴ ἐξουσία δὲν ἔχει τίποτε νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ. Ἀληθῶς ὁ ἐκλογικὸς νόμος ἀπεμάκρυνε τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων, ἀλλ' ὅταν ὑπάρχῃ ἓν δημοτικὸν ὄργανον, τὸ ὁποῖον φανερῶς ἐνόθευσεν ὁπωσδήποτε τὸν κατάλογον, νομίζετε ὅτι ὁ ἔπαρχος δὲν ἔχει τίποτε τότε νὰ πράξῃ;

Ἀλλοίμονον εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅταν οἱ λειτουργοὶ αὐτῆς μέ-
νωσιν ἀπαθεῖς καὶ ἀνίσχυροι ἐνώπιον τῶν ἀνομημάτων. Ὁ
ἔπαρχος λοιπὸν ἔχει καθῆκον νὰ καταγγείλῃ τὸ ἀνόμημα, ἄλ-
λως, ὑποτίθεται ἢ συνεργὸς τοῦ ἀνομήματος ἢ ὑπὸ ἀδρανείας
ὅλως καταδικαστέας ἀμελήσας τὸ καθῆκόν του. Ἐκτὸς δὲ τού-
του, δὲν θέλει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ περιβάλῃ μὲ τὸ ἀπαρα-
βίαστον καὶ ἀνεύθυνον τὰς ὁρκωτικὰς ἐπιτροπάς. Τὸ ἀνεύθυνον
δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ πολιτείᾳ ἡμῶν παρὰ εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρ-
χοντα, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ εἰσὶν ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τοῦ νόμου
ἢ τουλάχιστον ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης. Ὅταν λοιπὸν αἱ
ἐπιτροπαὶ αὐταὶ ὑποπίπτουν εἰς ἔγκλημά τι, νομίζετε ὅτι ὁ νό-
μος δὲν λέγει τίποτε περὶ αὐτῶν; Ὄχι βέβαια. Ἡ δικαστικὴ
ἐξουσία ἔχει τὴν ὡς πρὸς τοῦτο δικαιοδοσίαν της. Ἀλλὰ μή-
πως καὶ τὰ ὁρκωτικὰ ταῦτα δικαστήρια δὲν ἐγεννήθησαν πολ-
λάκις διὰ τῆς νοθεύσεως καὶ τῆς εἰκονικότητος; Δὲν ἠσχο-
λήθη εἰς τὸ νὰ δώσῃ σχέδιον νέου νόμου, ὡς τινες ἐνόμισαν,
διότι διὰ τῆς ἐπερωτήσεώς του σκοπὸν δὲν εἶχε νὰ καταδείξῃ
ὅτι ὁ ὑπάρχων νόμος εἶναι ὅλως ἀνεκτέλεστος, καὶ οὔτε εἶναι
ἴδιον προβλεπτικοῦ βουλευτοῦ νὰ περιμένῃ τὴν σύνταξιν νέου
νόμου, διεμένων ὅλως ἀδιάφορος εἰς τὰ γινόμενα. Νομίζει δὲ
ὅτι τοιαῦτα φρονῶν εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς ἀληθείας ὡς εὑρίσκετο
ἐντὸς αὐτῆς καὶ ὅταν πρὸ πέντε ἢ ἓξ μηνῶν ὁ λαὸς, ἰδὼν ὅτι
ὑπῆρχε κάποια πάλη κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν, με-
τεμελεῖτο ὅτι δὲν ἦτο προπαρεσκευασμένος δι' αὐτήν. Δὲν πρέ-
πει λοιπὸν νὰ εὑρισκώμεθα εἰς θέσιν νὰ μετανοῶμεν, ἀλλ' ὀφεί-
λομεν νὰ εἴμεθα Προμηθεῖς, καὶ βεβαίως ὅταν ἠξεύρωμεν νὰ
ἐνεργῶμεν τὰ δικαιώματά μας, τότε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρ-
ξωσι καὶ ψευδεῖς ἐκλογαί. Ἠξεύρετε πόσον εἶναι πρᾶος καὶ εἰς
τὰς λέξεις, ὡς καὶ εἰς τὰς ἰδέας, καὶ βεβαίως ταῦτα λέγων
δὲν ἐννοεῖ νὰ προκαλέσῃ στάσεις, τὰς ὁποίας μάλιστα ἀπο-
τροπιάζεται. Δὲν εἶναι ὅμως ἀνάγκη στάσεων, ἀλλὰ νόμιμός
τις ὑπεράσπισις τῶν πολιτικῶν ἡμῶν δικαιωμάτων ἀρκεῖ νὰ
διαλύσῃ ὡς ἴστὸν ἀράχνης πᾶσαν βίαν. Δὲν θέλει βεβαίως νὰ
εἴπῃ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶναι ἔνοχος τοῦ καλοῦ, οὐχ ἧττον
ὅμως συντελεῖ εἰς τοῦτο καὶ ἡ ὑπάρξασα φυγοπονία τῶν πο-
λιτῶν περὶ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν καταλόγων.

Ποῖον δὲ εἶναι τὸ συμπέρασμα τῆς ἐπερωτήσεώς του; Συμ-
περαναν τινες ὑπὲρ τῆς συστάσεως ἐπιτροπῆς, ἥτις νὰ ἐνασχο-
ληθῇ εἰς τὴν σύνταξιν νέου νόμου, καὶ τὴν πρότασιν ταύτην
δὲν θεωρεῖ παράλογον, διότι, ἂν ἕκαστος βουλευτὴς ἔχῃ τὸ

δικαίωμα τοῦτο, πολὺ μᾶλλον ἡ Βουλὴ ἢ ἡ Γερουσία ὁλό-
κληρος, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Σύνταγμα λέγει ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς
προτάσεως τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα, τὴν Βουλὴν καὶ
τὴν Γερουσίαν. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐρρίφθη τυχαίως ἐν τῷ
Συντάγματι ἡμῶν, διότι ὑπάρχουν Συντάγματα τὰ ὁποῖα ἀπο-
κλείουν τοῦ δικαιώματος τῆς προτάσεως τὰ νομοθετικὰ Σώ-
ματα, καὶ τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἐδαψί-
λευσεν εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ Λουδοβῖκος ΙΗ', τοιαῦτα δὲ Συντάγ-
ματα εὑρίσκονται καὶ εἴς τινα Γερμανικὰ Κράτη ἀλλὰ τὰ
Συντάγματα ταῦτα ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅτι ὅλη ἡ κυ-
ριαρχία εὑρίσκεται ἐναποτεταμιευμένη εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρ-
χοντα, τὰ δὲ νομοθετικὰ Σώματα εἶναι κυρίως συμβουλευτικά.
Δὲν θεωρεῖ λοιπὸν ἀντισυνταγματικὴν τὴν πρότασιν, μολονότι
ὁ κανονισμὸς ἡμῶν δὲν προεῖδε τὴν περίστασιν ταύτην, ἀλλὰ
μόνον ἐκείνην, καθ' ἣν εἰς βουλευτὴς φέρει πρότασιν. Ἡ σιωπὴ
ὅμως τοῦ κανονισμοῦ οὐδέποτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία
ἄρνησις ἑνὸς δικαιώματος ῥητῶς καθιερωθέντος ἐν τῷ 16 ἄρ-
θρῳ τοῦ Συντάγματος. Ἐὰν λοιπὸν ἡ Βουλὴ παραδεχθῇ τὴν
πρότασιν ταύτην, ἂν καὶ καινοφανῆ, οὐ μόνον δὲν ἀντιπράττει,
ἀλλὰ καὶ συναινεῖ καὶ πιστεύει ὅτι θέλει ἀποτελέσει καὶ μέ-
ρος αὐτῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ κατάρτισις ἑνὸς νόμου δὲν ἐξαρτᾶ-
ται ὑπὸ μόνης τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Γερουσίας, ἐκ τῆς
κυρώσεως καὶ ἄλλων περιπετειῶν, καὶ ἐπειδὴ διὰ τοῦτο δύ-
ναται νὰ προκύψῃ βραδύτης, προτείνει πλησίον τῆς προτάσεως
τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος νὰ συστήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Κυβέρ-
νησιν καὶ τὴν εἰλικρινῆ τῶν καταλόγων ἐπιθεώρησιν, ἐγγιζού-
σης ἤδη τῆς ἐποχῆς ταύτης.

Πρυσέθηκεν ἕτερος, ὅτι σαφέστερον καὶ γνωστότερον ἀντι-
κείμενον τοῦ προκειμένου δὲν ὑπάρχει, καὶ διὰ τοῦτο δύναται
νὰ ἐξελέγξῃ οὐ μόνον τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀττικῆς, ἧς ἀντιπρό-
σωπος εἶναι, γενόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐπαρχίαις,
ὡς γνωστὰ τοῖς πᾶσι καταστάντα. Ἀλλ' ὁ βουλευτὴς Πανε-
πιστημίου διὰ τῆς ἐπερωτήσεώς του μᾶς προσήγαγεν εἰς μίαν
μόνην ἄκραν τοῦ ὅλου ζητήματος, διότι οἱ βουλευτικοὶ κα-
τάλογοι εἶναι βεβαίως μία μόνον ἄκρα τοῦ ὅλου, ὅλον δὲ εἶναι
ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν. Παρημελήθη, εἶπεν, ἡ σύνταξις τῶν
καταλόγων, καὶ τὴν παραμέλησιν ταύτην ἀπέδωκεν εἰς τὴν φυ-
γοπονίαν τῶν ἐκλογέων. Εἰς τί ὅμως ἤθελεν ὠφελήσει ἡ ἀκρι-
βὴς τοῦ καταλόγου σύνταξις, ὅταν κατόπιν ἡ ἐκλογὴ ἐπρό-
κειτο νὰ νοθευθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιτυχίας ὡρισμένων

προσώπων; Καὶ δὲν ἤθελε θεωρηθῇ σκαιὸς καὶ μάταιος ὁ πολεμῶν περὶ πράγματος, τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἤθελε τὸν ὠφελήσει ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα; Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ κακὴ τῶν καταλόγων σύνταξις τὸ κύριον κακὸν, διότι ἔρχεται κατόπιν ἡ ἐκλογὴ, ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας τῆς ὁποίας ἀπεθάρρυνε τὸν πολίτην καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ παραιτῆται πάσης προηγουμένης ἐργασίας. Ποῦ ὅμως ἔχουσι τὴν πηγὴν των τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ποῖος τῆς θεραπείας αὐτῶν ὁ νόμος; Σφάλλει ἄρα ὁ νόμος; Ὄχι, κατ' αὐτὸν, διότι ὁ νόμος προεῖδε καὶ ἐκανόνισε τὰ πάντα, ἀλλ' ἴσως ἐνιαχοῦ ἔχει καὶ ἀνάγκην συμπληρωτικῶν τινων διατάξεων. Ὅ,τι ὅμως ἐλλείπει ἀπὸ τὸν νόμον, τοῦτο εἶναι τὸ οὐσιωδέστερον. Οὐδεὶς νόμος δύναται νὰ εἶναι τοιοῦτος, ἐὰν δὲν περιέχῃ καὶ ποινικὰς διατάξεις, νόμος δὲ τοιοῦτος εἶναι ἁπλῆ παραίνεσις καὶ ἡ παραίνεσις ἠξιούρομεν ὁποίαν ἔχει ἐπιρροήν. Ὁ φορολογικὸς νόμος βεβαίως ἤθελε μένει ἀνεφάρμοστος, ἐὰν δὲν περιεῖχε καὶ ποινικὰς διατάξεις. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν ἐκλογικὸν νόμον, εἴπατε τίς ποτὲ καθ' ὅλον τῆς ἐφαρμογῆς του τὸ διάστημα ἐτιμωρήθη διότι παρέβη αὐτὸν, καίτοι καταμηνυθείς; Ὅ,τι λοιπὸν ἐνεψύχωσε καὶ τὴν κακὴν τῶν καταλόγων σύνταξιν καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο κακὸν γίνεται κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν εἶναι ἡ ἀτιμωρησία τῶν ἐγκλημάτων. Τίς νοθεύσας τοὺς καταλόγους ἐτιμωρήθη ποτὲ διὰ τοῦτο; Ἀλλὰ πόθεν ἡ ἀτιμωρησία αὕτη; Διότι ὁ ἐκλογικὸς νόμος, ὑπαγόμενος εἰς τὴν διοικητικὴν ἐνέργειαν, ὑπεκρεύγει τῶν δικαστηρίων τὴν ἁρμοδιότητα, καὶ ἑπομένως διὰ νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην ὁ δήμαρχος ὡς νοθεύσας τὸν κατάλογον, ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἡ ἄδεια τοῦ ὑπουργείου, καὶ τοιαύτη ἄδεια δὲν δίδεται, διότι ἡ πρᾶξις ἐγίνετο ἐν γνώσει τοῦ ὑπουργείου, ὁ δὲ δήμαρχος, πράττων τὴν νόθευσιν, οὐ μόνον εἶχε τὴν βεβαιότητα ὅτι θέλει μείνει ἀτιμώρητος, ἀλλ' ἐκινδύνευε καὶ νὰ παυθῇ τῆς θέσεώς του ὡς ἀνίκανος, ἐὰν ἐτόλμα ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν τοιαύτην ἀπαίτησιν.

Ἔρχεται κατόπιν τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ καταστρέψῃ ὅλην τὴν ἐργασίαν τοῦ δημάρχου ὑπὲρ τῆς μερίδος, εἰς ἣν ἀνήκει. Ἀλλὰ ποίαν τιμωρίαν δύναται νὰ ὑποστῇ τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον, ἀφ' οὗ οὐδεμίαν τῷ ἐπιβάλλει ὁ νόμος; Ἐπέρχονται ἀκολούθως αἱ ἐρωτητικαὶ ἐπιτροπαί, αἵτινες περιέχουσι μὲν μίαν τινα ἐγγύησιν κατὰ τῆς δολιότητος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐγγύησις αὕτη ἐκλείπει, διότι εἴδομεν ὅτι, ὅταν αὗται δὲν ἀνῆκον εἰς τοὺς ὑποψηφίους, ἀπεβάλλοντο

διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, καὶ οὕτω τὸ στάδιον τῆς καταχρήσεως ἔμεινεν ἀνοικτόν. Τελευταῖον ἔρχεται ἡ ἐξέλεγξις τῆς Βουλῆς, ἥτις ὅμως, μὴ δυναμένη νὰ ἐπέμβῃ εἰς ὅλην τῶν γεγονότων τὴν λεπτομέρειαν, ἀποφασίζει ἐν τῇ κυριαρχίᾳ της κατὰ συνείδησιν.

Ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ ἐκλογικὸς νόμος δὲν δίδει τὰς ἀπαιτουμένας ἐγγυήσεις εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ εἰλικρινῆ διεξαγωγὴν τῶν βουλευτικῶν ἐνεργειῶν, οὐχὶ διότι δὲν περιέχει διατάξεις ὀρθὰς καὶ δὲν προβλέπει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν τοιαύτην διεξαγωγὴν μέσα, ἀλλὰ διότι, μὴ περιέχων ποινικὰς διατάξεις, κατήντησε νόμος παραινετικός.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι ζητήσας τὸν λόγον δὲν ἐπλανᾶτο ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ ὅτι δύναται νὰ προσθέσῃ πολλὰ εἰς ὅσα ἐρρέθησαν, καὶ οὔτε ἤθελε μάλιστα ἀναβῇ τὸ βῆμα, ἐὰν εἰπόντος τοῦ διαδεχθέντος τὸν πρόεδρον ἀντιπροέδρου, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος δὲν ὑπεστηρίχθη, δὲν ἠναγκάζετο ἀπὸ τῆς θέσεώς του νὰ ἀπαντήσῃ, ὅτι τὴν ὑποστηρίζει αὐτός. Ἐπειδὴ ὅμως συναινεῖ εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν ὑπό τινας ὅρους, διὰ τοῦτο ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ δώσῃ διασαφήσεις τινας.

Ἂν καὶ θεωρεῖ ἀξιέπαινον τὴν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου δοθεῖσαν ἀφορμὴν εἰς τὴν προκειμένην συζήτησιν, ἐπειδὴ ὅμως πρὸ πάντων ἔχει ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἀτελείας τοῦ περὶ δήμων νόμου, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐκλογικὸς νόμος ἔχει στενὴν καὶ ἄμεσον μετ' αὐτοῦ συνάφειαν, εἰς δύω δὲ κατὰ συνέχειαν, ἂν ὄχι εἰς τρεῖς, Β. λόγους ἐδόθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἡ ἐπίσημος ὑπόσχεσις περὶ τῆς διορθώσεως τοῦ περὶ δήμων νόμου, τὰ δὲ συγκροτοῦντα τὸ σημερινὸν ὑπουργεῖον πρόσωπα εἰσὶν ἐξακολούθησις τῆς αὐτῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης, τῆς ὁποίας μέλη τινὰ ἐξακολουθοῦσι νὰ μένωσιν ἐν αὐτῷ, διὰ τοῦτο θεωρεῖ πρακτικώτερον τὸ νὰ ἐρωτήσῃ πρῶτον τὸ ὑπουργεῖον τί ἔπραξε πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἐπισήμου ἐκείνης ὑποσχέσεώς του, καὶ ἂν σκοπεύῃ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν σύνοδον νὰ παρουσιάσῃ τὸν νέον περὶ δήμων νόμον, καθ' ὅσον, τροποποιουμένου οὕτω ἐπὶ τὰ κρείττω τοῦ νόμου αὐτοῦ, ὅστις εἶναι ἡ βάσις τοῦ ἐκλογικοῦ, ἤθελεν εἶσθαι ὅλως πρόωρος ἡ σήμερον εἰσαγωγὴ νέου περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμου. Ἡ ἐνέργεια ἑπομένως τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος προταθείσης ἐπιτροπῆς, ἐὰν αὕτη ἐπραγματοποιεῖτο, νομίζει ὅτι ἤθελε περιορισθῇ ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ σημερινοῦ νόμου, αἵτι-

νες ἀφορῶσι τὸν καταρτισμὸν τῶν καταλόγων, καὶ τοῦτο ἴσως διὰ τῆς ἐπιβολῆς ποινῶν κατὰ τοῦ παραβάτου τῶν διατάξεων αὐτοῦ.

Παραδεχόμενος δὲ ὡς ὀρθὰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ βουλευτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, δὲν συμμερίζεται τὴν ἰδέαν τῶν πιστευόντων ὅτι ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ δύναται νὰ ἐπιλθῃ διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐνεργείας τῶν διοικητικῶν ἢ ἄλλων ἀρχῶν, διότι τὴν τοιαύτην ἀναμίζιν ἡ πεῖρα τῷ ἐδίδαξεν ὅτι ὀφείλει νὰ τὴν ἀποφύγῃ μετὰ δυσπιστίας, καὶ ἡ κοινὴ γνώμη, ἂν δὲν ἀπατᾶται, συμμερίζεται τὴν δυσπιστίαν αὐτήν. Δὲν πρέπει δὲ καὶ νὰ προσδοκῶμεν τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἐκ τῆς εἰς βαθμὸν ἀνώτερον ἀναμίξεως τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, καὶ ἀπόδειξιν τούτου ἔχομεν τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ναυάγιον τῶν ἐκλογικῶν μας πραγμάτων ἐφ' ὅλων τῶν κυβερνήσεων καὶ ἐφ' ὅλων τῶν συστημάτων, ἅτινα κατὰ καιροὺς ἐκυβέρνησαν τὴν πολιτείαν μας, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπόλυτος σιωπὴ τοῦ ὑπουργείου εἶναι μετριόφρων ἴσως ἀναγνώρισις τῆς ἀδυναμίας του πρὸς τὴν κατάπαυσιν νοσήματος, ῥιζικὴν ἀπαιτοῦντος ἐγχείρισιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτυχῶς κατ' αὐτὸν μετὰ τοῦ περὶ τὴν διάγνωσιν τῶν ζητημάτων κοινοβουλευτικοῦ ἐκείνου ἐνστίκτου, τὸ ὁποῖον πολλάκις διέκρινε τὸν βουλευτὴν Ἑρμιονίδος, ἔθεσεν οὗτος τὴν χεῖρα κατ' εὐθείαν ἐπὶ τῆς πληγῆς. Καὶ ἀληθῶς, ἀπελπισθέντες ἐκ τῆς πείρας τῆς διὰ διοικητικῶν μέσων τοῦ νοσήματος θεραπείας, ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι αὕτη ἀπαιτεῖται νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτοῦ τοῦ βουλευτικοῦ Σώματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κυρίως ἐπενεργεῖ τὸ νόσημα. Εἰς τὴν πρωτοβουλίαν λοιπὸν τοῦ Σώματος τούτου ὀφείλομεν νὰ στρέψωμεν ὅλας ἡμῶν τὰς ἐλπίδας, καὶ διὰ τοῦτο μεγάλως εὐχαριστήθη διὰ τὴν εἰσαισθησίαν τῆς Βουλῆς, τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ ἐπέδειξε δι' ἀπαρσακείας τῶν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἐπιδ. Λιμπρᾶς ῥηθέντων ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τῆς πρωτοβουλίας, τὸ ὁποῖον κατὰ κανόνα μὲν γενικὸν ἠθέλησε ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ μόνον εἰς τὰ νομοθετικὰ Σώματα. Ἀλλ' ἀνεχόμενοι ἀτοπήματα, τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ δικαιώματος τῆς πρωτοβουλίας ἠδυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν, καὶ μετὰ ζηλοτυπίας διεκδικοῦντες μόνον τὸ δικαίωμα, τοῦ ὁποίου ἀμελοῦμεν νὰ κάμωμεν χρῆσιν καὶ τὸ ὁποῖον τὸ Σύνταγμα ἐχορήγησεν εἰς ἡμᾶς, δὲν φαινόμεθα ἆρά γε ἄδικοι ἀγανακτοῦντες διὰ τὴν ἁπλῆν περιγραφὴν τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν καταστάσεως; Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ ἀποδειχθεῖσα αὕτη λύπη, τὴν ὁποίαν μᾶς προξενεῖ ἡ περιγραφὴ τῆς κατα-

στάσεώς μας, ἐμπαίνει ἴσως ὅτι εὑρισκόμεθα ἤδη εἰς τὰ ὅρια μεταξὺ τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ ἓν ἀνδρικώτερον βῆμα διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν ὀρθὸν τῆς πρωτοβουλίας δρόμον. Καὶ ἀληθῶς λυπηρὸν εἶναι τὸ νὰ μὴ ἔχωμεν καθ' ὅλον τὸν συνταγματικὸν ἡμῶν βίον εἰμὴ τρία μόνον παραδείγματα τῆς χρήσεως τοῦ μεγάλου τούτου δικαιώματος, τὴν πρότασιν δηλ. τοῦ ἄλλοτε βουλευτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Πλλληκα, περὶ καταργήσεως τοῦ πολιτικοῦ θανάτου, τὴν τοῦ βουλευτοῦ Φθιώτιδος Χουρμούζη περὶ τροποποιήσεως τῆς διατάξεως τοῦ περὶ διαμονῆς τῶν ἀξιωματικῶν νόμου, αἵτινες, ἀμφότεραι ψηφισθεῖσαι ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, δὲν ἔλαβον τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος, καὶ τελευταίαν τὴν παρὰ τοῦ σήμερον ὑπουργοῦ, τότε δὲ βουλευτοῦ Καλαβρύτων περὶ χορηγίας τῆς ἀναγκαιούσης δαπάνης διὰ τὴν μετ' ἐπισημότητος πανήγυρισιν τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος ἀπὸ τῆς αἰσίας εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως.

Δυνάμενοι λοιπὸν νὰ κάμωμεν χρῆσιν τοῦ μέσου τούτου, διατί νὰ καταφύγωμεν καὶ σήμερον εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἀναμένοντες παρ' αὐτοῦ ὅ,τι ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ πράξωμεν; Ἄλλως τε καὶ ἡ κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Βουλῇ ἕδρας ἀπουσία τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ δὲν εἶναι ἴσως ἔμμεσος ἀπόδειξις, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐνδιαφέρεται πολὺ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, θεωροῦν ἴσως ὅτι διαφεύγει τὴν μετ' ἐπιτυχίας ἐπεξεργασίαν του; Καὶ τῷ ὄντι ἡ αὔξησις τῆς τοιαύτης ἐνεργείας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας δὲν εἶναι κατ' αὐτὸν εὐκταία. Ἐπὶ τουρκοκρατίας, ὑπὸ τὸν βαρὺν ἐκεῖνον ζυγὸν τοῦ αὐθαιρέτου δεσποτισμοῦ, τὸ κοινοτικὸν σύστημα καὶ ἡ ναυτιλία εὑρίσκοντο εἰς ἀνθηρὰν ἀληθῶς κατάστασιν, διότι τὸ αὐτοτελὲς καὶ αὐτοδιοίκητον τῶν κοινοτήτων καὶ ἡ εὐτυχὴς κατάστασις τῆς ναυτιλίας κατὰ μέγα μέρος ὀφείλονται εἰς τὴν ἀποχὴν πάσης ἐπ' αὐτῶν ἐπεμβάσεως τῆς ἄλλως βαρβάρου ἐκείνης ἐξουσίας καὶ παντὸς μέτρου ἢ διατάξεως περὶ αὐτῶν. Τὸ αὐτοτελὲς δὲ τῶν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν κυβερνωμένων ἐκείνων κοινοτήτων καὶ ἡ εὐτυχία τῆς ναυτιλίας ἡμῶν προκτοίμασαν καὶ ἔφεραν εἰς πέρας τὴν ἔνδοξον ἡμῶν ἐπανάστασιν. Δίκαιον οὖτοι λοιπὸν ἐκ τοῦ παραδείγματος τούτου φρονῶν, ὅτι οὐχὶ διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἐνεργείας τῶν διοικητικῶν ἢ ἄλλων ἀρχῶν ἐπὶ τῶν ἐκλογικῶν πραγμάτων, ἀλλὰ διὰ τῆς πολιτικῆς ἠθικοποιήσεως καὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν δημοτικῶν διὰ νόμου τελειοτέρου καὶ ἀκριβῶς πρὸ πάντων ἐφαρμοζομένου θέλο-

μεν ἐπιτύχει τὴν ἐξάλειψιν ἀσχημιῶν, καθ'ὧν σήμερον ὁλόκληρος ἡ κοινωνία ἡμῶν ἐξανίσταται. Ὁ δῆμος παρ' ἡμῖν εἶναι ἡ βάσις καὶ ἡ μονὰς ὁλοκλήρου τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν οἰκοδομήματος καὶ ἐπ' αὐτοῦ κυρίως ὀφείλομεν νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας, ἡ δὲ παρουσίασις νέου περὶ δήμων νόμου ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι ἡ πρωτίστη μέριμνα τῆς κυβερνήσεως, κατόπιν δὲ ταύτης μόνον πρέπει νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ ἐκλογικὸς νόμος, διὰ τὴν παρουσίασιν τοῦ ὁποίου ἐδόθη ὑπόσχεσις ἐν τινι Β. λόγῳ.

Ἂν δὲ καὶ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες βλέπουσι μὲ ἄγριον ὄμμα τὸν ὑπάρχοντα βουλευτικὸν νόμον, καθόσον ἀνήκει εἰς ἐπαρχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ βουλευτικοῦ καταλόγου ἀσχημίαι οὐδέποτε ἔλαβον χώραν, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰκάζει ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ πραγματοποιηθῶσι, καίτοι ἰσχύοντος τοῦ ὑπάρχοντος νόμου, μολονοῦτο εὐχαρίστως θέλει παρέξει καὶ αὐτὸς τὴν ταπεινὴν σύμπραξίν του εἰς οἱονδήποτε βουλευτὴν ἡ ὁμάδα συναδέλφων ἤθελεν ἐπιχειρισθῆ τὴν διὰ πρωτοβουλίας μεταρρύθμισιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου· φρονεῖ ὅμως ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἢ ὁ διορισμὸς ἐπιτρο-τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς προσκρούει εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ διαγραφόμενα περὶ τοῦ τρόπου τῶν ὑπὸ βουλευτῶν γινομένων προτάσεων. Διατυπώσεις τινὲς περιβάλλουσιν αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν, καὶ διὰ τοῦτο συμφώνων μὲ τὸ πνεῦμα τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος, ἂς τῷ ἐπιτραπῇ νὰ συστήσῃ κατὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς προτάσεώς του τὴν τήρησιν τῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ διαγραφομένων διατυπώσεων. Ὡς πόρισμα δὲ τῆς ἀγορεύσεώς του ἐλπίζει ν' ἀκούσῃ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἐὰν προτίθεται ταχέως νὰ ὑποβάλῃ τὸν τοσάκις ἐπισήμως ὑποσχεθέντα νέον δημοτικὸν νόμον, πρόδρομον πάσης λογικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν ἐκλογικῶν διατάξεων.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐτήρησε σιωπὴν, διότι ὤφειλε νὰ τηρήσῃ τοιαύτην. Κἰς συζήτησιν ἀκαδημαϊκὴν περὶ ἀτελειῶν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ μέρος, διότι αἱ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ἰδέαι του δὲν εἶναι ἴσως εἰσέτι καθαρῶς ἐσχηματισμέναι. Τὸ ὑπουργεῖον διὰ τοῦ Β. λόγου δὲν ὑπεσχέθη εἰμὴ τὴν παρουσίασιν μόνον τοῦ περὶ δήμων νόμου, ἀπέσχε δὲ τῆς ὑποσχέσεως καὶ περὶ τῆς παρουσιάσεως τοῦ ἐκλογικοῦ, διότι περὶ αὐτοῦ δὲν εἶχεν εἰσέτι σκεφθῆ ὡρίμως. Οὐχ ἧττον ὅμως δύναται νὰ διαβεβαιώσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἔχει

ἤδη ὑπ' ὄψιν σχέδιον τοιούτου νόμου, ἀλλὰ δὲν δύναται καὶ νὰ ὑποσχεθῇ, ὅτι θέλει δυνηθῆ καὶ νὰ τὸ παρουσιάσῃ εἰς τὰς Βουλὰς ἐντὸς τῆς παρούσης συνόδου. Τὸ ὑπουργεῖον ἀνεγνώρισεν ὅτι ὁ περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμος ὡς καὶ ὁ περὶ δήμων, οἵτινες τοταύτην ἔχουσι μεταξύ των σχέσιν, ἔχουσι καὶ ἀνάγκην διορθώσεως, ἀλλ' ἐνόμισε καλὸν ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ περὶ δήμων νόμου καὶ αὐτὸν ἴσως ταχέως θέλει παρουσιάσει, ἐὰν δὲ τὰ συγκροτοῦντα τὸ παρὸν ὑπουργεῖον πρόσωπα διαμείνωσιν εἰς αὐτὸ, ἐλπίζει ὅτι κατὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον θέλουσι δυνηθῆ νὰ φέρωσι καὶ τὸν περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς πρωτοβουλίας, τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔχει τίποτε ν' ἀντείπῃ ἐπὶ ἑνὸς δικαιώματος τῆς Βουλῆς, τὸ ὁποῖον τῇ χορηγεῖ τὸ Σύνταγμα, ἀρκεῖ μόνον νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὸν κανονισμόν της, ὅστις ἦλθε νὰ δώσῃ ὕπαρξιν εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ Συντάγματος διάταξιν, καὶ κατὰ τοῦτο συμφωνεῖ μετὰ τοῦ τελευταίου ἀγορεύσαντος βουλευτοῦ Ὕδρας.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ζητήσαντος νὰ συστήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν εἰλικρινῆ τῶν καταλόγων ἐπιθεώρησιν, ἂν καὶ δὲν ἀνεπτύχθησαν ἀρκούντως τὰ σφάλματα τοῦ νόμου, παρατηρεῖ ὅμως ὅτι ὁ ἰσχύων ἐκλογικὸς νόμος ἀπέκλεισε τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν πάσης μετοχῆς εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων, καὶ ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἢ μέσα παραινετικὰ πρὸς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς πρὸς τὸν ἀληθῆ τῶν καταλόγων καταρτισμόν, καὶ τῶν μέσων αὐτῶν θέλει κάμει χρῆσιν κατὰ τὴν παροῦσαν μάλιστα ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐγγίζει ἡ κατὰ τὸν νόμον ἐκδίκασις τῶν βουλευτικῶν καταλόγων.

Ἐπαναλαβόντος δὲ τοῦ βουλευτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ὅτι ἀρκεῖται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ δοθεῖσαν ἐξήγησιν, ἂν ἡ Βουλὴ νομίζῃ ὅτι ἡ ἐξήγησις αὕτη ἐξηγεῖ τὴν ἰδέαν του· ἡ Βουλὴ ἀρκέσθη εἰς τὰ λεχθέντα καὶ εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ δοθείσας διαβεβαιώσεις.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν βουλευτῶν Γ. Πλαπούτα καὶ Α. Ἀντωναπούλου, ἡ Βουλὴ ἐχορήγησεν αὐτοῖς ὑπὸ τὸν ὅρον μηνιαίαν ἄδειαν ἀπουσίας.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀνεβλήθη ἐπὶ τὴν προσεχῆ παρασκευὴν ἡ συζήτησις τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Τριφυλίας περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγειλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν συζήτησιν τῶν περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ προτεινομένων δικαιωμάτων νομοσχεδίων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χριστόπουλος.
Α. Βενιζέλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΓ'.

Τῆς 25 Φεβρουαρίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεβλήθη ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν ἐπὶ τὴν αὔριον.

Προσελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἔκθεσίν τε καὶ νομοσχέδιον περὶ νέου φορολογικοῦ συστήματος, ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

« Ὁ φόρος εἶναι ἀναγκαία εἰσφορὰ, ἣν ὀφείλει ἕκαστος πρὸς συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας. Ὅταν οἱ φόροι δὲν χρησιμεύωσι πρὸς αὐτὸν καὶ μόνον τὸν σκοπὸν, ὅταν εἴτε διὰ τὴν ἄνισον καὶ κακὴν αὐτῶν διανομὴν, εἴτε διὰ τὴν κακὴν αὐτῶν χρῆσιν, ἢ διότι εἰσὶν ὑπερογκοι, ἔχωσιν ὡς συνέπειαν τὴν ἐλάττωσιν τῶν κεφαλαίων καὶ τὴν παρεμβολὴν προσκομμάτων εἰς τὴν κοινωνικὴν πρόοδον, οἱ φόροι τότε ἀποβαίνουσιν ἄδικοι καὶ κακοί. Τοιοῦτοι κινδυνεύουσι ν' ἀποβῶσι παρ' ἡμῖν οἱ ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς ἐπιβαλλόμενοι φόροι ὡς ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος συστήματος τῆς φορολογίας, καὶ τοῦ συστήματος τούτου τὴν ἀντικατάστασιν προτίθεται τὸ ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον.

Τὸ καθεστὼς σύστημα ἀποδεκατίζει τὴν ἀκαθάριστον παραγωγὴν, βεβαιουμένην ἑκάστοτε δι' ἐπιστατῶν ἢ ἐνοικιαστῶν· ὑπ' αὐτὸ ὁ καλλιεργητὴς δὲν εὑρίσκει ἀποκλειστικὸν συμφέρον εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καλλιεργείας καὶ εἰς τὴν καταβολὴν κεφαλαίων καὶ ἐκτενεστέρας φιλοπονίας πρὸς ἐπίτευξιν μεγαλειτέρων ὠφελειῶν, καθόσον τοὺς καρποὺς τοιούτων βελτιώσεων ἀπορροφᾷ κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ ἀποδεκάτωσις· τὸ σύστημα αὐτὸ ἀνήκει εἰς ἐποχὰς μᾶλλον ἡμιβαρβάρους, καθ' ἃς ἡ φύσις καὶ ὁ σκοπὸς τῶν φόρων εἶναι ἄγνωστος καὶ καθ' ἃς ἐλλείπει ἡ ἐπιστήμη, ἱκανὴ νὰ χειραγωγήσῃ τὴν κοινωνίαν εἰς τὴν δικαίαν καὶ κανονικὴν τῶν φόρων ἐπιβολήν. Ἀνήκει τέλος πάντων εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας τῆς Πατρίδος καὶ εἶναι ἀναχρονισμὸς, τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν ν' ἀπορύγωμεν.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου ἐπιβολὴ τοῦ φόρου προσκρούει εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἴσης καὶ δικαίας διανομῆς τῶν φόρων, ἀρχὰς τὰς ὁποίας καθιέρωσε τὸ Σύνταγμα, καὶ ἔχει ὡς βάσιν τὴν ἀνισότητα, διότι λαμβάνει τὸ αὐτὸ ποσοστὸν φόρου ἀπὸ διαφόρους παραγωγὰς, ἑκάστης τῶν ὁποίων τὸ καθαρὸν εἰσόδημα διαφέρει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ πολὺ ἀπὸ τὸ τῶν ἄλλων· ἓν στρέμμα γῆς π. χ. εἰς Ἕλος τῆς Σπάρτης παράγει δεκαπλασίως περισσότερον, παρ' ὅσον παράγει ἓν στρέμμα γῆς εἰς Λακωνίαν, ἐνῷ διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐν Λακωνίᾳ γῆς ἀπαιτοῦνται περισσότερα ἔξοδα καὶ κόποι. Λαμβάνοντες λοιπὸν τὸν αὐτὸν φόρον ἀφ' ἑκάστης παραγωγῆς, λαμβάνομεν ἀπὸ τὴν μίαν πολὺ περισσότερον, ἴσως τὸ ὅλον, ἀπὸ δὲ τὴν ἑτέραν πολὺ ὀλιγώτερον, ἴσως τὸ δεκατημόριον μόνον. Διὰ τῆς ἀνίσου ταύτης φορολογίας οἱ πολῖται ἀδικοῦνται, αἱ δὲ κατωτέρας ποιότητος γαῖαι ὄχι μόνον δὲν δύνανται νὰ συναγωνισθῶσιν, ἀλλ' οὔτε κἂν νὰ καλλιεργηθῶσιν ἁπλῶς, διότι ὁ φόρος ἀπορροφᾷ τὸ ὅλον εἰσόδημα, ἢ τοὐλάχιστον μειόνει αὐτὸ τόσον ἐπαισθητῶς, ὥστε καθιστᾷ ἀνεπικερδῆ τὴν καλλιέργειαν. Φορολογοῦντες τὴν ἀκαθάριστον πρόσοδον ἀντὶ νὰ ἐπιβάλλωμεν τὸν φόρον ἐπὶ τῆς καθαρᾶς, φορολογοῦμεν τὰ πρὸς παραγωγὴν καταβαλλόμενα κεφάλαια, τὰ ὁποῖα ἐφορολογήθησαν ὅταν παρήχθησαν· ἡ ἄδικος δὲ αὕτη φορολογία, ἐπαναλαμβανομένη, ἐξαντλεῖ ἐπὶ τέλους αὐτὰ καὶ ξηραίνει τὰς πηγὰς τῆς παραγωγῆς. Ὑπὸ τοιοῦτον σύστημα ἡ καλλιέργεια ἀδύνατον εἶναι νὰ προοδεύσῃ καὶ νὰ καταβληθῶσι κεφάλαια. Ἰδοὺ διατί ἐν Ἑλλάδι ἡ καλλιέργεια, ἡ ὑπὸ τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιάσεως ἰδίως διεπομένη, δὲν προώδευσε καὶ ἡ παραγωγὴ μένει σχεδὸν ἡ αὐτὴ, ἐνῷ καὶ τὰ κεφάλαια ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ αἱ γεωργικαὶ χεῖρες ἐδιπλασιάσθησαν, ἐπιδοθεῖσαι ὅμως εἰς ἄλλου εἴδους ἐργασίας καὶ καλλιεργείας, ἐνῷ ἡ σπορὰ, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων, περιωρίσθη εἰς ὅ,τι ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς οἰκογενείας τοῦ γεωργοῦ, ὅστις, ἐνόψῳ στερεῖται ἄλλης περιουσίας καὶ κεφαλαίων, εἶναι ἠναγκασμένος νὰ οἰκονομῇ οὕτω τὸν ἄρτον του, μὴ λογιζόμενος τὴν ἐργασίαν του, οὔτε ἠναγκασμένος ὢν νὰ κατα-

βάλλῃ ἔξοδον κανὲν πρὸς ἀπόκτησιν γῆς, καθόσον ἐν Ἑλλάδι, ὡς εἶναι γνωστὸν, ἕκαστος δύναται νὰ καλλιεργήσῃ ἐθνικὴν γῆν πληρόνων ἐπὶ τῆς παραγωγῆς μόνον ποσοστὸν ὡς δικαίωμα ἐπικαρπίας· ὅπου ὅμως δὲν ὑπάρχει ἡ εὐκολία αὕτη καὶ ἡ γῆ ἀγοράζεται, ἢ ὅπου αἱ καταστάσεις ἤρχισαν βελτιούμεναι καὶ ὁ γεωργὸς ἀπέκτησε καὶ ἄλλην τινὰ πρόσοδον, ἡ σπορὰ ὑπεχώρησεν εἰς τὴν φυτουργίαν, καὶ εἶναι γνωστὸν ἤδη ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν ἄλλοτε σιτοφόρων πεδιάδων ἐκαλύφθησαν ἀπὸ φυτείας· ἡ κατάσασις τῆς καλλιεργίας θέλει χειροτερεύσει ἔτι μᾶλλον, ἐὰν, ἐνῷ τὰ περὶ ἡμῶν βελτιοῦνται, ἡμεῖς ἐξακολουθήσωμεν φορολογοῦντες τὴν ἐργασίαν καὶ τὰ κεφάλαια. Ἡ γεωργία, ἡ πρώτη αὕτη βάσις τῶν κοινωνιῶν, ἐν Ἑλλάδι ἰδίως, δὲν ἔχει ἀποστολὴν νὰ χορηγῇ γλίσχρως τὸν ἄρτον εἰς τὸν γεωργὸν μόνον, νὰ μὴ χρησιμεύσῃ δὲ ὡς πηγὴ πλούτου. Οἱ προσπαθοῦντες νὰ τὴν προστατεύσωσι διὰ φόρων, δασμῶν καὶ ἄλλων ἀπαγορεύσεων, ἵνα καταστήσωσι τὸ προϊὸν αὐτῆς μονοπώλιον ἐν τῷ τόπῳ μόνον, δὲν χορηγοῦν ἀμοιβὴν δικαίαν καὶ ἐπωφελῆ εἰς τὴν γεωργίαν, οὔτε ἀσφαλίζουν τὴν πρόσοδόν της· ὑποβοηθοῦσι μόνον τὴν στασιμότητα καὶ τὴν ἀπραξίαν. Ἂς μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις δὲν δύναται νὰ εἶναι τέκνον τῶν φόρων καὶ ἀπαγορεύσεων· ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτον σύστημα ἡ ἐρήμωσις καταλαμβάνει τὰς εὐφόρους καὶ καλὰς πεδιάδας. Ἡ γεωργία ἐν Ἑλλάδι θέλει εἶσθαι ἐπὶ πολὺν ἔτι χρόνον ὁ μόνος οὐσιώδης πόρος μετὰ τὰς προφάτους μάλιστα περιπετείας τῆς ἱστιοφόρου ναυτιλίας, ἀλλὰ διὰ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὸν προορισμόν της πρέπει ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δεσμῶν αὐτῆς καὶ νὰ λάβῃ πρὸς βοήθειάν της τὴν ἐπιστήμην, τὰ κεφάλαια καὶ τὴν εὐθηνίαν διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐξόδων.

Ὁ φόρος ἐπὶ τῆς ἐτησίας παραγωγῆς τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου, ὅπως ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα, ἐπιφέρει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐτησίας βεβαιώσεως, ἀλλ' ἡ ἐτησία βεβαίωσις συνεπάγεται τὸ ἀτόπημα, ὅτι ὁ φορολογούμενος ἔχει ἄμεσον καὶ μόνιμον συμφέρον εἰς τὸ νὰ ὑποκρύπτῃ μέρος τοὐλάχιστον τῆς φορολογητέας οὐσίας, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἐξαπατᾷ τὸ δημόσιον ἢ τὸν ἐνοικιαστήν. Δύω δὲ μέχρι τοῦδε ὑπῆρξαν τὰ πρὸς βεβαίωσιν μέσα, ἡ ἐπιτροπεία, ἐν ὀνόματι τοῦ δημοσίου γινομένη, καὶ ἡ ἐνοικίασις. Τὸ πρῶτον, δυκιμασθὲν, ἔδωκε χώραν εἰς μεγάλας καταχρήσεις· ἡ ἐπιστασία ἔχει ἀνάγκην πολλῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ πλεῖστον ἠναγκασμένον εἶναι τὸ δημόσιον νὰ λαμβάνῃ ἐκ τῆς κατωτέρας τάξεως, διότι δύσκο-

λην εἶναι νὰ εὑρεθῶσι πολλὰ πρόσωπα ἀνώτερα πάσης ἀμφιβολίας πρὸς ἐκτέλεσιν τοιούτης εὐτελοῦς ὑπηρεσίας· ἄλλως τε οἱ μεγάλοι μισθοί, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ πληρώσῃ τις διὰ πρόσωπα τοιαῦτα, ἐὰν εὑρίσκοντο, ἤθελον ἀποβροφήσει τὸ πλεῖστον τῆς προσόδου. Ἀνάγκη λοιπὸν ἦτο νὰ ἐμπιστευθῇ ἡ βεβαίωσις εἰς χεῖρας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κοινὰς, ἀλλ' εἰς τοιαύτας χεῖρας εἶναι βεβαία ἡ κατάχρησις, ἥτις καὶ τὴν δημοσίαν πρόσοδον μειόνει καὶ τὸν λαὸν διαφθείρει. Ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς ἐπιστασίας ἐκλείπει πρὸς ἐξακρίβωσιν καὶ βεβαίωσιν τῆς φορολογητέας οὐσίας τὸ κέντρον τοῦ ἀμέσου προσωπικοῦ συμφέροντος, καὶ ἡ σπουδαιοτάτη αὕτη ἐργασία τῆς βεβαιώσεως τῶν φόρων ἐκτελεῖται ὑπὸ ὑπαλλήλων προσωρινῶν καὶ ὀλιγώρως εἰς τὸ ἔργον των ἀσχολουμένων, καθόσον ἀλλοτρίαν διαχειρίζονται περιουσίαν· ἕνεκα τούτου τὸ σύστημα τοῦτο ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἐγκατελείφθη. Ἡ ἐνοικίασις βέτει κατὰ πρῶτον ἀπέναντι τοῦ φορολογουμένου τὸν ἐνοικιαστὴν, ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἔχει ἄλλον κανόνα, ἄλλην ἀρχὴν εἰς τὰς πράξεις του παρὰ τὸ συμφέρον του, καὶ τὸν περιβάλλει κατ' ἀνάγκην μὲ πᾶσαν ἐξουσίαν, διὰ ν' ἀπομακρύνῃ τὰς δολιότητας τυχὸν τοῦ φορολογουμένου καὶ νὰ βεβαιώσῃ τὴν πρόσοδον. Ὁ ἐνοικιαστὴς δικαιοῦται νὰ ἐπιληφθῇ πάσης ἐξετάσεως καὶ ἐρεύνης, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φορολογουμένου, νὰ ἐξετάσῃ τὰς ἀποθήκας του, νὰ τὸν ὑποβάλῃ εἰς παντὸς εἴδους ἐνοχλήσεις καὶ στενοχωρίας διὰ νὰ μὴ ἀποκρύψῃ τι· θέλει νὰ θερίσῃ, ν' ἁλωνίσῃ, νὰ συγκομίσῃ, ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ πρότερον τὸν ἐνοικιαστήν. Ὁ νόμος ἐπενόησεν ἀληθῶς μέσα τινὰ θεραπείας διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἐνοικιαστὴς εἰδοποιηθεὶς δὲν θέλει ἢ δὲν δύναται νὰ παραστοθῇ, ἀλλὰ τὰ μέσα αὐτὰ εἰσὶ πολλάκις πλέον ἐπιζήμια, διότι, ἂν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν λάβῃ χώραν ἡ μικροτέρα παρατυπία ἢ λάθος, γεννῶνται ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεων. Ἐκτὸς τούτου, πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν παρὰ τοῦ νόμου χορηγουμένων τούτων μέσων ἀπαιτεῖται χρόνος πολύτιμος διὰ τὸν γεωργὸν, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἀρμόδιος δι' ἁλώνισμα, λίχνισμα καὶ μέτρημα χρόνος παρέρχεται, κακὸς δὲ καιρὸς ἐπελθὼν, ἢ βροχαὶ ζημιοῦσι καὶ καταστρέφουσι τὸν ἐκτεθειμένον καρπόν. Ἐκτὸς τούτων, ἡ πεῖρα μᾶς δικαιοῖ ν' ἀμφιβάλλωμεν ἂν τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἐπινοηθέντα μέσα ἠδυνήθησαν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν. Ἆρα ὁ ἁπλοῦς καὶ ἀμαθὴς γεωργὸς γνωρίζει ὅλας αὐτὰς τὰς νομικὰς ἐγγυήσεις, ἢ ἔχει πάντοτε τὴν καλὴν διάθεσιν καὶ εὑρίσκει τὴν εὐκαιρίαν ὁ μικρὸς δημοτικὸς πάρεδρος, ἐὰν δὲν ἔτυχε νὰ εἶναι

μέτοχος εἰς τὴν ἐνοικίασιν, νὰ χορηγήσῃ τὴν συνδρομήν του; Ἡ πρακτικὴ ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἐγγυήσεων αὐτῶν μένει ἄνευ ἐφαρμογῆς, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις τινὲς τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ προίδῃ ὁ νόμος καὶ τὴν θεραπείαν τῶν ὁποίων παρήτησεν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ἐδρευούσης ὥρας πολλὰς μακρὰν τῆς καλύβης τοῦ χωρικοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ χωρικὸς ὀφείλει νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, νὰ ἐξοδεύσῃ εἰς ἀναφορὰς, νὰ περιμείνῃ ὥρας καὶ πολλάκις ἡμέρας, εἰς τρόπον ὥστε ἐὰν δὲν ἔχῃ τὴν ἀτυχίαν νὰ ἐκπνεύσῃ τὸ παράπονόν του εἰς τὸ εὐρὺ τῶν πληροφοριῶν στάδιον, διότι ἡ ἀρχὴ ἀπέχει ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ μόνῃ τῇ μονομερεῖ ἀναφορᾷ του, θέλει ἐξοδεύσει καὶ ζημιωθῇ ἴσως περισσότερα τῶν ὅσων πρόκειται νὰ κερδήσῃ. Ἰδοὺ διατὶ οἱ χωρικοὶ ὑποφέρουν συνήθως τὰς μικρὰς ζημίας ἀντὶ νὰ ζητῶσι διὰ τῆς ἀρχῆς τὴν θεραπείαν, καὶ γνωστὸν εἶναι ὅτι οἱ ἐνοικιασταὶ, μὴ ἀγνοοῦντες τὴν ὑπεροχὴν τῆς θέσεώς των ταύτης, ἐπιτηδείως τὴν ἐκμεταλλεύονται. Ἂς προσθέσωμεν δὲ εἰς ταῦτα, τὰ πλαστὰ διπλότυπα, τοὺς νοθευμένους καταλόγους, ἐκ τῶν ὁποίων βρίθουσι τὰ ἀρχεῖα τῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν καὶ διὰ τῶν ὁποίων παρίστανται οἱ κάτοικοι ὡς ὀφείλοντες τοὺς φόρους, τῶν ὁποίων ὀφειλέται πρὸς τὸ δημόσιον εἰσὶν οἱ ἐνοικιασταὶ, καὶ τὰς ἀκύρους καὶ παρατύπους περὶ πληρωμῆς ἀποδείξεις, αἵτινες κατὰ τὸν νόμον δὲν ἰσχύουν ν' ἀπαλλάξουν τὸν φορολογούμενον τῆς πληρωμῆς, τὴν ὁποίαν μ' ὅλα ταῦτα πραγματικῶς ἐνήργησε, διὰ νὰ ἔχωμεν πλήρη τὴν εἰκόνα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπάρχοντος συστήματος, κατὰ τὸ ὁποῖον, ἀντιθέτως τοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας, ὁ βεβαιότατος ζητεῖ τὴν ὠφέλειάν του εἰς τὴν χρεωκοπίαν καὶ τὴν ἀπογύμνωσιν τοῦ χωρικοῦ. Μέγα μέρος καθυστερούντων ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ καταλόγους καὶ διπλότυπα, ἀλλὰ τούτων τὴν ἀκρίβειαν ἀρνοῦνται οἱ φορολογούμενοι. Ποῦ ἄρα εὑρίσκεται ἡ ἀλήθεια κατὰ τὸ σύστημα αὐτό; Τοιουτοτρόπως ὄχι μόνον ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ καὶ ἀσφαλὴς ἀλλὰ καὶ ἡ εἴσπραξις δὲν εἶναι βεβαία.

Τὰ φορολογικὰ ζητήματα ἐγγίζουν ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ εἰσὶ τὰ πρῶτα μεταξὺ τῶν καθημερινῶν σχέσεων καὶ ἐνεργειῶν του. Ὁ φόρος λοιπὸν λαμβάνων τὸν τύπον ἰδιωτικῆς κερδοσκοπικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἀποβάλλων πᾶσαν μὲ τὸ ἐν γένει συμφέρον τῆς κοινωνίας σχέσιν, παύει νὰ θεωρῆται ὡς ὀφειλὴ πρὸς τὴν κοινωνίαν, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τοῦ εἰσφέροντος καταβαλλομένη, καὶ τὸ στάδιον εἰς μόνα τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα ἀνοίγεται, ἡ δὲ κοινωνία ἀποκαθίσταται τὸ θέατρον τῶν πλέον ἐλεεινῶν

προσπαθειῶν. Ὁ ἐνοικιαστὴς ἀφ' ἑνὸς, ὅστις ἐνδέχεται νὰ εἶναι καὶ ἄνθρωπος τυχαῖος, καὶ ὁ φορολογούμενος ἀφ' ἑτέρου προσπαθοῦντες δι' ὅλων τῶν μέσων, ὡς εἴρηται, ἢ ν' ἀδικήσουν καὶ καταβολιεύθοῦν ἀλλήλους, ἢ ν' ἀποφεύσουν θάτερος θατέρου τὰς δολιότητας καὶ τὰς ἀδικίας, συνάπτουσιν ἐπιβλαβῆ καὶ ποταπώτατον ἀγῶνα. Ζῶμεν οὕτω ἐν ἀμιλλαις πονηραῖς, εἰς ἀπάτας καὶ ἀδικίας στηρίζοντες τὴν πρώτην καὶ καθημερινὴν ἐνέργειάν μας. Τὸ σύστημα λοιπὸν τοῦτο γίνεται αἰτία διαφθορᾶς τοῦ λαοῦ. Αἱ μεγάλαι τῶν ἐνοικιαστῶν καθυστερήσεις ἐγέννησαν τὴν ἰδέαν τῆς εἰς εἶδος ἐνοικιάσεως· ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ μεταβολὴ αὕτη, ἀντὶ νὰ θεραπεύσῃ τὸ κακὸν, ἐγέννησε δεινότερα ἄλλα. Διὰ τοῦ συστήματος αὐτοῦ τὸ δημόσιον κατέστη σιτέμπορος, τρομερὸς ἀνταγωνιστὴς τῶν παραγωγῶν, τοὺς ὁποίους οὐχὶ μικρὸν βλάπτει, βλαπτόμενον συγχρόνως καὶ αὐτὸ, καθὸ ἀναγκαζόμενον νὰ συγκεντρώνῃ τοὺς καρποὺς εἰς ἀποθήκας, ὅπου πολλαὶ φθείρονται, καὶ οὕτω μέγα μέρος τοῦ φόρου ἀπόλλυται, καὶ νὰ πληρώνῃ ἀρκετὰ διὰ μεταφορὰν καὶ συντήρησίν των, ἐνῷ ἐπὶ τέλους εὑρίσκονται ἐν ταῖς ἀποθήκαις οἱ ἐλεεινότεροι. — Ἡ θέσις τοῦ ἀποθηκαρίου εἶναι μικρὰ, ὁ μισθὸς εὐτελὴς καὶ πολλάκις ἀργὰ πληρονόμενος, καὶ ὅμως οὐχὶ τυχαῖοι ἄνθρωποι καὶ μετὰ θυσιῶν ἐνίοτε ζητοῦσιν αὐτήν. Ἀδικίαι λοιπὸν πρὸς τοὺς φορολογουμένους διὰ κακοῦ ζυγίσματος, ἀδικίαι πρὸς τὸ δημόσιον διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως ἀχρείων καρπῶν ἀντὶ τῶν καλῶν, πρέπει νὰ λαμβάνωσι χώραν, διότι ἄνευ τούτων ἡ ἐπιζητουμένη θέσις τοῦ ἀποθηκαρίου εἶναι λίαν ἐπιζήμιος. Κατὰ τῶν καταχρήσεων δὲ αὐτῶν ἀποβαίνει δυσκολώτατον, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ἐντελῶς ἀκατόρθωτον, τὸ νὰ θέσῃ τις φραγμόν. Φοβοῦμαι μάλιστα, ὅτι πολλὰ μέτρα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπινοηθέντα, ἀπέβησαν ἐπὶ τέλους πρὸς βλάβην τῶν φορολογουμένων. Αἱ καταχρήσεις λοιπὸν πρέπει ν' ἀποζημιῶσι τοὺς ἀποθηκαρίους, ἢ καὶ ὁ σφετερισμὸς δημοσίων καρπῶν, διότι πολλοὶ τούτων ἀναδείκνυνται ἐπὶ τέλους καὶ ἐλλειμματίαι. Ἐξαιρέσεις ὑπάρχουσι πολλαὶ βεβαίως καὶ οἱ πλεῖστοι μεταξὺ αὐτῶν ἀπεδείχθησαν ἄνθρωποι τιμῆς καὶ χαρακτῆρος, καὶ ὅμως τοῦτο δὲν ἐλαττόνει τὰς κακὰς συνεπείας τοῦ συστήματος. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ φαίνεται ν' ἀποζημιῶνται, διότι ἄλλως ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐξακολουθῶσιν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐπιχείρησιν ἐπιζήμιον, ἀδιάφορον δὲ ἐὰν τὸ ἀποζημιοῦν κέρδος εἶναι νόμιμον. Τοιουτοτρόπως ἀφαιρεῖται κατ' ἔτος ἀπὸ τὸν λαὸν, ἢ ἀπὸ τὸ δημόσιον ἐν ἀρκετὸν ποσὸν χάριν βεβαιώσεως τῶν φόρων, ἓν ποσὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἐλάχιστον

μέρος τῶν ἄλλων ἐξόδων τῆς ἐπιτηρήσεως τῆς εἰσπράξεως, τῆς συγκεντρώσεως, τῆς μετακομίσεως τῶν γεννημάτων, τῶν ἐνοικίων τῶν ἀποθηκῶν, τῶν μισθῶν τῶν ἀποθηκαρίων κλπ, τὰ ὁποῖα ἀποβιβρῶσι μέγα μέρος. Οὕτως οἱ παρὰ τοῦ λαοῦ πληρονόμενοι φόροι πληροῦσιν οὐχὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἀλλ' ἰδιωτικὰ βαλάντια. Πρὸς τὰς βλάβας αὐτὰς, ἃς προστεθῶσι τὰ βάρη καὶ αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας ὑποφέρουν οἱ κάτοικοι, ἀναγκαζόμενοι νὰ μεταφέρωσιν ὥρας ὁλοκλήρους τοὺς φόρους των εἰς τὰς ἀποθήκας, νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ἔξοδα καὶ νὰ δαπανῶσιν εἰς μάτην τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας των.

Τὰ ἐκ τῶν δημητριακῶν καρπῶν μέχρι τοῦδε καθυστεροῦντα ἀπὸ τοῦ **1848** μέχρι τοῦ **1858** συμπεπληρωμένου, τῶν ὁποίων λίαν ἀμφίβολος εἶναι ἡ ὁλοσχερὴς εἴσπραξις, ἀναβαίνουσιν εἰς **5,000,000** περίπου. Εἶναι δυστύχημα ἐὰν προέρχωνται ἐκ ζημιῶν, διότι τοσοῦται οἰκογένειαι τῶν ἐνοικιαστῶν κινδυνεύουν νὰ ὑποστῶσι καταστροφὴν, εἶναι ἄδικον δὲ καὶ ζημιῶδες διὰ τὸ δημόσιον καὶ τὴν κοινωνίαν ἐὰν τὰ καθυστεροῦντα αὐτὰ εἰσὶν ἀποτέλεσμα σφετερισμῶν καὶ κατακρατήσεων. Τὰ καθυστεροῦντα δὲ ταῦτα ἐπιβαρύνουν καὶ ἐνοικιαστὰς καὶ φορολογουμένους, διότι ἐκτὸς τῶν εἰκονικῶν καταλόγων, ἐκτὸς τῶν ἐξορληθέντων καὶ ὅμως ὀφειλομένων, ὡς μὴ στηριζομένων τῶν ἐξορλήσεων εἰς ἐγκαίρους ἀποδείξεις, ὡς εἴρηται, ὑπάρχουσι καὶ πραγματικῶς καθυστεροῦντα, ἡ εἴσπραξις τῶν ὁποίων προκαλεῖ ἐπιζημίους καὶ λίαν ἐνοχλητικὰς καταδιώξεις, ἀπειλούσας τὴν τύχην τοῦ ὅλου σχεδὸν τῶν κατοίκων, ἐφ' ὧν αἰωνία καὶ ἀτελεύτητος ἐξακολουθεῖ ἡ ἐνόχλησις, ἀτελεύτητος ἡ ἐμφάνισις τοῦ εἰσπράκτορος καὶ χωροφύλακος, αἰωνία ἡ ζήτησις, ἥτις συνήθως συνοδεύεται καὶ μὲ ἐπιζήμιον καταδίωξιν ὅταν δὲν ἀπαντᾷ ἀμέσως τακτικὴν ἀπόδειξιν πληρωμῆς, ὁποίαν δυσκόλως δύναται νὰ φυλάττῃ ὁ χωρικὸς ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἀλλ' ὑπὸ τὸ βάρος τοιούτων αἰωνίων βασάνων ὁποίαν πρόοδον δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ;

Ἐὰν συγκεφαλαιώσωμεν τὰ καθυστεροῦντα ταῦτα, τὰ ἐλλείμματα, τὰ ὁποῖα εἰσὶ οὐκ ὀλίγαι ἑκατοστύαι χιλιάδων δραχμῶν, καὶ τὰ κέρδη τῶν ἀποθηκαρίων, τὰ κέρδη τῶν ἐνοικιαστῶν, τὰς πρὸς τοὺς κατοίκους ἀδικίας, τὰς ζημίας τοῦ δημοσίου, τὰ ἔξοδα τῆς βεβαιώσεως καὶ διοικήσεως ἐν γένει, θέλομεν εὕρει ποσὸν ἀρκετὰ μεγάλον, τὸ ὁποῖον ἀπόλλυται διὰ τὸν λαὸν καὶ διὰ τὸ δημόσιον. Ὁποία εὐεργεσία ἐὰν σώσωμεν τὸ ποσὸν αὐτὸ, ὁποῖοι πόροι καὶ διὰ τὸ δημόσιον ἐὰν τὸ ποσοστὸν μόνον

αὐτῶν λάβῃ, διότι ἀντὶ δι' αὐξήσεως διελαττώσεως τοιουτοτρόπως τῶν φόρων θέλομεν αὐξήσει τοὺς πόρους τοῦ δημοσίου. Αἱ ἀνάγκαι τοῦ τόπου εἰσὶ μεγάλαι, τὰ μέσα μικρὰ καὶ αὔξησις φόρων οὔτε δυνατὸν, οὔτε φρόνιμον καὶ ἐπωφελὲς εἶναι νὰ γίνῃ, διότι διὰ τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς ἐπιβολῆς φόρων ἐλαττοῦνται οἱ πόροι καὶ ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῶσιν αὐξάνουσιν αἱ ἀνάγκαι καὶ τὰ ἔξοδα. Ἂς φροντίσωμεν λοιπὸν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κοινωτέρας ἀρχῆς, τῆς ἐλαττώσεως τῶν ματαίων ἐξόδων, τῆς προλήψεως τῶν ζημιῶν, τῆς διορθώσεως τῆς φορολογίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν πόρων τοῦ πολίτου ν' αὐξήσωμεν τοὺς δημοσίους πόρους· οὕτω δ' εὐεργετοῦντες πράττομεν ἀναντιρρήτως ἔργον μέγα. Ὁμολογῶ ὅτι ἄμεσος συνέπεια τῆς προτεινομένης μεταβολῆς δὲν θέλει εἶσθαι ἡ αὔξησις τῶν δημοσίων εσόδων, ἀλλὰ μετὰ τὰ πρῶτα ἔξοδα πρὸς καταρτισμὸν τοῦ κτηματολογίου, ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε περιττῶς ἐξοδευόμενα καὶ ὅλαι αἱ ζημίαι θέλουν παύσει, ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων θέλει περιορισθῆ, ἐκτὸς δὲ τῆς οἰκονομίας αὐτῆς ἡ πρόοδος καὶ βελτίωσις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν θέλει μεγάλως προσθέσει εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Τὸ ἐπικρατοῦν λοιπὸν σύστημα φορολογῶν ἀνίσως δίδει χώραν εἰς ἀδικίας, καταπιέσεις καὶ εἰς παντὸς εἴδους ζημίας, εἰς δολιότητας καὶ ἀπάτας, εἰς τὴν διάλυσιν ἑπομένως τῶν δεσμῶν τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν πολιτῶν πρὸς τὴν κοινωνίαν. Ἡ κοινωνία ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ὁ ἄμεσος φορολόγος, ἐνδιαφερόμενος σφόδρα εἰς τὴν μεγάλην ἢ μικρὰν βεβαίωσιν, καὶ ὁ δικαστὴς συγχρόνως, ὁ ἐπιφορτισμένος νὰ λύσῃ τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα οὐσιωδῶς δύνανται νὰ ἐπιφέρουν βλάβην εἰς τὸ συμφέρον του. Θεωρεῖται κατὰ συνέπειαν ὡς ἀντίθετον μέρος ἑκάστου φορολογουμένου. Ὁ λαὸς τοὐλάχιστον ὑπ' αὐτὴν μᾶλλον τὴν ἔποψιν ἐκλαμβάνει τὴν ἐπὶ τῆς φορολογίας πρὸς τὴν ἀρχὴν σχέσιν του, διότι οἱ λαοὶ βλέπουσι συνήθως τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μόνον· ἡ φιλοσοφία τῶν καθηκόντων, ἡ θεωρία τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐξουσίας διαφεύγει τὴν ὅρασίν του. Δὲν βλέπει εἰμὴ τὴν κοινωνίαν ζητοῦσαν ἓν μέρος τῶν εἰσοδημάτων του καὶ προσπαθοῦσαν ὥστε τὸ μέρος αὐτὸ νὰ εἶναι ὅσον οἷον τε περισσότερον. Προκύπτουσι πολλάκις ἐντεῦθεν δυσπιστία καὶ ἐχθρότης, ὅπου ἔπρεπε νὰ θάλλωσι τὸ σέβας καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη. Ὅτε ἡ ἀντίθετος αὕτη τάσις ἔλαβε σπουδαίαν ὑπόστασιν γνωστὸν εἶναι εἰς ὅλους ὅσοι ἐκ τοῦ πλησίον ἐσπούδασαν τὰ παράπονα τῶν φορολογουμένων καὶ τὰς παραδόσεις τῆς οἰκονομικῆς ὑπη-

ρεσίας. Καὶ ὑπὸ τὴν ἠθικὴν λοιπὸν καὶ πολιτικὴν ἔποψιν τὸ φορολογικὸν σύστημα ὑπάρχει τὸ σπουδαιότερον τῶν ζητημάτων ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ πρὸ πολλοῦ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συναισθανομένη τὰ ἄτοπα ταῦτα, πολλὰς καὶ ἐπανειλημμένας κατέβαλε προσπαθείας ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ τῆς μεταβολῆς αὐτοῦ, καὶ ὅπου ἐνόμισε δυνατὸν ἐπέφερε τὰς δυνατὰς τροποποιήσεις. Τὸ παρ' αὐτῆς παραδεχθὲν ἕτερον σύστημα εἶναι, ὡς γνωστόν, τὸ σύστημα τῶν δηλώσεων, κεχωρισμένων δι' ἕκαστον κτῆμα, ἄνευ συνδέσμου τινος πρὸς τὴν ἐν γένει φορολογίαν τοῦ κράτους ἢ τοῦ γείτονος. Τὸ σύστημα τοῦτο τῶν δηλώσεων, τὸ ὁποῖον εἶναι τρόπος τῆς βεβαιώστεως τῆς φορολογητέας οὐσίας, οὐχὶ δὲ καὶ βάσις τοῦ φόρου, ὡς ἡ ἀκαθάριστος καὶ καθαρὰ πρόσοδος καὶ ἡ ἔκτασις, ἢ ἡ ἀξία τῆς γῆς κλπ, καὶ δύναται ὡς τοιοῦτον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τρόπος βεβαιώσεως ὅλων τῶν ἀνωτέρω συστημάτων τῆς φορολογίας, παρουσιάζετο ὡς τὸ μόνον δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀναλόγως τῶν μέσων μας. Κατ' αὐτό, τὸ δημόσιον εἰς οὐδενὸς ἰδιωτικοῦ συμφέροντος στηρίζεται τὴν συμμαχίαν, οὐδεμίαν κινεῖ ὑπὲρ ἑαυτοῦ συνδρομὴν ἢ συμπάθειαν, διότι ἡ φορολογία τοῦ ἑνὸς πρὸς τὴν τοῦ ἄλλου οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν· ἑπομένως οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος νὰ φροντίσῃ ὁ γείτων πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἅπαντες μάλιστα ὡς ἄτομα ἔχουσιν ἴσως τὸ ἐναντίον συμφέρον. Τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς ἀνεξαρτήτου κατ' ἄτομον φορολογίας κατὰ θεωρίαν εἶναι καλόν, διότι ἡ ἀναλογία τῆς εἰσφορᾶς προσδιορίζεται ἀπὸ μόνην τὴν παραγωγήν, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ εἶναι τὸ καθαρὸν ποσοστόν, ἀλλὰ τότε μόνον εἶναι τοιοῦτον, ὅταν ἀληθῶς δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ ἀναμφισβητήτως ἡ πρόσοδος. Τὸ σύστημα αὐτὸ στηρίζεται πρὸ πάντων εἰς τὴν εἰλικρίνειαν, φιλαλήθειαν καὶ αὐταπάρνησιν τοῦ δηλοῦντος, καὶ ἔχει ἀνάγκην ἀναμφισβητήτων μέσων, ἐλέγχου ἀσφαλοῦς καὶ βεβαίου, ἀκριβοῦς καὶ ἐντελοῦς κτηματολογίου, ὁποῖον οὔτε ὑπάρχει οὔτε δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἐν Ἑλλάδι εὐκόλως καὶ συντόμως, διότι τὰ μέσα τῆς ἐπιστημονικῆς καταμετρήσεως ἐλλείπουσι καὶ διότι ἡ ἐκτίμησις ἐνεργουμένη ἐμπειρικῶς καὶ ἐπὶ ὡρισμένων κτημάτων εἶναι λίαν ἀκροσφαλής. Ἡ ἐπιτυχία λοιπὸν δὲν δύναται νὰ εἶναι ποσῶς ἀσφαλὴς διὰ τοῦ συστήματος αὐτοῦ, ἄλλως καὶ κατ' αὐτὸ ἡ θέσις τῆς κοινωνίας ὡς πρὸς τὸν φορολογούμενον δὲν μεταβάλλεται, διότι τὸ ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κράτους προσδιορίζεται ἐκ τῶν ὑστέρων, δηλ. ἐκ τῆς ἀθροίσεως τῶν κατ' ἄτομον εἰσόδων· τοῦ δημοσίου τὸ συμφέρον ἑπομένως δὲν

εἶναι ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν. Ἐκ τούτου πᾶσα διόρθωσις ἐπὶ μεῖον, ὡς ἐλαττόνουσα τὴν δημοσίαν πρόσοδον, ὀλιγώρως ἐνηργεῖτο παρὰ τῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν, διότι ἀκόμη ἡ ἀληθὴς διάκρισις τῆς ἀξίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημοσίου πρὸς ἐκεῖνα τοῦ ἀτόμου δὲν ὑπάρχει. Τὸ σύστημα τῶν δηλώσεων προσέτι δὲν ἐτέθη ὡς βάσις φορολογικῆς ἀναλογίας διὰ χρονικόν τι διάστημα· αἱ ἰδιαι ἑπομένως ἐξακολουθοῦσιν ἀμφιβολίαι, αἱ ἰδιαι ἔριδες μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν ὅπου ὁ προσδιορισμὸς ἐτησίως μάλιστα ἐνεργεῖται. Ἡ βεβαίωσις οὕτω πλησιάζει πρὸς τὸ σύστημα τῶν ἐκτιμήσεων, τὸ ὁποῖον ὁλεθρίας εἶχε τὰς συνεπείας. Ἄλλως ὁ ἐτήσιος αὐτὸς προσδιορισμὸς πιέζει τὴν παραγωγήν, διότι τὴν παραμικροτέραν πρόοδον καὶ βελτίωσιν ὑποβάλλει εἰς τὰ φορολογικὰ βασανιστήρια. Μ' ὅλα ταῦτα τὸ σύστημα αὐτὸ καὶ μ' ὅλας τὰς ἀτελείας του ἀπεδέχθη καλλίτερον, καὶ ὅπου καλῶς ἐφαρμόσθη ὠφέλησε τοὺς φορολογουμένους, κατὰ τὴν βεβαίωσιν αὐτῶν τῶν ἰδίων, ἀλλὰ διὰ τὰς ἐλλείψεις του αὐτάς, αἵτινες πραγματικώτερον φαίνονται εἰς τὴν φορολογίαν τῶν ἀμπέλων, δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀσφαλὴς καὶ βεβαία βάσις, προκειμένου περὶ τῆς ὅλης φορολογίας.

Ἂς μὴ λησμονήσωμεν ὅμως ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν δηλώσεων ἀπέδειξεν, ὅτι μεγάλην πρέπει νὰ ἔχῃ τις πεποίθησιν εἰς τὴν καλὴν πίστιν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διότι ἡ γνῶσις αὕτη πολὺ δύναται νὰ μᾶς ὠφελήσῃ. Ἀπόδειξις ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος, ἰδίως βεβαιούμενος διὰ δηλώσεων, ὑποκειμένων ὅμως εἰς ἀσφαλέστερον ἔλεγχον, τὴν ἀπαρίθμησιν· αἱ δηλώσεις ἐπὶ τοσοῦτον ἐσχάτως ἐφάνησαν ἀκριβεῖς, ὥστε δὲν ὑπῆρξεν ἀνάγκη τοῦ ἐλέγχου τούτου εἰμὴ εἰς ὀλίγιστά τινα μέρη μόνον. Ὅταν τὸ σύστημα τῆς δηλώσεως τῶν ζώων κατ' ἀρχὰς ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν, ἐφάνη ἐντελῶς δυσερμήνευτον, καὶ τοσαύτας προσεκάλεσαν κατὰ τῶν μὴ δηλούντων κτηνοτρόφων δίκας καὶ καταδίκας, ὥστε πολλοὶ ἀμφιβαλλον ἂν ἡ ἐξακολούθησίς του ἦτον ὠφελείας πρόξενος· ὁ λαὸς πρέπει νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας καὶ εἰλικρινείας ἑνὸς συστήματος, ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ αὐτῆς ἡ ἐπιτυχία τοῦ συστήματος εἶναι βεβαία.

Φόρος ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως ἤθελεν εἶσθαι φόρος ἄδικος καὶ καταβλιπτικός, διότι ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῆς γῆς μεγάλως διαφέρει κατὰ σπιθαμήν· ἴσος φόρος ἑπομένως ἐπὶ δύω ἴσων ἐκτάσεων ἀπὸ τὴν μίαν θέλει λαμβάνει τὸ ἓν δέκατον ἴσως τῆς παραγωγῆς, ἀπὸ δὲ τὴν ἑτέραν τὸ ὅλον καὶ πλέον, διότι

ἓν στρέμμα τῆς Μερτσοβᾶς εἰς Τρίπολιν π. χ. παράγει τοὐλάχιστον τὸ δεκαπλοῦν τοῦ ὅσου παράγουν τὰ γειτνιάζοντα ὄρη τῆς Καρυταίνης. Ἴσος λοιπὸν φόρος ἐπιβαλλόμενος εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη καταστρέφει τὰς ἀγόνους καὶ ὀλίγον παραγωγικὰς γαίας.

Ὁ φόρος ἐπὶ τῆς ἀξίας, τὸν ὁποῖον, ὡς φαίνεται ἀπὸ διαφόρους νόμους, ἠνόει ἡ Ἀντιβασιλεία, μεγάλα ἐπίσης ἔχει τὰ ἄτοπα, διότι ἡ ἀξία ἑνὸς κτήματος τροποποιεῖται ὡς ἐκ τῆς θέσεως εἰς ἣν κεῖται, ὡς ἐκ τῆς σχέσεως τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὴν ἔκτασιν καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων περιστάσεων ξένων ὅλως τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τῆς γῆς. Ἓν στρέμμα γῆς εἰς Εὐρυταναίαν τιμᾶται πενταπλασίως περισσότερον ἑνὸς στρέμματος γῆς εἰς Τριχωνίαν, ἐνῷ ἡ παραγωγικὴ δύναμις αὐτῶν εἶναι κατ' ἀντίστροφον λόγον πλέον ἴσως ἡ πενταπλασίως διαφορετικωτέρα, τὴν δὲ διαφορὰν αὐτὴν δὲν ἀναπληροῖ οὔτε παραγωγὴ εὐγενεστέρων προϊόντων οὔτε διαφορὰ τιμῶν. Φόρος λοιπὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος πολλαχοῦ θέλει ὑπερβαίνει τὴν παραγωγήν· ὅθεν εἶναι ἐπιβλαβὴς καὶ ὀλέθριος ἐν γένει καὶ ἰδίως διὰ τὰς ἀγόνους γαίας. Φόρος τοιοῦτος εἰς τινας ἐπαρχίας εὐπορούσας γαιῶν λίαν εὐφόρων, αἵτινες ὅμως ὡς περισσεύουσαι ὑπετιμήθησαν, ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀτέλειαν, ἐνῷ ἀλλαχοῦ ζητεῖται μετ' ἐπιμονῆς ἡ κατάργησις αὐτοῦ, διότι ἀπορροφᾷ τὸ ὅλον τοῦ εἰσοδήματος. Ἀλλὰ δὲν ἦτο προτιμώτερον, ἀντὶ παντὸς ἄλλου φόρου, νὰ ληφθῇ ὁ μέσος ὅρος τῆς φορολογίας κατ' ἄτομον ἐτῶν τινων καὶ οὗτος νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὰ ἄτομα δι' ὡρισμένα ἔτη; Τὸ σύστημα αὐτό, ὡς ἀμέσως ἐννοεῖ ἕκαστος, δὲν εἶναι ἐλεύθερον τῶν πλείστων τῶν ἐκτεθέντων ἀτοπημάτων, πλὴν ἐκτὸς τούτου εἶναι ἀδύνατον, διότι δὲν εἶναι γνωστὴ ἀναμφισβητήτως ἡ φορολογία ἑκάστου ἀτόμου, οὔτε ἀσφαλὲς εἶναι νὰ ληφθῇ ὡς βάσις αἱ βεβαιώσεις τῶν ἐνοικιαστῶν.

Ἀφοῦ οὐδὲν τῶν ἀνωτέρω συστημάτων εἶναι ἀπηλλαγμένον ἀτόπων καὶ ἐλλείψεων, ἀντικειμένων εἰς τὴν ἰσότητα, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν πρόοδον τοῦ τόπου, μένει ὡς τελευταῖον τὸ σύστημα τοῦ νομοσχεδίου, ὡς τὸ καλλίτερον καὶ δυνάμενον ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπωφελέστερον.

Κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἕκαστος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ τὴν γῆν καὶ τὰς φυτείας του· μετὰ τοῦτο δὲ ἐπιτροπὴ πενταμελὴς προσδιορίζει ἐν γένει τὴν παραγωγικὴν δύναμιν τῶν γαιῶν ἑκάστου χωρίου ἢ τμήματος γενικῶς εἰς πέντε τοὐλάχιστον τάξεις. Αἱ δηλώσεις

καὶ ὁ προσδιορισμὸς αὐτὸς ἢ αἱ ἐκτιμήσεις παραπέμπονται εἰς ἑτέραν ἐπιτροπὴν, τοῦ τμήματος λεγομένην, ἥτις ἐκλέγεται παρὰ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου ἢ τοῦ τμήματος, ἵνα ἐξετάσῃ τὴν ἀκρίβειαν τῶν δηλώσεων καὶ κατατάξῃ ἕκαστον κτῆμα εἰς μίαν τάξιν ἀναλόγως τῆς παραγωγῆς του. Ἐπειδὴ ὅμως ἐνδέχεται νὰ συμβῶσιν ἀδικίαι, ἑτέρα ἐπιτροπὴ, καὶ αὕτη εἶναι ἡ τελευταία, ἐδρεύουσα ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἑκάστης ἐπαρχίας, ἀκούει τὰ παράπονα καὶ ἀποφαίζει ὁριστικῶς. Μετὰ τοῦτο συντάσσεται τὸ κτηματολόγιον, ἐμπεριέχον ἕκαστον κτῆμα, τὴν τάξιν εἰς ἣν ἀνήκει καὶ τὴν καθαρὰν αὐτοῦ πρόσοδον. Τὸ ποσὸν τοῦ φόρου διὰ τὸ πρῶτον ἔτος θέλει προσδιορισθῇ ἐκ τῶν προτέρων ἐπὶ τῇ βάσει, τοῦ μέσου ὅρου τῶν μέχρι τοῦδε βεβαιωθέντων ἐπὶ ἑπταετίαν, καὶ ἐπιβληθῇ εἰς τὰς ἐπαρχίας, τοὺς δήμους καὶ τὰ τμήματα. Τὸ εἰς τμῆμα ἐπιβληθὲν ποσὸν διανέμεται εἰς τοὺς κατοίκους, ἀναλόγως τῆς καθαρᾶς αὐτῶν προσόδου, ἥτις σημειοῦται εἰς τὸ κτηματολόγιον· ἡ καθαρὰ αὕτη πρόσοδος θέλει χρησιμεύσει τοῦ λοιποῦ ὡς βάσις τῆς φορολογίας. Αἱ βελτιώσεις μένουσιν ἀφορολόγητοι· φορολογοῦνται δὲ μόνον αἱ νέαι καλλιέργειαι. Ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου γίνεται κατὰ δόσεις καὶ προσέτι καθιεροῦνται καὶ ὁρίζονται καὶ αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τις τὴν ἐξάλειψιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ φόρου του.

Τοιαῦται εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ ἐν περιλήψει τοῦ νομοσχεδίου, περὶ ἑκάστης τῶν ὁποίων κατωτέρω γενήσεται λόγος· βεβαίωσις, ἔχουσα συνάφειαν μὲ τὰ συμφέροντα κλπ. τῶν φορολογουμένων ἁπάντων, ἄνευ ἐνοικιαστῶν, ἄνευ ἀποθηκαρίων, ἄνευ ἐπιστατῶν, ἄνευ ἐκτιμητῶν ἐτησίων, ἄνευ ὑπαλλήλων συγκεντρώσεως, ἄνευ συμπράξεως χωροφυλάκων, ἄνευ συμφέροντος καὶ προσπαθείας πρὸς καταδολίευσιν καὶ ἀπάτην, βεβαίωσις ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένη, γνωστὴ καὶ ἀμετάβλητος· ἰδοὺ ὁ σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου.

Αἱ δηλώσεις δὲν εἶναι ἡ μόνη βάσις τῆς φορολογίας, ἀλλ' ἡ ἀφετηρία, ἀφ' ἧς ἐμπορεύονται αἱ διάφοροι προσπάθειαι καὶ ἔρευναι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς παραγωγῆς. Ἡ ἔλλειψις ἐπιστημονικῆς καταμετρήσεως εἶναι ἀναντιρρήτως λίαν οὐσιώδης καὶ δυνατὸν δὲν εἶναι ν' ἀναπληρωθῇ ἐντελῶς δι' ἐμπειρικῶν καταμετρήσεων. Τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν γνωρίζων ἐξ ἀρχῆς καὶ ἕνεκα τούτου σπουδαίως ἐναγχολοῦμαι εἰς τὴν συγγραφὴν σώματος γεωμετρῶν· ἀλλὰ πρέπει νὰ σταματήσωμεν ἀπέναντι τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς; Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐνήργησαν

ἄλλως. Εἰς τὴν Γαλλίαν, μολονότι ἀπὸ τοῦ 1818 ἐνασχολοῦνται, ἐσχάτως μόνον ἐτελείωσε τὸ κτηματολόγιον, ἡ δὲ Κορσικὴ μένει μέχρι τοῦδε ἄνευ τοιούτου, καθὼς καὶ τὸ πλεῖστον τῆς Αὐστρίας καὶ πολλῶν ἄλλων μερῶν τῆς Εὐρώπης. Καὶ ὅμως τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν δὲν ἠθεώρησαν ἱκανὴν νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ νὰ μεταβάλωσι τὸ φορολογικὸν σύστημα, καὶ νὰ ἐπιβάλωσι τὸν φόρον ἐπὶ τῆς καθαρᾶς παραγωγῆς, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως· ἡ πεῖρα δὲ ἀπέδειξεν ὅτι προτιμότερον εἶναι τοῦτο μὲ ὅλας τὰς δυσκολίας καὶ τὰ ἄτοπα, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐπιφέρῃ. Ἡ κατάρτισις κτηματολογίου εἶναι ἔργον μέγα, ἀπαιτοῦν χρόνον καὶ ἔξοδα πολλά. Δὲν ἐξετάζω ἐὰν ἐν Ἑλλάδι ἰδίως εἶναι εὐκόλως κατορθωτὸν τὸ κτηματολόγιον, προκειμένου περὶ γαιῶν καὶ κτημάτων διαφόρων κατηγοριῶν καὶ ἀναμίξ κειμένων. Ἀλλὰ πρέπει ἄρα νὰ περιμένωμεν μέχρις οὗ καταρτισθῇ, καὶ ἐν τοσούτῳ νὰ φέρωμεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολιτισμοῦ τὰ στίγματα τῶν Σπαχίδων καὶ νὰ ὑποβάλλωμεν τὸν φορολογούμενον καὶ τὸ δημόσιον εἰς τοσαῦτα βάσανα καὶ ζημίας; Ἡ ἔλλειψις καταμετρήσεως ἐπιστημονικῆς θέλει ἔχει τὸ ἄτοπον φορολογικῆς τινος ἀνισότητος μεταξὺ τῶν φορολογουμένων, μικρὰν ὅμως σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν ἤδη ἐπικρατοῦσαν, καὶ κατὰ τῆς ἀνισότητος αὐτῆς τείνουσιν ἅπασαι αἱ προσπάθειαι καὶ αἱ ἐνέργειαι κατὰ τὸ νομοσχέδιον. Ἡ ἐσφαλμένη τυχὸν καταμέτρησις δυσκόλως θέλει ὑποβάλει τὸν φορολογούμενον εἰς φόρον ἀνώτερον ἐπαισθητῶς τοῦ πραγματικῶς ὀφειλομένου, διότι καὶ δι' ἐμπειροτεχνῶν εὔκολον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ὡς ἔγγιστα τοὐλάχιστον αὐτή, πιθανώτερον δὲ εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἔκτασις ἐπὶ ἔλαττον μᾶλλον ἢ ἐπὶ πλέον. Τὸ ἄτοπον θέλει συνίστασθαι λοιπὸν εἰς τὸ ὅτι τινὲς θέλουν πληρώσει ὀλιγώτερα τῶν ὅσων πραγματικῶς ὀφείλουν. Ἀλλ' ὁποία σύγκρισις μεταξὺ τοῦ ἀτόπου αὐτοῦ καὶ τῶν τῆς ἐνοικιάσεως; Ποία ἀναλογία ὡς πρὸς τὰς ἀδικίας, τὰς καταπιέσεις κλπ.; Καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τῆς προσόδου, ἀφιεροῦται αὕτη εἰς τὴν πεῖραν καὶ εὐσυνειδησίαν ἐκλεκτῶν τινῶν, βοηθουμένη ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν τῶν ἀμοιβαίων συμφερόντων. Λοιπὸν θὰ πράξωμεν ἤδη καὶ αὐτὸ θέλομεν πράξει ὁτεδήποτε μεταβάλλομεν τὸ σύστημα. Μόνη ἡ ἔλλειψις λοιπὸν τῆς ἐπιστημονικῆς καταμετρήσεως, ἔλλειψις ἀπαντωμένη καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, ὡς εἴρηται, δὲν εἶναι ἀποχρῶν λόγος νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ εἰς τὸ ἔργον μας.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ νομοσχεδίου, ὁ φόρος ἐπιβάλλεται ἀναλόγως τῆς καθαρᾶς προσόδου, προσδιορισθείσης ἅπαξ, καὶ

θέλει ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῇ μέχρις οὗ ἄλλος νόμος διατάξει ἄλλως. Πᾶσα ἐν τῷ μεταξὺ πρόοδος, πᾶσα βελτίωσις εἰσὶν ἀπηλλαγμέναι παντὸς φόρου· ἐὰν δὲ, διὰ τελειοτέρας καλλιεργείας, τὸ στρέμμα ἀντὶ τριῶν παράγῃ δέκα, ἡ αὐτὴ βάσις τῶν τριῶν θέλει τηρηθῇ εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ φόρου. Τοιουτοτρόπως δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν τὴν αὐξησιν κεφαλαίων, ἡ ἐπιμέλεια δὲ ἀμοιβομένη θέλει καταβληθῇ ἐντονωτέρα. Ἐπροτίμησα τὸ σύστημα τοῦτο ἀντὶ τοῦ διαρκῶς ἀμεταβλήτου ἢ τοῦ ἑκάστοτε μεταβαλλομένου, διότι διάφορα περιστατικὰ, ἐκτὸς τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀτόμου κείμενα, δύνανται νὰ τροποποιήσουν μεγάλως τὸ ποσὸν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς παραγωγῆς ἑνὸς κτήματος, οἷον, ἡ ἐγκαθίδρυσις πόλεως, ἡ κατασκευὴ λιμένος, ἡ κατασκευὴ ὁδοῦ, ὡς καὶ τὰ ἐναντία τούτων. Διὰ τοῦ ἀμεταβλήτου τῆς φορολογίας ἡ χερσωθεῖσα ἤδη γῆ θέλει ἐξακολουθεῖ ἐπιβαρυνομένη μὲ τὸν ὑπερβολικὸν ἴσως φόρον, τὸν ὁποῖον προσεφόρησε ἄλλοτε οὖσα συνεισφέρειν, ἐνῷ ἡ μεγάλως παράγουσα ἤδη, δὲν θέλει πληρώσει εἰμὴ τὸν μικρότατον, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε εἰς ἡμίχερσον ἴσως κατάστασιν εὑρισκομένη ἐπλήρωνεν. Ὑπὲρ τοῦ ἀτόπου αὐτοῦ οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος. Τὸ νομοσχέδιον σκοπεῖ ν' ἀφήσῃ ἀφορολόγητον τὴν ἐκ τῶν κεφαλαίων καὶ τῆς ἀκαμάτου ἐπιμελείας μόνον προελθοῦσαν ὠφέλειαν, ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν πρόκειται εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν. Ἐν Ἑλλάδι ἰδίως τὸ σύστημα αὐτὸ θέλει εἶσθαι ἄδικον καὶ παράλογον, διότι τὸ πλεῖστον αὐτῆς εἶναι ἀκατοίκητον, τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἐλλείπουν, τὰ κεφάλαια εἰσὶ σπάνια καὶ ἡ μέθοδος τῆς καλλιεργείας λίαν ἀτελής. Ἀλλ' οὔτε τὸ σύστημα τῶν ἐτησίων ἀναθεωρήσεων εἶναι ὀρθὸν, διότι, κατ' αὐτὸ, καταδιώκεται ἰχνηλατουμένη πᾶσα πρόοδος καὶ βελτίωσις διὰ νὰ φορολογηθῇ, ὁ δὲ φόρος ἀπακαθιστάμενος ἀδίκαιος καὶ ἄγνωστος εἰς τὸν γεωργὸν, στρεῖται ὅ,τι δύναται νὰ τὸν καταστήσῃ μᾶλλον ἀνεκτὸν καὶ ὑποφερτόν.

Ἀποκρούουσι τινὲς τὴν βάσιν τῆς καθαρᾶς προσόδου, ἰσχυρίζόμεναι ὅτι τοιαύτη δὲν ὑπάρχει, καὶ ὅτι τὰ ἔξοδα ἀπορροφῶσι τὴν ὅλην πρόσοδον. Τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτὸν δὲν παραδεχόμεθα ὡς ὀρθὸν, διότι πῶς ἐδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπιχείρησις διαρκῶς ἐπιζήμιος, καὶ μάλιστα ὅταν τὰ ἡμερομίσθια ὑπάρχωσιν ἐπὶ τοσοῦτον ὑπερτιμημένα; Καὶ διατί αἱ χεῖρες δὲν ζητοῦσιν ἄλλην ἐπικερδεστέραν ἐνασχόλησιν; ἄλλως, ἐὰν τοῦτο ὑπάρχῃ ἐλθὲς, ἀποδεικνύει τὴν κακὴν κατάστασιν τῆς φορολογίας καὶ προτιμητέον ἐστὶ πᾶν ὅ,τι τείνει νὰ φέρῃ διόρθωσίν τινα.

Διὰ τῆς προτεινομένης μεταβολῆς, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἀποκαθίσταται ἀλήθεια, καὶ τὸ δημόσιον, ἀνεξαρτήτως πάσης ἀτμοσφαιρικῆς ἐπιρροῆς, θέλει γνωρίζει ὁριστικῶς τὰ ἔσοδά του, τὰ ὁποῖα καθ' ὑπόθεσιν προϋπολογίζει ἤδη, μέχρι δὲ τῆς εἰσπράξεως ἀγνοεῖ ἐὰν τὸ διπλάσιον ἢ τὰ ἥμισυ θέλει πραγματοποιήσει. Τὸ ποσὸν τοῦ ἐπιβληθησομένου φόρου εἰς τὸ κράτος, τοῦ λοιποῦ, κανονιζόμενον ἀπὸ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ καὶ διανεμόμενον εἰς τὴν ἐπαρχίαν, τὸν δῆμον καὶ τὸ τμῆμα, καὶ μέχρι τοῦ ἀτόμου, θέλει εἶσθαι ἐκ τῶν προτέρων προσδιωρισμένον· οὐδεμίαν λοιπὸν ζημίαν δύναται νὰ ὑποστῇ τὸ δημόσιον, ἀκουσίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ, ἀποκρύψεις πρὸς μείωσιν τῶν φόρων δὲν δύνανται νὰ λάβωσι χώραν, διότι ὁ φόρος, καθὸ ἡ ὡρισμένη ὀφειλὴ τοῦ τμήματος καὶ οὐχὶ τοῦ ἀτόμου κεχωρισμένως, προκαλεῖ εἰς τὴν κατ' ἄτομον διανομὴν τὴν ἀμοιβαίαν ἐπίβλεψιν. Ἐὰν ἦτο τὸ ποσοστὸν τῆς κατ' ἄτομον παραγωγῆς, συγκεφαλαιωμένης ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅπως συμβαίνει ἤδη, ἡ μείωσις δι' ἀποκρύψεως εὐκόλως κατωρθοῦτο, διότι οὐδεὶς ἔχει συμφέρον εἰς τὴν ἀνακάλυψιν, ἀλλὰ καὶ οὕτω ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐσόδων δὲν ἤθελεν ὑπερβαίνει τὰς ζημίας, τὰ ἔξοδα καὶ τὰς καθυστερήσεις ὅσαι λαμβάνουν ἤδη χώραν, μὲ τὴν διαφορὰν, ἐὰν τωόντι ἀδύνατον εἶναι ν' ἀποφύγωμεν αὐτὰ, ὅτι, ἀντὶ ὡς μέχρι τοῦδε νὰ πληρῶσι τὰ βαλάντια κερδοσκόπων τινῶν, θέλουν μείνει εἰς τὸν φορολογούμενον.

Τελευταία ἀμφιβολία, κατὰ τὸ φαινόμενον ἰσχυρὰ, παρίστανται αἱ ὑποτιθέμεναι κατὰ τὴν εἴσπραξιν δυσκολίαι, διότι ἀντὶ ὀλίγων ὀφειλετῶν, τῶν ἐνοικιαστῶν, θέλομεν ἔχει, λέγουν, κατὰ τὸ σύστημα αὐτὸ χιλιάδας κατοίκους, δυσκολωτέρους εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν φόρων. Δὲν εἶναι ὅμως ἀληθὲς, ὅτι καὶ ἤδη δὲν ἔχομεν ὀφειλέτας τοὺς κατοίκους εἰς παντὸς εἴδους φόρους, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ αὐτῶν τῶν ἐνοικιαζομένων δημητριακῶν καρπῶν, τῶν ὁποίων κατὰ μέγα μέρος τὴν εἴσπραξιν ἐπιφορτίζεται ἐπὶ τέλους τὸ δημόσιον, εἰς τὸ ὁποῖον κατ' ἔτος οἱ ἐνοικιασταὶ παραδίδουν σωρείας διπλοτύπων ἀντὶ φόρων, καὶ τὸ ὁποῖον ἐξ ἀνάγκης εἰσπράττει αὐτοὺς, διότι ἄλλως οὐδεὶς θέλει τολμήσει νὰ ἐνοικιάσῃ, ἐὰν ἀντὶ διοικητικῆς συνδρομῆς ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν εἴσπραξιν διὰ δικαστικῆς μεσολαβήσεως. Μέχρι τοσούτου δὲ ἔφθασεν ἡ κατάχρησις τῶν διπλοτύπων, ὥστε εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ὁ νόμος τοῦ **1857** νὰ ἀρνηθῇ τὴν παραδοχὴν των διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς ἐνοικιαστὰς νὰ φροντίσωσι σπουδαίως διὰ τὴν εἴσπραξιν· πράγματι ὅμως

δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ χορηγήσῃ τὴν δραστήριον συνδρομήν του, ὥστε ἡ διάταξις αὕτη δὲν ὠφέλησε τόσον ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τῶν καθυστερούντων, ὅσον ὡς πρὸς ἄλλα ἄτοπα λαμβάνοντα χώραν κατὰ τὸν καταλογισμόν. Ἀλλ' εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ ἀπὸ τοὺς κατοίκους εἴσπραξις εἶναι δυσκολωτέρα; Ἡ ἰδέα αὕτη ἐγεννήθη βεβαίως ὡς ἐκ τῶν καθυστερουμένων φόρων τῶν οἰκοδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων· ἀλλ' οἱ φόροι οὗτοι καθυστεροῦνται, οὐχὶ διότι ὀφείλονται ἀπὸ πολλοὺς κατοίκους, ἀλλὰ διότι ὀφείλονται ἀπὸ ἀνθρώπους κατέχοντας ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνωτέραν τινα τάξιν. Κατὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων ἡ καταδίωξις δὲν ἐγένετο ποτὲ ὡς ἔδει, διὰ τὴν ἐκ μέρους τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν εἴσπραξιν αὐτῶν παρανόησιν ἢ παράβλεψιν τοῦ καθήκοντος· τοὺς ἐστέβασθησαν πολλάκις πέραν τοῦ δέοντος, καὶ ἐνῷ μεταξὺ τῶν ὀφειλετῶν ὑπάρχουν ὑπέρπλουτοι, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ φόρος αὐτὸς εἶναι μηδὲν, οὔτε ἐζητήθησαν μόλα ταῦτα ποτέ. Μέχρι τοσαύτης ἀβροφροσύνης ἔφθασεν ἡ καταδίωξις· ἀλλ' ἅμα ἤρξατο ἐνεργοῦσα τὸ καθῆκόν της, τὰ καθυστεροῦντα ἠλαττώθησαν ἐπαισθητῶς καὶ καθόσον ἐπέτρεπον τοῦτο τ' ἄτοπα τὰ ἐκπηγάζοντα ἀπὸ τὸ ἀκανόνιστον τῆς βεβαιώσεως. Διατί οἱ φόροι τῶν ζώων, τῶν σύκων κλπ. πληρανόμενοι ἀμέσως ἀπὸ τὸν λαὸν, ἀλλ' ἐπιβαλλόμενοι ἄνευ καταθλίψεων, ἄνευ ἀδικιῶν, δὲν ἀρίνουν εἰμὴ τὸ ἐλάχιστον μεταξὺ ὅλων τῶν φόρων καθυστέρημα; Ὁ φόρος τῶν ἀμπέλων εἰσπράττεται μετὰ δυσκολίας, μόνον ἕνεκα ἐλλείψεων πηγαζουσῶν ἀπὸ τὴν βεβαίωσιν. Διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἐὰν εὐκολώτερον πληρόνουν οἱ κάτοικοι εἰς χρήματα ἀντὶ νὰ μεταφέρουν εἰς τὰς ἀποθήκας τοὺς φόρους των, ἐρράντισα ὥστε νὰ δοθῇ εὐκολία τις· πρὸς τοῦτο, ἡ χορηγηθεῖσα διὰ τοῦ περυσινοῦ νόμου εἰς τοὺς ἀποθηκαρίους καὶ ἄλλους ὑπαλλήλους ἐξουσία τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων αὐτῶν εἰς χρήματα, αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἶχε κυρίως, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ πρῶτον ἔτος ἀποπείρας αὐτῆς, τῆς δοθείσης δηλαδὴ εὐκολίας τοῦ νὰ εὑρίσκουν προχειρότερον οἱ κάτοικοι τὸν εἰσπράκτορα, ὑπῆρξε τὸ ἀκόλουθον. Μέχρι τέλους Ἰανουαρίου **1860** ἐπληρώθησαν ἀμέσως εἰς χρήματα δρ. **2,374,739** ἐκ **4,896,298** βεβαιωθέντων· τὸ δὲ **1858**, ὅτε ἡ εὐκολία αὕτη ἔλλειπε καὶ ὁ φορολογούμενος ὤφειλε νὰ ζητῇ μακρὰν τὸν εἰσπράκτορα, ἐκ **5,263,931** ἐπληρώθησαν παρὰ τῶν κατοίκων **1,752,446**. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀληθὴς ἡ προτεινομένη αὕτη δυσκολία· πιστεύω μάλιστα ὅτι αἱ κρατήσεις ἤθελον εἶσθαι περισσότεραι, ἐὰν καὶ τὸ συμφέρον τῶν εἰσπρακτόρων ἀποθηκαρίων συνεξι-

βάζετο, διότι οἱ ἀποθηκάριοι ἔχουν συμφέρον μεγαλείτερον εἰς τὴν εἴσπραξιν εἰδῶν. Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ φορολογούμενοι ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως ἐπλήρωσαν πάντοτε τὸ τρίτον ἐπὶ τοῖς ἀλωνίοις, μόλις δὲ ἀφαιρεθέντων τινῶν προσκομμάτων τῆς ὑπηρεσίας, ἐπλήρωσαν τὸ ἥμισυ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἀποπείρας, διατί δὲν θέλουν δυνηθῆ νὰ πληρώσουν τὸ πέμπτον ἀφοῦ συγκομίσωσι τοὺς καρποὺς των καὶ λάβωσι καιρὸν νὰ ἐκποιήσωσι καὶ μέρος αὐτῶν;

Κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε λοιπὸν πρακτικὴν, οἱ φόροι, τῶν ὁποίων ἡ βεβαίωσις εἶναι ἀκριβὴς καὶ δικαία, πληρόνονται ἀκριβέστερον καὶ ἀσφαλέστερον παρὰ τοῦ λαοῦ εἰς χρήματα· ἡ εἴσπραξις ἐν γένει κατὰ τὸ ὑπάρχον σύστημα εἶναι λίαν δύσκολος καὶ καταπιεστική, διότι ἡ βεβαίωσις ἐνεργεῖται δι' ἕκαστον εἶδος φόρου χωριστὰ καὶ ἕκαστος ἀναδεικνύεται ὀφειλέτης διὰ δέκα τοὐλάχιστον εἴδη φόρων. Ἡ ποικιλία αὕτη συνεπάγεται καὶ ποικιλίαν εἰς τὰς ἐποχὰς τῆς πληρωμῆς καὶ εἰς τὰς προθεσμίας. Ἕνεκα τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰς ἐποχὰς, καθ' ἃς οἱ φορολογούμενοι εὐκολύνονται νὰ πληρώσωσι, πολλάκις δὲ συμβαίνει νὰ συμπίπτωσιν ἢ νὰ συσσωρεύωνται πολλαὶ πληρωμαὶ εἰς ὀλίγον διάστημα χρόνου καὶ εἰς ἀναρμαδίους ἐποχάς. Τοιουτοτρόπως ἀρχίζουν αἱ καθυστερήσεις· μία μόνη καθυστέρησις λαβοῦσα χώραν ἀρκεῖ νὰ ῥίψῃ τὸν φορολογούμενον εἰς λαβύρινθον ἀδιεξόδου, μὴ γνωρίζοντα πλέον πότε θέλει ζητηθῇ, ἵνα ἔχῃ ἕτοιμα χρήματα, διότι εἰς πολλὰ ὀλίγους περισσεύουν ὥστε νὰ τὰ τηροῦν ἐπὶ πολὺ, οὔτε δυνάμενον εὐκόλως νὰ δανεισθῇ, διότι ἡ κτηματικὴ πίστις εἶναι ὀλίγον ἀνεπτυγμένη καὶ τὸ δάνειον δύσκολον διὰ τὸν γεωργόν. Καθόσον δὲ ἐπέρχονται ἀλλεπάλληλοι αἱ ἄλλαι προθεσμίαι, ὁ ὀφειλέτης ἀποκαθίσταται ὅλως ἀνεπαρκὴς, καὶ ἐκ τούτου ἀναγκάζεται, ζητούμενος παρὰ τοῦ εἰσπράκτορος, ἢ νὰ δανεισθῇ μὲ τόκους ὑπερόγκους καὶ καταστρεπτικούς, ἐὰν εὕρῃ, ἢ νὰ καταρβώσῃ προθεσμίαν τινὰ διὰ μυρίων δυσκολιῶν, ἀφοῦ ὅμως οὐκ ὀλίγας ὑποστῇ ἐνοχλήσεις καὶ ζημίας, ἢ ὑποβαλλόμενος εἰς ἐξόδα κατασχέσεων καὶ προσωποκρατήσεως καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἡ παραχωρουμένη δὲ προθεσμία δὲν δύναται νὰ εἶναι εἰμὴ ὀλιγοχρόνιος· ἡ σκηνὴ ἐπομένως ἐπαναλαμβάνεται ἑκάστοτε, καὶ ὁ δυστυχὴς χωρικὸς, ἐὰν ἀπέναντί του ἔχῃ κακῆς πίστεως εἰσπράκτορα, πληρόνει τριπλασίως, πολλάκις, τὸ ὁποῖον ὀφείλει, καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ ὀφειλή του ἐξακολουθεῖ, διότι ὅ,τι ἐπλήρωσεν ἦσαν ζημίαι, δωροδοκίαι τυχὸν, καὶ τὰ

τοιαῦτα. Ὑπάρχουν παράπονα ἄπειρα κατὰ τῶν εἰσπράξεων καὶ τῆς καταδιώξεως. Δὲν φέρω τὸν λόγον ἐπὶ τῶν παραπόνων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀφορῶσι τὴν βάσιν τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων· τὰ παράπονα αὐτὰ εἰσὶν ἄδικα, διότι κοινωνία ἄνευ φόρων δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ὁμιλῶ περὶ τῶν παραπόνων τῶν ἀφορώντων τὰ κατὰ τὴν εἴσπραξιν ἄτοπα. Πῶς δύνανται νὰ θεραπευθῶσι τὰ ἄτοπα αὐτὰ, ἐνόσῳ ἡ αἰτία ὑπάρχει; Πόσας ἀληθῶς δὲν ὑποφέρουν ζημίας οἱ χωρικοὶ καταζητούμενοι αἴφνης ἐν ὥρᾳ καλλιεργείας καὶ συγκομιδῆς διὰ τὸ ὅλον τῆς ὀφειλῆς; Καὶ ὅμως, ἐπειδὴ ἡ ἀπότισις τῶν φόρων δὲν εἶναι κανονισμένη, ὥστε τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα νὰ εἰσπράττωνται ἐν καιρῷ, ἀπεναντίας δὲ αἱ ἀνάγκαι οἰκονομοῦνται ἀπὸ τὰς ἡμερουσίας εἰσπράξεις, δύσκολον εἶναι νὰ διακοπῇ ἡ εἴσπραξις. Καὶ ἄλλα βεβαίως πρέπει νὰ συντρέξουν ὥστε ἡ εἴσπραξις ν' ἀποκατασταθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀνεκτὴ καὶ ἀνεπιζήμιος, πρὸ πάντων ὅμως θέλει συντελέσει πρὸς τοῦτο ἡ μεταβολὴ τοῦ φορολογικοῦ συστήματος.

Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα, φορολογεῖται ἰδίως ἕκαστον εἶδος, ὡς εἴρηται· ἕκαστος φόρος ἐπομένως ὑπάρχει σημειωμένος εἰς ἰδιαίτερον κατάλογον, ἡ δὲ ὅλη φορολογία ἑκάστου πολίτου εἰς δέκα τοὐλάχιστον καταλόγους, ὁπόσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶ τὰ εἴδη τῶν ἐσόδων τῶν πλείστων. Κατάλογος τοῦ φόρου τῶν ζώων, κατάλογος τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, τῶν οἰκοδομῶν, τῶν ἐπιτηδευμάτων, τῶν περιβολίων, τῶν βαμβακίων, τῶν ἐλαιῶν, τῶν μορεῶν, τῶν σύκων, τῶν γεννημάτων, τῶν μελισσίων, τῶν καπνῶν, τῶν ἀμυγδαλεῶν καὶ πλήθος ἄλλων. Ἀπὸ πλήθους αὐτοῦ τῶν καταλόγων πρῶτον ἄτοπον ὑπάρχει τὸ δύσκολον τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἀκριβείας αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς ἐξελεγχούσης ἀρχῆς διότι, ἐὰν ὑποθέσωμεν 200,000 φορολογουμένους, ἀνὰ δέκα δι' ἕκαστον, κατὰ μέσον ὅρον, καταλόγους, τὸ ποσὸν αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς 2,000,000. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξελεχθῇ πλῆθος τοιαύτη κατ' ἀντιπαραβολὴν πρὸς 2,000,000 διπλοτύπων πληρωμῆς; Μέχρι τοῦδε τοὐλάχιστον, μεθ' ὅλας τὰς καταβληθείσας προσπαθείας, ἡ ἐξέλεγξις ἀπέβη δυσχερὴς, αἱ δὲ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου προσπάθειαι παρενέβαλον δυσκολίας εἰς τὴν τακτικὴν πρόοδον τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας· οὗτος δὲ εἶναι ὁ κύριος λόγος τῆς καθυστερήσεως τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. Ἐκ τούτου ὠφεληθέντες πολλοὶ κακῆς πίστεως εἰσπράκτορες, εἰσέπραξαν τοὺς πλείστους τῶν φόρων, χωρὶς νὰ διαγράψωσι τὴν ὀφειλήν. Βαρυτάτη δὲ θέλει ἀποδειχθῇ ἡ κατάστασις αὕτη, ὅταν ἐνεργηθῇ ἡ ἐκκαθάρισις τῶν χρεῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ τί ὠφελεῖ, ἐὰν

εὑρεθῇ ταμίας ἢ εἰσπράκτωρ μὴ ζῶν ἤδη ἢ ἀφερέγγυος καταχραοθείς τὰ δημόσια ἔσοδα ἢ ἀδικήσας τοὺς πολίτας; Τὰ ἄτοπα αὐτὰ, ἂν οὐχὶ ἀδύνατον, δυσκολώτατον εἶναι νὰ διορθωθῶσιν ὑπὸ τὸ ὑπάρχον σύστημα· τὸ λογιστικόν μας ἑπομένως θέλει εἶσθαι ἐλλειπὲς, αἱ καθυστερήσεις διαρκεῖς, ἡ πηγὴ τῶν καταχρήσεων ἀνεωγμένη, ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ἐπιτήρησις δύσκολος καὶ πολυέξοδος. Ὅ,τι λέγομεν εἶναι γεγονότα, ὁσημέραι ἀποδεικνυόμενα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀκριβείας τοῦ ἐλέγχου ηὐξήθη τὸ προσωπικὸν πέραν τῆς ἀναλογίας ἴσως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, καὶ ὅμως τὸ ζητούμενον ἀποτέλεσμα δὲν ἐπετεύχθη ἔτι. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡ πληθὺς τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐξελεγχόντων ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ τὰ ἄτοπα καὶ νὰ κατορθώσῃ ὥστε ὁ ἔλεγχος νὰ εἶναι ἀκριβὴς δι' ἕκαστον φορολογούμενον, ἔπρεπε νὰ γίνῃ τοιαύτη αὔξησις; Ὅπου ἡ αὔξησις τοῦ προσωπικοῦ δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία (καὶ δὲν εἶναι, ὅταν καλὴ μέθοδος δύναται ν' ἀναπληρώσῃ αὐτὴν) εἶναι ἐπιβλαβὴς, διότι αὐξάνει τὰ ἔξοδα καὶ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν παραγωγὴν χρησίμους χεῖρας. Αἱ πολλαὶ θέσεις εἶναι πληγὴ, τὴν ὁποίαν πρέπει αἱ κοινωνίαι νὰ προσπαθοῦν ν' ἀπομακρύνουν ὅσον τὸ δυνατόν. Ἴδιαιτον ἀληθῶς θέλει παρουσιάζει θέαμα μία κοινωνία καταδεδικασμένη νὰ ἐξοδεύῃ τὰ πλεῖστα τῶν εἰσοδημάτων της εἰς τὴν μισθωσιν προσωπικοῦ, τὸν ἔλεγχον ἢ τὴν εἰσπραξιν αὐτῶν ἐπιφορτισμένου, διότι καὶ οἱ εἰσπράκτορες δὲν ἀρκοῦν καὶ ἀνάγκην ἀπόλυτον ἔχομεν ν' αὐξήσωμεν τὸν ἀριθμόν των, ἄλλως ἀδύνατον εἶναι νὰ εἰσπράττουν καὶ δίδουν ὁμοῦ λόγον. Ἐπὶ τοσοῦτον ἡ ποικιλία τῶν φόρων καὶ ἡ πληθὺς τῶν καταλόγων ἀποκατέστησε δύσκολον τὴν λογοδοσίαν, ὥστε εἰς εἰσπράκτωρ ὀφείλει νὰ ἐξοδεύῃ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου εἰς τὴν σύνταξιν τῶν λογαριασμῶν· ἡ ἀνεπάρκεια ἑπομένως αὐτῶν πολλὰς δυσκολίας παρεμβάλλει εἰς τὴν εἰσπραξιν. Αἱ ἀπαιτήσεις ἕνεκα τούτου περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσπρακτόρων ἐπανειλημμένως ἐπαναλαμβάνονται παρὰ τῶν τιμίων.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κατὰ μέρος ἄρθρων.

Ἄρθρον 1.

Κατὰ τὸ ἄρθρον αὐτὸ, ὁ φόρος θέλει εἶσθαι ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, ἀφοῦ ἀφαιρεθῇ ὁ σπόρος, τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας κλπ. Οὕτω μόνον ἐπιβαλλόμενος ὁ φόρος δὲν μειόνει τὰ κεφάλαια καὶ δὲν ξηραίνει τὰς πηγὰς τῆς παραγωγῆς. Ἕκαστος πληρόνει ἀναλόγως τῆς παραγωγῆς καὶ

οὐχὶ τῶν προκαταβαλλομένων κεφαλαίων ὁμοῦ· ὁ φόρος οὗτος θέλει εἶσθαι ἴσος δι' ὅλους, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας θέλει πληρόνεσθαι ἐπίσης εἰς χρήματα, ἀλλ' ὁποῖον καὶ ὅσον μέχρι τοῦδε ἐπληρόνετο, διότι αὐτὸ δὲν εἶναι φόρος, ἀλλὰ μίσθωσις εἰς ἄλλας ὑπαγομένη ἀρχὰς καὶ κανόνας. Ὅταν δὲ προσδιορισθῇ εἰς χρήματα, ἡ ἐπικαρπία εὔκολον εἶναι νὰ ληφθῇ ὡς βάσις εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τιμήματος πρὸς ἐξαγορὰν τοῦ κτήματος ἢ γῆς. Διὰ τοῦ συστήματος αὐτοῦ ὁ ἐπιμελὴς πολίτης ὠφελούμενος ἀμείβεται, ὁ ἀμελὴς ζημιούμενος τιμωρεῖται, καὶ ἕκαστος ὑποχρεούμενος ν' ἀποτίσῃ τὸν φόρον του ἀναγκάζεται ἢ νὰ καλλιεργήσῃ καὶ νὰ παράξῃ περισσότερον ἢ νὰ παραδώσῃ τὸ κτῆμα εἰς χεῖρας ἐπιτηδειοτέρας καὶ ἐπιμελεστέρας.

Ἄρθρον 2.

Ὁ κατ' ἔτος προσδιορισμὸς τοῦ φόρου εἶναι ἀρχὴ συνταγματικὴ καὶ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἐξασκεῖ τὸ ἔθνος τὸ ἀνῆκον αὐτῷ δικαίωμα τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ τοῦ ἐλέγχου του ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ ποσὸν τοῦ ὅλου φόρου καὶ τοῦ παρ' ἑκάστης ἐπαρχίας ὀφειλομένου θέλει προσδιορισθῇ διὰ νόμου, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δήμων καὶ τμημάτων διαίρεσις ἐνεργηθήσεται παρὰ τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων. Τὸ ἄρθρον 3 ἀποδεικνύει τὴν ἐνέργειαν τῶν συμβουλίων τούτων ὅλως τυπικὴν, καθόσον ἡ διανομὴ θέλει στηρίζεσθαι τὸ πρῶτον ἔτος ἐπὶ τοῦ διὰ τῶν δημοσίων βιβλίων βεβαιωθέντος ἐξαγομένου, τὰ δὲ ἑπόμενα ἐπὶ τῆς τελείσης ἀναλογίας τοῦ φόρου πρὸς τὸ εἰσόδημα. Ἂν π. χ. ὁ ἐπιβληθεὶς φόρος εἶναι τὸ δεκατημόριον τοῦ προϊόντος, τὰ συμβούλια θέλουν ἐνεργήσει ἁπλῶς τὴν λογιστικὴν ἀναλογίαν. Ἠδύνατο ἴσως νὰ εἴπῃ τις ἕνεκα τούτου ὅτι ἡ μεσολάβησις τῶν συμβουλίων εἶναι περιττή· καὶ πραγματικῶς ἡ ἰδέα αὕτη πολὺ μὲ ἀπησχόλησεν, ἀλλ' ἐπείσθην ἐπὶ τέλους νὰ τὴν δεχθῶ· α') διότι νομίζω ὅτι οἱ κατὰ τόπους ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς πᾶσαν φορολογικὴν ἐνέργειαν· β') διότι ἐν περιπτώσει συγχωνεύσεως τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν φόρων τὰ συμβούλια εἰσὶν ἁρμόδια νὰ προσδιορίσωσι τὸ ποσὸν αὐτῶν, καὶ γ') διότι, τροποποιηθείσης τυχὸν τῆς παραγωγῆς δήμου ἢ τμήματός τινος, καὶ τοῦτο ἐκ πολλῶν δύναται νὰ προέλθῃ λόγων, αὐτὰ εἶναι τὰ καταλληλότερα ὄργανα ἵνα ζητήσωσι τὴν τροποποίησιν τῆς ὀφειλομένης εἰσφορᾶς. Ἡ μεσολάβησις αὐτῶν δὲν δύναται ἄλλως τε νὰ βλάψῃ παντάπασιν, ὡς εἴρηται. Ἐὰν δὲ δὲν ἐμεσολάβουν, ἀνάγκη ἦτο τὰ νομοθετικὰ Σώματ

ματα νὰ προσδιορίζωσι τὴν φορολογικὴν ἀναλογίαν καὶ τοῦ τιμήματος, ἔργον μᾶλλον ἐπίπονον καὶ λίαν ἀκριβοπράλες ἐκ μέρους τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων ἐνεργούμενον. Παρεδέχθην ἀντὶ παντὸς ἄλλου τὸ διανεμητικὸν σύστημα, καθ' ὃ ἡ προσδιοριζομένη ἐκ τῶν προτέρων εἰσφορὰ ἑκάστου τιμήματος διανέμεται μεταξὺ τῶν κατοίκων, διότι, ἀφοῦ στερούμεθα τῶν μέσων τῆς καταμετρήσεως καὶ ἐγγυήσεων ἀσφαλῶν διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκτίμησιν, ἡ δὲ καταπάτησις τῶν ἐθνικῶν γαιῶν ὑπάρχει λίαν εὔκολος, ἐνόμισα ἀναγκαῖον ν' ἀντιπαραταξω τὰ συμφέροντα πρὸς ἄλληλα, ν' ἀποκαταστήσω ἐπιβλαβῆ πρὸς τὸν ἕνα τὴν ἄδικον ὠφέλειαν τοῦ ἑτέρου καὶ οὕτω νὰ ὑποχρεώσω ἅπαντας εἰς ἀμοιβαῖον ἔλεγχον. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ νομοσχεδίου, τὸ τμῆμα π. χ. θέλει ὑποχρεωθῆ εἰς τὴν πληρωμὴν χιλίων δραχμῶν, αἵτινες θέλουν διανεμηθῆ εἰς τὰ διάφορα κτήματα· ἕκαστος λοιπὸν ἔχει συμφέρον οὐχὶ μόνον νὰ μὴ ἐπιβαρυνθῶσι τὰ ἰδικά του κτήματα, ἀλλὰ νὰ μὴ ἐλαφρυνθῶσιν ἀδίκως καὶ τὰ τοῦ γείτονος, ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐλαφρύνσεως αὐτῆς τὸ ποσὸν τῆς ἀναλογούσης εἰς τὸν εὐνοηθέντα εἰσφορᾶς θέλει ἐλαττωθῆ· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἐπιβληθεὶς φόρος εἶναι ὡρισμένος, ἀνάγκη ν' αὐξήσῃ ἡ εἰσφορὰ ὅλων τῶν ἄλλων, διὰ νὰ συμπληρωθῆ τὸ ἔλλειπον μέχρι τῶν χιλίων δραχμῶν· ἕκαστος οὕτω ἀντὶ 10 θέλει πληρώσει 11 ἴσως κλπ. Ὅθεν τὸ κέρδος τοῦ ἑνὸς θέλει ἐπιβαρύνει τὸν ἕτερον, τὸ αὐτὸ δὲ θέλει συμβῆ καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐθνικὸν κτῆμα καταπατηθῆ, διότι ἡ εἰσφορὰ τοῦ τμήματος κατὰ τὸ νομοσχέδιον προσδιορίσθη κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὸν ἔγγειον φόρον καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ὁμοῦ, ὅπως ἀδιακρίτως καὶ ἡνωμένως ἐξεδικοῦτο μέχρι τοῦδε. Κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον, δικαίωμα ἐπικαρπίας θέλει πληρόνεσθαι καὶ τοῦ λοιποῦ ὅ,τι μέχρι τοῦδε, δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου. Πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀποτελοῦντος αὐτὸ ποσοῦ ἐπὶ τῶν χιλίων δραχμῶν π. χ. αἱ ὁποῖαι εἰσὶν ἡ εἰσφορὰ τοῦ χωρίου, ἀρκεῖ νὰ ἐκτιμηθῆ ἡ ἀκαθάριστος πρόσοδος τῶν κτημάτων καὶ ἐξ αὐτῆς νὰ ληφθῆ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, ἀφοῦ προσδιορισθῶσι ποῖα κτήματα ὀφείλουσι τοιοῦτον· ὁ προσδιορισμὸς τῆς καθαρᾶς καὶ ἀκαθαρίστου προσόδου θέλει γίνει κατὰ τὸ νομοσχέδιον συνεπείᾳ κανόνων γενικῶν. Οὐδεὶς ἑπομένως ὑπάρχει κίνδυνος ἕνεκα τούτου. Ἡ λαθραίως λοιπὸν καὶ διὰ καταπατήσεως ἐλαττωθεῖσα ἐπικαρπία θέλει προστεθῆ ἐξ ἀνάγκης ὡς ἔγγειος φόρος εἰς τὸ σύνολον τῶν κτημάτων διὰ νὰ συμπληρωθῆ ἡ μερὶς τοῦ τιμήματος· ὅθεν τὰ συμφέροντα θέλουν ἀμοιβαίως ἐπιτηρεῖσθαι καὶ ἐξελέγχεσθαι, καὶ γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ ἔλεγχος αὐτὸς ἐπιτυχέστερον δύναται νὰ ἐνεργηθῆ παρὰ τῶν γειτόνων γεωργῶν, γνωριζόντων καλῶς καὶ τὴν ποιότητα καὶ τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν ἰδιότητα καὶ τὴν ἔκτασιν ὡς ἔγγιστα τῶν κτημάτων τοῦ γείτονος· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας δὲν θέλει ὑπόκεισθαι εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ ἐγγείου φόρου, ἐφάπαξ διὰ νόμου θέλει ἐπιβληθῆ καὶ διανεμηθῆ. Τὸ σύστημα τῆς μεμονωμένης φορολογίας, καθ' ἣν ἕκαστον κτῆμα φορολογεῖται ἀνεξαρτήτως τοῦ γείτονος, δὲν ἠδύνατο καὶ δι' ὅλους τοὺς ἐκτεθέντας λόγους νὰ παραδεχθῆ μετ' ἐλπίδος ἐπιτυχίας.

Ἡ κοινοποίησις τοῦ ἀποσπάσματος τῆς διανομῆς εἶναι ἀναγκαία, διὰ νὰ ἑτοιμασθῶσι τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 παράπονα, ἐὰν ὑπάρχωσιν.

Ἄρθρον 3.

Ἅπασα ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀκίνητος περιουσία φορολογεῖται ἐξίσου· οὐδὲν προνόμιον, οὐδεμία ἐξαίρεσις ὑπάρχει· τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῆς φορολογίας αὐτῆς ἐγγράφεται εἰς τὰ δημόσια βιβλία ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ. Ἡ φορολογικὴ εἰσφορὰ ἑπομένως μέχρι τῶν φορολογητέων τμημάτων, εἶναι ἐκ τῶν προτέρων βεβαιωμένη, ὡς βάσιν δὲ λαμβάνοντες αὐτὴν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ὅλου, τοὺς κατ' ἐπαρχίαν, κατὰ δῆμον, ἢ κατὰ τμῆμα φόρου, δὲν πράττομεν οὐδεμίαν ἀδικίαν, ἐξακολουθοῦμεν ὅ,τι ὑπάρχει, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐπιφέρωμεν ἀμέσως πλήρη τὴν διόρθωσιν. Δὲν διατρέχομεν δὲ καὶ τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους διέτρεξαν ἀλλαχοῦ, καὶ ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ, κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς μεταβολῆς, ὅπου, διὰ τὴν ἔλλειψιν ὁμοιομόρφου γενικῆς φορολογίας, δὲν εἶχον ἀληθῆ τινα βάσιν φορολογικὴν ὡς πρὸς τὴν κατ' ἐπαρχίας, κατὰ δήμους κλπ. διαίρεσιν. καὶ οὕτω εἰς πολλὰ ὑπέπεσαν παρατράγωδα καὶ πολλαὶ ἐπράχθησαν ἀδικίαι. Διὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἀδύνατον ἦτο πᾶν ἄλλο σύστημα· ἐὰν ἐξηκριβώμεθα τοῦ τεθέντος κανόνος πρὶν ἔτι γνωσθῆ ἡ καθαρὰ πρόσοδος, ἠθέλομεν αὐθαιρέτως προσδιορίσει τὰ ποσοστὰ τοῦ φόρου ἄνευ αὐδεμιᾶς γνώσεως καὶ βάσεως· μυρίας ἑπομένως ἠθέλομεν προξενήσει ἀδικίας. Ἄλλως ἦτον ἀναγκαῖος πρὸς τὴν ἀληθεστέραν ἐξακρίβωσιν τῆς φορολογητέας περιουσίας ὁ ἐκ τῶν προτέρων προσδιορισμὸς τοῦ φόρου, διότι ἄνευ τούτου τὰ συμφέροντα δὲν διηγείροντο καὶ οὕτως ἀπώλλυτο ἡ πρώτη καὶ οὐσιωδεστέρα ἐγγύησις πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Τὰ ἐπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ συμβούλια θέλουν λαμβάνει τὸ ἐξαγό-

μενον τῶν δημοσίων, ὡς εἴρηται, βιβλίων καὶ ἀνακηρύττει αὐτὸ κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀναλογίαν ὡς τὴν ἀναλογοῦσαν φορολογικὴν μερίδα τοῦ δήμου ἢ τοῦ τμήματος. Τίποτε λοιπὸν δὲν ἀφίνεται εἰς τὸ αὐθαίρετον αὐτῶν.

Διὰ νὰ πλησιάζῃ δὲ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ὁ προσδιορισμὸς τοῦ φόρου πρὸς τὴν ἀληθῆ παραγωγήν, ἐλήφθη ὡς βάσις ἡ παραγωγὴ ἑπτὰ ἐτῶν, ἀφαιρουμένου τοῦ εὐφορωτέρου καὶ τοῦ ἀφορωτέρου. Ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου πᾶσα ὁποιαδήποτε μεταβολὴ ἔλαβε χώραν, ὁ μέσος ὅρος ἐπομένως θέλει εἶσθαι τὸ ἀληθέστερον ποσοστὸν ὁμαλῆς καὶ κανονικῆς φορολογίας. Ἐδυσκολεύθην νὰ λάβω ὡς βάσιν τὴν παραγωγὴν περισσοτέρων ἐτῶν, διότι ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀκριβείας καὶ ἐντελείας τῶν φορολογικῶν βιβλίων. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 ὁ φόρος θέλει ἐπιβληθῆ ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, ἐνῷ, κατὰ τὸ προκείμενον, εἰς τὴν κατ' ἐπαρχίαν, κατὰ δῆμον καὶ τμῆμα διανομὴν τοῦ φόρου λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ ἀκαθάριστος πρόσοδος. Δὲν εἶναι τοῦτο ἀντίφασις ἀπομακρύνουσα τὴν ἀλήθειαν καὶ καταστρέφουσα τὴν ἰσότητα; Ἡ ἰσότης διὰ τὸ πρῶτον ἔτος κατ' ἐπαρχίαν, χωρίον καὶ δῆμον δὲν τηρεῖται βεβαίως, καὶ ὅμως ἀδικία τις δὲν πράττεται, διότι πληρώνεται, ὡς εἴρηται, καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἔτος τὸ μέχρι τοῦδε πληρονόμενον καὶ πληρωθησόμενον, ἐνόσῳ δὲν πραγματοποιηθῇ ἡ μεταβολή· ὁ μέσος ὅρος λοιπὸν σχηματισθεὶς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε πληρονομένων θέλει χρησιμεύσει ὡς ἀφετηρία, ἀφ' ἧς ἐκπορεύεται ἡ πλοκὴ τῶν διαφόρων συμφερόντων, τῶν ὁποίων ἡ σύγκρουσις δύναται νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ἀφοῦ δὲ ἐξακριβωθῇ ἡ καθαρὰ πρόσοδος, ἥτις θέλει χρησιμεύσει ὡς βάσις τῆς φορολογίας, ἡ ὑπάρχουσα ἤδη μεγίστη ἀνισότης καὶ κατ' ἐπαρχίαν, δῆμον καὶ τμῆμα κατ' ὀλίγον ἐκλείψει. Ἐὰν δὲ ἀμέσως δὲν ἐπιτυγχάνεται ἡ κατὰ τμῆμα ἰσότης, θέλει ἐπιτευχθῇ ὅμως ἡ κατὰ φορολογούμενον. Τί συνέβαινε μέχρι τοῦδε εἰς τὴν κατ' ἄτομον διανομήν; Ἐπειδὴ ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῆς γῆς εἶναι ποικίλη καὶ αἱ προκαταβολαὶ ποῦ μὲν εἶσι τὸ ἓν δέκατον τῆς παραγωγῆς, ποῦ δὲ τὰ ἐννέα δέκατα, κατὰ τὸ ὑπάρχον σύστημα συνέβαινεν ὥστε ὁ μὲν ἀπέδιδεν ὡς φόρον τὸ ὅλον, ὁ δὲ τὸ ἓν πέμπτον, ὁ ἕτερος τὸ ἓν ἔνατον μόνον τῆς καθαρᾶς προσόδου καὶ οὕτω καθεξῆς. Τῆς ἀνισότητος αὐτῆς, ἥτις εἶναι ἡ φύσις τοῦ ὑπάρχοντος συστήματος, θῦμα εἶσι πρὸ πάντων, αἱ κατωτέρας ποιότητος γαῖαι. Τὴν ἀδικίαν λοιπὸν μεταξὺ τμημάτων ἀνίσου παραγωγικῆς δυνάμεως δὲν τὴν γεννᾷ τὸ

νομοσχέδιον, τὴν παραδέχεται ἐξ ἀνάγκης τὸ πρῶτον ἔτος, διὰ νὰ τὴν ἀποσκορακίσῃ εἰς τὸ μέλλον· ἰσότητα ἀπόλυτον δὲν δυνάμεθα ποτὲ νὰ ἐλπίσωμεν, τὸ ἀπόλυτον εἶναι ἀνώτερον τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἰσότητα τὴν μᾶλλον ἐφικτήν. Ἡ ἀνισότης ἐκ τῆς καλλιτέρας καλλιεργείας, ἢ ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον περισσοτέρας ἀναπτύξεως, ἢ ἐκ τῆς εὐφορίας καὶ βαθμιαίας ἀναπτύξεως τῶν φυτειῶν, ὑπάρχει εἰς τὴν ἀναλλοίωτον φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ οὔτε πρέπει οὔτε δύναται νὰ ἐκλείψῃ.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν τοὺς φορολογικοὺς πίνακας ὅλου τοῦ κόσμου, θέλομεν εὕρει πανταχοῦ μίαν τινὰ ἀνισότητα· εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ ἀνισότης εἶναι 1 πρὸς 2 σχεδὸν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ ἔτι πλέον μεταξὺ τῶν ἀτόμων. Διατί νὰ ζητῶμεν ἡμεῖς ὅ,τι πώποτε δὲν ἐπετεύχθη; Πᾶσα ἐλάττωσις φόρου, ὑπάρχοντος τοῦ ἐν ἰσχύϊ συστήματος, οὐδὲν θέλει ἔχει λυσιτελὲς ἀποτέλεσμα, διότι ἐλαττόνομεν ἐξίσου, ἐὰν ἀντὶ τοῦ ἑνὸς δεκάτου λάβωμεν τὸν ἓν ἑνδέκατον, ἀλλ' ὅμως ἡ αὐτὴ ἀνισότης καὶ ἀδικία διατηρεῖται μεταξὺ τῶν ἀτόμων καὶ τμημάτων, διότι ὁ ἀποδίδων μέχρι τοῦδε τὸ ὅλον κερδίζει ἓν μικρὸν μέρος, ὅσον κερδίζει καὶ ὁ ἀποδίδων τὸ ἐλάχιστον ὡς φόρον, καὶ ἑπομένως ὁ πρῶτος ὑπὸ τὸ ἴδιον ἐγκαταλείπεται βαρὺ φορτίον· οὕτω ἡ ἀνισότης μεταξὺ τῶν τμημάτων καὶ ἀτόμων διατηρεῖται καὶ τὰ ἐκ ταύτης ἄτοπα.

Τὸ νομοσχέδιον λοιπόν, ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπαναλάβω, δὲν χειροτερεύει τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν κατὰ τμῆμα, ἀλλὰ καθιεροῖ τὴν ἰσότητα κατ' ἄτομον ἀμέσως καὶ ἀποκαθιστᾷ δικαίαν τοῦ φόρου ἐν γένει διανομήν. Ἐπειδὴ ὁ φόρος θέλει ἐπιβληθῇ εἰς χρήματα, κατ' ἀνάγκην τὰ εἰς εἴδη εἰσπραττόμενα πρέπει ν' ἀναχθῶσιν εἰς χρήματα.

Ἄρθρον 4.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν διανομὴν δύνανται νὰ λάβωσι χώραν λάθη, ἐπιτρέπεται νὰ ζητηθῇ διόρθωσις· τὰ περὶ τούτου ἔγγραφα συντάσσονται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, διὰ τὸ δύσκολον δὲ τοῦ νὰ συμπράξωσι πολλοὶ ὁμοῦ καὶ μάλιστα χωρικοί, ἐπιτρέπεται καὶ εἰς ἕνα μόνον νὰ προκαλῇ τοιαύτην διόρθωσιν.

Ἄρθρον 5.

Αἱ δηλώσεις δὲν εἶναι ἡ βάσις τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ τὸ σημεῖον ἐξ οὗ ἄρχονται αἱ φορολογικαὶ ἐνέργειαι. Αἱ δηλώσεις δὲν εἶναι περιττὰ, διότι θέλουν χορηγήσει τὴν πρώτην ὕλην, χρείαν ἔχουσαν διορθώσεως μόνον, ἂν τὸ κτῆμα εἶναι ἰδιόκτητον ἢ ἐθνικοῦ ἰδιόκτη-

τον, ἂν ἡ γῆ καλλιεργῆται κατ' ἔτος ἢ κατὰ διετίαν, ἢ ἂν αἱ φυτεῖαι εἰσὶν ἢ οὖ παραγωγικαὶ καὶ ὁποῖον εἶδος καλλιεργείας ἐνεργεῖται, κατάλληλος εἶναι νὰ τὸ προσδιορίσῃ ὁ καλλιεργητής· ἄλλως, οὕτως ἀρχίζων ὁ φορολογούμενος τὴν φορολογικὴν ἐργασίαν, δύναται ἐν γνώσει καὶ ἐγκαίρως νὰ τὴν ἐξακολουθήσῃ· τὸ σύστημα ἁπλῶς τῶν δηλώσεων δὲν ὑπάρχει ἀληθῶς τὸ ἀσφαλὲς σύστημα, διότι ἔχει ὡς βάσιν τὴν αὐτοπάρνησιν, ἥτις ἀναντιρρήτως εἶναι σπανιωτάτη ἀρετή, ἀλλὰ μολαταῦτα διατί ν' ἀπελπισθῶμεν ἀπὸ τὴν ἠθικότητα τοῦ ἀνθρώπου; Τὸ σύστημα τῶν δηλώσεων ὑπάρχει ἐν χρήσει ἐν Ἑλλάδι καὶ δὲν ἀπέτυχεν. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἀπέτυχον αἱ δηλώσεις κατ' ἀρχὰς καὶ ἐνόσῳ ἐλαμβάνοντο ὡς ἡ μόνη φορολογικὴ βάσις· ἐχρησίμευσαν ὅμως μεγάλως, ὅταν δι' αὐτῶν ἐζητεῖτο μόνον ἡ ἔκτασις. Ἐτέθη δ' εἰς τὸν παράγραφον ἀ. ἡ λέξις « κατέχει » διὰ νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τοὺς κατόχους ἢ καλλιεργητὰς ἐθνικῶν γαιῶν.

Κατὰ τὸ νομοσχέδιον, μόναι αἱ προσοδοφόροι γαῖαι θέλουν φορολογεῖσθαι· ὁ κάτοχος ἑπομένως ἐκτάσεων μηδεμίαν χορηγουσῶν πρόσοδον, διότι δὲν καλλιεργοῦνται, οὔτε δίδουν πρόσοδον, δὲν ὀφείλει φόρον. Ὁ Ζ. § ἀφορᾷ τοὺς βοσκησίμους τόπους, οἵτινες ὑποθέτει τὸ νομοσχέδιον ὅτι θέλουν ὑποβληθῆ εἰς φορολογίαν πρὶν τεθῇ αὐτὸ εἰς ἐνέργειαν· τότε μόνον καὶ ἡ πρόσοδος αὐτῶν ἀποτελέσει μέρος τῆς εἰσφορᾶς τοῦ τμήματος.

Ἄρθρον 6.

Αἱ δηλώσεις δίδονται εἰς τὸν δήμαρχον ὡς τὴν μόνην ἀρχὴν τὴν ἐφορεύουσαν τὰ δημοτικὰ συμφέροντα καὶ ἣν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ εὐκολώτερον ὁ πολίτης· ἄλλως ὡς προστατεύουσα τῶν συμφερόντων τῶν δημοτῶν, ὀφείλει ν' ἀσφαλίσῃ τὸ νόμιμον καὶ τακτικὸν τῆς ἐνεργείας τοῦ πολίτου μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς ἐπισημότητός της.

Ἄρθρον 7.

Ἐθεώρησα ἀναγκαῖον ἐντὸς τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει συγκροτεῖσθαι ἀπὸ κατοίκους ἄλλων χωρίων, νὰ ὑπάρχουν καὶ ἑτερόδημόται, τῶν ὁποίων τὸ συμφέρον εἶναι ὥστε ἡ ἐκτίμησις νὰ γίνῃ εἰλικρινῶς, διότι ἀληθῶς μὲν ἕκαστον τμῆμα θέλει πληρώσει τὴν προσδιορισθεῖσαν ἀναλογίαν του, ἀδιαφόρως τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τῆς γῆς του, ἀλλ' ὅταν διὰ μεγάλης ὑποτιμήσεως τῆς προσόδου παρουσιάζεται ὁ φόρος ὑπερβολικὸς εἰς ἓν τμῆμα, θέλει ἐπέλθει ἡ ἀνάγκη τῆς ἐλαττώσεως, ἂν δὲ ἡ ἐλάττωσις αὕτη ἐπηρεάζῃ τὰ δημόσια εἰσοδήματα, θέλει πάθει τὸ Ταμεῖον ἢ θέλουν ὑποχρεωθῆ τὰ λοιπὰ τμήματα ν' ἀ-

ναπληρώσουν τὴν ἔλλειψιν. Συμφέρον ἔχουν λοιπὸν οἱ κάτοικοι ἄλλων χωρίων νὰ μὴ καλυφθῇ ἡ ἀλήθεια· τὸ συμφέρον εἶναι μεγαλύτερον, ὅταν ὡς βάσις τῆς φορολογικῆς ἀναλογίας τῶν τμημάτων ληφθῇ ἡ καθαρὰ πρόσοδος.

Ἄρθρον 8.

Ἡ παρὰ τοῦ ἄρθρου τούτου προβλεπομένη ἐκτίμησις εἶναι λίαν ἀναγκαία· αἱ ἐκτιμήσεις κινδυνεύουν συνήθως, ὅταν ἀποβλέπουν συμφέροντα ὡρισμένων ἀτόμων. Ἡ πρὸς διαφθορὰν προσπάθεια εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν εἶναι δραστηριωτάτη καὶ ἄλλα αἰσθήματα συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας συνωμοτοῦσι κατὰ τῶν πεπαιδευμένων. Οἱ κίνδυνοι λοιπὸν θέλουν εἶσθαι μεγάλοι ἐὰν ἐπιλαμβανώμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ εἰσόδημα ἑκάστου κτήματος ἰδιαιτέρως. Κατὰ τὸ ἄρθρον αὐτό, ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῶν γαιῶν ἑκάστου τμήματος προσδιορίζεται ἀδιακρίτως καὶ ἐν γένει, ὁ προσδιορισμὸς δὲ αὐτὸς χρησιμεύει καὶ ὡς ἐγγύησις τῆς κατ' ἄτομον δικαίας διανομῆς, διότι, ἀφοῦ ὑπάρχουν τάξεις προσδιωρισμέναι, δὲν δύναται ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ τμήματος νὰ μὴ ἀναγάγῃ εἰς ἑκάστην αὐτῶν κτήματα, ἀλλὰ τότε οὐδεὶς θέλει ἀναχθῆ ὥστε τὸ ἰδικόν του κτῆμα νὰ καθίξῃ ἀνωτέραν τάξιν, τὸ δὲ τοῦ γείτονος κατωτέραν, διότι αἱ τάξεις προσδιορίζουν τὴν ἀναλογίαν τοῦ φόρου. Ἐὰν ἐπιβληθῇ φόρος δέκα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν π. χ. ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, τρία στρέμματα ἀναχθέντα εἰς τὴν πρώτην τάξιν, τῆς ὁποίας ἡ καθαρὰ πρόσοδος προσδιωρίσθη ἀνὰ δέκα δραχμὰς, θέλουν πληρώσει 3 δραχμὰς, ἐνῷ ἀναχθέντα εἰς τὴν πέμπτην, τῆς ὁποίας ἡ πρόσοδος προσδιωρίσθη τυχὸν ἀνὰ τρεῖς δραχμὰς, θέλουν πληρώσει ὀλιγώτερον τῆς μιᾶς δραχμῆς. Παντοχόθεν λοιπὸν θέλει καταβληθῇ προσπάθεια, ὥστε ἕκαστον κτῆμα ν' ἀναχθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν τάξιν. Ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ ἐδικαιοῦτο νὰ προσδιορίσῃ αὐτὴ τὴν παραγωγικὴν δύναμιν κατὰ κτῆμα, ἡ ἀδικία καὶ ἡ μεροληψία θὰ ἦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀνεξέλεγκτος, διότι πῶς ἦτο δυνατὸν ν' ἀποδείξῃ τις ὅτι τὸ δεῖνα κτῆμα παράγει δεκαπέντε καὶ οὐχὶ δέκα ἢ πέντε, ἀλλ' ὅταν προσδιορίζωνται τάξεις, στηριζόμεναι εἰς διάφορα ἐξωτικὰ γνωρίσματα καὶ γενικοὺς κανόνας, ἡ ἀναγωγὴ ἑκάστου κτήματος εἶναι εὐκολωτέρα, διότι εὐκολωτέρα εἶναι ἡ ἀπόδειξις τῆς ὑπαγωγῆς τοῦ κτήματος εἰς τοὺς γενικοὺς κανόνας καὶ γνωρίσματα.

Ὁ προσδιορισμὸς λοιπὸν αὐτὸς τῶν τάξεων ἀσφαλίζει τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν, ἐὰν δὲ ὑπάρξῃ λάθος τι, θέλει ἀροιχῇ

τὸ σύνολον καὶ τὴν ὅλην τάξιν, διότι τὸν αὐτὸν κανόνα θέλουν ἔχει εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς παραγωγῆς ὅλων τῶν κτημάτων ἑκάστης τάξεως· οὐδὲν κτῆμα ἐπομένως θέλει ἀδικηθῆ ἰδιαιτέρως. Δὲν ἐννοοῦμεν, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ ἀπόλυτος ἀκρίβεια, ἰσότης καὶ δικαιοσύνη· ταῦτα εἶναι τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Προσπαθοῦμεν μόνον νὰ πλησιάσωμεν πρὸς αὐτὰς καὶ ν' ἀπομακρύνωμεν τὰς ἐκ προθέσεως ἀδικίας.

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν ταξεων ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ὑπολογίσει, κατὰ γενικοὺς ἐπίσης κανόνας, τὰς προκαταβολὰς καὶ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἐμπεριέχονται εἰς τὴν ἀκαθάριστον πρόσοδον ἑκάστης τάξεως· οὕτω θέλει ἐμφανισθῆ ἡ ἀκαθάριστος καὶ καθαρὰ πρόσοδος συγχρόνως, καὶ θέλομεν ἔχει τὴν σχετικῶς ἀληθῆ βάσιν πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 9.

Πιθανὸν νὰ μὴ ἐτηρήθη ἀκριβῶς ἡ ἀναλογία εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς παραγωγῆς ἑκάστης τάξεως, πιθανὸν νὰ συνέβησαν λάθη ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἐξόδων, πιθανὸν νὰ προσδιορίσθη ἠλαττωμένη ἡ πρόσοδος ὅλων τῶν τάξεων, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἐπιβαλλόμενος φόρος νὰ παρουσιάζηται ψευδῶς λίαν δυσανάλογος, ὥστε νὰ προκαλῆ ἀφεύκτως ἄδικον ἐλάττωσιν φόρων, τὸ ὁποῖον οὐσιωδῶς ἐνδιαφέρει τὸ δημόσιον καὶ τὴν κοινωνίαν. Ἕνεκα τούτου ἐπιτρέπεται νὰ ζητηθῆ ἀναθεώρησις τῶν ἐλλείψεων καὶ ἀπὸ τὸν οἰκονομ. ἔφορον· ἐπειδὴ ὁ ψευδὴς ἐπὶ ἔλαττον προσδιορισμὸς ἐνδιαφέρει καὶ τοὺς κατοίκους τῶν ἄλλων χωρίων, διότι ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους, θέλει αὐξήσει ἡ εἰσφορὰ αὐτῶν, δίδεται τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τούτους νὰ ζητήσωσιν ἀναθεώρησιν, διὰ τὸν ἴδιον λόγον τὰ μέλη τῆς ἀναθεωρητικῆς ἐπιτροπῆς θέλουν εἶσθαι κάτοικοι ἄλλου χωρίου.

Ἄρθρον 10 καὶ 11.

Τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς, περὶ ἧς πρόκειται, εἶναι λίαν σπουδαῖον καὶ ἐπιτρέπει κατὰ μέγα μέρος τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ νομοσχεδίου. Ἕνεκα τούτου ἔπρεπε νὰ γίνῃ φροντὶς ὥστε κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀλλότριαι ἐπιρροαί, ν' ἀντιπροσωπεύωνται δὲ καὶ νὰ παλαίουν ἐλευθέρα μόνον τὰ φορολογικὰ συμφέροντα. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀνάγκη νὰ ἔχωσιν ἐπιτοπίους γνώσεις καὶ νὰ ὦσιν ἄνθρωποι χαρακτῆρος καὶ τιμιότητος. Ἐὰν ἡ ἐκλογὴ ἤθελεν ἐνεργηθῆ παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, πιθανὸν ἦτο νὰ ὑπερισχύσωσι τὸ καμματικὸν πάθος καὶ αἱ διαιρέσεις, ἐὰν δὲ ἐγίνετο διὰ κληρώσεως, ὁ κλῆρος ἠδύνατο ν' ἀναδείξῃ ἀνθρώπους ὅλως ἀκαταλλήλους καθὼς

καὶ ὁ διορισμὸς ἐκ μέρους τῆς ἀρχῆς· ἡ ἐκλογὴ ἐκ μέρους ἀνθρώπων ἀμέσως ἐνδιαφερομένων εἰς τὴν ὀρθὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἶναι ἡ καλλιτέρα ἐγγύησις, ὁ διορισμὸς εἰς τὴν παροῦσαν μάλιστα περίστασιν, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν προσώπων ἐνεργούμενος, ἢ συνεπείᾳ ἀτελῶν πληροφοριῶν, ἠδύνατο εὐκολώτατα ν' ἀποτύχῃ. Κατὰ τὴν προκειμένην περίστασιν τὰ συμφέροντα εἰσὶν ἐντελῶς διακεκριμένα· ὅ,τι κερδίζει ὁ εἷς ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν ἕτερον· ἡ ἐκλογὴ ὡς πρὸς ἐπιρροὴς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, διότι ἤθελεν ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἐπιρρεάζοντος κατὰ τῶν ἐπιρρεαζομένων, οἵτινες μ' ὅλα ταῦτα θέλουν ἐκλέξει. Ἀμφιβάλλομεν ἐὰν δύναται νὰ ἦναι καὶ ἀπόρροια συμφωνίας πολλῶν· μὲ τίνος ζημίαν θέλουν ὠφεληθῆ οἱ συστασιῶται; καὶ τίνες ἐξ αὐτῶν πλησιέστεροι πρὸς τὸν ἐκλεχθέντα θέλουν κερδίσει εἰς βάρος τῶν ἄλλων; Οὐδεὶς ὠφελεῖται ἄνευ τῆς ζημίας τοῦ ἑτέρου· κατὰ πᾶσαν λοιπὸν πιθανότητα εἰς τὴν ἐκλογὴν δὲν θέλουν ὑπερισχύσει οὔτε ἐπιρροαί, οὔτε κομματικαὶ διαιρέσεις, οὔτε σύστασις, ἀλλ' ἡ ὀρθὴ σκέψις. Ἕκαστος ἔχει συμφέρον ὥστε ἡ ἐργασία νὰ ἦναι εἰλικρινὴς καὶ ἀμερόληπτος· διὰ περισσοτέραν δὲ ἀσφάλειαν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν μειονοψηφίαν νὰ ἐκλέξῃ ἐὰν ἀποτελῇ τὸ τέταρτον τῶν ἐκλογέων καὶ ἴδιον μέλος ἐν τῇ ἐπιτροπῇ· ἐκλογεῖς δὲ θέλουν εἶσθαι οἱ κατὰ τὰ δημόσια βιβλία φορολογούμενοι καὶ τοιοῦτοι δύνανται νὰ ὦσι καὶ γυναῖκες, αἵτινες προκειμένου περὶ ὑλικοῦ συμφέροντος δικαιοῦνται νὰ συμπράξωσι πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτοῦ. Νομίζω δὲ ἀναγκαῖον νὰ χορηγηθῆ εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς, ὅταν λάβωσι χώραν τοιαῦται παρανομίαι, ὥστε νὰ ἐπιρρεάζηται τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς· ἄλλως αἱ ἐκλογαὶ ἠδύναντο νὰ νοθευθῶσιν.

Ἄρθρον 13.

Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ τμήματος θέλει προεδρεύεσθαι ὑπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἀνθρώπου ἔχοντος συμφέρον νὰ προσδιορισθῆ ἡ ποιότης καὶ ἡ ἔκτασις ὅσον τὸ δυνατὸν συμφώνως μὲ τὴν ἀλήθειαν, διότι ἄλλως ἡ εἴσπραξις θέλει εἶσθαι δυσκολωτέρα· χρέος δὲ καὶ συμφέρον τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του εἶναι νὰ εὐκολύνῃ τὴν εἴσπραξιν· ἡ μειονοψηφία λοιπὸν ἀδικουμένη θέλει εὑρίσκει εἰς αὐτὸν, ἐνούμενον μὲ τὸ παρ' αὐτῆς ἐκλεχθὲν μέλος, ἔδραιον ὑπερασπιστήν· διὰ νὰ δοθῇ ὅμως περισσοτέρα ἐγγύησις ἀμεροληψίας, τὰ κτήματα τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς θέλουν καταταχθῆ ἀπὸ ἐπιτροπὴν κληρωθεῖσαν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ τμήματος· οὕτω τὰ

μέλη αὐτῆς μὴ γνωρίζοντα ποῖοι οἱ κληρωθησόμενοι πρὸς κατάταξιν τῶν ἰδικῶν των κτημάτων θέλουν ἀποφεύγει τὰς ἀδικίας, φοβούμενα μήπως ὁ ἀδικηθεὶς κληρωθῇ τυχὸν δικαστὴς αὐτῶν.

Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ τμήματος καθήκον ἔχει νὰ τροποποιῇ τὰς δηλώσεις, ὅσαι εἰσὶν ἐλλειπεῖς, νὰ ἐγγράφῃ τὰ παραλειφθέντα κτήματα καὶ νὰ ἀνάγῃ ἕκαστον κτῆμα ἢ γῆν εἰς μίαν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τάξεων. Τὴν ἐργασίαν ταύτην καταλλήλοι εἰσὶ νὰ ἐνεργήσωσιν ἄνθρωποι τοῦ ἰδίου τμήματος, ὡς δυνάμενοι νὰ γνωρίζωσι τὴν ὡς ἔγγιστα τοὐλάχιστον ἔκτασιν καὶ τὴν ποιότητα τῶν γειτονικῶν κτημάτων καὶ ὡς ἔχοντες ἄμεσον συμφέρον νὰ μὴ καλυφθῇ ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἀντίθεσις τῶν συμφερόντων, ὁ ἀμοιβαῖος ἔλεγχος καὶ ἡ ἐπιτήρησις, εἶναι τὸ μέσον, δι' οὗ τὸ νομοσχέδιον τείνει νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀλήθεια δὲν ἐπιτευχθῇ κατὰ τὴν πρώτην δοκιμασίαν, ἐπιτρέπεται νὰ γείνῃ ἡ ἔκκλησις εἰς τὰ φῶτα καὶ εἰς τὴν εὐθυδικίαν ἑτέρας ἐπιτροπῆς, ἥτις τότε δικάζει ὁριστικῶς. Ἐνώπιον τῆς τελευταίας αὐτῆς ἐπιτροπῆς ἡ ὑπόθεσις θέλει ἔλθει ἐξηντλημένη, οὕτως εἰπεῖν, καὶ καλῶς ἀνακριθεῖσα ἀπὸ τὴν πρώτην ἐπιτροπήν, τῆς ὁποίας τὸ ἔργον κατ' οὐσίαν θέλει εἶσθαι ἡ προεξέτασις.

Ἐπειδὴ σταφιδοφυτεῖαι καὶ ἀμπελοφυτεῖαι κατὰ τρία ἔτη κυρίως δὲν δίδουν οὐδεμίαν πρόσοδον, ἐνόμισα ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπολογισθῇ ἡ μετὰ τὸ πέμπτον μέχρι τοῦ ἑβδόμου ἔτους πρόσοδος τῆς φυτείας ὡς ταιαύτης, διὰ ν' ἀποζημιωθῇ ὁ κύριος διὰ τὸν ὁποῖον ἐπλήρωσε φόρον καθ' ὃν χρόνον δὲν ἀπελάμβανε· νομίζω δύσκολον ἄλλο μέτρον διὰ φυτείας ἐπὶ γαιῶν φορολογουμένων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὡς ἀγρῶν, διότι ὁ φόρος καὶ αὐτῶν θέλει ἀποτελέσει τὸν μέσον ὅρον τοῦ κατὰ τμῆμα ἐπιβληθέντος φόρου· ἐὰν τὰς ἀπηλλάττομεν τῆς φορολογίας ἠθέλαμεν ἐπιβαρύνει τὰ ἄλλα κτήματα, τὰ ὁποῖα ὤφειλον ν' ἀναπληρώσουν τὴν ἔλλειψιν· ἐννοῶ ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον δὲν θέλουν φορολογηθῇ ὁμοίως αἱ εἰς τὰς παραμονὰς τῆς καρποφορίας φυτεῖαι καὶ ἐκεῖναι, αἵτινες χθὲς μόλις ἐφυτεύθησαν· αἱ πρῶται ὠφελοῦνται δικαίως περισσότερον, ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου, εἰμὴ ἐὰν αἱ δεύτεραι δὲν ἀδικοῦνται· οἱ μέλλοντες ἤδη νὰ φυτεύσωσιν ἐπὶ καλλιεργουμένων γαιῶν δὲν δύνανται νὰ παραπονῶνται· κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἐπὶ τῆς προσόδου φορολογίας, ὀφείλει ἕκαστος νὰ πληρώσῃ τὸν προσδιορισθέντα φόρον, δυνάμενος νὰ κάμῃ ὁποίαν ἐγκρίνει χρῆσιν τοῦ κτήματός του· αἱ συνέπειαι καλαὶ ἢ κακαί, δὲν ἐνδιαφέρουν τὸ δημόσιον· ἐπὶ τῶν νέων λοιπῶν φυτειῶν ὁ φορολογούμενος ἐν γνώσει ὅλων τῶν συνεπειῶν ἐξήσκησε τὸ δικαίωμά του, μεταβαλὼν τὸν ἀγρὸν εἰς φυτείαν· ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς φυτείας, νομίζω ὀρθὸν καὶ δίκαιον εἰς τὴν κατάταξιν νὰ λῃφθῇ ὡς βάσις ἡ ἐπικρατοῦσα πρόσοδος.

Ἄρθρον 14.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ φορολογούμενοι σπανίως εἰσὶν ἐμπρόθεσμοι εἰς τὰ παράπονά των, διότι πολλοὶ αὐτῶν ὄντες ἀγράμματοι, οὔτε τὰς προθεσμίας, οὔτε τοὺς τύπους γνωρίζουσιν· οἱ τύποι δὲ καὶ αἱ προθεσμίαι εἶσι πολλοὶ καὶ ποικίλοι, ὥστε νὰ δύναται ὁ κάτοικος νὰ ἐνεργήσῃ συμμόρφως, ἐνῷ διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν τούτων, κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα τύπον τῶν δημοσιεύσεων, ὀφείλει νὰ παρατρέχῃ ἀδιακόπως τὰ δημόσια μέρη καὶ νὰ ζητῇ εἰς τὰ τοιχοκολλημένα ἀποσπάσματα ἢ εἰς τὰ δημοτικὰ ἀρχεῖα πληροφορίας. Ἡ ἐργασία αὕτη, ὡς ἐννοεῖ ἕκαστος, εἶναι δύσκολος, ἀπαιτεῖ γνῶσιν τῶν νόμων καὶ πεῖραν, ἀπώλειαν χρόνου καὶ ἔξοδα, διότι ὁ χωρικὸς ἀναγκάζεται νὰ διατρίβῃ ἐκτὸς τῆς οἰκίας καὶ μακρὰν τῶν ὑποθέσεών του· ἕνεκα τούτου σπανιώτατα τὰ παράπονα καὶ αἱ ἐνστάσεις τῶν φορολογουμένων ἐγένοντο ἐγκαίρως καὶ κατὰ τύπον· ὑπῆρξαν δὲ τοιουτοτρόπως αἱ πολῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θῦμα τοῦ ἐκπροθέσμου· ἀλλ' ὁ λόγος τῆς προθεσμίας, ματαιούτης δικαιώματα ἀποδεδειγμένα, δυσκόλως κατανοεῖται ἀπὸ τὸν λαὸν, ἕνεκα τούτου ἀδιάκοπα διευθύνει παράπονα κατὰ τῆς ἀρχῆς· ὡς ἀδικούσης καὶ θυσιαζούσης τὰ ἐπὶ τῆς φορολογίας δικαιώματά του. Τοσοῦτον μάλιστα πιστεύεται τοῦτο, ὥστε καὶ σπανίως παραπονοῦνται. Ἐνόμισα λοιπὸν ἀναγκαῖον, τὰ ἀποσπάσματα νὰ κοινοποιῶνται ἀμέσως πρὸς τὸν ἐνδιαφερόμενον, νὰ πράττηται δὲ ὅ,τι ἕκαστος τῶν φορολογουμένων θεωρεῖ ὡς τὸ ἁπλούστερον καὶ φυσικώτερον. « Μὲ εἰδοποιήσατε, ἀπαντᾷ, ὅταν τὸν προτείνῃ τις τὸ ἐκπρόθεσμον· ἐγὼ δὲν ἐγνώριζον. » Οὕτως ἐν καιρῷ καὶ ἐν ἀνέσει θέλει δύνασθαι νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ ζητῇ θεραπείαν· τὰ συμφέροντα θέλουν ἀσφαλισθῇ, αἱ ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας πεποιθήσεις ἐδραιωθῇ καὶ ὁ ἀμοιβαῖος ἔλεγχος θέλει ἐνεργεῖσθαι ἐπιτυχέστερον, διότι ὁ χωρικὸς ὢν εἰς θέσιν καὶ συμφέρον ἔχων ν' ἀνακαλύπτῃ καὶ καταγγέλλῃ τὰς τυχὸν λαβούσας χώραν ἀδικίας καὶ μεροληψίας, θέλει ἐπιμελεῖσθαι καὶ νὰ τὸ πράττῃ.

Ἄρθρον 15.

Προθεσμία δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φορολογουμένου κοινοποιήσεως τοῦ ἀποσπάσματος, εἶναι βεβαίως ἀρκοῦσα, ἀλλ' ὅταν ἡ ἔνστασις γίνηται κατὰ τρίτου, ἀναγκαῖον

εἶναι νὰ λάβῃ καὶ οὗτος γνῶσιν διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ δίκαιά του. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐνστάσεως ἔχουσιν ἅπαντες οἱ κάτοικοι, ὡς ἐνδιαφερόμενοι, πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃ καὶ ὁ ἔφορος διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὴν συμφωνίαν τυχὸν ὅλων πρὸς μείωσιν τῶν φόρων του.

Ἄρθρον 16.

Ἡ ἐπιτροπὴ, περὶ ἧς πρόκειται ἐνταῦθα θέλει λύσει ὁριστικῶς καὶ τελεσιδίκως πᾶσαν ἀμφισβήτησιν. Κατὰ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς θέλει καταρτισθῆ τὸ κτηματολόγιον καὶ προσδιορισθῆ ἡ φορολογητέα περιουσία ἑκάστου. Τὸ ἔργον της εἶναι λοιπὸν σπουδαῖον καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ἐξήρτηται ἡ ἐπιτυχία τοῦ ὅλου συστήματος· διὰ τοῦτο μεγάλως μὲ ἐνησχόλησεν ὁ καταρτισμός της. Ἡ πεῖρα, αἱ γνώσεις τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἄκρα ἀμεροληψία, ἰδοὺ τί ἀναποφεύκτως ἀπαιτοῦνται, ἀλλὰ ἅπαντα ταῦτα σπανίως ἀπαντῶνται συνυπάρχοντα ἐνταυτῷ. Ἡ γνῶσις τοῦ τόπου ὑποθέτει ἄνθρωπον ἐνδιατρίψαντα πολὺ ἐν αὐτῷ ἢ κάτοικον αὐτοῦ, ἔχοντα ἑπομένως συμφέροντα, συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας δυνάμενα νὰ τὸν ἐπιρρεάσωσιν. Ἄνθρωπος ἀρ' ἑτέρου ξένος τοῦ τόπου καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐλεύθερος ὅλων τούτων θέλει στερεῖσθαι τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων. Καὶ ἀποκτῶνται μὲν αἱ γνώσεις διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς τοῦ ἀντικειμένου μελέτης, δι' ἐρευνῶν καὶ δι' ἐξετάσεων, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ ἀμεροληψία. Ἐθεώρησα λοιπὸν ὀρθότερον νὰ συγκροτῆται αὕτη ἀπὸ πρόσωπα οὐδένα ἔχοντα λόγον νὰ μεροληπτῶσιν· ἡ ἐπιτροπὴ δὲ αὕτη, πρὸς σχηματισμὸν τῶν πεποιθήσεών της, δύναται νὰ ἐνεργῇ πᾶσαν ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν.

Εἰς αὐτὴν, ὡς εἰσηγητὴς ἄνευ ψήφου θέλει χρησιμεύει ὁ ἔφορος, ὅστις, ἐκτὸς τῶν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας γνώσεών του, θέλει φέρει καὶ ὅλας ἐκείνας, ὅσας ἀπέκτησεν ἐντὸς τῶν τμημάτων, τὰ ὁποῖα προέδρευσε, διότι ἐν αὐτοῖς ἀνεπτύχθησαν ὅλα τὰ δικαιώματα, αἱ ἐνστάσεις καὶ τὰ παράπονα, ἄλλως τε ἡ παρουσία του εἶναι ἀναγκαία, διότι τὸ δημόσιον εἶναι ὁ μεγαλήτερος ἰδιοκτήτης καὶ σπουδαῖα συμφέροντα αὐτοῦ ἐνδιαφέρονται· συμφέρον δὲ ἐπίσης ἔχει τὸ δημόσιον νὰ μὴ λάβωσι χώραν καὶ ψευδεῖς ἐκτιμήσεις· ἐπειδὴ προκειμένου παραπόνου περὶ ἐλαττώσεως ἔχουσι συμφέρον ἅπαντες οἱ κάτοικοι, καινοποιεῖται τὸ παράπονον αὐτὸ πρὸς αὐτοὺς, καθὼς καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδικάσεώς του, διὰ νὰ παρασταθῶσι καὶ ἀποδείξωσι τὸ ἀνυπόστατον τυχὸν αὐτοῦ. Πρὸς ἀσφάλειαν δὲ περισσοτέραν δίδεται τὸ δικαί-

μα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ ὁρκίζῃ τοὺς μάρτυρας καὶ πραγματογνώμονας.

Ἄρθρον 17.

Ἀφοῦ ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀποφανθῇ ὁριστικῶς ἐπὶ τῶν παραπόνων, τὰ ὁποῖα τυχὸν ὑπεβλήθησαν, συντάττεται, ὁ ὁριστικὸς πίναξ, ὅστις θέλει χρησιμεύσει ὡς βάσις τοῦ μητρώου· ἐπειδὴ ὅμως καὶ πάλιν ἐνδέχεται νὰ συνέβησαν λάθη, ἐπιτρέπονται νέα παράπονα, τὰ ὁποῖα θέλουν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ ἑπόμενον ἔτος.

Ἄρθρον 18.

Τὸ μητρῶον εἶναι τὸ κτηματολόγιον, εἰς τὸ ὁποῖον σημειοῦνται τὰ κτήματα καὶ αἱ γαῖαι ἑκάστου ὀνομαστὶ, ἡ τάξις εἰς ἣν κατετάχθησαν, τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα αὐτῶν καὶ τὰ λοιπά.

Ἄρθρον 17.

Γνωστοῦ ὄντος τοῦ ἀπαιτουμένου παρὰ τοῦ τμήματος φόρου καὶ τῆς φορολογητέας προσόδου εὔκολον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἀναλογία, ἐὰν δηλαδὴ ὁ φόρος θέλει εἰσθαι τὸ ἓν δέκατον, τὸ εἰκοστὸν κτλ. ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ἀναλογίας αὐτῆς θέλει διανεμηθῇ ὁ φόρος παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου. Ἡ πρᾶξις, ὡς παρατηρεῖ ἕκαστος, εἶναι ἁπλῶς λογιστικὴ, ἐπειδὴ ὅμως ἐνδέχεται νὰ λάβωσι χώραν καὶ ἐν αὐτῇ παραπτώματα, χορηγεῖται τὸ δικαίωμα τῆς ἀναθεωρήσεως. Αἱ προθεσμίαι ἐπιτρέπεται νὰ παραταθῶσι διὰ Β. διατάγματος ἐὰν δὲν ἐπαρκέσωσι· δύσκολον βεβαίως εἶναι νὰ προσδιορισθῶσιν ἀλανθάστως αἱ προθεσμίαι προκειμένου περὶ ἐφαρμογῆς νέου ὅλως συστήματος.

Ἄρθρον 20.

Ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου διῃρέθη εἰς πέντε ἴσας δόσεις καὶ ἐτέθησαν προθεσμίαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὁ φορολογούμενος συνεκόμισε τὰ προϊόντα του καὶ κατὰ ἓν εἶχε νὰ τὰ διαθέσῃ. Νὰ ζητῶνται χρήματα εἰς ἐποχὰς, καθ' ἃς ὁ χωρικὸς δὲν συνήλεξε τὰ εἰσοδήματά του, ὥστε νὰ ἔχῃ χρήματα, νὰ ἐνεργῶνται καταδίωξις εἰς στιγμὰς καθ' ἃς ἐπασχολούμενος εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας του δὲν σχολάζει οὐδὲ στιγμὴν κἂν πρὸς ἄλλας φροντίδας, εἶναι μέσον φέρον ἀντικρὺς πρὸς τὴν καταστροφήν. Καὶ ὅμως ἀδύνατον εἶναι νὰ λάβῃ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα ἄλλον τόπον ἡ καταδίωξις. Ἐὰν τῳόντι ἡ πληρωμὴ τῶν φόρων κανονισθῇ εἰς ἐποχὰς, καθ' ἃς δύναται νὰ γίνῃ, καὶ οἱ φορολογούμενοι ἐκτιμῶντες τὸ συμφέρον των δυνηθῶσι νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ, τὸ ἀποτέλεσμα θέλει εἶσθαι ἄριστον καὶ διὰ τὸ δημόσιον καὶ διὰ τὸν λαόν. Αἱ λαμβάνουσαι χώραν τυχὸν καταχρήσεις καὶ αἱ

ζημίαι θέλουν παύσει, ὁ φορολογούμενος δὲν θέλει εἶσθαι τὸ παίγνιον τοῦ εἰσπράκτορος καὶ τὰ καθυστεροῦντα δὲν θέλουν καταβλίβει καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου. Ἐνόσῳ δὲν κατορθωθῇ τοῦτο, ἐνόσῳ ζητοῦνται φόροι, καθ' ἣν ἐποχὴν δὲν ἔχει χρήματα ὁ φορολογούμενος καὶ εὔκολον δὲν εἶναι νὰ δανεισθῇ, δὲν δύνανται νὰ λείψουν αἱ καθυστερήσεις, αἱ ὁποῖαι, ἐπιφορτιζόμεναι μὲ τοὺς τόκους, τὰ ἔξοδα τῆς καταδιώξεως κτλ. ἀποκαθίστανται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνώτεραι τῶν μέσων τοῦ ὀφειλέτου, ἀφοῦ μάλιστα ἀλλεπάλληλοι ἐπέρχονται αἱ προθεσμίαι τῆς πληρωμῆς τῶν ἐτησίων φόρων. Ἡ κατάστασις τοῦ πολίτου τοιουτοτρόπως, μ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν τῆς ἐξουσίας, καὶ τοὺς διὰ τὴν βελτίωσιν αὐτῆς καταβαλλομένους κόπους, ἀποβαίνει λίαν δυσχερής.

Ἄρθρον 21.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνταχθέντος μητρώου ἢ κτηματολογίου θέλει ἐπιβάλλεσθαι κατ' ἔτος ὁ φόρος ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἄρθρον 22.

Ὁ φόρος ἀκολουθεῖ τὴν παραγωγὴν καὶ εἶναι εἰς βάρος τοῦ καρπουμένου· διὰ νὰ μὴ ἐπέρχηται δὲ σύγχυσις καὶ ἀνωμαλία ἐτέθη προθεσμία, μετὰ τὴν ἐποίαν ἐὰν ἐπέλθῃ ἡ μεταβίβασις ἔχει συνεπείας διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος. Ἡ διάταξις αὕτη οὐδένα βλάπτει, διότι ἕκαστος ἐν γνώσει δύναται νὰ προφυλάξῃ τὰ συμφέροντά του.

Ἄρθρον 23.

Δίκαιον εἶναι πᾶσα νέα καλλιέργεια, τῆς ὁποίας ἡ παραγωγὴ δὲν ὑπεβλήθη εἰς φόρον, νὰ συνεισφέρῃ τὸ ἀναλογοῦν· ἀφορολόγητος δὲν ἔπρεπε νὰ μένῃ, οὔτε νὰ συγχωνευθῇ ὁ φόρος αὐτῆς εἰς τὴν φορολογίαν τοῦ τιμήματος. Πᾶσα γῆ παράγουσα ὀφείλει φόρον εἰς τὸ δημόσιον· ἀπὸ γαίας δὲ λογγώδεις καὶ βαλτώδεις, τῶν ὁποίων καλλιεργουμένων τὸ καθαρὸν ἔσοδον ἀμφιβάλλεται ἐὰν καλύπτῃ τὰ ἔξοδα, δὲν ζητεῖται φόρος δι' ἔτη τινά· δὲν ζητεῖται ἐπίσης φόρος καὶ διὰ νέας φυτείας ἐπὶ γαιῶν πρὸ πολλοῦ ἀκαλλιεργήτων. Ἐλπίζεται, ὅτι τοιουτοτρόπως θέλουν συμβάσει κεφάλαια καὶ καταβληθῶσι προσπάθειαι καὶ διὰ τῶν τοιούτων γαιῶν τὴν καλλιέργειαν καὶ φύτευσιν.

Ἄρθρον 25.

Ἕκαστος ὀφείλει φόρον ἀναλόγως τῆς καθαρᾶς προσόδου του, πᾶσα δὲ φορολογία πλέον τῆς ἀναλογίας αὐτῆς εἶναι ἄδικος. Ἀνάγκη ἦτο λοιπὸν ὁ νόμος νὰ χορηγῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαλείψεως φόρων, οἱ ὁποῖοι πράγματι δὲν ὀφείλονται, καὶ ὅμως

σημειοῦνται ὡς ὀφειλόμενοι· ἄνευ τούτου ἡ φορολογία κατὰ στρέμμα ἤθελεν εἶσθαι καὶ ἄδικος καὶ παράλογος.

Ἄρθρον 26.

Διὰ νὰ μὴ ἐξήρτηνται τὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὴν καλὴν θέλησιν ἢ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀρχῶν, διατάττεται ὥστε ἡ ἔγκαιρος ἐπίδοσις τῆς αἰτήσεως ἢ δηλώσεως νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀπαλλαγήν. Τὴν διάταξιν αὐτὴν δικαιολογεῖ καὶ ἡ μέχρι τοῦδε πρακτική, καθ' ἣν πολλὰ δικαιώματα ἀπωλέσθησαν διὰ τὴν μὴ ἔγκαιρον ἐνέργειαν τῶν ἁρμοδίων προσώπων, ἐὰν δὲ ἐκ τῆς ἀμελείας αὐτῶν προέλθουν βλάβαι ὑπεύθυνοι εἰσὶν αἱ παραμελήσασαι ἀρχαί.

Ἄρθρον 27.

Καθὼς πᾶσα βελτίωσις καὶ πρόσοδος μένει ἀφορολόγητος πρὸς ὄφελος τοῦ φορολογουμένου, δίκαιον ἦτο ὥστε καὶ πᾶσα τυχαία ζημία νὰ ἦναι εἰς βάρος του. Καὶ ὅμως ἐπειδὴ τὸ δημόσιον δὲν πρέπει ν' ἀκριβολογῇ εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ συμφέρον τοῦ πολίτου, ἐπιτρέπεται, καθ' ἣν περίπτωσιν ἔλαβεν ἀληθῶς χώραν σπουδαία βλάβη τῆς παραγωγῆς, νὰ δύναται νὰ γίνῃ ἄφεσις ἢ μετρίασις τοῦ φόρου ἢ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐπικαρπίας. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν τὸ δημόσιον δὲν ὑποχρεοῦται, ἀλλὰ δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ δημοσίου καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου ὑρίστανται ὅταν ἐσημειώθη εἰς βάρος τοῦ πολίτου πρόσοδος, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε ποσῶς, οὐχὶ δὲ καὶ ὁπόταν ἐπὶ τῆς προσόδου του ἐπῆλθον βλάβαι. Ἂν πᾶσα βλάβη ἐγέννα δικαίωμα ἐλαττώσεως, ἡ φορολογία ἤθελεν ἀποκαταστηθῇ λίαν ἀμφίβολος.

Τὰ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τούτων θέλουν κανονισθῇ δι' ἄλλου εἰδικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 28.

Ἐπειδὴ ὁ δήμαρχος εἶναι τὸ πρῶτον ὄργανον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐργασθῇ. Κατὰ τῆς κακῆς θελήσεως ἐπιβάλλονται ποιναί.

Ἄρθρον 29.

Ποιναὶ πρέπει νὰ ἐπιβληθῶσιν ἐπίσης καὶ εἰς τὸν κακῆς πίστεως ἰδιώτην κατὰ τὸν § 1. Ἡ ποινὴ εἶναι αὐστηρὰ διὰ τὸν ὅλως ἀποκρύψαντα ἢ τὸν κακῶς χαρακτηρίσαντα τὰς καλλιεργουμένας παρ' αὐτοῦ γαίας ὡς ἰδιοκτήτους, ἐνῷ εἰσὶν ἐθνικαί, διότι παραπτώματα τοιαῦτα ἐκτελοῦνται ἐν γνώσει, ἐνῷ εἰς τὴν περίστασιν τοῦ § 2 δυνατὸν νὰ ὑπῆρξεν ἄγνοια. Ἕνεκα τούτου τίθεται ἐλάχιστος ὅρος ποινῆς καὶ ἀφίεται εἰς

τὸν δικαστὴν νὰ ἐφαρμώσῃ τὴν κατάλληλον. Ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἀκριβὴς δήλωσις ὑπάρχει λίαν δύσκολος ἐκ μέρους τοῦ φορολογουμένου μὴ ἔχοντος ἀσφαλῆ καὶ ἐπιστημονικὰ μέσα καταμετρήσεως. Ἕνεκα τούτου ἡ παράλειψις πρέπει νὰ ἦναι μεγάλη καὶ τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ λάβῃ χώραν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰμὴ ἐκ προθέσεως.

Ἄρθρον 30.

Πᾶν μέλος τῆς κοινωνίας ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ τὴν σύμπραξίν του· ὁ ἄνευ λόγου ἀρνούμενος τιμωρεῖται.

Ἄρθρον 31.

Ἐπειδὴ αἱ ὕλαι θέλουν ὑποβληθῆ εἰς ἐξοδά τινα, ἐθεώρησα δίκαιον νὰ λάβουν καὶ ἓν μέρος τῶν ἐπιβαλλομένων προστίμων, ἄλλως τὸ μέρος αὐτὸ διδόμενον θέλει συντείνει ἴσως νὰ διεγείρῃ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, πρὸς ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δίδεται μέρος τοῦ προστίμου καὶ εἰς τὸν καταμηνυτήν.

Ἄρθρον 32.

Τὰ ἀπαιτούμενα ἔξοδα δὲν δύνανται νὰ γνωσθῶσιν ἐκ τῶν προτέρων, οὔτε νὰ προσδιορισθῶσι. Προτιμώτερον ὅθεν εἶναι ν' ἀρεθῶσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν Β. διατάγματος· ἐκ τῶν ὑστέρων θέλομεν γνωρίσει εἰς ποίους πρέπει νὰ δοθῇ ἀντιμισθία, πόση, διὰ πόσον χρόνον κλπ. διότι δύσκολον εἶναι ν' ἀναδεχθῇ τις, ἐπὶ πολλὰς μάλιστα ἡμέρας, ἀμισθὶ ὑπηρεσίαν τοσοῦτον δύσκολον καὶ κοπιώδη· ἡ πίστωσις ὅμως θέλει ζητηθῇ ἀπὸ τὰς Βουλὰς κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθρον 33.

Τὴν διάταξιν αὐτὴν ἔλαβον ἀπὸ τὸν ἐν ἰσχύϊ φορολογικὸν νόμον· ὁμολογῶ, ὅτι δὲν εἶναι ὁμαλὴ καὶ σύμφωνος μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ αὐστηροῦ δικαίου, καὶ ὅμως ἄνευ αὐτῆς πολλὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου ἤθελον ἀπωλεσθῆ, διότι αἱ καταπατήσεις ἤθελον ὑπερπλεονάσει. Ἀναγκαία λοιπὸν ἡ διάταξις αὕτη ὑπάρχει χάριν μεγάλων τοῦ δημοσίου συμφερόντων, ἀλλὰ μόνον ἐωσοῦ συνταχθῇ κτηματολόγιον, διακρίνον τὴν ἰδιωτικὴν ἀπὸ τὴν δημόσιον περιουσίαν, καὶ εἰς τοῦτο ἐπιμόνως πρέπει νὰ ἐνασχοληθῇ ἡ Κυβέρνησις. Ἄλλως ἡ διάταξις αὕτη ἰδιωτικὰ συμφέροντα δὲν προσβάλλει, εἰμὴ καθόσον ἓν μέσον ἀποκτήσεως τῆς κυριότητος ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, τὸ διὰ τῆς παλυετοῦς παραγραφῆς, σχολάζει προσωρινῶς δυνάμει τῆς διατάξεως ταύτης. Ἡ ἀνωμαλία αὕτη εὐχῆς ἔργον εἶναι νὰ ἐκλείψῃ ὅσον τάχος.

Ἄρθρον 34.

Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ χρησιμεύει νὰ κανονίσῃ τὰς φορολογικὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἄνευ ἀδείας φυτειῶν ἐπὶ ἐθνικῶν γαιῶν, διότι οὐδεὶς ἄλλος ὑπάρχει περὶ τούτου νόμος· ἡ δὲ διάταξις ἡ ἐν τῷ § 3 ἄρθρον 1 μόνη πιθανὸν νὰ ἀρίνῃ ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὸ μέλλον.

Ἄρθρον 35.

Ἵνα ὑπάρχωσιν ὁριστικὰ καὶ βέβαια τὰ φορολογικὰ βιβλία, ἀνάγκη ἦτο νὰ τεθῇ προθεσμία τις, πέραν τῆς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπεται μεταβολὴ διὰ τὸ φορολογικὸν αὐτὸ ἔτος.

Ἄρθρον 36.

Πρὶν ἡ ἡ φορολογία ἐνεργηθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νομοσχεδίου, ἀνάγκη εἶναι νὰ καταρτισθῇ τὸ κτηματολόγιον· ἐν τῷ πρὸς τοῦτο λοιπὸν χρονικῷ διαστήματι ἡ φορολογία θέλει ἐνεργεῖσθαι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καθεστῶτος συστήματος, οὕτως ἀποφεύγομεν πάντα κίνδυνον καὶ πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

Ἐπροσπάθησα νὰ συντέμω κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ νὰ ἀπολαταστήσω κοινῶς καταληπτοὺς τοὺς λόγους τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὸ νομοσχέδιον αὐτό, ὡς καὶ ἐκείνους ἐφ' ὧν ἕκαστον ἄρθρον στηρίζεται. Εὐτυχὴς ἐὰν τὸ κατώρθωσα, διότι πιστεύω, ὅτι μόνον ἡ μὴ ἀκριβὴς τοῦ νομοσχεδίου κατανόησις δύνατσι νὰ γεννήσῃ μέμψεις.

Ὁμολογῶ, ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶναι ἁπλοῦν, γνωρίζω ὅλας τὰς ἀρετὰς τῆς ἁπλότητος, ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχομεν ἀνάγκην ἐγγυήσεων μᾶλλον ἢ ἁπλότητος. Ἔχομεν ἀνάγκην διὰ διαφόρων συνδυασμῶν ν' ἀσφαλίσωμεν τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν. Τί ἁπλούστερον καὶ εὐκολώτερον παρὰ τὸν διορισμὸν μιᾶς ἐπιτροπῆς δυναμένης νὰ κανονίσῃ ἐν συντόμῳ τὰ πάντα; Ἀλλὰ ποία τότε ἐγγύησις διὰ τὸ δημόσιον ἢ τὸν πολίτην; ὅταν ἡ ἁπλότης ἀφαιρῇ ἐγγυήσεις δὲν εἶναι ἀρετή, ἀλλ' ἐλάττωμα. Παρετηρήθη προσέτι, ὅτι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἀπαιτεῖται χρόνος καὶ κόπος πολύς. Ἂς μὴ λησμονῶμεν, ὅτι πρόκειται περὶ κτηματολογίου, τὸ ὁποῖον ἅπαξ καταρτισθὲν θέλει χρησιμεύσει ὡς βάσις ἐπὶ πολλὰ ἔτη τῆς φορολογίας διὰ τὸ μέλλον. Ἔργον τοιοῦτον δὲν δύναται οὔτε πρέπει νὰ συνταχθῇ ἐκ τοῦ προχείρου.

Τὸ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ νομοσχεδίου συνταχθὲν κτηματολόγιον πολὺ ἀπέχει βεβαίως τῆς τελειότητος τῶν ἐν Εὐρώπῃ κτηματολογίων, διὰ τὴν κατάρτισιν τῶν ὁποίων ἑκατομμύρια δαπανῶνται ἐκεῖ, ἔτη πολλὰ καὶ κόποι πολλοὶ καταβάλλονται· Ἐν Γαλλίᾳ ἡ μεταβολὴ τῆς φορολογίας διετάχθη τὸ 1791,

ἐξηκολούθησεν ἐν μυρίαις περιπετείαις καὶ μόλις ἐσχάτως, δύναται νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἔφθασεν εἰς ἓν πέρας, οὐχὶ καὶ πάλιν ἀνώτερον ἐλλείψεων. Πῶς λοιπὸν ἐν Ἑλλάδι, ὅπου καὶ τὰ μέσα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐλλείπουσιν ἐξίσου δὲν θὰ ἔχωμεν ἀνάγκην νὰ καταβάλωμεν καὶ κόπους καὶ χρόνον; Ἂς μὴ ζητῶμεν τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ὀλιγοπραξίαν, ἀλλ' ἂς ἐπιδιώκωμεν τὴν τελειότητα, ὑπὲρ τῆς ὁποίας οὐδεμιᾶς πρέπει νὰ φεισθῶμεν θυσίας. Ἂς ἀρχίσωμεν τέλος πάντων.

Τὸ φορολογικὸν σύστημα ἐπηρεάζει οὐσιωδῶς τὴν ὅλην πρόοδον, τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας. Ὑπὸ κακὸν φορολογικὸν σύστημα, ὑπὸ σύστημα ὅπου ὅλα τὰ συμφέροντα τοῦ πολίτου ἐξήρτηνται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ φορολόγου ἐνοικιαστοῦ ἢ τοῦ εἰσπράκτορος, πολιτείαν ἐλευθέραν καὶ πολίτας χαρακτῆρος, τιμῆς καὶ θελήσεως μεταξὺ τῶν φορολογουμένων σπανίως ἀπαντῶμεν. Τὸ φορολογικὸν ζήτημα λοιπὸν σπουδαίως πρέπει νὰ μᾶς ἐνασχολήσῃ. Ἀλλ' ὅπου τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης ἐλλείπουσιν, ὡς ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτὴ πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ διὰ συνδυασμῶν καὶ δι' ἀντιπαραταξέως τῶν συμφερόντων μόνη ἡ ἐκλεκτὴ θέλησις, μόνη ἡ πεφωτισμένη συνδρομὴ τῆς κοινωνίας καὶ ὑμῶν, Κύριοι, δύναται ν' ἀσφαλίσῃ τὰ ἀποτελέσματα. Ἔργα τοιαῦτα ὑπερβαίνουν τὰς δυνάμεις τῶν ἀτόμων. Ἂν ἡ συνδρομὴ αὕτη εἰλικρινῶς παρ' ὅλων προσφερθῇ, ὅπως εἶμαι πληρέστατα βέβαιος, ἡ προκρούστειος φορολογικὴ κλίνη, ἡ ἐπὶ τοσοῦτον βασανίσασα τὴν Ἑλλάδα, ἐλπίζω, ὅτι θέλει συντριβῇ διὰ παντός.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

« Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Περὶ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 1.

Τὸ μέχρι τοῦδε ἰσχύον ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς φορολογικὸν σύστημα καταργεῖται· ὁρίζεται δὲ ἐπὶ τῶν προσοδοφόρων γαιῶν καὶ φυτειῶν ἀναλόγως τῆς καθαρᾶς προσόδου αὐτῶν ἔγγειος φόρος κατὰ τρέμμα εἰς χρήματα.

Καθαρὰ πρόσοδος θεωρεῖται τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς σπορᾶς, τῶν ἐξόδων τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς συλλογῆς τοῦ προϊόντος ὑπόλοιπον.

Ἐπιβάλλεται ἐπίσης εἰς χρήματα τὸ μέχρι τοῦδε ἀποδιδόμενον δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν, ἐθνικοϊδιοκτήτων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν, ὅσαι δὲν διατίθενται κατ' ἄλλον τρόπον, δυνάμει εἰδικῶν διατάξεων.

Ἄρθρον 2.

Κατ' ἔτος διὰ νόμου ὁρίζεται τὸ ποσὸν τοῦ εἰσπρακτέου ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας καὶ διανέμεται κατ' ἐπαρχίαν· τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια συνερχόμενα καθ' ὡρισμένας ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἐποχὰς, διανέμουν αὐτὸ εἰς τοὺς δήμους τοῦ Κράτους, τὰ δὲ δημοτικὰ, εἰς τὰ χωρία ἢ φορολογικὰ τμήματα τῆς περιφερείας τοῦ δήμου. Ἐὰν τὰ συμβούλια συγκαλεσθέντα δὲν ἐνεργήσωσιν ἐγκαίρως τὴν διανομὴν, ἐνεργεῖται αὕτη παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ἐπάρχου, καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου. Κατὰτὸν αὐτὸν τρόπον θέλει ἐπιβληθῇ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας.

Ἀπόσπασμα τῆς διανομῆς κοινοποιεῖται ἐντὸς 10 ἡμερῶν, διὰ τοῦ προέδρου τοῦ ἐπαρχιακοῦ καὶ δημοτικοῦ συμβουλίου, πρὸς τὸν ἀρμόδιον δήμαρχον, ἐπιμελείᾳ τοῦ ὁποίου δημοσιεύεται εἰς ἕκαστον χωρίον ἢ τμῆμα τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μέρος, ἀναγινωσκόμενον ἐπ' ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 3.

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν καὶ τὴν διανομὴν τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας διὰ τὸ πρῶτον ἔτος λαμβάνεται ὡς βάσις ὁ μέσος ὅρος τῶν βεβαιωθέντων ἰσόδων τοῦ δημοσίου κατὰ τὰ τελευταῖα ἑπτὰ τὸ πολὺ ἔτη, ἀφαιρουμένων τοῦ μάλλον καὶ τοῦ ἧττον εὐφόρου· ὁ δὲ εἰς χρήματα ὑπολογισμὸς τῶν εἰς εἶδος εἰσπραττομένων δημητριακῶν καρπῶν γίνεται ἐκ τοῦ

μέσου ὅρου τῶν τιμῶν τῶν δεκαπενθημέρων πρωτοκόλλων τοῦ σχετικοῦ ἔτους· ὅπου δὲ τοιαῦτα δὲν ὑπάρχουν, ἐκ τοῦ μέσου ὅρου τῶν τιμῶν εἰς ἃς οἱ καρποὶ ἐπωλήθησανδιὰ δημοπρασίας.

Ἄρθρον 4.

Κατὰ τῆς διανομῆς δύνανται νὰ γείνωσι παράπονα ἐφ' ἁπλοῦ χάρτου, κατὰ μὲν τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἐνώπιον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον δημοτικὸν συμβούλιον, κατὰ δὲ τῶν ἀποφάσεων τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, ἢ τῶν ἀντ' αὐτῶν ἐνεργησάντων ἐπάρχου καὶ ἐφόρου, ἐνώπιον ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἀπὸ τὸν νομάρχην ὡς πρόεδρον ἢ τὸν ταμίαν ἐὰν ὁ νομάρχης ἐνήργησε τὴν διανομὴν, τὸν πρόεδρον τῶν πρωτοδικῶν καὶ τὸν δήμαρχον τῆς πρωτευούσης τοῦ νομοῦ, παρὰ τῶν φορολογουμένων τοῦ τμήματος, δι' ἀναφορᾶς ὑπογεγραμμένης ὑφ' ἑνὸς ἢ πλειοτέων ἢ ὑπὸ ἀντιπροσώπου αὐτῶν διοριζομένου ἐνώπιον συμβολαιογράφου. Τὰ παράπονα ταῦτα ἐκδικάζονται ὁριστικῶς ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἢ τὴν τριμελῆ ἐπιτροπήν.

Αἱ περιέχουσαι τὰ κατὰ τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων παράπονα ἀναφοραὶ ἐπιδίδονται ἀμέσως ἢ διὰ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου εἰς τὸν ἁρμόδιον ἔπαρχον, ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν δήμαρχον ἢ τὸ χωρίον ἢ τμῆμα κοινοποιήσεως τῆς πράξεως τῆ διανομῆς.

Ὁ Ἔπαρχος ἅμα λαβὼν αὐτὰς ὀφείλει νὰ τὰς διευθύνῃ εἰς τὰς ἁρμοδίας ἀρχάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ δηλώσεως τῶν γαιῶν καὶ τῶν φυτειῶν, ἐξακριβώσεως τῆς καθαρᾶς προσόδου αὐτῶν καὶ περὶ διανομῆς τοῦ φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας εἰς τοὺς φορολογουμένους.

Ἄρθρον 5.

Ἕκαστος ἰδιοκτήτης ὡς καὶ ἕκαστος καλλιεργητὴς ἐθνικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, ἢ ἐθνικοϊδιοκτήτων γαιῶν ἢ φυτειῶν ὑποχρεοῦται ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, νὰ δηλώσῃ·

α') Ὁπόσα βασιλικὰ στρέμματα γαιῶν ἢ φυτειῶν κατέχει, καὶ ὁπόσον τὸ κατὰ στρέμμα ἐτήσιον εἰσόδημα αὐτῶν εἰς εἶδος καὶ εἰς χρήματα.

β') Τὸ χωρίον, τὴν θέσιν καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν ἂν ἦναι ποτιστικαὶ ἢ ξηρικαί, ὀρειναὶ, ἢ πεδιναί.

γ') Ἐὰν ἦναι ἰδιόκτητοι, ἐθνικοϊδιόκτητοι, ἐθνικαὶ ἢ ἐκκλησιαστικαί.

δ') Ὁπόσα εἰσὶ τὰ πεφυτευμένα στέμματα καὶ μὲ ποίου εἴδους φυτείαν.

ε') Ὁπόσων ἐτῶν εἰσὶναὶ φυτεῖαι καὶ ἐὰν παράγωσιν εἰσόδημα ἢ οὔ.

ς') Ὁπόσα κατ' ἔτος καλλιεργεῖ πρὸς παραγωγὴν δημητριακῶνκαρπῶν, σικυώνων, βαμβακίων κτλ.

ζ') ὁποία ἡ χρῆσις τῶν μὴ καλλιεργουμένων ἀλλὰπροσοδοφόρων γαιῶν.

Ἄρθρον 6.

Αἱ δηλώσεις συντάσσονται εἰς διπλοῦν ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, ὑπογράφονται παρὰ τοῦ δηλώσαντος καὶ παραδίδονται εἰς τὸν δήμαρχον τοῦ δήμου ἔνθα κεῖνται αἱ γαῖαι καὶ αἱ φυτεῖαι. Ἐκ τῶν δύο πρωτοτύπων τῆς δηλώσεως, τὸ μὲν ἐπιστρέφεται ἐπιθεωρημένον παρὰ τοῦ δημάρχου, τὸ δὲ κρατεῖται παρ' αὐτῷ βεβαιοῦντι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου τὸ γνήσιον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ δηλώσαντος· ἐὰν δὲ ὁ δηλώσας ἦναι ἀγράμματος, βεβαιοῦται τοῦτο παρὰ τοῦ δημάρχου διὰ πράξεως του.

Ἄρθρον 7.

Αἱ δηλώσεις μεταγράφονται κατὰ τμήματα ἐπιμελείᾳ καὶ εὐθύνῃ τοῦ δημάρχου εἰς ἐπὶ τούτῳ βιβλίον, τὸ ὁποῖον κλείεται διὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ τὸ ἑσπέρας τῆς 20ῆ μέρας ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 ὁριζομένης προθεσμίας· ἐντὸς δὲ 5 ἡμερῶν ὁ δήμαρχος ὀφείλει νὰ ἀναγγείλῃ τοῦτο πρὸς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, καὶ νὰ συγκαλέσῃ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, ὅπερ ἐν πλήρει συνεδριάσει ἐκλέγει ἐπιτροπὴν ἐκ 3 κυρίων μελῶν, ὧν τὸ 1 θέλει εἶσθαι ἑτεροδημότης, καὶ δύω παραπληρωματικῶν, τὰ ὁποῖα θέλουν ἀναπληροῖ τὰ κύρια, προκειμένου περὶ κατατάξεως γαιῶν καὶφυτειῶν τῆς περιφερείας εἰς ἣν τὰ μέλη ταῦτα ἀνήκουν.

Ἄρθρον 8.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸ εἶδος τῆς καλλιεργείας, τὴν τοποθεσίαν καὶ τὴν γονιμότητα τῶν γαιῶν ἢ φυτειῶν, τοῦ χωρίου ἢ τοῦ τμήματος κατατάσσει αὐτὰς ἐντὸς 30 ἡμερῶν εἰς πέντε τάξεις τοὐλάχιστον, καὶ προσδιορίζει τὸν μέσον ὅρον τῆς κατὰ στρέμμα καθαρᾶς προσόδου ἑκάστης τάξεως.

Τοῦ προσδιορισμοῦ τούτου, γινομένου ἰδιαιτέρως δι' ἕκαστον εἶδος φυτείας ἢ γῆς, ἡ ἐπιτροπὴ συντάττει πρωτόκολλα, ἐν οἷς τὰ μειονοψηφοῦντα, τυχὸν, μέλη σημειοῦσι τὴν γνώμην των· τὰ πρωτόκολλα δὲ ταῦτα χρονολογημένα καὶ ὑπογεγραμμένα ὡς

καὶ τὸ βιβλίον τῶν δηλώσεων στέλλονται ἐντὸς 5 ἡμερῶν εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον.

Ἄρθρον 9.

Ἐὰν οἱ κάτοικοι τοῦ αὐτοῦ ἢ ἄλλου τμήματος ἢ χωρίου ἢ ὁ Οἰκονομικὸς ἔφορος νομίσωσιν ὅτι ὑπροσδιορισμὸς τῆς καθαρᾶς προσόδου τῶν τάξεων δὲνεῖναι ἀκριβὴς, ζητοῦν διὰ τοῦ ἐπάρχου τὸν διορισμὸν τριμελοῦς ἀναθεωρητικῆς ἐπιτροπῆς, ἧς τὸ ἓν μέλος ἐκλέγει τὸ αἰτῆσαν τὴν ἀναθεώρησιν μέρος, τὸ ἕτερον τὸ ἁρμόδιον δημοτικὸν συμβούλιον, ἐντὸς 10 ἡμερῶν, καὶτὸ τρίτον, ὁ ἔπαρχος. Ἐὰν δὲ ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας τῶν δέκα ἡμερῶν τὸ ἓν τῶν μερῶν δὲν διορίσῃ τὸ ἰδικόν του μέλος, διορίζει καὶ τοῦτο ὁ ἔπαρχος.

Ἡ ἀναθεωρητικὴ ἐπιτροπὴ ἀποφαίνεται ὁριστικῶς ἐντὸς 30 ἡμερῶν.

Ἄρθρον 10.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνωτέρω ἐργασίας, προσκαλοῦνται διὰ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου οἱ δηλώσαντες φορολογούμενοι ἑκάστου τμήματος, ἵνα συνέλθωσι μίαν τῶν Κυριακῶν εἰς ὡρισμένην ὥραν καὶ ἐκλέξωσι τετραμελῆ ἐπιτροπὴν τοῦ τμήματος· ἡ ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς καὶ ὁ κατάλογος τῶν ἐκλογέων ἐξηγμένος ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν δηλώσεων ἐκτίθεται πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ ἀναγινώσκεται ἐπ' ἐκκλησίας.

Ὁ ἡμίσυς ἀριθμὸς τῶν φορολογουμένων πλέον ἑνὸς ἀπαιτεῖται ἵνα θεωρηθῇ νόμιμος ἡ συνάθροισις, ἐφορευομένη ἀπὸ τὸν πάρεδρον τοῦ τμήματος, καὶ τούτου κωλυομένου ἀπὸ τὸν πρεσβύτερον τῶν ἐκλογέων.

Ἡ ἐκλογὴ γίνεται διὰ ψηφοδελτίων, ὅταν οἱ ἐκλογεῖς δὲν συμφωνήσωσι νὰ ἐκλέξωσι κατ' ἄλλον τρόπον τὰ μέλη· διὰ νὰ ἐκλεχθῇ δὲ τις πρέπει νὰ τύχῃ σχετικὴν πλειοψηφίαν· ἐὰν ὅμως ἡ μειοψηφία ἦναι ἀνωτέρα τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῶν παρόντων ἐκλογέων, ἐκλέγει τὸ θνὲκ τῶν τεσσάρων μελῶν.

Αἱ ψῆφοι διαλέγονται ἀπὸ τὸν πάρεδρον, τὸν ἐφημέριον καὶ τὸν γεροντότερον τῶν φορολογουμένων· συντάττεται δὲ πρακτικὸν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος ὑπογραφόμενον παρὰτῶν ἀνωτέρω τριῶν, καὶ παρ' οὗτινος ἄλλου ἀπαιτήσοντος τοῦτο.

Κατὰ τῆς ἐκλογῆς δύνανται νὰ γείνωσιν ἐνστάσεις ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ἐνώπιον τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ἥτις ἐὰν εὕρῃ αὐτὰς ἐπηρεαζούσας τὸ ἀποτέλεσμα ἀκυροῖ τὴν ἐκλογὴν καὶ διατάττει νέαν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ συνάθροισις ἐφορεύεται

ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου ἢ κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου.

Ἐὰν τὸ τμῆμα προσκληθὲν δὲν ἐκλέξῃ τὴν ἐπιτροπὴν, ἐκλέγει αὐτὴν ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος ἐκ τριῶν κατοίκων τοῦ αὐτοῦ ἢ καὶ ἄλλου χωρίου.

Ἄρθρον 11.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἀνήκει εἰς πάντας τοὺς ἐνηλίκας, τὸ δὲ τοῦ ἐκλέγεσθαι εἰς μόνους τοὺς ἄῤῥενας.

Ἄρθρον 12.

Δι' ἑκάστην ἐπιτροπὴν ἐκλέγονται συνάμα ἰσάριθμα παραπληρωματικὰ μέλη πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν κωλυομένων, τυχὸν, τακτικῶν μελῶν.

Ἄρθρον 13.

Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ τμήματος προεδρευομένη ἀπὸ τὸν οἰκον. ἔφορον ἢ ἀπὸ ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰς δηλώσεις, φέρει τὰς διούσας τροποποιήσεις ἐπ' αὐτῶν, καθόσον δὲν ἤθελεν εὕρει αὐτὰς ἀκριβεῖς, ἐγγράφει τὰς μὴ δηλωθείσας γαίας ἢ φυτείας, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς προσόδου ἀνάγει τὴν γῆν ἢ φυτείαν ἑκάστου εἰς τὴν σχετικὴν ἀναλόγως τῆς προσόδου τάξιν. Αἱ γαῖαι αἱ περυτευμέναι μὲ δένδρα τῶν ὁποίων ἡ παραγωγὴ εἴτε διότι τὰ δένδρα εἰσὶν ὀλίγα, εἴτε διὰ τὴν μικρὰν αὐτῶν ἡλικίαν, δὲν εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα πρόσοδος τοῦ κτήματος ἐν καιρῷ τῆς καταταξέως, θεωροῦνται ὡς ἀγροί· ἀλλὰ κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τάξεως αὐτῶν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ τυχὸν παραγόμενον ἐκ τῶν δένδρων εἰσόδημα.

Ἄμπελοι καὶ σταφιδάμπελοι ἡλικίας κατωτέρας τῶν ἑπτά ἐτῶν συμπεπληρωμένων θεωροῦνται ἐπίσης ὡς ἀγροί· ὅταν δὲ συμπληρώτωσι τὴν ἡλικίαν ταύτην κατατάσσονται ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ἀνήκουσαν τάξιν, ὁ δὲ ἐκ τούτων φόρος καὶ τὸ δικαίωμα ἐπικαρπίας προστίθεται εἰς τὴν μερίδα τοῦ οἰκείου τμήματος.

Μετὰ τὸ πέρας ὁ ἔπαρχος καὶ ὁ ἔφορος συνερχόμενοι κληρόνουν ἐκ τῶν φορολογουμένων ἐνηλίκων ἀῤῥένων, κατοίκων τοῦ χωρίου ἢ τμήματος ἐπιτροπὴν τετραμελῆ, ἥτις προεδρευομένη παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, ἐνεργεῖ τὴν κατάταξιν κτλ. κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, τῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν, τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ χωρίου ἢ τμήματος.

Ἄρθρον 14.

Συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀνωτέρω ἐπιτροπῶν αἱ γαῖαι καὶ αἱ φυτεῖαι ὅπως κατετάχθησαν ἐγγράφονται ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐφόρου εἰς πίνακα, ὅστις ἐκτίθεται εἰς τὸ δημαρχεῖον ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας, καὶ ἀντίγραφον αὐτοῦ εἰς τὸ οἰκεῖον παρεδρεῖον· ἀναγινώσκεται δὲ καὶ ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ δύω συνεχεῖς Κυριακάς, πρὸς δὲ ἀπόσπασμα τοῦ πίνακος αὐτοῦ κοινοποιεῖται εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἢ καλλιεργητὴν τῶν γαιῶν ἢ φυτειῶν, ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας, ἐπιμελείᾳ καὶ εὐθύνῃ τοῦ δημάρχου.

Ἄρθρον 15.

Ὅστις τῶν φορολογουμένων νομίζει ὅτι αἱ γαῖαι ἢ φυτεῖαι αὐτοῦ ἢ ἄλλων δὲν ὑπήχθησαν εἰς τὴν οἰκείαν τάξιν, ἐχαρακτηρίσθησαν κακῶς ἢ δὲν ἐσημειώθησαν κατὰ τὴν πραγματικὴν ἔκτασίν των ἢ παρελείφθησαν ὁλοτελῶς, δύναται ἐντὸς ἡμερῶν δεκαπέντε ἀπὸ τῆς ὡς ἀνωτέρω δημοσιεύσεως τοῦ πίνακος, νὰ ἐπιδώσῃ αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου εἰς τὸν ἁρμόδιον δήμαρχον, ἐπὶ ἐνυπογράφῳ ἀποδείξει τούτου, ἔνσασιν ἐφ' ἁπλοῦ χάρτου ἐξαιτούμενος τὴν ἀναθεώρησιν.

Τοιαύτην ἔνστασιν δύναται νὰ ἀπευθύνῃ καὶ ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος καὶ ἰδίως εἰς τὴν περίστασιν, καθ' ἣν κτῆμά τι ἐχαρακτηρίσθη κακῶς.

Ἐὰν ἡ ἔνστασις ἀποβλέπῃ τρίτον, δίδοται εἰς διπλοῦν ἵνα κοινοποιηθῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ δημάρχου ἐπὶ ἀποδείξει εἰς τὸν καθ' οὗ ἐγένετο.

Ἄρθρον 16.

Ὅ,τε πίναξ καὶ αἱ δοθεῖσαι κατ' αὐτοῦ ἐνστάσεις μετὰ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων διαβιβάζονται διὰ τοῦ δημάρχου εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον ὅστις τὰ διευθύνει μετ' ἐκθέσεώς του πρὸς τὸν ἔπαρχον, οὗτος δὲ ὡς πρόεδρος μετὰ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ τοῦ δημάρχου τῆς πρωτευούσης προσδιορίζουσι διὰ πράξεών των τὴν ἡμέραν τῆς ἐκδικάσεως τῶν ἐνστάσεων. Ἡ πρᾶξις αὕτη καὶ περίληψις τῶν ἐνστάσεων αὐτῶν, ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἀρ. 15 § 3 προβλεπομένης, κοινοποιοῦνται εἰς τοὺς κατοίκους ἑκάστου χωρίου δι' ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγνώσεως ἵνα παρευρεθῶσι κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ ὑποστηρίξωσι τὰ δίκαιά των ἂν θέλωσιν.

Εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἀντιρρήσεων τοῦ δήμου τῆς πρωτευούσης λαμβάνει μέρος εἰς τῶν γειτνιαζόντων δημάρχων κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ἐπάρχου. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη δικάζει τὰς ἐνστάσεις ἀνεκκλήτως ἀφοῦ ἀκούσῃ τὸν οἰκον. ἔφορον ὡς εἰσηγητήν. Δὲν δύναται δὲ νὰ παρατείνῃ τὴν ἐκδίκασιν πλέον τῶν δύω

μηνῶν, ἀφ' ἧς τῇ ὑπεβλήθησαν τ' ἀνωτέρω ἔγγραφα ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ τῶν μελῶν αὐτῆς. Πᾶς δὲ παρ' αὐτῆς διοριζόμενος πραγματογνώμων ἢ ἑξεταζόμενος μάρτυς ὁρκίζεται προηγουμένως κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 17.

Μετὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἀντιρρήσεων, ὁ πίναξ τροποποιούμενος ἢ μὴ, κηρύττεται ὁριστικὸς ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου, καθὼς καὶ ἐὰν δὲν ἐγένοντο ἀντιρρήσεις, καὶ παραπέμπεται εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον. Πᾶν παράπονον δὲ παρ' αὐτοῦ παρουσιασθὲν μετὰ ταῦτα λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Ἄρθρον 18.

Ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κηρυχθέντων κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριστικῶν πινάκων, καταστρώνει γενικὸν μητρῶον τῶν κατὰ τὸν παρόντα νόμον φορολογητέων γαιῶν καὶ φυτειῶν κατὰ κτῆμα, μετὰ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς ἕκαστον εἰσοδήματος, καὶ παραπέμπει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀντίγραφον τοῦ μητρώου αὐτοῦ.

Ἕκαστος δῆμος ὀφείλει νὰ λάβῃ ἐντὸς δύω μηνῶν ἀντίγραφον αὐτοῦ ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, καὶ τὸ φυλάττῃ εἰς τ' ἀρχεῖα του.

Ἄρθρον 19.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μητρώου αὐτοῦ ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος διανέμει εἰς ἕκαστον φορολογούμενον ἀναλόγως τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 2 ὁρισθὲν ποσὸν τοῦ φόρου, συντάττει τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους, καὶ κοινοποιεῖ ἀντίγραφον αὐτῶν διὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς εἰς τοὺς φορολογουμένους ὅπως ὑποβάλωσιν ἐνώπιον ἐπιτροπῆς, συγκειμένης παρὰ τοῦ ἐπάρχου ὡς προέδρου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ταμίου ἐντὸς 20 ἡμερῶν τὰς κατὰ τοῦ τυχὸν ἐσφαλμένου καταλογισμοῦ παρατηρήσεις των. Τὰ αὐτὰ ἐνεργοῦνται καὶ ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Τὰ παράπονα ὑποβάλλονται διὰ τοῦ ἐπάρχου εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐπιτροπὴν, ἥτις φέρει τὰς ἀναγκαίας διορθώσεις.

Μέχρι τῆς ὁλοσχεροῦς συντάξεως τοῦ μητρώου δύνανται νὰ παραταθῶσιν αἱ προθεσμίαι διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρον 20.

Μετὰ παρέλευσιν τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας, οἱ κατάλογοι παραπέμπονται εἰς τὸν ἁρμόδιον ταμίαν.

Ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας γίνεται εἰς 5 ἴσας δόσεις· τὴν 15 Ἰανουαρίου, 15 Φεβρουα-

ρίου, 15 Ἰουνίου, 15 Αὐγούστου καὶ τὴν 15 Νοεμβρίου ἑκάστου ἔτους.

Ἄρθρον 21.

Τὸ μητρῶον τροποποιουμένων τυχὸν κατὰ τὰς ἐν τῷ κεφαλαίῳ Γ΄ προβλεπομένας μεταβολάς, λαμβάνεται ὡς βάσις εἰς τὴν κατ' ἔτος διανομὴν τοῦ ἐγγείου φόρου τῶν ἑπομένων ἐτῶν, μεχρισοῦ διὰ νόμου ὁρισθῇ ἄλλως πως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ μεταβολῶν ἐπὶ τῆς κατοχῆς καὶ κυριότητος τῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν καὶ περὶ ἀπαλλαγῆς ἢ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου ἢ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 22.

Πᾶσα μεταβίβασις κυριότητος ἢ κατοχῆς δηλοῦται ἐγγράφως παρὰ τοῦ νέου κυρίου ἢ κατόχου εἰς τὸν δήμαρχον, ὅστις σημειοῖ τὴν μεταβίβασιν αὐτὴν εἰς ἐπὶ τούτῳ βιβλίον, καὶ διευθύνει τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις ἐγγράφει τὰς ἐπελθούσας μεταβολὰς εἰς τὸ μητρῶον καὶ τοὺς φορολογικοὺς πίνακας· ἐὰν ὅμως ἡ δήλωσις ἐπιδοθῇ μετὰ τὴν εἰς τὸν ταμίαν παράδοσιν τῶν φορολογικῶν καταλόγων, ἰσχύει διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Ἄρθρον 23.

Ὁ φορολογούμενος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 ἐντὸς τοῦ Μαρτίου πᾶσαν ἐπέκτασιν καλλιεργείας ἐπὶ γαιῶν μὴ συμπεριλαμβανομένων εἰς τὰς ὡς καλλιεργουμένας δηλωθείσας, διὰ νὰ ἐπιβληθῇ σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ὁ ἀνήκων φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, ἅτινα προστίθενται εἰς τὴν μερίδα τοῦ οἰκείου τμήματος.

Ἐὰν αἱ γαῖαι αὗται οὖσαι πρὸ δεκαπενταετίας βαλτώδεις ἢ λογκώδεις ἀποκατασταθῶσι δαπάνῃ τοῦ φορολογουμένου καλλιεργήσιμοι, ἀπαλλάσσονται ἐπὶ 4 ἔτη τῆς πληρωμῆς ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας· ἀπαλλάσσονται ἐπίσης ἐπὶ τετραετίαν πάσης πληρωμῆς φόρου ἢ δικαιώματος ἐπικαρπίας καὶ ὅσαι γαῖαι μένουσι πρὸ πέντε τοὐλάχιστον ἐτῶν ἀκαλλιέργητοι ἐὰ τοῦ σστιδὴν καὶ καλλιεργοῦνται ὡς φυτεῖαι.

Ἄρθρ. 24.

Προκειμένου περὶ ἐπιβολῆς φόρου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 23 ἀποφαίνεται ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ τμήματος.

Ἄρθρον 25.

Ὁ φορολογούμενος δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ φόρου ἢ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἢ τὴν ἐλάττωσιν αὐτῶν·

α.) Ἐὰν κατετάχθη εἰς φορολογικὸν κατάλογον τμήματος ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου οὐδὲ ἰδιοκτήτης οὐδὲ κάτοχος εἶναι·

β.) Ἐὰν ἡ φορολογικὴ αὐτοῦ εἰσφορὰ ὁρισθῇ βαρυτέρα τῆς τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ καλλιεργητῶν τοῦ τμήματος ἢ χωρίων τῶν εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν τεταγμένων·

γ.) Ἐὰν τὸ φορολογητέον κτῆμα ἐξ ὁλοκλήρου ἢ ἐν μέρει ἐπαθεν·

δ.) Ἐὰν διαρκῶς ἐγκατέλιπε τὴν καλλιέργειαν καὶ κατοχὴν ἐθνικῆς, ἐθνοϊδιοκτήτου ἢ ἐκκλησιαστικῆς γῆς ἢ φυτείας.

Ἄρθρον 26.

Ἡ ἔγκαιρος ἐπίδοσις τῆς δηλώσεως ἢ αἰτήσεως, κατὰ τὰ ἄρθρα 22 καὶ 25, συνεπάγεται τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ φόρου ἢ δικαιώματος ἐπικαρπίας, ἐὰν ἡ ἀλήθεια τῶν ἐμπεριεχομένων αὐτῶν βεβαιοῦται· διὰ πᾶσαν δὲ ζημίαν προελθοῦσαν ἐκ τῆς μὴ ἐγκαίρου διορθώσεως τῶν φορολογικῶν βιβλίων εἰσὶν ὑπεύθυνοι προσωπικῶς οἱ ἀμελῶς πρὸς τοῦτο ὑπάλληλοι.

Ἄρθρον 27.

Ἐν περιπτώσει καταστροφῆς τοῦ ὅλου ἢ μέρους τῆς προσόδου, προελθούσης ἐκ τυχαίου συμβάματος, δύναται νὰ γίνῃ ἄρεσις ἢ μετρίασις τοῦ φόρου ἢ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας, καθὼς καὶ ὅταν ἡ γῆ φυτευθεῖσα δὲν παράγῃ πλέον ἢ παράγῃ ὀλιγώτερα.

Τὰ περὶ ἀπαλλαγῆς, ἐλαττώσεως, ἄρσεως καὶ μετριάσεως τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας κανονισθήσονται δι' εἰδικῶν νόμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Ποιναί.

Ἄρθρον 28.

Ἐὰν ὁ δήμαρχος ἀρνηθῇ ἢ ἀνήσῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ παρὰ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ καθήκοντα, τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον δραχμῶν 5—50, ἐπιβαλλόμενον παρὰ τοῦ ἐπάρχου· ἐν ὑποτροπῇ δὲ τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δρ. 100—200 καὶ μὲ παῦσιν κατὰ τὸ ἄρθρ. 41 τοῦ περὶ δήμων νόμου, ὑπολειμένος συνάμα εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις.

Ἄρθρον 29.

Ὁ ἰδιοκτήτης ἢ καλλιεργητὴς ἐθνικῶν, ἐκκλησιαστικῶν ἢ ἐθνικοϊδιοκτήτων φυτειῶν ἢ γαιῶν τιμωρεῖται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν

ἀποφάσεων τῶν κατὰ τὰ ἄρθρ. 12 καὶ 15 τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτροπῶν·

ά.) Μὲ πρόστιμον ἴσον μὲ τὸ διπλάσιον τοῦ φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας, ἄτινα προσεπάθησε νὰ ὑπεκφύγῃ, ἐὰν δὲν ἐδήλωσε τὰς γαίας ἢ φυτείας ἢ δὲν ἐχαρακτήρισεν αὐτὰς ἀκριβῶς.

β'.) Μὲ πρόστιμον δραχ. 10 — 200, ἐὰν ἐδήλωσεν ἐλλιπῶς τὴν ἔκτασιν ἢ τὴν ἰδιότητα τῶν γαιῶν ἢ φυτειῶν.

Ὡς μὴ ἀκριβῶς δηλώσαντες θεωροῦνται ὅσοι παρέλειψαν τὸ τέταρτον τῆς ἐκτάσεως τῶν γαιῶν ἢ φυτειῶν.

Ἄρθρον 30.

Πᾶν μέλος ἐπιτροπῆς προσκληθὲν παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου, ὀφείλει, ἀφοῦ ὁρκισθῇ ἐνώπιον αὐτοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 335 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν του ἐπὶ ποινῇ προστίμου δραχμῶν 5 — 50, ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου, καὶ ἐν ὑποτροπῇ ἐπὶ χρηματικῇ ποινῇ δραχμῶν 50 — 100.

Μόνον ἕνεκα νόσου ἢ σωματικῆς τινος βλάβης, φερούσης ἀνικανότητα πρὸς ὑπηρεσίαν καὶ πιστοποιουμένης ὑφ' ἑνὸς τοὐλάχιστον ἰατροῦ, ἕνεκα διορισμοῦ αὐτοῦ εἰς ἄλλην συγχρόνως ἐπιτροπήν, ἐκπληρώσεως καθηκόντων δημοσίου ὑπαλλήλου, ἢ ἄλλης ἀστυκῆς ἀσχολίας, ἢ λόγων οἰκιακῶν, οἵτινες ἀπαιτοῦσι τὴν εἰς ἄλλον τόπον μετάβασιν, καθιστῶσαν ἀδύνατον τὴν προσωπικὴν ἐμφάνισιν, ἢ δὲν ἐπιτρέπουσιν ἄλλην ἐνασχόλησιν, δύναται ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων, ἅτινα ἐπιβάλλει ὁ παρὼν νόμος. Τὸ κώλυμα στηριζόμενον εἴς τινα τῶν ἀνωτέρω λόγων ἀναγγέλλεται ἐντὸς πέντε ἡμερῶν προθεσμίας εἰς τὸν ἔπαρχον, ὅστις μετὰ τοῦ ἐφόρου διορίζει ἀντικαταστάτην ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 11 καὶ 12 παραπληρωματικῶν μελῶν· ἀπόντος τοῦ ἐκλεχθέντος, ἡ εἰδοποίησις δύναται νὰ γίνῃ ὑπὸ ἐπιτρόπου ἢ συγγενοῦς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 31.

Ἐκ τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένων προστίμων καὶ χρηματικῶν ποινῶν τὸ ἥμισυ ἀποδίδοται εἰς τὰ σχετικὰ δημοτικὰ ταμεῖα.

Ἐὰν τὸ πρόστιμον καὶ ἡ χρηματικὴ ποινὴ ἐπιβληθῶσιν ἐπὶ τῇ καταμηνύσει ἰδιώτου, τὸ ἥμισυ τῶν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἀνηκόντων δίδοται εἰς τὸν μηνυτήν.

Ἄρθρον 32.

Διὰ Β. διατάγματος θέλει κανονισθῇ ἡ ἀντιμισθία τῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Περὶ τῆς νομικῆς κατοχῆς τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν.

Ἄρθρον 33.

Τὸ δημόσιον ἐξακολουθεῖ νὰ διατηρῇ εἰς ἑαυτὸ τὴν νομικὴν κατοχὴν ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν, ἐφ' ὅσων ἐλάμβανε δικαίωμα ἐπικαρπίας μέχρι τέλους τοῦ 1843, ἐκτὸς ἂν ἀπώλεσεν αὐτὴν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ διὰ ῥητῆς παραιτήσεως.

Ἄρθρον 34.

Εἰς τὴν πληρωμὴν δικαιώματος ἐπικαρπίας ὑπόκεινται αἱ φυτεῖαι, ὅσαι ἐγένοντο ἐπὶ ἐθνικῆς γῆς τῇ ἀδείᾳ τῶν πρώην ἰδιοκτητῶν αὐτῆς ὀθωμανῶν, καθὼς καὶ τῇ ἐγκρίσει ἢ μὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 35.

Αἱ ὑφ' ὁποιονδήποτε τίτλον παραχωρούμεναι ἐθνικαὶ ἢ ἐκκλησιαστικαὶ γαῖαι ἢ φυτεῖαι δὲν ἀποδίδουσι δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, ὅταν τὸ παραχωρητήριον ἐγγραφῶν παραδοθῇ τοῖς δικαιούχοις πρὸ τῆς πρώτης Ἀπριλίου· τὸ δὲ δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐκπίπτεται ἐκ τῆς μερίδος τοῦ τιμήματος ἔνθα κεῖνται αἱ παραχωρηθεῖσαι ἐθνικαὶ ἢ ἐκκλησιαστικαὶ γαῖαι ἢ φυτεῖαι.

Εἰδικὴ διάταξις.

Ἄρθρον 36.

Ἡ φορολογία τῶν προϊόντων τῆς γῆς ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καθεστῶτος συστήματος μέχρι τῆς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου περατώσεως τῶν περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς προσόδου τῶν γαιῶν καὶ τῶν φυτειῶν ἐργασιῶν.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

[illegible] γνωσιν δὲ τοῦ ἀνωτέρω [illegible] χεδίου παρε-
τήρησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι παρακαλεῖ τοὺς Κκ. βουλευτὰς, ἀπὸ
τῶν ρώτων καὶ τῆς πείρας τῶν ὁποίων ἀπεκδέχεται τὴν συμ-
πλήρωσιν τοῦ νομοσχεδίου, νὰ προδημοσιεύσωσιν ἐν καιρῷ τὰς
προϋπολογίας των, ἵνα δυνηθῇ νὰ διεξέλθῃ αὐτὰς τὸ ὑπουργεῖον,
τὸ ὁποῖον θέλει τὰς λάβει ὑπ' ὄψιν εὐχαρίστως.

Μετὰ ταῦτα ὁ αὐτὸς ὑπουργὸς ἀνέγνω ἐκθέσεις τε καὶ νο-
μοσχέδια α') περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ 1000 δραχ-
μῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑ-
πουργείου διὰ τὸ 1860, καὶ β') περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως
10,000 δραχμῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουρ-
γείου καὶ διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος· ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριε!

« Διὰ τοῦ συναπτομένου νομοσχεδίου, ὅπερ, κατὰ διαταγὴν
τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλομεν εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν αἰτεῖ-
ται ἀναπληρωματικὴ πίστωσις δραχ. 1000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ
ἐνεστὼς ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιακ-
ῶν κλπ. ὑπουργείου, χρησιμεύουσα εἰς μίσθωσιν κηπουροῦ, ἔ-
χοντος εἰδικὰς γνώσεις περὶ τὴν καλλιέργειαν τοῦ βοτανικοῦ
κήπου.

Ἡ ἀνάγκη μισθώσεως τοιούτου κηπουροῦ ὑπάρχει ἀνεγνωρι-
σμένη διὰ τοῦ ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1851 νόμου ΦΞΒ'. Πεπείσμεθα
ἐπομένως ὅτι τὸ ὑποβαλλόμενον τεύξεται τῆς προθύμου ἐπιδο-
κιμασίας ὑμῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 φεβρουαρίου 1860.

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν — Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. — Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ὡς ἔχει ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βου-
λὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ
κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν
Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ. — Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας,
ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀ-
ναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 1000, ταμουμένη ὑπὸ τὸ κεφάλ.
Γ' ἄρθρ. 8. τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐ-
τοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον « Ἔξοδα βοτανικοῦ Κήπου. »

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερου-
σίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ
τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ
Κράτους. »

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

« Ἡ Κυβέρνησις κρίνει σπουδαίαν τὴν ἀνάγκην ἵνα παράσχῃ
τὴν συνδρομήν της εἴς τινα ἐν τῷ Κράτει καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ
σχολεῖα, διὰ τῆς χορηγίας τῶν ἀναγκαίων εἰς αὐτὰ βιβλίων.
Τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἀφορᾷ τὸ κατὰ δια-
ταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον, χορηγοῦν ἔκ-
τακτον πίστωσιν δεκαεπτὰ χιλιάδων δραχμῶν ὑπὸ τὸ Κεφ. Ζ'. τοῦ
διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκ-
κλησιαστικῶν ὑπουργείου, λαμβάνον τὸν τίτλον « Ἀγορὰ βιβλίων
διὰ τὰ σχολεῖα ». Διατελοῦμεν δὲ πεποιθότες, Κύριοι, ὅτι ἡ
πρᾶξις αὕτη τῆς Κυβερνήσεως ἐπιδοκιμασθήσεται ὑφ' ὑμῶν διὰ
τῆς προθύμου ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Φεβρουαρίου 1860.

Οἱ ὑπουργοὶ

Ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν — Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ. — Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βου-
λὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ
τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν
Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ. — Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας,
ἀπερασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείῳ ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν δεκακισχιλίων, ἀριθ. 10,000, τασσομένη ὑπὸ τὸ Κερ. Ζ «Ἀγορὰ βιβλίων διὰ τὰ σχολεῖα» τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεστήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν, ἐξέθηκεν, ὅτι διὰ ἐπερωτήσεως ἑνὸς τῶν ἐντίμων βουλευτῶν προσεκλήθη νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἂν ἀπαγορεύηται εἰς τοὺς πλοιάρχους τῶν Βασιλικῶν πλοίων νὰ παρέχωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν εἰς κινδυνεύοντα πλοῖα. Ἀπαντᾷ λοιπὸν ὅτι ὁ ναυτικὸς κανονισμὸς οὐ μόνον δὲν ἀπαγορεύει τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλει εἰς τοὺς τοιούτους πλοιάρχους νὰ παρέχωσι τὴν ἄμεσον συνδρομήν των, καὶ ἀπορεῖ πῶς ἡ ἰδέα αὕτη ἠδύνατο νὰ εἶναι ἐπιδεκτικὴ διασαφηνίσεως. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ πρὸ τοῦ λιμένος Σύρου λαβὸν χώραν γεγονὸς, δὲν ἔχει εἰδησίν τινα ἐπισήμως. Ὅ,τι δὲ μόνον γνωρίζει εἶναι ὅτι πρό τινων ἡμερῶν εἷς φίλος του τῷ ἐζήτησε νὰ γράψῃ εἰς τὸν ἐν Σύρῳ σταθμεύοντα πλοίαρχον τῆς Πανόπης νὰ δώσῃ τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ εἰς πλοῖον ἐμπορικὸν κινδυνεῦον. Εἰς τὸν φίλον του τοῦτον ἀπήντησεν, ὅτι θεωρεῖ περιττὸν νὰ γράψῃ εἰς τὸν πλοίαρχον, διότι καὶ ἄνευ διαταγῆς ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ τὴν συνδρομήν του, ἀλλ' οὗτος τῷ παρετήρησεν ὅτι, καθ' ἃ ἐπληροφορήθη τηλεγραφικῶς, ὁ πλοίαρχος δὲν θέλει νὰ δώσῃ συνδρομὴν ἄνευ διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου. Τότε ἔσπευσε νὰ διατάξῃ τηλεγραφικῶς τὸν πλοίαρχον Πανόπης νὰ χορηγήσῃ ἀμέσως τὴν συνδρομήν του, ἐπεφυλάσσετο δὲ νὰ τῷ γράψῃ τὴν ἐπιοῦσαν καὶ τῷ ζητήσῃ λόγον διὰ τί δὲν ἐχορήγησεν αὐθορμήτως τὴν συνδρομήν. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ἔλαβε τὴν ἐπιοῦσαν ἔγγραφον τοῦ πλοιάρχου Πανόπης, δι' οὗ τὸν ἐπληροφόρει ὅτι ἐμπορικόν τι πλοῖον ἐκινδύνευεν ἐκτὸς τοῦ λιμένος Σύρου, καὶ σπεύσας εἰς συνδρομὴν αὐτοῦ, τὸ διέσωσε. Συνεπείᾳ λοιπὸν τῶν πληροφοριῶν τούτων, ἐθεώρησε περιττὸν νὰ γράψῃ πρὸς τὸν πλοίαρχον καὶ ζητήσῃ λόγον. Ἐπειδὴ ὅμως τῷ ἐγένετο ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἐπερώτησις, ἐζήτησε νὰ τὸν πληροφορήσῃ τὸ ἐν Σύρῳ τηλεγραφεῖον πότε ἔφθασεν ἡ πρὸς τὸν πλοίαρχον Πανόπης διαταγή του, ἔγραψε δὲ καὶ εἰς

τὸ ἐκεῖσε λιμεναρχεῖον νὰ τὸν πληροφορήσῃ ἐπίσης ποίαν ὥραν ὁ πλοίαρχος ἔσπευσεν εἰς συνδρομὴν τοῦ πλοίου. Εἰς ἀπάντησιν δὲ τῷ ἐπεστάλη ὅτι ἡ τηλεγραφικὴ διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου ἔφθασεν εἰς Σύρον περὶ τὴν 2 ὥραν Μ. Μ. καὶ ἐπεδόθη εἰς τὸν πλοίαρχον τὴν 2 1/2, ὁ δὲ λιμενάρχης τῷ ἀπήντησεν ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ὁ πλοίαρχος ἔσπευσε νὰ χορηγήσῃ τὴν συνδρομήν του περὶ τὴν 1 1/2 ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνὰ χεῖρας ἐγγράφων, καὶ πρὸ τῆς διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου.

Παρατηρήσαντος τινος, ὅτι τοιαῦται ἐπερωτήσεις δὲν πρέπει νὰ γίνωνται πρὶν ἢ ὁ ἐπερωτῶν ἐκτιμήσῃ τὸ μέγεθος τῆς τριχυμίας ὡς καὶ τοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ῥυμουλκηθῇ· ἐπέφερεν ὁ ἐπερωτήσας, ὅτι ἤκουσεν εὐχαρίστως τὰς ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δοθείσας πληροφορίας, καὶ ἀρκεῖται εἰς ταύτας. Ἡ ἐπερώτησις του ἀπέβλεπε κυρίως νὰ ἐξαχθῇ ἂν ὁ πλοίαρχος εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν ἠρνήθη ἢ ὄχι νὰ δώσῃ τὴν συνδρομήν του. Ἂν ἐκωλύετο νὰ τὴν δώσῃ ἕνεκα τῆς τριχυμίας, τότε δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἄρνησις ἀλλ' ἀδυναμία ἐξ ἀνωτέρας αἰτίας· ἄρνησις δὲ ἤθελεν εἶσθαι ἂν ἠδύνατο καὶ δὲν ἐχορήγει τὴν συνδρομήν του. Ἡ παρατήρησις ἐπομένως ἡ μικρὸν ἀνωτέρω γενομένη δὲν ἔχει βάσιν. Ἐν τούτοις ἐκ τῶν πληροφοριῶν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὑπεμφαίνεται ὅτι ὑπῆρξε καὶ εἶδός τι ἀρνήσεως ἐκ μέρους τοῦ πλοιάρχου, ἤτις καὶ στιγμιαία ἂν ἦτον, ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὴν τοῦ πλοίου καταστροφήν.

Προσελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ τμήματος ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Σκοπέλου διὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς βουλευτὴν, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Τὸ πρῶτον τμῆμα λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικὰ τὰ ἀφορῶντα τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 26 τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμου διαταχθεῖσαν καὶ ἐπαναληφθεῖσαν ψηφοφορίαν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀπολειφθέντος βουλευταῦ τῆς ἐπαρχίας Σκοπέλου, καὶ ἐπεξεργασάμενον αὐτὰ μετ' ἐπισταστας, ἐξάγει ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη συγκειμένη ἀπὸ τοὺς δήμους Σκοπέλου, Σκιάθου, Γλώσσης καὶ Ἀλονήσου, ἔχει, κατὰ τοὺς συνοδεύοντας τὰ πρακτικὰ τῆς ψηφοφορίας τῶν 4 τούτων δήμων καταλόγους, ψηφοφόρους 2,709, ἐψηφοφόρησαν δὲ πραγματικῶς 1,340 καὶ εὑρέθησαν εἰς τὰς κάλπας ψηφοδέλτια 1,345. Ἐκ τούτων δὲ ἐλα-

δον, κατὰ τὸν ἰδιαίτερον διαλεκτικὸν πίνακα, ὁ μὲν Ἰωάννης Δουλίδης ψήφους 989, ὁ δὲ Α. Μπονάκης ψήφους 356.

Ὅλαι δὲ αἱ ἐργασίαι μέχρι τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων ἐγένοντο ἐν πλήρει νομιμότητι καὶ τάξει, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τῶν παρόντων ἐγγράφων.

Ὅθεν γνωμοδοτεῖ νὰ κηρυχθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ ἐκλογὴ αὐτὴ ὡς νομίμως διεξαχθεῖσα καὶ νὰ ἀναγνωρισθῇ νόμιμος βουλευτὴς τῆς ἐπαρχίας Σκοπέλου ὁ Ἰωάννης Δουλίδης, ὡς ἔχων καὶ τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Φεβρουαρίου 1869.

Ὁ πρόεδρος
Δ. Καλλιφρονᾶς,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Δ. Κουμουνδουράκης,

Τὰ μέλη

Μελ. Χατζημιλίτης,
Ν. Τσαβέλλας,
Π. Χ. Πέτρος,
Λύγ. Ἀδάμης,
Π. Παπατσώνης,
Λ. Ἴτσος,
Ἰω. Δελιγιάννης,
Κ. Βλάμης.

Μηδεμιᾶς δὲ ὑπαρχούσης ἐπ' αὐτῆς ἀντιρρήσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρελέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς καὶ νόμιμον βουλευτὴν τὸν Ἰω. Δουλίδην.

Κηρύξαντος δὲ τοῦ προέδρου τὸ ἀποτέλεσμα, προέβη ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς περὶ τῶν καταχρήσεων τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Τριφυλίας γενομένης ἐπερωτήσεως.

Λαβὼν δὲ τὸν λόγον ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ἐξέθηκεν ἀναπτύσσων αὐτήν, ὅτι διάφοροι ἐπιστολαὶ ἀξιοπίστων συμπολιτῶν του, (οἵτινες καὶ διὰ τὴν κατάστασίν των καὶ διὰ τὴν κοινωνικὴν θέσιν των ἀπολαύουσι πάσης ὑπολήψεως) παριστῶσιν οἰκτρὰν τὴν οἰκονομικὴν τῆς Τριφυλίας διαχείρισιν, καὶ αἴτιον τῆς λυπηρᾶς ταύτης καταστάσεως κατονομάζουν τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον Κιταράκον. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν ὁρμῶνται εἰς τοῦτο ἀπὸ κάνέν πολιτικὸν συμφέρον, ὡς μία τις ὑπουργικὴ ἐφημερὶς εἶπε, διότι ἄλλοι μὲν τούτων εἰσὶν ἔμποροι, ἄλλοι δὲ κτηματίαι, καὶ οὐδὲν ἄλλο εὔχονται ἢ τὴν καλὴν διαχείρισιν τῶν πληρονομένων φόρων. Περὶ τῆς καταστάσεως ταύτης, ἥτις ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν καὶ ἀπὸ ἀναφορὰς διαφόρων πολιτῶν καὶ ἀπὸ ἐκθέσεις ἐπισήμους τῆς διοικητικῆς καὶ δημοτικῆς ἀρχῆς, κάμνει σήμερον ἐπερώτησιν καὶ παρακαλεῖ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ μᾶς εἴπῃ τι ἐνέργησε πρὸς βελτίωσίν της, διότι, ἂν καὶ τὸν παρε-

κάλεσεν ἰδιαιτέρως καὶ ὁ ὑπουργὸς τῷ ὑπεσχέθη, εἶναι βέβαιος ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἐνήργησε τί, καὶ ἐκ τῆς ἀδιαφορίας ταύτης ὁ ὑπάλληλος οὗτος κατέστη θρασύτερος, καὶ μεταχειρίζεται ὄχι μόνον τὰ μέσα τῆς θέσεώς του, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς προσωπικάς του δυνάμεις πρὸς ἐκφόβισιν ὅσων θεωρεῖ πρόσκομμα εἰς πραγματοποίησιν τῶν καταχρηστικῶν σχεδίων του καὶ καταγγελτὰς τῆς διαγωγῆς του. Ἅμα ὁ ῥηθεὶς Κιταράκος μετετέθη εἰς Τριφυλίαν, ἐφρόντισε νὰ ἀνεύρῃ ἐκ τῶν μετερχομένων τὸν ἐνοικιαστὴν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῶν ἀναγκῶν των ἠδύναντο νὰ συντελέσουν ὡς ὄργανα τῆς διαρπαγῆς τοῦ δημοσίου πλούτου, τὸν ὁποῖον εἶχε καθῆκον νὰ ὑπερασπίσῃ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐφρόντισε νὰ δώσῃ ἄλλην ὥθησιν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοπρασιῶν παρ' ἐκείνην, τὴν ὁποίαν καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ὁ νόμος ἀπαιτοῦν. Οὕτως, ἐνῷ ἄλλοτε οἱ ἔφοροι ἐφρόντιζον αἱ μὲν δημοπρασίαι νὰ ἐνεργῶνται ἐγκαίρως, τὸ δὲ ἀλώνισμα πρὸ τῆς ἐνοικιάσεως νὰ ἐπιτρέπηται μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τροφῆς γεωργούς, διὰ νὰ μὴ σρετερίζηται ἡ πρόσοδος ἀπὸ τὸ προσωπικὸν τῶν ἐπιστατοφυλάκων, καὶ ἐνῷ μάλιστα, διὰ νὰ ἐνισχύουν τὸν συναγωνισμόν, ἐφρόντιζον νὰ διαιρίζουν τὸ ἡμισυ προσωπικὸν κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσφέροντος, ἵνα διὰ τὸ ἀντίθετον τῶν συμφερόντων προφυλάσσηται ἡ τοῦ δημοσίου πρόσοδος, διότι τὸ προσωπικὸν τοῦ ἐφόρου ἐπιτρέπει τὸ τοῦ προσφέροντος, καὶ τὸ ἀνάπαλιν τὸ προσωπικὸν τούτου ἐπιβλέπει τὸ τοῦ ἐφόρου· ὁ Κ. Κιταράκος ἔπραξε πέρυσι τὸ ἐναντίον, καὶ διώρισεν ἀμεταβλήτως ἓν προσωπικὸν λόγῳ μὲν τῆς ἐμπιστοσύνης του, πράγματι ὅμως διότι ἦσαν οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους ἡ κοινὴ γνώμη θεωρεῖ συντρόφους του. Καὶ παρήγγειλε μὲν νὰ ἐπιτραπῇ τὸ ἀλώνισμα εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τροφῆς γεωργούς, ἀλλὰ τοῦτο ἐφρυμόσθη δι' ἐκείνους μόνον τοὺς φορολογουμένους, μεθ' ὧν οἱ ἐπιστάται δὲν ἠδύναντο νὰ ἔλθουν εἰς συνεννόησιν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους ἐσυγχωρήθη γενικὸν ἀλώνισμα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ γενικὸν ἀλώνισμα κατακερματίζει τὴν πρόσοδον, οἱ προσφερταὶ ἀναγνωρίζοντες ὅτι ἡ διαχείρισις τῶν ἐπιστατῶν τοῦ ἐφόρου δὲν ἦτον εἰλικρινὴς, καθ' ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν ἀλωνίων δὲν ἐξεδίδοντο διπλότυπα, ἀπεῖχον νὰ προσφέρουν ἀναλόγους τιμάς, καὶ οὕτω πολλὰ τιμήματα ἐνοικιάσθησαν ὑπὸ τῶν συντρόφων τοῦ ἐφόρου εἰς τιμὰς εὐτελεῖς καὶ ἐπιζημίους διὰ τὸ δημόσιον, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐπικερδεῖς εἰς τὸν ἔφορον. Ἀλλὰ νομίζετε ὅτι αὐτὴν μόνην τὴν εὐκολίαν παρέ-

σχεν ὁ ἔφορος εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ προστατευόμενον σύστημα τῶν ἐνοικιαστῶν; Ὄχι. Ἤρκει νὰ ἐγερθῇ ἁπλῆ ὑπόνοια ὅτι οὗτοι δὲν ἐνοικίασαν ἐπικερδῶς, καὶ ἀμέσως ἡ ἀκύρωσις ἐπήρχετο — τίνι τρόπῳ φρονεῖτε; — διὰ τῆς ἀκυρώσεως τῶν πρακτικῶν οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐφόρου, ὡς ἐγένετο τοῦτο εἰς τὸ τμῆμα Χριστιάνου, τοῦ ὁποίου τὴν πρωτην δημοπρασίαν ἠκύρωσεν ὁ Κ. ἔφορος, καὶ τὸ κατεκύρωσεν ἀκολούθως εἰς τιμὴν ὀλιγωτέραν κατὰ 150, νομίζει κοιλά. Ἀλλὰ καὶ ἡ συγκέντρωσις τῶν καρπῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τῷ ἤνοιξεν ἄλλην ὁδὸν πρὸς κατάχρησιν, διότι εἰς τοὺς μὲν τῶν ἐνοικιαστῶν ἐδόθη πᾶσα συνδρομή, εἰς ἄλλους δὲ οὐδεμία, καὶ τοῦτο, ἵνα οἱ τελευταῖοι οὗτοι μείνωσιν εἰς ἀδιέξοδον μὲ τοὺς φορολογουμένους καὶ τὸ δημόσιον περιπλοκήν, διὰ νὰ μὴ δύνανται ἕνεκα ταύτης νὰ μετέλθωσι τὸν ἐνοικιαστὴν εἰς τὸ μέλλον, εἰς δὲ τοὺς πρώτους ὄχι μόνον ἐδόθη συνδρομὴ διὰ νὰ εἰσάξωσι τοὺς καρποὺς εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ εἰσπράξωσι δικαίως ἀπὸ τοὺς φορολογουμένους τοὺς καθαροὺς καρποὺς καὶ τοὺς εἰσάξωσιν εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ἀποθήκας των. Ἐνθυμεῖται ὅτι ἔδωκε κατὰ τὸν Ἰούλιον, ἰδίαις χερσί, δύω καταγγελίας εἰς τὸ ὑπουργεῖον, δι' ὧν ἀνεφέρετο ὅτι εἰς δύω τμήματα τοῦ Αὐλῶνος ἠνέχθη ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος νὰ μὴ ἐκδώσωσιν οἱ ἐνοικιασταὶ διπλότυπα, διὰ νὰ μὴ δύνανται οἱ φορολογούμενοι νὰ κρατήσωσι τοὺς φόρους των, πληρόνοντες τὸ ἀντίτιμον, καὶ, ἂν δὲν τὸν ἀπατᾷ ἡ μνήμη, εἶχε μάλιστα διατάξει τὸν μὲν ἀποθηκάριον νὰ μὴ δεχθῇ οὐδὲ χρήματα, ὑπάλληλον δέ τινα τῆς ἐφορείας νὰ ἀφαιρέσῃ τοὺς φόρους δικαίως καὶ δι' ἐνόπλου συνδρομῆς ἀπὸ τὰς οἰκίας τῶν φορολογουμένων, καὶ νὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς τοὺς ἐνοικιαστάς. Ὁ νόμος ἀπαγορεύει εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν νὰ εἰσπράξῃ φόρους ἄνευ ἀδείας τοῦ οἴκου. ἐφόρου καὶ πρὸ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους του. Ἀλλ' ὁ ἔφορος ὄχι μόνον ἐπέτρεψε τοῦτο ἐγγράφως, ἀλλὰ καὶ ἐνίσχυσε τὸν ἐνοικιαστὴν πρὸς τὴν παρανομίαν καὶ καταθλιψιν τῶν φορολογουμένων. Ἐρωτᾷ λοιπὸν τὸν Κ. ὑπουργὸν, τί γίνονται αἱ μηνύσεις αὗται, ὡς καὶ αἱ ἐκθέσεις τοῦ δημάρχου Αὐλῶνος Κ. Σταθοπούλου, ὅστις γνωρίζων νὰ ὑπερασπίζηται ἐντὸς τοῦ νόμου καὶ τῶν καθηκόντων του τὰ δικαιώματα τῶν συνδημοτῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ δημοσίου, ἐσφράγισεν ἀποθήκας καὶ ἐνήργησε διαφόρους πράξεις; Ἂν ὅμως τὰ περιστατικὰ ταῦτα δὲν σᾶς πείθωσιν ὅτι ὁ ἔφορος ἔχει συμμετόχους ἐν μέρος τῶν ἐνοικιαστῶν, προσθέτει μίαν ἄλλην περίστασιν, ἣν δὲν θέλει ἀρνηθῇ

ὁ Κ. ὑπουργὸς, διότι ἡ ἀπόδειξις εἶναι πρόχειρος. Τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1855 Β. διατάγματος ὑποχρεοῖ τὸν ἔφορον νὰ ἐγγράφῃ ὑποθήκην ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἅμα τῇ καινοποιήσει τῆς ἐγκρίσεως, τὸ δὲ ἄρθρον 19 τὸν καθιστᾷ ὑπεύθυνον πρὸς ἀποζημίωσιν καὶ παύει αὐτὸν τῆς ὑπηρεσίας, ἂν δὲν πράξῃ τοῦτο ἐγκαίρως. Ἀλλ' ὁ Κ. ἔφορος τί ἔπραξεν; Ἐνέγραψεν ὑποθήκην ἐπὶ τῶν κτημάτων μόνον τοῦ ἑνὸς μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν, καὶ παρέλειψε τοῦτο καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἕτερον μέρος. Τί ἄλλο λοιπὸν προέτρεψε τὸν ἔφορον εἰς τὴν παράλειψιν τοιούτου καθήκοντος καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀναδεχθῇ τοσαύτην εὐθύνην παρὰ ἡ συμμετοχή του εἰς τὰς ἐνοικιάσεις; Τί δ' ἔπραξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Β. τούτου διατάγματος; Ἂν ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος, ἀποδείξεις ὑπάρχουσι τὰ ἔγγραφα τοῦ ἐπάρχου, εἶναι δὲ εὔκολον νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ βιβλία τῶν ὑποθηκῶν.

Μεταβαίνει ἤδη εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῶν καταχρήσεων τοῦ ἐφόρου, ἤτοι τὸ ἐμπόριον τῶν γεννημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ πρώτη τοῦ ἀνθρώπου τροφή. Τὸ δημόσιον εἰσπράττει, ὡς γνωστὸν, τοὺς φόρους εἰς ὁμοειδεῖς καρποὺς, τοὺς ὁποίους ἀφοῦ εἰσάξῃ εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας, ἐκποιεῖ. Καὶ τοὺς καρποὺς λοιπὸν τούτους ἠθέλησε νὰ ἐμπορευθῇ. Ἐπομένως τοὺς συνεκέντρωσεν εἰς χεῖρας ὀλίγων κερδοσκόπων, μὲ τοὺς ὁποίους εἶναι σύντροφος, μὲ ζημίαν μεγάλην οὐχὶ μόνον τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ καὶ τῶν κατοίκων. Ὁ ἔφορος ἐκθέτει κατὰ μερίδας 25 μέχρι 100 κοιλῶν ὄχι ὅσους καρποὺς ἔχει μία ἀποθήκη, ἀλλὰ διπλασίους. Ἂν λοιπὸν πορευσιασθοῦν καὶ ἄλλοι ἐκτὸς τῶν συντρόφων του καὶ ἀγοράσουν ἐπὶ 1000 κοιλῶν 10 μερίδας, οἱ σύντροφοί του, οἵτινες θ' ἀγοράσουν τὰς ἄλλας 10, θὰ λάβουν καρποὺς, οἱ δὲ ἄλλοι θὰ μείνουν μὲ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ ἀγοραστοῦ, διότι οἱ ἀποθηκάριοι διατάσσονται καὶ προτιμοῦν τοὺς συντρόφους τοῦ ἐφόρου. Ἀλλοτε, ὁσάκις ἐπετρέπετο ἡ ἐλευθέρα πώλησις τῶν σιτηρῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεκαπενθημέρων πρωτοκόλλων τῶν τρεχουσῶν τιμῶν, μόλις ὁ ἔφορος κατέπειθε τὸν ἔπαρχον καὶ ταμίαν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐλαττωθοῦν αἱ τιμαὶ ἵνα εὐκολυνθῶσιν οἱ φορολογούμενοι εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων των, καὶ ἀμέσως οἱ ὑπὸ τοῦ ἐφόρου προστατευόμενοι σιτέμποροι ἐκένουν τὰς ἀποθήκας, παρουσιαζόμενοι ὡς πληρεξούσιοι ἀγραμμάτων ἀγοραστῶν· ὥστε ὅλα ὅσα αἱ δύω ἄλλαι ἀρχαὶ ἐνήργουν πρὸς ὠφέλειαν τοῦ δημοσίου καὶ εὐκολίαν τῶν φορολογουμένων ἀπέβαινον πάντοτε πρὸς τὸ συμφέ-

ρον τοῦ ἐφόρου καὶ τῶν συντρόφων του, καὶ πρὸς ὀλάβην τῶν κατοίκων, οἵτινες μὴ εὑρίσκοντες νὰ ἀγοράσουν τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας, ἔπιπτον εἰς χεῖρας τῶν κερδοσκόπων καὶ ἐγυμνόνοντο. Ἐφ' ὅσον ὅμως τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐπέτρεψε τὴν λιανικὴν πώλησιν κατὰ τὴν συγκομιδήν, καὶ τοῦτο ἤνοιξε τὸ εὐρύτερον τῆς καταχρήσεως στάδιον εἰς τὸν Κ. ἔφορον, διότι, διὰ νὰ μὴ γίνουν λιανικαὶ πωλήσεις καὶ ν' ἀναγκασθοῦν οἱ κάτοικοι ν' ἀγοράσουν τὴν τροφὴν των ἀπὸ τοὺς σιτεμπόρους, παρέτεινε πέραν τοῦ ὡρισμένου χρόνου τὴν συγκομιδὴν καὶ ἐξεποίησε πρὸ τῆς περαιώσεώς της ὅλους τοὺς ἐν ταῖς ἀποθήκαις πρωΐμους καρπούς. Ἀγοράσται δὲ ἀνεδείχθησαν ποῖοι;—αὐτοὶ οἱ σύντροφοι τοῦ ἐφόρου. Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Φλεσιάδος ἔλαβον ἀνάγκην γεννημάτων, εἰς δὲ τὴν Κυπαρισσίαν δὲν ἦτον εὔκολον νὰ μεταβῶσιν ἵν' ἀγοράσωσιν, ὄχι μόνον διότι ἀπέχει ὀκτὼ ὥρας, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδεμία βεβαιότης ἐπιτυχίας ὑπῆρχε, καθ' ὅσον οἱ σιτέμποροι ἀρίνουν μὲν τοὺς ἄλλους ὡς τελευταίους πλειοδότας, προσθέτουσι δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των, διὰ νὰ τοὺς ἀναγκάζωσι νὰ ἐπανέρχωνται μέχρις ὅτου ἀναγκασθοῦν νὰ ὑποχωρήσουν. Ὁ δήμαρχος δὲν παρέλειψε ν' ἀναφέρῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην τῶν κατοίκων εἰς τὸν ἔπαρχον, οὗτος δὲ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἔφορον τὴν ἐνέργειαν μονοημέρων δημοπρασιῶν ἐν τῷ δήμῳ ἐκείνῳ. Ἀλλ' ὁ ἔφορος ἀπήντησε μὲν ὅτι διέταξε τὸν ἀποθηκάριον, ἀλλὰ παρῆλθον εἴκοσι περίπου ἡμέραι καὶ οὐδὲν ἐνηργήθη, ἐφρόντισε δὲ νὰ περιέλθουν καὶ οἱ καρποὶ τῆς ἀποθήκης ταύτης εἰς χεῖρας ἐμπόρων, καὶ μόνον, διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἐνοχήν του, ἐκράτησε τὴν τελευταίαν ἔγκρισιν 130 κοιλῶν σίτου καὶ 340 σμιγοῦ, τὰ ὁποῖα ἐξεποίησε διὰ μονοημέρου δημοπρασίας. Ἀλλὰ ποσὸν ὀλιγώτερον τῶν 500 κοιλῶν ἀρκεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας χιλίων οἰκογενειῶν, ἐξ ὧν σύγκεινται οἱ δήμοι Φλεσιάδος καὶ Πλαταιώδους Καὶ ὅμως τίποτε δὲν ἐμπόδισε τὸν ἔφορον νὰ πωλήσῃ εἰς ἐμπόρους τὴν ἀναγκαίαν διὰ τοὺς δύω τούτους δήμους τροφὴν, δίδων τὸν μὲν σίτον πρὸς δραχ. 5 τὸ κοιλὸν, τὸν δὲ σμιγὸν πρὸ 3:20, ἐνῷ οἱ κάτοικοι ἐπλήρωσαν τὸν σίτον πρὸς 6 δραχμὰς καὶ τὸν σμιγὸν πρὸς 4:20· ἀπ' ἐναντίας εἰψεύσθη θαρραλέως εἰπών, ὅτι διέταξε τὸν ἀποθηκάριον, ἀλλ' οὗτος ἔλλειπεν εἰς Καλάμας. Τὸ ψεῦδος τοῦτο καταδικάζουν δύω ἀναφοραὶ τοῦ δημάρχου Φλεσιάδος καὶ μία ἔκθεσις τοῦ ἐπάρχου. Ὁ δήμαρχος εἰδοποιηθεὶς ὅτι ἀπὸ τὰς 12 Ὀκτωβρίου διετάχθη ὁ ἀποθηκάριος νὰ πωλήσῃ καρποὺς,

ἀπαντᾷ εἰς τὰς 28 ὅτι ὁ ἀποθηκάριος ἐρωτηθεὶς εἶπεν, ὅτι δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν περὶ τούτου διαταγήν. Ὁ δὲ ἔπαρχος λέγει, ὅτι οἱ καρποὶ ἠγοράσθησαν ὑπὸ συντρόφων τοῦ ἐφόρου, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ πρόσθετός τις ὑπάλληλος τῆς ἐφορείας. Ἂν δὲ ὁ ὑπουργὸς ἢ ἄλλος τις ἀμφιβάλλῃ, ἂς μᾶς παρουσιασθοῦν τὰ πρακτικὰ τῶν δημοπρασιῶν καὶ τὰ ἐνταλματα τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐφορείας, διὰ νὰ ἴδῃ πᾶς ὅτι ὁ Ζίρας, ὑπάλληλος ὤν, ἐμπορεύετο γεννήματα. Μολονότι δὲ ὁ ἀποθηκάριος Φλεσιάδος δὲν ἠδύνατο οὔτε μίαν ἡμέραν νὰ λείψῃ χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἀντιπρόσωπόν του, μολοντοῦτο ἂς προσαχθῶσι τὰ πρακτικὰ τῶν δημοπρασιῶν, καὶ θέλομεν ἰδεῖ ὅτι, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰς μονοημέρους δημοπρασίας, παρῆλθον ὑπὲρ τὰς εἴκοσιν ἡμέρας, ἐνῷ ἐν Καλάμαις δὲν διέμενε πλέον τῶν τριῶν. Ὅλα λοιπὸν ταῦτα πρὸς ποῖον σκοπὸν διεπράχθησαν, ἂν ὄχι πρὸς σκοπὸν καταχρήσεως; Εἰς τοὺς κατοίκους ἄλλων ἐπαρχιῶν ἐδανείσαμεν γεννήματα, καὶ εἰς τοὺς κατοίκους Φλεσιάδος ὁ ἔφορος οὐ μόνον ἀπεποιήθη νὰ δώσῃ μὲ χρήματα, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρέπεμψεν εἰς φορολογίαν τῶν σιτεμπόρων. Ἐρχόμενος δὲ εἰς τὸ τρίτον μέρος τῶν καταχρήσεων τοῦ ἐφόρου, παρατηρεῖ ὅτι πάντες γνωρίζομεν πόση καταβάλλεται σπουδαρχία διὰ τὸν διορισμὸν τῶν ἀποθηκαρίων, καὶ μολονότι ὁ μισθὸς εἶναι εὐτελής, πάντες δέχονται τὴν θέσιν ταύτην καὶ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ καταλογισθῇ εἰς ἔφορος τῶν ἡ φυσικὴ φόρα τοῦ σμιγοῦ καὶ τῆς κριθῆς, οὐδεὶς δὲ μέχρι σήμερον ἐζημιώθη, καὶ ὅσῳ πλειότερον ποσὸν εἰσέπραξεν ἕκαστος ἀποθηκάριος, τόσῳ πλειότερον ὠφελήθη, καθ' ὅσον οἱ δυστυχεῖς φορολογούμενοι πάντοτε ἐληστεύθησαν μίαν καὶ δύω ὀκάδας τὸ κοιλόν. Ἀπέναντι λοιπὸν τοιαύτης κλοπῆς ὁ ἔφορος δὲν ἠδύνατο ν' ἀδιαφορήσῃ, καὶ συμφέρον ἐθεώρησε νὰ λάβῃ μέρος διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ὑπαλλήλους του εἰς τὴν κατάχρησιν. Διώρισε λοιπὸν, ὡς ἔμπειρος περὶ τὰ τοιαῦτα, καταλληλον πρὸς τοῦτο προσωπικὸν εἰς τὰς ἀποθήκας. Τὸ γεγονὸς τοῦτο φαίνεται παράδοξον βέβαια, διότι εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας οἱ ἔφοροι μόνον προτείνουν, ὁ δὲ ὑπουργὸς διορίζει τοὺς ἀποθηκαρίους. Ἀλλ' εἰς Τριπολιτσὰν ἐγένετο τὸ ἀνάπαλιν. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπρότεινεν ἀνὰ δύω ὑποψηφίους δι' ἑκάστην ἀποθήκην, εἰς δὲ τὸν ἔφορον ἄφηκε τὸ τοῦ διορισμοῦ δικαίωμα. Οὕτω δὲ εἰς τὸν δῆμον Φλεσιάδος διώρισέ τινα καταδικασθέντα εἰς διετῆ φυλακισιν, ἐν πλήρει γνώσει τῆς καταδίκης του, καὶ μάλιστα ἐλυπήθη διότι διὰ τὰς ἄλλας εὗρε πρόσωπα μικροτέρας καταδίκης. Ὁ ἀποθηκάριος οὗτος ἐθεώρησε μωρίαν τὸ νὰ

κλέπτῃ τις ἀπὸ τοὺς φορολογουμένους μίαν ὀκὰν τὸ κοιλόν, ἐνῷ δύναται νὰ τὸ κλέπτῃ ὁλόκληρον. Διὸ παραλαμβάνων τὰ γεννήματα, δὲν ἔβιδε τὰς κανονισμένας διπλοτύπους ἀποδείζεις, ἀλλ' ἐσημείου εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦ διπλοτύπου. « Ὁ φορολογούμενος ἔφερε τὸν φόρον του. » Ὁ ἔφορος ἀντὶ νὰ περιστείλῃ τὴν κατάχρησιν ταύτην, ἐθαύμαζε καὶ ἐπεκρότει διὰ τὴν εὐφυΐαν τοῦ ἀποθηκαρίου του. Εὐτυχῶς ὅμως εἰς τὴν ἀποθήκην Φλεσιάδος εἰσάγοντες καὶ τὰ τοῦ δήμου Βουφράδου καὶ Πυλίας γεννήματα, καὶ ὁ ἔφορος Πυλίας ἐρώτησε περὶ τῆς παύσεως τοῦ ἀποθηκαρίου τούτου. Ἀλλὰ νομίζετε ὅτι κατεδιώχθη μετὰ ταῦτα ὁ ἀποθηκάριος; Ὄχι· κατεδιώχθησαν ἀντὶ τούτου οἱ ἀτυχεῖς φορολογούμενοι διὰ νὰ πληρώσουν ἐκ νέου τοὺς φόρους των, καὶ φαντασθῆτε τοὺς γογγυσμοὺς αὐτῶν, ὅταν οἱ χωροφύλακες τοὺς ἐστέρουν τοῦ σπόρου καὶ τῆς τροφῆς των, ὄχι πρὸς πληρωμὴν καθυστερουμένων, ἀλλὰ πρὸς ἀναπλήρωσιν καρπῶν, τοὺς ὁποίους κατεχράσθη ὁ ἀποθηκάριος. Ἐνθυμεῖται δὲ καλόν τινα χωριανόν, Σταυρόπουλον τὸνομα, ὅστις ἐνώπιόν του ἐζήτει δικαιοσύνην ἀπὸ τὸν ἔφορον, καὶ ἀντὶ προστασίας ἐλάμβανεν ὕβρεις καὶ ὠθισμούς. Ἀλλ' ἡ κατάχρησις δὲν περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν Φλεσιάδα, διότι καὶ ἀπὸ ἄλλην τινὰ ἀποθήκην ἀφηρέθησαν τὰ βιβλία τῆς εἰσαγωγῆς, καὶ ἐγένετο ἀνάκρισις, εἰς ἣν ἔλαβε καὶ αὐτὸς μέρος, ἥτις ὅμως διατελεῖ ἐκκρεμής, διότι ἡ ἐνοχὴ περιστρέφεται μεταξὺ ἀποθηκαρίου καὶ ἐφορείας. Θέλετε ἤδη νὰ μάθητε καὶ ἄλλον τρόπον καταχρήσεως; Ὅταν ἡ λιανικὴ πώλησις δὲν ἐπιτρέπεται, οἱ ἀποθηκάριοι πωλοῦν καρποὺς καὶ λαμβάνουν χρήματα, ὁ δὲ ἔφορος ἐκβάλλει εἰς δημοπρασίαν ὅσον ποσὸν καρποῦ οἱ ἀποθηκάριοι ἐπώλησαν, καὶ ἐν πλήρει γνώσει πωλεῖ καρποὺς μὴ ὑπάρχοντας, τοὺς ὁποίους οἱ ἀποθηκάριοι ἀγοράζουν ὡς ὄλθεν φθειριασμένους εἰς εὐτελεῖς τιμάς, καὶ οὕτως ἀναπληροῦν τὸ ἐκ τῆς καταχρήσεώς των ἔλλειμμα. Δὲν δύναται δὲ ἄλλος νὰ προσφέρῃ, καθ' ὅσον γνωρίζει ὅτι δὲν ὑπάρχουν γεννήματα, ὁ δὲ ἔφορος προσθέτει ὡς ὅρον ὅτι τὸ δημόσιον δὲν ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ ὅσους καρποὺς ἐκποιεῖ, ἂν δὲν ὑπάρχωσιν εἰς τὰς ἀποθήκας. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἔμαθε τὴν ἔντιμον ταύτην πρᾶξιν. Εἷς συγγενής του, τοῦ ὁποίου ἂν ἀνέφερε τὸ ὄνομα, ἤθελε συνομολογήσει καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν διακεκριμένην τιμιότητα, λαβὼν ἀνάγκην 20 κοιλῶν σίτου, ἠγόρασεν αὐτὰ διὰ λιανικῆς πωλήσεως καὶ ἔλαβε διαταγὴν τοῦ ἐφόρου πρὸς τὸν ἀποθηκάριον διὰ νὰ τὰ παραδώσῃ. Ἀλλ'

ὁ ἀποθηκάριος ἀπέπεμψε τὰ ζῶα κενά, λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ γεννήματα ἐπωλήθησαν ὅλα, οὕτω δὲ ὁ συγγενὴς αὐτοῦ ἐζημιώθη καὶ τὰ ἀγώγια. Παρεπονεῖτο μίαν ἡμέραν εἰς τὸν ἔφορον περὶ τούτου, ὅτε ἀκούει αἴφνης τὸν κήρυκα κηρύττοντα τὴν δημοπρασίαν 2,000 κοιλῶν σίτου ἐκ τῆς αὐτῆς ἀποθήκης. Ἐρωτᾷ τότε τὸν ἔφορον ἂν ἐνεργῇ πραγματικὴν ἢ εἰκονικὴν δημοπρασίαν, διότι, εἶπεν, ἂν εἶναι τὸ πρῶτον, διὰ τί δὲν ἐδόθη καὶ εἰς αὐτὸν τὸ ἀγορασθὲν γέννημα· ἂν δὲ τὸ δεύτερον, πῶς ὁ ἔφορος ἐμπαίζει ἀσυστόλως τὸ κοινόν, ἐκποιῶν ἐπισήμως ἀνύπαρκτα πράγματα; Ὁ ἔφορος τῷ εἶπε τότε ἰδιαιτέρως, ὅτι γέννημα δὲν ὑπάρχει τῷ ὄντι, ἀλλ' ἐνεργεῖ δημοπρασίαν, καθ' ὅσον ὁ ἀποθηκάριος ἔχει ἀνάγκην ν' ἀγοράσῃ εἰς μικρὰν τιμὴν ποσόν τι ἵνα τὸ συμψηφίσῃ εἰς τὸ ἔλλειμα τῆς διαχειρίσεώς του. Πόθεν προῆλθεν ἡ εὐαισθησία αὕτη τοῦ ἐφόρου, ἀφίνει εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Μεταβαίνων δὲ εἰς τὸ δ'. μέρος τῶν καταχρήσεων, παρατηρεῖ ὅτι ὅλοι γνωρίζομεν ποίαι σωρεῖαι κτηνοτρόφων εἰσάγεται καθ' ἑκάστην εἰς τὰ πταισματοδικεῖα ὄχι διὰ νὰ ὑπερασπισθοῦν ἑαυτοὺς κατά τινος ἀδίκου κατηγορίας, ἀλλὰ διὰ νὰ εἴπωσι μόνον τὰ ὀνόματά των καὶ ἀκούσωσιν ἀπαγγελλομένην τὴν καταδίκην των. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, διότι ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ τοὺς προστατεύσῃ ἀπέναντι ἑνὸς ψευδοῦς πρωτοκόλλου, τὸ ὁποῖον οἱ ἀπαριθμηταὶ περιβάλλουν πάντοτε μὲ τὸ κῦρος τῆς νομιμότητος. Πολλάκις τὰ τοιαῦτα πρωτόκολλα κατεμηνύθησαν, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπαριθμητὴς ἐτιμωρήθη, καθ' ὅσον εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης παρεδόθησαν μόνον ἐκεῖνοι, καθ' ὧν δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἰσχυρὰ μέσα ἀποδείξεων. Ἡ κατάθλιψις δὲ αὕτη τῶν κτηνοτρόφων δὲν θέλει παύσει ποτὲ ἐν ὅσῳ διατηροῦνται καταχρασταὶ ἔφοροι, καὶ ἀκούσατε ἓν περιστατικόν. Οἱ κάτοικοι Τριφυλίας, διὰ ν' ἀποφύγωσι τὰς ἀπαριθμήσεις καὶ δικαστικὰς καταδιώξεις, ἀπεφάσισαν νὰ δηλώσουν ἀνελλειπῶς τοὺς χοίρους τοῦ 1859. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἐδήλωσαν καὶ αὐτοὺς τοὺς μὴ ὑποκειμένους εἰς φορολογίαν, προέκυψεν ἀποτέλεσμα πολὺ ἀνώτερον τῶν προηγουμένων ἐτῶν ἀναλόγως τῆς τότε καταστάσεως τῆς κτηνοτροφίας. Καὶ ὅμως ὁ ἔφορος ἐπρότεινε νὰ ἐνεργηθῇ καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν γενικὴ ἀναθεώρησις, ἀλλ' ὁ ἔπαρχος ἀντέστη, ἡ δὲ διαφωνία των ὑπεβλήθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον. Μολονότι δὲ ὁ ἔπαρχος ἀνέφερεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαταχθῇ ἀπαρίθμησις, καθ' ὅσον ἐγένετο ἀκριβὴς δήλωσις, καὶ ἂν ἡ εἰλι-

κρίνεια τῶν κτηνοτρόφων παραγνωρισθῇ, παῦ λοιποῦ θέλομεν ἔχει ὀλίγας δηλώσεις, τὸ ὑπουργεῖον παρεδέχθη τὴν πρόταση τοῦ ἐφόρου καὶ διέταξεν ἀπαρίθμησιν οὐχὶ κατὰ τῶν φορολογουμένων, καθ' ὧν ὑπῆρχον ὑπόναιαι, ἀλλὰ γενικὴν ἐφ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν. Τὸ μέτρον τοῦτο διήγειρε τὴν ἀπορίαν τοῦ τε ἐπάρχου καὶ τῶν πολιτῶν, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ διὰ ποίων μέσων ὁ ἔφορος ἔπεισε τὸ ὑπουργεῖον εἰς ἀπαρίθμησιν, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα δὲν προσεδοκᾶτο οὐδὲ τὰς δαπάνας αὐτὰς νὰ ἀπαντήσῃ. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς ἐγένετο μετ' ὀλίγον καταφανής, διότι ἐγκλήσεις ἐδόθησαν ὅτι αἱ θέσεις τῶν ἀπαριθμητῶν ἐπωλοῦντο πρὸς μίαν καὶ δύο λίρας ἀγγλικάς. Πῶς δὲ διεξήχθη ἡ ἀπαρίθμησις; Φορολογία κεφαλικὴ ἐπεβλήθη ὑπὸ τῶν ἀπαριθμητῶν, οἵτινες ἀξιοῦντες ὅτι δικαιοῦνται νὰ πληρωθοῦν ἀφοῦ ἐπλήρωσαν, δὲν ἐδίστασαν νὰ τὴν ἐνεργήσουν φανερά, οἱ δὲ φορολογούμενοι ἐπλήρωσαν, ὄχι διότι ὑπέκρυψαν ζῶα, ἀλλὰ διὰ νὰ προλάβουν ψευδῆ πρωτόκολλα ἀπαριθμήσεως, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἤθελον συρθῆ εἰς τὰ δικαστήρια καὶ καταδικασθῆ. Τοιαῦτα φανερὰ δωροδοκία ἔλαβε χώραν εἰς τὸν δῆμον Τριπόλεως καὶ κατηγγέλθη. Γνωρίζει μάλιστα ὅτι, ἐπειδὴ ὁ εἰδικὸς πάρεδρος αὐτοῦ εἶναι τίμιος, ὁ δήμαρχος ἐναντίον τοῦ νόμου ἐμπόδισε καὶ αὐτὸν καὶ ἄλλους ἀγραμμάτους παρέδρους νὰ συμπαρακολουθήσουν τοὺς ἀπαριθμητάς, καὶ ἀνέθηκε τὸ καθῆκον τοῦτο εἰς σύμβουλόν τινα Καλαμβόκην, ἂν δὲν ἀπατᾶται. Ἐν τούτοις πολλοὶ ἐνθαρρυνόμενοι ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ἐδήλωσαν τὰ ζῶά των, ἠρνήθησαν νὰ πληρώσουν τοὺς ἀπαριθμητάς. Ἀλλ' αὐτοὶ ἐξέδωκαν ψευδῆ πρωτόκολλα, σημειοῦντες ἐν αὐτοῖς τὰ ζῶα τὰ εἰς τὴν δήλωσιν ἀναφερόμενα, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλο ἐπώνυμον, καθ' ὅσον πολλοὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἔχουν διπλᾶ ἐπώνυμα, καὶ ἂν ἡ δήλωσις ἔφερε τὸ ἐπίθετον τοῦ κτηνοτρόφου, τὸ πρωτόκολλον ἐσημείου τὸ πατρωνυμικόν, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Οὕτως οἱ ἀπαριθμηταὶ ἀριθμήσαντες τὰ δηλωθέντα ζῶα, εἰς μὲν τὸ δημόσιον παρουσίασαν καλὸν ἀποτέλεσμα, εἰς δὲ τοὺς κτηνοτρόφους ἔδωκαν ἓν μάθημα τοῦ νὰ μὴ δηλόνουν τὰ ζῶά των ἀκριβῶς. Μαντεύει δὲ ἕκαστος ὅτι ὅσοι τῶν κτηνοτρόφων ἠθέλησαν ν' ἀποδείξουν τὸ γεγονὸς εἰς τὰ δικαστήρια, ἐδαπάνησαν εἰς μαρτύρων καὶ δικηγορικὰ δικαιώματα ὅσα καὶ οἱ καταδικασθέντες. Συνεπείᾳ τῶν ἐκτεθέντων ἐπρόκειτο ἡ δήλωσις τῶν χοίρων τοῦ **1860** νὰ γίνῃ ἐλλειπὴς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ, καὶ ἑπομένως ἔπρεπε νὰ διαταχθῇ καὶ ἀπαρίθμησις, ἥτις καὶ ἐνηργήθη. Μολονότι δὲ εἰ, Κυπαρισσίαν

διετάχθη ἀπαρίθμησις καὶ διωρίσθη τὸ ἀναγκαῖον προσωπικόν, δὲν ἐνηργήθη ὅμως τοιαύτη, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τὴν αἰτίαν. καθόσον αὐτὸς γνωρίζει μόνον ὅτι καὶ οἱ τέσσαρες ἐν ἐκείνῳ τῷ δήμῳ πάρεδροι εἶναι ἱκανοὶ καὶ τίμιοι πολῖται καὶ ὑπερασπίζοντες τὰ συμφέροντα τῶν συνδημοτῶν αὐτῶν καὶ τοῦ δημοσίου, ἤθελαν ἀποβῆ ὀχληροὶ εἰς τοὺς ἀπαριθμητάς. Μεταβαίνει δὲ καὶ εἰς τὸ ἕτερος τῶν καταχρήσεων, ἤτοι τὸν καταλογισμὸν τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ τῶν καθυστερήσεων τῶν φορολογουμένων. Ὁ καταλογισμὸς οὗτος ἐνηργήθη πάντοτε ἐσφαλμένος. Ὁ ἔφορος ἄλλων μὲν ἐνοικιαστῶν τὰ ἐλλείμματα κατελόγισεν εἰς χρήματα καὶ ἀπέστειλε τὴν κατάστασιν πρὸς εἴσπραξιν χωρὶς νὰ τοὺς πιστώσῃ μὲ τοὺς ὑπὸ τῶν φορολογουμένων ἀποδοθέντας εἰς εἶδος ἢ χρήματα φόρους, ἄλλων δὲ δὲν συναπέστειλε καὶ τοὺς καταλόγους τοῦ ἐπιβαρύνοντος ἀλληλεγγύως καὶ τοὺς φορολογουμένους χωρίς, οὕτω δὲ φορολογούμενοι καὶ ἐνοικιασταὶ περιεπλέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐφορείας μὲ τὸ ταμεῖον, καὶ οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐξομαλύνῃ τοὺς λογαριασμούς του χωρὶς νὰ μὴ πληρώσῃ ἓν ἄνευ ἀνάγκης μισθοδοτούμενον προσωπικόν, διατηρούμενον μόνον καὶ μόνον ἵνα φορολογῇ τοὺς μετὰ τοῦ δημοσίου συναλλαττομένους. Ἀμφιβάλλει εἰς ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργός; Ἂς ἴδῃ τὰς ἀναφορὰς τῶν πολιτῶν καὶ τὰ συνεπείᾳ τούτων διαμειφθέντα μεταξὺ ἐπάρχου, ταμίου καὶ ἐφορείας ἔγγραφα, εἰς ἃ ἡ ἐφορεία δὲν ἀρνεῖται μὲν ὅτι οἱ καταλογισμοὶ εἶναι ἐσφαλμένοι, προτείνει ὅμως ὅτι ὑπηρεσία οὐσιώδης τὴν ἐμποδίζει νὰ ἀναθεωρήσῃ τοὺς λογαριασμούς, ὀλίγον φροντίζουσα ἂν ἄλλοι ῥίπτωνται εἰς τὰς φυλακὰς ἢ καταδιώκωνται ὡς φυγάδες, καὶ ἄλλων ἐκποιῆται ὁ βοῦς ἢ ἡ χύτρα. Γνωρίζομεν ὅτι τὰ φορολογικὰ διπλότυπα, ἐκτὸς τῶν ὑποχρεώσεων, παράγουσι καὶ δικαιώματα, καὶ εἰς αὐτὰ πολλάκις ὀφείλεται ἡ δημιούργησις τῶν μᾶλλον φορολογουμένων εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς. Ὁ ἔφορός μας ἠθέλησε νὰ ἐμπορευθῇ καὶ ταῦτα, καὶ τὸ ἐμπόριόν αὐτῶν εἶναι τὸ ς' μέρος τῶν καταχρήσεών του. Ὅταν ὁ χρόνος τῆς λήξεως τῆς τριετοῦς διαρκείας εἶναι ἄγνωστος, οἱ ἐνοικιασταὶ ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ ἐφόρου, προετοιμάζουν τοὺς μᾶλλον φορολογουμένους τὸ προηγούμενον ἔτος· ἀλλ' ὅταν ὁ χρόνος εἶναι ἄγνωστος, ἡ σύμπραξις τοῦ ἐφόρου εἶναι ἀπαραίτητος. Τὸ δεύτερον συνίζη ἐν Τριφυλίᾳ, καὶ ὁ ἔφορος δὲν ἔλλειψε νὰ δώσῃ πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τὴν ἔντιμον ταύτην πρᾶξιν. Ἡ νομαρχία, ἀκυρώσασα τὸν παρελθόντα Ἰούλιον τοὺς δι-

μαιρεσιακούς καταλόγους Δουρίου καὶ Αὐλῶνος, διέταξε τὴν σύνταξιν νέων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς φορολογίας τοῦ 1858, τῆς ὁποίας τὰ διπλότυπα ἦσαν εἰς τὴν ἐφορείαν, ἀλλὰ μόλις ἡ ἀπόφασις ἐγνωστοποιήθη, καὶ τὰ διπλότυπα εὑρέθησαν ἀπὸ τὸ γραφεῖον τῆς ἐφορείας πάλιν εἰς χεῖρας τῶν ἐνοικιαστῶν. Ἂς μᾶς εἴπῃ ἤδη ὁ Κ. ὑπουργὸς ποία δύναμις κατῴρθωσε τὸ θαῦμα τοῦτο, διότι αὐτὸς δὲν δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ ἔφορος ἐνήργησεν ἄνευ συμφέροντος, ἀφοῦ πολλάκις τῷ εἶπεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι τὸν διέταξε νὰ μὴ ἀναμιγνύηται εἰς τὰ ἐπιτόπια ζητήματα. Τὸ γεγονὸς δὲ τοῦτο βεβαιοῦται ἀπὸ ἔγγραφον αὐτοῦ τοῦ ἐπάρχου, ὁμολογοῦντος ὅτι εἶδεν ὁ ἴδιος τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1859 στελλόμενα διπλότυπα τοῦ 1858 εἰς χεῖρας τῶν ἐνοικιαστῶν ἐπανελθόντα. Ἀλλ' ὁ ἔφορος ἠθέλησε νὰ ἐμπορευθῇ καὶ τοὺς φόρους τῶν οἰκοδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων, μαρτυροῦν δὲ τοῦτο ἐκθέσεις τοῦ ἐντίμου δημάρχου Ἐράνης Κ. Σπέντσα, τὸ μαρτύρει ἡ ἐκθεσις τοῦ ἐπάρχου, τὰ διαμειφθέντα ἔγγραφα καὶ ὅλος οὗτος ὁ φάκελλος τῶν ὑπ' ὄψιν μας ἐγγράφων. Ἀνεδέχθη αὐτὸς μόνος καὶ ἀνέθηκεν εἰς ὑποδεέστερον ὑπάλληλον τῆς ἐφορείας τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων τῶν οἰκοδομῶν, ἣν ὁ νόμος ἀνέθηκεν εἰς τὸν ἔφορον ἢ τὸν γραμματέα του, εἰς τὸν δημαρχικὸν πάρεδρον καὶ ἕνα ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου διοριζόμενον τρίτον. Ἐβεβαίωσε δὲ ψευδῶς ὅτι ὁ πρόεδρος ἠρνήθη τὴν συμπραξίν του, ἐνῶ ὑπὸ τῶν ἐγγράφων ἀποδεικνύεται ὅτι τῇ συμπράξει τοῦ παρέδρου συνταχθεὶς ὁ κατάλογος, ἀλλοιώθη ὑπὸ τοῦ ἐφόρου, αὐξηθέντων τῶν φόρων τῶν πλειοτέρων ὀνομάτων καὶ ἐλαττωθέντων τινῶν. Ποῖος λόγος τὸν ἠνάγκασεν εἰς τὴν παράνομον ταύτην πρᾶξιν, ἀφοῦ ὁ ἔπαρχος τοῦ ἐζήτησε τὸν νόμιον καὶ τὸν προσεκάλεσεν εἰς ἐπανόρθωσίν της; Ποῖον αἴτιον τὸν ὤθησεν ἐπέναντι ἑνὸς σπουδαίου διοικητικοῦ ἐγγράφου ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν ἔπαρχον ὅτι δὲν τὸν ἀκούει, ὅτι θέλει διαχειρισθῇ τοὺς φόρους ὡς θέλει, καὶ ἂς κάμουν παρατηρήσεις ὁ δήμαρχος, ὁ πάρεδρος καὶ αὐτὸς ὁ ἔπαρχος, ἂν θέλουν; Τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ κατάχρησις, ὡς μαρτυρεῖ αὐτὸ τὸ ἰδιαίτερον πρὸς τὸν ἔπαρχον γράμμα του, διότι δὲν ἐτόλμα νὰ ἐπιστείλῃ ἐπίσημον, διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ εἰς τὰ ἀρχεῖα. Ἐξ αὐτοῦ πείθεται τις ὅτι ὁ ἔφορος ἐν γνώσει ἀνέθηκεν εἰς ἀναρμόδιον πρόσωπον τὴν ἐργασίαν, διότι, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς συμφωνίας μικρῶν ληψοδοσιῶν, δὲν ἦτον ἄλλος καταλληλότερος μικροῦ ὑπαλλήλου. Τὴν πεποίθησιν του ταύτην ἐνισχύει αὐτὸς ὁ ἔφορος λέγων, ὅτι ἐνήργησε χάριν τῶν συμφερόντων τινῶν πολιτῶν, τοὺς ὁποίους ἡ

δημοτικὴ ἀρχὴ εἰς τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ἤθελε νὰ κατακτήσῃ. Ὁ ἰσχυρισμὸς δὲ οὗτος εἶναι ψεῦδος, διότι ἡ δημοτικὴ ἐκλογὴ ἐν Ἐφύρᾳ δὲν ἐνηργήθη πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν, καὶ μόλις ἀνεκρίνετο τότε ὁ δημαιρεσιακὸς κατάλογος, τοιοῦτοι δὲ κατάλογοι ὀλίγων ἀντιρρόπων τοὺς κατοίκους τοῦ δήμου, συνειθίσαντας νὰ ἰδώσιν εἰς διάστημα δεκαετίας πολλοὺς συνταχθέντας καὶ ἀκυρωθέντας. Ἄλλως τε ὁ πάρεδρος εἶναι ἀντίθετος τοῦ δημάρχου, καὶ οἱ κατὰ τὸν ἔφορον ἀδικηθέντες ὑπὸ τοῦ Κεφαλᾶ ἦσαν φίλοι τοῦ Σπέντσα, καὶ ὁ δήμαρχος δὲν ἤθελε ποτὲ ὑπερασπίσει τὰς πράξεις τοῦ παρέδρου του, ἂν τὸ ἀδίκημα δὲν ἦτον γενικόν. Ἀνθ' ὅλων τούτων ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀντὶ ν' ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ἀκύρωσιν τῶν παρανόμων πράξεων τοῦ ἐφόρου ἔπρεπε νὰ τὸν παραπέμψῃ τοὐλάχιστον εἰς δίκην, διότι παρέβη τὸ καθῆκόν του πρὸς βλάβην ἰδιωτῶν καὶ τοῦ δημοσίου. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποδεικνύεται παράβασις τοῦ ἄρθρου 487 τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ τὰς παραβάσεις τῶν νόμων δὲν πρέπει νὰ συγχωροῦμεν. — Τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἐνεργήθη δημοπρασία τοῦ ἐγγείου φόρου τοῦ ἐλαίου τοῦ 1859, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἀνετέθη εἰς τὰς ἐπιτοπίους ἀρχάς. Μόλις ἐπερατώθη ἡ δημοπρασία, καὶ ὁ ἔφορος ἀσθμαίνων μεταβαίνει εἰς τοῦ ἐπάρχου, καὶ τῷ παριστᾷ ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου ἀπαιτεῖ τὴν ταχίστην ἔγκρισιν αὐτῆς, ἵνα κοινοποιηθῇ ἐντὸς 24 ὡρῶν. Ὁ ἔπαρχος ὑπογράφει τὴν ἔγκρισιν, ἀλλ' ὁ ἔφορος ἐμπορεύεται τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐπάρχου, καὶ πρῶτον μὲν ζητεῖ 400 δραχμὰς διὰ νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἔγκρισιν, κατόπιν δὲ ὀλιγωτέρας. Ὁ ἔπαρχος πληροφορηθεὶς τοῦτο, τοῦ ζητεῖ λόγον διὰ τί ἀναβάλλει τὴν κοινοποίησιν, ὁ δὲ ἔφορος ἀπαντᾷ, ὅτι ὁ νόμος τῷ δίδει πενθήμερον προθεσμίαν. Μολονότι δὲ ὁ ἔφορος ἐλάττωσεν ἀκολούθως εἰς 300 καὶ 200 δραχ. τὴν ἀπαίτησίν του, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ πρόσωπα καὶ ἠναγκάσθη νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἔγκρισιν. Τὰ γεγονότα ταῦτα μαρτυροῦν ἐπίσημα ἔγγραφα, καὶ ἂν ὁ ἔφορος ἐνήργει εἰλικρινῶς, ὤφειλε νὰ κρατήσῃ τὰ πρακτικὰ καθ' ὅλην τὴν πενθήμερον προθεσμίαν, καὶ ἂν δὲν παρουσιάζετο προσφορά, νὰ προκαλέσῃ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἐπάρχου καὶ τὴν κοινοποίησιν. Ἀνυσάσης ἤδη πως ἐξεδικήθη τοὺς ἀρνηθέντας νὰ τὸν πληρώσουν ἐναικιαστάς. Τὸν Κωνστ. Δημοῦνον ἐξύλισεν ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς Φιλιατρῶν, τὸν Ἰω. Ἀλεξόπουλον ἐκρέμνισεν ἀπὸ τὴν κλίμακα τῆς ἐφορείας, καὶ τέλος πολίτην ἀξιότιμον, τὸν εὐυπόληπτον Κωνστ. Μιχαλόπουλον, ἐξύβρισεν ἐντὸς τοῦ γραφείου

καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὴν καπνοσύριγγα, διότι ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ ὡς ἐνοικιαστὴς τὰ διπλότυπά του. Ἡ περίστασις αὕτη βεβαιοῦται ἀπὸ δικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀμερολήπτου εἰρηνοδίκου Κυπαρισσίας, τὴν ὁποίαν γνωρίζει ὁ Κ. ὑπουργός. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἱκανὰ νὰ πείσουν τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ ἐπερώτησίς του δὲν ἀπέβλεπε μόνην τὴν ἐπαρχίαν του, οὐδ' ἐγένετο πρὸς ἐκδίκησιν ἑνὸς ὑπαλλήλου, ὡς μία τις ἐφημερὶς εἶπεν. Ἡ ἐπερώτησις του ἀποβλέπει τὴν περιστολὴν τῆς καταχρήσεως, ἥτις ἐξαχρειόνει τὴν ὑπαλληλίαν, διαφθείρει τοὺς φορολογουμένους καὶ ἀλλοτριάζει τας λεπτοτέρας ἀρτηρίας τοῦ κοινωνικοῦ σώματος. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἀνεύρωμεν πόθεν ἐκπηγάζει τὸ κακὸν, καὶ ἂν ἀρχὴν ἔλαβεν εἰς τὴν Τριφυλίαν, νὰ προλάβωμεν ἐκεῖ τὴν διάδοσιν του, ἂν δὲ διεδόθη ἐξ ἄλλων ἐπαρχιῶν, νὰ τὸ καταδιώξωμεν ὅπου καὶ ἂν ὑπάρχῃ, διὰ νὰ καταστρέψωμεν τοιοῦτον ραμμακερὸν μόλυσμα. Κατὰ συνέπειαν προτείνει· α) νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ πλήρης ἐκτέλεσις τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1855 Β. διατάγματος, καὶ β) νὰ διαταχθῇ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου αὐστηρὰ ἀνάκρισις πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς διαγωγῆς καὶ τῶν πράξεων τοῦ εἰρημένου ἐφόρου, καὶ νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐντὸς μηνὸς τὸ πολὺ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἀνακρίσεων.

Προσέθηκεν εἰπὼν ἄλλος, ὅτι πρὶν παρουσιάσωμεν τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, μετχειρισθῶμεν ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα νὰ φέρωμεν θεραπείαν εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ στιγματήσωμεν τοιούτας ἀνηκούστους πράξεις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐφόρου. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶχεν ὑπ' ὄψιν πλῆθος ἀναφορῶν τῶν ἐντιμοτέρων πολιτῶν Τριφυλίας, ἐνῷ εἶχε τοιαύτας καταθέσεις τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ὡς καὶ τοῦ ἐπάρχου, δὲν ἔπραξε τίποτε πρὸς περιστολὴν τοιούτων ἐγκλημάτων. Καὶ ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ὁ ἔπαρχος μόλις φθάσας εἰς Τριφυλίαν, καὶ μὴ ἔχων τὴν ἐλαχίστην αἰτίαν κατὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἠδύνατο νὰ γράψῃ κατ' αὐτοῦ μετὰ τοσαύτης παῤῥησίας εἰς τὸ ὑπουργεῖον, νὰ τὸν κατονομάζῃ καταχραστὴν, νὰ λέγῃ ὅτι δὲν ἀνέχεται νὰ συνεργάζηται μετὰ τοιούτου προσώπου, νὰ προτείνῃ ἀνακρίσεις δι' ἰδίων αὐτοῦ ἐξόδων καὶ νὰ ἀναδέχηται ὅλας τὰς ἐκ τῆς συκοφαντίας ποινὰς, ἂν ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος δὲν ἀναδειχθῇ ἔνοχος ὅλων τῶν ἀποδιδομένων αὐτῷ πράξεων; Ποίαν αἰτίαν εἶχεν ὁ ἔπαρχος διὰ νὰ γράψῃ ὅλα ταῦτα κατὰ τοῦ ἐφόρου; Πῶς ἤθελε τολμήσει νὰ

γράψῃ μετὰ τοσαύτης ἐναντίον του πεποιθήσεως, ἐὰν τὰ πράγματα δὲν ἦσαν πασιφανῆ, ἐὰν αἱ καταχρήσεις του δὲν ἐβοῶν; Ἀνθ' ὅλων ὅμως τούτων ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔπραξε τίποτε, καὶ ὁ ἔφορος ἦτον ἐπόμενον νὰ γίνῃ θρασύτερος. Ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τῶν πράξεων αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ὁ προαγορεύσας συνάδελφός του ἐξέθηκε μίαν πρὸς μίαν, νομίζει ὅτι ἐκ τῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα μέλλει νὰ ἀναγνώσῃ τις τὴν Βουλὴν, καὶ ἐξ ὀλίγων μόνον παρατηρήσεων θέλει πεισθῇ ἕκαστος ὅτι ὁ ἔφορος οὗτος προέβαινε νὰ κάμῃ ἀνοσιώτατα τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου καὶ νὰ τὰ διαθέσῃ κατ' ἀρέσκειαν. Ὑπάρχει ἐν Τριφυλίᾳ ἐμπορικὴ τις ἑταιρία, συγκειμένη ἐκ τῶν ἐντιμοτέρων πολιτῶν καὶ διαθέτουσα μεγάλα χρηματικὰ κεφάλαια καὶ ἄπειρον πίστιν. Μέλος τῆς ἑταιρίας ταύτης εἶναι καὶ ὁ Κωνστ. Μιχαλόπουλος, εἷς τῶν ἐντιμοτέρων πολιτῶν τῆς Τριφυλίας, ὅστις ἔτυχε πέρυσιν ὑπενοικιαστὴς τῶν προσόδων ἑνὸς τμήματος τῆς ἐπαρχίας, καὶ ὡς πολλοὶ ἄλλοι ἐνοικιασταὶ προσῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ἔφορον διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ ἀναγκαῖα διπλότυπα. Ἀλλ' ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος, παράφορος ὅλος, πῶς; τὸν λέγει, ἐτόλμησες νὰ γίνῃς καὶ σὺ ἐνοικιαστὴς; Καὶ ἀφοῦ τὸν ἐξύβρισεν ἐντὸς τοῦ γραφείου διὰ τῶν πλέον ἀπρεπῶν λέξεων, ἁρπάζει τὴν καπνοσύριγγα, τὸν κτυπᾷ κατὰ κεφαλῆς καὶ ῥεῖ πανταχόθεν τὸ αἷμα. Διὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔλαβε κατὰ συνέπειαν χώραν δίκη, καὶ ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος κατεδικάσθη. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν ἀπόφασιν, ἐπιβεβαιοῦσαν τὰ ἀνωτέρω καὶ ἀναγνωρίζουσαν μάλιστα τὸν ἔντιμον χαρακτῆρα τοῦ Μιχαλοπούλου, προσθήκην ὁ ἀγορεύων ὅτι ἡ πρᾶξις τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ὡς οὐδὲ ἐξύβρισις καὶ τραυματισμός, ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ κατὰ τὸν νόμον ὡς πλημμέλημα, ἀλλ' ὁ εἰρηνοδίκης, ἐπεικῶς φερόμενος πρὸς ἕνα οἰκονομικὸν ἔφορον τοῦ δημοσίου, τὸν κατεδίκασεν εἰς πρόστιμον μόνον. Ἂν λοιπὸν ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ τοι ἔχων ὑπ' ὄψιν τοσαύτας καταθέσεις περὶ καταχρήσεων τῶν ἐφόρων, ἤθελεν εἴπει, ὅτι διστάζει ἔτι περὶ τῆς ἐνοχῆς του, ἤρκει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅμως καὶ μόνον περιστατικά, τὴν μὴ ἐγγραφὴν ὑποθήκης πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων τοῦ δημοσίου, καὶ τὴν ἀνωτέρω δικαστικὴν ἀπόφασιν κατὰ τοῦ ἐφόρου, διὰ νὰ πεισθῇ ἀδιστάκτως. Καὶ ὅμως ὁ Κ. ὑπουργὸς οὐδ' ἐτιμώρησεν, οὐδ' ἔπαυσε τὸν ἔφορον τοῦτον! Πολὺ πρὶν παρουσιασθῇ ἡ ὑπόθεσις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν τινα περὶ τῶν πράξεων τοῦ ἐφόρου μετὰ τοῦ ὑπουρ-

γείου. Μὴ θεωρῶν ὅμως ἁρμόδιον νὰ ἔλθῃ ἀπ' εὐθείας εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἠρκέσθη νὰ ἴδῃ τὸν ἀρμόδιον τμηματάρχην, πρὸς ὃν εἶπεν· « ἂς κάμῃ ὅ,τι θέλει περὶ τοῦ ὑπαλλήλου του ὁ Κ. ὑπουργός· δὲν ἔχω καμμίαν ἀξίωσιν. Ὅ,τι τὸν παρακαλῶ μόνον εἶναι πρὸ νὰ τὸν γράψῃ νὰ σωφρονισθῇ, διότι θέλουν σιμβῇ δυσάρεστα ὡς ἐκ τῆς διαγωγῆς του. » Μετὰ τινας ἡμέρας ὁ τμηματάρχης ὡς μόνην ἀπάντησιν τῷ ἔδωκεν, ὅτι μετεβίβασεν ὅλας τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὸν ὑπουργόν, αὐτὸς δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῷ εἶπεν, ὅτι εἶναι λίαν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον. Τί δὲ συνέβη κατόπιν; Ἐπειδὴ ὁ ἔπαρχος, τὸν ὁποῖον ἄλλως δὲν γνωρίζει, ὠθούμενος ἀπὸ ἀγαλάκτησιν, ἔγραψεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον διαφόρους καταχρήσεις τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, διὰ νὰ ἐπενεχθῇ ἡ δέουσα θεραπεία, ὁ μὲν ἔφορος ἔμεινεν ἀνενόχλητος εἰς τὴν θέσιν του, ὁ δὲ ῥηθεὶς ἔπαρχος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου οὔτε κατηγορία ὑπῆρξε ποτὲ, οὔτε παράπονον ἠκούσθη, οὐδ' αἱ ἐφημερίδες ἐμίλησαν πώποτε, ἐπαύθη τῆς ὑπηρεσίας ὡς ζωηρὸς ἄθεν, διότι δὲν εἶχε τί ἄλλο νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὸ ὑπουργεῖον.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι εἰς τὴν ἀϊστον αὐτὴν σωρείαν τῶν διαβεβαιώσεων καὶ πὴν πληθὺν τῶν ἐξηγήσεων τῶν διαφόρων γεγονότων, τῶν ὁποίων τὰ πλείστα θέλετε ἰδῇ ὅτι εἰσὶ νόμιμα, ἐννοεῖται ὅτι τῷ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀπαντήσῃ καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν διαγωγὴν ἑνὸς ὑπαλλήλου ἀπέναντι τοιούτου εἴδους κατηγοριῶν. Ἐὰν ἔλεγαν μόνον ὅτι ὁ ἔφορος κατεχράσθη, ἀλλ' ὅτι ἔπραξε τὴν δεῖνα καὶ δεῖνα καταχρῆσιν, βεβαίως τότε ὤφειλε νὰ ἀνατρέψῃ πᾶς τοιαύτας ῥητὰς κατηγορίας, ἐκ δὲ τῶν δοθησομένων ἐξηγήσεων θέλετε ἰδῇ ὅτι ἐφ' ὅσων κατηγορεῖται σήμερον, ὁ ἔφορος ἔπραξεν ὅ,τι ὤφειλε νὰ πράξῃ.

Διώρισε, λέγων, μονομερῶς τὸ προσωρινὸν προσωπικὸν, τὸ ὁποῖον συνεκροτεῖτο ἐκ προσώπων κακῆς διαγωγῆς, διότι σκοπὸν εἶχε νὰ καταχραφθῇ μετὰ τῶν συνεταίρων του, καὶ ἐν τούτοις ἂν δὲν ἔπραττε τοῦτο, ἤθελε βεβαίως τὸν παύσει, καθ' ὅσον πολλοὶ ἔφοροι ἔδωκαν εἰς τὸν τελευταῖον πλειοδότην τὴν ἄδειαν νὰ διορίσῃ προσωπικὸν πρὶν ἢ κοινοποιηθῇ ἡ ἐγκρισις, ἀκολούθως δὲ, γενομένης προσφορᾶς, ἐπανελαμβάνετο ἡ ὁμοπρασία καὶ ἡ ἐνοικίασις κατευθύνετο εἰς ἄλλα πρόσωπα, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἐπιστάται τοῦ πρώτου τελευταίου πλειοδότου κρύνοντο νὰ παραδώσωσιν ὅ,τι ἐβεβαίωσαν ἢ ὅ,τι ἔλαβον, καὶ οὕτω μυρία ἕτερον προσκόμματα εἰς τοὺς ἀποδειχθέντας ἐνοικιαστάς. Ἡ πρᾶξις λοιπὸν αὐτὴ τοῦ ἐφόρου ἀντὶ νὰ προσάπτῃ εἰς αὐτὸν μομφὴν, τοὐναντίον ἀποδεικνύει πρόνοιαν πρὸς ἀποφυγὴν ἀτοπημάτων, ὁποῖα ἄλλαχοῦ ἔλαβον χώραν.

Κατηγορεῖται ὅτι διέταξε κοινὸν ἀλώνισμα. Ἀλλ' ἔπραξε τάχα ἔγκλημα, διότι οὗτος ἤθελησε νὰ προφυλάξῃ τὰ συμφέροντα τῶν φορολογουμένων, ἅτινα διέτρεχον κίνδυνον, ἐὰν ἔμενον ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ ἀλώνιον οἱ καρποί των;

Ἠκύρωσε, λέγουν, ἄνευ διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου δημοπρασίας, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο σκοπὸν εἶχε νὰ χορηγήσῃ εἰς τοὺς ἐφόρους διὰ διατάγματος, διότι θεωρεῖ ὅλως ἄσκοπον τὸ νὰ περιμένῃ ὁ ἔφορος τὴν διαταγὴν τοῦ ὑπουργείου διὰ ν' ἀκυρώσῃ μίαν δημοπρασίαν, ἀφ' οὗ τὸ ὑπουργεῖον δὲν κάμνει ἄλλο τι εἰμὴ νὰ ἀκυροῖ ἢ νὰ ἐγκρίνῃ σύμφωνα μὲ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ ἐφόρου, ὅστις εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὸ συμφέρον ἢ ἀσύμφορον τῆς τελευταίας προσφορᾶς. Συμβαίνει ὅμως ἐνίοτε εἰς τὴν ἐπαναληπτικὴν δημοπρασίαν αἱ προσφαιραὶ νὰ εἶναι ἐλάσσονες τῶν τῆς προηγουμένης, διὸ τὸ ὁποῖον δὲν δύναται, ὡς ἀπεδείχθη, νὰ εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ἔφορος. Τοιοῦτον περιστατικὸν ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν Φθιώτιδα, διὰ τὸ ὁποῖον παρ' ὀλίγον νὰ παυθῇ ὁ ἔφορος, διότι κατὰ γνωμοδότησιν αὐτοῦ τὸ ὑπουργεῖον ἠκύρωσε τρεῖς μίαν δημοπρασίαν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην αἱ προσφοραὶ ἠλαττώθησαν ἀντὶ ν' αὐξήσωσιν. Ἐν τούτοις ἀναφορικῶς γενομένης, ἀπεδείχθη ὅτι ὁ ἔφορος ἀβιάστως ἔπραττε, καθ' ὅσον εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐγένετο ἡ πρώτη δημοπρασία, ἡ γονιμότης τῶν καρπῶν ὑπέσχετο μεγάλην εὐφορίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ ἔφορος ἐγνωμοδότησεν ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως. Ἀκολούθως ὅμως ἐκ καιρικῶν περιστάσεων ἡ γονιμότης ἠλαττοῦτο, ὁ δὲ τελευταῖος κατὰ τὴν τρίτην δημοπρασίαν πλειοδότης ἀπεδείχθη ὅτι ὑπέστη σημαντικὴν ζημίαν. Ἐὰν λοιπὸν καὶ εἰς τὴν Τριφυλίαν συνέβη ὁμοία τις περίστασις, τὸ ὑπουργεῖον βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἔφορον διὰ ζημίαν προκύψασαν ἐξ ἀφορμῶν ἀνωτέρας δυνάμεως.

Ἐνταῦθα ἐρωτήσαντός τινος ἐὰν ὁ ἔφορος εἶχε διαταγὴν ν' ἀκυρώσῃ δημοπρασίας καὶ ἄνευ ἀδείας τοῦ ὑπουργείου, καὶ ἂν τοιαύτη διαταγὴ ἐδόθη εἰς ὅλους τοὺς ἐφόρους ἢ εἰς μόνον αὐτὸν, ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἐνθυμεῖται, ἀλλ' ὅτι ἐὰν ὁ βουλευτὴς ἐπιμένῃ, δύναται νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ τὸν πληροφορήσῃ.

Κινδύνου δὲ τοῦ βουλευτοῦ, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ τῷ δοθῇ ἡ πληροφορία αὐτὴ· ἐξηκολούθησεν ὁ ὑπουργὸς λέγων, ὅτι κατηγορού-

οι τὸν ἔφορον, διότι ἐφρόντισε νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὰς ἀποθήκας οἱ καρποὶ τῶν συνεταίρων του, ἐκδιάσας τὴν εἰσπραξιν. Τὸ ὑπουργεῖον ἠξεύρει ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε λίαν εὐάρεστον διὰ τὸ δημόσιον, διότι ἡ συγκέντρωσις ἐγένετο καὶ ταχυτέρα καὶ τελειοτέρα, καὶ ἐπομένως οὔτε δύναται, οὔτε θέλει νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἔπραξε τοῦτο ὁ ἔφορος χάριν τῶν συμφερόντων τῶν συντρόφων του.

Κατηγορεῖται συγχρόνως διότι ἐξεποίησε τοὺς καρποὺς κατὰ μερίδας. Ἀλλ' ἂν τοῦτο ἐγένετο τὸ τελευταῖον ἔτος, παρατηρεῖ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον θέλων ν' ἀπορύγῃ τὴν συγκέντρωσιν τῶν καρπῶν εἰς χεῖρας κερδασκόπου, διέταξε πανταχοῦ τὴν κατὰ μερίδας ἐκποίησιν τῶν καρπῶν, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς κατηγορίαν ἡ ἐκτέλεσις τῆς διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου.

Κατηγοροῦσι τὸν ἔφορον καὶ διὰ τὸν ἀτυχῆ διορισμὸν τῶν ἀποθηκαρίων. Ἀλλ' ἀφ' οὗ, ὡς εἶπε καὶ ὁ βουλευτὴς Τριφυλίας, οἱ ἀποθηκάριοι διωρίσθησαν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον, ἐὰν ἡ διαχείρισις των δὲν ὑπῆρξεν εἰλικρινὴς, δὲν πταίει ὁ ἔφορος, ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον τοὺς διώρισεν.

Ἀλλὰ διατί, λέγουσιν, ἐβράδυνε τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐγκρίσεως διὰ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἐλαιῶν; Δὲν ἐνθυμεῖται καλῶς τὴν περίστασιν ταύτην, παρατηρεῖ ὅμως, ὅτι διὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐγκρίσεως τάττονται προθεσμίαι. Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον ἐκδώσῃ τὴν ἔγκρισιν, ἀποστέλλει αὐτὴν εἰς τὸν ἔφορον μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ νὰ τὴν κοινοποιήσῃ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς προθεσμίας, ἐὰν ἐν τῷ διαστήματι αὐτῷ δὲν γίνῃ προσφορὰ ἀνωτέρα. Ὁ ἔφορος λοιπὸν λαβὼν τὴν ἔγκρισιν, ἐβράδυνε τὴν κοινοποίησιν σύμφωνα μὲ τὰ διατεταγμένα καὶ ἐπομένως δὲν ἔπρεπε διὰ τοῦτο νὰ κατηγορῆται.

Ὡς πρὸς τοὺς καταλόγους τῶν οἰκοδομῶν παρατηρεῖ ὅτι καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας οἱ ἔφοροι εὑρίσκονται εἰς ἀδιάκοπον πάλην μετὰ τῶν διοικ. ἀρχῶν καὶ πάντοτε μένουσι μειοψηφοῦντες. Τοιαῦτα ἀμοιβαῖα παράπονα ἔχομεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη καὶ τοιοῦτον τι συνέβη ἴσως εἰς τὴν Τριφυλίαν, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἔφορος ἐπὶ σκοπῷ ἀθεμίτου ὠφελείας ἐζήτησε νὰ ἐκποίησῃ τὸν φόρον συνεννοούμενος μεθ' ὅλων τῶν ἰδιοκτητῶν ὁλοκλήρου ἐπαρχίας.

Ἐπέρχεται τελευταῖον ἡ κατηγορία περὶ τοῦ καταλογισμοῦ τῶν τιμῶν, ὅπου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβῃ χώραν κατάχρη-

σις, διότι ὡς βάσις τοῦ καταλογισμοῦ κατὰ τὸν νόμον λαμβάνεται τὸ πρωτόκολλον τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὠφείλεν ὁ φορολογούμενος νὰ εἰσάξῃ εἰς τὰς ἀποθήκας τοὺς φόρους του. Ἐπομένως καὶ ἡ κατηγορία αὐτὴ δὲν εἶναι μία παρεξήγησις.

Δὲν δύναται νὰ παρακολουθήσῃ ὅλα τὰ ἐκτεθέντα γεγονότα, ἅτινα δύνανται καὶ νὰ παρεξηγηθῶσιν. Ἀλλ' ἂς τῷ συγχωρηθῇ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Τριφυλίας δὲν εἶναι οὐδόλως εὐάρεστος. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν οὐδεὶς ἔφορος ἠδυνήθη νὰ διαμείνῃ ἐπὶ πολὺ, καὶ ἕνεκα τούτου πολλὰ ἐθνικὰ κτήματα καταπατηθέντα δὲν ἀνεκαλύφθησαν. Ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ ἐμπορικὴ καὶ κατὰ συνέπειαν κερδασκοπικὴ τις ἑταιρία, συναλλαττομένη οὐ μόνον μετὰ ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ δημοσίου διὰ τῆς ἐνοικιάσεως προσόδων. Ἡ ἑταιρία αὐτὴ ἐλέγετο ὅτι ἐπηρέασε πολλοὺς κατὰ καιροὺς ἐφόρους καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπαύθησαν διὰ τοιοῦτου εἴδους ὑποψίας. Ὁ νῦν λοιπὸν ἔφορος μετέβη ἐκεῖ, τοιαύτας ἔχων προκαταλήψεις, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέφυγε νὰ ἔλθῃ εἰς ἄλλας μετὰ τῆς ἑταιρίας αὐτῆς σχέσεις ἐκτὸς τῶν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ἐν ᾧ ἡ ἑταιρία συμφέρον εἶχε νὰ συνδέσῃ στενοτέρας καὶ φιλικωτέρας μετ' αὐτοῦ σχέσεις, ἐντεῦθεν δὲ ἡ πάλη μεταξὺ ἐφόρου καὶ ἑταιρίας, ἕνεκα τῆς ὁποίας βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ παύσῃ ὑπάλληλον, ὃν ἄλλως εὗρεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ ὑπὲρ οὗ δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν οἱ βουλευταὶ Παρνασσίδος καὶ Νάξου, ὅπου διατελέσας ἔφορος, ἔδειξε διαγωγὴν ἀνεπιλήπτον, καθ' ὅσον μάλλον καὶ αἱ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ κατηγορίαι δὲν ἐφαίνοντο ἀληθεῖς, οὐδ' ἱκαναὶ ν' ἀποδείξωσι τὴν κατάχρησιν, καὶ οὔτε ἠδύνατο νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὰς πληροφορίας τοῦ ἐπάρχου, ὅστις ἐφαίνετο συνδεδεμένος στενὰ μετά τινων ἐκ τῶν κατηγόρων τοῦ ἐφόρου. Ἐλπίζει διὰ τοῦτο μὴ δυνηθεὶς νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἄμεσον μὲν πρὸς αὐτὸν γενομένην ὑπὸ τοῦ Κ. Μανούσου περὶ τοῦ ὑπαλλήλου αὐτοῦ αἴτησιν, ἔμμεσον δὲ διὰ τοῦ τιμηματάρχου ὑπὸ τοῦ Κ. Διαμαντοπούλου, ἀλλὰ κατέφυγεν εἰς ἄλλο μέτρον, διατάξας τὸν ἐπιθεωρητὴν Κ. Ζώταν νὰ μεταβῇ εἰς Τριφυλίαν καὶ ἐναργῆσῃ ἀνακρίσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἐὰν ἀποδειχθῶσιν ἀληθεῖς αἱ κατηγορίαι, οὐ μόνον θέλει παύσει αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ θέλει τὸν παραπέμψει εἰς δίκην. Ἐπειδὴ δὲ σήμερον μόνον ἔλαβεν ἀναφοράς, δι' ὧν τῷ καταγγέλλεται ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔφορος δὲν ἐφρόντισε νὰ λάβῃ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένας ἐξασφαλίσεις εἰς πὰς ἐνοικιάσεις, ἀπέστειλε καὶ ταύτας εἰς τὸν ἴδιον ἐπιθεωρητὴν

διὰ νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀνακρίσεις, καὶ ἑπομένως παρακαλεῖ τοὺς προαγορεύσαντας βουλευτὰς νὰ γράψωσιν εἰς τοὺς ἐκεῖ φίλους των διὰ νὰ διευκολύνωσι τὸν ἀπεσταλμένον εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Ἐρωτήσαντος δέ τινος ἐὰν ὁ Ζίρας, οὗ ἐμνήσθη ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, εἶναι ὁ ἀπολυθεὶς ἄλλοτε ἐπὶ κατηγορίᾳ, καὶ ἂν εἶναι τακτικὸς ὑπάλληλος ἢ ἔκτακτος καὶ ἀπὸ ποίων κεφαλαίων μισθοδοτεῖται· ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ὁ περὶ οὗ λόγος Ζίρας ἦτο γραμματεὺς τῆς ἐφορείας Καρυταίνης. Κατ' αὐτοῦ ὡς κατηγορουμένου δὲν ἐγένετο κανὲν παράπονον. Ἐπειδὴ ὅμως ἐζήτει νὰ μετατεθῇ εἰς Τριφυλίαν, καὶ αὐτὸς μὲν δὲν ἤθελε νὰ τὸν διορίσῃ ἐκεῖ, ἐκεῖνος δὲ κατ' οὐδένα λόγον ἐπείθετο νὰ μείνῃ εἰς Καρύταιναν, ἠναγκάσθη νὰ τὸν μεταθέσῃ ὡς γραφέα εἰς τὴν ἐφορείαν Καλαμῶν. Δυσαρεστηθεὶς διὰ τοῦτο παρητήθη καὶ ἔγραψε μάλιστα πολλὰ ἐναντίον του. Ὅταν δὲ μετέβη εἰς Τριφυλίαν ὁ πρώην ἔφορος, παρηγγέλθη νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἐφορείας, εὑρισκομένους εἰς ἄλλην κατάστασιν ὡς καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλας ἐπαρχίας, ὁ δὲ ἔφορος ἐζήτησε νὰ διορισθῇ ἐπὶ τούτῳ ἔκτακτον προσωπικὸν, πληρωνόμενον ἀπὸ τὸ κεφάλαιον τῶν δεκάτων. Εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην τοῦ ἐφόρου ἀντέστη μὲν κατ' ἀρχὰς, ἀλλ' ἀκολούθως ἠναγκάσθη νὰ διορίσῃ ἕνα βοηθὸν ἔκτακτον, ὅστις ὅμως δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἔφορος ἠναγκάσθη νὰ προσλάβῃ τὸν Ζίραν· ἀλλὰ μαθὼν τοῦτο καὶ θυμωθεὶς τὸν ἀπέλυσε καὶ ἀπέστειλεν ἕτερον βοηθὸν, ὅστις ὅμως καὶ αὐτὸς ἀπέτυχε καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ ἔφορος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ καὶ πάλιν εἰς τὸν Ζίραν. Ἀφ' οὗ ὅμως παρεπέμφθη εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἤθελησε νὰ τὸν διατηρήσῃ οὔτε ὡς ἔκτακτον βοηθόν. Ἐλθὼν δὲ ἐνταῦθα παρέστησεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅτι ἀδίκως παρεπέμφθη εἰς δίκην ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ καταχρήσει ὡς ἀποθηκάριος, καθ' ὅσον αὐτὸς οὐδέποτε ὑπῆρξε τοιοῦτος. Τὸ ὑπουργεῖον ὅμως, ἂν καὶ δὲν εἶναι τακτικὸς ὑπάλληλος, ἐζήτησε θετικωτέρας περὶ τούτου πληροφορίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, ὅτι αἱ κατὰ τοῦ ἐφόρου ἀποδιδόμεναι κατηγορίαι οὐ μόνον οὐδεμίαν περιέχουν ἀορίστιαν, ἀλλὰ καὶ τινες ἐξ αὐτῶν εἶναι τόσον σαφεῖς καὶ θετικαὶ, ὥστε οὐδ' ἀνακρίσεων ὑπάρχει ἀνάγκη, ὡς ἐκείνη τῆς ἐλλείψεως ὑποθηκῶν καὶ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐνοικιάσεως τοῦ τιμήματος Χριστιάνου, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖται προέκυψε ζη-

μία εἰς τὸ δημόσιον. Ὑπάρχει ἀορίστια, ὅταν ἡμεῖς λέγωμεν ὅτι ὁ ἔφορος, ἂν καὶ διαταχθεὶς νὰ ἐνεργήσῃ μονομερους δημοπρασίας, δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν ἀμέσως, ἀλλὰ μόλις μετὰ 20 ἡμέρας ἐνήργησε τοιαύτην χάριν τῶν συνεταίρων του; Δὲν εἶναι ἀρκούντως καὶ ἐπισήμως ἀποδεδειγμένον τὸ ἀντικείμενον τῶν οἰκοδομῶν καὶ ἔχει ἀνάγκην πλειοτέρων πληροφοριῶν ὁ ὑπουργὸς διὰ νὰ σχηματίσῃ πεποίθησιν;

Ἐπιμένει λοιπὸν νὰ διαταχθῇ μὲν ἀνάκρισις ὡς πρὸς τὰ κατὰ τὸν ὑπουργὸν ἀμφίβολα ἀντικείμενα, νὰ τιμωρηθῇ δὲ διὰ τὰ ἀναπόδεκτα ἀμφιβολίας, ὡς ἐκεῖνο τῶν ὑποθηκῶν, διὰ τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν νόμον ἡ τιμωρία εἶναι πρόχειρος καὶ ἀναμφίβολος. Ἐπὶ τέλους παρετήρησεν ὅτι οὐδεμία καταπάτησις ἔθν. κτημάτων ἐγένετο ὑπὸ τῶν κατοίκων Τριφυλίας, καὶ αἱ περὶ τοῦ ἐναντίου πληροφορίαι δὲν ἐδόθησαν εἰλικρινῶς εἰς τὸν Κ. ὑπουργόν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἀγνοεῖ ἂν παρεβιάσθη ἀληθῶς ἡ περὶ ὑποθηκῶν διάταξις τοῦ νόμου, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἡ ποινὴ ἐπιβάλλεται διὰ τὰς συνεπείας μιᾶς παραλείψεως, καὶ ἑπομένως ἐὰν οὐδεμία προέκυψεν εἰς τὸ δημόσιον ζημία ἐκ τῆς ἐλλείψεως ταύτης, δὲν πιστεύει ὅτι ὑπάρχει ἄφευκτος ἡ ἀνάγκη τῆς τιμωρίας τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἐξέθηκέ τις, ὅτι ἡ τελευταία γνώμη τοῦ ὑπουργοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν ῥητῆς διατάξεως ἑνὸς Β. διατάγματος δὲν τῷ φαίνεται ὀρθὴ, καθ' ὅσον ἡ διάταξις εἶναι γενικὴ καὶ δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς σκέψεις τοῦ ὑπουργοῦ, ἐφαρμοζομένη ἢ μὴ κατὰ τὰς διαθέσεις των. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διάταξις τοῦ διατάγματος ἐτέθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ προφυλάξῃ τὸ δημόσιον ἀπὸ ἐνδεχομένας ζημίας, καὶ ἑπομένως ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦτο μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι ἔφοροι, αἱ ζημίαι τοῦ δημοσίου θέλουσιν εἶσθαι ἀκαταλόγιστοι. Ἡ παράβασις λοιπὸν, περὶ τῆς πρόκειται, εἶναι τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε ὁ ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ τὴν παραβλέψῃ καὶ ἡ προχειροτέρα ποινὴ εἶναι ἡ παῦσις τοῦ ὑπαλλήλου, τὴν ὁποίαν καὶ τὸ διάταγμα ῥητῶς ἐπιβάλλει.

Ὅτε ἐζητήθησαν σημεῖον ἐπροξένησαν λυπηρὰν ἐντύπωσιν, καὶ μολονότι δὲν γνωρίζει ἂν τὰ ἐκτεθέντα εἶναι ἀκριβῶς ἀληθῆ, δὲν δύναται ὅμως καὶ νὰ παραδεχθῇ ὅτι δύω συνάδελφοι τοῦ ἐβλήθησαν διὰ ψευδῶν παραστάσεων νὰ ἐξελιγχωσιν ἕνα ὑπάλληλον. Πιθανὸν αἱ πληροφορίαι τῶν βουλευτῶν Τριφυλίας νὰ

μὴ εἶναι καθ' ὅλα ἀκριβεῖς, οὐχ ἧττον ὅμως δὲν πιστεύει ὅτι μία τοιαύτη συζήτησις εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἄνευ ἀποτελέσματος. Ὁ ὑπουργὸς ἀπήντησε μὲν εἰς ὅσα κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου του ἐρρέθησαν, ἀλλ' ὡς δὲν ἤκουεν, ἐνῷ περιωρίσθη μόνον νὰ εἴπῃ, ὅτι αἱ καταγγελλόμεναι πράξεις δὲν ἐνέφαινον ἄλλο τι εἰμὴ ἐκπλήρωσιν καθήκοντος, ἐνῷ, ὡς ἐξετέθησαν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Τριφυλίας, αἱ πράξεις εἰσὶν ἀποδεδειγμένως ἐγκληματικαί, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔπρεπε ν' ἀναδεχθῇ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου ὑπαλλήλου πρὶν ἢ λάβῃ θετικωτέρας πληροφορίας.

Ὁ ὑπουργὸς εἶπε τέλος, ὅτι κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου αὐτοῦ διέταξεν ἀνακρίσεις, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν θέλουσιν ἔχει τὸ ἀπαιτούμενον ἀποτέλεσμα, ἐὰν βραδύνῃ νὰ μεταβῇ εἰς Τριφυλίαν ὁ ἐκεῖ ἀποστελλόμενος ἐπιθεωρητής, ὅστις, ὡς μανθάνει, διετάχθη νὰ μεταβῇ προηγουμένως εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν καὶ ἐκεῖθεν ἀκολούθως εἰς Τριφυλίαν. Ὕστερον δὲ ἀπὸ τὰ σήμερον ἐκτεθέντα, ἐὰν δὲν μεταβῇ ἀμέσως ἐκεῖ ὁ ἐπιθεωρητὴς καὶ ἐπιληφθῇ τῶν ἀνακρίσεων, ὁ ἔφορος θέλει βεβαίως φροντίσει ν' ἀναύρῃ μέσα πρὸς ὑπεράσπισίν του. Νομίζει ἑπομένως ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ διαταχθῇ ὁ ἐπιθεωρητὴς νὰ μεταβῇ ἀμέσως εἰς Τριφυλίαν. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῶν ὑποθηκῶν, νομίζει ὅτι ὁ ὑπουργὸς δύναται ἀμέσως νὰ λάβῃ περὶ τούτου πληροφορίας καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν μᾶς διαβεβαιώσῃ περὶ τῆς ἀληθείας.

Εἰπόντος δὲ ἐνταῦθα τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι, ὅταν φθάσωσιν αἱ πληροφορίαι καὶ ἐξ αὐτῶν προκύψῃ ὅτι ἀληθῶς ὁ ἔφορος παρέλειψε τὴν ἐγγραφὴν ὑποθήκης, τότε θέλει ἐξετάσει τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἐνεργήσει ὅ,τι δεῖ· παρατήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι μετὰ τὴν συζήτησιν τῆς γενομένης ἐπερωτήσεως, νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ, μὴ ἔχουσα νὰ ἐνφέρῃ σήμερον ἀπόφασιν, ἀρκεῖται εἰς τὰ λεχθέντα καὶ εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπουργοῦ.

Τῆς δὲ Βουλῆς παραδεχθείσης τὸ ἀνωτέρω συμπέρασμα τοῦ προέδρου ὡς ἀποτέλεσμα τῆς συζητήσεως, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Α. Ζέρβα καὶ Ν. Λεωπούλου κλήρωσις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Τροιζηνίας, καθ' ἣν ἔλαχεν εἰς τὸ ε. τμῆμα.

Εἰς τὸν βουλευτὴν Ν. Λεώπουλον ἐχορηγήθη ὑπὸ σὸν ὅρον μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας.

Ἀναγγείλας δὲ τέλος ὡς ἀπεκλεισμένον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος περὶ τῆς ἐγκυκλίου τῶν ἀρχῶν τῆς Φθιώτιδος καὶ τῶν δύω νομοσχεδίων περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ προσωπ. δικαιωμάτων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 4. Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος
Γρ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΔ'

τῆς 29 Φεβρουαρίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν 1ην Μ. Μ. ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῶν δύω προλαβουσῶν συνεδριάσεων καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Προσελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχεδίου τε καὶ ἔκθεσιν περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ 1860. Ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν!

Κύριοι!

Ὑποβάλλων κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν Βουλὴν τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860 νομοσχέδιον, θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν Σας ἐπὶ τῶν ἐπενεχθεισῶν τροποποιήσεων.

Ἄρθρον 2. Ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν πρὸς βρῶσιν χρησίμων ἐλαιῶν, γινομένη ἄλλοτε δι' ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῶν δοχείων καὶ διὰ ζυγίσεως, ἐγέννησε δυσχερείας καὶ καταπιέσεις πολυειδεῖς, πρὸς ἀπορυγὴν δὲ τούτων ἐνεκρίθη νὰ φορολογηθῶσιν αὐταὶ παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ μεταφορὰν αὐτῶν διὰ θαλάσσης ἢ διὰ ξηρᾶς.

Κατὰ τὸ ἐδάφ. δ'. τροποποιηθὲν ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίῳ, ἐὰν ὁ ἐγγειος φόρος τῆς σταφίδος τῶν μνημονευομένων τριῶν ἐπαρχιῶν δὲν ἐνοικιασθῇ, θέλει βεβαιωθῇ καὶ εἰσπραχθῇ εἰς εἶδος διὰ λισμῶν τοῦ δημοσίου.

Ὁ τρόπος τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου τούτου εἰς τὸ τελωνεῖον κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν δοκιμασθεὶς πέρυσιν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀπέτυχε, διότι ἡ ἀνάμιξις τοῦ προϊόντος μὲ τὸ ἐκ σταφιδοκυμπίλων φο-

ρολογουμένων πρὸς 3 0/0 ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τῆς γῆς παρῆξεν εὐκολίαν εἰς τὴν ἀποστέρησιν τοῦ δημοσίου ἐσόδου, καὶ ἡ ἐπελθοῦσα μεταβολὴ δὲν περιστοιχίζεται βεβαίως μ' ἐγγυήσεις ἀναμφιλέκτους, πλὴν ἄλλο τι δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Νέαν διάταξιν εὑρίσκετε μετὰ τὸ ἐδάφ. ε. τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Λακεδαίμονι, ἐν Τριφυλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ συνέβη ὥστε οἱ φορολογούμενοι νὰ μὴ ἀποδώσωσιν αὐτουσίως τὰ διαιώματα τοῖς ἐνοικιασταῖς, οἵτινες βραδύτερον ζητήσαντο ἀπὸ τ.ς ἁρμοδίας ἀρχὰς συνδρομὴν διὰ τὴν εἴσπραξιν, ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ὁ πάγιος νόμος ΣΟΖ'. οὔτε ὁ ἐμπέτειος προεῖδον τὴν περίστασιν αὐτὴν, ἐπέμειναν ἀπαιτοῦντες εἴδη ὁποῖα οἱ φορολογούμενοι δὲν εἶχον πλέον, αἱ δὲ ἀρχαὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκδιάσωσι τὴν εἴσπραξιν διὰ χρέος μὴ κεκαθαρισμένον εἰς χρήματα· ἐκ τῆς ἐλλείψεως δὲ ταύτης ἐπῆλθον καθυστερήσεις παρὰ τῶν φορολογουμένων εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν καὶ παρὰ τούτου εἰς τὸ δημόσιον, τὰς ὁποίας προλαμβάνει ἡ διαληφθεῖσα διάταξ.ς. Ἐννοεῖται δὲ πάντοτε ὅτι οἱ φόροι καὶ τὰ δικαιώματα τῶν τε κουκουλίων καὶ τῆς σταφίδος θέλουν ἀπαιτεῖσθαι καὶ ἀποδίδεσθαι εἰς εἶδος· μὴ ἐφικτοῦ ἀποκαταστάντος δὲ τούτου, ἐπέρχεται ὁ προσδιορισμὸς τῆς τιμῆς τῶν κουκουλίων, ὅστις ἐνεργούμενος παρὰ τῶν δημοσίων ἀρχῶν καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου παρέχει ἐγγύησιν εἰς ἀμιάτεκα τὰ μέρη. Τῆς σταφίδος δὲ τὴν τιμὴν ὁρίζει τὸ νομοσχέδιον πρὸς δραχ. 15 τὴν χιλιάδα, ἐννοοῦμεν τὴν ἐπικαρπίαν τῶν ἐνιαυσιοεκτήτων σταφιδώνων τοῦ Κράτους καὶ τὸν ἔγγειον φόρον τῶν ἐπαρχιῶν Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος, ὑπαγόμενα εἰς μίσθωσιν οὐχὶ δὲ καὶ τὸν τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ Κράτους (ἔγγειον φόρον), διότι οὗτος πληρώνεται εἰς τὰ τελωνεῖα κατὰ τὸ ἄρθρον 46 τοῦ παγίου νόμου ΣΟΖ'. Ἐνταῦθα τὸ νομοσχέδιον παραλείπει καὶ περὶ τοῦ μεταποιουμένου εἰς οἶνον σταφιδοκάρπου. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μεταξὺ τῶν ἐνοικιαστῶν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας πρὸ πάντων καὶ τῶν καλλιεργητῶν, οἵτινες μετεποίουν τὴν σταφίδα των εἰς οἶνον, σπουδαῖαι ἔλαβον χώραν διενέξεις, διότι ὁ νόμος δὲν προέβλεπε τὴν περίστασιν αὐτήν· ἄλλως δὲν ὑπάρχει λόγος τις εὔλογος δι' ὃν τὸ μέρος τοῦτο τοῦ προϊόντος νὰ μὴ μεταφορολογῆται. Τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 56 καὶ 29 τοῦ ΣΟΖ', νόμου προβλέπουν τὴν βεβαίωσιν τῆς σταφίδος δι' ἐκτιμήσεως καὶ ζυγίσεως ἐπὶ τῶν ἀλωνίων, ἀλλ'

ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ φέρῃ δυσχερείας, προσετέθη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ πρὸς πλείονα εὐκολίαν, ὅτι ἡ ἐκτίμησις τοῦ μεταποιηθησομένου εἰς οἶνον σταφιδοκάρπου δύναται νὰ γενῇ καὶ ἐπὶ τῶν κληνάτων· τοῦτο δύναται νὰ εὐκολύνῃ πρὸ πάντων τοὺς κατοίκους, ἀφίνον αὐτοὺς ἐλευθέρους εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ προϊόντος των.

Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ περυσινοῦ νόμου ἔλαβε θέσιν ὡς ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Τὸ ἄρθρ. 6 εἶναι ὅλως νέον. Τὰ πρασκόμματ' ἄπαντα ἀπαντηθησαν μέχρι τοῦδε παρὰ τῶν γεωμέτρων ἢ πραγματογνωμόνων, οἵτινες ὤφειλον ν' ἀναλάβωσι τὰς μὴ δηλωθείσας ἐκτάσεις, διότι οἱ ἐνδιαφερόμενοι κάτοικοι ἀπεφεύγθησαν πάντοτε νὰ καταδείκνυωσι τὴν ταυτότητα καὶ τὰ ὅρια τῶν κτημάτων, ὑπηγόρευσαν τὸ ἄρθρον τοῦτο, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁσάκις δὲν παρευρίσκωνται αὐτοπροσώπως εἰς τὰς καταμετρήσεις (μετὰ πρόσκλησιν ἅπαξ γενομένην διὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς), ὁ δήμαρχος ὡς πρὸς τὰς πόλεις ἢ κώμας τῆς ἕδρας του καὶ ὁ εἰδικὸς πάρεδρος εἰς τὰ λοιπὰ χωρία ὀφείλουν νὰ διορίζωσιν ὁριοδείκτας, προσδιορίζοντες καὶ τὴν δαπάνην εἰς βάρος τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ καλλιεργητῶν τῶν ἀναθεωρουμένων κτημάτων· τὸ μέτρον τοῦτο θέλει ἔχει, ὡς ἐλπίζω, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ ἐνεργῶνται αἱ καταμετρήσεις ἀκριβῶς καὶ ἄνευ σφαλμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ὁρίων οἱ γεωμέτραι καὶ πραγματογνώμονες πολλάκις περιέπιπτον πρὸς βλάβην τῶν φορολογουμένων· ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἄλλοτε παρεπονέθησαν ὅτι δὲν λαμβάνουσι γνῶσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς καταμετρήσεως, ὡρίσθη ὅπως κοινοποιῆται τοῦ λοιποῦ αὐτὸ διὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς εἰς ἕκαστον φορολογούμενον.

Τὸ τελευταῖον ἐδάφ. τοῦ ἄρθρ. 4 τοῦ περυσινοῦ νόμου ἐγένετο ἄρθρ. 7 εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἄνευ προσθαιρέσεως.

Ἄρθρ. 8. Ἐκ πείρας ἀπεδείχθη, ὅτι μέγισται δυσκολίαι ἀπαντῶνται εἰς τὴν ἔγκαιρον συγκλησιν τῶν ἐπιτροπῶν, ὁσάκις ἐν αὐταῖς ἀπαιτεῖται νὰ λάβωσι μέρος δημοτικοὶ ὑπάλληλοι τῶν ἀποκέντρων δήμων· εἰς πολλὰ μέρη, οἷον τὰς νήσους, καὶ εἰς τὰς διατεμνομένας ἀπὸ ποταμοὺς ἀβαθάτους ἐν καιρῷ χειμῶνος ἐπαρχίας, ἡ συγκοινωνία διακόπτεται ὥστε ἡ μετάβασις τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὴν ἕδραν τῶν ἀρχῶν, πολλάκις τοῦ ἔτους ἀπαιτουμένη, ἀποβαίνει δυσχερής, ὀχληρὰ καὶ δαπανηρά· ἕνεκα τούτου ἡ βεβαίωσις τῶν φόρων βραδύνει, ἡ εἴσπραξις ἀρχέται ἐκπροθέσμως καὶ παρακαίρως, καὶ ἕνεκα τούτου καθυστε-

ρήσεις σπουδαίαι κατ' έτος ἀπολείπονται· ἡ εἰσαγομένη λοιπὸν διάταξις ἐλπίζω νὰ θεραπεύσῃ ταῦτα πάντα, καθ' ὅσον εἶναι εὔκολον ν' ἀντιπροσωπευθῇ ἕκαστος δήμαρχος κατ' ἐκλογήν του, ἄλλως τε ἡ ἀντιπροσώπευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς μόνην τὴν περίστασιν καθ' ἣν οὔτε αὐτὸς οὔτε ὁ ἀναπληρωτής του ἤθελον δυνηθῆ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ἐπάρχου.

Ἄρθρ. 9. Τὸ ἄρθρον 9 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 6 τοῦ περυσινοῦ νόμου· διαφέρει δὲ ἐκείνου ὡς πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν τέλος, ἐλαττωθὲν καθ' ἓν πέμπτον κατ' ἐκτέλεσιν τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ περὶ τελωνιακοῦ δασμολογίου νόμου τοῦ 1857· ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου ἀφῃρέθη ἡ περὶ πληρωμῆς τοῦ ἐγγείου φόρου Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἐν περιπτώσει μὴ ἐνοικιάσεως διάταξις ἕνεκα τῆς καταλειχθείσης ἐν τῷ ἄρθρ. 2 τροπολογίας.

Ἄρθρ. 11. Πρὸς ἀπορυγὴν διενέξεων ἄλλοτε ἀναφυεισῶν προσετέθη ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ, ὅτι τὰ περιβόλια δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν.

Τ' ἄρθρα 15—19 τοῦ νομοσχεδίου ἀντιστοιχοῦν πρὸς τ' ἄρθρα 13—17 τοῦ περυσινοῦ νόμου καὶ εἶναι ἀπαράλλακτα.

Μετὰ τὰς διασαφήσεις ταύτας παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ ταχύνῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοροώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διὰ τὸ ἔτος 1860 ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως·

Περὶ τῶν δι' ἐνοικιάσεως διατιθεμένων.

Ἄρθρον 2. Οἱ δι' ἐνοικιάσεως διατιθέμενοι, ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, προσδιορίζονται·

α) Ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100, δικαίωμα ἐπικαρπίας 15 τοῖς 100.

β') Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν·

Ἔγγειος φόρος ἐπὶ μὲν τοῦ ἐλαίου 10 τοῖς 100· — ἐπὶ δὲ τῶν ἐλαιῶν ὅπαι χρησιμεύουσι πρὸς βρῶσιν, ἢ παράγονται εἰς δήμους, ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν ἐλαιοτριβεῖα, λεπτὰ 2 τὴν ὀκάν.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας λεπτὰ 2 ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς ἐλαιῶν.

Ὅταν ὁ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου ἔγγειος φόρος εἰσπράττεται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου, ὁρίζεται οὗτος εἰς λεπτὰ 8 τὴν ὀκάν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν γίνεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης.

γ'. Ἐπὶ τῶν κουκουλίων ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100.

δ'. Ἐπὶ τῆς σταφίδος Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0. Ἡ δὲ βεβαίωσις καὶ εἴσπραξις αὐτοῦ, ἐνοικιαζομένου ἢ μή, γίνεται κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ κεφαλ. Β'. τοῦ ἀπὸ 7 Μαΐου 1855 ΣΟΖ'. νόμου.

ε. Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων 10 τοῖς 0/0.

Ἐὰν ἡ εἰς εἶδος ἀπόδοσις τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐδαφ. γ' δ' καὶ ε. φόρων καὶ δικαιωμάτων ἀποβῇ ἀνέφικτος, ἡ εἴσπραξις αὐτῶν γίνεται διὰ μὲν τὰ κουκουλοδέκατα εἰς χρήματα ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ τιμῇ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπωλήθασαν, προσδιοριζομένη παρὰ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομ. ἐφόρου καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου, διὰ δὲ τὴν σταφίδα πρὸς δραχ. 15 ἑκάστην χιλιάδα ἐνετικῶν λιτρῶν.

Πρὸς δραχ. 15 κατὰ χιλιάδα φορολογεῖται καὶ ἡ εἰς οἶνον μεταποιουμένη σταφίς, τῆς ὁποίας τὸ ποσὸν δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ ἐπὶ τῶν κλημάτων.

ς'. Ἐπὶ τῆς ῥητίνης, κατράμης καὶ λοιπῶν δασικῶν προϊόντων, πλὴν τοῦ πρινοκοκκίου, ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς ἐξ ἐθνικῶν δασῶν παραγομένης ῥητίνης 15 τοῖς 0/0.

Ἡ τιμὴ τῆς ῥητίνης προσδιορίζεται κατὰ μῆνα ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 τοῦ ΣΟΖ'. νόμου Ἀρχῶν, ἡ δὲ πληρωμὴ τοῦ φόρου ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως ἀποδίδοται μετὰ τὴν ζύγισιν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήματα, κατ' ἀρέσκειαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Περὶ τῆς κατὰ δένδρον εἰσπραττομένης ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 3. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ μὲν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων συκοδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 9 ἔτος τῆς ἡλικίας, ὁρίζεται εἰς λεπ. 60, ἐπὶ δὲ τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων

μορεοδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 5 ἔτος, λεπ. 5 ἐφ' ἑκάστου δένδρου.

Περὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων.

Ἄρθρον 4. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων κανονίζονται ἀναλόγως τῆς κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίας προσόδου ὡς ἑξῆς·

Εἶδος κτήματος ἢ προϊόντος.	Κατὰ μέσον ὅρον ἐτησία πρόσοδος τοῦ στρέμματος.	Ἔγγειος φόρος		Δικαίωμα ἐπικαρπ.	
		Δ.	Λ.	Δ.	Λ.
Ἀμπελοι	Μέχρι τῶν δραχ. 10		70		70
	Ἀπὸ 11 ἕως 20	1	50	1	50
	» 21 » 30	2	50	2	50
	» 31 » 40	3	50	3	50
	» 41 καὶ ἐπέκεινα	4	50	4	50
Περιβόλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3		3	
	Ἀπὸ δρ. 45— 74	6		6	
	» » 75—104	9		9	
	» » 105— καὶ ἐπέκεινα.	12		12	
Ἀμυγδαλέαι	Ἄνευ διακρίσεως ποιότητος	2		2	
Λαχανόκηποι, σικυώνες (μποστάνια), γεώμηλα, κρόμμυα καὶ σκόροδα	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3		4	50
	Ἀπὸ δρ. 45—64	5	50	8	25
	» » 65 καὶ ἐπέκεινα	8		12	
Γρασίδια καὶ τριφύλλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2		3	
	Ἀπὸ δρ. 30 καὶ ἐπέκεινα	3	50	5	25
Καπνὰ καὶ κοκκάρια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2	50	3	75
	Ἀπὸ δρ. 30 ἕως 49	4		6	
	» » 50 » 69	6		9	
	» » 70 καὶ ἐπέκεινα	8		12	
Βαμβάκια	Ἔλαττον τῶν δρ. 20	1		1	50
	Ἀπὸ δρ. 20 ἕως 29	2		3	
	» » 30 » 39	3		4	50
	» » 40 καὶ ἐπέκεινα	4		6	

Τὰ συστάδην πεφυτευμένα ὀπωροφόρα δένδρα ἐξομοιοῦνται μὲ περιβόλια.

Τὰ ἐντὸς τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων προϊόντα, τὰ ὑπαγόμενα ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον εἰς ἄλλοιαν

φορολογίαν, δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν κατὰ στρέμμα φορολογίαν.

Ἄρθρον 5. Ἐὰν ἡ καταμέτρησις τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀμπέλων καὶ περιβολίων δὲν περαιωθῇ ἐντὸς τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 39 τοῦ ΣΟΖ'. νόμου χρονικοῦ διαστήματος, δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀδεία τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἀλλ' ἡ ἐκπρόθεσμος καταμέτρησις θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν φορολογίαν τοῦ ἑπομένου ἔτους.

Ἄρθρον 6. Τὰ ὅρια τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων καὶ προϊόντων ὑποδεικνύουσιν οἱ ἰδιοκτῆται ἢ καλλιεργηταί, τούτων δὲ μὴ ἐμφανιζομένων ἑτοίμως ἢ ἀρνουμένων, διορίζεται εἰς βάρος αὐτῶν ὁριοδείκτης ὑπὸ τοῦ δημάρχου, ἢ ἐὰν πρόκειται περὶ κτημάτων κειμένων ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ἕδρας αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου εἰδικοῦ παρέδρου.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταμετρήσεως κοινοποιεῖται εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τοὺς κυρίους τῶν κτημάτων.

Ἄρθρον 7. Αἱ ὑπὸ τῆς νόσου μύκητος προσβληθεῖσαι ἄμπελοι, ὅσων τὸ προϊὸν ἠλαττώθη τοσοῦτον, ὥστε ἡ πρόσοδος τοῦ 1860 ἔτους ἐξομοιοῦται μὲ πρόσοδον ὑπαγομένην εἰς κατωτέραν τάξιν, θέλουσι φορολογεῖσθαι διὰ τὸ ρηθὲν ἔτος κατὰ τὴν τάξιν ταύτην. Ἐὰν δὲ ἡ πρόσοδος δὲν ἠλάττωθη τὰς δραχμὰς 5, ἀπαλλάττονται ἐντελῶς τοῦ τε ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ βαθμὸς τῆς βλάβης τοῦ προϊόντος βεβαιοῦται δι' ἐκθέσεως τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου εἰς ἓν συνερχομένων, προηγουμένης αἰτήσεως τοῦ ἀμπελοκτήμονος ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, διδομένης τὸ βραδύτερον τὴν 31 Ἰουλίου εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔφορον ἢ δήμαρχον, ὅστις ὀφείλει νὰ τὴν ἀποστείλῃ ἐντὸς 6 ἡμερῶν εἰς τὸν οἰκονομ. ἔφορον.

Ἄρθρον 8. Ἐὰν ὁ δήμαρχος, καὶ ὁ ἀναπληρωτὴς τούτου, δήμου τινος ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς ἕδρας τῶν ἐπαρχιακῶν ἀρχῶν κειμένων, κωλύηται νὰ λάβῃ μέρος αὐτοπροσώπως εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ποιότητος τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων καὶ προϊόντων ἢ τὴν βεβαίωσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς βλάβης τῶν ἀμπέλων, δύναται νὰ διορίσῃ δημοτικὸν ἢ δημόσιον ὑπάλληλον, διαμένοντα εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, διὰ νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ.

Περὶ τῶν εἰς τὰ τελωνεῖα εἰσπραττομένων δικαιωμάτων.

Ἄρθρον 9. Ὁ ἐπὶ τῆς σταφίδος ἔγγειος φόρος δι' ὅλον τὸ Κράτος, ἐξαιρουμένων τῶν ἐπαρχιῶν Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος, προσδιορίζεται ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος ἑνετικῶν λιτρῶν εἰς δραχ. 15.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν κατωτέρω προϊόντων ἔγγειος φόρος, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν τέλος τούτων κανονίζονται κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα·

Εἶδος προϊόντος.		Ἐπικαρπία.		Ἔγγειος φόρος.		Ἐξαγωγικὸν τέλος.		Σύνολον.
		Δ.	Λ.	Δ.	Λ.	Δ.	Λ.	Δ.
Βαλανίδια.								
1) Διὰ τὸν νομὸν Μεσσηνίας	ἐφ' ἑκάστου καντηρίου	·	·	32	·	·	·	48
2) Διὰ τὰς ἐπαρχίας Πατρῶν καὶ Ἠλείας				32	50	·	·	40
3) Διὰ τὴν Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν		·	·	32	·	·	·	32
4) Διὰ τὴν Κέαν, Λακωνίαν καὶ Λακεδαίμονα		1	10	·	·	·	·	44
5) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους		1	5	·	·	·	·	42,4
Κικίδια.								
1) Διὰ τὴν Μεσσηνίαν, Πάτρας, Ἠλείαν, Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν	ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς	·	·	·	25	·	·	4
2) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους		·	40	·	·	·	·	4
Πρινοκόκκιον ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς		1	50	·	·	·	·	60
Ῥιζάριον ἐφ' ἑκάστου καντηρίου		2	·	·	·	·	·	80
Ξηρὰ σῦκα		1	50	·	·	·	·	56
Λεμόνια ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος		1	·	·	·	·	·	40
Πορτοκάλλια		2	·	·	·	·	·	80
Κίτρα ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς		·	2	·	·	·	·	0,8

Ὁ ἐπὶ τῶν βαλανιδίων, τῶν κικιδίων, τοῦ ῥιζαρίου, τοῦ πρινοκοκκίου καὶ τῶν ξηρῶν σύκων τοῦ Κράτους ἔγγειος φόρος βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφορὰν τῶν προϊόντων τούτων.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἀποδιδόντων τὸν ἔγγειον φόρον εἰς χρήματα 3 τοῖς 100 κτημάτων καὶ προϊόντων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 48 τοῦ περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐγγείων φόρων κλπ. νόμου ΣΟΖ'.

Περὶ τῶν Λακωνικῶν προϊόντων.

Ἄρθρον 10. Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν δύω ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Γυθείου προσδιορίζεται ὡς ἑξῆς·

1) Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου λεπτὰ 8 τὴν ὀκάν.

2) Ἐπὶ τῆς κατειργασμένης καὶ ἀκατεργάστου μετάξης πρὸς δραχμὰς 2,50 τὴν ὀκάν.

3) Ἐπὶ τῶν κουκουλίων δραχ. 1 τὴν ὀκάν.

4) Ἐπὶ τῶν λοιπῶν προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ γλεύκους (μούστου) ἢ οἴνου, 10 τοῖς 0|0 εἰς χρήματα κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμήν.

Γενικαὶ Διατάξεις.

Ἄρθρον 11. Εἰς τὴν πληρωμὴν δικαιώματος ἐπικαρπίας κατὰ τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4 ὑπόκεινται οἱ ἐξ ἐθνικῶν ἀγρῶν παραγόμενοι καρποί, καὶ τὸ προϊὸν τῶν φυτειῶν ὅσαι ἐγένοντο ἐπ' ἐθνικῆς γῆς τῇ ἀδείᾳ τῶν πρώην ἰδιοκτησιῶν αὐτῆς Ὀθωμανῶν καθὼς καὶ τῇ ἐγκρίσει ἢ μὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ ὅροι τῶν συμβολαίων, παραχωρητηρίων ἢ ἐγκρίσεων ὑφ' ὁδὸς παρεχωρήθησαν κτήματα εἰς μετανάστας ἢ ἄλλους πολίτας διατηροῦσι τὴν ἰσχύν των.

Ἄρθρον 12. Τὰ ὑφ' ὁποιονδήποτε τίτλον παραχωρούμενα κτήματα ἀποδίδουν ἔγγειον φόρον καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας, ὅταν τὸ παραχωρητήριον ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου παραδοθῇ τοῖς δικαιούχοις μετὰ τὴν 1 Ἀπριλίου 1860.

Ἄρθρον 13. Ἐξαιροῦνται τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας·

1) Αἱ ἄμπελοι μέχρι πέντε ἐτῶν συμπεπληρωμένων.

2) Αἱ μοναστῶς ἐνοικιαζόμεναι ἐθνικαὶ καὶ αἱ τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων καὶ ἐπισκοπῶν περιελθοῦσαι εἰς τὸ δημόσιον ἄμπελοι.

Ἄρθρον 14. Ἀπαλλάττονται παντὸς ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας·

1) Τὰ ἄχυρα.

2) Ἐν στρέμμα γῆς, ὅπου καὶ ἂν κεῖται, πρὸς καλλιέργειαν βρωσίμων εἰδῶν δι' ἰδίαν χρῆσιν τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ καλλιεργητοῦ· τὰ περιβόλια δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην.

3) Τὰ σποράδην ὀπωροφόρα δένδρα τὰ ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω στρέμματος, εἰς τὰς αὐλάς, τοὺς ἰδιοκτήτους ἀγροὺς, καὶ τοὺς ἰδιοκτήτους ἢ ἐθνικοϊδιοκτήτους ἀμπελῶνας ἢ σταφιδαμπελῶνας εὑρισκόμενα.

4) Τὰ ἀσταχολόγια ἀνὰ δύω μόνον κοιλὰ δι' ἕκαστον ἀσταχολόγον.

5) Οἱ σπόροι τοῦ λιναρίου, καναβίου, ῥιζαρίου, τριφυλλίου καὶ κρομμύου.

6) Τὰ φύλλα τῶν ἰδιοκτήτων συκαμινομορεῶν.

7) Ἡ ῥώδη, ὁ βίκος καὶ τ' ἀγριολάθουρα, ὅταν δὲν ἀλωνίζωνται.

8) Πεντήκοντα ὀκάδες ἐκ τῶν πρὸς βρῶσιν χρησίμων ἐλαιῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἑκάστου ἰδιοκτήτου ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον.

Ἄρθρον 15. Ἡ εἰσπραξις τοῦ ἀντιτίμου τῶν παραχωρουμένων εἰς τοὺς φορολογουμένους καὶ τῶν λιανικῶς ἐκποιουμένων δημητριακῶν καρπῶν δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς τοὺς ἀποθηκαρίους ἢ ἄλλους δημοσίους καὶ δημοτικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐκδίδουσιν ἀποδεικτικὸν ἐκκοπτόμενον ἀπὸ βιβλίων διπλότυπον, ὅπερ ἐγχειρίζεται εὐθύς, καὶ ἂν δὲν ἤθελε ζητηθῇ, εἰς τὸν πληρωτήν.

Ἄρθρον 16. Τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα παραδίδονται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον κατὰ περιόδους ὁριζομένας ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ἐπὶ ἀμέσῳ ἐκδόσει γραμματίων παραλαβῆς.

Ἐκ τῶν ἀπὸ παραχωρήσεις φόρων εἰσπραττομένων χρημάτων χορηγεῖται εἰς τοὺς εἰσπράττοντας ποσοστὸν 1 ἐπὶ τοῖς 0/0.

Ἄρθρον 17. Οἱ ἀποθηκάριοι τῶν δημητριακῶν καρπῶν διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τῇ προτάσει τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, εἶναι ὑπεύθυνοι πρὸς τοὺς ἐντολεῖς των τούτους, οὗτοι δὲ πρὸς τὸ δημόσιον.

Ἄρθρον 18. Οἱ ἀποθηκάριοι καὶ πᾶς ἄλλος ὑπάλληλος ἐκπληρώσας χρέη ἀποθηκαρίου, δίδουσι λόγον τῆς διαχειρίσεώς των εἰς τοὺς ἐντολεῖς των οἰκονομικοὺς ἐφόρους, εἰς οὓς παραδίδουν πάντα τὰ βιβλία καὶ λοιπὰ τῆς ὑπηρεσίας των ἔγγραφα.

Ἄρθρον 19. Οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι ἐξελέγχοντες ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ των τὰς διαχειρίσεις τῶν ἀποθηκαρίων, ἐκδίδουσιν ἄνευ βραδύτητος ἀποφάσεις, αἵτινες ἐπιδίδονται εἰς τοὺς ὑπολόγους ἐπὶ ἀποδείξει, καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐφόρου.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων συγχωρεῖται μόνον τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἐντὸς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν, λογιζομένης ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως.

Ἡ ἔφεσις ἐπιδίδοται εἰς τὸν ἐκδόντα τὴν ἀπόφασιν οἰκονομικὸν ἔφορον ἐπὶ ἀποδείξει, ἢ εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Αἱ ὁριστικαὶ καταστᾶσαι ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται διοικητικῶς. Κατ' αὐτῶν προσφυγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἄρθρον 20. Αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους».

Λαβών τις ἐπομένως τὸν λόγον ἐξέθηκεν, ὅτι σήμερον τῷ ἐνεχειρίσθη ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ὑπό τινος νέου ἀναφορὰ πρὸς τὴν Βουλήν, ὑπογεγραμμένη ὑπὸ δύω πρώην βουλευτῶν, τοῦ Κεράλα καὶ Σακελαριάδου, παραπονουμένων κατὰ τῶν ἐπιμάτων ὑπαλλήλων τινῶν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἐξαιτεῖται παρὰ τοῦ Σώματος νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ν' ἀναγνώσῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀναφοράν.

Παρετήρησεν ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος, ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν αἱ ἀναφοραὶ παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ διοριζομένην ἐπιτροπὴν καὶ οὕτω δι' ἐκθέσεως εἰσάγονται ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Νομίζει λοιπὸν ὅτι τὴν τάξιν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν διέγραψεν ὁ κανονισμὸς, ὀφείλομεν νὰ τηρήσωμεν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἄλλως τε, ἐὰν ὑπάρχῃ ἕκαστός τις ἀνάγκη, ὁ ἐνδιαφερόμενος βουλευτὴς δύναται ν' ἀπευθύνῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου ἐπερώτησιν χωρὶς νὰ παραβιασθῶσιν αἱ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ὁριζόμεναι διατυπώσεις.

Ἀντιπαρετήρησεν ἕτερος, ὅτι τὸ ἀντικείμενον σχετιζόμενον μὲ ἐκλογὴν, ἥτις, κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἔπρεπε νὰ εἶναι πρὸ πολλοῦ περαιωμένη, καθίσταται βεβαίως κατεπείγον καὶ ἐπομένως ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ ἐπιληφθῇ ἀμέσως τῆς συζητήσεως αὐτοῦ, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις πιθανὸν νὰ μᾶς παρουσιασθῇ καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς καὶ οὕτω νὰ ματαιωθῇ καὶ τῆς ἀναφορᾶς ὁ σκοπὸς καὶ πᾶσα συζήτησις καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τῇ αἰτήσει βουλευτοῦ τινος ἡ Βουλὴ ἐπέτρεψε τὴν ἀνάγνωσιν ἀναφορῶν καὶ ἄνευ κατεπειγούσης ἀνάγκης νομίζει ὅτι δὲν θέλει βεβαίως τὴν ἀρνηθῇ σήμερον, προκειμένου περὶ ἀντικειμένου τοσοῦτον σπουδαίου καὶ κατεπείγοντος.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι οὔτε τὴν ἀναφορὰν ἀνέγνω, οὔτε γνωρίζει περὶ τίνος πρόκειται καὶ ἐπομένως δὲν θέλει νὰ διαφιλονεικήσῃ τὸ κατεπεῖγον. Ἀφ' οὗ ὅμως δύναται ὁ βουλευτὴς νὰ

φέρη ἀμέσως τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀντικείμενον εἰς συζήτησιν δι' ἐπερωτήσεως νομίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν ἄμεσον τῆς ἀναφορᾶς ἀνάγνωσιν δύω πολιτῶν, διακόπτοντες τὴν ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ διαγραφομένην ὁδόν.

Μετὰ τινα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου συζήτησιν, ἐπιτραπείσης τῆς ἀναγνώσεως, ὁ βουλευτὴς Μαντινείας ἀναγνοὺς αὐτὴν, ἐπρότεινεν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ παραπεμφθῇ ἀμέσως ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀναφορὰ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ νὰ λάβῃ ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀπαρυγὴν πάσης κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς ἐπεμβάσεως.

Τῆς δὲ Βουλῆς παρατεθείσης τὴν ἀνωτέρω γνώμην, λοβών τις ἐπὶ ἑτέρου ἀντικειμένου τὸν λόγον, ἐξέθηκεν, ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη προώρισται, φαίνεται, εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ Σώματος δι' ἀναφορῶν προσαγωγὴν παραπόνων πολιτῶν παθόντων, διότι καὶ εἰς αὐτὸν ἐπεδόθη σήμερον ὑπό τινος πολίτου ἀναφορὰ πρὸς τὴν Βουλὴν, δι' ἧς ἐκτίθησιν, ὅτι χθὲς περὶ τὴν 3 Μ. Μ., ἐν ᾧ διήρχετο τὴν Αἰολικὴν παρὰ τὸ ἀναβρυτήριον, αἴρνης ἐπιπεσόντες ἓξ στρατιῶται τοῦ πυροβολικοῦ, ἤκισαν αὐτὸν, ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου παρὰ τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν τῷ ἐπροξένησαν καὶ μικράν τινα πληγήν. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο τῷ ἐπροξένησε λυπηρὰν ἐντύπωσιν, ὁποίαν βεβαίως αἰσθάνεσθε καὶ ὑμεῖς σήμερον. Εἶναι λυπηρὸν τῷ ὄντι νὰ λαμβάνωσι χώραν τοιαῦτα ατοπήματα ἐν τῇ πρωτευούσῃ, καὶ μάλιστα ὑπὸ στρατιωτῶν διαπραττόμενα. Ταῦτα λέγων δὲν ἐννοεῖ βεβαίως νὰ προσβάλῃ τὸ Σῶμα, εἰς ὃ ἀνῆκον οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος στρατιῶται, τὸ ὁποῖον ἄλλως ἀπολαύει τῶν συμπαθειῶν ἡμῶν, ἀλλ' ἁπλῶς προτίθεται νὰ παρακαλέσῃ τὴν Βουλὴν ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ τὴν ταχεῖαν τῶν ἐνόχων τιμωρίαν, νὰ πληροφορήσῃ δὲ καὶ τὴν Βουλὴν ἀμέσως περὶ τούτου, διότι ἄλλως συνεχῶς θέλουν ἐπαναλαμβάνεσθαι τοιαῦται σκανδαλώδεις πράξεις. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι εἰς τὸ περιστατικὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὁ παθὼν κατεμήνυσεν εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν, ἔτυχε παρὼν καὶ ὁ λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Εὐθύμιος.

Ἐπέφερεν ἕτερος, ὅτι, ὡς παρατηρεῖ, ἡ Βουλὴ κινδυνεύει νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀνακριτήριον ἢ δικαστήριον. Πρὸ μικροῦ ἐξετέθησαν ἐνώπιόν μας παράπονα ἐπὶ ἀντικειμένου δυναμένου νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Βουλῆς, καθ' ὅσον ἐπρόκειτο περὶ ἐπεμβάσεων ὑπαλλήλων εἰς τὴν ἐνέργειαν βουλευτικῆς ἐκλογῆς. Ἀλλὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος περιστατικὸν διαφεύγει, νομίζει, τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Βουλῆς, καὶ ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ

πρᾶξις κατηγγέλθη, ἀπόκειται εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν νὰ ἐξετάσῃ καὶ τιμωρήσῃ τοὺς ἐνόχους.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι ὁ προαγορεύσας εἶπεν, ὅτι ἡ Βουλὴ κατέστη δικαστήριον. Καὶ μήπως οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους δὲν ἔχουσι τὸ καθῆκον καὶ δὲν εἶναι οἱ φυσικοὶ δικασταὶ τῶν πράξεων τῶν ὑπαλλήλων; Ἐὰν μᾶς κατηγγέλλετο ὅτι εἷς πολίτης ἐράπισεν ἕτερον πολίτην, ἡ πρᾶξις βεβαίως ἀνῆκεν ὁλοκλήρως εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων καὶ ἡμεῖς οὐδὲν εἴχομεν νὰ πράξωμεν τότε. Ἀλλ' ὅταν στρατιώτης ἐν σώματι προσβάλλωσιν ἕνα πολίτην, ἡ πρᾶξις διαφέρει, διότι οἱ στρατιῶται εἶναι ὑπάλληλοι τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, καὶ ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἐπέμβῃ καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, χωρὶς διὰ τούτου νὰ ἐνοχοποιῆται ἡ ὑπόληψις τοῦ Σώματος, εἰς ὃ ἀνῆκον οἱ ἔνοχοι.

Ἐπανέλαβεν ὁ ἀντικρουσθεὶς βουλευτὴς, ὅτι οὐδέποτε ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται ν' ἀπευθύνῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου ἐπερώτησιν, τὴν ὁποίαν μόνον ἐθεώρησε πρόωρον, διότι τὸ περιστατικὸν μόλις χθὲς ἔλαβε χώραν καὶ δὲν ἠξεύρομεν εἰσέτι ἐὰν ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ ἐπληρώθη ἢ οὔ τοῦ ἀντικειμένου. Ἐὰν δὲ ἐλλείπωμεν ἀδιαφορίαν ἐκ μέρους τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, τότε μόνον ἠδύνατο ἡ Βουλὴ νὰ προσκαλέσῃ τὸν ὑπουργὸν καὶ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ λόγον.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἐὰν ἡ Κ. Βέρνησις ἐξετίμα τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, βεβαίως δὲν ἠθέλαμεν εὑρεθῇ σήμερον εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα θέσιν. Καὶ ἄλλοτε κατηγγέλθη ὑπὸ τοῦ παθόντος εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ὑπαξιωματικοί τινες ἐπιπεσόντες κατὰ τοῦ συντάκτου τῆς ἐφημερίδος ἡ *Λίγη*, ἤκισαν αὐτὸν, ἡ δὲ Βουλὴ μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐζήτησεν ὁμοφώνως παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, περὶ τῆς ὁποίας ὠφειλε συγχρόνως νὰ πληροφορήσῃ καὶ τὴν Βουλὴν, κατὰ τὴν ἀπόφασίν της. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ ἀγνοεῖ εἰσέτι κατὰ πόσον ἡ ἀπόφασις ἐκείνη ἐπραγματοποιήθη, καὶ οὐδεὶς πλέον ἐγένετο περὶ τοῦ ἀντικειμένου ἐκείνου λόγος. Ἐκτὸς τούτου κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν τῆς παρούσης περιόδου, τὸ ἐπιφορτισθὲν τὴν ἐξέλεγξιν τῆς ἐκλογῆς Δωρίδος τμῆμα ἐκθέτον τὰς παρανομίας καὶ τὰς παραβιάσεις, ὅσας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς διέπραξεν ὁ γραμματεὺς τοῦ ἐπαρχείου, ὁμοφώνως ἐζήτησατο τὴν τιμωρίαν τοῦ ὑπαλλήλου, ἀντὶ δὲ τιμωρίας ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑπάλληλος προεχειρίσθη πρὸ μικροῦ ὡς γραμματεὺς τῆς νομαρχίας Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος. Πῶς λοιπὸν θέλε-

τι ν' ἀποδίδεται σέβας εἰς τὰς ἀποφάσεις σας, ὅταν αὗται περιῤῥονῶνται ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδίαν Κυβέρνησιν; Καὶ δὲν φοβεῖσθε μή, ὅ,τι σήμερον ἐγένετο κατὰ πολίτου, γίνῃ αὔριον καθ' ὑμῶν αὐτῶν; Ἀλλὰ πταίει τάχα τὸ ὑπουργεῖον, ἢ πταίομεν ἡμεῖς, οἵτινες δὲν σεβόμεθα τὸν ἑαυτόν μας καὶ δὲν τολμῶμεν νὰ καταστήσωμεν τὰς πράξεις μας σεβαστὰς, ἐπιμένοντες εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφασισθέντων καὶ ἐκβιάζοντες μάλιστα αὐτὴν διὰ τοῦ μέτρου τοῦ νὰ μὴ προβαίνωμεν τοὐλάχιστον εἰς ἄλλην ἐργασίαν πρὶν ἢ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ἀποφάσεις μας; Ἀφ' οὗ δὲ καὶ σήμερον μᾶς δίδεται ἀφορμὴ, νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ, ἀπευθύνουσα τὴν περὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου ἐρώτησίν της, δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ συγχρόνως παρὰ μὲν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ἀμέσως ὁποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σώματος ἐπὶ τῆς γενομένης ἐπερωτήσεως περὶ τῶν κατὰ τοῦ συντάκτου τῆς Αὐγῆς ἐπιπεσόντων ὑπαξιωματικῶν, παρὰ δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁποῖα ἔλαβε μέτρα πρὸς τιμωρίαν τοῦ τοσαύτας διαπραξάντος κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς Δωρίδος γραμματέως τοῦ ἐπαρχείου, κατὰ τὴν σύστασιν ὁλοκλήρου τοῦ τμήματος, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς ἐκείνης. Ἄλλως δὲ ἡ Βουλὴ θέλει ἐννοήσει ὅτι ὀρείλει ν' ἀκολουθήσῃ διάφορον τακτικὴν, κατηγοροῦσα ὁντινα ἐπιθυμεῖ νὰ προάξῃ.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι τὸ ζήτημα ὡς τὸ ἔφερεν ἐνώπιόν μας ὁ κατὰ πρῶτον ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσας φαίνεται οὐδεμίαν ἔχον μετὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Βουλῆς σχέσιν. Κἂν ὅμως τὸ σχετίσωμεν πρὸς τὰς περιστάσεις, ἃς ὁ προαγορεύσας ἀνέφερε, τότε βεβαίως ἡ Βουλὴ καὶ δύναται καὶ ὀρείλει νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, καθ' ὅσον ἡ πρᾶξις αὕτη ἐμφαίνει ἔλλειψιν στρατιωτικῆς πειθαρχίας καὶ τάσιν τινὰ πρὸς τὴν παράλυσιαν τοῦ στρατοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ καὶ πέρυσιν, ὅτε τῇ κατηγγέλθη ὅμοιόν τι περιστατικὸν, λαβοῦσα χώραν ὀλίγον μετὰ τὴν ἐκ τῆς Λαμίας ἀραπέτευσιν ἑνὸς λόχου, ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ λόγον παρὰ τοῦ τότε ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, μετὰ μακρὰν δὲ καὶ σπουδαίαν συζήτησιν δύω ἀνεφάνησαν γνῶμαι· ἡ γνώμη αὐτοῦ, προτείναντος νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ λάβῃ κατάλληλα μέτρα, ὅπως μὴ ἐπαναληφθῶσι τοιαῦτα περιστατικὰ, τὴν ὁποίαν ἀντέκρουσεν ὁ τότε καὶ νῦν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὡς ἀποδεικνύουσαν ἀμέλειάν τινα τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἥτις ἀπερρίφθη ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ Σώ-

ματος, καὶ ἡ τοῦ βουλευτοῦ Καλαβρύτων, νῦν ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, προτείναντος ν' ἀναφερῇ ἐγκαίρως ὁ ὑπουργὸς εἰς τὴν Βουλὴν ὁποῖα ἔλαβε μέτρα πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων, καὶ ποία ὑπῆρξεν ἡ τιμωρία αὐτῶν· τὴν πρότασιν δὲ ταύτην, μεθ' ἧς συνεφώνησε καὶ τὸ ὑπουργεῖον ὁλόκληρον, παρεδέχθη ἡ Βουλὴ ὁμοφώνως. Ἀλλ' ἔκτοτε οὐδεὶς πλέον ἐγένετο λόγος, οὐδεμία ἐδόθη εἰς τὴν Βουλὴν πληροφορία. Θεωρεῖ λοιπὸν περιττὸν νὰ προβῶμεν σήμερον εἰς δευτέραν ἔκδοσιν ἀποφάσεως ἐπὶ ζητήματος μάλιστα ἀσθενεστέρου, καθ' ὅσον ὁ προσβληθεὶς τότε ἔφερε καὶ δημοσιογραφικὸν χαρακτῆρα καὶ ἡ προσβολὴ ἐθεωρήθη ὡς γενομένη κατὰ δημοσιογράφου, πρὶν ἢ ζητήσωμεν καὶ λάβωμεν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν πληροφορίας ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης.

Ἐπανέλαβεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ὅτι φέρων τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δὲν ἐθεώρησεν αὐτὸν ὡς Σῶμα ἀνατιμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δὲν ἐθεώρησεν αὐτὸν ὡς Σῶμα ἀνακριτικὸν, ἀλλὰ σκοπὸν προέθετο τὴν πρόληψιν τοιούτων λυπηρῶν περιστατικῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπρότεινε νὰ ζητήσῃ ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τὴν ταχίστην ἐξέτασιν τοῦ πράγματος καὶ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἐνόχων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ προαγορεύσας εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προβῶμεν εἰς οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόφασιν, πρὶν ἢ μάθωμεν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἄλλης ἐπὶ ὁμοίου ἀντικειμένου ἀποφάσεώς μας, νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ, λαμβάνουσα ἐντεῦθεν ἀφορμὴν, δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ καὶ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος ἐκείνης.

Εἰπόντων δέ τινων, ὅτι πρέπει συγχρόνως νὰ ἐρωτηθῇ καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς περὶ τοῦ γραμματέως τοῦ ἐπάρχου Δωρίδος· ἡ Βουλὴ, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Προέδρου, παρεδέχθη νὰ παραπεμφθῇ ἡ ὑπὸ συζήτησιν ἀναφορὰ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸν, διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἐσπευσμένως τὸ περιστατικὸν καὶ τιμωρήσῃ παραδειγματικῶς τοὺς ἐνόχους, πληροφορῶν περὶ ταύτης τὴν Βουλὴν ὡς καὶ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος ἑτέρας ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐπὶ ὁμοίας φύσεως περιστατικοῦ, λαβόντος χώραν πέρυσι μεταξὺ ὑπαξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς καὶ τοῦ συντάκτου τῆς Αὐγῆς· Νὰ προσκληθῇ δὲ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ πληροφορήσῃ ἐπίσης τὴν Βουλὴν ὁποῖα ἔλαβε μέτρα πρὸς τιμωρίαν τοῦ παρανομήσαντος κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς Δωρίδος γραμματέως τοῦ ἐπαρχείου, σύμφωνα μὲ τὴν σύστασιν τοῦ τμήματος τῆς Βουλῆς, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη καὶ αὕτη.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀναγγελλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης, ἀ. τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς περὶ δασῶν ἐπερωτήσεως, καὶ εἶτα τὴν ἐπὶ τῶν δύω ὡρίμων νομοσχεδίων περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυναμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ προξενικῶν δικαιωμάτων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΕ'.

Τῆς 1 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐνεργώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Προσελθὼν ὁ ἄρτι ἐμφανισθεὶς βουλευτὴς Φθιώτιδος Κύαγ. Κοντογιάννης, ἔδοσε τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον, κατὰ τὸ ἐν τέλει τῆς συνεδριάσεως προσαρτώμενον τῆς ὁρκοδοσίας πρωτόκολλον.

Λαβών τις ἀκολούθως τὸν λόγον ἐξέθηκεν, ὅτι σημαντικόν τι μέρος τῆς περιουσίας τοῦ δημοσίου, οἱ δημόσιοι ἐλαιῶνες, φθείρονται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, καὶ ἂν δὲν ληφθῇ ταχεῖα πρόνοια, θέλουσι καταστραφῇ ἐντελῶς· διὰ τοῦτο προλαμβάνει νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ὑπουργὸν ἐὰν καὶ ὁποίαν ἔλαβε πρόνοιαν πρὸς διάσωσιν τῆς μεγάλης αὐτῆς περιουσίας τοῦ δημοσίου.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔχει ἕτοιμον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ταχέως θέλει ὑποβάλει εἰς τὰς Βουλάς· ἀνήγγειλεν ὁ πρόεδρος, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος περὶ τῆς διαπρύξεως τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος. Λαβὼν δὲ οὗτος τὸν λόγον διὰ ν' ἀναπτύξῃ τὴν ἐπερώτησιν, ἐξέθηκεν, ὅτι μία ἐγκύκλιος τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος, περιέχουσα ἀστυνομικὰς διατάξεις, τὸν παρεκίνησε νὰ ἀπευθύνῃ εἰς τὸν ὑπουργὸν ἐπερώτησιν περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ. Ἀλλὰ πρὶν ἐπιληφθῇ τῆς οὐσίας τῆς ἐπερωτήσεώς του θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ προοιμιασθῇ ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὑρίσκονται ἐν Ἑλλάδι τὰ δάση. Γνωρίζετε πάντες ὅτι ἓν ἀπὸ τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς εὐδαιμονίας παντὸς ἔθνους εἶναι ἡ ὕπαρξις τῶν δασῶν. Τὰ δάση δὲν ἐκτιμῶνται μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς προσόδου, ἣν

ἀποφέρουσιν εἰς τὸ δημόσιον διὰ τῆς ὑλοτομίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων, ὧν γίνονται πάροχα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Καὶ πρῶτον, τὰ δάση συντελοῦν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου, διότι ἐν μὲν τῷ χειμῶνι ἐμποδίζουν τὸ ὑπερβολικὸν ψῦχος, ἐν δὲ τῷ θέρει μεταδίδουσι τὴν δρόσον. Ὠφελοῦν δὲ καὶ τὴν γεωργίαν, διότι ὅπου ὑπάρχουν δάση, ἐκεῖ αἱ βροχαὶ, αἱ τοσοῦτον ἀναγκαῖαι εἰς τὴν καλλιέργειαν, καὶ παράδειγμα φέρει τὴν Αἴγυπτον, ὅπου οὐδέποτε ἔβρεχε, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Αἰγύπτιοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσουν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πίπτῃ ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς νερόν, ἐν ᾧ σήμερον, ἀφ' οὗ ὁ ἀντιβασιλεὺς αὐτῆς κατώρθωσε νὰ σχηματίσῃ δενδροφυτείας, αἱ βροχαὶ ἤρχισαν νὰ γίνωνται συνεχεῖς. Ἐν Ἑλλάδι δυστυχῶς ἡ ἐπαναστασις ἀπετέφρωσε τὰ δάση μας, καὶ ἔκτοτε πολλὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ὑπῆρχον τὰ ὡραιότερα δάση, σήμερον μένουσι γυμνά. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ ἡ ἀβελτηρία καὶ αἱ καταχρήσεις ἀφ' ἑνὸς τῶν ὑπαλλήλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἔλλειψις κυβερνητικῆς προνοίας συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐλεεινὴν τῶν δασῶν μας κατάστασιν. Λέγων δὲ καταχρήσεις τῶν ὑπαλλήλων, ἐννοεῖ τὴν μεγάλην εὐκολίαν, μεθ' ἧς οἱ δασονόμοι ἐχορήγουν ἀδείας ὑλοτομίας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ λαμβάνῃ τὸ δημόσιον εὐτελῆ τινα πρόσοδον, οἱ δὲ ὑλοτόμοι ἀδιακρίτως ὑλοτομοῦντες, μεγάλας ἐπροξένουν εἰς τὰ δάση βλάβας. Ἑτέρα δὲ πληγὴ ἀνίατος διὰ τὰ δάση εἶναι καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἥτις παρ' ἡμῖν εὑρίσκεται εἰς ἀγρίαν κατάστασιν. Οἱ ποιμένες διὰ νὰ εὐκολύνωσι τὴν βοσκὴν εἰς τὰ ποίμνιά των καὶ διὰ νὰ τὰ ἐξασφαλίσωσι κατὰ τῶν ἀγρίων ζώων, συνειθίζουσι δυστυχῶς νὰ καίωσι τὰ δάση πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀναβλαστήσεως χόρτου εἰς τὸ κενὸν μέρος, καὶ διὰ νὰ μὴ κρύπτωνται τὰ ἄγρια ζῶα εἰς τὰ μέρη, ὅπου εἶναι τὸ ποίμνιον. Ἐν τούτοις μετὰ τὴν πυρπόλησιν ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισε πάντοτε νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ποίμνια τοῦ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ καίεντα μέρη, ἐν ᾧ κυρίως ὠφελε νὰ ἐπιστήσῃ ὅλην τὴν προσοχήν της εἰς τὸ νὰ προλαμβάνῃ τὰς ὀλεθρίας πυρκαϊάς. Διὰ νὰ δυνηθῶμεν δὲ νὰ σώσωμεν τὰ δάση ἐκ τοιαύτης καταστροφῆς, δὲν ἀρκεῖ νὰ λάβωμεν μόνον πρόνοιαν διὰ τὴν ἀναβλάστησιν τῶν καέντων μερῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ κατορθώσωμεν νὰ τὰ ἐπαναφέρωμεν εἰς ἣν ἦσαν καὶ πρότερον κατάστασιν, καὶ διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀπαιτοῦνται πρῶτον γενικοὶ ὁρισμοὶ τῶν δασῶν, καὶ δεύτερον κανονισμοὶ τῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσιν

ὡς δάση καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγὴ παιμνίων. Περὶ τούτου δὲ βεβαίως δὲν εἶναι εἰς θέσιν μόνος αὐτὸς τὰ φέρῃ θετικήν τινα γνώμην ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, παρατηρεῖ δὲ μόνον ὅτι, ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα ἐν Ἑλλάδι σήμερον, ἀδύνατον νὰ συνυπάρξωσι δάση καὶ πρίμνια. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ὕπαρξις ἀγροτικῆς ἀστυνομίας πρὸς τακτοποίησιν τῆς ὑλοτομίας. Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ ὀργανίσωμεν τὴν ἀγροτικὴν ἀστυνομίαν, ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς ὁποίας οὐδεμίαν παρέχει ἐγγύησιν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δασῶν, τὴν ὁποίαν βεβαίως δὲν θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἐπιτύχωμεν διὰ τῶν ἐγκυκλίων, ἐνόσῳ μάλιστα πάντες, καὶ κυβερνῶντες καὶ κυβερνώμενοι, ὀλίγον φροντίζομεν διὰ τὴν δημόσιον περιουσίαν.

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα περὶ δασῶν ἐγγίνει, ἡ περὶ ἧς πρόκειται διακήρυξις τῶν ἀρχῶν τῆς φθιώτιδος ὄχι μόνον οὐδὲν θέλει φέρει ἀποτέλεσμα εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δασῶν, ἀλλὰ καὶ παράνομος εἶναι καὶ εἰς καταχρήσεις ἀπείρους θέλει δώσει χώραν. Καὶ εἶναι μὲν παράνομος, διότι ἀντίκειται εἰς νόμον, διαγράφοντα τὸν τρόπον τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν δασῶν, πάροχος δὲ καταχρήσεων, διὰ τὸ ἀόριστον τῶν διατάξεών της. Προτείνει διὰ τοῦτο νὰ θεωρηθῇ ἄκυρος ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διακήρυξις, νὰ προσκληθῇ δὲ ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ διατάξῃ τὴν μὴ πραγματοποίησίν της.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι περισπούδαστον τῆς ἡμέρας ζήτημα ἐν τῇ κοινωνίᾳ παρουσιάζεται ἡ ὑπόθεσις τῶν δασῶν. Καὶ ἡ Βουλὴ καὶ αἱ ἐφημερίδες τῆς τε Πελοποννήσου καὶ τῶν ἐπαρχιῶν μετὰ ζήλου τοῦ ζητήματος τούτου ἐπελήφθησαν. Παρήγορος λίαν εἶναι ἡ τοιαύτη κατάστασις, διότι δεικνύει πόσον τὸ κοινὸν κήδεται τῶν μεγάλων ἐθνικῶν συμφερόντων.

Δύω ἐπόψεις παρουσιάζει ἡ σύζητησις· πρῶτον τὴν ἔποψιν τῆς χρησιμότητος καὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν δασῶν, καὶ δεύτερον ἐκείνην τῶν ὑπὸ τῆς διακηρύξεως ἐφαρμοζομένων μέτρων. Αὐτὴ ἡ διεγερθεῖσα συζήτησις καταδεικνύει ὅτι πάντες ἔχομεν τὴν συναίσθησιν τῆς χρησιμότητος τῶν δασῶν, τοῦ μεγάλου τούτου ἐθνικοῦ πλούτου, τοῦ ὁποίου τὰ εὐεργετήματα περιορίζεται ν' ἀνακεφαλαιώσῃ ἐν ὀλίγοις. Ἡ ἀνακεφαλαίωσις δὲ αὕτη θέλει χρησιμεύσει πρὸ πάντων διὰ νὰ ὁρισθῶσι τὰ ἐπὶ τῶν δασῶν δικαιώματα τῆς Κυβερνήσεως.

Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι τὰ δάση συντείνουν μεγάλως εἰς τὴν ὑγείαν καὶ εὐρωστίαν τῶν κατοίκων, διότι πολλὴν ἐπιρροὴν

ἔχουσιν ἐπὶ τῆς φυσιολογικῆς καταστάσεως τοῦ κλήματος καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας. Οὔτε ἡ γεωργία, οὔτε ἡ ἀληθῶς ἐννοουμένη κτηνοτροφία δύνανται ν' ἀναπτυχθῶσιν ἄνευ δασῶν.

Τὰ ἔθνη ἅπαντα τῆς Εὐρώπης πολλοῦ κατανοήσαντα τὴν ἐκ τῶν δασῶν παραγομένην ὠφέλειαν, μεγάλας καταβάλλουσι δαπάνας διὰ τὴν προαγωγὴν αὐτῶν, ἐπιστήμην δὲ ἀνέπτυξαν τὴν δασονομικήν. Καὶ ἡ ἀρχαιότης αὕτη δὲν διατέλει ἐν ἀγνοίᾳ τῶν φυσιγετικῶν τῶν δασῶν ἀποτελεσμάτων, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἐλλείψει ἄλλων ἐξασφαλιστικῶν μέσων, ἀφιέρωσαν αὐτὰ εἰς τὴν θείαν λατρείαν καὶ τὰ κατέστησαν ἱερά.

Ἀλλὰ ποῦ σήμερον τὰ ὡραῖα καὶ μεγαλοπρεπῆ δάση τῆς Ἑλλάδος; Ἐν μικρῷ διαστήματι κατεστράφησαν, τὰ δὲ χαντεντικὰ καὶ κατάφυτα ὄρη τὴν αἰγίαν τῆς φύσεως μορφὴν δεικνύουσι. Διὰ τοῦτο ἐπαισθητῶς μετεβλήθη καὶ ἡ ὑγιεινὴ τοῦ τόπου κατάστασις καὶ τοσαῦται ἀνεφάνησαν ἐπιδημίαι καὶ χρόνια νοσήματα, ἅτινα δὲν ὑπῆρχον πρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ κτηνοτροφία περιωρίσθη μόνον εἰς τὰ φθοροποιὰ αἰγίδια, καθόσον οὔτε ἀγελάδας, οὔτε ὄας τρέφομεν, αὐτὰ δὲ τὰ πρόβατα καθ' ἑκάστην ἐλλείπουσιν. Ἐκ τῆς αὐτῆς δ' αἰτίας καὶ ἡ γεωργία δὲν ἔχομεν ἀληθεῖς πηγάδους, βλέπομεν δὲ τὸ λυπηρὸν φαινόμενον τοῦ νὰ πεινῶσιν οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ζητῶσιν ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ἄρτον, ἐν ᾧ ἔχομεν ἀπείρους ἐκτάσεις γαιῶν. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν καθιστῶσι τὸν λαὸν εὐδαίμονα αἱ ἄπειροι τῶν γαιῶν ἐκτάσεις, ἀλλ' ἡ πλουσία παραγωγή, εἰς τὴν ὁποίαν μεγάλως συντελοῦσι τὰ δάση, διότι μυριοτρόπως ἐπενεργοῦσιν ἐπὶ τῶν γαιῶν. Ἀλλ' ἐρωτᾷ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ἂν ἔχῃ κἂν γνῶσιν τοῦ πρὸ πέντε μηνῶν γενομένου ἐμπρησμοῦ εἰς τὴν Πλείτας τὰ δάση;

Τὸ πλεῖστον καὶ ὡραιότερον μέρος τῶν δασῶν αὐτῶν κατεστράφη, καὶ ἐν τούτοις οὔτε ἀνάκρισις ἐνηργήθη οὔτε ἄλλο μέτρον ἐλήφθη ἐκτὸς τῆς μεταθέσεως τοῦ δισονόμου εἰς Ὀλυμπίαν διὰ νὰ φέρῃ καὶ ἐκεῖ τὴν ἰδίαν καταστροφήν.

Ἔχομεν πέντε περὶ δασῶν νόμους. Ὁ νομοθέτης τοῦ 1836, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν τότε κατάστασιν τῆς κοινωνίας, δὲν διετάξεν ἐπιστημονικοὺς κανόνας πρὸς βελτίωσιν καὶ τεχνικὴν καλλιέργειαν τῶν δασῶν, ἀλλὰ περιωρίσθη νὰ νομοθετήσῃ μόνον ὅτα ἦσαν ἀναγκαῖα πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτῶν ἀπὸ τὰς πυρκαϊὰς καὶ ἀπὸ τὴν παράνομον ὑλοτομίαν. Ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι ἀληθῶς εἰς ἀχρηστίαν ἐτέθησαν, ἐν ᾧ, ἀνενοοῦντο καὶ ἐρραμβάζοντο, βεβαίως

ἤθελον διασωθῆ τῆς Ἑλλάδος τὰ δάση. Πῶς ὅμως ἦτο δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν οἱ νόμοι οὗτοι, εἰς τοιαύτην παραλυσίαν διατελούσης τῆς δασονομικῆς ὑπηρεσίας; Δὲν κάμνει λόγον περὶ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων καταχρήσεων, δὲν δύναται ὅμως καὶ ν' ἀποσιωπήσῃ τὴν ἐντελῆ ἀνικανότητα τῶν δασονομικῶν ὑπαλλήλων.

Ἐρωτήσατε τοὺς εἰσαγγελεῖς τοῦ Κράτους, ἐὰν δύνανται νὰ στηρίξωσι κατηγορίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκθέσεων καὶ πρωτοκόλλων τῶν δασονομικῶν ὑπαλλήλων. Ἡ αὔξησις τοῦ μισθοῦ εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευσεν, ἂν καὶ ὁ ὑπουργὸς πολλὰς καὶ μεγάλας ὑπεσχέθη βελτιώσεις μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου. Διὰ νὰ μορφωθῶσι δασονομικοὶ ὑπάλληλοι ὑπὸ τὴν ὀθηγίαν τῶν εἰρημένων νόμων δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ νὰ ἔχωσι μικρὰν μόνον γραφικὴν ἱκανότητα, ἀπαιτεῖται ὅμως νὰ ἔχωσι πεῖραν, ἥτις εἶναι ἀδύνατος ὑπὸ τὸ σύστημα τῶν ἀκαταπαύστων μεταθέσεων καὶ παύσεων. Διορίζονται, καὶ μετατίθενται, καὶ παύονται χωρὶς κἂν νὰ περιοδεύσωσιν ἅπαξ εἰς τὰ δάση τῆς περιφερείας των. Ἂς ὁμολογήσῃ εἰλικρινῶς ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἂν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του ἔμεινεν εἷς ὑπάλληλος σταθερῶς εἰς τὴν θέσιν του. Ἀλλ' αἱ μεταθέσεις καὶ παύσεις γίνονται τοὐλάχιστον πρὸς βελτίωσιν τῆς ὑπηρεσίας; Δυστυχῶς βλέπομεν καὶ ἀμαξηλάτας, καὶ ἐμβαλωματάς καὶ βακοπώλας διοριζομένους εἰς τὴν θέσιν τῶν δασονόμων, ἐκ δὲ τῶν ἑπτὰ διορισθέντων διὰ τὴν φύλαξιν τῶν ἐν Λακωνίᾳ δένδρων, τρεῖς μέχρι τοῦ διορισμοῦ των ἦσαν ἐργάται ῥαπτῶν.

Πρὸς τί λοιπὸν ἡ τοσαύτη τῶν νόμων πολυτέλεια; πρὸς τί νὰ κατασκευάζωμεν ἀδιακόπως νόμους καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος ὁ εἷς νὰ διαδέχεται τὸν ἄλλον; Οἱ νόμοι δὲν ἐφαρμόζονται, ἡμεῖς δὲ νομίζομεν ὅτι αἰτία τῆς κακῆς ἡμῶν καταστάσεως εἶναι οὗτοι, οἵτινες καὶ ὡς ὑπάρχουσι δύνανται νὰ καταστήσωσι τὸν λαὸν εὐδαίμονα, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰσαχθῇ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκρίβεια εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ νὰ σχηματισθῇ προσωπικὸν καταλληλον. Ἰδοὺ ἔνδοξον στάδιον ἐνεργείας, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ περιστραφῶσιν ὅλαι ἡμῶν αἱ προσπάθειαι.

Ἔπρεπεν ἤδη ὄχι μόνον νὰ ἔχωμεν ἐξησφαλισμένην τὴν ὕπαρξιν τῶν δασῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ βαδίζωμεν εἰς τὴν τεχνικὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῶν, διότι εὐτυχῶς ἀπεκτήσαμεν δύο ἐπιστήμονας καὶ ἐμπείρους περὶ τὰ δασονομικὰ ὑπαλλήλους, οἵτινες ἀποκλειστικῶς ἔπρεπε νὰ διευθύνωσι τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δασῶν.

Κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ὡς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν γεννημάτων ἀνεφάνη παρ' ἡμῖν περίσσευμα πέντε ἢ ἓξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν, καὶ οὔτε ἐλάχιστον μέρος τοῦ ποσοῦ τούτου ἐδαπανήθη εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν δασῶν μας, καθὼς οὔτε εἰς κἀνὲν ἄλλο παραγωγικὸν ἔργον. Τὸ περίσσευμα τοῦτο κατεδαπανήθη διὰ συμπληρωτικῶν πιστώσεων, τὰς ὁποίας καθεκάστην μᾶς φέρουν εἰς τὸν Βουλὴν δι' ὅλως περιττὰ καὶ μικροῦ λόγου ἄξια ἀντικείμενα. Ἐν ᾧ ἡ μεγάλη Γαλλία τὸ ἓξ ἑκατὸν ἑκατομμυρίων ἐκ τοῦ δανείου περίσσευμα δαπανᾷ ὁλόκληρον εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς γεωργίας καὶ τῆς δενδροφυτείας.

Εἰς τὴν κακὴν διαχείρισιν τῶν δασῶν συντείνει βεβαίως καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι ταῦτα θεωροῦνται κτῆμα τοῦ δημοσίου, δυναμένου νὰ τὰ διαθέσῃ ὡς βούλεται. Τὰ δάση καὶ ἐκ τοῦ προορισμοῦ των καὶ διότι στενῶς συνδέονται μὲ τὴν ὕπαρξιν τοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι κτῆμα δημόσιον, ἀλλ' ἀνήκουν εἰς τὰς κοινωνίας ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ἡ κυβέρνησις ἐπ' αὐτῶν δὲν ἔχει δικαιώματα, ἀλλὰ μόνον καθήκοντα τοῦ νὰ διατηρήσῃ αὐτὰ καὶ ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην νὰ τὰ διαβιβάσῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Μόνον ἡ χρῆσις τῶν δασῶν ἐπιτρέπεται, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ τοῦ κεφαλαίου διάθεσις, καὶ διὰ τοῦτο ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐνεργοῦσα ἐξαγοράζει διὰ μεγάλων δαπανῶν τὰ ὑπὸ τῆς πρώτης κυβερνήσεως τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως πωληθέντα δάση. Τὸ καθῆκον λοιπὸν μᾶς ὑπαγορεύει νὰ λάβωμεν δραστήρια μέτρα ἐπὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἀντικειμένου, καὶ ἐτοιμόνως πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν μετὰ ὡρίμων σκέψεων εἰς τὴν συζήτησιν.

Εἰς τοιαύτην δὲ κατάστασιν εὑρισκομένων τῶν δασῶν, ἄλλο κυβερνητικὸν μέτρον δὲν ἀπαντῶμεν εἰμὴ τὴν προκειμένην διακήρυξιν. Ἡ διακήρυξις αὕτη, ὡς ὑπόμνησις θεωρουμένη τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τοῦ 1836, οὐδὲν ἔχει παράνομον. Πολλὰ ἐρρέθησαν περὶ ἀχρηστίας τοῦ νόμου τούτου, ἀλλ' ἀποκρούει τὰς τοιαύτας ἰδέας, διότι θεωρεῖ ἐπικίνδυνον νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ θέτῃ εἰς ἀχρηστίαν τοὺς νόμους, οἵτινες νὰ καταργηθῶσι δύνανται μόναν δι' ἄλλου νόμου ἢ κατὰ συνέπειαν μεταβολῆς πραγμάτων, καθιστώσης ἀδύνατον τὴν ἐφαρμογήν των. Ὁ νόμος τοῦ 1836 εἶναι προστατευτικὸς διὰ τὰ δάση, οὐδὲν δὲ δικαίωμα παραβιάζει, ἀλλὰ μόνον ἀντικείμενον ἔχει νὰ προστατεύσῃ τοὺς ὑπὸ βλάστησιν δασοτόπους διὰ ὡρῶν μέτρων, καθ' ὅσον ἀπαγορεύει τὴν ἐν αὐτοῖς βόσκησιν κατὰ συνέπειαν ἐπιτοπίου ἐπιθεώρησεως τοῦ δασάρχου.

Ἡ προκειμένη ὅμως διακήρυξις δὲν περιορίζεται εἰς ταῦτα, ἀλλ' εἶναι ὑπαγόρευσις ἀνηκούστου ἀμαθείας καὶ παρανομίας, δίδει δὲ γώραν εἰς ἀπείρους καταχρήσεις καὶ παραβιάσεις, καὶ εἰς μέγιστον κίνδυνον ἐκθέτει τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου, ὑποκειμένου εἰς μεγάλας ἀποζημιώσεις ἕνεκα τῶν αὐθαιρεσιῶν, ὡς βλέπομεν καθεκάστην.

Ἡ διακήρυξις περιέχει τρία ἀντικείμενα α') τὴν βόσκησιν, β') πᾶσαν καλλιέργειαν καὶ γ') τὴν σποράν. Ἀπαγορεύει ἐπὶ τρία ἔτη τὴν βόσκησιν τῶν δασῶν, ἐνῷ τοιαύτη ἀπαγόρευσις δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν νόμον τοῦ 1836. Αἱ πηγαὶ τοῦ νόμου τούτου εἰσὶν οἱ Γερμανικοὶ Κώδικες, κατὰ τοὺς ὁποίους πολλὰ δάση διατελοῦσιν ὑπὸ δουλείαν βοσκῆς, ὁ δὲ νομοθέτης τοῦ 1836, ἐξετάσας μετ' ἀκριβείας, ἐπληροφορήθη ὅτι πολυχρόνιος συνήθεια καὶ ἀδιάκοπος χρῆσις παρήγαγον εἰς τοὺς ποιμένας καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ὁ μὲν νομοθέτης ἐσεβάσθη, πρόκειται δὲ νὰ καταργήσῃ μία ἁπλῆ διακήρυξις, ἥτις δὲν ἀρκεῖται μόνον εἰς τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς βοσκῆς εἰς τοὺς ὑπὸ ἕλατησιν δασοτόπους, ἀλλ' ἐπεκτείνει τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ ἐπὶ τῶν *δασικῶν θέσεων*. Τοιαύτη ἔκφρασις ἐν τῷ νόμῳ δὲν ὑπάρχει, εἶναι δὲ τοσοῦτον ἀόριστος, ὥστε δύναται νὰ συμπεριλάβῃ ὅλου, τοὺς μὴ καλλιεργημένους τόπους καὶ ἑπομένως νὰ δώσῃ χώραν εἰς ἀπείρους καταχρήσεις. Ἐνγένει δὲ ἡ διακήρυξις ἐφαρμοζομένη κατὰ γράμμα, καταστρέφει τὴν κτηνοτροφίαν, διότι οὐδὲν μέρος ἀφίνει πρὸς βόσκησιν. Καταστρέφει δὲ συγχρόνως καὶ τὴν γεωργίαν, διότι, ἕνεκα τῆς ἀοριστίας της, δὲ δύνανται οἱ γεωργοὶ νὰ καλλιεργήσωσι καὶ ἐξημερώσωσι τὰς μὴ καλλιεργημένας γαίας.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου δὲν περιορίζεται μόνον εἰς ἀπαγορεύσεις, ἀλλὰ προχωρεῖ καὶ εἰς αὐθαιρεσίας καὶ αὐτοδικίας, διότι διατάσσει καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν σπαρτῶν ἄνευ δικαστικῆς μεσολαβήσεως, ὅπερ παρ' οὐδενὸς νόμου ἐπιτρέπεται. Ταῦτα δὲ διατάσσονται καὶ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ μιᾶς ἐγκυκλίου τοῦ 1858.

Προχθὲς εἴδομεν ἐν τῇ Βουλῇ καταγγελλομένην πρᾶξιν ὑπαλλήλου τραυματίσαντος πολίτην, παρουσιασθέντα ἐνώπιόν του εὐτυχῶς διὰ λόγους ὑπηρεσίας, καὶ σήμερον βλέπομεν τὴν αὐτοδικίαν διατασσομένην ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ καταστρέφουσαν τὴν περιουσίαν τῶν γεωργῶν. Τοιαύτη κατάστασις ἐμπνέει βεβαίως τρόμον, διότι θέτει εἰς κίνδυνον

τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν.

Περαίνων ἑπομένως τὸν λόγον του κηρύσσει παράνομον τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος διακήρυξιν καὶ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀλλὰ συγχρόνως δὲν δύναται νὰ σιωπήσῃ ὅτι μεταξὺ τῶν παρουσιασθέντων ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐγγράφων, ὑπάρχει μία ἐγκύκλιος ἐκδοθεῖσα ὑπουργοῦντος τοῦ Κ. Χρηστίδου, ἥτις εἶναι οὐ μόνον νομιμωτάτη, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς εὐβριθείας καὶ σκέψεως συντεταγμένη, ἐφαρμόζει δὲ μέτρα σωτήρια, δυνάμενα νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰ δάση ἄνευ παραβιάσεως τῶν ὑπὸ τῶν γεωργῶν καὶ ποιμένων κεκτημένων δικαιωμάτων, καὶ ἀπορεῖ διατί, ὑπαρχούσης τοιαύτης ἐγκυκλίου, ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ διαταχθῶσι μέτρα ἄλλα καταστρεπτικὰ καὶ παράνομα.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι δυστυχῶς καὶ σήμερον ἡ γενομένη ἐπερώτησις ἐχρησίμευσεν εἰς ἄλλον σκοπόν, τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παραμορφώσῃ τὰ πράγματα καὶ ἐξογκώσῃ τὰ γεγονότα, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἐπιρρίψῃ μομφήν τινα εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἥτις εἰς πάντα ἄλλον δύναται νὰ ἀποδοθῇ παρὰ εἰς αὐτό. Ἐντεῦθεν, ὁρμώμενοι ἐκ τῆς ἐπερωτήσεως, σᾶς εἶπον, ὅτι ὑπάρχουσιν τόσα εἰς τὸ ταμεῖον περισσεύματα, ἀλλ' ἔγεινεν ἐπωφελὴς αὐτῶν χρῆσις; ἐγονιμοποιήθησαν αὐτὰ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ; Καὶ τὸ λέγουσι πρὸς ἡμᾶς, οἵτινες 5 ἑκατομμύρια ἐδαπανήσαμεν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, οἵτινες ἐνισχύσαμεν τὴν ἀτμοπλοΐαν, ἐδώκαμεν ζωὴν εἰς τὴν οἰνοποιΐαν, ἀπεξηράναμεν τέλματα, κατεσκευάσαμεν λιμένας, διωρθώσαμεν δημοσίας ὁδοὺς καὶ ἐν γένει ἐπράξαμεν πᾶν ὅ,τι ἦτον δυνατὸν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ τόπου. Ἐὰν λοιπὸν τοιαύτη μομφὴ ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῇ κατὰ Κυβερνήσεως, ποτὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἡμᾶς, καὶ ἐναβρυνόμεθα διὰ τοῦτο. Ἐπερίμενεν ἀπὸ τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ κατὰ πρώτων ἀγορεύσαντος νὰ ἔρχετο φέρων πράγματα, νὰ ἔλεγε μετὰ πυρρήσιας ἂν ἡ οἰκονομικὴ διαχείρισις ἐγένετο καλῶς ἢ κακῶς, ἀλλ' ὅταν συνίδῃ ὅλον τὸ ἐναντίον, δὲν πρέπει νὰ γίνωνται ἄδικοι αἰτιάσεις κατὰ τοῦ ὑπουργείου, καὶ προκαλεῖ πάντας νὰ ἔλθωσι νὰ διερευνήσωσι τὰ ἀρχεῖα, καὶ θέλουν ἰδεῖ ὅτι ἐγένοντο παύσεις ὑπαλλήλων συνεπείᾳ παραπόνων, ἕνεκα τῶν ὁποίων δὲν ἠδύναντο νὰ μείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των. Προκαλεῖ πάντας νὰ διερευνήσωσι τὰ ἀρχεῖα, διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς ἰσχυρισμοὺς αὐτοῦ δι' ἐπισήμων ἐγγράφων καὶ ἀποστομώσῃ διὰ παντὸς πᾶσαν συκοφαντίαν. Δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ παρακολουθήσῃ ὅλας τὰς θεωρίας,

δι' ὧν ἐζήτησαν οἱ προαγορεύσαντες νὰ καταδείξωσι τὴν χρησιμότητα τῶν δασῶν, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δικαιόνει τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ πᾶσαν πρόνοιαν πρὸς διατήρησιν αὐτῶν. Πρκειμένου περὶ μιᾶς ἐθνικῆς περιουσίας, προκειμένου περὶ τῆς διατηρήσεως καὶ χρησιμότητος αὐτῆς, ἠδύνατο τὸ ὑπουργεῖον, καὶ νόμος ἂν δὲν ὑπῆρχε, νὰ λάβῃ μέτρα τινὰ ἵνα προφυλάξῃ τὴν πολύτιμον ταύτην περιουσίαν, ἐπαπειλουμένην πολυειδῶς; Ἠδύνατο νὰ μὴ ᾖρο τίσῃ καὶ ἐξ ἰδίας ἀκμῆς ἀντιλήψεως διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἐλαιῶνος Ἀμφίστης, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸν ἀφήσῃ παρανάλωμα τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ἁπληστίας; Ἀναμφιβόλως ἠδύνατο καθ' ὅσον καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχεν ὁ νόμος, ὥφειλε τὸ δημόσιον νὰ ἐξαναλίσῃ τὴν ἐθνικὴν ταύτην περιουσίαν.

Ἐπρέσβευσεν ὁ ἐπερωτήσας ὅτι ὁ κύριος λόγος δι' ὃν γωλαίνει ἡ δασονομικὴ ὑπηρεσία καὶ καταστρέφονται τὰ δάση εἶναι ἡ ἀμάθεια τῶν δασονομικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' εἰς πᾶσαν ὑπηρεσίαν δὲν ἀπαιτοῦνται ἁπλῶς γράμματα· ἀπαιτεῖται πρὸ πάντων ἡ πεῖρα, ἡ δεξιὰ ῥώσις καὶ ἡ νοημοσύνη καὶ τιμιότης. Ἀπόδειξις, ὅτι ὁ δασάρχης Ἀμφίσσης, καθ' οὗ ἐπετίθη μάλιστα ὁ ἔντιμος βουλευτής, εἶναι εἷς τῶν μᾶλλον εὐπαιδεύτων καὶ ἱκανῶν ὑπαλλήλων, ἀλλὰ δὲν ἤρεσκε τοῦτο διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἐπερωτήσαντα. Δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι τὰ δάση καταστρέφονται ὑπὸ τῆς ὑλοτομίας· πληγὴ καὶ μάστιξ αὐτῶν εἶναι ἡ πυρκαϊά, τὴν ὁποίαν ἀνάπτουν πολλάκις οἱ κάτοικοι διὰ νὰ καταστήσωσι καλλιεργήσιμον καὶ γόνιμον εἰς σπορὰν τὸν τόπον. Ὑπῆρχεν ἓν δάσος ζηλευτόν, δάσος πολύτιμον παρ' ἡμῖν, τὸ ὡραιότερον τῆς Ἑλλάδος. Ποῦ τὸ δάσος αὐτὸ εἶναι ἁπλῆ ῥαλακρὰ γῆ, καὶ ἡ πυρκαϊὰ τὸ κατέστρεψε διὰ νὰ σπείρουν ἐπ' ὀλίγον οἱ γεωργοὶ καὶ λάβουν ὀλίγους φλοιοὺς διὰ τὰς κυψέλας των. Ὅταν λοιπὸν ἐγνωρίζομεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ κακοῦ αἰτίαν, δὲν εἴμεθα ὑπόχρεοι καὶ νὰ τὴν προλαβωμεν; Ναὶ βεβαίως, καὶ τοῦτο ἔπραξαν ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ ἀπὸ τοῦ **1849**, διότι βλέπομεν ὅτι ὁ Κ. Βάλβης ἐμπόδισε τὴν ἐντὸς τῶν δασῶν βοσκὴν καὶ σποράν, ὁ δὲ Κ. Χρηστίδης, πολὺ ὀρθῶς, προέβη καὶ εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν παρακειμένων εἰς τὰ δάση μερῶν, διότι πάντες οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ εἶπον, ὅτι, ἐὰν ἀφαιρέσωσι τὰ αἴτια τοῦ κακοῦ, τὴν εἰς τὰ δάση σποράν καὶ τὴν βοσκήν, δὲν ὑπάρχει πλέον ὁ λόγος τῆς πυρπολήσεως αὐτῶν. Τοῦτο ἐπομένως ἔπραξε καὶ αὐτὸς ἐντὸς τοῦ δικαιώματός του, καὶ ταύτην ἔχει τὴν ἔννοιαν ἡ ἐγκύκλιος τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος. Ἂν δὲ ἡ διακήρυξις των

εἶναι ὀλίγον ἀσαφὴς, δὲν ἔπρεπε, νομίζει, προκειμένου περὶ τόσων σπουδαίου συμφέροντος, νὰ διεγείρῃ τόσον σφοδρὰς συζητήσεις. Ἤλπιζε νὰ κάμῃ ἡ Βουλὴ λόγον περὶ δασῶν, ἐπερίμενε νὰ ἐπερωτηθῇ τί γίνεται περὶ τῆς διατηρήσεώς των, ἀλλ' οὐδέποτε προσεδόκα ὅτι ἤθελε γένει λόγος περὶ τοιούτων διατυπώσεων, ἀφοῦ μάλιστα οὔτε εἰς τὴν διάνοιαν ἐπῆλθε τοῦ δημοσίου νὰ ἐμποδίσῃ ἀπεναντίας τὰς βοσκάς. Ὑπὸ τὴν μορφὴν λοιπὸν τῆς διατηρήσεως τῶν δασῶν οὔσης τῆς ἐγκυκλίου, ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει, κατ' αὐτόν, νὰ ἐνασχοληθῇ πολὺ εἰς τὸ ζήτημα. Ἀρκούμενος εἰς ταῦτα καὶ μόνον, δὲν δύναται νὰ διέλθῃ μίαν τινὰ κατ' αὐτοῦ αἰτίασιν χωρὶς νὰ μὴ τὴν ἀποκρούσῃ, αὕτη δὲ εἶναι ὅτι παρημέλησε τὴν μόρφωσιν ἀξίων δασονομικῶν ὑπαλλήλων. Ἀλλὰ δύναται νὰ τῷ ἀποδοθῇ τοιαύτη ὀλιγωρία, ἐνῷ αὐτὸς πρῶτος ἐγράντισε νὰ ἐξαποστείλῃ νέους ἵνα σπουδάσωσιν ἐν Εὐρώπῃ τὰ τοῦ δασονομικοῦ κλάδου; Ἐνῷ διώρισεν ἀπεναντίας ὑπαλλήλους ἐπαξίως διέποντας καὶ καθοδηγοῦντας τὰ τῆς δασονομικῆς ὑπηρεσίας; Δὶν εἶναι, ὡς εἶπεν ἀνωτέρω, μόνα τὰ γράμματα, τὰ καταρτίζοντα ἀξίους δασονομικοὺς ὑπαλλήλους, ἀλλ' ἡ πεῖρα, ἡ τιμιότης καὶ ἡ ἐνέργεια, καὶ τὰ προσόντα ταῦτα παρουσιάζει τὸ νῦν ὑπάρχον προσωπικόν. Χθὲς ἔτι εἷς τῶν διακεκριμένων παρ' ἡμῖν διὰ τὰ ῥωτά των δύω ἐπιθεωρητῶν τῶν δασῶν ἐβιάσθη νὰ τῷ συστήσῃ ἀνθ' ἑνὸς εὐπαιδεύτου δασονομικοῦ ὑπαλλήλου ἄλλον ἀγράμματον, καὶ εἶχε δίκαιον εἰς τὴν σύστασίν του, διότι ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶδε διορισθῆ ὁ πρῶτος, ἡ δασονομικὴ ὑπηρεσία ἐχώλαινε, καὶ μόνη ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ προθυμία εἶναι τὰ συντελεστικώτερα τῆς ὑπηρεσίας στοιχεῖα. Ἐπομένως κακὸν πεδίον ἀγῶνος ἐξελέξατο ὁ ἐπερωτήσας καὶ ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν τῶν ἐν τῷ ταμείῳ περισσευμάτων καὶ ὡς πρὸς τὴν χρησιμότητα τῶν διορισμένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν προσώπων. Ἐπὶ τέλους ἀνακεφαλαιῶν λέγει, ὅτι ἡ ἰδέα καὶ τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος καὶ τοῦ Ὑπουργείου εἶναι νὰ προφυλάξωσι τὰ ἔνεκα τῆς σπορᾶς καὶ βοσκῆς καέντα καὶ ἀποφλοιωθέντα ἐθνικὰ δάση, τὰ εἰς ἀναβλάστησιν εὑρισκόμενα, καθ' ὅσον σήμερον εἶναι εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Ἐπέτρεψεν ἄλλος, ὅτι οὔτε μὲ προλόγους πομπώδεις οὔτε μὲ θεωρίας κενὰς θέλει ἀρχίσει τὸν λόγον του, ἀλλὰ περιοριζόμενος εἰς τὸ θέμα, θέλει ἔλθει κατ' εὐθείαν εἰς τὰ πράγματα, καὶ ἐξετάσει ἂν ἡ διακήρυξις τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον καὶ ἂν αἱ διατάξεις αὐτῆς δύνανται νὰ εἶναι ὠφέλιμοι εἰς τὰ δάση. Ἀνήκων εἰς ἐπαρχίαν ὀρεινὴν καὶ δασώδη

φέρει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀκριβῆ γνώμονα τὴν πεῖραν, καὶ ἐξ αὐτῆς θέλει ἀντλήσει τὰς ἰδέας του. Ἑπομένως εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ πλειότερον τῶν ποντικοπόρων τὴν ῥύσιν, τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς ἀνάγκας ἑνὸς γένει τῶν δασῶν. Λαμβάνων λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τὴν διακήρυξιν τῶν ἀρχῶν φθειρότιδος, παρατηρεῖ ὅτι περιέχει ἐν πρώτοις δύω ἀρχὰς ῥύσει ἐπιβλαβεῖς καὶ ἀνελευθερίας διὰ τοὺς κατοίκους· α.) ὁρίζει ὅτι ἀπαγορεύει πᾶσαν ὑλοτομίαν καὶ σποράν ἐφ' ὅλων ἑνὸς γένει τῶν δασῶν, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι, καὶ β'.) ὅτι ὅσοι φωραθοῦν βόσκοντες ἢ γεωργοῦντες ἐντὸς αὐτῶν, θέλουν καταδιώκεσθαι καὶ τιμωρεῖσθαι ποινικῶς δι' αὐτοῦ τοῦ 417 ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἡ διακήρυξις αὕτη, τοσοῦτον ἀποκλειστικὴ καὶ βαρεῖα, ἀπορρέει ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἰσχὺν ἔχοντος νόμου Β. Διατάγματος τοῦ 1836, εἶναι δὲ διὰ τὴν ἔννοιαν της πάντῃ ἀντίθετος τοῦ νόμου τούτου καὶ καθεφοῖ τὰς ἀδικωτέρας ἀρχάς. Ὁ νομοθέτης, συντάσσων τότε τὸν νόμον, ἐκανόνισε μὲ ὅλην τὴν δέουσαν ἀναλογίαν τὰ μέρη, ἐφ' ὧν δύνανται νὰ βόσκουν τὰ ποίμνια, καὶ καταδεικνύει ῥητῶς τὰς ἀρχὰς, ὑφ' ὧν προσδιορίζονται αἱ νομαί. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὁ διοικητὴς προσκαλεῖ τὸν δασονόμον νὰ σημειώσῃ τὰς περιφερείας, ἐντὸς τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ νομή, ὁ δὲ δασονόμος συντάσσει καὶ καταλέγων τῶν εἰς ἐξαίρεσιν βοσκῆς ὁριζομένων μερῶν. Ὁ διοικητὴς καὶ ὁ ἔφορος συζητοῦν τὸν κατάλογον τοῦτον καὶ τὸν ἐπισυνάπτουν εἰς τὸν πίνακα τῆς διανομῆς, ἀποστέλλουσι δὲ εἰς τὸν δασάρχην πίνακα ὅλων τῶν γενομένων διανομῶν. Οὗτος δὲ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πίνακος ὀφείλει νὰ μεταβῇ ἐπιτοπίως καὶ καταδείξῃ τὰ δάση, ἐφ' ὧν ἐπιτρέπεται ἡ νομή. Τοιουτοτρόπως ὁρίζονται διακεκριμένως τὰ ἀπαγορευόμενα μέρη, καὶ οὔτε κατὰ διάνοιαν ἐσκέφθη ὁ νομοθέτης νὰ ἀπαγορεύσῃ ὅλα ἐν γένει τὰ δάση καὶ νὰ ἐξοστρακίσῃ ἀφ' ἡμῶν τὴν κτηνοτροφίαν. Κατὰ δὲ τὸ 5 ἄρθρον τοῦ νόμου, τιμωροῦνται ἐπίσης ὅλοι οἱ βόσκοντες εἰς ἀπηγορευμένα μέρη, ἀλλὰ διὰ τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ τοποθετῶνται εἰς τὰς βοσκὰς ποιμένες εἰδήμονες ἢ νὰ περιφράττωνται καὶ ὁριθετοῦνται τὰ ἀπαγορευόμενα μέρη. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁρίζει ὁ νόμος ὅτι εἰς τὰ ὀρεινὰ καὶ πεδινὰ μέρη, ὅπου δὲν ἐλπίζεται βελτίωσις τῆς δενδροφυτείας, εἰς ἐκεῖνα μόνον προτείνεται ἡ παραχώρησις τῶν βοσκῶν. Αἱ διατάξεις λοιπὸν τῆς διακηρύξεως εὑρίσκονται εἰς ὅλως ἀντίθετον θέσιν πρὸς τὸν νόμον, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ἐμποδίζει μόνον τὰ μέρη τὰ ἕτοιμα εἰς φυσικὴν ἀναβλάστησιν,

ἡ δὲ διακήρυξις ἐν γένει τὰ δάση τὰ ἐντὸς τοῦ Κράτους ὑπάρχοντα. Ἀλλὰ τί θέλει γίνει τότε εἰς τόσας κοινότητας; τί θέλει γίνει εἰς ὁλοκλήρους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος; Παρ' ἡμῖν ὅλα τὰ ὀρεινὰ χωρία εὑρίσκονται ἐντὸς τῶν δασῶν, καὶ μόνον ὀλίγα πεδινὰ δὲν ἔχουσι δάση, εἰς τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐγκύκλιος. Ἂν λοιπὸν λάβῃ ἰσχὺν καθ' ὅλα τὰ δασώδη μέρη, καταδικάζονται αἱ πλεῖσται ἐπαρχίαι τῆς Στερεᾶς καὶ οὐκ ὀλίγα μέρη τῆς Πελοποννήσου, ἐπίσης ὀρεινὰ ὄντα, καὶ τότε εἰπέτε μοι ἂν δύναται νὰ ὑπάρξῃ πλέον κοινότης καθ' ὅλα τὰ δασώδη αὐτὰ μέρη; Εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς διακηρύξεως τῶν ὑπαλλήλων φθειρότιδος εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τοῦ νόμου, ἀλλ' ἀταρῶς καὶ κακῶς ἐκπεφρασμένη· ἀλλὰ διὰ αὐτὸ τοῦτο καὶ διὰ τὴν ἀοριστίαν αὐτῆς μὴ προσδιοριζούσης τὰς ἀπαγορευομένας θέσεις, οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι πᾶν μέρος νομῆς εἶναι δάσος δὲν θέλουν ἀφήσει οὔτε πρόβατον, οὔτε ἵππον, οὔτε βοῦν νὰ πατήσῃ εἰς βοσκήσιμον γῆν, οὐδὲ θέλουσιν ἐπιτρέψει εἴς τινα νὰ σπείρῃ οὔτε διὰ τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του, καὶ ἑπομένως αἱ κοινότητες δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξουν καὶ πρέπει νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς ἄλλο φιλοξενώτερον μέρος. Ἡ κτηνοτροφία ἐκτείνεται ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι κτηνοτρόφοι. Οὐδεὶς λοιπὸν τούτων θέλει δυνηθῇ ν' ἀπορύγῃ τ' ἀποτελέσματα τῆς σατανικῆς ταύτης διατάξεως, διότι ἕνεκα τῆς ἀοριστίας της καθίσταται τῷ ὄντι σατανική, καὶ ἀπὸ ἕνα δασοφύλακα θέλει ἐξαρτᾶσθαι ἡ τύχη καὶ ὕπαρξις τῶν κτηνοτρόφων, ὅστις θέλει ἔχει τὴν δύναμιν νὰ λέγῃ εἰς ἕκαστον τούτων « δὲν σὲ ἀφίνω νὰ βοσκήσῃς ἐδῶ, δὲν σ' ἐπιτρέπω νὰ προσφύγῃς εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. » Ἀλλὰ τὸ παραδοξώτερον πάντων εἶναι ὅτι ἡ διακήρυξις τῶν ἀρχῶν φθειρότιδος ἔρχεται καὶ εἰς ἄλλην τινὰ διάταξιν, τὴν διάταξιν ὅτι ἀποκλείεται πᾶσα ἐντὸς τῶν δασῶν καλλιέργεια. Ἐνῷ δὲ ὅλαι αἱ γαῖαι καὶ οἱ ἀγροί μας εὑρίσκονται εἰς περιφερείας δασικὰς, ἂν ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμοσθῇ, ἕκαστος δασοφύλαξ θέλει θησαυρίσει διὰ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ὄντινα θέλει τὴν καλλιέργειαν, ἢ θέλουν μεταναστεύσει οἱ κάτοικοι εἰς τὴν Θεσσαλίαν διὰ νὰ εὕρουν ἄρτον ὑπάρξεως. Ἐννοεῖ μὲν καὶ αὐτὸς ὅτι ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἀπαγορεύονται, ὡς εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ἀπὸ μόνα τὰ κείμενα καὶ ἀποφλοιωθέντα δάση, τὰ εἰς κατάστασιν ἀναβλαστήσεως εὑρισκόμενα, ἀλλ' ἡ ἀοριστία τῆς διατάξεως ἐκτείνει ἀπανταχοῦ τὴν ἀπαγόρευσιν, καὶ ἐπειδὴ μετὰ τρία ἔτη ἀπαγορεύσεως,

καθ' ἃ ὁρίζει ἡ διακήρυξις, οἱ ἀγροί μας θέλουν εὑρεθῆ εἰς ἀναβλάστησιν, θέλομεν ἴδει μίαν ἡμέραν νὰ μᾶς ἀποστερήσωσι καὶ τοὺς ἀγροὺς μας καὶ νὰ τοὺς ἰεωρήσωσιν ἰδιοκτησίαν δημόσιον. Τοιουτοτρόπως θέλομεν πάθει ὅ,τι καὶ ἄλλοτε ἐκτῆς διαγωγῆς θεράποντός τινος τοῦ Βελῆ-πασα, Μιχαλάκη Παπαστα ύρου λεγομένου, ὅστις εἶχεν ἀναγνωρισθῆ ὡς ἐπίτροπος ἐπὶ τοῦ συνοικισμοῦ τῶν βλαχοποιμένων. Οὗτος, συνεπείᾳ τῆς ἀναγνωρίσεως ταύτης, λαβὼν τὸ 1837 μικρόν τι δισκάκιον μὲ ἔγγραφα παραχωρητηρίων, καὶ συναμα χρηματολόγον ὁκλάκιον, περιεφέρετο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι διανέμων εἰς τοὺς σκηνίτας φανταστικὰ παραχωρητήρια γαιῶν, ἐλάμβανεν ἀφ' ἑκάστου τούτων ἀνὰ ἓν φλωρίον πρὸς ἀμοιβήν. Ἐντούτοις ἡ ἰδανικὴ καὶ ἄσημος αὕτη ἐνέργεια ἔφερε μετὰ ἓξ μῆνας τὸ ἀποτέλεσμα τὸ νὰ τοποθετῶσιν οἱ ἀρχαὶ τὰ ποίμνια τῶν κτηνοτρόφων τούτων ἐντὸς τῶν κήπων καὶ τῶν αὐλῶν μας. Οὕτω καὶ σήμερον κατ' ἀναλογίαν, συνεπείᾳ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως, ἐπειδὴ οἱ ἀγροί μας μετὰ τρία ἔτη θὰ εἶναι εἰς ἀναβλάστησιν, ὡς συνέπειαν δύναται νὰ φέρῃ ὅτι εἶναι δασώδη μέρη, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ χάσωμεν καὶ τὰς ἰδιοκτησίας μας. Διὰ τοῦτο πολλὰ ὀρθῶς εἶπεν ὁ συνάδελφός του Κ. Βελῆς, ὅτι ἀφοῦ μᾶς ἐμποδίζεται ἐν γένει πᾶσα βοσκή, δὲν ἔχομεν νὰ πράξωμεν ἄλλο ἢ νὰ ἐκπατρισθῶμεν, ἀφοῦ δὲν θέλομεν ἔχει ἄρτον τροφῆς. Δυστυχῶς ὅμως ἐπεκράτησε παρ' ἡμῖν κακή τις συνήθεια, καὶ εἴδε μετὰ λύπης πολλάκις ὅτι εἴς τινας ἀρχὰς ὑπάρχει ἡ ἕξις τοῦ μεταβάλλειν τοὺς νόμους δι' ἐγκυκλίων, καὶ κανονίζουν οὕτω πράγματα ὅλως ἀντίθετα, τὰ ὁποῖα οὔτε μὲ τὸν νόμον, οὔτε μὲ τὸ διάταγμα τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε μὲ τὰς ἐγκυκλίους τῶν ὑπουργῶν συνάδουν. Τοῦτο κατὰ δυστυχίαν συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ ἔχονται πρεῖς ὑποδεέστεραι ἀρχαὶ καὶ νομοθετοῦσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἐξάπτωσιν τῶν κατοίκων. Ὁ Κύριος Βελῆς ὅμως καὶ Κ. Χρηστίδης, διέποντες ἄλλοτε τὰ οἰκονομικά, ἀξιεπαίνως προσδιώρισαν τὰ ἀπαγορευόμενα μέρη, καὶ ἀφέντες ἐλευθέρας τὰς ἄλλας νομάς, δὲν εἶπον ε καταστρέψατε τὰ ζῶα καὶ τοὺς κατοίκους.» Προτείνει λοιπὸν νὰ θεωρηθῇ ἡ διακήρυξις τῶν ἀρχῶν φθιώτιδος ἀνεφάρμοστος καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς νὰ ἐκδώσῃ καθαρὰς εἰς τὰς ὑπαλλήλους ἀρχὰς διαταγὰς ἵνα ἐφαρμώσωσιν ἀκριβῶς τὸν νόμον.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι ἡ ἐπερώτησις τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος ἔβωτεν ἀφορμὴν εἰς τὴν προκειμένην συζήτησιν, ἀντικείμενον ἔχουσαν τὸ ὑπὸ τριῶν ἀρχῶν τοῦ νομοῦ φθιώτιδος ἐκτεθὲν ἔγγραφον περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς βοσκῆς ζώων κτλ. ἐντὸς τῶν δασῶν, καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἐκτιμᾷ ὅλην τὴν σπουδαιότητα, θέλει καὶ οὗτος περιορισθῆ χωρὶς νὰ ἀναμίξῃ ἄλλα ζητήματα. Ὅλοι παρέστησαν τὴν χρησιμωτητα τῶν δασῶν καὶ τινες ἐμνήσθησαν καὶ τῆς μικρᾶς λατρείας καθιερώσεως αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος, εἰς τοῦτο δὲ καὶ οὗτος συμφωνεῖ πληρέστατα, διότι τὰ δάση ἐθεωρήθησαν καὶ θεωροῦνται πάντοτε ὡς ἀποτελοῦντα τὸ πλουσιώτερον μέρος τῆς δημοσίου περιουσίας. Μὴ ἔχων ἀνάγκην ἐποιένως νὰ ἐνδιατρίψῃ εἰς τοῦτο, ἀρκεῖται νὰ εἴπῃ ὅτι, διὰ νὰ διατηρήσωμεν τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο κάλλος, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ καταφύγωμεν εἰς μέτρα καταστρεπτικὰ κατὰ τῆς κτηνοτροφίας, ἥτις ἀποτελεῖ μίαν τῶν σημαντικωτέρων βιομηχανιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἥτις εἶναι ἡ πηγὴ ἑνὸς τῶν κυριωτέρων πόρων τοῦ δημοσίου πλούτου, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον φροντίζοντες μόνον νὰ τηρῶνται καὶ ἐκτελῶνται ἀκριβῶς οἱ κείμενοι νόμοι. Ὅτε καθιδρύθη τὸ πρῶτον ἡ Βασιλικὴ ἐν Ἑλλάδι κυβέρνησις, ἐκ τῶν πρώτων καὶ σπουδαιοτέρων μελημάτων αὐτῆς ὑπῆρξαν καὶ τὰ δύω ταῦτα ἀντικείμενα, ἡ βοσκὴ τῶν ζώων καὶ ἡ συντήρησις τῶν δασῶν, ἀλλὰ τὰ συνιστῶντα τὴν τότε Κυβέρνησιν πρόσωπα τοσοῦτον ὀλίγας γνώσεις εἶχον τῆς καταστάσεως καὶ τῶν πραγμάτων τοῦ τόπου, ὥστε προέβησαν εἰς μέτρα πάντῃ ἀκαταλλήλα καὶ ἀνεφάρμοστα, εἰς τρόπον ὥστε μετ' οὐ πολὺ ἠναγκάσθησαν νὰ τὰ ἐγκαταλείψωσιν. Ἐνθυμοῦνται πάντες ὅτι κατὰ τὸ 1833 ὑπῆρξεν ἡ πολυθρύλλητος ἐκείνη ῥήτρα «ὅπου φύεται χόρτον εἶναι δημόσιος ἰδιοκτησία» καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης ἐνηργήθη καὶ ἐπὶ δημοπρασίας ἐνοικίασις παντὸς τόπου, δυναμένου νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ζώων βοσκήν. Ἀλλ' ὀλίγον ἔλειψε τότε νὰ διασπασθῇ ἐκ θεμελίων ἡ κοινὴ ἡσυχία, εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα μάλιστα, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ἀμέσως ν' ἀκυρώσῃ τὰς γενομένας δημοπρασίας καὶ ν' ἀφήσῃ τὰς βοσκὰς εἰς τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν τῶν κατοίκων.

Οὐχ ἧττον καὶ ὡς πρὸς τὰ δάση ἐξεδόθησαν τότε πάντῃ πλημμελεῖς καὶ ἀνεφάρμοστοι εἰς τὸν τόπον διατάξεις, διότι οἱ ἐκδίδοντες αὐτὰς ἐνόμιζον ὅτι καὶ τὰ δάση τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὡς τὰ τῆς πρὸ αἰώνων εὐνομουμένης καὶ πεφωτισμένης Ἑσπερίας. Ἐνθυμεῖται, εἶπε, γραμματεὺς ὢν κατὰ τὸ 1833 ἔτος μιᾶς τῶν γενικῶν οἰκονομικῶν ἐφορειῶν, ὅτι προσκλή-

θησαν ὅλαι αἱ κατ' ἐπαρχίας ἐφορεῖαι νὰ συντάξωσι πίνακας τῶν ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν ὑπαρχόντων δασῶν, ἐμφαίνοντας τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὰ δένδρων, πόσα ἐξ αὐτῶν ἀνάγονται εἰς τὴν κλάσιν τῶν πλατυφύλλων, ποίας ἡλικίας εἶναι ἕκαστον κτλ. Ὅλοι τότε οἱ ἔφοροι λαβόντες τοιαύτην διαταγὴν ἐξεπλάγησαν, ἀπαντήσαντες ὅτι ζητοῦνται πράγματα ἀδύνατα, ἀλλ' εἰς μόνον ἐξ αὐτῶν ὁ εὐφυέστερος μᾶς ἐπεμψεν ἕνα τοιοῦτον λεπτομερέστατον πίνακα, περιέχοντα πολλὰς δεκάδας χιλιάδων δένδρων, καὶ ὅλας τὰς ζητουμένας πληροφορίας κατὰ δένδρον σχεδόν. Ἐρωτώμενος δὲ ἂν ἦσαν ἀκριβεῖς αἱ λεπτομερεῖς αὗται πληροφορίαι, ἀπήντα, ὅτι ὁ ἀμφιβάλλων δύναται νὰ κάμῃ τὴν ἀναθεώρησιν διὰ νὰ πληροφορηθῇ θετικώτερον.

Τοιαῦτα λάθη ἐγένοντο κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ μετὰ δύω ἔτη ἡ Κυβέρνησις λαβοῦσα ὅσας ἠδυνήθη ἀκριβεστέρας πληροφορίας, καὶ ἐξετάσασα ἀρκούντως τὸν τόπον, ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1836 ἔτος τὸν γνωστὸν ἐκεῖνον νόμον περὶ ποιμνίων καὶ τῆς βοσκῆς αὐτῶν, τὸν ὁποῖον δυστυχῶς δὲν ἐφήρμοσεν εἰμὴ εἰς ὀλίγους μόνον δήμους τῆς Στερεᾶς, καὶ τὸν περὶ βοσκῆς τῶν δασῶν τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1836 πλήρη ἐσκεμμένων καὶ καταλληλοτάτων διατάξεων. Ὁ δεύτερος οὗτος νόμος εἶναι ὁ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου, ὡς λέγουσι μόνον, καὶ οὐχὶ πραγματικῶς, αἱ ἀρχαὶ τῆς Φθιώτιδος ἐξέδωκαν τὴν πολύκροτον διακήρυξίν των, ἥτις σήμερον ἀπασχολεῖ τὴν Βουλήν, καὶ ἐφ' ἧς θέλει περιορισθῇ διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὐδόλως εἰς τὸν μνημονευόμενον νόμον στηρίζεται, οὐδόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔγγραφον ἐκδοθὲν πρὸς ἐκτέλεσιν Νόμου, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὴν γενικότητα καὶ τὸ ἀόριστον τῶν διατάξεών του δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὡς ὠνομάσθη παρά τινος τῶν προαγορευσάντων, νομοθέτημα.

Πᾶς νόμος ὅταν συντάσσεται, ἢ θέλει ὁρίζει ὅτι ἡ ἐκτέλεσίς του πρόκειται νὰ κανονισθῇ δι' ἰδιαιτέρου διατάγματος, ἢ δι' εἰδικῶν ὁδηγιῶν τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργείου, ἢ αὐτὸς οὗτος θέλει περιέχει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸν τρόπον τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ ἐκτελέσεως. Ὁ προκείμενος νόμος περὶ βοσκῆς ζώων ἐκτὸς τῶν δασῶν τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1836 περιέχει ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ κατ' ἄρθρον τὰς περὶ ἐκτελέσεως αὐτοῦ διατάξεις, τὰς ὁποίας μόνας αἱ ἀρχαὶ Φθιώτιδος ὤφειλον νὰ ἔχωσι πρὸ ὀφθαλμῶν, προτιθέμεναι κατὰ τὸ οὐσιῶδες καθῆκον των νὰ περιστείλωσι τὰς γενομένας πανταχοῦ ἀλλεπαλλήλως καταχρήσεις καὶ καταπατήσεις εἰς τὰ δάση. Ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν ἄρθρων τοῦ

μνησθέντος νόμου μετὰ τῆς προκειμένης προκηρύξεως τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος, πείθεται βεβαίως ἡ Βουλὴ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς Φθιώτιδος ἀπέσχον πολὺ τοῦ νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὸν περὶ τούτου σαφέστατον νόμον.

Συμφωνεῖ ὅτι ἀλλεπάλληλοι ἐμπρησμοὶ καὶ ἄλλαι καταστροφαὶ ἐγένοντο δυστυχῶς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ ὅσημέραι γίνονται εἰς τὰ δημόσια δάση. Πολλάκις εἷς ἄθλιος ποιμήν, διὰ νὰ κάμῃ ν' ἀναφυῇ εἰς τὸ ἐρχόμενον ἔτος πλειότερον χόρτον πρὸς βοσκὴν τῶν ζώων του καίει ὁλόκληρον δάσος. Ἐπίσης ἄλλοτε εἷς πτωχὸς γεωργὸς διὰ νὰ καλλιεργήσῃ μικρὰν περιφέρειαν καὶ ἀπολαύσῃ ὀλίγα κιλὰ σίτου, καταστρέφει ἄλλο δάσος διὰ τοῦ πυρός. Αὐτὰ βεβαίως εἶναι δυστυχήματα τρομερά, εἶναι ζημίαι ἐνίοτε ἀνεπανόρθωτοι εἰς τὸν πολύτιμον ταύτην περιουσίαν τοῦ δημοσίου, καὶ πρέπει μέτρα σπουδαῖα καὶ δραστήρια νὰ ληφθῶσι, διὰ νὰ ἐπανορθωθῇ ὅσον οἷόν τε τὸ κακὸν καὶ προληφθῇ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὸ μέλλον. ἀλλὰ τὰ μέτρα ταῦτα δὲν πρέπει βεβαίως ν' ἀντιβαίνωσιν εἰς τοὺς κειμένους νόμους, μηδὲ νὰ ἦναι τοιαῦτα ὥστε νὰ καταθλίβωσι καὶ καταπιέζωσι μόνους τοὺς πολίτας χωρὶς νὰ ἐπιτυγχάνωσι τοῦ σκοποῦ. Τί, νομίζετε, θέλει συμβῆ, μενούσης εἰς ἐνέργειαν τῆς διακηρύξεως τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος; Οὐδὲν ἄλλο βεβαίως, εἰμὴ στάδιον καταχρήσεων· ἤθελεν ἀνοιχθῇ εἰς τοὺς ὅσοι τῶν κατ' ἐπαρχίας δασοφυλάκων θελήσουσι νὰ ὠφεληθῶσι παρὰ τὴν θέλησιν βεβαίως τῶν προϊσταμένων αὐτῶν, τὰ δάση θέλουσιν ἐξακολουθῇ νὰ φθείρωνται καὶ οἱ δυστυχεῖς ποιμένες καὶ γεωργοὶ θέλουν στενοχωρεῖσθαι καὶ δυσκολεύεσθαι πολλάκις πρὸς μεγίστην ζημίαν των, ὅπου καὶ ὅταν ὁ νόμος δὲν ἀπαιτῇ. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ λαμβάνωνται τοιαῦτα μέτρα, ὅταν, τηρουμένων ἀκριβῶς τῶν διατάξεων τῶν κειμένων νόμων, δύνανται καὶ τὰ πυρποληθέντα ἢ ἀποφλοιωθέντα δάση ν' ἀποκατασταθῶσιν ἐκ νέου μὲ τὸν καιρὸν προφυλαττόμενα ἀπὸ τὰ ζῶα, καὶ ἡ κτηνοτροφία νὰ μὴ πάθῃ καιρίως δι' ὑπερβολικῶν καὶ παρανόμων περιορισμῶν; Ἂς φροντίσωσιν αἱ κατὰ νομοὺς ἁρμόδιαι ἀρχαὶ νὰ ἐκτελέσωσι κατὰ γράμμα τὰς μετὰ μεγίστης περισκέψεως νομοθετηθείσας διατάξεις τοῦ νόμου τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1836 περὶ βοσκῆς τῶν δασῶν, καὶ θέλομεν ἔχει πληρέστατα τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Ἀλλὰ δύναταί νὰ εἴπῃ τις, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ νόμου τούτου συνδέονται μὲ ἐκείνας τοῦ γενικοῦ περὶ τοποθετήσεως ποιμένων νόμου τοῦ 1836, καὶ ἐπειδὴ ὁ νόμος ἐκεῖνος δὲν ἐφηρμόσθη πανταχοῦ τοῦ Κράτους,

ἀλλὰ μόνον εἰς τινα μέρη τῆς Στερεᾶς, τὰ δὲ μέτρα περὶ συντηρήσεως τῶν δασῶν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἀπανταχοῦ, διότι τὰ δάση ὑπέπεσαν εἰς μεγίστας καταστροφάς. δὲν δύνανται εἰμὴ νὰ καταφύγωσιν αἱ ἀρχαὶ εἰς ἔκτακτα μέτρα. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι τὰ τοιαῦτα μέτρα ἦθελον εἶσθαι ἀναπόφευκτα, μήπως ἔπρεπε νὰ ληφθῶσι μόνον εἰς τὰς ὑπὸ τὴν διοικοδοσίαν τοῦ διαπαγείου Φθιώτιδος ἐπαρχίας καὶ οὐχὶ εἰς ὅλον τὸ Κράτος; Μή τυχὸν ἴσως εἴπωσί τινες, ὅ,τι εἶπον ἄλλοτε περὶ τῶν λιβαδίων, ὅτι εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῆς Στερεᾶς ὑπάρχουν μόνον ἐθνικὰ δάση καὶ ἀλλαχοῦ οὐδαμῶς; Μήπως ὡς τουρκικαὶ ἰδιοκτησίαι πρέπει νὰ θεωρηθῶσι μόνα τὰ λιμέρια τῶν ὀρεσιβίων ἐκείνων φρουρῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας κατὰ τὰς θαυβιρὰς ἡμέρας τῆς δουλείας τῆς Πατρίδος, τὰ ὁποῖα καὶ καθ' ὅναρ βλέποντες οἱ τύραννοι ἔφριττον, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλάδος δάση ἦσαν ἰδιοκτησία ἑλληνική; ἢ μήπως ἀπετουρκίσθησαν μόνον τὰ δάση ταῦτα, διότι ἐποτίσθησαν ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἡρώων τῆς ἐπαναστάσεως; Ἀλλ' εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο πάθημα ὑπέπεσον ὅλα τὰ ἑλληνικὰ δάση, καὶ δὲν δύνανται εἰμὴ ὅλα ὁμοιομόρφως νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰ κατὰ καιροὺς νομοθετούμενα καὶ λαμβανόμενα μέτρα.

Ἀνακεφαλαιῶν δὲ τὸν λόγον αὐτοῦ, παρατηρεῖ ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται διακήρυξις τῶν ἀρχῶν τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος δὲν δύναται εἰμὴ νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ στοιχειοῦσα εἰς τὸν ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου νόμον περὶ διοικήσεως τῶν δασῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν ὡς οὖσα ἐκτὸς ἐνεργείας, καὶ ὅτι πρὸς συντήρησιν τῶν ἀπανταχοῦ τοῦ Κράτους δασῶν καὶ ἀνανέωσιν τῶν κατὰ τόπους φθαρέντων μερῶν αὐτῶν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ κατὰ γράμμα ὁ προμνησθεὶς νόμος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1836. Ἂν δὲ ὁ νόμος οὗτος συνδυασμένος ὢν μὲ τὰς διατάξεις τοῦ μὴ καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους ἐφαρμοσθέντος ἑτέρου νόμου περὶ τοποθετήσεως τῶν ποιμνίων τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, τότε ἀνάγκη ἡ Κυβέρνησις νὰ φέρῃ νέον νόμον δυνάμενον νὰ ἐφαρμοσθῇ καθ' ὅλον τὸ Κράτος, διότι ἐξαιρέσεις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων προσβάλλουσι καὶ αὐτὸ τὸ Σύνταγμα.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τὸν λόγον, οὐδὲ νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ὑπομονὴν τῆς Βουλῆς, πεπεισμένος ἤδη εἰς μεγάλας δοκιμασίας. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ὅτι δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ ἀχανὲς στάδιον τῆς συζητήσεως λέγει, ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἐρμιονίδος δὲν τρέφει σκοποὺς κτηνοκτόνους, ὡς ἐνόμισαν

ὅτι τῷ ἀπέδωκεν ὁ βουλευτὴς Εὐρυτανίας. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορισθῶμεν εἰς ὄρια ὅλως δασονομικά, καὶ δὲν θὰ ἐξετάσῃ τὴν χρῆσιν, ἣν ἡ Κυβέρνησις ἔκαμεν ἐπὶ τῶν περισσευμάτων, ἐὰν τοιαῦτα ὑπάρχωσιν. Ἡ βελτίωσις τῆς διοικήσεως τῶν δασῶν εἶναι δύσκολος, καὶ δὲν θὰ ἐπιρρίψῃ κατὰ τοῦ ὑπουργείου τὴν ἀδικαιολόγητον μομφὴν διότι ἡ δασονομικὴ ὑπηρεσία δὲν ἐρίσκεται παρ' ἡμῖν ὡς ἐν Γερμανίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Δύω τάξεις κανόνων διέπουσι τὴν δασονομίαν· ἡ περιφρούρησις καὶ ἀνάπτυξις τῶν δασῶν, καὶ ἄλλη ἡ ἀναγομένη εἰς τὴν χρῆσιν καὶ κάρπωσίν των. Δυστυχῶς ὅμως τὸ πρῶτον μέρος, ἡ διατήρησις καὶ ἀνάπτυξις τῶν δασῶν, εἶναι καθόλου παρημελημένη, καὶ ὁ ὑπουργὸς δὲν μᾶς ἀπέδειξεν ὅτι δι' αὐτὸ κἂν τὸ μέρος, τὸ ἐξασφαλίζον τὸ παρὸν καὶ ἐγγυώμενον τὸ μέλλον, ἐλήφθη ἡ δέουσα πρόνοια· ἀπ' ἐναντίας οὐδὲν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνηργήθη. Τὰ δάση εἶναι τῷ ὄντι κεφάλαιον πολύτιμον, τοῦ ὁποίου μόνον τὸν τόκον πρέπει νὰ νεμώμεθα, τὸ δὲ κεφάλαιον εἶναι αἰώνιον καὶ ὀφείλομεν νὰ τὸ διατηρῶμεν. Ἂν εἰσέλθωμεν, κατὰ τὴν πρόκλησιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἐντὸς τοῦ γραφείου του, καὶ ἐξετάσωμεν τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πράξεις, εἶναι βέβαιος ὅτι δὲν θέλομεν εὕρει εἰμὴ πίνακας μισθοδοσίας τῶν δασονομικῶν ὑπαλλήλων καὶ διπλότυπα τῆς ξυλεύσεως, οὐδὲν δὲ ἐξ ἐκείνων τῶν μεγάλων καὶ προνοητικῶν μέτρων περὶ δασῶν. Ἡ ἀδιάκοπος ἀπασία καὶ ἐπενέργεια μεταθέσεων τοῦ προσωπικοῦ εἶναι ἀπόδειξις ὅτι μεγάλη ὠφέλεια ἐξ αὐτοῦ τοῦ κλάδου δὲν ἀπορρέει. Ὁ ζητῶν ἄδειαν γεωργὸς διὰ νὰ καταστιυάσῃ μίαν ἀκάρην καταστρέφει 2 ἢ 3 δένδρα· ἄλλος δὲ ζητῶν ἄδειαν διὰ 2,000 *φουρκιῶν* καταναλίσκει 200 περίπου δένδρα, καὶ διὰ φλοιὸν 1000 ὀκάδων ἀποφλοιοῦνται πολλάκις 150 δένδρα. Τί δὲ ἀπολαμβάνει τὸ δημόσιον; 40 λεπτά, 6 δραχμὰς ἢ 20 δραχμάς δι' ἑκάστην τῶν ἀδειῶν τούτων. Δὲν διατείεται ὅτι ὡς ἐκ θαύματος ὅλα τὰ τῆς δασονομίας δύνανται νὰ διορθωθῶσιν. Ἡ δασονομικὴ ὑπηρεσία εἶναι ἐπιστήμη, ἀπαιτεῖ χρόνον, αὐστηρὰν ἐπίβλεψιν, παιδαγωγίαν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλ' ἡ πλέον στοιχειώδης πρᾶξις εἶναι τὸ νὰ ὁριζηται μέρος δασικὸν εἰς ὑλοτομίαν. Τὰ δάση δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἐνιαύσιον διαχείρισιν ὡς ἡ γεωργία. Ὁ γεωργὸς ἀροῦ σπείρῃ, θερίζει μετ' ὀλίγον τὰ προϊόντα του· καλλιεργῶν δὲ, συλλέγει τοὺς καρποὺς του ἐντὸς τοῦ ἔτους. Ἀλλὰ τὰ δάση εἶναι ἔργον τοῦ χρόνου καὶ ἐνηλικιοῦνται εἰς 60—80 ἔτη. Ἡ διαχειριστικὴ μεθόδος, οὔτε αὕτη ὑπάρχει,

ξτις συνίστανται εἰς ὁρισμὸν περιφερίας 400 ἢ 500 στρεμμάτων, τὰ ὁποῖα ὑποβάλλονται εἰς περιοδικὴν κάρπωσιν, διατηρουμένων τῶν λοιπῶν ἀνεπάφων. Τὰ δὲ πρῶτα τμήματα τίθενται εὐθὺς εἰς ἀπαγόρευσιν, διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἀναφυὴ καὶ ἀναβλάστησις αὐτῶν. Μὴ νομίζετε ὅτι ὁμολογῶν τὰς δυσκολίας ταύτας, θέλει νὰ φέρῃ ἓν ἐπιχείρημα ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Συνέπεσε νὰ διέπῃ ἐπὶ ἑνδεκα μῆνας τὰ οἰκονομικά, πέποιθε δὲ ὅτι δὲν κατηνάλωσεν ἀτελῶς πρὸς τὸν τόπον τὸν χρόνον αὐτόν. Ἀλλ' ἀναγνωρίζει τὰς ἐλλείψεις του, καὶ δὲν τὸ καίρησεν οὐδέποτε νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὸν κλάδον τοῦτον ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητός του, ἐκτὸς παρασκευαστικῶν τινων ἔργων καὶ τῆς ἐπιχειρηθείσης δασογραφίας τῆς Πελοποννήσου, τὴν ὁποίαν ἀνέθεσεν εἰς δύο ἐπιστήμονας ἄνδρας. Τὸ ἔργον τοῦτο διακοπὲν πρὸς καιρόν, εἶχεν εὐχαρίστως ἀναπτύξῃ πρὸ μικροῦ. Εἶναι περιττὸν νὰ ἐπικαλῶμαι πάντοτε τὴν ἔλλειψιν νόμων ἐντὸς τῶν ὑπαρχόντων νόμων δύναται νὰ κανονισθῇ ἡ δασονομικὴ ὑπηρεσία. Ὅλαι αἱ ἀναγκαῖαι δασονομικαὶ ἀρχαὶ ὑπάρχουν, ἀρκεῖ νὰ συστηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ καλὴ διοίκησις τῶν δασῶν. Ὡς πρὸς τὴν διακήρυξιν τῶν ἀρχῶν τῆς φθιωτίδος ἔρχεται πολὺ ἀργὰ νὰ λαλήσῃ, διότι ἀνεπτύχθη ὑπὸ ὅλας τὰς φάσεις της, καὶ ὁ ἴδιος δὲ ὑπουργὸς ἔκρουσεν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἀνακλητήριον, ἐπειδὴ ὁμολογῶν ὅτι πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὡς τὴν ἐννοοῦμεν, εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι λέγει· «ἔχετε δίκαιον εἰς τὴν ἐπερώτησίν σας.» Τῷ ὄντι δὲ ἡ ἀπαγόρευσις δὲν πρέπει νὰ γίνηται παρὰ εἰς τοὺς τόπους τοὺς διατελοῦντας ὑπὸ ἀπαγόρευσιν ἕνεκα πυρκαϊᾶς ἢ ἄλλης αἰτίας, καὶ εὑρισκομένους εἰς νέαν φυσικὴν ἢ καλλιεργημένην ἀναβλάστησιν, ἀφοῦ προηγουμένως ὁρισθῶσι καὶ οὗτοι καὶ σημειωθῶσιν ἀκριβῶς διὰ τῶν νομίμων διατυπώσεων. Ἀλλ' ἡ γενομένη ἐπέκτασις διὰ τῆς φθιωτικῆς διατάξεως; εἶναι ὅλως παράνομος καὶ καταστρεπτική. Ὁποία ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν ἐπετοπίων ἀρχῶν, καὶ περιλαμβάνουσα ὅλην τὴν φθιώτιδα, συνδυαζομένη μὲ τὴν ἐγκύκλιον τῆς 4 Ὀκτωβρίου τοῦ 1858, ῥητῶς ἀναφερομένην ὑπὸ τῆς φθιωτικῆς διατάξεως, καθίσταται τῷ ὄντι κινδυνώδης. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν ἐγκύκλιον καὶ ἀναπτύξας αὐτήν, ἰδίως εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἐπαπειλεῖται ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν καὶ ἡ ἀνακύλησις τοῦ καλλιεργηθέντος δασοτόπου, κατέδειξεν ὁπόσον τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν δύνανται νὰ πάθωσιν. Ἐξακολούθησε δὲ λέγων, ὅτι ἔχει μέγα δίκαιον ὁ ὑπουργὸς ν' ἀποκρούσῃ τὴν μεμπτὴν διάταξιν, ὡς εὑρισκομένην

εἰς πλήρη ἀντίθεσιν μὲ τὰς προηγουμένας. Ὅταν ἐντὸς τοῦ κήπου μου εὑρίσκω ἐσπαρμένα παρ' ἄλλων, ἔχω βεβαίως πᾶν δικαίωμα ἀποζημιώσεως καὶ δύναμαι νὰ οἰκειοποιηθῶ τοὺς καρπούς. Ἀλλὰ μήπως τὰ μέρη, ὅπου γίνεται ἡ σπορά, εἶναι ἀριλονεικήτως τοῦ δημοσίου, καὶ διατάττει νὰ καταστρέφωνται πανταχοῦ τὰ εἰς τὰ δάση ἐσπαρμένα; ἢ μήπως ἡ τοιαύτη καταστροφὴ ἐμφαίνῃ διοικητικὴν ἐπιτυχίαν; Ἂν δὲ συνεδυάζοντο ἀμφότεραι αἱ διατάξεις, τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἡ καταστροφὴ ὅλων τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος, διὸ τὸ ὑπουργεῖον πρέπει νὰ εὐγνωμονῇ εἰς τοὺς ἀπευθύνοντας τὴν ἐπερώτησιν βουλευτὰς ὡς προλαβόντας τὰ δυστυχήματα ταῦτα. Εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι καὶ ἂν τὸν ἐμποδίσωμεν τὴν διατήρησιν τῶν δασῶν, καὶ νόμος περὶ τούτου ἂν δὲν ὑπῆρχεν, αὐτὸς πάλιν ἤθελεν ἐνεργήσει. Τοῦτο εἶναι εἶδος ἀντιστροφῆς, καὶ δὲν ἀνέχεται νὰ ἀποδοθῇ τοιαύτη μομφὴ εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἐπιβουλεύεται τὰ δάση, αὐτὸν τὸν στολισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως καὶ τὰ ὡραιότερα μνημεῖα τῆς καλλονῆς καὶ τῆς ἱστορίας της. Ὅλοι οἱ προαγορεύσαντες ῥήτορες ἰδίως περὶ διατηρήσεως τῶν δασῶν ὡμίλησαν, καὶ ὀφείλω ἀνέχεται νὰ περιάψῃ ὁ ὑπουργὸς εἰς τὸ μέτωπον τῆς Βουλῆς τὴν μομφὴν τῆς ἐπιβουλῆς τῶν δασῶν ὡς ὁ δασοφύλαξ διατυπώνει διὰ τοῦ πελέκεώς του ἓν σημεῖον ἐπὶ τοῦ δένδρου τοῦ προορισθέντος εἰς ἐκκοπήν. Ὄχι· ὅλοι ἐπιθυμοῦν τὴν διατήρησιν τῶν δασῶν, ὅλοι οἱ προαγορεύσαντες αὐτὸ εἶπον. Δὲν ἐπιτρέπεται δὲ εἰς κανένα οὔτε ἀπὸ τῆς ὑπουργικῆς ἕδρας, οὔτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου νὰ λέγῃ «ἐγὼ θὰ πράξω τοῦτο καὶ νόμος ἂν δὲν ὑπάρχῃ.» Παύων συμπεραίνει ὅτι δὲν ἔχομεν μὲν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωμεν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ν' ἀκυρώσῃ τὴν διάταξιν, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ τῷ συστήσωμεν νὰ διατάξῃ πρὸς διατήρησιν τῶν δασῶν καὶ πρὸς διάσωσιν τῶν δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων τῶν ποιμένων καὶ γεωργῶν τὴν πλήρη τοῦ νόμου ἐφαρμογήν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι ἡ τακτοποίησις τῆς διοικήσεως τῶν δασῶν καὶ ἡ προφύλαξις αὐτῶν ἐκ τῶν ζημιῶν τῆς ὑλοτομίας δὲν εἶναι ἔργον τυχαῖον καὶ ἀποβαίνει μάλιστα ἄδυνατος μὲ τὴν ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν, διότι συγχωρεῖ τὴν ὑλοτομίαν καὶ ἀκολούθως τὴν ὑποβάλλει εἰς ἀναίρεσιν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ πίπτωσι πρῶτον τὰ δένδρα ὑπὸ τὸν πέλεκυν καὶ μετὰ ταῦτα νὰ καταδιώκωμεν τὴν πρᾶξιν· πρέπει νὰ μένωμεν ἀπρόσβλητα καὶ ὀρθά, καὶ νὰ ὁρίσωμεν ἐκ τῶν πλατέρων ποίκ

ξύλα ὑπόκεινται εἰς τοῦτο, νὰ θέσωμεν δὲ καὶ γενικοὺς κανόνας ἀφορῶντας τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι, ὡς εἶπεν, ἔργον τυχαῖον, καὶ διὰ τὴν σύνταξιν νόμου τοιούτου ἀπαιτοῦνται ἄνθρωποι μεγάλης εἰδικότητος καὶ ἀξίας. Αὗται εἶναι αἱ δυσκολίαι, τὰς ὁποίας βεβαίως ἀναγνωρίζει, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἐφαρμογὴν μέτρων τινῶν προφανῶς ἀναγκαίων ἀπήντησε πολλὰς δυσχερείας. Ἐνταῦθα ὅμως δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ δασῶν ἀναμφισβητήτως ἀνηκόντων εἰς τὸ δημόσιον, καὶ τὰ τοιαῦτα δάση δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις ἢ νὰ τὰ προφυλάξῃ κατὰ πᾶσης βλάβης, ὡς καὶ ὑπάρχει περὶ τούτου νόμος, προσέθηκε δὲ ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν, ὅτι καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε νόμος, ἦτον χρέος του νὰ τὰ προφυλάξῃ. Δὲν ἦλθε δὲ εἰς τὸ βῆμα, ὡς εἶπεν ὁ βουλευτὴς Πανεπιστημίου, διὰ νὰ κρούσῃ τὸ ἀνακλητήριον, διότι πολὺ πρὶν γίνῃ ἡ ἐπερώτησις καὶ ἅμα περιῆλθεν εἰς γνῶσιν του ἡ διακήρυξις τῶν ἀρχῶν φθιώτιδος, διέταξε τὰ δέοντα περὶ τούτου, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ περὶ ἧς πρόκειται διάταξις εἶναι εἰς ἐνέργειαν π.ὸ πολλοῦ χρόνου. Ἐνόησε δὲ καὶ ἐννοεῖ τὸ ὑπουργεῖον, ὅτι αἱπὶ δασῶν καθαρῶς ἐθνικῶν, κειμένων ἢ ἀπηφλοιωθέντων καὶ εὑρισκομένων εἰς ἀναβλάστησιν ἀπαγορεύεται ἡ σπορὰ καὶ ἡ βοσκή.»

Τοιαύτην λοιπὸν ἐξήγησιν ἔδωκεν ἐκ πρώτης ἀρχῆς εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος διακήρυξιν, ὥστε πᾶσα συζήτησις ἄλλη εἶναι περιττή.

Ἐπέρεσεν ἄλλος, ὅτι δὲν εἶναι διόλου σύμφωνος μετὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅστις νομίζει ὅτι διὰ τῆς ἁπλῆς ἐξηγήσεώς του δύναται νὰ διορθωθῇ ἓν κακόν, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὅτι εἶναι κακὸν καὶ κατὰ τύπον. Δὲν ἀναγνωρίζει εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἢ τοὺς ὑπ' αὐτὴν ὑπαλλήλους ὅτι δύνανται νὰ παρεκβαίνωσι τῆς ὑπαρχούσης διαδικασίας καὶ νὰ ὁρίζωσιν ἄλλην ὡς ἤθελον αὐτοὶ τὴν ἐγκρίνει. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, ἡ διακήρυξις τῶν ἀρχῶν φθιώτιδος φέρει καὶ διατάξεις, τὰς ὁποίας δὲν ἐμπεριέχει ὁ νόμος τοῦ 1836. Ὁ νόμος οὗτος δὲν ἀπαγορεύει τὴν βοσκὴν τῶν δασῶν, καθ' ὅσον οὐδὲ βλάβη δύναται νὰ γίνῃ εἰς τὰ δάση ἐκ τῆς περιβοσκήσεως μικρῶν ζώων. Ἀπαγορεύει δὲ μόνον μέρη τινά, ὅπου φυσικῶς τὰ ζῶα δύνανται νὰ φέρωσι βλάβην. Ἀλλὰ διὰ τῆς γενικότητος τῆς ἐγκυκλίου, διὰ τῆς καθολικῆς ἀπαγορεύσεως ἣν καινοτομοῦσιν αἱ ἀρχαὶ τῆς φθιώτιδος, ἐπαναστατοῦν κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος νόμου. Περιπλέον θεσπίζει ὁ νόμος, ὅτι ὁσάκις γίνεται ἀπαγόρευσις βοσκῆς, πρέπει νὰ γίνεται συνεννοήσει τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διανομὴν

ἀρχῶν, καὶ ἀπαιτεῖ μάλιστα νὰ μεταβαίνωσιν ἐπιτοπίως καὶ σημειῶσι τὰ ἀπαγορευόμενα μέρη. Ὁ νόμος λοιπὸν ἐπρονόησεν ἐπαξίως τὰ πάντα. Ἀλλ' ἤδη ἡ διακήρυξις αὕτη εἰς χεῖρας τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπιβλεψιν τῶν δασῶν δὲν θέλει φέρει ἄλλο ἢ τὸ νὰ φορολογῶσιν ἐπαχθῶς τοὺς κατοίκους. Καὶ ἐν πρώτοις εἶναι ἀλυσιτελὴς ὁ τρόπος τῆς ὑημοσιότητος τῆς ἐγκυκλίου ταύτης, διότι, ὡς ὁρίζεται, οἱ χωρικοὶ ἀδύνατον εἶναι νὰ γνωρίσουν τὰς διατάξεις αὐτῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐγκύκλιος ἀπαγορεύει ὅ,τι ὁ νόμος συγχωρεῖ, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἐπιβλαψιν θέλουν ἀρίνει τοὺς κατοίκους νὰ σπείρωσιν ἢ νὰ βόσκουν, καὶ ἔπειτα θέλουν τοῖς λέγει· «ἢ δίδετε τόσα ἢ θέλετε καταδιωχθῇ.» Ἂν λοιπὸν ἡ Βουλὴ συμμερίζηται ὅτι ἡ λεγομένη αὕτη ἐγκύκλιος ἡ διακήρυξις ἀντιβαίνει εἰς τὸν νόμον, ἔπρεπε νὰ θεωρήσῃ ὡς ὑποδίκους τοὺς ἐκδόντας αὐτήν. Μία τις ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τοῦ νόμου αὐτὸ ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὸ ἀποτέλεσμα πρὸς παραδειγματισμόν, διότι ὁ νόμος δὲν κεῖται διὰ νὰ κοιμᾶται. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐλπίζει τοὐλάχιστον ὅτι ὁ ὑπουργὸς θέλει διατάξει ὅλως διόλου τὴν τῆς ἐγκυκλίου ἀκύρωσιν, καὶ τὴν ἰδέαν ταύτην ὑποστηρίζει.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι ἂν οἱ κύριοι βουλευταὶ ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ ἀναγνώσωσι τὸν ὀγκώδη φάκελλον τῶν ἀναφορῶν, ὅσας αἱ ναυτικαὶ τάξεις ὑπέβαλον ἐπανειλημμένως περὶ δασῶν, ἤθελον ἴδει ὅτι καὶ ἄλλη τάξις ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς διατηρήσεώς των, ἡ τάξις τῶν ναυτιλλομένων καὶ ποντοπόρων. Ἑπομένως δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκπλαγῇ ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Εὐρυτανίας, ἂν οἱ ποντοπόροι οὗτοι τοῦ Κράτους μεριμνῶσι δι' ἓν τῶν πρωτίστων συμφερόντων τῆς ναυτιλίας. Τὸ κατ' αὐτόν, δὲν ἤθελε βεβαίως λυπηθῇ ἂν ἔβλεπεν ὅτι οἱ ὑπουργοὶ σταματῶσιν ἐπὶ μικρὸν ἐν μέσῳ τῆς θριαμβευτικῆς πορείας των διὰ νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ἐπεθύμει νὰ ἔρχεται ἡ ἥττα ἐπὶ ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα νὰ φέρωσιν ἠθικὰς συνεπείας καὶ πλήρη εὐχαρίστησιν εἰς τοὺς νικητάς. Ὅταν ὅμως βλέπωσιν ὅτι μία τις διάταξις ὡς ἡ προκειμένη πληγόνει τὰ συμφέροντα τόπου τινός, καὶ ἔρχεται θαρραλέως ὁ ὑπουργὸς καὶ λέγει ὅτι ἡ ἐγκύκλιος δὲν εἶναι σαφής, ἀλλ' ὀφείλει καὶ νὰ διατηρήσῃ τὰ δάση, τότε βεβαίως πρέπει νὰ εἴπωμεν ἀνάλογον πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος διεξαγωγήν. Ἐνταῦθα δὲ τρεῖς ἐπροτάθησαν γνῶμαι· ἡ τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας εἰπόντος, ὅτι ἡ ἐγκύκλιος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀνιφάριμοστος ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν νόμον· ἡ τοῦ

ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν βεβαιώσαντος ὅτι διέταξεν ἤδη περὶ τούτου· καὶ ἡ τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου, προτείναντος νὰ διατάξῃ ὁ ὑπουργὸς τὴν παντελῆ τῆς ἐγκυκλίου ἀκύρωσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκ πυρκαϊᾶς καταστροφὴ τῶν δασῶν δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς κακὴν θέλησιν, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ μετριωτέρα γνώμη, ἡ γνώμη δηλονότι τοῦ ὑπουργοῦ, ἥτις ἄλλως συνᾴδει μὲ τὴν τοῦ βουλευτοῦ Κύρτανίας. Καὶ ὁμολογεῖ μὲν ὅτι ἡ ἀνάκλησις τῆς ἐγκυκλίου ἤθελε φέρει νίκην μεγάλην, ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἀπεκδυόμενον πάσης πολιτικῆς τάσεως δὲν ἀποτελεῖ τοιαύτην λύσιν. Ἀφοῦ δὲ ἡ διατήρησις τῶν δασῶν εἶναι συμφέρον πολύτιμον διὰ τὴν ἐθνικὴν ναυτιλίαν, ἀφοῦ ὁ ὑπουργὸς λέγει ὅτι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου δὲν ὀπισθοδρομεῖ παντελῶς, καὶ τελευταῖον ὁμολογεῖ ἐπισήμως ὅτι ἡ ἐγκύκλιος δὲν ἐννοεῖ εἰμὴ τὰ ἐθνικὰ δάση, ἐκ τῆς ὁμολογίας ταύτης ἕπεται ὅτι κανὲν συμφέρον ἀτομικὸν δὲν προσβάλλεται, καὶ διὰ τοὺς λόγους τούτους δέχεται τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργοῦ, εἰπόντος καθαρῶς ὅτι ἡ ἐγκύκλιος ἀφορᾷ τὰ ἐθνικὰ δάση.

Ἄλλος δέ τις παρετήρησεν, ὅτι, κατὰ τὸν νόμον, τὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις ἐκδίδει μόνος ὁ δήμαρχος. ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἕπεται ὅτι ὁ νομάρχης, ὁ ἐντολοδόχος τῆς ἀνωτάτης ἐξουσίας, στερεῖται τοῦ δικαιώματος τούτου ὅταν πρόκειται περὶ ἀντικειμένου ἀφορῶντος ὁλόκληρον τὸν νομόν. Ἀλλ' ὁ δασάρχης, πολλῷ δὲ μᾶλλον ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος εἶναι ὅλως ἀλλότριοι τοιούτων ἀστυνομικῶν διατάξεων, καὶ ὁ νομάρχης δὲ αὐτὸς δύναται νὰ ἐκδώσῃ διατάξεις περὶ δασῶν μόνον δυνάμει τοῦ καθήκοντος, ὅπερ ἔχει ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἐπιτηρήσεως αὐτῶν κατ' αἴτησιν τοῦ ἀρμοδίου δασάρχου, καὶ ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργείου. Ὁ νόμος ἀναθεὶς εἰς ἕνα μόνον ὑπάλληλον τὴν ἔκδοσιν ἀστυνομικῶν διατάξεων, εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπαιτουμένην ταχύτητα, ἐνέργειαν καὶ εὐθύνην εἰς τὰς διοικητικὰς ὑποθέσεις, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν. Ταῦτα δὲ δὲν ἀπαντῶνται εἰς πολυμελῆ συμβούλια, διότι αὐτὰ φέρουν βραδύτητας εἰς τὰς ἀποφάσεις καὶ τὴν ἐκτέλεσιν, ἐνῷ συγχρόνως διαμερίζεται καὶ ἡ εὐθύνη. Ἀλλὰ δύναταί τις νὰ ἐρωτήσῃ, τί βλάπτει ἂν ὡς ἐκ περισσοῦ συνυπέγραψαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος διακήρυξιν καὶ δύω οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἵνα δώσωσι πλείονα εἰς αὐτὴν βαρύτητα; Ἀπαντᾷ ὅτι βλάπτει, διότι δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀπαραιτήτως ἀναγκαία ἡ ὑπογραφή των, καὶ ἐνῷ ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως αἱ ἀφορῶσαι ἀρχαὶ συνεφώνησαν, δύνανται νὰ διαφωνήσωσιν εἰς

ἄλλο τι οἰκονομικὸν μέτρον, καὶ οὕτω νὰ ματαιωθῇ ἡ ἐνέργειά του. Τὴν διακήρυξιν λοιπὸν ταύτην θεωρεῖ κακῶς ἔχουσαν καὶ παράτυπον. Ἐκτὸς δὲ τούτου, πᾶσα ἀστυνομικὴ διάταξις θέτει καὶ προθεσμίαν, μετὰ παρέλευσιν τῆς ὁποίας ἐπέρχεται ἡ ποινὴ τῆς παραβάσεως. Διὰ τῆς ἐγκυκλίου ὅμως ταύτης δὲν δίδεται οὔτε προθεσμία, τὸ ὁποῖον εἶναι τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐπισφαλές, καθ' ὅσον δύνανται τινες νὰ εἶναι τοποθετημένοι δυνάμει διαταγῆς εἰς μέρος, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἀστυνομικῆς διατάξεως ἀπαγορεύεται. Ἐκτὸς τούτου ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ μεταβαίνῃ ἡ ἁρμοδία ἀρχὴ καὶ ὁρίζῃ ἐπιτοπίως τὰ ἀπαγορευόμενα μέρη, ὅπερ δὲν ἐγένετο. Ἡ διάταξις λοιπὸν ὡς παρουσιάζεται εἶναι παράνομος. Δὲν δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ οὔτε ἐγκύκλιος, διότι δὲν ἔχει οὐδὲν συστατικὸν ἐγκυκλίου. Μᾶς ἐξήγησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἔχει αὐτὴ ἄλλην ἔννοιαν ἢ τὴν τοῦ νόμου, ἀλλ' ὅταν ὅλοι ἡμεῖς δὲν τὴν ἐνοήσαμεν οὕτω, τί πρέπει νὰ περιμένωμεν ἀπὸ γεωργοὺς καὶ ποιμένας; εἶπον τινὲς, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἔγραψεν ἤδη εἰς τὰς ἀρχὰς ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελοῦν τὴν ἐγκύκλιον σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, ἀλλὰ πρὸς ἄρσιν πάσης πλάνης πρέπει νὰ διαταχθῶσιν αἱ ἀρχαὶ νὰ κάμουν τὴν ἐξήγησιν ταύτην καὶ εἰς τοὺς κατοίκους, καὶ νὰ σημειώσωσι κατὰ τὸν νόμον καὶ ὅλας τὰς ἀπαγορευομένας θέσεις.

Κλεισθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐπαναλαμβάνων τὴν ὁριστικὴν αὐτοῦ ἐξήγησιν, εἶπεν, αὐτὴ διέταξε τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἐγκύκλιον ὅπως τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἐνόησεν· ὅτι δηλαδὴ ἐπὶ δασῶν καθαρῶς ἐθνικῶν, καέντων ἢ ἀποφλοιωθέντων καὶ εὑρισκομένων εἰς ἀναβλάστησιν ἀπαγορεύεται ἡ σπορὰ καὶ ἡ βόσκη, σύμφωνα μὲ τὸν νόμον καὶ τὰς περὶ τούτου ἐγκυκλίους τοῦ ὑπουργείου.»

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀνακεφαλαιώσας τὰ λεχθέντα, ἐξέθηκεν, ὅτι ἐκ τῶν ἀγορευτέων ὅλων προκύπτει διατυπούμενος ὁ ἑξῆς χαρακτηρισμὸς· «ὅτι δηλαδὴ ἡ διακήρυξις τῶν ἀρχῶν ἐπιθυμητὸν μὲν διὰ τὸ ἀόριστον αὐτῆς καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν εἶναι διατετυπωμένη, παρουσιάζεται πρὸς τὸν νόμον ἀσυμβίβαστος.»

Ἐνταῦθα δὲ τινῶν ἀποδεχομένων τὸ θέμα τοῦτο, ὡς ἐξαγόμενον τῆς ὅλης συζητήσεως, ἄλλων δὲ ἀποκρουόντων αὐτὸ, καὶ παρατεινομένων τῶν ἀντιρρήσεων, ὁ πρόεδρος κατέλιπε τὴν ἔδραν εἰς τὸν πρεσβύτερον τῶν βουλευτῶν Κ. Σαγρέδον, καὶ προσελθὼν εἰς τὸ βῆμα ἐξέθηκεν, ὅτι δὲν ἔγεινε σήμερον

πρώτων ἡ ἐπερώτησις, ἥτις μᾶς ἐπασχολεῖ. Πρὸ ἡμερῶν ἤδη ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Ἐρμιονίδος ἀνέγνω διακήρυξιν τινα τῶν ἐν Φθιώτιδι ἀρχῶν, καὶ ἐζήτησε νὰ προκληθῇ ἡ προσοχὴ τῆ Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ἰδιοτύπου τούτου ἐγγράφου καὶ νὰ προσέλθῃ ἐπὶ τούτῳ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, καθ' ὅσον τὸ ἔγγραφον ἐξεδόθη καὶ ὑπὸ ὑπαλλήλων τοῦ κλάδου του. Ἀλλ' ἂν τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων του, πταίει διὰ τοῦτο ὁ ὑπουργός; Ἐσφαλεν αὐτὸς διὰ τὴν πρᾶξίν των ταύτην; Τί δὲ εἶναι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διακήρυξις; Δὲν εἶναι, ὡς εἶπεν, ἔγγραφον ὅλως ἰδιότροπον καὶ ἰδιότυπον; α) διότι εἰς οὐδένα νόμον ἐκ τῶν κειμένων δὲν βλέπει ὅτι ὁ νομάρχης, δασάρχης καὶ ἔφορος δύνανται νὰ συνεννοηθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκδώσωσι τοιαύτας ἀγροτικὰς διαταξεις, καὶ αὕτη εἶναι ἡ πρώτη τοῦ νόμου παράβασις· β) διότι συνέρχονται καὶ νομοθετοῦσι δι' ὁλόκληρον τριετίαν — ἄλλο καὶ τοῦτο πρωτοφανὲς ἔργον — καὶ τί νομοθετοῦσιν; Ἀπαγορεύουν τὴν εἰς τὰ δάση ἀορίστως περιφορὰν τῶν κοιμενίων! Καὶ τίς λοιπὸν δὲν συμφωνεῖ μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι ἀλλόκοτον; Ἐὰν ὑπάρχῃ εὐγενὴς στιγμὴ, καθ' ἣν δύνασθε νὰ ἐκπληρώσητε τὸ καθῆκόν σας, εἶναι ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν ζητεῖται ἡ ἔκρασις τοῦ πρὸς τοὺς νόμους σεβασμοῦ, σεβασμοῦ ὅστις ὑπεδείχθη καὶ ἐξεπληρώθη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ παραγγείλαντος τὰ δέοντα. Ἤδη κατὰ τί ἐνέχεται ὁ ὑπουργός; Ἔχει ἀλληλεγγύην τινὰ μετὰ τῶν ὑπαλλήλων οὓς οὔτε διέταξε νὰ πράξωσιν ὅ,τι ἔπραξαν, οὔτε ἀπεδέχθη τὸ πραχθὲν, ἀπεναντίας μάλιστα τὸ ἐκάκισε. Ἡ ὑπουργικὴ εὐθύνη λαμβάνει γένεσιν διὰ τὰς πράξεις μόνον τὰς κατὰ παραγγελίαν γενομένας, ἢ τὰς ἀποδεχθείσας ῥητῶς ἢ σιωπηλῶς, καὶ ἐδῶ οὔτε παραγγελίαν ἔχομεν οὔτε ἀποδοχὴν, ἀλλὰ ῥητὴν μάλιστα ἀποδοκιμασίαν τοῦ ὑπουργοῦ.

Ἐνταῦθα τῆς Βουλῆς ἐπιφωνούσης, κατὰ πρόκλησιν τοῦ Κ. προέδρου, ὅτι ὁ ὑπουργὸς κατ' οὐδὲν ἐνέχεται, ἐσυμπέρανεν ὁ πρόεδρος ὅτι διὰ τὰ λεχθέντα φρονεῖ ὅτι καλῶς ἐτέθη παρ' αὐτοῦ τὸ ζήτημα.

Ἀντεῖπεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ὡς τίθεται τὸ θέμα, δὲν εἶναι παρὰ μομφὴ, διότι ὁ ὑπουργὸς θεωρεῖται ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τῶν ὑπαλλήλων του. Μετὰ τὴν ἐξήγησιν λοιπὸν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἐπαναλημμένως περὶ τῆς ἐγκυκλίου, καὶ τὴν βεβαίωσιν ὅτι διέταξε τὰ δέοντα περὶ ταύτης, τὸ νὰ ἐπιμείνῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἀνωτέρω λύσιν σημαίνει ὅτι θέλει νὰ ῥίψῃ μομφὴν κατὰ τοῦ ὑπουργείου, καὶ δύναται νὰ τὸ πράξῃ, ἂν θέλῃ. Ἂν τοὐναντίον, ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ εἴπῃ, ὅτι ἀρκεῖται εἰς τὰς ἐξηγήσεις τοῦ ὑπουργοῦ.

Τελευταῖον, παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος βουλευτὴς ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶναι ἡ ἐξακολούθησις ἐπὶ τοῦ θέματος, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 5 Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος

Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Ὁ προεδρεύσας πρεσβύτερος

Ι. Σαγρίδος,

Οἱ Γραμματεῖς

Γρ. Μανούσος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

« Σήμερον τὴν 1 Μαρτίου 1860 ἐ ερνίσθη εἰς τὴν Βουλὴν ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος Εὐαγγέλης Κοντογιάννης, καὶ ὥρισεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ἀκόλουθον ὅρκον κατὰ τὸ ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος.

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντα μου. »

Συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Προέδρου, τοῦ ὁρκισθέντος καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ Πρόεδρος

Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς

Γρ. Μανούσος,

Χ. Α. Χρηστόπουλος,

Ὁ ὁρκισθεὶς

Εὐαγγέλης Κοντογιάννης,

Ὁ Ἱερεὺς

Ν. Μούρτινος. »

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΓ'.

Τῆς 2 Μαρτίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθη τὸ τελευταῖον μέρος τῶν πρακτικῶν τῆς προτεραίας, ἐν ᾧ

περιέχεται τὸ συμπέρασμα τῆς συνεδριάσεως καὶ ἐπικυρώθη.

Προσελθὼν ὁ ἄρτι ἐμφανισθεὶς βουλευτὴς Ἐπιδ. Δημητρᾶς Ν. Παπαμιχαλόπουλος, ἔδοσε τὸν ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον κατὰ τὸ ἐν τέλει τῆς συζητήσεως προσαρτώμενον τῆς ἀρκολοσίας πρωτόκολλον.

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ πρόεδρος τοῦ Σώματος ἐξέθηκεν, ὅτι πάντες γνωρίζουσι τὰ διατρέξαντα κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν. Πρὸς γνωριζόντας ἐπομένως αὐτὰ δὲν ἔρχεται βεβαίως νὰ τὰ ὑπομνήσῃ, ἀλλ' αἰσθανόμενος ἓν καθῆκον πρὸς ἑαυτὸν, ἔρχεται τοῦτο νὰ ἐκπληρώσῃ, μὴ δυνηθεὶς νὰ τὸ πράξῃ κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν. Ποῖον εἶναι τοῦ Προέδρου τὸ καθῆκον γνωρίζετε πάντες κρεῖττον αὐτοῦ. Ὁ Πρόεδρος ἀνακεφαλαιῶν τὰ λεχθέντα ὡς ἀντελήφθη αὐτῶν, θέτει τὸ ζήτημα ὡς προκύπτει ἐκ τῆς συζητήσεως. Ἡ συζήτησις ἦτο χθὲς καθαρὰ καὶ ἐξ αὐτῆς ἓν πρεκύψεν ἐξαγόμενον. Εἰς τὸ ζήτημα δὲν ἀπεδόθη μηδόλως πολιτικὸς χαρακτὴρ, ἀλλὰ περιωρίζετο ἡ συζήτησις εἰς τὴν ἁπλῆν ἐκτίμησιν ἐγγράφου, ὅπερ ἐπετιμήθη καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ, βεβαιώσαντος ὑμᾶς ὅτι καὶ πρὶν τῷ ἀπευθυνθῇ ἡ ἐπερώτησις, εἶχε διατάξει τὰς ἐκδούσας αὐτὸ ἀρχὰς νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὸν νόμον. Εἰς τοῦτο περιεστράφη ἡ συζήτησις, αὐτὸς δὲ ἔθεσε τὸ ζήτημα, ἀφ' οὗ παρεκάλεσε προηγουμένως τὴν Βουλὴν νὰ εἴπῃ ποῖον ἀποδίδει εἰς τὸ ζήτημα χαρακτῆρα, καὶ αὕτη ἐξεφράσθη ὅτι ὁ ὑπουργὸς οὐδόλως εὐθύνεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Αὐτὸς λοιπὸν ὤφειλε νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα, εἰς δὲ τὴν Βουλὴν ἀπέκειτο νὰ τὸ κρίνῃ καὶ νὰ τὸ παραδεχθῇ ἢ νὰ τὸ μεταῤῥυθμίσῃ, ἡ δὲ μεταῤῥύθμισίς του, ὁπωσδήποτε ἂν ἐγίνετο, μηδόλως ἠδύνατο νὰ τὸν πικράνῃ, καθ' ὅσον ὁ ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης ἕδρας τοῦ Προέδρου καθήμενος ὡς ἄνθρωπος καὶ αὐτὸς δὲν δύναται νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὸν περιεβλημένον μὲ τὸ ἀλάνθαστον. Ἀλλ' αἴφνης, ἀπαίσιός πις ἔκφρασις ἔπληξε τὰς ἀκοάς του· ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀπὸ ἀγενῆ βεβαίως ἐξελθοῦσα χείλη, ἀπέδιδεν εἰς αὐτὸν ἐπιβουλήν· ἡ ἐπιβουλὴ εἶναι ἰδία εἰς τοὺς ἀνάνδρους χαρακτῆρας, οὓς ἀποστρέφεται καὶ περιφρονεῖ.

Πολλῶν δὲ ζητούντων νὰ κατονομάσῃ τὸ πρόσωπον, ἵνα μὴ μένῃ ἀμφίβολος ἡ μομφὴ, ὁ ἀγορεύων παρατηρήσας ὅτι ὑπῆρχον πολλοὶ παρόντες εἰς τὴν χθεσινὴν συζήτησιν, ἐξηκολούθησε λέγων, ὅτι ἀμφισβητήθη οὕτως ἡ εἰλικρίνειά του καὶ τῷ ἐγένετο σκληρὰ ἀδικία, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν πιστεύει ὅτι ἀνέχεται, καθ'

ὅσον, ἀφότου ἔχει τὴν τιμὴν νὰ προεδρεύῃ τοῦ Σώματος, οὐδεὶς δύναται νὰ τῷ ἀποδώσῃ ἐλλείψιν εἰλικρινείας. Ἐκ τούτου λοιπὸν ὁρμώμενος, ἀφεὶς χθὲς τὴν ἕδραν, ἠναγκάσθη νὰ διαλογήσῃ τὴν εἰλικρίνειαν, μεθ' ἧς ἐνήργησεν ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, καὶ νομίζει ὅτι δὲν ἀφῆκεν οὐδὲν χάσμα. Ἂν ἡ πλειονοψηφία τοῦ Σώματος δὲν ἦτον εὐχαριστημένη ἐκ τοῦ θέματος, αὐτὸς οὐδόλως ἐδύνατο νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν παραδοχὴν θέματος ἄλλου, καθόσον μάλιστα ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θέματος ἄλλου, καθόσον μάλιστα ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπεδοκίμασε τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος γενόμενα, καὶ ἡ ἀπόφασις ἡ Βουλὴ ὅτι ἀρκουμένη εἰς τὰ λεχθέντα, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ἐπῆνεγκεν ἕτερος, ὅτι ἀνῆκε εἰς τὴν ὁμάδα ἐκείνην, ἥτις χθὲς δὲν ἐνέκρινε τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλ' οὔτε δύναται νὰ συμφωνήσῃ ἐντελῶς καὶ μὲ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἔθεσεν ὁ προαγορεύσας πρόεδρος. Περὶ τὰ τέλη τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως ἔλαβε τὸν λόγον οὐχὶ μὲ τὴν ἰδέαν νὰ διαχύσῃ φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὕρεσιν διεξαγωγῆς αὐτοῦ. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι κατὰ τὴν πολύωρον χθεσινὴν συζήτησιν ἐλησμονήθη ἐντελῶς ἡ ἰδέα τῆς χρησιμότητος τῶν δασῶν καὶ εἰς τὴν ναυτιλίαν διὰ τῆς ὑλοτομίας ναυπηγησίμου ξυλείας, ἐξ ὅσων δ' ἐρρέθησαν νομίζει ὅτι δύω ἀναφάνησαν γνῶμαι· ἡ τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς διακηρύξεως ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν καλῶς ἐννοουμένων δασῶν, καὶ ἡ γνώμη αὕτη νομίζει ὅτι εὗρεν ἠχὼ παρὰ τοῖς πλείστοις ἐξ ἡμῶν, καὶ ταύτην ὑπεστήριξε καὶ αὐτὸς, ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δ' ἐβεβαίωσε τὴν Βουλὴν, ὅτι οὕτως ἐνόησε καὶ αὐτὸς τὸ ζήτημα καὶ τοιαύτας ἐξέδωκε διαταγὰς πρὸς τὰς ἀρχὰς Φθιώτιδος καὶ πρὶν ἡ τῷ ἀπευθυνθῇ ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ἐπερώτησις. Ἐνόμισε δὲ ὅτι ἐπὶ ζητήματος γυμνοῦ πάσης πολιτικῆς τάσεως καὶ ἀφορῶντος ἱερὰ ἐπαρχιακὰ συμφέροντα, ἐπὶ ζητήματος σχέσιν ἔχοντος καὶ μὲ τὴν ναυτιλίαν τοῦ ἔθνους, τὴν τοσοῦτον ἀναγκαίαν καὶ παραγωγικὴν, ἐνόμισε, λέγει, ὅτι ἐπὶ ζητήματος τοιούτου ἦτο δυνατὸν νὰ ταὐτισθῇ ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς. Δευτέρα γνώμη ὑπῆρξεν ἡ τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου, ζητοῦντος τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἐγκυκλίου ὡς παρανόμου, μεθ' ἧς δὲν συνεφώνησεν οὗτος, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ προτείναντος τὴν γνώμην αὐτὴν, ὅτι δὲν ἐνόησε καλῶς τὸ ζήτημα, ἀλλ' αὐτὸς νομίζει ὅτι καλῶς ἀντελήφθη αὐτοῦ, ὑποθ.των ὅτι ἡ ἐγκύκλιος ἀφορᾷ τὰ καίνια μέρη, τὰ

ὁποῖα παύουσι τοῦ νὰ εἶναι δάση, ὁ δὲ ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι οὐδεμία ἀπόφασις θέλει τὸν ἀναγκάσει ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν δασῶν, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ προστάτης καὶ ἐπιτηρητὴς τῆς δημοσίου περιουσίας, καὶ διεσάφησεν ὅτι ἐννοεῖ τὴν ἐγκύκλιον περιοριζομένην καθαρῶς ἐντὸς τῶν ἐθνικῶν δασῶν, τ.νὲς δὲ προσέθηκαν, ὅτι πρέπει καὶ νὰ ὁρισθῶσι τὰ δάση αὐτά. Τὴν ἰδέαν ταύτην τοῦ ὑπουργοῦ οὐδεὶς βεβαίως δύναται ν' ἀντικρούσῃ καὶ τὴν ἰδέαν ταύτην ὑπεστήριξε καὶ αὐτός. Ἀλλ' ὁ Πρόεδρος μετά τινα λεχθέντα ἔθεσε τὸ ζήτημα, περιορισθεὶς, κακῶς κατ' αὐτόν, εἰς μόνην τὴν γνώμην τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου, καὶ διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς πεποιθήσεώς του, ἠναγκάσθη, παραιτήσας τὴν ἕδραν, νὰ ἐκχύσῃ τὴν εὐγλωττίαν του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἰδέας του.

Ἐπανερχόμενος λοιπὸν ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος, νομίζει ὅτι μετὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ διασάφησιν, δύνανται νὰ συγκεντρωθῶσιν αἱ διάφοροι γνῶμαι, ν' ἀντιπροσωπευθῶσι δὲ καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ συμφέροντα, καὶ νὰ δοθῇ εἰς τὸ ζήτημα λύσις τις ἀξιοπρεπὴς, παραδεχομένης τῆς Βουλῆς τὸ ἐπόμενον θέμα, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ ἀπαιτησις περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ὁρίων τῶν δασῶν ἱκανοποιεῖται καὶ πᾶσα ἰδέα καταπατήσεως ἰδιωτικοῦ δικαιώματος ἀπομακρύνεται· « Ἡ Βουλὴ ἀκούσασα τὰς ἐξηγήσεις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, διαβεβαιοῦντος ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς διακηρύξεως δὲν ἐννοεῖται εἰμὴ ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν δασῶν καὶ δασοτόπων, τῶν καέντων ἢ ἀπορλιωθέντων καὶ εἰς ἀναβλάστησιν εὑρισκομένων, καὶ ὅτι ἐδόθησαν ἤδη αἱ ἀπαιτούμεναι περὶ τούτου ὁδηγίαι, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ».

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι χθὲς περαίνων τὸν λόγον του ἐσυμπέρανεν, ὅτι θεωρεῖ παράνομον τὴν διακήρυξιν, διότι 1ον ἀπαγορεύει ἐν γένει τὴν βόσκησιν τῶν δασῶν, ἐν ᾧ τοιαύτη ἀπαγόρευσις δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ νόμῳ· 2ον, διότι περιέχει ἀορίστους ἐπιβλαβεῖς, ἐφαρμοζομένων δὲ τῶν διατάξεων τῆς διακηρύξεως ταύτης, οὐδὲν πλέον μέρος μένει διὰ βόσκησιν καὶ οὕτω παραβιάζονται τὰ δικαιώματα τῶν γεωργῶν, καὶ τελευταῖον, διότι ὑπαγορεύει μέτρα αὐθαιρεσίας καὶ αὐτοδικίας, δίδουσα εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ἀρχὰς τὸ δικαίωμα νὰ καταστρέφωσι τὰ σπαρτὰ ἄνευ δικαστικῆς μεσολαβήσεως. Κατὰ τὸ συμπέρασμα δὲ τούτου οὐδεμία φωνὴ ἠγέρθη, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ὅλοι συνεφώνησαν μετὰ τῆς ἰδέας του, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ὑπουργὸς, ἂν καὶ δὲν ἐξερράσθη ῥητῶς, ὑπέδειξεν ὅμως καὶ εἰς τὰς δύω του ἀγορεύ-

σεις, ὅτι τοιαύτην θεωρεῖ καὶ αὐτὸς τὴν ἐγκύκλιον, καθόσον διατάξεις τινὲς τῆς ἐγκυκλίου τοιοῦτον εἶναι σαφεῖς, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρεξηγηθῶσιν. Ἡ ἐγκύκλιος λοιπὸν εἶναι παράνομος, καὶ διὰ νὰ καταδειχθῇ τὸ παράνομον, διάφοροι ἐξετέθησαν γνῶμαι, τὰς ὁποίας ὅμως ὁ ὑπουργὸς ἀντέκρουσε, νομίζων ὅτι περιεῖχον μορφήν τινα κατ' αὐτοῦ, μορφὴν, τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ δὲν προὐτίθετο ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ὑπουργόν. Πεπαιωθείσης δὲ τῆς συζητήσεως, ὁ Πρόεδρος συμβιβάζων τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συζητήσεως ὅπως αὐτὸς ἀντελήφθη αὐτῆς, καὶ θέλων ν' ἀφαιρεσῃ πᾶσαν περὶ μορφῆς ὑπόνοιαν, ἐζήτησε νὰ ἐκφρασθῇ ἡ Βουλὴ, ἐὰν θεωρῇ παράνομον τὴν περὶ ἧς πρόκειται διακήρυξιν, καὶ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπήντησεν, ὡς νομίζει, καταφατικῶς ἡ Βουλή. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἀντέκρουσε τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ προέδρου, ὡς θέλει ἀντικρούσει καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀντικειμένην εἰς τὰς θελήσεις του, τὸ ζήτημα ὅμως εἶναι καθαρὸν καὶ οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ διαμιλονεικήσῃ τὸ παράνομον τῆς διακηρύξεως. Ἐὰν δὲ ὀνομάσῃ καὶ ἡ Βουλὴ ταύτην τὴν διακήρυξιν, τίς θέλει νικήσει; Οὐδεὶς ἄλλος βέβαια παρὰ τὸν νόμον καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν. Ἀλλὰ τί λέγει ὁ ὑπουργός; ὅτι καὶ αὐτὸς τοιαύτην θεωρεῖ τὴν διακήρυξιν. Ὑπέδειξεν ὅμως εἰς τὰς ὑπαλλήλους ἀρχὰς τὴν παρανομίαν; Οὐχί, διέταξε δὲ μόνον αὐτὰς νὰ ἐφαρμώσωσι τὴν ἐγκύκλιον ὅπως αὐτὸς τὴν ἐννοεῖ. Ἀλλὰ πῶς θέλετε νὰ ἐμβατεύσῃ ἡ ἐφαρμόσουσα αὐτὴν ἀρχὴ εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ὑπουργοῦ; Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν ὤφειλε νὰ καταδείξῃ εἰς τὰς συνταξάσας τὴν διακήρυξιν ἀρχὰς τὰ παράνομα αὐτῆς μέρη, διὰ νὰ μὴ ὑποπέσωσι κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὰ αὐτὰ ἀτοπήματα, τὰ ὁποῖα ζητοῦμεν ν' ἀποφύγωμεν. Πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ ὑπουργοῦ ἔλαβε χθὲς τὸν λόγον καὶ ὁ βουλευτὴς Μαντινείας, ὅστις προβὰς ἐκ ζήλου πολλοῦ πέραν τοῦ ὑπουργοῦ, μᾶς διέγραψε νέαν σύστημα ἀποτελέσματος τῶν ἐπερωτήσεων, εἰπών, ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει ν' ἀρκεσθῇ εἰς τὰς πληροφορίας τοῦ ὑπουργοῦ. Πιστεύει ὅμως ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπὸς τῶν ἐπερωτήσεων, καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ δίδει πλειοτέραν ἀξίαν εἰς τὰς ἐπερωτήσεις της καὶ θέλει νὰ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα. Ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ γνώμην ἐπὶ τοῦ μέρους τῆς διακηρύξεως, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ παράνομον, καὶ τὴν γνώμην ταύτην νομίζει ὅτι ἐξέφρασε χθὲς, ὅτε ὁ Πρόεδρος ἔθεσε τὸ ζήτημα ὅπως ἐκ τῆς συζητήσεως ἐξήχθη. Θέλει ἤδη ἡ Βουλὴ νὰ μακρυνθῇ τοῦ θέματος ἐ-

κείνου; δύναται νὰ τὸ πράξῃ, αὐτὸς ὅμως ἐπιμένει ὑποστηρίζων τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἔθεσε χθὲς ὁ Πρόεδρος.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι σήμερον εὑρισκόμεθα ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας, καὶ ἑπομένως δὲν πρέπει να ἐκτεινώμεθα εἰς τὰς ἀγορεύσεις μας. Νομίζει δὲ ὅτι ἡ Βουλὴ, μετὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐκτεθέντα, ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ ἀπόφασιν, συμβιβάζουσαν τοῦ ὑπουργοῦ τὴν εἰλικρίνειαν μὲ τῶν πολιτῶν τὰ συμφέροντα. Ὁ νόμος τοῦ **1836** προσδιορίζει τὰ ὑπὸ προφύλαξιν μέρη, χθὲς δὲ ἀντιπαραβάλλων τὸν νόμον αὐτὸν πρὸς τὴν διακήρυξιν, ἀπέδειξε καθαρῶς ὅτι ἐν τῇ διακηρύξει ὑπάρχουσι δύω διατάξεις, ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν νόμον, καὶ ἕνεκα τούτου κατέκρινεν αὐτὴν ὡς καταπατοῦσαν τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν. Ὁ ὑπουργὸς ἐν τῇ εἰλικρινείᾳ του δὲν ἐζήτησε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν διακήρυξιν ὡς νόμιμον, ἀλλ' εἶπεν, ὅτι ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν συνταξάντων αὐτὴν ἀρχῶν ὑπῆρχεν ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν ὅμως κακῶς ἐξέθεσαν ἐν τῇ διακηρύξει. Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν εἰλικρινῶς ὡμολόγησεν ὅτι ἐννοεῖ τὸ ζήτημα ὅπως καὶ ἡμεῖς, καὶ διὰ τοῦτο, ἀφ' οὗ πάντες ὡμολόγησαν ὅτι οὐδεμία μορφὴ ἐπρόκειτο ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ὑπουργὸν, ἐσυμπέρανεν ὅτι ὁ ὑπουργὸς ὤφειλε νὰ διατάξῃ τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ἀρχὰς νὰ διακοινώσωσι διὰ νέας διακηρύξεώς των, ὅτι αἱ ἐν τῇ πρώτῃ διακηρύξει των διατάξεις θέλουσιν ἐφαρμοσθῇ σύμφωνα μὲ τὸν νόμον τοῦ **1836**, καὶ τοῦτο, διότι ἡ διακήρυξις ἐκείνη ἐδημοσιεύθη καθ' ὅλον τὸν νομὸν, οἱ δὲ κτηνοτρόφοι καὶ λοιποὶ κάτοικοι ἔσπευσαν νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰς διατάξεις αὐτῆς, φοβούμενοι τὰς κατασιώξεις, καὶ ἑπομένως ἄνευ νέας διακηρύξεως σαφεστέρας, οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι δὲν θέλουν εἶσθαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίσωσι τὴν ἀληθῆ τῆς διακηρύξεως ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει εἰς αὐτὴν ὁ ὑπουργός.

Ἐπιθυμῶν λοιπὸν νὰ συμβιβάσῃ τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου μὲ τὸν νόμον καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τῆς Βουλῆς, καὶ φοβούμενος, ἐκ φυσικῆς αὐτοῦ δειλίας, μὴ τύχῃ πάθῃ καὶ αὐτὸς, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα του, ὅτι ἄλλοτε ὁ βουλευτὴς Μεσολογγίου, καταψηφίσας κατὰ τῆς συστάσεως γυμνασίου ἐν Μεσολογγίῳ, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως αὐτῆς ἡτοίμαζον ὑποδοχὴν οὐχὶ τοσοῦτον εὐάρεστον, καὶ τοῦτο μαθὼν ἀπέφυγε ν' ἀποβῇ εἰς Μεσολόγγιον, ὅπου ἐπὶ δύω ὁλόκληρα ἔτη δὲν ἐπαρουσιάσθη· φοβούμενος, λέγει, μὴ πάθῃ καὶ αὐτὸς τὰ ἴδια, ψηφίζων κατὰ τῶν συμφερόντων τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ

πατρίδι, ἔρχεται εἰς μετρίαν τινὰ πρότασιν, καὶ παρακαλεῖ καὶ τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπουργοὺς, ὅταν ἐκ τῆς συζητήσεως ἐφ' οἱουδήποτε ἀντικειμένου ἐξάγεται ὀρθόν τι, νὰ μὴ τὸ ἀποκρούωσιν ἐπιμένοντες εἰς τὰς ἰδίας των. Προτείνει λοιπὸν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ παραδεχθῇ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τὸ ἑπόμενον θέμα·

« Ἡ Βουλὴ ἀκούσασα τὰς ἐξηγήσεις τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἐπιθυμοῦσα ὅπως ὁ ὑπουργὸς διατάξῃ συμπληρωτικῶς τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς τῆς Φθιώτιδος διὰ νέας διακηρύξεώς των νὰ κανονίσωσι τὰς ἐνεργείας των εἰς τὴν προφύλαξιν τῶν καθαρῶς ἀνεγνωρισμένων ἐθνικῶν δασῶν, σύμφωνα μὲ τὸν νόμον τοῦ **1836** τῆς **4** Ἀπριλίου, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι καὶ αὐτὸς χθὲς κατέκρινε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀγνοεῖ ποίαν νὰ δώσῃ ἐπωνυμίαν, καὶ οὐδεμία φωνὴ ἠκούσθη ὑπὲρ τοῦ ἐγγράφου. Οἱ μὲν κατέκριναν τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγγράφου, οἱ δὲ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἅπαντες τὸ ἐθεώρησαν παράνομον, ἡ δὲ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐγγράφου ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον. Ὁ ὑπουργὸς παραδεχθεὶς τὴν ἐναντίαν ἰδέαν, ὑπεστήριξεν ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγγράφου εἶναι σύμφωνον μὲ τὸν νόμον, ἀλλ' ἴσως εἶναι κακῶς συντεταγμένον. Ἐπρόκειτο λοιπὸν χθὲς περὶ τῆς κακῆς τοῦ ἐγγράφου συντάξεως καὶ περὶ τῆς κακῆς αὐτοῦ ἐννοίας, ἐκ δὲ τῆς συζητήσεως δύω προέκυψαν ἰδέαι· οἱ μὲν ἐζήτησαν τὴν ἀκύρωσιν τοῦ ἐγγράφου, οἱ δὲ, πεισθέντες εἰς τὰς ἐξηγήσεις τοῦ ὑπουργοῦ, εἶπον ὅτι διὰ νέας διακηρύξεώς του ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ τὰς ἰδίας του πρὸς γνῶσιν καὶ τῶν κατοίκων. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν γεννηθεῖσαν ὑπόνοιαν περὶ ἀποδιδομένης δῆθεν εἰς τὸν ὑπουργὸν μορφῆς, παρατηρεῖ ὅτι τότε ὁ ὑπουργὸς εὐθύνεται διὰ πρᾶξιν τῶν ὑπαλλήλων του, ὅταν, περιελθούσης αὐτῆς εἰς γνῶσιν τοῦ ὑπουργοῦ, τὴν ἐπεδοκίμαζεν, ἐν ᾧ ὁ ὑπουργὸς σᾶς εἶπε χθὲς, ὅτι καὶ πρὶν τῷ ἀπευθυνθῇ ἡ ἐπερώτησις διέταξε τὰς ἀρχὰς τῆς Φθιώτιδος νὰ ἐφαρμώσωσι τὴν διακήρυξιν σύμφωνα μὲ τὸν νόμον. Ἐνταῦθα δὲ δὲν πρόκειται παρὰ περὶ ἑνὸς ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον κακῶς συνέταξαν αἱ ὑπάλληλοι ἀρχαὶ καὶ τὸ ὁποῖον ὡς τοιοῦτον θεωρεῖ καὶ ὁ ὑπουργὸς, καὶ διὰ τοῦτο ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας περὶ ἐκδόσεως νέας διακηρύξεως πρὸς διασάφησιν τῆς πρώτης.

Ἐπήνεγκεν ἄλλος, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐρχόμεθα νὰ εἴπωμεν σήμερον ἀπὸ τοῦ βήματος πρέπει νὰ περιστρέφηται εἰς τὸ θέμα,

διότι χθὲς ἐκηρύχθη περαιωμένη ἡ ἐπὶ τῆς οὐσίας συζήτησις, καὶ διὰ τοῦτο περιορίζεται μόνον νὰ ὑπομνήσῃ ὅτι χθὲς πάντες ἠγόρευσαν κατὰ τοῦ ἐγγράφου, ἐκτὸς ἑνὸς ὑπερασπισθέντος αὐτό, ὅστις ἐπανειλημμένως ἀντέστη καὶ κατὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ προέδρου τεθέντος ζητήματος.

Καὶ χθὲς ἠπόρησε διὰ τὴν ἀνώμαλον τῆς Βουλῆς κατάστασιν καὶ σήμερον διὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Προέδρου, ὅλως διάφορον τῆς χθεσινῆς. Κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ καλῶσιν ἐνώπιόν των τοὺς ὑπουργοὺς δι' οἱονδήποτε ἀντικείμενον, οἱ δὲ ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὴν πρόσκλησίν των. Ὁ κανονισμὸς δὲ διέταξεν, ὅτι, ὅταν κατὰ τὴν συζήτησιν ἀναφύωνται πολλαὶ προτάσεις, τίθενται ὅλαι ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐθαύμασε χθὲς διὰ τὴν ἐπίμονον ὑποστήριξιν καὶ ἀντίκρουσιν τῶν θεμάτων, ἐν ᾧ εἰς τὴν Βουλὴν ἀπέκειτο ἢ νὰ παραδεχθῇ ἢ ν' ἀποβάλῃ αὐτά.

Οὐδεὶς δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ ὅτι ἐν τῷ περὶ οὗ πρόκειται ἐγγράφῳ ὑπῆρξεν ἀσάφεια, ἥτις νομίζει ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ κακοῦ κομματισμοῦ τοῦ ἐγγράφου. Ἔπρεπε λοιπὸν τοσοῦτος νὰ γίνῃ θόρυβος κατὰ τοῦ θέματος, ἐν ᾧ ἠδύνατο ἡ πλειοψηφία, διαγνωσθεῖσα, νὰ τὸ ἀποβάλῃ διὰ τῆς ψήφου της; Ὁ Πρόεδρος ὠφείλησεν ἀληθῶς μετά τινος πικρίας, ἀλλὰ πικρίας προελθούσης ἀπό τινα ἔκφρασιν, δι' ἧς τῷ ἀπεδίδετο δολιότης πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ βήματος δικαιολόγησίς του ἐνέφαινε τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐν τῷ βήματι ἐκείνῳ ἐνυπῆρχε καὶ ἡ ἀλήθεια. Ἀλλὰ σήμερον ἔθεσεν ἀγορεύων ἄλλως πως τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν εἶναι ἀπόῤῥοια νέας συζητήσεως, ἀλλ' ἀπόῤῥοια δευτέρων σκέψεων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ὑπόνοιαν περὶ ὑπάρξεως μομφῆς τινος κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ εἰς τὰς διατόρους ἐκτεθείσας ἰδέας, παρατηρεῖ ὅτι μετὰ τὰς δοθείσας ἐξηγήσεις οὐδεμία τοιαύτη ὑπόνοια ὑφίσταται, ἥτις προέκυψεν ἴσως ἀπό τινα περιστατικὰ παρεισοδικῶς εἰσαχθέντα χθὲς εἰς τινος βουλευτοῦ τὴν ἀγόρευσιν. Μεθ' ὅλα δὲ ταῦτα εἴτε παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ τὸ θέμα ὅπως χθὲς ἐτέθη, εἴτε τὸ παραδεχθῇ ὅπως σήμερον μετεποιήθη ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας, εἴτε ἐλαφρότερον ἀκόμη, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν. Ἐὰν π. χ. εἴπωμεν, ὅτι ἡ Βουλὴ πέπεισθεν, ὅτι ὁ ὑπουργὸς, ὁδηγούμενος ἀπὸ τὰ εἰρημένα, θέλει προκαλέσει τὴν προσοχὴν τῶν ὑπαλλήλων εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγγράφου, εἴτε οἱανδήποτε ἄλ-

λην λύσιν παραδεχθῶμεν, οὐχ ἧττον δὲν θέλει ἀρθῇ ἡ ἰδέα, ὅτι ἐν τῷ ἐγγράφῳ περιέχεται παρανομία τις, προερχομένη πιθανὸν ἐξ ἀσαφείας. Ἀφ' οὗ ὅμως ὁ ὑπουργὸς δὲν οἰκειοποιήθη χθὲς τὸ ἔγγραφον, οὐδεμία δύναται νὰ τῷ ἀποδοθῇ μομφὴ, καὶ πιστεύει ὅτι αἱ γενόμεναι συζητήσεις θέλουσι τοὐλάχιστον χρησιμεύσει εἰς τοὺς ὑπαλλήλους διὰ νὰ μὴ ἐκδίδωσι τοῦ λοιποῦ ἔγγραφα εἴτε παράνομα, εἴτε ἀταιρῆ ὡς τὸ προκείμενον.

Ἂς τῷ συγχωρήσῃ δὲ ὁ Πρόεδρος νὰ τῷ παρατηρήσῃ, ὅτι ἀναφέρων τὰ χθὲς κινήσαντα τὴν ἀγανάκτησίν του περιστατικὰ, δὲν ἔπρεπε διὰ τῆς ἀοριστίας ν' ἀφήσῃ μίαν ἰδέαν, ὅτι πᾶς τις ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ εἶναι ὁ ἔνοχος, ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ ἰδέα αὕτη ἐκηλιδώθη καὶ διὰ τῶν βαρέων ἐκείνων ἐπωνυμιῶν, μὲ τὰς ὁποίας καλῶς ποιῶν ὁ Πρόεδρος τὴν συνώδευσεν. Ἂς εἶναι δὲ πληρέστατα πεπεισμένος, ὅτι πάντες ἔχομεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι χθὲς εἰς τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος δὲν ἔπραξέ τι ἔχων σκοπὸν ἴδιον, ἀλλ' ἔφερεν ὡς συμπέρασμα γνώμην ἐκφρασθεῖσαν καὶ ὑποστηριχθεῖσαν ὑπὸ πολλῶν βουλευτῶν.

Ἐπέμενεν ἕτερος, ὅτι τὸ τελευταῖον θέμα, ὅπερ ἐπαρουσιάσθη σήμερον, εἶναι τὸ μετριώτερον, τὸ ὁποῖον δύναται ἡ Βουλὴ νὰ παραδεχθῇ, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ ἀποφεύγομεν τὸ τραχὺ τοῦ χθεσινοῦ θέματος τοῦ προέδρου. Τινὲς τῶν συναδέλφων μας ἐπροσπάθησαν ν' ἀπομακρύνωσι τὴν Βουλὴν τοῦ σκοποῦ, εἰς ὃν ἐνασχολεῖται ἀπὸ τῆς χθές. Ἡ Βουλὴ εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἓν ἔγγραφον παράτυπον τριῶν ἀρχῶν τῆς Φθιώτιδος, καὶ ἐπίστευεν ὅτι ὅλοι ἤθελον ἀποφανθῇ, ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη ἦτο παράνομος, καὶ ἀφ' οὗ οὐδόλως ἠμφισβητήθη τὸ παράνομον τοῦ ἐγγράφου, εἵπετο καὶ τὸ θέμα νὰ εἶναι συνεπὲς, καὶ τοιοῦτον ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔπιπτεν εἰς τὴν πλάνην, ὅτι διὰ τοῦ θέματος ἐκείνου τῷ ἀπεδίδετο μομφή τις. Ἀλλ' ἂν ὁ ὑπουργὸς πεισθῇ ὅτι οὐδεμία μομφὴ τῷ ἀποδίδεται παρ' οὐδενὸς, πιστεύει ὅτι ἐν τῇ εἰλικρινείᾳ του θέλει δεχθῇ τὸ θέμα τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας, καὶ οὕτως ἡ διεξαγωγὴ τοῦ ζητήματος ἀποβαίνει εὐκολωτάτη. Ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς μομφῆς δὲν ὑφίσταται πλέον, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ὁ βουλευτὴς Τριφυλίας, τοῦ ὁποίου ἡ χθεσινὴ ἀγόρευσις ἐγέννησε τὴν ὑπόνοιαν ταύτην, ὡμολόγησεν ὅτι οὐδόλως ἐνόει ν' ἀποδώσῃ μομφὴν εἰς τὸν ὑπουργὸν, καὶ ἐπομένως πιστεύει ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς θέλει συμφωνήσει μὲ τὴν γνώμην τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ὑποστηρίζει.

Παρετήρησέ τις, ὅτι ὁ βουλευτὴς Ὕδρας εἶπεν, ὅτι, κατὰ τὰς δοθείσας ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ διασαφήσεις, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος

διακήρυξις περιορίζεται εἰς μόνα τὰ ἐθνικὰ δάση, ἀλλὰ τὰ ἐθνικὰ κτήματα δὲν εἶναι ὅλα ὁμοειδῆ, διότι ὑπάρχουν τινα, τὰ ὁποῖα φέρουν μόνον τὴν ἐπωνυμίαν, ἐνῷ ὑπόκεινται εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν, καθὼς τὸ ὕδωρ καὶ αἱ ὁδοί, καὶ τοιαῦτα εἰσὶ καὶ τὰ δάση· αἱ οἰκίαι ὅμως καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐθνικὰ κτήματα δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν. Τὴν παρατήρησιν ταύτην ἔκαμε, διότι ἡ Κυβέρνησις ἐξέδωκεν ἄλλοτε νόμον, δι' οὗ οἰκειοποιεῖτο τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν δασῶν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, ἐπιμένει νὰ ἐκφρασθῇ ὁ ὑπουργὸς ἐὰν τὸ ἔγγραφον εἶναι ἢ ὄχι παράνομον.

Ἕτερος δέ τις εἶπεν, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς γενομένης συζητήσεως οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύεται, εἰμὴ ὑπερβολικός τις ζῆλος ἐκ μέρους καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀρχῶν, αἵτινες συνέταξαν τὸ ἔγγραφον περὶ οὗ πρόκειται, πρὸς διάσωσιν τῶν δασῶν, διὸ νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ἀξιοπρεπῶς τοῦ ζητήματος, παραδεχομένη τὴν ἀπόλυτον λύσιν αὐτοῦ· « Συνιστᾷ ἡ Βουλὴ εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀκριβῆ ἀσφάλειαν καὶ τήρησιν τῶν ἐθνικῶν δασῶν, ἀπαγορεύουσα τὴν βοσκὴν καὶ τὴν σπορὰν ἐντὸς τῶν δασῶν αὐτῶν τῶν κατὰ δυστυχίαν πυρποληθέντων καὶ εἰς ἀναβλάστησιν ὑποκειμένων καθὼς καὶ ἐκείνων τῶν ἀπορλοιωθέντων. Ἀλλά, πρὸς γνῶσιν ἁπάντων τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου, τὸ ὑπουργεῖον ἀνάγκη νὰ διαγράψῃ ἀκριβῶς τὰς ὁρισθείσας καὶ σημειώσῃ τὰς θέσεις τῶν δασῶν τούτων πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς σκανδάλου, συνεπάγοντος δυστυχῶς ζημίας πρὸς τὸ δημόσιον καὶ τοὺς κατοίκους ».

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι δὲν παραδέχεται τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες θέλουσι ν' ἀρκισθῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπουργοῦ, διότι ὁ ὑπουργὸς εἶπε χθές, ὅτι διέταξε τὰς ἀρχὰς νὰ ἐφαρμόσωσι τὴν διακήρυξιν εἰς τὰ ἐθνικὰ δάση σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἀλλ' αὐτὸς δὲν παραδέχεται τὴν ὕπαρξιν τῆς διακηρύξεως, ὡς παραβιαζούσης τὸν νόμον, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἡ διακήρυξις ἀποβαίνει ὅλως περιττή. Ἀφ' οὗ δὲ ἐβεβαιώθη ὅτι οὐδεμία πρόθεσις μομπῆς κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἐνυπῆρχεν εἰς τὰ λεχθέντα, δὲν βλέπει τὸν λόγον τῆς διατηρήσεως ἑνὸς ἐγγράφου, οὗτινος οἱ συντάκται, ἐφαρμοζομένου τοῦ νόμου, ἤθελον προσχθῇ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὡς παραβάται τῶν καθηκόντων των. Προτείνει διὰ ταῦτα νὰ παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ τὸ ἑπόμενον θέμα· « Ἡ Βουλὴ συνιστᾷ τὴν κατὰ γράμμα ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ βοσκῶν νόμου κατά τε τὴν

οὐσίαν καὶ τοὺς τόπους ὡς πρὸς τὰς ἐντὸς τῶν δασῶν ἐπιτρεπομένας ἢ ἀπαγορευομένας βοσκάς ».

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι ἔρχεται εἰς τὸ βῆμα μετὰ πολλοὺς ἀγορεύσαντας, διότι ἤθελε ν' ἀκούσῃ ποῖον ἀπέδιδον χαρακτῆρα εἰς τὴν χθεσινὴν συζήτησιν ἀμφότερα τὰ μέρη καὶ εὐχαριστεῖται, διότι σήμερον εἰλικρινῶς ὡμολόγησαν, ὅτι ὡς ἀντικείμενον τοῦ λόγου των εἶχον τὸ ἔγγραφον μόνον ἀνεξαρτήτως τῆς ἐν γένει διεκπεραιώσεως τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλουν, περιωρίζετο ἐπὶ μόνου τοῦ ἐγγράφου. Οὕτω λοιπὸν ἐχόντων τῶν πραγμάτων, καθίστανται ἀδιάφορον, δύνανται νὰ τῷ εἴπουν, ὁποῖον θέλει παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ θέμα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται νὰ ἐκθέσῃ ἤδη τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν παρεδέχετο χθὲς τὴν ἀπόφασιν, ἣν τινες ἐπροκάλουν. Ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἐρχόμεθα νὰ ἀκούσωμεν ἀποφάσεις σπουδαίας καὶ σοβαρὰς, διότι πιστεύομεν, ὅτι ἐνταῦθα δὲν παίζομεν καὶ ἐπομένως, ὅ,τι ἀποφασίζεται, τοῦτο πρέπει καὶ νὰ ἐκτελῆται καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ προσέχωμεν εἰς τὰς ἀποφάσεις μας. Ὅταν προσκαλῆτε ἐνώπιόν σας ἕνα ὑπουργόν, σκοπὸν βεβαίως ἔχετε νὰ ζητήσητε ἐξήγησιν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν του καὶ ν' ἀποφανθῆτε ἐπ' αὐτῶν. Τότε λοιπὸν ὁ ὑπουργὸς εἶναι ὑπεύθυνος ἀπέναντι ὑμῶν καὶ οὕτε δύναται νὰ σᾶς εἴπῃ « δὲν πταίω ἐγώ, πταίει ὁ ὑπάλληλός μου ». Οὕτω θεωρεῖ τὰς ἐπερωτήσεις, αἵτινες κατ' αὐτὸν δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ὡς ἀντικείμενον τὸν ὑπάλληλον, ἀλλὰ τὸν ὑπουργόν. Ἀπ' αὐτῆς δὲ τῆς ἰδέας ὁρμώμενος εἶπε καὶ χθὲς, ὅτι τὸ μέτρον, περὶ οὗ πρόκειται διέταξε τὰς ὑπαλλήλους ἀρχὰς νὰ τὸ ἐφαρμόσωσι σύμφωνα μὲ τὸν νόμον καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμισεν, ὅτι τὴν ἐνέργειάν του αὐτὴν ἤθελατε τὴν εὑρῇ πλήρη καὶ ὅτι ἐπομένως οἱαδήποτε ἄλλη ἀπόφασίς σας ἐσήμαινεν ὅτι δὲν ἐγκρίνετε τὰς ἐνεργείας του, διότι ἄλλως ἤθελατε ἐπεκτείνει ὑμεῖς τὴν ἐνέργειάν σας ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων, εἰς οὓς δὲν δύνασθε νὰ ῥάψητε.

Πρόκειται λοιπὸν σήμερον ν' ἀποφανθῆτε, ἐὰν θεωρῆτε ὀρθὴν ἢ οὔ τὴν ἐξήγησιν, τὴν ὁποίαν ἔδοσε. Ἄλλως ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ τὰς ἐνεργείας του, καθόσον ἡ ἐφαρμογὴ ἀνήκει εἰς αὐτὸν καὶ διὰ τοῦτο δὲν παραδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας καὶ τῶν ἄλλων, διότι αὗται ἀποβλέπουσι τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβῃ, ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Βουλῆς καὶ πρέπει

νὰ διαφεύγῃ, διότι ὅταν ὑμεῖς διαγράφητε τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς, τότε ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔχει πλέον οὐδεμίαν εὐθύνην, ἐνῷ ἄλλως δύνασθε νὰ κατακρίνητε τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς. Νομίζει λοιπόν, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀρίνουσα εἰς ἕκαστον ἐλευθέραν τὴν ἐνέργειαν του θέλει ἀρκεσθῆ εἰς τὰς ὁποίας ἔδοσεν ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου. Ἐὰν δὲ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διακήρυξις εἶναι παράνομος, ἢ ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, ἡ ἰδέα αὐτὴ περιέχεται εἰς ὅ,τι αὐτὸς εἶπεν περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς διοικητικῆς ὑξώσεως σύμφωνα μὲ τὸν νόμον καὶ ἐπομένως πᾶν ἐναντίον τοῦ νόμου καὶ περιττὸν πίπτει.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι ὁ βουλευτὴς Μαντινείας καταβαίνων τοῦ βήματος, εἶπε πολλὰ εὐστόχως, ὅτι ἡ συζήτησις αὕτη ἡ χθὲς καὶ σήμερον διαρκοῦσα πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων των. Νομίζει δέ, ὅτι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς ὑπαλλήλους λειτουργοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς διευθύνοντας αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὑπουργικῶν ἑδρῶν. Καὶ τοῦτο λέγει ὡς πρὸς ὅσα εἶπεν ὁ ὑπουργὸς εἴτε περὶ τοῦ χαρακτερισμοῦ τῆς συζητήσεως, εἴτε περὶ τοῦ τρόπου τῆς λύσεως αὐτῆς. Πέποιθεν, ὅτι ἂν ὁ ὑπουργὸς συνεσκέπτετο μετὰ τῶν τεσσάρων πέντε διακηρύξεων τοῦ δήμου, ἤθελε πεισθῆ ὡς καὶ πράγματι πείθεται, ὅτι ἡ Φθιωτικὴ διάταξις εἶναι ὅλως πλημμελὴς εἴτε κατὰ τοὺς τύπους, εἴτε κατὰ τὴν οὐσίαν της. Καὶ ἂν ἤρχετο νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰλικρινῶς, κατέπαυε πᾶσα συζήτησις καὶ δὲν ἐγίνετο τόση ἀπώλεια χρόνου, ὅστις δὲν εἶναι πολύτιμος εἰς μόνον τοὺς ἰδιώτας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ Σώματα. Διαμαρτύρεται δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ πέποιθεν, ὅτι καὶ ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς κατὰ τοῦ ἐπιρατοῦντος συστήματος τοῦ νὰ παρουσιάζωνται ὑπόνοιαι, ὑπάκουσις συζητοῦμεν τί πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν κοινῶν συμφερόντων, ὅτι προτιθέμεθα νὰ ἐπιβάλωμεν μυριάδας καὶ νὰ διασείσωμεν ἢ μεταβάλωμεν ὑπουργικάς τινας ἕδρας. Καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ ὡς καὶ πρό τινος καιροῦ ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Γερουσίας ἐξερράσθη ἡ ὑπόνοια, ὅτι ὑπάρχει πρόθεσις κατὰ τῶν ὑπουργικῶν χαρτοφυλακίων. Ὄχι· ὁσάκις ἐπιδιώκομεν τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ, τὰ κοινοβουλευτικὰ Σώματα ἔχουν κύριον ἔργον τὴν ἐλευθέραν συζήτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου, σπανίως δὲ τὴν ἔμμεσον καὶ μεμακρυσμένην ἐπενέργειαν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ὑπευθύνου ἐξουσίας. Τὸ δεύτερον δὲν τὸ ζητοῦμεν, ἀλλ' ἐπιμένομεν καὶ ἀρκούμεθα πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὸ

πρῶτον, ἂν δὲ μεγάλη τις εὐαισθησία ἢ πνεῦμα εὐρέθιστον μᾶς παρεξηγῇ, δικαιούμεθα νὰ παραπονεθῶμεν ἐναντίον παῦ τοιούτου χρωματισμοῦ τῶν συζητήσεών μας. Δὲν θέλει νὰ ἀπεκδύσῃ τὰς Βουλάς, οὐδὲ ἀρνεῖται εἰς τὴν πατρίδα του τὸ δικαίωμα, ὅτι δύνανται νὰ τεθῶσι καὶ πολιτικὰ ζητήματα, ὅταν διαβραματίζωνται μεγάλα συμφέροντα καὶ γεγωνότα, ἀλλὰ τὰ ἐλατήρια τῆς συνταγματικῆς μοναρχίας εἶναι λεπτότατα. καὶ δὲν πρέπει ἀδιακόπως καὶ ἀνωφελῶς νὰ τὰ ἀκθέτωμεν εἰς θορυβώδη ἔνταση. Ἐπομένως τὸ νὰ μᾶς ἐπιρρίπτηται πᾶσαν στιγμὴν ἡ ὑπόνοια, ὅτι ἐπιδιώκομεν μυριάδας ὁμιλοῦντες ἀπὸ σκοποὺς ἄλλους, εἶναι ἄτοπον, καὶ ἀποκρούει τὸ τοιοῦτον σύστημα. Ἀπόδειξις δὲ, ὅτι καὶ σήμερον καθ' ὅμοιον τρόπον ἐχαρακτηρίσθη ἡ συζήτησις εἶναι ἡ εἰς τὴν Βουλὴν παρουσία ὅλων τῶν ὑπουργῶν, τὸ ὁποῖον ἄλλως βλέπει μετ' εὐχαριστήσεως. Εἶναι σύμφωνος μὲ τὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος λεχθέντα ὑπὸ τῶν βουλευτῶν Μεσολογγίου καὶ Τριπολιτσᾶς, καὶ ἤθελεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀποδεχθῆ τὴν γνώμην αὐτῶν, ἂν περιστατικόν τι δὲν τὸν ἐπροσκάλει νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις τινάς. Χθὲς ὁ Πρόεδρος, συμμετέχων τῆς εἰλικρινείας τῶν συζητήσεών μας, διετύπωσεν ἓν ζήτημα, τὸ ὁποῖον, ὡς πέποιθεν, ἡ πλειονοψηφία ὑπεδέχθη ἀσμένως. Ἀλλὰ φωνή τις κατ' αὐτοῦ ἀκουσθεῖσα, τὸν ἠναγκασε νὰ καταβῇ τοῦ βήματος καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν γνώμην του. Ἐπῆλθεν ἔπειτα ἡ διάλυσις μεταξὺ μυρίων ὑπονοιῶν καὶ ἀντεγκλήσεων. Ἐθεωρήθη δὲ ὡς ὑπερπήδησις τῶν δικαιωμάτων τῆς Βουλῆς, διότι διάταξις ὑπαλλήλου ἀρχῆς ἐπρόκειτο νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐναντία τοῦ νόμου. Ἡ ὑπεράσπισις τῶν ἀρχῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἦτον ὅλως ἀνωφελὴς, διὰ νὰ μὴν εἴπῃ ἄσκοπος. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς, ὅτι ὁ δεῖνα ὑπάλληλος ἐνήργησε παρανόμως, ἀλλ' ὅταν μᾶς ὑποβάλληται μία πλημμελὴς πρᾶξις, δυνάμεθα καὶ ὀφείλομεν νὰ τὴν ἐπικρίνωμεν. Ὅταν εἷς ὑπουργὸς λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν πρᾶξιν τινὰ ὑπαλλήλου παράνομον, εἴτε ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἴτε παρ' οἱουδήποτε πολίτου καταδειχθεῖσαν, καὶ λέγων, ὅτι δὲν εἶναι παράνομος τὴν ἀποδέχεται, τότε πλέον ὑπάρχει ἀλληλεγγύη καὶ ἡ εὐθύνη ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ. Ἀλλ' οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ εἶναι πάντοτε τόσον νομίμονες καὶ ἀλάνθαστοι, ὥστε νὰ μὴ περιπίπτουν εἰ. λάθη; Ὁ ὑπουργὸς ἔργον ἔχει νὰ δίδῃ τὸν ὠθισμὸν τῆς διοικήσεως, νὰ καθοδηγῇ τοὺς ὑπαλλήλους του, νὰ ποαλαμβάνῃ κυρίως πᾶν ἀτόπημα. Ἀλλὰ τὰ πάντα δὲν ἠμπορεῖ νὰ προνοήσῃ, καὶ τότε ἐπέρχεται ἡ ἀνάγκη νὰ

διορθώση, ν' ἀκυρώση καὶ νὰ τιμωρήση. Εἷς τῶν Κ. ὑπουργῶν, ὅταν ἔγινε καταγγελία ἐναντίον στρατιωτικοῦ τινος ὡς ἐπεμβάντος εἰς τὰς ἐκλογάς, μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι ἐτιμώρησε δι' ἀργίας ἀξιωματικὸν τῆς χωροφυλακῆς. Μήπως διὰ τοῦτο ἡ εὐθύνη τῆς ἐπεμβάσεως ἀνέβαμεν εἰς αὐτόν; Ἐκ τοὐναντίου διὰ τῆς τιμωρίας ἀπέκρουσε πᾶσαν εὐθύνην καὶ ἐπανόρθωσε τὴν ἀτοπίαν. Λοιπὸν μὴ μᾶς προβάλλετε ὡς τύχῃ τὸ ἀπρόσβλητον τῶν δημοσίων λειτουργῶν. Συμπεραίνων χθὲς τὸν λόγον του, ἤτον ἕτοιμος ν' ἀποδεχθῇ τὴν ἡπιωτέραν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ λύσιν σύμφωνον μὲ τὴν παρὰ πάντων ἐπιθυμητὴν διατήρησιν τῶν δασῶν καὶ τὴν διάσωσιν τῶν δικαιωμάτων τῶν κατοίκων Φθιώτιδος. Καὶ σήμερον δὲν ἔχει ἴδιον θέμα νὰ καταθέσῃ. Εἶναι πολλὰ τὰ προσαχθέντα, καὶ μάλιστα τὸ τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας μέ τινας συμπληρώσεις καὶ τὸ τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου δύνανται ν' ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὴν ἰδέαν του. Χθὲς ἐπροκλήθη παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ νὰ ἐκφρασθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ καὶ χθὲς καὶ σήμερον λέγει, ὅτι ὁ ὑπουργὸς καὶ χωρὶς νὰ συμβουλευθῇ τοὺς δικηγόρους του ὡμολόγησεν, ὅτι ὑπάρχει παρανομία. Ἴσως ὁ ὑπουργὸς ὡρμήθη εἰς τὰς ἐπιφυλάξεις του ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ὑπῆρχε πρόθεσις μομφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Τοιαύτη πρόθεσις δὲν ὑπῆρχε, καὶ καταβαίνων τοῦ βήματος, ἀποκρούει πᾶσαν ἰδέαν κλεψιφροσύνης.

Ἀντέλεξεν ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ὁ προαγορεύσας ἐλησμόνησεν ἴσως τὰς ἐποχάς, διότι ἂν τὰς ἀνεπόλει, ἤθελεν ἐνθυμηθῇ ὅτι ὑπῆρξεν ἀληθῶς ἐποχή, καθ' ἣν πᾶσα λέξις τρομερὰς ἐλαμβανε τότε παρεξηγήσεις· αἱ παραμορφώσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπῆρχον τῳόντι σκανδαλώδεις, τὸ ἐνθυμεῖται βεβαίως ὁ προαγορεύσας, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὁ δυνάμενος ν' ἀπευθύνῃ ἐπικρίσεις ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου. Ἐπρόκειτο χθὲς περὶ μιᾶς διακηρύξεως, ἥτις δὲν ἀπέβλεπε τὸν ὑπουργόν, ἀλλ' ὁ δεύτερος ἀγορεύσας δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν διακήρυξιν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ πλείστου μέρους τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως, ἐπικρίνας τὴν κυβέρνησιν καὶ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ περισσεύματος· αἱ αὐτὸς δὲ ὁ προαγορεύσας ἔφερε χθὲς τὸ ζήτημα ἐφ' ὅλης τῆς οἰκονομικῆς ἐνεργείας. Ἐπομένως ἐξετάσθη οὐ μόνον τὸ ζήτημα τῆς διακηρύξεως, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως καὶ ὅταν μετὰ τοιαύτην συζήτησιν ἐτίθετο εἰς ψηφοφορίαν ἡ κατάκρισις τοῦ ἐγγράφου τῶν ἐν Φθιώτιδι ἀρχῶν, ὅταν διὰ τοῦτο ὑπεδεικνύετο, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ηὐχαριστήθη εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ἐνεργείας καὶ ἐ-

ξηγήσεις, ὁποῖον ἀποτέλεσμα εἶχεν ἡ ψηφοφορία αὐτή; Ὅθεν εὐλόγως ἀπέκρουσε τὸ θέμα, οἷον ἐτέθη χθές. Εἶπε προηγουμένως ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἐξετάζει τὰς πράξεις τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων, ὅταν μάλιστα περιέλθωσιν αὗται εἰς γνῶσιν τοῦ ὑπουργοῦ καὶ ἐπ' αὐτῶν οὗτος ἐνήργησεν, καὶ πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ἐκφρασθῇ, ἐὰν ἀποδοκιμάζῃ ἢ ἐπιδοκιμάζῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τοῦ ὑπουργοῦ. Γνωρίζετε καλῶς, διότι τόσον καιρὸν συνεργαζόμεθα, ὅτι δὲν ἀγαπᾷ νὰ θέτῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης διὰ νὰ πιέζῃ τρόπαν τινὰ τὴν ἐνέργειάν σας· ἀλλ' ὅταν προκαλῆται εἰς τοῦτο καὶ οὐχὶ φανερῶς, ὡς τότε, νομίζει καθῆκόν του νὰ μὴ ὑπεκφεύγῃ, ἀλλὰ νὰ ζητῇ καθαρῶς τὴν ἀπόφασίν σας, διότι δὲν θέλει νὰ κάθηται εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἐὰν ἡ ἐμπιστοσύνη σας δὲν τὸν κρίνῃ ἄξιον.

Προσέθηκέ τις, ὅτι προκαταληφθεὶς ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τὴν ἔνοιαν ἣν ἀπέδιδεν εἰς τὴν διακήρυξιν τῶν ἀρχῶν τῆς Φθιώτιδος ὁ βουλευτὴς Ἐρμιονίδος, ὅστις ἀνέγνω αὐτήν, ἠναγκάσθη νὰ διαμείνῃ ἐπὶ πολὺ ἐν σιωπῇ πιστεύων, ὅτι τῷ ὄντι, ὡς ἰσχυρίσθησαν οἱ κατὰ τῆς διακηρύξεως ἐκείνης παραγορεύσαντες, αὕτη οὐ μόνον περιεῖχεν ἀσαφεῖς ὁρισμούς, ἀλλὰ καὶ προφανῶς παρέβαζε τοὺς κειμένους περὶ δασῶν νόμους καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ σπορὰν τῶν γεωργῶν ἀπέκλειεν ἐντελῶς ἀπὸ τῶν δασῶν, δασοτόπων καὶ δασικῶν θέσεων, καὶ εἰς τοῦτο στηριζόμενοι ἐζήτησαν μὲν ῥητῶς ν' ἀποδοκιμασθῇ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον ὡς παράνομον, οὐχ ἧττον ὅμως ἐσκόπουν ἐμμέσως ν' ἀποδοκιμάσουν καὶ αὐτὴν τὴν ἐγκύκλιον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ ἔτους 1858, εἰς ἣν ἐστηρίζετο ἡ ἀστυνομικὴ τῶν ἀρχῶν διάταξις, ἐν ἄλλαις λέξεσι ν' ἀποδοκιμασθῇ πρᾶξις κυρίως κυβερνητική. Ἐπειδὴ δὲ τοιουτοτρόπως ἀπεδίδετο σπουδαῖος χαρακτὴρ εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ προσβαλλόμενον ἔγγραφον καὶ ἀναγνοὺς αὐτὸ μετ' ἐπιστασίας εἶδε μετὰ λύπης, ὅτι παρεξηγεῖτο τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ῥητὸν γράμμα τῆς διακηρύξεως, μηδόλως μακρυνομένης τῶν κειμένων νόμων, μηδὲ δικαιώματα κτηνοτροφίας καὶ γεωργίας καταστρεφούσης. Ἡ διακήρυξις ἀπαγορεύει τὴν βοσκὴν καὶ σπορὰν εἰς τὰ δάση, καὶ ἐνοεῖ βέβαια τὰ ἐθνικά, τὰς δασικὰς θέσεις, τ' ἀποφλοιωθέντα, ἢ καέντα ἢ ὑλοτομηθέντα τμήματα δασῶν καὶ τοὺς εἰς νέαν εὑρισκομένους ἀναβλάστησιν δασοτόπους ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 4 Ἀπρίου 1836 νόμου καὶ τῶν ἐγκυκλίων τῶν ἐτῶν 1849 καὶ 1853 καὶ ἐπομένως οὐδε-

μέτ ἐπέρτιτις εἶναι ἀσυμβίβαστος καὶ δικαία κατὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πράξεως τῶν ἀρχῶν καὶ οὔτε εἶναι ἀληθὲς, ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς ἀναγνώρισε καὶ ἐξέφρασεν ὁπωσδήποτε, ὅτι τὸ ἔγγραφον ἐμπεριέχει παράβασίν τινα νόμου ἰσχύοντος. Προτείνει διὰ ταῦτα «ἀ κηρυχθῇ περαιωμένη ἡ συζήτησις καὶ ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ὅτι « Εὐχαριστηθεῖσα εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν περὶ τῆς κατὰ τὸν νόμον ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἐγγράφου, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ἐπὶ τούτοις ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἀνακεφαλαιῶν τὰ λεχθέντα παρετήρησεν, ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν διάφοροι ἐξετέθησαν γνῶμαι, αἵτινες συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰς ἑπομένας· α') τὴν τοῦ βουλευτοῦ Κύπρου Ζώτου· β') τὴν τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας Βουδούρη· γ') τὴν τοῦ Μεσολογγίου Δεληγιώργη· δ') τὴν τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς Βλάχου· ε') τὴν τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος Ζέρβα, ζητοῦντος νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ, ἐὰν θεωρηθῇ τὸ ἔγγραφον παράνομον ἢ οὔ καὶ τελευταίαν τὴν τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας Ἀλεξανδροπούλου, καὶ ὅτι ἑπομένως ἐπὶ τούτων θέλει προκαλέσει τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἀπωτέρας, κατὰ τὸν κανονισμόν. Θεωρηθείσης δὲ ὡς τοιαύτης τῆς τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου, ἐγένετο ἐπὶ ταύτης, αἰτήσει πολλῶν, ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Α. Λογοθέτην καὶ Α. Ἀλεξανδρόπουλον, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπέρριψεν αὐτὴν διὰ ψήφων 65 κατὰ 23.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου Κ. Δεληγεώργη, ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου	Ἰωάν. Βλάσσης . . . . Ο
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . Ν	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . .
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . Ν	Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . . Ο
Δημ. Γιαννούλης	Γεώργιος Σκοῦφος . . . .
Γ. Ν. Καΐσης	Σταῦρος Βλάχος . . . . Ο
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου . . . Ν	Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . Ν
Δημήτριος Τσόκρης . . . Ο	Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . Ν
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . Ο	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . Ο

Φίλων Φίλωνος . . . . . Ο	Κωνστ. Κυπριάδης . . . Ο
Ἀεωνίδας Λογοθέτης . . . Ν	Ἰωάννης Δεληγιάννης . . .
. . . . .	Σταῦρος Καμπεροπουλος . .
Γεώργιος Γερουθανάσης . . Ν	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . .
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . Ο	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος .
. . . . .	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .
Ἰωάννης Σαγάκας . . . Ο	Χαράλ. Α. Χρηστόπουλος . Ο
Α. Παπαθανασίου . . . . Ο	Ν. Χ. Παναγιώτου . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . Ο	Δημήτριος Σακελλαράκης. . Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Ν. Κοπανίτσας . . . . . Ο
Σταμάτιος Μήτσας . . Ο	Ἐμμ. Μελετόπουλος . . . Ο
Ἀνδρ. Ζέρβας . . . . . Ν	Ν. Λεώπουλος . . . . . Ν
Γ. Βελῆς . . . . . Ο	Λουκᾶς Στεφάνου . . . . Ο
Δημήτριος Ζῶτος . . . . Ν	Νίκος Βουλπιώτης . . . Ν
Γ. Γιολδάσης . . . . . Ο	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . Ο	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ο
Λύσανδρος Βιλαέτης . . .	Ἰωάν. Ν. Ταμπακόπουλος . Ν
Ἀνδρέας Αὐγερινός. . . . Ο	Γ. Ν. Ῥαβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης . . .	Δημήτριος Φιλάρετος . . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . Ο	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . . Ο
Γεώργιος Διαμάντης . . .	. . . . .
Ἀναγν. Δημητρίου . . .	. . . . .
Γασ. Δελένδας	Ἐταμ. Δεληγεώργης . . . Ν
Σπ. Μαρκεζίνης	Π. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . Ο	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . Ο
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . Ο	Παναγιώτης Παπασώνης . Ο
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . .
Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . Ο	Ἰω. Προβελέγγιος . . . . Ο
Χαρίλαος Θεοχαροπουλος .	Ἰω. Ταταράκης . . . . . Ο
Γρηγόριος Κορριωτάκης . .	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . .
Γεώργιος Περωτὴς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . .
Α. Κωνσόσταυλος	Νικόλαος Τσαΐλλας . . . Ο
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . Ν	Ν. Κανεβός . . . . . Ο
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . Ο	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δεληγιάννης . . . Ο	. . . . .
Γ. Πλαπούτας . . . . . Ο	. . . . .
Α. Ἀντωνόπουλος . . . . Ο	Κίμων Χριστοδούλου . . .
Πέτρος Δεληγιάννης	Στέφανος Α. Δούκας . . . Ν
Βοηθητὸς Ῥαβελάκης . . . Ο	Ἰωάννης Κατσακος . . . Ν

Δημ. Κουμουνδουράκης . . Ο	Μιχαὴλ Σολωμός . . . . .
Βενετσάνος Κυβέλος . . Ο	Γεώργιος Ναούτης . . . . Ο
Νικόλαος Πιεράκος . . . . Ο	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . Ο
Χ. Χριστόπουλος	Παναγιώτης Ψάθης . . . Ο
Π. Κανελλόπουλος . . . Ο	Ἀντώνιος Ἀρμάος . . . . Ο
Νικόλαος Μοσχούλας . . . Ο	Γρηγόριος Μανοῦσος . . . Ν
Π. Ἀργυρόπουλος . . . . Ν	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . Ν
Ν. Πανουριᾶς	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . Ο
Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . Ο	Δημήτριος Βότσαρης . . . Ο
Κωνσταντῖνος Βλάμης . . Ο	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Βενιζέλος Ῥοῦφος . . .	Νικόλαος Πιπῖνος . . . Ο
Α. Χ. Λόντος . . . . . Ο	. . . . .
Παναγ. Καλαμογδάρτης . Ο	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης . Ο
Κωνστ. Κωνστάκης . . . Ο	Δημήτριος Βουδούρης . . . Ο
. . . . .	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . Ο
. . . . .	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . Ο
Ἀθαν. Μησυρλῆς	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . Ο
Γεώργιος Μπάστας	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Ἰω. Μανιώτης . . . . . Ο	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . Ο
. . . . .	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . Ο
Κωνστ. Πλατὺς . . . . Ν	Α. Μάντσαρης . . . . .
Ἀν. Ῥενουάρδος . . . . . Ο	Δημήτριος Κριεζώτης . . . Ο

Ἐγένετο ἀκολούθως ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ψηφολέκτας ὁμοία ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς, τὴν ὁποίαν ἐπίσης ἀπέρριψε, κατὰ τὸ προσαρτώμενον πρωτόκολλον διὰ ψήφων 63 κατὰ 22.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς

Κ. Βλάχου, ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνς. Θεοδώρου	Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . Ο
Ἰωάν. Σωτηρικλῆς . . . . Ν	Ἰωάννης Βλάσσης . . . . Ο
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . .
Δημ. Γιανναύλης	Γεώργιος Α. Ῥάλλης. . . . Ο
Γ. Ν. Καΐρης	Γεώργιος Σκοῦφος . . . .
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου . . Ο	Σταῦρος Βλάχος . . . . Ν
Δημήτριος Τσάκρης . . . Ο	Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . Ν

Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . Ν	Πέτρος Δηλιγιάννης . . . .
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . Ν	Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . Ο
Φίλων Φίλωνος . . . . . Ο	Κωνστ. Κυπριάδης . . . Ν
Ἀεωνίδας Λογοθέτης . . . Ν	Ἰωάν. Δηλιγιάννης . . . .
. . . . .	Σταῦρος Καμπερόπουλος . .
Γεώργιος Γεροθανάσης . . Ν	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . .
Δεωνίδας Πετροπουλάκης . Ο	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος. .
. . . . .	Ἐμμανουὴλ Τσαΐχλος . . .
Ἰωάννης Σαφάκας . . . . Ο	Χαράλ. Α. Χριστόπουλος . .
Α. Παπαθανασίου . . . . Ο	Ν. Χ. Παναγιώτου . . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . Ο	Δημ. Σακελλαράκης . . . Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Σ. Κοπανίτσας. . . . . Ν
Σταμάτιος Μήτσας . . . Ο	Ἐμμ. Μελετόπουλος . . . Ο
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . Ν	Ν. Λεώπουλος . . . . . Ν
Γεώργιος Βελῆς . . . . Ο	Λουκᾶς Στεφάνου . . . . Ο
Δημήτριος Ζῶτος . . . . Ο	Νῖκος Βουλπιώτης . . . . Ο
Γεώργιος Γιολδάσης . . . Ο	Β Ρ. Παλαμίδης . . . . Ο
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . Ο	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ο
Λύσανδρος Βιλαέτης . . .	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . Ο
Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . Ο	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . Ο	Μελίτιος Χ. Μελέτης . . Ο
Γεώργιος Διαμάντης . . .	. . . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου . .	. . . . .
Γασ. Δελένδας	Ἐπαμ. Δηλιγεώργης . . . Ν
Σπ. Μαρκεζίνης	Π. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βαρδαρῆγος . . . . . Ο	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . Ο
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . Ο	Παναγιώτης Παπατσώνης . Ο
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . .
Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . Ν	Ἰω. Προβελέγιος . . . . Ο
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . .	Ἰω. Ταταράκης . . . . . Ο
Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . .
Γεώργιος Περωτῆς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . Ο
Α. Κοντόσταυλος	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . Ο
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . Ο	Νικόλαος Καναβὸς . . . Ο
Γεώργιος Μιχαὴλ. . . . . Ο	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δηλιγιάννης . . Ν	. . . . .
Γ. Πλαπούτας . . . . . Ο	. . . . .
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . Ο	Κίμων Χριστοδούλου . . .

Στέφανος Α. Δούκας . . . Ο	Ἀν. Ῥενουάρδος . . . . . Ο
Ἰωάννης Κατσάκος . . . Ν	Μιχαὴλ Σολωμός . . . . .
Δημ. Κουμουνδουράκης . . Ο	Γεώργιος Ναύτης . . . . . Ο
Βενεστάνος Κυβέλος . . . Ο	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . . Ο
Νικόλαος Πιερράκος . . . Ο	Παναγιώτης Ψάθης . . . Ν
Χ. Χριστόπουλος	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . Ο
Π. Κανελλόπουλος . . . . Ο	Γρηγόριος Μανοῦσος . . . Ν
Νικόλαος Μοσχούλας . . . Ο	Ἀθαν. Διαμαντόπουλος . . Ν
Π. Ἀργυρόπουλος . . . . Ν	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . Ο
Ν. Πανουριᾶς	Δημ. Βότσαρης . . . . .
Εὐθ. Κεχαγιᾶς. . . . . Ο	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .
Κωνσταντῖνος Βλάμης. . .	Νικόλ. Πιπῖνος . . . . . Ο
Βενιζέλος Ῥοῦφος	. . . . .
Ἀνδρέας Χ. Λόντος. . . . Ο	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης . Ο
Παναγ. Καλαμογδάρτης . Ο	Δημήτριος Βουδούρης . . Ο
Κωνστ. Κωνστάκης . . . Ο	Ἀντ. Τσαμαδός . . . . . Ο
. . . . .	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . Ο
. . . . .	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . Ο
Ἀθαν. Μισυρλῆς	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . .
Γεώργιος Μπάστας	Εὐαγγέλης Καντογιάννης . Ο
Ἰωάν. Μανιώτης . . . . Ο	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . . Ο
. . . . .	Ἀ. Μάντσαρης . . . . .
Κωνστ. Πλατύς . . . . . Ν	Δημ. Κριεζώτης . . . Ο

Διὰ μοίας δὲ ψηφοφορίας ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐπιτραπείσης ψηφολεκτῶν, ἀπερρίφθη κατὰ τὸ προσαρτώμενον πρωτόκολλον, καὶ ἡ τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας διὰ ψήφων 59 κατὰ 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν πρόσταιν τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανείας Κ. Ζώτου, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου	Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . Ο
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . Ν	Ἰωάννης Βλάσσης . . . . Ο
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . .
Δημήτριος Γεννούλης . . .	Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . . Ο
Γ. Ν. Καΐρης	Γεώργιος Σκοῦφος . . . .
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . . Ο	Σταῦρος Βλάχος . . . . Ν
Δημήτριος Τσόκρης . . . . Ο	Ἰωάννης Καραγιαννόπουλος . Ν

Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . Ν	Πέτρος Δελιγιάννης . . . .
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . Ν	Πολύκτης Ῥεβελάκης . . . Ν
Φίλων Φίλωνος . . . . . Ο	Κωνστ. Κυπριάδης. . . . Ο
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . Ν	Ἰω. Δελιγιάννης . . . . .
. . . . .	Σταῦρος Καμπερόπουλος . .
Γεώργιος Γεροθανάσης . . Ν	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . .
Ἀεων. Πετροπουλάκης . . Ο	Ἀριστ. Μεντζελόπουλος . .
. . . . .	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος. . . .
Ἰωάν. Σαράκας . . . . . Ν	Χαρ. Α. Χρηστόπουλος . . Ο
Α. Παπαθανασίου . . . . Ν	Ν. Χ. Παναγιώτου . . . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς. . Ο	Δημ. Σκκελλαράκης . . . Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Σ. Κοπανίτσας . . . . . Ο
Σταμάτιος Μήτσας . . . Ο	Ἐμμ. Μελετόπουλος . . . Ο
Ἀνδρέας Ζέρβας. . . . . Ν	Ν. Λεώπουλος . . . . . Ν
Γ. Βελῆς . . . . . Ο	Λουκᾶς Στεφάνου . . . . Ο
Δημ. Ζῶτος . . . . . Ν	Νικόλ. Βουλπιώτης . . . Ν
Γ. Γιαλλίνης . . . . . Ο	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος. . . Ο	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ο
Λύσανδρος Βιλιέτης . . .	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . Ν
Ἀνδρέας Αὐγερινός. . . . Ο	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλ. Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . .
Αὐγερινὸς Πετρελιᾶς . . . Ο	Μελέτιος Χ. Μελέτης. . . Ο
Γεώργιος Διαμάντης . . .	. . . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου. . .	. . . . .
Γασ. Δελένδας	Ἐπαμειν. Δελιγιώργης . . Ν
Σπ. Μαρκεζίνης	Π. Τσιμπουράκης . . . . .
Ν. Βαρδαρῆγος . . . . . Ο	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . Ο
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . Ο	Παναγιώτης Παπατσώνης . Ο
Ἀστεμάκης Χαραλάμπης . . Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . Ν
Ἀεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . Ο	Ἰω. Προβελέγιος . . . . Ο
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . .	Ἰω. Ταταράκης . . . . . Ο
Γρηγ. Κορφιωτάκης	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμ. Ναυπλιώτης . . . . .
Γεώργιος Περωτᾶς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . Ν
Α. Κοντόσταυλος	Νικ. Τσαβέλλας . . . . Ο
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . Ν	Ν. Καναβός . . . . . Ο
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . Ο	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρ. Δελιγιάννης . . . Ν	. . . . .
Γ. Πλαπούτας . . . . . Ο	. . . . .
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . Ο	Κίμων Χριστοδούλου . . .

Στέφ. Α. Δούκας	. . . N	Ἀν. Ρενουάρδος	. . . . O
Ἰωάννης Κατσάκος	. . . N	Μιχαὴλ Σολωμός	. . . . .
Δημ. Κουμουνδουράκης	. . O	Γεώργιος Ναύτης	. . . . O
Βενετσάνος Κυβέλος	. . . O	Ἰωάννης Σαγρέδος	. . . . O
Νικόλαος Πιερράκος	. . . O	Παναγιώτης Ψαθᾶς	. . . O
Χ. Χριστόπουλος	. . . .	Ἀντ. Ἀρμάος	. . . . . O
Π. Κανελλόπουλος	. . . O	Γρηγ. Μανοῦσος.	. . . . N
Νικόλαος Μοσχούλας	. . . O	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	. . N
Π. Ἀργυρόπουλος	. . . . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος	. . O
Ν. Παναυριᾶς	. . . . .	Δημήτριος Βότσαρης	. . .
Εὐθ. Κεχαγιᾶς	. . . . . O	Γεώργιος Ι. Στάϊκος	. . . .
Κωνσταντίνος Βλάμης	. . O	Νικόλαος Πιπῖνος	. . . . O
Βενιζέλος Ρούφος	. . . . .	. . . . .	
Ἀνδρέας Χ. Λόντος	. . . O	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	. O
Παναγ. Καλαμογδάρτης	. . O	Δημήτριος Βουδούρης	. . . O
Κωνστ. Κωνστάκης	. . . O	Ἀντώνιος Τσαμαδός	. . . O
. . . . .		Πέτρος Χ. Πέτρης	. . . O
. . . . .		Εὐαγγέλης Βαλατσός	. . . O
Ἀθανάσιος Μπουρλῆς	. . .	Σ. Σκουμπουρδῆς	. . . . .
Γεώργιος Μπάστας	. . . .	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	. O
Ἰω. Μανιώτης	. . . . . O	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ	. . . O
. . . . .		Α. Μάντσαρης	. . . . .
Κων. Πλατύς	. . . . .	Δημήτριος Κριεζώτης	. . O

Ἐρωτηθεῖσα εἶτα ἡ Βουλὴ καὶ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας, παρεδέχθη ταύτην δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτως·

« Ἡ Βουλὴ εὐχαριστηθεῖσα εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν περὶ τῆς κατὰ τὸν νόμον ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ οὗ ἡ συζήτησις ἐγγράφου, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ».

Μετὰ ταῦτα ὁ προεδρεύσας ἀντιπρόεδρος, ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ νομοσχεδίου, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 5 μ. μ.

Ὁ προεδρεύσας ἀντιπρόεδρος
Γ. Α. ΝΑΥΤΗΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,
Χ. Δ. Χρηστόπουλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

« Σήμερον τὴν 2 Μαρτίου 1860 ἐμφανισθεὶς εἰς τὴν Βουλὴν ὁ βουλευτὴς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς Ν. Παπαμιχαλόπουλος, ὤμοσεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ἀκόλουθον ὅρκον κατὰ τὸ ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος.

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου. »

Συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον, καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ προεδρείου, τοῦ ὁρκισθέντος καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ Προεδρεύσας Ἀντιπρόεδρος
Γ. Α. ΝΑΥΤΗΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος.

Ὁ ὁρκισθεὶς
Ν. Παπαμιχαλόπουλος.

Ὁ ἱερεὺς
Ν. Μούρτσινος ».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΖ'.

Τῆς 3 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς πρὸ τὴν μεσημβρίαν καὶ ἀναβληθείσης τῆς τῶν πρακτικῶν ἀναγνώσεως, προσελθὼν ὁ ἄρτι ἐμφανισθεὶς βουλευτὴς Σκοπέλου, ἔδοσε τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον κατὰ τὸν ἐν τῷ τέλει τῆς συνεδριάσεως προσαρτώμενον τῆς ὁρκοδοσίας πρωτόκολλον.

Ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Πλαπούτα καὶ Ν. Παπαμιχαλοπούλου ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων, καθ' ἣν ἔλαχον οἱ βουλευταὶ ὡς ἀκολούθως·

Μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Μάρτιον 1860.

Α'.		
Δ. Ζῶτος,	Ν. Πανουργιᾶς.	Ν. Βαρβαρῆγος,
Ν. Πιπῖνος,	Α. Ζίρδας,	Α. Διαμαντόπουλος.
Α. Δανόκρουλος,	Μ. Χ. Μελίτης,	Ἰω. Μανιώτης,
	Δ. Τσαμαδός,	Α. Χαραλάμπης,

Β. Παλαμίδης,
Η. Ἀργυρόπουλος,
Β. Κυβέλος,
Χ. Χριστόπουλος
Α. Κοντόσταυλος,
Ν. Π. Ἀθανασίου,
Λ. Στεφάνου,
Π. Χ. Πέτρου.

Β'.

Κ. Πλατὺς,
Γ. Διαμάντης,
Ἰω. Σαγρέδος,
Γρ. Μανοῦσος,
Ἰω. Ταμπακόπουλος,
Εὐαγ. Μελετσὸς,
Γ. Βελῆς,
Π. Κανελλόπουλος,
Ι. Ζάρκος,
Ν. Μοσχοΐλας,
Ε. Τσούγλος,
Κ. Βλάμης,
Α. Ν. Πετιμεζᾶς,
Π. Δελιγιάννης,
Δ. Πολυχρονόπουλος,
Γ. Ι. Σταΐκος,
Α. Ἀλεξανδρόπουλος,
Α. Ἀβέρωφ,
Ἀ. Γεωργαντᾶς.

Γ'.

Ἰω. Καραγιαννόπουλος,
Κ. Θεοδώρου,
Κ. Χριστοδούλου,
Α. Γ. Κουντουριώτης,
Δ. Καλλιφρονᾶς,
Ν. Σισίνης,
Γ. Σκούφος,
Α. Πετραλιᾶς,
Ἰω. Βλάσσης,
Ἰω. Ταταράκης,
Ἐμ. Μελετόπουλος,
Γρ. Κορτζιωτάκης,
Α. Δελιγιάννης,

Δ. Φιλάρετος,
Φ. Φίλωνος,
Γ. Α. Ῥάλλης,
Ι. Χατσόπουλος,
Ν. Καναβὸς,
Ἰω. Δουλίδης.

Δ'.

Ἰω. Κατσάκος,
Ἰω. Δελιγιάννης,
Π. Ψάθης,
Σπ. Μαρκεζίνης,
Σ. Σκουμπουρδῆς,
Δ. Γιαννούλης,
Εμ. Ναυπλιώτης,
Δ. Τσόκρης,
Σ. Βαρότσης,
Α. Μάντσαρης,
Ἰω. Μπαλάρας,
Κ. Κωνστάκης,
Α. Μιαούλης,
Β. Ῥοῦφος,
Ε. Καλογερᾶς,
Γ. Μιχάλη,
Κ. Κοΐσπης,
Π. Ῥεβελάκης.

Ε'.

Α. Λογοθέτης,
Δ. Βότσαρης,
Α. Βενιζέλος,
Α. Πετροπουλάκης,
Α. Ἀντωνόπουλος,
Σ. Βλάχος,
Α. Ἴσκος,
Ἰω. Προβελέγιος,
Π. Καϊαμογδάρτης,
Σ. Α. Δούκας,
Σ. Μήτσας,
Α. Δημητρίου,
Κ. Κεχαγιᾶς,
Δ. Μεντζελόπουλος
Χ. Θεοχαρόπουλος,
Χ. Α. Χρηστόπουλος,

Ν. Χ. Παναγιώτου,
Ν. Παπαμιχαλόπουλος.

Ϛ'.

Α. Παπαδημητριάδης,
Γ. Γιαϊδάκης,
Ν. Κριεζώτης,
Α. Κουμουνδούρος,
Δ. Κουμουνδουράκης,
Π. Τσαμπουράκης,
Α. Μαυρλῆς,
Α. Ἀρμάος,
Γ. Περωτᾶς,
Α. Ῥενουάρδος,
Σπ. Κοπανίτσας,
Ν. Βουλπιώτης,
Α. Χ. Λόντος,
Γ. Νούτσης,
Ν. Τσαβέλλας,
Ν. Θ. Λεώπουλος,
Ἐ. Δελιγεώργης,
Α. Παπαθανασίου.

Ζ'.

Α. Νοταρᾶς,
Γ. Ν. Καΐρης,
Δ. Σακελλαράκης,
Εὐ. Κοντογιάννης,
Μ. Σαλωμὸς,
Κ. Κυπριάδης,
Γ. Πλαπούτας,
Α. Αὐγερινὸς,
Ἰω. Σωτηριάδης,
Ν. Πιτράκος,
Ν. Δελένδας,
Δ. Βουδούρης,
Γ. Γερουκάκης,
Σ. Καλτεζόπουλος,
Σ. Ἀντωνόπουλος,
Π. Παπατσώνης,
Α. Χ. Σαφάκας
Θ. Α. Ζαΐμης.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ κτλ. διὰ τὸ 1860, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Λ. Γε-

ωργαντᾶν καὶ Ν. Παπαμιχαλόπουλον, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 79.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν
ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος·
«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου
περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ
κτλ. διὰ τὸ ἔτος 1860 καὶ ἡ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κωνστ. Θεοδώρου	Γ. Ἰω. Γιαλδάκης . . . .
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . N	Ἀλέξανδρος Βιλαέτης . . . .
Δημήτριος Γιανούλης . . .	Ἀνδρέας Αὐγερινὸς . . . . N
Γ. Ν. Καΐρης	Νικόλαος Σισίνης . . . . .
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . N	Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . N
Δημήτριος Τσόκρης . . . N	Γεώργιος Διαμάντης . . . .
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N
Ἰωάννης Βλάσσης . . . . N	Γαστ. Δελέδας . . . . .
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . N	Σπ. Μαρκεζίνης . . . . .
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .	Ν. Βαρδαρῆγος . . . . . N
Γεώργιος Σκοῦφος . . . N	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . .
Σταῦρος Βλάχος . . . . N	Ἀσημάκης Χαλαμπῆς . .
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . N	Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . N
Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . N	Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . N	Γρηγόριος Κορτζιωτάκης . .
Φίλων Φίλωνος . . . . . N	Ἰωάννης Ζάρκος . . . . .
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . N	Γεώργιος Περωτᾶς . . . .
. . . . .	Α. Κοντόσταυλος . . . N
Γεώργιος Γερουκάκης . . N	Ἰωάννης Μπαλάρας . . . N
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . N	Γεώργιος Μιχαὴλ . . . N
. . . . .	Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . .
Ἰωάννης Σαφάκας . . . N	Γ. Πλαπούτας . . . . . N
Α. Παπαθανασίου . . . . N	Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . N
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . N	Πέτρος Δελιγιάννης . . . .
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . N	Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . N
Σταμάτης Μήτσας . . . . N	Κων. Κυπριάδης . . . .
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ἰωάννης Δελιγιάννης . . .
Γ. Βελῆς . . . . . N	Σταῦρος Καμπερόπουλος . N
Δημήτριος Ζῶτος . . . . N	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . .

Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος .	Π. Κανελλόπουλος . . . . Ν
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . Ν
Χαρ. Α. Χριστόπουλος . . Ν	Π. Ἀργυρόπουλος . . . . .
Ν. Χ. Παναγιώτου	Ν. Πανουριᾶς . . . . .
Δημήτριος Σακελλαράκης . Ν	Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . Ν
Σ. Κοπανίτσας . . . . Ν	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . Ν
Ἐμμαν. Μελετόπουλος . . .	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . . .
Ν. Θ. Λεώπουλος . . . . Ν	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . Ν
Λουκᾶς Στέφανος . . . . Ν	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης
Νῖκος Βουλπιώτης . . . . Ν	Κωνς. Κωνστάκης . . . . Ν
Β. Ρ. Παλαμίδης	. . . . .
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ν	. . . . .
Ἰ. Ν. Ταμπακόπουλος. . . Ν	Ἀθανάσιος Μητσρλῆς . . .
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Γεώργιος Μπάστας . . . .
Δημήτριος Φιλάρετος . . . Ν	Ἰωάννης Μανιώτης . . . . Ν
Μελέτιος Χ. Μελίτης . . Ν	Ἰω. Δουλίδης . . . . . Ν
. . . . .	Κωνστ. Πλατύς. . . . .
. . . . .	Ἀντ. Ῥενουάρδος . . . . Ν
Ἐπαμιν. Δελιγεώργης . . Ν	Μιχαὴλ Σολωμὸς . . . .
Π. Τσιμπουράκης	Γεώργιος Ναύτης . . . . Ν
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος .	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . Ν
Παναγιώτης Παπατσώνης . Ν	Παναγιώτης Ψάθης . . . Ν
Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . Ν	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . Ν
Ἰω. Προβελέγιος . . . . Ν	Γρηγ. Μανοῦσος . . . . .
Ἰω. Ταταράκης . . . . . Ν	Ἀδὰμ Διαμαντόπουλος . . .
Σ. Βαρότσης	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . Ν
Ἐμμαν. Ναυπλιώτης . . .	Δημήτριος Βότσαρης . . .
Κωνς. Κρίσπης . . . . Ν	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . Ν	Νικόλ. Πιπῖνος . . . . Ν
Ν. Καναβός . . . . . Ν	. . . . .
Α. Παπαδημητριάδης . . .	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
. . . . .	Δημήτριος Βουδούρης . . .
. . . . .	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς. . . . Ν
Κίμων Χριστοδούλου . . . Ν	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . Ν
Στέφανος Α. Δούκας . . Ν	Εὐαγγέλης Βαλατσὸς . . Ν
Ἰωάννης Κατσάκος	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . .
Δημ. Κουμουνδουράκης . . Ν	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . Ν
Βενετσάνος Κυβέλος . . .	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . . Ν
Νικόλαος Πιεράκος . . . Ν	Α. Μάντσαρης . . . . .
Χ. Χριστόπουλος . . . . Ν	Δημήτριος Κριεζώτης . . . Ν

Ἀναγνωσθὲν δὲ τὸ 1 ἄρθρον αὐτοῦ, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ 2 ἄρθρου καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, ἐξέθηκέ τις, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις τοῦ πολίτου νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν ἐθνικὸν στρατὸν εἶναι εἶδος φόρου ἐκ τῶν μᾶλλον βαρυτέρων, διότι ἀπορροφᾷ ὅλην τὴν ἐνέργειαν τοῦ πολίτου καὶ τῷ ἐπιβάλλει θυσίαν αἵματος. Ἐντεῦθεν τὸ Σύνταγμα δὲν ἐπιτρέπει τὴν στρατολογίαν εἰμὴ δυνάμει νόμου, καὶ ἐπειδὴ θεωρεῖται φόρος, ἡ ἐπιβολὴ αὐτοῦ ψηφίζεται ἐτησίως ὡς καὶ ἡ τῶν φόρων. Διὰ τοῦτο, καθ' ὅσον ἀρχᾷ τὴν ἀρχήν, ἔχομεν πάγιον στρατολογικὸν νόμον, ἀλλὰ νομοθετοῦμεν ἐνιαυσίως τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἐπιβαλλομένου κατ' ἔτος ἀριθμοῦ στρατιωτῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ὑπ' ὄψιν νομοσχέδιον προσδιορίζει ὅτι ἀπαιτοῦνται ἑρῖτος διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν τρισχίλιοι ἄνδρες, καὶ προτείνει νὰ ἀναλογισθῇ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς τοὺς δήμους ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ των. Ἀλλ' ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ὅτι πρέπει νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἄρθρον, καὶ ἐπὶ τῆς τοπολογίας της φέρει τὰς παρατηρήσεις του. Ἡ ὑποχρέωσις τῆς στρατολογίας δὲν ἀφορᾷ ὠφέλειαν τῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καλουμένων, διότι τότε ἐδικαιοῦντο οἱ ὑπηρετήσαντες νὰ εἴπουν εἰς τοὺς φυγόντας τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ὅτι ἐπειδὴ δὲν ὑπηρέτησαν, δὲν δικαιοῦνται καὶ εἰς τὴν ὠφέλειαν. Ἡ ὑποχρέωσις λοιπὸν αὕτη ἀφορᾷ ὑπηρεσίαν τοῦ δημοσίου, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς δραπέτας καὶ τοὺς ὑποχρεοῖ νὰ ὑπηρετήσωσιν. Ἑπομένως, ὅταν ἡ τοῦ στρατεύεσθαι ὑποχρέωσις δὲν εἶναι ἐπαρχιακὸν βάρος, ἀλλ' ἀποβλέπει τὰ ἄτομα τὰ βαίνοντα τὸ 18 μέχρι τοῦ 21 ἔτους, τότε μακρυνόμεθα πάσης ὀρθότητος, ἐπιβάλλοντες τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν καθυστερούντων εἰς βάρος τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν δήμων. Ἡ ὑποχρέωσις δὲν συνδέεται μεταξύ της διά τινος ἀλληλεγγύης, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα ἕνεκα τῆς καθυστερήσεως τοῦ παρελθόντος ἔτους νὰ εἴπωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ἐπειδὴ δὲν συνέλεξεν ὅσους πέρυσιν ἐπεψηφίσαμεν ἄνδρας, τοὺς ἐκπίπτομεν ἐκ τῶν σήμερον ζητουμένων καὶ ἃς τοὺς συλλέξῃ ἐκ τῶν καθυστερήσεων τῶν ἄλλων ἐνιαυτῶν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ δὲν προτείνει τοῦτο, ἀλλὰ κατά τινα τρόπον εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα φθάνομεν, διότι συνιστᾷ τρόπον διανομῆς ἄλλων παρὰ τὸν ἔχοντα θέσιν τὸν πληθυσμόν. Κατὰ τὴν γνώμην

δὲ ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν μᾶς ἔλεγεν ἡ Κυβέρνησις, ὅτι μᾶς ὑποβάλλει προϋπολογισμὸν ἐσόδων 23 ἑκατομμύρια, καὶ ζητεῖ ἐπίσης 23 διὰ τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους, ἡμεῖς δὲ τῇ ἀπεκρινόμεθα ὅτι ἐγκρίνομεν 20 μονον, καὶ ἐπειδὴ καθυστεροῦν 3 ἑκατομμύρια ἀπὸ πέρυσιν, ἂς φροντίσῃ νὰ εἰσπράξῃ αὐτά. Ἀπαραλλάκτως ἤδη καὶ ἡ ἐπιτροπὴ προτείνει ν' ἀφαιρέσωμεν ἐκ τοῦ ζητουμένου ἀριθμοῦ τὸ 1/3 τῶν καθυστερούντων, καὶ νὰ ἐπιβληθῇ τοῦτο εἰς τοὺς κληρούχους τῶν οἰκείων δήμων. Ἀλλὰ τότε ἐπιβαρύνομεν ἄλλους μὲ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν κληρούχων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ἢ τῶν δήμων ἢ καὶ τῆς Κυβερνήσεως μὴ καταβαλούσης τὴν ἀπαιτουμένην ἐνέργειαν πρὸς συλλογὴν τῶν καθυστερούντων. Καὶ μολονοτοῦτο ἤθελε παραδεχθῇ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἂν ἡ Κυβέρνησις ἐρχομένη ἔλεγεν, ὅτι ζητεῖ τρισχιλίους ἄνδρας ἕνεκα τῶν καθυστερήσεων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς λέγει διὰ τῆς ἐκθέσεώς του, ὅτι ἀπαιτοῦνται τρεῖς χιλιάδες, διότι ἡ τετραετὴς ἐφεδρεία ἠλαττώθη εἰς τριετῆ, τὴν δὲ διαβεβαίωσίν του ταύτην συνομολογεῖ καὶ ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπή. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ ἤδη ζητούμενος ἀριθμὸς δὲν αὐξάνει ἕνεκα τῆς καθυστερήσεως τῶν ἄλλων ἐτῶν, διατί τοὺς ἤδη ἐνηλικιωθέντας νὰ ἐπιβαρύνωμεν μὲ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν κληρούχων τῶν παρελθόντων ἐνιαυτῶν; Ποία ὠφέλεια προσγίνεται εἰς αὐτοὺς ν' ἀναδεχθῶσι καὶ τὰ βάρη τῶν πρώην διαφυγόντων τὸν νόμον; Ἡ στρατολογία ὠφελεῖ μόνην τὴν πολιτείαν, καὶ ἡ ἀποφυγή της ἐπίσης βλάπτει μόνην αὐτήν, καὶ δὲν θεωρεῖ δίκαιον νὰ πίπτῃ εἰς βάρος τῶν ἤδη ἐνηλικιωθέντων. Ἄλλως εἶναι λυπηρὸν νὰ ὑπάρχουν τοιαῦται καθυστερήσεις, καὶ, ὡς παρατηρεῖ καὶ ἡ ἐπιτροπή, ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα ὅλα τὰ ἐκ τῶν προζένων της μέσα, μάλιστα δὲ τὴν εὐκολίαν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας, ἠδύνατο καταβάλλουσα πλειοτέραν ἐνέργειαν νὰ συλλάβῃ τοὺς ἀποφυγόντας τὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν πολιτείαν συνδρομήν. Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς, παρατηρεῖ ὅτι κατ' αὐτὴν ὁ νομὸς π. χ. Κυκλάδων, ἀντὶ νὰ ὑποχρεοῦται ἐφάπαξ εἰς προσφορὰν 500 ἀνδρῶν, πρέπει νὰ δώσῃ 712, διότι οἱ 212 εἶναι τὸ 1/3 τῶν καθυστερουμένων τῶν ἄλλων ἐνιαυτῶν. Καὶ ἂν μὲν ἐπρόκειτο ν' ἀναπληρωθῶσιν αἱ καθυστερήσεις ὑπὸ τῶν ἐπαρχιῶν διὰ χρημάτων, ἐνόει τὴν ἀξίωσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ἡ δαπάνη θέλει ἐπιβαρύνει τὰ κληροῦχα φρούρια, τὰ ὁποῖα δὲν

βλέπει τί πταίουν διὰ νὰ τοῖς ἐπιβάλωσιν ὑποχρέωσιν ἄνισον παρ' ὅσην ἀπαιτεῖ ὁ θεμελιώδης νόμος. Ἡ ἐπιτροπὴ ὅμως φέρει ἐπὶ τέλους καὶ παρηγορίαν τινὰ διὰ τοὺς ἐπιβαρυνθησομένους ἐπιλαχόντας, προτείνουσα ν' αὐξηθῇ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεών των ἀπὸ δρ. 500 εἰς δρ. 1000. Μολονότι δὲ ἡ παρηγορία αὕτη εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν χείμαρρα, μολαταῦτα οὔτε κἂν δύναται νὰ γίνῃ δεκτή, χωρὶς νὰ παραβιασθῇ ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ ὀπισθενεργείας τῶν νόμων καὶ χωρὶς νὰ προσβληθῶσι κεκτημένα δικαιώματα. Ὅταν κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους ὁ δραπέτης κληροῦχος τῶν ἐτῶν 1844—1851 δὲν ὑπόκειται εἰς χρηματικήν τινα ποινήν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1851 δυνάμει τοῦ τότε ἐκδοθέντος νόμου καθιερώθη ὅτι ἀπὸ τῶν δραπετῶν θέλουν κατατάττεσθαι εἰς τὸν στρατὸν οἱ ἐπιλαχόντες, λαμβάνοντες δρ. 500, πῶς ἤδη δυνάμεθα, νομοθετοῦντες περὶ τῶν νεοσυλλέκτων τοῦ τρέχοντος ἔτους, νὰ ἐπιβάλωμεν ποινὰς καὶ χρηματικὰς θυσίας εἰς τοὺς καθυστεροῦντας κληροῦχους τῶν παρελθόντων ἐτῶν; Ἄλλως τε ἂν τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ 1851 ὁριζόμενον ποσὸν τῶν 500 δραχμῶν εἶναι ἀνεπαρκὲς, δυνάμεθα νὰ τὸ αὐξήσωμεν διὰ τὸ μέλλον, καὶ ὄχι διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ 1849 καθυστεροῦντας. Ἐκτὸς τούτου, ὁ θέλων ν' ἀντικαταστήσῃ ἕτερον δύναται νὰ προσέλθῃ οἰκοθεν, νὰ λάβῃ τὰς 1000 δραχμὰς καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ, οὐχὶ δὲ νὰ τὸν ὑποχρεώσωμεν εἰς τοῦτο, διότι τοιουτοτρόπως καὶ τὴν ἐλευθερίαν βιάζομεν τοῦ προσώπου, καὶ ἀνεφάρμοστον μέτρον καθιεροῦμεν. Ὅθεν κηρύττεται κατὰ τῆς προπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, παραδεχόμενος τὸ νομοσχέδιον ὅπως ἔχει.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ὁ προαγορεύσας βουλευτὴς ἐχαρακτήρισε τὴν ἐθνικὴν νεοσυλλεξίαν ὡς φόρον αἵματος, πολλάκις δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ἤκουσε μετὰ λύπης τὸν ὁρισμὸν τοῦτον, ὅστις ἄλλως ἀντίκειται καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ εἰς τὸν νόμον. Δὲν ἤθελε δὲ τὸν ἀντικρούσει ἂν δὲν ἐνέφαινε μικρόν τι καὶ ἀτιμωτικόν. Τὸ νὰ ὑπερασπίζῃ ὁ ἄνθρωπος ἑαυτὸν εἶναι δικαίωμα, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ τοῦ ἀμφισβητήσῃ, εἶναι καθῆκον ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπιβαλλόμενον. Ἡ κοινωνία ἑπομένως ὡς ἄθροισμα ἐξ ἀτόμων ἔχει τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ καθῆκον, ἀναλόγως εἰς πολὺ μείζονα βαθμόν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ τὸ Σύνταγμα καθιέρωσε τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ὁ δὲ ποινικὸς νόμος ὁρίζει ὅτι ὁ χάνων τὰ πολιτικὰ δικαιώματά του στερεῖται καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς εἰς τὸν στρατὸν ἐγγραφῆς. Ἂν δὲ δὲν εἶναι ἀνάγκη ὅλοι οἱ πολῖται νὰ

ἐπιδίδωνται εἰς τὰ ὅπλα, δὲν ἔπεται ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δικαίωμα καὶ καθῆκον τῶν στρατολογουμένων. Διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν ἡ φράσις « φόρος αἵματος » νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνηται συνεχῶς.

Ἐπέφερεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι πρόκειται νὰ συζητήσωμεν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἔχει πολὺ πλειοτέραν ἀξίαν παρ' ὅσην τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἐνεργείας του ἤθελε δώσει εἰς ἄλλο, καθ' ὅσον τοῦτο, ἔχον σκοπὸν τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἔχει συγχρόνως καὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐθνικὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ ἀδιάφορον ἂν αὐτὴ γίνεται σήμερον μερική. Πιστεύει ὅτι δὲν θέλει παρέλθει καιρὸς καὶ ἡ τοιαύτη ἐκπαίδευσις θέλει γενικευθῆ. Διὸ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ἐπιστήσῃ σπουδαίως τὴν προσοχήν της ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων καὶ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ὑπουργείου, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα. Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἂν καὶ φαίνεται λίαν ἐκτεταμένη, εἶναι λίαν συνοπτική, καθ' ὅσον περιορίζεται εἰς ὅ,τι ἀπαραιτήτως ἔπρεπε νὰ λεχθῇ· ἄλλως ἤθελε καταρτίσει ὁλόκληρον συγγραφήν. Τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἀντικρούων, εἶπεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας βουλευτὴς Κέας, ὅτι ἡ νεοσυλλεξία εἶναι φόρος ἐπιβαλλόμενος εἰς τὸ ἄτομον· ἀλλ' ἀπατᾶται βεβαίως, διότι εἶναι δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσις ἐναντιῶ τοῦ πολίτου. Ἐὰν δὲ ἦτον, ὡς ἐγνωμάτευσε, φόρος, τότε ἐδυνάμεθα ν' ἀπαλλαγῶμεν αὐτοῦ ἐν εὐκολίᾳ, ἀφίνοντες νὰ εἰσέρχωνται ξένοι εἰς τὸν στρατόν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ὁρίζει ὅτι οὐδεὶς ξένος εἶναι δεκτὸς εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ δεχθεὶς ξένον εἰς τὰς στρατιωτικὰς τάξεις ὑπουργὸς δύναται νὰ κατηγορηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παραπεμφθῇ πρὸς δίκην εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἐθεώρησε δὲ ὡς φόρον τὴν νεοσυλλεξίαν, διότι, εἶπεν, ἐπιφορίζεται ἐτησίως ὡς οἱ φόροι καὶ ὁ προϋπολογισμός. Τοῦτο ὅμως εἶναι λάθος ἐκούσιον τοῦ προαγορεύσαντος. Ἡ ἐνιαύσιος ἐπιψήφισις τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ ἀφορᾷ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἔθνους, διότι ἠδύνατο ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἥτις περιφρουρεῖται διὰ τόσων ἄλλων προνομίων, νὰ συγκεντρώσῃ ὑπερογκον δύναμιν καὶ καταθλίψῃ δι' αὐτῆς τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ. Εἶπε πρὸς τούτοις, ὅτι εἶναι φόρος ἐπιβαλλόμενος ἐς τὴν φορολογουμένην ἡλικίαν· ἀλλὰ τότε διὰ τί κατὰ δήμους καὶ ἐπαρχίας; διατί δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἀπολύτως τὸ ἄτομον; Ἡ ἡλικία λοιπὸν καλεῖται μόναν ὡς μόνη κατάλληλος εἰς χρῆσιν τῶν ὅπλων. Ἐκτὸς δὲ τούτου, διεκρίνθη ὅτι ἔχει καὶ ἀναδρομικὴν ἰσχὺν ἡ πρότασις τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἑπομένως εἶναι παράνομος· ἀλλ' ἡ σκέψις αὕτη ἀντίκειται εἰς τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ 4 ἄρθρου τοῦ ΡΛΓ'. νόμου, ὅστις θεωρεῖ ὡς οἱονεὶ παραγράφοντα τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην τὸν ὑπερβάντα τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος. Καὶ φανερὸν ὅτι ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐχρονολογεῖτο ὁ νόμος οὗτος μέχρι τῆς πρώτης εἰσαγωγῆς τοῦ στρατολογικοῦ νόμου καὶ ἂν προχωρήσωμεν, δὲν θέλομεν εὕρει οὐδένα τεσσαρακοντούτη. Ἡ ἀναδρομικὴ λοιπὸν ἰσχὺς ἔγκειται ἐν τῷ νόμῳ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσις διὰ τοῦ παρόντος ζητεῖται. Ἐπομένως δὲν ἀπαδεῖ ἡ τροποποίησις τῆς ἐπιτροπῆς οὔτε εἰς τὸν στρατολογικὸν νόμον οὔτε εἰς τὸ δίκαιον, διότι ὀφείλουν νὰ ἀναπληρώσωσι τὰ κενὰ αἱ καθυστεροῦσαι ἐπαρχίαι. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας εἶπεν, ὅτι ἡ εἰς τὸν στρατὸν κατάταξις εἶναι θυσία ὑπὲρ τῆς πολιτείας, καὶ ἔχει δίκαιον. Ἀλλὰ διὰ τί νὰ κάμνῃ τὰς θυσίας ταύτας ἓν μέρος μόνον τοῦ ἔθνους καὶ ἄλλοι νὰ τὰς ἀποφεύγουν ἀείποτε; Τὴν θυσίαν λοιπὸν ταύτην ἂς κάμωσι καὶ αὐτοί. Εἶπεν ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νὰ δίδωνται 1000 δραχμαὶ εἰς τοὺς πρὸς συμπλήρωσιν καταταχθησομένους, ὅτι εἶναι ἄδικος, διότι ἤθελεν ἔχει ὀπισθενεργὸν δύναμιν. Δὲν ἔχει ὅμως οὐδεμίαν τοιαύτην ὀπισθενέργειαν, ἐπειδὴ ὁ δραπέτης τοῦ 1844 ἐξακολουθεῖ καθυστερῶν ἐνώπιον τῆς ὑπηρεσίας καὶ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος. ἡ δὲ καθυστέρησις αὕτη δὲν παραγράφεται, οὐδὲ παύει ποτὲ καὶ μόνη παραγραφή της εἶναι ἡ συμπλήρωσις τοῦ 40 ἔτους. Ἐπειδὴ δὲ παρελήλισε τὴν καθυστέρησιν τῶν κληρούχων μὲ τὴν καθυστέρησιν χρημάτων τοῦ δημοσίου, ἀκολουθῶν τὴν αὐτὴν παρέλκυσιν, λέγει ὅτι ὡς ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐξακολουθεῖ νὰ εἰσπράττῃ τὰ καθυστερούμενα χωρὶς νὰ τὰ παραγράφῃ, οὕτω λέγομεν καὶ ἡμεῖς νὰ συλλέγῃ ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς τοὺς καθυστεροῦντας, καὶ ἐπειδὴ οὗτος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ περισσεύματα ὡς ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, διὰ τοῦτο δὲν τῷ δίδομεν ἄλλους. Εἶπεν, ὅτι ἂν τῷ ἀπεδείκνυμεν ὅτι αἱ καθυστερήσεις ἔγιναν ἀπὸ ἔλλειψιν τῶν κληρούχων, ἤθελε συμφωνήσει μὲ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς. Ἂς ἐμμείνῃ εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ θέλει τὸ ἀποδείξει. Ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν λέγει ὁ ἴδιος εἰς τὰς δ' θείσας πληροφορίας, ὅτι αἱ τάξεις τοῦ στρατοῦ εἶναι σήμερον ἐλλειπεῖς κατὰ 465 ἄνδρας. Οὗτοι λοιπὸν προέρχονται ἀπὸ τὰς καθυστερήσεις, διὸ πιστεύει ὅτι θὰ φανῇ συνεπὴς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του ὁ προαγορεύσας. Εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅτι ἡ καθυστέρησις ζημιοῖ μὲν τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ζημιοῖ καὶ τὴν

στρατεύσιμον ἡλικίαν. Τότε ὅμως προτιμότερον νὰ ζημιωθῇ ἡ ἡλικία παρὰ ἡ πολιτεία, διότι ὅπου ζημιοῦται ἡ πολιτεία, ζημιοῦται συνάμα καὶ ἡ ἡλικία. Δυστυχῶς αἱ καθυστερήσεις αὗται δὲν προέρχονται ἀπὸ κακὴν ἕξιν, εἰς ἣν ὑπέπεσε μέρος καὶ τῆς νῦν καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἣν ὑπέθαλψε τότε κατ' ἀνάγκην ὁ Περικλῆς λαβών, ἐκτὸς τῶν Χίων καὶ Λεσβίων, ἀντὶ ἀνδρῶν χρήματα παρὰ τῶν λοιπῶν νησιωτῶν, καὶ οὕτω μικρὸν κατὰ μικρὸν μετέβαλε τοὺς συμμάχους εἰς εἵλωτας καὶ ὕψωσε τὸς Ἀθήνας εἰς βαθμὸν κυριαρχίας ἀπέναντί των. Ἂν ὁ προκείμενος νόμος ἐφαρμοσθῇ εἰλικρινῶς ἀπὸ τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι δύνανται νὰ ἐκλείψωσιν αἱ καθυστερήσεις. Ἡ μόνη δυσκολία ἣν ἤκουσεν ὅτι θεωροῦσι τινές, εἶναι ὅτι ὁ νόμος ΡΛΓ'. δὲν ἐκτελεῖται, ἐπειδὴ τὸ δημόσιον δὲν θέλει νὰ καταβάλῃ τὰ ἔξοδα τῆς καταδιώξεως τῶν δραπετῶν καὶ νὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι βεβαίως ἄτοπον, διότι τὸ καθῆκον αὐτὸ τῇ ἐπιβάλλει ὁ στρατολογικὸς νόμος. Ἐν γένει δὲ, ἀφ' ἧς ἐποχῆς εἰσήχθη ὁ νόμος οὗτος, παρατηρεῖ τις ὅτι κυρίως αἱ καθυστερήσεις πηγάζουσιν ἀπὸ ἓν μέρος τῆς Ἑλλάδος. Τοιαύτη κατάστασις εἶναι ἐναντία καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ δικαίου, τὸ δὲ νὰ παραπονῆται τις διὰ τὴν ἴσην τῶν νόμων διανομὴν εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ζητῇ ἐξαιρέσεις, αἱ δὲ ἐξαιρέσεις εἶναι ἡ χειροτέρα ἐχιδνα ἡ κατατρώγουσα τὰ ἔθνη.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι τὸ Β. διάταγμα τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νομοσχεδίου ὁρίζει ὅτι θέλει ὑποστηριχθῇ παρὰ τῶν ὑπουργῶν τῶν ναυτικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν, ἐνταῦθα δὲ δὲν βλέπει παρόντα εἰμὴ τὸν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργόν. Διὰ νὰ ἔχῃ δὲ ὁ νόμος ἰσχὺν, πρέπει νὰ εἶναι παρόντες εἰς τὴν συζήτησιν οἱ ἁρμόδιοι ὑπουργοί. Ἄλλως τε, ἐπειδὴ ἔχει νὰ φέρῃ σπουδαίας παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ νὰ καταδείξῃ τοὺς λόγους τοῦ νοσήματος, ἐπιμένει ζητῶν τὴν παρουσίαν τῶν μνησθέντων ὑπουργῶν, ἂν δὲ κωλύωνται ἄλλως, νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ τὴν αὔριον ἡ συζήτησις.

Ἐν τούτῳ προσελθόντος τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, ἐξηκολούθησεν ὁ βουλευτὴς λέγων, ὅτι καὶ οἱ δύω προαγορεύσαντες ἠλλοίωσαν, ὡς νομίζει, πολὺ τὴν ἰδέαν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἐν γένει οἱ μὲν τὴν ἀπεκάλεσαν φόρον αἵματος, οἱ δὲ ὑποχρέωσιν κτλ. Ἀλλ οὔτε φόρος οὔτε ὑποχρέωσις εἶναι ἡ στρατολογία· εἶναι ἀπ' ἐναντίας δικαίωμα καὶ τιμὴ ἐθνική. Ἀπόδειξις ἡ μεγάλη Ἀγγλία, τῆς ὁποίας τὰ τέκνα ἀγοράζουν συνήθως δι' ἀδρᾶς δαπάνης τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Δὲν ἀνέχεται λοιπὸν τοιοῦτον ὑψηλὸν δικαίωμα νὰ ὀνομάζηται φόρος, οὐδὲ νὰ λέγηται ὑποχρέωσις, καὶ διὰ τὸν λόγον μάλιστα τοῦτον καὶ ὁ νόμος εἶπεν, ὅτι μόνοι οἱ πολῖται Ἕλληνες ἔχουν δικαίωμα τῆς εἰς τὸν ἐθνικὸν στρατὸν καταταξεως. Δυστυχῶς ὅμως ἡμεῖς ἀποποιούμεθα τὸ δικαίωμα τοῦτο, καὶ ἡ ἀποποίησις μας εἶναι ἀδίκημα οὐχὶ μόνον εἰς τὸ ἄτομον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν στρατὸν τῆς πατρίδος. Ποία ἡ ἀφορμὴ τῆς ἀποποιήσεως; ποῖοι οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης ἀποφυγῆς; Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία δὲν εἶναι, ὡς εἶπον τινές, τμηματικὸν δικαίωμα τοῦ προσώπου, ἀλλὰ τρεῖς λόγοι βιάζουσι τοὺς πολίτας νὰ τὸ ἀποφεύγωσιν. Ὁ πρῶτος λόγος προέρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καθὼς γνωρίζομεν ὅλοι, ἀπὸ τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς κληρώσεως. Ὁ λόγος δὲ οὗτος εἶναι τόσον ἰσχυρὸς, ὥστε κατὰ καιροὺς ὅλοι ἠλθομεν καὶ ὠμιλήσαμεν περὶ τούτου ἀπὸ τοῦ βήματος. Δεύτερος λόγος εἶναι ἡ διαφορὰ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καλουμένων. Ἀπόδειξις, ὅτι ἀπὸ μὲν τὴν Ἀργολίδα καὶ Κορινθίαν καθυστεροῦσι 397 στρατεύσιμοι, ἀπὸ δὲ τῶν Κυκλάδων 636. Πόθεν προέρχεται ἡ διαφορὰ αὕτη; Ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐπαγγελμάτων, διότι ὁ γεννηθεὶς ναύτης δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς γεωργὸν καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν ξηράν. Παράδειγμα πασιφανὲς πάλιν ἡ Ἀγγλία, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἔχῃ στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ πολλάκις στρατολογεῖ ἐξωθεν. Πῶς λοιπὸν θέλετε σεῖς εἰς ναυτικὸς νέος νὰ λησμονήσῃ τὸν ἐπὶ 16 ἔτη πελάγιον βίον του, νὰ τὸν ἀποσπάσητε τοῦ στοιχείου εἰς ὃ ἐγεννήθη, καὶ νὰ ἀρνηθῇ τὰς ἕξεις αὐτοῦ ἐν διαστήματι 4 ἐτῶν ὑπηρεσίας ἐν τῷ στρατῷ; Οὕτω π. χ. ἐνῷ ἀλλαχοῦ δὲν ὑπάρχουν καθυστερήσεις, εἰς τὴν πατρίδα του καθυστεροῦσι πολλοί, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς διαφορᾶς, ὡς εἶπε, τῶν ἐπαγγελμάτων. Τριακόσιοι ἀξιόλογοι νέοι κατέλιπον μέχρι τοῦδε τὴν πατρίδα των καὶ ἤδη περιπλανῶνται εἰς Ἀμερικὴν, εἰς Ἀουστραλίαν καὶ ἄλλας μακρυνὰς χώρας, διὰ ν' ἀποφύγωσι τὴν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς ὑπηρεσίαν, καὶ ἀφοῦ οἱ νέοι οὗτοι χάνουν τὸ μέλλον καὶ τὴν πατρίδα των, ἀφοῦ οἱ δυστυχεῖς πατέρες στεροῦνται διὰ τοῦτο ἑνὸς καὶ δύω τέκνων των, ὡς νὰ μὴ ἀρκοῦν ταῦτα, ἔρχεται ἤδη καὶ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ θέλει νὰ πωληθῇ καὶ ἡ καλύβη των ὅπως ἀναπληρώσωσι καθυστέρησιν, ἣν φέρει αὐτὴ τῶν πραγμάτων ἡ φύσις. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον καλοῦνται ναυτικοὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ξηρᾶς, θέλομεν ἔχει τοιαύ-

τας καθυστερήσεις. Τρίτος τῶν καθυστερήσεων λόγος εἶναι μέγα τι ἀδίκημα συμβαῖνον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι τὸ ἔθνος θυσιάζει οὐχὶ μικροῦ λόγου ποσὰ διὰ νὰ ἀναπτύξῃ παρ' ἡμῖν στρατιωτικοὺς ἄξιους νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος. Ἐπὶ τούτῳ συνεστήθη ἡ στρατιωτικὴ σχολή, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι νὰ εἰσαγβῶσι παῖδες ἀγωνιστῶν, οἵτινες νὰ ἐξέλθουν ἀξιωματικοί. Ἀλλ' εἰσήχθησαν τοιαῦτα τέκνα ἀγωνιστῶν; Τοὐναντίον ἡ σχολὴ αὕτη ἐχρησίμευσε καὶ εἶναι τιμάριον ὀλίγων οἰκογενειῶν, καὶ ματαίως πολλαὶ πολλάκις ἐπαρχίαι ἐζήτησαν νὰ εἰσαγβῶσιν εἰς τὴν Σχολὴν καὶ ὀλίγοι παῖδες τῶν παρ' αὐταῖς ἀγωνιστῶν. Ὅταν λοιπὸν καμμία ἐπαρχία δὲν ἔχει ἕνα ἐντὸς τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικὸν, πῶς θέλετε νὰ δώσῃ στρατιώτας; Ὁ στρατιώτης θέλει νὰ ἐλέπῃ ἐν τῷ στρατῷ ἕνα ἀξιωματικὸν συμπολίτην του, ἕνα καλλίτερόν του, διὰ νὰ εἶναι παρηγορία του, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ κέντρον φιλοτιμίας. Οἱ τρεῖς οὗτοι λόγοι γίνονται παραίτιοι τῶν καθυστερήσεων. Ἀλλ' ἔχει δίκαιον ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιβάλλουσα τὴν ἀναπλήρωσιν εἰς τοὺς δήμους; Ἀναντιῤῥήτως ὄχι, ἐπειδὴ τότε ἀπὸ δικαίωμα περιζήτητον ἡ εἰς τὸν στρατὸν κατάταξις μεταβάλλεται εἰς φορολογίαν, καὶ προτείνεται νὰ πληρωθοῦν αἱ καθυστερήσεις ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας. Ἂν δ' ἡ νεοσυλλεξία εἶναι ἀτομικὴ ὑποχρέωσις, τίς δύναται ἀντὶ τῶν καθυστερούντων νὰ τὴν ἐπιβάλῃ εἰς ἄλλα ἄτομα; Τοιαύτη ἀρχὴ δὲν διαφέρει τοῦ τουρκικοῦ δικαίου, καθ' ὃ ὑποχρεοῦται ὁ συγγενὴς ἢ ὁ συμπολίτης νὰ πληρώσῃ ἀντὶ τοῦ συγγενοῦς καὶ συμπολίτου του. Δι' ὅλα ταῦτα κηρύττεται κατὰ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι, ἂν ὁ Βουλευτὴς Ἑρμιονίδος ὡμίλει σπουδάζων, καὶ ἐνθυμεῖτο ὅτι ὡμιλεῖ ἀπὸ τοῦ βήματος, τῆς ἀκρωρείας ταύτης τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποτὲ βεβαίως δὲν ἤθελεν εἴπει ἔτι ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ σᾶς ἐπρότεινεν ὅ,τι οἱ βάρβαροι ἐκεῖνοι τύραννοι, τοὺς ὁποίους ἡ ἑλληνικὴ ἀνδρία κατέστρεψε. Καθ' ὅλην δὲ τὴν ἀγόρευσίν του εἶπε πολλὰ, τὰ ὁποῖα ἐνγένει ἀντίκεινται πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ΡΛΓ'. νόμου. Οὕτω π. χ. ἠρώτησεν ἂν εἶναι δίκαιον, ἀφοῦ οἱ στρατεύσιμοι δραπετεύουν, ἀφοῦ οἱ γονεῖς των βιάζονται νὰ τοὺς στερηθοῦν, νὰ πωλοῦν ἐπὶ τέλους καὶ τὴν καλύβην των διὰ νὰ πληρώσουν. Ἀλλ' ἦτον περιττὴ ὁλόκληρος αὐτὴ ἡ ἀνάπτυξις, διότι αὐτὸ θέλει ὁ νόμος, καὶ ἐν ὅσῳ ὑπάρχει, δὲν δύναται οὐδεὶς νὰ προσβάλῃ τὰς διατάξεις του. Δὲν σᾶς ἀρέσκει; δύνασθε νὰ τὸν μεταβάλητε, ἀλλ' ἐν ὅσῳ ὑπάρχει, ὀφείλετε νὰ τὸν σεβασθῆτε. Κακῶς δὲ εἶπεν, ὅτι ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία εἶναι δικαίωμα μόνον, διότι ἂν εἶχεν οὕτως, ἀντὶ νὰ τὴν ὑπεκφεύγωσι, παρῃτοῦντο. Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία εἶναι κρᾶμα δικαιώματος καὶ ὑποχρεώσεως, ἀμφότερα δὲ συνταυτίζονται εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ Ἀννοβέρου, ὅπου, ἕνεκα τοῦ κλίματος καὶ ἄλλων λόγων, αἱ ἰδέαι ἔπρεπε νὰ εἶναι πλέον συνεσταλμέναι, αἱ ἐκφράσεις ἧττον θερμαὶ καὶ αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις ὀλιγώτερον εἰλικρινεῖς, ἰδοὺ τί εἶπεν εἷς βουλευτὴς, ὁ βαρῶνος Μπέννιγσεν. « . . . . . ἀπὸ τὸ δίλημμα αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξέλθωμεν ἂν παραιτηθῶμεν τῆς μέχρι τοῦδε ὑπαρχούσης ἀρχῆς καὶ υἱοθετήσωμεν τὸ προσωπικὸν σύστημα, καθ' ὃ πᾶς τις ὑποχρεοῦται νὰ ὑπηρετῇ ἐν τῷ στρατῷ. Πέποιθα δὲ ὅτι ἡ ἀρχὴ αὕτη θέλει ἐφαρμοσθῆ, ἅμα αἱ γερμανικαὶ Κυβερνήσεις κατανοήσωσι κρεῖττον τὰς περιστάσεις καὶ παύσωσι φοβούμεναι νὰ ἐμπιστευθῶσι τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας τοῦ λαοῦ. » Παρατηρεῖ δὲ ὅτι εἰς τὰ κράτη τῆς Γερμανίας εἶναι τόσον στενὰ συνδεδεμένον τὸ δικαίωμα μὲ τὴν ὑποχρέωσιν, ὥστε, ἂν δὲν ὑπηρετήσῃ ὁ πολίτης εἰς τὸν στρατὸν, οὔτε δημόσιον ἢ δημοτικὸν ἐπάγγελμα δύναται νὰ λάβῃ, οὔτε νὰ ἐξέλθῃ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Καὶ τῷ ὄντι ὁ ἀποφεύγων τὴν ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσίαν, ὁ μὴ προσφέρων τὸ αἷμά του εἰς τὴν πατρίδα καὶ μὴ προκινδυνεύων οὔτε ἀμυνόμενος ὑπὲρ αὐτῆς εἶναι πολίτης ἀνωφελής. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Περικλῆς εἰς τὸν πρῶτον ἐπιτάφιόν του εἶπε· « μόνοι γὰρ τὸν μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν. » Καὶ ἂν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐν ἀνάγκῃ τῆς πατρίδος δύνανται νὰ προστέλθουν οἱ καθυστεροῦντες, ἀνωμαλίαν μᾶλλον καὶ βλάβην μέλλουν νὰ φέρωσι, διότι, κατὰ τὸν ἴδιον Περικλέα « μόνοι οἱ μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιοῦντες ἐμπειρότεροί τε γίνονται καὶ εὖ παρασκευάζονται τὰ πολέμια. »

Ἐρωτήσαντος δέ τινος τὸν ὑπουργὸν, ἐὰν, συλλεγομένων τῶν κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη καθυστερουμένων κληρούχων, θέλει ἐπενεχθῆ ἀνάλογος ἔκπτωσις ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἤδη ζητουμένων 3000 ἀνδρῶν, καὶ τοῦ ὑπουργοῦ ἐπιφυλαχθέντος νὰ δώσῃ τὴν αἰτουμένην διασάφησιν εἰς τὴν γενικὴν πρὸς τοὺς ἀγορεύσοντας ἀπάντησίν του· ἐξέθηκέ τις, ὅτι πάντες βεβαίως ἀναγνωρίζομεν ὅτι διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἀσφάλειαν τῆς πατρίδος ὀφείλομεν νὰ συνεισφέρωμεν καὶ ὑλικῶς καὶ προσωπικῶς. Δύω ἑπομένως εἰσὶ τὰ ταμεῖα, τὸ δεχόμενον τὰ χρήματα καὶ ὁ στρατός. Εἰς

τὸν στρατὸν ὀφείλομεν βεβαίως νὰ συνεισφέρωμεν ὅλοι, καθ' ὅσον ἀπὸ τὸν στρατὸν ἐξαρτᾶται ἡ ἀσφάλεια ἑκάστου, καὶ εὐτύχημα ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν πάντες ἠδυνάμεθα νὰ ὑπηρετήσωμεν τὴν πατρίδα.

Δὲν ἐναντιοῦται εἰς τὸ μέτρον τῆς συλλήψεως τῶν καθυστερούντων, ἀλλὰ πῶς θέλετε νὰ κατορθώσῃ ὁ δῆμος τὴν σύλληψίν των; Οἱ δῆμοι τῶν νήσων, ὡς γνωρίζετε, εἶναι τόποι ξηροὶ καὶ ἀπότομοι, καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἐπαρκοῦντες εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων, οἵτινες ἀναγκάζονται ν' ἀποδημῶσιν εἰς μεγάλας πόλεις διὰ νὰ εὕρωσι πόρον ζωῆς, καὶ ἐκεῖ μένουσιν οἱ πλείστοι. Πῶς λοιπὸν θέλετε νὰ συλλέξωσιν οἱ δῆμοι τοὺς ἀποδημοῦντας κληρούχους; Ὑπῆρξε δήμαρχος καὶ ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ τῶν κληρούχων πολὺ τὸν ἀπησχόλησεν, ἀλλὰ μ' ὅλα τὰ μέσα, ὅσα μετεχειρίσθη, δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τὴν καθ' ὁλοκληρίαν σύλληψίν των, διότι οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἀπεδήμουν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ εἰς τὴν σύλληψιν αὐτῶν ἀπῃτεῖτο ἡ δραστήριος σύμπραξις τῶν προξένων, οἵτινες ὅμως ὀλίγον ῥροντίζουσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ δήμου Πανόρμου ἐψήφισεν 100 δρ. διὰ τὴν σύλληψιν ἑκάστου κληρούχου ἀποδημοῦντος, ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν κατώρθωσε τίποτε. Τί λοιπὸν πταίει ὁ δῆμος, μὴ δυνάμενος νὰ συλλάβῃ τοὺς κληρούχους, ἀφ' οὗ καὶ ἡ κυβέρνησις ἀδυνατεῖ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο; Εἶπεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι ὁ μὴ ὑπηρετῶν τὴν πατρίδα στρατιωτικῶς δὲν πρέπει νὰ εἶναι δεκτὸς εἰς οὐδὲν ἐπάγγελμα, οὔτε πρέπει νὰ θεωρῆται πολίτης· ἀλλ' εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν πρέπει τότε νὰ ὑπαγάγωμεν καὶ τοὺς καθυστεροῦντας τὰ εἰς τὸ δημόσιον χρέη των, καὶ τοιαύτη τις πρότασις ἐγένετο καὶ ἐν τῇ ἐθνικῇ συνελεύσει καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι τοιαύτην εἶχον νομοθεσίαν ἐν Ἀθήναις. Ὅταν λοιπὸν ἔρχεται ἡ ἐπιτροπὴ καὶ μᾶς λέγει· « Ὀφείλετε, πληρώσατε, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν ἡμεῖς ἀνθ' ὑμῶν » τότε δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ζητοῦντα διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ εἴκοσιν ἑκατομμύρια· « Σοὶ δίδομεν δέκα ἑκατομμύρια, τὰ δὲ λοιπὰ δέκα ῥρόντισον νὰ εἰσπράξῃς ἀπὸ τὰ καθυστεροῦμενα. » Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ καταφεύγωμεν εἰς μέτρα μὴ δυνάμενα νὰ ἐφαρμοσθῶσιν. Ὁ λιμὴν τοῦ Πανόρμου ἀπέχει πέντε ὥρας ἀπὸ τὴν Χίον. Πῶς θέλετε νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν κληροῦχον τοῦ νὰ δραπετεύσῃ εἰς Χίον, ἢ πῶς νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν νέον καὶπρὶν κληρωθῇ νὰ ἀποδημήσῃ πρὸς εὕρεσιν πόρου ζωῆς; Διατί θέλετε

νὰ νομοθετῶμεν χωρὶς νὰ λάβωμεν πρῶτον ὑπ' ὄψιν τῶν διαφόρων μερῶν τὰς εἰδικὰς περιστάσεις;

Φρονεῖ λοιπὸν ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶναι τὸ καταλληλότερον, οἱ δὲ δραπετεύσαντες νὰ συλληφθῶσι καὶ συγχρόνως νὰ διαταχθῶσιν αἱ προξενικαὶ ἀρχαὶ νὰ καταβάλλωσι πᾶσαν προσπάθειαν εἰς τὴν σύλληψίν των· ἀποκρούει δὲ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὡς ἄδικον καὶ ὡς ἀνεφάρμοστον.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι ὁ προαγορεύσας ἤγγισεν ἓν ζήτημα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπίστευεν, ὅτι ἤθελεν ἐγγίσει. Οὐδεὶς βέβαια ἀρνεῖται, ὅτι πᾶς ὀφείλων εἰς τὸ δημόσιον πρέπει νὰ πληρώσῃ, ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἂς καταδιώξῃ τοὺς ὀφειλέτας τοῦ δημοσίου. Ἐὰν δὲ παρουσιασθῇ καὶ νομοσχέδιον ἀποκλείον τοὺς ὀφειλέτας τοῦ δημοσίου παντὸς ἐπαγγέλματος πολιτικοῦ, πρῶτος αὐτὸς θέλει ψηφίσει ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου. Ἀλλὰ πόθεν προέρχονται τὰ καθυστερούμενα; Ὁ ὑπουργὸς κατατάσσει αὐτὰ εἰς δύω κατηγορίας, εἰς καθυστερούμενα ἀπὸ ἐνοικιάσεις καὶ καθυστερούμενα ἀπὸ ἀγορὰν κτημάτων. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ ἀπὸ ἐνοικιάσεις καθυστερούμενα, λέγει ὁ ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει τῇ συνοδευούσῃ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1851, ὅτι ταῦτα προέρχονται ἕνεκα τῶν δυσκολιῶν, αἵτινες ἀπαντῶντο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 1833 εἰς τὴν εἰσπραξιν τῶν φόρων· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἀπὸ ἀγορὰς κτημάτων, ταῦτα προκύπτουν ἐκ τῶν ὑπερόγκων τιμῶν, εἰς ἃς ἠγοράσθησαν τὰ κτήματα ταῦτα. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐκ τῆς ἀγορᾶς ταύτης προῆλθεν ἡ καλλιέργεια τῶν κτημάτων αὐτῶν καὶ ἡ ἐπὶ τοσοῦτον αὔξησις τῶν εἰσοδημάτων τοῦ δημοσίου. Τελευταῖον ἐρχόμενος ἐπὶ τοῦ ζητήματος, παρατηρεῖ ὅτι οἱαδήποτε ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, θέλει βεβαίως τὴν σεβασθῇ. Ἀλλὰ πρὶν ἐκφέρῃ αὐτὴν ἡ Βουλή, λέγει ὅτι θέλουν εἶσθαι δειλοὶ καὶ ἀνανδροι ὅσοι ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νόμου, ἐν ὅσῳ ἄλλοι ὑπεκφεύγουσι ταύτην, ἀμερι μ νούσης τῆς Κυβερνήσεως.

Παρατηρήσαντος δέ τινος, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι λίαν σπουδαῖον καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ τὸ καταστήσωμεν ἀντικείμενον πάλης καὶ ἀντεγκλήσεων, ἀλλὰ νὰ τὸ συζητήσωμεν μὲ τὴν ἀπαιτουμένην σύμπνοιαν καὶ εἰλικρίνειαν· ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις, ἥτις τοσοῦτον θεωρεῖται ὀχληρὰ διὰ τὰς συνεπείας της, πρέπει νὰ ἐπιβαρύνῃ ὅλους, διότι ἀφορᾷ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος. Ἰδὲ ὅμως βλέπετε ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς ἐμπεριεχομένης ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἀπήντησεν ἄπειρα κατὰ

τὴν πρώτην ἐφαρμογήν του προσκόμματα, καὶ ἐντεῦθεν αἱ καθυστερήσεις ηὔξησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ ἔλθῃ εἰς ἀμνήστευσιν τοῦ παρελθόντος διὰ μιᾶς κλοιώσεως ἀνωφελοῦς καὶ ἀσκόπου. Ἀλλ' ἡ ἀμνήστευσις ἐκείνη ἐνίσχυσεν, ἀντὶ νὰ καταπαύσῃ, τὰ αἴτια τῶν καθυστερήσεων, διότι οὕτως ἐνεθαρρύνθησαν οἱ ἀπορεύγοντες τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεώς των, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὴν γ'. βουλευτικὴν περίοδον, ἡ Βουλὴ βλέπουσα ἀφ' ἑνὸς τὰ δυσβάστακτα βάρη τῶν ἐπιβαρυνομένων οἰκογενειῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς μεγάλας καθυστερήσεις, ἦλθεν εἰς σκέψιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου καὶ ὁμοφώνως ἀπεφάσισε νὰ τροποποιηθῇ ὁ νόμος, οἱ δὲ στρατολογούμενοι νὰ λαμβάνωσι παρὰ τοῦ δήμου καὶ μικράν τινα ἀποζημίωσιν, διότι ἡ ὑποχρέωσις ἐθεωρήθη γενικὴ καὶ οὐχὶ ἀτομική· διὰ τῆς ἀποζημιώσεως δ' αὐτῆς ἡ Βουλὴ ἐνόμισεν ὅτι ἐλαφρύνεται ἐν μέρει ἡ ὑποχρέωσις καὶ ἐλλείπουσιν ἢ ἐλαττοῦνται τοὐλάχιστον αἱ δυσκολίαι τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου. Τὸ μέτρον τοῦτο ἔθεσε τὸ ὑπουργεῖον ὑπὸ συζήτησιν καὶ ἐσχημάτισε πολυμελῆ ἐπιτροπήν, ἥτις ὁμοφώνως σχεδὸν ἀπερρίφθη ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ μέτρου αὐτοῦ, τὸ δὲ ὑπουργεῖον ὑπεσχέθη τὴν διόρθωσιν τοῦ μέτρου, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἐπραγματοποιήθη. Αἱ καθυστερήσεις ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν αἱ αὐταί, καὶ κατὰ τὸ 1851 ἠραίωσαν τὸν στρατὸν εἰς βαθμὸν ἀνέλπιστον, ἡ δὲ κυβέρνησις ἀντὶ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν προσκομμάτων, ἦλθε μὲ τὸν νόμον τοῦ 1851, ὅστις διὰ τὸ αὐστηρὸν τῶν ποινῶν, ἃς περιεῖχεν, ὠνομάσθη νόμος δρακόντειος. Ἀλλὰ καὶ οὕτω πάλιν δὲν κατωρθώθη ἡ ἐλάττωσις τῶν καθυστερήσεων, διότι ὁ νόμος ἀπέβλεψεν εἰς τὸ πλημμέλημα καὶ οὐχὶ εἰς τὰς ἀφορμάς, καὶ οὕτως αἱ καθυστερήσεις ἐξηκολούθουν, ὡς δὲ βλέπομεν ἐν τῷ πίνακι τῶν καθυστερήσεων, ἀποδεικνύεται ὅτι καὶ σήμερον ὁ στρατὸς εὑρίσκεται εἰς ἀραίωσιν ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1851. Ἀλλὰ πιστεύετε ὅτι πρόκειται σήμερον νὰ ψηφίσητε μέτρα, δυνάμενα νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἐλάττωσιν τῶν καθυστερήσεων; Τοὐναντίον ζητεῖσθε νὰ ψηφίσητε μέτρα, ἅτινα θέλουσι μεγαλύνει τὰς καθυστερήσεις, διότι οὕτω θέλετε αὐξήσει τὸ βάρος τῆς στρατολογίας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ κυρία ἀφορμὴ τῶν καθυστερήσεων. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ σιωπήσωμεν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἰδοῦσα ὅτι ἐκ τῶν ἐτησίων καθυστερήσεων σχηματίζεται ὁ ὄγκος τῶν κατ' ἔτος νεοσυλλέκτων, ἐθεώρησε καὶ ἄδικον καὶ σκληρόν, ἄλλοι μὲν ν' ἀπαλλάττωνται τῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει αὐτοῖς ὁ νόμος, νὰ ἐπιβαρύνωνται δὲ ἄλλοι,

οἵτινες προθύμως ὑπέκυψαν εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ νόμου. Ἀσπάζεται διὰ τοῦτο τὴν ἀρχὴν τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ νομίζει ὅτι τὰ προτεινόμενα μέτρα δὲν εἶναι οὔτε συντελεστικά, οὔτε νόμιμα καὶ ἴσως περιττά. Ἡ ἐπιτροπὴ ζητεῖ νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ οἱ κληροῦχοι τοῦ 1851, ἀλλὰ νομίζει ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον, κ.θ' ὅσον τότε δὲν ὑπῆρχον τὰ κατόπιν νομοθετηθέντα αὐστηρότατα περὶ τῶν καθυστερουμένων μέτρα. Προτείνει ἐπίσης ν' αὐξηθῇ τὸ ποσὸν τῶν 500 δραχμῶν εἰς 1000. Ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖον βεβαιοῖ ὅτι μία ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς, αἵτινες δυσκολεύουσι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, εἶναι καὶ ὅτι τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν εἶναι εὔκολον νὰ εἰσπραχθῇ, νομίζει ὅτι ἡ αὔξησις τοῦ ποσοῦ θέλει συνεπιφέρει καὶ τὴν αὔξησιν τῶν δυσκολιῶν. Ἡ ἐπιτροπὴ λέγει πρὸς τούτοις νὰ ἐπιβαρυνθῶσιν οἱ καθυστεροῦντες δῆμοι· ἀλλ' ἐὰν εἶναι ἄδικον τὸ νὰ ἐπιβαρύνωνται ἄλλοι δῆμοι ἀντὶ τῶν καθυστερούντων, ἐπίσης ἄδικον εἶναι καὶ τὸ νὰ ἐπιβαρύνωνται πρόσωπα ἄλλα ἀπὸ τὰ κληρωθέντα. Ἄλλως τε ἀφ' οὗ ἔχομεν τὸν νόμον τοῦ 1851, θεωρεῖ περιττὰς τὰς διατάξεις, τὰς ὁποίας προτείνει σήμερον ἡ ἐπιτροπὴ, καὶ τὰς ὁποίας ὡς διαρκεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ παραμβάλωμεν εἰς νόμον ψηφιζόμενον κατ' ἔτος. Χωρὶς λοιπὸν νὰ μακρυνθῶμεν ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιτροπῆς, νομίζει ὅτι δυνάμεθα νὰ περιορισθῶμεν εἰς τοὺς μετὰ τὸ 1851 καθυστερήσαντας, οἱ δὲ πρὸ τοῦ ἔτους αὐτοῦ καθυστερούμενοι νὰ ἐπιβαρύνωσι ὁλόκληρον τὴν ἐπικράτειαν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀπὸ τοῦ 1851 καθυστεροῦντες ἀναβαίνουσιν εἰς 1021, νὰ περιορίσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ζητουμένων 3000 εἰς 1976, τοὺς δὲ 1024 νὰ συλλέξῃ τὸ ὑπουργεῖον ἀπὸ τὰ μέρη τῆς καθυστερήσεως οὐχὶ διὰ νέας κληρώσεως, ὡς λέγει ἡ ἐπιτροπὴ, ἀλλὰ λαμβάνον αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν κληρούχων ἐπιλαχόντων, καὶ πιστεύει ὅτι, ἐὰν ἐφαρμοσθῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ 1851 διατασσόμενα μέτρα, ἡ σύλληψίς των δὲν εἶναι δύσκολος. Ἐὰν ὅμως τὰ μέτρα ταῦτα δὲν εἶναι ἱκανά, ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ ζητήσῃ νέα συμπληρωτικὰ μέτρα. Ἐπειδὴ δὲ ἴσως ἡ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους σύλληψις τῶν 1024 καθυστερουμένων ἀποβαίνει δύσκολος, δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν αὐτοὺς εἰς δύω μέρη, ἀνὰ 512 κατ' ἔτος, καὶ οὕτω νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὸν ὑπουργὸν 250 ἄνδρας, τοὺς δὲ 500 νὰ τοὺς συμπληρώσῃ διὰ τῆς συλλήψεως τῶν καθυστερουμένων.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἂν καὶ κατ' αὐτὸν ἄτοπον περιττὴ ἡ ἔρις περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς στρατολογίας, ἐὰν εἶναι δικαίωμα

ἡ ὑποχρέωσις, παρατηρεῖ ὅμως ὅτι ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀ-
ποδεικνύεται ὡς ὑποχρέωσις, διότι ἄλλως δὲν ἤθελον λαμβάνει
χώραν τοσαῦται καθυστερήσεις. Ἀλλὰ καὶ ὡς δικαίωμα καὶ ὡς
ὑποχρέωσις ἀπαιτεῖται νὰ διανέμηται ἐξίσου, ὄχι μόνον διότι
τοῦτο εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλον ὑψηλότερον καὶ ἠθι-
κώτερον λόγον, διότι ὁ στρατὸς εἶναι σχολεῖον εἰς τὸ ὁποῖον
ὅλοι οἱ πολῖται πρέπει νὰ σπουδάζωσι. Δυστυχῶς ὅμως τινὲς
τῶν προαγορευσάντων, θέλοντες νὰ ἀποφύγωσι τὴν ἴσην διανο-
μὴν τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς, συνέκριναν τὴν ἐκ ταύτης καθυ-
στέρησιν μὲ τὰς χρηματικὰς καθυστερήσεις, καὶ εἶπον ὅτι,
ἐπειδὴ ὑπάρχουσι καθυστερήσεις χρηματικαί, πρέπει νὰ ὑ-
πάρχωσι καὶ καθυστερήσεις νεοσυλλέκτων. Ἀλλ' αἱ τοῦ πρώ-
του εἴδους καθυστερήσεις εἰσὶν ἀτομικαὶ καὶ προέρχονται ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ ἀνέχειαν τοῦ ὀφειλέτου, ἐνῶ ὁ φόρος τῆς στρα-
τολογίας εἶναι γενικὴ ὑποχρέωσις καὶ ἐπιβάλλεται ἀναλόγως
τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστης ἐπαρχίας ἢ δήμου, οὐδὲ δύναται νὰ
προταθῇ ἀνέχεια, διότι ὅλα τὰ συγκροτοῦντα τὸν δῆμον ἢ τὴν
ἐπαρχίαν πρόσωπα εἰσὶν ὑπέγγυα εἰς τὴν κυβέρνησιν διὰ τὴν
ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ μόνης
τῆς ἀναχῆς τῆς Κυβερνήσεως προέρχονται αἱ καθυστερήσεις τῶν
νεοσυλλέκτων, ἐνῷ αἱ χρηματικαὶ προέκυψαν καὶ ἀπὸ ζημίας
προελθούσας ἀπὸ καιρικὰς περιστάσεις. Ταῦτα δὲ λέγων δὲν ἐν-
νοεῖ ὅτι τὰ ἀπὸ φόρους ἢ ἄλλως καθυστερούμενα δὲν πρέπει νὰ
εἰσπραχθῶσιν, ἀλλὰ θέλει μόνον νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν δικαιολο-
γοῦνται ἐξίσου τὰ δύω εἴδη τῶν καθυστερήσεων. Ἐρχόμενος δὲ
ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος, παραδέχεται μὲν τὴν γνώμην τῆς
ἐπιτροπῆς περὶ συμπληρώσεως τοῦ ζητουμένου ἀριθμοῦ τῶν
3000 ἀνδρῶν ἐκ τῶν καθυστερουμένων, ἀλλὰ δὲν συμφωνεῖ εἰς
τὸν τρόπον τῆς ἀναπληρώσεως, διὰ νέας τοιούτοτρόπως κληρώσεως,
καὶ ὑποστηρίζει τὴν λογικωτάτην καὶ πρακτικωτάτην πρότασιν
τοῦ προαγορεύσαντος περὶ ἀναπληρώσεως τοῦ ἀριθμοῦ διὰ τῶν
ἐπιλαχόντων κληρούχων. Ἂν δὲ οἱ ἐπιλαχόντες δὲν ἀρκῶσι,
τότε μόνον δυνάμεθα νὰ καταφύγωμεν εἰς νέαν κλήρωσιν.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας βουλευτὴς
Κέας ὠνόμασε τὴν στρατολογίαν βάρος, ἀλλ' οὐχ ἧττον εἶναι
βάρος προσωπικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόκειται ἑκάστη οἰκογένεια
διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος, καὶ διὰ τοῦτο ἔχομεν νό-
μον διαγράφοντα τὸν τρόπον τῆς διανομῆς τοῦ βάρους αὐτοῦ.
Καὶ εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι ὀφείλομεν νὰ χορηγῶμεν τὸν ἀναγ-
καιοῦντα ἀριθμὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ πρέ-

πει νὰ συνεισφέρωμεν πάντες ἐξίσου, τὰ δὲ διὰ τοῦ κλήρου
ἐπιβαρυνόμενα ἄτομα δὲν πρέπει νὰ διαφεύγωσι τὴν ὑποχρέωσίν
των καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἐπιβαρύνωνται πρόσωπα μὴ ὑποχρε-
ούμενα ὑπὸ τοῦ νόμου, διότι εἶναι βεβαίως πικρὸν ἐγὼ ὁ πα-
τὴρ, τοῦ ὁποίου ὁ κλῆρος ἀφείλετο τὸν ἕνα υἱόν, νὰ ὑποβάλ-
λωμαι καὶ εἰς νέας ὑποχρεώσεις, ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ κλήρου ὑποχρεω-
θεὶς νὰ ἀπαλλάσσηται διὰ τῆς δραπετεύσεως. Ὁ ὑπουργὸς μᾶς
ζητεῖ τὸν ἀναγκαῖον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ ἀριθμὸν
καὶ ὀφείλομεν νὰ τὸν χορηγήσωμεν. Ἀλλ' ὅταν ἡ ἀνάγκη πη-
γάζῃ ἐκ τῆς καθυστερήσεως, πρέπει καὶ ἐκ τῆς καθυστε-
ρήσεως νὰ ἐκπληρωθῇ. Ἄλλοτε ἐδίδομεν πρὸς συμπλήρωσιν
τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὸν στρατὸν ἀριθμοῦ 1077 ἄνδρας, καὶ
σήμερον ζητοῦμεθα νὰ δώσωμεν 3000, καὶ τοῦτο, ὡς λέγει ὁ
ὑπουργός, διότι καθυστεροῦσι κληροῦχοι. Ἀλλ' ἡ μεγαλειτέρα
καθυστέρησις συγκεντροῦται εἰς τὰ δύω τελευταῖα ἔτη, ἡ δὲ αἰ-
τία τῆς καθυστερήσεως κυρίως εἶναι αὐταὶ αἱ στρατολογικαὶ
ἐργασίαι, αἵτινες δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ περαιῶνται ἐντὸς
τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ διὰ τοῦτο πᾶν ἔτος ἀφίνει ἐξ ἀνάγκης
καθυστερήσεις, αἵτινες ὅμως, περαιουμένων τῶν ἐργασιῶν, ἐλατ-
τοῦνται κατὰ μικρὸν, καὶ ἐπομένως οἱ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος κα-
θυστερήσαντες, αἵτινες συμποσοῦνται εἰς 589 ἄνδρας, θέλουσι
βεβαίως συλληφθῇ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἐὰν ἐφαρμοσθῶσι
τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου διατεταγμένα μέτρα, καὶ οὕτως ἡ ἀνάγκη
θέλει μετριασθῇ. Εἶναι ἄδικον λοιπὸν νὰ ἐπιβαρύνωμεν σήμερον
πρόσωπα ἄλλα διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῆς νεοσυλλε-
ξίας τοῦ τρέχοντος ἔτους, καὶ συγχρόνως ν' αὐξήσωμεν τὰς
καθυστερήσεις, διότι βλέποντες οἱ κληροῦχοι ὅτι δραπετεύοντες
δύνανται ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς ὑποχρεώσεως, θέλουσι πλειότερον
ἐνθαρρυνθῇ εἰς τὸ μέσον τοῦτο τῆς ὑπεκφυγῆς. Ἐκτὸς δὲ τού-
του οἱ νόμοι μιᾶς κοινωνίας πρέπει νὰ στηρίζωνται εἰς τὴν ἠθι-
κὴν, ἐνῷ διὰ τοῦ προκειμένου νόμου πρόκειται νὰ βραβεύσω-
μεν τοὺς ἀξιοπαίνους καὶ νὰ τιμωρήσωμεν τοὺς ἀθώους.

Συμπεραίνει λοιπὸν ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις καταφύγῃ καὶ
πάλιν εἰς τὸ μέτρον τοῦ νὰ στείλῃ εἰς τὰ καθυστεροῦντα μέρη
ἕνα ἀποσπασματάρχην, θέλει ἐπιτύχει τὴν σύλληψιν πολλῶν
καθυστερούντων, καὶ διὰ τοῦτο ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ
νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν νεοσυλλέκτων εἰς 2500 ἄνδρας,
τοὺς δὲ 500 νὰ συλλέξῃ ἐκ τῶν καθυστερουμένων.

Προσέθηκεν ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ νεοσυλλεξία εἶναι
βεβαίως ὑποχρέωσις καὶ ὑποχρεώσεις μάλιστα βαρεῖα, καὶ διὰ

τοῦτο πάντες τὴν ἀποφεύγουσι, καὶ μάλιστα οἱ εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν ἀνήκοντες. Τὴν παρατήρησιν δὲ ταύτην ἀπευθύνων εἰς τοὺς περὶ τούτου προαγορεύσαντας, σκοπὸν ἔχει νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, προσθέτων ὀλίγα εἰς ὅσα ὁ εἰσηγητὴς ἐξέθηκεν. Ἡ ἐπιτροπή σας ὁρμωμένη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται ὑποχρέωσις εἶναι γενικὴ καὶ πρέπει ὅλοι ἐξίσου νὰ συνεισφέρωμεν, ἐθεώρησεν ὅλως ἄδικον τὸ νὰ καθυστερῇ μὲν μία ἐπαρχία, νὰ ἐπιβαρύνηται δὲ ἄλλη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμισε δίκαιον νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ὀφείλει νὰ καταβάλῃ πᾶσαν φροντίδα, διὰ τῆς χρήσεως τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένων μέτρων, νὰ συλλέξῃ τοὺς καθυστεροῦντας **1600** ἄνδρας, νὰ δώσωμεν δὲ σήμερον τὸν πρὸς συμπλήρωσιν ἀπαιτούμενον ἀριθμόν. Ἀλλὰ σκεφθεῖσα ὅτι διὰ τῆς δικαίας προτάσεώς της ἠδύναντο νὰ πάθωσι πρόσωπα τρίτα, μὴ εὐθυνόμενα εἰς τὴν καθυστέρησιν, καὶ ἰδοῦσα ὅτι ἀπέβαινε σχεδὸν ἀδύνατος ἡ καθ' ὁλοκληρίαν σύλληψις τῶν καθυστερούντων, διὰ νὰ μὴ παρεμβάλῃ προσκόμματα εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐθεώρησε συμβιβαστικὸν νὰ χορηγήσῃ μὲν τὸν ζητούμενον ἀριθμὸν τῶν **3000**, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τοῦ νὰ οἱ συλλεχθῶσιν **500** ἐκ τῶν καθυστερούντων δήμων ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῆς καθυστερήσεως. Ἀλλὰ πῶς θέλουσι δοθῇ οἱ ἀπαιτούμενοι οὗτοι **500** ἄνδρες ἀπὸ τοὺς καθυστεροῦντας δήμους; Κατὰ τὸν νόμον, ἀντὶ τῶν δραπετευσάντων ὑποχρεοῦνται οἱ ἐπιλαχόντες. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐθεώρησεν ἐνδεχόμενον νὰ μὴ κατορθωθῇ ἡ εὕρεσις καὶ σύλληψις τῶν ἐπιλαχόντων, προτείνει νὰ γίνῃ νέα κλήρωσις εἰς πάντα καθυστεροῦντα δῆμον, δὲν ἐννοεῖ ὅμως ὅτι οἱ ἐπιλαχόντες κατὰ τὴν πρώτην κλήρωσιν μένουσιν ἀκαταδίωκτοι, ἀλλὰ μόνον ἐν περιπτώσει μὴ εὑρέσεως ἐκείνων προτείνει τὴν κλήρωσιν διὰ νὰ μὴ χωλαίνῃ ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία.

Παρατηρήσαμεν ὅμως ὅτι ὁ τοιουτοτρόπως ὑποχρεωθησόμενος νὰ ὑπηρετήσῃ δι' ἄλλον πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ μίαν ἀμοιβὴν ἀνάλογον, καὶ ἐπειδὴ εἴδομεν ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ **1851** ὁριζόμεναι **500** δραχμαὶ δὲν ἀρκοῦσι πλέον διὰ τὴν ἀντικατάστασιν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νέου περὶ θητείας νόμου, ἐνόμισεν ἡ ἐπιτροπὴ ἀναγκαῖον ν' αὐξήσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ εἰς δραχμὰς **1,000**, εἰς τοῦτο δὲ ὡρμήθη καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἰδέαν, τοῦ ὅτι αὐξανομένου τοῦ ποσοῦ εἰς **1000** δραχμάς, ἕκαστος θέλει συλλογίζεσθαι ἂν πρέπει νὰ προτιμήσῃ τὴν δραπέτευσιν ἀπὸ τὴν πληρωμὴν τῶν **1000** δραχμῶν, ἐνῷ αἱ **500** οὐδὲν ἔφερον εἰς τὴν

δραπέτευσιν κώλυμα. Ἐπειδὴ δ' ἐρρέθη ἰδιαιτέρως ὅτι ἡ διάταξις αὕτη τοῦ νόμου τοῦ **1851** δὲν ἐφαρμόζεται ὑπὸ τῶν ἐπάρχων, διότι τὰ ἔξοδα τῆς ἐκποιήσεως τῶν κτημάτων τῶν ὀφειλετῶν ἐπιβαρύνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ δημόσιον, παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δύναται νὰ τροποποιηθῇ ἐπὶ τὸ καταλληλότερον, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ μὴ ἐφαρμόζηται.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ὅτι θέλει περιορισθῇ μόνον εἰς τὸ νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν ἡ Βουλή, ἂς ἀποφασίσῃ ἂν πρέπει ἡ ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου ζητουμένη θυσία νὰ κατισχύσῃ τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς λόγων, οἵτινες βεβαίως δὲν προέρχονται ἀπὸ αἴσθημα πολέμιον κατ' αὐτοῦ ἢ κατὰ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἑπομένως οἱαδήποτε ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, βεβαίως δὲν θέλει ἀπορᾷ αὐτόν.

Τῆς δὲ Βουλῆς ἐπιτρυούσης εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ ὑπουργοῦ, ἐξηκολούθησε λέγων οὗτος ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ νὰ συμπληρωθῇ ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὸν στρατὸν ἀριθμὸς ἐν μέρει διὰ τῆς συλλήψεως τῶν καθυστερουμένων, εἶναι βεβαίως δικαιοτάτη, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχει οὐδὲν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα, διότι πρῶτον μὲν ἡ κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ συλλάβῃ τοὺς καθυστεροῦντας· δεύτερον δέ, ἀφ' οὗ ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ προσδιορίζεται διὰ νόμου, οὐδεμία ὑπέρβασις δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἄνευ νόμου, καὶ ἑπομένως, ἐὰν κατορθώσῃ τὴν σύλληψιν τῶν καθυστερουμένων, θέλει βεβαίως ἐκπέσει αὐτοὺς ἐκ τοῦ ζητουμένου ἀριθμοῦ τῶν νεοσυλλέκτων. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, ὅπως εὑρίσκεται σήμερον ὁ στρατός, οὐδεὶς βεβαίως φρονεῖ ὅτι δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐλαχίστη ἐλάττωσις ἄνευ ἐπαισθητῆς ἐλάβρης τῆς ὑπηρεσίας καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐπιτροπή, τροποποιοῦσα τὴν πρώτην ἰδέαν της, συνήνεσε μὲν νὰ παραχωρήσῃ τὸν ζητούμενον ἀριθμὸν τῶν **3,000**, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ διανεμηθῶσιν, οἱ μὲν **2500** ἄνδρες, ἐφ' ὅλον τὸ κράτος, οἱ δὲ **500**, ἐπὶ τῶν καθυστερούντων δήμων διὰ νέας κληρώσεως. Ἐὰν τοῦτο ἀπαιτῶσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς πολιτείας, καὶ ἂν αὗται πρέπει νὰ κατισχύσωσι τῶν ἀναγκῶν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἔχει τίποτε ν' ἀντιτάξῃ. ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι, ὅταν μία ἐπαρχία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς πρώτας ὑποχρεώσεις της, πολὺ περισσότερον θέλει δυσκολευθῇ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δευτέρων, καὶ ἑπομένως τὸ μέτρον αὐτὸ δὲν θέλει πραγματοποιηθῇ, ὁ δὲ στρατὸς θέλει ὑποστῇ ἔλλειψιν ἐπαισθητήν. Νομίζει λοιπὸν ἀναγκαῖον καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ

τὴν νεοσυλλεξίαν τῶν 3000 ἀνδρῶν, πεποιθυῖα ὅτι δὲν θέλει ἐξαντλήσει τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν ἄνευ λόγου καὶ ὅτι θέλει καταβάλει καὶ ὁ συνάδελφός του ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν πᾶσαν προσπάθειαν εἰς τὴν σύλληψιν τῶν καθυστερουμένων, τοὺς ὁποίους βεβαίως θέλει ἐκπέσει ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 3000 ἀνδρῶν, ἅμα συμπληρωθῇ ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ. Οὕτω δὲ νομίζει ὅτι ἀπήντησεν ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου ἀπευθυνθεῖσαν αὐτῷ ἐρώτησιν.

Βεβαίως, ἐνόσῳ ἰσχύει ὁ ὑπάρχων νόμος, δὲν θέλομεν δυνηθῆ νὰ εὕρωμεν τακτικὴν διέξοδον, τὴν ὁποίαν μόνον διὰ νέου νόμου δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν. Ἀλλ' ἐπιθυμεῖ ὥστε ἡ Βουλὴ νὰ μὴ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτὸν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σκληρῶν ἐκείνων διατάξεων τοῦ νόμου τοῦ 1851, εἰς τὸν ὁποῖον οὐδεμίαν αἰσθάνεται συμπάθειαν καὶ διὰ τοῦτο ἔχει σχεδὸν ἕτοιμον νέον νόμον, ὡς γνωρίζουσι πολλοὶ τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, οἵτινες ἐχορήγησαν τὴν συνδρομήν των εἰς τὴν κατάρτισιν αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου θέλουσιν ἐκλείψει καὶ αἱ καθυστερήσεις καὶ τὸ ἐκ τούτων προκῦπτον εἰς τὸν λαὸν βάρος.

Ἐπιμένει διὰ ταῦτα παρακαλῶν καὶ τὴν Βουλὴν καὶ τὴν ἐπιτροπὴν νὰ παραδεχθῶσιν, ὡς ἔχει τὸν νομοσχέδιον, πεποιθυῖαι ὅτι μετὰ πλείστης προσοχῆς θέλουσι συλλεχθῆ οἱ καθυστερούμενοι οἵτινες θέλουσιν ἐκπεσθῆ ἢ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἤδη ζητουμένων 3000 ἀνδρῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ ζητηθησομένου κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος.

Μετὰ δὲ τὸν ὑπουργὸν. ὑποστηριξάντων τινῶν τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ἐπιδ. Λιμηρᾶς περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 3000 εἰς 2500, ἐκλείσθη ἡ συζήτησις κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ὁ δὲ πρόεδρος ἀναβαλὼν διὰ τὸ πάρωρον ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 6 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ, Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

« Σήμερον τὴν 3 Μαρτίου 1860 προσελθὼν ὁ ἕτερος βουλευτὴς Σκιάθου, ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον ὡς ἀκολούθως·

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ

Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου. »

Ὅθεν συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον καὶ ὑπεγράφη ὑπό τε τοῦ προέδρου, τῶν γραμματέων, τοῦ ὁρκισθέντος βουλευτοῦ καὶ τοῦ Ἱερέως.

Ὁ πρόεδρος
ΑΝΔΡΕΑΣ Χ. ΛΟΝΤΟΣ, Οἱ γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,

Ὁ ὁρκισθεὶς βουλευτὴς
Ἰω. Δουλίδης, Ὁ Ἱερεὺς
Ν. Μούρτζινος. »

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΗ'.

Τῆς 6 Μαρτίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προπαρελθούσης συνεδριάσεως καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀναγγείλας ὁ Πρόεδρος, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς κτλ, παρετήρησεν, ὅτι κλεισθείσης τὴν προτεραίαν τῆς συζητήσεως, δύω εἶναι αἱ ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρ. ψηφοφορητέαι γνῶμαι· α) ἡ τοῦ βουλευτοῦ Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, προτείνοντος νὰ τροπολογηθῇ τὸ ἄρθρον ὡς ἑρεξῆς· « ἡ στρατολογία καὶ ναυτολογία προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς 2,500 ἄνδρας » καὶ τοῦτο ἄνευ τινος ὅρου, καὶ β) ἡ τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς τροποποιηθεῖσα ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν οὕτως· « ἡ στρατολογία καὶ ναυτολογία προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς τρισχιλίους ἄνδρας. Ἐκ τούτων·

α'). Οἱ 2,500 διανεμηθήσονται κατ' ἀναλογίαν τοῦ δημοτικοῦ πληθυσμοῦ παρὰ μὲν τῶν Νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας, παρὰ δὲ τῶν ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους.

β') Οἱ 500 καταλογισθήσονται παρὰ μὲν τῶν Νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας, παρὰ δὲ τῶν ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους ἀναλόγως τοῦ τρίτου τῶν ὁποίων ἕκαστος αὐτῶν καθυστερεῖ κληρούχων ἀπὸ τοῦ 1844—1859 συμπεριλαμβανομένου.

γ') Ἐκ τῶν εἰς ἕκαστον δῆμον, καθυστεροῦντα κληρούχους, ἐντὸς τῆς ἐν τῷ § β', σημειωθείσης ἐποχῆς κληρωθησομένων

οἱ μὲν πρῶτοι θέλουσι καταταχθῆ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 2500, οἱ δὲ ἑπόμενοι πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 500.

δ') Οἱ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 500 ἀνδρῶν καταταχθησόμενοι δικαιοῦνται νὰ λάβωσι πρὸς ἀποζημίωσιν τὰς ἐν τῷ παρόντι νόμῳ σημειουμένας χιλίας δραχμάς.

ε) Οἱ μέχρι τῆς κληρώσεως τυχὸν συλληφθέντες ἐκ τῶν καθυστερουμένων ἐκπίπτονται ἀπὸ τοῦ προμνησθέντος τρίτου· καθ' ἣν δὲ περίπτωσιν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπερβαίνει τὸ τρίτον τοῦ παρόντος ἔτους θέλουσιν ἐκπεσθῆ ἀπὸ τοῦ τρίτου τοῦ ἑπομένου ἔτους ».

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει δέ τινος διεσάφησεν ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαῖον διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν νὰ συμπληρωθῇ ὁ στρατὸς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νομοσχεδίου, ἤτοι δι' ἀριθμοῦ ἀνδρῶν τρισχιλίων καὶ ὄχι 2500, ὡς προτείνεται. Τὴν δ' ἔγκρισιν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου θεωρεῖ ὡς πίστωσιν, τὴν ὁποίαν δίδει ἡ Βουλὴ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὸ δυνηθῇ νὰ συμπληρώσῃ τὰ κενὰ, κατὰ τοσοῦτον θέλει ζητήσει μικρότερον ἀριθμὸν τὸ ἐπερχόμενον ἔτος.

Ἐπὶ τούτοις ἐγένετο, αἰτήσει δέκα βουλευτῶν, ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ βουλευτοῦ Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ὡς ἀπωτέρας ψηφοφορία κατ' ἀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Π. Καλαμογδάρτην καὶ Ν. Παπαμιχαλόπουλον, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν παρεδέχθη τὴν τροπολογίαν διὰ ψήφων 77 κατὰ 18, ἀρνησιψηφησάντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, ναὶ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κων. Θεοδώρου	Ν	Ἰωάννης Βλάσσης	Ο
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ο	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ο	Γεώργ. Α. Ῥάλλης	
Δημ. Γιαννούλης		Γεώργιος Σκοῦφος	
Γ. Ν. Καΐρης		Σταῦρος Βλάχος	Ν
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ο	Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ο
Δημήτριος Τσάκρης		Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ο
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ο

Φίλων Φίλωνος	Ν	Κωνστ. Κυπριάδης	
Λεωνίδας Ἀγγελέτης	Ο	Ἰωάννης Δελιγιάννης	
		Σταῦρος Καμπερόπουλος	Ο
Γεώργιος Γερουθανάσης	Ο	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Ο
Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ο	Ἀριστ. Μεντσελοπουλος	
		Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	
Ἰωάννης Σαφάκας	Ο	Χαράλ. Α. Χρηστόπουλος	Ν
Α. Παπαθανασίου	Ο	Ν. Χ. Παναγιώτου	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Δημ. Σακελλαράκης	Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ο	Σ. Κοπανίτσας	Ο
Σταμάτιος Μήτσας	Ο	Ἐμμ. Μελο·όπουλος	Ν
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ο	Ν. Λεώπουλος	Ν
Γεώργιος Βελῆς	Ο	Λουκᾶς Στεφάνου	Ο
Δημήτριος Ζῶτος	ἀρνήθη	Νῖκος Βουλπιώτης	Ο
Γ. Γιολδάσης	Ο	Β. Ρ. Παλαμιδης	Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ο	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ο
Λύσανδρος Βιλαέτης		Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	Ο
Ἀνδρέας Αὐγερινός	Ο	Γ. Ν. Βεβελιώτης	
Νικόλαος Σισίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	Ο
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς	Ο	Μελέτιος Χ. Μελέτης	Ο
Γεώργιος Διαμάντης			
Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ο		
Γασ. Δελένδας		Ἐπαμ. Δελιγεώργης	Ν
Σπ. Μαρκεζίνης		Π. Τσιμπουράκης	
Ν. Βαρβαρῆγος	Ο	Ἀλ. Κουμουνδοῦρος	Ο
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	Ο	Παναγ. Παπατσώνης	Ο
Ἀσημάκης Χαραλάμπης	Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος	Ν
Ἀτων. Ν. Πετιμεζᾶς	Ο	Ἰω. Προβελέγιος	Ο
Χαρ. Θεοχαρόπουλος	Ν	Ἰω. Ταταράκης	Ο
Γρηγόριος Καρριωτάκης		Σ. Βαρότσης	
Ἰωάννης Ζάρκος		Ἠμμ. Ναυπλιώτης	
Γεώργιος Περωτῆς		Κωνστ. Κρίσπης	Ο
Α. Κοντόσταυλος	Ο	Νικόλαος Τσαβέλλας	Ο
Ἰωάννης Μπαλάφας	Ο	Ν. Καναβός	Ο
Γεώργιος Μιχαήλ	Ο	Α. Παπαδημητριάδης	
Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ο		
Γ. Πλαπούτας	Ο		
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ο	Κίμων Χριστοδούλου	Ο
Πέτρος Δελιγιάννης		Στέφανος Α. Δούκας	Ο
Βοβητὸς Ῥεβελάκης	Ο	Ἰωάννης Κατσάκος	

Δημ. Κουμουνδουράκης . . O	Μιχαὴλ Σολωμὸς . . . . .
Βενετσάνος Κυβέλος	Γεώργιος Ναύτης . . . . O
Νικόλαος Πιεράκος . . . O	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . O
Χ. Χριστόπουλος . . . . O	Παναγιώτης Ψάθης . . . O
Π. Κανελλόπουλος . . . O	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . O
Νικόλαος Μοσχούλας . . O	Γρηγόριος Μανοῦσος . . . O
Π. Ἀργυρόπουλος	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N
Ν. Πανουριᾶς	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . O
Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . N	Δημ. Βότσαρης . . . . . O
Κωνσταντῖνος Βλάμης . . N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . . O	Νικόλαος Πιπῖνος . . . . O
Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . O	. . . . .
Παναγ. Καλαμογδάρτης . O	Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης . . O
Κωνστ. Κωνστάκης . . . O	Δημήτριος Βουδούρης . . . O
. . . . .	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . O
. . . . .	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . O
Ἀθανάσιος Μητρωλῆς . . .	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . O
Γεώργιος Μπάστας	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . .
Ἰωάννης Μανιώτης . . . O	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . . O
Ἰω. Δουλίδης . . . . . O	Λύγερινὸς Λέρωφ . . . . O
Κωνστ. Πλατύς	Ἀναγν. Μάντσαρης . . . .
Ἀν. Ῥενουάρδος . . . . O	Δημ. Κριεζώτης . . . . O

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα καὶ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἀνωτέρω σημειοῦται, ἠρώτησέ τις τῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργῶν ἂν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν αἱ προτεινόμεναι ὑπὸ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς διατάξεις, καὶ κατὰ ποῖον τρόπον θέλουν ἐκτελεσθῆ.

Ἀπήντησε δὲ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι πολλὰ δύσκολον νὰ ἐκτελεσθῆ καὶ ἀμφιβάλλει, ἂν κατορθωθῶσι. Περὶ τούτου δὲ ἐρρέθησαν χθὲς ἀρκετὰ καὶ θεωρεῖ περιττὸν νὰ ἔλθῃ εἰς νέαν ἀνάπτυξιν.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι, ὡς ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ἡ ἐκτέλεσις τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι τόσον δύσκολος, ὥστε ἡ δυσκολία προσεγγίζει εἰς τὸ ἀδύνατον. Ἀλλ' ὅταν εἶναι ἀδύνατος ἡ προσθήκη μικροῦ ἀριθμοῦ στρατιωτῶν, πῶς θέλουν ἐκτελεσθῆ αἱ διατάξεις τοῦ ΡΛΓ'. νόμου. Εἰς αὐτὸν τότε ἡ δυσκολία πρέπει νὰ ἦναι ῥιζική. Ἂν λοιπὸν ὑπάρχῃ δυσχέρεια περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πολὺ μεγαλειτέρα ὡς πρὸς τὸν ΡΛΓ'. νόμον· ἂν δὲ δὲν

ὑπάρχῃ δυσκολία εἰς τοῦτον, πολὺ μᾶλλον δὲν θέλει ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τούτοις ἐγένετο καὶ ἐπὶ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐπιτηρηθεῖσα ψηφολεκτῶν, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν παρεδέχθη καὶ τὴν τροπολογίαν ταύτην διὰ ψήφων 85 κατὰ 11, ἀρνησιψηφούντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κων. Θεοδώρου . . . . O	Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . O
Ἰω. Σωτηριάδης . . . . O	Σταματ. Μήτσας . . . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . O	Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . . O
Δημ. Γιαννούλης	Γ. Κ. Βελῆς . . . . . O
Γ. Ν. Καΐρης	Δημήτριος Ζῶτος . . . . N
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . . O	Γ. Γιολδάσης . . . . . O
Δημήτριος Τσόκρης	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . O	Λύσανδρος Βιλαέτης . . . .
Ἰωάννης Βλάσσης . . . . O	Ἀνδρέας Λύγερινός . . . N
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . O	Νικόλαος Σισίνης . . . . .
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .	Λύγερινὸς Πετραλιᾶς . . . N
Γεώργιος Σκοῦφος . . . . O	Γεώργιος Διαμάντης . . . .
Σταῦρος Βλάχος . . . . O	Ἀναγνώστης Δημητρίου . . O
Ἰωάν. Καραγιαννόπουλος . O	Γ. Δελένδας . . . . .
Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . O	Σ. Μαρκεζίνης . . . . .
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . O	Ν. Βαρβαρῆγος . . . . O
Φίλων Φίλωνος . . . . . O	Θ. Α. Ζαΐμης . . . . . O
Λεωνίδας Δογαθέτης . . . O	Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . O
. . . . .	Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς . O
Γεώργιος Γεροθανάσης . . O	Χ. Θεοχαρόπουλος . . . O
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . O	Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .
. . . . .	Ἰωάννης Ζάρκος . . . . .
Ἰωάννης Σαφάκας . . . . O	Γεώργιος Περωτῆς . . . Α
Ἀθανάσιος Παπαθαναισίου . O	Α. Κοντόσταυλος . . . . O
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . O	Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N

Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . Ο	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . Ο	. . . . .
Κωνστ. Πλαπούτας . . . . Ν	. . . . .
Α. Ἀντωνόπουλος . . . Ο	Κίμων Χριστοδούλου . . . Ο
Πέτρος Δελιγιάννης	Στέφανος Α. Δούκας . . . Ν
Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . Ο	Ἰωάννης Κατσάκος . . . .
Κωνστ. Κυπριάδης	Δημ. Κουμουνδουράκης . . Ο
Ἰωάννης Δελιγιάννης . . .	Βενετσάνος Κυβέλος . . . .
Σταῦρος Καμπερόπουλος . . Ο	Νικόλαος Πιτράκος . . . Ο
Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . Ο	Χ. Χριστόπουλος . . . . Ο
Ἀρις. Μεντσελόπουλος . . .	Π. Κανελλόπουλος . . . Ο
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . Ο
Χαράλ. Α. Χριστόπουλος . Ο	Π. Ἀργυρόπουλος . . . ἀρνήθη
Ν. Χ. Παναγιώτου	Ν. Πανουργιᾶς . . . . .
Δημήτριος Σακελλαράκης . Ο	Εὐθ. Κεχαγιᾶς. . . . . Ο
Σ. Κοπανίτσας . . . . . Ο	Κωνσταντίνος Βλάμης . . Ο
Ἐμμ. Μελετόπουλος . . . Ν	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . . Ο
Ν. Ἀεώπουλος . . . . . Ο	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . .
Λουκᾶς Στεφάνου . . . . Ο	Π. Καλαμογδάρτης. . . . Ο
Νῖκος Βουλπιώτης . . . . Ο	Κωνστ. Κωνστάκης . . . Ο
Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . Ν	. . . . .
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ο	. . . . .
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . Ν	Ἀθαν. Μησυρλῆς . . . . .
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Γεώργιος Μπάστας. . . . .
Δημήτριος Φιλάρετος . . . Ο	Ἰωάννης Μανιώτης . . . Ο
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . . Ο	. . . . .
. . . . .	Κωνστ. Πλατὺς . . . . Ο
. . . . .	Ἀν. Ρενουάρδος . . . . . Ο
Ἐπαμειν. Δελιγιώργης . . . Ο	Μιχαὴλ Σολωμὸς . . . . .
Π. Ἰσιμαδόρακης	Γεώργιος Ναύτης . . . . Ο
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . Ο	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . Ο
Παναγιώτης Παπατσώνης . Ο	Παναγ. Ψαθᾶς . . . . . Ο
Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . Ο	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . Ο
Ἰω. Πρωτοπαπαδάκης . . . Ο	Γρηγ. Μανοῦσος . . . . Ο
Ἰω. Ταταράκης . . . . . Ο	Ἀθαν. Διαμαντόπουλος . . Ο
Σ. Βαρότσης	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . Ο
Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Δημ. Βότσαρης . . . . . Ο
Κωνστ. Χρίστης . . . . Ο	Γεώργ. Ι. Στάϊκος . . . .
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . Ο	Νικόλ. Ἡπίτης . . . . . Ο
Ν. Καναβός . . . . . Ο	. . . . .

Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης . Ο	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Δημ. Βουδούρης . . . . Ο	Εὐαγ. Κοντογιάννης . . . Ο
Ἀντών. Τσαμαδὸς . . . . Ο	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . . Ο
Π. Χ. Πέτρου . . . . . Ο	Ἀ. Μάντσαρης . . . . .
Εὐαγ. Βαλατσὸς . . . Ο	Δημ. Κριεζώτης . . . . Ο

Προκειμένου ἀκολούθως νὰ ψηφοφορηθῇ τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, παρετήρησέ τις, ὅτι κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1851 ὁ ἔπαρχος ἐκποιεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ δραπετεύσαντος κληρούχου, ἀλλὰ δὲν ὁρίζει πρὸς ὄφελος τίνος γίνεται. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν νὰ διασαφήσῃ τὴν περίστασιν ταύτην.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι καθ' ἃ ἔχει ὁ νόμος, φαίνεται ὡς καταδιώκων δανειστὴς τὸ δημόσιον, τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ προκαταβάλῃ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἐκποιήσεως. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοιαύτας περιστάσεις σπανίως εὑρίσκονται ἀγοραταί, συμβαίνει νὰ μένωσι τὰ κτήματα εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, καὶ οὕτω νὰ αὐξάνουν τὰ ἐθνικὰ κτήματα. Διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν νὰ εἴπῃ, ἂν ἦναι δανειστὴς τὸ δημόσιον, ἢ ὁ δῆμος καὶ αὐτὸς ἐνεργεῖ ἐπ' ὀνόματί του ὁ ἔπαρχος;

Πολλῶν δὲ παρατηρησάντων, ὅτι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δανειστὴς εἶναι ὁ δῆμος, ἐπέφερεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι ἅμα εἰς δῆμον τινὰ ὑπάρχει καθυστέρησις κληρούχων, ὁ Νομάρχης, εἰς ὃν ὑποβάλλεται ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῶν δήμων, πρέπει νὰ σημειοῖ ἐν αὐτῷ τὸ ποσὸν τῶν ὀφειλομένων ἐκ τῶν καθυστερούντων κληρούχων, ὁ δὲ δῆμος νὰ ῥροντίζῃ μόνος διὰ τὴν εἴσπραξιν. Ἂν δ' ἡ Κυβέρνησις ἐνήργει τοῦτο ἐκ πρώτης ἀρχῆς, δὲν ὑπῆρχον ἤδη καθυστεροῦντες.

Ἐπερώτησεν ἄλλος, ὅτι ὁ νόμος τοῦ 1851 ἀπεδείχθη, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῇ, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς μᾶς ἐβεβαίωσεν, ὅτι προσεχῶς θέλει εἰσαχθῇ ἄλλος νόμος, καλὸν εἶναι νὰ τεθῇ εἰς ἀργίαν ὁ δρακόντειος νόμος τοῦ 1851 ἐωσοῦ ἐλθῇ βραδύτερον ὁ νέος νόμος.

Ἀπαντήσαντος δέ τινος, ὅτι οἱ νόμοι εἶναι σεβαστοὶ καὶ ἐνεργοῦνται ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσιν, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀχρηστίαν των ἐωσοῦ ἐλθῇ ὁ ἀντικαταστήσων αὐτοὺς νόμος· ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ 2 ἄρθρον διὰ ἀναστάσεως ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ 3 ἄρθρου, ἐξέθηκεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἠθέλησεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ φέρῃ προσ-

θήκας τινὰς πρὸς πλειοτέραν τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ εὐκολίαν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι θέλει ἀπαντήσει πολλὰς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ 2 ἄρθρου δυσκολίας, διὰ νὰ μὴ αὐξηθῶσιν αὗται, παραιτεῖται τῆς προποποιήσεως τοῦ 3 ἄρθρου.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ νόμος τοῦ 1851 ὥρισεν εἰς 500 δραχμὰς τὴν διδομένην ἀποζημίωσιν εἰς τοὺς ἀναπληροῦντας τοὺς δραπέτας κληρούχους, τὸ ποσὸν αὐτὸ ἦρκει τότε πρὸς τὸν σκοπὸν της ἀναπληρώσεως. Ἤδη ὅμως αἱ 500 δραχμαὶ εἶναι μόλις τὸ ἥμισυ τοῦ διδομένου εἰς τοὺς ἀντικαταστάτας ποσοῦ, καὶ διὸ τοῦτο οὔτε εἰς τὸν δραπέτην κληροῦχον κάμνουν ἐντύπωσιν διὰ νὰ μὴ φύγῃ, οὔτε εἰς τοὺς ἐπιλαχόντας φαίνεται ἀνάλογος ἀμοιβή, καὶ ἑπομένως φεύγουσιν ἀλληλοδιαδόχως δέκα, μὴ θέλοντες νὰ δεχθῶσι τὴν ἀναπλήρωσιν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε καλὸν ν' αὐξηθῇ ἡ ἀποζημίωσις εἰς δραχμὰς 1,000, διότι τότε καὶ ὁ δραπέτης δυσκολεύεται νὰ φύγῃ μὲ ζημίαν τοιούτου ποσοῦ, καὶ ὁ ἐπιλαχὼν ἀναπληρωτὴς δέχεται μὲ πλειοτέραν εὐκολίαν τὴν ὑποχρέωσιν. Ἡ αὔξησις λοιπὸν τοῦ ποσοῦ καὶ τὴν ὑπηρεσίαν εὐκολύνει, καὶ τὴν δραπέτευσιν τῶν κληρούχων ἀναστέλλει καὶ τοὺς ἀναπληρωτὰς αὐτῶν πείθει εὐκολώτερον. Διὸ προτείνει νὰ ψηφορορηθῇ μετὰ τοῦ 3 ἄρθρου καὶ ἡ πρότασις τῆς εἰς 1000 δραχμὰς αὐξήσεως τῆς χορηγουμένης ἀποζημιώσεως.

Ἀντεῖπεν ἄλλος, ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἤθελεν εἶσθαι συζητητέα, ἂν δὲν ἀνεκηρύττοντο ὡς σφαλεραὶ καὶ ἀδύνατοι αἱ διατάξεις τοῦ νόμου τοῦ 1851. Ἀλλ' ὅταν ὁ μὲν τὸν ἀποκαλεῖ δρακόντειον νόμον καὶ προτείνει νὰ κοιμηθῇ, ὁ δὲ θέλει νὰ διπλασιασθῇ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὁριζόμενον ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, δὲν βλέπει πῶς δύναται νὰ ψηφορορηθῇ τοιαύτη γνώμη, ἐπειδὴ ὅ,τι δὲν εἶναι ἐφικτὸν εἰς τὸ ὀλίγον, πολὺ μᾶλλον δὲν κατορθοῦται εἰς τὸ ὅλον.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ὁ νόμος τοῦ 1851 ἐφαρμόζεται ἄνευ μεγάλων δυσκολιῶν, ἀλλὰ δὲν ἐρρόντισαν νὰ τὸν ἐφαρμόσωσι πανταχοῦ, ὅπου δὲ ἐφαρμόσθη ἔφερεν εὐτυχῆ ἀποτελέσματα. Παρακαλεῖ ὅμως τὸν προτείναντα νὰ παραιτηθῇ ἤδη τῆς προτάσεώς του περὶ αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ εἰς 1000 δραχμὰς, διὰ νὰ φέρωμεν εἰδικῶς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς συζήτησιν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ νόμου τοῦ 1851.

Καὶ ἄλλος δὲ προσέθηκεν, ὅτι παρακαλεῖ καὶ αὐτὸς τὸν

προτείναντα ν' ἀποσύρῃ τὴν γνώμην του, κυρίως διότι δὲν προέρχεται αὕτη ἀπὸ τὴν ἐκτελοῦσαν ἐξουσίαν, ἥτις ἂν ἐθεώρει ἀναγκαίαν τὴν αὔξησιν τῆς ἀποζημιώσεως, ἤθελε τὴν προτείνει ἡ ἰδία, καὶ δεύτερον ἡ πρότασις ἐπιπίπτει βαρεῖα καθ' ὅσων δὲν νυώσεν ὁ λαχνός. Πρέπει νὰ θεωρήσῃ δυστύχημα ἡ πατρὶς, διότι ὁ κληροῦχος καταδικάζεται εἰς ἀειφυγίαν, καὶ εἶναι σκληρὸν νὰ τοῦ ἐκποιήσωμεν καὶ ὅλην τὴν περιουσίαν διὰ νὰ μὴ ἔχῃ κανὲν ἐλατήριον, τὸ ὁποῖον νὰ τὸν ὠθῇ νὰ ἐπανέλθῃ. Ἄλλως τε δύναται νὰ ἦτον ὑπέρογκος πέρυσιν ἡ ἀποζημίωσις τῆς ἀντικαταστάσεως, καὶ σήμερον ἠ ἐραδύτερον νὰ μὴν ἦναι. Διὸ δὲν πρέπει νὰ διπλασιασθῇ τὸ ποσόν.

Ἀντειπόντος δὲ ἄλλου, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ἐπιλαχὼν ἔρχεται ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ δραπετεύσαντος κληρούχου καὶ ἀναδέχεται τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, εἶναι δίκαιον καὶ νὰ λαμβάνῃ ὅ,τι λαμβάνουσιν οἱ ἀντικαταστάται, καὶ ἑπομένως τὸ κοσὸν τῶν 1000 δραχμῶν εἶναι εὔλογον· ἡ Βουλὴ, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου, δὲν παρεδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Λακεδαίμονος περὶ αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ εἰς 1000 δραχμὰς, μὴ ἀναστᾶσα. Παρεδέχθη δὲ τὸ 3 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Γενομένης δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ψηφολέκτας καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, συνήχθη κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ πλειψηφεῖ διὰ ψήφων 91, ἔχον οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κ. τ. λ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ἡ δύναμις τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ, προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς δέκα χιλιάδας τετρακοσίους, ἀξιωματικοὺς, ὑπαξιωματικοὺς, στρατιώτας καὶ λοιποὺς.

Ἡ δύναμις τοῦ ναυτικοῦ προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860, εἰς χιλίους διακοσίους τριάκοντα δύω, ἀξιωματικοὺς, ὑπαξιωματικοὺς, ναύτας καὶ λοιποὺς.

Ἄρθρον 2. Ἡ στρατολογία καὶ ναυτολογία προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς τρισχιλίους ἄνδρας.

» Οἱ τριαχίλιοι οὗτοι ἄνδρες διανεμηθήσονται κατ' ἀναλογίαν

τοῦ πληθυσμοῦ, παρὰ μὲν τῶν Νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας παρὰ δὲ τῶν ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους.

Ἄρθρον 3. Αἱ ἐν ταῖς ἄρθροις δύω ἕως ἑνδεκα, συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, διατάξεις τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νόμου τοῦ 1851 ἔτους ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν στρατολογίαν καὶ ναυτολογίαν τοῦ ἔτους 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ, ναὶ ἢ ὄχι ; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνς. Θεοδώρου	. . . .	Α. Παπαθανασίου	. . . . N
Ἰωάννης Σωτηριάδης	. . .	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	. . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος	. . . N	Ν. Παπαμιχαλόπουλος	. . N
Δημ. Γιαννούλης	. . . . .	Σταμάτιος Μήτσας	. . . N
Γ. Ν. Καΐρης	. . . . .	Ἀνδρέας Ζίρδας	. . . . N
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου	. . . N	Γ. Κ. Βελῆς	. . . . . N
Δικαήτριος Τσόκρης	. . . .	Δημ. Ζῶτος	. . . . . N
Ἀνδρέας Δανόπουλος	. . . N	Γ. Ι. Γιολδάσης	. . . . .
Ἰωάννης Βλάσσης	. . . . N	Ἰω. Χατσόπουλος	. . . . N
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	. N	Ἀλέξανδρος Βιλαέτης	. . .
Γεώργιος Α. Ράλλης	. . . N	Ἀνδρέας Λύγερινός	. . . . N
Γεώργιος Σκοῦφας	. . . N	Νικόλαος Σισίνης	. . . .
Σταῦρος Βλάχος	. . . . N	Λύγ. Πετραλιᾶς	. . . . N
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	. . N	Γεώργιος Διαμάντης	. . .
Ἀθαν. Ἴσκος	. . . . . N	Ἀναγνώστης Δημητρίου	. . N
Ἀντ. Γεωργαντᾶς	. . . . N	Γασ. Δελίνδας	. . . . .
Φίλων Φίλωνος	. . . . . N	Σπ. Μαρκεζίνης	. . . . .
Λεων. Λογοθέτης	. . . . N	Ν. Βαρβαρῆγος	. . . . . N
	. . . . .	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	. . N
Γεώργ. Γεροβασάσης	. . . N	Ἀσημ. Χαραλάμπης	. . . N
Ἀτων. Πετροπουλάκης	. . N	Ἀτωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς	. . N
	. . . . .	Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος.	N
Ἰω. Σαράκας	. . . . . N	Γρηγ. Κορφιωτάκης	. . . .

Ἰωάννης Ζάρκος	. . . .	Ἐμμ. Ναυπλιώτης	. . . .
Γεώργιος Περωτᾶς	. . . .	Κωνστ. Κρίσπης	. . . . N
Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος	N	Νικ. Τσαλλᾶς	. . . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας	. . . N	Ν. Καναβός	. . . . . N
Γεώργιος Μιχαήλ	. . . . N	Α. Παπαδημητριάδης	. . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης	. . . N		. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . N		. . . . .
Α. Ἀντωνόπουλος	. . . N	Κίμων Χριστοδούλου	. . . N
Πέτρος Δελιγιάννης	. . . .	Στέφανος Α. Δούκας	. . . N
Πυθιτός Ῥεβελάκης	. . . N	Ἰωάννης Κατσάκος	. . . .
Κωνστ. Κυπριάδες	. . . .	Δημ. Κουμουνδουράκης	. . N
Ἰω. Δελιγιάννης	. . . .	Βενετσ. Κυβέλος	. . . . .
Σταῦρος Καμπερόπουλος	N	Νικόλαος Πιεράκος	. . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	. . . .	Χ. Χριστόπουλος	. . . . N
Ἀριστ. Μεντσελόπουλος	. .	Π. Κανελλόπουλος	. . . N
Ἠμμανουὴλ Τσοῦχλος	. . .	Νικόλ. Μοσχούλας	. . . N
Χαρ. Α. Χρηστόπουλος	. . N	Π. Ἀργυράπουλος	. . . . .
Ν. Χ. Παναγιώτου	. . . .	Νάκος Πανουριᾶς	. . . . .
Δημ. Σακελλαράκης	. . . N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς	. . . . N
Σ. Κοπανίτσας	. . . . . N	Κωνς. Βλάμης	. . . . . N
Ἐμ. Μελετόπουλος	. . . N	Βενιζέλος Ῥοῦφος	. . . . N
Ν. Λεώπουλος	. . . . . N	Ἀνδρέας Χ. Λόντος	. . . N
Λουκᾶς Στεφάνου	. . . . .	Περικλῆς Καλαμογδάρτης	N
Νῖκος Βουλπιώτης	. . . N	Κωνστ. Κωνστάκης	. . . N
Β. Ρ. Παλαμίδης	. . .		. . . . .
Α. Ἀλεξανδρόπουλος	. . . N		. . . . .
Ι. Ν. Ταμπακόπουλος	. . N	Ἀθαν. Μησυρλῆς	. . . . .
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	. . . .	Γεώργιος Μπάστας	. . . .
Δημ. Φιλάρετος	. . . . N	Ἰω. Μανιώτης	. . . . . N
Μελέτιος Χ. Μελέτης	. . N	Ἰω. Δουλίδης	. . . . . N
	. . . . .	Κωνστ. Πλατύς	. . . . N
	. . . . .	Ἀν. Ῥενουάρδος	. . . . N
Ἐπαμειν. Δελιγεώργης	. . N	Μιχαὴλ Σολωμός	. . . . .
Μ. Τσιμπουράκης	. . . .	Γεώργιος Ναύτης	. . . . N
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	. .	Ἰωάννης Σκυρέδης	. . . . N
Παναγιώτης Παπατσώνης	N	Παναγιώτης Ψάθης	. . . N
Σπ. Ἀντωνόπουλος	. . . N	Ἀντ. Ἀρμάος	. . . . . N
Ἰω. Προβελέγιος	. . . . N	Γρηγ. Μανοῦσος	. . . . . N
Ἰω. Ταταράκης	. . . . . N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	. N
Χ. Βαρότσης	. . . . .	Δημ. Πολυχρονόπουλος	. . N

Δημ. Βότσαρης	. . . . .	Πέτρος Χ. Πέτρου	. . . N
Γεώργιος Ι. Στάϊκος	. . . .	Εὐαγγέλης Βαλατσὸς	. . N
Νικόλαος Πιπῖνος	. . . . N	Σ. Σκουμπουρδῆς	. . . . .
. . . . .	. . . . .	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	. N
Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	. N	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ	. . . N
Δημήτριος Βουδούρης	. . N	Ἀναγ. Μάντσαρης	. . . .
Ἀντώνιος Τσαμαδὸς	. . . N	Δημήτριος Κριεζώτης	. . N

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.
Γρ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΘ'.

Τῆς 7 Μαρτίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνήγγειλαν ἐν πρώτοις τὰ τμήματα, ἐκτὸς τοῦ Δ'. μὴ συμπληρωθέντος, ὅτι ἐξελέξαντο κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν, προέδρους μὲν τοὺς Ἀλ. Κοντόσταυλον, Ἰω. Σαγρέδον, Δ. Καλλιφρονᾶν, Σταῦρον Βλάχον, Α.Χ.Λόντον καὶ Στ.Καμπερόπουλον, γραμματεῖς δὲ τοὺς Ἰω. Μανιώτην, Γ. Μανοῦσον, Κ. Θεοδώρου, Ν. Παπαμιχαλόπουλον, Δ. Κουμουνδουράκην καὶ Δ. Σακκελαράκην, καὶ εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος, τοὺς Α. Δανόπουλον, Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλον, Δ. Καλλιφρονᾶν, Γ. Ναύτην καὶ Α. Αὐγερινὸν· ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ ἔτος 1860, τοὺς Π. Χ. Πέτρου, Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλον, Φίλωνα Φίλωνος, Χ. Θεοχαρόπουλον, Α. Παπαθανασίου, καὶ Π. Παπατσώνην· ἐπὶ τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμ. 10,000 τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, τοὺς Χ. Χριστόπουλον, Π. Δελιγιάννην, Ἰω. Βλάσσην, Ν. Παπαμιχαλόπουλον, Ν. Δεώπουλον καὶ Δ. Βουδούρην· καὶ τέλος ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, τὸ μὲν Β'. τὸν Ἰω. Σαγρέδον, τὸ δὲ Γ'. τὸν Ν. Καναβὸν καὶ Α. Ἴσκον.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω ἔκθεσιν

τε καὶ νομοσχέδιον περὶ ἀναπλ. πιστώσεως ἐκ δρ. 147,230 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις δραχ. 147,230 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς ἐνεστώσης χρήσεως.

Ὡς θέλετε παρατηρήσει, Κύριοι, εἰς τὴν παρασυναπτομένην ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ἡ πίστωσις αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν μισθῶν τοῦ ὑπάρχοντος ἤδη προσωπικοῦ καὶ ἄλλων ἐξόδων τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας. Ὅσον οὔπω ὑποβληθήσεται τὸ νομοσχέδιον περὶ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, καὶ τῶν μισθῶν τοῦ εἰς αὐτὴν ἐπασχολουμένου προσωπικοῦ. Ἀλλ' ἕως οὗ καταρτισθῇ ὁ νόμος αὐτός, δὲν συνέφερεν, οὐδ' ἠδύνατο ν' ἀργῇ ἡ τηλεγραφικὴ ὑπηρεσία πρὸς ἀμοιβαίαν βλάβην τῶν συμφερόντων τοῦ τε δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν. Διὰ τοῦτο ἔχω πεποίθησιν, ὅτι τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ἀξιωθήσεται παρ' ὑμῖν προθύμου ἀποδοχῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ὑπ' ἐμὲ Ὑπουργείου διὰ τὸ ἐνεστὼς 1860 ἔτος, πίστωσιν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας δὲν περιλαμβάνει, διότι ἡ σύστασίς της ἐπῆλθε μετὰ τὴν ψῆφισιν αὐτοῦ, πραγματοποιηθεῖσα δι' ἐκτάκτων πιστώσεων χορηγηθεισῶν ὑπὸ εἰδικῶν νόμων.

Ὡς δὲ δὲν λανθάνει ὑμᾶς, συνεστήθησαν γραμμαὶ ἠλεκτρικαί, ὑποβρύχιοι μὲν δύο, αἱ μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Σύρου καὶ Σύρου καὶ Χίου, ἐναέριοι δὲ δύο ὡσαύτως, αἱ μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν καὶ Ἀθηνῶν καὶ Πατρῶν, ἵνα δὲ τεθῶσι διαδοχικῶς εἰς ἐνέργειαν καὶ πραγματοποιηθῇ οὕτως ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεώς των, δηλονότι ἡ μετὰ διαφόρων μερῶν τῆς ἡμεδαπῆς καὶ με-

ταξὺ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀνατολῆς τηλεγραφικὴ συγκοινωνία, ἔδειξε νὰ καταστα θῶσι τηλεγραφεῖα ἐν Ἀθήναις, ἐν Πειραιεῖ, ἐν Σύρῳ, ἐν Πάτραις καὶ ἐν Λίγίῳ, νὰ συμφωνηθῶσι ξένοι ὑπάλληλοι, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, καινοφανοῦς ὅλως καὶ ἀγνώστου εἰσέτι εἰς ἡμᾶς, καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν νέων Ἑλλήνων προωρισμένων νὰ τοὺς διαδεχθῶσιν ἐν αὐτῇ, νὰ τοποθετηθῶσιν ἐν τοῖς τηλεγραφείοις οἱ ἀναγκαῖοι βοηθοὶ καὶ κλητῆρες καὶ ν' ἀνατεθῇ ἡ φύλαξις τῶν ἐναερίων ἠλεκτρικῶν γραμμῶν εἰς τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀριθμὸν φυλάκων.

Διατελοῦσιν ἑπομένως νῦν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ταύτῃ πέντε ξένοι τηλεγραφηταὶ (ὧν οἱ δύο ἀνώτεροι), οἵτινες διευθύνουσι τὰ καταστα θέντα, ὡς εἴρηται, πέντε τηλεγραφεῖα, ἑπτὰ βοηθοὶ Ἕλληνες, ἤτοι εἷς ἐπὶ τῆς κεντρικῆς ἀποθήκης τοῦ Τηλεγράφου, δύο παρὰ τῷ τηλεγραφείῳ Ἀθηνῶν καὶ ἀνὰ εἷς παρὰ τοῖς ἑτέροις τέσσαρσι τηλεγραφείοις, οἵτινες ἐδιδάχθησαν θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς τὴν τηλεγραφικὴν, ἐξακολουθοῦντες δὲ νὰ συμπληρῶσι τὸ ὑπολειπόμενον τῆς πράξεως διὰ τῆς ἐν τοῖς τηλεγραφείοις ἐργασίας των, θέλουσι καταστα θῇ μετ' οὐ πολὺ ἱκανοὶ νὰ ἐνεργῶσι τὴν τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν, ὥστε νὰ ἐκλίπῃ βαθμηδὸν ἡ ἀνάγκη τῶν προσωρινῶς χάριν αὐτῆς προσειλημμένων ξένων.

Ἐκ τῶν βοηθῶν τούτων, οἱ μὲν ἓξ λαμβάνουσι δραχμὰς 120 ἕκαστος κατὰ μῆνα, ὡς ἀντιμισθίαν, ὁ δὲ ἕτερος δραχμὰς 80· διατελοῦσι προσέτι ἀνὰ εἷς κλητὴρ παρ' ἑκάστῳ τῶν πέντε τηλεγραφείων καὶ εἴκοσι δύο πεζοὶ φύλακες, εἰς οὓς ἐστὶν ἀνατεθειμένη ἡ φύλαξις τῶν μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν καὶ μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πατρῶν ἐναερίων ἠλεκτρικῶν γραμμῶν.

Ἵνα λοιπὸν ὑπάρξωσι κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος τὰ χρηματικὰ μέσα πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν ἀντιμισθίων τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, καὶ πρὸς τὴν θεραπείαν τῶν λοιπῶν ἀναγκῶν τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, καθίσταται ἄφευκτον ν' ἀνοιχθῇ ὑπὸ τὸ Κεφ. ΙΑ. « Τηλέγραφος » τοῦ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπ' ἐμὲ Ὑπουργείου πίστωσις ἐκ δραχμῶν 147,230.

Τὴν προκειμένην πίστωσιν ἐμφαίνει ἀναλελυμένως κατ' ἄρθρα ὁ συναπτόμενος πίναξ, ἐφ' ἑκάστου δὲ τῶν ἄρθρων ταύτων θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ἐπενέγκω τὰς ἀκολούθους διαταφήσεις.

Τὸ 1 ἄρθρον, διῃρημένον εἰς δύο παραγράφους, περιλαμβάνει ἐν μὲν τῇ πρώτῳ τὴν διὰ μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ τῆς κεντρι-

καθιερωμένης διακρίσεως, παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη παγάζει ἀπὸ ἔθιμον, τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησε παντοῦ καὶ πάντοτε εἰς τὰς διπλωματικὰς σχέσεις, καὶ τὸ ὁποῖον βεβαίως οὐδεμίαν κοινωνικὴν διάκρισιν καθιεροῖ. Ἡ Βουλὴ ἐπεψήφισε καὶ ἄλλους νόμους καθιεροῦντας τοιαύτας διακρίσεις, ὡς ἐκεῖνον τὸν περὶ διοδίων, ὅστις ἐξαιρεῖ τῆς ὑποχρεώσεως τὴν Αὐλὴν, τοὺς Πρέσβεις καὶ λοιποὺς, οὐδέποτε ὅμως ἐφαντάσθη ὅτι καθιεροῖ οὕτω κοινωνικὰς διακρίσεις, τὰς ὁποίας ἀπαγορεύει τὸ Σύνταγμα.

Ἐπανέλαβεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, ὅτι ἔθιμον ἐπικρατεῖ τοιοῦτον, μᾶς εἶπεν ὁ Ὑπουργὸς ἀπάντων εἰς ὅσα οὗτος ἐξέθεσε περὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 18, ἀλλ' ὅλοι οἱ νόμοι δὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς εἰμὴ ἔθιμα, καὶ αἱ κοινωνικαὶ διακρίσεις ἔθιμον ἦσαν καὶ κατήντησαν νόμος. Δὲν ἀνέχεται λοιπὸν νὰ καθιερωθῇ διάκρισις, ἔστω καὶ ἡ ἐλαχίστη, μεταξὺ τοῦ πολίτου καὶ τοῦ πρόξενου, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ φιλοτιμίας ὡρμήθη εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην. Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου ἐξασκεῖται ἀληθὴς ἰσότης, καὶ ὁ στρατιώτης αὐτὸς πληρόνει τοὺς αὐτοὺς μὲ τὸν πολίτην φόρους.

Ὡς πρὸς τοὺς δύο πρώτους λόγους εἶπεν ὁ Ὑπουργὸς, ὅτι σκοπὸς αὐτῶν εἶναι ἡ φρουλογία χάριν τῆς ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως τῶν προξένων, ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἐνόησεν ὅτι οἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαμένοντες Ἕλληνες δὲν πρέπει νὰ πληρόνωσι φόρον, ἀλλ' ὁ φόρος νὰ εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας ἐπιβαλλόμενος, διότι ἄλλως καταστρέφεται ἡ ἰσότης. Ἂν δὲ δὲν δύνανται οἱ πρόξενοι νὰ ζῶσιν ἀξιοπρεπῶς, ὡς ζῶσιν ἀναλόγως τῶν μισθῶν, ἅτινα τοῖς χορηγοῦνται, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἐπιβαρύνωνται οἱ ὑπήκοοι Ἕλληνες μὲ φόρον διπλάσιον. Ἀφοῦ δὲ, ὡς εἶπεν ὁ Ὑπουργὸς, οἱ πρόξενοι διορίζονται ὄχι μόνον διὰ νὰ προστατεύωσι τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, τότε δὲν ἔλειπε τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον νὰ ἐπιβαρύνωνται οἱ πολῖται μὲ φόρον διπλάσιον, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνει νὰ εἴπῃ ὅτι κηρύσσεται κατὰ τῆς ἀρχῆς.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι ὁ προαγορεύσας παρεξήγησεν ἴσως τὰς θεμελιώδεις βάσεις τοῦ Συντάγματος, διότι τὸ Σύνταγμα λέγει ὅτι πάντες οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου, ἀφ' οὗ δὲ ψηφίζομεν νόμον καθιεροῦντα μίαν τινὰ φρουλογίαν δι' ὅλους τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαμένοντας Ἕλληνας, δὲν βλέπει οὐδόλως νὰ προσβάλλεται ἡ διάταξις ἐκείνη τοῦ Συντάγματος.

Β. Ρ. Παλαμίδης	Ν	Κωνσταντῖνος Βλάμης	Ν
Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν	Βενιζέλος Ῥοῦφος	
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	Ν	Ἀνδρέας Χ. Λόντος	Ν
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης		Παναγιώτης Καλαμογδάρτης	Ν
Δημήτριος Φιλάρετος	Ν	Κωνστ. Κωνστάκης	Ν
Μελέτιος Χ. Μελέτης	Ν		
		Ἀθανάσιος Μησυρλῆς	
Ἐπαμιν. Δεληγιώργης		Γεώργιος Μπάστας	
Π. Τσιμπουράκης		Ἰωάννης Μανιώτης	Ν
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος		Ἰωάννης Δουλίδης	Ν
Παναγ. Παπατσώνης	Ν	Κωνς. Πλατύς	Ν
Σπ. Ἀντωνόπουλος		Ἀντ. Ῥενουάρδος	Ν
Ἰωάννης Προβελέγιος	Ν	Μιχαὴλ Σολωμὸς	
Ἰωάννης Ταταράκης	Ν	Γεώργιος Ναύτης	Ν
Σ. Βαρότσης		Ἰωάν. Σαγρίδος	Ν
Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Ν	Παναγιώτης Ψάθης	Ν
Κωνς. Κρίσπης	Ν	Ἀντ. Ἀρμάος	Ν
Νικόλαος Τσαβέλλας	Ν	Γρηγόριος Μανοῦσος	Ν
Νικόλαος Καναβός	Ν	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	Ν
Α. Παπαδημητριάδης		Δημ. Πολυχρονόπουλος	
		Δημ. Βότσαρης	
		Γεώργιος Ι. Στάϊκος	
Κίμων Χριστοδούλου	Ν	Νικόλαος Πιπῖνος	Ν
Στέφανος Α. Δούκας	Ν	Κωνσταντῖνος Δουζίνας	Ν
Ἰωάννης Κατσάκος		Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	
Δημ. Κουμουνδουράκης	Ν	Δημήτριος Βουδούρης	Ο
Βενετσάνος Κυβέλος	Ν	Ἀντώνιος Τσαμαδός	Ο
Νικόλαος Πιεράκος	Ν	Πέτρος Χ. Πέτρου	Ν
Χ. Χριστόπουλος	Ν	Εὐαγγέλης Βαλατσός	Ν
Π. Κανελλόπουλος	Ν	Σ. Σκουμπουρδῆς	Ν
Νικόλαος Μασχούλας	Ν	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	Ν
Π. Ἀργυρόπουλος		Λύγερινὸς Λεβέρωφ	Ν
Ν. Πανουριᾶς		Ἀναγ. Μάντσαρης	
Εὐθ. Κεχαγιᾶς	Ν	Δημ. Κριεζώτης	

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2. Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

κῆς διευθύνσεως τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας ὑπολογισθεῖσαν πίστωσιν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὴν διὰ τὰ γενικὰ ἔξοδα τῶν πέντε τηλεγραφείων· οἱ μισθοὶ ἐσημειώθησαν συμφώνως πρὸς τὸ παρασκευαζόμενον νομοσχέδιον περὶ προσωπικοῦ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, καὶ εἰσαχθησόμενον μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν, μετὰ τὴν μεταποίησιν τοῦ ὁποίου εἰς νόμον, γενήσεται χρῆσις τῆς πιστώσεως ταύτης κατὰ λόγον τῶν παρασταθησομένων ἀναγκῶν· ἡ πίστωσις ὅμως διὰ τὰ γενικὰ ἔξοδα τῶν τηλεγραφείων προωρίσθη εἰς θεραπείαν ἀναγκῶν ὁριστομένων καὶ ἀπαραιτήτων.

Τὸ 2 ἄρθρον προβλέπει τὴν διὰ μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ τῶν πέντε τηλεγραφείων καὶ διὰ τὰ γραφικὰ αὐτῶν ἔξοδα ἀπαιτουμένην πίστωσιν· οἱ περιλαμβανόμενοι ἐν αὐτῷ κατὰ τηλεγραφεῖα μισθοὶ τηλεγραφητῶν Β καὶ Γ' τάξεως καὶ κλητήρων ἐσημειώθησαν ἐπίσης συμφώνως πρὸς τὸ εἰρημένον νομοσχέδιον· τῆς δὲ δι' αὐτοὺς πιστώσεως γενήσεται κατ' ἀνάγκην χρῆσις καὶ πρὸ τῆς μεταποιήσεως τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον, εἰς πληρωμὴν τῶν ἀντιμισθίων τῶν ὑπηρετούντων παρὰ τῇ κεντρικῇ ἀποθήκῃ καὶ παρὰ τοῖς τηλεγραφητοῖς βοηθῶν καὶ κλητήρων. Συμφώνως προσέτι πρὸς τὸ νομοσχέδιον ἐσημειώθησαν ἐν τῷ ἄρθρῳ 4 οἱ μισθοὶ τῶν 22 φυλάκων εἰς οὓς ὑπάρχει ἀνατεθειμένη ἡ φύλαξις τῶν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας καὶ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πάτρας ἐναερίων ἠλεκτρικῶν γραμμῶν· καὶ ἡ προκειμένη δὲ πίστωσις προωρίσθη νὰ θεραπεύσῃ ἀνάγκας ὁριστομένας.

Αἱ γραμμαὶ αὗται ὁμοῦ κατέχουσιν ἔκτασιν ἐκ διακοσίων δέκα χιλιομέτρων ὡς ἔγγιστα, ὥστε ἕκαστος φύλαξ ἔχει ὑπὸ τὴν φύλαξιν του ἓν τῶν τμημάτων τῶν εἰρημένων γραμμῶν, συγκείμενον κατὰ μέσον ὅρον ἐξ 9 1|2 περίπου χιλιομέτρων. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος τῶν φυλάκων ὑποχρεοῦται κατὰ τας ὁδηγίας νὰ διατρίχῃ ἅπαξ τοὐλάχιστον τῆς ἡμέρας τὸ εἰς αὐτὸν πεπιστευμένον τμῆμα τῆς γραμμῆς, διὰ νὰ προλαμβάνῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην βλάβην, νὰ ἐκτελῇ διὰ τοῦ εἰς χεῖρας του ὑλικοῦ καὶ τῶν διαφόρων ἐργαλείων, ὧν ἐδιδάχθη τὴν χρῆσιν, τὰς μικρὰς ἐπισκευάς, οἷον τὴν ἀντικατάστασιν μονωτήρων καὶ μικρὰς ἐπισκευὰς μονωτήρων θρανσθέντων ἢ ἄλλως βλαβέντων, τὴν ἀνόρθωσιν καὶ στερέωσιν τῶν ὑποβασταζόντων τὸ σύρμα ξυλίνων στύλων, τὴν ἐπαναφορὰν τῆς διατάσεως τοῦ σύρματος καὶ τὴν συγκόλλησίν του, ὅταν καπῇ, νὰ σωρεύῃ χῶμα περὶ τοὺς στύλους, νὰ τοὺς περιγράφῃ μὲ θάμνους καὶ νὰ διευθετῇ τοὺς

λίθους τοὺς κωνοειδῶς περὶ τοὺς στύλους ἐστοιβασμένους, νὰ συμβοηθῇ εἰς μεγαλειτέρας ἐπισκευὰς καὶ νὰ μεταφέρῃ τὰς ἀπὸ τμήματος εἰς τμῆμα μετατιβαζομένας ὁδηγίας καὶ διαταγάς, πρόδηλον ὅτι ὁ ἐκ δραχμῶν 60 κατὰ μῆνα μισθὸς δὲν εἶναι πολύς.

Περιλαμβάνει προσέτι τὸ ἄρθρον 2 καὶ πίστωσιν ἐκ δραχμῶν 5200 διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ἐν Χίῳ, ὁ δὲ παράγραφος γ' τοῦ ἄρθρου 3 πίστωσιν ἐκ δραχμῶν 2250 διὰ τὴν φύλαξιν τῆς εἰ Χίῳ ἐναερίου γραμμῆς.

Ἐπὶ τῶν πιστώσεων τούτων σημειῶ τὰ ἑξῆς·

Τὸ μεταξὺ Σύρου καὶ Χίου ὑπάρχον καὶ εἰς ἡμᾶς ἀνῆκον ὑποβρύχιον ἠλεκτρικὸν καλώδιον ἀπολήγει εἰς τὸν ἐν Χίῳ ὅρμον «Καλαμωτήν» πρὸς δὲ τὴν πραγματοποίησιν τῆς μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης καὶ μετὰ τῆς Ἀνατολῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας ἄρτιον καθίστατο νὰ προσδεθῇ εἰς τὴν ἐν Χίῳ ἐναέριον ἠλεκτρικὴν γραμμὴν τῆς ἑταιρίας Νουβάλ, δι' ἧς συνδέονται τὰ διάφορα καλωδιά της μετὰ τοῦ ἐν τῇ πόλει «Κάστρῳ» τῆς Χίου τηλεγραφείου αὐτῆς, σύρμα δὲ τῆς γραμμῆς ταύτης νὰ προορισθῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διέλευσιν τῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πεμπομένων διεθνῶν τηλεγραφημάτων· τὸ σύρμα τοῦτο ἀνάγκη οὐ μόνον νὰ ἐπιτηρῆται πρὸς πρόληψιν πάσης βλάβης, ἀλλὰ καὶ νὰ διατηρῆται ἐν καλῇ καταστάσει ὑπηρεσίας, ἀντικαθιστωμένων τῶν στύλων, τῶν μανωτήρων καὶ λοιπῶν, ὅταν βλαβῶσι, καθὼς ἀφ' ἑτέρου καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ σύρματος ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ ἀνάγκη τῆς διὰ τὴν φύλαξιν τῆς ἐν Χίῳ ἐναερίου γραμμῆς πιστώσεως τῶν δραχμῶν 2250. Ἡ δευτέρα δὲ πίστωσις ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ἐν Χίῳ καὶ συνεπαγομένη οὐ μόνον τὴν ὕπαρξιν ὑποβρυχίου τηλεγραφικῆς συσκευῆς πλήρους μετὰ τῶν παρακολουθημάτων αὐτῆς, τὴν διηνεκῆ ἐν καλῇ ὑπηρεσίας καταστάσει διατήρησίν των καὶ τὴν καθημερινὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀναγκαίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, ἐσημειώθη καθ', ὡς ἔγγιστα, ὑπολογισμόν.

Ἐπὶ τοῦ 4 ἄρθρου, προβλέποντος πίστωσιν δραχμῶν 12,000 δι' ἀπόδοσιν τηλεγραφικῶν τελῶν ἀνηκόντων εἰς ξένας τηλεγραφικὰς διοικήσεις, παρατηρῶ, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν ἀφορᾷ ὀκτάνην πραγματικήν, ἀλλ' ἁπλῆν ἐκπλήρωσιν ἀπαιτήσεως τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, ὥστε πράγματι ἡ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος

ζητουμένη πίστωσις περιορίζεται εἰς δραχμὰς 105,230 διὰ τὸν ἐξῆς λόγον·

Κατὰ γενικὸν κανόνα ὅλα τὰ τέλη τῶν διὰ τὴν ἀλλοδαπὴν προωρισμένων τηλεγραφημάτων καταβάλλονται ὑπὸ τῶν ἀποστολέων, καὶ ἐπομένως ὁπόταν πέμπωνται τοιαῦτα εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, εἰσπράττονται οὐ μόνον τὰ ἑλληνικὰ τέλη, ἀλλὰ καὶ τὰ ξένα, ἤτοι τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν ἑταιρίαν Νουβάλ εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Κράτη, διὰ τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν, τῶν ὁποίων διέρχονται τὰ τηλεγραφήματα· κατὰ τριμηνίαν πρέπει νὰ γίνωνται λογαριασμοὶ μετὰ τε τῆς ἑταιρίας Νουβάλ καὶ μετὰ τῆς Τουρκίας, κατὰ τὰ συντεθειμένα, καὶ ν' ἀποδίδωνται τ' ἀνήκοντα αὐτοῖς ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων· ἡ δὲ Τουρκία πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀποδίδει εἰς ἕκαστον τῶν ἄλλων Κρατῶν τὸ μεριδιόν του· συμβαίνει λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα ὅτι ἐπὶ τῶν εἰσπραττομένων ξένων ταχυδρομικῶν τελῶν, πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὁποίων προβλέπουσιν οἱ ἐτήσιοι προϋπολογισμοὶ τὴν ἀναγκαίαν πίστωσιν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 5, προβλέποντος πίστωσιν δραχμῶν 14000 δι' ἀπροσδόκητα ἔξοδα, παρατηρῶ, ὅτι δι' αὐτοῦ καὶ ἀνάγκαι ὑριστάμεναι πρόκειται νὰ θεραπευθῶσιν, οἷαι εἰσὶν ἡ πρωΐθεια καταναλισκομένου ἐν τοῖς τηλεγραφείοις καθ' ἑκάστην μπρατικοῦ χάρτου, ἐφ' οὗ ἐπιτυποῦνται, οὕτως εἰπεῖν, τὰ τηλεγραφήματα, καὶ ὑλικοῦ ἀναγκαίου εἰς ἀποτέλεσιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνδεχόμεναι καὶ εὔλητοι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος ν' ἀπαντηθῶσι.

Τελευτῶν, κύριοι, ἐνταῦθα τὰς διασαφήσεις, μὲ τὰς ὁποίας ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ συνοδεύσω τὸ περὶ τῆς προκειμένης πιστώσεως νομοσχέδιον, ὀφείλω νὰ μὴν ἀποκρύψω, ὅτι ὑπάρχει ἀνωμαλία τις εἰς τ' ἀφορῶντα τὴν μισθοδότησιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ἔχω ὅμως συνάμα καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλετε ἀναγνωρίσει, ὅτι αὕτη εἶναι σύνηθες παρακολούθημα τῆς εἰσαγωγῆς παντὸς ὅλως νέου καθιδρύματος, ὡς προσωρινὴ δὲ θέλει ἐκλίψει μετ' οὐ πολὺ καὶ θέλομεν εἰσέλθει εἰς τὸν ὁμαλὸν δρόμον.

Ἀφορῶν δὲ εἰς τὴν σύνεσιν καὶ εὐθυκρισίαν σας, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ δώσητε ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τὴν λευκὴν ψῆφον σας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.»

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 5 Μαρτίου 1860.

ΟΘΩΝ

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Α. ΚΟΤΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ χιλιάδων, διακοσίων τριάκοντα, ἀριθ. **147,230**, τασσομένη ὑπὸ τὸ κεφάλαιον μὲν ΙΑ'. «Τηλέγραφοι» τοῦ διὰ τὸ ἔτος **1860** εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, ὑπὸ τὰ ἄρθρα δὲ κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ πίστωσις θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν μισθῶν προσωπικοῦ τῶν συνεστημένων ἤδη τηλεγραφείων καὶ τηλεγραφικῶν γραμμῶν, καὶ ἄλλων ἐξόδων τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας.

Μέχρις οὗ διὰ νόμου κανονισθῇ ὁ μισθὸς τοῦ προσωπικοῦ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ἡ πληρωμὴ αὐτοῦ θέλει γίνεσθαι ὅπως διὰ τοῦ συναπτομένου πίνακος προσδιορίζεται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος Κράτους.

ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ 1860.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πίναξ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἀνωτέρω Ὑπουργείου.

ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'. ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΙ.

Κεφάλ.	Ἄρθρον	Ὑπηρεσία	Ποσά: Κατὰ μῆνα	Ποσά: Ἐτήσιος	Ποσά: Κατ' ἄλλον τρόπον
1		**ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.**			
		α.) Μισθοὶ προσωπικοῦ.			
	1	Εἷς μισθὸν Διευθυντοῦ	400	4800	
	2	» Γραμματέως Α'. τάξεως	200	2400	
	3	» Γραφέως	100	1200	
	4	» Κλητῆρος	60	720	
	5	Γραπτὸν ἔξοδα	30	360	
	6	Ἐνοίκιον καταστήματος	100	1200	
				10680	
		β.) Γενικὰ ἔξοδα Τηλεγραφείων.			
	1	Ἐνοίκιον σπηλαίου, ἐργαλείων καὶ ἄλλων τηλεγραφικῶν εἰδῶν.	65	780	
	2	Ἐπισκευὴ καὶ διατήρησις τῶν τηλεγραφικῶν συρμῶν καὶ τῶν ὑδρογαλβανικῶν (piles galvaniques)		2000	

3	Χάρτης διὰ τηλεγραφικὰ ἔντυπα			1500		
4	Περιοδείας ἔξοδα πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν γραμμῶν			1000		15960
2	ΤΗΛΕΓΡΑΦΕΙΑ.					
	α.) Τηλεγραφεῖον Ἀθηνῶν.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν ἑνὸς ἀνωτέρου τηλεγραφητοῦ ξένου . . .	500		6000		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2400		
3	» » Γ΄. »	160		1920		
4	» Κλητῆρος	60		720		
5	Γραφικὰ ἔξοδα	30		360		14001
	β.) Τηλεγραφεῖον Πατρῶν.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν τηλεγραφητοῦ ξένου	500		6000		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2400		
3	» Κλητῆρος	60		720		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	30		360		9480
	γ΄.) Τηλεγραφεῖον Σύρου.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν ἑνὸς ἀνωτέρω τηλεγραφητοῦ ξένου . . .	400		4800		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2400		
3	» Κλητῆρος	60		720		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	30		360		8280

	δ΄.) Τηλεγραφεῖον Πειραιῶς.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν τηλεγραφητοῦ ξένου	400		4800		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2400		
3	» Κλητῆρος	50		600		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	20		240		8040
	ε.) Τηλεγραφεῖον Αἰγίου.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν ἑνὸς τηλεγραφητοῦ ξένου	400		4800		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Γ΄. τάξεως	160		1920		
3	» Κλητῆρος	50		600		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	25		300		7620
	ς΄.) Διὰ τὴν σύστασιν τηλεγραφείου ἐν Κορίνθῳ					3000
	ζ΄.) Ἐκτέλεσις ὑπηρεσίας ἐν Χίῳ	433	33			5200
						53020
3	Φύλαξις καὶ συντήρησις τηλεκτρικῶν γραμμῶν.					
	Α. *Φύλαξις.*					
	α) Τῆς ἀπ᾽ Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ.					
	Εἰς μισθὸν 2 φυλάκων πρὸς δραχ. 60 ἑκάστῳ	120		1440		
	β.) Τῆς ἀπ᾽ Ἀθηνῶν εἰς Πάτρας.					
	Εἰς μισθὸν 20 πεζῶν φυλάκων πρὸς 60 δρ. ἑκάστῳ	1200		14400		
	γ΄.) Τῆς ἐν Χίῳ	187	50	2250		

Β. Συντήρησις			
Δι' ὑλικὸν πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν φθειρομένων, καὶ δι' ἐπ- γασίας ἐπισευῶν τῆς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας γραμμῆς μήκους 208 χιλιομέτρων περὶ δρ. 10 κατὰ χιλιόμετρον .	4160	22350	
Ἀπόδοσις τελῶν, ἀνακυόντων εἰς ἕξαρας πλοίων διοικήσεις		42000	
Ἀπροσδόκητα ἔξοδα		11000	

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

κεφάλ.	Τμήματα	Ποσὰ κατ' ἔτος
1	Διεύθυνσις τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας	15060
2	Τηλεγραφεῖα	53020
3	Φυλακὲς καὶ συντήρησις τηλεγραφικῶν γραμμῶν . . .	22350
4	Ἀπόδοσις δικαιωμάτων	42000
5	Ἀπροσδόκητα ἔξοδα	11000
	Τὸ ὅλον	143230

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 5 Μαρτίου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Παρελθὼν καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπλήρωτ. πιστώσεως ἐκ δρ. 221,662:84 ἐπὶ τοῦ προϋπολ. τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκον. ὑπουργείου, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἣ- χουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ τῶν τμημάτων ἐπεξεργασθεῖσα τὸ νομοσχέδιον περὶ πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 224,662: 84/00, λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς.

Πλὴν ἑνὸς ὅλα τὰ κεφάλαια τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην πάντων τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, προσηκόντως δικαιολογημένα· τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἶναι τὸ ἐκ δραχ. 23,000 ζητουμένων πρὸς πληρωμὴν παλαιᾶς ἀπαιτήσεως τοῦ Σπυρίδωνος Ἀμμωνος Τόρκ.

Πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ κεφαλαίου τούτου ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς ἕνα καὶ μόνον προτείνει λόγον, ὅτι τὸ χρέος τοῦτο καὶ τοι ἀναγόμενον εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν παλαιῶν χρεῶν, τῶν ὁποίων τὴν πληρωμὴν ἀνέστειλεν ὁ ἀπὸ 1 Μαρτίου 1833 νόμος, εἶναι δίκαιον νὰ πληρωθῇ, διότι ἡ κατὰ τὸ 1832 προσωρινὴ Κυβέρνησις ἀνεγνώρισεν αὐτό.

Πρὸς βεβαίωσιν τοῦ λόγου τούτου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῇ αἰτήσει τῆς ἐπιτροπῆς κατέθεσεν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς διάφορα ἔγγραφα, ἐξ ὧν προκύπτουσι τὰ ἑξῆς·

«Ὁ Κωνσταντῖνος Β. Μαρτινέγκος, κάτοχος ὢν τεσσάρων συναλλαγμάτων ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τοῦ 1825, μὴ ἀποδεχθεισῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀνέφερθη πρὸς τὴν ἐπὶ Καποδιστρίου Κυβέρνησιν ζητῶν τὴν πληρωμὴν αὐτῶν. Ὁ Κυβερνήτης οὐδεμίαν περὶ τούτου ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, ἀλλὰ παρέπεμψε τὴν αἴτησιν εἰς τὰς ἁρμοδίας ἀρχάς. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1832 ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ Κ. Ἀντιπρέσβεως τῆς Μεγάλης Βρεταννίας ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεὺς ἐπρότεινεν, ἡ δὲ προσωρινὴ Κυβέρνησις ἐνέκρινεν καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν εἰρημένον Πρέσβυν, ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι τοῦ Κωνστ. Μαρτινέγκα ἀπαιτήσεις στεροῦνται ἀποδείξεων, βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι οὗτος πραγματικῶς κατέβαλε δισχίλια διστηλα, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζει ὡς ἐκκαθαρισμένον χρέος, καὶ ἀναλέγεται μὲν νὰ πληρώσῃ μετὰ τόκου, ἀναβάλλει δὲ τὴν πληρωμὴν μεχρισοῦ τὸ δημόσιον ταμεῖον παράσχει τὰ πρὸς ἐξόφλησιν μέσα.

Πρὸ τριῶν δὲ περίπου ἐτῶν ὁ Κωνστ. Μαρτινέγκος μετα-

δώσει τὰς εἰρημένας συναλλαγματικὰς εἰς τὴν θυγατέρα του, ἥτις παρεχώρησεν αὐτὰς εἰς τὸν ἤδη αἰτοῦντα τὴν πλήρωμὴν γαμβρὸν αὐτῆς Στ. Α. Ὑόρκ.»

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐγγράφων τούτων ἡ ἐπιτροπὴ διεφώνησε, καὶ ἡ μὲν πλειοψηφία αὐτῆς νομίζει ὅτι ἄνευ ἀδικίας δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ αἰτουμένη πληρωμή, ἡ δὲ μειοψηφία φρονεῖ τὸ ἐναντίον.

Ἡ πλειονοψηφία ὁρμᾶται ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι ὁ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ προτεινόμενος λόγος τῆς ἀναγνωρίσεως δὲν προστθέτει τὸ παραμικρὸν εἰς τὴν ἀρχικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ λαβόντος τὰ χρήματα ἔθνους τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ, καὶ ἂν ἡ ἀναγνώρισις αὕτη δὲν ἐπήρχετο, ἦτο πάντοτε ὑπόλογον διὰ τὴν ὑπογραφήν, ἣν ἔθεσεν ἐπὶ τῆς εἰς χεῖρας δανειστοῦ παραδοθείσης ἀποδείξεως.

Ἀλλ' ἡ μειοψηφία, τὴν ἐναντίαν ἀρχὴν ἀκολουθοῦσα, συμπεραίνει ὅτι τὰ μὴ τυχόντα τοιαύτης ἀναγνωρίσεως χρέη εἶναι τοῦ προκειμένου ὑποδεέστερα, καὶ ὅτι ἑπομένως ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ πληρώσῃ μὲν τοῦτο, ν' ἀναβάλῃ δὲ προσωρινῶς τὴν πληρωμὴν ἐκείνων διὰ τὸν εἰρημένον λόγον.

Ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη δικαιολόγησις ἤθελε πέσει ἀμέσως, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἤθελε μείνει ἀναπολόγητος, ἂν, μετὰ τὴν αἰτουμένην πληρωμήν, οἱ λοιποὶ παλαιοὶ δανεισταὶ ἤθελον εἰπεῖ πρὸς αὐτήν· «ἀναγνώρισον καὶ τὰς εἰς χεῖρας ἡμῶν εὑρισκομένας ὑπογραφὰς ὡς ἀναγνώρισις τὰς πρὸς τὸν Κ. Ὑόρκ δοθείσας, καὶ πλήρωσον ὡς ἐπλήρωσες εἰς ἐκεῖνον τὰ παρ' ἡμῶν καταβληθέντα.» Καὶ τότε πᾶσα ἄρνησις, κατὰ τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν μομφὴν τῆς κακῆς πίστεως.

Περιπλέον ὅμως, ἡ παραδοχὴ τοῦ κεφαλαίου τούτου τοῦ νομοσχεδίου ἤθελε καθιερώσει τὴν ἀρχὴν ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον θέλει πληρώσει ὁλόκληρον τὸ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καταβληθὲν κεφάλαιον καὶ τόκον ἴσον μὲ τὸ κεφάλαιον τοῦτο, καὶ ὅτι τὴν πλήρωμὴν ἀμφοτέρων θέλει κάμει διὰ μιᾶς καὶ ἄνευ προθεσμιῶν. Ἀλλὰ τὸ ὀρθὸν τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶναι ἀδύνατον νὰ διαγνώσωμεν συζητοῦντες τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἀφορῶν μικρότατον πολλοστημόριον τῶν χρεῶν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ οὐδόλως εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ἡμῶν προβάλλον γενικὸν μέτρον περὶ ἐξοφλήσεως ἁπάντων τῶν καθυστερουμένων.

Φρονεῖ δὲ ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ δικαιοσύνη

ἀπαιτεῖ νὰ ληφθῇ γενικὸν μέτρον περὶ πάντων τῶν παλαιῶν χρεῶν καὶ νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ δημοσίου ταμείου οὐδὲν ποσὸν μὴ προωρισμένον νὰ διανεμηθῇ ἀναλόγως μὲν, ἀλλὰ πρὸς πάντας τοὺς δανειστάς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Κυβέρνησις τὸ 1832, καὶ τοι ἐκκαθαρίσασα καὶ ἀναγνωρίσασα τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Κωνστ. Μαρτινέγκα, δὲν ἐπλήρωσεν αὐτὴν, οὐχὶ διότι τόσων εὐτελὴς ποσὸν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξοικονομήσῃ, ἀλλὰ διότι ἡ πληρωμὴ αὐτοῦ ἤθελε συνεπιφέρει τὴν πληρωμὴν καὶ τῶν ἄλλων καθυστερημάτων, ὅπερ δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ πράξῃ.

Διὰ τοῦτο ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς γνωμοδοτεῖ νὰ μὴν ἐξαιρεθῇ τῶν διατάξεων τοῦ ἀπὸ 1 Μαρτίου 1833 περὶ παλαιῶν χρεῶν νόμου ἡ ἀπαίτησις τοῦ Κ. Σ. Α. Ὑόρκ, νὰ συστηθῇ δὲ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὡς ἀντικείμενον σπουδαιοτάτης φροντίδος ἡ ἀνεύρεσις τῶν μέσων, δι' ὧν τὴν ἰσότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀκολουθοῦντες θέλομεν δυνηθῇ τὸ ταχύτερον νὰ μεταρρυθμίσωμεν τὸν εἰρημένον νόμον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν παλαιῶν δανειστῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Συνιστᾷ δὲ κατὰ τὰ λοιπὰ τὸ πρακτέμενον νομοσχέδιον εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς.

Ἡ δὲ μειοψηφία γνωμοδοτεῖ νὰ ἐπιψηφισθῇ ὡς ἔχει τὸ νομοσχέδιον τοῦτο.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 5 Μαρτίου 1860.

Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς.

Ι. Ν. Ταμπακόπουλος,	Λ. Δ. Πετροπουλάκης,
Α. Ῥενουάρδος,	Α. Διαμαντόπουλος,
Κίμων Χριστοδούλου,	Α. Ἀβέρωφ.

Ἐπ. Δελεγεώργης.

Τελευταῖον καὶ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Τροιζηνίας τμήματος, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Τὸ Α'. τμῆμα τῆς Βουλῆς λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικὰ τῆς ἐνεργηθείσης ἐκλογῆς διὰ τὸν ἕτερον βουλευτὴν τῆς ἐπαρχίας Τροιζηνίας τῆς ΣΤ'. περιφέρειας, παρατηρεῖ ὅτι ἡ ψηφοφορία τῆς εἰρημένης ἐκλογῆς ἐγένετο ἐν πλήρει νομιμότητι, καὶ ὅτι αἱ δοθεῖσαι κατ' αὐτῆς ἐνστάσεις εἶναι ἀβάσιμοι καὶ ἀνυπόστατοι ὡς μὴ στηριζόμεναι εἰς ἀποδείξεις. Ἐψηφορόρησαν

δὲ καθ' ὅλον τὸ ἐκατήμερον διάστημα 815 ψηφοφόροι κατὰ τοὺς τρεῖς δήμους τοὺς ἀπαρτίζοντας τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, καὶ ἔλαβον ψήφους ὁ Κ. Κ. Δουζίνας 765, ὁ δὲ Α. Κιζάνης 70.

Ἐπομένως θεωρεῖται ὡς λαβὼν τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν ὁ Κ. Α. Δουζίνας, ἔχων καὶ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα παρὰ τοῦ νόμου διὰ ταύτα γνωμοδοτεῖ,

Νὰ κηρυχθῇ ἔγκυρος ἡ ἐνεργηθεῖσα βουλευτικὴ ἐκλογὴ Τριπολιτσίας καὶ ἀναγνωρισθῇ νόμιμος βουλευτὴς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὁ Κ. Κ. Δουζίνας πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 5 Μαρτίου 1860.

Ὁ Πρόεδρος
Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ,

Τὰ Μέλη

Π. Καλαμογδάρτης,	Α. Παπαθανασίου,
Α. Βενιζέλος,	Α. Πετρελλῆς,
Ἀνδρ. Α. Δελιγιάννης,	Κίμων Χριστοδούλου,
Λεωνίδας Δογοθέτης,	Γ. Πλαπούτας.
Γ. Κ. Βελῆς,	Γ. Γιολδάσης,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Ν. Καναδὲς.

Μηδεμιᾶς δ' ὑπαρχούσης ἐπ' αὐτῆς ἀντιρρήσεως, ἡ Βουλὴ ἐψωτηθεῖσα, παρεδέχθη δι' ἀνασταάσεως τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς Τριπολιτσίας καὶ νόμιμον αὐτῆς βουλευτὴν τὸν Κ. Δουζίναν.

Ἀναγγείλαντος δὲ τοῦ προέδρου τὸ ἀποτέλεσμα ὑπὲρ τοῦ ἀνωτέρω Δουζίνα, προσελθὼν οὗτος ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον, κατὰ τὸ ἐν τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ὁρκωμοσίας.

Ἀκοῦν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι ἡ σπουδαιότης τοῦ εἰσαχθέντος νέου φορολογικοῦ συστήματος ἀπαιτεῖ τὴν συγκέντρωσιν πολλῶν εἰδικῶν γνώσεων πρὸς ἐξέλεγξιν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο νομίζει ἀναγκαῖον νὰ προστεθῶσι 4 πρόσθετα μέλη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιτροπὴν, καὶ πέποιθεν ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει παραδεχθῇ τὴν πρότασίν του.

Ἡ δὲ Βουλὴ ἀποδεξαμένη τὴν πρότασιν, ὥρισεν ὡς ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς τῶν 4 προσθέτων μελῶν τὴν προσεχῆ Παρασκευήν.

Ἀκοῦν τις ἐπομένως τὸν λόγον ἔξεθηκεν, ὅτι καθ' ἃς ἔχει θετικὰς πληροφορίας ὁ εἰς Τρίπολιν τῆς Ἀφρικῆς πρόξενος τοσοῦτον

κακῶς προσφέρεται πρὸς τοὺς ἐκεῖ ὑπηκόους Ἕλληνας, ὥστε πολλὰ ἐγκλήματα κατ' αὐτοῦ παράπονα, ἅτινα καὶ δι' ἀναφορῶν των ἐξέθηκαν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον οἱ ὑπήκοοι Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδεμία τοῖς ἐδόθη ἀπάντησις· καὶ ἐπειδὴ εἶναι παρὼν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, τὸν ἐρωτᾷ ἐὰν ἀληθῶς ἐστάλησαν τοιαῦται ἀναφοραὶ καὶ ποῖα ἐδόθη ἱκανοποίησις εἰς τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους, διότι εἶναι ἀληθῶς λυπηρὸν νὰ ἔχωμεν πρόξενους, νὰ τοὺς μισθοδοτῶμεν ἁπλῶς καὶ συγχρόνως νὰ ὑποφέρωμεν ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των, νὰ προσβάλληται δὲ καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἀξιοπρέπεια. Περιορίζεται εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, διότι πιστεύει ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν προξένων διαγωγὴ δὲν θέλει εἶσθαι ἀνεκτὴ ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ μακαρίτου Ἀνδρέου Ζαΐμη, ὅστις ἀπέθανε μαχόμενος κατὰ μιᾶς συνθήκης, ἀντικειμένης εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἔθνους.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι καὶ κατὰ τοῦ προξένου τῆς Τριπόλεως τῆς Συρίας καὶ κατὰ τοῦ ὑποπροξένου τῆς Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας ἐγένοντο ἀληθῶς παράπονα, τὰ ὁποῖα ἐὰν ἦσαν ἀληθῆ, ἔπρεπε νὰ προκαλέσωσι τὴν παῦσιν των. Αἱ ἀναφοραὶ εἶχον σταλῆ εἰς τὸ ὑπουργεῖον πρὶν αὐτὸς ἀναλάβῃ προσωρινῶς τὴν διεύθυνσίν του, ἅμα δὲ ἐλθὼν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, ἐξετάσας ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ ἐν Τριπόλει τῆς Συρίας πρόξενος ὑπέπεσεν ἀληθῶς εἰς ἁμαρτήματα, ἅτινα δὲν ἐπέτρεπον τὴν περαιτέρω ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διατήρησίν του, καὶ διὰ τοῦτο ἐπροκάλεσεν ἀμέσως τὴν παῦσιν του. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἐν Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας ὑποπρόξενον, διέταξε καὶ κατ' αὐτοῦ ἀνακρίσεις, καὶ ἂν ἐξ αὐτῶν ἀποδειχθῶσιν ἀληθῆ τὰ παράπονα, διαβεβαιοῖ τὴν Βουλὴν ὅτι θέλει προκαλέσει καὶ αὐτοῦ τὴν παῦσιν, καθ' ὅσον ἄνευ ἰσχυρῶν καὶ ἀποδεδειγμένων λόγων δὲν δύναται νὰ παύσῃ ἀρχαῖον ὑπάλληλον.

Τῆς δὲ Βουλῆς ἀρκεσθείσης εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην τοῦ ὑπουργοῦ, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἐξέθηκεν, ὅτι πρότινων ἡμερῶν ἐγένετο ἐν τῇ Βουλῇ λόγος περί τινος περιστατικοῦ λαβόντος χώραν μεταξὺ στρατιωτῶν τινων τοῦ πυροβολικοῦ καὶ ἑνὸς δημάρχου τῆς ἐπαρχίας Λακεδαίμονος. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ προεδρείου ἀποσταλὲν αὐτῷ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν ζητεῖται νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ συμβάντος, λέγει ὅτι τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν ἦτο εἰς τὴν μουσικὴν ὅτε τῷ ἀνηγγέλθη τὸ περιστατικόν, καὶ ἀμέσως διέταξε τὴν σύλληψιν τῶν ἐνόχων καὶ

συγχρόνως τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀπαιτουμένων ἀνακρίσεων, αἵτινες ἤθελον εἶσθαι ἤδη περαιωμέναι, ἐὰν τινες τῶν Κ. Βουλευτῶν ἔσπευδον νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα καὶ καταθέσωσι τὴν λίαν ἀναγκαίαν μαρτυρίαν των· διὸ παρακαλεῖ τὸν πρόεδρον νὰ τοὺς προτρέψῃ νὰ ἐκπληρώσωσι ταχέως τὴν πρόσκλησιν τῆς ἀνακρίσεως. Οἱ πράξαντες τὸ ἀτύπημα στρατιῶται εἶναι Ἀλκινοῖς καὶ διὰ τοῦτο ὑποτίθεται ὅτι ἐκ τοπικῶν παθῶν ὡρμήθησαν εἰς τὴν πρᾶξιν. Ὁπωσδήποτε ὅμως μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως θέλουσιν ὑποστῇ τὴν δέουσαν ποινήν, καὶ ἂν μάλιστα ἀποδειχθῇ ὅτι ἔγειναν ὄργανα παθῶν τρίτων προσώπων, ἡ ποινὴ θέλει εἶσθαι βαρυτέρα, διότι ποτὲ ὁ στρατιώτης δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζηται τὴν δύναμίν του ὑπηρετῶν ξένα πάθη. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἐνοεῖ ἡ Βουλή, ὅτι καὶ πρὶν ἡ τῷ ἀπευθυνθῇ ἡ ἐπερώτησις εἶχε διατάξει καὶ ἐνεργήσει τὰ δέοντα.

Ἐπειδὴ δὲ συγχρόνως ἐζητήθη νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν καὶ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σώματος ἐπί τινος ἄλλου περιστατικοῦ ὁμοίας φύσεως, λαβόντος χώραν πέρυσι μεταξὺ ὑπαξιωματικῶν τινων τῆς γραμμῆς καὶ τοῦ συντάκτου τῆς Αὐγῆς, προστίθησιν ὅτι ἐπὶ τοῦ πρακατόχου των διετάχθησαν ταχτικαὶ ἀνακρίσεις, ἀλλὰ δὲν κατωρθώθη ἡ ἀνακάλυψις τῶν αὐτουργῶν, τὸ δὲ προσβληθὲν ἄτομον ἐρωτηθὲν δὲν ἠθέλησε νὰ μαρτυρήσῃ ἀπὸ τίνα ἔμαθεν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ τὸν προσβάλωσιν ὑπαξιωματικοί τινες, διότι οὕτω καθίστατο εὐκολώτερα ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν, οἵτινες βεβαίως ἦσαν γνωστοὶ εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον. Ἀνέγνω δὲ καὶ ἔγγραφον τοῦ ἐπιτροπισθέντος τὴν ἀνάκρισιν εἰσαγγελέως, ὅστις ἐκτίθησιν ὅτι μ' ὅσας καὶ ἂν κατέβαλε προσπαθείας δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς αὐτουργοὺς τῆς πράξεως, ἀφ' οὗ μάλιστα τὸ προσβληθὲν ἄτομον δὲν τῷ ἐμαρτύρησε τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον προεδοποίησεν αὐτὸν ὅτι ἤθελε λάβει χώραν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος περιστατικόν.

Παρετήρησέ τις, ὅτι ἐξ ὅσων ὁ ὑπουργὸς ἐξέθηκε περὶ τῆς ἀμέσου συλλήψεως τῶν αὐτουργῶν καὶ τῆς ἐπικειμένης κατ' αὐτῶν τιμωρίας ἐξάγεται ἀδιαφιλονεικήτως ὅτι ἡ στρατιωτικὴ πειθαρχία σήμερον εὑρίσκεται εἰς πλέον εὐάρεστον κατάστασιν παρὰ ἐπὶ τοῦ προκατόχου ὑπουργοῦ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου ἔλαβε χώραν τὸ ἕτερον περιστατικὸν ἐνώπιον τῆς πρωτοφυλακῆς, ὅπου ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴν ἐθεάθησαν οἱ αὐτουρ-

γοὶ τῆς πράξεως, καὶ μολαταῦτα δὲν κατωρθώθη ἡ ἀνακάλυψις αὐτῶν ἐν καὶ ὑπαξιωματικῶν.

Ἀναγγελθέντος ἐπομένως ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ πρυξενικῶν δικαιωμάτων νομοσχεδίου, λαβών τις κατὰ τὰς ἀρχὰς τὸν λόγον, ἐξέθεσεν ὅτι τρεῖς ἀφορμαὶ παρακινοῦν αὐτὸν νὰ καταχθῇ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἀ) ἡ ὑπ' αὐτοῦ καθιερουμένη ἀνισότης τῆς φορολογίας. Κατὰ τὸ Σύνταγμα, πάντες εἴμεθα ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου καὶ ἕκαστος συνεισφέρει ἐξίσου ἀναλόγως τῆς περιουσίας του. Ἐν τούτοις, ἐν ᾧ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔχομεν ἕνα νόμον κανονίζοντα τὰ περὶ χαρτοσήμου, ἐρχόμεθα τώρα δι' ἄλλου νόμου νὰ τροποποιήσωμεν τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον διὰ τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παρεπιδημοῦντας ὑπηκόους Ἕλληνας. Ἂν νομίζῃ ἡ Κυβέρνησις ὅτι ὁ φόρος τοῦ χαρτοσήμου ὡς διὰ τοῦ νόμου ὁρίζεται εἶναι μικρός, δύναται δι' ἑτέρου νόμου νὰ τὸν αὐξήσῃ, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ διαιρῇ τοὺς Ἕλληνας καὶ οὕτω νὰ ἐπιβάλλῃ διπλοῦν φόρον εἰς τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαμένοντας, διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς ῥητὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος.

Δεύτερος λόγος εἶναι τὸ διαμονητήριον. Ὁ φόρος αὐτὸς κατὰ τὴν ἰδέαν του δὲν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, διότι εἶναι φόρος κεφαλικός, τὸ λεγόμενον χαράτσι. Ἐὰν ἐπεβάλλετο φόρος τις ἐπιτηδεύματος, δὲν εἶχε βεβαίως ν' ἀντείπῃ, διότι τοιοῦτος πληρώνεται καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' ὁ φόρος τοῦ διαμονητηρίου, ὡς ἐπιβάλλεται, τῷ κάμνει κακὴν ἐντύπωσιν καὶ διὰ τοῦτο κηρύσσεται κατ' αὐτοῦ.

Τρίτος δὲ λόγος εἶναι ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 18 καθιερουμένη διάκρισις. Τὸ ποσὸν βεβαίως εἶναι λίαν εὐτελές, ἀλλ' ἀφ' οὗ πάντες οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου, δὲν ἔλειπε τὸν λόγον τῆς τοιαύτης διακρίσεως. Ἐκ φιλοτιμίας λοιπὸν καὶ οὐχὶ λόγῳ ἀποφυγῆς τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου δὲν παραδέχεται τὴν ἐξαίρεσιν τῶν πρυξένων καὶ τῶν ἄλλων διπλωματικῶν ὑπαλλήλων. Διὰ τοὺς τρεῖς λοιπὸν αὐτοὺς λόγους κηρύσσεται κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι οὐδόλως θέλει δυσκολευθῇ ν' ἀντικρούσῃ τὸν προαγορεύσαντα, καὶ ὡς μάλιστα ἐκεῖνος ὑπῆρξε διὰ πρώτην ἴσως φορὰν σύντομος, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐν ὀλίγοις θέλει τῷ ἀπαντήσει.

Σᾶς εἶπεν ἐν πρώτοις ὅτι ὁ διπλασιασμὸς τοῦ χαρτοσήμου ἀνεβαίνει εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθιερουμένην ἴσην

διανομὴν τῶν φόρων. Ἀλλὰ πάντες γνωρίζετε ὅτι αἱ προξενικαὶ ἀρχαὶ ἐγκαθίστανται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ δύω λόγους· διὰ νὰ ὑπερασπίζωνται τὰ ὑλικὰ συμφέροντα τῶν ὑπηκόων Ἑλλήνων καὶ διὰ νὰ προστατεύωσι τὰ γενικὰ τοῦ ἔθνους συμφέροντα. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν διατήρησίν των πρέπει νὰ συντρέχῃ ἐν μέρει μὲν τὸ δημόσιον, ἐν μέρει δὲ καὶ οἱ πολῖται ἐκεῖνοι, διὰ τοὺς ὁποίους συνεστήθη τὸ προξενεῖον, καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη διέπει καὶ τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐπιβαλλομένους φόρους, εἰς τοὺς ὁποίους συνεισφέρουσι πάντες χάριν τῆς ἀσφαλείας των. Τοσοῦτον δὲ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ὁ φόρος θεωρεῖται ὡς ἀναγκαία συνέπεια τῆς ἀτομικῆς τοῦ πολίτου ὑπάρξεως καὶ ἀσφαλείας, ὥστε ἓν Σύνταγμα τῆς ἄλλοτε δημοκρατουμένης Γαλλίας θεώρησεν ὡς τιμὴν τὸν φόρον καὶ εἶπεν ὅτι «οὐδεὶς πολίτης στερεῖται τῆς τιμῆς τοῦ συνεισφέρειν εἰς τὰ δημόσια βάρη.» Ἡ Κυβέρνησις εἰς πολλὰ μέρη ἀναγκάζεται νὰ διατηρήσῃ προξένους ὄχι πλέον διὰ γενικὰ συμφέροντα, ἀλλ' ἰδίως διὰ νὰ προστατεύσωσιν ἰδιωτικὰ συμφέροντα τῶν ἐκεῖ παρεπιδημούντων Ἑλλήνων, οἵτινες βεβαίως ὀφείλουν νὰ συνεισφέρουν εἰς τὴν πρὸς διατήρησιν τῶν προξένων αὐτῶν ἀπαιτουμένην δαπάνην. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ κυβέρνησις χάριν ἀξιοπρεπείας ἀναγκάζεται νὰ μισθοδοτῇ τοὺς ἐξωτερικοὺς ὑπαλλήλους ἀδρότερον παρὰ τοὺς ἄλλους καὶ διὰ τοῦτο εἰς ὑπουργ. γραμματεὺς π. χ. εἰς τὸ ἐξωτερικὸν λαμβάνει ἀνώτερον μισθὸν παρὰ τὸν ὑπουργ. γραμματέα τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας. Οἱ λόγοι οὗτοι ὑπαγορεύουσι τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ εἶναι καὶ οἱ φόροι οἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πληρονόμενοι ἀνώτεροι, καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν στηρίζεται καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς διατάξεως περὶ διπλασιασμοῦ τοῦ χαρτοσήμου τῆς τάξεως. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἀποδεικνύεται ἐντελῶς ἀνίσχυρος ὁ διϊσχυρισμὸς τοῦ προαγορεύσαντος ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διάταξις ἀντιβαίνει εἰς τὸ Σύνταγμα.

Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι τὸ διαμονητήριον, τὸ ὁποῖον κακῶς ὠνόμασε χαράτσι. Εἰς Ἕλλην κατοικῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἔχει ἀνάγκην προχείρου ἀποδείξεως τῆς ταυτότητός του, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ τὸ ἔγγραφον αὐτό, τὸ ὁποῖον σκοπὸν κύριον ἔχει τὴν φορολογίαν πρὸς συντήρησιν τῶν προξενικῶν ἀρχῶν, ὡς πρὸ μικροῦ εἶπε, καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὸ χαράτσι τῶν ὀθωμανῶν, διότι ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ καὶ φόρος ἐπιτηδεύματος, χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ὁ σκοπός, ἀλλὰ μόνον αἱ λέξεις.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν τελευταῖον λόγον τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 18

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΑ'.

Τῆς 9 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνήγγειλε τὸ Ε'. τμῆμα ὅτι ἐξελέξατο εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογικοῦ συστήματος τὸν Εὐθ. Κεχαγιᾶν.

Εἰς τὸν βουλευτὴν Ἐμ. Μιλετόπουλον ἐχορηγήθη ὑπὸ τὸν ὅρον μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 224, 662:84, ἐζήτησέ τις τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου διὰ τὴν ἐξ οἰκιακῶν περιστάσεων, αἵτινες εὔχεται νὰ μὴ ἐπαληθεύσουν, ἀπουσίαν τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ διὰ τὸ λίαν σπουδαῖον τοῦ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀντικειμένου.

Ὑποστηριχθείσης δὲ καὶ ὑπ' ἄλλων τῆς περὶ ἀναβολῆς προτάσεως καὶ τοῦ ὑπουργοῦ συναινοῦντος μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ καθιερώσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ ν' ἀναβάλλῃ τὴν συζήτησιν νομοσχεδίων διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ εἰσηγητοῦ· ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐπὶ τὴν αὔριον.

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι πρό τινων ἐτῶν ἀποβιώσας ὁ μακαρίτης Ν. Στουρνάρης, κατέλιπε μέγα χρηματικὸν ποσὸν ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνέγερσιν πολυτεχνείου ἐν Ἀθήναις, ἀφῆκε δὲ ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης του τὰ δύω νομοθετικὰ Σώματα καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ, τὸν Μιχαὴλ Τοσίτσαν. Κατὰ συνέπειαν ἡ μὲν Γερουσία διώρισεν ἀντιπρόσωπόν της τὸν Κ. Ψύλλαν, ἡ δὲ Βουλὴ τὸν ἀξιότιμον συνάδελφόν μας Κ. Ἀεώπουλον, καὶ ἀποθανόντος ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ μακαρίτου Μ. Τοσίτσα, διωρίσθη τρίτος ἐκτελεστὴς ἡ Κυρία Τοσίτσα, ἥτις ἐνεργεῖ διὰ τοῦ Κ. Μανάκη. Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον ὑπέβαλεν ὁ Κ. Ἀεώπουλος εἰς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν, δι' ἧς ἐξέθηκε τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκετο τότε ἡ ὑπόθεσις, καὶ προσέθηκεν ὅτι ἡ Κ. Τοσίτσα ἐπρόκειτο νὰ παραχωρήσῃ δωρεὰν καὶ τὸ πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος οἰκόπεδον, προτείνας συγχρόνως εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἐκφράσῃ διὰ τοῦτο τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὴν Κ. Τοσίτσα. Ἕκτοτε ὅμως οὐδεὶς ἐγένετο λόγος καὶ διὰ τοῦτο εὐηύρησεν ἀναγκαῖον νὰ παρακαλέσῃ τὸν Κ. Ἀεώπουλον νὰ μᾶς πληροφορήσῃ εἰς ποῖαν πτῶσιν εὑρίσκεται σήμερον ἡ ὑπόθεσις, ἂν ἐκαθαρίσθησαν οἱ λο|σμοὶ καὶ ἂν εἰσπρά-

καθιερουμένης διακρίσεως, παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη πηγάζει ἀπὸ ἔθιμον, τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησε παντοῦ καὶ πάντοτε εἰς τὰς διπλωματικὰς σχέσεις, καὶ τὸ ὁποῖον βεβαίως οὐδεμίαν κοινωνικὴν διάκρισιν καθιερεῖ. Ἡ Βουλὴ ἐπεψήφισε καὶ ἄλλους νόμους καθιεροῦντας τοιαύτας διακρίσεις, ὡς ἐκεῖνον τὸν περὶ διοδίων, ὅστις ἐξαιρεῖ τῆς ὑποχρεώσεως τὴν Αὐλήν, τοὺς Πρέσβεις καὶ λοιπούς, οὐδέποτε ὅμως ἐρωτάσθη ὅτι καθιερεῖ οὕτω κοινωνικὰς διακρίσεις, τὰς ὁποίας ἀπαγορεύει τὸ Σύνταγμα.

Ἐπανέλαβεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, ὅτι ἔθιμον ἐπικρατεῖ τοιοῦτον, μὰς εἶπεν ὁ ὑπουργὸς ἀπαντῶν εἰς ὅσα οὗτος ἐξέθεσε περὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 18, ἀλλ' ὅλοι οἱ νόμοι δὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς εἰμὴ ἔθιμα, καὶ αἱ κοινωνικαὶ διακρίσεις ἔθιμον ἦσαν καὶ κατήντησαν νόμος. Δὲν ἀνέχεται λοιπὸν νὰ καθιερωθῇ διάκρισις, ἔστω καὶ ἡ ἐλαχίστη, μεταξὺ τοῦ πολίτου καὶ τοῦ προξένου, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ φιλοτιμίας ὡρμήθη εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην. Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου ἐξασκεῖται ἀληθὴς ἰσότης, καὶ ὁ στρατιώτης αὐτὸς πληρόνει τοὺς αὐτοὺς μὲ τὸν πολίτην φόρους.

Εἰς πρὸς τοὺς δύω πρώτους λόγους εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι σκοπὸς αὐτῶν εἶναι ἡ φροντὶς χάριν τῆς ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως τῶν προξένων, ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἐνόησεν ὅτι οἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαμένοντες Ἕλληνες δὲν πρέπει νὰ πληρόνωσι φόρον, ἀλλ' ὁ φόρος νὰ εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας ἐπιβαλλόμενος, διότι ἄλλως καταστρέφεται ἡ ἰσότης. Ἂν δὲ δὲν δύνανται οἱ πρόξενοι νὰ ζῶσιν ἀξιοπρεπῶς, ἂς ζῶσιν ἀναλόγως τῶν μέσων, ἅτινα τοῖς χορηγοῦνται, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἐπιζημιώνωνται οἱ ὑπήκοοι Ἕλληνες μὲ φόρον διπλάσιον. Ἀφ' οὗ δὲ, ὡς εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, οἱ πρόξενοι διορίζονται ὄχι μόνον διὰ νὰ προστατεύωσι τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, τότε δὲν βλέπει τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον νὰ ἐπιβαρύνωνται οἱ πολῖται μὲ φόρον διπλάσιον, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνει νὰ εἴπῃ ὅτι κρύσσεται κατὰ τὰς ἀρχάς.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι ὁ προαγορεύσας παρεξήγησεν ἴσως τὰς θεμελιώδεις βάσεις τοῦ Συντάγματος, διότι τὸ Σύνταγμα λέγει ὅτι πάντες οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου, ἀφ' οὗ δὲ ψηφίζομεν νόμον καθιεροῦντα μίαν τινὰ φροντολογίαν δι' ὅλους τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαμένοντας Ἕλληνας, δὲν βλέπει οὐδόλως νὰ προσβάλλεται ἡ διάταξις ἐκείνη τοῦ Συντάγματος.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ διαμαντήριον, ὅπερ ὁ πρεσβευτεύσας ὠνόμασε φόρον κεφαλικόν, ἐὰν ἡ λέξις δὲν ἦχει καλῶς εἰς τὰς ἀκοάς του, ἠδύνατο εἰς τὰ καθέκαστα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς λέξεως καὶ νὰ ὀνομάσῃ τὸν φόρον αὐτὸν φόρον ἐπιτηδεύματος, οὐχὶ ὅμως διὰ τοῦτο νὰ κηρυχθῇ καὶ κατὰ τῆς ἀρχῆς.

Ἐπέμενεν ἕτερος, ὅτι ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τῆς ἀρχῆς, τὸν λόγον διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι δὲν ὑποστηρίζει τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἐνώπιον τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ὑπεστήριξεν. Ἐντὸς αὐτῆς ἐξέφρασεν, ὡς φαίνεται ἐν τῇ ἐκθέσει, τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ διπλασιασμὸς τοῦ φόρου προσβάλλει ἴσως τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθιερουμένην ἰσότητα τῆς φορολογίας, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ Σύνταγμα, διότι ἡ φορολογία αὕτη ἐπιβάλλεται ἐξίσου εἰς ὅλους τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παρεπιδημοῦντας Ἕλληνας. Τὴν ἀνισότητα λοιπὸν αὐτὴν ἐπιφυλάσσεται νὰ ἀντικρούσῃ εἰς τὰ καθέκαστα, διότι δὲν θεωρεῖ δικαίαν μίαν τῶν πράξεων γενομένην ἐνταῦθα, νὰ ὑποβάλλεται εἰς φορολογίαν μεγαλητέραν παρ' ἐκείνην, εἰς ἣν ὑποβάλλεται γινομένη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ διαμαντήριον, δὲν εἶναι ὁ βουλευτὴς Ἐρμιονίδος, ὅστις ὠνόμασε τὸν φόρον αὐτὸν κεφαλικόν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ὑπουργὸς ὅστις πρῶτος τὸν ἀπεκάλεσεν οὕτως ἐν τῇ ἐκθέσει του.

Ἐπὶ τούτοις γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ψηφοφορίας κατ' ὀνοματοκλῆσιν ὑπὸ τοῦ ψηφολέκτου Λ. Λογοθέτην καὶ Λ. Πετιμεζᾶν, συνήχθη κατὰ τὸ φύλλον προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 73 κατὰ μίαν.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν τελῶν, ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κων. Θεοδώρου	Ν	Ἀνδρέας Δανιήλογλου	Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης		Ἰωάννης Βλάσσης	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν
Δημ. Γιαννούλης		Γεώργιος Α. Ῥάλλης	
Γ. Ν. Καΐρης		Γεώργιος Σκοῦφος	
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Σταῦρος Βλάχος	Ν
Δημήτριος Τσάκρης	Ν	Ἰω. Καρτσιανόπουλος	

Ἀθανάσιος Ἴτκος		Πέτρος Δελιγιάννης	Ν
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν	Παθητὲς Ῥεβελάκης	Ν
Φίλων Φίλωνος	Ν	Κωνσταντῖνος Κυπριάδης	
Ἀστυνίδας Λογοθέτης	Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης	
		Σ. αὖρος Καμπερόπουλος	Ν
Γεώργιος Γερουβανάσης	Ν	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Ἀστυνίδας Πετροπουλάκης	Ν	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος	
		Ἐμμανουὴλ Τσουχλος	
Ἰωάννης Σαράκης	Ν	Χαράλ. Α. Χριστόπουλος	
Α. Παπαθανασίου		Ν. Χ. Παναγιώτου	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Δημ. Σακελλαράκης	Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ν	Σ. Κοπανίτσας	
Σταμάτιος Μήτσας	Ν	Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ο	Ν. Ἀσώπουλος	Ν
Γ. Βελῆς	Ν	Λουκᾶς Στεφάνου	Ν
Δημήτριος Ζῶτος		Νίκος Βουλπιώτης	Ν
Γ. Γιολδάσης	Ν	Β. Ρ. Παλαμίδης	
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ν	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν
Λύσανδρος Βιλαέτης		Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Λύγερι ὸς	Ν	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	
Νικόλαος Σ σίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	Ν
Λύγερινὸς Πετραλιᾶς	Ν	Μελέτιος Χ. Μελέτης	Ν
Γεώργιος Διαμάντης			
Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν		
Γαϊ. Δελένδας		Ἔπαμιν Δελιγεώργης	
Σπ. Μαρκεζίνης		Π. Τσιμπουράκης	
Ν. Βαρβαρῆγος	Ν	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	
Θρασύβουλος Λ. Ζαΐμης	Ν	Παναγιώτης Παπατσώνης	
Ἀσημάκης Χαρτλάμπης	Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος	Ν
Ἀστυν. Ν. Πετιμεζᾶς	Ν	Ἰω. Προβελέγγιος	Ν
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	Ν	Ἰω. Γαταράκης	Ν
Γρηγόριος Κορφιωτάκης		Σ. Βαρότσης	
Ἰωάννης Ζάρος		Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Ν
Γεώργιος Περωτῆς		Κων. Κρίσπης	Ν
Α. Κοντόσταυλος	Ν	Νικόλαος Τσαβέλλας	
Ἰωάννης Μπαλάφας	Ν	Νικόλαος Καναβός	Ν
Γεώργιος Μιχαὴλ	Ν	Α. Παπαδημητριάδης	
Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ν		
Γ. Πλαπούτας			
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Κίμων Χριστοδούλου	Ν

Στέφανος Α. Δούκας	. . .	Ν	Αν. Ῥενουάρδος . . . . .
Ἰωάννης Κατσάκος	. . . .		Μιχαὴλ Σολωμός . . . .
Ἀνρ. Κουμουνδουράκης	. .	Ν	Γεώργιος Ναύτης . . . . .
Βενετσάνος Κυβέλος	. .	Ν	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . Ν
Νικόλαος Πιερράκος	. . .	Ν	Παναγιώτης Φάβρ . . . Ν
Χ. Χριστόπουλος	. . . .		Ἀντων. Ἀρμάος . . . . . Ν
Π. Κανελλόπουλος	. . . .		Γρηγόριος Μανοῦσος . . . Ν
Νικόλαος Μασχούλας	. . .	Ν	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . Ν
Π. Ἀργυρόπουλος	. . . .		Δημ. Πολυχρονόπουλος . . Ν
Ν. Πανουριᾶς	. . . . .		Δημήτριος Βότσαρης . . .
Εὐθ. Κεχαγιᾶς	. . . . .	Ν	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Κωνσταντῖνος Βλάμης	. . .		Νικόλαος Πιπῖνος . . . .
Βενιζέλος Ῥοῦφος	. . . .		Κωνστ. Δουζίνας . . . Ν
Ἀνδρέας Χ. Λόντος	. . .	Ν	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Παναγ. Καλαμογδάρτης	.	Ν	Δημήτριος Βουδούρης . . Ν
Κωνστ. Κωνστάκης	. . .	Ν	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . Ν
. . . . .			Πέτρος Χ. Πέτρος . . . Ν
. . . . .			Κυαγγέλης Βαλατσός . . .
Ἀθανάσιος Μπουρλῆς	. . .		Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Γεώργιος Μπάστας	. . .		Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . Ν
Ἰωάννης Μανιώτης	. . .	Ν	Λύγερινὸς Ἀξέφωφ . . . Ν
Ἰω. Δουλίδης	. . . . .	Ν	Λ. Μάντσαρης . . . . .
Κωνστ. Πλατύς	. . . .	Ν	Δημήτριος Κριζῶτης . . .

Ἀναγνωσθέντες εἶτα τοῦ ἄρθρου 1, μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς προτεινούσης τὴν μεταβολὴν τῶν λέξεων « τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου » εἰς « τῶν περὶ χαρτοσήμου νόμων » διότι ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, ὑπάρχουσι καὶ δύω ἄλλοι εἰδικοί, καὶ κατὰ μειοψηφίαν τὴν ἐξάλειψιν τῆς περὶ διπλασιασμοῦ τοῦ φόρου διατάξεως, ἐπρότεινεν ὁ κατὰ τῆς ἀρχῆς ἀγορεύσας, σύμφωνα μὲ ὅσα κατὰ τοῦ διπλασιασμοῦ τοῦ φόρου ἐξέθεσε, νὰ ἐξαλειφθῇ ὁλόκληρον τὸ δεύτερον ἐδάφιον, εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ πρώτου νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις « πλέον ἑνὸς δεκάτου. »

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἀφ' οὗ, ὡς ἀπέδειξεν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διάταξις δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ Σύνταγμα, δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τὴν προτεινομένην τροπολογίαν, διότι τότε ἡ ἤθελεν ἀναγκασθῇ νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν προξένων, καὶ οὕτω νὰ στερήσῃ τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους τῆς ἀναγκαίας προστασίας τὴν ὁποίαν μόνον ὁ βουλευτὴς

Ἐρμιονίδος δὲν παραδέχεται, θεωρῶν ὅτι οἱ πρόξενοι δὲν χρησιμεύουσιν εἰς ἄλλο τι ἢ νὰ λησταύωσι τοὺς ὑπηκόους, ἢ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους μὲ νέαν δαπάνην, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιμένει εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου ὡς ἔχει.

Ἀντεῖπε τις, ὅτι μέχρι τοῦδε εἶχε τὴν φρεναπάτην νὰ πιστεύῃ ὅτι συζητοῦντες τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου συντάκτης δὲν εἶναι ὁ νῦν προσωρινῶς διευθύνων τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, ὠφείλομεν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας καὶ οὐχὶ τὰ συμφέροντα τῶν προξένων, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἔχει οὐδεμίαν νὰ φέρῃ παρατήρησιν.

Ἐξέθεσεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ὁ προαγορεύσας, ἐὰν καλῶς τὸν ἐνόησεν, ἀντικρούει τὴν περὶ διπλασιασμοῦ τοῦ φόρου διάταξιν, οὐχὶ διότι ἀντιβαίνει εἰς τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ διότι δὲν πρέπει νὰ προνοῶμεν τοσοῦτον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ σωματείου τῶν προξένων, ὅσον ὑπὲρ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας, καὶ τὴν ἰδέαν αὐτὴν οὐδεὶς βέβαια δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ. Ἀλλὰ τὸ νὰ σκεπτώμεθα ὑπὲρ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας δὲν μᾶς ἐμποδίζει τοῦ νὰ σκεπτώμεθα καὶ περὶ ἄλλου ἀντικειμένου, μεγάλως ἐνδιαφέροντος τὸ Κράτος καὶ ἄμεσον μάλιστα ἔχοντος σχέσιν μὲ τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, διότι οἱ πρόξενοι δὲν ἔχουσιν ἄλλην κυρίως ἀποστολὴν ἢ νὰ προστατεύωσι τὰ συμφέροντα τῶν δύω αὐτῶν κλάδων. Ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν δὲν ἔρριπτε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον διὰ νὰ προστατεύσῃ τὰ συμφέροντα τῶν προξένων.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν προτεινομένην τροπολογίαν, ἀφ' οὗ ὁ προαγορεύσας δὲν ἐπιμένει εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ διάταξις περὶ διπλασιασμοῦ τοῦ φόρου, μένει ἡ ἰδέα ὅτι ἀντίκειται εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας. Ἠκροάσθημεν ὅσα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ἐξέθεσεν ὁ ὑπουργὸς, ἔρχεται εἰς ἄλλην τινὰ παρατήρησιν. Ἐὰν εἶναι καλῶς πληροφορημένος, εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅπου εἶναι ἐγκατεστημένοι πολῖται Ἕλληνες, καὶ πρέπει διὰτοῦτο νὰ εἶναι καὶ πρόξενοι, ἐκεῖ ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος εἶναι πολὺ μικροτέρα ἢ παρ' ἡμῖν καὶ ἐπομένως ὁ φόρος καταντᾷ ὁ αὐτός. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν π. χ. καὶ αἱ πρόσοδοι καὶ αἱ δαπάναι εἰσὶ τοσοῦτον μεγάλαι, ὥστε ἡ ἀξία τῆς δραχμῆς σχετικῶς εἶναι ἡ ἡμίσεια τῆς ἐνταῦθα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον νὰ παραβάλλωμεν προσκόμματα εἰς τὴν προξενικὴν ὑπηρεσίαν διὰ

τῆς ἐλαττώσεως τῶν μέσων τῆς συντηρήσεώς των. Ἂς χορηγήσωμεν λοιπὸν τὰ ζητούμενα μέσα, καὶ τότε, ἐὰν πρόξενός τις δὲν φέρεται καλῶς, δυνάμεθα μετὰ πλειοτέρου θάρρους νὰ ζητήσωμεν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ λόγον διὰ τὴν διατήρησίν του. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς δὲν παρεδέχθη τὴν γνώμην τοῦ μειοψηφούντος αὐτῆς μέλους.

Ἐπανέλαβέ τις, ὅτι διαμαρτύρεται ἐναντίον στατιστικῆς στηριζομένης εἰς λόγον τόσον ἀνίσχυρον ὡς τὸν τοῦ προαγορεύσαντος. Εἰς μόνον τὸν Κ. Ῥαγκαβῆν, συντάκτην τοῦ νομοσχεδίου, ἐσυγχώρει νὰ περιορίζῃ ὅλους τοὺς ῥεμβασμούς του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἡμεῖς ὅμως δὲν νομοθετοῦμεν διὰ μόνον τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ δι' ὅλα τὰ μέρη ὅπου ὑπάρχουσι πρόξενοι, καὶ ἑπομένως παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν τὰ τρόφιμα ἰδίως εἰσὶ τοσοῦτον εὐθηνά, ὥστε ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἐν Ἑλλάδι τρεχούσης. Δὲν βλέπει ἑπομένως τὸν λόγον τοῦ διπλασιασμοῦ τοῦ φόρου, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιμένει εἰς τὴν πρότασίν του, τὴν ὁποίαν ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἠδύνατο ν' ἀποῤῥίψῃ, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ στηρίζῃ τὴν γνώμην της εἰς λόγους τοσοῦτον ἀνισχύρους.

Ἐπὶ τούτοις ὁ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 1 κατὰ τὸ νομοσχέδιον μὲ μόνην τὴν μεταβολὴν τῶν λέξεων « τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου » εἰς « τῶν περὶ χαρτοσήμου νόμων » τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ὑπουργὸς παρεδέχθη. Δεκτοῦ δὲ γενομένου καὶ τοῦ ἄρθρου 2 δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἀναγνώσθη τὸ ἄρθρον 3 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, προτεινούσης χάριν ἐλέγχου τὴν χρῆσιν διπλοτύπων καὶ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἀ ἑδαρίου ὡς ἀκολούθως, « καὶ πράξεις κτλ. » διὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἀνὰ 25 λεπτὰ » Κατὰ τῆς μεταβολῆς δὲ ταύτης ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἀντέταξε τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον, κατὰ τὸν ὁποῖον ὅλα τὰ φύλλα ἑνὸς ἐγγράφου ὑπόκεινται εἰς τὸ αὐτὸ χαρτόσημον.

Παρατηρήσαντος δέ τινος ὅτι εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ χαρτοσήμου αὐτὸ τὸ ἴδιον χαρτόσημον χρησιμεύει ὡς ἔλεγχος, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδένα θέλομεν ἔχει ἔλεγχον τῶν εἰσπράξεων· ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι καὶ ἡ ἐπιτροπὴ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, προτείνει τὴν χρῆσιν τῶν διπλοτύπων. Τὴν παρατήρησιν ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς παραδεχόμενος, συνέταξεν ἐν ἑδάφιον, τὸ ὁποῖον θέλει προστεθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 5. Δὲν ἠθέλησε δὲ νὰ καταστήσῃ γενικὴν τὴν περὶ χρήσεως τῶν διπλοτύπων διάταξιν, διότι ὑπάρχουσι καὶ τινα πρό-

ξενεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα οὐδεμία πρᾶξις γίνεται καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ χρῆσις καὶ ἡ ἀποστολὴ διπλοτύπων ἀποβαίνει ὅλως περιττή.

Παρατηρήσαντος δέ τινος ὅτι καὶ εἰς τὰ ἄμισθα προξενεῖα καλὸν εἶναι νὰ ἀποστέλλωσι διπλότυπα διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀκριβὴς ἔλεγχος τῶν εἰσπράξεων, ὥστε, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αἱ εἰσπράξεις πλεονάζουσι, νὰ μεταβληθῶσι καὶ ταῦτα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐμμίσθων· ἀντιπαρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον γνωρίζει τὰ προξενεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα γίνονται τοιαῦται πράξεις καὶ εἰς αὐτὰ θέλει ἀποστείλει διπλότυπα. Διὰ τοῦτο θεωρεῖ περιττὸν νὰ καταστήσῃ γενικὴν τὴν διάταξιν.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι κατ' αὐτῶν ἡ χρῆσις τῶν διπλοτύπων ὀλίγην παρέχει ἐγγύησιν, διότι εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωνται εἰσπράξεις, χωρὶς νὰ ἐκδίδωνται διπλότυπα, καθὼς τοῦτο συμβαίνει ἐνίοτε καὶ ἐνταῦθα, πολὺ δὲ μᾶλλον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, ὅπου ὁ πολίτης, παραιτῶν τὴν ὑπόθεσίν του, ὀλίγον θέλει φροντίζει νὰ ζητῇ διπλότυπον. Ἡ ἐγγύησις λοιπὸν ἐνυπάρχει εἰς μόνην τὴν χρῆσιν τοῦ χαρτοσήμου, ἐὰν δὲ δὲν εἶναι εὔκολος ἡ ἀποστολή του εἰς ὅλα τὰ μέρη, ν' ἀποστέλληται τοὐλάχιστον εἰς τὰ ἔχοντα περισσοτέρας ὑποθέσεις καὶ εἰς ὅσα ἡ ἀποστολὴ χαρτοσήμου δὲν ἀποβαίνει δύσκολος. Διὰ τοῦτο δὲ προτείνει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ ὁρίζῃ διὰ Β. διατάγματος τὰ προξενεῖα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα θέλει γίνεσθαι χρῆσις χαρτοσήμου.

Προσέθηκεν ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ ἰδέα τῆς χρήσεως χαρτοσήμου ἐπαρουσιάσθη καὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἀλλ' ἀνεφύησαν δυσκολίαι τινες, καὶ διὰ τοῦτο, μεχρισοῦ κατορθωθῇ ἡ χρῆσις αὕτη, προτείνει νὰ προστεθῇ εἰς τὸ περὶ χρήσεως διπλοτύπων ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ συνταχθὲν ἑδάφιον καὶ ἡ διάταξις τοῦ νὰ σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου « ἐπληρώθη τὸ δικαίωμα χαρτοσήμου κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. δεινὰ διπλότυπον » διὰ νὰ ὑπάρχῃ οὕτως ὁ τρόπος τοῦ ἐλέγχου.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι θεωρεῖ λίαν σπουδαίαν τὴν περὶ χρήσεως χαρτοσήμου πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Παρνασσίδος, καὶ ἐπειδὴ νομοθετοῦμεν σήμερον, καλὸν εἶναι νὰ προλάβωμεν πᾶσαν ἐνδεχομένην περίστασιν, ἥτις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μετάνοιαν. Ἐὰν ἐξετάσωμεν, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι ὀλίγα εἶναι τὰ προξενεῖα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι χώραν πολλαὶ τοιαῦται πράξεις καὶ ὅπου ἠκούσθησαν καὶ καταχρήσεις. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ νομοθετήσωμεν ὅτι αἱ πράξεις γράφονται ἐπὶ ἁπλοῦ

χάρτου, προτιμότερον εἶναι ν' ἀφίσωμεν εἰς τὸν ὑπουργὸν ἐλεύθερον τὸ στάδιον καὶ τῆς χρήσεως χαρτοσήμου.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψιν τὸ ζήτημα τῆς χρήσεως χαρτοσήμου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ συζήτησιν ἀπαντήθησαν πολλαὶ δυσκολίαι, καὶ ἰδίως ἡ τῆς ἀποστολῆς. Ἐκτὸς δὲ ταύτης ὑπάρχει καὶ ὁ ὄγκος τῆς κιβδηλίας, τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι εὔκολον νὰ προλάβωμεν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐξετάσας δὲ ἐπληροφορήθη ὅτι καὶ οὐδεμία ἄλλη Δύναμις κάμνει χρῆσιν χαρτοσήμου, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑποθέτει, ὅτι ὑπάρχει καὶ διεθνής τις λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν συγχωρεῖται ἡ εἰς ἄλλο κράτος χρῆσις χαρτοσήμου. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν αὐτοὺς ἡ ἐπιτροπὴ δὲν παρεδέχθη τὴν χρῆσιν τοῦ χαρτοσήμου.

Παρετήρησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφέρουσα τὸν λόγον τῆς κιβδηλίας, ἐνόησεν ὅτι ὅταν γενικευθῇ τὸ χαρτόσημον μεταξὺ ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων, εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ πολλὰ κοινὴ ἡ κιβδηλία του ὄχι ὑπὸ τῶν προξένων ἀλλ' ὑπὸ ἄλλων. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ δυσκολία ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν τοῦ χαρτοσήμου καὶ ἡ κυκλοφορία του ἐν ξένῳ κράτει ἠδύνατο νὰ φέρῃ διεθνεῖς δυσκολίας. Ἐπιθυμῶν ὅμως καὶ αὐτὸς νὰ ὑπάρχῃ ὅσον ἔνεστιν ἀκριβὴς ἔλεγχος τοῦ χαρτοσήμου, δέχεται νὰ τεθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀ. ἐδαφίου τοῦ 5 ἄρθρου μετὰ τὰς λέξεις « ἐπληρώθη τέλος ἐκ.... » ἡ προταθεῖσα ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ὑδρας προσθήκη « σύμφωνα μὲ τὸ ἐκδοθὲν ὑπ' ἀριθμ. δεινα διπλότυπον. » Νὰ τεθῇ δὲ ἀμέσως ὡς β'. ἐδάφιον τὰ ἑξῆς·

« Παρὰ τῶν κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν κράτος καὶ τῶν ἐμμίσθων ἢ ἐπιχορηγουμένων ἐν Εὐρώπῃ προξενικῶν ἀρχῶν θέλει ἐκδίδεσθαι καὶ διπλότυπον διὸ πᾶσαν εἰσπραξιν προξενικῶν τελῶν. Προσέτι δὲ θέλουσιν ἐκδίδεσθαι τοιαῦτα διπλότυπα καὶ παρὰ τῶν ἀμίσθων προξενικῶν ἀρχῶν, εἰς ἃς τὸ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργεῖον χθὲς ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. »

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ 3 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 4 ἄρθρου, παρετήρησέ τις, ὅτι, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ 1 ἄρθρου, τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὰς προξενικὰς ἀρχὰς ἔγγραφα ὑπόκεινται εἰς διπλοῦν τέλος χαρτοσήμου. Κατὰ συνέπειαν ὁ πρόξενος δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τὸν ὑπήκοον Ἕλληνα, ὅτι καὶ τὰ ἐξ Ἑλλάδος ἐπὶ χαρτοσήμου τε-

θειμένα ἔγγραφα ὑπόκεινται εἰς διπλοῦν τέλος, καὶ πρέπει νὰ πληρώσῃ ἄλλο τόσον ποσὸν τῆς ἀξίας τοῦ χαρτοσήμου των. Διὸ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀμφιβολίας πρέπει νὰ σαφηνισθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ ὅτι τὰ ἐξ Ἑλλάδος ἐνσήμα ἔγγραφα δὲν ὑπόκεινται παρὰ τῆς προξενικῆς ἀρχῆς εἰς ἕτερον τέλος.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα βεβαίως δὲν ὑπόκεινται εἰς ἄλλου χαρτοσήμου τέλος, καὶ ὅτι περὶ τούτου ἐκφράζεται τὸ ἄρθρον σαφέστατα, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἄλλης ἐπεξηγήσεως, ἡ Βουλὴ ἀπεφάνθη νὰ σημειωθῇ ἡ διασάφησις αὕτη τοῦ ὑπουργοῦ εἰς τὰ πρακτικά.

Ἀκολούθως ἐξέθηκεν ὁ αὐτὸς βουλευτὴς, ὅτι τὸ 4 ἄρθρον ταυτίζεται μετὰ τοῦ 6, τὸ ὁποῖον πλεονάζει ἢ καθίσταται ἀμφιβολον ἕνεκα τῆς λέξεως *ἀτήκον*. Διὸ νομίζει καλὸν νὰ συγχωνευθῇ τὸ ἄρθρον τοῦτο μετὰ τοῦ 4.

Ἀντειπόντος δὲ ἄλλου, ὅτι τὸ μὲν 4 ἄρθρον ἀφορᾷ τὰς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν προξενείων διαμειβομένας πράξεις, τὸ δὲ 6 τὰς μεταξὺ τῶν προξενείων· ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸ 4 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ 5 ἄρθρου, ἐφ' οὗ ἐπηνέχθησαν αἱ κατὰ τὸ 3 ἄρθρον προταθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τροποποιήσεις, παρετήρησέ τις, ὅτι οἱ πρόξενοι ἐκδίδοντες δικαστικὴν ἀπόφασιν, θέλουν ἔχει τὴν ἀπέραντον ἐξουσίαν νὰ γράφωσιν αὐτὴν ἐπὶ παλλῶν φύλλων μὲ βλάβην μεγάλην τῶν ἐνδιαφερομένων, ἂν δὲν ὑποχρεωθῶσι νὰ τὰς γράφωσι σύμφωνα μὲ τὰς ὡρισμένας εἰς τὸ 3 ἄρθρον γραμμὰς καὶ συλλαβάς. Ὡς λοιπὸν τοῖς ἐπιβάλλεται πολλὴ προσοχὴ ὁσάκις δὲν σημειοῦσι τὸ εἰσπραττόμενον τέλος, πρέπει νὰ τοῖς ἐπιβληθῇ καὶ ὁσάκις γράφουσι τὰς ἀποφάσεις των εἰς ὀλιγωτέρους στίχους καὶ συλλαβάς. Διὸ προτείνει μετὰ τὰς λέξεις « διὰ πᾶσαν παράβασιν τῆς ἀνωτέρω διατάξεως » νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις « ὡς καὶ τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὰ ἄρθρα 3 καὶ 4 » πρὸ δὲ τῆς λέξεως « ποινικῶς » νὰ τεθῇ καὶ ὁ σύνδεσμος « καί. »

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ἂν καὶ ἡ προτεινομένη προσθήκη εἶναι πλεονασμὸς, δὲν ἔχει ὅμως δυσκολίαν νὰ τὴν δεχθῇ, καθ' ὅσον τὸ περιττὸν δὲν φέρει βλάβην, καὶ ἀποδεξαμένου συναίμα αἱ λέξεις « τῆς ἀνωτέρω διατάξεως » νὰ μεταβληθῶσιν εἰς « τῶν ἀνωτέρω διατάξεων »· ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸ ἄρθρον κατὰ τὰς ἀνωτέρω τροποποιήσεις καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ καταδειχθείσας. Ἔχει δὲ ὡς παρεδέχθη τὸ ἄρθρον οὕτως·

« Ἄρθρον 5. Πᾶν προξενικὸν τέλος εἰσπραττόμενον σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου διὰ τῶν λέξεων « ἐπληρώθη τέλος σύμφωνα μὲ τὸ ἐκδοθὲν ὑπ' ἀριθ..... δεκνα διπλότυπον. »

Παρὰ τῶν κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος καὶ τῶν ἐμπίστων ἢ ἐπιχορηγουμένων ἐν Εὐρώπῃ προξενικῶν ἀρχῶν θέλει ἐκδίδεσθαι καὶ διπλότυπον διὰ πᾶσαν εἰσπραξιν προξενικῶν τελῶν. Προσέτι δὲ θέλουν ἐκδίδεσθαι τοιαῦτα διπλότυπα καὶ παρὰ τῶν ἀμίστων προξενικῶν ἀρχῶν, εἰς ἃς τὸ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργεῖον ἤθελεν ἐπιβάλει τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην.

Διὰ πᾶσαν παράβασιν τῶν ἀνωτέρω διατάξεων δύναται νὰ ἐπιβληθῇ πειθαρχικὸν πρόστιμον 50 — 100 δραχ. παρὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργοῦ. Ἐὰν δὲ ἡ παράβασις αὕτη πρόῤῥηται ἐξ ἰδιοτελείας, καταδιώκεται καὶ ποινικῶς ».

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀναβαλὼν τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ νομοσχεδίου ἐπὶ τὴν αὔριον, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 4 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος.
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

« Σήμερον τὴν ἑβδόμην Μαρτίου 1860 ἐμφανισθεὶς ὁ ἀρτι ἀναγνωρισθεὶς βουλευτὴς Τροιζηνίας Κ. Δουζίνας, ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον ὡς ἀκολούθως.

» Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου. »

Ἐπὶ τούτῳ συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον, ὅπερ ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Προεδρείου, τοῦ ὁρκισθέντος καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,

Ὁ ὁρκισθεὶς
Κ. Δουζίνας,

Ὁ ἱερεὺς
Ν. Μούρτινος.»

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ξ'.

Τῆς 8 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπικυρώθησαν.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν δικαιωμάτων συζητήσεως, ἀνεγνώσθη τὸ 6 ἄρθρον αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ διασαφήσεων τῆς ἐπιτροπῆς, ἐχουσῶν οὕτως·

«Εἰς τὸ ἄρθρον 6 περιλαμβάνοντα βεβαίως αἱ συναλλαγματικαὶ καὶ τὰ εἰς διαταγὴν γραμμάτια ἐκδεδομένα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ· τὰ ἔγγραφα ταῦτα προσαγόμενα ἐνώπιον προξενικῆς ἀρχῆς ὑπόκεινται εἰς τὸ ἁπλοῦν τέλος, χωρὶς ὁ προσάγων νὰ ὑπόκειται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ χαρτοσήμου ὁριζομένας ποινάς.»

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως μετὰ τῶν διασαφήσεων τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχον ὡς ἑπεται·

«Ἄρθρον 6. Τέλος προξενικὸν ὀφείλεται ἐπὶ παντὸς ἐγγράφου προσαγομένου ἐνώπιον οἱασδήποτε προξενικῆς ἀρχῆς, ἐὰν ἐπ' αὐτοῦ δὲν εἶναι προπληρωμένον τὸ ἀνῆκον τέλος.»

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 7 ἄρθρου μετὰ τὰς ἐπ' αὐτοῦ προτάσεις τῆς ἐπιτροπῆς, ἠρωτήθη ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὡς σαφέστερον συνταγμένην, ἐπρότεινέ τις ν' ἀποτελέσῃ ἴδιον ἄρθρον ὁ δ'. παράγραφος αὐτοῦ ὁ διαλαμβάνων περὶ παρακαταθηκῶν, καὶ νὰ τεθῇ ὅρος τις ἐπὶ τοῦ ποσοῦ.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι, ἀφοῦ τὸ νομοσχέδιον διὰ τοῦ 1 ἄρθρου του παρεδέχθη ὡς βάσιν φορολογίας τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον, δὲν πρέπει νὰ μακρυνθῶμεν ἀπὸ τὰς ῥιζικὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ νόμου τούτου. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου ὑπῆρχον τῷ ὅτι διάφορα δικαιώματα ὑπὲρ τῶν συμβολαιογράφων καὶ τῶν τοιούτων ἀρχῶν, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ῥηθέντος νόμου κατηργήθησαν, καὶ αἱ παρακαταθῆκαι φορολογοῦνται διὰ χαρτοσήμου τῆς ἀξίας. Οὕτως ἄρα, ἐὰν παρακατεθέτῃ τις εἰς τὸν πρόξενον 10,000 δραχμῶν, ἵνα τὰς παραλάβῃ ὁ δανειστής του, ὁ πρόξενος θεωρεῖται εἰς τὴν περίστασιν ταύτην μεσεγγυοῦχος, καὶ ἤθελεν ἔχει δίκαιον νὰ ζητήσῃ ἓν τέλος, ἂν ἡ πρᾶξις τῆς παρακαταθήκης δὲν συνετάσσετο ἐπὶ χαρτοσήμου, τὸ ὁποῖον εἶναι, κατὰ τὸν νόμον, ὡς φόρος ἱκανοποιῶν τὸν ὑπάλληλον διὰ τὴν τήρησιν τῶν χεημάτων, καὶ ἐπομένως πᾶσα ἄλλη πληρωμὴ εἶναι ἄδι-

κος. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ πώλησις πλοίου καὶ ἡ ἀπογραφὴ κληρονομίας καὶ πᾶσα ἄλλη τοιαύτη πρᾶξις συντάσσεται ἐπὶ τοῦ χαρτοσήμου τῆς ἀξίας, ὅπερ εἶναι ἀποχρῶντα τοῦ προξενείου ἱκανοποίησις. Ἑπομένως ἀφοῦ διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα ὁ περὶ χαρτοσήμου νόμος, καὶ μὲ ἀδιπλασιασμὸν μάλιστα, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ προσθέσωμεν καὶ ἄλλον φόρον ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδελφῶν μας, οἵτινες εἶναι ὡς ἡμεῖς Ἕλληνες τὰ ἴσα ἔχοντες δικαιώματα. Διὰ ταῦτα προτείνει τὴν παντελῆ ἐξάλειψιν τοῦ τελευταίου περὶ παρακαταθηκῶν παραγράφου.

Ἀντείπεν ἄλλος, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιος ὁ ἐσχερισμὸς τοῦ προαγορεύσαντος, διότι ὁ πρόξενος ὑποβαλλόμενος εἰς εὐθύνην διὰ τὴν τήρησιν τῶν χρημάτων, πρέπει καὶ νὰ ἔχῃ τὰ δέουσαν ἀμοιβήν. Ἠδύνατο δὲ νὰ ζητήσῃ μᾶλλον ὁ προαγορεύσας ὥστε πᾶσα ἔλλειψις ἢ ὑπεξαίρεσις τῆς παρακαταθήκης νὰ εἶναι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, καθ' ὅσον ἄλλοτε εἰς τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων, Πολυμέρης καλούμενος, ἐσφετερίσθη τὴν εἰς αὐτὸν διαπιστευθεῖσαν παρακαταθήκην, τὸ δὲ δημόσιον δὲν ἀπεζημίωσε τὸν ἀδικηθέντα πολίτην.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι ὡς ἐγένετο ἐξαίρεσις διὰ τὰ διαβατήρια, τὰ ὁποῖα πληρόνουσι 5 δραχμῶν τέλος, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἠθέλησε τὸ νομοσχέδιον νὰ κάμῃ ἐξαίρεσιν καὶ διὰ τὰς παρακαταθήκας. Ὑπέβαλεν ὅμως ἐν συνεχείᾳ τὰς παρατηρήσεις του, διότι δὲν θεωρεῖ δίκαιον νὰ πληρόνωνται οἱ πρόξενοι διπλᾶ διὰ τὴν εἰς χεῖρας των διερχομένην παρακαταθήκην. Ἂν δ' ἐπίκειται εἰς αὐτοὺς εὐθύνη, καὶ τὸ κεντρικὸν ταμεῖον καὶ πάντες οἱ παρ' ἡμῖν συμβολαιογράφοι δίδουσι παρακαταθήκας χρημάτων, ἀλλὰ δὲν λαμβάνουσιν ἄλλο δικαίωμα ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τοῦ χαρτοσήμου γινομένης πράξεως.

Ἐπέφερεν ἕτερος, ὅτι ἄλλαι εἶναι αἱ περιστάσεις, ἐξ ὧν περιικυκλοῦνται οἱ ἐξωτερικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ διὰ τοῦτο πᾶς νόμος πρέπει νὰ ἔχῃ ἰδιαζούσας περὶ αὐτῶν διατάξεις. Ὁ παρ' ἡμῖν συμβολαιογράφος, λαμβάνων χρήματα, ὑπάγει καὶ τὰ παρακαταθέτει εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ ἀπαλλάσσεται παντὸς φόβου. Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅμως, καὶ μάλιστα εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ὅπου αἱ παρακαταθῆκαι δὲν περιφρουροῦνται δι' ἀναλόγου ἀσφαλείας, ὁ πρόξενος ἔχει ἀνάγκην νὰ λάβῃ τοιαῦτα ἀσφαλιστικὰ μέτρα, ὥστε ἡ εἰς αὐτὸν διδομένη ἀποζημιώσεως δὲν ὀρκεῖ διὰ τὴν τήρησιν τῶν χρημάτων. Δὲν εἶναι δὲ πως ἀναγκαία ἡ πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος τοῦ

νὰ λογίζηται εἰς βάρος τοῦ δημοσίου πᾶσα ἔλλειψις ἢ ὑπεξαίρεσις παρακαταθήκης, διότι προνοοῦν περὶ τούτου οἱ νόμοι, καὶ δὲν πρέπει ἄνευ ἀνάγκης νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν τὰς διατάξεις αὐτῶν, διότι δυνάμεθα νὰ περιπέσωμεν εἰς ἀντιφάσεις.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι οἱ ἐκτὸς τοῦ Κράτους πλανώμενοι ἀδελφοί μας δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ὑπόκεινται εἰς τόσας καταβλαπτικὰς ἐξαιρέσεις, καὶ δὲν βλέπει τὸν λόγον διὰ τί καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ καθιεροῦται διπλῆ φορολογία, ἡ τοιαύτη τοῦ χαρτοσήμου καὶ τὸ ἐπὶ τῶν παρακαταθηκῶν τέλος. Ὀλίγον ἀνωτέρω παρεδέχθημεν διὰ τὴν ναυτικὴν τάξιν τέλη προφανῶς ἄδικα, διότι ὑποβάλλεται εἰς πλημμυρὰν διπλῶν χαρτοσήμου. Ἤδη δὲ ἐρχόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν διπλῶν ἐπὶ τῶν παρακαταθηκῶν φορολογίαν, τὸ ὁποῖον καθίσταται ἐπαχθές, καὶ διὰ τοῦτο ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Κέας, τοῦ νὰ ἐκλείψῃ ὁ τελευταῖος τοῦ ἄρθρου παράγραφος. Καὶ τῷ ὄντι, δικαίως πρὸ μικρὰ τινα χαρακτηρίζονται ὡς παράδοξα. Κατὰ τὴν παλαιὰν διατύπωσιν, ἐπληρώνοντο δραχμαὶ 3,30 διὰ πᾶσαν πρᾶξιν παρακαταθήκης· ἤδη θέλομεν πληρόνει πολλάκις χαρτόσημον ἀξίας 60 δραχμῶν, καὶ ὡς νὰ μὴ ἀρκῇ τοῦτο, πρέπει νὰ πληρώσωμεν καὶ 1 τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ὅλου ποσοῦ! Ἀλλὰ τότε ἂς εἴμεθα κἂν εἰλικρινεῖς καὶ ἂς ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ προκείμενος νόμος δὲν εἰσήχθη πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ναυτιλίας, ἀλλ' εἶναι νόμος καθαρῶς ταμειευτικός.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος τέλη δὲν δίδονται εἰς τοὺς προξενικοὺς ὑπαλλήλους ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, ὥστε ὁ ἐπιτρέπων τὴν παρακαταθήκην δὲν ὠφελεῖται. Παρατηρεῖ ὅμως ὅτι καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἂν παρακατατεθῇ τὸ τίμημα ἑνὸς πλοίου εἰς τὸν πρόξενον, πρὸς ἓν τοῖς 100 πρέπει νὰ δοθῶσι 500 δραχμαί, αἵτινες δικαίως εἶναι πολλαί. Διὰ τοῦτο προτείνει νὰ τεθῇ τέλος ἐπὶ τῶν παρακαταθηκῶν 2 τοῖς 1,000

Ἐξεθηκεν ἄλλος, ὅτι δὲν εἶναι ἀδιάφορον ἂν παραδεχθῶμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἢ τὸ τέλος τοῦ χαρτοσήμου ἢ ἓν τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ποσοῦ, διότι ἐπὶ μὲν τῇ βάσει τοῦ χαρτοσήμου φορολογεῖται ὁ πολίτης 1/4 τοῖς 100, ἐπὶ δὲ τῇ βάσει τοῦ ποσοῦ τῆς παρακαταθήκης ἀναβιβάζεται ὁ φόρος εἰς τετραπλοῦν. Τὸ νομοσχέδιον ἐτροποποίησε τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον, αὐξήσαν τὰ τέλη ἀπὸ 1/4 εἰς 1 τοῖς 100, καὶ τοῦτον τὸν φόρον ἐπιβάλλει τὸ νομοσχέδιον, καθ' ὅσον τὸν χαρακτηρίζει οὐχὶ ὡς δικαίωμα, ἀλλ' ὡς τέλος. Διὸ πρέπει νὰ

περιστατική ἡ συζήτησις ἂν τὸ ἓν τοῖς 100 εἶναι πολύ, καὶ ὄχι ποῖον τῶν δύω φόρων πρέπει νὰ ἐκλέξωμεν, διότι δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ καὶ τὸ τοῦ χαρτοσήμου τέλος. Νομίζει δὲ ὅτι δὲν εἶναι πολὺ τὸ ἓν τοῖ. 100 ἐπὶ τοῦ ποσοῦ, καθ' ὅσον διὰ τὰς παρακαταθήκας ὀφείλει καὶ κιβώτιον ν' ἀγοράσῃ ὁ πρόξενος καὶ νὰ τὰς ἐπιτηρῇ καταλλήλως. Διὸ ὑποστηρίζει τὴν παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἀντιπόντος δὲ ἄλλου, ὅτι παρὰ τῷ προξένῳ ὑπάρχει ταμεῖον διὰ τὰ χρήματα καὶ τὰ προξενικὰ τέλη τοῦ δημοσίου, αὐτὸς δὲ πρόξενος θέλει προσέχει διὰ ταμείου καὶ φύλακας χάριν τῶν παρακαταθηκῶν· ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὰς ἀντιθέτους ἰδέας, εἶναι διατεθειμένος νὰ ἐπαναφέρῃ ἐνταῦθα τὴν παλαιὰν διατύπωσιν, καὶ ταύτην μάλιστα ἠλαττωμένην, ἤτοι νὰ πληρώνωνται τρεῖς δραχμαὶ διὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐγγράφων καὶ 1 τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς παρακαταθήκης. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ἐννοεῖται ὅτι αἱ παρακαταθῆκαι ὑπάγονται εἰς τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον, καὶ ἀδιαφορεῖ πῶς ἄλλως ἐξηγεῖ τὸ νομοσχέδιον ὁ συντάξας αὐτὸ καὶ πῶς ὁ βουλευτὴς Παρνασσίδος. Ἐπειδὴ δὲ τῷ ὄντι ἦτον τὸ τέλος ὀλίγον βαρὺ, διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὸ πρᾶγμα, ἔφερε τὴν ἀνωτέρω τροποποίησιν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα α) ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας, προτείνοντος νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ Ε'. ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου, ἤτοι νὰ ἐκλείψῃ τὸ τιθέμενον ἐπὶ τῶν παρακαταθηκῶν τέλος, β) ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ βουλευτοῦ Κυνουρίας, προτείνοντος ἀντὶ 1 τοῖς 100 νὰ πληρώνηται τέλος 2 τοῖς 1,000, καὶ γ) ἐπὶ τῆς τοῦ βουλευτοῦ Παρνασσίδος, ὑποστηριζούσης τὴν παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, δὲν παρεκλίθη ὁ δημίαν τούτων μὲ ἀναστάσα.

Ἐρωτηθεῖσα δ' ἔπειτα παρεδέχθη τὸ 7 ἄρθρον κατὰ τὴν τροπολογίαν τοῦ ὑπουργοῦ, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 7. Διὰ τὰ διαβατήρια λαμβάνεται τέλος ἓν δραχμῶν πέντε (5), διὰ δὲ τὰ ἐπιθεωρήσεις δραχμὴ μία καὶ λεπτὰ πεντήκοντα (1,50)· διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις ὅμως τῶν διαβατηρίων τῶν γεωργῶν καὶ τεχνιτῶν ἰόντων μεταβαινόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα λαμβάνονται λεπτὰ μόνον ἑβδομήκοντα πέντε (75).

Ἐπὶ πάσης πράξεως παρακαταθήκης πληρόνονται δραχμαὶ 3, καὶ τέλος ἓν ἐπὶ τοῖς 100.»

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 8 ἄρθρου μετὰ τὴν ἐπομένης τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς·

«Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 8 ἐπροτάθησαν δύω τροπολογίαι· τῆς μὲν πλειοψηφίας συνισταται εἰς τὴν μετὰ τὰς λέξεις «τὰ τέλη τῶν ἐναχλήσεων» προσθήκην τῶν λέξεων «τοῦ προϊσταμένου τοῦ προξενείου καὶ τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων ὡς καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων ἐνεργούντων ἐκτὸς τῆς ἕδρας των,» καὶ τοῦτο χάριν σαφηνείας καὶ πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεως· τῆς δὲ μειοψηφίας ἡ τροπολογία εἶναι ἀντὶ τοῦ ὅρου «τῆς ἕδρας» νὰ τεθῇ «τοῦ ἀκροατηρίου» διότι ἄλλως παταιοῦται ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου τούτου ἐντελῶς, καὶ οὐδεμίαν ὠφέλειαν οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ προσδοκῶσι.»

Λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι τὸ προκείμενον 8 ἄρθρον εἶναι λίαν ἐπαχθὲς, καὶ ἂν μείνῃ ὡς ἔχει, οὐδεὶς τῶν ναυτελλομένων θέλει ἐπανέλθει μὲ κάλυμμα ἐπὶ κεφαλῆς. Οὕτω π. χ. ἐν διαστήματι 24 ὡρῶν μία πρέπει νὰ λογίζηται ἐναχόλησις καὶ οὐχὶ τρεῖς, ὡς ὁρίζει τὸ ἄρθρον, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἐν νυκτὶ ἐναχόλησις δύναται νὰ ἔχῃ ἀνώτερον τέλος. Ὅταν δὲ ὁ προεδρεύων τοῦ δικαστηρίου πρόξενος δικαιοῦται εἰς πληρωμὴν καὶ διὰ τὰς ἐντὸς τοῦ ἀκροατηρίου πράξεις του, τοῦτο θέλει εἶσθαι καταθλιπτικὸν, διότι καὶ πέντε βήματα ἂν εἶναι μακρὰν τοῦ ἀκροατηρίου, θέλει ζητεῖ πληρωμήν. Διὰ τοῦτο εἶναι δίκαιον νὰ λαμβάνουν οἱ πρόξενοι ἀνώτερον τέλος, μόνον ὅταν εἶναι ἐκτὸς τῆς ἕδρας των, μολονότι τὸ 9 ἄρθρον ὁρίζει νὰ λαμβάνωσιν ἔτι καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ ταξειδίου των. Διὸ προτείνει νὰ λαμβάνουν οἱ πρόξενοι, ἐκτὸς τῆς ἕδρας των ἐντὸς ὄντες, 10 δραχμὰς τὴν ἡμέραν καὶ 15 τὴν νύκτα, νὰ λογίζηται δὲ μία ἐναχόλησις ἐντὸς 24 ὡρῶν, διότι ἄλλως θέλει παρουσιάζεσθαι ὁ πρόξενος πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐναχολήσεως, διὰ νὰ ἀριθμῇ ἐναχολήσεις.

Καὶ ἄλλος δέ τις ἐτέρωσεν, ὅτι ἡ γενικότης τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου καὶ ἡ ἔλλειψις πάσης αὐτοῦ δικαιολογίας τὸν ἠδύνατο νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ὑπουργὸν τί ἐννοεῖ ἀναφέρων τέλη ἐναχολήσεων, καὶ ὅταν αἱ ἐναχολήσεις εἶναι πολυειδεῖς. Καὶ πρῶτον, ἐναχόλησις τοῦ προξένου εἶναι ἡ ἀλληλογραφία του μὲ ἄλλας προξενικὰς ἀρχὰς· δεύτερον, ἡ ἐνέργειά του ὡς προέδρου τοῦ δικαστηρίου, καὶ τρίτον, αἱ τῶν ἀπογραφῶν, τῶν ἐπιθέσεων τῶν σφραγίδων κτλ. πράξεις του. Ἐνταῦθα ὅμως διὰ τῆς λέξεως ἐναχολήσεων δύναται νὰ ἐννοήσῃ τις καὶ τὰς τρεῖς ταύτας κατηγορίας, καὶ βεβαίως δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ

τοῦ ἄρθρου ἔννοια, διότι διὰ μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν ἔχει ὁ πρόξενος τὸν μισθὸν ἢ τὰς ἐπιχορηγήσεις του, ὃ ἂ δὲ τὴν δευτέραν ἐπιβάλλει φόρον μὴ ὑπάρχοντα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος οὐδ' ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ χαρτοσήμου, ὅστις κατήργησεν ὅλα τὰ ἄλλα δικαιώματα, ἀνθ' ὧν ὁ πολίτης πληρώνει τὸ τέλος τοῦ χαρτοσήμου. Καὶ ὅμως ἂν καὶ τὸ τέλος τοῦ χαρτοσήμου φαίνεται ἐν Ἑλλάδι βαρύ, εἶναι τοὐλάχιστον μοναπλοῦν, ἐνῷ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν τὸ παρεδέχθημεν εἰς διπλοῦν βαθμόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐνῷ τὸ παρ' ἡμῖν πρωτοδικεῖον ἐλάβετε τὴν χάριν του ἐπὶ χαρτοσήμου 5 δραχμῶν, τὸ δὲ ἐφετεῖον 10 ἡ πρόξενική σας ἀρχὴ δικάζουσα ὡς πρωτοδικεῖον θέλει λαμβάνει, ἕνεκα τῆς διπλασιάσεως τοῦ φόρου, 10 δραχμάς. Ἑπομένως ἂν ἡ ἀπόφασις τύχειται ἀπὸ 5 φύλλα, θέλει πληρώνει ὁ δικαζόμενος 50 δραχμάς, καὶ 8 ἔτι διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν ἐπὶ 4 φύλλων, τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο θέλει λαμβάνει ὁ πρόξενος δι' ἐνασχόλησιν μόλις τριῶρου. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τὰ ἔργα ταῦτα τῷ πληρώνεται τετραπλασία ἀμοιβή, ἀναντιῤῥήτως τὸ ἄρθρον δὲν ἀρμόζει οὐδὲ τὴν δευτέραν ταύτην ἐνασχόλησιν. Συμβαίνει ὅμως ἡ ἀνάγκη νὰ ἐνασχολῶνται οἱ πρόξενοι ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου καὶ πολλάκις ἐκτὸς τῆς ἕδρας των, καθὼς δὲ παρ' ἡμῖν ὁ εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ δικαστὴς ἐξερχόμενος τῆς ἕδρας του, λαμβάνει περιπλέον ἀποζημίωσίν τινα, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὁ πρόξενος ὁσάκις ἐξέρχεται τῆς ἕδρας του δι' ὑπηρεσίαν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τῷ δώσωμεν, ὡς εἶπεν ὁ βουλευτὴς Ἐρμουπόλεως, δικαίωμα μιᾶς μόνης ἐνασχολήσεως δι' 21 ὥρας, διότι μετὰ τριῶρον ἐνασχόλησιν δύναται νὰ δικασιδάξῃ τὸ ὑπόλοιπον τῶν ὡρῶν, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ πολλαπλασιάζωνται αἱ ἐνασχολήσεις. Συμπεραίνει λοιπὸν ὅτι ἂν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου ἐνοῇ τὰς δύω πρώτας κατηγορίας, πρέπει νὰ καταργηθῇ· ἂν δ' ἐννοῇ τὴν τρίτην, ἤτοι τὴν περὶ τὰς ἀποστροφὰς, καταγραφὰς καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις ἐνασχόλησίν του ἐκτὸς τῆς ἕδρας, νὰ διατηρηθῇ τὸ ἄρθρον καὶ νὰ λαμβάνῃ τότε ὁ πρόξενος 10 δραχμὰς τὴν ἡμέραν καὶ 15 τὴν νύκτα.

Καὶ ἄλλος δέ τις προσέθηκεν, ὅτι ὡς μέλος τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ὀφείλει, λαμβάνων τὸν λόγον, νὰ ἐπιστήσῃ σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ ζητήματος ἀφορῶντος μεγάλα καὶ τιμαλφῆ συμφέροντα τῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν εὑρισκομένων Ἑλλήνων. Τὸ ἄρθρον τοῦτο παρουσιάζει μεγάλας ἐλλείψεις, καὶ ὁ δὲ χώρων εἰς πολλὰς κα-

ταχρήσεις. Ἀντιβαίνει δὲ μάλιστα εἰς τὴν ἐν γένει διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον φέρει νέον καλλίτερον σύστημα, εἰσάγον καὶ εἰς τὰ προξενεῖα τὸν φόρον τοῦ χαρτοσήμου, ὅστις ὑπάρχει καὶ ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἔχον τὸ πλεονέκτημα τοῦ ὁμοιομόρφου. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἐπεισακτος αὕτη διάταξις τοῦ 8 ἄρθρου, ἥτις ἀγνοεῖ πῶς ἐρρίφθη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, οὐ μόνον δὲν φυλάττει τὴν ἕδραν ταύτην, ἀλλὰ καὶ τὴν πολεμεῖ καὶ τὴν διαστρέφει. Οὕτω π. χ. διὰ μίαν πρᾶξιν ἀπογραφῆς πρέπει νὰ πληρωθῶσιν 60 καὶ 70 πολλάκις δραχμαί, παρεκτὸς δὲ τούτου καὶ 10 δραχμαὶ εἰς τὸν πρόξενον, ἂν ἐνασχοληθῇ, καὶ ἄλλαι 10 εἰς τὸν γραμματέα του, ἐνῷ βάσις τοῦ νόμου εἶναι τὸ χαρτόσημον τῆς ἀξίας. Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ διὰ τὰς διαθήκας, διὰ τὰς αὐτοψίας, διὰ τὰς δοκιμασίας πρὸς βεβαίωσιν βλάβης πλοίου καὶ διὰ τόσας ἄλλας πράξεις, τὸ τέλος τῶν ὁποίων ἀναβαίνει τοὐλάχιστον εἰς 50 δραχμάς. Ἀλλ' ὡς νὰ μὴ ἀρκοῦν ταῦτα, ἐπέρχονται 20 δραχμαὶ διὰ τέλη ἐνασχολήσεως, 12 τοῦ γραμματέως καὶ ἄλλα πάλιν τέλη ἐνασχολήσεως τῶν πραγματογνωμόνων, τῶν ὁποίων οὔτε ὁρίζεται τὸ ποσόν. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἕλληνες πληρώνουν διπλοῦν καὶ τριπλοῦν τέλος. Ἀλλὰ δὲν σταματᾷ ἕως ἐδῶ τὸ κακόν. Ἡ ἀοριστία καὶ ἡ ἀσάφεια τοῦ ἄρθρου δίδει χώραν εἰς φοβερὰς καταχρήσεις, τόσῳ μᾶλλον σκανδαλώδεις, ὅτιῳ καλύπτονται ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς νομιμότητος. Δὲν εἶναι δὲ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ παρέχει καὶ μυρίας ἀφορμὰς διενέξεων μεταξὺ τῶν διαδίκων καὶ μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων δικαστηρίων. Πρὸς τοῦτο δὲ φέρει μίαν ἀπόδειξιν ἐκ δύω ἄρθρων τῆς παλαιᾶς διατυπώσεως περὶ πωλήσεως πλοίων. Ἐπειδὴ τὰ προκείμενα ἄρθρα δὲν μετεφράσθησαν καλῶς εἰς τὸν πρῶτον νόμον, οἱ πρόξενοι ἐξηγοῦντες αὐτὸν κατ' ἀρέσκειαν, διὰ πᾶσαν πώλησιν, εἴτε καταναγκαστικὴν εἴτε ἑκουσίαν, ἐπληρόνοντο χωριστὰ διὰ τὸν πλειστηριασμὸν καὶ χωριστὰ διὰ τὴν πώλησιν. Ἐξηκολούθει δὲ τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1853, ἑωσοῦ Ὑδραῖος τις πλοίαρχος εὑρεθεὶς εἰς τὴν θέσιν ταύτην, δὲν ἠθέλησε νὰ πληρώσῃ καὶ ἀνέφερε τὰ δίκαιά του εἰς τὸν τότε ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν Κ. Κριεζῆν. Ἀλλὰ καὶ ὁ πρόξενος οὐχ ἧττον ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον ὑποστηρίζων τὰς ἀξιώσεις του, καὶ τὰ δύω ὑπουργεῖα ἦλθον εἰς σύγκρουσιν καὶ διαφωνίαν. Ἐζητήθη τότε ἡ γνώμη τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπεφάνθη ἐπίσης ὅτι πρέπει νὰ πληρώσῃ ὁ πλοίαρχος καὶ

τοὺς δύω φόρους. Ἡ ὑπόθεσις παρεπίμφθη τότε εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐξήτησιν καὶ τῷ ἀπέστειλε φάκελλον ὀγκωδέστατον τῆς ὅλης ἀλληλογραφίας. Ἐδιάσθη τότε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ πρωτότυπον, ἐξ οὗ μετερράσθη ὁ νόμος, καὶ εἶδεν ὅτι τὸ ἓν ἄρθρον ἐφηρμόζετο εἰς μίαν περίστασιν, τὸ δ' ἕτερον εἰς ἄλλην. Καὶ ὅμως ἐπὶ ἀλληλουχίαν ἐτῶν ἐφηρμόζοντο ὑπὸ τῶν προξένων αἱ διατάξεις αὗται τῆς διατιμήσεως, καὶ φαντασθῆτε πόσας μυριάδας δραχμῶν ἀπώλεσαν ἄνευ λόγου τοσοῦτοι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἕλληνες καὶ κατὰ συνέπειαν πόσα συμφέροντα ὠπισθοδρόμησαν. Ἐνταῦθα ὅμως τὰ ἐκ τοῦ 8 ἄρθρου ἀποτελίσματα εἶναι χειρότερα, καὶ ἂν ὑπεστήριζε τὸ νομοσχέδιον ὁ συντάξας αὐτὸ Κ. Ραγκαβῆς, ἤθελεν ἴσως εὑρεθῇ εἰς δύσκολον θέσιν νὰ τῷ ἀπαντήσῃ, καὶ ἤθελεν ἴδει ὅτι εὑρίσκεται μεταξὺ Σκύλλης καὶ Χαρίβδεως. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, συνέταξεν ὁ πρόξενος ἓν πωλητήριον; Ἐκτὸς τοῦ τέλους τοῦ χαρτοσήμου τῆς ἀξίας δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ δικαίωμα ἐνασχολήσεως. Συνέταξεν ἓν ἐπιτροπικόν; Ἐκτὸς τοῦ χαρτοσήμου δύναται νὰ ζητήσῃ οὐχ ἧττον καὶ δικαίωμα ἐνασχολήσεως. Τὸ αὐτὸ λέγει ἂν ἐνέργει δίκην τινὰ ἢ καὶ ἁπλῆν διάσκεψιν μόνον, ἐσφαλμένος δὲ δὲν ἦτον τοιοῦτον τὸ πνεῦμα τοῦ συντάξαντος τὸν προκείμενον νόμον. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ παλαιὰ διατίμησις δὲν ὁρίζει τέλη ἐνασχολήσεως, ἐνῷ δὲ ὁ ὑπὸ συζήτησιν νόμος ἔρχεται νὰ τὴν καταστήσῃ ἐλαφροτέραν, καθιεροῖ τέλη ἐνασχολήσεως καὶ ἀνυψόνει τὸν φόρον. Ἡ παλαιὰ διατίμησις ἀναγνωρίζει δικαίωμα ἐνασχολήσεως ὑπὲρ μόνου τοῦ δοκιμαστοῦ καὶ τῶν πραγματογνωμόνων, ὅπερ εἶναι δίκαιον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὑπὲρ τοῦ προξένου καὶ τοῦ γραμματέως του. Ἡ παλαιὰ διατίμησις τοῖς χορηγεῖ ἐπίσης ἔξοδα ταξειδίου, ὅταν ἀπέχωνται διὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἰδιώτου, καὶ τοῦτο ἀναγνωρίζομεν καὶ ἡμεῖς, ἀλλὰ δὲν ἀνοίγει τὴν θύραν τοσούτων ἐνασχολήσεων καὶ φορολογιῶν. Δι' ὅλα ταῦτα ὑποστηρίζει καὶ αὐτὸς τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας, φρονεῖ δὲ ὅτι πρέπει νὰ ὁρισθῇ καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐμπειροτεχνῶν διὰ πᾶσαν τρίωρον ἐνασχόλησίν των ἀπὸ 5—12 δραχμῶν, νὰ μένῃ δὲ εἰς τὸν πρόξενον ν' ἀποφασίζῃ περὶ αὐτῆς ἐντὸς τοῦ ῥηθέντος ὅρου. Προτείνει ἑπομένως νὰ τροπολογηθῇ τὸ ἄρθρον ὡς ἑρεῖς·

«Ἄρθρον 8. Δικαιώματα ἐνασχολήσεων χορηγοῦνται εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν προξενείων, εἰς τοὺς γραμματεῖς καὶ ἄλλους ὑπαλλήλους αὐτῶν, καὶ εἰς τοὺς προξενικοὺς πράκτορας,

ὁσάκις ἐνεργοῦσι νομίμως προξενικὴν ὑπηρεσίαν ὑπὲρ ἰδιωτῶν ἐκτὸς τοῦ καταστήματος καὶ εἰς μέρος ἀπέχον αὐτοῦ τοὐλάχιστον μίαν ὥραν, καὶ προσδιορίζονται τὰ μὲν τῆς ἡμέρας εἰς δραχμὰς δέκα δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν τοῦ προϊσταμένου τοῦ προξενείου, καὶ εἰς δραχ. ἓξ διὰ τὴν τοῦ γραμματέως καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων αὐτοῦ καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων· τὰ δὲ τῆς νυκτὸς εἰς δραχμὰς δεκαπέντε διὰ τὸν πρῶτον, καὶ εἰς δραχμὰς ὀκτὼ δι' ἕκαστον ἐκ τῶν δευτέρων.

Οἱ πραγματογνώμονες, εἴτε ἐμπειροτέχναι, ὁσάκις ἀπαιτοῦνται τοιοῦτοι, λαμβάνουσιν ἀνὰ δραχμὰς πέντε μέχρι δώδεκα διὰ πᾶσαν ἐνασχόλησιν. Τρεῖς ὧραι λογίζονται δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν, καὶ ἐν διαστήματι εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν δὲν δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰμὴ δύω ἐνασχολήσεις τῆς ἡμέρας καὶ μία τῆς νυκτός.»

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος βουλευτοῦ Σύρου θέλει εὑρεθῇ εἰς διαφωνίαν εἰς μίαν μόνην ἰδέαν. Συμμεριζόμενος δ' ἐν γένει τὰς σκέψεις αὐτοῦ περὶ τῶν προερχομένων ἀτοπιῶν ἐκ τῆς τῶν νόμων ἀσαφείας ὡς σκέψεις κοινῶς ἀνεγνωρισμένας, ὁμολογεῖ ὅτι ἂν μείνῃ ὡς ἔχει τὸ 8 ἄρθρον, οὐχὶ μόνον ἤθελεν εἶσθαι ἀσαφὲς, ἀλλὰ καὶ λίαν καταβλιπτικόν. Ἡ ἰδέα ὅμως τοῦ συντάξαντος τὸ νομοσχέδιον δὲν ἦτον νὰ προσθέσῃ τέλη ἐνασχολήσεως διὰ τὰς πρώτας δύω κατηγορίας, τὴν ὑπηρεσίαν του ὡς προξένου καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ διαστηρίου προεδρείαν του. Σκοπός του ἦτον νὰ λαμβάνῃ τέλη ἐνασχολήσεως, ὁσάκις ἐνεργήσῃ πρᾶξιν ἐκτὸς τοῦ προξενικοῦ καταστήματος, καὶ κατὰ τοῦτο διαφωνεῖ πρὸς τὸν προαγορεύσαντα ἔντιμον βουλευτήν, τοῦ ὁποίου ἡ τροπολογία εἶναι ἴσως ὀλίγον μακρά. Προτείνει λοιπὸν νὰ μεταβληθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ 8 ἄρθρου «τὰ τέλη τῶν ἐνασχολήσεων» εἰς «τὰ δικαιώματα τῶν ἐκτὸς τοῦ προξενικοῦ καταστήματος ἐνασχολήσεων» διότι ὅταν εἰς μεγάλας πόλεις, ἐξερχόμενος ὁ πρόξενος, ἀναγκάζηται νὰ ἐνασχοληθῇ ἐπὶ τρεῖς ὥρας, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ μὴ λάβῃ μίαν τινὰ ἀποζημίωσιν. Ἂν ἐπρόκειτο περὶ πόλεων ὡς αἱ Ἀθῆναι, ὡς ἡ Χαλκὶς ἢ αἱ Πάτραι, ἤθελε συμφωνήσει καὶ αὐτὸς ὅτι δὲν ἦτον ἀναγκαία ἀποζημίωσις. Ὅταν ὅμως ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμέτερος πρόξενος καλῆται ἀπὸ τοῦ Σταυροδρομίου νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Βυζάντιον ἢ καὶ πολὺ ἀπωτέρω διὰ νὰ συντάξῃ μίαν ἀπογραφὴν, ἀναντιῤῥήτως πρέπει νὰ ἀποζημιωθῇ τότε. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ περὶ τῶν δοκιμαστῶν καὶ τῶν πραγματογνωμόνων προταθέντα, συναινεῖ καθ' ὁλοκληρίαν καὶ

δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐναντιότητα. Ἀποκρούει ὅμως τὴν ἰδέαν τοῦ Βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος, εἰπόντος ὅτι ἐντὸς 24 ὡρῶν μία πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐνασχόλησις τοῦ προξένου καὶ οὐχὶ νὰ ὑποδιαιρῆται εἰς ἐργασίαν ἡμέρας καὶ νυκτός, ἐνῷ ἡ ποινικὴ διατίμησις ὁρίζει ἐν τῷ 119 αὐτῆς ἄρθρῳ ἐνασχόλησιν νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ὥστε δὲν ἐκάμαμεν ἢ ἀντιγραφὴν τοῦ ἄρθρου τούτου τῆς ποινικῆς διατιμήσεως.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι δὲν θεωρεῖ ἰσχυρὰν τὴν δικαιολογίαν ὅτι ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμιον θέλει μεταβῇ ὁ πρόξενος εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ πρέπει νὰ ἀποζημιωθῇ. Ἠδύνατο νὰ συμφωνήσῃ κατὰ τοῦτο μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀλλὰ μήπως πρόκειται νὰ νομοθετήσωμεν διὰ μόνον τὸν πρόξενον τοῦτον; Ὄχι, πρόκειται νὰ ψηφίσωμεν γενικὸν νόμον δι' ἅπαντας τοὺς προξένους, καὶ ὅταν ὁ πρόξενος τῆς Ῥόδου, τῆς Χίου καὶ τόσου πλήθους μικρῶν πόλεων ἐξέρχηται ἓν βῆμα ἐκτὸς τοῦ καταστήματος διὰ νὰ ἴδῃ ἀσθενῆ τινα καὶ τὸν ἐξετάσῃ ἢ γράψῃ τὴν διαθήκην του, θέλει ζητεῖ καὶ τότε δικαίωμα ἐνασχολήσεως. Τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο δὲν εἶναι φόροις διὰ νὰ ἐπιβληθῇ γενικῶς, ἀλλ' ἀποζημίωσις τοῦ ὑποστάντος δαπάνας χάριν τοῦ ἰδιώτου προξένου, ὁ δὲ νόμος ὑποθέτει ὄχι ὅτι πρέπει νὰ πληρωθῇ ὁ πρόξενος ὁσάκις ἐξέλθῃ τῆς θύρας του, ἀλλ' ὅπου ἀπαιτηθῇ νὰ δαπανήσῃ χάριν ἄλλων. Διὰ ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν τροπολογίαν τοῦ Βουλευτοῦ Σύρου.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἐν Τουρκίᾳ δὲν εἶναι μόνη ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχουσα μακρὰς ἀποστάσεις, ἀλλὰ καὶ ἡ Σμύρνη, καὶ ἡ Ἀδριανούπολις καὶ τὸ Κάϊρον, ὅπου μάλιστα παρεπιδημοῦσι πλῆθος Ἑλλήνων καὶ ἔχουν μεγάλα συμφέροντα. Κυρίως λοιπὸν ὑπὲρ τῶν τοιούτων πόλεων προνοεῖ ὁ νόμος, διότι πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὰ μεγάλα πρὸ πάντων συμφέροντα, καὶ ὄχι περὶ τῆς Ῥόδου καὶ Χίου, ὅπου μόλις ἅπαξ τοῦ ἔτους δύνανται νὰ παρουσιασθῶσι τοιαῦται περιστάσεις. Μὴ ζητῶσι λοιπὸν οἱ ἐναντίοι νὰ ῥίψωσι τὸ τοιοῦτον τέλος, διότι δὲν ἔχουσι δίκαιον, ἐκτὸς ἂν θέλουν νὰ μὴ πληρώνωσι τίποτε οἱ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐμπορευόμενοι καὶ νὰ καταστῶσιν ἀνώτεροι πάσης ὑποχρεώσεως.

Ἐπανέλαβεν ὁ Βουλευτὴς Σύρου, ὅτι εὐχαριστεῖ τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀναγνωρίσαντα ἐν μέρει τὴν ἀοριστίαν καὶ ἀσάφειαν τοῦ ἄρθρου διὰ τῆς τροπολογίας ἣν ἔφερεν. Ἀλλ' ἡ τροπολογία αὕτη διορθόνει ἓν μέρος, καὶ μέρος ἐλάχιστον, τῶν ἐλλείψεων τοῦ 8 ἄρθρου, ἤτοι ὅταν ὁ πρόξενος ἐνεργῇ ἐντὸς τοῦ ἀκροατηρίου, ὅταν δηλονότι δικάζῃ. Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῆς ἐργασίας τοῦ προξένου, αἱ διαθῆκαι, τὰ συμβόλαια, αἱ αὐτοψίαι, αἱ δοκιμασίαι καὶ αἱ ἀποδείξεις, ὅλα ταῦτα διενεργοῦνται ἐκτὸς τοῦ προξενικοῦ καταστήματος. Καθὼς δὲ ὅταν ἐνεργῇ ἐντὸς, οὕτω δὲν πρέπει νὰ ὑποβάλλητε τοὺς πολίτας εἰς διπλοῦν φόρον, διότι ὁ πρόξενος θέλει κάμει ἑκατὸν βήματα ἐκτὸς τοῦ προξενείου. Δὲν ἔπρεπε δὲ νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὁ Κ. ὑπουργὸς μόνην τὴν Κωνσταντινούπολιν, διότι οἱ νόμοι δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν μόνον τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἀλλὰ τὸ ὅλον. Ἄλλως χιλιάκις προτιμότερον εἶναι νὰ μείνῃ ἡ παλαιὰ διατίμησις ὡς ἔχει παρὰ ὑπὸ τὸ πρόσχημα νέων εὐκολιῶν νὰ ἐπιβαρύνωμεν καὶ καταβλίψωμεν τόσον τοὺς πολίτας. Ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπε χθὲς, ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐπιβληθῇ διπλοῦς φόρος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, διότι ἐκεῖ εἶναι πολὺ μεγαλείτερα αἱ ἀνάγκαι, καὶ παρεδέχθημεν τὸν διπλοῦν φόρον τοῦ χαρτοσήμου. Θέλετε ἤδη νὰ ἐπιβάλωμεν καὶ ἄλλους; Διὰ τῶν διδομένων εἰς τοὺς προξένους δικαιωμάτων ἐνασχολήσεως εἰξεύρετε ποίας ὠφελείας τοὺς δίδετε; Εἷς πρόξενος δύναται νὰ ἔχῃ 500 δραχμὰς τὸν μῆνα διὰ δικαιώματα ἐνασχολήσεων εἰς τοιαύτας πράξεις, ὥστε διπλασιάζεται ὁ μισθός του. Ἀφοῦ λοιπὸν αἱ ἀνάγκαι τῶν προξένων ἀναπληροῦνται διὰ τοῦ διπλασιασμοῦ τοῦ τέλους ἐπὶ τοῦ χαρτοσήμου, δὲν πρέπει νὰ τοὺς προικίσωμεν καὶ μὲ ἄλλα δικαιώματα, ἀφοῦ ἄλλως καὶ οἱ ἐργασίαι των δὲν εἶναι μεγάλαι. Δὲν ἀπαιτοῦμεν δὲ, ὡς ἐρρέθη, ν' ἀπαλλαγῶσιν οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἕλληνες παντὸς φόρου καὶ ὑποχρεώσεως, ἀλλ' ἀξιοῦμεν νὰ πληρόνουν τοὺς φόρους των ἐντὸς τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐάσεων τῆς λογικῆς, διότι ἄλλως δὲν εἶναι νόμος, ἀλλὰ φόρος ταμιευτικὸς, καὶ πείθεται ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει διορθώσει τὸ ἄρθρον παραδεχομένη τὴν τροπολογίαν του.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι ἡ νομοθεσία ἡμῶν ἀναγνωρίζει δικαίωμα πορείας, διαμονῆς καὶ τροφῆς τῶν ὑπαλλήλων οὐ μόνον ὅταν μακρύνωνται τοῦ τόπου τῆς ἕδρας των, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐντὸς αὐτῆς ἐνεργοῦντες ἀναγκάζωνται νὰ μεταβῶσιν εἰς μέρος ἀπέχον πλέον τῆς μιᾶς ὥρας. Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν δυνάμεθα, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς στηριζόμενοι, νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ πρόξενος καὶ λοιποὶ ὑπάλληλοι λαμβάνουσι ἀποζημίωσίν, τινα, ὅταν διὰ μίαν τινα πρᾶξιν μακρύνωνται τοῦ καταστήματός των πλέον τῆς μιᾶς ὥρας, ὀλιγώτερον δὲ τῆς μιᾶς ὥρας μακρυνόμενοι δὲν δικαιοῦνται εἰς οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου παρατηρεῖ, ὅτι ἡ νομοθεσία μας προσδιο-

ρίζει ἀποζημίωσιν δι' ἑκάστην ἡμέραν, χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισιν μεταξὺ ἐνασχολήσεων τῆς ἡμέρας καὶ ἐνασχολήσεων τῆς νυκτός, τὴν ὁποίαν παραδέχεται τὸ νομοσχέδιον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον προσδιορίζει καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ ταξειδίου, ἐνταῦθα δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ τῶν ἐξόδων τροφῆς καὶ κατοικίας, καὶ ἑπομένως δέκα δραχμαὶ δι' ἑκάστην ἡμέραν νομίζει ὅτι εἶναι ἀρκεταί, ἡ δὲ τοῦ ἄρθρου διάκρισις ὅλως περιττή.

Ἐνταῦθα ὁ πρόεδρος ἀνέγνω τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Σύρου, μετατραπεῖσαν κατὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις τοῦ βουλευτοῦ Κέας, τὴν ὁποίαν ὅμως ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἀπέρριψε μὴ ἀναστᾶσα, καὶ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως ἀντὶ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νομοσχεδίου τὴν τροπολογίαν τοῦ ὑπουργοῦ μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Σύρου προταθείσης προσθήκης, μεθ' ἧς καὶ ὁ ὑπουργὸς συνεφώνησεν· ἔχει δ' οὕτως·

«Ἄρθρον 8. Τὰ δικαιώματα τῶν ἐκτὸς τοῦ προξενικοῦ καταστήματος ἐνασχολήτων, τῆς μὲν ἡμέρας προσδιορίζονται εἰς 10 δραχμὰς δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν τοῦ προϊσταμένου τοῦ προξενείου, τοῦ δὲ γραμματέως καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων, ὡς καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων, εἰς δραχμὰς 6. Τῆς δὲ νυκτὸς εἰς δραχμὰς 15 διὰ τοὺς προϊσταμένους τῶν προξενείων, καὶ εἰς δραχμὰς 8 διὰ τοὺς γραμματεῖς καὶ ἄλλους ὑπαλλήλους καὶ τοὺς προξενικοὺς πράκτορας.

Οἱ πραγματογνώμονες, εἴτε ἐμπειροτέχναι, ὁσάκις ἀπαιτοῦνται τοιοῦτοι, λαμβάνουσιν ἀνὰ δραχμὰς 5 μέχρι 12 δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν.

Τρεῖς ὧραι λογίζονται δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν, καὶ ἐν διαστήματι 24 ὡρῶν δὲν δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰμὴ δύω ἐνασχολήσεις τῆς ἡμέρας καὶ μία τῆς νυκτός.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 9 ἐπρότεινέ τις μεταβολάς τινας λεκτικὰς χάριν σαφηνείας, μεθ' ὧν καὶ ὁ ὑπουργὸς συνεφώνησεν, ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως ὡς ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 9. Εἰς ἔξοδα πορείας πληρώνονται ὁ ναῦλος καὶ τὸ ἀγώγιον μόνον.

Οἱ κατάλογοι τῶν τοιούτων ἐξόδων ὡς καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐνασχολήσεων κηρύττονται προσωρινῶς ἐκτελεστοὶ ὑπὸ τοῦ προξένου· ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ προσφυγὴ κατ' αὐτῶν ἐνώπιον τῆς προϊσταμένης ἑκάστου προξενείου ἀρχῆς, ἥτις ἀποφασίζει περὶ αὐτῶν ἀνεκκλήτως. Τὰ περιπλέον ἐπιστρέφονται εἰς τὸν προκαταβαλόντα αὐτά.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 10 ζητήσαντός τινος νὰ μεταβληθῇ ἡ λέξις *διαμονητηρίου* εἰς *ἐπιτηδεύματος*. παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ὁ φόρος αὐτὸς πληρώνεται πρὸ πολλοῦ, γνωριζόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα *διαμονητήριον*. καὶ ἑπομένως ἐὰν σήμερον μεταβάλωμεν τὴν ὀνομασίαν, τοῦτο ἴσως θέλει ἠχήσει κακῶς, ἐνῷ συγχρόνως καὶ τὸ νὰ ἐπιβάλωμεν φόρον ἐπιτηδεύματος εἰς ὑπηκόους διαμένοντας εἰς ξένον Κράτος δὲν εἶναι ἴσως καὶ ἐπιτετραμμένον.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει δέ τινος διεσάφησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι διὰ τὰ διαμονητήρια δὲν θέλει πληρώνεσθαι τέλος χαρτοσήμου, διότι τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νομοσχεδίου λέγει ὅτι τὰ προξενικὰ τέλη θέλουν πληρώνεσθαι κατὰ τας διατάξεις τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἐκείνῳ δὲν ἀναφέρεται τὸ διαμονητήριον. Οὐχ ἧττον ὅμως χάριν πλειοτέρας σαφηνείας δέχεται νὰ προστεθῇ ἐν τῷ νόμῳ ἡ διασάφησις αὕτη.

Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 10 μετὰ τῆς ἀνωτέρω προσθήκης καὶ κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτεινομένας ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ τέλους μεταβολάς, μεθ' ὧν καὶ ὁ ὑπουργὸς συνεφώνησεν· ἔχει δ' οὕτως·

«Ἄρθρον 10. Οἱ εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος καὶ τὰς μὴ χριστιανικὰς χώρας μονίμως παροικοῦντες Ἕλληνες πληρώνουσιν ἐτησίως τέλος διαμονητηρίου κατὰ τὰς ἑξῆς διαιρέσεις·

α') Οἱ κτηματίαι, τραπεζῖται, μεσῖται καὶ ἔμποροι, οἱ μὴ διατηροῦντες ἐργαστήριον, ἀλλ' ἐμπορικὸν κατάστημα, καὶ οἱ δικηγόροι καὶ ἰατροὶ οἱ ἐξασκοῦντες τὸ ἐπάγγελμά των, δραχμὰς εἴκοσιν (20).

β') Οἱ μεταπράται καὶ οἱ μετερχόμενοι μὲν οἱονδήποτε ἐπάγγελμα ἢ ἀσχολούμενοι εἰς βιομηχανικὰ ἔργα, (ouvrages d'industrie), κρατοῦντες δ' ἐπὶ τούτῳ ἐργαστήρια, δραχμὰς ὀκτὼ (8).

γ') Οἱ τεχνῖται, χειρώνακτες καὶ ἐργάται, δραχμὴν μίαν (1).

Διὰ τὸ διαμονητήριον δὲν πληρώνεται τέλος χαρτοσήμου.»

Ἐπίσης δὲ παρεδέχθη ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ ἄρθρον 11 κατὰ τὰς περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ τέλους μεταβολὰς τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 11. Ἐν ταῖς ἡγεμονίαις Βλαχίας καὶ Μολδαυίας τὸ τέλος τῶν διαμονητηρίων ὁρίζεται, διὰ μὲν τὴν πρώτην τάξιν τοῦ παραγράφου α') τοῦ ἄρθρου 10 εἰς δραχμὰς 25, διὰ δὲ τὴν δευτέραν, εἰς 20, καὶ διὰ τὴν τρίτην, εἰς ἓξ, 6.»

Παρεδέχθη ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ ἄρθρον 12 μὲ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτεινομένην ἀπάλειψιν τῶν λέξεων

καὶ διὰ τοὺς ἤδη ἀποδημοῦντας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἑκάστου ἔτους.» Ἔχει δ' οὕτως·

«Ἄρθρον 12. Τὸ τέλος τοῦ διαμονητηρίου ὀφείλεται μόνον διὰ τὰ ἔτη ἐν οἷς τὰ διαμονητήρια ἐκδίδονται. Εἶναι δὲ απαιτητὸν ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ διαμονητηρίου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς μονίμου διαμονῆς ἑκάστου. Ἂν δὲ ἡ μόνιμος διαμονὴ ἄρχεται μετὰ τοὺς πρώτους ἓξ μῆνας τοῦ ἔτους, δὲν πληρόνεται τὸ τέλος διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ὁ πληρώσας τέλη διαμονητηρίου εἰς ἕν τῶν προξενείων ἀπαλλάττεται αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ προξενεῖα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 13 παρετήρησέ τις, ὅτι δὲν θεωρεῖ δίκαιον νὰ τιμωρῆται ὁ ἀρνούμενος τὴν παραδοχὴν τοῦ διαμονητηρίου μὲ τὸ τετραπλάσιον τοῦ τέλους, διότι ὁ τοιοῦτος προέρχεται εἰς τὴν ἄρνησιν ἢ ἐξ ἀνεχείας ἢ ἐκ δυστροπίας. Ἀλλ' εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτασιν, ἀφ' οὗ δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ τὸ ἁπλοῦν τέλος, πολὺ μᾶλλον δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τὸ τετραπλοῦν· εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἀντὶ πραττίμου προτιμότερον θεωρεῖ νὰ ἐνεργῆται ἡ εἰσπραξις διοικητικῶς κατὰ τοὺς κειμένους περὶ καταδιώξεως νόμους.

Συμφωνήσαντος δὲ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ μετὰ τῆς ἀνωτέρω γνώμης τοῦ βουλευτοῦ Κέας, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 13 ὡς ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 13. Ἡ ἄρνησις τῆς παραδοχῆς τοῦ διαμονητηρίου δὲν ἀπαλλάττει τὸν ἀρνούμενον τῆς πληρωμῆς τοῦ τέλους. Ἡ εἰσπραξις δὲ δύναται νὰ ἐκβιασθῇ, περιαπτομένου τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ἐπὶ τοῦ διαμονητηρίου διὰ παντὸς νομίμου μέσου, μὴ ἐξαιρουμένης οὔτε τῆς προσωπικῆς κρατήσεως.»

Διαγραφέντος δὲ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ νομοσχεδίου, ὡς περιττοῦ καταστάντος μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς περὶ ἐπιβολῆς προστίμου διατάξεως τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 15, γενόμενον 14, ὡς καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς, προτεινούσης διαφόρους μεταβολάς, ἐφ' ὧν λαβὼν τὸν λόγον ὁ ὑπουργὸς παρετήρησεν, ὅτι, παραδεχόμενος τὰς λοιπὰς χάριν σαφηνείας ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτεινομένας μεταβολάς, δὲν παραδέχεται τὴν προσθήκην «ἡ τοῦ δημάρχου τῆς κατοικίας του» διότι πάντες γνωρίζετε ὅτι πολλὰ ἠγέρθησαν παράπονα κατὰ τῆς καταχρήσεως, ἥτις λαμβάνει χώραν περὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν τοιούτων ἀποδεικτικῶν ὑπὸ τῶν δημάρχων, καὶ διότι ὁ δήμαρχος δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὴν κατάστασιν ἑνὸς δημότου του, διαμένοντος π. χ. ἐν Βλαχίᾳ·

κατὰ συνέπειαν δὲ δὲν παραδέχεται ὡσαύτως καὶ τὴν ἑτέραν προσθήκην ἐπὶ τοῦ εἰδαφίου 2, «ἢ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς κατοικίας του.»

Παρατηρήσαντος δέ τινος, ὅτι, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου, οἱ πένητες θέλουν ὑπόκεισθαι εἰς τὴν πληρωμὴν χαρτοσήμου ἀξίας, τὸ ὁποῖον εἶναι βαρύτερον τοῦ χαρτοσήμου τάξεως, καὶ ἐπομένως ματαιοῦται ὁ εὐεργετικὸς σκοπὸς τῆς διατάξεως, καὶ διὰ τοῦτο προτιμότερον ἦθελεν εἶσθαι νὰ παραδεχθῶμεν τὰς περὶ πενήτων διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας· ἐπρότεινέ τις νὰ τροπολογηθῇ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἄρθρου οὕτως· «Οἱ πένητες ἀπαλλάττονται τῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων, ὅσα ἀπαιτοῦνται κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης αὐτῶν.»

Συμφωνήσαντος δὲ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ μετὰ τῆς ἀνωτέρω τροπολογίας, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 14 κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ παραδεχθείσας τροπολογίας, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 14. Οἱ πένητες ἀπαλλάττονται τῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων, ὅσα ἀπαιτοῦνται κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης αὐτῶν. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ὁ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν δικαιωμάτων πενίας ἐξαιτούμενος·

α) Νὰ εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ ἀποδεικτικὸν πενίας, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ πέντε, τὸ πολύ, ἢ ὑπὸ τριῶν, τοὐλάχιστον, διὰ τὰ μέρη, ἔνθα δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ Ἕλληνες, ἐκ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐγκριτοτέρων πολιτῶν Ἑλλήνων, τῶν διαμενόντων ἐντὸς τῆς ἕδρας τῆς προξενικῆς ἀρχῆς.

β') Νὰ ὁμόσῃ προσέτι ἐνώπιον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου, ὅτι ἡ κατάστασις καὶ ἡ πρόσοδός του δὲν ἀρκοῦσιν ὥστε νὰ πληρώσῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα, χωρὶς, ἐκ τούτου, νὰ περιορισθῶσι τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα, νὰ ὑποσχεθῇ δὲ ὅτι θέλει πληρώσει αὐτὰ μετέπειτα, ἅμα βελτιωθείσης τῆς καταστάσεώς του.

Οἱ ὑπογράφοντες τὰ ἀνωτέρω πιστοποιητικὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας ποινάς, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελον ἀποδειχθῇ βεβαιωσαντες ἐν γνώσει ψευδῆ γεγονότα ὡς ἀληθῆ.»

Ἀνεγνώσθη εἶτα τὸ ἄρθρον 16, γενόμενον 15, ἐφ' οὗ ἐπρότεινέ τις νὰ προσδιορισθῶσι καὶ διὰ τοὺς κλητῆρας ὁδοιπορικὰ ἔξοδα.

Συμφωνήσαντος δὲ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ μετὰ τῆς ἀνωτέρω

γνώμης, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 15, μετὰ τῆς ἀνωτέρω προσθήκης. Ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 15. Τὰ τέλη τῆς ἐπιδόσεως τῶν δικογράφων καὶ ἀποφάσεων, καθὼς καὶ ἐκεῖνα τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαδικαστικῶν πράξεων, ἀνήκουσιν ἐξ ἡμισείας εἰς τοὺς κλητῆρας τοὺς ἐνεργοῦντας τοιαύτας πράξεις. Ἀμβάνουσι δὲ προσέτι καὶ τὰ τῆς πορείας των ἔξοδα κατὰ τὸ ἄρθρον 9.

Δεκτοῦ δὲ γενομένου δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον καὶ τοῦ ἄρθρου 16, ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 17, τοῦ ὁποίου ἐπρότεινέ τις τὴν ἐκτελῆ ἀπάλειψιν, διότι εἰς μὲν τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέρος, ζητοῦν πλειότερον, ἀναπικαιρεῖ, εἰς δὲ τὸ δεύτερον, χαρίζον, ταπεινόνει τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ δωρεὰ νομοθετεῖται.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου οὔτε μνησικακεῖ οὔτε ἐξευτελίζει, ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον αὐτῆς μέρος στηρίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμοιβαιότητος· τὸ δὲ δεύτερον εἰς ἔθιμόν τι διπλωματικόν. Φαίνεται ὅμως ὅτι γίνεται παρεξήγησίς τις ἐπὶ τοῦ δευτέρου μέρους, διότι ὑποβάλλουσί τινες ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἀφορᾷ προξένους καὶ διπλωματικοὺς ὑπαλλήλους Ἑλληνας, ἐνῷ δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ ξένων. Δὲν παραδέχεται δὲ διὰ τοῦτο τὴν ἀπάλειψιν τοῦ ἄρθρου ἀλλὰ μόνον τὴν τῶν λέξεων «λόγῳ ἀδροφροσύνης,» ἐὰν αὗται ἠχῶσι κακῶς.

Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἐπὶ τῆς περὶ ἀπαλείψεως τοῦ ἄρθρου προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας, ἀπέρριψεν αὐτὴν μὴ ἀναστᾶσα, παρεδέχθη δὲ δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἀπαλειφθεισῶν τῶν λέξεων «λόγῳ ἀδροφροσύνης,» ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 17. Ἐπὶ τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν διαβατηρίων καὶ τῶν ἐγγράφων τῶν παρουσιαζομένων εἰς ἐπιθεώρησιν ὑπὸ ξένων ὑπηκόων δύναται νὰ εἰσπραχθῇ τέλος ἀνώτερον τοῦ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις ὁριζομένου καὶ ἴσον μὲ τὸ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πληρονόμενον εἰς τὰ προξενικὰ γραφεῖα τῆς Δυνάμεως ἐκείνης, τῆς ὑπηκόου ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἐπιθεώρησιν εἶναι ὑπήκοος, ὁπόταν ἄλλως δὲν ὁρίζωσιν αἱ ὁριστημέναι συνθῆκαι.

Ἐπιτρέπεται ἡ μὴ εἴσπραξις τελῶν ἐπὶ ἐκδόσει ἢ ἐπιθεωρήσει διαβατηρίων·

1. Ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους τῶν Πρεσβειῶν καὶ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν.

2. Ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ προξενικοῦ σώματος καὶ ἄλλα διάστημα πρόσωπα. »

Παραδεχθείσης δὲ τῆς Βουλῆς καὶ τὸ ἄρθρον 18 δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἐγένετο καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Λ. Λογοθέτην καὶ Λ. Δελιγιάννην, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον διὰ ψήφων 79 κατὰ 3. Ἔχει δὲ οὕτως·

ΟΘΩΝ κ.τ.λ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ἐφ' ὅλων τῶν πράξεων, τὰς ὁποίας αἱ προξενικαὶ Ἀρχαὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων, ἐπιχειροῦσιν ἢ ἐκτελοῦσιν, εἶτε ὡς ληξίαρχοι, εἴτε ὡς συμβολαιογράφοι, ἢ κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν διοικητικῶν αὐτῶν καθηκόντων, ἢ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς πολιτικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας, πληρώνεται προξενικὸν τέλος.

Τὸ προξενικὸν τοῦτο τέλος ὑπολογίζεται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν περὶ χαρτοσήμου νόμων· εἶναι δὲ ἴσον μὲ τὸ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ πληρωτέον τέλος σημάνσεως, πλέον ἑνὸς δεκάτου, ἐφ' ὅλων τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς τὸ τέλος τοῦτο εἶναι τῆς ἀξίας· μὲ τὸ διπλάσιον δέ, πλέον ἑνὸς δεκάτου τοῦ διπλασίου, ἐὰν εἶναι τῆς τάξεως.

Ἄρθρον 2. Τὸ ἐν τῷ ἀνωτέρω ἄρθρῳ εἰσπραττόμενον πρόσθετον δέκατον δὲν καταλογίζεται μετὰ τῶν λοιπῶν τελῶν, ἀλλὰ διατίθεται, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τῶν προξένων ἢ τῶν προξενικῶν δικαστηρίων εἰσπραττόμενα πρόστιμα, πρὸς ἀγαθοεργοὺς σκοπούς, κατὰ τρόπον κανονισθησόμενον διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρον 3. Αἱ πράξεις γράφονται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, καὶ τὸ τέλος ὑπολογίζεται ἐπὶ ἑκάστου φύλλου.

Τὸ φύλλον περιέχει τέσσαρας σελίδας, ἡ σελὶς τοὐλάχιστον εἴκοσι στίχους, καὶ ὁ στίχος δέκα ἕξ ἕως δέκα ἀκτὼ τοὐλάχιστον συλλαβάς.

Τὸ τέλος ὀφείλεται ἀκέραιον ἐπὶ ἑκάστου φύλλου ἀρξαμένου.

Ἄρθρον 4. Δὲν ὑπάκεινται εἰς προξενικὸν τέλος τὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπληρώθη τὸ τέλος τῆς σημάνσεως ἐν Ἑλλάδι, καὶ, τ' ἀνάπαλιν, δὲν ὑπάκεινται, ἐν Ἑλλάδι, εἰς τέλος σημάνσεως τὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπληρώθη τὸ προξενικὸν τέλος.

Ἄρθρον 5. Πᾶν προξενικὸν τέλος, εἰσπραττόμενον σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου διὰ τῶν λέξεων: « Ἐπληρώθη τέλος ἐκ δρ. » σύμφωνα μὲ τὸ ἐκδοθὲν ὑπ' ἀριθ. δεῖνα διπλότυπον. »

Παρὰ τῶν κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν κράτος καὶ τῶν ἐμπίστων ἢ ἐπιχωριαζόντων ἐν Εὐρώπῃ προξενικῶν ἀρχῶν θέλει ἐκδίδεσθαι

καὶ διπλότυπον διὰ πᾶσαν εἴσπραξιν προξενικῶν τελῶν. Προσέτι δὲ θέλουσιν ἐκδίδεσθαι τοιαῦτα διπλότυπα καὶ παρὰ τῶν ἀμέσων προξενικῶν ἀρχῶν, εἰς ἃς τὸ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργεῖον ἤθελεν ἐπιβάλει τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην.

Διὰ πᾶσαν παράβασιν τῶν ἀνωτέρω διατάξεων δύναται νὰ ἐπιβληθῇ πειθαρχικὸν πρόστιμον 50—100 δραχμῶν παρὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερ. σχέσεων ὑπουργοῦ. Ἐὰν δὲ ἡ παράβασις αὐτὴ προέρχεται ἐξ ἰδιοτελείας, καταδιώκεται ποινικῶς.

Ἄρθρον 6. Τέλος προξενικὸν ὀφείλεται ἐπὶ παντὸς ἐγγράφου προσαγομένου ἐνώπιον οἱασδήποτε προξενικῆς Ἀρχῆς, ἐὰν ἐπ' αὐτοῦ δὲν εἶναι προπληρωμένον τὸ ἀνῆκον τέλος.

Ἄρθρον 7. Διὰ τὰ διαβατήρια λαμβάνεται τέλος ἐκ δραχμῶν πέντε (5), διὰ δὲ τὰς ἐπιθεωρήσεις δραχμὴ μία καὶ λεπτὰ πεντήκοντα (1,58).

Διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις ὅμως τῶν διαβατηρίων τῶν γεωργῶν καὶ τεχνιτῶν Ἑλλήνων, μεταβαινόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα, λαμβάνονται μόνον λεπτὰ (75).

Ἐπὶ πάσης πράξεως παρακαταθήκης πληρόνονται δραχ. 3 καὶ τέλος 1 ἐπὶ τοῖς 0/0.

Ἄρθρον 8. Τὰ δικαιώματα τῶν ἐκτὸς τοῦ προξενικοῦ καταστήματος ἐνασχολήσεων, τῆς μὲν ἡμέρας προσδιορίζονται εἰς 10 δραχμὰς δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν τοῦ προϊσταμένου τοῦ Προξενείου, τοῦ δὲ γραμματέως καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων, ὡς καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων, εἰς δραχμὰς 6· τῆς δὲ νυκτὸς, εἰς δραχμὰς δέκα πέντε (15) διὰ τοὺς προϊσταμένους τῶν Προξενείων, καὶ εἰς δραχμὰς 8 διὰ τοὺς γραμματεῖς καὶ ἄλλους ὑπαλλήλους καὶ τοὺς προξενικοὺς πράκτορας.

Οἱ πραγματογνώμονες, εἴτε ἐμπειροτέχναι, ὁσάκις ἀπαιτοῦνται τοιοῦτοι, λαμβάνουσι δραχ. 5—12 δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν.

Τρεῖς ὧραι λογίζονται δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν, καὶ ἐν διαστήματι εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν δὲν δύνανται νὰ λογισθῶσιν, εἰμὴ δύω ἐνασχολήσεις τῆς ἡμέρας καὶ μία τῆς νυκτός.

Ἄρθρον 9. Ὡς ἔξοδα πορείας πληρόνονται ὁ ναῦλος καὶ τὸ ἀγώγιον μόνον.

Οἱ κατάλογοι τῶν τοιούτων ἐξόδων, ὡς καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐνασχολήσεων κρύττονται προσωρινῶς ἐκτελεστοὶ ὑπὸ τοῦ προξένου· ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ προσφυγὴ κατ' αὐτῶν ἐνώπιον τῆς προϊσταμένης ἑκάστου προξενείου Ἀρχῆς, ἥτις ἀποφαίζει περὶ

αὐτῶν ἀνεκκλήτως. Τὰ περιπλέον ἐπιστρέφονται εἰς τὸν καταβαλόντα αὐτά.

Ἄρθρον 10. Οἱ εἰς τὸ ὀθωμανικὸν κράτος καὶ τὰς μὴ χριστιανικὰς χώρας μονίμως παρεπιδημοῦντες Ἕλληνες πληρόνουσιν ἐτησίως τέλος διαμονητηρίου κατὰ τὰς ἑξῆς διαιρέσεις.

α) Οἱ κτηματίαι, τραπεζῖται, μεσῖται καὶ ἔμποροι, οἱ μὴ διατηροῦντες ἐργαστήριον, ἀλλ' ἐμπορικὸν κατάστημα, καὶ οἱ διερμηνεῖς καὶ ἰατροὶ οἱ ἐξασκοῦντες τὸ ἐπάγγελμά των, δραχμὰς εἴκοσιν (20).

β) Οἱ μεταπράται καὶ οἱ μετερχόμενοι μὲν οἱονδήποτε ἐπάγγελμα ἢ ἀσχολούμενοι εἰς βιομηχανικὰ ἔργα (ouvrages d'industrie) κρατοῦντες δ' ἐπὶ τούτῳ ἐργαστήριον, δραχμὰς ὀκτὼ (8).

γ) Οἱ τεχνῖται, χειρώνακτες καὶ ἐργάται δραχμὴν (1).

Διὰ τὸ διαμονητήριον δὲν πληρόνεται τέλος χαρτοσήμου.

Ἄρθρον 11. Ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις Βλαχίας καὶ Μολδαυΐας τὸ τέλος τῶν διαμονητηρίων ὁρίζεται, δια μὲν τὴν πρώτην τάξιν τοῦ ἀ. παραγράφου τοῦ ἄρθρου 10 εἰς δραχ. 25, διὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰς 20 καὶ διὰ τὴν τρίτην εἰς ἓξ (6).

Ἄρθρον 12. Τὸ τέλος τοῦ διαμονητηρίου ὀφείλεται μόνον διὰ τὰ ἔτη ἐν οἷς τὰ διαμονητήρια ἐκδίδονται. Εἶναι δὲ ἀπαιτητὸν ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ διαμονητηρίου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς μονίμου διαμονῆς ἑκάστου. Ἂν δὲ ἡ μόνιμος διαμονὴ ἄρχεται μετὰ τοὺς πρώτους ἓξ μῆνας τοῦ ἔτους, δὲν πληρόνεται τὸ τέλος διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ὁ πληρώσας τέλη διαμονητηρίου εἰς ἓν τῶν Προξενείων, ἀπαλλάττεται αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ Προξενεῖα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 13. Ἡ ἄρνησις τῆς παραδοχῆς τοῦ διαμονητηρίου δὲν ἀπαλλάττει τὸν ἀρνούμενον τῆς πληρωμῆς τοῦ τέλους.

Ἡ εἴσπραξις δὲ δύναται νὰ ἐκβιασθῇ περιαπτομένου τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ἐπὶ τοῦ διαμονητηρίου, διὰ παντὸς νομίμου μέσου, μὴ ἐξαιρουμένης οὔτε τῆς προσωπικῆς κρατήσεως.

Ἄρθρον 14. Οἱ πένητες ἀπαλλάττονται τῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων, ὅσα ἀπαιτοῦνται κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης αὐτῶν· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ὁ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν δικαιωμάτων πενίας ἐξαιτούμενος·

α) Νὰ εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ ἀποδεικτικὸν πενίας ὑπογεγραμμένον ὑπὸ πέντε, τὸ πολύ, ἢ ὑπὸ τριῶν, τοὐλάχιστον, διὰ τὰ μέρη, ἔνθα δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ Ἕλληνες, ἐκ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐγκριτοτέρων πολιτῶν Ἑλλήνων, τῶν διαμενόντων ἐντὸς τῆς ἕδρας τῆς προξενικῆς Ἀρχῆς.

6') Νὰ ὁμιλῇ προσέτι ἐνώπιον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου, ὅτι ἡ κατάστασις καὶ ἡ πρόσοδός του δὲν ἀρκοῦσιν ὥστε νὰ πληρώσῃ τὰ δικαστικά ἔξοδα, χωρὶς, ἐκ τούτου, νὰ περιορισθῶσι τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα, νὰ ὑποσχεθῇ δὲ ὅτι θέλει πληρώσει αὐτὰ μετέπειτα, ἅμα βελτιωθείσης τῆς καταστάσεώς του.

Οἱ ὑπογράφοντες τὰ ἀνωτέρω πιστοποιητικὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας ποινάς, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελον ἀποδειχθῇ βεβαιώσαντες ἐν γνώσει ψευδῆ γεγονότα ὡς ἀληθῆ.

Ἄρθρον 15. Τὰ τέλη τῆς ἐπιδόσεως τῶν δικογράφων καὶ ἀποφάσεων, καθὼς καὶ ἐκεῖνα τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαδικαστικῶν πράξεων, ἀνήκουσιν εἰς ἡμισείας εἰς τοὺς κλητῆρας τοὺς ἐνεργοῦντας τὰς τοιαύτας πράξεις, λαμβάνουσι δὲ προσέτι καὶ τὰ τῆς πορείας των ἔξοδα κατὰ τὸ ἄρθρον 9.

Ἄρθρον 16. Οἱ Πρόξενοι διορίζουσι, κατ' ἔγκρισιν τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων Ὑπουργείου, κλητῆρας δικαστικοὺς παρὰ τοῖς προξενικοῖς δικαστηρίοις.

Οἱ τοιοῦτοι κλητῆρες δὲν μισθοδοτοῦνται, ἀλλὰ λαμβάνουσι τὰ τέλη τῆς ὑπηρεσίας των.

Ἄρθρον 17. Ἐπὶ τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν διαβατηρίων καὶ τῶν ἐγγράφων τῶν παρουσιαζομένων εἰς ἐπιθεώρησιν ὑπὸ ξένων ὑπηκόων, δύναται νὰ εἰσπραχθῇ τέλος ἀνώτερον τοῦ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις ὁριζομένου καὶ ἴσον μὲ τὸ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πληρωνόμενον εἰς τὰ προξενικὰ γραφεῖα τῆς Δυνάμεως ἐκείνης, τῆς ὁποίας ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἐπιθεώρησιν εἶναι ὑπήκοος, ὁπόταν ἄλλως δὲν ὁρίζωσιν αἱ ὑφιστάμεναι συνθῆκαι.

Ἐπιτρέπεται ἡ μὴ εἰσπραξις τελῶν επι τῇ ἐκδόσει ἢ ἐπιθεωρήσει διαβατηρίων·

1) Ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους τῶν Πρεσβειῶν καὶ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν.

2) Ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ Προξενικοῦ σώματος καὶ ἄλλα διάσημα πρόσωπα.

Ἄρθρον 18. Ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1860 αἱ διατάξεις τῆς ὑπαρχούσης διατιμήσεως καταργοῦνται, καὶ ἄρχεται ἡ ἰσχὺς τῶν ἐν τῷ παρόντι νόμῳ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ πρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξ ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ προξενικῶν τελῶν νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	Ν	Λύγερινὸς Πετραλιᾶς	Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης		Γεώργιος Διαμάντης	
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν
Δημ. Γιαννούλης		Γασ. Δελένδας	
Γ. Ν. Καΐρης		Σπ. Μαρκεζίνης	
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Ν. Βαλβαρῆγος	Ν
Δημήτριος Τσόκρης		Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	Ν
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Ἀσημάκης Χαλαλάμπης	Ν
Ἰωάννης Βλάσσης		Α. Ν. Πετιμεζᾶς	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς		Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	Ν
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Γρηγόριος Κορφιωτάκης	
Γεώργιος Σκοῦρος		Ἰωάννης Ζάρκος	
Σταῦρος Βλάχος		Γεώργιος Περωτῆς	
Ἰωάννης Καραγιαννόπουλος		Α. Κοντάσταυλος	Ν
Ἀθανάσιος Ἰσκος		Ἰωάννης Μπαλάφας	Ν
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς		Γεώργιος Μιχαὴλ	Ν
Φίλων Φίλωνος		Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ν
Λεωνίδας Λογοθέτης	Ν	Γ. Πλαπούτας	
		Ἀντ. Ἀντωνόπουλος	Ν
Γεώργιος Γερουλανάκης	Ν	Πέτρος Δελιγιάννης	Ν
Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ν	Παθητὸς Ῥεβελάκης	Ν
		Κωνστ. Κυπριάδης	Ν
Ἰωάννης Σαφάκας	Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης	
Α. Παπαβασιλείου	Ν	Σταῦρος Καμπερόπουλος	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ν	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος	
Σταμάτιος Μήτσας	Ν	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ο	Χαράλ. Α. Χρηστόπουλος	Ν
Γεώργιος Βελῆς	Ν	Ν. Χ. Παναγιώτου	
Δημήτριος Ζῶτος	Ν	Δημ. Σακελλαράκης	Ν
Γ. Γιολδάσης	Ν	Σ. Κοπανίτσας	Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ν	Ἐμμ. Μελετόπουλος	Ν
Ἀλέξανδρος Βιλαέτης		Ν. Θ. Λεώπουλος	Ν
Ἀνδρέας Λύγερινός	Ν	Λουκᾶς Στεφάνου	Ν
Νικόλαος Σισίνης		Νῖκος Βουλπιώτης	Ν

Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . Ν	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . Ν
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . Ν	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . .
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . Ν	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . Ν
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης Ν
Δημήτριος Φιλάρετος . . Ν	Κωνστ. Κωνστάκης . . . Ν
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . Ν	. . . . .
. . . . .	. . . . .
. . . . .	Ἀθανάσιος Μησυρλῆς. . .
Ἐπαμιν. Δεληγιώργης . . .	Γεώργιος Μπάστας . . . .
Π. Τσιμπουράκης	Ἰωάννης Μανιώτης . . . . Ν
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος .	Ἰωάννης Δουλίδης . . . . Ν
Παναγ. Παπατσώνης . . Ν	Κωνς. Πλατύς . . . . . Ν
Σπ. Ἀντωνόπουλος	Ἀντ. Ῥενουάρδος . . . . Ν
Ἰωάννης Προβελέγιος . . . Ν	Μιχαὴλ Σολωμὸς . . . . .
Ἰωάννης Ταταράκης . . Ν	Γεώργιος Ναύτης . . . . Ν
Σ. Βαράτσης	Ἰωάν. Σαγρίδος . . . . . Ν
Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . Ν	Παναγιώτης Ψάθης . . . Ν
Κωνς. Κρίσπης . . . . Ν	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . Ν
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . Ν	Γρηγόριος Μανοῦσος . . . Ν
Νικόλαος Καναβός . . . . Ν	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . Ν
Α. Παπαδημητριάδης . . .	Δημ. Πολυχρονόπουλος . .
. . . . .	Δημ. Βότσαρης . . . . .
. . . . .	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Κίμων Χριστοδούλου . . . Ν	Νικόλαος Πιπῖνος . . . . Ν
Στέφανος Α. Δούκας . . . Ν	Κωνσταντῖνος Δουζένας . . Ν
Ἰωάννης Κατσάκος	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Δημ. Κουμουνδουράκης . . Ν	Δημήτριος Βουδούρης . . . Ο
Βενετσάνος Κυβέλος . . . Ν	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . Ο
Νικόλαος Πιεράκος . . . Ν	Πέτρος Χ. Πέτρου . . . . Ν
Χ. Χριστόπουλος . . . . Ν	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . Ν
Π. Κανελλόπουλος . . . . Ν	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . Ν
Νικόλαος Μοσχούλας . . . Ν	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . . Ν
Π. Ἀργυρόπουλος	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . Ν
Ν. Πανουριᾶς	Ἀναγ. Μάντσαρης . . . . .
Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . Ν	Δημ. Κριεζώτης . . . . .

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2. Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χριστόπουλος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΑ'.

Τῆς 9 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνήγγειλε τὸ Ε'. τμῆμα ὅτι ἐξελέξατο εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογικοῦ συστήματος τὸν Εὐθ. Κεχαγιᾶν.

Εἰς τὸν βουλευτὴν Ἐμ. Μελετόπουλον ἐχορηγήθη ὑπὸ τὸν ὅρον μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 224, 662:84, ἐζήτησέ τις τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου διὰ τὴν ἐξ οἰκιακῶν περιστάσεων, αἵτινες εὔχεται νὰ μὴ ἐπαληθεύσουν, ἀπουσίαν τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ διὰ τὸ λίαν σπουδαῖον τοῦ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀντικειμένου.

Ὑποστηριχθείσης δὲ καὶ ὑπ' ἄλλων τῆς περὶ ἀναβολῆς προτάσεως καὶ τοῦ ὑπουργοῦ συνεινοῦντος μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ καθιερώσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ ν' ἀναβάλλῃ τὴν συζήτησιν νομοσχεδίων διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ εἰσηγητοῦ· ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐπὶ τὴν αὔριον.

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι πρό τινων ἐτῶν ἀποβιώσας ὁ μακαρίτης Ν. Στουρνάρης, κατέλιπε μέγα χρηματικὸν ποσὸν ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνέγερσιν πολυτεχνείου ἐν Ἀθήναις, ἄφῆκε δὲ ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης του τὰ δύω νομοθετικὰ Σώματα καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ, τὸν Μιχαὴλ Τοσίτσαν. Κατὰ συνέπειαν ἡ μὲν Γερουσία διώρισεν ἀντιπρόσωπόν της τὸν Κ. Ψύλλαν, ἡ δὲ Βουλὴ τὸν ἀξιότιμον συνάδελφόν μας Κ. Λεώπουλον, καὶ ἀποθανόντος ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ μακαρίτου Μ. Τοσίτσα, διωρίσθη τρίτος ἐκτελεστὴς ἡ Κυρία Τοσίτσα, ἥτις ἐνεργεῖ διὰ τοῦ Κ. Μανάκη. Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον ὑπέβαλεν ὁ Κ. Λεώπουλος εἰς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν, δι' ἧς ἐξέθηκε τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκετο τότε ἡ ὑπόθεσις, καὶ προσέθηκεν ὅτι ἡ Κ. Τοσίτσα ἐπρόκειτο νὰ παραχωρήσῃ δωρεὰν καὶ τὸ πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος οἰκόπεδον, προτείνας συγχρόνως εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἐκφράσῃ διὰ τοῦτο τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὴν Κ. Τοσίτσα. Ἕκτοτε ὅμως οὐδεὶς ἐγένετο λόγος καὶ διὰ τοῦτο ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ παρακαλέσῃ τὸν Κ. Λεώπουλον νὰ μᾶς πληροφορήσῃ εἰς ποίαν φάσιν εὑρίσκεται σήμερον ἡ ὑπόθεσις, ἂν ἐκαθορίσθησαν οἱ λό|σημοι καὶ ἂν εἰσπρά-

χθησαν ὅλα τὰ χρήματα, διὰ νὰ δώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν συνδρομήν μας, ἐὰν ἀπαιτῆται τοιαύτη.

Ἀπήντησεν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Βουλῆς Κ. Ν. Λεώπουλος, ὅτι εὐχαριστεῖ τὸν συνάδελφόν του, διότι τῷ δίδει ἀφορμὴν νὰ ἐκθέσῃ ἐν συνόψει τὰ περὶ τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ μακαρίτης Στουρνάρης ἀφῆκε πρὸς τὸν εὐεργετικὸν σκοπὸν τῆς καθιδρύσεως ἑνὸς καταστήματος ἐν ᾧ θέλουν διδάσκεσθαι αἱ ὡφέλιμοι καὶ ὡραῖαι τέχναι. Εὐχαριστεῖ δὲ τὸν συνάδελφόν του τόσῳ μᾶλλον, καθόσον πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν περίοδον συναδέλφων ἀγνοοῦσιν ἴσως τὴν περὶ ἧς πρόκειται ὑπόθεσιν. Διεξελθὼν δ' ἐνταῦθα τὰ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐκινήθη ἡ ἀγωγὴ κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου Τοσίτσα διατρέξαντα, προσέθηκεν ὅτι ἐγένετο ζήτημα ἂν ἔπρεπε νὰ κινηθῇ ἡ ἀγωγὴ εἰς τὰ ἐνταῦθα δικαστήρια ἢ εἰς τὰ ἐν Τοσκάνῃ, ὅπου διαμένει ὁ ἀντίδικος, καὶ ἐπροτιμήθη τὸ πρῶτον διά τε τὴν ἀνώμαλον κατάστασιν, εἰς ἣν εὑρίσκοντο τὰ πράγματα τῆς Τοσκάνης καὶ διότι ἐθεωρήθη εὐχερεστέρα ἐνταῦθα ἡ διεξαγωγὴ τῆς δίκης παρόντων καὶ ἡμῶν. Ἡ ὑπόθεσις λοιπὸν εὑρίσκετο ἐκκρεμὴς ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις δικαστηρίων καὶ ἐπρόκειτο μάλιστα νὰ συζητηθῇ, ἀλλ' ἀνεβλήθη ἐπί τινα χρόνον κατ' αἴτησιν τοῦ δικηγόρου τοῦ ἀντιδίκου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεδόσαμεν ἵνα μὴ δικασθῶμεν κατ' ἐρήμην καὶ τότε εὑρεθῶμεν πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν.

Ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τούτου ἓν μόνον εἰσέτι δὲν εἰσεπράχθη, τὸ ἐκ τῶν ἐν Γαλλίᾳ χρεωγράφων, τῶν ὁποίων τῆς ἀξίας ἐκπεσμένης ἤδη οὔσης, δὲν ἐθεωρήθη συμφέρουσα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἐκποίησίς των. Ὅλα τὰ λοιπὰ ποσὰ, ἀναβαίνοντα εἰς 450,000 περίπου δραχμὰς, εἰσπραχθέντα μένουσιν ἐν τῇ τραπέζῃ.

Ἀνέφερε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ προαγορεύσας καὶ περί τινος οἰκοπέδου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶπεν ἄλλοτε εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι προὐτίθετο νὰ δωρήσῃ ἡ Κ. Τοσίτσα πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος, καὶ ἡ πρόῤῥησίς του αὕτη δὲν ἦτο ἀνυπόστατος, διότι ἡ ἔκθεσις, ἣν ἐπαρουσίασε τότε εἰς τὴν Βουλὴν, ἔφερε καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πληρεξουσίου τῆς Κ. Τοσίτσα. Ἡ παραχώρησις αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη ἀληθῶς εἰσέτι, καὶ ἐσχάτως μάλιστα ἔκαμε λόγον εἰς τὸν Κ. Μανάκην, ὅστις τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι κατ' αὐτὰς θέλει φροντίσει νὰ κάμῃ τὴν παραχώρησιν καὶ κατὰ τύπους, διότι, ὡς πάντες γνωρίζετε, ἡ Κ. Τοσίτσα ἠγόρασε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τὸ οἰκόπεδον τοῦ Κ. Σιμόλεντς, ἐκ τοῦ ὁποίου ἓν μέρος ἀνήκει εἰς τὸν Κ. Μανάκην, καὶ ἐπειδὴ γένετο ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ πρόσοψις τοῦ διὰ τὸ κατάστημα

προωρισμένου οἰκοπέδου δὲν φαίνεται ἀνάλογος, ὁ Κ. Μανάκης ὑπεσχέθη νὰ μᾶς παραχωρήσῃ εἴκοσιν εἰσέτι μέτρα ἐκ τοῦ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντος. Μηδόλως λοιπὸν ἀμφιβάλλων διὰ τὴν ταχεῖαν πραγματοποίησιν τῆς προῤῥήσεώς του, πιστεύει ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει ν' ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ πλειότερόν τι, διότι οὔτε μόνος αὐτὸς ἐνεργεῖ, οὔτε ἀπ' αὐτὸν ἐξαρτᾶται ἡ πραγματοποίησις τῆς δωρεᾶς.

Προσθέτει δὲ ὅτι ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ οἱ συνάδελφοί του ἐθεώρησαν καλὸν νὰ γίνῃ καὶ τὸ σχέδιον τοῦ καταστήματος, τὸ ὁποῖον καὶ γενόμενον κεῖται ὑπὸ διάσκεψιν.

Ἡ ἐπικρατήσασα δὲ ἰδέα εἶναι, ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τοῦ καταστήματος δὲν εἶναι εἷς, ν' ἀρχίσωμεν, ἀναλόγως τῶν ὑπαρχόντων μέσων, τὴν ἀνέγερσιν μιᾶς πτέρυγος, προοριζομένης εἰς τὴν διδασκαλίαν ἑνὸς εἴδους μαθημάτων, τῶν ἀναγκαιοτέρων, τὸ δὲ σχέδιον εἶναι τοιοῦτον, ὥστε ὅλα τὰ μέρη, καὶ τοι μὴ συγχρόνως οἰκοδομούμενα, νὰ συντελοῦν εἰς τὴν ὅλην τοῦ καταστήματος οἰκοδομήν, χωρὶς βλάβην τινὰ ἢ ἀσχημίαν.

Ἐπανέλαβεν ὁ ἐρωτήσας βουλευτὴς Κυνουρίας, ὅτι οὐδόλως ἀμφιβάλλει περὶ τῶν προσπαθειῶν τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Σώματος, ἀλλὰ συγχρόνως δὲν δύναται καὶ νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἐπὶ ὀκτὼ ὁλόκληρα ἔτη δὲν κατωρθώθη ἡ ἔναρξις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τοσοῦτον κοινωφελοῦς αὐτοῦ καταστήματος, καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὸν ἀντιπρόσωπόν της τὴν ταχίστην ἔναρξιν τῆς οἰκοδομῆς διὰ τῶν ὑπαρχόντων μέσων, καὶ τότε ἴσως καὶ ἡ Κ. Τοσίτσα σπεύσει νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν μελετωμένην τοῦ οἰκοπέδου δωρεάν.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικείμενον καθίσταται ἄξιον προσοχῆς διὰ πολλοὺς λόγους· καὶ πρῶτον, διότι πρόκειται περὶ τοσοῦτον κοινωφελοῦς καταστήματος, καὶ δεύτερον διότι ἡ Βουλὴ ἔχει ἱερὸν καθῆκον ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς εὐεργετικὰς διαθέσεις τοῦ μακαρίτου Στουρνάρη, ὅστις ἐπροτίμησε νὰ διαθέσῃ τὴν μεγάλην περιουσίαν του πρὸς ἕνα τοιοῦτον σκοπόν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι καὶ ἡ Κ. Τοσίτσα πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν παρακατέθεσεν εἰς τὴν Τράπεζαν 250,000 δραχμὰς ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν 600,000 τὰς ὁποίας ὁ μακαρίτης Τοσίτσας ἀφῆκε διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τοῦ ἰδίου καταστήματος.

Ἐκ τῶν διαφόρων ποσῶν, ἅτινα ἀφῆκεν ὁ μακαρίτης Στουρνάρης, τὸ μεγαλείτερον εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. Τοσίτσα καθυστερούμενον, καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἀξιόμεμπτος ἐπεκράτησεν ἀδράνεια καὶ ὀλίγη ἐδόθη προσοχὴ εἰς τὴν ἐκκα-

βάρισιν καὶ εἴσπραξεν τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ ποσοῦ, ἡ δὲ διαγωγή μας αὕτη ἀποβαίνει ὅλως ἀδικαιολόγητος ἀπέναντι τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἀληθῶς εὐεργετικῶν διαθέσεων τοῦ μακαρίτου Στουρνάρη, ὅστις μάλιστα, ἀρίνων ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης του τὰ νομοθετικὰ Σώματα, σκοπὸν ἄλλον δὲν εἶχεν εἰμὴ τὴν ταχεῖαν πραγματοποίησιν τῶν θελήσεών του. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει ὅτι αἱ ἐκ νέου γενόμεναι ἀναβολαὶ δὲν φέρουν εἰμὴ ζημίαν χρόνου καὶ ἔπρεπεν ἤδη νὰ εἶναι προκεχωρημένη δικαστικῶς ἡ ὑπόθεσις. Νομίζει δὲ ὅτι, ἀφ' οὗ ὑπάρχουν ἤδη συνηγμέναι **450,000** περίπου δραχ. καὶ ἀφ' οὗ ἡ Κ. Τοσίτσα παρακατέθεσεν ἤδη καὶ ἑτέρας **250,000** ἐκ τῶν **600,000**, δύναται νὰ ἀρχίσῃ ἡ οἰκοδομή, καὶ πιστεύει ὅτι καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Βουλῆς θέλει προθυμοποιηθῆ εἰς τὴν ἐπισπευσιν τῆς ἐνάρξεως.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι πολλάκις ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου, καὶ ἐπληροφορήθημεν εἰς ποίαν ἡ ὑπόθεσις εὑρίσκετο κατάστασιν, σήμερον δὲ μανθάνομεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο καθυστέρημα μένει, εἰμὴ τὸ τοῦ Κ. Κων. Τοσίτσα, καθ' οὗ ἐκινήθη ἤδη καὶ ἀγωγή.

Ὁ μακαρίτης Στουρνάρης προνοῶν οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ καταστήματος, ὥρισεν ὅτι ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἐκκαθαρισθησόμενον ποσὸν δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀρκετὸν εἰς πραγματοποίησιν τοῦ διπλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, νὰ μένωσι τὰ χρήματα εἰς τὴν Τράπεζαν, ἕωσοῦ διὰ τοῦ τόκου ἤθελε συμποσωθῆ τὸ ἀναγκαῖον ποσόν. Ἀλλ' ὁ μακαρίτης Στουρνάρης, διατάσσων ταῦτα, δὲν ἐγνώριζε τότε ὅτι ἐφάμιλλος αὐτοῦ ὁ μακαρίτης θεῖός του Μιχ. Τοσίτσας, ἤθελεν ἀφίσει πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν μίαν σημαντικὴν προσθήκην **600,000** δραχμῶν. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔχομεν ἤδη **450,000** δραχμ. ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ μακαρίτου Στουρνάρη καὶ τὰς **600,000** τοῦ μακαρίτου Τοσίτσα, νομίζει ὅτι τὸ σημαντικὸν αὐτὸ ποσὸν ἀρκεῖ διά τε τὴν ἀνέγερσιν τῆς οἰκοδομῆς καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ καταστήματος, καὶ πρέπει πλέον νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔργου. Ὅ,τι ὅμως νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι τὸ ἑξῆς· ὁ μακαρίτης Τοσίτσας ἀπέθανε πρὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν, ἀφεὶς πλουσίαν περιουσίαν, καὶ μολαταῦτα, ὡς ἠκούσατε, πρὸ τριῶν μόλις μηνῶν ἡ Κ. Τοσίτσα παρακατέθεσεν εἰς τὴν τράπεζαν **250,000** μόνον δραχμὰς ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τῶν **600,000**, ἐν ᾧ, ἂν κατεβάλλοντο

ἐγκαίρως, ἠθέλαμεν ἔχει ἤδη **120,000** τοὐλάχιστον δραχμὰς ἐκ τόκων. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ὁ πληρεξούσιός μας δὲν εἶναι ἴσως ὁ ἁρμόδιος νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ, ἡ Κυβέρνησις ὅμως ὀφείλει νὰ τὸ πράξῃ ἀμέσως διὰ νὰ μὴ ζημιοῦται πλειότερον τὸ κατάστημα.

Ἀγνοεῖ ἂν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Σωμάτων ἔχωσι τὴν πληρεξουσιότητα τοῦ νὰ λάβωσι μέρος καὶ εἰς τὰ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς οἰκοδομῆς, πιστεύει ὅμως ὅτι, ἂν ἔχωσι τοιαύτην πληρεξουσιότητα, θέλουσι παρουσιάσει καὶ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ σχέδιον τῆς οἰκοδομῆς πρὸς ἔγκρισιν· ἂν δὲ δὲν ἔχωσιν, ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ τοῖς χορηγήσῃ τοιαύτην ἢ καὶ νὰ διορίσῃ καὶ ἕτερον πρόσωπον, ἐὰν τὸ θεωρήσῃ ἀναγκαῖον.

Ἐνταῦθα παρατηρηθέντος ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ὑπελείπετο πλήρης, ἀνεβλήθη ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως εἰς ἄλλην ἡμέραν, ὁ δὲ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος,
Α. Βενιζέλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΒ'.

Τῆς 11 Μαρτίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἔκθεσιν καὶ νομοσχέδιον περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

« Ἡ σύστασις ἀνωτέρου ἐπιστημονικοῦ ἱδρύματος Ἑλληνικῆς καταγωγῆς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν προσφιλεστέρων καὶ ἀδιαλείπτων μελημάτων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος. Μὴ ἐπιτρεπουσῶν ὅμως τῶν ἐν ἀρχῇ περιστάσεων τῶν ὑλικῶς τε καὶ ἠθικῶς γλίσχρων τοῦ ἔθνους πόρων τὴν ἐξ ἑτοίμου τούτου ἀνέγερσιν, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις περιωρίσθη ἐν ἀρχῇ, ὥστε τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς τὸ τέλος τοῦτο καθαμαξεύουσα, εἰς τὴν σύστασιν διαφόρων ἐπιστημονικῶν ἑταιριῶν, καὶ τὴν ἵδρυσιν εἰδικῶν σχολείων, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους κατώρθωσε τοῦ ἐν Ἀθήναις ὑπάρχοντος Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου τὴν θεμελίωσιν διὰ τοῦ

Διατάγματος τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836· ἀκολούθως δὲ τὸ Διάταγμα τοῦτο ἀντικατέστησεν ἄλλο περὶ προσωρινοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ὡς ἐπιγράφεται τὸ Διάταγμα τῆς 14 (26) Ἀπριλίου 1837 τὸ μέχρι τῆς σήμερον διέπον τὸ ἀνώτατον τοῦτο παιδευτήριον.

Ὁ τὸν κανονισμὸν τοῦτον θεὶς, νομοθετικῆς συνέσεως πλήρης, οὐδόλως προέθετο, ἵδρυμα νέον τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει ἱδρύων νὰ νομοθετήσῃ ἐξ ὑπαρχῆς τὰ περὶ αὐτοῦ ὁριστικῶς καὶ τελείως· περιωρίσθη εἰκότως εἰς ἁπλοῦν κανονισμοῦ σχεδίασμα, περιέχοντος μόνον τὰ μᾶλλον ἀναγκαῖα, ἐπιτρέψας τὴν περαιτέρω διόρθωσιν, συμπλήρωσιν καὶ ἐπίχρωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν φροντίδα τῆς ἀναμαρτήτου ὁδηγητρίας πείρας, ὡς καὶ ῥητῶς ἐκτίθησιν ἐν τῷ μνησθέντι Διατάγματι τῆς 14 Ἀπριλίου 1837 εἰς μαρτύριον πρόδηλον τῆς ἑαυτοῦ σκέψεως καὶ προθέσεως ταύτης καὶ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ προσωρινοῦ ἐν τῇ τοῦ συνόλου ἐπιγραφῇ προσθέσας.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατέστη προφανὴς ἡ ἀνάγκη ὁριστικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διάφορα σχέδια κατὰ τὸ 1844 καὶ 1849 κατηρτίσθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.— Ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ ἀνωτάτου τούτου παιδευτηρίου παρῆλθον ἤδη εἴκοσι καὶ τρεῖς ἐνιαυτοί, χρόνου διάστημα αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ βραχύ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ στεῖρον πρὸς τὸ ζωηρὸν καὶ ἄοκνον Ἑλληνικὸν πνεῦμα. Πλέον δὲ ἢ εἰς πάντα ἄλλον κλάδον εἰς τὸν πατροπαράδοτον τῆς παιδείας ἡ πρόοδος ὑπῆρξε μεγάλη· καὶ εἰ μὲν δὲν δυνάμεθα εἰσέτι νὰ καυχηθῶμεν ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἐνεδύθη παρ' ἡμῖν ἐσθῆτα ἐθνικὴν, δὲν δύναταί τις ὅμως καὶ νὰ μὴν ὁμολογήσῃ, ὅτι καὶ ἀνδρῶν ἐπιστημόνων ἱκανῶν νὰ ὁδηγήσωσι τὴν διψῶσαν νεότητα εἰς τὰ νάματα τῆς παιδείας ἐπλουτήσαμεν, καὶ τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀνάγκας τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον διεἰδομεν, καὶ ὑπαινείξεις τέλος πολλὰς ἐλάβομεν περὶ τοῦ καθόλου πνευματικοῦ τοῦ νέου ἔθνους χαρακτῆρος, καὶ ἰδίως περὶ τῶν ἰδιοτήτων τῆς μαθητιώσης νεότητος, περὶ τῶν ὁποίων πρότερον οὐδεμίαν εἴχομεν γνῶσιν.

Καὶ οἱ πόροι δὲ αὐτοὶ οἱ ὑλικοὶ τοῦ ἔθνους, οἱ ἐπὶ τῆς νομοθετήσεως τοῦ περὶ οὗ εἴρηται προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου μικροὶ καὶ ὀλίγοι ὄντες, καὶ μικρὰ καὶ ὀλίγα ἐπιτρέποντες, αὐξηθέντες ἐπαισθητῶς ἤδη συμπλήρωσιν καὶ ἐπέκτασιν συγχωροῦσι.

Πανταχόθεν ἑπομένως ἐπιτείνεται σήμερον τῆς Κυβερνήσεως τὸ

ἱερὸν καθῆκον νὰ ὁρίξῃ χεῖρα ἀῤῥωγὸν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐκπαίδευσιν διὰ καταλληλοτέρου νομοθετήματος. Τὸ κατ' ἐμὲ, πρὶν ἢ ἀποτελέσω μέρος τοῦ ὑπουργείου ἐζήθηκα ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην ὁριστικοῦ κανονισμοῦ, διότι εἶχον τὴν ἀδιάσειστον πεποίθησιν ὅτι ἐπέστη ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία δύναται καὶ ὀφείλει νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἀνώτατον τοῦτο παιδευτήριον τὸν ὁριστικὸν ὀργανισμόν του. Ἅμα δὲ ἐκλήθην ὑπὸ τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου, οὗ προΐσταμαι σήμερον, ἐνόμισα πρώτιστον καθῆκόν μου ν' ἀσχοληθῶ σπουδαίως περὶ τὴν συμπλήρωσιν κενοῦ, ὅπερ ὡς βουλευτὴς κατέδειξα. Λαβὼν δὲ ὡς ἔδασιν τὰ μέχρι τοῦδε καταρτισθέντα σχέδια καὶ συμβουλευθεὶς τὰ νομοθετήματα τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης, κατήρτισα σχέδιον νόμου, ἱκανοποιοῦν ὅσον ἔνεστι τὰς ἀνάγκας ἅπας τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀλλὰ ἐπὶ ἔργου τόσω σπουδαίου καὶ οὐσιώδους ὤφειλα ν' ἀκούσω καὶ τὴν γνώμην αὐτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Ὅθεν συγκαλέσα ἐπιτροπὴν ἐκ καθηγητῶν αὐτοῦ, ἀνδρῶν διακεκριμένων καὶ διὰ τὴν εὐδόκιμον διδασκαλίαν καὶ διὰ τὰς γνώσεις αὐτῶν. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην ὑπέβαλα τὰ οὐσιωδέστερα ζητήματα τοῦ ὁριστικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ μετ' αὐτῆς συνεζήτησα ταῦτα ἐπὶ πολλὰς συνεδριάσεις. Ἡ ἔμφρων καὶ εἰλικρινὴς σύμπραξις ἀνδρῶν τοιούτων συνετέλεσεν εἰς τὴν λύσιν δυσχερῶν ζητημάτων, καὶ διὰ τῆς γενομένης κοινῇ συζητήσεως καὶ συσκέψεως κατωρθώθη νὰ δοθῇ λύσις αὐτῶν σύμφωνος καὶ πρὸς τὰς εἰδικὰς τοῦ τόπου περιστάσεις καὶ πρὸς τὴν πλείω ἢ εἰκοσαετῆ πεῖραν ἡμῶν. Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου εἶχον πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον, κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πρέπει νὰ ὑψωθῇ διὰ τοῦ νέου ὀργανισμοῦ αὐτοῦ εἰς περιωπὴν τοιαύτην, ὥστε ἥσυχον καὶ μὴ πτοούμενον ἀπὸ τὰς ποικίλας πνοὰς τῶν πολιτικῶν ἀνέμων νὰ ἐξακολουθῇ ἐν γαλήνῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐπιστημονικῆς τοῦ ἔθνους ἐκπαιδεύσεως. Εἰσάγων λοιπὸν σήμερον κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὀφείλω νὰ τὸ συνοδεύσω μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐξηγήσεων πρὸς κατάληψιν τῆς ὅλης αὐτοῦ οἰκονομίας.

Αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ, αἱ τὴν κρηπίδα τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἀποτελοῦσαι, εἰσὶν, ὡς εὐλόγως ἕναστος δύναται νὰ εἰκάσῃ, αὐταὶ ἐκεῖναι ἐπὶ τῶν ὁποίων θεμελιοῦνται οἱ τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης Πανεπιστημιακοὶ κανονισμοὶ, καθόσον ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ Κράτους λογικῶς καὶ ἀναγκαίως ἀπορρέουσαι δὲν

δύνανται νὰ ὦσιν ἀλλοῖαι παρ' ὁποιωδήποτε πεπολισμένῳ ἔθνει.

Τρία κυρίως εἴδη καθιδρυμάτων ὑπάρχουσιν ἐν παντὶ κράτει, τὰ εἰς τὴν καθόλου ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν ἀποκλειστικῶς ἀφιερωμένα, τὰ Γυμνάσια, τὰ Πανεπιστήμια καὶ αἱ Ἀκαδημίαι. Ἐκ τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων διακρίσεως προκύπτει σαφῶς ὁ προορισμὸς ἑκάστου, ἐκ τοῦ προορισμοῦ δὲ τούτου αἱ θεμελιώδεις βάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῶν διοργανισμοῦ. Αἱ μὲν Ἀκαδημίαι, ἀνδρῶν σοφῶν νενομισμένοι σύλλογοι, σκοποῦσι τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελείωσιν τῶν ἐπιστημῶν, οὐδὲν ἔχουσαι κοινὸν μετὰ τῆς συνήθους διδασκαλίας. Τὰ δὲ Γυμνάσια συστηθέντα εἰς ἐκπαίδευσιν συστηματικὴν τῆς νεότητος καὶ προπαρασκευὴν αὐτῆς διὰ τῆς μαθήσεως τῶν ἐγκυκλίων καλουμένων μαθημάτων ἔχουσιν ἀντικείμενον θετικὰς γνώσεις, παραδεδομένα δόγματα ὡς βέβαια καὶ ἀναμφισβήτητα γεγονότα. Τὰ δὲ Πανεπιστήμια ἐν τῷ μεταξὺ κείμενα, ἀφορῶσι μὲν ταῦτα τὴν ἐπιστήμην, σκοπεύουσιν ὅμως οὐχὶ κυρίως τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν ἐξήγησιν καὶ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς διδασκαλίαν· εἰσὶν ἑπομένως καὶ τὰ Πανεπιστήμια σχολεῖα, ἀλλὰ σχολεῖα τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης. Καὶ ὡς *Σχολεῖα* μὲν ἐν γένει, ἐπιτρέπουσι προδήλως τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὸν ἄλλων ἔλεγχον τῶν διδασκόντων ἐπὶ τῶν διδασκομένων· ὡς σχολεῖα δὲ τῆς *ἐπιστήμης* προτίθενται οὐχὶ τὴν ἐπισώρευσιν γνώσεων, ὡς ἐν τοῖς Γυμνασίοις, ἔνθα πρόκειται περὶ μαθήσεως σαφῶν καὶ ἀναμφισβητήτων ἀντικειμένων, ἀλλὰ τὴν κατάληψιν τῶν γενικῶν ἀρχῶν καὶ τὴν γνώμην τῆς συστηματικῆς ἀλληλουχίας καὶ ὀργανικῆς αὐτῶν ἑνότητος, καθόσον ἡ ἐπιστήμη ἀφορᾷ κατὰ πρῶτον λόγον τὴν διέγερσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος, ὅπως οὕτω κατασταθῇ ἐρικτὴ ἡ περαιτέρω ἐκ τῶν ἰδίων τῆς νεότητος μαθησις καὶ ἀνάπτυξις, ἥτις δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποπερατωθῇ καὶ συμπληρωθῇ κατὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μαθητείαν.

Ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις κεῖνται ὡς ἐν σπέρματι αἱ ἀρχαὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐρείδονται αἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου, αἱ τὴν τάξιν, τὴν μέθοδον καὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας τῆς ἐπιστήμης ἀφορῶσαι, καὶ τὰς ὁποίας ν' ἀποδείξω παραιτέρω ἐνταῦθα κρίνω ἄπο σκοποῦ, ἐπιφυλαττόμενος νὰ θίξω αὐτὰς ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον ἐν ταῖς κατωτέρω περὶ τῶν κατ' ἰδίαν διατάξεων παρατηρήσεσι. Μεταβαίνω δὲ ἤδη ἐπὶ τὴν ἔρευναν ἑτέρου τινος καὶ τοῦ κυριωτέρου ζητήματος, ἀπτομένου ὅλων τῶν ἐπιλοίπων θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχεδίου.

Τὰ Πανεπιστήμια, καθὰ εἶπον, ἀφιερωμένα ἀποκλειστικῶς

εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης, φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι πρέπει νὰ ὦσιν ἐντελῶς ἀνεξάρτητα τοῦ Κράτους, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι, καθόσον ἡ ἐπιστήμη κτῆμα πολύτιμον καὶ τέλος ὑψηλὸν ἁπάσης τῆς ἀνθρωπότητος οὖσα, ἔχει κοσμοπολιτικὸν χαρακτῆρα, ὑπεράνω τῶν μᾶλλον ὑλικῶν ὁρίων τοῦ κράτους διαιτωμένη. Οὕτω δὲ παρίστανται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον καὶ πράγματι τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια ὅλα κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἀνάπτυξιν. Παραλείποντες τὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος σχολεῖα καὶ τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, παραλείποντες τὰ μοναστήρια τῆς πρώτης τοῦ μέσου αἰῶνος περιόδου, ἐν οἷς τὰ περισωθέντα λείψανα παντὸς εἴδους γνώσεων εἶχον ἐπιμελῶς διατηρηθῆ, εὑρίσκομεν καὶ αὐτὰ τὰ μεταγενέστερα λαϊκὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα κεῖται ἀκριβέστερον τῶν σημερινῶν Πανεπιστημίων ἡ ἀρχὴ, ὅλως ἀνεξάρτητα τῆς πολιτικῆς μάλιστα ἐξουσίας καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτονομίας ἐρειδόμενα. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν « universitas » (universitas doctorum et scholarum), τὸ ὁποῖον ἀπεδόθη εἰς τὰ ἀνώτερα σχολεῖα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13 αἰῶνος, ὑποδεικνύει τῶν Πανεπιστημίων τὴν νομικὴν ἀνεξαρτησίαν, καθόσον σημαίνει, ὡς γνωστὸν, σωματεῖον (collegium). Ὅτε ὅμως τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως προϊούσης, τὰ κράτη ἤρξαντο συνιστάμενα, καὶ ἐπὶ τέλους ἀπετέλεσαν ἓν ὀργανικὸν σῶμα, ἓν νομικὸν πρόσωπον, τὰ Πανεπιστήμια δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ θεωρῶνται ὡς ἀνεξάρτητα καὶ αὐτόνομα σωματεῖα, κράτος ἐν κράτει ἀποτελοῦντα, ἀλλ' ἤρχισαν καὶ αὐτὰ βαθμηδὸν ὑποβαλλόμενα εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἰδίως ἀπὸ τοῦ 16 αἰῶνος, ἀφ' οὗ εἰσήχθη καὶ ἡ τῶν καθηγητῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους μισθοδότησις, μέχρις οὗ ἐντελῶς μετετράπησαν ἐκ σωματείων αὐτονόμων εἰς κυριολεκτικῶς δημόσια καθιδρύματα.

Πραγματικῶς δὲ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ὕπαρξις αὐτονόμου σωματείου ἀντίκειται εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν τοῦ Κράτους, ὑπάρχουσι πρόδηλοι καὶ δύω πρακτικώτεραι ἐπόψεις, αἱ ἀποδεικνύουσαι τὸ ἀνυπόστατον τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας τῶν Πανεπιστημίων, καὶ ἀποχρώντως δικαιολογοῦσαι τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐποπτείαν καὶ διεύθυνσιν. Εἰσὶ δὲ διὰ βραχέων αὗται.

Πρῶτον. Μετὰ τῆς διανοητικῆς παιδεύσεως καὶ ἀναπτύξεως εἶναι ἀδιασπάστως συνδεδεμένη ἡ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ τῆς νεότητος ἀγωγὴ, ἡ μόνη ἀγαθοὺς καὶ χρηστοὺς πολίτας ἀπεργαζομένη. Ἐν τοῖς σχολείοις ὅλων τῶν βαθμῶν ἀποκτῶσιν οἱ νέοι μετὰ τῶν γνώσεων καὶ τὰς πολιτικὰς ἀρετὰς, μεταξὺ τῶν

ὁποίων πρωτεύει τὸ αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸ πρὸς τὸν νόμον ἅγιον σέβας, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἀληθὲς καὶ γνήσιον καὶ ἐπομένως μέγα δύναται ποτὲ νὰ βλαστήσῃ· ἐγκαταλεῖπον λοιπὸν τὸ κράτος τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν διάκρισιν σωματείων ἀνεξαρτήτων καὶ αὐτονόμων, παραλείπει ἓν τῶν ὑψηλοτέρων καὶ ἐμβριθεστέρων καθηκόντων του, καὶ πλημμελεῖ κατ' αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς του.

Δεύτερον. Εἰς τὰ ἀνώτατα παιδευτήρια, τοὐτέστιν τὰ Πανεπιστήμια, καταρτίζονται πανταχοῦ καὶ οἱ μέλλοντες νὰ ἐπιμεληθῶσι τῶν κοινῶν πραγμάτων, οἱ πάσης τάξεως δημόσιοι λειτουργοί, ὅλοι οἱ μέλλοντες νὰ ὑπηρετήσωσι τὸ πολιτικὸν σῶμα, εἴτε ὡς θεράποντες τῆς θρησκείας, εἴτε ὡς θεράποντες τοῦ δικαίου, εἴτε ὡς θεράποντες τῆς ὑγείας, εἴτε ὡς θεράποντες τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς διαπλάσεως κ.τ.λ. Ἔχει λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα πρόδηλον καὶ μέγα καθῆκον τὸ κράτος νὰ μὴ θεωρῇ τὰ Πανεπιστήμια ἀλλότρια ἑαυτοῦ καθιδρύματα, ἀλλὰ νὰ διοργανοῖ καὶ νὰ διευθύνῃ αὐτὰ ὡς τὰ μάλιστα διαφέροντα τὴν πρόοδον του.

Ἐν τῇ φιλοσοφικῇ διαλλαγῇ τῶν δύω ὑποδειχθεισῶν ἀρχῶν, ἤτοι τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἑνότητος τοῦ κράτους, τῆς κοσμοπολιτικῆς φύσεως τῆς πρώτης καὶ τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος τοῦ δευτέρου, τῆς λογικῆς ἀνάγκης τῆς μιᾶς καὶ τοῦ νομίμου συμφέροντος τοῦ ἄλλου, κεῖται ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ὡς σωματείου ἰδιαιτέρου, ὡς νομικοῦ προσώπου, ἐλευθέρου μὲν καὶ ἀνεξαρτήτου καθόσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν διευθέτησιν τῶν ἐσωτερικῶν αὐτοῦ ὑποθέσεων, ὑποκειμένου ὅμως, καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἐξωτερικὸν αὐτοῦ σχηματισμὸν, εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ διατελοῦντος ὑπὸ τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν καὶ ἐπιτήρησιν αὐτῆς.

Τοιαύτη τις ὑπάρχει καὶ ἡ βάσις τοῦ προκειμένου καταστατικοῦ, εἰς τὴν κατ' ἄρθρον ἐξήγησιν τοῦ ὁποίου, ἐφ' ὅσον ἐξήγησις θέλει φανῇ ἀναγκαία, μεταβαίνω ἤδη.

Ἄρθρον 1. Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀνέγερσις ἄλλου Πανεπιστημίου, ἀρκοῦντος τοῦ ἑνὸς εἰς τὰς νῦν ἀνάγκας τοῦ ἔθνους· ἐντεῦθεν δὲ προκύπτει συνάμα ὅτι ἀπαγορεύεται καὶ ἡ ἵδρυσις ἰδιωτικῶν Πανεπιστημίων· τοῦτο δὲ οὐχὶ μόνον διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους, ἀλλὰ διότι πρὸς αὐτοῖς καὶ ἡ πεῖρα αὐτὴ δὲν συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἰδιωτικῶν Πανεπιστημίων.

Ὀρθῶς δὲ ὁρίζεται τὸ Πανεπιστήμιον ὡς περιλαμβάνον πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστημονικῆς παιδεύσεως, καθόσον ἡ ὀργανικὴ ἑνότης καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν συνάφεια ἐπιζητεῖ προδήλως καὶ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν ἐν ἑνὶ καθιδρύματι συνένωσιν.

Ἄρθρον 2 καὶ 3. Τὸ πανεπιστήμιον ἀναγνωρίζεται ῥητῶς καὶ κατὰ πρῶτον ἤδη παρ' ἡμῖν νομικὸν πρόσωπον καὶ ἐξασφαλίζεται οὕτως αὐτῷ ἰδία περιουσία καὶ ἡ ταύτης διαχείρισις· ἀλλὰ συνῳδὰ ταῖς περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς τὸ κράτος ἐξηγηθείσαις ἀρχαῖς τίθεται συνάμα τὸ Πανεπιστήμιον ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐξουσίαν τοῦ κράτους, δαπάναις τοῦ ὁποίου καὶ συντηρεῖται, προσδιοριζομένων τῶν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας προσόδων, οὐχί, ὡς διατάσσει τὸ ἄρθρον 2 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ, εἰς συντήρησίν του, ἀλλὰ εἰς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῆς διδασκαλίας καὶ εἰς πλουτισμὸν τῶν ἐπιστημονικῶν συλλογῶν. Τούτων οὕτω τεθέντων, οὐδὲν τι αἱρετώτερον ἄλλο ὑπολείπεται νὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς Ἀρχῆς ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου. Τοιαύτης δὲ μερίμνης καὶ προνοίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποτέλεσμά εἰσι καὶ οἱ δύω ἐν τῷ δευτέρῳ ἄρθρῳ ἐγγεγραμμένοι περιορισμοὶ, συμφωνοῦντες ἄλλως πρὸς τὴν γενικῶς καὶ ἀλλαχοῦ καθιερωμένην ἀρχὴν περὶ ἰδιαιτέρας προστασίας καὶ ἐπαγρυπνήσεως τοῦ Κράτους εἰς τὰ περὶ διαθέσεως τῆς περιουσίας τῶν ἀγαθοεργῶν καθιδρυμάτων καὶ ἄλλων σωματείων.

Ἄρθρον 5. Ἡ διαίρεσις τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τέσσαρας σχολὰς ἔχει ἱστορικὸν λόγον. Ἐν ἀρχῇ τῆς συστάσεως τῶν ἐπιστημονικῶν σχολείων δὲν ὑπῆρχεν ἢ μία μόνη σχολὴ, ἁπάσας τὰς τῶν τότε γνώσεις περιλαμβάνουσα· ὅτε ὅμως κατόπιν ἡ Ἰατρικὴ, ἡ Νομικὴ καὶ ἡ Θεολογία ἤρχισαν ἀναπτυσσόμεναι ὡς ἰδιαίτεραι ἐπιστῆμαι πρακτικωτέραν ἔχουσαι τάσιν, καθὸ προπαρασκευάζουσι τὴν νεότητα εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, αἱ λοιπαὶ ὅλαι μαθήσεις, αἱ εἰς οὐδένα τῶν μνησθέντων κλάδων ἀνήκουσαι καὶ μὴ ἐπιδιώκουσί ἄμεσόν τι τέλος, ἐθεωρήθησαν ἀποτελοῦσαι τετάρτην ἄλλην σχολὴν, παρισταμένην μάλιστα ὡς κυρίαν καὶ μόνην διάδοχον τῆς γενικῆς ἀρχαίας διά τε τὸ περιεκτικὸν καὶ τὸν μᾶλλον θεωρητικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ σχολὴ αὕτη ἐν μὲν τῷ κανονισμῷ τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου, τοῦ πάντων ἀρχαιοτέρου, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ διαίρεσις αὕτη εἰσήχθη ἐν ἔτει 1259 ἀποκαλεῖται «facultas artium» ἐν δὲ τῷ κανονισμῷ τοῦ Βιενναίου Πανεπιστημίου ἐμφαντικώτερον ἔτι «pia nutrix et alma omnium facultatum». Κατόπιν

ἡ σχολὴ αὕτη ὠνομάσθη φιλοσοφικὴ σχολή», ὅπερ βεβαίως εἶναι λίαν προσφυές, καὶ τούτου ἕνεκα διετηρήθη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, καθόσον ἡ φιλοσοφία, κριτὶς ὅλων τῶν ἐπιστημῶν οὖσα καὶ τὴν ἀρχικὴν ἐπίγνωσιν ἀντικείμενον ἔχουσα, εἰκότως πρέπει νὰ παρέχῃ τὸ ὄνομα αὐτῆς εἰς τὴν σχολὴν εἰς τὴν ὁποίαν κατατάσσεται.

Καὶ τοῦτο μὲν ἔχει καλῶς, ἀλλὰ τὸ κύριον ζήτημα τῆς διαιρέσεως τῶν σχολῶν φιλονεικεῖται μεγάλως· ἂν δὲ ἤθελον καὶ ἐν κεφαλαίοις μόνον νὰ ἐπιχειρήσω τὴν ἐξήγησιν τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ ἐκφερομένων λόγων, ἤθελα συντάξει πραγματείαν ὁλόκληρον. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι κατ' ἀρχὰς προετίμησα τὴν διαίρεσιν τοῦ Πανεπιστημίου εἰς πέντε σχολὰς, τὴν τῆς Θεολογίας, τὴν τῆς Νομικῆς, τῆς Ἰατρικῆς, τῆς Φιλολογίας καὶ τὴν τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν ἐπιστημῶν· διότι ἡ διαίρεσις αὕτη φαίνεται λογικωτέρα καὶ εἰς περισσοτέραν ἁρμονίαν πρὸς τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως ἑκάστης σχολῆς, ἀλλ' ἡ κοινὴ γενομένη συζήτησις καὶ ἡ ἐκφρασθεῖσα γνώμη μεγάλης τῆς Ἐπιτροπῆς πλειοψηφίας μὲ ὑπηγόρευσαν ν' ἀποδεχθῶ τὴν εἰς τέσσαρας σχολὰς διαίρεσιν τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τοὺς ἑπομένους λόγους, καὶ ἰδίως διὰ τὸν δεύτερον.

α'.) Διότι ἔχει τὴν μνησθεῖσαν ἱστορικὴν σημασίαν καὶ τηρεῖται εἰσέτι εἰς τὰ πλεῖστα τῶν τῆς Εὐρώπης Πανεπιστημίων.

β'.) Διότι ἐξ ἀρχῆς εἰσήχθη ἡ διαίρεσις αὕτη καὶ παρ' ἡμῖν, καθιερωθεῖσα διὰ τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ.

γ'.) Διότι οὐδόλως στερεῖται καὶ ἐσωτερικοῦ λόγου, διττοῦ ὄντος, τοῦ μὲν ὅτι ὅλοι οἱ κλάδοι οἱ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν ἀνήκοντες ἔχουσι κοινόν τι γνώρισμα, τὴν προμνησθεῖσαν θεωρητικὴν αὐτῶν τάσιν, τοῦ δὲ ὅτι οἱ κλάδοι οὗτοι σκοπεύουσι τὴν καθόλου καλλιέργειαν τοῦ νοὸς, οἱονεὶ παρέκτασις ὄντες τῶν γυμνασιακῶν μαθημάτων.

δ'.) Διότι τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς εἰς τμήματα διαιρουμένης, οὐδὲν οὐδενὸς εἴδους ἄτοπον δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ συνενώσεως τῶν εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος διαίρεσιν καταταττομένων μαθημάτων.

Ἄρθρον 6 καὶ 7. Ἐν τῷ προσωρινῷ κανονισμῷ (ἄρθρῳ 4) γίνεται λόγος περὶ τῶν «Πρωτίστων καθεδρῶν» ἑκάστης σχολῆς, χωρὶς ὅμως νὰ ὀνομάζωνται αὗται· διὰ τοῦ 6 ἄρθρου ὅμως τῶν διατυπώσεων τῆς Συγκλήτου τῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπὸ 19 Μαΐου 1842 Β. Διατάγματος περὶ ἐξετάσεων

τῶν φοιτητῶν, ὑποδεικνύονται αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἕδραι διὰ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν μαθημάτων ἑκάστης σχολῆς.

Καὶ καθόσον ἀφορᾷ τὴν θεολογίαν, οὐδὲν μὲν μάθημα προστέθη εἰς τὰ διὰ τῶν μνησθεισῶν προσδιοριζόμενα, ἐκτὸς τοῦ τῆς ἐγκυκλοπαιδείας καὶ μεθοδολογίας, οὗτινος ἡ σημασία καὶ ἡ ἀνάγκη ὑπάρχει αὐταπόδεικτος· διενεμήθησαν δὲ ἅπαντα εἰς τέσσαρας ἕδρας κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα συνάφειαν καὶ σχέσιν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν, ἡ εἰς τρία τμήματα διαίρεσις αὐτῆς ἡ διὰ τῶν μνησθεισῶν διατυπώσεων εἰσαχθεῖσα διετηρήθη, καθ' ὅσον ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε πείρας καὶ τῶν εἰσέτι παραμενουσῶν περιστάσεων οὐδὲν πρὸς τροποποίησιν αὐτῆς προκύπτει, εἰ καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς τὰ ἄλλα τῆς Εὐρώπης Πανεπιστήμια ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἀποκλειστικῶς φιλοσοφικὸν τμῆμα. Παρά τισι δὲ τῶν Πανεπιστημίων αὐτῶν κατατάσσονται καὶ αἱ πολιτικαὶ καὶ ἰδίως αἱ τὴν δημοσίαν οἰκονομίαν ἀφορῶσαι ἐπιστῆμαι ὡς ἴδιον τμῆμα εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολήν· δὲν ἐνόμισα ὅμως δέον νὰ προβῶ εἰς τὴν κενοτομίαν ταύτην, διότι τὰ ὀλίγα εἰς αὐτὰς ἀνήκοντα μαθήματα, τὰ ὁποῖα ὡς κύρια καὶ ἑπομένως μᾶλλον ἀναγκαῖα, εἰσὶν εἰσηγμένα ἐν τῷ παρ' ἡμῖν Πανεπιστημίῳ, συνδέονται στενότερον μετὰ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ κατατάσσονται. Καὶ εἰς μὲν τὰ, κατὰ τὰς μνησθείσας ἤδη διατυπώσεις, εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν ἀνήκοντα μαθήματα προστέθη ἓν μόνον, τὸ τῆς συγκριτικῆς ἀνατομίας· ἕδραι ὅμως ὡρίσθησαν πλείοτεραι τῶν μέχρι τοῦδε πρὸς πληρεστέραν διδασκαλίαν τινῶν μαθημάτων, ἤτοι τῶν μαθηματικῶν, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Καὶ ὅτι μὲν πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν ἀπαιτοῦνται δύω ἕδραι ὡς καὶ τῆς λατινικῆς φιλολογίας, εἶναι πρόδηλον παντὶ ἐπιστήμονι καὶ οὐδεμιᾶς ὑποστηρίξεως δεῖται. Πρὸς τὸ ὅτι δὲ ὡρίσθησαν τρεῖς ἕδραι διὰ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, καὶ πρὸς τούτοις ἰδιαιτέρα ἄλλη διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, πέπεισμαι, ὑπ' ὄψιν ἔχων τὸν προορισμὸν τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ὡς πανεπιστημίου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅτι οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέξων.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Νομικὴν σχολὴν, μάθημα μὲν προστέθη ἐπίσης ἓν, τὸ τῆς ἐγκυκλοπαιδείας καὶ μεθοδολογίας, ἕδρα δὲ μία τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου κατὰ προσθήκην τῶν δύω ἤδη ὑπαρχουσῶν τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, ὡς Δικαίου ἰσχύοντος. Προέβην δὲ

εἰς τὴν προσθήκην ταύτην, καθόσον θεωρῶ ἀπολύτως ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἔναρξιν ἑκάστου πανεπιστημιακοῦ ἔτους, νὰ γίνηται ἔναρξις τῆς παραδόσεως τοῦ ἐγχωρίου Ἀστυκοῦ Δικαίου, ὥστε οἱ προσερχόμενοι νέοι φοιτηταὶ νὰ ἄρχωνται ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως τῶν περὶ τούτου παραδόσεων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς· ἡ διδασκαλία τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, ἀναποφεύκτως πάντοτε ἀναγκαία, θέλει ἀπασχολεῖ ἀποκλειστικῶς ἕνα Καθηγητήν.

Ἐπεκυρώθη δὲ καὶ ἡ συνένωσις τῆς ἕδρας τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος μετὰ τῆς ἕδρας τῆς συγκριτικῆς Ἀστυκῆς Νομοθεσίας.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν Ἰατρικὴν σχολήν, ὡρίσθησαν μὲν ἕδραι τεσσαρεςκαίδεκα, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος δὲν ὑπερβαίνει τὸν ὑφιστάμενον ἤδη ἀριθμόν· ἐγένετο ὅμως κατάταξις τῶν μαθημάτων τῶν διαφόρων ἑδρῶν ἐπιστημονικωτέρα καὶ ὑπαγορευομένη ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῶν τούτων τῶν μαθημάτων.

Ἄρθρον 8. Ἐν τῷ προκειμένῳ νομοσχεδίῳ ὡρίσθησαν ὅλαι αἱ ἕδραι, ὅσαι θεωροῦνται ἀναγκαῖαι ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ ὅσας δυνάμεθα νὰ δημιουργήσωμεν ἄνευ ἐπαισθητῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων ἡμῶν, μὴ ἐπιτρεπομένης ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς τοῦ Κράτους καταστάσεως· ἔθηκα δὲ ῥητὴν διάταξιν, καθ' ἣν εἰς τὸ μέλλον σύστασις ἄλλης ἕδρας μόνον διὰ νόμου δύναται νὰ γείνῃ, διότι ἐθεώρησα ὀρθότατον τὸ νὰ τεθῇ περιορισμὸς εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἐμποδίζομένην νὰ πλάττῃ νέας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἕδρας διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐθεώρησα ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ Συντάγματος· ἐσκέφθην δὲ ὅτι οὐδεμίαν παρουσιάζει βλάβην διὰ τοῦ Πανεπιστημίου τὴν ἀνάπτυξιν, διότι, ἂν ἡ πεῖρα ἀποδείξῃ τὴν ἀνάγκην νέας ἕδρας, εὔκολον θέλει εἶσθαι εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν νὰ παρουσιάσῃ τὸ προσῆκον νομοσχέδιον, βέβαιον δὲ ὅτι νομοσχεδίου τοιούτου τὴν ἐπιψήφισιν οὐδέποτε θέλουσιν ἀρνηθῆ τὰ νομοθετικὰ τῆς Ἑλλάδος Σώματα, κατ' ἔτος πασιφανῆ δείγματα τῆς προθυμίας των ὑπὲρ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς παιδείας χορηγοῦντα. Πεποίθησις λοιπὸν ὅτι ἀφ' ἑνὸς τίθεται ἀναγκαῖος περιορισμὸς εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι οὐδεμία προσγίνεται βλάβη ὑπηγόρευσαν τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ προκειμένου ἄρθρου.

Ἄρθρον 9. Ἐπειδὴ κατωτέρω ἐν τῷ ἄρθρῳ 35 γίνεται λόγος περὶ τῶν συναφῶν μὲ τὸ προκείμενον ἄρθρον διατάξεων, θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψω ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰς ἄλλως σαφεῖς τοῦ ἄρθρου τούτου διατάξεις.

Ἄρθρον 10. Τὸ ἄρθρον τοῦτο τροποποιεῖ τὸ ἄρθρον 40 ἐδάφ. 6' τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ, καθόσον τίθησι τὴν ἀρχὴν τῆς χειμερινῆς ἐξαμηνίας τὴν 1 Σεπτεμβρίου ἀντὶ τῆς 1 Ὀκτωβρίου, καὶ τὸ τέλος τῆς θερινῆς τὴν 30 Ἰουνίου ἀντὶ τῆς 15 Ἰουλίου. Τοιουτοτρόπως δὲ αἱ θερινὰι διακοπαὶ τοῦ Πανεπιστημίου συμπίπτουσι μετὰ τῶν δικαστικῶν διακοπῶν καὶ συμφωνοῦσι μᾶλλον πρὸς τὸ κλίμα τοῦ τόπου.

Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων ἐγκρίνεται παρὰ τοῦ ὑπουργείου, ἕπεται ὅτι οὐδεμία μεταβολὴ ἐπιτρέπεται ὡς πρὸς τὰ παραδοτέα μαθήματα, ἐξ οἱουδήποτε λόγου προκαλουμένη, ἄνευ ῥητῆς ἐπὶ τούτῳ ἀδείας τοῦ ὑπουργείου.

Ἄρθρον 11. Τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ διάταξις ἐθεωρήθη ἀναγκαία, διότι ἡ τάξις καθ' ἣν ὁ φοιτητὴς ὀφείλει ν' ἀκροασθῇ τῶν μαθημάτων ἔχει μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐκπαιδεύσεώς του. Ἡ παρατηρηθεῖσα δὲ ὑπὸ τῆς πείρας διάρκεια μαθημάτων τινῶν ἐπ' ἄπειρον, ὑπαγορεύει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὁρισθῇ μὲν νομοθετικῶς ἡ ἀρχὴ τῆς διαρκείας ἑκάστου μαθήματος, ν' ἀφεθῇ δὲ εἰς Β. Διάταγμα ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς διαρκείας, καθόσον οὗτος ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ὅλως κανονιστικόν.

Ἄρθρον 12. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ διάταξις περὶ τοῦ δικαιώματος ἑκάστου Καθηγητοῦ νὰ παραδίδῃ, τῇ συναινέσει τῆς σχολῆς, καὶ ἄλλα μαθήματα ἐκτὸς τῶν εἰς αὐτὸ ἀνατεθειμένων, δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ προσωρινῷ τοῦ Πανεπιστημίου κανονισμῷ· εἶναι δὲ σύμφωνος πρὸς τὰ ἐν Γερμανίᾳ περὶ τούτου νενομισμένα καὶ προδήλως σκόπιμος, καθόσον ἡ ὑπὸ διαφόρων καθηγητῶν παράδοσις τοῦ αὐτοῦ μαθήματος συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐντελεστέραν κατάληψιν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀκροωμένων, καὶ ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν διεγερσιν παρ' αὐτοῖς τοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος.

Ἄρθρον 13. Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ νομοθετηθεῖσα τάξις τῶν ἐπιτιμίων καθηγητῶν καταργεῖται διὰ τῆς προκειμένης διατάξεως. Καταργεῖται δὲ διότι, ὡς πέποιθα, ἡ τῆς τάξεως ταύτης ὀνομασία ἐξέστη παρ' ἡμῖν τοῦ ἀρχικοῦ σκοποῦ καὶ ἀπέβαλεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν κυρίαν σημασίαν της, ἀποδιδομένη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς τοῦ Πανεπιστημίου συστάσεως, ἐκτὸς ὀλίγων περιπτώσεων, εἰς πάντα διοριζόμενον καθηγητὴν καὶ ἄλλην τινὰ δημόσιον θέσιν ταυτοχρόνως κατέχοντα· ἄλλως ἡ τάξις τῶν ἐπιτιμίων καθηγητῶν φαίνεται ἡμῖν, καὶ ἀπολύτως ἐξεταζομένη, περιττεύουσα, καθ' ὅσον εἰ μὲν ἡ εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὀνομασία θεωρηθῇ ἁπλῆς τιμῆς χάριν ἀποδιδομένη π. χ. εἰς ἀπόντας ἢ δι' οἱονδήποτε ἄλλον λόγον μὴ ἱκανοὺς νὰ δι-

δάξωσι, δύνται εὐκόλως καὶ καταλληλότερον ἴσως ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἄλλου μέσου, ὡς π. χ. διὰ τοῦ διορισμοῦ ὡς μέλους τῆς συστηθησομένης Ἀκαδημίας, ἢ διὰ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 43 ἀπονομῆς τοῦ διδακτορικοῦ βαθμοῦ· ἂν δὲ θεωρηθῇ ἡ ὀνομασία αὕτη ὡς ἀποδιδομένη ἕνεκα πραγματικῆς ὠφελείας τῆς νεολαίας εἰς παρόντας καὶ νὰ διδάξωσιν ἱκανούς, δύναται προφανῶς ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἀπευθείας διορισμοῦ εἰς καθηγητοῦ θέσιν.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου προκαλουμένην αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν καθηγητῶν, κρίνομεν περιττὸν νὰ προσθέσωμέν τι, παρὰ πάντων τῆς ἀνάγκης ταύτης ὁμολογουμένης.

Ἄρθρον 14. Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν χρήζουσιν ἐξηγήσεως· παρατηρητέα εἶναι μόνον ἡ εἰς τὰς σχολὰς κατὰ πρῶτον ἤδη ὁριστικῶς ἐξασφαλιζομένη σύμπραξις εἰς τὸν διορισμὸν καθηγητῶν, καὶ ἡ ὑπὲρ ὑφηγητῶν ὑπ' αὐτῆς τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας σύστασις.

Ἄρθρον 15—20. Τὸ ὄνομα «ὑφηγητὴς» ἐδόθη κατὰ πρῶτον δ' ὑπουργικῆς διαταγῆς τοῦ ἀοιδίμου Ι. Ρίζου, διὰ τῆς ὁποίας συνεπληρώθησαν καὶ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ περὶ ἐξετάσεων καὶ παραδοχῆς ὑφηγητῶν. Ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ πηγῆς ἐλήφθησαν καὶ αἱ πλείσται τῶν περὶ ὧν πρόκειται διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου· συνάμα ὅμως εἰσήχθησαν καί τινες λόγου ἄξιοι νεωτερισμοί, οὓς πρέπει νὰ ὑποδείξω· εἰσὶ δὲ οὗτοι·

α.) Ὅτι, οἱ ὑφηγηταὶ δύνανται ν' ὑπογρεωθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, μετὰ γνωμοδότησιν τῆς ἁρμοδίας σχολῆς, εἰς παράδοσιν συμπληρωτικῶν μαθημάτων.

β'.) Ὅτι αὐτοὶ δύνανται νὰ προσκληθῶσιν εἰς παράδοσιν μαθήματος καθηγητοῦ ἀπόντος, εἴ τις τῶν ἄλλων καθηγητῶν δὲν ἤθελεν ἀναδεχθῇ τοῦτο.

γ'.) Ὅτι ὑφηγηταί τινες δύνανται καὶ νὰ μισθοδοτῶνται μετὰ διετῆ εὐδόκιμον διδασκαλίαν.

δ'.) Ὅτι, ἵνα ἀφαιρεθῇ ἡ ὑφηγητῇ τινι χορηγηθεῖσα ἄδεια τοῦ διδάσκειν, πρέπει νὰ προηγῆται γνωμοδότησις τῆς Συγκλήτου.

Ἄνδρες σοφοὶ καὶ τῶν τοιούτων ἔμπειροι ἀναγνωρίζουσιν ὅτι τὸ καλλίκαρπον δένδρον τῆς πανεπιστημιακῆς θεσμοθεσίας ριζοβολεῖ ἰδίως εἰς τὰς περὶ ὑφηγητῶν ἐν Γερμανίᾳ καθιερωθείσας ἀρχάς, καθ' ἃς τὸ στάδιον τῆς ἐν Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας

ὑπάρχει ἠνεῳγμένον εἰς πάντα δόκιμον ἐπιστήμονα. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι ἀδιαφιλονείκητον· τὸ συμπέρασμα ὅμως, εἰς τὸ ὁποῖον τῶν μνησθέντων τινὲς, ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀληθείας ὁρμώμενοι, περιέρχονται, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἄδεια τοῦ διδάσκειν πρέπει νὰ χορηγῆται ὑπὸ μόνης τῆς σχολῆς καὶ μηδόλως νὰ προσαπαιτῆται ἡ ἔγκρισις τοῦ Ὑπουργείου, ὑπάρχει προδήλως, σφαλερὸν συμφώνως μὲ τὰ ἐν προοιμίῳ ῥηθέντα περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς νομικῆς τοῦ Πανεπιστημίου θέσεως.

Παρέμεινα ἑπομένως ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς τὰς διατάξεις τὰς καὶ ἐν Γερμανίᾳ καθιερωμένας καὶ παρ' ἡμῖν ἤδη νενομισμένας, προσθεὶς εἰς αὐτὰς καὶ τὰς ἀνωτέρω ῥηθείσας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν τετάρτη ἐξασφαλίζει τὴν τάξιν τῶν ὑφηγητῶν ἀπὸ πάσης κυβερνητικῆς αὐθαιρεσίας, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀνυψοῦσιν ἅμα καὶ καθιστῶσιν ἐπαγωγότερον τὸ στάδιον τῆς ὑφηγεσίας, ἐπὶ μᾶλλον οὕτως ὑποστηριζομένης εἰς τὴν παρ' ἡμῖν ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

Τὰ ἄρθρα 20, 21 καὶ 22 οὐδεμιᾶς χρήζουσι διασαφήσεως.

Ἄρθρον 23. Αἱ ὑπὲρ τῶν καθηγητῶν ἐξαιρετικαὶ αὗται διατάξεις εἰσάγονται κατὰ πρῶτον ἤδη, οὐδένα λόγον περὶ ἀδείας τῶν καθηγητῶν ποιουμένου τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ.

Τὰ ἄρθρα 24 καὶ 25 δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ἀναπτύξεως.

Ἄρθρον 26. Διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου, κατὰ πρῶτον ἐπίσης εἰσαγομένης, οἱ καθηγηταὶ ἀποκτῶσιν ἐγγυήσεις λίαν οὐσιώδεις, ἀσφαλιζούσας αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὡς ἀληθῶς προσήκει εἰς ἄνδρας οὐδόλως εἰς τὴν πολιτικὴν ἀναμιγνυομένους, ἀλλ' ἀναδεξαμένους τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς διανοητικῆς διαπλάσεως τῆς νεολαίας· οὕτως οἱ καθηγηταί, ἐντὸς ἀσφαλοῦς λιμένος προφυλαττόμενοι, δύνανται ν' ἀφιερώσωσιν ὅλην αὐτῶν τὴν ἐνεργητικότητα εἰς τὴν βελτίωσιν ἑαυτῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐκείνου κλάδου, ὃν ἕκαστος ἠσπάσατο· τὸ δὲ δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως νὰ παύῃ καθηγητὰς καὶ δι' ἄλλο πλημμέλημα, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ νόμῳ προβλεπομένων, ὡς καὶ δι' ἐπίμεμπτον διαγωγήν, ὑποστηρίζεται ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ πάντα ἄμωμος καὶ ἀκατάγνωστος βίος προσήκει ὁμολογουμένως τῷ ὡς παράδειγμα δικαιοσύνης καὶ χρηστότητος τῇ νεότητι ὑπὸ τῆς κοινωνίας προβαλλομένῳ καὶ τεταγμένῳ, ἵνα πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν καθοδηγῇ αὐτήν. Παρατηρητέον δ' ὅτι, ἀπαιτουμένης εἰς τοιαύτην περίπτωσιν γνωμοδοτήσεως τῆς Συγκλήτου, πᾶσα δυνατὴ κατάχρησις, ὡς ἐκ τῆς ἀναγκαίας ἐλαστικότητος τοῦ νόμου, ὑπάρχει ἀποκεκλεισμένη.

Ἄρθρον 27. Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου εἰσάγονται κατὰ πρῶτον διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, καθόσον τὸ ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1833 Διάταγμα περὶ διευθύνσεως τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καθιερεῖ μὲν τὸ δικαίωμα τῆς πειθαρχικῆς καταδιώξεως ἐν ἄρθρ. Π. Θ. ἀλλὰ οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν περὶ τῶν κατ' ἰδίαν ποινῶν. Τὸ μόνον ὅπερ ἐκτὸς τούτου θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα εἶναι ὅτι ἡ προσωρινὴ παῦσις συνεπιφέρει προδήλως καὶ τὴν στέρησιν τοῦ μισθοῦ (τοῦτο δὲ ὁρίζεται καὶ ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ὡς πρὸς τοὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους, ἄρθρ. 294 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων).

Ἄρθρον 28. Τὸ ἄρθρον 92 τοῦ κανονισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 ὁρίζει, ὅτι, ἵνα γίνῃ τις δεκτὸς εἰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, πρέπει νὰ ἠκολούθησε τὰ μαθήματα τῆς 4 τοῦ Γυμνασίου τάξεως. Ἡ διάταξις δὲ αὕτη καὶ περ προφανῶς καταργηθεῖσα διὰ τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς 14 Ἀπριλίου 1837, ἐθεωρήθη ὅμως οὐδὲν ἧττον διατελοῦσα ἐν ἰσχύϊ, μέχρις οὗ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5892 καὶ ἀπὸ 9 8βρίου 1859 ἐγκυκλίου τοῦ ὑπουργείου ἀπεδόθη ἡ προσήκουσα ἰσχὺς εἰς τὸν νεώτερον νόμον· ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐγκυκλίῳ περιέχονται καὶ τινες τῶν λόγων τῶν κατ' οὐσίαν δικαιολογούντων τὴν προτίμησιν τῆς διατάξεως τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἄρθρον 29. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 31. Καὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ διάταξις στηρίζεται εἰς παρομοίαν τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ, ἄρθρ. 19 ἐδάφ. ϐ'. Ὁ λόγος αὐτῆς εἶναι πρόδηλος.

Ἄρθρον 33. Τὰ εἰς τὰς διατάξεις ταύτας ἀντιστοιχοῦντα ἄρθρα τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ εἰσὶ τὰ 19, καὶ 31. Πρόδηλον δὲ εἶναι ὅτι διὰ τῶν πειθαρχικῶν ταύτων διατάξεων καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν κατ' οὐδὲν κωλύεται ἡ ἐνέργεια πάσης ἄλλης ἀρχῆς ἁρμοδίας, καθόσον καὶ οἱ φοιτηταὶ εἰσὶ πολῖται ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, εἰς τοὺς κοινοὺς ὑποκείμενοι νόμους. Περὶ ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας τῶν φοιτητῶν παρ' ἡμῖν δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν οὔτε λόγος νὰ γίνῃ, οὐχὶ μόνον διότι ἀποκρούει αὐτὴν τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ καὶ διότι καὶ ἐν τῇ Γερμανίᾳ αὐτῇ, ἔνθα πρὸ αἰώνων ὑφίσταται, δεινῶς ἤδη προσβαλλομένη πολυτρόπως κατακερματίζεται καὶ ὀσημέραι ἐκλείπει. Ὁ ἰδιότυπος καὶ ἰδιορρύθμος βίος τῶν φοιτητῶν, ὁ ὑπὸ ἰδιαζούσης

δικαιοδοσίας ὑποστηριζόμενος, εἶχε σημασίαν εἰς ἐποχὰς καθ' ἃς καὶ ἐγεννήθη, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ ἐρίζωμέναι κοιναὶ καὶ ἄλλαι διακρίσεις καὶ διαιρέσεις τῶν πολιτῶν διετήρουν αὐτοὺς κεχωρισμένους ἀπ' ἀλλήλων, παριστῶσαι τὴν κοινωνίαν ὡς διαφόρων φύλων ἐξωτερικὴν συνάθροισιν. Ὁ τότε νέος φοιτητὴς ἐγγραφόμενος καὶ ὑπαγόμενος εἰς ἰδιάζουσαν δικαιοδοσίαν, ἀπεσπᾶτο ἐξ ἀνάγκης τῆς ἑαυτοῦ τάξεως καὶ κατετάσσετο εἰς νέαν ἄλλην μετ' ἄλλων διαφόρων ἐπίσης τάξεων. Ἐντεῦθεν κατεπίγετο ὁ περὶ οὗ εἴρηται νέος, καὶ ἄκων νὰ ἐξετάσῃ τὰς τοὺς πάντας καὶ αὐτὸν ἀκόμη κατεχούσας προλήψεις καὶ νὰ κατανοήσῃ αὐτὰς ὡς τοιαύτας. Ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως δὲ ταύτης, ἐκ τῆς γεύσεως τοῦ δένδρου τούτου τῆς γνώσεως, προέκυπτον οἱ ὡραιότεροι τῆς ἀληθείας καρποί, τὰ ὡραιότερα πρακτικὰ ἀποτελέσματα, τῶν ὁποίων συνέπεια εἶναι ἐν μέρει ἡ σημερινὴ ἠθικὴ τοῦ κόσμου κατάστασις· ἀλλὰ ταύτης ἐπιτευχθείσης, ἡ ἰδιάζουσα δικαιοδοσία τῶν φοιτητῶν, ἐν πολιτείᾳ συνταγματικῶς διαιτωμένῃ, ἤθελεν εἶναι ἁπλῶς καὶ καθαρῶς γελοία. Τούτου δὲ ἕνεκεν οὔτε διὰ τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ ἐθεσπίσθη αὕτη. Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τῶν πειθαρχικῶν ποινῶν οὐδεμίαν ἔχω νὰ ἐπιφέρω παρατήρησιν, καθόσον εἰσὶ λίαν σαφεῖς.

Ἄρθρον 34. Ὁμολογούμενον ὑπάρχει, ὅτι οὐδεμία ἐπίδοσις εἰς τὰς ἐπιστήμας εἶναι δυνατὴ ἄνευ προηγουμένης τελείας γυμναστικῆς ἐκπαιδεύσεως. Δικαίως λοιπὸν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ἀρνεῖται μὲν εἰς τοὺς ἀκροατὰς δικαίωμα φοιτητοῦ (παράθεσον καὶ τὸ κατωτέρω ἄρθρον 41), συγχωρεῖ δὲ εἰς τὸν βουλόμενον τὴν τῶν μαθημάτων ἀκρόασιν (συμφώνως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 26 ἐδαφ. α. τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ), καθόσον ἐξ αὐτῆς ὁ ἀκροατὴς δύναται μὲν ἴσως νὰ ὠφεληθῇ τι, οὐδέποτε δὲ εἰς ἄλλον βλάβην νὰ προξενήσῃ.

Ἄρθρον 35, 37 καὶ 9. Αἱ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λόγου ἄξιαι διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰ ἑπόμενα.

1) Δύω εἴδη βαθμῶν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου ὑπάρχουσι διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς, τῆς Νομικῆς καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὁ τοῦ τελειοδιδάκτου καὶ ὁ τοῦ διδάκτορος, ἑκάτερος δὲ αὐτῶν στηρίζεται εἰς διάφορον εἶδος ἐξετάσεων καὶ εἰς διάφορον τὴν διάρκειαν χρόνον σπουδῆς. Διὰ τοὺς φοιτητὰς δὲ τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς ὑπάρχει ἐν γένει εἷς μόνος βαθμός, ὁ τοῦ Διδάκτορος.

2) Ἵνα γίνῃ δεκτὸς ὁ φοιτητὴς τῆς Θεολογικῆς, τῆς Νομι-

κῆς καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς εἰς τὰς διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ τελειοδιδάκτου ἐξετάσεις, πρέπει νὰ διήκουσε τὰ μαθήματα τῆς ἁρμοδίας σχολῆς ἐπὶ τριετίαν, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον καὶ τὰ ὁρισθησόμενα γενικὰ μαθήματα ἐκ τῶν τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἵνα δὲ γίνῃ δεκτὸς ὁ φοιτητὴς πάσης σχολῆς ἀνεξαιρέτως εἰς τὰς διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ διδάκτορος ἐξετάσεις πρέπει νὰ διήκουσε τὰ μαθήματα τῆς ἁρμοδίας σχολῆς ἐπὶ τετραετίαν, συμπεριλαμβανομένων πάντοτε καὶ τῶν μνησθέντων γενικῶν μαθημάτων.

3) Ὁ λαβὼν δίπλωμα τελειοδιδάκτου τῆς Θεολογικῆς, Νομικῆς καὶ Φιλοσοφικῆς σχολῆς, εἶναι δεκτὸς εἰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις μετὰ ἕνὸς ἔτους ἀκόμη σπουδήν.

4) Ὁ βαθμὸς τοῦ Διδάκτορος τῆς Θεολογίας ἀπονέμεται μόνον εἰς κληρικούς.

Αἱ διατάξεις αὗται διαφέρουσι κατά τινα τῶν διὰ τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ θεσπισθεισῶν ἐν ἄρθρῳ 5 καὶ 17· ἐπειδὴ ὅμως αἱ τελευταῖαι αὗται τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ μετεβλήθησαν διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Μαΐου 1842 Β. Διατάγματος περὶ ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν, θεωροῦμεν περιττὸν ν' ἀναφέρωμεν αὐτὰς ἰδιαιτέρως, περιοριζόμενοι εἰς τὴν σύντομον μνείαν τῶν διατάξεων τοῦ μνησθέντος Β. Διατάγματος· ἔχουσι δὲ αὗται ὧδε·

1) Προσδιορίζονται δύω εἴδη ἐξετάσεων, ἀπολυτήριοι δηλονότι καὶ διδακτορικαί.

2) Διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς Νομικῆς καὶ Ἰατρικῆς σχολῆς ἡ χρονικὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν ὁρίζεται εἰς τετραετίαν δι' ἀμφότερα τὰ μνησθέντα εἴδη τῶν ἐξετάσεων ἀδιακρίτως (ὅρα καὶ ἄρθρ. 2 καὶ 8 ἐδάφ. ά. τῶν διατυπώσεων τῆς Συγκλήτου πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος περὶ ἐξετάσεων τῶν φοιτητῶν Β. Διατάγματος). Διὰ δὲ τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς καὶ Φιλοσοφικῆς σχολῆς ἡ χρονικὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν ὁρίζεται εἰς τετραετίαν μὲν ἐπίσης διὰ τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις, εἰς τριετίαν δὲ διὰ τὰς ἀπολυτηρίους.

3) Ὁ διδακτορικὸς βαθμὸς τῆς Θεολογίας ἀπονέμεται μόνον εἰς κληρικούς.

Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον·

1) Ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ἐμμένει μὲν εἰς τὰ διὰ τοῦ μνησθέντος Β. Διατάγματος κεκανονισμένα ὡς πρὸς τὰ δύω εἴδη τῶν ὑπὸ Πανεπιστημίου ἀπονεμομένων βαθμῶν, στηριζομένων ἐπὶ διαφόρου εἴδους ἐξετάσεων, ἀλλὰ περιορίζει αὐτὰ εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς, νομικῆς καὶ φιλοσο-

φικῆς σχολῆς, διὰ τοὺς τῆς Ἰατρικῆς διδακτορικὰς μόνον ἐξετάσεις διορίζον. Ἡ ἀρχὴ αὕτη στηρίζεται εἰς τὸν βαρὺν καὶ ἀπαχρῶντα λόγον, ὅτι τὸ Κράτος τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ὑγείας καὶ ζωῆς τῶν μελῶν αὐτοῦ εἰς μόνους τοὺς τὰ πρῶτα ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ σπουδῇ φέροντας ὀφείλει νὰ διαπιστεύῃ.

2) Ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὴν χρονικὴν διάρκειαν τῆς Πανεπιστημιακῆς σπουδῆς, ὡς πρὸς μὲν τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, ἐμμένει εἰς τὴν διὰ τοῦ Διατάγματος ὁρισθεῖσαν τριετίαν, παρατείνων αὐτὴν καὶ εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς νομικῆς, ὡς πρὸς δὲ τὰς διδακτορικὰς ἐμμένει ἐπίσης εἰς τὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ Β. Διατάγματος καθιερωθεῖσαν τετραετίαν. Ἡ μόνη τροποποίησις ἐπομένως τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον ὡς πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος χρονικὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν εἶναι, ὅτι περιορίζει αὐτὴν ἐπὶ μόνην τριετίαν διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς νομικῆς τοὺς ἐπιδιώκοντας βαθμὸν τελειοδιδάκτου. Ὁ λόγος δὲ εἶναι ὅτι τὸ τριετὲς χρονικὸν διάστημα ἐθεωρήθη ἀρκοῦν εἰς τακτικὴν ἀκρόασιν ὅλων τῶν μαθημάτων τῆς νομικῆς, δεόντως διδασκομένων καὶ τῶν ἀναγκαίων γενικῶν μαθημάτων.

3) Ὅτι χορηγεῖ ῥητῶς τὸ δικαίωμα εἰς τὸν λαβόντα δίπλωμα τελειοδιδάκτου νὰ ὑποβληθῇ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς τετραετοῦς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ φοιτήσεως καὶ εἰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις, ὅπερ προδήλως λογικὸν καὶ δίκαιον ὑπάρχει.

4) Ὅτι ἐμμένει εἰς τὸν ὅρον τοῦ Διατάγματος, ὑπὸ τὸν ὁποῖον δύναται νὰ γίνῃ ἡ εἰς διδάκτορα τῆς Θεολογίας ἀναγόρευσις καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ εἴθισται.

Συμπεραίνοντες τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐπιφέρομεν ὅτι ὁ ὅρος τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ φοιτήσεως ἐπὶ ἓν περιπλέον ἔτος διὰ τοὺς ἐπιζητοῦντας βαθμὸν διδάκτορος ὡς καὶ αἱ αὐστηρότεραι ἐξετάσεις, εἰς τὰς ὁποίας οἱ τοιοῦτοι ὑποβάλλονται, εὑρηνται ὡσαύτως καὶ ἐν Γαλλίᾳ, δικαιολογοῦνται δὲ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἀναγορευόμενος διδάκτωρ πρέπει νὰ ἔχῃ γνώσεις τελειοτέρας καὶ πλέον ἐκτεταμένας τοῦ τελειοδιδάκτου.

Παρέρχεται δὲ ἡ σημασία αὕτη εἰς τὸν διδακτορικὸν βαθμὸν ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν Πανεπιστημίων συστάσεως, ὅτε ταῦτα, σωματεῖα ἀνεξάρτητα καὶ αὐτόνομα ἀποτελοῦντα, παρεδέχθησαν τὰς ἐξετάσεις καὶ τὰς μετ' αὐτῶν ἀναγορεύσεις πρὸς προσδιορισμὸν τῶν ἐπιδόξων διαδόχων τῶν καθηγητῶν.

Ἄρθρον 36. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου, ἄντικρυς ἀντικειμένη εἰς τὴν τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ, εἰ-

σάγει σπουδαῖον νεωτερισμὸν εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν θεσμοθεσίαν.—Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Νομοσχεδίου, αἱ ἐξετάσεις εἰσὶν ἐτήσιοι· εἰς τὴν καινοτομίαν ταύτην ὡδηγήθην ὑπὸ δύω οὐσιωδῶν λόγων. Πρῶτον ἐθεώρησα ὅτι ἡ διηνεκὴς ἀνάμνησις ἐπικειμένης τῷ φοιτητῇ ὑποχρεώσεως νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους περὶ τῶν κατ' αὐτὸ σπουδῶν του θέλει εἶσθαι διηνεκὴς νουθέτησις κατὰ πάσης τυχὸν ἀμελείας καὶ ἰσχυρὸς σύμμαχος τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ. Δεύτερον ἐνόμισα ὅτι αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις εἰσὶν εἰς μεγαλειτέραν ἁρμονίαν πρὸς τὸν πνευματικὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἰδὲ τὴν ἰδέαν μου ταύτην ἐνισχύθην καὶ ὑπὸ τῆς γνωμοδοτήσεως σοφῶν καθηγητῶν τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ἐκ τῆς πείρας εἰς ταύτην ὁδηγηθέντων. Οὕτω δὲ ἀπεράσισα νὰ παραδεχθῶ τὸ Γαλλικὸν σύστημα ἐπὶ τοῦ προκειμένου λίαν σπουδαίου ζητήματος, τὰ παρ' ἡμῖν νενομισμένα τροποποιήσας.

Ἄρθρον 40. Αἱ διαταξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰς τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ καὶ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ περὶ ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Διατάγματος.

Ἄρθρον 41. Καὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ διάταξις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν τοῦ ἄρθρου 26 ἐδ. 6. τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 42. Ἡ αὐτὴ διάταξις ὑπάρχει καὶ ἐν ἄρθρῳ 23 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ καὶ ἄρθρῳ 12 τοῦ μνησθέντος περὶ ἐξετάσεων Διατάγματος.

Ἄρθρον 43. Τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ διάταξις, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος καὶ ἀνωτέρω, εἰσάγεται κατὰ πρῶτον ἤδη παρ' ἡμῖν καὶ εὑρηται εἰς ἅπαντας σχεδὸν τοὺς ὀργανισμοὺς τῶν ἐν Εὐρώπῃ Πανεπιστημίων.

Ἄρθρον 44—46. Αἱ χρηματικαὶ συνεισφοραὶ τῶν μαθητῶν εἰσὶ βεβαίως μετριώταται, λαμβανομένης μάλιστα ὑπ' ὄψιν τῆς καταργήσεως τῶν διδάκτρων τῶν δι' τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ θεσπισθέντων (ἄρθρ. 24), καὶ τῆς ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως τῶν ἐξεταστῶν, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ὀρθῶς καὶ δικαίως εἴθισται.

Ἄρθρον 47—57. Ὁ μᾶλλον οὐσιώδης νεωτερισμὸς ὁ διὰ τῶν διατάξεων τούτων ἐπενεχθεὶς εἶναι ἡ χορήγησις τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγεσθαι εἰς ἅπασας τὰς ἐπιστημονικὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τοὺς ἐκτάκτους καθηγητάς, ἰσοτίμους οὕτω τοῖς τακτικοῖς κατὰ πάντα καθισταμένους. Διὰ τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι εἶχε χορηγηθῇ,

διὰ τὸ μέλλον, μόνον εἰς τοὺς τακτικοὺς καθηγητὰς (ὅρα ἄρθρ. 34). Διὰ τοῦ ἀπὸ 10 Βρίου 1841 περὶ ἐκλογῆς τοῦ Πρυτάνεως Β. Διατάγματος ὅμως ἐχορηγήθη εἰς τοὺς ἐκτάκτους καθηγητὰς ὁριστικῶς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, καὶ οὕτω δὲν ἀπελείπετο ποτε αὐτοῖς ἢ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, τὸ ὁποῖον πρόκειται ἤδη νὰ προσαποκτήσωσιν. Ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 6 καὶ 13 ἐγένετο ἤδη δῆλον, ὅτι οὐδεμία διάκρισις ὑπάρχει μεταξὺ ἐκτάκτων καὶ τακτικῶν καθηγητῶν ὡς πρὸς τὴν κατοχὴν τῶν ὁρισθεισῶν ἑδρῶν εἰς ἑκάστην σχολήν. Τὴν ἀρχὴν ταύτην, μέχρι τοῦδε ἐν ἰσχύϊ ὑπάρχουσαν, οὐδένα εὗρον ἐκ τῆς πείρας λόγον ἵνα τροποποιήσω· καὶ τούτου ἕνεκεν ἐπεκύρωσα ἐν τοῖς μνησθεῖσιν ἄρθροις. Ἀλλὰ ταύτης ὑφισταμένης καὶ ἰσομοιρούντων τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν τοῖς τακτικοῖς καθόσον ἀφορᾷ τὰ βάρη τῆς διδασκαλίας, οὐδόλως ἐνόμισα ἁρμόδιον νὰ ἀποκλείσω αὐτοὺς καὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῆς διοικήσεως τοῦ καθιδρύματος. Αἱ ἄλλαι ἐπενεχθεῖσαι τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις τοῦ μνησθέντος Βασ. Διατάγματος μικροῦ λόγου ἄξιαι οὖσαι καὶ οἰκοθεν ἐννοούμεναι δὲν χρήζουσιν ἰδιαιτέρας ἐξηγήσεως.

Ἄρθρον 59. Ὅρα περὶ τούτου ἐν ἄρθρῳ 27.

Ἄρθρον 60. Ἐκ τῶν διαταξεων τούτων, στηριζομένων ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ Πανεπιστημίου ὡς νομικοῦ προσώπου, καὶ κατὰ τὴν σημασίαν ταύτην τροποποιουσῶν καὶ συμπληρουσῶν τὰς ἄχρι τοῦ νῦν ἐν ἰσχύϊ, δύω τινὲς εἰσὶν παρατηρηταί·

1) Ὅτι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἐνεργοῦσι τὰ αὐταῖς ἀνατεθειμένα καθήκοντα ἄνευ τινὸς εὐθυντηρίου ἐπιβλέψεως τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἑπομένως ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ, καθόσον οὐδόλως διορίζεται παρὰ τῷ Πανεπιστημίῳ Βασιλικὸς ἐπίτροπος, οἷος καὶ παρὰ τοῖς ἐν Γερμανίᾳ Πανεπιστημίοις ὑπάρχει καὶ ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ ἐν ἄρθρῳ 32 ἐδ. γ' ἀπαιτεῖται.

2) Ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον ἀντεπιστέλλει ἀπ' εὐθείας πρὸς ὅλας τὰς ἐν τῷ Κράτει Ἀρχὰς καὶ πρὸς τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα καὶ ἐπιστημονικοὺς συλλόγους, διὰ δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου πρὸς τὰς ξένας Κυβερνήσεις καὶ ξένας Ἀρχάς· καθόσον ἀπέναντι αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς καὶ κατὰ τὰ ἀπαναχοῦ συμφώνως πρὸς ταῦτα νενομισμένα ἰδίαν προσωπικότητα.

Ἄρθρον 63. Διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου τὸ προσωπικὸν τοῦ πανεπιστημιακοῦ γραφείου αὐξάνει συμφώνως πρὸς

τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας ἰδίως διὰ τῆς προσθήκης ἑνὸς λογιστοῦ, ἵνα οὕτω διαιρεισθῇ καταλλήλως ἡ μέχρι τοῦδε εἰς ἓν πρόσωπον συγκεντρωμένη ἑτεροειδὴς ὑπηρεσία.

Ἄρθρον 67. Τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀπαριθμούμενα καθιδρύματα, προωρισμένα εἰς τελειοποίησιν τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας, εἰκότως πρέπει νὰ ὦσι προσκτημένα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἄρθρον 68. Αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ μνημονευόμεναι ἑορτάσιμοι ἡμέραι εἰσὶν αὐταὶ ἐκεῖναι αἱ ἐν τῷ Β. Διατάγματι τῆς 26 Ἰουλίου 1856 σημειούμεναι. Προσετέθη δὲ μόνον ἡ ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, χάριν τῆς θρησκευτικῆς αὐτῆς σημασίας, καὶ περ συμπεριλαμβανομένη εἰς τὰς ἐθνικὰς ἑορτὰς, καὶ δύω εἰσέτι ἡμέραι εἰς τὰς δύω διὰ τοῦ μνησθέντος Διατάγματος καθιερωμένας ἤδη, τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως.

Τὰ ἄρθρα 69, 70 καὶ 71 δὲν χρήζουσιν ἀναπτύξεως.

Οὗτοι εἰσὶν οἱ λόγοι οἱ κυριώτεροι καὶ ἐν συνόψει ἐκπερασμένοι, οἱ προκαλέσαντες τοὺς ἐν τῷ προκειμένῳ νομοσχεδίῳ θεσμοὺς εἴθε ἡ πεῖρα νὰ τοὺς ἐπικυρώσῃ, εὐεργετικὰ καὶ πρὸς τὴν πρόθεσιν τοῦ νομοθέτου σύμφωνα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἀποδεικνύουσα, ἐπ' ἀγαθῷ ἀπαξάπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὑπὲρ οὗ τὸ Πανεπιστήμιον ἱδρυται.

Ἀλλὰ δυνάμεθα μετὰ θάρρους νὰ ἐμβλέψωμεν εἰς τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν τὸ μέλλον, προσδοκῶντες τὰ βέλτιστα ἐκ τῆς ἐγνωσμένης φιλοπατρίας τῶν ὁπωσδήποτε κεκλημένων νὰ συμπράξωσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προκειμένων θεσμῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

Ὑπουργὸς

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ συζήτησιν.

Ἀθῆναι, τῇ 10 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

τοῦ Πανεπιστημίου

ΟΘΩΝΟΣ.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τοῦ Πανεπιστημίου καθ' ὅλου.

Ἄρθρον 1. Ἐν τῷ Βασιλείῳ ὑπάρχει ἓν Πανεπιστήμιον καθιδρυμένον ἐν Ἀθήναις, περιλαμβάνον πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἀνωτάτης ἐπιστημονικῆς παιδεύσεως καὶ φέρον πρὸς μνήμην τοῦ Καθιδρυτοῦ τὴν ἐπωνυμίαν·

«ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΟΘΩΝΟΣ.»

Ἄρθρον 2. Τὸ Πανεπιστήμιον, ἀναγνωριζόμενον νομικὸν πρόσωπον, ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐπιχειρῇ πᾶσαν νομικὴν πρᾶξιν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ παρόντος Νόμου· ἵνα ἀποκτήσῃ ὅμως περιουσίαν δι' ἀμφοτεροβαρῶς πράξεως, ἢ διὰ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων, οἷς ἐπίκεινται βάρη, χρήζει ἐν πάσῃ μὴ ῥητῶς ἐξῃρημένῃ περιπτώσει τῆς ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως. Πρὸς πᾶσαν δὲ ἀπολλοτρίωσιν ἢ ὑποθήκευσιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ ἀπαιτεῖται Β. Διάταγμα, ἐκδιδόμενον μετὰ προηγηθεῖσαν γνωμοδότησιν τῆς Συγκλήτου.

Ἄρθρον 3. Τὸ Πανεπιστήμιον διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου καὶ συντηρεῖται δημοσίαις δαπάναις. Οἱ δὲ τόκοι καὶ αἱ ἄλλαι πρόσοδοι τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ περιουσίας θέλουσι διατίθεσθαι πρὸς αὔξησιν καὶ βελτίωσιν τῶν ἐν τῷ καθιδρύματι τούτῳ ἐπιστημονικῶν συλλογῶν καὶ εἰς ἀνάγκας τῆς διδασκαλίας.

Ἄρθρον 4. Τὸ Πανεπιστήμιον ἔχει ἰδίαν σφραγῖδα φέρουσαν τὴν γλαῦκα ὡς ἔμβλημα, κύκλῳ δὲ τὰς λέξεις «Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον Ὄθωνος.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας.

Ἄρθρον 5. Τὸ Πανεπιστήμιον σύγκειται ἐκ τεσσάρων σχολῶν.

Α'.) Τῆς Θεολογικῆς.

Β'.) Τῆς Φιλοσοφικῆς.

Γ'.) Τῆς Νομικῆς.

Δ'.) Τῆς Ἰατρικῆς.

Ἄρθρον 6. Ἐν ἑκάστῃ τῶν ἀνωτέρω σχολῶν ὁρίζονται αἱ ἑξῆς ἕδραι·

Α΄.) Ἐν μὲν τῇ Θεολογικῇ τέσσαρες.

1) Ἡ τῆς ἑρμηνείας τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης μετὰ εἰσαγωγῆς εἰς ἀμφοτέρας καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης καὶ ἀρχαιολογίας.

2) Ἡ τῆς Δογματικῆς Θεολογίας καὶ Χριστιανικῆς ἠθικῆς.

3) Ἡ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ τῆς περὶ τοὺς Ἁγίους Πατέρας φιλολογίας.

4) Ἡ τῆς μεθοδολογίας καὶ ἐγκυκλοπαιδείας τῶν θεολογικῶν ἐπιστημῶν, τῆς ποιμαντικῆς καὶ ὁμιλητικῆς.

Β΄. Ἐν δὲ τῇ φιλοσοφικῇ Σχολῇ εἴκοσι καὶ μία.

1) Τρεῖς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων.

2) Δύω τῆς Λατινικῆς φιλολογίας καὶ ἀρχαιολογίας.

3) Ἡ τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας τέχνης.

4) Ἡ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

5) Ἡ τῆς Γενικῆς ἱστορίας.

6) Δύω τῆς φιλοσοφίας.

7) Ἡ τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας φιλοσοφίας.

8) Δύω τῶν μαθηματικῶν.

9) Ἡ τῆς Ἀστρονομίας.

10) Ἡ τῆς μηχανικῆς καὶ τῶν κυριωτέρων μερῶν τῆς ἐφηρμοσμένης μαθηματικῆς.

11) Ἡ τῆς πειραματικῆς φυσικῆς.

12) Δύω τῆς χημείας.

13) Ἡ τῆς Ζωολογίας καὶ συγκριτικῆς ἀνατομίας.

14) Ἡ τῆς Ὀρυκτολογίας καὶ Γεωλογίας.

15) Ἡ τῆς Βοτανικῆς.

Γ΄. Ἐν δὲ τῇ Νομικῇ Σχολῇ δώδεκα.

1) Τρεῖς τοῦ Ἀστυκοῦ τῆς Ἑλλάδος Δικαίου.

2) Ἡ τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ Δικαίου.

3) Ἡ τῆς συγκριτικῆς Ἀστυκῆς Νομοθεσίας καὶ τοῦ Ἀστυκοῦ τῆς Γαλλίας Κώδικος.

4) Ἡ τοῦ ἐμπορικοῦ Δικαίου.

5) Ἡ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων.

6) Ἡ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου καὶ τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

7) Ἡ τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου.

8) Ἡ τοῦ συνταγματικοῦ καὶ τοῦ μεταξὺ ἐθνῶν Δικαίου.

9) Ἡ τῆς Μεθοδολογίας καὶ ἐγκυκλοπαιδείας τῆς Νομικῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου.

10) Ἡ τῆς Κοινωνικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς Στατιστικῆς.

Δ΄. Ἐν δὲ τῇ Ἰατρικῇ Σχολῇ τεσσαρεσκαίδεκα.

1) Ἡ τῆς ἀνατομίας.

2) Ἡ τῆς φυσιολογίας.

3) Ἡ τῆς παθολογικῆς Ἀνατομίας.

4) Τέσσαρες τῆς Νοσολογίας καὶ Ἰατρικῆς Κλινικῆς, ἐξ ὧν ἡ μία ἐν τῇ Ἀστυκλινικῇ.

5) Τρεῖς τῆς χειρουργίας καὶ χειρουργικῆς κλινικῆς, εἰς μίαν τῶν ὁποίων θέλει ἀνατεθῇ καὶ ἡ ὀφθαλμιολογία.

6) Ἡ τῆς Μαιευτικῆς καὶ Μαιευτικῆς κλινικῆς καὶ τῶν νοσημάτων τῶν ἐν λοχείᾳ γυναικῶν καὶ τῶν νεογνῶν.

7) Ἡ τῆς φαρμακολογίας καὶ Συνταγολογίας.

8) Ἡ τῆς ὑγιεινῆς καὶ γενικῆς Παθολογίας.

9) Ἡ τῆς Ἰατροδικαστικῆς καὶ Τοξικολογίας.

Ἄρθρ. 7. Ἡ φιλοσοφικὴ Σχολὴ περιέχει τρία διάφορα τμήματα· α) τὸ φιλολογικὸν τμῆμα· β) τὸ Μαθηματικόν· γ) τὸ φυσικόν. Βασιλικὸν Διάταγμα ἐκδοθησόμενον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου θέλει προσδιορίσει τὰ μαθήματα ὅσα πρέπει νὰ διδαχθῶσιν οἱ εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς ἐγγραφέντες φοιτηταί, μένοντος τοῦ δικαιώματος εἰς πάντα φοιτητὴν τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς νὰ ἐναγγοληθῇ ἰδίως εἰς τὰ μαθήματα οἱουδήποτε τῶν τμημάτων ἐκλέξει.

Ἄρθρ. 8. Σύστασις ἄλλης καθέδρας δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰμὴ διὰ Νόμου. Ἐκ τῶν μαθημάτων τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 6 ἀναφερομένων ἑδρῶν δύνανται ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀνατεθῶσι καὶ δύω εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν καθηγητήν· τὰ μαθήματα ὅμως τῆς αὐτῆς ἕδρας δὲν δύνανται ν' ἀνατεθῶσι συγχρόνως οὔτε κατὰ τὸ ὅλον, οὔτε ἐν μέρει εἰς πλείονας καθηγητάς.

Ἄρθρ. 9. Ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν ἐν πάσαις ἐν γένει ταῖς Σχολαῖς ὁρίζεται ἐπὶ τετραετίαν. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ φοιτητὴς ὀφείλει ν' ἀκροασθῇ καὶ τὰ γενικὰ ἐκεῖνα μαθήματα ἐκ τῶν τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ὅσα ὁρισθῶσι διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, ἐκδοθησομένου μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου.

Διὰ τοὺς φοιτητὰς δὲ τῆς φιλοσοφικῆς, νομικῆς καὶ θεολογικῆς Σχολῆς, τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ λάβωσι τελειοδιδάκτου

δίπλωμα, ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν ὁρίζεται ἐπὶ τριετίαν κατὰ τὰ ὁρισθησόμενα περὶ τούτου κατωτέρω.

Ἄρθρον 10. Ἕκαστον ἔτος διαιρεῖται εἰς δύω ἐξαμηνίας, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς ά. Σεπτεμβίου καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ς'. ἑβδομάδος τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς· ἡ δὲ δευτέρα, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς μετὰ τὴν κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ δευτέρας, λήγει τὴν 30 Ἰουνίου. Τὰ καθ' ἑκάστην ἐξαμηνίαν παραδοθησόμενα μαθήματα ὁρίζονται πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς διὰ προγράμματος, ἐγκρινομένου παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ δημοσιευομένου.

Ἄρθρον 11. Ἡ διάρκεια ἑκάστου μαθήματος καὶ ἡ τάξις, καθ' ἣν θέλουσιν ἀκροάζεσθαι οἱ φοιτηταὶ τά τε γενικὰ μαθήματα καὶ τὰ τῆς οἰκείας σχολῆς, θέλουσιν ὁρισθῆ διὰ Β. Διατάγματος.

Ἄρθρον 12. Ἕκαστος καθηγητὴς ὑποχρεοῦται πρὸ πάντων νὰ διδάσκῃ τὸ εἰς αὐτὸν ἀνατεθειμένον μάθημα, τηρῶν ἐπιμελῶς τὰς ὑπὸ τοῦ προγράμματος τεταγμένας ὥρας. Δύναται ὅμως ἐκτὸς τούτου ν' ἀναλάβῃ καὶ τὴν διδασκαλίαν οἱουδήποτε ἄλλου μαθήματος τῇ συναινέσει τῆς οἰκείας Σχολῆς.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ καθηγητῶν καὶ Ὑφηγητῶν.

Ἄρθρον 13. Οἱ καθηγηταὶ διαιροῦνται εἰς τακτικοὺς καὶ ἐκτάκτους· καὶ οἱ μὲν τακτικοί, ἔχοντες βαθμὸν ἀρειοπαγίτου, λαμβάνουσι κατὰ μῆνα δραχμὰς τριακοσίας πεντήκοντα· οἱ δὲ ἔκτακτοι, ἔχοντες βαθμὸν ἑφέτου, λαμβάνουσι δραχμὰς διακοσίας πεντήκοντα. Ὁ τακτικὸς καθηγητὴς διδάξας ἐπὶ πενταετίαν ὡς τοιοῦτος, λαμβάνει πεντήκοντα ἔτι δραχμὰς κατὰ μῆνα, μετὰ δεκαετῆ δὲ ἑτέρας πεντήκοντα· ὁ δὲ ἔκτακτος καθηγητὴς μετὰ τριετῆ διδασκαλίαν λαμβάνει ἑτέρας πεντήκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 14. Ἵνα διορισθῇ τις καθηγητὴς τακτικὸς ἢ ἔκτακτος πρέπει νὰ ἔχῃ παρά τινος Πανεπιστημίου διδακτορικὸν δίπλωμα τῆς σχολῆς, ἐν ᾗ προτίθεται νὰ διδάξῃ. Ἵνα διορισθῇ τις καθηγητὴς τῆς θεολογικῆς σχολῆς, ἂν ἐσπούδασεν ἐν ἀλλοδαπῷ Πανεπιστημίῳ, ἀντὶ διδακτορικοῦ διπλώματος ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ μόνον ἀπολυτήριον δίπλωμα τῆς οἰκείας σχολῆς.

Ὁ διορισμὸς τακτικοῦ ἢ ἐκτάκτου καθηγητοῦ γίνεται παρὰ τοῦ Βασιλέως κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργείου καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τῆς οἰκείας Σχολῆς. Προκειμένου δὲ περὶ τοιούτου διορισμοῦ, ἡ σχολὴ ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς εὐδοκίμως διδάξαντας ὑφηγητάς.

Ἄρθρον 15. Ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων καθηγητῶν δύνανται ἀκόμη καὶ ὑφηγηταὶ νὰ διδάξωσιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἐγκρίσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ. Ἵνα γένηταί τις δεκτὸς ὡς ὑφηγητής, ἀπαιτεῖται 1) νὰ ἔχῃ δίπλωμα διδάκτορος τῆς σχολῆς ἑνὸς Πανεπιστημίου, εἰς ἣν ἀνάγεται τὸ μάθημα, ὃ προτίθεται νὰ διδάξῃ· 2) νὰ ὑποστῇ ἐνώπιον τῆς οἰκείας σχολῆς ἔγγραφον καὶ προφορικὴν δοκιμασίαν. Τὰ ἀφορῶντα δὲ τὴν δοκιμασίαν ταύτην καὶ τοὺς τύπους τῆς παραδοχῆς τῶν ὑφηγητῶν θέλει ὁρίσει δι' ἰδίου κανονισμοῦ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργός.

Ἄρθρον 16. Οἱ ὑφηγηταὶ ὀφείλουσι κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τῆς οἰκείας σχολῆς, νὰ διδάσκωσι μαθήματα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας.

Ἄρθρον 17. Ἐκ τῶν ὑφηγητῶν δύνανταί τινες μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Συγκλήτου καὶ μετὰ διετῆ εὐδόκιμον διδασκαλίαν νὰ λάβωσι διὰ Β. διατάγματος ἀμοιβήν τινα, ὁριζομένην διὰ τοῦ παρόντος νόμου εἰς ἑκατὸν δραχμὰς κατὰ μῆνα. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως τούτων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ ἐν μὲν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ τοὺς δύω· ἐν δὲ τῇ Φιλοσοφικῇ τοὺς τέσσαρας, ἐν τῇ Νομικῇ τοὺς τρεῖς καὶ ἐν τῇ Ἰατρικῇ ἐπίσης τοὺς τρεῖς.

Ἄρθρον 18. Καθηγητὴν κωλυόμενον νὰ παραδώσῃ ἀναπληροῖ κατ' ἀπόφασιν τῆς οἰκείας Σχολῆς εἷς τῶν λοιπῶν καθηγητῶν· ἂν δὲ οὐδεὶς τούτων δεχθῇ τὴν παράδοσιν, καλεῖται κατ' ἀπόφασιν τῆς ἰδίας σχολῆς εἷς τῶν ὑφηγητῶν. Οὗτος δέ, ἐὰν δὲν ἀνήκῃ εἰς τὴν τάξιν τῶν ὑφηγητῶν, τῶν λαμβανόντων ἀμοιβήν, λαμβάνει ἑκατὸν δραχμὰς κατὰ μῆνα δι' ὅσον χρόνον ἀναπληρώσῃ τὸν κωλυόμενον καθηγητήν.

Ἄρθρον 19. Οἱ ὑφηγηταὶ ὀφείλουσι ν' ἀρχίσωσι τὰς παραδόσεις των ἐντὸς ἐξαμηνίας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀδείας, καὶ δὲν δύνανται νὰ παραδώσωσιν ἕτερον μάθημα, παρὰ τὸ ὡρισμένον ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου ἔλαβον τὴν ἄδειαν, ἐκτὸς ἂν κληθῶσι παρὰ τῆς οἰκείας σχολῆς εἰς παράδοσιν ἄλλου μαθήματος.

Δὲν δύνανται ἐπίσης νὰ παρατείνωσι τὰ μαθήματά των πλέον τοῦ προσδιωρισμένου ὑπὸ τῆς σχολῆς χρόνου.

Ἄρθρον 20. Ἡ δοθεῖσα τοῖς ὑφηγηταῖς ἔγκρισις αἴρεται μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Συγκλήτου.

Ἄρθρον 21. Ἐὰν καθηγητὴς τακτικὸς ἢ ἔκτακτος ἔχῃ συγχρόνως καὶ ἄλλην δημοσίαν θέσιν, λαμβάνει ἐπιμίσθιον ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου δραχ. ἑκατὸν πεντήκοντα κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 22. Ὁ ὅρκος τῶν καθηγητῶν δίδεται ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ὑφηγητῶν τῶν λαμβανόντων ἀμοιβήν.

Ἄρθρον 23. Διαρκούντων τῶν μαθημάτων οὐδεὶς τῶν καθηγητῶν δύναται ν' ἀναχωρήσῃ ἄνευ ἀδείας. Ἐν καιρῷ δὲ τῶν διακοπῶν οἱ καθηγηταὶ εἶναι ἐλεύθεροι ν' ἀπέλθωσιν ὅπου ἂν θέλωσιν, ἄνευ ἀδείας, ἀλλὰ γνωστοποιοῦσι τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν ἐγγράφως διὰ τοῦ Πρυτάνεως εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

Περὶ τοῦ μισθοῦ τῶν καθηγητῶν κατὰ τὴν ἀπουσίαν των ἰσχύουσι τὰ διατεταγμένα περὶ τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων. Ἀλλὰ κατὰ τὰς διακοπὰς οἱ καθηγηταὶ καὶ ἀπόντες ἀπὸ τῆς πρωτευούσης, καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους ἐξερχόμενοι λαμβάνουσι πλήρη τὸν μισθόν των.

Ἄρθρον 24. Περὶ συντάξεως καθηγητῶν θέλει λεχθῇ πρόνοια δι' ἰδιαιτέρου νόμου.

Ἄρθρον 25. Οἱ καθηγηταὶ καὶ ὑφηγηταὶ τηροῦσι τὴν εὐταξίαν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἀπομακρύνουσι τοὺτου τοὺς ἀτακτοῦντας διαπούσης τῆς παραδόσεως. Ἕνεκα σπουδαιοτέρων παρεκτροπῶν ἀπαιτουσῶν βαρυτέρας ποινὰς ἀποτείνονται πρὸς τὸν Πρύτανιν.

Ἄρθρον 26. Καθηγητὴς δὲν παύεται ὁριστικῶς εἰμὴ, ἂν καταδικασθῇ ὁριστικῶς καὶ τελεσιδίκως εἰς ποινὴν ἐπιφέρουσαν κατὰ τὰ ἄρθρα 21, 22 καὶ 24 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου καὶ τὸ Διάταγμα τῆς 20 Μαΐου 1836 στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων διὰ βίου ἢ προσωρινήν. Ἐὰν δὲ καταδικασθῇ δι' ἄλλο πλημμέλημα ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων, ἢ δεικνύῃ συνήθη ἐπίμεμπτον διαγωγὴν, πρυξενοῦσαν κοινὸν σκάνδαλον, δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς προσωρινὴν ἢ παντοτεινὴν παῦσιν μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Συγκλήτου.

Ἄρθρον 27. Ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν καθηκόντων παρά τινος τῶν καθηγητῶν ἢ ὑφηγητῶν, ἐφαρμόζονται κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν αἱ ἑξῆς ποιναί, ἀφοῦ προηγηθῇ κατὰ τὸ ἄρθρον 59 τοῦ παρόντος Νόμου παραίνεσις ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως.

α) Ἐπίπληξις ὑπὸ τῆς Συγκλήτου.

β) Πρόστιμον ἀπὸ 25 μέχρις 150 δραχμῶν.

γ) Προσωρινὴ παῦσις ἀπὸ 15 ἡμερῶν μέχρις ἓξ μηνῶν.

Τὸ πρόστιμον καὶ ἡ προσωρινὴ παῦσις ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Περὶ φοιτητῶν.

Ἄρθρον 28. Ἵνα γίνῃ τις δεκτὸς ὡς φοιτητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀπαιτεῖται νὰ παρουσιάσῃ ἀπολυτήριον Γυμνασίου, ἢ ἂν ἐσπούδασεν εἰς ἰδιωτικὸν ἐκπαιδευτήριον ἢ κατ' οἶκον, νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν ἐντὸς ἑνὸς Γυμνασίου, ὁρισθησομένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, καὶ νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς τοιαύτης ἐξετάσεως.

Οἱ ἔξωθεν τοῦ Βασιλείου ἐρχόμενοι ὀφείλουσι νὰ παρουσιάσωσιν ἀποδεικτικὸν ἰσοβαθμίου τοῖς Ἑλληνικοῖς Γυμνασίοις ἐκπαιδευτηρίου. Ἀπόκειται δὲ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσ. ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸν νὰ προσδιορίζῃ τίνα ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκπαιδευτηρίων εἰσὶν ἰσόβαθμα τοῖς Ἑλληνικοῖς Γυμνασίοις, ἀφοῦ προηγουμένως ἀκούσῃ τὴν γνωμοδότησιν τῆς Συγκλήτου.

Ὁ ἀλλοδαπὸς, ὁ μὴ ἔχων ἀπολυτήριον κατὰ τὰ ἀνωτέρω, δύναται νὰ γίνῃ δεκτὸς ὡς φοιτητὴς ἀφοῦ ἐξετασθῇ καὶ ἐγκριθῇ ὑπὸ ἐπιτροπῆς, διοριζομένης κατ' ἔτος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 29. Ἕκαστος φοιτητὴς ὀφείλει νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Πρύτανιν ὑφ' ἑνὸς κτηματίου ἢ σταθεροῦ κατοίκου τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς τὸν ὁποῖον αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου θέλουσιν ἀπευθύνεσθαι, ὁσάκις πρόκειται νὰ γίνωσιν εἰς τὸν φοιτητὴν κοινοποιήσεις, προσκλήσεις κλπ. Ὁ κτηματίας ἢ κάτοικος οὗτος θέλει ἐγγράφει τὸ ὄνομα ἑαυτοῦ εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ Πρυτανείῳ κρατούμενον βιβλίον.

Ἄρθρον 30. Ἕκαστος φοιτητὴς μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω καὶ τὴν πληρωμὴν τοῦ τέλους τῆς ἐγγραφῆς κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ παρόντος Νόμου, ἐγγράφεται εἰς τὸ μητρῶον τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὰς ὁρισθησομένας διατυπώσεις ὑπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κανονισμοῦ, καὶ ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσόδου εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς χρήσεως πάντων τῶν εἰς τοὺς φοιτητὰς ἐπιτετραμμένων διδακτικῶν μέσων καὶ βοηθημάτων.

Ἄρθρον 31. Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν φοιτητῶν γίνονται κατὰ τὴν

ἔναρξιν ἑκάστου Σχολικοῦ ἔτους ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 15, συμπεριλαμβανομένης καὶ ταύτης. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἐγγραφή.

Ἄρθρον 32. Μετὰ τὴν εἰς τὸ μητρῶον τοῦ Πανεπιστημίου ἐγγραφήν του ὀφείλει ὁ φοιτητὴς νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν Κοσμήτορα τῆς οἰκείας Σχολῆς, ὅστις ἐγγράφει αὐτὸν εἰς τὸ ἰδιαίτερον *Λεύκωμα* τῆς Σχολῆς. Ὅστις τῶν φοιτητῶν θέλει νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλην Σχολήν, γνωστοποιεῖ τοῦτο εἰς τὸν Κοσμήτορα τῆς Σχολῆς, ἣν καταλείπει, καὶ εἰς τὸν τῆς Σχολῆς εἰς ἣν μεταβαίνει. Τοιαύτη μετάβασις ἐπιτρέπεται μετὰ τὸ τέλος ἢ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ Σχολικοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 33. Ἕκαστος φοιτητὴς ὀφείλει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγγραφῆς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον νὰ φοιτᾷ τακτικῶς εἰς αὐτό, νὰ ὑποτάσσηται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς τοῦ καταστήματος διατάξεις, ὅσαι ἤθελον ἐκδοθῇ παρὰ τῆς Συγκλήτου.

Πειθαρχικαὶ ποιναὶ διὰ τοὺς φοιτητὰς ἕνεκα ἀπειθείας ἢ παραβάσεως τῶν κανονισμῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ ἕνεκα ἐπιμέμπτου διαγωγῆς ὁρίζονται αἱ ἑξῆς·

α') Ἐπίπληξις κατ' ἰδίαν ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως.

β') Ἐπίπληξις ἐνώπιον τῆς Συγκλήτου.

γ') Κράτησις ἐντὸς τοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ 1 ἡμέρας μέχρι δεκαπέντε.

δ') Ἀφαίρεσις τοῦ δικαιώματος τῆς φοιτήσεως ἀπὸ ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἔτους.

ε') Ὁλοτελὴς ἀποπομπὴ ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου.

Πρὶν ἐπιβληθῇ πειθαρχική τις ποινὴ ζητεῖται ἡ ἀπολογία τοῦ φοιτητοῦ. Ὅλαι αἱ ἀνωτέρω πειθαρχικαὶ ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῆς Συγκλήτου. Διὰ τὴν ἐπιβολὴν ὅμως τῶν ἐν τοῖς ἐδαφίοις δ'. καὶ ε'. μνημονευομένων ποινῶν ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Κανονισμὸς ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ἐκδοθησόμενος θέλει ῥυθμίσει τὰ περὶ τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κρατήσεως.

Ἄρθρον 34. Ἐκτὸς τῶν φοιτητῶν δύνανται ν' ἀκροασθῶσι τὰ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μαθήματα καὶ τακτικοὶ ἀκροαταὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλίῳ ἐγγραφόμενοι. Ἀλλ' ἡ ἀκρόασις οὐδὲν χορηγεῖ αὐτοῖς δικαίωμα φοιτητοῦ.

ΤΜΗΜΑ Ε'.

Περὶ ἐξετάσεων, διπλωμάτων καὶ ἀποδεικτικῶν.

Ἄρθρον 35. Οἱ ἀπονεμόμενοι παρὰ τοῦ Πανεπιστημίου βαθμοὶ ὁρίζονται δύο· 1) ὁ τοῦ τελειοδιδάκτου 2) ὁ τοῦ Διδάκτορος. Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ λάβῃ δίπλωμα τελειοδιδάκτου ὀφείλει νὰ δικνύσῃ τὴν ὡρισμένην ἐν τῷ ἄρθρῳ 9 τριετίαν καὶ νὰ ὑποστῇ τὰς ὁριζομένας κατωτέρω ἐξετάσεις. Ὁ ἐπιθυμῶν δὲ νὰ λάβῃ δίπλωμα Διδάκτορος ὀφείλει νὰ διανύσῃ τετραετίαν ὅλην ἐν τῇ οἰκείᾳ Σχολῇ κατὰ τὸ ἄρθρον 9, νὰ ὑποστῇ τὰς ὁριζομένας κατωτέρω ἐξετάσεις διὰ τοὺς τελειοδιδάκτους, νὰ παρουσιάσῃ δίπλωμα τοιοῦτον, νὰ ὑποστῇ τὰς ἐξετάσεις ἐπὶ τῶν μαθημάτων τοῦ τετάρτου ἔτους, καὶ νὰ συγγράψῃ αἰνέσιμον διατριβήν, ἔχουσαν ὑποκείμενον ἀντλαν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπιστήμην, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὴν ἐνώπιον τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 36. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου Πανεπιστημιακοῦ ἔτους ἢ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ πρώτου ἔτους ἕκαστος φοιτητὴς ὑποβάλλεται εἰς προφορικὴν ἐξέτασιν ἐπὶ τῶν μαθημάτων τῶν κατ' ἔτος διδαχθέντων, κατὰ τὸ τελευταῖον δὲ τῆς σπουδῆς ἔτος ὑποβάλλεται εἰς ἐξέτασιν συμπεριλαμβάνουσαν τὰ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος διδαχθέντα μαθήματα καὶ τὰ οὐσιωδέστατα τῶν λοιπῶν, ἅτινα θέλει ὁρίσει Β. Διάταγμα.

Ἄρθρον 37. Ἐν τῇ ἰατρικῇ Σχολῇ εἷς μόνος βαθμὸς ὁρίζεται, ὁ τοῦ διδάκτορος. Ἐν δὲ τῇ θεολογικῇ Σχολῇ ὁ βαθμὸς οὗτος ἀπονέμεται μόνον εἰς κληρικούς, οἵτινες ἤθελον συμμορφωθῇ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 35.

Ἄρθρον 38. Περὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ χρόνου τῶν ἐξετάσεων, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δι' ἑκάστην ἐξέτασιν ἀπαιτουμένων καθηγητῶν, περὶ τῆς κατὰ τὰς ἐξετάσεις βαθμολογίας, περὶ ἐπαναλήψεως τῶν ἐξετάσεων ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας, καὶ περὶ παντὸς ἀφορῶντος αὐτὰς θέλει ἐκδοθῇ Β. Διάταγμα εὐθὺς μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 39. Τὰ διπλώματα, ὧν τὸν τύπον θέλει ὁρίσει Β Διάταγμα, ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως, τοῦ Κοσμήτορος καὶ τοῦ Γραμματέως τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἄρθρον 40. Εἰς τοὺς ἀποπερατώσαντας τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων των, μὴ θέλοντας δὲ νὰ ἐξετασθῶσι, καὶ ἔτι εἰς τοὺς ἀποτυχόντας πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τῶν μαθημάτων των δίδεται κατ' αἴτησίν των ἀποδεικτικόν, εἰς τὸ ὁποῖον σημει-

αὐτοῦ ὁ χρόνος τῆς φοιτήσεως, ἡ κατ' αὐτὴν ἐπιμέλεια, τὰ μαθήματα ἃ τοὺς διήκουσαν καὶ τὸ ἐξαγόμενον τῶν καθ' ἑκάστην ἔτος ἐξετάσεων, τὰς ἱποίας τυχὸν ἤθελον ὑποστῆ.

Ἄρθρον 41. Εἰς τοὺς τακτικοὺς ἀκροατὰς δίδεται ἐπίσης κατ' αἴτησίν των ἀποδεικτικόν, εἰς τὸ ὁποῖον σημειοῦται ὁ χρόνος τῆς ἀκροάσεως καὶ τὰ μαθήματα ἃ διήκουσαν.

Ἄρθρον 42. Οἱ φοιτήσαντες καὶ διδαχθέντες εἰς ξένα Πανεπιστήμια, μὴ λαβόντες δὲ ἐν αὐτοῖς δίπλωμα διδάκτορος ἢ τελειοδιδάκτου, δύνανται νὰ λάβωσι τοιοῦτον παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀφοῦ ἀποδείξωσιν ὅτι διήκουσαν τὰ τῆς ἐπιστήμης των μαθήματα καὶ ὑποστῶσιν ἐξετάσεις ἀνώτερον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἄρθρον 43. Εἰς ξένους διακεκριμένους δι' ἐξόχους ἐπιστημονικὰς γνώσεις, αἱ Σχολαὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπονέμωσι τὸν διδακτορικὸν ἔπαινον προηγουμένης ἐξετάσεως. Τοιοῦτα δίπλώματα δὲν δύνανται νὰ χορηγηθῶσιν εἰμὴ διὰ τῶν τριῶν τεταρτημορίων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ψήφων.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ χρηματικῶν συνεισφορῶν τῶν φοιτητῶν.

Ἄρθρον 44. Αἱ χρηματικαὶ συνεισφοραὶ τῶν φοιτητῶν ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως

1. Δραχμαὶ εἴκοσιν (ἄρθ. 20) κατ' ἔτος ὡς τέλος ἐγγραφῆς.
2. Δραχμαὶ ἑξήκοντα διὰ τὸ δίπλωμα τοῦ διδάκτορος.
3. Δραχμαὶ ἑξήκοντα διὰ τὸ δίπλωμα τοῦ τελειοδιδάκτου.

Ἐκ τῆς πληρωμῆς τῶν ἀνωτέρω συνεισφορῶν ἐξαιροῦνται οἱ ὑποτρόφοι.

Ἄρθρον 45. Οἱ φοιτηταὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσιν ἀποδεικτικὸν, κατὰ τὸ ἄρθρον 40, πληρόνουσι δραχμὰς δέκα· οἱ δὲ ἀκροαταὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες ὅμοιον τοιοῦτον, κατὰ τὸ ἄρθρον 41, πληρόνουσι δραχμὰς πέντε.

Ἄρθρον 46. Αἱ κατὰ τ' ἀνωτέρω ἄρθρα συνεισφοραὶ θέλουσι χρησιμεύσει ἐν μέρει μὲν εἰς τὴν αὔξησιν καὶ βελτίωσιν τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐπιστημονικῶν συλλογῶν· ἐν μέρει δὲ πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἐξεταζόντων καθηγητῶν καθ' ὃν τρόπον θέλει προσδιορίσει Β. Διάταγμα.

ΤΜΗΜΑ Ζ'.

Περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἄρθρον 47. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου εἶσιν εἰς Πρύτανις, αἱ Κοσμήτορες τῶν Σχολῶν καὶ ἡ Σύγκλητος.

Ἄρθρον 48. Κατ' ἔτος δύο ἑβδομάδας πρὸ τῆς λήξεως τῆς θερινῆς ἐξαμηνίας πάντες οἱ παρόντες καθηγηταὶ συνέρχονται εἰς συνεδρίασιν, προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ Πρύτανεως καὶ ἐκλέγουσι δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τρεῖς ὑποψηφίους διὰ τὴν θέσιν τοῦ Πρύτανεως.

Ἐν ἰσοψηφίᾳ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία, καὶ πάλιν ἰσοψηφίας τυχούσης, ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ διὰ κλήρου.

Τὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς διαβιβάζονται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τούτων ὑποψηφίων ὁ Βασιλεὺς διορίζει τὸν Πρύτανιν.

Ἄρθρον 49. Ὁ Πρύτανις ἔχει βαθμὸν Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ λαμβάνει ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ὡς καθηγητοῦ προσαπολαβὴν χιλίων διακοσίων (1200) δραχμῶν, πληρωμένην αὐτῷ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤθελεν ἐγκαθιδρυθῆ.

Ἄρθρον 50. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν κοινοποίησιν τοῦ διορισμοῦ τοῦ Πρυτάνεως, συνέρχεται ἑκάστη Σχολὴ εἰς ἰδίαν αὐτῆς συνεδρίασιν, προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ Κοσμήτορος, καὶ ἐκλέγει δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας δύο ὑποψηφίους διὰ τὴν θέσιν Κοσμήτορος. Ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ ἀποφασίζεται καὶ ἐνταῦθα ἡ ἐκλογὴ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 48.

Τὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς διαβιβάζονται διὰ τῆς Πρυτανείας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐκ δὲ τῶν δύο ὑποψηφίων ὁ Βασιλεὺς διορίζει τὸν Κοσμήτορα.

Ἄρθρον 51. Αἱ ῥηθεῖσαι συνελεύσεις λογίζονται πλήρεις ὅταν ὦσι παρόντα τὰ δύο τρίτα τῶν καθηγητῶν. Οἱ ἐξ ἀνάγκης ἀπόντες γνωστοποιοῦσι τὸν λόγον τῆς ἀπουσίας των εἰς τὸν Πρύτανιν καὶ πέμπουσι πρὸς αὐτὸν τὰ ψηφοδέλτιά των ἐσφραγισμένα καὶ ὑπογεγραμμένα, ἅτινα ἀνοίγονται συγχρόνως μετὰ τῶν ἄλλων.

Ἄρθρον 52. Ἀμέσως μετὰ τὴν κοινοποίησιν τοῦ διορισμοῦ τῶν Κοσμητόρων γίνεται ἡ ἐκλογὴ τῶν Συγκλητικῶν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου. Αὕτη δὲ συγκροτεῖται ἐκ τε τοῦ Πρυτάνεως· β') τοῦ πρώην Πρυτάνεως καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, τοῦ προκατόχου του· γ') τῶν τεσσάρων νέων Κοσμητόρων, δ') ἐκ τεσσάρων καθηγητῶν ἐκλεγομένων διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν καθηγητῶν. Ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων οἱ δύο πρέπει νὰ ἐκλέγωνται ἐκ τῶν κατὰ τὰ παρελθὸν ἔτος Συγκλητικῶν.

Ἄρθρον 53. Πρὸς πλήρη τῆς Συγκλήτου συνεδρίασιν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοὐλάχιστον ἑπτὰ μελῶν αὐτῆς. Μὴ συμπληρουμένου δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἕνεκα ἀπουσίας ἢ νόσου τῶν Συγκλητικῶν, λαμβάνουσι μέρος πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ἀναγκαίου πρὸς συνεδρίασιν ἀριθμοῦ οἱ ἀρχαιότεροι τῶν παρόντων καθηγητῶν. Αἱ ἀποφάσεις γίνονται δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ νικᾷ ἡ ψῆφος τοῦ προεδρεύοντος.

Ἄρθρον 54. Οὐδεὶς τῶν ἐκλεχθέντων ὑποψηφίων δύναται ν' ἀποποιηθῇ τὴν γενομένην ἐκλογὴν ἄνευ ἰσχυρῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ὀφείλει νὰ ἐκθέσῃ ἀμέσως εἰς τὴν συνέλευσιν. Αὕτη, ἀπορριπτούσης τοῦ ἀποποιουμένου τὴν ἐκλογήν, ἐρευνᾷ τοὺς προταθέντας λόγους, καὶ ἂν διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας ἐγκρίνῃ αὐτούς, ἐνεργεῖ νέαν ἐκλογήν.

Ὁ ἐν ἀποστασίᾳ ἐκλεχθεὶς καθηγητής, ἂν προλαβὼν δὲν ἔστειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν ἐπιχαιρεκακίαν δήλωσιν περιέχουσαν τοὺς λόγους τῆς ἀποποιήσεώς του, στερεῖται τοῦ δικαιώματος ταῦ νὰ προτείνῃ αὐτοὺς μετὰ ταῦτα.

Ἄρθρον 55. Ἂν ἡ Πρυτανεία χηρεύσῃ πρὸ τοῦ χρόνου τῆς ἐκλογῆς, καλεῖται εἰς τὴν θέσιν τοῦ Πρυτάνεως, μέχρι τοῦ ὡρισμένου χρόνου τῶν ἐκλογῶν, ὁ πρὸ αὐτοῦ Πρύτανις. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς Κοσμητείας.

Ἄρθρον 56. Ἀπόντος ἢ κωλυομένου τοῦ Πρυτάνεως, ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ πρὸ αὐτοῦ Πρύτανις, καὶ τούτου κωλυομένου, ὁ τοῦ προηγουμένου ἔτους. Τῶν ὁμοίως δὲ ἢ κωλυομένων Κοσμητόρων ἀναπληροῖ ὁ πρώην Κοσμήτωρ, καὶ τούτου κωλυομένου ὁ ἀρχαιότερος τῶν καθηγητῶν τῆς οἰκείας Σχολῆς.

Ἄρθρον 57. Ὁ νέος Πρύτανις καὶ οἱ νέοι Κοσμήτορες ἀναδέχονται τὰ καθήκοντα αὐτῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπομένης χειμερινῆς ἐξαμηνίας, ὅτε γίνεται καὶ ἡ τοῦ νέου Πρυτάνεως ἐγκαθίδρυσις.

ΤΜΗΜΑ Η'.

Περὶ καθηκόντων τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀρχῶν.

Ἄρθρον 58. Ὁ Πρύτανις ἔχει τὴν ὑπερτάτην ἐπὶ πάντων τῶν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν ἐπιτήρησιν, φροντίζων νὰ διατηρῆται ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς ἀλλήλους ἁρμονία καὶ σύμπνοια, καὶ νὰ ἐκτελῶνται ἀκριβῶς αἱ περὶ τοῦ Πανεπιστημίου διατάξεις καὶ οἱ κανονισμοί.

Ἄρθρον 59. Καθηγητὰς παρεκτρεπομένους τῶν ἰδίων αὐτῶν καθηκόντων ἢ ἀμελοῦντας παραινεῖ κατ' ἰδίαν ὁ Πρύτανις,

κατὰ δὲ σπουδαιοτέρας παρεκτροπὰς ἢ ἐν ὑποτροπῇ ἀναφέρει τοῦτο εἰς τὴν Σύγκλητον, ἢ, ἐὰν ἦναι παράβασις βαρυτέρα, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 60. Ὁ Πρύτανις ἐκτὸς τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων, ὅσα ἀπ' ἄλλου δίδονται ῥητῶς εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ παρόντος Νόμου, ἔχει προσέτι καὶ τὰ ἀκόλουθα·

α') Συγκαλεῖ τὴν Σύγκλητον ὁσάκις κρίνει ἀναγκαῖον, ἢ ὁσάκις τοῦτο ζητηθῇ ὑφ' ἑνὸς τῶν Κοσμητόρων, ἢ ὑπὸ δύο συγκλητικῶν, καὶ εἰσάγει τὰς πρὸς σύσκεψιν αὐτῆς ὑποθέσεις.

β') Προεδρεύει αὐτῆς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις της.

γ') Ἀντιπροσωπεύει τὸ Πανεπιστήμιον ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης Ἀρχῆς.

δ') Φροντίζει περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν διαταγῶν τῆς ἀνωτέρας Ἀρχῆς.

ε') Ἐπιτηρεῖ τὰς ἐπιστημονικὰς συλλογὰς τοῦ Πανεπιστημίου.

ς') Ἐπισκοπεῖ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων.

ζ') Ἀνταποκρίνεται πρὸς πάντας μὲν τοὺς ἰδιώτας καὶ τὰς δημοσίας ἀρχὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους καθὼς καὶ πρὸς τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα ἢ πρὸς ἀλλοδαποὺς ἐπιστημονικοὺς συλλόγους ἀπ' εὐθείας· πρὸς ἀρχὰς δὲ ξένων ἐπικρατειῶν ἀντεπιστέλλει διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

η') Ἐκδίδει ἐνταλίκατα τῶν ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου πληρωμῶν.

θ') Ἐγγράφει εἰς τὸν Πανεπιστημιακὸν κατάλογον τοὺς φοιτητὰς καὶ δίδει εἰς αὐτοὺς ἀπογραφόντας καὶ τοὺς ταχτικοὺς ἀφροτάς τ' ἀνήκοντα ἀποδεικτικά.

ι') Ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως λεπτομερῆ ἔκθεσιν περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος τῆς Πρυτανείας του πεπραγμένων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων καθηκόντων τοῦ Πρυτάνεως δὲν δύναται οὗτος νὰ διατάξῃ καὶ ἐνεργήσῃ τι ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ κατὰ προαγγελθεῖσαν γνωμοδότησιν τῆς Συγκλήτου. Ἐὰν δὲ ἐκ τῆς ἀναβολῆς προβλέπῃ κίνδυνον, δύναται μὲν τότε νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὀφείλει νὰ συγκαλέσῃ τὴν Σύγκλητον ὅσον τάχιστα καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν λόγον τῶν πραχθέντων.

Ἄρθρον 61. Ἡ Συγκλῆτος συγκαλουμένη ἅπαξ τοῦ μηνὸς ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως, ἢ ὁσάκις κριθῇ ἀναγκαῖον, συνδιασκέπτεται ὑπὲρ τὴν προοδείαν αὐτοῦ περὶ πασῶν τῶν σπουδαιοτέρων ὑποθέσεων τοῦ Πανεπιστημίου. Ἔχει δὲ ἰδίως τὰ ἑξῆς καθήκοντα·

α') Ἐξετάζει τὴν κατάστασιν καὶ τὰς χρείας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀναφέρει διὰ τοῦ Πρυτάνεως εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τὰ προσήκοντα, ὁσάκις εἶναι ἀναγκαῖον.

β') Ἀποφασίζει περὶ πάσης διαχειριστικῆς πράξεως τῆς τοῦ Πανεπιστημίου περιουσίας.

γ') Προσδιορίζει συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος νόμου πᾶσαν δαπάνην ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐξετάζει τὴν κατ' ἔτος συνταχθησομένην ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως ἔκθεσιν περὶ τῶν γενομένων δαπανῶν καὶ εἰσόδων πρὶν αὕτη ὑποβληθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον κατὰ τὸ ἄρθρον 60.

δ') Γνωμοδοτεῖ περὶ πάσης πράξεως ἀφορώσης τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἢ ὑποθήκευσιν τῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου.

ε) Διαλύει τὰς μεταξὺ τῶν καθηγητῶν διαφορὰς τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ὅταν ὁ Πρύτανις δὲν δυνηθῇ νὰ διαλύσῃ αὐτάς.

ς') Ἐπιβάλλει εἰς τοὺς καθηγητὰς τὴν ὁριζομένην ἐν τῷ ἄρθρῳ 59 ἐπίπληξιν, καὶ εἰς τοὺς φοιτητὰς τὰς ὁριζομένας ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 § 1 παιθαιτικὰς ποινάς.

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Συγκλήτου ὑπογράφονται παρὰ πάντων τῶν παρευρεθέντων· οἱ μειοψηφοῦντες ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσιν ἵνα ἐκτεθῇ ὀνομαστὶ ἡ γνώμη αὐτῶν ἐν τοῖς πρακτικοῖς.

Ἄρθρον 62. Ἰδιαίτερα τοῦ Κοσμήτορος καθήκοντα εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

α') Διευθύνει τὴν οἰκείαν σχολήν, προεδρεύει τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς καὶ ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναγραμένων εἰς αὐτὴν νόμων καὶ διαταγμάτων.

β') Ἀνταποκρίνεται διὰ τοῦ Πρυτάνεως μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου.

γ') Φροντίζει περὶ τῆς πλήρους διδασκαλίας τῶν εἰς τὴν σχολὴν ἀνηκόντων μαθημάτων καὶ ἐπιτηρεῖ ἐν ὀνόματι αὐτῆς τὴν τακτικὴν παράδοσιν αὐτῶν.

δ') Ἐγγράφει εἰς τὸ λεύκωμα τῆς σχολῆς τοὺς ἕδρη εἰς τὸ μητρῶον τοῦ Πανεπιστημίου ἐγγραφέντας φοιτητάς, καὶ κρατεῖ τὰ πρακτικὰ καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς σχολῆς.

ε) Δέχεται ὅλας τὰς εἰς τὴν σχολὴν διευθυνομένας διαταγάς, ἀναφορὰς καὶ λοιπὰ ἔγγραφα, καὶ εἰσάγει εἰς τὴν σύσκεψιν τῆς σχολῆς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἀφορῶσαν αὐτήν.

ς') Ἐπιτηρεῖ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν τάξιν τῆς σπουδῆς τῶν φοιτητῶν τῆς σχολῆς.

ζ') Συγκαλεῖ τὴν σχολὴν οἱκείᾳ θελήσει, ἢ ἐπὶ τῇ αἰτήσει μαθητοῦ τινος τῆς σχολῆς.

Αἱ συνεδριάσεις λογίζονται πλήρεις ὅταν παρευρίσκωνται τὰ δύω τρίτημόρια τῆς σχολῆς. Αἱ ἀποφάσεις δὲ λαμβάνονται διὰ τῆς σχετικῆς πλειοψηφίας, ἰσοψηφίας δὲ ἀκαρανείσης, νικᾷ ἡ τοῦ κοσμήτορος ψῆφος.

ΤΜΗΜΑ Θ'.

Περὶ ὑπαλλήλων τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἄρθρον 63. Τὸ Πανεπιστήμιον ἔχει ἕνα γραμματέα, ἕνα ὑπογραμματέα, ἕνα λογιστὴν καὶ βοηθητικὸν προσωπικὸν κατὰ λόγον τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας. Ἔχει προσέτι τρεῖς κλητῆρας. Ὁ Γραμματεύς, ὁ ὑπογραμματεὺς καὶ ὁ λογιστὴς διορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, τὸ δὲ βοηθητικὸν προσωπικὸν καὶ οἱ κλητῆρες παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 64. Ὁ Γραμματεὺς ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν τμηματάρχου Β'. τάξεως, οἱ δὲ ὑπογραμματεὺς καὶ λογιστὴς μισθὸν καὶ βαθμὸν ὑπουργικοῦ Γραμματέως Β'. τάξεως. Ὁ νῦν Γραμματεὺς τοῦ Πανεπιστημίου κατ' ἐξαίρεσιν ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν τακτικοῦ Καθηγητοῦ ἀπολαμβάνων ἐπίσης τὰ εὐεργετήματα τῆς διατάξεως τῶν ἄρθρων 13 τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἄρθρον 65. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον διορίζεται διὰ Β. Διατάγματος εἷς διευθυντὴς τοῦ Ἀνατομικοῦ καὶ Παθολογικοῦ Μουσείου, βαθμὸν καὶ μισθὸν ἐκτάκτου καθηγητοῦ ἔχων. Διορίζονται ἐπίσης οἱ ἀναγκαῖοι προπαρασκευασταὶ συλλογῶν ἢ μαθημάτων παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως κατὰ πρότασιν τῆς οἰκείας σχολῆς.

Ἄρθρον 66. Τὰ καθήκοντα γραμματέως, ὑπογραμματέως, λογιστοῦ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἀνατομικοῦ καὶ Παθολογικοῦ Μουσείου θέλουσιν ὁρισθῇ διὰ Β. Διατάγματος· τὰ δὲ τῶν προπαρασκευαστῶν διὰ κανονισμοῦ ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐκδοθησομένου.

ΤΜΗΜΑ Ι.

Περὶ τῶν προσαρτωμένων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐπιστημονικῶν καθιδρυμάτων.

Ἄρθρον 67. Πρὸς τελειοτέραν καὶ πρακτικωτέραν τῆς διδασκαλίας ἀνάπτυξιν προσαρτῶνται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τὰ ἑξῆς ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα·

α) Ἡ ἰδιαιτέρα τοῦ Πανεπιστημίου Βιβλιοθήκη·
β) Τὸ Φιλολογικὸν σεμινάριον·
γ) Τὸ Φαρμακευτικὸν Σχολεῖον·
δ) Τὸ Μαιευτήριον·
ε) Τὸ Ἀνατομικὸν θέατρον·
ς) Ἡ Ἀστυκλινική·
ζ) Τὸ Ἀστεροσκοπεῖον·
η) Τὸ Φυσιογραφικὸν Μουσεῖον·
θ) Τὸ Ἀνατομικοπαθολογικὸν Μουσεῖον·
ι) Ὁ Βοτανικὸς κῆπος·
ια) Ἡ Νομισματικὴ συλλογή·
ιβ) Τὸ Χημεῖον·
ιγ) Αἱ συλλογαὶ τῶν ὀργάνων τῆς φυσικῆς, τῆς μαθηματικῆς, χειρουργικῆς κτλ.
ιδ) Τὸ Νοσοκομεῖον τῶν ὀφθαλμιώντων.

Τὰ καθιδρύματα ταῦτα διέπονται ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων ἢ ἐκδοθησομένων περὶ αὐτῶν Νόμων καὶ Διαταγμάτων. Προκειμένου δὲ περὶ ἐσωτερικῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν, τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως πρὶν ἐκδώσῃ τοιοῦτον, ὀφείλει νὰ ἀκούσῃ τὴν γνώμην τῆς Συγκλήτου.

ΤΜΗΜΑ ΙΑ'.

Περὶ διακοπῶν καὶ ἑορταστίμων ἡμερῶν.

Ἄρθρον 68. Παραδόσεις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ δὲν γίνονται·

1) Κατὰ τὰς Κυριακάς·
2) Κατὰ τὰς ἑξῆς ἑορταστίμους ἡμέρας·
α) Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους·
β) Τῶν Θεοφανείων·
γ) Τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου (7 Ἰανουαρίου)·
δ) Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν·
ε) Τῆς Ὑπαπαντῆς·

ς) Τοῦ Εὐαγγελισμοῦ·
ζ) Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου·
η) Τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης·
θ) Τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων·
ι) Τοῦ Ἁγίου Δημητρίου·
ια) Τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου·
ιβ) Τοῦ Ἁγίου Νικολάου·
ιγ) Τέσσαρας ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως·
ιδ) Τῆς Ἀναλήψεως·
ιε) Τὴν δευτέραν τῆς Πεντηκοστῆς· καὶ
ις) Τὰς Βασιλικὰς καὶ Ἐθνικὰς ἑορτάς.

Ἐκτὸς τῶν ἑορτῶν γίνονται δύω διακοπαί· Α') Ἡ φθινοπωρινὴ, διαρκοῦσα ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου μέχρι τῆς 1 Σεπτεμβρίου. Β') Ἡ τοῦ Πάσχα, διαρκοῦσα δύω ἑβδομάδας, ἀπὸ τῆς μεγάλης δευτέρας μέχρι τῆς δευτέρας τῆς μετὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ.

Ἀκροτελεύτιοι ὁρισμοί.

Ἄρθρον 69. Ὁ παρὼν Νόμος τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου τοῦ 1860.

Ἄρθρον 70. Οἱ ἐγγραφέντες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοιτῶνται ὑπὸ τὸ κράτος τῶν μέχρι τοῦδε ἰσχυόντων νόμων, Β. διαταγμάτων καὶ κανονισμῶν ἀπολαύουσιν ὡς πρὸς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἐλλείποντος δικαιώματος τοῦ νὰ ὑποστῶσι ταύτας, ἢ κατὰ τοὺς κειμένους μέχρι τοῦδε ὁρισμοὺς, ἢ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 71. Πάντα τὰ μέχρι τοῦδε διέποντα τὸ Πανεπιστήμιον διατάγματα, κανονισμοὶ κτλ. καταργοῦνται. »

Ἀνηγγέλθη δεκαπενθήμερον πένθος ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῆς μεγάλης Δουκίσσης Στεφανίας τῆς Βάδεν.

Προσελθὼν ὁ εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ 1860, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἐχουσαν ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Ἡ εἰσηγητικὴ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος 1860, καὶ διεξελθοῦσα μετ' ἐπιστασίας τοῦτο, καὶ ὡρίμως συζητήσασα, συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχὴν αὐ-

τοῦ ὅπως ἔχει, καθόσον αἱ βάσεις αὐτοῦ στηρίζονται εἰς τὸ μέχρι τοῦδε ἰσχύον φορολογικὸν σύστημα, αἱ δὲ κατά τινας εἰδικὰς διατάξεις ἐπὶ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιφερόμεναι τροποποιήσεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τινων προϊόντων, ὧν ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ἐπαχθῆ ὡς πρὸς τοὺς φορολογουμένους τὴν εἴσπραξιν καὶ αὐτὴν τὴν βεβαίωσιν ἀφ' ἑνὸς, ἐπιζήμιον δὲ κατά τινας περιπτώσεις καὶ πρὸς τὸ δημόσιον, θεωροῦνται μᾶλλον ἐπωφελεῖς καὶ διὰ τοὺς φορολογουμένους αὐτοὺς καὶ διὰ τὸ δημόσιον ἐπίσης δίκαιαι καὶ κατάλληλοι.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Φ. Ι. Φίλωνας, Πέτρος Χ. Πέτρου,
Α. Παπαθανασίου, Χ. Θεοχαρόπουλος,
Π. Παπατσώνης,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Α. Ἀλεξανδρόπουλος.

Ἐκληρώθη ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Ν. Παπαμιχαλοπούλου καὶ Β. Παλαμίδου ἡ βουλευτικὴ ἐκλογὴ Πατρέων, ἔλαχε δὲ εἰς τὸ σ'. τμῆμα.

Ἀνέγνω μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος εὐχαριστήριον ἔγγραφον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀοιδίμου φιλέλληνος Λενορμὰνδ διὰ τὴν πάνδημον ἔκφρασιν ὀδύνης, ἣν ἐδείξατο τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ μακαρίου πατρός του, δι' οὗ προσκρίνει εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ὁμοίωμα τοῦ περιδόξου φιλέλληνος Σατωβριάνδου. Ἔχει δὲ τὸ ἔγγραφον οὕτω·

«Ὀλίγα πρὸ μικροῦ ἡ Πρόνοια ὑπέβαλεν ἡμᾶς εἰς σκληρὰν δοκιμασίαν, ἁρπάσασα κεραυνοβόλως τὸν πατέρα μου περὶ τὸ τέλος τῆς τρίτης ἐν Ἑλλάδι περιόδου αὐτοῦ, ὁμοθυμόν τι αἴσθημα συγκινήσεως καὶ πένθους ἐξέφρασεν οὐχὶ μόνον ἐν Ἀθήναις ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὁ φόρος οὗτος τοῦ σεβασμοῦ, ὁ ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπονεμόμενος ἐπὶ τοῦ τάφου φιλέλληνος, συμμετασχόντος τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, καὶ οὗ τι ος ἡ καρδία ἐνέμεινεν ἀείποτε πιστὴ εἰς τὴν κατὰ τὴν νεαρὰν αὐτοῦ ἡλικίαν ἀσπασθεῖσαν ὑπόθεσιν, ὁ φόρος, λέγω, οὗτος τιμᾷ ἐπίσης καὶ τὸ ἔθνος τὸ ἀπονέμον αὐτὸν, καὶ τὴν μνήμην ἐκείνου εἰς τὸν ὁποῖον ἀπενεμήθη, δημιουργεῖ δὲ μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Κ. Λενορμάνδου δεσμοὺς εἰς τὸ μέλλον ἀδιαλύτους. Πρώτη ἡμῶν ἐπιθυμία ὑπῆρξε νὰ προσφέρωμεν

εἰς τὴν Ἑλλάδα τεμάχιόν τῆς βαθείας ἡμῶν εὐγνωμοσύνης διὰ τὸν τρόπον μεθ' οὗ συνεμερίσθη τοῦ πένθους ἡμῶν.

Τοῦτο προτιθέμενος, Κ. Πρόεδρε, προσφέρω σήμερον ἐν ὀνόματι τῆς μητρός μου εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλλάδος τὸ δεύτερον ὁμοίωμα τοῦ Κ. Σατωβριάνδου, τὸ ζωγραφηθὲν ὑπὸ τοῦ Γιροδέτου. Ἐξ οἰκείας ἀντιλήψεως ἠθύνηθην νὰ πληροφορηθῶ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην, τὴν τοσοῦτον δυστυχῶς ἀπολήξασαν, ὅπόσον τὸ ὄνομα τοῦ ἀθανάτου τούτου φιλέλληνος διετηρεῖθη ζῶν καὶ ἀκμαῖον ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς ὁποίας τοσοῦτον ἐμόχθησε. Θετὴ θυγάτηρ τῆς Κ. Ρεκαμιὲ ἡ μήτηρ μου, παρ' αὐτῆς ἐδιδάχθη νὰ τιμᾷ ἰδιαζόντως τὴν μνήμην τοῦ μεγαλουργοῦ τούτου ἀνδρός. Προσδιτίζουσα εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας τὴν εἰκόνα τοῦ Κ. Σατωβριάνδου, τὴν προερχομένην ἐκ τῆς κληρονομίας τῆς Κ. Ρεκαμιὲ, ἐκπληροῖ οὐ μόνον καθῆκον εὐγνωμοσύνης, ἀλλὰ καὶ ἐπιμαρτυρεῖ τὴν ὑποίαν οἱ Ἕλληνες σώζουσι μνήμην τοῦ μεγαλειτέρου αὐτῶν ὑπερμάχου, πεποιθυῖα ὅτι ἡ χάρις, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ποιεῖ, ἠθέλαν ἐπιδοκιμασθῆ παρ' ἐκείνης, ἐξ ἧς ἔλαβε τὴν εἰκόνα ταύτην.

Δέξασθε, Κ. Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ βαθυτάτου μου σεβασμοῦ.

Φ. ΛΕΝΟΡΜΑΝΔΟΣ.»

Ἡ δὲ Βουλὴ ἀποδεξαμένη ἀσμένως τὴν προσφοράν, ἀπεφάνθη νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν ὁ Πρόεδρος τὴν εὐχαριστίαν της καὶ νὰ κατατεθῇ τὸ πολύτιμον αὐτὸ δῶρον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος ἀναγγείλας, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τῶν ὡρίμων νομοσχεδίων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 1 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος,
Γ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΓ'.

Τῆς 12 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας, καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθών ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον ἀ. περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 15,500 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου μετὰ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐκθέσεως, καὶ β'. περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχ. 11,387 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἐχορηγήθη ὑπὸ τὸ κεφ. 7 ἄρθρον 1 τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου πίστωσις δραχμῶν 22,936 πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καὶ παραπηγμάτων καυσολοποιΐας εἰς Ναύπλιον.

Ἡ Κυβέρνησις κατὰ συνέπειαν παρεσκεύασε τὰ πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ τοιούτου ἐπὶ πολὺ ἀναγκαιοτάτου τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ καταστήματος· δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ προέλθῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, μὴ εὑροῦσα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν οἰκοδομὴν ἐθνικὰ γήπεδα. Ἤδη δὲ τυχοῦσα τοιούτων ἰδιωτικῶν, διεπραγματεύσατο τὴν ἀγορὰν αὐτῶν, συμφωνήσασα μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν τὸ τίμημα εἰς δραχ. 15,500.

Διὰ τὴν πληρωμὴν λοιπὸν τοῦ τιμήματος τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ διὰ τοῦ συναπτομένου νομοσχεδίου ζητουμένη ἀναπληρωτικὴ πίστωσις. Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ φέρων κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν, σᾶς παρακαλῶ, Κύριοι, ἵνα μετὰ προθυμίας ψηφίσητε αὐτό, ἀναγνωρίζοντες τὴν ἀνάγκην, ἣν ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία ἔχει εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ προκειμένου καταστήματος. Διὰ τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου μεταφέρεται εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1860 ἡ κεχορηγημένη ὑπὸ τὸ κεφ. 7 ἄρθρ. 1 τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἰδίου ὑπουργείου πίστωσις δραχμῶν 22,936, ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς τὴν τελεσιουργίαν τοῦ προκειμένου ἔργου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 12 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΒΟΥΤΣΑΡΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισθέντες ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπαρχαίσκομεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δεκαπέντε χιλιάδων πεντακοσίων, ἀριθ. 15,500, ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, τασσομένη ὑπὸ τὸ κεφ. 4 ἄρθρον 1 « *Νέαι Οἰκοδομαί.* »

Ἡ πίστωσις αὕτη προορίζεται εἰς ἀγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκοπέδων ἐν Ναυπλίῳ πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καυσολοποιΐας.

Ἄρθρον 2.

Μεταφέρεται εἰς ἔτος τοῦ διὰ τὸ 1860 ἔτος προϋπολογισμοῦ ἡ ὑπὸ τὸ κεφ. 7 ἄρθρ. 2 « *Νέαι Οἰκοδομαί* » τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου κεχορηγημένη πίστωσις δραχμῶν εἰκοσιδύο χιλιάδων ἐννακοσίων τριάκοντα ἓξ, ἀριθ. 22,936, ἥτις προωρισμένη ὑπάρχει πρὸς ἔγερσιν τοῦ ἐν τῷ προκειμένῳ ἄρθρῳ καταστήματος.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

«Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 12 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. Π. ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

« Τηρησάντων ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν ἑνδεκα χιλιάδων τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἑπτὰ ἀρθ. 11,387, καταλογιζομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. 20 τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου ὑπὸ τὸν τίτλον «προκαταβολαί.»

Ἄρθρον 2. Ἡ πίστωσις αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν πληρωμὴν ἀντιτίμου τοῦ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς προμηθευθέντος βομβωκοσπόρου καὶ διανεμηθέντος τοῖς βομβυκοτρόφοις, ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τιμήματος αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Ἀναγγελθέντος, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 598,403: 38 διὰ τὴν αὔξησιν τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων, τοῦ 1860, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Στ. Δούκαν καὶ Α. Δεληγιάννην, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὠδὶ προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν παρόντων διὰ ψήφων 71.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 598,403: 38 ναὶ ἢ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου . . . . Ν	Ἰωάννης Βλάσσης . . . . Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . Ν	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . Ν
Ἀντώνιος Βιτζέλος	Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .
Δημ. Γιαννόπουλος	Γεώργιος Σκοῦρος . . . .
Γ. Ν. Καΐρης	Σταῦρος Βλάχος . . . .
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου . . . Ν	Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . .
Δημήτριος Τσόκρης . . . Ν	Θεοφάνης Ἴσκος . . . . .
Ἀνδρέας Λυκόπουλος . . . Ν	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . Ν
Φίλων Φίλωνος . . . . Ν	Κωνστ. Κυπριανός . . . .
Διονύσιος Λογοθέτης . . . Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης . . .
. . . . .	Σταῦρος Καμπερόπουλος . Ν
Γεώργιος Γεροβασάκης . . .	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . .
Διονύσιος Πετροπουλάκης . Ν	Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος .
. . . . .	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .
Ἰωάννης Σαράκας . . . Ν	Χαράλ. Α. Χρηστόπουλος . Ν
Α. Παπαθανασίου . . . . Ν	Ν. Χ. Παναγιώτου . . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . Ν	Δημήτριος Σακελλαράκης. . Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Ν. Κοπανίτσας . . . . . Ν
Σταμάτιος Μήτσας . . . Ν	Ἐμμ. Μελετόπουλος . . . Ν
Ἀνδρ. Ζιρδᾶς	Ν. Λεώπουλος . . . . .
Γ. Βιλᾶς . . . . . Ν	Λουκᾶς Στεράνου . . . . Ν
Δημήτριος Ζώτος . . . . Ν	Νίκος Βυλπιώτης . . . .
Γ. Γιολδάσης . . . . . Ν	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . Ν	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ν
Λύσανδρος Βιλαΐτης	Ἰωάν. Ν. Ταμπακόπουλος . Ν
Ἀνδρέας Δύγερινός. . . . Ν	Γ. Ν. Ῥιβιλιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρητος . . .
Δύγερινός Πετμεζᾶς . . . Ν	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .
Γεώργιος Διαμάντης . . .	. . . . .
Ἀναγν. Δημητρίου . . .	. . . . .
Γεωρ. Δελένδας	Ἐπαμ. Δελιγεώργης . . . .
Στ. Μαρκεζίνης	Π. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βαρβαρήγος	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . Ν
Ψυχούλος Α. Ζαΐμης . .	Παναγιώτης Παπατσώνης . .
Δημάκης Χαραλάμπης . . Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . .
Δεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . .	Ἰω. Προβελέγγιος . . . . Ν
Χαρίλαος Θεοχαροπουλος .	Ἰω. Ταταράκης . . . . .
Γρηγόριος Κορμιωτάκης . .	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ἀκυπλιώτης . . . . Ν
Γεώργιος Περιστῆς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . Ν
Δ. Κοντόσταυλος . . . . Ν	Νικόλαος Τσαλλᾶς . . . . Ν
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . Ν	Δ. Καναβός . . . . .
Γεώργιος Μιχαλᾶ . . . . Ν	Δ. Παπαδημητρίου . . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . Ν	. . . . .
Γ. Πλακωτίτης	. . . . .
Α. Ἀντωνόπουλος . . . . Ν	Κίμων Χρηστοδούλου . . . Ν
Πέτρος Δελιγιάννης . . . Ν	Στέφανος Α. Δούκας . . . Ν
Μιθριτης Ῥιβελάκης . . .	Ἰωάννης Κατσίκης . . . .

Δημ. Κουμουνδούρακης	N	Μιχαὴλ Σολωμός	
Βενετσάνος Κυβέλος		Γεώργιος Ναύτης	N
Νικόλαος Πιερράκος		Ἰωάννης Σαγρέδος	N
Χ. Χριστόπουλος	N	Παναγιώτης Ψάθας	
Π. Κανελλόπουλος	N	Ἀντώνιος Ἀριμάς	N
Νικόλαος Μοσχούλας	N	Γρηγόριος Μανοῦσος	N
Π. Ἀργυρόπουλος	N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	N
Ν. Πανουριᾶς		Δημ. Πολυχρονόπουλος	N
Εὐθ. Κεχαγιᾶς	N	Δημήτριος Βότσαρης	
Κωνσταντῖνος Βλάχος	N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος	
Βενιζέλος Ῥοῦφος	N	Νικόλαος Πιπῖνος	
Α. Χ. Λόντος	N	Κωνστ. Δούζινας	
Παναγ. Καλαμογδάρτης	N	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	
Κωνστ. Κωνστάκης	N	Δημήτριος Βουδούρης	
		Ἀντώνιος Τσαμπάδος	N
		Πέτρος Χ. Πέτρος	N
Ἀθαν. Μησυρλῆς		Εὐαγγέλης Βαλαττός	N
Γεώργιος Μπάστας		Σ. Σκουμπουρδῆς	N
Ἰω. Μανιώτης	N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	N
Ἰω. Δουλίδης	N	Λύγερινὸς Λεβέρης	N
Κωνστ. Πλατύς		Α. Μάντσαρης	N
Ἀν. Ῥενουάρδος	N	Δημήτριος Κριεζώτης	

Παραδεχθείσης δὲ τῆς Βουλῆς δι' εἰδικῆς ἀνακτάσεως τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφορία ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Σωτηριάδην καὶ Α. Δελιγιάννην, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτάκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ σύνολον παμψηφεὶ διὰ ψήφων 71· ἔχει δ' οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κ.τ.λ.

« Ψηφισάμενοι ὁμορρόνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν πεντακοσίων ἐνενηκοντα ὀκτὼ χιλιάδων τετρακοσίων τριῶν, καὶ λεπτῶν τριάκοντα ὀκτώ, ἀριθ. 598,403:38, ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860, ἐπιβαρύνουσα μὲν τοὺς εἰδικοὺς καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμοὺς ὡς ἀκολούθως·

Τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν	Δραχ.	33,373.	
» » Δικαιοσύνης	»	77,785.	
» » Ἐσωτερικῶν	»	51,130:85	
» » Ἐκκλησιαστικῶν	»	31,056:70	
» » Στρατιωτικῶν	»	207,780:33	
» » Ναυτικῶν	»	34,358:60	
» » Οἰκονομικῶν	»	159,908:90	
		598,403:38,	

καταταττομένη δὲ ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν εἰδικῶν καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμῶν, κατὰ τοὺς συνημμένους ἀνακεφαλαιωτικοὺς τε καὶ ἀναλυτικοὺς πίνακας.

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ πίστωσις προώρισται εἰς πληρωμὴν τῆς γενομένης διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 Νόμου ΦΛΣ'. αὐξήσεως μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους κλπ. ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Μαΐου 1860.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι ὡς ἀπατελῶν μέρος τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ἐπιτροπῆς ἔχει ἀνάγκην νὰ λάβῃ πληροφορίαν τινά. Ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ πρόκειται νὰ ἐπεξεργασθῇ αὐτὸν τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα, μεταξὺ δὲ τῶν διαφόρων κονδυλίων ἀναφέρεται καὶ τὸ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' ὁ περὶ τούτου νόμος ἔχει διάρκειαν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ προσεχοῦς Μαΐου, καὶ ἐπομένως ἡ ἐπιτροπὴ ἀγνοεῖ ἐπὶ τίνι βάσει καὶ πῶς θέλει ἐργασθῇ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Διὸ παρακαλεῖ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν νὰ ἐξηγηθῇ περὶ τούτου.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ζητοῦνται συνήθως διάφοροι πιστώσεις τῶν ὁποίων ἡ πραγματοποίησις ἀποφασίζεται ἀκολούθως διὰ νόμου, καὶ τοιαύτη τις πίστωσις εἶναι καὶ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὁποίας ἐντὸς ὀλίγου θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὰς Βουλὰς τὸ ἀπαιτούμενον νομοσχέδιον, καὶ ἐπομένως ἡ ἐπιτροπὴ οὐδεμίαν θέλει ἀπαντήσει εἰς τὰς ἐργασίας της δυσκολίαν.

Ἐπαναλαβόντος δὲ τοῦ τὴν ἐρώτησιν ἀπευθύναντος, ὅτι κἀ

παρατηρήσεις τοῦ ὑπουργοῦ δύνανται ν' ἀφορῶσιν ἐκτάκτους δαπάνας, οὐχὶ ὅμως τακτικὰς ὡς τὴν προκειμένην, ἥτις πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς τὸν νόμον, προϋτέθη ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ 1860. Ἀλλὰ παρακαλέσαντός τινος ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσεχῆ δευτέραν, καθόσον ἐν τῷ νομοσχεδίῳ περιέχονται σπουδαῖαι τινὲς καινοτομίαι, αἵτινες διέφυγον τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ μελετήσῃ ἡ Βουλὴ ἐσκεμμένως, καὶ γενομένης δευτέρᾳ τῆς περὶ ἀναβολῆς προτάσεως, ἡ Βουλὴ ἐπελήφθη τῆς συζητήσεως τοῦ ἑτέρου νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 224,662. 84, ἀπορρίψασα τὴν περὶ ἀναβολῆς καὶ τούτου γενομένην πρότασιν.

Οὕτω δὲ γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Α. Λογοθέτην καὶ Α. Δελιγιάννην, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸν πλειψηφεῖ δια ψήφων 72.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν

224662. 84, ἢ ναὶ ὄχι; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου . . . N	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . N
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Φίλων Φίλωνος . . . . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Δεωνίδας Λογοθέτης . . . N
Δημήτριος Γιαννούλης . . .	. . . . .
Γ. Ν. Καΐρης	Γεώργιος Γερουβασίας . . .
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . . N	Δεων. Πετροπουλάκης . . N
Δημήτριος Τσόκρης . . . . N	. . . . .
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . N	Ἰωάν. Σαφάκας . . . . . N
Ἰωάννης Βλάσσης . . . . N	Α. Παπαθανασίου . . . .
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . N	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς. . . N
Γεώργιος Α. Ῥάλλης	Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .
Γεώργιος Σκοῦφος	Σταμάτιος Μήτσας . . . N
Σταῦρος Βλάχος . . . . . N	Ἀνδρέας Ζέρβας. . . . .
Ἰωάννης Καρτσιανόπουλος .	Γ. Βελῆς . . . . . N
Ἀθανάσιος Ἰσκος	Δημ. Ζῶτος . . . . . N

Γ. Γιολδάσης . . . . . N	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N
Ἰωάννης Χατσόπουλος. . . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N
Λύσανδρος Βιλαέτης . . .	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N
Ἀνδρέας Αὐγερινός. . . . N	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλ. Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . N	Μελέτιος Χ. Μελέτης. . . .
Γεώργιος Διαμάντης . . .	. . . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου. . .	. . . . .
Γασ. Δελένδας	Ἔπαμιν Δελιγεώργης . . .
Σπ. Μασκίζινης	Π. Τσιμπουράκης . . . . .
Ν. Βασβαρῆγος	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . N
Θεσπίδουλος Α. Ζαΐμης . . N	Παναγιώτης Παπατσώνης . N
Ἀπημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . N
Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . N	Ἰω. Προβελέγγιος . . . . . N
Χαρίλαος Θεσσαρόπουλος . .	Ἰω. Ταταράκης . . . . .
Γρηγ. Κοσμιωτάκης	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Χάσκης	Ἐμ. Ναυπλιώτης . . . . N
Γεώργιος Περωτῆς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . .
Α. Κοντόσταυλος . . . . N	Νικ. Τσαβέλλας . . . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N	Ν. Καναβὸς . . . . .
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρ. Δελιγιάννης . . . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . N	Κίμων Χριστοδούλου . . . N
Πέτρος Δελιγιάννης . . . N	Στέφανος Α. Δούκας . . . N
Παθητὸς Ῥεβελάκης . . .	Ἰωάννης Κατσάκος . . .
Κωνστ. Κυπριάδης.	Δημ. Κουμουνδουράκης . . N
Ἰω. Δελιγιάννης	Βενεστάνος Κυβέλος . . . .
Σταῦρος Καμπερόπουλος . N	Νικόλαος Πιερράκος . . .
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Χ. Χριστόπουλος . . . .
Ἀριστ. Μεντζελόπουλος . .	Π. Κανελλόπουλος . . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος. . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . N
Χαρ. Α. Χρηστόπουλος . . N	Π. Ἀργυρόπουλος . . . .
Ν. Χ. Παναγιώτου	Ν. Πανουριᾶς . . . . .
Δημ. Σακελλαράκης . . . N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς. . . . . N
Σ. Κοπανίτσας . . . . . N	Κωνσταντῖνος Βλάμης. . . N
Ἐμμ. Μελετόπουλος . . . N	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . . N
Ν. Ἀτῶπουλος	Ἀνδρέας Χ. Λόντος. . . . N
Λουκᾶς Στεφάνου . . . . N	Παναγ. Καλαμογδάρτης . N
Νῖκος Βουλπιώτης . . . N	Κωνστ. Κωνστάκης . . . N

. . . . .		Δημ. Πολυχρονόπουλος . .	Ν
. . . . .		Δημ. Βότσαρης	
Άθαν. Μπουρλῆς		Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .	
Γεώργιος Μπάστας		Νικόλ. Πιπίνος	
Ἰωάν. Μανιώτης		Κωνστ. Δοζίνας	
Ἰω. Δηλίδης	Ν	Άνδρ. Γ. Κουντουριώτης . .	
Κωνστ. Πλατύς		Δημήτριος Βουδούρης . . .	
Ἀν. Ῥενουάρδος	Ν	Ἀντ. Τσαμαδός	Ν
Μιχαὴλ Σολωμός		Πέτρος Χ. Πέτρος	Ν
Γεώργιος Ναύτης	Ν	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . .	
Ἰωάννης Σαγρέδος	Ν	Σ. Σκουμπουρδῆς	Ν
Παναγιώτης Ψάθης		Εὐαγγέλης Κοντογιάννης .	Ν
Ἀντ. Ἀσμάος	Ν	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ	Ν
Γρηγόριος Μανοῦσος . . .	Ν	Ἀ. Μάντσαρης	Ν
Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . .	Ν	Δημ. Κριεζώτης . . .	Ν

Ἀναγνωσθέντος εἶτα τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νομοσχεδίου, ἐπροτάθη ἡ κατὰ κεφάλαιον παραδοχὴ τῶν ἐν τῷ πίνακι σημειουμένων ποσῶν, διὰ τὸν λόγον ὅτι πιθανὸν νὰ ὑπάρχωσι διάφοροι ἐπὶ τῶν κεφαλαίων γνῶμαι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ ὀφείλει ν' ἀποφαίνηται ἰδίᾳ ἐφ' ἑκάστου κεφαλαίου. Μετά τινα δὲ μικρὰν ἀμφισβήτησιν, τῆς Βουλῆς συμφωνησάσης μετὰ τῆς ἀνωτέρω γνώμης, καὶ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου 6 καὶ 7, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐπὶ τοῦ κεφαλ. 9' « ἐξοδα κλεισμένων χρήσεων », ἐφ' οὗ ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς προτείνει τὴν ἀφαίρεσιν δρχ. 23,000 διὰ τὴν πληρωμὴν παλαιᾶς τινος ἀπαιτήσεως, ξέθηκεν, ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὀφείλομεν νὰ συζητήσωμεν μετὰ ψυχροῦ αἵματος, καθόσον ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι, θέλει ἔχει οὐ μικρὰς συνεπείας. Ἐν πρώτοις λοιπὸν ἀποκρούει τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καθιερουμένην ἀρχήν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ πληρώσωμεν καὶ τὸ μέρος, ἀφ' οὗ δὲν δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν τὸ ὅλον, διότι εἰς τὴν παραδοχὴν τοιαύτης ἀρχῆς μόνοι οἱ κακῆς πίστεως ὀφειλέται θέλουν ἐπικροτήσει. Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι, ὡς διϊσχυρίζεται ἡ ἐπιτροπή, ἡ πληρωμὴ τοῦ προκειμένου ποσοῦ καθιεροῖ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποτίσεως ὅλων τῶν χρεῶν ἡμῶν, διότι αἱ περιστάσεις τοῦ χρέους τούτου διαφέρουσιν ἐντελῶς τῶν χρεῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα εἶχε κατὰ νοῦν ἡ ἐπιτροπή. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ πληρωμὴ ἑνὸς χρέους συνεπάγει τοιαύτην ἀρχήν, ἡ ἀρχὴ αὕτη ὑπάρχει ἤδη καθιερωμένη, διότι πρὸ τούτου ἐπληρώθησαν καὶ ἄλλα παλαιὰ χρέη, ὡς τὸ τοῦ μακαρίτου Λ. Δελιγιάννη, τοῦ Καποδιστρίου καὶ τοῦ Μέξη. Παρατηρεῖ δὲ, ὅτι τὸ προκείμενον χρέος δὲν ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐσωτερικῶν χρεῶν. Ὁ μακαρίτης Μαρτινέγκος ἐπλήρωσεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐν ποσὸν καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔλαβε συναλλαγματικὰς εἰς βάρος τοῦ Ἀγγλικοῦ δανείου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, αἵτινες δὲν ἐξωφλήθησαν, κατὰ δὲ τὰ 1832 ὁ ἐν Ἑλλάδι Πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀναγνώρισιν καὶ ἐξόρλησιν τοῦ χρέους αὐτοῦ, ἡ δ' Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Κ. Τρικούπη ἀνεγνώρισε μὲν τὸ χρέος αὐτὸ, ἀνέβαλε δὲ τὴν μετὰ τόκου ἐξόφλησίν του εἰς εὐτυχεστέραν κατάστασιν τοῦ δημοσίου ταμείου. Μετὰ τὴν τοιαύτην λοιπὸν ἀναγνώρισιν, δυνάμεθα ἡμεῖς σήμερον, τηροῦντες ἀνέπαφον τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ ἀξιοπιστίαν, νὰ εἴπωμεν, ὅτι δὲν θέλομεν νὰ πληρώσωμεν τὸ χρέος μας αὐτὸ, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν ὅλα μας τὰ χρέη καὶ διότι ὑπάρχει ἐν ψήφισμα ἀναβάλλον τὴν πληρωμὴν τῶν παλαιῶν χρεῶν ; Καὶ ἡ τοιαύτη ἡμῶν ἄρνησις θέλει εἶσθαι δικαία ; Ἀποφασίσατε ὑμεῖς περὶ τούτου, σκεπτόμενοι ὅτι ἡ ἀπόφασίς σας θέλει ἔχει συνεπείας, αὐτὸς ὅμως νομίζει ὅτι συνεπεῖς εἰς τὰς ὑποσχέσεις μας ὀφείλομεν νὰ πληρώσωμεν ὅ,τι ὑπεσχέθημεν.

Ἐνταῦθα ἐρωτήσαντός τινος πόθεν ὡρμήθη ὁ Μαρτινέγκος εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ποσοῦ, ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐγγράφων δὲν ἐξάγεται τίποτε θετικὸν, ἤκουσεν ὅμως ὅτι ὁ Μαρτινέγκος δὲν ἔδοσε χρήματα, ἀλλὰ σῖτον, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν ἔλαβεν εἰς συναλλαγματικὰς, ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν δύναται νὰ δώσῃ οὐδεμίαν ἐπίσημον διαβεβαίωσιν. Παρατηρεῖ δὲ, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χρέος στηρίζεται εἰς μίαν συναλλαγὴν, κατὰ τῆς ἐποίας ὁ νόμος περὶ παλαιῶν χρεῶν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχύν, συγχρόνως δὲ ὅτι ὁ Μαρτινέγκος ἔχει καὶ ἄλλας ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας ὅμως δὲν ἀνεγνωρίσαμεν, διὰ δὲ τοῦ ζητουμένου ποσοῦ πρόκειται ν' ἀποσβεσθῶσιν ὅλαι αὐτοῦ αἱ ἀπαιτήσεις.

Ἀπήντησεν ἓν μέλος τῆς πλειοψηφίας τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἀπόντος τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς ἕνεκα τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πατρός του, πάσχων δὲ καὶ αὐτὸς ἐξ ἀνάγκης λαμβάνει τὸν λόγον, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὴν γνώμην τῆς

πλειοψηφίας. Παρατηρεῖ ἑπομένως ὅτι συμφωνεῖ εἰς ὅλα τοῦ προ-
αγορεύσαντος ὑπουργοῦ ἰδέας· α'. ὅτι πρέπει νὰ συζητήσωμεν
τὸ προκείμενον νομοσχέδιον μετὰ ψυχροῦ αἵματος, διότι οὕτω
δυνάμεθα ν' ἀναίρωμεν τὰ νομίμως συμφέροντα, καὶ β'. ὅτι
ἡ ἀπόφασίς σας θέλει ἔχει συνεπείας, αἵτινες βεβαίως θέλουν
εἶσθαι κακαί, ἐὰν θὰ εἶναι καὶ ἡ ἀπόφασίς σας κακή.

Ἐντεῦθεν διασαφήσαντος τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι ἐνοεῖ ἠθικὰς
συνεπείας ὡς πρὸς τὴν καλὴν πίστιν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀγο-
ρεύων, ὅτι ἐκτὸς τῶν δύω αὐτῶν ἰδεῶν, καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ
διαφωνεῖ πρὸς τὸν ὑπουργόν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ δίκαιον καὶ
τὸν νόμον. Ἐπληροφορήθη, μᾶς εἶπεν, ὅτι ὁ Μαρτινέγκος ἔδο-
σε σιτον καὶ οὐχὶ χρήματα· τοὐναντίον ὅμως αὐτὸς καὶ τὰ
λοιπὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἔμαθον ἀπὸ τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου
εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆ αἰτήσει της σταλέντα ἔγγραφα,
ὅτι ἔδοσε χρήματα. Εἶπε πρωΐτι ὁ ὑπουργός, ὅτι διὰ τοῦ
ποσοῦ τῶν 23,000 δραχμῶν πρόκειται νὰ ἐξοφληθῶσιν ὅλαι
αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ δανειστοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀλη-
θές. Ὁ Μαρτινέγκος καλυφθεὶς ὑπὸ ξένης προστασίας ἀπέτεινε
πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν πολλὰς ἀπαιτήσεις, αἵτινες ἐκ-
καθαρισθεῖσαι περιωρίσθησαν εἰς μόνον δύω χιλιάδας τάλληρα
καὶ ταῦτα θέλουσιν ἐξοφληθῆ διὰ τῶν 23,000 δραχμῶν ἐμ-
περιεχουσῶν καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν δώδεκα χιλιάδων, καὶ ὡς
τόκον αὐτῶν τὰς ἑπτὰ χιλιάδας.

Οὐδέποτε ἐπίστευεν ὅτι ὁ ἐπὶ ὀξυνοίᾳ διακρινόμενος ὑπουρ-
γὸς δὲν ἤθελεν ἀποδόσει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τόσην δύναμιν νοὸς,
ὥστε νὰ γνωρίζωσιν ὅτι ὁ περὶ παλαιῶν χρεῶν νόμος ὑπαγο-
ρευθεὶς ἐξ ἀνάγκης, ἄρρηκτα τὰ ἐσωτερικὰ χρέη καὶ ἑπομένως
ἀδύνατον ἦτο νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ ξένων ὑποκόπων, καὶ ὅτι
μόνον οἱ προσωπικοὶ νόμοι ἔχουσιν ἀκτῖνα ἐκτεινομένην καὶ
πέραν τῶν ὁρίων τῆς πολιτείας ὡς πρὸς μόνους τοὺς πολίτας.

Εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ συνίστα νὰ μὴ πληρώ-
σωμεν τὸ μέρος, διότι ἂν δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν τὸ ὅλον,
ἐν ᾧ αὐτὸς ἔχει τὴν ἐναντίαν ἰδέαν. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ δὲν
ἐννοεῖ ὅτι θέλει πρέπει νὰ πληρώσωμεν τὸ προκείμενον χρέος,
διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν ὅλα ἡμῶν τὰ χρέη, ἀλλ'
ὅτι, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν τὸ ὅλον, νὰ πε-
ριορίσωμεν τὴν ἐξόφλησιν εἰς ἑκατοστά τινα ἀναλόγως τοῦ ὁ-
ποίου θὰ δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν χρηματικοῦ ποσοῦ, καὶ ἐπο-
μένως νὰ προσδιορίσωμεν ἓν ποσὸν, τὸ ὁποῖον νὰ διανεμηθῇ
ἀναλόγως τὰς ὀφειλὰς εἰς πάντας τοὺς δανειστὰς ἡμῶν. Ἐὰν

δὲ παραδεχθῶμεν καὶ πληρωμὴν τόκου, δὲν δυνάμεθα τότε
ν' ἀρνηθῶμεν τόκον εἰς κάνενα τῶν δανειστῶν μας, ἐὰν θέλω-
μεν νὰ ἤμεθα συνεπεῖς.

Τὸ προκείμενον χρέος, εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, δὲν εἶναι ὅμοιον
πρὸς τὰ ἄλλα, διότι ὁ Μαρτινέγκος ἔδοσε χρήματα καὶ ἔλαβε
συναλλαγματικὰς ἐξοφλητέας ἀμέσως, καὶ οὐχὶ γραμμάτια.
Ἀλλὰ μήπως καὶ τὰ χρέη ἐκεῖνα δὲν εἶναι ἱερὰ, ἀφ' οὗ ἐχρη-
σίμευσαν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος, καὶ ἐν τούτοις σή-
μερον λιμώττουσιν οἱ ἔχοντες νὰ τὰ λαμβάνωσιν. Ἀλλ' ὀφει-
λομεν, λέγει, νὰ πληρώσωμεν τὸ χρέος αὐτὸ, διότι ἡ Κυβέρ-
νησις τοῦ 1832 τὸ ἀνεγνώρισε. Τοιαύτην ἀρχὴν δὲν ἐπι-
στευε ν' ἀκούσῃ ἀπὸ χείλη μεμυημένου τὰ τῶν νόμων. Μήπως
αἱ Κυβερνήσεις εἶναι πρόσωπα; καὶ μήπως πρέπει νὰ
πληρώσωμεν τὸ χρέος αὐτὸ, διότι τὸ ἀνεγνώρισεν ἡ Κυβέρνη-
σις τοῦ 1832, καὶ δὲν πρέπει νὰ πληρώσωμεν τὰ ἄλλα, τῶν
ὁποίων τὴν πληρωμὴν ὑπεσχέθησαν αἱ προγενέστεραι Κυβερ-
νήσεις; Ὑποθέσατε, ὅτι ἐξέδοσα δύω χρεώγραφα κατὰ τὸ ἔ-
τος 1850, καὶ τοῦ μὲν ἑνὸς μοῦ ζητεῖται ἡ ἐξόφλησις ἀπὸ
τὸν φέροντα αὐτὸ, ἐγὼ δὲ ἀναγνωρίζω τὸ χρέος μου, ἀλλ' ἀ-
ναβάλλω τὴν πληρωμὴν διὰ λόγους ἀνεχείας, ὁ δὲ φέρων τὸ
ἕτερον δὲν μοῦ ἀπευθύνει αἴτησιν ἐξοφλήσεως. Πρέπει λοιπὸν
διὰ τοῦτο νὰ πληρώσω μόνον ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὴν πληρω-
μὴν ὑπεσχέθην, καὶ ν' ἀρνηθῶ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἑτέρου, διότι
εἰς τὸν φέροντα αὐτὸ, μὴ θελήσαντα νὰ μ' ἐνοχλήσῃ κατὰ
τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνεχείας μου, δὲν ἔδοσα οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν;

Παρεδέχθημεν, λέγει, τὴν ἀρχὴν τῆς πληρωμῆς τῶν παλαιῶν
χρεῶν, ὅταν ἐπληρώσαμεν τὸν μακαρίτην Δελιγιάννην, τὸν
Μέξην καὶ τὸν Καποδίστριαν. Ἀλλὰ, διότι κακῶς ἐκάμαμεν τὴν
ἐξαίρεσιν ἐκείνην, ἂν ὑποτεθῶσιν ἐξαιρέσεις αἱ πληρωμαὶ ἐκεί-
ναι, πρέπει καὶ πάλιν νὰ ὑποπέσωμεν εἰς τὸ αὐτὸ ἀτόπημα;

Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ζητεῖ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ μὲν
τὰ παλαιὰ ἐσωτερικὰ χρέη νόμων, διὰ δὲ τὰ ἐξωτερικὰ νὰ
προσδιορισθῇ ἓν ποσὸν, τὸ ὁποῖον νὰ διανέμηται ἀναλόγως
εἰς ὅλους τοὺς δανειστάς μας. Ἡ ἄρνησις δὲ τῆς πληρωμῆς
τοῦ προκειμένου χρέους, ὅπως σήμερον μᾶς ζητεῖται, δὲν ἐμ-
φαίνει κακὴν πίστιν, διότι δὲν ἀρνούμεθα τὴν πληρωμὴν,
ἀλλὰ θέλομεν νὰ πληρώσωμεν τοὺς δανειστάς μας ὅλους ἀνα-
λόγως τῆς καταστάσεώς μας· αἱ δὲ κακαὶ συνέπειαι, τὰς ὁ-
ποίας ὁ ὑπουργὸς προϊδάζεν εἰς τὴν ἀγόρευσίν του, βεβαίως
θέλουν εἶσθαι τοιαῦται, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν πληρωμὴν, ὅ-

ότι τότε θέλομεν έχει ομοίας απαιτήσεις παρ' όλων των δανειστών μας, τας οποίας δεν θέλομεν δυνηθή ν' αποφύγωμεν, καθόσον αναντιρρήτως ή πληρωμή τούτου χρησιμεύσει ως γέφυρα όλων των λοιπών απαιτήσεων, καθ' ων ουδένα έχομεν λόγον ν' αντιτάξωμεν προς απώκρουσιν των από της καταφατικής αποφάσεώς μας κακών συνεπειών.

Αντείπεν έτερος, ότι ή επιτροπή, καί τοι αναγνωρίζουσα το προκείμενον χρέος, νομίζει ότι δυνάμεθα ν' αναβάλωμεν την πληρωμήν του δυνάμει του νόμου του 1833. Αλλ' επί του προκειμένου οφείλομεν να εξετάσωμεν δύο τινα· α) εάν δυνάμει του νόμου του 1833 δυνάμεθα ν' αρνηθώμεν την πληρωμήν χρέους προς υπήκοον ξένον, και β') εάν το χρέος αυτό προέρχεται εκ καταβολής χρημάτων ή εκ πράγματος αντικαταστατού. Και καθ' όσον μεν αφορά το δεύτερον, εξ όσων ηδυνήθη να πληροφορηθή, το ζητούμενον ποσόν δεν προέρχεται εκ δανείου. Ο Μαρτινέγκος κατά το 1825 ευρίσκετο εις Ναύπλιον μετά του πλοίου του φορτωμένου σίτου, εκ του οποίου ή Κυβέρνησις έλαβεν εν ποσόν αξίας δύο χιλιάδων ταλλήρων και έδοσε συναλλάγματα ίσης αξίας επί του Αγγλικού δανείου. Ο Μαρτινέγκος μεταβάς εις την Αγγλίαν επαρουσίασε τα συναλλάγματα, αλλ' ή εταιρία δεν παρεδέχθη αυτά, διότι είχεν εξοφληθή ή πρώτη δόσις και ούτω τα συναλλάγματα έμειναν ανεξόφλητα. Εντεύθεν λοιπόν πηγάζει το προκείμενον χρέος, το οποίον προέρχεται εκ πράγματος αντικαταστατού. Ως προς δε τον νόμον του 1833, ούτος δεν δύναται να έχη επιρροήν επί των συναλλαγμάτων ξένων υπηκόων, και διά τούτο ούτε ή Κυβέρνησις, ούτε τα νομοθετικά Σώματα εποτέ τον νόμον του 1833 κατά της πληρωμής χρέους προς ξένον υπήκοον.

Εν μέλος της επιτροπής λέγει, ότι πρέπει συγχρόνως να πληρώσωμεν όλους μας τους δανειστάς αναλόγως της καταστάσεώς μας, να κηρυχθώμεν δηλ. εις κατάστασιν πτωχεύσεως και να κάμωμεν παραχώρησιν περιουσίας, το οποίον δεν δύναται να πράξη έν έθνος. Παρατηρεί δε ότι εκ του δανείου του Ροτσχίλδ επληρώθησαν 300,000 δραχ. εις εξόφλησιν ομολογιών επί του Αγγλικού δανείου, επί του οποίου εξεδόθησαν και τα προκείμενα συναλλάγματα, των οποίων την εξόφλησιν και διά τον λόγον αυτόν δεν δυνάμεθα ν' αρνηθώμεν. Εκτός δε τούτου εκ του δανείου Ροτσχίλδ επληρώθησαν και 480,000 δραχ. απέναντι του Βαυαρικού δανείου και τοι

μή εκκαθαρισμένου, και επομένως βλέπετε ότι εις τα έκατερικά δάνεια ουδέποτε επροτάθη ο νόμος του 1833, ούτε πρόκειται να καθιερώσωμεν σήμερον την αρχήν της εξοφλήσεώς των. Προτείνει διά ταύτα εις την Βουλήν ν' αποβλέψη μεν την γνώμην της πλειοψηφίας της επιτροπής, να παραδεχθή δε το νομοσχέδιον ως έχει.

Εξέθηκεν άλλος, ότι, επειδή καλούμεθα εις την επιψήφισιν ενός οφειλομένου ποσού, πρέπει να εξετάσωμεν σπουδαίως την φύσιν αυτού, διά να μήν υποπέσωμεν ούτε εις τας συνεπείας, ας αναφέρει ή επιτροπή διά της εκθέσεώς της, ούτε εις τας υπό του υπουργού εκτεθείσας. Διά να λύσωμεν λοιπόν το ζήτημα τούτο, είμεθα μεταξύ Σκύλλης και Χαρίβδεως, διότι, αν παραδεχθώμεν το ποσόν, θέλομεν προκαλέσει επιβλαβείς συνεπείας διά την πληθύν των τοιαύτης φύσεως απαιτήσεων· αν δε το αποβάλωμεν, θέλει κατακριθή το έθνος επί κακή πίστει, αφού μάλιστα συνενοήθη μετ' άλλου Κράτους και υπεσχέθη την πληρωμήν. Υπάρχουν, ως γνωστόν, διαφόρων ειδών δάνεια· τα μόνιμα και στερεά δάνεια, τα διδόμενα μέ προθεσμίας και επί υποθήκη, τα διά συναλλαγμάτων ταχτικά δάνεια, και άλλα εξ εφημέρων δοσοληψιών προερχόμενα. Διά τούτο και ο νόμος έχει αναλόγως καταναγκαστικά μέσα προς πληρωμήν των δανείων. Ποίος λοιπόν είναι ενταύθα ο χαρακτήρ του προκειμένου δανείου; Στηρίζεται εις συμφωνίαν τινά; προέρχεται εξ ομολόγου; Όχι, είναι εν των προχείρων εκείνων χρεών, το οποίον έγενετο εις μίαν περίστασιν. Ηρνήθημεν την απότισιν των παλαιών δανείων, διότι το έθνος κίνδυνον άλλοτε τον υπέρ των όλων αγώνα, δεν ηγωνίζετο υπέρ μιάς μικράς γωνίας γής, της παρούσης, αλλ' απέβλεπεν εις το όλον, περιελάμβανε την όλην Ελληνικήν φυλήν. Η Ελλάς συνωμολόγησε τότε μεγάλα δάνεια, αλλ' ήτον ή Ελλάς της Ηπείρου, της Μακεδονίας, της Θετταλίας, της Κρήτης, ήτον ή Ελλάς της Χίου, της Ρόδου, των Κυδωνιών, της Μικράς Ασίας, βραδύτερον όμως μάς περιώρισαν εις τα στενά ταύτα όρια και δεν είμεθα οι Έλληνες του 1821 διά να πληρώσωμεν τα υπέρογκα ταύτα χρέη. Οι συνυπόχρεοι εις την πληρωμήν αδελφοί μας έλλειπουν, και ημείς μόνοι δεν επαρκούμεν εις εξόφλησίν των. Ούτω βλέπομεν ότι κατά τον εσχάτως συμβάντα Ιταλικόν πόλεμον ή Λομβαρδία, αποσπασθείσα της Αύστριας, προσετέθη εις την Σαρδηνίαν, αλλ' αποσπωμένη ανέλαβε και το αναλογούν αυτής χρέος. Εντεύθεν

λοιπὸν τὸ ὑπὸ συζήτησιν ποσὸν εἶναι πρόχειρον χρέος, μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπίστωσαν ἁπλῶς μὴ ἐξετάζοντες ποῖα θέλουσιν εἶσθαι τὰ μέλλοντα ὁριά μας. Τὸ χρέος δὲ τοῦτο δὲν εἶναι κἂν οὔτε δάνειον, ἀλλ' ἁπλῆ ἀγορὰ σίτου, δι' ἣν ἐλάβεν ὁ πωλητὴς ἓν συνάλλαγμα ἵνα πληρωθῇ ἐν Λονδίνῳ. Συμβιβάζεται ἤδη μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἔθνους ν' ἀρνηθῶμεν τὴν συναλλαγματικήν; Περὶ τούτου ἀπόκειται εἰς ἡμᾶς ν' ἀποφασίσωμεν, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἐνεργοῦμεν ὑπὸ τὴν ἔποψιν δανείου. Ἀγνοεῖ λοιπὸν ποῖα θέλει εἶσθαι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, καὶ λέγει μόνον, ὅτι τὸ ζητούμενον ποσὸν ἔχει χαρακτῆρα χρέους, τὸ ὁποῖον ἔγεινε στιγμιαίως καὶ δὲν ἐπληρώθη δι' ὁποιονδήποτε περιστατικόν. Ἄρα δὲν πρόκειται νὰ πληρώσωμεν σήμερον ἓν δάνειον, ἀλλ' ἁπλῆν τινα καθυστέρησιν, ἥτις ἂν πληρωθῇ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κἀμμίαν συνέπειαν ἐπὶ τῶν δανείων.

Ἀντεῖπεν ἄλλος, ὅτι πολὺ ἠγωνίσθη ὁ προαγορεύσας νὰ δώσῃ καταλληλόν τινα ὁρισμὸν εἰς τὸ δάνειον, ἵνα ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενος πρατείνῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ ζητουμένου ποσοῦ. Τὸ μεγαλείτερον ὅμως τῶν ἐπιχειρημάτων του, τὸ κυρίως ἄξιον προσοχῆς, ὅτι ἄλλη ἦτον τότε ἡ ἀγωνιζομένη Ἑλλὰς καὶ εἰς ἄλλα ὅρια εἶναι σήμερον περιωρισμένη, δὲν συνηγορεῖ πάσως ὑπὲρ τῆς ἰδέας του ἀγορεύσαντος, διότι τὸ δάνειον τῶν **23,000** δραχμῶν ἐδόθη εἰς τὴν τότε Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος καὶ αὐτὴ ἔκαμε χρῆσιν ὅπως καὶ τῶν λοιπῶν. Ἄλλως ὅμως πρέπει τῷ ὄντι νὰ ἐπιστήσωμεν πολὺ τὴν προσοχήν μας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου, διότι εἶναι μὲν μικρὰ ἡ ζητουμένη ποσότης, ἀλλ' ἐνδέχεται ἡ παραδοχὴ ἢ ἀπόρριψις αὐτῆς νὰ ἔχῃ κακὰς συνεπείας. Καὶ ὁ μὲν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν λέγει, ὅτι ἡ ἀπόρριψις θέλει φέρει βεβαίως τὰς συνεπείας ταύτας, ἡμεῖς δὲ πρεσβεύομεν ὅτι ἡ παραδοχὴ τοῦ νομοσχεδίου ἐπαπειλεῖ τὸ κακὸν τοῦτο. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ὑποστηρίζων τὴν ἰδέαν του, εἶπε νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ζητουμένην ποσότητα, χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐξοφλήσεως τῶν παλαιῶν χρεῶν νόμον τοῦ **1833**. Ἀλλ' ἐὰν θέλῃ ὁ ὑπουργός, δυνάμεθα νὰ καταργήσωμεν ὁλοκλήρως τὸν νόμον ἐκεῖνον διὰ νὰ ἀνοιχθῶσιν εἰς τὰ παλαιὰ χρέη αἱ θύραι τῶν δικαστηρίων, καὶ οἱ πιστωταί μας ἀποτεινόμενοι εἰς αὐτὰ ζητοῦν καὶ εὑρίσκουν τὸ δίκαιόν των. Ἂν λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον θέλῃ ἅπαξ, ἡμεῖς θέλομεν δεχθῆ τὴν καταργησιν τοῦ νόμου τούτου, διότι τότε, ἂν ὄχι

ἄλλο, θὰ πληρώνωνται εἰς τοὺς δικαιούχους τοὐλάχιστον οἱ τόκοι τῶν ὀφειλομένων. Ἀλλ' ὁ μνησθεὶς νόμος ὑπηγορεύθη ἐκ τοῦ ἀνεπαρκοῦς τοῦ δημοσίου πρὸς ἐξόφλησιν τόσων χρεῶν, καὶ ἑπομένως τὸ ὑπουργεῖον δὲν εὑρίσκει συμφέρον εἰς τὴν κατάργησίν του. Θέλει δὲ ἔχει κακὰς συνεπείας τὸ νὰ πληρώνωμεν τὰς ὀφειλὰς ταύτας κατὰ προτίμησιν, καὶ δὲν θέλει νὰ γεννηθῇ παρὰ τοῖς δικαιούχοις ἡ ἰδέα, ὅτι ἂν ἦσαν ξένοι ὑπῆρχον, ἤθελον πληρωθῆ. Δεύτερον ἐπιχείρημα ἔφερεν ὁ ὑπουργός, ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐγένοντο ἐξαιρέσεις τοιούτων πληρωμῶν, ἀλλ' ὡς παρετηρήθη εὐλόγως, αἱ ἐξαιρέσεις ἐκεῖναι ἔβλαψαν ἀντὶ νὰ ὠφελήσουν, διότι ἀνέξεσαν τὰς πληγὰς ὅλων τῶν ἄλλων δικαιούχων, ὡς θέλουσι τὰς ἀναξέσει καὶ ἂν παραβεχθῶμεν τὸ ὑπὸ συζήτησιν ποσόν· ἄλλως τε αἱ ὀλίγαι ἐκεῖναι ἐξαιρέσεις ἔγειναν ἀπὸ πνεῦμα συνταξιοδοτήσεως μᾶλλον, καὶ διὰ τοῦτο ἐδόθη, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τὸν Καποδίστριαν μικτιαῖον ποσὸν οὐχὶ μόνον ἀπίνακτι τῶν ὅσων ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἡ οἰκογένειά του ἀπὸ τὸ ξένος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ παστίγνωστα μεγάλα της δικαιώματα. Μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα δὲν ἔπεται ὅτι αἱ ἐξαιρέσεις μεταβάλλουσι τὸν κανόνα, καὶ δυνάμεθα νὰ δίδωμεν τοῦ λοιποῦ κατὰ προτίμησιν τὰ εἰς αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον ὀφειλόμενα. Εἶπε πρὸς τούτοις ὁ ὑπουργός, ὅτι τὸ προκείμενον χρέος εἶναι ἀδιαφιλονείκητον καὶ πρέπει νὰ πληρωθῇ. Ἀλλὰ τί πλέον ἀδιαφιλονείκητον ἀπὸ τὰ χρέη τῆς ἐπὶ Κυβερνήτου συσταθείσης τραπέζης; Τὰ χρέη ταῦτα εἶναι πολὺ πλειότερον ὡρισμένα καὶ πολὺ δικαιότερον νὰ πληρωθῶσι. Δι' ὅλα ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν μὴ παραδοχὴν τοῦ ζητουμένου ποσοῦ.

Ἐπέμεινεν ἄλλος, ὅτι δὲν εἶναι ποσῶς ἐναντίος εἰς τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ δικαιοσύνη τῶν δικαιωμάτων πρέπει νὰ εἶναι ἴση πρὸς πάντας, ἀλλ' ὁπωσδήποτε παρεδέχθημεν τὴν πληρωμὴν τινῶν ἐκ τῶν χρεῶν τούτων, ὁ δὲ προαγορεύσας εἶπε μάλιστα, ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Καποδιστρίου, ὡς καὶ ἡ τοῦ Δελιγιάννη κλπ. ἐπληρώθησαν διὰ τὰ ἐξαιρετικὰ δικαιώματά των. Ἅμα λοιπὸν παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἔπεται ὅτι καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν πρέπει νὰ πληρώσωμεν, διότι ὁ πιστωτὴς ἡμῶν εἶναι ξένος. Πᾶν ὅ,τι ἐπράξαμεν ἡμεῖς κατὰ τὸν ἀγῶνα, πᾶσα θυσία ἢ ἐκδούλευσις μας ἀπέβλεπε τὴν πατρίδα καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν ἐνηργοῦμεν. Τὸ δὲ νὰ ἔλθῃ ξένος νὰ μᾶς συνδιάζῃ ἐν μέσῳ τῶν περιπετειῶν καὶ κινδύνων μας καὶ νὰ μᾶς δώσῃ τὰ χρήματα ἢ τὸ ποσὸν τοῦ

καὶ τοιαῦται ὑπηρεσίαι εἶναι καὶ πρέπει νὰ θεωρῶνται ἐξαιρετικαί. Ἄλλως τε, ἀφοῦ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἔλαβε μέρος καὶ ξένη Κυβέρνησις καὶ ὑπεσχέθημεν τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ, πρέπει νὰ τὸ πληρώσωμεν ἀδιστάκτως, διότι δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀξιοπρεπὲς ν' ἀρνηθῶμεν ὅ,τι ὑπεσχέθημεν.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι δὲν διστάζει νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι εἰσερχόμενος ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου εἰσῆλθε μὲ κλονιζομένην πεποίθησιν ἡ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ἡ πεποίθησίς του ἐμορφώθη ἐκ τῆς συζητήσεως καὶ κυρίως ἐκ τῶν λόγων τῶν ὑποστηριζάντων τὴν ἐναντίαν αὐτοῦ ἰδέαν. Θεωρεῖ περιττὸν νὰ εἴπῃ, ὅτι ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀναγνωρίζει καὶ αὐτὸς τὴν ἱερότητα ὀφειλῆς προερχομένης ἐκ τῶν χρησίμων ἀναγκῶν τῆς πατρίδος εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ βουλευταί, ὡς βλέπει εὐχαρίστως, παραδέχονται τὴν ἱερότητα τοιούτων χρεῶν. Ἐπαινεῖ μάλιστα τὸ ὑπουργεῖον διὰ τὴν νέαν ταύτην τάσιν, ἣν δεικνύει σήμερον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν τοιούτων χρεῶν· οὐχ ἧττον ὅμως ἀναγκάζεται νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐξόφλησις δὲν πρέπει νὰ γίνεται δι' ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ διὰ κατηγοριῶν ἐμπεριεχουσῶν ὅσον ἔνεστιν ὁμοίας φύσεως ὀφειλάς. Τὸ κακὸν τὸ προερχόμενον ἀπὸ τοιαύτας ἐξαιρέσεις εἶναι πολὺ μεγαλείτερον ἠθικῶς πρὸ πάντων παρ' ὅ,τι νομίζομεν, τὰ δὲ παραδείγματα τῶν ὀνομάτων τὰ ὁποῖα σᾶς ἀνέφεραν, εἶναι μάλιστα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τὸν πείθουν νὰ κηρυχθῇ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου. Διατρίβων διαρκῶς εἰς Ἀθήνας, καὶ παρακολουθῶν μετ' ἀκριβείας τὰ διάφορα πολιτικὰ συμβάντα, δὲν τὸν διέφυγε καὶ ἡ κατ' ἐξαίρεσιν γενομένη πληρωμὴ εἰς τὸν ἄλλοτε πρόεδρον τῆς Γερουσίας, τὴν ὁποίαν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέφερε, διότι πολιτικοί τινες ἐχθροί του ἐσχέτισαν τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην ἀπότισιν ὀφειλῆς μὲ κατεύνασίν τινα πατριωτικὴν καὶ ἰσχυρὰς ἀντιπολιτεύσεως τοῦ τότε προεδρεύοντος τῆς Γερουσίας, ἂν καὶ ἡ κατεύνασις αὕτη, ἐὰν ὑπῆρξε, δὲν ἦτον εἰμὴ ἀπόῤῥοια πεποιθήσεως. Τὰ περιστατικὰ ταῦτα εἶναι βεβαίως εἰσέτι ζωηρὰ πρὸ τῆς μνήμης ἡμῶν. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι πολίτης ἔξοχος, τὸν ὁποῖον ζῶντα τὸ ἔθνος ἐξετίμησε καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα μετὰ θάνατον ἐν πατριωτικῷ σεβασμῷ ὀφείλομεν ν' ἀναφέρωμεν, συνεδέθη μὲ ἄδικον μομφὴν ἕνεκα πληρωμῆς μὴ προερχομένης ἀπὸ γενικὸν μέτρον. Καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ ἐπίσης ἀδίκως δὲν ἐσχολιάσθη καὶ ἡ πρὸς τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Μέξην, ἀντιπρόεδρον τότε, ἂν δὲν ἀπατᾶται; Τὸ δὲ ἑτέρων παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἀναφερθὲν παράδειγμα ὡς πρὸς τὸ χορηγηθὲν ποσὸν εἰς τὸν κληρονόμον τοῦ Καποδιστρίου δὲν ἔχει, κατ' αὐτόν, σχέσιν τινὰ μὲ τὸ προκείμενον, καθόσον εἰς ἐκεῖνον μὲν τὸν ἐπιζῶντα κληρονόμον τοῦ ἀοιδίμου Κυβερνήτου ἐχορηγήσαμεν ἐτήσιόν τι ποσὸν ἀπέναντι τῶν ἀκαθαρίστων ἀπαιτήσεων τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν μεγάλων ἐκδουλεύσεων τοῦ ἀοιδίμου θείου του, εἰς τοῦτον δὲ πρόκειται νὰ δώσωμεν ὁλόκληρον κεφάλαιον, ἔστω καὶ μικρόν. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ τέταρτον περιστατικὸν ἐξαιρετικοῦ μέτρου, τοῦ ὁποίου αἱ συνέπειαι ἠδύναντο νὰ εἶναι τῷ ὄντι θλιβεραί. Κατὰ τὰ 1851 ἡ τότε Κυβέρνησις ἐπρότεινε μεγάλον ἐτήσιον ποσὸν ἀπέναντι τῶν θυσιῶν τοῦ ἀειμνήστου Γεωρ. Κουντουριώτου, ἀρίνουσα κατὰ μέρος τὸν πρῶτον τῆς Ἑλλάδος πολίτην, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Λάζαρον, τὸν πατριάρχην τοῦτον τοῦ ἀγῶνος, καὶ λησμονοῦσα τὴν ἔνδοξον ὁμάδα τῶν λοιπῶν συναδέλφων του, τῶν πρωταιτίων τῶν ναυτικῶν νήσων. Ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης πυραμίδος τῶν δικαιούχων ἐπειράθη νὰ λείψῃ ὑπ' ὄψιν μόνην τὴν κορυφίδα· ἀντὶ τοῦ κορμοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸν κλάδον, τὸν υἱὸν ἀντὶ τῆς ἐξαντληθείσης πατρίδος. Ἡ ἀπόπειρα ἀπέτυχε, διότι ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, πρὸ πάντων ἐν τῷ γειτονικῷ περιβόλῳ, κατεῖδε τὸν κίνδυνον ν' ἀποσπασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Γεωρ. Κουντουριώτου ἀπὸ τὴν ὁμοιοπαθῆ ἀδελφότητα τῶν ἄλλων δικαιούχων, καὶ ἀπέῤῥιψε τὴν δικαίαν μέν, ἀλλ' ἐξαιρετικὴν ταύτην πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἀναντιῤῥήτως ὠφέλιμον καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀοιδίμου Κουντουριώτου, διότι τὸ ὄνομά του ἔμεινεν οὐ μόνον σεβαστὸν καθ' ὅλον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ παρὰ ποτὲ προσφιλὲς εἰς τοὺς συμπολίτας του, καθ' ὅσον ὡς ἦτον ταυτισμένος μετ' αὐτῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα, ἐταυτίσθη καὶ ἡ τύχη του σχετικῶς μὲ τὴν συνέπειαν τῆς ἀποῤῥίψεως τῆς προτάσεως ταύτης ἐτησίαν ἀποζημίωσιν τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων. Τὸ δὲ παράδειγμα τῆς πληρωμῆς τοῦ ἐνδόξου πλοίου τῶν Τσαμαδαίων δὲν τείνει πρὸς ἐνίσχυσιν. Ἡ Ἀθηνᾶ, ἀφοῦ ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεως, ἠγοράσθη ἐπὶ Κυβερνήτου ἀντὶ 10,000 δισττήλων. Ἂν καὶ δὲν ἐπληρώθη, οὐχ ἧττον ἐξηκολούθησεν ὑπηρετοῦσα καὶ τὴν Βασιλικὴν Κυβέρνησιν μέχρι τοῦ 1847. Τότε ἰδοὺ τί συνέβη. Οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ πλοίου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ θεῖος του Βασιλ. Βουδούρης, ἀδημονοῦντες ἐκ τῶν ἀναγκῶν, ἐκίνησαν ἢ τὴν πληρωμὴν ἢ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πλοίου των, στέργοντες

μάλιστα νὰ παραβλέψωσι καὶ ὅλον τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Βασιλ. Κυβέρνησιν ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐπαλαιώθη. Ἡ Κυβέρνησις ἐπρατίμησεν ἐκ τῶν δύω προτάσεων τὴν μᾶλλον συμφέρουσαν εἰς αὐτὴν, καὶ ἡ πληρωμὴ ἐγένετο κατὰ διαφόρους δόσις. Ὀρθῶς λοιπὸν εἶπεν ὅτι τὰ παραδείγματα ταῦτα τείνουσιν ὑπὲρ τοῦ ἰσχυρισμοῦ του, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοι πεπεισμένος περὶ τῆς ἱερότητος τῆς πρὸς τὸν Κ. Γιὸρκ ὀφειλῆς, μετὰ συγκινήσεως ὅμως ἀναγκάζεται νὰ κάμῃ πρόσκλησιν τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὰς ἀπουδαίας συνεπείας τῆς λύσεως τοῦ τοιούτου ζητήματος. Ἐπιθυμεῖ, ἐπιδιώκει λύσιν, ἀλλὰ τὴν θέλει συναρμολογημένην καὶ σύμφωνον μὲ ἄλλα τοιαύτης φύσεως ζητήματα, διότι ἡ συναρμολόγησις αὕτη δύναται μόνον ν' ἀναστείλῃ τὸν ἀπειλοῦντα νὰ μᾶς καταποντίσῃ χείμαρρον τοιούτων ἐπίσης δικαίων ἀπαιτήσεων. Ἐν τῇ παρακειμένῃ ὁδῷ κατοικεῖ ἔντιμος πένης, σχεδὸν ἀθύμματος, ὁ Φραγκίσκος Φόνος. Κολοσσιαία περιουσία ἐλθόη εἰς τὸ ἔθνος παρὰ τῆς οἰκογενείας του· ἡ ἀποθανοῦσα σύζυγός του ὑπῆρξε θυγάτηρ τοῦ μακαρίτου Γεωρ. Γκιώνη. Ἠξεύρετε ποία χρῆσις ἔγεινε τῶν λειψάνων τῆς περιουσίας τοῦ τελευταίου; Ἐς τὸ ἐπιτραπῇ νὰ τὸ ἀναφέρῃ. Τὸ Μεσολόγγιον πολιορκούμενον ἐκινδύνευεν, ἡ πεῖνα ἐπαπειλεῖ τὴν γενναίαν φρουρὰν καὶ ἐπίσης κατέθλιβε στρατόπεδον ἄλλο κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Τριάκοντα δύω χιλιάδες διαστήλων ἐδόθησαν παρὰ τοῦ Γκιώνη —καὶ ταῦτα ἦσαν ἡ τελευταία περιουσία του—πρὸς ἀγορὰν σίτου. Τοῦ ἡρωϊκοῦ Μεσολογγίου ἡ πτῶσις ἀνεβλήθη τότε, ἡ ἐν τῷ στρατοπέδῳ πεῖνα ἔπαυσεν, ὁ Φόνος ὅμως καὶ τὰ τέκνα του, ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς πολλοὺς ἐξ ἡμῶν, σήμερον λιμώττουν, ἄλλη δὲ θυγάτηρ τοῦ μακαρίτου Γκιώνη, χήρα ἀδελφοῦ τοῦ ἀγορεύοντος,— τὸ λέγει ὑπερηφάνως —ἔλαβεν ἐσχάτως εὐτελὲς παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν βοήθημα. Θέλετε δεχθῇ αὔριον τὴν πληρωμὴν τῆς βεβαίως παρουσιασθησομένης ἀπαιτήσεως τῶν κληρονόμων τοῦ Γκιώνα; εἰμεθα ἕτοιμοι νὰ πληρώσωμεν καὶ ἄλλα χρέη ἐπίσης εἰς συναλλάγματα γνωριζόμενα; Ἡ πρὸς τὸν Κ. Γιὸρκ πληρωμὴ πρέπει νὰ ῥυθμισθῇ μὲ ἄλλας τῆς αὐτῆς φύσεως, καὶ αὐτὴν τὴν ῥύθμισιν συνιστᾷ, ἡ δὲ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ τὴν ἐπισπεύσῃ. Ὁ λόγος δὲ ὅτι ἡ αἴτησις αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ παρὰ ξένης ἐνεργείας, τῷ ἐπιβάλλει μάλιστα καθῆκον νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὸν κίνδυνον καθιερώσεως προηγουμένου, ἀνάγκαστικὴν καὶ ἄφευκτον συνεπιφέροντος τὴν

λύσιν ὁμοίων ζητημάτων, ὁσάκις πρόκειται περὶ ξένων. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα καθυποβάλλων τὴν καρδίαν του εἰς τὸν νοῦν, ὑποστηρίζει ἢ τὴν ἀναβολὴν ἢ τὴν ἄρνησιν μέχρι γενικωτέρου μέτρου.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι, ἐπειδὴ ἀναφέρθη πολλάκις ἀπὸ τοῦ βήματος τὸ ὄνομα τοῦ μακαρίτου πατρός του, καὶ κατά τινα τρόπον ἠδύνατό τις νὰ συλλάβῃ ἐξ ὅσων ἐλέχθησαν ἀδίκως κατ' αὐτοῦ ὑπονοίας, συνέπεια τῶν ὁποίων ἤθελεν εἶσθαι νὰ προστριβῇ μῶμος εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ, ἔρχεται νὰ εἴπῃ περὶ τούτου ὀλίγας λέξεις. Παρατηρεῖ λοιπὸν, ὅτι εἰς τὸν μακαρίτην πατέρα του, πρόεδρον τῆς Γερουσίας κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἐδόθη ἀποζημίωσις τις οὐχὶ ἀπέναντι παλαιῶν ἀπαιτήσεών του, ἀλλὰ διὰ χρέος ἀδιχρίλονείκητον καὶ ὁριστικόν, ὁ δὲ βουλευτὴς Ὕδρας αἰνιγματωδῶς πως ἤθελησε νὰ εἴπῃ, καθ' ὅσον ἠμπόρεσε νὰ τὸν ἐννοήσῃ, ὅτι ἐδόθη εἰς τὸν πατέρα του ἡ ἀποζημίωσις συνεπείᾳ συμφωνίας αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐξουσίας. Δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μνήμην αὐτοῦ, διότι εἶναι γνωστὸς πρὸς πάντας ὁ χαρακτὴρ τοῦ πατρός του, ὥστε νὰ τῷ ἀποδοθῇ ἰδέα μωμῆς. Πρὸς ἐπανόρθωσιν ὅμως τῶν πραγμάτων λέγει, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Γερουσίας ἔλαβε τὴν ἀποζημίωσιν διετέλει ἀντιπολιτευόμενος τὴν ἐξουσίαν, τὸ δὲ περίεργον εἶναι, ὅτι καὶ ὅτε τῷ ἐδίδετο καὶ μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθησεν ἀντιπολιτευόμενος μὲ τὴν αὐτὴν παῤῥησίαν. Οὐδεμία λοιπὸν συμφωνία ὑπῆρξεν ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, οὐδὲν μυστήριον τὴν συνώδευσεν. Ἐκ τοὐναντίου ἡ ἀποζημίωσις τῷ ἐδόθη πανδήμως, τὸ ποσὸν ἐσημειώθη ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, καὶ συζητηθὲν ἐψηφίσθη παρὰ τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, ἔνθα ἐξηγήθησαν οἱ λόγοι τῆς πληρωμῆς. Ὁ πατήρ του ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ὡς ἄλλοι πολλὰς ἴσως ἀπαιτήσεις ἀπέναντι τοῦ ἔθνους, ἀλλ' οὐδέποτε ἠνέχθη νὰ τὰς ζητήσῃ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ποσὸν, ἰδοὺ ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ καὶ οἱ λόγοι τῆς ἐξοφλήσεώς του. Τὰς παραμονὰς τῆς ἐλεύσεως τῆς ἀντιβασιλείας μέρος τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἐστάθμευεν ἔτι εἰς Ναύπλιον, ἡ δὲ τότε Κυβέρνησις εἶχεν ἀνάγκην νὰ προσφέρῃ κατάλυμα εἰς τὸν Γάλλον στρατηγὸν καὶ τὸ ἐπιτελεῖον του. Ἐσυμφώνησε λοιπὸν εἰς τοιοῦτον τὴν οἰκίαν τοῦ μακαρίτου πατρός του, ἐν ᾗ κατέλυσε μονίμως ὁ στρατηγὸς καὶ ἐξηκολούθει κατοικῶν καὶ μετὰ τὴν ἄφιξιν τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις εὐλόγως ἐθεώρησεν ὅτι ὀφείλει πρὸς αὐτὸν τὸ

εἶδες τοῦτο τῆς φιλοξενίας. Δύναται δὲ νὰ ὀβκιώσῃ ἕκαστος, ὅτι ὁ πατήρ του δεχόμενος τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην, εἶχεν ἐδραίαν καὶ ἀδιάσειστον τὴν πεποίθησιν, ὅτι δὲν ἐλάμβανεν ἀποζημίωσιν ἀπέναντι παλαιῶν χρεῶν, ἀλλ' ἐνοίκια ἀνεγνωρισμένα τῆς οἰκίας του, τὸ ὁποῖον ἦτον χρέος αὐθύπαρκτον μὴ ἀποκρυόμενον οὔτε ἀπὸ τὰς περιστάσεις οὔτε ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντας περὶ παλαιῶν χρεῶν νόμους. Τοιαύτη ἦτον ἡ πεποίθησίς του, καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐδέχθη τὴν ἀποζημίωσιν ἐντὸς τοῦ δικαίου. Ὅτι δὲ ποτὲ δὲν ἀνείχετο νὰ ἔλθῃ εἰς ἀπαιτήσεις ἄλλης φύσεως, ἀπόδειξις ὅτι κατὰ τὸ 1854 ἀπέκρουσεν ἐπὶ ὑπουργείου Μαυροκορδάτου ἀξίαν λόγου προσφορὰν ἀπέναντι τῶν ἀπαιτήσεών του.

Πολλῶν δὲ ἐπιδοκιμαζόντων τὰς ἐξηγήσεις ταύτας, καὶ τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας προσθέντος, ὅτι ἀφοῦ ὁ ἴδιος εἶπεν, ὅτι οὐδεὶς ἀναφέρει τὸ ὄνομα τοῦ μακαρίτου προέδρου Ἀναγνώστου Δελιγιάννη, εἰμὴ μετὰ πατριωτικοῦ σεβασμοῦ, ἦτον περιττὸν νὰ ἔλθῃ ὁ ἔντιμος βουλευτὴς εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐξηγήσεις, ἐκλείσθη ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις.

Οὕτω δὲ προτεθεισῶν τῶν καλπῶν, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Γίορκ ποσοῦ τῶν 23,000 δραχμῶν ὡς προσωπικοῦ μυστικὴ ψηφοφορία ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Ἰω. Σωτηριάδου καὶ Ν. Παπαμιχαλοπούλου. Προσερχόμενοι δὲ οἱ βουλευταὶ ἔρριπτον κατὰ σειρὰν εἰς τὴν μίαν κάλπην μέλανα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν λευκὸν κύαμον. Ἐκ δὲ τῆς διαλογῆς συνήχθη, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν παρεδέχθη τὸ κονδύλιον τῶν 23,000 δραχμῶν διὰ ψήφων 49 κατὰ 38, καὶ ἐπομένως ἀπηλείφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου τὸ ποσὸν τοῦτο.

Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ 1 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου δι' ἀναστάσεως, ἐλαττωθὲν ἀπὸ δραχ. 224,662 84 εἰς 201,662: 84.

Ἐπίσης δὲ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη καὶ τὸ 2 καὶ 3 ἄρθρον δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ν. Βαρβαρήγου καὶ Ν. Ἀθανασίου, συνήχθη κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐντεῦθεν τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 89, ἔχον οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἓξ δραχμῶν διακοσίων μιᾶς χιλιάδων, ἑξακοσίων ἑξήκοντα δύω καὶ λεπτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, καταλογιζομένων ὡς ἑξῆς·

Εἰς ἀποζημιώσεις Βουλῶν.....	δραχ.	70,000
Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν.....	»	57,162: 84
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως.....	»	74 500
Τὸ ὅλον....	»	201,662: 84

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῆ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, κατὰ τὸν ὧδε προσηρτημένον πίνακα.

Ἄρθρον 3. Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις, θέλουν πληρωθῆ ἐκ τῶν εἰσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

ΠΙΝΑΞ

Ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859.

Προϋπολογ. Κεφάλ.	Προϋπολογ. Ἄρθρον	Προσδιορισμὸς ἐξόδων καὶ ὑπηρεσιῶν		Πίστωσις Κατ' ἄρθρον		Πίστωσις Κατὰ κεφάλαιον	
5	1	Ἀποζημιώσ. Βουλῶν	Βουλή	60000			
	2	» »	Γερουσία	10000		70000	
6	3	Κεντρικὴ ὑπηρεσία	Ἔξοδα ὑπηρεσίας ὑπουργ.	6000		6000	
7	1	Ταμεῖα	Προσωπικὸν ταμείων	5280			
	2	»	Ποσοστὰ	15000		20280	
9		Ἔξοδα κλειστ. χρήσ.		30882	84	30882	84
10	6	Ἄμεσοι φόροι	Ποσοστὰ ἐπιτηδευμάτων	10000			
	»	»	Ὁμοίως οἰκοδομῶν	10000		20000	
12	4	Δημόσια κατασκήμ.	Προσωπικὸν τυπογραφείου	4000		4000	
13	2	Δημόσια νομίσματα	Ἔξοδα ὑπηρεσίας δασῶν	10500			
	12	» »	» καλλιεργείας ἁλικῶν	20000			
	13	»	» μετακομίσεως ἁλάτων	20000		50500	
			Τὸ ὅλον			201662	84

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 201,662·84 ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνς. Θεοδώρου	Ἰωάννης Βλάσσης . . . . . N
Ἰωάν. Σωτηριάδης . . . . . N	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . . N	Γεώργιος Α. Ῥάλλης. . . . .
Δημ. Γιανναύλης	Γεώργιος Σκοῦρος . . . . .
Γ. Ν. Καΐρης	Σταῦρος Βλάχος . . . . . N
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου . . . N	Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . N
Δημήτριος Τσόκρης . . . . N	Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . . N
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . . N	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . . N

Φίλων Φίλωνος . . . . . N	Κωνστ. Κυπριάδης . . . N
Ἀεωνίδας Λογοθέτης . . . N	Ἰωάν. Δελιγιάννης . . . . N
. . . . .	Σταῦρος Καμπερόπουλος . . N
Γεώργιος Γερουβανάκης . .	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . .
Ἀεωνίδας Πετροπουλάκης . N	Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος. .
. . . . .	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .
Ἰωάννης Σαρίκας . . . . N	Χαράλ. Α. Χριστόπουλος . N
Α. Παπαθανασίου	Ν. Χ. Παναγιώτου . . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . N	Δημ. Σακελλαράκης . . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . N	Σ. Κοπανίτσας. . . . . N
Σταμάτιος Μήτσας . . . N	Ἐμμ. Μελετόπουλος . . .
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . N	Ν. Λεώπουλος . . . . . N
Γεώργιος Βιλᾶς . . . . N	Λουκᾶς Στεφάνου . . . . N
Δημήτριος Ζῶτος . . . . N	Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N
Γεώργιος Γιολδάσης . . . N	Β Ρ. Παλαμίδης . . . . .
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N
Λύσανδρος Βιλαέτης . . .	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N
Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . N	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . . . N
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . N	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .
Γεώργιος Διαμάντης . . .	. . . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου . .	. . . . .
Γεωρ. Δελένδας	Ἐπαμ. Δελιγεώργης . . .
Σπ. Μαρκεζίνης	Π. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N	Παναγιώτης Παπατσώνης . N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . N
Ἀεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς . . N	Ἰω. Προβελέγιος . . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . .	Ἰω. Ταταράκης . . . . . N
Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . N
Γεώργιος Περωτῆς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . N
Α. Κοντόσταυλος . . . . N	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N	Νικόλαος Καναβὸς . . . . N
Γεώργιος Μιχαὴλ. . . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . N	Κίμων Χριστοδούλου . . . N
Πέτρος Δελιγιάννης	Στέφανος Α. Δούκας . . . N
Παθητὸς Ῥοδελάκης . . . N	Ἰωάννης Κατσάκος . . . .

Δημ. Κουμουνδουράκης	N	Μιχαλλ. Σολωμός	N
Βενετσάνης Κυβέλος	N	Γεώργιος Ναύτης	N
Νικόλαος Πετράκος	N	Ιωάννης Σαγρέδος	N
Χ. Χριστόπουλος	N	Παναγιώτης Ψαθᾶς	N
Π. Καντελλόπουλος	N	Ἀντ. Ἀρμάος	N
Νικόλαος Μοσχούλας	N	Γρηγ. Μανούσος	N
Π. Ἀργυρόπουλος	N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	N
Ν. Πανουριᾶς		Δημ. Πολυχρονόπουλος	N
Εὐθ. Κεχαγιᾶς	N	Δημήτριος Βότσαρης	
Κωνσταντίνος Βλάμης	N	Γεώργιος Ι. Σταῖκος	
Βενιζέλος Ροῦφος	N	Νικόλαος Πιπῖνος	
Ἀνδρέας Χ. Λόντος	N	Κωνστ. Δουζίνας	N
Παναγ. Καλαμογδάρτης	N	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Κωνστ. Κωνστάκης	N	Δημήτριος Βουδούρης	N
Νικ. Γκίνης		Ἀντώνιος Τσαμαδός	N
		Πέτρος Χ. Πέτρος	N
Ἀθανάσιος Μησυρλῆς		Εὐαγγέλης Βαλατσός	N
Γεώργιος Μπάστας		Σ. Σκουμπουρδῆς	N
Ἰω. Μανιώτης		Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	N
Ἰωάννης Δουλίδης	N	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ	N
Κωνς. Πλατύς		Α. Μάντσαρης	N
Ἀν. Ῥενουάρδος	N	Δημήτριος Κριεζώτης	N

Προσελθών ὁ ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Πετσῶν εἰσηγητὴς τοῦ τμήματος, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς, ἔχουσαν ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

« Τὸ ἕκτον τμῆμα αὐτῆς λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν Πετσῶν ἔγγραφα, καὶ διελθὸν αὐτὰ παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη σύγκειται ἐκ μόνου τοῦ δήμου Πετσῶν, ὅτι κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ . . . ε. ε. πρόγραμμα τοῦ Κ. νομάρχου Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας ἡ ψηφοφορία διήρκεσεν ἐκτὸς ἡμέρας· ὅτι μετ' αὐτὴν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Κ. ἐπάρχου Πετσῶν καὶ Ἐρμιονίδος ἐγένετο ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, ἐξ ἧς ἐκ τῶν 1261 ῥιθεισῶν ψήφων φαίνεται ὅτι ἔλαβον ψήφους,

Ὁ μὲν Ἀνάργυρος Ἀν. Χ. Ἀναργύρου 787

Ὁ Νικόλαος Β. Γκίνης 779

καὶ ὁ Ἰωάννης Μωριάτης 489

Ὅτι ἐντεῦθεν ἐξάγεται ὅτι πλειονοψηφοῦντες ἀνεδείχθησαν οἱ Ἀνάργυρος Χ. Ἀναργύρου καὶ Νικόλαος Β. Γκίνης καὶ ἑπομένως βουλεύεται τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

Ὅτι κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐκλογῆς ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν ὁ Κ. Ἰωάννης Μωριάτης καὶ ἐπροτείνεν, ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν θέλει παρουσιάσει ἀναφορὰν εἰς τὸν Κ. ἔπαρχον παρατυπίας τὰς ἀνωμίας, δωροδοκίας καὶ τὰς λοιπὰς πράξεις ὅσαι ἔλαβον χώραν κατὰ τῆς ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς ταύτης· ὅτι κατὰ τὴν ἐγχειρισθεῖσαν ἔνστασιν προτείνει διαφόρους ἐνστάσεις, ἤτοι ἐπιβάσεις, δωροδοκίας, καὶ ὅτι πρέπει ἐκ τῆς διπλῆς ἐγγραφῆς τοῦ ὀνόματός του εἰς ψηφοδέλτια νὰ διπλασιασθῶσιν αἱ εἰς αὐτὸν δοθεῖσαι ψῆφοι καὶ οὕτω νὰ ἀναδειχθῇ αὐτὸς βουλευτὴς Πετσῶν, μάλιστα πλειοψηφῶν πάντων. Τὰ αὐτὰ ἐπανέλαβε καὶ δι' ἀναφορᾶς διαφόρων πολιτῶν καὶ προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ τμήματος· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν αἱ ἐνστάσεις του εἰς οὐδὲν πραγματικὸν γεγονὸς στηρίζονται, ἡ δὲ ἔνστασις τοῦ διπλασιασμοῦ τῶν ψήφων εἶναι παραδοξολογία, ἑπομένως ὅλαι αὗται αἱ ἐνστάσεις θεωροῦνται ἀβάσιμοι πρέπει νὰ ἀπορριφθῶσι.

Διὰ ταῦτα προτείνει τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς καὶ νὰ κηρυχθῶσι ὡς νόμιμοι βουλευταὶ οἱ ΚΚ. Ἀνάργυρος Ἀν. Χ. Ἀναργύρου καὶ Ν. Β. Γκίνης, ἔχοντες καὶ τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἀθῆναι, τῇ 12 Μαρτίου 1860.

Τὰ μέλη τοῦ τμήματος

Ν. Τσαβέλλας,	Α. Ῥενουάρδος,
Ν. Βουλπιώτης,	Γ. Α. Ναύτης,
Δ. Κριεζώτης,	Α. Ἀρμάος,
Δ. Παπαθανασίου,	Δ. Κουμουνδουράκης,

Ὁ εἰσηγητὴς
Ν. Θ. Λεώπουλος.»

Μηδεμιᾶς δὲ ὑπαρχούσης ἐπ' αὐτῆς παρατηρήσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς Πετσῶν καὶ νομίμους αὐτῆς βουλευτὰς τοὺς Ἀνάργ. Α. Χ. Ἀναργύρου καὶ Ν. Γκίνην.

Κηρύξας δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ὁ πρόεδρος τὸ ἀποτέλεσμα, ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ

τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας, οὕτω δὲ διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν Α Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανδυας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΔ'.

Τῆς 14 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀναγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Προσελθὼν ὁ ἕτερος τῶν χθὲς ἀναγνωρισθέντων βουλευτῶν Πετσῶν, ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον, κατὰ τὸ ἐν τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης προσαρτώμενον τῆς ὁρκωμοσίας πρωτόκολλον.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ 1860, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Σωτηριάδην καὶ Κ. Κωνστακῆν, ἐξ ἧς συνέχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ ἔτος 1860, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κωνστ. Θεοδώρου		Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ν	Γεώργιος Α. Ῥάλλης	
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Γεώργιος Σκοῦφος	
Δημήτριος Γιαννούλης		Σταῦρος Βλάχος	Ν
Γ. Ν. Καΐρης		Ἰω. Καραγιαννόπουλος	
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Ἀθανάσιος Ἴσκος	
Δημήτριος Τσόκρης	Ν	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν	Φίλων Φίλωνος	Ν
Ἰωάννης Βλάσσης	Ν	Δεωνίδας Δογοθέτης	

		Σταῦρος Καμπερόπουλος	Ν
Γεώργιος Γεροθανάσης		Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ν	Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος	
		Ἐμμανουὴλ Τσούχλος	
Ἰωάννης Σαφάκας	Ν	Χαρ. Α. Χρηστόπουλος	Ν
Α. Παπαθανασίου		Ν. Χ. Παναγιώτου	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Δημήτριος Σακελλαράκης	
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ν	Σ. Κοπανίτσας	Ν
Στεμάτης Μήτσας	Ν	Ἐμμαν. Μελετόπουλος	
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ν	Ν. Θ. Λεώπουλος	
Γ. Κ. Βελῆς	Ν	Λουκᾶς Στέρανος	Ν
Δημήτριος Ζῶτος	Ν	Νῖκος Βουλπιώτης	Ν
Γ. Ἰω. Γιολδάσης	Ν	Β. Ρ. Παλαιῶν	
Ἰωάννης Χατσόπουλος		Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν
Λύσανδρος Βιλαέτης	Ν	Ἰ. Ν. Ταυπακόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Αὐγερινὸς	Ν	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	
Νικόλαος Σισίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	Ν
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς	Ν	Μελέτιος Χ. Μελέτης	Ν
Γεώργιος Διαμάντης			
Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν		
Γασ. Δελένδας		Ἐπαμεινώνδας Δεληγεώργης	
Σπ. Μαρκεζίνης		Π. Τσιμπουράκης	
Ν. Βαρδαρῆγος	Ν	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	Ν
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης		Παναγιώτης Παπατσώνης	
Ἀσημάκης Χαραλάμπης		Σπ. Ἀντωνόπουλος	
Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς	Ν	Ἰω. Προβελέγγιος	Ν
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος		Ἰω. Ταταράκης	
Γρηγόριος Κορφιωτάκης		Σ. Βαράτσης	Ν
Ἰωάννης Ζάρκος		Ἐμμαν. Ναυπλιώτης	Ν
Γεώργιος Περωτᾶς		Κωνστ. Κρίσπης	
Α. Κοντόσταυλος	Ν	Νικόλαος Τσαβέλλας	
Ἰωάννης Μπαλάφας	Ν	Ν. Καναβός	
Γεώργιος Μιχαὴλ	Ν	Α. Παπαδημητριάδης	
Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ν		
Γ. Πλαπούτας			
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος		Κίμων Χριστοδούλου	
Πέτρος Δελιγιάννης		Στέφανος Α. Δούκας	
Ποθητὸς Ῥεβελάκης		Ἰωάννης Κατσάκος	
Κωνστ. Κυπριάδης	Ν	Δημ. Κουμουνδουράκης	Ν
Ἰωάννης Δελιγιάννης		Βενετσάνος Κυβέλος	

Νικόλαος Περάκος	. . .	Γεώργιος Ναύτης	. . . N
Χ. Χριστόπουλος	. . . N	Ιωάννης Σαγρέδος	. . . N
Π. Κανελλόπουλος	. . .	Παναγιώτης Ψάθας	. . . N
Νικόλαος Μασχαλᾶς	. . .	Αντ. Αρμάος	. . . . N
Π. Αργυρόπουλος	. . . N	Γρηγ. Μανούτος	. . . . N
Ν. Παναυριᾶς	. . .	Αδάμ Διαμαντόπουλος	N
Εὐθύμιος Καγιαγιᾶς	. . . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος	. . N
Κωνσταντῖνος Βλάμης	. . N	Δημήτριος Βότσαρης	. . .
Βενιζέλος Ῥοῦφος	. . . N	Γεώργιος Ι. Σκαΐκης	. . .
Ἀνδρέας Χ. Λόντος	. . . N	Νικόλ. Πετίνος	. . . .
Παναγιώτης Καλαμαγδάρτης		Κωνστ. Δουζίνας	. . . N
Κωνς. Κωνστάκης	. . . N	Ἀνδρέας Γ. Κουστουριώτης	.
Ν. Β. Γαΐνης	. . . .	Δημήτριος Πανδούρης	. . N
Ἀνάργυρος Α. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντώνιος Τσομαδός	. . . N
Ἀθανάσιος Μπουρλᾶς	. . .	Πέτρος Χ. Πέτρος	. . . N
Γεώργιος Μπάστας	. . .	Εὐαγγέλης Βαλάτσος	. . N
Ἰωάννης Μανιώτης	. . . . N	Σ. Σκουμπουρδῆς	. . . . N
Ἰω. Λαυλίδης	. . . . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	N
Κωνστ. Πλατύς	. . . . N	Αὐγερινὸς Λβέρωφ	. . . . N
Ἀντ. Ῥενουάρδος	. . . . N	Δ. Μάνταρης	. . . . N
Μιχαὴλ Σολωμὸς	. . . N	Δημήτριος Κριεζώτης	. . .

Ἀνεγνώσθη οὕτω τὸ 1 ἄρθρον, τὸ ὁποῖον, μεθ' ἡμισείας ὑπερχούσης παρατηρήσεως, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάτιως.

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ 2 ἄρθρου, παρετήρησέ τις, ὅτι καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν καὶ ὁ ὑπουργὸς ὁμολογεῖ διὰ τῆς ἐκθέσεώς του ὅτι ἡ φορολογία τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα, καὶ ἄδικος καὶ ἄνισος καθ' ὅλον κλῆρον. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ τὴν θεριστοσωρεύσωμεν, διότι οἱ νόμοι, διὰ νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των, πρέπει νὰ ἀνατρέχωσιν εἰς τὴν ἰσότητα καὶ τὸ δίκαιον. Διὰ ταῦτα προτείνει, ὁ μὲν ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν νὰ περιορισθῇ εἰς 8 τοῖς 100, τὸ δὲ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας εἰς 12. Εἶναι δὲ τόσῳ μᾶλλον δικαία ἡ πρότασίς του, καθ' ὅσον ὁ γεωργὸς, διὰ νὰ παράξῃ 100 κοιλὰ σίτου, θέλει δώσει εἰς φόρους καὶ ἔξοδα 80 κοιλὰ καὶ μένει μὲ μόνην τὴν ὠφέλειαν 20 κοιλῶν, καὶ τοῦτο μόνον οἱ ἔχοντες σπόρον καὶ δύω βόας, διότι οἱ στερούμενοι τούτων θέλουσι 10 κοιλὰ διὰ σπόρον καὶ 10 διὰ τὴν προσθήκην δευτέρου βοός, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπιστρέφουν εἰς τοῦ ἀγροῦ των μὲ κενὰς χεῖρας ὡς οἱ ἐπιστρέφοντες

ἐκ τοῦ νεκροταφείου μόνοι καὶ στερημένοι τοῦ οἰκείου, τὸν ὁποῖον ἐκήδευσαν. Ἂν δὲ παρατηρήσῃ τις τὴν κατ' ἔτος ἀναπεμπομένην ἐπὶ τοῦ σπόρου φορολογίαν, εὑρίσκει ὅτι ἐν διαστήματι πέντε ἐτῶν τὸ δημόσιον λαμβάνει εἰς τὰς ἀποθήκας του ὅλον τὸν σπόρον καὶ ὁ γεωργὸς ἀναγκάζεται ν' ἀγοράσῃ νέον. Περιττὸν θεωρεῖ νὰ φέρῃ καὶ ἄλλους ὑπὲρ τῆς προτάσεώς του λόγους, διότι αὐτὰ τὰ πράγματα ὁμιλοῦσι καὶ πάντες γνωρίζομεν, ὅτι ἐνῷ ὁ γεωργὸς καὶ τὰ τέκνα καὶ πᾶσα ἡ οἰκογένειά του ἐργάζονται καθ' ὅλον τὸ ἔτος, μόνον ἀποτέλεσμα τῶν κόπων του ἔχει τὸ νὰ λιμώττῃ καὶ γυμνητεύῃ. Μία μόνη ἀντίρρησις δύναται νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὴν πρότασίν του, ἡ ἀντίρρησις ὅτι τὰ ἀδικήματα τοῦτα θέλει διορθώσει ὁ νέος φορολογικὸς νόμος. Ἀλλ' ἡ βάσις τῶν γεωργῶν εἶναι τόσον ὀδυνηρά, τοσοῦτον κατεπείγει νὰ ληφθῇ πρόνοια, ὥστε κἀμμία ἀναβολὴ δὲν ἐπιτρέπεται, διότι κατήντησε νὰ μὴ ἔχουν οὐδὲ κἄλυμμα νὰ σκεπάσουν τὴν κεφαλήν. Δὲν εἶναι δὲ ἰσχυρὸς λόγος οὐδὲ ἡ ἀντίρρησις ὅτι διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς προτάσεώς του θέλει γίνει ἐλάττωσις τῶν ἐσόδων τοῦ δημοσίου, διότι ἡ ἐλάττωσις αὕτη μόλις θέλει ἀνεβῇ εἰς 300,000 δραγμῶν, καὶ τοιοῦτον ἀσήμαντον ποσὸν δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ πολυτρόπως.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἡ φερομένη πρότασις περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου τῶν δημητριακῶν καρπῶν ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἰσότητος δὲν εἶναι ὀρθὴ, διότι τότε διὰ τί νὰ μὴ τὴν δεχθῶμεν ἐπὶ τοῦ ὅλου τῆς φορολογίας; διὰ τί νὰ μὴ συμπεριλάβητε εἰς τὸ αὐτὸ μέτρον τὸν ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν φόρον, τὸν ἐπὶ τῆς σταφίδος, τὸν ἐπὶ τῶν ζώων κλπ.; Ἡ πρότασις λοιπὸν δὲν εἶναι παραδεκτὴ εἰς τὴν πρώτην βάσιν της, ὡς πολεμοῦσα τὴν ἰσότητα, ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁποίας παροστατίζεται. Ἡ ἰσότης τῆς φορολογίας θέλει φέρει τὰ εὐεργετήματά της εἰς τὸν τόπον, ὅταν ἐκλείψῃ τὸ ἐναντίως σύστημα, ὅταν δ' ἑνὸς νόμου φορολογικοῦ ἀνθρωπινωτέρου δυνηθῶμεν νὰ θέσωμεν μίαν γνησίαν, γενικὴν ἰσότητα φόρων, τὴν ὁποίαν καὶ ἐῤῥωγέται καὶ ἐπιθυμεῖται. Ἄλλως τε τὸ δημόσιον λαμβάνει ἐκ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἓν ἑκατομμύριον πεντακοσίας χιλιάδας κοιλά. Ἂν δ' ἐλαττώσωμεν, κατὰ τὴν πρότασιν, 300 χιλιάδας κοιλὰ, πρὸς 4 δραχμὰς τὸ κοιλὸν ἔχομεν ἐλάττωσιν 1 ἑκατομμυρίου 200,000 δραχμῶν, τὸ δὲ τρέχον ἔτος ἔχει καταπεναιάσας ἀνάγκας αὐξήσεως ἐξόδων, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ἀναβληθῶσι, καὶ ἐπομένως θέλομεν διασυρῇ τότε νὰ προσθέσωμεν εἰς ἀναπλήρωσιν νέους φόρους, ὥστε δὲν ἐννοεῖ τί θέλο-

μεν ὠφελήσει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοὺς πολίτας, πῶς θέλομεν ὠφελήσει τοὺς γεωργούς. Διὰ ταῦτα φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ μείνωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ταῦ ἄρθρου διαταξιν μεχρισοῦ ἔλθωμεν κατόπιν εἰς μίαν ὁμαλὴν κατάστασιν.

Ὑποστηρίξαντος δὲ καὶ ἄλλου τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Τριφυλίας, ἐξέθεσεν ἕτερος, ὅτι ἡ περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου τῶν δημητριακῶν καρπῶν πρότασις δὲν εἶναι νέα, καὶ εἰς τρεῖς ἤδη κατὰ συνέχειαν περιόδους παρουσιάσθη τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅσον δὲ συχνότερον φέρεται, τόσον πρέπει νὰ πιεσθῆτε ὅτι εἶναι δικαία. Ὁ ἔγγειος φόρος τῶν 10 τοῖς 100 εἶναι λίαν ἐπαχθὴς εἰς τοὺς γεωργούς δι' οὓς ἐξέθηκαν οἱ προαγορεύσαντες λόγους καὶ διότι τὰ κεφάλαια δὲν πρέπει νὰ φορολογῶνται. Καὶ εἶπε μὲν ὁ ὑπουργὸς ὅτι παραδεχόμενοι τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου, πρέπει νὰ τὴν ἐπεκτείνωμεν καὶ εἰς τὰ ἄλλα εἴδη, ἀλλ' ἡ ἔνστασις αὕτη δὲν εἶναι ἰσχυρά, διότι μόνον ὁ σῖτος καὶ ἡ κριθὴ αὐξάνουσι κατὰ πέντε, ἐνῷ τὰ ἄλλα εἴδη, ὡς ὁ ἀραβόσιτος κτλ. αὐξάνουσι κατὰ εἴκοσιν, οἱ δὲ ἐλαιῶνες, αἱ ἄμπελοι καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι κεφάλαιον κτηματικὸν ὡρισμένον. Δὲν συμφωνεῖ δὲ μετὰ τῶν προαγορευσάντων εἰς ἓν μόνον, τὴν ἐλάττωσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας, διότι θέλει ἐπέλθει τότε μεγάλη ἐλάττωσις τῶν δημοσίων προσόδων, καὶ ἀγνοεῖ τί θέλει γίνει. Ἄλλως τε τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας δὲν εἶναι φόρος· εἶναι καθαρὰ παραγωγὴ προσφερομένη εἰς τὸ δημόσιον, εἶναι ἀπ' εὐθείας δικαίωμα τοῦ δημοσίου, τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφισβητήσωμεν. Ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ἔτι, ὅτι ψηφίζοντες τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐγγείου φόρου, θέλομεν ἐλαττώσει ἐπαισθητῶς τὰ εἰσοδήματα τοῦ δημοσίου. Ἀλλ' ἡ προτεινομένη ἐλάττωσις εἶναι μικρὰ, καὶ ἐπειδὴ ἠρώτησε πῶς θέλομεν τὴν ἀναπληρώσει, παρατηρεῖ ὅτι δύναται νὰ καταργήσῃ τὰ ὡς ψυχικὰ διδόμενα ἐκ τῶν ἰδρώτων τοῦ λαοῦ ἐλέη, τὰ ὁποῖα τοσοῦτον δαψιλῶς διανέμονται εἰς πρόσωπα, τὰ ὁποῖα καθήμενα διατρέφονται ὡς κηφῆνες, καὶ διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγνωρίζει τὸ ἔθνος κανὲν δικαίωμα. Δι' αὐτῶν λοιπὸν τῶν λεγομένων συντάξεων, αἵτινες δὲν εἶναι εἰμὴ δωρεαὶ, θέλει ἀναπληρώσει τὸ ὑπουργεῖον διπλάσια τῆς προτεινομένης ἐλαττώσεως· ὥστε οὐδὲ κατὰ τοῦτο δύναται νὰ ἀνησυχῇ ὁ ὑπουργός. Διὰ ταῦτα προτείνει καὶ αὐτὸς μόνην τὴν ἐπὶ τοῦ σπόρου τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου εἰς 8 τοῖς 100. Ἐρχόμενος ἤδη εἰς τὸ ἐδάφιον, δι' οὗ ἀναφέρεται ὅτι ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν

πρὸς ὀρῶσιν ἐλαιῶν γίνεται κατὰ τὴν ἐξαγωγήν, παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἐναντίος οὐδεμιᾶς ὑπουργικῆς πράξεως, ὅταν ἀφορᾷ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ πολίτου, ἀλλὰ τὸ ἐδάφιον ὡς ἔχει δίδει εἰς μίαν ἐπαγγελίαν προνόμιον, καθ' ὅσον ὁρίζει νὰ φορολογῶνται αἱ ἐλαῖαι οὐχὶ κατ' οἶκον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐξαγωγήν. Τί συμβαίνει ἐκ τούτου; Ὁ μὲν ἐλαιῶν ἐπαρχίας τινὸς ἐνοικιάζεται καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ εἶνε ὑπόχρεοι νὰ ἐξοφλήσωσι τὸ δημόσιον ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος, ἐκ δὲ τῶν φορολογουμένων οἱ μὲν δὲν ἐπώλησαν τὰ ἔλαιον, ἄλλοι δὲ τὸν καρπόν των καὶ τὰ πωλοῦν βραδύτερον μετὰ δύω ἔτη. Οἱ ἐνοικιασταὶ ἑπομένως δὲν δύνανται τότε νὰ λάβουν τὸ δέκατον αὐτῶν ἐντὸς τῆς προθεσμίας καὶ θέλουν περιμείνει ἐπὶ δύω ἔτη διὰ νὰ λάβουν τὸ δικαίωμα τῶν πρὸς ὀρῶσιν ἐλαιῶν. Ἐν τούτοις αἱ προθεσμίαι τοῦ χρέους τῶν ἐνοικιαστῶν φθάνουν, καλοῦνται ἀπὸ τὸν ταμίαν νὰ πληρώσωσι καὶ καταδιώκονται δι' ὅλων τῶν μέσων. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου παρουσιάζεται καὶ ἄλλη δυσκολία εἰς τοὺς ἐνοικιαστάς, ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου κατὰ τὴν διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης ἐξαγωγήν. Πῶς ὅμως θὰ εἶναι εἰς θέσιν οἱ ἐνοικιασταὶ νὰ ἐλέγχουν πόσοι καὶ ποῖοι θὰ ἐξάγουν ἐλαίας; Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν διὰ θαλάσσης ἐξαγωγὴν οἰκονομεῖται ἐν μέρει τὸ πρᾶγμα, ὡς πρὸς τὴν ξηρὰν ὅμως πρέπει νὰ ἔχωσι τόσους φύλακας, ὅσαι εἶναι αἱ ὁδοί, ἀφ' ὧν δύναται νὰ γίνῃ μεταφορά. Περιπλέον πολλοὶ τῶν φορολογουμένων ἀναβάλλουν τὴν πώλησιν τῶν ἐλαιῶν των διὰ νὰ τὰς πωλήσωσι βραδύτερον μὲ τιμὰς ἀνωτέρας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποῖος ἐνοικιαστὴς θέλει πληρωθῇ; Ὁ πέρυσιν ἐνοικιάσας, ὅτε παρήχθησαν αἱ ἐλαῖαι, ἢ ὁ μετὰ ἓν ἔτος ἐπελθών, ὅτε αὗται πωλοῦνται; Διὰ τοὺς τρεῖς τούτους λόγους πρέπει νὰ μεταβληθῇ τὸ ἐδάφιον ὡς ἦτον πέρυσιν.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι πρότασις περὶ ἐλαττώσεως φόρων εἶναι πάντοτε πρότασις λίαν ἐνδουσιώδης, καὶ ἀποβαίνει εὐτυχὴς διά τε τὸν προτείναντα καὶ διὰ τὸν ὠφεληθέντα λαόν. Ὅταν ὅλως εἴμεθα σῶμα βουλευόμενον, καλὸν εἶναι, πρὶν φθάσωμεν εἰς ὅ τι ἐνθουσιᾷ, νὰ ὑποβάλλωμεν ὅλας τὰς ἐπὶ τῶν πραγμάτων σκέψεις ἡμῶν διὰ νὰ εὑρίσκωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ὀλίγας λοιπὸν τοιαύτας σκέψεις θέλει ἐπιφέρει καὶ αὐτός, ἐπιδιώκων τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ὀρθοῦ καὶ τοῦ ὠφελίμου. Ἡ ἐλάττωσις τῶν φόρων Κράτους τινὸς ὑπαγορεύεται ἢ ἀπὸ μέτρον οἰκονομίας εἰς ἔξοδα δυνάμενα νὰ ἐλαττωθοῦν χωρὶς βλάβην, ἢ εἶναι ἀπόρροια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας, ὅτε

τὰ εἰσοδήματα τοῦ δημοσίου αὐξάνουν καὶ κατὰ συνέπειαν ἐλαττοῦνται οἱ φόροι. Ἤθελε λοιπὸν συμφωνήσει καὶ αὐτὸς μὲ τὴν πρότασιν τῶν βουλευτῶν Τριφυλίας, ἂν ἠδυνάμεθα δι' οἰκονομιῶν εὐλόγων καὶ ἐφικτῶν νὰ μετριάσωμεν τὰς δαπάνας τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι εὔκολον εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας μας, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην δὲν εἶναι ὑποστηρικτέα ἡ πρότασις. Δυστυχῶς δὲ οὔτε ὁ δεύτερος λόγος ὑπάρχει, διότι δὲν ηὔξησαν ἐπὶ τοσοῦτον οἱ διάφοροι παραγωγικοί κλάδοι, ὥστε νὰ πολλαπλασιασθῶσι τὰ εἰσοδήματά μας καὶ ἐπέλθῃ μείωσις φόρων. Ἡ αἰτιολογία τοῦ ὑπουργείου ἡ ἀφορῶσα τὴν ἀνάγκην μεταβολῆς τοῦ φορολογικοῦ συστήματος λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι φορολογοῦμεν τοὺς γεωργοὺς καὶ εἰς τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς των, καὶ τὸ ἄτοπον τοῦτο τὸ ἐννοεῖ καὶ πρέπει ἀληθῶς νὰ ἐκλείψῃ. Οὕτω π.χ. εἰς χωρικὸς καλλιεργῶν ξηρὰν καὶ ἄγονον γῆν, διὰ νὰ παράξῃ 100 κοιλὰ σίτου ἔχει ἀνάγκην νὰ καταθέσῃ κεφάλαια ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 80 κοιλά. Ὅταν δὲ καὶ τὸ δημόσιον τοῦ ἀφαιρεῖ 10 τοῖς 100, γίνονται 90, καὶ τότε ὁ δυστυχὴς γεωργὸς εἰργάσθη δωρεάν. Ἀλλ' ὅταν ὁ χωρικὸς καλλιεργῇ εὐγειόχωρα καὶ γόνιμον γῆν, δὲν δαπανᾷ πλειότερον τῶν 30 τοῖς 100, καὶ δίδων φόρον 10, κερδίζει ἄλλα 60. Ἐντεῦθεν διὰ τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος καθιεροῦται φόρος οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου ἀλλ' ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, καὶ τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι λογικόν, στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλ' οἱ βουλευταὶ Τριφυλίας προτείνοντες τὴν εἰς 8 τοῖς 100 μείωσιν τοῦ ἐγγείου φόρου τοῦ σίτου, οὐχ ἧττον δὲν ἀπαλλάττουν τῆς φορολογίας τὸν σπόρον, ἐπειδὴ ἂν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ γεωργὸς πληρώνων πρὸς 10 τοῖς 100 χάνει τὸν σπόρον του εἰς πέντε ἔτη, ἔπεται ὅτι πληρώνων 8 τοῖς 100 θέλει τὸν χάσει βραδύτερον.

Ἂς τῷ προτείνωσι λοιπὸν σύστημα ἀπαλλάττον ἐκ τῆς φορολογίας τὸν σπόρον, καὶ θέλει λογισθῇ εὐτυχὴς δεχόμενος αὐτὸ πρῶτος· ἄλλως δὲν ἐννοεῖ τί ζητοῦσι τινὲς προτείνοντες ἁπλῶς τὴν ἐλάττωσιν. Δὲν εἶναι δὲ καὶ ἀνάξιον σκέψεως τὸ νὰ θέσωμεν νὰ μεταβῶμεν ἀμέσως ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην κατάστασιν. Οἱ φόροι ἐπιβάλλονται ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς πολιτείας, ἕτερος δέ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐξόδων, ἐπιβαρυνόμεθα καὶ μὲ ἓν ἑκατομμύριον δραχμῶν πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν μας. Ἐνῷ λοιπὸν ἡ προτεινομένη ἐλάττωσις δὲν θέλει εἶσθαι σημαντικὴ διὰ τοὺς γεωργούς, ἀφ' ἑτέρου ἔχομεν ἀνάγκην αὐξήσεως τῶν ἐξόδων μας. Ἄλλως τε, διὰ νὰ εἴμεθα

δίκαιοι, ἡ πρέπει νὰ ἐλαττώσωμεν ὅλα τὰ φορολογητέα εἴδη ἢ κανένα, διότι ἡ πρᾶξις μας ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπος. Ἐντεῦθεν δὲ μόνη ἡ προτεινομένη ἐλάττωσις πλησιάζει τὸ ἓν ἑκατομμύριον, καὶ πρέπει νὰ σκεφθῇ ἡ Βουλὴ ἂν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τὴν παραδεχθῶμεν.

Εἴπηκεν ἄλλος, ὅτι αἰτία ὅλης ταύτης τῆς συζητήσεως εἶναι ὅτι διὰ τοῦ προκειμένου ἄρθρου φορολογοῦμεν καὶ τὸν σπόρον, ἐνῷ, κατὰ τὸ νέον φορολογικὸν σύστημα, θὰ ἐπιβάλλεται ὁ φόρος ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου. Ἀλλὰ τί διαφέρει τὸ ἓν ἐκ τοῦ ἄλλου συστήματος, ὅταν ἡ φορολογικὴ μονὰς ἀλλοιοῦται; οὕτω π. χ. ὅταν, κατὰ μὲν τὸ ὑπάρχον σύστημα, θέτωμεν 10 τοῖς 100 ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου, ἄρτιον δὲ θέτομεν ἐπὶ τῆς καθαρᾶς 30 τοῖς 100 διὰ τοῦ νέου συστήματος, ὁ βαθμὸς τῆς φορολογίας δὲν μεταβάλλεται καὶ ἡ θέσις τῶν γεωργῶν εἶναι ἡ αὐτή, διότι, κατὰ τὸ νέον σύστημα, ἡ φορολογικὴ μονὰς θέλει αὐξήσει. Σήμερον μία τις ἐπαρχία, εἰσπράττουσα ἓν ἑκατομμύριον, δίδει εἰς τὸ δημόσιον ἑκατὸν χιλιάδας δραχμῶν. Ἡ Κυβέρνησις, ἔχουσα ἀνάγκην νὰ λάβῃ διὰ τοῦ νέου συστήματος τὴν αὐτὴν πάλιν ποσότητα, λέγει ὡρίων ὅτι ἀπὸ τὴν καθαρὰν πρόσοδον λαμβάνει 50, 30 τοῖς 100, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον φορολογεῖ τὴν αὐτὴν ποσότητα. Εὑρίσκονται λοιπὸν εἰς πλάνην οἱ φρονοῦντες ὅτι ἡ διαφορὰ τῶν συστημάτων θέλει φέρει ἐλάττωσιν. Σκοπὸς τοῦ τελειοτέρου φορολογικοῦ συστήματος εἶναι τὸ νὰ περιέρχηται πᾶσα ἡ εἰσπραξις εἰς τὸ ταμεῖον χωρὶς νὰ ἐλαττοῦται ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων δι' αὐτὴν ἐξόδων. Ἤδη ἐνῷ τὸ δημόσιον ἐτησίως ἔχει ἀνάγκην 23 ἑκατομμυρίων, δαπανᾷ τρία ἑκατομμύρια πρὸς εἰσπραξιν τῶν φόρων τούτων. Κατὰ τὸ νέον λοιπὸν φορολογικὸν σύστημα, θέλουν ἐλαττωθῇ τὰ τρία ταῦτα ἑκατομμύρια, διότι δὲν θέλουν ἀπαιτεῖσθαι δαπάναι πρὸς εἰσπραξιν, καὶ αὐτὴ εἶναι τοῦ λαοῦ ἡ ἀνακούφισις. Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, ἐπιδιώκων τὴν ἄνεσιν τῆς γεωργίας, ἔφερε πρότασιν νὰ ἐλαττωθῇ μὲν ὁ ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν φόρος, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν ν' αὐξήσῃ εἰς 8 τοῖς 100, ὅστις τόσον δυσαναλόγως ὁρίζεται εἰς 4 μόνον, ὥστε τὸ ἐκ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἔλλειμμα νὰ ἀναπληρώνῃ ἡ ἐκ τῶν οἰκοδομῶν αὔξησις, ἀλλ' ἡ πρότασίς του δὲν ἐνεκρίθη. Ἤδη ἤθελε δειχθῇ καὶ αὐτὸς τὴν πρότασιν τῶν βουλευτῶν Τριφυλίας, ἂν ἔβλεπε πῶς δυνάμεθα νὰ ἀναπληρώσωμεν τὸ παγάσον ἐκ τῆς ἐλαττώσεως ἔλλειμμα. Ἂν εὑρεθῇ τὸ πρὸς τοῦτο μέσον, συμφωνεῖ

πλησίστατα καὶ αὐτός. Διϊσχυρίσθησάν τινες, ὅτι ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι δαπανηροτέρα τῆς τῶν ἐλαιῶν, τῶν ἀμπελώνων, τῆς σταφίδος καὶ ἄλλων κτημάτων, ἀλλὰ βεβαίως λανθάνονται, διότι τὰ κτήματα ταῦτα ἐκτὸς τῶν ἐξόδων τῆς καλλιεργείας ἔχουν θεμένον καὶ ἓν σημαντικὸν κεφάλαιον, τὸ κεφάλαιον τῆς χρηματικῆς των ἀξίας, τὸ ὁποῖον μένει ἐν τῇ γῇ ἄνευ τόκου. Ἂν λοιπὸν πρόκειται ἐλάττωσις φόρου, ἡ ἐλάττωσις πρέπει νὰ γίνῃ γενικὴ ἐπὶ ὅλων τῶν καλλιεργουμένων εἰδῶν. Συμπεραίνει λοιπὸν ὅτι ἡ μεγαλειτέρα ἀκρίβεια εἶναι ἡ τοῦ ὑπάρχοντος συστήματος τοῦ νὰ πληρόνωνται οἱ φόροι εἰς εἶδος. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι συμφωνεῖ μᾶλλον μὲ τοὺς προτείνοντας τὴν εἰς 8 τοῖς 100 ἐλάττωσιν τοῦ φόρου παρὰ μὲ τοὺς ζητοῦντας νὰ ἐκπίπτωμεν τὰ ἔξοδα καὶ λαμβάνωμεν ἀκολούθως 10 τοῖς 100, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ δύσκολον εἰς τὴν ἐφαρμογήν του. Ἐρχόμενος ἤδη εἰς τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος δευτέραν πρότασιν, παρατηρεῖ ὅτι ὅσον εἰς τὴν πρώτην ἐφάνη ἔνθερμος ζηλωτὴς τοῦ δικαίου τῶν φορολογουμένων, ἄλλο τόσον εἰς τὴν δευτέραν ὑπῆρξε συνήγορος τοῦ δημοσίου. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ τῆς περὶ τῶν ἐλαιῶν διατάξεως δὲν ὑπηγορεύθη, ὡς εἶπεν ὁ βουλευτής, ἀπὸ λόγους ἐξαιρέτεως· προῆλθεν ἀπὸ παράπονα τῶν φορολογουμένων, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο νὰ παραβλέψῃ τὸ ὑπουργεῖον. Αἱ πρὸς ἔρωσιν ἐλαῖαι τίθενται, ὡς γνωστόν, εἰς κάδους χωρητικότητος δύω ἢ τριῶν χιλιάδων ὀκάδων, ὁ δὲ παγὶς νόμος καθιέρου ὅτι ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου των γίνεται διὰ ζυγίσεως. Τοιουτοτρόπως προσερχόμενοι οἱ ἐνοικιασταὶ, ἔλεγον ὅτι εἰς κάδδος περιέχει 3,000 ὀκάδας ἐλαιῶν, οἱ δὲ φορολογούμενοι διεμαρτύραντο ὅτι περιέχει 2,000. Τότε ἐζήτουν οἱ ἐνοικιασταὶ τὴν ζύγισιν, οἱ δὲ φορολογούμενοι, διὰ νὰ μὴ πληρώσωσι τὰ ἔξοδα τῆς ζυγίσεως καὶ χωρισθῶσιν αἱ ἐλαῖαι των ἐκ τῆς ἅλμης, ἐδίδοντο νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ ἐφορολογοῦντο ὑπὲρ τὸ δίκαιον. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἐξαίρεσις ἀλλὰ δικαιοσύνη ἀποδιδομένη σήμερον εἰς τοὺς φορολογουμένους. Καὶ μολονταῦτο ἂς προτείνῃ καταλληλότερον μέσον ὁ βουλευτὴς Ἑρμιονίδος, καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ τὸ δεχθῇ καὶ αὐτός. Εἶπε πρὸς τούτοις, ὅτι ἂν οἱ φορολογούμενοι κρατήσωσι τὰς ἐλαίας των ἐπὶ δύω ἔτη, οἱ ἐνοικιασταὶ δὲν θέλουσι δυνηθῆ νὰ λάβουν τὸ δικαίωμά των. Ἀλλὰ καὶ ἂν θέλουν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κρατήσωσι τὰς ἐλαίας των, ἐπειδὴ ἔχουν ἀνάγκην τῶν κάδδων, διὰ νὰ θέσουν τὸ

εἰσόδημα τοῦ προτεχοῦς ἔτους. Ἂν δέ ποτε περισσεύωσι καὶ ἐλαῖαι τινὲς τοῦ παρελθόντος ἐνιαυτοῦ, αὗται περισσεύουσι κατά τινα ἐτήσιον ἀναλογίαν, καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν παρελθόντων ἐτῶν, προσφέρουν ἀναλόγως μικροτέραν ἐκμίσθωσιν.

Ἄλλος τις ἔλεγεν, ὅτι δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἤθελεν ἐγερθῇ ἡ προκειμένη συζήτησις, καὶ διὰ τοῦτο ἔρχεται ἀπαρασκεύαστος εἰς τὸ βῆμα, ὥστε θέλει περιορισθῇ νὰ ἀντικρούσῃ μόνον τινὰς ἰδέας. Ὁ βουλευτὴς Πυργασίδος ἐνέπτυξε τὸ ἐπαγωγὸν μέρος τοῦ εἰσαχθησομένου φορολογικοῦ συστήματος, ἀλλ' ἤδη ἐξετάζοντες τὸ ὑπ' ὄψιν ζήτημα, πρέπει, διὰ νὰ μὴ ἀποπλανηθῶμεν, νὰ κλείσωμεν ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ὦτα εἰς πᾶν ἐπαγωγόν. Ὁ βουλευτὴς Κέας, ἀντικρούων τὴν περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου πρότασιν, εἶπεν ὅτι, ἂν μὴ ἐλαττωθέντος τοῦ φόρου, ἡ σπορὰ ἐξαντλῆται εἰς πέντε ἔτη, γενομένης τῆς ἐλαττώσεως, θέλει ἐξαντληθῇ εἰς ὀκτὼ ἢ δέκα. Ἡ παρατήρησις ἐμφαίνει βεβαίως πολλὴν ὀξύτητα πνεύματος, ἀλλ' εἶναι προφανῶς ἐσφαλμένη, διότι σκοπὸς τῶν προτεινάντων τὴν ἔκπτωσιν δὲν εἶναι οὗτος, καὶ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ φόρου εἰς 8 ἀντὶ 10 τοῖς 100 θέλουν νὰ φορολογήσωσι τὰ 80 μόνον κοιλὰ τῆς παραγωγῆς, ἐξαιρουμένων τῶν 20 κοιλῶν διὰ σπόρον. Εἶπε πρὸς τούτοις, ὅτι εἰς τὴν πρότασιν δὲν ὑπάρχει μέτρον δικαιοσύνης, ἐπειδὴ ἄλλαι μὲν γαῖαι ἀπαιτοῦν πλειότερον σπόρον καὶ ἄλλαι ὀλιγώτερον, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀναλογία φόρου. Τὸ τέλειον ὅμως εἰς μόνον ἀναφέρεται τὸ τέλειον Ὄν, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ματαιότης νὰ ζητήσωμεν αὐτὸ εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἔργα, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ τέλειον, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παραιτηθῶμεν τοῦ νὰ ἐλαττόνωμεν ὅσον ἔνεστι τὰς ὑπαρχούσας ἀτελείας. Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν ἐκ τοῦ φόρου τὰ 2 τοῖς 100, κατὰ τὴν πρότασιν, θὰ ἐλαττωθῇ ἡ κατ' εἶδος πρόσοδος τοῦ δημοσίου τοὐλάχιστον κατὰ 170,000 κοιλῶν, τὰ ὁποῖα, κατὰ διάφορον εἶδος, ποιότητα καὶ θέσιν, διαφόρου τιμῆς ὄντα δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσι κατὰ μέσον ὅρον πρὸς 4 δραχμὰς τὸ κοιλόν, ἤτοι ἡ ὅλη ποσότης θέλει ἀναβῇ εἰς 700 χιλιάδας δραχμῶν. Διὰ ἓν Κράτος δὲ ὡς τὸ ἡμέτερον, τὸ ὁποῖον μόλις ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας του, τὸ ποσὸν τοῦτο θέλει εἶσθαι ἐπαισθητόν. Δὲν εἶναι λοιπὸν τῆς παρούσης ὥρας νὰ γίνῃ ἡ πρότασις αὕτη· δεῖ πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς ἄλλην περίστασιν, καὶ μὲ τὸ μέτρον μάλιστα τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐλαττουμένου ποσοῦ, διότι ἡ κοινὴ ἡσυχία εἶναι ἡ βάσις ἐν γένει

τῆς παραγωγῆς καὶ πάσης διὰ τῆς ἀμοιβαίας συνδρομῆς εἰς τὴν ἀμοιβαίαν πρόοδον τεινούσης ἐργασίας, ὅθεν καὶ πλειοτέραν ἀνάγκην ἡσυχίας ἔχουν οἱ κινητὴν περιουσίαν ἢ ὀλιγοτὴν ἔχοντες ἢ οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηματίαι, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἄρῃ ἐπὶ τῶν ὤμων του τὰ κτήματα αὐτοῦ καὶ νὰ φύγῃ.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι πρὶν λάβῃ τὸν λόγον ἐμελέτησεν ἐσκεμμένως τὴν πρότασιν τοῦ συναδέλφου του βουλευτοῦ Τριφυλίας, καὶ ἐβουλήθη πρὸ πάντων εἰς τὴν δικαιοσύνην πρὶν ἔλθῃ εἰς ὑποστήριξιν αὐτῆς. Ἐπαναλαμβάνει δὲ ὅτι δικαιοτέρα πρότασις ἀπὸ τὴν περὶ ἐλαττώσεως τοῦ σπόρου γενομένην δὲν δύνατα νὰ ὑπάρξῃ. Παραδεχόμενοι ὡς βάσιν φορολογίας τὸ 10 τοῖς 100, ἀναγνωρίζομεν ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ πληρόνουν τὰ ὀψάρια καὶ λοιπὰ εἴδη, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ σῖτος, διότι, ἐκτὸς τῶν ἐξόδων τῆς καλλιεργείας, διὰ νὰ παραχθῇ σῖτος, καταβάλλεται καὶ ὁ σπόρος, οὗτος δὲ ἐφορολογήθη πέρυσι, φορολογεῖται ἐφέτος, θέλει φορολογηθῇ ἀκολούθως, καὶ τοιουτοτρόπως ἀποβρόφᾶται παρὰ τοῦ δημοσίου, ἐνῷ τὰ λοιπὰ εἴδη δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸ κακὸν τοῦτο. Παραδόξως ὁ βουλευτὴς Κέας εἶπεν, ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν πρότασίν μας, καὶ ὁμολογεῖ ὅτι ἐξεπλάγη πῶς τόσον προφανὴς ἀλήθεια διαφεύγει τὴν ὀξυδέρκειάν του. Ἡμεῖς παραδεχόμεθα καὶ ἐπὶ τοῦ σίτου ὡς βάσιν φορολογίας τὸ 10 τοῖς 100, ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ πληρόνῃ ἐκ νέου καὶ πάντοτε ὁ σπόρος μέχρι τῆς ἐξαντλήσεώς του, καὶ ἐπομένως αὐτὴ ἡ ἴση τῶν φόρων διανομὴ ἀπαιτεῖ τὴν ἐλάττωσιν. Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ εἶναι ἓν τῶν πρώτων στοιχείων τῆς κοινῆς εὐημερίας, ἀφοῦ δὲ ὁ ὑπουργὸς διὰ τῆς ἐκθέσεώς του ὁμολογεῖ ὅτι ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καρπῶν παρ' ἡμῖν κατατρέφῃ, οἱ δὲ γεωργοὶ τρέπονται εἰς ἄλλα εἴδη καλλιεργείας, πρέπει καὶ ἐχομεν καθῆκον νὰ τὴν συνδράμωμεν. Ἡ ἀντίρρησις τῆς ἐκ τῆς προτάσεώς μας μειώσεως τῶν δημοσίων εἰσόδων δὲν εἶναι τῆς προκειμένης συζητήσεως, ὅταν δὲ ἔλθωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων, θέλει δείξει μυρίας πηγὰς, ἐξ ὧν νὰ ἐπέλθωσιν οἰκονομίαι πρὸς ἀναπλήρωσιν πολὺ μεγαλειτέρων μειώσεων. Δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι διὰ τῆς προτάσεώς μας ἀφαιροῦμεν ἓν ἥμισυ ἑκατομμύριον τοῦ δημοσίου, καθ' ὅσον δὲν ζητοῦμεν ἢ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐγγείου φόρου, ἥτις δὲν θέλει ἀναβῇ πλειότερον τῶν 250 χιλιάδων δραχμῶν. Πρὸ ὀλίγου ἔτι εὑρήσαμεν συμπληρωτικὴν πίστωσιν τριῶν ἑκατομμυρίων δραχμῶν καὶ δὲν ὑπέστημεν κλονισμόν τινα. Πῶς θέλετε λοιπὸν νὰ στερήσητε τὸν λαὸν τοῦ ἄρτου

τοῦ μὴ παραδεχόμενοι τοσοῦτον δικαίαν πρότασιν; Δι' ὅλα ταῦτα ἐπιμένει ὑποστηρίζων νὰ ἐλαττωθῇ εἰς 8 τοῖς 100 ὁ ἐπὶ τοῦ σίτου ἔγγειος φόρος.

Ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς ἐκθέσεώς του ἦτον καὶ ὁ λόγος ὅτι μία τῶν αἰτιῶν τῆς μὴ ἐπεκτάσεως τῆς καλλιεργείας εἶναι καὶ ἡ ἐνυπάρχουσα εἰς τὸ φορολογικὸν σύστημα ἀνισότης, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐλαχίστου μέρους τῶν αἰτιολογιῶν τῆς ἐκθέσεως ἠθέλησε πρὸ πάντων νὰ ἀντλήσῃ τὰ ἐπιχειρήματά του ὁ προαγορεύσας. Δὲν συνέλαβε δὲ ὁ βουλευτὴς Ἀχαρνασίδος τὸν κύριον σκοπὸν τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος, διότι πρώτιστος αὐτοῦ σκοπὸς εἶναι ἡ ἐλάττωσις τῶν φόρων καὶ ἡ οὐσιώδης καὶ ἐπαισθητὴ αὐτῶν ἰσότης, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ γίνῃ τώρα, καὶ πᾶσα φερομένη ἐλάττωσις θέλει εἶσθαι καὶ ἄδικος καὶ δυσχερεστάτη. Καὶ ἀληθῶς, τί σᾶς λέγουν; Ἀφαιρέσατε τὸν φόρον ἀπὸ τὴν γῆν καὶ προσθέσατέ τον εἰς τὰς οἰκοδομάς. Ἀλλὰ τότε δίδομεν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ ἀφαιροῦμεν διὰ τῆς ἄλλης, ὥστε δὲν βλέπει ποία ἡ ἐντεῦθεν ὠφέλεια. Θέλετε νὰ ἐπιβάλητε φόρον ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν ὅλων ἐν γένει; Πράττετε τὴν ἀδικίαν ἣν εἶπεν. Ἂν δὲ ἐπιβάλητε εἰς μέρη αὐτῶν, δὲν θέλει ἐπαρκέσει τὸ ἐκ τούτων ἔσοδον. Ἑπομένως ὑπὸ γενικὸν κανόνα ἰσότητος δὲν δύνασθε, χωρὶς νὰ προστεθοῦν νέα ὄδικα βάρη, νὰ φέρητε τὴν ἐλάττωσιν. Ἢ πρέπει νὰ παραδεχθῆτε τὴν ἀδικίαν, ἄλλαι μὲν οἰκοδομαὶ νὰ πληρόνουν, ἄλλαι δὲ ὄχι, ἢ θέλετε εἰσεῖ ε ἐλαττόνομεν τὸν ἕνα φόρον διότι εἶναι βαρὺς, ἀλλ' ἐπιβάλλομεν τὴν ἐλάττωσιν εἰς ἕτερον εἶδος ε καὶ τότε δὲν ἐννοεῖ τί ἐπράξατε. Ὅτε ἤκουστε τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ὑποστηρίξαντος τὴν πρότασιν ἑτέρου βουλευτοῦ Τριφυλίας, ἐπερίμενε ν' ἀκούσῃ ἐλάττωσιν φόρου τοὐλάχιστον δύω ἑκατομμυρίων, ἀλλ' ὅταν εἶπεν, ὅτι ἡ ἐλάττωσις δὲν ὑπερβαίνει τὰς 300 χιλιάδας δραχμῶν, ἡ πρότασις τῷ ἐφάνη περίεργος, διότι διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου θέλετε φέρει ὑπὲρ ἑκάστου γεωργοῦ τὴν εὐτελῆ ἐλάττωσιν 2 δραχμῶν, καὶ ἤθελε θαυμάσει τὴν κατάστασιν τῶν γεωργῶν μᾶς ἂν ἐπερίμενον νὰ σωθῶσιν ἐκ τῆς ὠφελείας 2 δραχμῶν. Καὶ εἶπε μὲν ὁ βουλευτὴς Ἑρμιονίδος ὅτι πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς προτεινομένης ἐλαττώσεως δυνάμεθα νὰ καταργήσωμεν τὰ ἐλέη, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι εὔκολον νὰ τὸ λέγῃ τις, οὐχὶ δὲ νὰ τὸ πράξῃ. Ὅταν ἔχετε ἐνώπιόν σας ἀνθρώπους καταστρέψαντας τὴν περιουσίαν των ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἢ κατατρίψαντας τὴν ζωήν των εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας, δὲν δύνασθε νὰ τοῖς ἀρνηθῆτε ὀλίγον

ἄρτον ὑπάρξεως. Σὲ οἱ ἴδιοι δὲν συγκινήσθε καθ' ἑκάστην ἐκ τοιούτων παραδειγμάτων καὶ δὲν συνιστᾶτε εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν περίθαλψιν τοιούτων προσώπων; Πολὺ δὲ μάλιστα φοβεῖται μήπως αὐξήσωσι τὰ ἐλεῖν, καὶ ἡ Βουλὴ αὐτὴ ζητήσῃ τὴν αὔξησίν των. Πρηχθὲς ἀκόμη εἰς τὸν ἕτερον περιβόλον ἐγένετο μακρὰ καὶ σπουδαία συζήτησις περὶ τῶν παλαιῶν τοῦ ἔθνους χρεῶν, καὶ ἑπομένως τὸ μέλλον σύνθημα ἔχει τὴν αὔξησιν καὶ οὐχὶ τὴν ἐλάττωσιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν θελήσητε νὰ φέρητε ὁποιανδήποτε οἰκονομίαν, πόθεν θέλετε τὴν ζητήσει; Ἀπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1861, καὶ ἐδῶ πρόκειται περὶ ἐσόδων τοῦ 1860. Εἴμεθα λοιπὸν εἰς θέσιν νὰ εἴπωμεν ὰ φέρομεν ἐλαττώσεις ἀπὸ τὸ 1860 καὶ ἐπιφυλαττόμεθα νὰ ἀναπληρώσωμεν τὸ ἔλλειμμα ἐκ τῶν ἐξόδων τοῦ 1861; » Ὅσον δὲ γοητευτικὴ καὶ ἂν εἶναι τῷ ὄντι ἡ πρότασις περὶ ἐλαττώσεως φόρου, ἢ πρέπει νὰ εἶναι αὕτη ἀξία λόγου ἢ εἶναι πλάνη ἁπλῆ, καὶ σύμφωνα μὲ τὸν Βουλευτὴν Μαντινείας θεωρεῖ τὴν ἐλάττωσιν εἶναι ἀντικείμενον ἄλλης ὥρας, καὶ πρέπει νὰ ἔλθῃ συνάμα καὶ μὲ ἄλλο κατάλληλον μέσον ἀναπληρώσεως τοῦ ἐλλείμματος. Δὲν θέλετε δὲ λησμονήσει βεβαίως ὅτι πᾶσα ἐλάττωσις ἢ διανομὴ φόρου πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς βάσεις ἰσότητος καὶ ἑπομένως δὲν δύνασθε νὰ ζητήσητε τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς φορολογίας ἑνὸς εἴδους καὶ νὰ παραβλέψητε τὰ ἄλλα.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι ἔρχεται νὰ εἴπῃ ὀλίγας λέξεις ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ Βουλευτοῦ Τριφυλίας διὰ νὰ μὴν ὑποτεθῇ ὅτι εἶναι ἐναντίος εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν φόρων τῆς γεωργίας. Τοὐναντίον μάλιστα καὶ αὐτὸς φρονεῖ ὅτι ἡ γεωργία ἐπιβαρύνεται, ἀλλὰ λέγων γεωργίαν ἐννοεῖ πᾶν ὅ,τι προέρχεται ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἑπομένως νομίζει ὅτι οὐ μόνον ἡ σπορὰ ἀλλὰ καὶ αἱ φυτεῖαι ἐπιβαρύνονται μὲ περισσότερον μάλιστα φόρον. Ὑποθέσατε δύω ἴσας ἐκτάσεις γῆς, τὴν μὲν γυμνὴν καὶ ἐσπαρμένην σῖτον, τὴν δὲ πεφυτευμένην, καὶ θέλετε ἰδῆ ὅτι ἡ πεφυτευμένη πληρόνει πολὺ περισσότερον φόρον, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι δὲν φορολογοῦμεν μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὰ κεφάλαια τὰ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς γῆς καταβαλλόμενα. Ἐὰν ὁ ἕτερος τῶν Βουλευτῶν Τριφυλίας εἶδεν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ὑπουργοῦ, τῇ συνοδευούσῃ τὸ νομοσχέδιον περὶ τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος, ὅτι οἱ γεωργοὶ παραιτούμενοι τῆς σπορᾶς καταφεύγουσιν εἰς φυτείας, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι αἱ φυτεῖαι ἐπιβαρύνονται ὀλιγώτερον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχουσι κεφάλαιά τινα καὶ δὲν θέλουν νὰ τ' ἀφήσωσι νεκρά, τὰ βίπτουσιν εἰς τὴν γῆν.

Καὶ παραδέχεται μὲν καὶ αὐτὸς ὅτι δὲν ὑπάρχει ἰσότης εἰς τὴν φορολογίαν καὶ ὅτι οἱ μὲν ἰδιοκτῆται οἰκιῶν πληρόνουσι τέσσαρα μόνον τοῖς 0|0 ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, οἱ δὲ γεωργοὶ 50 καὶ 70 τοῖς 0|0, ἀλλὰ δὲν παραδέχεται ὅτι μόνον οἱ εἰς τὴν σπορὰν τῶν δημητριακῶν καρπῶν καταγινόμενοι ἐπιβαρύνονται μὲ ὑπερόγκους φόρους, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ ἄλλαι τάξεις, αἱ καλλιεργοῦσαι τὴν γῆν. Θέλει λοιπὸν τὴν ἰσότητα τῆς φορολογίας, ἀλλὰ νομίζει ὅτι δὲν εἶναι σήμερον ἡ κατάλληλος ἐποχὴ νὰ ζητήσωμεν μίαν ἐλάττωσιν γενικὴν, τὴν ὁποίαν ἐπιτυχῶς δυνάμεθα νὰ ἀπαιτήσωμεν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νέου φορολογικοῦ νόμου.

Ἐπανέλαβεν ἕτερος, ὅτι δὲν συμμερίζεται τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ ζητήσωμεν γενικωτέραν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας, διότι ἂν καὶ τὸ κύριον αὐτοῦ εἰσόδημα εἶναι τὸ ἔλαιον, δὲν προτείνει ὅμως τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου φόρου, διότι δὲν τὸν θεωρεῖ τοσοῦτον βαρύν, ὅσον τὸν ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι κατὰ τὸ νέον φορολογικὸν σύστημα ἐλαττοῦται ἡ ἐν γένει φορολογία, οὐχὶ διότι ἐλαττοῦται τὸ ποσὸν τῶν φόρων, ἀλλὰ διότι οἱ φόροι θέλουσιν ἐπιβαρύνει ὅλας τὰς τάξεις ἀναλόγως τῆς ἀληθοῦς καὶ καθαρᾶς προσόδου των καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πλεονέκτημα τοῦ νέου συστήματος.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι τὴν περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου πρότασιν ὠφείλομεν νὰ τὴν κάμωμεν ἐγκαίρως διὰ νὰ δυνηθῇ καὶ αὐτὸς νὰ ἰδῇ πόθεν ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τὸ ἐκ ταύτης προκύψον ἔλλειμμα, παρατηρεῖ ὅτι ἡ πρότασις αὕτη δὲν γίνεται πρώτην σήμερον φοράν, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνεται πρὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν, καὶ ἂν εἶχε διάθεσιν, ἠδύνατο νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ διὰ νόμου. Ἂν δέ, ὡς λέγει, ἡ ἐκ ταύτης ὠφέλεια θέλει εἶσθαι εὐτελὴς, πιθανὸν νὰ εἶναι τοιαύτη διὰ τὸ δημόσιον, διὰ τὸν γεωργὸν ὅμως, ὅστις σύρεται εἰς τὰς φυλακὰς διὰ τὴν πληρωμὴν τριῶν καὶ πέντε δραχμῶν, εἶναι σημαντική. Ἀλλὰ πόθεν, λέγει ὁ ὑπουργὸς, θέλομεν καλύψει τὴν ἐλάττωσιν ταύτην τῶν εἰσοδημάτων; Ἀπὸ τὰ ἐλεῖν δὲν δυνάμεθα, διότι αὐτὰ θέλομεν ἀναγκασθῇ μάλιστα νὰ τ' αὐξήσωμεν διὰ νὰ περιθάλψωμεν τοὺς ἀγωνιστὰς, τοὺς ἀπολέσαντας τὴν περιουσίαν των, τοὺς κατατρίψαντας τὴν ζωήν των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλὰ δι' αὐτοὺς ὁ κύριος ὑπουργὸς δύναται νὰ φέρῃ νόμον καὶ νὰ τοὺς ἀπονείμῃ σταθερὰν ἀμοιβὴν τῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν των, ἐνῷ τὰ ἐλεῖν κατὰ δυστυχίαν δίδονται ἀφθόγως εἰς ἀνθρώπους μηδὲν δικαίωμα ἔχοντας, καὶ ὡς παρά-

δειγμα φέρει τὸν Δημητριάδην, εἰς ἓν, ὡς ἤκουσε, χορηγοῦνται 200 δραχμαὶ κατὰ μῆνα. Τοιαῦτα λοιπὸν ἐλέη, ἄνευ νόμου διδόμενα, ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ τὰ παύσῃ χάριν τῆς γεωργίας τῆς τοσοῦτον ἐπιβαρυνομένης.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι ὡς ἰδιώτης ἐσυνείθησε νὰ συμπάθῃ τοὺς πάσχοντας καὶ ἑπομένως καὶ ὡς βουλευτὴς δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἐκβάλῃ φωνὴν ὑπερασπιζομένην τὰ συμφέροντα τῶν πασχόντων γεωργῶν. Οὐχ ἧττον ὅμως νομίζει ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἡ περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν φόρου γενομένη πρότασις δὲν εἶναι ἀναχρονισμὸς, ἀφ' οὗ κατανοήσαντες τὸ ἐλαττωματικὸν τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον πρὸ αἰώνων διατελοῦμεν, εὑρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς τῆς ἀλλαγῆς αὐτοῦ. Νομίζει λοιπὸν ὅτι ἡ περὶ ἀναβολῆς τῆς προτάσεως γνώμη τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας εἶναι ὀρθὴ καὶ ὡς τοιαύτην τὴν ὑποστηρίζει καὶ αὐτὸς οὐχὶ μόνον διότι δὲν ἔχομεν σήμερον τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ σκεφθῶμεν πόθεν θέλομεν ἀναπληρώσει τὸ ἔλλειμμα, ἀλλὰ διότι κυρίως εὑρισκόμεθα, ὡς εἶπε καὶ πρὸ μικροῦ, εἰς τὰς παραμονὰς τῆς ἀλλαγῆς τοῦ φορολογικοῦ συστήματος. Ἠραδεχόμενοι σήμερον τὴν γενομένην πρότασιν, ὁμοιάζομεν ἀσθενῆ, τοῦ ὁποίου ἡ χεὶρ πάσχει ἀπὸ γάγκραιναν καὶ τὸ ἰατρικὸν συμβούλιον, μὴ εὑρίσκον ἄλλην θεραπείαν, ἀποφασίζει τὴν ἐκκοπὴν τῆς χειρὸς, αὐτὸς δὲ τὴν παραμονὴν τῆς ἐγχειρίσεως ἐπιθέτει ἐπ' αὐτῆς φάρμακα.

Κηρυττόμενος λοιπὸν θιασώτης τῆς μεταβολῆς τοῦ ὅλου φορολογικοῦ συστήματος, δὲν παραδέχεται τὴν περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου πρότασιν, ἥτις παραδεχομένη δύναται μάλιστα νὰ φέρῃ καὶ ἀναβολὴν τῆς παραδοχῆς τοῦ νέου συστήματος, τοῦ ὁποίου πλεονέκτημα εἶναι οὐ μόνον ἡ ἰσότης τῆς φορολογίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν φόρων ἀναλόγως τῆς προσόδου.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι θέλει εἰπῆ καὶ αὐτὸς ὀλίγα, διότι δὲν προτίθεται νὰ ἐκθέσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς πασχούσης γεωργίας, τῆς ὁποίας τὰ παθήματα καὶ τοὺς κινδύνους πάντες γνωρίζομεν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ ὑπουργὸς προέβη εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ φορολογικοῦ συστήματος. Περιοριζόμενος λοιπὸν εἰς τὸ ν' ἀντικρούσῃ ἰδέας τινὰς τῶν ἀποκρουσάντων τὴν περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου τῶν σιτηρῶν πρότασιν, αἵτινες δὲν ἀντεκρούσθησαν ὑπ' ἄλλων, παρατηρεῖ ὅτι ὁ ὑπουργὸς, ἀναγνωρίσας τὰ μεγάλα βάρη τῆς γεωργίας, ἔφερε νόμον μεταβάλλοντα τὸ φορολογικὸν σύστημα, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπόσχεται

εἰς τοὺς γεωργοὺς νὰ τοῖς χαρίσῃ τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας, τῆς σπορᾶς καὶ τῆς συγκομιδῆς. Ἀλλ' ἀφ' οὗ τοσοῦτον γενναίας ὑποσχέσεις δίδει εἰς τὴν γεωργίαν διὰ τοῦ νέου νόμου, διατὶ ἀρνεῖται σήμερον νὰ τῇ παραχωρήσῃ τὸ τρίτον μόνον τῶν ὑπισχνουμένων ὠφελειῶν, τὸ ὁποῖον θέλει ἐνθαρρύνει ὁπωσοῦν τὴν γεωργίαν καὶ θέλει θεωρηθῇ ὡς πρόδρομος μεγαλειτέρων ὠφελημάτων;

Τινὲς τῶν προαγορευσάντων διϊσχυρίσθησαν ὅτι ὅλαι αἱ γεωργικαὶ τάξεις ἐπιβαρύνονται καὶ ὅτι ἑπομένως ἡ ἐλάττωσις πρέπει νὰ εἶναι γενικωτέρα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβὲς, διότι οἱ δημητριακοὶ καρποὶ φορολογοῦνται κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ὑπὸ πάντων κατεδικάσθη, ἐνῷ ἡ φορολογία ἐφ' ὅλων τῶν ἄλλων εἰδῶν μετεβλήθη καὶ δὲν δύναται νὰ εἶναι βαρεῖα ὡς ἐκείνη τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Ὑποθέσατε ὅτι εἷς γεωργὸς κατέβαλε 50 κοιλὰ εἰς σποράν, καὶ ὅτι, ὅπως συνήθως συμβαίνει, ἕνεκα καιρικῶν περιστάσεων ὁ ἀγρὸς αὐτοῦ δὲν ἀπέφερεν εἰμὴ 10 μόνον κοιλὰ, ἤτοι ὀλιγώτερα τῶν εἰς σποράν καταβληθέντων, καὶ ἐν τούτοις ἐκ τῶν 40 κοιλῶν θέλομεν λάβει τὰ τέσσαρα, ἐὰν δὲ λάβετε ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς δαπάνας καὶ τὴν ἐργασίαν, θέλετε ἰδῇ ὅτι οὐ μόνον οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην τῷ ἀφίνομεν ὠφέλειαν, ἀλλ' ὅτι λαμβάνομεν καὶ πλειότερα παρ' ὅσα ἐδαπάνησεν.

Ἀλλὰ πρὸς τί, λέγει ὁ ὑπουργὸς, ζητεῖτε σήμερον τόσην μικρὰν ὠφέλειαν, ἐνῷ ἐγὼ πρόκειται νὰ σᾶς δώσω πολὺ μεγαλειτέρας ὠφελείας; Δὲν ἐνθυμεῖται ὅμως ὁ ὑπουργὸς ὅτι πρὸ ὀλίγου μᾶς ἐζήτησε 15,000 κοιλὰ διὰ νὰ τὰ δανείσῃ εἰς τοὺς ἀπόρους γεωργοὺς, οἵτινες δὲν ἔχουν οὔτε τὴν σποράν αὐτὴν, καὶ ὅτι ἑπομένως καὶ ἡ μικρὰ αὕτη βοήθεια, ὑπὸ τὴν ἰδέαν τῆς διαδηλώσεως κυβερνητικῆς μερίμνης, θέλει θεωρηθῇ ὡς ἱκανή. Αὐτὸς μάλιστα προτείνει νὰ ἐκπέσωμεν τῆς φορολογίας οὐχὶ 20, ἀλλὰ 10 μόνον τοῖς θ/0, καὶ πιστεύει ὅτι τὴν μικρὰν αὐτὴν θυσίαν θέλει παραδεχθῇ καὶ αὐτὸς ὁ ὑπουργὸς, ὅστις τοσαύτας εἰς τὴν γεωργίαν δίδει ὑποσχέσεις διὰ τοῦ νέου νόμου. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως ταύτης ἔλλειμμα, παρατηρεῖ ὅτι πολλάκις ἐψηφίσαμεν πιστώσεις ἐκ πολλῶν ἑκατομμυρίων, πιστεύοντες ὅτι ἤθελον καλυφθῇ ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῶν παρελθόντων ἐτῶν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ προκειμένη ἐλάττωσις δὲν προτείνεται σήμερον πρώτην φοράν, ἐπαναλαμβάνεται πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ αὐτὸς μάλιστα ὁ ἴδιος ἐσχάτως προανήγγειλεν εἰς τὸν ὑπουργὸν,

ὅτι τοιαύτη τις πρότασις θέλει γενῇ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, καὶ ἑπομένως νὰ δύναται ὁ ὑπουργὸς νὰ εὕρῃ τὸν τρόπον τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ ἐλλείμματος, ἔχων μάλιστα πρόχειρον μέσον τὴν αὔξησιν τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ὁ φόρος τῶν οἰκοδομῶν ὑπάρχει δυνάμει ἀποφάσεων τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, ἡ δὲ αὔξησις τοῦ φόρου, προταθεῖσα ἄλλοτε, κατεδικάσθη ὁμοψήφως ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ ἄλλαι τάξεις γεωργικαὶ ἐπιβαρύνονται, καὶ διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι δὲν δύνασθε σήμερον νὰ ἔλθητε εἰς βοήθειαν μιᾶς μόνης τάξεως, αὐξάνοντες μάλιστα ἄλλους φόρους ἢ ἐπιτρέποντες τὴν ἔκτασιν τῆς καταδιώξεως τῶν ὀφειλετῶν, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ πληρώσωσιν ὅ,τι ὀφείλουσιν ἄνευ μεγάλης ζημίας των. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν αὐτοὺς ἐναντιοῦται ἐπὶ τῷ παρόντος εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς προτάσεως.

Ὑποστηρίξαντος δὲ καὶ ἄλλου τὴν ἀναβολὴν τῆς προτάσεως, διότι ἡ ἐλάττωσις πρέπει νὰ εἶναι γενικωτέρα, τὸ ὁποῖον σήμερον δὲν δύναται νὰ γίνῃ, καθ' ὅσον δὲν ἔχομεν πρόχειρα τὰ μέσα τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ ἐκ μιᾶς γενικῆς ἐλαττώσεως τῶν φόρων προκύψοντος μεγάλου ἐλλείμματος, καὶ κλεισθείσης ἐντεῦθεν τῆς συζητήσεως, οἱ τὰς τρεῖς διαφόρους περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου προτείναντες γνώμας συνεχώνευσαν ταύτας εἰς μίαν, τὴν ἑπομένην·

« Ἐκ τῶν πρωΐμων δημητριακῶν καρπῶν ἐξαιροῦνται τῆς πληρωτέας ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας δέκα τοῖς 0/0 λόγῳ σποράς. »

Ἐπὶ τῆς προτάσεως δὲ ταύτης γενομένης ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Λ. Χέρβαν καὶ Ν. Παπαμιχαλόπουλον, συνήχθη, κατὰ τὸ ὠδὲ προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπέρριψεν αὐτὴν διὰ ψήφων 68 κατὰ 18.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Τριφυλίας περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταν. Θεοδώρου	Ο	Ἰωάννης Σωτηριαδὴς	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ο	Ἀσημάκης Χαραλάμπης	Ν
Ἀημ. Γιαννούλης		Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς	Ο
Γ. Ν. Καΐρης		Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ο	Γρηγόριος Κορφιωτάκης	
Δημήτριος Τσόκρης	Ο	Ἰωάννης Ζάρκος	
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν	Γεώργιος Περωτῆς	
Ἰωάννης Βλάσσης	Ν	Α. Κοντόσταυλος	Ο
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ο	Ἰωάννης Μπαλάφας	Ο
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Γεώργιος Μιχαὴλ	Ο
Γεώργιος Σκαῦρος		Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ο
Σταῦρος Βλάχος	Ο	Γ. Πλαπούτας	
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ο	Δ. Ἀντωνόπουλος	Ο
Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ν	Πέτρος Δελιγιάννης	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ο	Ποθητὰς Ῥεβελάκης	Ο
Φίλων Φίλωνος	Ο	Κωνσταντῖνος Κυπριάδης	Ο
Λεωνίδας Λογοθέτης	Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης	Ν
		Σταῦρος Καμπερόπουλος	Ο
Γεώργιος Γεροβασάσης	Ν	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ο	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος	
		Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	
Ἰωάννης Σαφάκας	Ο	Χαρ. Α. Χριστόπουλος	Ο
Ἀθανάσιος Παπαθανασίου		Ν. Χ. Παναγιώτου	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ο	Δημήτριος Σακελλαράκης	Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ο	Σ. Κοπανίτσας	Ο
Σταμάτιος Μήτσας	Ο	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ν	Ν. Δεσπούλης	Ν
Γεώργιος Βελῆς	Ο	Λουκᾶς Στεφάνου	Ο
Δημήτριος Ζῶτος	Ν	Νίκος Βουλπιώτης	Ο
Γεωργούλας Γιαλδάσης	Ο	Β. Ρ. Παλαμίδης	
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ο	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ο
Λύσανδρος Βιλαέτης		Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	Ο
Ἀνδρέας Λύγερινός	Ο	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	
Νικόλαος Σισίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	
Λύγερινὸς Πετραλιᾶς	Ο	Μελέτιος Χ. Μελέτης	Ο
Γεώργιος Διαμάντης			
Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ο		
Βασ. Δελένδας		Ἐπαμιν. Δελιγεώργης	
Σπ. Μαρκεζίνης		Π. Τσιμπουράκης	
Ν. Βαρδαρῆγος	Ο	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	Ο
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	Ο	Παναγιώτης Παπατσώνης	

Σπ. Ἀντωνόπουλος	. . . .	. . . . .	.
Ἰω. Προβελέγιος	. . . .	Ο	Ἀθανάσιος Μησυλῆς	. . .
Ἰω. Ταταράκης	. . . . .		Γ. Μπάστας	. . . . .
Σ. Βαρότσης	. . . . .	Ο	Ἰωάννης Μανιώτης	. . .	Ο
Ἐμμαν. Ναυπλιώτης	. . .	Ο	Ἰω. Δαυλίδης	. . . . .	Ο
Κωνστ. Κρίσπης	. . . .	Ν	Κωνστ. Πλατύς	. . . . .	
Νικόλαος Τσαβέλλας	. . .	Ο	Ἀν. Ῥενουάρδος	. . . . .	
Ν. Καναβός	. . . . .		Μιχαὴλ Σολωμὸς	. . . .	Ο
Α. Παπαδημητριάδης	. . .		Γεώργιος Ναύτης	. . . .	
. . . . .			Ἰωάννης Σαγρέδος	. . .	Ο
. . . . .			Παναγιώτης Ψάθης	. . .	Ο
Κίμων Χριστοδούλου	. . .		Ἀντ. Ἀρμάος	. . . . .	Ο
Στέφανος Α. Δούκας	. . .	Ν	Γρηγ. Μανοῦσος	. . . .	Ν
Ἰωάννης Κατσάκος	. . .		Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	. .	Ν
Δημ. Κουμουνδουράκης	. .	Ο	Δημ. Πολυχρονόπουλος	. .	Ο
Βενετσάνος Κυβέλος	. . .		Δημήτριος Βότσαρης	. . .	
Νικόλαος Πιεράκος	. . .		Γεώργιος Ι. Στάϊκος	. . .	
Χ. Χριστόπουλος	. . .	Ο	Νικόλ. Πιπῖνος	. . . .	
Π. Κανελλόπουλος	. . .		Κωνστ. Δουζίνας	. . .	Ο
Νικόλαος Μοσχούλας	. .	Ο	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	
Π. Ἀργυρόπουλος	. . .	Ν	Δημήτριος Βουδούρης	. .	Ο
Ν. Πανουριᾶς	. . . . .		Ἀντώνιος Τσαμαδὸς	. .	Ο
Χὴθ. Κεχαγιᾶς	. . . .	Ο	Πέτρος Χ. Πέτρου	. . .	Ο
Κωνσταντῖνος Βλάμης	. .	Ο	Εὐαγγέλης Βαλτσὸς	. .	Ο
Βενιζέλος Ῥοῦφος	. . .	Ο	Σ. Σκουμπουρδῆς	. . .	Ο
Ἀνδρέας Χ. Λόντος	. .	Ο	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	Ο
Περικλῆς Καλαμογδάρτης	Ο	Αὐγερινὸς Ἀξέρωφ	. .	Ο
Κωνστ. Κωνστάκης	. .	Ο	Α. Μάντσαρης	. . . .	Ο
Ν. Γκίνης	. . . . .		Δημήτριος Κριεζώτης	. .	Ν

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος, παρελθούσης τῆς ὥρας, ἀναβαλὼν ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 4 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος,
Δ. Βενιζέλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

«Σήμερον τὴν 14 Μαρτίου 1860 προσελθὼν ὁ ἄρτι ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς Πετσῶν, ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον ὡς ἀκολούθως·

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου. »

Ἐφ' ᾧ συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον, καὶ ὑπεγράφη παρὰ τοῦ Προεδρείου, τοῦ ὁρκισθέντος καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος,

Ὁ ὁρκισθεὶς βουλευτὴς
Νικόλαος Β. Γκίνης,

Ὁ Ἱερεὺς
Ν. Μούρτινος. »

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΕ'.

Τῆς 15 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Προσελθὼν ὁ ἕτερος τῶν βουλευτῶν Σπετσῶν, ἔδοσε τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος ἀπαιτούμενον βουλευτικὸν ὅρκον, κατὰ τὸ ἐν τέλει τῆς συνεδριάσεως προσαρτώμενον τῆς ὁρκωμοσίας πρωτόκολλον.

Προσελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ γραμματοσήμου νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

«Τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον περὶ γραμματοσήμου εἶναι συντεταγμένον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου ΣΠΘ'. τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσις ἀνεβλήθη μέχρι τοῦδε, σῆμοποιεῖ δέ τινας διατάξεις αὐτοῦ, εἰσάγον καὶ ἑτέρας ὅλως ἐν μέρει νέας, ὡς περὶ τούτων εἰδικώτερον πραγματεύεται ἡ συνοδεύουσα τὸ νομοσχέδιον αἰτιολογικὴ ὑπουργικὴ ἔκθεσις.

Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ γραμματοσήμου καὶ παρ' ἡμῖν ἀντὶ τα μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει χαρτόσημα τῆς εἰσπράξεως τῶν ταχυ

δρομικῶν τελῶν θέλει διευκολύνει τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν, θέλει ἐπαγάγει πιθανῶς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων, καὶ τέλος θέλει ἐξαλείψει πᾶσαν τυχοῦσαν κατάχρησιν τῶν τελῶν, διότι πᾶν τὸ εἰσπραττόμενον θέλει εἰσάγεσθαι εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Δὲν λανθάνει τὴν ἐπιτροπὴν, ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ γραμματοσήμου θέλει συνοδευθῆ ἐν πρώτοις μὲ δυσχερείας καὶ μάλιστα καθ' οὓς δήμους ὑπάρχουσι δημοτικὰ ταχυδρομεῖα, ἀλλ' αὗται εἶναι πάντοτε συναφεῖς μὲ τὴν ἀλλαγὴν ἰσχύοντος συστήματος μέχρι τῆς προσοικειώσεως τῶν πολιτῶν, δὲν παρέχουσι δὲ ἰσχυρὸν λόγον ν' ἀποδειλιῶσι τὰ ἔθνη εἰς τὴν παραδοχὴν καταλληλοτέρων συστημάτων. Ἐκτὸς τούτου αἱ περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ γραμματοσήμου δυσχέρειαι οὔτε διαρκεῖς εἶναι, οὔτε μεγάλαι, οὔτε ἀνυπέρβλητοι καὶ κατ' αὐτὰς τὰς πρώτας ἡμέρας, ἐὰν τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον διατάξῃ τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα νὰ συντρέχωσι τοὺς ἐπιστέλλοντας εἰς τὴν ἀκριβῆ στάθμισιν τοῦ βάρους τῶν γραμμάτων, δειγμάτων κτλ., ὀργανώτῃ δ' ἐπὶ τὸ καταλληλότερον τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν τῶν δήμων, ἥτις ὡς ἐκ τοῦ ὑφισταμένου ὀργανισμοῦ της δὲν παρέχει ἐγγυήσεις.

Μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας παρατηρήσεις μεταβαίνουσα ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν εἰδικωτέραν ἐξέτασιν τοῦ νομοσχεδίου παρατηρεῖ, ὅτι τοῦτο παραδέχεται ὡς βάρος τῆς διατιμήσεως τὴν λέξιν, γραμμὴν, ἐν ᾧ αὕτη ἀποτελουμένη ἐκ συνοχῆς σημείων, χρησιμεύει εἰς καταμέτρησιν διαστήματος καὶ οὐχὶ εἰς στάθμισιν. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπῆρχεν ἐν χρήσει ἡ λέξις « γράμμα » ἀποτελοῦσα δύω ὀβολοὺς, ἓξ δὲ ὀβολοὶ ἀπετέλουν δύω δραχμὰς, ὥστε διὰ τοῦ γράμματος ἐννοεῖτο τὸ τρίτον τῆς δραχμῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ λέξις γράμμα ἐκφράζει καὶ ἐπιστολὴν, ὑπάρχει καταλληλοτέρα ἡ χρῆσις τῆς λέξεως γραμμαρίου, ὄντος τοῦ εἰκοστοῦ τετάρτου τῆς οὐγγιᾶς, καὶ ἀποτελοῦντος τὸ τρίτον τῆς δραχμῆς. Ἑπομένως φρονεῖ ἡ ἐπιτροπὴ ἀντικαταστατέαν τὴν *γραμμὴν* διὰ τῆς λέξεως *γραμμάριον* ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Τὸ ἄρθρον 1 ἐπιβάλλει ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐχουσῶν βάρος γραμμαρίων πλειόνων μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 τέλος διπλάσιον τῶν ἐχουσῶν βάρος γραμμαρίων πλειόνων μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30. Ἡ τοιαύτη ἐπαισθητὴ ὑπερτίμησις μὴ οὖσα ἀνάλογος τῆς μέχρι τῶν 30 γραμμαρίων κλιμακος τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι δίκαιον νὰ μετριασθῇ

ὁριζομένης μιᾶς ἔτι βαθμίδος μεταξὺ τοῦ βάρους γραμμαρίων πλειόνων τῶν τριάκοντα μέχρις 100. Φρονεῖ δ' ἡ ἐπιτροπὴ δίκαιον νὰ ὁρισθῇ τέλος λεπτῶν 60, ὅταν τὸ γράμμα ἔχῃ βάρος γραμμαρίων πλειόνων μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 60, καὶ λεπτῶν 80, ὅταν ἔχῃ βάρος γραμμαρίων πλειόνων μὲν τῶν 60, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100. Ὅθεν προτείνει νὰ τροποποιηθῇ τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ πρώτου ἄρθρου ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 1.

« Πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ »ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου ὑπόκειται ἀνευ διακρίσεως »ἀποστάσεως εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν εἴκοσιν, ὅταν ἔχῃ »βάρος μέχρι 15 γραμμαρίων, λεπτῶν τεσσαράκοντα, ὅταν ἔχῃ »βάρος πλειόνων μὲν τῶν 15, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμαρίων, »λεπτῶν ἑξήκοντα, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 30, οὐχὶ »δὲ καὶ τῶν 60 γραμμαρίων, καὶ λεπτῶν ὀγδοήκοντα, ὅταν ἔ»χῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 60, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμ»μαρίων ».

Ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς θεωροῦσα ἄδικον νὰ ἐπιβαρυνθῶσι μὲ τὰ αὐτὰ τέλη τὰ διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἀποστελλόμενα γράμματα, δείγματα κλ. ὡς καὶ μὲ τὸ ἥμισυ τῶν αὐτῶν τελῶν τὰ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποστελλόμενα, προτείνει νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἐδάφιον τρίτον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡς ἑρεξῆς· « Γράμματα ἀπο»στελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος »τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ὑπόκεινται εἰς τὰ ἥμισυ τῶν ἀνωτέρω »ταχυδρομικῶν τελῶν, τὰ δὲ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐ»τῆς πόλεως ἀποστελλόμενα ὑπόκεινται εἰς τὸ τέταρτον αὐ»τῶν ». Ἡ πλειονοψηφία ἀντικρούουσα τὴν γνώμην ταύτην παρατηρεῖ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ νομοθετηθῇ δι' ὅλως ἀσήμαντον ἀνακούφισιν διάφορος τάξις, ἀντικειμένη εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοσχεδίου, προτιθεμένου νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ὁμοιόμορφον.

Τὸ ἄρθρον 2 ὑποβάλλει τὰ δείγματα ἐμπορευμάτων εἰς τὰ ἥμισυ τῶν ὡρισμένων τελῶν ἐπὶ τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ πρὸς ἄρσιν διενέξεων καὶ πρὸς ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν καὶ πρόληψιν καταχρήσεων εἶναι ἀνάγκη νὰ νομοθετηθῇ, ὅτι ταῦτα πρέπει νὰ ἀποστέλλωνται ἐντὸς φακέλλων ἢ ἄλλων περικαλυμμάτων ἀσφραγίστων ἢ ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, ὡς ὁρίζουσι καὶ τὰ ἑπόμενα ἄρθρα 3 καὶ 4 περὶ τῶν ἀποστελλομένων ἐφημερίδων καὶ ἄλλων

τινῶν ἐντύπων. Προτείνει ἐπομένως ἡ ἐπιτροπὴ νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 2 ὡς ἑφεξῆς·

« Τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ἀποστελλόμενα ἐντὸς περικαλυμμάτων ἀσφραγίστων καὶ ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν, ὑπόκεινται εἰς τὰ ἡμίση τῶν ὡρισμένων τελῶν ἐπὶ τῶν γραμμάτων ».

Τὸ ἐπιβαλλόμενον διὰ τοῦ παραγράφου πρώτου τοῦ ἄρθρου τρίτου τέλος ἐφ' ἑκάστου ἀντιτύπου ἐφημερίδος καὶ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀποστελλομένου ὑπὸ κινητὴν ταινίαν καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφήν, εἶναι βαρύτερον τῆς κατ' ἀποκοπὴν γινομένης ἤδη πληρωμῆς, ἐνῷ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κοινωφελὲς τῶν περιοδικῶν φύλλων καὶ συγγραμμάτων δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ἐπιβαρυνθῶσι μὲ τέλη βαρύτερα τῶν ἤδη κατ' ἀποκοπὴν πληρονομένων, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ νομοσχεδίου γίνεται ἐλάττωσις τῶν μέχρι τοῦδε ταχυδρομικῶν τελῶν τῶν γραμμάτων καὶ δειγμάτων ἐμπορευμάτων. Τούτου ἕνεκα φρονοῦσα ἡ ἐπιτροπὴ δικαίαν τὴν πληρωμὴν ἑνὸς μὲν λεπτοῦ ἐφ' ἑκάστου ἀντιτύπου, ἔχοντος βάρος μέχρι 30 γραμμαρίων, δύω δὲ λεπτῶν ἐπὶ ἔχοντος βάρος πλειόνων τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 50 γραμμαρίων, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ ἓν λεπτὸν διὰ πᾶσαν εἰκοσάγραμμον αὔξησιν τοῦ βάρους, προτείνει νὰ τροποποιηθῇ τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου τρίτου ὡς ἑφεξῆς·

« Ἕκαστον ἀντίτυπον ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀποστελλόμενον ὑπὸ κινητὴν ταινίαν καλύπτουσαν τὸ πολὺ τὸ τρίτον τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφήν, ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος ἑνὸς λεπτοῦ, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρι τῶν 30 γραμμαρίων, δύω λεπτῶν, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 50 γραμμαρίων, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ ἓν λεπτὸν ἀνὰ πᾶσαν εἰκοσάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς. »

Τὸ ἄρθρον 8 πραγματευόμενον περὶ τῶν ἐγγράφων τῶν ἐξαιρουμένων τῆς πληρωμῆς ταχυδρομικῶν τελῶν, ὁρίζει ὡς τοιαῦτα τὰ ἐπίσημα καὶ ἡμιεπίσημα, δὲν προσδιορίζει ὅμως καὶ τοὺς ἔχοντας τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀφίνον τὸν προσδιορισμὸν εἰς τὸ Β. διάταγμα. Τὸ ἀντιστοιχοῦν 5 ἄρθρον τοῦ νόμου προσδιορίζον τοὺς ἀπολαύοντας τοῦ ἐξαιρετικοῦ τούτου δικαιώματος, ὁρίζει ὡς ἐπίσημα μὲν τὰ ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀρχῶν τοῦ Κράτους ἐκδιδόμενα, ὡς ἡμιεπίσημα δὲ τὰ παρὰ τῶν ὑπουργῶν ἀποστελλόμενα εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ

ἀπὸ τούτους πρὸς τοὺς ὑπουργούς, καθὼς καὶ τὰ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Β. Χωροφυλακῆς, καὶ ἀπὸ τούτους πρὸς τὸν ἀρχηγὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀποστελλόμενα.

Ἡ ἐπιτροπή σας, φρονοῦσα ὅτι αἱ ἐξαιρέσεις οἱουδήποτε γενικοῦ κανόνος, καὶ μάλιστα αἱ ἀφορῶσαι τὴν μὴ ἀπόδοσιν τέλους, ἀπαιτεῖται νὰ ὁρίζωνται λεπτομερῶς ἐν τῷ νόμῳ, εἶναι γνώμης νὰ προσδιορισθῶσιν ἐν τῷ 8 ἄρθρῳ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου τὰ ὑπαγόμενα εἰς ἐξαίρεσιν τέλους ἔγγραφα, ἀναπαχειμένου εἰς τὸ Β. διάταγμα νὰ κανονίσῃ κατὰ τὸν προορισμὸν τῶν Β. διαταγμάτων τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους αὐτῶν. Ὅθεν προτείνει νὰ τροποποιηθῇ τὸ 8 ἄρθρον ὡς ἑφεξῆς·

Δὲν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος,

« α) Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῶν διαφόρων ἀρχῶν τοῦ Κράτους·

« β) Τὰ ἡμιεπίσημα παρὰ τῶν ὑπουργῶν ἀποστελλόμενα, εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἀπὸ τούτους πρὸς τοὺς ὑπουργούς, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Β. χωροφυλακῆς, καὶ ἀπὸ τούτους πρὸς τὸν ἀρχηγὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους.

« Διὰ Βασ. διατάγματος θέλουσι προσδιορισθῇ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων. »

Τὸ ἐδάφιον 3 τοῦ ἄρθρ. 9 ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ταχυδρομικοὺς ἐπιστάτας τὴν ὑποχρέωσιν νὰ γνωστοποιῶσι κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς διά τινος τῶν δημοσιωτέρων ἐφημερίδων τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ἐπιστολῶν, τῶν μὴ φερουσῶν γραμματόσημον, ἢ φερουσῶν τοιοῦτον ἀξίας ἥττονος τῆς ἀπαιτουμένης. Ἀλλὰ τὸ ἀορίστως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων ἐπαφιέμενον δικαίωμα προτιμήσεως τῆς ἐφημερίδος, δι' ἧς θέλουσι κάμνει τὰς τοιαύτας γνωστοποιήσεις, ἐνδέχεται νὰ μὴ ἐπιτυγχάνῃ τοῦ σκοποῦ τῆς καινοποιήσεως ὡς ἐκ τῆς ἐκλογῆς ἐφημερίδος ἐκδιδομένης ἀλλαχοῦ τῆς διαμονῆς τοῦ ἐπιστέλλοντος, ἐν ᾧ καταλληλότεραι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶσιν αἱ τυχὸν ἐκδιδόμεναι ἐν τῷ νομῷ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγένετο ἡ παράδοσις τῆς ἐπιστολῆς. Τούτου ἕνεκα προτείνει ἡ ἐπιτροπὴ ἵνα ἡ τελευταία φράσις τοῦ ἐδαφίου τούτου, ἔχουσα οὕτω· « δημοσιευομένων κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν διά τινος τῶν δημοσιωτέρων ἐφημερίδων πρὸς γνῶσιν τῶν ἐπιστελλόντων » τροποποιηθῇ ὡς ἑφεξῆς· « δημοσιευομένων κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν διά τινος τῶν ἐν τῷ νομῷ, ἢ ἐν ἐλλείψει, διά τινος τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Κράτους ἐκδιδομένων δημοσίων

» τέρων ἐφημερίδων πρὸς γνῶσιν τῶν ἐπιστελλόντων ταῦτα. »

Τὸ ά. ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 10, πραγματευόμενον περὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου τῆς παραλαβῆς μέχρι τῶν μεθορίων ταχυδρομικοῦ τέλους τῶν εἰς ξένα κράτη καὶ τἀνάπαλιν ἀπὸ τούτων ἀποστελλομένων γραμμάτων εἰς οἱονδήποτε ταχυδρομεῖον τοῦ Βασιλείου, ὁρίζει ἐπὶ μὲν τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐχουσῶν βάρος μέχρι τῶν 30 γραμμαρίων τὰ αὐτὰ τέλη τὰ ὁριζόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ πρώτῳ, ἐπὶ δὲ τῶν ἐχουσῶν βάρος πλειόνων γραμμαρίων ὁρίζει τέλη ἥττονα τῶν ὁριζομένων ἐν τῷ ἄρθρῳ πρώτῳ. Ἐπειδὴ οὐδεμία ἰδιάζουσα περίστασις ὑπαγορεύει τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, ἀντικειμένην εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοσχεδίου, προτιθεμένου νὰ εἰσαγάγῃ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐφικτόν, ὁμοιόμορφον σύστημα, φρονεῖ ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι πρέπει νὰ ὁρισθῶσι καὶ περὶ αὐτῶν τὰ αὐτὰ ἐσωτερικὰ τέλη, ἅτινα ὁρίζονται καὶ περὶ τῶν λοιπῶν γραμμάτων, τῶν ἀποστελλομένων ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἕτεραν ταχυδρομικὸν γραφεῖον πρὸς διανομήν. Ὅθεν προτείνει νὰ προστεθῶσι μετὰ τὰς λέξεις « ἡ διανομὴν ὑπόκεινται εἰς » ἡ λέξις « ἐσωτερικὸν » καὶ μετὰ τὰς λέξεις « ταχυδρομικὸν τέλος » αἱ λέξεις « ὅσον ἐν τῷ ἄρθρῳ πρώτῳ ὡρίσθη, » τροποποιουμένου ἑπομένως τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου τούτου ὡς ἑρεξῆς·

» Τὰ διευθυνόμενα εἰς ξένα κράτη ὡς καὶ τὰ ἀπὸ τούτων » ἀποστελλόμενα γράμματα, εἰς οἱονδήποτε ταχυδρομεῖον τῆς » Ἑλλάδος, καὶ ἂν παραδοθῶσι πρὸς ἀποστολὴν ἢ διανομήν, » ὑπόκεινται εἰς ἐσωτερικὸν ταχυδρομικὸν τέλος ὅσον ὁρίζεται » ἐν τῷ ἄρθρῳ πρώτῳ. »

Τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου πραγματευόμενον περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τέλους τῶν ἐκτὸς τοῦ κράτους καὶ τἀνάπαλιν ἀποστελλομένων ἐφημερίδων, περιοδικῶν συγγραμμάτων κτλ. οὐδένα ποιεῖ λόγον καὶ περὶ τῶν ἀποστελλομένων βιβλίων, ἐν ᾧ πολλοὶ λόγοι ἀπαιτοῦσι νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ περὶ αὐτῶν, ὑπαγομένου τοῦ ἐσωτερικοῦ τέλους καὶ τούτων εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἄρθρου 5· φρονεῖ ἑπομένως ἡ ἐπιτροπή σας τροποποιητέον τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 10 ὡς ἑρεξῆς·

» Αἱ παντὸς εἴδους ἐφημερίδες, τὰ περιοδικὰ συγγράμματα, » τὰ βιβλία, αἱ εἰδοποιήσεις καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, καθὼς καὶ » τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ὑπόκεινται εἰς τὰ αὐτὰ » τέλη τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 3, 4 καὶ 5 ὡρισμένα. »

Τὸ ἄρθρον 11 προνοεῖ περὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς καὶ προαιρετικῆς προπληρωμῆς τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν ἐπὶ τῶν εἰς ξένα

Κράτη ἀποστελλομένων γραμμάτων, δειγμάτων κτλ, καὶ ὑποχρεωτικὴ μὲν εἶναι ἡ προπληρωμή, ὅταν ὑπάρχῃ ἢ δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη ταχυδρομικὴ σύμβασις, προαιρετικὴ δέ, ὅταν κατὰ τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις ἐξαρτᾶται ἡ προπληρωμὴ ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀποστέλλοντος τὴν ἐπιστολήν, τὸ δεῖγμα ἐμπορεύματος κτλ.

Περὶ μὲν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ὑποχρεωτικὴν προπληρωμὴν καὶ μὴ φερόντων γραμματόσημον, ἢ φερόντων τοιοῦτον ἀξίας κατωτέρας, πραγματεύεται τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ 11 ἄρθρου, περὶ δὲ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν προαιρετικὴν προπληρωμὴν καὶ φερόντων γραμματόσημον ἀξίας ἥττονος προνοεῖ τὸ ἐδάφιον τρίτον. Ἀλλ' ὡς εἶναι συντεταγμένον τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἀτελές, περιέχοντος τοῦ τρίτου ἐδαφίου ἐξαίρεσιν τοῦ δευτέρου. Ὅθεν εἶναι γνώμης ἡ ἐπιτροπή σας νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὡς ἑρεξῆς·

« Τῶν διευθυνομένων ἐκτὸς τοῦ κράτους γραμμάτων, δειγ» μάτων καὶ ἐντύπων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἑλληνικὰ καὶ » ξένα, προπληρόνονται διὰ ἐπιθέσεως γραμματοσήμου, ὅταν » ταῦτα ὑπόκεινται εἰς πληρωμὴν ταχυδρομικῶν τελῶν κατὰ » τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις, ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ταχυδρο» μικὴ σύμβασις, ἢ ὅταν κατὰ ταύτας ὑπάρχῃ προαιρετικὴ ἡ » προπληρωμὴ, καὶ θέλωσιν οἱ ἐπιστέλλοντες νὰ προπληρώ» σωσι ταῦτα ».

» Περὶ μὲν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰς δύω πρώτας κατη» γορίας γραμμάτων, ἐντύπων κλπ. καὶ μὴ φερόντων γραμ» ματόσημον, ἢ φερόντων τοιοῦτον ἀξίας ἥττονος ἐνεργοῦνται » αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ παρόν» τος νόμου, τὰ δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς προαιρετικῆς προπλη« ρωμῆς ὑπαγόμενα καὶ φέροντα γραμματόσημον ἀξίας ἥτ« τονος ἀποστέλλονται ὡς ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ « ὅλον ἔννομον τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους ».

Τὸ ἄρθρον 15 τάσσει εἰς τὴν τάξιν τῶν πλημμελημάτων τὴν ὑπὸ ταχυδρομικοῦ ὑπαλλήλου γενομένην ἀποστολὴν γραμμάτων, δειγμάτων ἐμπορευμάτων κτλ· κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου. Διὰ νὰ καταδιωχθῇ ὅμως ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἐπὶ πλημμελήματι ἀπαιτεῖται, ὡς γνωστόν, ἡ ἄδεια τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς, κατὰ τὸ ἄρθρον 327 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἡ δὲ ἄδεια αὕτη ἐπάγει, κατὰ τὸ ἄρθρον 328, τὴν διακοπὴν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ κατηγορουμένου. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ ὁριζομένη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 15

τοῦ νόμου ποινὴ τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων τῶν ἀποστελλόντων γράμματα κτλ. μὴ φέροντα γραμματόσημον, καὶ τοι αὐστηρὰ, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνάλογος τῆς παραβάσεως τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, διότι πᾶν γράμμα, δεῖγμα ἢ ἔντυπον φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἂν φέρῃ γραμματόσημον ἢ οὔ, ὁ δὲ ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπατηθῇ, καὶ ὅστις τυχὸν ὑποπίπτει εἰς τοιαύτην ἔλλειψιν θέλει πράξει τοῦτο ἐκ δολίας προκιρέσεως. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἤθελεν ἀποσταλῇ γράμμα κλπ. φέρον γραμματόσημον ἀξίας ἥττονος, διότι δύναται ὁ ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἐξ ἀπροσεξίας ν' ἀπατηθῇ εὐκόλως καὶ ὑποπέσῃ εἰς ἀκούσιον λάθος· ἑπομένως ἤθελεν εἶσθαι λίαν αὐστηρὸν νὰ παραπεμφθῇ οὗτος εἰς δίκην δι' ἀκούσιαν λάθος, προελθὸν ἐξ ἀμελείας ἢ ὀκνηρίας ἄνευ πλαγίας ὠφελείας, καὶ νὰ παύσῃ προσωρινῶς τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων του κλπ, χαρακτηριζομένης τῆς πράξεώς του ὡς πλημμέλημα ἐναντίον τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 488 τοῦ ποινικοῦ νόμου, κατατάσσοντος τὰς ἐξ ἀμελείας, ὀκνηρίας ἢ κουφότητος παραβάσεις εἰς τὰ πειθαρχικὰ παραπτώματα. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον ἵνα ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῶν παραβάσεων τοῦ νόμου ὁρισθῶσι καὶ αἱ ποιναί. Προτείνει ἑπομένως ἡ ἐπιτροπὴ νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 15 ὡς ἑρεξῆς·

« Ὅταν ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἀποστείλῃ γράμματα, » δείγματα καὶ ἔντυπα οἱουδήποτε εἴδους μὴ φέροντα γραμ» ματόσημα, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δρ. 50—200· » ὅταν δὲ ἀποστείλῃ φέροντα τοιοῦτον ἀξίας ἥττονος, τιμωρεῖ» ται ὑπὸ τῆς Γενικῆς διευθύνσεως τῶν Ταχυδρομείων μὲ πρόσ» τιμον δρ. 20—150, καὶ ὁ τρὶς ἐντὸς τοῦ ἔτους ὑποπεσὼν » εἰς τὴν παράβασιν ταύτην ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας. »

Μετὰ τὰς τροποποιήσεις ταύτας οὐδὲν ἔχει δισταγμὸν ἡ ἐπιτροπή σας νὰ συστήσῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Α. Ζέρβας, Π. Ἀργυρόπουλος,
Α. Ν. Πετιμεζᾶς, Ι. Ν. Δηλιγιάννης.

Ὁ Εἰσηγητὴς
Σ. Κ. Ἀντωνόπουλος.»

Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δι' οὗ εἰδοποιεῖ τὴν Βουλὴν ὅτι ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Κ. Γ. Ράλλη ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διορίσθη ὁ Κ. Μ. Ποστλῆς.

Λαβών τις τὸν λόγον ἐξέθεσεν ὅτι εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἰδίως εἰς ἐκείνην τῆς Τριπόλεως ἀνέγνω ὅτι πολλοὶ χωρικοὶ ἐπνίγησαν εἰς τοὺς ποταμοὺς ἕνεκα τῆς κακῆς καταστάσεως τῶν γεφυρῶν, καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενος παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ προσδιορίσῃ ἡμέραν τινα, καθ' ἣν προσερχόμενος ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὁποίαν ἔλαβε πρόνοιαν ὡς πρὸς τὸ σπουδαῖον ἀντικείμενον τῆς γεφυροποιΐας καὶ τῆς ὁδοποιΐας ἐν γένει, ἀφ' οὗ ἄπειρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐδαπανήθησαν χρήματα.

Παρατήρησε δὲ ὁ πρόεδρος ὅτι θέλει καταστῇ γνωστὴν εἰς τὸν ὑπουργὸν τὴν ἐπερώτησιν ταύτην, διὰ νὰ προετοιμασθῇ καὶ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας συζητήσεως, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ὑπουργὸς, ἐπὶ τοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως τῶν πρὸς ὄρωσιν ἐλαιῶν ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 1, τοῦ ὁποίου ἐζήτησε χθὲς ὁ βουλευτὴς Ἐρμιονίδος τὴν ἀντικατάστασιν διὰ τῆς μέχρι τοῦδε ἰσχυούσης διατάξεως, ἐξέθηκεν, ὅτι ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως τοῦ φόρου τῶν ἐλαιῶν, ὡς ἐγίνετο μέχρι τοῦδε, ἐπροκάλει πολλὰ καὶ δίκαια τῶν φορολογουμένων παράπονα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐν τῇ Βουλῇ γενόμενα γνωστὰ ὑπεστηρίχθησαν. Ἐξετάσας ὅμως μεταβαλλομένου τοῦ συστήματος καὶ ἀντικαθισταμένου διὰ τῆς ἐν τῷ προκειμένῳ ἐδαφίῳ διατάξεως ἐπίκειται ζημία τις εἰς τὸ δημόσιον, ἐπληροφορήθη ὅτι πιθανὸν νὰ προκύψῃ ζημία, ἀλλὰ λίαν ἀσήμαντος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ χθὲς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀγορεύσας εἶπεν, ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται δὲν θέλουν ἐξάξει τὰς ἐλαίας των διὰ ν' ἀποφύγωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου, παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔνστασις αὕτη εἶναι ὅλως ἀνίσχυρος, καθ' ὅσον πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φόρου δὲν συμφέρει εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας ν' ἀναβάλωσιν ἐπὶ πολὺ τὴν ἐξαγωγὴν, διότι α'. αἱ ἐλαῖαι δὲν διατηροῦνται πολὺν χρόνον, καὶ β'. ζημιοῦνται πλειότερον οἱ ἰδιοκτῆται κρατοῦντες αὐτὰς παρὰ ἐὰν τὰς ἐξῆγον καὶ ἐπλήρωναν τὸν φόρον. Μίαν μόνην δυσκολίαν θέλουσιν ἀπαντήσει οἱ ἐνοικιασταὶ, οἵτινες θέλουσιν εἶσθαι ὑποχρεωμένοι νὰ φυλάττωσιν ὅλας τὰς ὁδοὺς, ἵνα μὴ ἐξάγηται λάθρα διὰ ξηρᾶς τὸ προϊὸν περὶ οὗ πρόκειται, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δύναται νὰ προληφθῇ, ὡς γνωρίζει

ἐκ τῆς ἐπαρχίας του, παραγούσης σῖτον, τὰ ὁποῖα ἐξάγονται καὶ διὰ ξηρᾶς, οἱ δ' ἐνοικιασταὶ ἔχουσιν ἀνθρώπους ἐπιτηροῦντας τὴν ἐξαγωγήν. Παρατηρεῖ ὅμως ὅτι ἡ διὰ ξηρᾶς μεταφορὰ τῶν ἐλαιῶν δὲν συμφέρει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην καὶ ἐπομένως δὲν θέλει γίνεσθαι μεγάλη αὐτῆς χρῆσις. Ἄλλως τε, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν συμβαινουσῶν καταθλίψεων τῶν φορολογουμένων ἐκ μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν, ἐθεώρησεν ἀδιάφορον καὶ μικράν τινα ἐνδεχομένην ζημίαν τοῦ δημοσίου· ἀπέκειται δὲ εἰς τὴν Βουλὴν ν' ἀποφασίσῃ, ὅτι ἐγκρίνει.

Παρατηρήσαντός τινος, ὅτι ἐὰν οἱ ἰδιοκτῆται, οὐχὶ διὰ ν' ἀποφύγωσι τὸν φόρον, ἀλλὰ διότι δὲν εὑρίσκουσι τιμὰς συμφερούσας, ἀναβάλλωσι τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἐλαιῶν των, ὁ ἐνοικιαστὴς θέλει εἶσθαι ἠναγκασμένος νὰ διατηρῇ ἐφ' ὅλου τὸ ἔτος προσωπικὸν διὰ τὴν ἐπιτήρησιν, ἅτινα δὲ αὐταὶ αἱ δαπάναι θέλουσιν ἐπιβαρύνει τὸ δημόσιον, διότι ὁ ἐνοικιαστὴς θέλει τὰς καταλογίζει ἐπὶ τοῦ ἐνοικίου καὶ ἐπομένως αἱ προστροφαὶ θέλουσιν ἐλαττωθῆ· καὶ τοῦ ὑπουργοῦ εἰπόντος, ὅτι αἱ ἐλαῖαι θέλουν φορολογεῖσθαι ἀπὸ τὸν ἐνοικιαστὴν τοῦ ἔτους ἐκείνου, καθ' ὃ ἐξάγονται· προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἀντὶ τῆς προκειμένης διατάξεως προτιμότερον ἦθελεν εἶσθαι ἐὰν ὁ ὑπουργὸς ἔλεγε « διορῶμαι τὸ ποσὸν τοῦ φόρου τῶν πρὸς ῥῶσιν ἐλαιῶν χάριν τῆς ἐπαρχίας Παρνασσίδος. » Δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης ἀναβάλλει τὴν πώλησιν τῶν ἐλαιῶν του δι' οἱονδήποτε λόγον, ἀλλὰ περιορίζεται μόνον νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ ἐπαρχία τῆς Παρνασσίδος ἔχει ἐπτὰ ὄλυθους, διευθυνομένους εἰς τὴν Λαμίαν, τὴν Δοκρίδα, τὴν Λεβαδείαν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας, καὶ ἐπομένως ὁ ἐνοικιαστὴς θέλει εἶναι ἠναγκασμένος νὰ διατηρῇ ἀπέραντον προσωπικὸν ἡμέραν καὶ νύκτα, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται δαπάνη οὐχὶ ἀσήμαντος, καὶ ἡ δαπάνη αὐτὴ δὲν θέλει ἐπιβαρύνει τὸν ἐνοικιαστήν, ἀλλὰ τὸ δημόσιον, διότι ὁ ἐνοικιαστὴς, ὑπολογίζων ὅλην αὐτὴν τὴν δαπάνην, θέλει προσφέρει ὀλιγώτερον ἐνοίκιον. Ἀλλ' ὑποθέσατε ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης φυλάττει τὰς κατὰ τὸ 1860 παραχθείσας ἐλαίας, μὴ εὑρίσκων τιμὰς συμφερούσας, καὶ τὰς πωλεῖ κατὰ τὸ ἔτος 1861. Ποῖοι τότε ἐνοικιασταὶ θέλουν φορολογήσει αὐτάς; Ἐκ τούτου εἴδαμεν ἄρτι ὅτι θέλουν γεννηθῆ μεταξὺ τῶν ἐνοικιαστῶν διενέξεις, διότι βεβαίως ὁ ἐνοικιαστὴς ἐνοικιάζει τὴν παραγωγὴν ἑκάστου ἔτους καὶ οὐχὶ τὸ ἐξαχθησόμενον ποσόν. Ὁ δὲ ἰδιοκτήτης ἐναποταμιεύων τῶν δύο ἐτῶν τὴν παραγωγὴν, θέλει λέγει ὅτι ὅλον τὸ ποσὸν ἀνῆκεν εἰς τὸν ἕν ἢ εἰς τὸ ἄλλο ἔτος κατὰ τὸ συμφέρον του, καὶ ἐν-

τεῦθεν πάλιν ἄλλαι θέλουσιν ἐγερθῆ μεταξὺ τῶν ἐνοικιαστῶν τῶν δύο ἐτῶν διενέξεις. Διὰ ὅλα ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος περὶ διατηρήσεως τοῦ μέχρι τοῦδε περὶ βεβαιώσεως τῶν ἐλαιῶν ἐπικρατοῦντος συστήματος.

Ἀντείπεν ἕτερος, ὅτι συζητοῦμεν περὶ ἐλαιῶν ὡς περὶ προϊόντος ὅλως ἀγνώστου εἰς ἡμᾶς, ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο δηλ. περὶ τοῦ σαΐου τῆς Ἀμερικῆς. Λέγουν ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φόρου οἱ ἰδιοκτῆται δύνανται νὰ κρατήσωσιν ἐπὶ ἓν καὶ δύο ἔτη τὰς ἐλαίας των. Ἀλλὰ καὶ μετὰ ἓν καὶ μετὰ δύο ἔτη ἐὰν τὰς ἐξάξωσι, θέλουσι πληρώσει φόρον, καὶ ἐπομένως δὲν βλέπει τὸν λόγον, ὅστις θέλει ἀναγκάσει τὸν ἰδιοκτήτην νὰ μὴ ἐκποιήσῃ τὸ προϊόν του, ὁ δὲ ὑπουργὸς καθαρὰ εἶπε πρὸ μικροῦ, ὅτι ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ 1860 θέλει φορολογεῖ τὰς ἐντὸς τοῦ ἔτους αὐτοῦ ἐξαγομένας, ὡς ἐπίσης ὁ τοῦ 1861 τὰς ἐντὸς τοῦ 1861 καὶ καθεξῆς. Ἀλλὰ τότε, δύναται νὰ μᾶς εἴπωσι, ποῦ θέλει στηρίζει ὁ ἐνοικιαστὴς τοὺς ὑπολογισμούς του διὰ νὰ κάμνῃ τὴν προσφοράν του; Εἰς τὸ ποσὸν τῆς ἐξαγωγῆς ἑκάστου ἔτους, ἀπαντῶμεν εἰς αὐτούς, ὡς σήμερον τοὺς στηρίζει εἰς τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς.

Ὁ προαγορεύσας εἶπεν ὅτι ἡ Παρνασσὶς, συνορεύουσα μετὰ διαφόρων ἐπαρχιῶν, ἔχει καὶ διαφόρους ὁδοὺς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές. Ἔπειτα δὲν ἐνθυμήθη ὅτι πρόκειται περὶ ἐλαιῶν καὶ ὅτι δὲν συμφέρει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην νὰ πληρώσῃ 10 καὶ 12 δραχμὰς ἀγῶγιον διὰ νὰ ἐξάξῃ ἓν φορτίον ἐλαιῶν, καὶ διὰ τοῦτο ὅλη ἡ μεταφορὰ γίνεται διὰ θαλάσσης, καὶ μόνον πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς ἐνδεχομένου ἔτεθη ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἡ διὰ ξηρᾶς μεταφορά.

Ἐπέμενεν ἕτερος, ὅτι τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης διατάξεως παρατήρησίν του ἔφερε χθὲς καὶ σήμερον οὐχὶ θέλων νὰ βλάψῃ τὰ συμφέροντα τῆς ἐπαρχίας Παρνασσίδος, ἀλλὰ διότι φρονεῖ, ὅτι ὅταν ἔρχῃ εἷς ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ διὰ νὰ νομοθετήσωμεν, ὀφείλομεν νὰ προσέχωμεν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων. Ταῦτα δὲ λέγει διότι ὁ ὑπουργὸς εἶπε πρὸ ὀλίγου ὅτι ἂν ὁ ἰδιοκτήτης κρατήσῃ τὰς ἐλαίας του διὰ νὰ τὰς πωλήσῃ τὸ ἐπόμενον ἔτος, εἶναι ἀδιάφορον, διότι καὶ τότε θέλουσι φορολογηθῆ ἀπὸ τὸν ἐνοικιαστὴν τοῦ ἔτους ἐκείνου. Ἀλλ' ἂν οὕτως ἔχῃ, ἡ διάταξις αὕτη πρέπει νὰ τεθῇ ἐν τῷ νόμῳ καὶ πρέπει τότε νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ ἐνοικιαστὴς ἑκάστου ἔτους δύναται νὰ φορολογήσῃ ἀπὸ τῆς δεῖνα μέχρι τῆς δεῖνα ἐποχῆς. Ἂν δὲ, ὡς λέγουσι, τὸ διὰ ξηρᾶς μεταφερόμενον ποσὸν εἶναι ἀσήμαντον, τότε πρὸς ἀποφυ-

γὴν τῶν δαπανῶν καὶ διευρύνειν πρωτιμότερον εἶναι νὰ ἐλλείψῃ ἐντελῶς ἡ φορολογία τῶν διὰ ξηρᾶς μεταφερομένων ἐλαιῶν.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι συνεπὴς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλαττώσεως τῶν φόρων ἐπὶ τῶν προϊόντων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ σπορὰ ἐφορολογήθη τὸ παρελθὸν ἔτος, δὲν ἀποκρούει τὴν προκειμένην διάταξιν, τείνουσαν εἰς τὴν ἐλάφρυνσιν τῶν φορολογουμένων, ἀλλ' ἐπεθύμει μόνον ν' ἀρχίσωσιν αἱ ἐλαττώσεις ἀπὸ τὰ περισσότερον ἐπιβαρυνόμενα εἴδη. Ἀναγκάζεται ὅμως νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὸν ὑπουργόν, ὅτι ἡ προκειμένη διάταξις θέλει ἀπαντήσει δυσκολίας κατὰ τὴν ἐφαρμογήν της καὶ θέλει γεννήσει ἀπείρους φιλονικίας. Εἰς τὰς Μυκήνας π. χ. τοῦ Ἄργους γίνονται ἐλαῖαι, τὰς ὁποίας φυλάττουν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας οἱ ἰδιοκτῆται καὶ ὅταν εὐκολυνθῶσι τὰς πωλοῦν. Θέλετε λοιπὸν ὁ ἐνοικιαστὴς νὰ περιμένῃ καὶ νὰ προσέχῃ ἐωσοῦ ὁ ἰδιοκτήτης εὐκολυνθῇ νὰ ἐξάξῃ τὰς ἐλαίας του, καὶ τότε νὰ τὰς φορολογήσῃ; Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, αἱ ἐλαῖαι τῆς Κηφισίας π. χ. μεταφερόμεναι εἰς Ἀθήνας, δὲν ὑπόκεινται εἰς φορολογίαν, καὶ ἐν τούτοις μεταφερῶν αὐτὰς ἐνταῦθα ὁ ἰδιοκτήτης θέλει τὰς πωλεῖ. Ὁ ἐνοικιαστὴς ἐπομένως ὑπὸ τὸν φόβον ὅλων αὐτῶν τῶν κινδύνων καὶ ἀμφιβολιῶν, δὲν θέλει τολμᾷ νὰ προσφέρῃ πρὸς ἐνοικίασιν τοῦ προϊόντος αὐτοῦ τιμὰς ἀναλόγους καὶ οὕτως ἡ πρόσοδος αὐτὴ τοῦ δημοσίου θέλει ἐπαισθητῶς ἐλαττωθῆ. Θέλοντες δὲ νὰ μεταρρυθμίσωμεν τοὺς φόρους, δὲν πρέπει νὰ ἐλαττώσωμεν τὰ εἰσοδήματα τοῦ δημοσίου, ὅταν μάλιστα ἡ ἐλάττωσις τῶν φόρων γίνεται ἐπὶ ἀντικειμένων, ἅτινα δὲν ἐπιβαρύνονται τοσοῦτον ὅσον ἡ γεωργία.

Ἐπήνεγκεν ἄλλος, ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἔχων ὑπ' ὄψιν μίαν κατάθλιψιν τῶν φορολογουμένων, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῶν, καὶ ἐν τούτοις ὅλοι οἱ προαγορεύσαντες ὕψωσαν φωνὴν ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ τῶν καταθλίψεων, αἵτινες ἰδίως ἐλάμβανον χώραν εἰς τὴν Παρνασσίδα. Δὲν παραδέχεται δὲ τοὺς φόβους τοῦ προαγορεύσαντος ὡς ἰσχυροὺς, διότι ἡ Κηφισία ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐπομένως θέλει εἶσθαι ὁ αὐτὸς ἐνοικιαστής. Ἐὰν ὅμως εἷς ἰδιοκτήτης ἐλαιῶν τῶν μεγάρων θελήσῃ νὰ φέρῃ αὐτὰς εἰς Ἀθήνας, ἐννοεῖται ὅτι σκοπὸν ἔχει νὰ τὰς ἐμπορευθῇ, καὶ τότε θέλει πληρώσει τὸν φόρον κατὰ τὴν ἐξαγωγήν. Νομίζει λοιπὸν ὅτι ὀρθῶς ποιῶν ὁ ὑπουργὸς μετέβαλε τὴν περὶ φορολογίας τῶν ἐλαιῶν διάταξιν.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι οἱ ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀγορεύσαντος

σήμερον δὲν εἶχον, φαίνεται, τὸ εὐτύχημα νὰ ἐννοηθῶσιν ἀπὸ τὸν προαγορεύσαντα, ὅστις τοὺς ἐξέλαβεν ὡς συνηγορήσαντας ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ τῶν καταθλίψεων, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι ἠθέλησαν ν' ἀποδείξωσιν ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ οἱ ἐνοικιασταὶ θέλουσιν ὑποκύψει εἰς μεγάλας δαπάνας καὶ ὅτι αἱ δαπάναι αὐταὶ θέλουσιν ἐπιβαρύνει τὸ δημόσιον. Ὁ λόγος λοιπὸν δὲν ἦτον ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ δημοσίου, διότι σκεπτόμενοι περὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν φόρων, ὀφείλομεν συγχρόνως νὰ σκεπτώμεθα καὶ ὑπὲρ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως τοῦ δημοσίου. Ἐκτὸς δὲ τούτου εἷς ἐκ τῶν λόγων, οὓς ἐπρότεινεν ὁ ὑπουργὸς καὶ δι' οὓς δὲν ἐγένετο χθὲς δεκτὴ ἡ περὶ ἐλαττώσεως τῶν φόρων τῶν πρωΐμων καρπῶν πρότασις, ἦτο καὶ ὅτι εὑρισκόμενοι εἰς τὰς παραμονὰς τῆς μεταβολῆς τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, δὲν πρέπει νὰ ἐρχώμεθα εἰς προώρους μεταβολάς. Ἐνόμιζεν ἐπομένως ὅτι ὁ λόγος αὐτὸς ἤθελεν ἐπικρατήσει εἰς τὴν σύνταξιν ὁλοκλήρου τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὅτι αἱ διατάξεις ἤθελον εἶσθαι αἱ αὐταὶ καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα εἶδεν ἐπιφερομένας καινοτομίας τινας καὶ ἰδίως τὴν προκειμένην. Ἀρ' οὖ λοιπὸν ἐπρόκειτο νὰ ἐπενεχθῶσι τοιοῦτοι νεωτερισμοί, ἔπρεπε ν' ἀρχίσωσιν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα πλειότερον ἐπιβαρύνονται, καὶ τοιοῦτον δὲν εἶναι βέβαια αἱ ἐλαῖαι, αἵτινες σχετικῶς ἐπιβαρύνονται ὀλιγώτερον. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν προτεινομένην μεταβολήν, διότι ἀντίκειται εἰς τοὺς λόγους ἐκείνους, εἰς οὓς ὁ ἴδιος ὑπουργὸς ἐστήριξε τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐλαττώσεως τοῦ φόρου τῶν πρωΐμων καρπῶν. Οὐδόλως δὲ ἀμφιβάλλει ὅτι ἐκ τῆς παραδοχῆς τοῦ νέου συστήματος τῆς φορολογίας τῶν ἐλαιῶν θέλει προκύψει ἐπαισθητὴ ζημία εἰς τὸ δημόσιον, διότι τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν ἐλαιῶν θέλει μεταποιηθῆ εἰς βρωσίμους καὶ οὕτως αἱ ἐλαῖαι τῶν Ἀθηνῶν θέλουσι μείνει ἀφορολόγητοι.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἡ συζητουμένη διάταξις ἀφορᾷ τὰς πρὸς βρῶσιν ἐλαίας, ὁ δὲ μεταφέρων ἐλαίας ἀπὸ Κηφισίας εἰς Ἀθήνας ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν φόρου. Ἄλλως τε σκεφθῆτε ὑμεῖς ἂν συμφέρῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας νὰ μὴ ἐκβλίψωσι τὰς ἐλαίας των διὰ ν' ἀποφύγωσι τὸν φόρον, καὶ ἂν τὸ ἐμπόριον τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν εἶναι τοσοῦτον ἐκτεταμένον, ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλας εἰς τὸ δημόσιον ζημίας. Οἱ φόβοι ἐπομένως τῶν προαγορευσάντων εἶναι ὑπερβολικοί, καὶ νομίζει ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀπορριφῇ ἡ Βουλὴ

μίαν διάταξιν, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη αὐτὸς χάριν τῶν φορολογουμένων.

Αἱ ἐντὸς μιᾶς κοινότητος παραγόμεναι καὶ καταναλισκόμεναι ἐλαῖαι, κατὰ τὴν προκειμένην διάταξιν, δὲν θέλουν φορολογεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θέλει ἔχει συνεπείας ἐπιβλαβεῖς, διότι καὶ κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον ἐξηροῦντο τῆς φορολογίας 50 ὀκάδ. τῶν πρὸς ἐρῶσιν χρησίμων ἐλαιῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου αἱ πρὸς ἐρῶσιν ἐλαῖαι αἱ καταναλισκόμεναι εἰς τὰς πόλεις καὶ ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας τάξεις δὲν εἶναι ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων ἐλαιῶν, αἵτινες ἐλιβλίβονται, μεγάλαι δὲ ἐλαῖαι δὲν παράγονται εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ μεταφέρονται ἀπὸ τὰ χωρία καὶ ἐπομένως φορολογοῦνται, ὥστε ὁ φόβος τινὸς τῶν προαγορευσάντων, ὅτι αἱ ἐλαῖαι τῶν Ἀθηνῶν θέλουσι μείνει ἀφορολόγητοι, δὲν εἶναι βάσιμος.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι ἡ τελευταία ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ δοθεῖσα ἐξήγησις καθιστᾷ καθαρὸν τὸ ζήτημα, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἡ ἐξήγησις αὐτὴ δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, διότι ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ ἐντὸς τῆς κοινότητος καταναλισκόμενον ποτὸν μένει ἀφορολόγητον, τότε ἡ περὶ ἐξαιρέσεως τῶν 50 ὀκάδ. ἐλαιῶν διάταξις ἀπολαίνει περιττή, καθ' ὅσον ἐν τῷ ὅλῳ περιέχεται καὶ τὸ μέρος. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ νόμος ἠθέλησε νὰ ἐξαιρῶνται 50 μόνον ὀκάδ. ἡ προκειμένη διάταξις, ἐξαιροῦσα τὸ ὅλον τῶν βρωσίμων ἐλαιῶν τῶν καταναλισκομένων εἰς μίαν κοινότητα, ἀντίκειται εἰς τοῦ νόμου τὸ πνεῦμα. Ἄλλως ἡ προκειμένη μεταβολὴ στηρίζεται εἰς τὸ σύστημα τῆς ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς φορολογίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπεκτείνωμεν καὶ εἰς ἄλλα εἴδη σήμερον, ἐνῷ πρόκειται νὰ μεταβάλωμεν ριζικῶς τὸ φορολογικὸν σύστημα.

Ἀντεῖπεν ἄλλος, ὅτι ἡ καινοτομία, περὶ ἧς πρόκειται, ἂν καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ νόμῳ, πράγματι ὅμως ἐνηργεῖτο ἐν Παρνασσίδι, διότι τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν ἐξ ὧν ἐξήγετο καὶ ἡ φορολογία ἐγίνετο κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ οὐχὶ εἰς τὸν τόπον τῆς ἐναποταμιεύσεως. Δὲν ζητοῦμεν δὲ ἡμεῖς σήμερον ἐλάττωσιν τοῦ φόρου, οἷαν ἐζήτουν τὰ ἔτη ἐπὶ τῶν προϊόντων καρπῶν, ἀλλὰ μεταβολὴν φορολογικοῦ συστήματος, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων καταπιέσεων, τὰς ὁποίας περιέχε τὸ παλαιὸν σύστημα, ἦτο καὶ σκληρὸν νὰ ἔρχεται ὁ ἐνοικιαστὴς εἰς τὸ ἄσυλον τῆς οἰκίας σου διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ φορολογήσῃ τὰς ἐλαίας σου.

Κλεισθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς περὶ βεβαιώσεως

τῶν ἐλαιῶν διατάξεως τοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς μέχρι τοῦδε ὑπογραφῆς, δὲν παρεδέχθη αὐτὴν μὴ ἀναστᾶσα.

Λαβόντα μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐπὶ τοῦ παραγράφου β'. τοῦ ἐδαφίου ε'. περὶ τῆς εἰς χρήματα ἀποδόσεως τῶν ἐν τοῖς ἐδαφίοις γ'. δ'. καὶ ε'. φόρων καὶ ἐπὶ τοῦ παραγράφου γ'. τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου περὶ τῆς εἰς οἶνον μεταποιουμένης σταφίδος, ἐξέθηκεν, ὅτι αἱ δύο αὗται διατάξεις εἰσὶ προϊόντα ἀνάγκης. Κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη πολλοὶ τῶν φορολογουμένων μὴ δυνηθέντες ν' ἀποδώσωσι τὸν φόρον των εἰς εἶδος, ἐδυσκολεύθησαν νὰ τὸν πληρώσωσιν εἰς χρήματα, διότι δὲν ὑπῆρχε περὶ τούτου διάταξίς τις ἐν τῷ νόμῳ καὶ πολλαὶ ὡς ἐκ τούτου ἀνεφύησαν δυσκολίαι, αἵτινες ἠδύναντο νὰ διαλυθῶσι μόνον δικαστικῶς, καὶ διὰ χρηματικῶν θυσιῶν, ὥστε διὰ νὰ προλάβωμεν τὰς δυσκολίας αὐτὰς εἰς τὸ μέλλον, ἐθέσαμεν τὴν προκειμένην διάταξιν, καθ' ἣν οἱ φόροι ἀποδίδονται εἰς χρήματα, ὅταν οἱ φορολογούμενοι δὲν δύνανται ν' ἀποδώσωσιν αὐτοὺς εἰς εἶδος.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν περὶ σταφίδος διάταξιν, πολλοὶ κάτοχοι ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων μετεποίησαν τὴν σταφίδα των εἰς οἶνον, ὁ δ' ἐνοικιαστὴς δὲν ἤξευρεν ὁποῖον φόρον νὰ ζητήσῃ, διότι ὁ νόμος δὲν προέβλεπε τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ ἂν δὲν ἐσυμβιβάζοντο. ἤθελον ἀναγκασθῇ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια καὶ νὰ ὑποκύψωσιν εἰς οὐχὶ ἀσημάντους δαπάνας. Διὰ νὰ προληφθῶσι λοιπὸν αἱ δυσκολίαι αὗται καὶ διὰ ν' ἀρεθῶσιν ἐλεύθεροι οἱ ἰδιοκτῆται νὰ διαθέτωσι κατὰ βούλησιν τὴν περιουσίαν των, προσδιώρισεν ἕνα τινὰ φόρον διὰ τὰς εἰς οἶνον μεταποιουμένας σταφίδας καὶ ἐξαιρέτως ἡ περὶ τούτου ἐν τῷ νομοσχεδίῳ διάταξις εἶναι ὅλως νέα. Ἀλλ' ἐγεννήθη ἡ πολλὰ εὔλογος ἔνστασις ὅτι ὁ ἐπιβαλλόμενος φόρος τῶν δραχ. 15 εἶναι δίκαιος ἐὰν ἡ σταφὶς, ἡ μεταποιουμένη εἰς οἶνον, ἔχῃ τὴν ἀξίαν της. Ὅταν ὅμως ἡ μεταποιουμένη σταφὶς ὡς ἐμπόρευμα οὐδεμίαν ἔχῃ ἀξίαν καὶ ἐξ ἀνάγκης μεταποιῆται εἰς οἶνον διότι ἐβράχη, τότε ὁ φόρος τῶν 15 δραχμῶν εἶναι ἄδικος. Τὴν ἀξίαν τῶν παρατηρήσεων τούτων ἀναγνωρίζων καὶ αὐτὸς, εἶναι ἕτοιμος νὰ παραδεχθῇ μίαν τινα τροπολογίαν, συμβιβάζουσαν τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου μὲ ἐκεῖνα τῶν κατοίκων.

Προσέθηκέ τις, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἀρκούντως ἀνέπτυξε τὸ ζήτημα, ἀλλ' αὐτὸς δὲν συμφωνεῖ οὔτε μὲ τὸ ποσὸν τοῦ φόρου τὸ ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου ὁριζόμενον, οὔτε μὲ τὸν τρόπον τῆς

βεβαιώσεως, καὶ διὰ τοῦτο προτείνει τὴν ἐπομένην τροπολογίαν πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ τελευταίου παραγράφου τοῦ ἐδαφίου ε. τοῦ ἄρθρου 2.

« Τὸ ἀπὸ σταφιδαμπέλους γλεῦκος (μοῦστος) φορολογεῖται πρὸς λεπτὰ 30 τὴν βαρέλλαν, ἡ δὲ βεβαίωσις τοῦ ποσοῦ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ πέραν τῆς 10 Θβρίου. »

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι πρότερον μεταποιήσεως τῆς σταφίδος δὲν ἐγίνετο, ἀλλὰ πρὸ δύω ἐτῶν πολλοὶ τῶν σταφιδοκτημόνων κατέφυγον εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, καὶ ἐξεύρει μάλιστα ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἂν καὶ δὲν παράγει μέγα ποσόν, τὸ πλεῖστον μέρος μεταποιήθη εἰς οἶνον. Ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι ὁ φόρος οὗτος εἶναι νέος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβές, διότι πρὶν ἡ ἀρχίσει ἡ μεταποίησις τῶν σταφίδων εἰς οἶνον, ὁ σταφιδοκαρπὸς ὅλος ἐπλήρονε φόρον, καὶ μόναν εἰς τὰ δύω τελευταῖα ἔτη ἔμεινεν ἀφορολόγητος ἡ μεταποιουμένη σταφίς, ὅτι δὲν ὑπῆρχε νόμος, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς νέον τὸν προκείμενον φόρον.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔνστασιν ὅτι ὁ φόρος τῶν δραχμ. 15 εἶναι βαρὺς, αἱ ἐνστάσεις αὗται καὶ τὰ παράπονα ἐγένοντο καὶ ἄλλοτε καὶ ἐζητήθη ἡ διακρισις τῆς βεβλαμμένης καὶ βεβρεγμένης σταφίδος, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς δὲν ἐνέδωκε διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἐὰν ἐγίνετο ἡ διάκρισις αὕτη, ὅλαι αἱ σταφίδες ἤθελον θεωρεῖσθαι ὡς βεβρεγμέναι. Ἐὰν λοιπὸν τότε δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἡ περὶ διακρίσεως πρότασις, πολὺ περισσότερον δὲν πρέπει σήμερον νὰ παραδεχθῶμεν τὴν προτεινομένην μεταβολὴν, διότι αἱ οἰκονομικαὶ ἡμῶν περιστάσεις εἰσὶ δυσκολώτεραι τῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ πιστεύει ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς δὲν θέλει ἐνδώσει εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς τροπολογίας τοῦ βουλευτοῦ Ἠλείας.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι παραδεχόμενος τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἠλείας, θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ καὶ φόρος τις διὰ τὸ ἐξ ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων παραγόμενον γλεῦκος, καὶ ἐπομένως προτείνει νὰ τροπολογηθῇ ἡ πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ἠλείας ὡς ἑπομένως.

« Τὸ ἀπὸ σταφιδαμπέλων γλεῦκος (μοῦστος) φορολογεῖται· τὸ μὲν ἐξ ἰδιοκτήτων πρὸς λεπτὰ τριάκοντα (30), τὸ δὲ ἐξ ἐθνικοϊδιοκτήτων, πρὸς λεπτὰ ἑξήκοντα (60) ἀνὰ πᾶσαν βαρέλλαν· ἡ δὲ βεβαίωσις τοῦ ποσοῦ γίνεται ἐν τοῖς οἰναδοχείοις μέχρι τῆς 10 Τβρίου. »

Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν

ἀνωτέρω τροπολογίαν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ τελευταίου παραγράφου τοῦ ἐδαφ. ε. τοῦ ἄρθρου 2.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ς'. παραγράφου, ἐξέθηκέ τις, ὅτι αἱ λέξεις δ α σ ι κ ῶ ν π ρ ο ϊ ό ν τ ω ν δὲν εἶναι ἀποχρώντως σαφεῖς, καὶ διὰ τοῦτο εἰς πολλὰς ἐπαρχίας ὡς καὶ εἰς τὴν ἰδικήν του γίνονται καταβλίψεις ἐκ μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν, φορολογούντων οὐχὶ μόνον τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ῥιζῶν, τὰς ὁποίας ἐξάγουν οἱ χωρικοί. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νόμος ἐννοεῖ μόνον τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων, παρακαλεῖ τὸν ὑπουργὸν νὰ ἐξηγηθῇ ἂν ἐννοῇ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον, καὶ τότε νὰ διασαφηνισθῇ ὅτι αἱ λέξεις δ α σ ι κ ὰ π ρ ο ϊ ό ν τ α δὲν συμπεριλαμβάνουσι καὶ τὰς ῥίζας ἢ θάμνους.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι δὲν συμπεριλαμβάνονται βεβαίως αἱ ῥίζαι, καὶ ὅτι δὲν φορολογεῖται αὐτούσιον πολλῷ μᾶλλον δὲν φορολογεῖται εἰς τὸ παράρτημά του· ἐπὶ τῇ ἐξηγήσει ταύτῃ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸν παράγραφον ς'. δι' ἀναστάσεως. Ἀκολούθως δ' ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη ὁλόκληρον τὸ 2 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως·

Περὶ τῶν δι' ἐνοικιάσεως διατιθεμένων.

« Ἄρθρον 2. Οἱ δι' ἐνοικιάσεως διατιθέμενοι, ὅτε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας προσδιορίζονται·

α') Ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100, δικαίωμα ἐπικαρπίας 15 τοῖς 100.

β') Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν·

Ἔγγειος φόρος ἐπὶ μὲν τοῦ ἐλαίου 10 τοῖς 100· — ἐπὶ δὲ τῶν ἐλαιῶν ὅσαι χρησιμεύουσι πρὸς βρῶσιν, ἢ παράγονται εἰς δήμους ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν ἐλαιοτρίβεια, λεπτὰ 2 τὴν ὀκάν.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας λεπτὰ 2 ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς ἐλαιῶν.

Ὅταν ὁ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου ἔγγειος φόρος εἰσπράττηται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου, ὁρίζεται οὗτος εἰς λεπτὰ 8 τὴν ὀκάν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν γίνεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης.

γ') Ἐπὶ τῶν κουκουλίων ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100.

δ') Ἐπὶ τῆς σταφίδος Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0|0. Ἡ δὲ βεβαίωσις καὶ εἴσπραξις αὐτοῦ ἐνοικιαζομένου ἢ μὴ, γίνεται κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ κεφ. Β'. τοῦ ἀπὸ 7 Μαΐου 1855 ΣΟΖ'. νόμου.

ε) Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων 10 τοῖς 0|0.

Ἐὰν ἡ εἰς εἶδος ἀπόδοσις τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐδαφ. γ' δ' καὶ ε. φόρων καὶ δικαιωμάτων ἀποβῇ ἀνέρικτος, ἡ εἰσπραξις αὐτῶν γίνεται διὰ μὲν τὰ κουκουλόδενδρα καὶ χρήματα ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ τιμῇ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπωλήθησαν, προσδιοριζομένῃ παρὰ τοῦ Ἐπάρχου, τοῦ Οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ σχετικοῦ Δημάρχου, διὰ δὲ τὴν σταφίδα πρὸς δραχ. 15 ἑκάστην χιλιάδα ἑνετικῶν λιτρῶν.

Τὸ ἀπὸ σταφιδαμπέλων γλεῦκος, (μοῦστος) φορολογεῖται, τὸ μὲν ἐξ ἰδιοκτήτων πρὸς λεπτὰ τριάκοντα (30), τὸ δὲ ἐξ ἐθνικοϊδιοκτήτων, πρὸς λεπτὰ ἑξήκοντα (60) ἀνὰ πᾶσαν βαρέλλαν, ἡ δὲ βεβαίωσις τοῦ ποσοῦ γίνεται ἐκ τοῖς οἰνοδοχείοις μέχρι τῆς 10 Ὀκτωβρίου.

ς) Ἐπὶ τῆς ῥητίνης, κατράμης καὶ λοιπῶν δασικῶν προϊόντων, πλὴν τοῦ πρινοκοκκίου, ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0|0.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς ἐξ ἐθνικῶν δασῶν παραγομένης ῥητίνης 15 τοῖς 0|0.

Ἡ τιμὴ τῆς ῥητίνης προσδιορίζεται κατὰ μῆνα ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 τοῦ ΣΟΖ'. νόμου Ἀρχῶν, ἡ δὲ πληρωμὴ τοῦ φόρου ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως ἀποδίδοται μετὰ τὴν ζύγισιν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήματα, κατ' ἀρέσκειαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ.»

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 3 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἐφ' οὗ λεθέντων τῶν λόγων παρετήρησέ τις, ὅτι, ὡς εἶναι γνωστόν, ὅλα τὰ κτήματα δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς πάντοτε ποιότητος, καὶ διὰ τοῦτο ὑπάγονται ὡς πρὸς τὴν φορολογίαν εἰς δύω τάξεις, μόνα δὲ τὰ συκόδενδρα ἐξαιροῦνται τῆς διακρίσεως ταύτης, μολονότι ἄλλα μὲν εἶναι λίαν παραγωγικά, ἄλλα δὲ μέτρια. Διὰ τοῦτο καὶ ὀρθὸν καὶ δίκαιον εἶναι νὰ διαιρεθῶσι καὶ τὰ συκόδενδρα εἰς δύω τάξεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη νὰ πληρώνῃ κατὰ τὸ νομοσχέδιον 60 λεπτά, ἡ δὲ δευτέρα 30, τὴν δὲ πρότασιν ταύτην φέρει ὡς τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου.

Προτέθηκεν ἄλλος, ὅτι ἀληθῶς διαφέρει σημαντικὰ συκόδενδρον ἀπὸ συκοδένδρου, διότι ἕνεκα τῆς ποιότητος αὐτῶν ἄλλα μὲν συμβαίνει νὰ παράγωσιν 150 ὁρμαθοὺς σύκων, ἄλλα δὲ μόλις 20. Δὲν εἶναι ἐπομένως δίκαιον νὰ πληρώνωσι τὸν αὐτὸν φόρον, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα εἰς πολλὰ μέρη ἐβιάσθησαν οἱ κάτοικοι νὰ κόψωσι τὰς συκᾶς των. Διὰ ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν τροπολογίαν τοῦ προαγορεύσαντος.

Καὶ ἄλλος δὲ παρετήρησεν, ὅτι ὁ ἐπιβαλλόμενος ἐπὶ τῶν

συκοδένδρων φόρος εἶναι τωόντι ὑπέρογκος, ἐπειδὴ αὐτὰ μὲν πληρόνουσιν 60 λεπτὰ τὴν ῥίζαν, τὰ δὲ μορεόδενδρα, τῶν ὁποίων ἡ πρόσοδος δὲν εἶναι πασῶς κατωτέρα, 5 λεπτὰ μόνον. Ἐπίσης δὲ καὶ αἱ ἐντὸς περιβολίων κείμεναι πορτοκαλλέαι καὶ ἄλλα δένδρα μῆλις ἀναλογεῖ ὅτι πληρόνουσιν ἀνὰ 10 λεπτὰ, αἱ δὲ ἀμυγδαλέαι φορολογούμεναι κατὰ στρέμμα, δὲν πληρόνουν οὔτε 8 λεπτά. Διατί ἡ πολλαπλῆ αὕτη φορολογία τῶν συκοδένδρων; Θέλετε νὰ ἐκπατρίσητε τὴν συκῆν ἀπὸ τὸν τόπον μας, ἐνῷ ἡ γῆ ἡμῶν κυρίως εἶναι δεκτικὴ τῆς συκοφορτείας; Ὑποστηρίζει λοιπὸν καὶ αὐτὸς τὴν προπολογίαν, ἢ ἐὰν δὲν εἶναι ἤδη καιρὸς, νὰ ἐξετάσῃ τοὐλάχιστον ὁ ὑπουργὸς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ λάβῃ τὴν δέουσαν πρόνοιαν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα δὲν παρεδέχθη τὴν τροπολογίαν. Ἀκολούθως δὲ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει διὰ ἀναστάσεως.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ 4 ἄρθρου, ἐζητήθη τις, ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Εὐβοίας 19 χωρία, ἅτινα ἀπὸ τοῦ 1834 ἐχαρακτηρίσθησαν διὰ Β. Διατάγματος, ἰσχύν ἔχοντος νόμου, ὡς ἐθνικοϊδιόκτητα, καὶ κατὰ συνέπειαν πληρόνουσιν ὡς τοιαῦτα 10 τοῖς 100 ἔγγειον φόρον καὶ 10 τοῖς 100 δικαίωμα ἐπικαρπίας, ἤτοι 20 τοῖς 100 δι' ἀμφοτέρους τοὺς φόρους. Πέρυσι λοιπὸν ἐβάλωσαν τὰ χρεωστικά των οἱ κάτοικοι, καὶ μολονότι τὸ ὑπουργεῖον διέταξε νὰ φορολογηθῶσιν ὡς ἐφορολογοῦντο καὶ πρότερον, ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος ἀντὶ 20 τοῖς 100 ἔλαβε δι' ἀμφοτέρους τοὺς φόρους 25, καὶ τοῦτο διότι οἱ ἀγροὶ διαιροῦνται εἰς μόνον ἐθνικοὺς καὶ ἰδιοκτήτους καὶ δὲν ὑπάρχει τρίτη τάξις, ἡ τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων. Παρακαλεῖ λοιπὸν τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ ἐξηγήσῃ τὴν περὶ τούτου ἰδέαν του καὶ διατάξῃ τὴν τήρησιν τοῦ ἐν ἰσχύϊ Β. Διατάγματος.

Ἀπήντησε δὲ ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ὑπάρχουν τῷ ὄντι χωρία τινὰ τῆς Εὐβοίας, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτηρίσθησαν διὰ Β Διατάγματος ὡς ἐθνικοϊδιόκτητα. Οἱ ἀγροὶ τῶν χωρίων τούτων δὲν ἀνκρέρεται τί θὰ πληρόνουν, καὶ ἐπειδὴ ἐτάχθησαν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων, θὰ πληρόνουν, κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον, ὡς αἱ ἐθνικοϊδιόκτητοι γαῖαι.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἡ σύγχυσις γεννᾶται ἐκ τῆς ἀορισίας τῆς λέξεως *ἐθνικοϊδιόκτητα*, διότι ὑπάρχουσιν, ὡς γνωστὸν, τριῶν εἰδῶν κτήματα· τὰ ἐθνικὰ, τὰ ἰδιωτικὰ καὶ τὰ ἐθνικοϊδιόκτητα. Ἀλλὰ τὸ νὰ εἴπωμεν *ἐθνικοϊδιόκτητον κτῆμα ἢ ἐθνικοϊδιόκτητον γαῖαν* τὸ ἐννοεῖ, καθ' ὅσον σημαίνει

ὅτι αἱ μὲν γαῖαι ἦταν ἐθνικαί, οἱ δὲ κάτοικοι ἐνήργησαν ἐπ' αὐτῶν φυτείας, Δὲν ἐννοεῖ ὅμως τὰς λέξεις *ἐθνικοϊδιόκτητοι ἀγροί*, διότι ἐπὶ τῶν ἀγρῶν φυτεία δὲν γίνεται καὶ ἐθνικοϊδιόκτητοι ἀγροὶ δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξουν.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι, ἀφοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπάρχει Β' διάταγμα ὁρίζον νὰ πληρώνουν τὰ εἰρημένα χωρία ὡς ἐθνικοϊδιόκτητα 10 τοῖς 100 ἔγγειον φόρον καὶ 10 δικαίωμα ἐπικαρπίας, διὰ δὲ τὰ γρασίδια φορολογοῦνται οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῶν 20, 25 τοῖς 100, πρέπει νὰ συστήσωμεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ διατάξῃ τὰς ὑπαλλήλους ἀρχὰς νὰ μὴ ἐπιτρέψωσιν εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς νὰ καταβλίβωσι τοὺς κατοίκους, διότι τὸ περὶ τῶν χωρίων τούτων διάταγμα ἔχει ἰσχὺν νόμου.

Παρατηρήσαντος δὲ ἄλλου, ὅτι ἂν διὰ τοῦ διατάγματος παραχωροῦνται εἰς τὰ ῥηθέντα χωρία ἐξαιρετικὰ δικαιώματα, περὶ τούτων πραγματεύεται τὸ 11 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ἐν τῷ δευτέρῳ αὐτοῦ ἐδαφίῳ, καὶ ὅτι δυνάμει τοῦ ἄρθρου τούτου δικαιοῦνται οἱ κάτοικοι νὰ πληρώνωσι φόρους κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ διατάγματος, ἐπρότειναν τινες νὰ ἀναβληθῇ ἡ περὶ τούτου συζήτησις ἐπὶ τὴν αὔριον ἵνα ἐξακριβωθῇ λεπτομερέστερον ἡ ὑπόθεσις.

Ἐπὶ τούτοις ὁ πρόεδρος ἀναβαλὼν ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 4 Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

«Σήμερον τὴν δεκάτην πέμπτην Μαρτίου 1860 ἐμφανισθεὶς ὁ ἕτερος τῶν βουλευτῶν τῆς νήσου Σπετσῶν ἔδοτεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ὅρκον τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ἔχοντα, οὕτως·

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου.»

Ἐπὶ τούτῳ συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον, ὅπερ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ προέδρου, τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ ὁρκισθέντος.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,

Ὁ ὁρκισθεὶς
Ἀνάργυρος Λ. Χ. Ἀναργύρου.

Ὁ ἱερεὺς
Ν. Μούρτσινος.»

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΓ'.

Τῆς 16 Μαρτίου 1860.

Πληρώσεως γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας συζητήσεως, λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ 4 ἄρθρου ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἐξέθηκεν, ὅτι χθὲς προκειμένου περὶ χωρίων τινῶν τῆς Εὐβοίας, εἶπεν εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι αὐτὰ ἐτάχθησαν ἐξαιρετικῶς δυνάμει Β. διατάγματος εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων. Τὸ περὶ τούτου διάταγμα πρὸ πολλοῦ ἀναζητούμενον δὲν εὑρέθη, προσήγετο ὅμως ἀντὶ τούτου ἄλλα ἔγγραφα, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ἡ ὕπαρξις καὶ οἱ ὁρισμοὶ τοῦ διατάγματος τούτου. Ἀναγνοὺς δὲ πρῶτον ἀναφορὰν τοῦ νομάρχου Εὐβοίας ἐπισυναπτοντος καὶ κατάλογον τῆς παραγωγῆς τῶν χωρίων τούτων, καὶ δεύτερον ἔγγραφον τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ ὑπουργοῦ Κ. Θεοχάρη, δι' οὗ ὁρίζεται ὅτι τὰ χωρία ταῦτα θέλουν θεωρεῖσθαι τοῦ λοιποῦ συνεπείᾳ Β. διατάγματος ἐθνικοϊδιόκτητα καὶ φορολογεῖσθαι ὡς τοιαῦτα, ἐπέφερεν ὅτι κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο ἐπλήρονον διπλοδέκατον, ἤτοι 10 τοῖς 100 ἔγγειον φόρον καὶ 10 δικαίωμα ἐπικαρπίας, τοῦτο δὲ γίνεται μέχρι τοῦδε. Ἤδη δὲν θέλει νὰ ἐγείρῃ τὸ ζήτημα ἂν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος διάταγμα καθιεροῖ ἢ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν μετέβαλον οἱ ὁρισμοὶ τῶν ἐπελθόντων φορολογικῶν νόμων, ἢ ἂν καὶ τὰ ῥηθέντα χωρία δὲν ὑπάγωνται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, εἰς ἣν καὶ ὅλα τὰ σπειρόμενα κτήματα. Ἂν λοιπὸν ἡ περὶ τῶν χωρίων ὑπάρχουσα συμφωνία εἶναι δικαίωμα ἀμετάβλητον, τότε περιττὸν νὰ τροποποιηθῇ τὸ ὑπὸ συζήτησιν 4 ἄρθρον, διότι,

θέλουσι πραγματοποιηθῆ κατὰ τὸ 11 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου τὰ δικαιώματα ταῦτα.

Ἐπέτρεψεν ἄλλος, ὅτι τὸ ἀναφυὲν ζήτημα εἶναι πρωτοφανὲς εἰς τὴν φύσιν του, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ὅλους ὅσοι τὸ ἤκουσαν χθὲς, ἐφάνη παράδοξον. Τὰ χωρία ταῦτα ἔδιδον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς δουλείας εἰς μίαν προστάτιδα ὀθωμανὴν μικρόν τι δικαίωμα καὶ οὐδὲν πλέον. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους ἡ Κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ τὰ ὑπαγάγῃ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐθνικῶν, καὶ τότε παρεπονέθησαν οἱ κάτοικοι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς ἰδιοκτησίας των, ὑπέβαλον διαφόρους ἀναφορὰς, καὶ ἐπὶ τέλους εἶδον παρ' ἐλπίδα ὅτι ἀντὶ νὰ τὰ ἀναγνωρίσῃ ἡ Κυβέρνησις ὡς ἰδιάκτητα τὰ ἐχαρακτήρισεν ὡς ἐθνικοϊδιόκτητα. Τοιαύτη ἀπόφασις δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπλήρωνον μέχρι τοῦδε διπλοδέκατον. Πέρυσιν ὅμως ἐζήτησεν ὁ ἔφορος νὰ ἐπιβάλῃ ἐπὶ τῶν γρασιδίων 2 δραχμὰς ἔγγειον φόρον καὶ 3 δικαίωμα ἐπικαρπίας. Οἱ κάτοικοι παρεπονέθησαν διὰ τὴν εἰς 3 δραχ. αὔξησιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας, ἀλλ' ὁ ἔφορος ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔχει καὶ τρίτην κατηγορίαν ἐθνικοϊδιοκτήτων διὰ νὰ ὑποβάλῃ τὰ γρασίδια εἰς 2 δραχμάς. Ἤδη λοιπὸν, προκειμένου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νόμου, διὰ νὰ μὴ ἔχουν οἱ κάτοικοι νέας δοκιμασίας, ζητεῖ νὰ διορθωθῇ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ φορολογικὴ κλίμαξ. Ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ἀνωτέρω, ὅτι ἀγνοεῖ τρόπον τινὰ πῶς νὰ θεωρήσῃ τὰ χωρία ταῦτα. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὑπάρχοντος περὶ αὐτῶν Β. διατάγματος, συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ δικαίου μας καὶ ὁ νέος φορολογικὸς νόμος ὁ μέλλων νὰ ἐφαρμοσθῇ προσεχῶς. Διὰ τοῦ νόμου τούτου τοῦ ὑποτυπωμένου τόσα καλὰ ἀναγνωρίζονται ῥητῶς αἱ ἐθνικοϊδιόκτητ ι γαῖαι, καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἄλλαι, ἐννοεῖ βεβαίως τὰς γαίας τῶν χωρίων τούτων καὶ ἄλλου τινὸς ἴσως μέρους. Ἆρα ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ καὶ ὁ ἀνώτατος ἄρχων διὰ τοῦ νόμου τούτου ἀνακηρύττουσιν ἐθνικοϊδιοκτήτους τὰς γαίας μας. Δὲν ζητοῦμεν λοιπὸν χάριν ἀλλὰ δικαιοσύνην, καὶ θέλομεν νὰ σαρηνίσῃ ὁ ὑπουργὸς ἂν αἱ γαῖαι τῶν χωρίων τούτων θέλουν φορολογεῖσθαι ὡς μέχρι τοῦδε ἢ ὄχι.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι δὲν θέλομεν κρίνει ἐνταῦθα τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀντιποιοῦνται εἴτε τὸ δημόσιον εἴτε οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων, καὶ ἐπικίνδυνον εἶναι νὰ ἐπεμβαίνωμεν εἰς ὁρισμοὺς τῶν λέξεων καὶ εἰς τοιαῦτα ζητήματα. Φαίνεται δὲ ὅτι ἕνεκα τῶν λαβουσῶν χώραν ἀντιποιήσεων μεταξὺ δημοσίου καὶ τῶν κατοίκων ἐπροκλήθη τὸ περὶ τῶν μνησθέντων χωρίων Β.

διάταγμα, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκεν ἡ Κυβέρνησις εἴτε ὡς περιλαμβάνουσα τότε τὴν νομοθετικὴν καὶ ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, εἴτε ὡς ἀντίδικος ἀναγνωρίζουσα τὸ δίκαιον τῶν κατοίκων. Καὶ εἰς τὴν μίαν δὲ καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίστασιν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ φέρωμεν μεταβολήν τινα, οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποκύψουν οἱ κάτοικοι εἰς ἄλλας ὑποχρεώσεις.

Ἐπέτρεψεν ἄλλος, ὅτι ὡς ἀνήκων καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐπαρχίαν, τῆς ὁποίας τὰ δικαιώματα ἀμφισβητοῦνται, λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ προσθέσῃ ὀλίγας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου λέξεις. Ἐκ πρώτης ἀρχῆς λοιπὸν παρατηρεῖ, ὅτι αἱ γαῖαι τῶν χωρίων τούτων οὐχὶ μόνον δὲν εἶναι ἐθνικοϊδιόκτητοι, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἀναγνωρισθῶσι καθαρῶς ἰδιόκτητοι. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς δουλείας, διὰ νὰ ἀπαρήγωσιν οἱ κάτοικοι τὰς καταπίεσεις τῶν τούρκων καὶ τὴν πραχθεῖσαν τῶν διερχομένων στρατευμάτων, προσέδραμον εἰς τὴν προστασίαν μιᾶς Σουλτάνας, ἥτις καὶ ἐπεδαψιλεύθη εἰς τὰ χωρία. Ἐκτοτε ἐννοεῖται ὅτι οἱ τοῦρκοι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ καταπιέσουν τοὺς κατοίκους, οἵτινες ἀντὶ τῆς προστασίας ταύτης ἔδιδον μικρόν τινα φόρον. Ἀλλ' ὁ φόρος οὗτος ὑπῆρξε, φαίνεται, αἰτία νὰ θεωρηθῶσι βραδύτερον τὰ χωρία ταῦτα ἀπὸ ἰδιόκτητα ἐθνικοϊδιόκτητα, διότι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος ἡ Κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ τὰ θεωρήσῃ ὡς ἐθνικά, ἀλλ' οἱ κάτοικοι παρεπονέθησαν διὰ τοῦτο, ἀνέφερον πολυτρόπως τὰ δίκαιά των καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐκτιμήσας αὐτά, ἠθέλησε νὰ συμβιβάσῃ τὴν διαφορὰν καὶ τὰ ἐχαρακτήρισεν ὡς ἐθνικοϊδιόκτητα. Πῶς λοιπὸν μετὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐλευθερίας, ἀφοῦ ἀπὸ ἰδιόκτητα ἔγειναν ἐθνικοϊδιόκτητα, ἤδη νὰ θέλουν νὰ τὰ χαρακτηρίσουν καὶ ἐθνικά; Διὰ ταῦτα ζητεῖ νὰ γίνῃ ἡ διάκρισις ἂν θέλουν πληρώνει 20 ἢ 25 τοῖς 100 ἔγγειον φόρον καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι πλέον σπουδαῖον παρ' ὅσον δύνανται τινες ἐκ πρώτης ἀφετηρίας νὰ ὑποθέσῃ, καὶ μολονότι δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὸ διάταγμα, ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της ἵνα λυθῇ τὸ ζήτημα προσηκόντως, ἐπειδὴ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὰ χωρία ταῦτα κακῶς ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ἐθνικοϊδιόκτητα, ἐνῶ εἶναι ἰδιόκτητα, δὲν πρέπει νὰ ἐπιβάλληται διπλοῦς φόρος, καθ' ὅσον τὸ διάταγμα δὲν εἶχε σκοπὸν ν' ἀφαιρέσῃ δικαιώματα, ἐνῷ εἰς τὴν ἐναντίαν περίπτωσιν καθιεροῖ ὑπὲρ αὐτῶν δικαιώματα. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία καταλαβοῦσα τὴν ἀνατολικὴν αὐτοκρατορίαν, παρεδέχθη πολλὰ ἔθιμα καὶ νομικὰς διατάξεις τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, αἵτινες ἐπίσης εἶχον πολ-

λὰς διατάξεις τῆς Δύσεως. Γνωστὸν εἶναι ὅτι, κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐτίθεντο οἱ ἀδύνατοι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἰσχυρῶν, εἰς οὓς ἐπλήρονον φόρον τινα κατὰ συνθήκην. Τὸ ἔθιμον τοῦτο παρεδέχθη καὶ ἡ ὀθωμανικὴ δυναστεία, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει μάλιστα μέχρι τοῦδε εἰς πολλὰ τῆς ἐκτὸς Ἑλλάδος μέρη. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν ἂν τὸ διδόμενον ὑπὸ τῶν χωρίων ποσὸν ἦτον ἀντάλλαγμα προστασίας, πρέπει σήμερον νὰ ἐκλείψῃ, διότι παρῆλθε πᾶσα αἰτία· ἂν δὲ ἦτον φόρος, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐθνικά. Σήμερον ὅμως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπάρχοντος περὶ αὐτῶν διατάγματος δὲν δυνάμεθα εἰμὴ νὰ τὰ θεωρήσωμεν ἐθνικοϊδιόκτητα καὶ πρέπει νὰ φορολογῶνται ὡς τοιαῦτα. Ἤθελε δὲ εἶσθαι ἀνακόλουθον τὸ νὰ πληρόνωσιν ἄλλον φόρον, ὅταν ἀντὶ ἑνὸς προϊόντος σπείρουν ἄλλο, καὶ διὰ μὲν τὴν κριθὴν νὰ πληρόνουν 20 τοῖς 100 διπλοδέκατον, διὰ δὲ τὸ γρασίδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ αὐτὸ εἶδος, 25. Πρέπει λοιπὸν νὰ σημειωθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ, διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, ὅτι οἱ τοιοῦτοι γρασιδότοποι οἱ καθαρῶς ἀνεγνωρισμένοι ὡς ἐθνικοϊδιόκτητοι θέλουν πληρόνει 20 τοῖς 100 διπλοδέκατον, νὰ προσπαθήσῃ δ' ὁ ὑπουργὸς νὰ μάθῃ μέχρι τοῦ νέου φορολογικοῦ ἔτους ἂν τὸ ἐπὶ Τουρκίας διδόμενον ποσὸν ἐδίδετο χάριν προστασίας, καὶ τότε νὰ ἐξαλειφθῇ ὁ φόρος ὁλοτελῶς.

Παρετήρησαν ἄλλοι, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα δὲν εἶναι μικροῦ λόγου, ὅταν πολλαὶ κοινότητες καταπιέζωνται παρανόμως ἐπὶ τόσα ἔτη, καὶ διὰ τοῦτο ἂν τὸ ὑπάρχον περὶ τῶν χωρίων διάταγμα ἐξεδίδετο παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἤθελε ζητήσει τὴν εἰς δίκην παραπομπήν του. Τί καθιεροῖ τὸ διάταγμα τοῦτο; Μίαν προφανῆ ἐπιβολὴν φόρου, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐπιβληθῇ. Δὲν ἠδύνατο δὲ ποσῶς νὰ μεταβάλῃ τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ μόνον εἶχεν ἰσχὺν νὰ τροποποιήσῃ τὸν φόρον. Ἀλλὰ διότι ἐγένετο ἓν ἄτοπον, πρέπει νὰ τὸ διατηρήσωμεν αἰωνίως; ποῖος ἐπέτρεψε νὰ μεταβληθῇ ἡ ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων εἰς ἐθνικοϊδιόκτητον, καὶ νὰ πληρώσωσι διὰ τοῦτο φόρον διπλοῦν; Μετὰ τὸ ἄδικον τοῦτο δὲν ἠδύναντο νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια καὶ ζητήσουν ἀδρὰς ἀποζημιώσεις; Θεωρεῖ λοιπὸν τὸ γεγονὸς ὡς προφανῆ καταβλιψιν τῶν κατοίκων, καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθοῦν τὰ χωρία ὡς ἰδιόκτητα, καθ' ὅσον μάλιστα δυνάμει ἀρχαίων τίτλων δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχουν ἐθνικοϊδιόκτητα, καὶ δὲν πρέπει ἀντὶ νὰ δώσωμεν γῆν νὰ ἀφαιρῶμεν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν ἰδικήν των. Διὰ ταῦτα συνίστησιν εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ ἀπαλλάξῃ τὰ χωρία ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι δέχεται τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου γενομένας παρατηρήσεις, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν μένει καιρὸς νὰ ἐνεργήσῃ οὐδέν. Διὰ τοῦτο ἂς ἀρκεσθῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἐκ τοῦ 11 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου διδομένην ἐγγύησιν, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι δὲν θέλουν πληρώσει εἰμὴ διπλοδέκατον.

Ἀρκεσθείσης δὲ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἐξήγησιν ταύτην, ἠρώτησέ τις τὸ ὑπουργὸν τί θέλουν πληρόνει ἐν γένει τὰ ἐθνικοϊδιόκτητα ὅταν παράγουν καρπούς, διότι ὁ ἐντὸς τῶν ἐλαιώνων π. χ. σπειρόμενος ἀραβόσιτος καὶ ἄλλα εἴδη πληρόνουσιν 25 τοῖς 100, καὶ ἐπεθύμει νὰ μάθῃ διὰ τί δὲν πληρόνουσιν 20. Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ὁ νόμος δὲν περιέχει γενικὰς κατηγορίας, ἀλλ' ὁρίζει ποῦ ἐπιβάλλεται φόρος 10 τοῖς 100, καὶ ποῦ 15, ὥστε θέλει λαμβάνεσθαι φόρος αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ νόμος ὁρίζει· ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸ 4 ἄρθρον ὡς ἔχει, ἐπίσης δὲ καὶ τὸ 5 δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως.

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ 6 ἄρθρου, παρετήρησέ τις, ὅτι ἡ διάταξις αὐτοῦ εἶναι ὀλίγον ἀσαφὴς, καὶ προτείνει ἡ μὲν λέξις *ὑποδεικνύουσα* νὰ γίνῃ *κατάδεικνύουσι*, τὸ δὲ *ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ἕδρας* νὰ μεταβληθῇ *εἰς ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης τοῦ δήμου*, διότι περιφέρεια μὲν τοῦ δημάρχου εἶναι ὅλος ὁ δῆμος, ἕδρα δὲ ἡ πρωτεύουσα. Δὲν συμφωνεῖ δὲ καὶ εἰς τὸ νὰ διορίζωσι τοὺς ὁριοδείκτας καὶ οἱ παρέδροι, διότι οἱ πλείστοι τούτων εἶναι ἀγράμματοι, ἐλλείπουν ἐκ τοῦ χωρίου καὶ οὔτε ἔχουν γραφεῖον. Τοιαῦτα πρόσωπα δύνανται νὰ διορίσωσιν ὁριοδείκτας; Ἄλλως τε θέλουν συνεννοεῖσθαι ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν αὐτῶν μετὰ τῶν κατοίκων, καὶ ἐντεῦθεν δὲν θέλει εἶσθαι πολλὴ ἡ τοῦ δημοσίου ὠφέλεια. Διὸ προτείνει νὰ διορίζωνται ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ οἱ ὁριοδείκται, ἐκλεγόμενοι ἀπὸ πρόσωπα, ἐννοεῖται, τῶν παρεδρειῶν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ἄρθρον εἶναι ὅλως νέον, τεθὲν κατ' ἀνάγκην ἵνα ἐκλείψῃ πᾶσα περὶ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ὁρίων δυσκολία, καὶ διὰ τοῦτο δέχεται πᾶσαν τροποποίησιν δυναμένην νὰ ὠφελήσῃ. Ἀνετέθη δὲ ἡ κατὰ τὰ χωρία ἐκλογὴ τῶν ὁριοδεικτῶν εἰς τοὺς παρέδρους, διότι ὄντες ἐγγύτεροι τῶν χωρίων καὶ γνωρίζοντες κάλλιον τὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων, δύνανται νὰ διορίσωσι καταλλήλους ὁριοδείκτας, γνωρίζοντας τὰ κτήματα κατὰ σπιθαμήν, ἐνῷ οἱ δήμαρχοι μακρὰν εὑρισκόμενοι τῶν χωρίων, οὔτε ἐν πάσῃ ἑτοιμότητι θέλουν ἐνεργεῖ, οὔτε τοὺς καταλλήλους ὁριοδείκτας θὰ διο-

ρίζουν. Ἄλλως τε οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δημοσίου θέλουν διάζεσθαι νὰ τρέχουν ὥρας ὁλοκλήρους εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δημάρχου διὰ νὰ συνεννοῶνται μετ' αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ἀναφυσομένην δυσκολίαν. Εἰς τὰ χωρία λοιπὸν ἐθέσαμεν τοὺς παρέδρους καὶ διὰ τὸ ἕτοιμον τῆς ἐνεργείας καὶ διὰ τὴν κατάλληλον ἐκλογὴν τῶν προσώπων.

Ἐπαναλαβόντος δὲ τοῦ προαγορεύσαντος, ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δημοσίου θέλουν μεταβαίνει πολλάκις εἰς τὸ παρεδρεῖον, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ζητοῦσι τὸν πάρεδρον, δὲν θὰ τὸν εὑρίσκουν καὶ θέλουν ἐπιστρέφει ἄπρακτοι· ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι εἶναι δυσκολώτατον νὰ διορίζωνται οἱ ὁριοθέκται τῶν χωρίων ἀπὸ τὸν δήμαρχον, διότι δὲν δύναται οὗτος νὰ γνωρίζῃ τὰ κατάλληλα πρόσωπα, ἐνῷ, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου, ἡ ἐνέργεια εἶναι καὶ ταχυτέρα καὶ πλέον ὀλιγοδάπανος καὶ ἀλάνθαστος. Ἐπειδὴ ὅμως καθ' ὅλων τῶν νόμων εὑρέθησαν καὶ μέσα ὑπεκφυγῆς, νομίζει ὅτι τὸ δ'. τοῦ ἄρθρου ἐδάφιον πρέπει νὰ συμπληρωθῇ, διότι, ἂν ἡ δημοτικὴ ἐξουσία δὲν εἰδοποιήσῃ τὸν φορολογούμενον ὅτι τὸ κτῆμά του θέλει καταμετρηθῇ, βεβαίως δὲν θέλει παρευρεθῇ εἰς τὴν καταμέτρησιν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἰδιοκτήτης δικαίωμα προσφυγῆς ἐνώπιον τοῦ νομάρχου, ἄλλως ὁ παράγραφος εἶναι ἄτοπος.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι δημιουργοῦντες νέαν ὑπηρεσίαν, δίδομεν εἰς τὸν ὁριοθέκτην ἀπεριόριστον ἐξουσίαν, διότι ἐκ τῆς μαρτυρίας καὶ ἀποφάσεώς αὐτοῦ θὰ ἐξαρτᾶται ἡ τύχη τῶν φορολογουμένων, καὶ θέλει εἶσθαι εἰς θέσιν νὰ προσδιορίζῃ ὡς θέλει τὸ ποσὸν τῶν κτημάτων μας. Λέγει τὸ ἄρθρον, ὅτι μὴ ἐμφανιζομένων τῶν ἰδιοκτητῶν, διορίζεται ὁριοθέκτης κτλ. Ἀλλὰ μὴ ἐμφανιζομένων πότε, καὶ ἐνώπιον τίνος προσώπου; Εἶναι ὑπόχρεοι οἱ κάτοικοι νὰ καταλείπουν πᾶν ἔργον διὰ νὰ περιμένωσι τὸν μηχανικόν; Καὶ ὅταν ὁ μηχανικὸς δὲν ὑπάγῃ, πρέπει νὰ τὸν περιμένῃ καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ὁ φορολογούμενος; Τοῦτο, ἐννοεῖ πᾶς τις, θέλει εἶσθαι μέσον ἀργυρολογίας καὶ καταθλίψεως. Κατόπιν ἔρχεται ὁ ὁριοθέκτης, ὅστις ἀποφασίζει ὡς θέλει τὸ ποσὸν τῶν κτημάτων, καὶ τοῦτο δὲ πάλιν ἀφορμὴ νέας καταχρήσεως. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὁριοθῇ διὰ τοῦ ἄρθρου ὅτι οἱ φορολογούμενοι θέλουν εἰδοποιεῖσθαι διὰ διακηρύξεως ὅτι τὴν δεῖνα ὡρισμένην ἡμέραν θέλει γίνει ἡ καταμέτρησις τῶν κτημάτων τῆς δεῖνος περιφερείας, διὰ νὰ παρευρίσκωνται ἀκριβῶς.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι αἱ προθεσμίαι τῆς ἀναθεω-

πήσεως καὶ καταμετρήσεως τῶν κτημάτων εἶναι κανονισμέναι ἀπὸ τὸν πάγιον νόμον, ἐνταῦθα δὲ ἀρκούμεθα νὰ εἴπωμεν μόνον, ὅτι ἂν δὲν προσέλθουν οἱ ἰδιοκτῆται, τότε γίνεται ἡ ἀποστολὴ ὁριοδεικτῶν, ὥστε εἶναι περιττὴ ἡ προσθήκη μέτρων κανονισμένων· ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν του εἰδοποιήθησαν ἐγγράφως οἱ κάτοικοι ὅτι θέλουν καταμετρηθῆ οἱ ἀμπελῶνες των, ἀλλὰ τὸ ἐγγραφον δὲν προσδιώριζε τὴν ἡμέραν τῆς καταμετρήσεως, καὶ δύω χιλιάδες ἰδιοκτητῶν δὲν ἐγνώριζον πότε καὶ εἰς ποίαν ἡμέραν θέλει γίνει ἡ καταμέτρησις πάσης περιφερείας, διὰ νὰ παρευρεθῶσιν ἐγκαίρως. Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν νὰ συστήσῃ εἰς τοὺς ἐφόρους νὰ προσδιορίζωσιν ὅλα ταῦτα.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη ὡς ἔχει τὸ 6 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως.

Ἐτέθη δὲ παρεδέχθη καὶ τὸ 7 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, μεταβληθείσης τῆς τριημέρου προθεσμίας τῆς ἀποστολῆς τῆς αἰτήσεως εἰς ἑξαήμερον.

Ἀναγνωσθέντα δὲ καὶ τὰ ἄρθρα **8—14**, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἕκαστον ἀναστάσεως.

Ἐπὶ δὲ τοῦ **15** ἄρθρου παρετήρησέ τις, ὅτι ἡ εἴσπραξις τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἀνατίθεται κατὰ τὸ ἄρθρον καὶ εἰς τοὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους. Κατὰ συνέπειαν αὐτὸς, ὡς δήμαρχος μεσογείου δήμου, εἶχε ζητήσει παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἴσπραξιν. Ὁ ἔφορος δὲν τὸ ἐπέτρεψε, καὶ μετ' ὀλίγων ἐξελθὼν ὁ ἴδιος μὲ πλῆθος χωροφυλάκων διὰ νὰ εἰσπράξῃ τὰ ἐλλείμματα, ἐβίαζε τοὺς φορολογουμένους νὰ μεταδῶσι τέσσαρας πέντε ὥρας μακρὰν διὰ νὰ πληρώσωσι **2** ἢ **3** δραχμάς, ὥστε ἡ ἐπασχόλησις τῶν κατοίκων ἦτον πολὺ μεγαλειτέρα τῆς ὀφειλῆς. Ἡ λοιπὸν νὰ διατάξῃ ὁ ὑπουργὸς νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρον, ἢ νὰ ἀπαλειφθῇ ὡς ἀνωφελές.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι πιθανὸν εἰς Εὔβοιαν ἢ καὶ ἀλλαχοῦ νὰ μὴ ἐφαρμόσθῃ τὸ ἄρθρον, καθ' ὅσον εἶναι διαταξις ἔτι νέα, ἥτις πρώτην φορὰν ἐφαρμόζεται· Θέλει ὅμως ἐπιμείνει εἰς τὴν ἀκριβῆ αὐτῆς ἐφαρμογὴν, καθ' ὅσον τὸ δημόσιον ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐνεργῇ τὰς εἰσπράξεις του. Ἀρ' ἑτέρου ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τοὺς ἐφόρους ἀπὸ τοῦ νὰ διορίζωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὄργανα τῆς ἐκλογῆς των.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη καὶ τὸ 15 ἄρθρον ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα **16,17,18,19** καὶ **20** δι' εἰδικῆς ἑκαστον ἀναστάσεως.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Γ. Σκοῦρον καὶ Π. Καλαμογδάρτην, συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου παμψηφεὶ διὰ ψήφων 83, ἔχον ὡς ἕπεται·

Ο Θ Ω Ν κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διὰ τὸ ἔτος 1860 ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως·

Περὶ τῶν δι' ἐνοικιάσεως διατιθεμένων.

Ἄρθρον 2. Οἱ δι' ἐνοικιάσεως διατιθέμενοι, ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, προσδιορίζονται·

α') Ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100, δικαίωμα ἐπικαρπίας 15 τοῖς 100.

β') Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν·

Ἔγγειος φόρος ἐπὶ μὲν τοῦ ἐλαίου 10 τοῖς 100·— ἐπὶ δὲ τῶν ἐλαιῶν ὅσαι χρησιμεύουσι πρὸς βρῶσιν, ἢ παράγονται εἰς δήμους, ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν ἐλαιοτριβεῖα, λεπτὰ 2 τὴν ὀκάν.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας λεπτὰ 2 ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς ἐλαιῶν.

Ὅταν ὁ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου ἔγγειος φόρος εἰσπράττεται διὰ λογαριασμῶν τοῦ δημοσίου, ὁρίζεται οὗτος εἰς λεπτὰ 8 τὴν ὀκάν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν γίνεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης.

γ'. Ἐπὶ τῶν κουκουλίων ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100.

δ'. Ἐπὶ τῆς σταφίδος Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0. Ἡ δὲ βεβαίωσις καὶ εἴσπραξις αὐτοῦ, ἐνοικιαζομένου ἢ μή, γίνεται κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ κεφαλ. Β'. τοῦ ἀπὸ 7 Μαΐου 1855 ΣΟΖ'. νόμου.

ε. Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων 10 τοῖς 0/0.

Ἐὰν ἡ εἰς εἶδος ἀπόδοσις τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐδαφ. γ' δ' καὶ ε. φόρων καὶ δικαιωμάτων ἀποβῇ ἀνέφικτος, ἡ εἴσπραξις αὐτῶν γίνεται διὰ μὲν τὰ κουκουλοδέκατα εἰς χρήματα ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ τιμῇ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπωλήθησαν, προσδιοριζομένῃ παρὰ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομ. ἐφόρου καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου, διὰ δὲ τὴν σταφίδα πρὸς δραχ. 15 ἑκάστην χιλιάδα ἐνετικῶν λιτρῶν.

Πρὸς δραχ. 15 κατὰ χιλιάδα φορολογεῖται καὶ ἡ εἰς οἶνον μεταποιουμένη σταφίς, τῆς ὁποίας τὸ ποσὸν δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ ἐωὶ τῶν κλημάτων.

ς'. Ἐπὶ τῆς ῥητίνης, κατράμης, καὶ λοιπῶν δασικῶν προϊόντων, πλὴν τοῦ πρινοκόκκου, ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς ἐξ ἐθνικῶν δασῶν παραγομένης ῥητίνης 15 τοῖς 0/0.

Ἡ τιμὴ τῆς ῥητίνης προσδιορίζεται κατὰ μῆνα ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 τοῦ ΣΟΖ'. νόμου ἀρχῶν, ἡ δὲ πληρωμὴ τοῦ φόρου ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως ἀποδίδοται μετὰ τὴν ζύγισιν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήματα κατ' ἀρίσμησιν τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Περὶ τῆς κατὰ δένδρον εἰσπραττομένης ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 3. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ μὲν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων συκοδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 9 ἔτος τῆς ἡλικίας, ὁρίζεται εἰς λεπ. 60, ἐπὶ δὲ τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων μωρεοδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 5 ἔτος, λεπ. 5 ἐφ' ἑκάστου δένδρου.

Περὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων.

Ἄρθρον 4. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων κανονίζονται ἀναλόγως τῆς κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίας προσόδου ὡς ἑξῆς·

Είδος κτήματος ή προϊόντος.	Κατὰ μέσον ὅρον ἐτησία πρόσοδος τοῦ στρέμματος.	Ἔγγειος φόρος.		Δικαίωμα ἐπικαρπ.	
		Δ.	Λ.	Δ.	Λ.
Ἄμπελοι	Μέχρι τῶν δραχ. 10		70		70
	Ἀπὸ δρ. 11 ἕως 20	1	50	1	50
	» » 21 » 30	2	50	2	50
	» » 31 » 40	3	50	3	50
	» » 41 καὶ ἐπέκεινα	4	50	4	50
Περιβόλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3		3	·
	Ἀπὸ δρ. 45— 74	6	·	6	·
	» » 75—104	9	·	9	·
	» » 105— καὶ ἐπέκεινα.	12	·	12	·
Ἀμυγδαλέαι	Ἄνευ διακρίσεως ποιότητος	2	·	2	·
Λαχανόκηποι, σικώνες (μποστάνια), γεώμηλα, κρόμμυα καὶ σκόροδα	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3	·	4	50
	Ἀπὸ δρ. 45—64	5	50	8	25
	» » 65 καὶ ἐπέκεινα	8	·	12	·
Γραμίδια καὶ τριφύλλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2	·	3	·
	Ἀπὸ δρ. 30 καὶ ἐπέκεινα	3	50	5	25
Καπνὰ καλοκκάρια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2	50	3	75
	Ἀπὸ δρ. 30 ἕως 49	4	·	6	·
	» » 50 » 69	6	·	9	·
	» » 70 καὶ ἐπέκεινα	8		12	
Βαμβάκια	Ἔλαττον τῶν δρ. 20	1	·	1	50
	Ἀπὸ δρ. 20 ἕως 29	2	·	3	·
	» » 30 » 39	3	·	4	50
	» » 40 καὶ ἐπέκεινα	4	·	6	·

Τὰ συσταδὸν πεφυτευμένα ὀπωροφόρα δένδρα ἐξομοιοῦνται μὲ περιβόλια.

Τὰ ἐντὸς τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων προϊόντα, τὰ ὑπαγόμενα ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον εἰς ἀλλαίαν φορολογίαν, δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν κατὰ στρέμμα φορολογίαν.

Ἄρθρον 5. Ἐὰν ἡ καταμέτρησις τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀμπέλων καὶ περιβολίων δὲν περαιωθῇ ἐντὸς τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 39 τοῦ ΣΟΖ'. νόμου χρονικοῦ διαστήματος, δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀδεία τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἀλλ' ἡ ἐκπρόθεσμος

καταμέτρησις θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν φορολογίαν τοῦ ἑπομένου ἔτους.

Ἄρθρον 6. Τὰ ὅρια τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων καὶ προϊόντων ὑποδεικνύουσιν οἱ ἰδιοκτῆται ἢ καλλιεργηταί, τούτων δὲ μὴ ἐμφανιζομένων ἑτοίμως ἢ ἀρνουμένων, διορίζεται εἷς βάρος αὐτῶν ὁριοδείκτης ὑπὸ τοῦ δημάρχου, ἐὰν πρόκειται περὶ κτημάτων κειμένων ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ἕδρας αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου εἰδικοῦ παρέδρου.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταμετρήσεως κοινοποιεῖται εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τοὺς κυρίους τῶν κτημάτων.

Ἄρθρον 7. Αἱ ὑπὸ τῆς νόσου μύκητος προσβληθεῖσαι ἄμπελοι, ὅταν τὸ προϊὸν ἐλαττώθῃ τοσοῦτον, ὥστε ἡ πρόσοδος τοῦ 1860 ἔτους ἐξομοιοῦται μὲ πρόσοδον ὑπαγομένην εἰς κατωτέραν τάξιν, θέλουσι φορολογεῖσθαι διὰ τὸ ῥηθὲν ἔτος κατὰ τὴν τάξιν ταύτην. Ἐὰν δὲ ἡ πρόσοδος δὲν φθάνῃ τὰς δραχμὰς 5, ἀπαλλάττονται ἐντελῶς τοῦ τε ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ βαθμὸς τῆς βλάβης τοῦ προϊόντος βεβαιοῦται δι' ἐκθέσεως τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου εἰς ἓν συνεχομένων, προηγουμένης αἰτήσεως τοῦ ἀμπελοκτήμονος ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, διορισθείσης τὸ βραδύτερον τὴν 31 Ἰουλίου εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔφορον ἢ δήμαρχον, ὅστις ὀφείλει νὰ τὴν ἀποστείλῃ ἐντὸς 6 ἡμερῶν εἰς τὸν οἰκονομ. ἔφορον.

Ἄρθρον 8. Ἐὰν ὁ δήμαρχος, καὶ ὁ ἀναπληρωτὴς τούτου, δήμοτινος ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς ἕδρας τῶν ἐπαρχιακῶν ἀρχῶν κειμένων, κωλύηται νὰ λάβῃ μέρος αὐτοπροσώπως εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ποιότητος τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων καὶ προϊόντων ἢ τὴν βεβαίωσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς βλάβης τῶν ἀμπέλων, δύναται νὰ διορίσῃ δημοτικὸν ἢ δημόσιον ὑπάλληλον, διαμένοντα εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, διὰ νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ.

Περὶ τῶν εἰς τὰ τελωνεῖα εἰσπρακτομένων δικαιωμάτων.

Ἄρθρον 9. Ὁ ἐπὶ τῆς σταφίδος ἔγγειος φόρος δι' ὅλον τὸ Κράτος, ἐξαιρουμένων τῶν ἐπαρχιῶν Πλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος, προσδιορίζεται ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος ἐνετικῶν λιτρῶν εἰς δραχ. 15.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν κατωτέρω προϊόντων ἔγγειος φόρος, τὰ δι-

καίωμα τῆς ἐπικαρπίας καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν τέλος τούτων κα νονίζονται κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα·

Εἶδος προϊόντος.		Ἔγγειος φόρος		Ἐγγειος φόρος καὶ δικ. ἐπικαρ.		Ἐξαγωγικὸν τέλος	
		Δ.	Λ.	Δ.	Λ.	Δ.	Λ.
Βαλανίδια.							
1) Διὰ τὸν νομὸν Μεσσηνίας	Ἐφ' ἑκάστου κανταρίου	·	·	3	·	·	48
2) Διὰ τὰς ἐπαρχίας Πατρῶν καὶ Ἠλείας				2	50	·	40
3) Διὰ τὴν Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν		·	·	2	·	·	32
4) Διὰ τὴν Κέαν, Λακωνίαν καὶ Λακεδαίμονα		1	10	·	·	·	44
5) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους		1	5	·	·	·	42,5
Κικύθια							
1) Διὰ τὴν Μεσσηνίαν, Πάτρας, Ἠλείαν, Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν	Ἐφ' ἑκάστης ὁκᾶς	·	·	·	25	·	4
2) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους		·	10	·	·	·	4
Πρινοκόκκιον ἐφ' ἑκάστης ὁκᾶς		1	50	·	·	·	60
Ῥιζάριον ἐφ' ἑκάστου κανταρίου		2	·	·	·	·	80
Ξηρὰ σῦκα		1	50	·	·	·	56
Λεμόνια ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος		1	·	·	·	·	40
Πορτοκάλλια		2	·	·	·	·	80
Κίτρα ἐφ' ἑκάστης ὁκᾶς		·	2	·	·	·	0,8

Ὁ ἐπὶ τῶν βαλανιδίων, τῶν κικυθίων, τοῦ ῥιζαρίου, τοῦ πρινοκοκκίου καὶ τῶν ξηρῶν σύκων τοῦ Κράτους ἔγγειος φόρος βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφορὰν τῶν προϊόντων τούτων.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἀποδιδόντων τὸν ἔγγειον φόρον εἰς χρήματα 3 τοῖς 100 κτημάτων καὶ προϊόντων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐγγείων φόρων κλπ, νόμου ΣΟΖ'.

Περὶ τῶν Λακωνικῶν προϊόντων.

Ἄρθρον 10. Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν δύω ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Γυθείου προσδιορίζεται ὡς ἑξῆς·

1) Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου λεπτὰ 8 τὴν ὁκάν.

2) Ἐπὶ τῆς κατειργασμένης καὶ ἀκατεργάστου μετάξης πρὸς δραχμὰς 2,50 τὴν ὁκάν.

3) Ἐπὶ τῶν κουκουλίων δραχ. 1 τὴν ὁκάν.

4) Ἐπὶ τῶν λοιπῶν προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ γλεύκους (μούστου) ἢ οἴνου, 10 τοῖς 0|0 εἰς χρήματα κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμήν.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 11. Εἰς τὴν πληρωμὴν δικαιώματος ἐπικαρπίας κατὰ τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4 ὑπόκεινται οἱ ἐξ ἐθνικῶν ἀγρῶν παραγόμενοι καρποί, καὶ τὸ προϊὸν τῶν φυτειῶν ὅπαι ἐγένοντο ἐπ' ἐθνικῆς γῆς τῇ ἀδείᾳ τῶν πρώην ἰδιοκτητῶν αὐτῆς Ὀθωμανῶν καθὼς καὶ τῇ ἐγκρίσει ἢ μὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ ὅροι τῶν συμβολαίων, παραχωρητηρίων ἢ ἐγκρίσεων, ὑφ' οὓς παρεχωρήθησαν κτήματα εἰς μετανάστας ἢ ἄλλους πολίτας, διατηροῦσι τὴν ἰσχύν των.

Ἄρθρον 12. Τὰ ὑφ' ὁποιονδήποτε τίτλον παραχωρούμενα κτήματα ἀποδίδουν ἔγγειον φόρον καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας, ὅταν τὸ παραχωρητήριον ἐγγραφῶν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου παραδοθῇ τοῖς δικαιούχοις μετὰ τὴν 1 Ἀπριλίου 1860.

Ἄρθρον 13. Ἐξαιροῦνται τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας·

1) Αἱ ἄμπελοι μέχρι πέντε ἐτῶν συμπεπληρωμένων.

2) Αἱ μοναστῶς ἐνοικιαζόμεναι ἐθνικαὶ καὶ αἱ τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων καὶ ἐπισκοπῶν περιελθοῦσαι εἰς τὸ δημόσιον ἄμπελοι.

Ἄρθρον 14. Ἀπαλλάττονται παντὸς ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας·

1) Τὰ ἄχυρα.

2) Ἐν στρέμμα γῆς, ὅπου καὶ ἂν κεῖται, πρὸς καλλιέργειαν βρωσίμων εἰδῶν δι' ἰδίαν χρῆσιν τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ καλλιεργητοῦ· τὰ περιβόλια δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην.

3) Τὰ σποράδην ὀκωροφόρα δένδρα τὰ ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω στρέμματος, εἰς τὰς αὐλάς, τοὺς ἰδιοκτήτους ἀγροὺς, καὶ τοὺς ἰδιοκτήτους ἢ ἐθνικοϊδιοκτήτους ἀμπελῶνας ἢ σταφιδαμπελῶνας εὑρισκόμενα.

4) Τὰ ἀσταχολόγια, ἀνὰ δύω μόνον κοιλὰ δι' ἕκαστον ἀσταχολόγον.

5) Οἱ σπόροι τοῦ λιναρίου, καναβίου, ῥιζαρίου, τριφυλλίου καὶ κρομμύου·

6) Τὰ φύλλα τῶν ἰδιοκτήτων συκαμινομορεῶν.

7) Ἡ ῥώδη, ὁ βῆκος καὶ τ' ἀγριολάθουρα, ὅταν δὲν ἁλωνίζωνται.

8) Πεντήκοντα ὀκάδες ἐκ τῶν πρὸς βρῶσιν χρησίμων ἐλαιῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἑκάστου ἰδιοκτήτου ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον.

Ἄρθρον 15. Ἡ εἴσπραξις τοῦ ἀντιτίμου τῶν παραχωρουμένων εἰς τοὺς φορτλογουμένους καὶ τῶν λιανικῶς ἐκποιουμένων δημητριακῶν καρπῶν δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς τοὺς ἀποθηκαρίους ἢ ἄλλους δημοσίους καὶ δημοτικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐκδίδουσιν ἀποδεικτικὸν ἐκκοπτόμενον ἀπὸ βιβλίον διπλότυπον, ὅπερ ἐγχειρίζεται τύθις, καὶ ἂν δὲν ἤθελε ζητηθῇ, εἰς τὸν πληρωτήν.

Ἄρθρον 16. Τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα παραδίδονται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον κατὰ περιόδους ὁριζομένας ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ἐπὶ ἀμέσῳ ἐκδότει γραμματίων παραλαβῆς.

Ἐκ τῶν ἀπὸ παραχωρήσεις φόρων εἰσπραττομένων χρημάτων χορηγεῖται εἰς τοὺς εἰσπράττοντας ποσοστὸν 1 ἐπὶ τοῖς 0/0.

Ἄρθρον 17. Οἱ ἀποθηκάριοι τῶν δημητριακῶν καρπῶν διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τῇ προτάσει τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, εἶναι ὑπεύθυνοι πρὸς τοὺς ἐντολεῖς των τούτους, οὗτοι δὲ πρὸς τὸ δημόσιον.

Ἄρθρον 18. Οἱ ἀποθηκάριοι καὶ πᾶς ἄλλος ὑπάλληλος ἐκπληρώσας χρέη ἀποθηκαρίου, δίδουσι λόγον τῆς διαχειρίσεώς των εἰς τοὺς ἐντολεῖς των οἰκονομικοὺς ἐφόρους, εἰς οὓς παραδίδουν πάντα τὰ βιβλία καὶ λοιπὰ τῆς ὑπηρεσίας των ἔγγραφα.

Ἄρθρον 19. Οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι ἐξελέγχοντες ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ τῶν τὰς διαχειρίσεις τῶν ἀποθηκαρίων, ἐκδίδουσιν ἄνευ βραδύτητος ἀποφάσεις, αἵτινες ἐπιδίδονται εἰς τοὺς ὑπολόγους ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐφόρου.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων συγχωρεῖται μόνον τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἐντὸς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν, λογιζομένης ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἐπιδόσεως.

Ἡ ἔφεσις ἐπιδίδεται εἰς τὸν ἐκδόντα τὴν ἀπόφασιν οἰκονομικὸν ἔφορον ἐπὶ ἀποδείξει, ἢ εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Αἱ ὁριστικαὶ καταστᾶσαι ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται διοικητικῶς. Κατ' αὐτῶν προσφυγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἄρθρον 20. Αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου κτλ. διὰ τὸ 1860, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου . . N	Σταμάτιος Μήτσας . . . N
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . N	Γεώργιος Βελῆς . . . . . N
Δημ. Γιαννούλης	Δημήτριος Ζῶτος . . . . .
Γ. Ν. Καΐρης	Γεωργούλας Γιολδάσης . . N
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . . N	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N
Δημήτριος Τσόκρης	Λύσανδρος Βιλαέτης . . . .
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . N	Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . . N
Ἰωάννης Βλάσης . . . . N	Νικόλαος Σεσίνης . . . . .
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . N	Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . N
Γεώργιος Δ. Ῥάλλης	Γεώργιος Διαμάντης . . . .
Γεώργιος Σκιῦφος . . . . N	Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N
Ἀθανάσιος Βλάχος . . . . . N	Γασ. Δαλένδας . . . . .
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . .	Σπ. Μαρκεζίνης . . . . .
Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . . N	Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . . N	Θρασυβουλος Α. Ζαΐμης . . N
Φίλων Φίλωνος . . . . . N	Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . N	Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς . . .
. . . . .	Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . N
Γεώργιος Γερουβανάκης . . .	Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .
Λεωνίδας Πετροπουλάκης N	Ἰωάννης Ζάρκος . . . . .
. . . . .	Γεώργιος Περωτῆς . . . .
Ἰωάννης Σαφάκας . . . . N	Α. Κοντόσταυλος . . . . N
Ἀθανάσιος Παπαθανασίου . .	Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . . N	Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . N
Παπαμιχαλόπουλος . . .	Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N

Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Α. Αντωνόπουλος . . . . N	Κίμων Χριστοδούλου . . .
Πέτρος Δελιγιάννης . . . N	Στέφανος Α. Δούκας . . . N
Ποθητός Ρεβελάκης . . . N	Ιωάννης Κατσάκος . . . . N
Κωνσταντίνος Κυπριάδης . .	Δημήτριος Κουμουνδουράκης N
Ιωάννης Δελιγιάννης . . .	Βενετσάνος Κυβέλος . . . N
Σταύρος Καμπερόπουλος . N	Νικόλαος Πετράκος . . . . N
Ανδρέας Νοταράς	Χ. Χριστόπουλος . . . . N
Αριστείδης Μεντσελόπουλος .	Π. Κανελλόπουλος . . . . N
Εμμανουήλ Τσούχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . N
Χαράλ. Α. Χριστόπουλος . N	Π. Αργυρόπουλος . . . . N
Νικόλαος Χ. Παναγιωτου . .	Νάκος Πανουργιάς . . . .
Δημήτριος Σακελλαράκης . . N	Ευθύμιος Κεχαγιάς . . . N
Σπυρίδων Κυπανέτσας . . . N	Κωνσταντίνος Βλάμης . . N
Εμμανουήλ Μελετόπουλος . .	Βενιζέλος Ρούφος . . . . N
Νικόλαος Θ. Λεώπουλος . . N	Ανδρέας Χ. Λόντος . . . N
Λουκάς Στεράνου . . . N	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης N
Νίκος Βουλπιώτης . . . N	Κωνσταντίνος Κωνστάκης . N
Β. Ρ. Πελαμίδης . . . . N	Αν. Χ. Αναργύρου . . . . N
Α. Αλεξανδρόπουλος . . . N	Ν. Γκίνης . . . . . N
Ιω. Ν. Τσιμποκόπουλος . . N	Αθανάσιος Μησυρλής . . .
Γ. Ν. Ρεβελιώτης	Γεώργιος Μπάστας . . . .
Δημήτριος Φιλαρετης . . .	Ιωάννης Μανιώτης . . . . N
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .	Ιωάννης Δουλίδης . . . . N
. . . . .	Κωνσταντίνος Πλατύς . . N
. . . . .	Αντώνιος Ρενουάρδος . . .
Εταμιν. Δελιγεώργης . . .	Μιχαήλ Σολωμός . . . . N
Παν. Τσιμπουράκης . . .	Γεώργιος Νάστης . . . .
Αλέξανδρος Κουμουνδούρος . N	Ιωάννης Σαχτούρης . . . . N
Παναγιώτης Παπατσώνης . .	Παναγιώτης Ψάθης . . . . N
Σπήλιος Αντωνόπουλος . . .	Αντώνιος Αρμάος . . . . N
Ιωάννης Πρωϊλέγγιος . . N	Γρηγόριος Μανούσος . . . N
Ιωάννης Ταταράκης . . N	Αδαμ. Διαμαντόπουλος . . .
Σπυρ. Βαρότσης . . . . . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Εμμ. Ναυπλιώτης . . . . N	Δημήτριος Βότσαρης . . .
Κωνστ. Κρίσπης . . . . N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N	Νικόλαος Πιπίνος . . . .
Νικόλαος Καναλός	Κωνσταντίνος Δουζίνας . . N
Α. Παπαδημητριάδης . . .	Ανδρέας Γ. Κουντουριώτης .
. . . . .	Δημήτριος Βουδούρης . . .

Αντώνιος Τσαμαδός . . . N	Ευαγγέλης Κοντογιάννης . .
Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . N	Αύγερινός Λέβερωφ . . . .
Ευαγγέλης Βαλατσός . . . N	Α. Μάντσαρης . . . . . N
Σ. Σκουμπουρδής	Δημήτριος Κριεζώτης . . N

Εις τους βουλευτάς Α. Ζώτον, Β. Ρούφον και Λ. Ίστον εχορηγήθη μηνιαία άδεια απουσίας, ής η έκτίμησις ανετέθη εις το πρακτορείον.

Προσελθόντες οι εισηγηταί επί των νομοσχεδίων α) περί εκτάκτου πιστώσεως 10,000 δραχμών εις το επί των εκκλησιαστικών υπουργείον διά το 1860 προς αγοράν βιβλίων, και β) περί αναπληρωτικής πιστώσεως 1,000 δραχ. εις το αυτό υπουργείον και διά το αυτό έτος, ανέγνωσαν εκθέσεις επ' αυτών, έχούσας ούτω·

Προς τον Βουλήν.

« Η εισηγητική εκ των τμημάτων επιτροπή λαβούσα υπ' όψιν το υπό των υπουργών των οικονομικών και των εκκλησιαστικών υποβληθέν νομοσχέδιον περί εκτάκτου πιστώσεως δρ. 10,000 δι' αγοράν βιβλίων διά τα σχολεία επί τού διά το 1860 προϋπολογισμού τού υπουργείου των εκκλησιαστικών, και εξετάσασα τους εν τη αιτιολογική εκθέσει λόγους, οίτινες υπαγορεύουσι το μέτρον τούτο άπορρώντως, γνωμοδοτεί εις την Βουλήν την παραδοχήν και επιψήφισιν τού προκειμένου νομοσχεδίου.

Αθήναι, 16 Μαρτίου 1860.

Η επιτροπή

Χ. Χριστόπουλος,	Ι. Δελιγιάννης,
Ν. Λεώπουλος.	Δ. Βουδούρης,
Ι. Βλάσσης.	

Ο εισηγητής

Ν. Παπαμιχαλόπουλος.»

Προς την Βουλήν.

« Η εισηγητική εκ των τμημάτων επιτροπή, λαβούσα υπ' όψιν το υπό των κυρίων υπουργών των οικονομικών και εκκλησιαστικών υποβληθέν νομοσχέδιον περί αναπληρωτικής πιστώσεως δραχ. 1,000 επί τού διά το 1860 ειδικού προϋπολογισμού τού επί των εκκλησιαστικών υπουργείου, δι' έξοδα

τοῦ βοτανικοῦ κήπου, καὶ ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην τῆς δαπάνης ταύτης διὰ τοὺς ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει ἐκτιθεμένους λόγους, συνίστησιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχὴν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀθῆναι, 16 Μαρτίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ν. Α. Βαρδαρῆγος,
Ν. Θ. Λεώπουλος,
Ι. Χατζόπουλος.
Ι. Δηλιγιάννης,
Σ. Καμπερόπουλος,

Ὁ εἰσηγητὴς
Α. Παπαμιχαλόπουλος.»

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγέλλει ὅτι ἀντικειμένων τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τῶν ἀναφορῶν, ἡ τῶν ὡρίμων νομοσχεδίων καὶ ἡ ἐκλογὴ 4 μελῶν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ νέου φορολογικοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπήν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος,
Γρ. Μανοῦσος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΖ'.

Τῆς 18 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα, ὅτι ἐξελέξαντο κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν εἰσηγητὰς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, τοὺς Π. Ἀργυρόπουλον, Κ. Πλατὺν, Ἰω. Ταταράκην, Π. Ῥιβελάκην, Ἀν. Χ. Ἀναργύρου, Ν. Λεώπουλαν καὶ Σπ. Ἀντωνόπουλον· προσέθηκε δὲ τὸ Γ'. ὅτι ἐξελέξατο πρόεδρον μὲν, τὸν Δ. Τσόρνην, γραμματέα δὲ τὸν Ἰω Δηλιγιάννην καὶ εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ νέου φορολογικοῦ συστήματος τὸν Δ. Τσόκρην.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδια α) περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν γεωμετρῶν καὶ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 16,943.36 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεων· ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

« Ἡ ἔλλειψις γεωμετρῶν κατέστη ἐπαισθητὴ εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον καὶ παρεμβάλλει ὀκνηρὰ σπουδαῖα προσκόμματα εἰς τὴν διεξαγωγὴν πλείστων ὑποθέσεων, τὴν συνδρομὴν τῶν ὀργάνων τούτων ἀπαιτουσῶν.

Ἄχρι τοῦδε ἡ οἰκονομικὴ ὑπηρεσία ἐπισχύει καὶ ἐξακολουθεῖ ἐπασχολοῦσα ἀξιωματικοὺς τοῦ Μηχανικοῦ εἰς πᾶσαν ἐργασίαν τοῦ ὑπουργείου, ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν προθυμίαν, ἣν δεικνύουσιν οἱ ἀσχολούμενοι Μηχανικοὶ, ὁ περιωρισμένος ἀριθμὸς τοῦ Σώματος τούτου, ἡ ἀνάγκη τῆς παρουσίας αὐτῶν εἰς διαφόρους ἄλλας ὑπηρεσίας τῶν ὑπουργείων, καθιστῶσιν αὐτοὺς ἀνεπαρκεῖς καὶ ἐπομένως ἀπολύτως ἀναγκαίαν τὴν συγκρότησιν εἰδικοῦ Σώματος γεωμετρῶν, τιθεμένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου.

Τὸ ὑποβαλλόμενον ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισίν Σας νομοσχέδιον προτίθεται νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἡ δὲ δημιουργία Σώματος πολιτικῶν γεωμετρῶν θέλει ἄρει τὰς σπουδαιοτέρας δυσκολίας εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος, καὶ ἀποκαταστήσει ἐφικτὴν τὴν σύνταξιν κτηματολογίου ἐν γένει καὶ ἰδίως τῆς ἐθνικῆς περιουσίας.

Αἱ τριγωνομετρικαὶ καὶ γεωδαισιακαὶ ἐργασίαι πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἀπὸ ἐπιστήμονας, εἰδικὰς τοῦ ἀντικειμένου ἔχοντας γνώσεις· ἄλλως τὸ ἔργον τοῦτο δὲν εἶναι διαιρές, ἐφ' ᾧ ἐθεωρήθη καλλίτερον νὰ προσληφθῶσι πρὸς τοῦτο ἀξιωματικοὶ τοῦ Μηχανικοῦ Σώματος, οἵτινες θέλουν ἐπιφορτισθῆ τὰς ἐργασίας ταύτας, λαμβάνοντες ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην ὑπηρεσίαν, τὰς νενομισμένας ἀποδοχάς.

Φρονῶ, Κύριοι, ὅτι θέλετε προθύμως ἐπιψηφίσει τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, καὶ συνδράμει οὕτω τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἔργου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΓΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Βουλὴν

παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διορίζονται καθ' ὅλον τὸ Κράτος πολιτικοὶ γεωμέτραι, ὑπαγόμενοι εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, δέκα μὲν Α. δέκα Β'. τάξεως καὶ τριάκοντα Γ'. εἰς ἣν περιλαμβάνονται καὶ οἱ δόκιμοι.

Ἄρθρον 2. Καθῆκον τῶν γεωμετρῶν εἶναι ἡ καταμέτρησις καὶ χωρογράφησις τῶν γαιῶν καὶ φθαρτῶν κτημάτων, ὡς καὶ ἡ ἐκτέλεσις πάσης ἄλλης συνδεομένης μετ' αὐτῶν ἐργασίας.

Ἄρθρον 3. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τοῦ Μηχανικοῦ οἱ προσλαμβανόμενοι εἰς τὴν γεωμετρικὴν ὑπηρεσίαν θέλουν διορίζεσθαι κατὰ πρῶτον, οἱ μὲν ὑπολοχαγοὶ ὡς Γεωμέτραι Α. τάξεως, οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ Β', καὶ οἱ ἀνθυπασπισταὶ Γ'.

Ἄρθρον 4. Παρ' ἑκάστῳ τῶν γεωμετρῶν διορίζεται καὶ εἷς βοηθός.

Ἄρθρον 5. Πρὶν ἡ διορισθῇ τις πολιτικὸς γεωμέτρης ἢ δόκιμος ὑποβάλλεται, ἐὰν μὴ ἢ ἀξιωματικὸς ἢ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ Μηχανικοῦ, εἰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐπιστημόνων.

Ἄρθρον 6. Οὐδεὶς προβιβάζεται εἰς ἀνωτέραν θέσιν μὴ ὑπηρετήσας καλῶς εἰς τὴν ἀμέσως κατωτέραν, τρία μὲν ἔτη ὁ τῆς Β'. τάξεως γεωμέτρης, δύω ὁ τῆς Γ'. καὶ ἓξ τοὐλάχιστον μῆνας ὁ δόκιμος.

Ἄρθρον 7. Οἱ γεωμέτραι καὶ δόκιμοι διορίζονται διὰ Β. διατάγματος, οἱ δὲ βοηθοὶ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς.

Ἄρθρον 8. Ὁ μισθὸς τῶν γεωμετρῶν προσδιορίζεται τῶν μὲν Α. τάξεως εἰς δραχμ. 180 τὸν μῆνα, τῶν τῆς Β'. εἰς 160, τῶν τῆς Γ'. 110, τῶν δοκίμων εἰς 90 καὶ τῶν βοηθῶν εἰς 50.

Ἄρθρον 9. Τὰς τριγωνομετρικὰς καὶ γεωδαισιακὰς ἐργασίας, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὡς βάσεις τῶν τῆς λεπτομερείας κτηματολογικῶν καταμετρήσεων, θέλουν ἐκτελέσει ἀξιωματικοὶ τοῦ Μηχανικοῦ, προσδιοριζόμενοι διὰ Β. Διατάγματος καὶ λαμβάνοντες τὰς ἀποδοχὰς των παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 10. Ἅπαντες οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου

διοριζόμενοι ἀξιωματικοί, παύουσιν ἀποτελοῦντες μέρος τῆς δυνάμεως τοῦ Μηχανικοῦ Σώματος, καὶ θεωροῦνται ὡς προσκαίρως εἰς εἰδικὴν ὑπηρεσίαν διωρισμένοι.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον καὶ ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 16,913:36|00. χρησιμεύουσα εἰς ἀγορὰν ἐργαλείων πρὸς ὄρυξιν ἀρτησιανῶν φρεάτων. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ πραγματεύεται ἐν ἐκτάσει ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 19,003, 19,136 πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐκθέσεώς του, ἧς ἀντίγραφον παραπυνάπτεται. Ὀφείλω δὲ νὰ συνομολογήσω, Κύριοι, τὸ ἀναγκαῖον καὶ λυσιτελὲς τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἀττικῆς, καὶ πέποιθα ὅτι ἀναγνωρίζετε καὶ ὑμεῖς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ προθύμως θέλετε διευκολύνει τὴν ἐπιχείρησιν διὰ τῆς τοῦ νομοσχεδίου ἐπιψηφίσεως.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαρτίου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Ἀριθ. 19,003—19,136.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

«Καθ' ἃ ἐγνώρισεν ἤδη τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον προσέλαβεν ἀπό τινων ἡμερῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως τὸν Κ. Αὔγουστον Μπερζὴ, Γάλλον μηχανικὸν, ἐπὶ τῶν ἀρτησιανῶν φρεάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἀποξηράνσεων· ἀλλὰ πρακειμένου νὰ κάμῃ οὗτος ἀμέσως ἔναρξιν τῶν ἔργων του ἐπὶ τοῦ ἀνορυττομένου ἐν τῷ χωρίῳ Μάνδρα κατὰ τὸν ἐγχώριον τρόπον φρέατος, ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην τῶν διαφόρων ἐργαλείων, ἀποτελούντων τὴν ὅλην γαιοτρύπανον μηχανὴν, τῶν ὁποίων στερεῖται τὸ Δημόσιον, μὴ λαμβάνοντος μέχρι τοῦδε φροντίδος περὶ ἀρτησιανῶν φρεάτων καὶ τῶν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένων.

Τὴν προφανῆ ταύτην ἀνάγκην δυνάμεθα ἀμέσως νὰ θεραπεύσωμεν, προμηθευόμενοι ἐπὶ πληρωμῇ τῆς ἀξίας αὐτῶν, κατὰ τὸν ὧδε ἐπισυναπτόμενον ἐκτιμητικὸν κατάλογον, ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα τοῦ τοιούτου εἴδους ἐργαλεῖα, ἐναποταμιευμένα ἐν τῷ κτήματι τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς Βασιλίσσης καὶ δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν προκείμενον σκοπὸν, ὡς δοκιμασθέντα ἐπὶ ὁμοίας φύσεως ἐργασιῶν.

Ἐν ἐλλείψει δὲ εἰδικῆς περὶ τούτου πιστώσεως ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργείου, παρακαλῶ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ν' ἀγοράσω τὰ εἰρημένα ἐργαλεῖα, καὶ νὰ ἐγκρίνῃ ἵνα ζητηθῇ κατὰ τὴν συγκάλεσιν τῶν Βουλῶν ἡ ἀπαιτουμένη διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας αὐτῶν πίστωσις, ὑπολογιζομένη εἰς δραχ. 16,943: 36.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Σεπτεμβρίου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν

Ρ. ΠΑΛΑΜΙΔΗΣ.»

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου καὶ ὑπὸ τὸ Κεφ. Ε' ἄρθρον 5 « Βραβεῖα καὶ συνδρομαὶ πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς βιομηχανίας » χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δεκαεξ χιλιάδων ἐννεακοσίων τεσσαράκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν τριάκοντα ἓξ, ἀριθ. 16,943: 36.

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ πίστωσις χρησιμεύσει ἀποκλειστικῶς εἰς ἀγορὰν ἐργαλείων πρὸς ὄρυξιν ἀρτησιανῶν φρεάτων.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Ἀναγνωσθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις διαφόρων ὡρίμων νομοσχεδίων, προὐτέθη ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 1000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου γενομένης ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Χ. Θεοχαρόπουλον, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν πλειψηφίᾳ διὰ ψήφων 86.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος:

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου ἐκ δραχ. 1000, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου . . N	. . . . .
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . .	Γεώργιος Γεροβασάτης . . .
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . N	Δεωνίδας Πετροπουλάκης . N
Δημ. Γιανναύλης	. . . . .
Γ. Ν. Καΐρης	Ἰωάννης Σαφάκας . . . . N
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . N	Ἀθανάσιος Παπαθανασίου . N
Δημήτριος Τσόκρης	Ἐλευθέριος Καλογιρᾶς . . N
Ἀνδρέας Δανάπουλος . . . N	Ν. Παπαμιχαλοπουλος . .
Ἰωάννης Βλάσσης . . . . N	Σταμάτιος Μήτσας . . . N
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . N	Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . N
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .	Γεώργιος Βελῆς . . . . N
Γεώργιος Σκοῦρος . . . . N	Δημήτριος Ζῶτος . . . N
Σταῦρος Βλάχος . . . . . N	Γεωργούλας Γιολδάσης . . N
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . N	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N
Ἀθανάσιος Ἴτσκος . . . . N	Ἀλέξανδρος Βιλαέτης . . . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . N	Ἀνδρέας Λύγερινὸς . . . N
Φίλων Φίλωνος . . . . . N	Νικόλαος Σισίνης . . . .
Δεωνίδας Δογολέτης . . . N	Λύγερινὸς Πιτραλιᾶς . . . N

Γεώργιος Διαμάντης	. . . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N	Ἐπαμεινώνδας Δελιγεώργης .
Γασ. Δελένδας	Παναγ. Τσμπουράκης . . .
Σπ. Μαρκίζίνης	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . N
Ν. Βγενοπάγγος . . . . . N	Παναγιώτης Παπατσώνης . .
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . N	Σπήλιος Ἀντωνόπουλος . . N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Ἰωάννης Προβελέγιος . . . N
Ἀθωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς . .	Ἰωάννης Ταραράκης . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . N	Σπυρίδων Βαρότσης . . . .
Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . N
Ἰωάννης Ζάρκος	Κωνστ. Κρίσπης . . . . N
Γεώργιος Περσωτᾶς	Νικόλαος Τσαβέλλας . . .
Α. Κοντόσταυλος . . . . N	Νικόλαος Καναβός . . . . N
Ἰωάννης Μπαλάρας . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . N	. . . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N	. . . . .
Γ. Πλαποῦτας	Κίμων Χριστοδούλου . . . N
Α. Ἀντωνόπουλος . . . . N	Στέφανος Α. Δούκας . . . .
Πέτρος Δελιγιάννης	Ἰωάννης Κατσάκος . . . . N
Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . N	Δημ. Κουμουνδουράκης . . N
Κωνσταντῖνος Κυπριάδης . .	Βενετσάνος Κυβέλος . . . N
Ἰωάννης Δελιγιάννης . . N	Νικόλαος Πιεράκος . . . . N
Σταῦρος Καμπερόπουλος . . N	Χ. Χριστόπουλος . . . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Π. Κανελλόπουλος . . . . N
Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλης . . .	Π. Ἀργυρόπουλος . . . .
Χαράλ. Ε. Χριστόπουλος . . N	Νάκος Πανουριᾶς . . . . .
Νικόλαος Χ. Παναγιώτου . .	Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς . . . N
Δημήτριος Σακελλαράκης . N	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . . N
Σπυρίδων Κοπανίτσας . . .	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . .
Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος .	Ἀνδρίας Χ. Λόντος . . . .
Νικόλαος Θ. Δεώπουλος . . N	Παναγ. Καλεμογδάρτης . . N
Λουκᾶς Στερνίου . . . . N	Κωνσταντῖνος Κωνστάκης . .
Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N	Ἀνάργυρος Χ. Ἀναργύρου N
Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N	Ν. Γκίνης . . . . . N
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N	Ἀθανάσιος Μησυρλῆς . . .
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N	Γεώργιος Μπάστας . . . .
Γ. Ν. Ῥιβελιώτης	Ἰωάννης Μανιώτης . . . . N
Δημήτριος Φιλάρετος . . .	Ἰωάννης Δουλίδης . . . . N
Μελέτης Χ. Μελέτης . . .	Κωνσταντῖνος Πλατύς . . N
. . . . .	Ἀντώνιος Ῥενουάρδος . . N

Μιχαὴλ Σλιώμος . . . . N	Κωνσταντῖνος Δουζίνης . . N
Γεώργιος Ναύτης	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης . N
Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . N	Δημήτριος Βουδούρης . . N
Παναγιώτης Ψαθᾶς . . . . N	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . .
Ἀντώνιος Ἀρμάς . . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρης . . . . N
Γρηγόριος Μανούσος . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . N
Ἀδὰμ Διαμαντόπουλος . . N	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . N
Δημήτριος Βίτσαρης	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . N
Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .	Α. Μάντσαρης . . . . . N
Νικόλαος Πιπῖνος	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Δεκτοῦ δὲ γενομένου δι' ἀναστάσεως τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία, τῶν ἰδίων ἐπιτηρούντων ψηφολεκτῶν, ἐξ ἧς συνήχθη τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι· ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτως·

ΟΘΩΝ κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 1000, ταμευομένη ὑπὸ τὸ κεφάλ. Γ' ἄρθρον S. τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἔξοδα Βοτανικοῦ κήπου.»

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Προτοῦ εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἑτέρου νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμ. 10,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δι' ἀγορὰν βιβλίων, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου γενομένης ψηφοφορίας ὁμοίας τῇ προηγηθείσῃ, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἰδίων ψηφολεκτῶν, συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον σχεδὸν τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 87.

Δικτοῦ δὲ γενομένου τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου δι' ἀναστάσεως ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία ὑπὸ τοὺς ἰδίους ψηφολέκτας, τὸ αὐτὸ καταδείξασα ἀποτέλεσμα· ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κ.τ.λ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείῳ ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν δεκακισχιλίων, ἀριθ. 10,000, τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. Ζ'. «ἀγορὰ βιβλίων διὰ τὰ Σχολεῖα» τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐ τελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Προέβη τελευταῖον ἡ Βουλὴ καὶ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ γραμματοσήμου νομοσχεδίου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβόντες τὸν λόγον ἐξέθηκεν, ὅτι καὶ κατὰ τὴν δευτέραν σύνοδον τῆς παρελθούσης περιόδου ἔφερε πάλιν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ταχυδρομικοῦ ζητήματος καὶ κατέκρινε τὴν διαχείρισιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ὡς μὴ εἰλικρινῶς ἐνεργουμένην. Συζητουμένου δὲ ἤδη τοῦ νέου νόμου, ἔρχεται ν' ἀποδείξῃ κατὰ πόσον ὁ μέχρι τοῦδε ἰσχύων ἐζημίωσε τὸ δημόσιον.

Λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους παρετήρησε· ὅτι διάφορα ἔξοδα τύχθησαν, μόνον δὲ τὸ ἀπὸ τῶν ταχυδρομικῶν εἰσπράξεων ἔμεινεν εἰς στασιμότητα ἐπί τινα ἔτη. Ἐσχάτως ἐν τινι ἐκθέσει τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου πρὸς τὴν Α. Μ. παρετήρησεν ὅτι τὸ ἔσοδον αὐτὸ κατὰ μὲν τὸ 1845 ἀνέβη εἰς δραχ. 166,810, κατὰ δὲ τὸ 1851 εἰς 166,800, ὀλιγώτερον δηλαδὴ κατὰ δρχ. 10. Κατὰ τὸ 1852 ἔλαβε μίαν τινὰ αὔξησιν καὶ κατὰ τὸν ἤδη ὑποβληθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1861 ἀναβιβάζεται εἰς 300,000 δραχμὰς, τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν εἰσπράξεων διπλασιάζεται, καὶ ἐκ τούτου σαφῶς ἀποδεικνύεται ὅτι μία μεγάλη κατάχρησις ἢ μᾶλλον μία λῃστεύσις ἐγίνετο εἰς τὴν περιουσίαν αὐτὴν τοῦ δημοσίου, διότι, ἐὰν λάβητε ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ τοῦ 1858 μέχρι τοῦ 1861 γενομένην αὔξησιν, θέλετε ἰδῇ ὅτι ἐπὶ δέκα ἔτη ὁλόκληρα τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐξηφανίζετο, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ

ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀλληλογραφία ἐλάμβανε κατ' ἔτος γιγαντώδη ἀνάπτυξιν καὶ κατὰ συνέπειαν ἔπρεπε ν' αὐξάνωσι καὶ τὰ ἔσοδα. Ἐν ᾧ δὲ τοσοῦτον σημαντικὴ κατάχρησις ἐλάμβανε χώραν, ὁρᾶτε ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν ἐπέστησε τὴν προσοχήν της ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ἐν ᾧ τοσαύτην δίδει προσοχὴν εἰς μικρότερον λόγου ἀντικείμενα καὶ ἐνῷ μετὰ τοσαύτης αὐστηρότητος καταδιώκει τὸν πτωχὸν ὀφειλέτην διὰ νὰ εἰσπράξῃ τὸ ἐξ ὀλίγων μόνον δραχμῶν πρὸς τὸ δημόσιον χρέος του.

Ἀλλὰ πρὸς τί, θέλων ἴσως εἰπῇ, ὁ ἐπικείμενος οὗτος ἐπὶ ἑνὸς νόμου ψυχορράγων τος; Διότι, κατ' αὐτὸν, δὲν πρέπει νὰ περιοριζώμεθα μόνον εἰς τὸ νὰ νομοθετῶμεν, ἀλλ' ὀφείλομεν συγχρόνως καὶ νὰ ἐξετάζωμεν πῶς ἐνηργήθη εἰς νόμος καὶ ποῖα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματά του. Ἀφ' οὗ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος κατεδείχθησαν τοσοῦτον ὀλέθρια, ἀπορεῖ πῶς ἡ ζωὴ αὐτοῦ παρετράβη ἐπὶ πέντε ἀκόμη ἔτη, ἐφ' οὗ εἰσήχθη πρωτην ἡμέραν τὸ ἤδη συζητούμενον νομοσχέδιον, καθ' ἃ ἐθέλομεν ἔχει ἑνὸς σχεδὸν ἑκατομμυρίου δραχμῶν κέρδος, καὶ ὑποθέτει ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ παλαιοῦ συστήματος συνετέλεσαν εἰς τὴν παράτασιν ταύτην, μὴ θέλοντες ν' ἀπολύσωσιν ἀπὸ τῶν χειρῶν των τὴν Καλλιρροΐαν αὐτήν. Τὸ σημαντικὸν δὲ ποσὸν τῶν κατ' ἔτος ἐξαρτιζομένων 200,000 περίπου δραχμῶν δὲν καταγράτο βέβαια εἰς μάνας, καὶ ἐξετάσας μάλιστα ἔμαθεν ὅτι οἱ διάφοροι ταχυδρομικοὶ ἐπιστάται ἐπίθετον ἐκ συνεννοήσεως σημεῖα τινα ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὸ τέλος ἐσφετερίζοντο. Ἀλλὰ πῶς τὸ ἀριθδὶ ν ὑπουργείον τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τόσα ἔτη ν' ἀνακαλύψῃ τὴν κατάχρησιν ταύτην; Τοῦτο ἀφῆκεν εἰς ἄλλους νὰ ἐξετάσωσι. Ταῦτα ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσῃ, διὰ νὰ καταδείξῃ πόσον ἐζημίωσε τὸ δημόσιον τὸ ἰσχύον σύστημα, καὶ εὐχαριστεῖ τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις ἔσπευσε νὰ φέρῃ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον, βέβαιος μᾶς ἀπαλλάξει τῆς ζημίας αὐτῆς.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι ὁ προαγορεύσας κατέκρινε τὸ ἐν ἰσχύϊ σύστημα τῆς διαχειρίσεως τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ἀποδοὺς μεγάλας κατηγορίας εἰς τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους, τὰς ὁποίας ἐξέτεινε καὶ μέχρι τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Δὲν ἀναλαμβάνει ν' ἀναιρέσῃ πράγματα, τῶν ὁποίων δὲν ἀντελήφθη ποσῶς, καὶ διὰ τοῦτο σιωπᾷ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ περὶ ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων λεχθέντα, ἀποκρούει ὅμως τὰς ὑπονοίας του ὡς πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ὑπουρ-

γείου τῶν ἐσωτερικῶν, τοὺς μετὰ παπριωτισμοῦ καὶ ζήλου ἐκπληροῦντας τὸ καθῆκόν των, καὶ πιστεύει ὅτι ἐὰν ἐγνώριζε τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐνεργεῖται ἡ ὑπηρεσία τῶν ὑπουργείων, δὲν ἤθελε προβῆ ποτὲ εἰς τὴν ἄτοπον καθ' ὅλων τῶν ὑπαλλήλων ἑνὸς ὑπουργείου κατηγορίαν, διότι καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὑπῆρξε κατάχρησις εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν, ἡ κατηγορία αὐτὴ δὲν δύναται νὰ συμπεριλάβῃ ὁλόκληρον ἓν ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπηρεσία εἶναι διηρημένη εἰς διαφόρους κλάδους καὶ ἕκαστος τμηματάρχης ἢ ὑπάλληλος εὐθύνεται μόνον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κλάδου του. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως οὔτε οἱ ἀρμόδιοι ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἔχωσιν εὐθύνην τινὰ διὰ τὴν κακὴν διαχείρισιν τῶν ταχυδρομικῶν εἰσπράξεων, διότι, ὡς γνωρίζετε, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα, ἐλλείπει ὁ ἔλεγχος, καὶ τὴν ἔλλειψιν ταύτην τοῦ παλαιοῦ νόμου ἔρχεται ν' ἀναπληρώσῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι δὲν ἔρχεται ν' ἀντικρούσῃ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος, διότι καὶ αὐτὸς πιστεύει ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔλαβον χώραν καταχρήσεις. Ἔρχεται μόνον νὰ παρατηρήσῃ ὅτι πλανῶνται ὅσοι πιστεύουσιν ὅτι τὸ γραμματόσημον ἐπενοήθη διὰ νὰ προλάβῃ τὰς καταχρήσεις. Ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ γραμματοσήμου εἶναι ἡ διευκόλυνσις τῆς ἀνταποκρίσεως καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ χρόνου ὑπὲρ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ ἐπομένως ἐὰν ἐνασχοληθῶμεν εἰς μόνην τὴν πρόληψιν τῶν καταχρήσεων, καταστρέφομεν τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως τῶν ταχυδρομείων. Θέλετε νὰ ἐμποδίσητε τὰς καταχρήσεις; Κλείσατε τὰ ταχυδρομεῖα, ἢ ἄλλως θέσατε εἰς πᾶν ταχυδρομεῖον καὶ ἕνα συμβολαιογράφον, ἀλλ' οὕτω ματαιοῦτε τὸν σκοπόν, ὡς εἶπε, τῆς συστάσεως τῶν ταχυδρομείων. Ὁ συντάκτης τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου σκοπὸν κύριον, ὡς φαίνεται, προτίθεται τὴν πρόληψιν τῶν καταχρήσεων, καὶ διὰ τοῦτο τοσούτους ἐνέβαλε περιορισμούς, ὥστε ἄπειροι θέλουσιν ἀπαντηθῇ δυσκολίαι εἰς τὴν ἀνταπόκρισιν τῶν πολιτῶν. Ἐν Εὐρώπῃ πχ. ἔχουσι δύω τάξεις ἐπιστολῶν, τῶν πληρωμένων ὑπὸ τοῦ παραδίδοντος τὴν ἐπιστολήν, καὶ τῶν πληρωμένων ὑπὸ τοῦ παραλαμβάνοντος, ἡμεῖς δὲ, πρὸς ἀφαίρεσιν πάσης ὑπονοίας, δὲν παραδεχόμεθα τὸ δεύτερον εἶδος, καὶ ἐντεῦθεν ἄπειροι θέλουσι γεννηθῇ δυσκολίαι, διότι εἰς μὴ εὑρίσκων γραμματόσημον ἢ μὴ γνωρίζων τί γραμματόσημον νὰ ἐπιθέσῃ, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ παραδώσῃ τὴν ἐπιστολὴν ἄνευ γραμματοσήμου, θέλει ἐμποδίζεσθαι ἀπὸ τοῦ νὰ γράψῃ. Τοιαῦ-

ται περιοριστικαὶ διατάξεις ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, καὶ διὰ τοῦτο λέγει ὅτι παραδέχεται μὲν τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὰς ὑπὸ τῶν παραληπτῶν πληρουμένας ἐπιστολάς.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἴσως ἀνάγκη νὰ λάβῃ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὸν λόγον, καθ' ὅσον σπουδαῖαι κατὰ τῆς ἀρχῆς ἀντικρούσεις δὲν ἐγένοντο, ἐκτὸς ἐκείνης τοῦ προαγορεύσαντος, ἥτις ὅμως ἀνάγεται εἰς τὰ καθέκαστα, καὶ ἀπορεῖ μάλιστα πῶς κατὰ πρωτοφανῆ τινα τρόπον ὁ προαγορεύσας, διὰ νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, ἐζήτησε πρότερον νὰ τῷ εἴπωμεν ἐὰν θέλομεν παραδεχθῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ προταθεῖσαν τροπολογίαν. Δὲν ἤθελε λοιπὸν λάβει τὸν λόγον, ἐὰν δὲν ἠναγκάζετο ν' ἀπαντήσῃ εἰς τινας μομφὰς, ἐπιρριφθείσας ὑπὸ τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος κατὰ μιᾶς τάξεως ὑπαλλήλων, διότι μετὰ λύπης παρατηρεῖ ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει μία ἄδικον τάσις καταφορᾶς κατὰ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ ἐνθυμεῖται μάλιστα ὅτι ἄλλοτε μεγάλαι ἠκούσθησαν καταγραυγαὶ κατά τινος τελώνου, ὅστις ἀποδιώσας ἀπεδείχθη ὅτι ἐστερεῖτο καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς ταφήν του ἀπαιτουμένων ἐξόδων. Περιοριζόμεθα σήμερον κατὰ μιᾶς τάξεως ὑπαλλήλων, εἰς τὴν τιμιότητα τῶν ὁποίων ὀφείλομεν τὸ ἀπαραβίαστον τῆς ἰδιωτικῆς ἀλληλογραφίας καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ διήλθομεν τόσους δυσκόλους καὶ ἀνωμάλους περιστάσεις, καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τοὐλάχιστον δὲν ἦτο δίκαιον τοσοῦτον πικρῶς νὰ καταφερώμεθα σήμερον κατὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν, στηριζόμενοι εἰς ὑποθέσεις καὶ ἐξογκοῦντες εἰς βαθμὸν τοιαύτην πιθανάς τινας καταχρήσεις, πραχθείσας ἴσως ἀπὸ τὰ κατώτερον κατὰ τὴν μισθοδοσίαν προσωπικὸν τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας.

Ἀλλ εἶναι ἀρά γε ἀληθὴς ὁ διϊσχυρισμὸς τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος, ὅτι οὐδεμία αὔξησις ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξεν εἰς τὰ ἐκ τῶν ταχυδρομικῶν εἰσπράξεων ἔσοδα; Ἐξ ἐναντίας, κατὰ τὸν ἀνὰ χεῖρας αὐτοῦ πίνακα τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ ἐσόδου αὐτοῦ, ὑπῆρξε πάντοτε μία τις αὔξησις εἰς τὰς ταχυδρομικὰς εἰσπράξεις, ἀναλογοῦσα πρὸς 17 τοῖς 0|0 κατ' ἔτος. Ἐν Εὐρώπῃ ἡ ἐτησία αὔξησις τοῦ ἐσόδου αὐτοῦ ἀναβαίνει εἰς 3 1|2 τοῖς 0|0, καὶ ἐπομένως βλέπετε ὅτι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀλληλογραφίας παρηκολούθησε καὶ ἡ αὔξησις τῶν εἰσπράξεων, καὶ διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἑρμιονίδος ὑπῆρξεν ὑπερβολικὸς εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του.

Ἐπανέλαβεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, ὅτι, ἀπάντων εἰς τὸν βουλευτὴν Παρνασσίδος, παρατηρεῖ ὅτι οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ σύγκρισις μεταξὺ τοῦ ἰσχύοντος συστήματος καὶ τοῦ νῦν ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου καθιερουμένου. Ὁ δὲ βουλευτὴς Μεσσήνης ὑπάρξας, φαίνεται, ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ νομίσας ὅτι συμπεριελήφθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κατηγορίαν, ἠθέλησε νὰ ὑπερασπισθῇ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ὑπουργείου. Τὴν περίστασιν ταύτην ἠγνόει, ἄλλως ἤθελε ῥητῶς τὸν ἐξαιρέσει οἱασδήποτε μορφῆς, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπιμένει λέγων, ὅτι, ἂν ἔλαβον χώραν καταχρήσεις εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ταχυδρομικῶν εἰσπράξεων, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου, οἱ ἐπιφορτισμένοι τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς, εἶσιν ὑπεύθυνοι. Ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχεν, εἶπε, τὸ μέσον τῆς ἐξελέγξεως. Καὶ ποῖον ἄλλο ἀσφαλέστερον μέσον ἐξελέγξεως θέλετε, ὅταν βλέπετε ὅτι εἷς ὑπάλληλος, λαμβάνων μισθὸν μόλις δυνάμενον νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς πρώτας ἀνάγκας του, παρίσταται αἴφνης μετά τινας χρόνους πλουτῶν, ἀνεγείρων οἰκοδομὰς μεγαλοπρεπεῖς, ἰδιοκτήτης σταφίδων, ἐνῷ οὐδεμία ἄλλη περίστασις ἔκτακτος φαίνεται συντελέσασα εἰς τὴν τοιαύτην τῆς καταστάσεώς του ἀλλοίωσιν; Τοιαῦτα ζωηρὰ δείγματα ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπουργεῖον, δὲν εἶχεν ἄλλου μέσου ἐξελέγξεως ἀνάγκην διὰ νὰ ἐννοήσῃ καὶ προλάβῃ τὰς ἐνεργουμένας καταχρήσεις, τὰς ὁποίας ἐκθέτων δὲν θέλει ν' ἀδικήσῃ οὐδένα, καὶ οὔτε ἀρνεῖται τὴν πιστὴν τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων ὑπηρεσίαν, ἥτις ὅμως δὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν κατάχρησιν.

Εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι ἡ ἐτησία αὔξησις τοῦ ἐσόδου τῆς ταχυδρομικῆς διαχειρίσεως ἀναλογεῖ πρὸς 17 τοῖς 0/0, ἐν ᾧ ἐν Εὐρώπῃ ἀναλογεῖ πρὸς 3 1/2 τοῖς 0/0 Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἐλησμόνησεν ὅτι τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης εἰσὶ πρὸ αἰώνων διωργανισμένα καὶ ἀποκατεστημένα, καὶ ὅτι ἑπομένως καὶ ἡ ἀνάπτυξις σήμερον οἱουδήποτε ἀντικειμένου δὲν δύναται νὰ εἶναι τοσοῦτον ἐκτεταμένη, ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας ἡ Ἑλλὰς μόλις σήμερον διοργανιζομένη καὶ πολιτιζομένη, ἀναπτύσσεται καὶ πλειότερον καθ' ὅλα τὰ ἀντικείμενα τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἡ ἀλληλογραφία δὲν εὐρίσκεται σήμερον εἰς τὴν περιωρισμένην ἐκείνην κατάστασιν, εἰς ἣν εὑρίσκετο εἰς τὰς πρώτας τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἡμέρας. Ἡ αὔξησις ἑπομένως τοῦ ἐσόδου τούτου ἐν Ἑλλάδι σχετικῶς πρὸς τὴν σημερινὴν Εὐρώπην ἔπρεπε ν' ἀναλογῇ, οὐχὶ 17 πρὸς 3, ἀλλὰ 100 πρὸς 1.

Ἐπανέλαβεν ἕτερος, ὅτι, ἐκ τῆς κατάχρησης εἶναι μεμπτέα, καὶ

ἡ συκοφαντία ὅμως, δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀξιοκατάκριτος, καὶ δὲν ἔπρεπεν ὁ προαγορεύσας νὰ ἐλθῃ ἀνεξετάστως νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ μιᾶς ὁλοκλήρου τάξεως ὑπαλλήλων. Ἐὰν αὐτὸς ἐχρημάτισεν ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου, ἡ διαγωγή του ὅμως τὸν θέτει ἐκτὸς πάσης μομφῆς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἦλθε νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτόν, ἀλλὰ τὴν συκοφαντουμένην τάξιν τῶν ὑπαλλήλων, τὴν ὁποίαν ἀνεδέχθησαν νὰ κατακρίνωσιν, εἰς ἁπλᾶς ὑποθέσεις τὰς κατακρίσεις των στηρίζοντες.

Κλεισθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Χ. Θεοχαρόπουλον καὶ Π. Καλαμογδάρτην, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 90.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἰξὲ ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ ταχυδρομείου νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κων. Αντίνος Θεοδώρου	Ν	Γεώργιος Γερουλάνος	
Ἰωάννης Σωτηριάδης		Λεωνίδας Πετρωπουλάκης	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν		
Δημ. Γιαννούλης		Ἰωάννης Σαράτας	Ν
Γ. Ν. Καΐρης		Ἀθανάσιος Παπαθανασίου	Ν
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν
Δημήτριος Τσόκρης		Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Δανίσπουλος	Ν	Σταμάτιος Μήτσας	Ν
Ἰωάννης Βλάσσης	Ν	Ἀνδρέας Ζέρβας	Ν
Δημήτριος Καλλιγρηνὸς	Ν	Γεώργιος Βελῆς	Ν
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Δημήτριος Ζώτος	Ν
Γεώργιος Σκούρος	Ν	Γεωργούλας Γιολδάσης	Ν
Σταῦρος Βάχος	Ν	Ἰωάννης Χατζόπουλος	Ν
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ν	Ἀλέξανδρος Βλαχέτης	Ν
Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ν	Ἀνδρέας Αὐγερινός	Ν
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν	Νικόλαος Σίσινης	
Φίλων Φίλωνος	Ν	Αὐγερινὸς Πετράλιας	Ν
Λεωνίδας Λογοθέτης	Ν	Γεώργιος Διαμάντης	
		Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν

Γασ. Δελένδας	Ἐμμαν. Δελιγεώργης . . .
Σπ. Μαρκιζίνης	Παν. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βεργωρῆγος . . . . N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N	Παναγιώτης Παπατσώνης . .
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπήλιος Ἀντωνόπουλος . . N
Ἀεωνίδας Ν. Πετριμιζᾶς . . N	Ἰωάννης Προβελέγιος . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . N	Ἰωάννης Ταταράκης . . . N
Γρηγόριος Κορφιωτάκης .	Σπυρ. Βαρότσης . . . . N
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . . N
Γεώργιος Περωτᾶς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . N
Α. Κοντόσταυλος . . . . N	Νικόλαος Τσαβέλλας . . .
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N	Νικόλαος Καναβός . . . N
Γεώργιος Μιχαλᾶς . . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Α. Ἀντωνόπουλος . . . . N	Κίμων Χρηστοδούλου . . . N
Πέτρος Δελιγιάννης	Στέφανος Α. Δούκας . . . .
Ποθητὸς Ῥεβελάκης	Ἰωάντς Κατσάκος . . . . N
Κωνσταντῖνος Κυπριάδης .	Δημήτριος Κουμουνδουράκης. N
Ἰωάννης Δελιγιάννης . . . N	Βενετσάνος Κυβέλος . . . N
Σταῦρος Καμπεσόπουλος . . N	Νικόλαος Πιεράκος . . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Χ. Χριστόπουλος . . . . N
Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος .	Π. Καναλλόπουλος . . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσαῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . N
Χαράλ. Α. Χριστόπουλος . N	Π. Ἀργυρόπουλος . . . . .
Νικόλαος Χ. Παναγιώτου . .	Νάκος Παναργιᾶς . . . .
Δημήτριος Σκελλαράκης . N	Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς . . . N
Σπυρίδων Κοπανίτσας . . N	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . N
Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος . .	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . N
Νικόλαος Θ. Λεώπουλος . . N	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . .
Λουκᾶς Στεράνου . . . . N	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης. N
Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N	Κωνσταντῖνος Κωνστάκης .
Β.-Ρ. Παλαμίδης . . . . N	Ἀν. Χ. Ἀναργύρου . . . N
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N	Ν. Γκίνης . . . . . N
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N	Ἀθανάσιος Ψησυλλᾶς . . . .
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Γεώργιος Μπάστας . . . .
Δημήτριος Φιλάρετος . . .	Ἰωάννης Μανιώτης . . . N
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .	Ἰωάννης Δομβίδης . . . . N
. . . . .	Κωνσταντῖνος Πλατύς . . N
. . . . .	Ἀντώνιος Ῥενιέρδος . . . N

Μιχαὴλ Σολωμός . . . . N	Κωνστ. Δουζίνας . . . . N
Γεώργιος Ναύτης	Ἀνδρέας Γ. Κουτσουριώτης . N
Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . N	Δημήτριος Βουδούρης . . . N
Παναγιώτης Ψάθης . . . N	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . N
Ἀντώνιος Ἀρμάος . . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . N
Γρηγόριος Μαναῦσης . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . N
Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . .	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . .
Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . N
Δημήτριος Βότσαρης . . .	Ἀγγελινὸς Ἀδερωπ. . . . . N
Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .	Α. Μάντσαρης . . . . . N
Νικόλαος Πιπῖνος	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος, ἀναβαλὼν ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν ἐπὶ τῶν καθέκαστα συζήτησιν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ προεδρεύσας ἀντιπρόεδρος
Δ. ΖΩΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Γρ. Μανοῦσος,
Λ. Βενιζέλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΗ'.

Τῆς 19 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπικυρώθησαν.

Προσελθὼν ὁ εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 321,702:72 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Ἡ εἰσηγητικὴ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ εἰσαχθὲν νομοσχέδιον περὶ ἐπικυρώσεως τῆς ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθείσης διὰ Β. Διαταγμάτων πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 321,702:72 διὰ τὸ 1859, καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ συνιστᾷ καθ' ὁμοψηφίαν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς, διότι αἱ προκαλέσαντες τὰς πιστώσεις ταύτας λόγοι ἦσαν οὐσιώδεις καὶ κατεπείγοντες.

δ'. Διότι καλῶς καὶ νομίμως τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐγνωμοδότησε καὶ ἐχορηγήθη ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν διὰ Β. διαταγμάτων πίστωσις πρὸς προμήθειαν βομβυκοσπόρου καὶ ἀποπληρωμὴν τοῦ ἀντιτίμου τοῦ προμηθευθέντος, ἐν μὲν διότι ὁ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν προμηθευθεὶς σπόρος δὲν ἤρκει νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας ὅλων τῶν κατοίκων, καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐξητάσατο ἀπὸ τὸ τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 40111 ἀπὸ 18 Ἰουλίου 1859 ἐγγράφου του νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ προμηθείας ἀνωτέρου ποσοῦ, ἐν δὲ, διότι καὶ λόγῳ τῆ, ἐσωτερικῆς ἀνάγκης, καὶ διότι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπῆρχε μεγάλη καταζήτησις καὶ ἡ τιμή του ηὔξανεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν δοθεισῶν παραγγελιῶν καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν καὶ ἰδίως τῆς Γαλλίας, ὡς βεβαιοῦται ἀπὸ τὰ ἔγγραφα τῶν Ἑλληνικῶν προξενείων, ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐθεωρεῖτο ὑπουδαία καὶ κατεπείγουσα.

ε'. Διότι τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἂν καὶ εἶχε καθῆκον καὶ ἠδύνατο νὰ ὁράσῃ αὐτοθεν βομβυκόσπορον καὶ νὰ τὸν διανείμῃ εἰς τοὺς βομβυκοτρόφους καὶ δωρεὰν ἔτι ὅπως συνδράμῃ καὶ ἐμψυχώσῃ τὴν προσβληθεῖσαν σκωληκοτροφίαν, καθόσον πρὸς τοῦτον μόνον τὸν σκοπὸν, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, χορηγεῖται εἰς αὐτὸ ἐκ τοῦ κεφ. Ε'. καὶ ἄρθρ. 5 τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναρεσμένη πίστωσις, μόλον τοῦτο περὶ πολλοῦ ποιούμενον τὸ δημόσιον συμφέρον, ἐνήργησεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὡς ἁπλοῦς ἐντολοδόχος τῶν σκωληκοτρόφων, καὶ παρήγγειλε νὰ ἐνεργηθῇ καὶ ἐνεργήθη ἡ πρόβλεψις εἰς ὅσον ποσὸν καὶ εἰς οἵαις τιμαῖς οἱ σκωληκοτρόφοι ὥρισαν, καὶ αἱ ὁποῖαι ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως, ἣν ἔλαβε τὸ πρᾶγμα, δὲν ἀπέβησαν ἐπωφελεῖς διὰ τοὺς προμηθευτὰς ἐμπόρους, ὡς διὰ τῆς ἀπὸ 29 Αὐγούστου π. ε. ἀναφορᾶς των πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκθέτει ὁ ἔμπορος Μαντσαβῖνος.

Δι' ὅλους λοιπὸν τοὺς λόγους τούτους ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς γνωμοδοτεῖ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου ἄνευ τῆς ὑπὸ τοῦ μειοψηφοῦντος μέλους προταθείσης ἐπιρυλάξεως τῆς εὐθύνης τοῦ ὑπουργείου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἰω. Χατζόπουλος, Φίλων Φίλωνας,
Γ. Ναύτης, Εὐθ. Κεχαγιᾶς,

Ὁ Εἰσηγητὴς
Γρηγ. Μανούσης.

Ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς παρετήρησεν, ὅτι ἡ προμήθεια τοῦ βομβυκοσπόρου ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ διανεμηθῇ εἰς τοὺς βομβυκοτρόφους τοῦ Κράτους ἦτον ὑπόθεσις ὅλως ἰδιωτική, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδόλως ἀναμιγνύονται αἱ Κυβερνήσεις, καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ μὴ ἀναμιχθῇ εἰς ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν, καὶ τούτου ἕνεκα προτείνει, ἡ αἰτουμένη πίστωσις, ἀποβλέπουσα ἁπλῆν προκαταβολὴν, νὰ χορηγηθῇ μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν τοῦ νὰ θεωρῆται ὑπεύθυνον πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ δημοσίου τὸ προκαλέσαν αὐτὴν διὰ Β. Διατάγματος ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν Ὑπουργεῖον, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ ἐπιχείρησις τῆς τοιαύτης προκαταβολῆς δὲν ἤθελεν ἐπιφέρει εἰς τὸ δημόσιον ζημίαν· τὰ λοιπὰ δὲ μέλη ἀπέκρουσαν τὴν πρότασιν ταύτην διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους·

α'. Διότι προσβληθέντος ἀπὸ νόσον τοῦ ἐπιτοπίου βομβυκοσπόρου, τὸ συμφέρον καὶ τῶν κατοίκων καὶ τοῦ δημοσίου ἀπῄτει νὰ γίνῃ πρόβλεψις τοιούτου ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν, καθόσον ἄλλως ὄχι μόνον ἤθελε δυστυχήσει μία τάξις πολιτῶν, ἡ τῶν σκωληκοτρόφων, ἀλλὰ καὶ τὸ δημόσιον ἤθελε ζημιωθῇ, ἐφ' ᾧ ἐκ μόνης τῆς ἐπαρχίας Λακεδαίμονος πλατταῖτο κατὰ 150 χιλιάδας δραχμὰς ὁ ἐκ τῆς μεταξῆς δημόσιος φόρος, ἂν δὲν ἐγίνετο ἡ τοιαύτη πρόβλεψις, ὡς βεβαιοῖ ὁ Οἰκονομικὸς ἔφορος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1677 ἀπὸ 16 Μαΐου 1859 ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

β'. Διότι, προκειμένου νὰ γίνῃ πρόβλεψις τοιούτου σπόρου ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν, ἡ πρόβλεψις αὐτὴ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, διότι οἱ κάτοικοι τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν δὲν ἠδύναντο νὰ ἔλθουν εἰς συνεννόησιν πρὸς τοῦτο, οὔτε ἠδύναντο νὰ προβλέψουν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ποσὸν σπόρου ὀλίγων δραμίων ἕκαστος, τοῦ ὁποίου καὶ μόνου εἶχεν ἀνάγκην.

γ'. Διότι, κατὰ τὸ ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1833 Β. Διάταγμα, εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπάγεται ἡ ἐμψύχωσις τῆς βομβυκοτροφίας, καὶ τῆς βιομηχανίας ἐν γένει, διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχουν βιομηχανικὰ καταστήματα, οὔτε ἑταιρίαι ἐμπορικαὶ πρὸς ἐμψύχωσιν αὐτῆς, καὶ κατὰ συνέπειαν ὄχι μόνον ἠδύνατο, ἀλλὰ καὶ ὤφειλε τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀγορᾶς βομβυκοσπόρου πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς προσβληθείσης σκωληκοτροφίας, καθόσον ἄλλως ἤθελε παραλείψει τὸ οὐσιωδέστερον τῶν καθηκόντων του· τοῦτ' αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπουργεῖον κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ἐν πρώτοις εἰπόντος τινός, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ πόθεν καὶ κατὰ τίνα τρόπον διέταξεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς νὰ δοθῶσι γεννήματα εἰς τοὺς Λάκωνας, καὶ ὅτι προσκαλεῖ τὸν ὑπουργὸν νὰ τῷ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας περὶ τούτου πληροφορίας ἵνα ἴδῃ πῶς ἐξετελέσθη ὁ σκοπὸς τοῦ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπιψηφισθέντος νόμου· ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι διέταξε νὰ διευθύνωνται οἱ χωρικοὶ εἰς τὰς ἐν Σπάρτῃ καὶ Μεσσηνίᾳ ἀποθήκας τοῦ δημοσίου καὶ λαμβάνωσιν ἐκεῖθεν τὸ ἀναγκαῖον γέννημα. Δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ πράξῃ ἄλλο τι πλειότερον, καθ' ὅσον ἡ Βουλὴ ἐπιψηφίζουσα τὸν περὶ διανομῆς τῶν γεννημάτων νόμον, δὲν τῷ ἐνετείλατο νὰ καταβάλῃ καὶ τὰ ἔξοδα τῶν ναύλων καὶ ἀγωγίων διὰ νὰ μεταφέρῃ τὸ γέννημα εἰς τὰς οἰκίας τῶν χωρικῶν.

Ἀντεῖπεν ὁ ἐπερωτήσας, ὅτι δυστυχῶς παρατηρεῖ ὅτι ἐν Ἑλλάδι τὰ πάντα γίνονται ἀντιστρόφως, καὶ ὅτι ὁμάς τις ἀνθρώπων ἀκολουθοῦσα σαθρὸν σύστημα, ζητεῖ ν' ἀποχωρίσῃ τὴν Βασιλείαν ἀπὸ τὸ ἔθνος· Οἱ Λάκωνες κατατρυχόμενοι ἀπὸ σιτοδείαν, ἐζήτησαν νὰ τοῖς δοθῇ παρὰ τοῦ δημοσίου ὀλίγον πρὸς διατήρησίν των γέννημα μέχρι τῆς νέας συγκομιδῆς, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἐπιψήφισίν μας ὁ περὶ τούτου νόμος, τὸν ὁποῖον ἐδέχθη ἡ Βουλὴ μετὰ προθυμίας· Καὶ ὅμως, πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ῥηθέντος νόμου, ὁ ὑπουργὸς ὑποχρεοῦται σήμερον τοὺς Λάκωνας νὰ μεταβῶσιν **20** καὶ **24** ὥρας μακράν, διὰ νὰ λάβωσι **10** ὀκάδας ἀραβοσίτου πρὸς θεραπείαν τῆς πείνης των, καὶ ἐξοδεύσωσι πολὺ πλειότερα παρ' ὅ,τι εἶναι ἡ τοῦ ἀραβοσίτου ἀξία. Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν διέταξε νὰ μεταβαίνωσιν οἱ Λάκωνες εἰς τὴν Μεσσηνίαν, διὰ νὰ ματαιωθῇ καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο καλὸν, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ὑπὲρ τῶν κατοίκων. Διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπομένως ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου, προτείνει νὰ στέλλωνται τὰ γεννήματα εἰς ἕνα τῶν λιμένων τῆς Λακωνίας, διὰ νὰ δύνανται οἱ κάτοικοι νὰ λαμβάνωσι τὸ ἀνάλογόν των.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι τὸ διανεμηθησόμενον γέννημα τοῦ δημοσίου δὲν θέλει δοθῇ δωρεὰν, καὶ οἱ κάτοικοι ὀφείλουν νὰ τὸ πληρώσωσιν. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ ἀγοράσωσι τὸ κοιλὸν πρὸς **3** δραχμὰς π. χ. δύνανται νὰ τὸ πληρώσωσι πρὸς **3:10**, ἀντὶ δὲ τῆς προσθήκης ταύτης νὰ μετενεχθῇ τὸ γέννημα εἰς τινα λιμένα τῆς Λακωνίας. Ἄλλως ἐὰν ὁ Λάκων εἶναι ὑπόχρεως νὰ ὁδοιπορήσῃ ὑπὲρ τὰς **20** ὥρας διὰ νὰ λάβῃ ὀλίγον ἀραβόσιτον, βεβαίως δὲν δύναται νὰ τὸ πράξῃ, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ματαιοῦται τῷ ὄντι ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου. Ὑπὸ τὴν ἐ-

πομένην λοιπὸν ταύτην ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ προαγορεύσαντος.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἐν πρώτοις δὲν δύναται νὰ ἐξοδεύσῃ διὰ τὴν μεταφορὰν οὔτε λεπτὸν ἄνευ πιστώσεως τῆς Βουλῆς, δι' ἣν πρέπει νὰ ψηφισθῇ νόμος· καὶ δεύτερον, ἡ πρότασις γίνεται τοσοῦτον ἀργά, ὥστε ἐωσοῦ ἔλθῃ τοιοῦτος νόμος, παρέρχεται ἡ ἀνάγκη καὶ δὲν ὠφελοῦνται οἱ κάτοικοι. Δύνανται λοιπὸν νὰ συνεννοῶνται οἱ κάτοικοι, καὶ στέλλοντες ἕνα πληρεξούσιόν των, νὰ λαμβάνωσι τὸ ἀνῆκον γέννημα ἄνευ τινὸς δαπάνης ἢ δυσκολίας.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἀρτοῦ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ περὶ διανομῆς γεννημάτων νομοσχέδιον, τὰ περαιτέρω ἀπόκεινται βεβαίως εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅπερ δὲν δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι δὲν θέλει λάβει πρόνοιαν εἰς ἐκτέλεσιν μέτρου, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπροκάλεσεν. Ἤδη ἔρχονται πολὺ ἀργὰ καὶ ζητοῦσι τινὲς νὰ καταβάλῃ τὸ δημόσιον καὶ τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς. Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι βεβαίως ἄτακτος, καὶ μόνον, ἂν ἡ Κυβέρνησις τὸ θεωρῇ ἀναγκαῖον, δύναται νὰ φέρῃ κατεπειγόντως τὸ περὶ τῆς δαπάνης νομοσχέδιον.

Εἰπόντος δέ τινος, ὅτι ὁ νόμος ἐντὸς τῆς ἀδείας τοῦ νὰ γίνῃ δάνειον γεννημάτων ἐννοεῖ βεβαίως καὶ τὸ νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἐφικτὴ ἡ διανομὴ, διότι ἄλλως ὁ σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου ματαιοῦται, οἱ δὲ κάτοικοι ἐξακολουθοῦσι πεινῶντες, καθ' ὅσον δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποστέλλωσιν ἀντιπροσώπους εἰς Μεσσηνίαν ἵνα λαμβάνωσι γέννημα· ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι, ἂν τὸ γέννημα ἐδίδετο δωρεὰν, ἠδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ καταβάλῃ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς. Ἤδη ὅμως δὲν εἶναι δίκαιον νὰ μεταφέρῃ τὸ γέννημα ἐκ τῶν μεσογείων ἀποθηκῶν της, καὶ ἐνῷ θέλει γίνει τοῦτο διά τινας, νὰ ἀναλογίσῃ τὸ βάρος τῆς δαπάνης ἐφ' ὅλων. Διὰ νὰ γίνῃ λοιπὸν ἡ δαπάνη, πρέπει νὰ ἔλθῃ νόμος ὁρίζων ὅτι τὸ γέννημα δίδεται δωρεάν.

Ἀρκεσθέντος δὲ τῆς Βουλῆς εἰς τὰ λεχθέντα, παρετήρησέ τις, ὅτι πρὸ ἡμερῶν εἶχεν ἀπευθύνει ἐπερώτησίν τινα εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν περὶ τῆς διορθώσεως χειμάρρου τινὸς τοῦ Ξηροχωρίου κατακλύζοντος τὰ παρακείμενα μέρη. Ἀπόντος ὅμως τότε τοῦ ὑπουργοῦ, ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ προσέλθῃ μετὰ **8** ἡμέρας καὶ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας. Ἤδη παρῆλθον **15** ἡμέραι καὶ οὐδεμία ἐλήφθη ἀπάντησις. Διὰ

τοῦτο ἐπεθύμει νὰ μάθῃ ἂν ὁ ὑπουργὸς ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἐπερωτήσεώς του.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι δὲν ἔλαβε μὲν ἔτι γνῶσιν αὐτῆς, ὑπόσχεται ὅμως εἰς πρώτην συνεδρίασιν νὰ δώσῃ τὰς δεούσας πληροφορίας. Νομίζει δὲ ὅτι ἐλήφθησαν μέτρα περὶ τούτου, καὶ διετάχθησαν μάλιστα οἱ ἀριθμοὶ μηχανικοὶ νὰ ὑποβάλωσι καὶ προϋπολογισμὸν τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης, καθ' ὅσον ὁ ἐκ τοῦ χειμάρρου κίνδυνος εἶναι βεβαίως ἄξιος προσοχῆς.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ γραμματοσήμου νομοσχεδίου, ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐδαφίου τροποποίησις τῆς ἐπιτροπῆς.

Λαβὼν δὲ τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι, ὡς εἶπε καὶ χθές, κύριος σκοπὸς τοῦ γραμματοσήμου δὲν εἶναι νὰ προλαμβάνῃ τὰς καταχρήσεις, ἀλλὰ νὰ οἰκονομῇ τὸν χρόνον καὶ διευκολύνῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν πολιτῶν. Τοῦτο δὲ συμπεραίνεται μάλιστα, διότι εἶναι ἐπινόημα τῆς Εὐρώπης. Καὶ ἀληθῶς, ὑποθέσατε μεγαλόπολιν, ὡς τὴν τοῦ Λονδίνου ἢ τῶν Παρισίων, περιλαμβάνουσαν ἐν ἑαυτῇ τὸν πληθυσμὸν ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, καὶ κρίνατε ἂν ἦτον δυνατὸν νὰ ζυγίζωνται καθ' ἑκάστην τοσαῦται μυριάδες ἐπιστολῶν, νὰ περιμένουν οἱ ἐπιστέλλοντες καὶ νὰ πληρόνουν ἀμέσως τὸ ταχυδρομικὸν τέλος. Διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, ἔπρεπε νὰ συστηθῶσιν ἑκατὸν ταχυδρομεῖα ὡς τὸ ἡμέτερον καὶ νὰ προστεθῇ ἀναλόγως μέγα προσωπικόν. Ἐπενοήθη λοιπὸν τὸ γραμματόσημον διὰ νὰ μὴ περιμένουν οἱ πολῖται ὁλοκλήρους ὥρας νὰ ζυγισθῶσιν αἱ ἐπιστολαί των καὶ νὰ πληρώσουν. Μετ' ἀπορίας ὅμως εἶδεν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον, φέρον τὸ περὶ γραμματοσήμου νομοσχέδιον, ἀπέβλεψε μᾶλλον νὰ προλάβῃ τὴν ἐνδεχομένην κατάχρησιν ἢ τὴν ἀπώλειαν τοῦ χρόνου, ὅστις εἶναι σημαντικὸν κέρδος. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ὑπηρεσία ζημιοῦται, καὶ μεγάλα συμφέροντα βλάπτονται, καὶ ἂν εἷς πολίτης δὲν δυνηθῇ νὰ γράψῃ ἐν καιρῷ, καὶ ὁ πολίτης αὐτὸς ζημιοῦται καὶ τὸ δημόσιον. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ γραμματοσήμου, πρέπει νὰ διακρίνωμεν δύω ταχυδρομικὰ τέλη· τὸ ἐπὶ προπληρωμῇ διδόμενον καὶ τὸ μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἐπιστολῆς· ἅμα δὲ παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἡ ἀλληλογραφία θέλει πολλαπλασιασθῇ. Τὸ νομοσχέδιον ὅμως φέρει τὴν καινοτομίαν τοῦ νὰ μὴν εἶναι δεκτὰ γράμματα πληρωτέα μετὰ τὴν παραλαβήν, καὶ ἐπομένως οὐδὲν γράμμα εἶναι

δεκτὸν ἄνευ γραμματοσήμου. Ἀλλ' ὑποθέσατε ὅτι εἰς ἀπόμερά τινα μέρη δὲν ὑπάρχει γραμματόσημον. Τί θέλει γίνει ἐκεῖ; Τὸ ταχυδρομεῖον δὲν θὰ δεχθῇ τὴν ἐπιστολὴν καὶ ὁ ἐνδιαφερόμενος πολίτης θὰ ζημιωθῇ. Ἀλλαχοῦ ὁ πολίτης δὲν ἐπιθέτει ἐξ ἀγνοίας τὸ ἀνάλογον γραμματόσημον· ἡ ἐπιστολὴ ἐπίσης δὲν γίνεται δεκτή, καὶ ζημιοῦται ἀφ' ἑνὸς ὁ πολίτης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ δημόσιον. Διὰ τοῦ ἐναντίου δὲ τρόπου θέλει πολλαπλασιασθῇ ἡ ἀνταπόκρισις, διότι, ἀφοῦ πολλοὶ γράφουν εἰς φίλους δι' ὑποθέσεις των, οἱ δεχόμενοι τὴν ἐντολήν, ἀφοῦ κοπιάσουν πρὸς διεξαγωγήν της, ὑποβάλλονται, οὕτως εἰπεῖν, καὶ εἰς πρόστιμον διὰ νὰ γράψωσιν τί ἐνήργησαν. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ ἀλληλογραφία ἐλαττοῦται ἐπαισθητῶς, ὁσάκις ὁ διενεργῶν ξένα συμφέροντα δὲν θεωρεῖ δίκαιον καὶ νὰ ὑποβληθῇ εἰς ταχυδρομικὰ τέλη. Ἀλλ' ἀντιθέτως διὰ τῆς κατὰ προαίρεσιν πληρωμῆς, καὶ αἱ ὑποθέσεις τελεσφοροῦν καὶ τὸ δημόσιον αὐξάνει τὰ εἰσοδήματά του. Ποίαν δὲ ἄλλην ζητεῖτε μεγαλειτέραν ἀπόδειξιν τῆς ἐκ τοῦ συστήματος αὐτοῦ ὠφελείας, παρ' ὅτι καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ὅπου ἰσχύει τὸ γραμματόσημον, ἀπόκειται εἰς τὸν γράφοντα ἢ νὰ πληρόνῃ αὐτὸς τὴν ἐπιστολὴν ἢ ν' ἀφίνῃ τὴν πληρωμὴν εἰς τὸν λήπτην; Ἀλλ' εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν τὸ ταχυδρομικὸν τέλος αὐξάνει κατὰ τὸ 1/3, οὐ μόνον διότι ἐνεργεῖ τὸ ταχυδρομεῖον τὴν ἀποστολήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ προσώπου, παρ' οὗ θέλει πληρωθῇ, καὶ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ γράμματος, ἂν δὲν εὑρεθῇ ὁ πρὸς ὃν ἀποστέλλεται. Καὶ λέγει μὲν τὸ ὑπουργεῖον πρὸς δικαιολόγησίν του, ὅτι τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἰσχύει τὸ σύστημα τοῦτο, προσπαθοῦν νὰ τὸ καταργήσουν. Ἀλλ' ἐὰν ἤθελον τὴν κατάργησίν του, δὲν ἠδύναντο νὰ τὴν κατορθώσουν καὶ προσπαθοῦν νὰ φθάσωσι βαθμηδόν; Ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς εἶναι πλάνη, καὶ διατηροῦν τὴν κατὰ προαίρεσιν πληρωμὴν διὰ νὰ κατασταθήσουν τὴν ὑπηρεσίαν ὠφέλιμον καὶ διὰ τὸ δημόσιον καὶ διὰ τοὺς πολίτας. Θέλουν τῷ εἰπῆ, ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ σύστημα τῆς μετὰ τὴν παραλαβὴν πληρωμῆς κατηργήθη. Ἀλλὰ νομίζει ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλογραφίαν, οὐδεὶς θέλει διϊσχυρισθῇ τοῦτο, διότι ἐξακολουθεῖ ἡ μετὰ τὴν παραλαβὴν πληρωμή. Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐσωτερικὰ γράμματα χθὲς ἔτι τῷ εἶπεν ὁ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας, ὅτι δὲν δέχονται τὰς ἐπιστολὰς ὄχι ἂν δὲν πληρωθῶσιν, ἀλλ' ἂν δὲν θέσουν τὸ ἀνάλογον ἐπ' αὐτῶν γραμματόσημον. Ἀλλ' ἐνῷ τόσα ἄλλα ἔθνη τὴν διατηροῦν, διὰ τί ἡμεῖς

ἀποφεύγομεν τὴν προαιρετικὴν πληρωμήν; Ἐκ φόβου ἄρα γε καταχρήσεως; καὶ ποῖος ἔλεγχος θέλει ὑπάρχει νοθευομένου καὶ τυῦ γραμματοσήμου; Ἂν θέλετε ἀκρίβειαν, μὴ τὴν ζητῆτε εἰς τὰ νομοθετήματα, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκλογὴν τιμίων προσώπων, καὶ τότε μόνον ματαιοῦνται αἱ καταχρήσεις. Διὰ ὅλα ταῦτα προτείνει τὴν ἑξῆς ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου τροπολογίαν·

Ἄρθρον 1.

«Γράμματα ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου, ὑπόκεινται ἄνευ διακρίσεως ἀποστάσεως, εἰς τὰ ἑξῆς ταχυδρομικὰ τέλη·

Γράμμα μὴ ζυγίζον πλέον τῶν 15 γραμμῶν·

κατὰ τὴν παράδοσίν του	λεπ.	20
» παραλαβὴν	»	30

Γράμμα ζυγίζον πλέον μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμῶν·

κατὰ τὴν παράδοσιν	λεπ.	40
» παραλαβὴν	»	60

Γράμμα ζυγίζον πλέον μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμῶν·

κατὰ τὴν παράδοσιν	λεπ.	80
» παραλαβὴν	»	120

Γράμμα ὑπερβαῖνον τὸ βάρος τῶν 100 γραμμῶν, δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος·

κατὰ τὴν παράδοσιν	λεπ.	80
» παραλαβὴν	»	120.»

Θεωρεῖ δὲ τροπολογητέον καὶ τὸ τρίτον ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, καθ' ὅσον καὶ κατὰ τὸν γαλλικὸν νόμον πληρόνεται τὸ ἥμισυ τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους ὄχι μόνον διὰ τὰ γράμματα τὰ ἀποστελλόμενα ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον μιᾶς ἐπαρχίας. Διὸ προτείνει μετὰ τὰς λέξεις *διὰ τοῦ ταχυδρομείου* νὰ προστεθῶσι καὶ αἱ λέξεις *ἢ μεταξὺ δήμων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἢ.*

Ἀντέταξεν εἰπὼν ἄλλος, ὅτι ἀποδέχεται καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἀρχὴν ὅτι τὸ γραμματόσημον ἐπενοήθη πρὸς εὐκολίαν κυρίως τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὄχι πρὸς ἔλεγχον αὐτῆς. Πολλάκις ὅμως ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία ἐθεώρησεν ὡς ζήτημα ἂν πρέπει νὰ στέλλωνται γράμματα ἄνευ προπληρωμῆς, διότι τότε καὶ ζημίας ἠθέλομεν ἔχει πολλὰς καὶ χρείαν μεγάλου προσωπικοῦ.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι παρ' ἡμῖν δὲν πληρόνουν πολλάκις κατὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἑπομένως αἱ τοιαῦται ἐπιστολαὶ ἤθελον τάσσεσθαι μεταξὺ τῶν ἀχρήστων καὶ τὸ δημόσιον θὰ ἐζημιοῦτο. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐπικρατεῖ ἐν Εὐρώπῃ τὸ σύστημα τῆς κατὰ προαίρεσιν πληρωμῆς, ἀλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶναι ὅτι ζητοῦν νὰ τὸ καταργήσωσιν, ἡ δὲ Ἀγγλία, ἀφοῦ πρώτη ἐφεῦρε τὸ γραμματόσημον, κατήργησεν ἤδη τὴν προαιρετικὴν πληρωμήν. Καὶ ἡ Γαλλία δὲ, ἂν ἠδύνατο, ἤθελε καταργήσει τὸ σύστημα τοῦτο, ἀλλ' ἔθνη πρὸ αἰώνων ἀποκατεστημένα δυσκόλως καταρθοῦν νὰ μεταβάλωσι νόμους, μεθ' ὧν συνοικειώθησαν πρὸ πολλοῦ. Καὶ μολαντοῦτο ἡ Γαλλία διὰ τὰς μετὰ τὴν παραλαβὴν πληρονομένας ἐπιστολὰς λαμβάνει περιπλέον 50 τοῖς 0/0, ἡ δὲ Ἰταλία, ἡ Πρωσσία καὶ ὅλη ἡ Γερμανία τὸ διπλοῦν τέλος. Διὰ τοὺς λόγους τούτους κηρύσσεται κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Παρνασίδος.

Προσέθηκεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι τὰ ἀρτιγενῆ ἔθνη τὰ ἐρχόμενα εἰς ἓν σύστημα νομοθεσίας καὶ ἐφαρμόζοντα τὰ ξένα νομοθετήματα ἄνευ ἐρεύνης τῶν ἰδίων ἠθῶν καὶ τῆς καταστάσεώς των, τὰ ἔθνη ταῦτα ναυαγοῦν μετ' ὀλίγον. Αὐτὸ τοῦτο παρατηρεῖ εἰς τὸν βουλευτὴν Παρνασίδος, εἰπόντα ὅτι τὸ σύστημα τῆς κατὰ προαίρεσιν πληρωμῆς ὑπάρχει ἐν τῇ Γαλλίᾳ. Ἀλλ' ἐκεῖ ἴσχυε κατ' ἀρχὰς τὸ σύστημα τῆς μετὰ τὴν παραλαβὴν πληρωμῆς, καὶ οἱ Γάλλοι ἦσαν συνειθισμένοι μὲ τὸ σύστημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἴσως προῆλθεν ἐκ τῶν διδομένων κατὰ τὴν παραλαβὴν φιλοδωρημάτων. Ἐν Ἑλλάδι ὅμως, ἐκ τοῦ ἀντιθέτου, ἐσυνειθίσαμεν ὅλοι μὲ τὴν προπληρωμὴν, ὁ δὲ προκείμενος νόμος ἔρχεται ἤδη ὄχι νὰ μεταβάλῃ ἀλλὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ αὐτὸ σύστημα διὰ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ γραμματοσήμου. Δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς οὔτε ἡ οἰκονομία τοῦ χρόνου, οὔτε ἡ ἐλάττωσις τοῦ προσωπικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπεκαλέσθη κατ' ἐπανάληψιν ὁ προαγορεύσας· διότι ἡ διὰ τὸν ἐπιστέλλοντα οἰκονομία τοῦ χρόνου δὲν εἶναι οἰκονομία καὶ διὰ τὸν λαμβάνοντα τὴν ἐπιστολὴν, ὅστις θέλει μεταβῆ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον καὶ περιμένει ἐσωθεν τελευταῖον τὴν λάβη. Δὲν φέρει δὲ ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ οὔτε ἐλάττωσιν εἰς τὸ προσωπικὸν, διότι, κατ' αὐτὴν, θέλουν εἶσθαι ὑπάλληλοι καὶ ἐπὶ τῶν πληρωθησομένων μετὰ τὴν παραλαβὴν γραμμάτων, ἐνῷ κατὰ τὸ νομοσχέδιον δὲν θέλει εἶσθαι ἀνάγκη αὐτῶν. Ἐκτὸς δὲ τῶν καλῶν τούτων ἔχει περιπλέον τὸ νομοσχέδιον καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ προλαμβάνῃ τὰς καταχρήσεις. Ἐκ τού-

ναντίου, παραδεχομένης τῆς τροπολογίας τοῦ Βουλευτοῦ Παρνασίδος, θέλει ὑπάρχει διηνεκὴς ἀλληλογραφία περὶ τῶν εἰσπράξεων, καὶ θέλομεν ἔχει ἕνα λογιστικὸν ἔλεγχον διὰ τὰς καθυστερήσεις, τὰς ὁποίας ἐν τούτοις δὲν θέλομεν ἀποφύγει. Καὶ ἠρώτησε μὲν ὁ Βουλευτὴς τί θέλει γίνει διὰ τὰ ἀπόκεντρα μέρη, ὅπου δὲν ὑπάρχει γραμματόσημον· ἀλλ' ἀπαντᾷ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀπανταχοῦ, καὶ τὴν κατηγορεῖ ἐπὶ ἀμελείᾳ, ἂν διαταραχθῇ. Δὲν θεωρεῖ δὲ ἰσχυρὸν οὔτε τὸν λόγον, ὅτι δύνανται νὰ νοθευθῶσι τὰ γραμματόσημα, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι διοικητικὸν ἔργον καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀπόκειται νὰ τὸ προλάβῃ. Δὲν ἐννοεῖ δὲ τὶς θέλει εἴσθαι ἐκεῖνος, ὅστις, διὰ νὰ ὠφεληθῇ **100** δραχμὰς, θέλει θέσει εἰς κυκλοφορίαν **1000** νόθα γραμματόσημα· ἡ δὲ Κυβέρνησις, ἥτις δὲν θέλει ἀνακαλύψει τὴν νόθευσιν **1000** γραμματοσήμων, θὰ εἶναι πολὺ ἀναξία.

Ἐπὶ τούτοις, οὐδενὸς ὑποστηρίζοντος τὴν ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου τροπολογίαν τοῦ Βουλευτοῦ Παρνασίδος, οἱ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοὶ εἶπον, ὅτι παραδέχονται τὴν ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου τούτου τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ δὲ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὴν τροπολογίαν ταύτην δι' ἀναστάσεως ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ πρώτου ἐδαφίου.

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ τρίτου ἐδαφίου μετὰ τῆς ἑρεξῆς γνώμης τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς·

« Ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς θεωροῦσα ἄδικον νὰ ἐπιβαρυνθῶσι μὲ τὰ αὐτὰ τέλη τὰ διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἀποστελλόμενα γράμματα, δείγματα κτλ. ὡς καὶ μὲ τὸ ἥμισυ τῶν αὐτῶν τελῶν τὰ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποστελλόμενα, προτείνει νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἐδάφιον τρίτον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡς ἑρεξῆς· « Γράμματα ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς μέρους εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ὑπόκεινται εἰς τὰ ἥμισυ τῶν ἀνωτέρω ταχυδρομικῶν τελῶν, τὰ δὲ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποστελλόμενα ὑπόκεινται εἰς τὸ τέταρτον αὐτῶν. » Ἡ πλειονοψηφία ἀντικρούουσα τὴν γνώμην ταύτην παρατηρεῖ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ νομοθετηθῇ δι' ὅλως ἀσήμαντον ἀνακούφισιν διάφορος τάξις, ἀντικειμένη εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοσχεδίου, προτιθεμένου νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ὁμοιόμορφον. »

Ταύτην ὑποστηρίζων ἐξέθηκέ τις, ὅτι, κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἡ ἐλάττωσις τοῦ τέλους ἀποβλέπει τὴν πρώτην τῶν πολιτῶν τάξιν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἁπλοῦν γράμμα καταβιβάζεται ἀπὸ **40** εἰς **20** λεπτά. Ὁ δὲ κάτοικος τῶν Μεγάρων, διὰ νὰ γράψῃ εἰς παρακείμενόν τι χωρίον, πρέπει νὰ πληρώσῃ ἀντὶ τῶν **10** λεπτῶν, τὰ ὁποῖα ἐπλήρωνε, **20**, ὅθεν ἐπιβάλλομεν διπλοῦν εἰς τὸν λαὸν φόρον, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐπιβαρύνωμεν καθ' ὅλα τὴν φορολογουμένην τάξιν. Ὑποστηρίζει λαπὸν καὶ αὐτὸς νὰ ἐλαττωθῇ τὸ ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ταχυδρομικὸν τέλος, διὰ νὰ θέσωμεν καὶ τοὺς χωρικοὺς εἰς εὐρυτέραν συγκοινωνίαν.

Καὶ ἄλλου δὲ ὑποστηρίζαντος τὴν αὐτὴν γνώμην, παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ἦλθε φέρον ὡς βάσιν τὸ ὁμοιόμορφον, καὶ γίνεται εἶδός τι ἀμοιβαίου συμψηφισμοῦ τῶν τελῶν· ὅθεν δὲν εἶναι δίκαιον νὰ φέρωμεν διακρίσεις.

Ἀπήντησεν εἰπὼν ἄλλος, ὅτι καὶ ἡμεῖς δεχόμεθα τὸ ὁμοιόμορφον, ἀλλὰ τότε δὲν πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις οὔτε διὰ τὰ γράμματα τὰ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποστελλόμενα, καὶ δὲν ἔχομεν νὰ ζητήσωμεν τὰ αὐτὰ καὶ διὰ τοὺς δήμους. Ἂν ὅμως θέλει γίνει διάκρισις, δικαιότερον εἶναι νὰ γίνῃ ὑπὲρ τῶν δήμων παρὰ διὰ τὰ διάφορα μέρη τῆς αὐτῆς πόλεως.

Ἐνταῦθα συγχωνευσάσης τῆς ἐπιτροπῆς τὴν ἐπὶ τοῦ γ'. ἐδαφίου τροπολογίαν της εἰς τὴν τοῦ Βουλευτοῦ Παρνασίδος, ἡ Βουλὴ δὲν παρεδέχθη αὐτὴν μὴ ἀναστᾶσα.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα καὶ τοῦ δ'. ἐδαφίου τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, παρετήρησέ της, ὅτι δὲν ἐννοεῖ διὰ τί τὰ ἐπὶ συστάσει γράμματα πρέπει νὰ πληρώνωσιν, ἀναλόγως τοῦ βάρους των, διπλοῦν τέλος, ἐνῷ δι' αὐτὰ δὲν ἀπαιτεῖται κάμμία εἰδικὴ δαπάνη καὶ γίνεται μόνον ἁπλῆ τις αὐτῶν ἐγγραφή. Διὸ προτείνει νὰ πληρώνωσιν, ὡς ἐν Γερμανίᾳ, ἐκτὸς τοῦ συνήθους τέλους καὶ **20** λεπτὰ περιπλέον ἄνευ ὑπολογισμοῦ τοῦ βάρους.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι τὰ ἐπὶ συστάσει γράμματα ἐθεώρησεν ἡ Κυβέρνησις δίκαιον νὰ πληρώνωσι διπλοῦν τέλος, διότι, ἂν γράμμα τι τοιοῦτον ἀπολεσθῇ, πληρόνει ὁ ὑπάλληλος **25** δραχμὰς πρόστιμον καὶ **50** διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ὑπάρχουν διὰ τὰ ἐπὶ συστάσει γράμματα βιβλία διπλοτύπων καὶ ἐγγράφων. Ἄλλως τε ἡ πίστις τῶν ταχυδρομείων ἀπαιτεῖ νὰ μὴν ὑπάρχουν τοιαῦτα ἐπὶ συστάσει γράμματα, ὅταν δὲ τὸ ταχυδρομεῖον αὐτὸ δὲν ἔχῃ πίστιν, ἡ σύστασις τῶν γραμμάτων εἶναι ἁπλῆ ζημία τῶν πολιτῶν.

Ἀντέλεξεν ὁ πρωτείνας, ὅτι ἂν ὁ ὑπάλληλος ὑποβάλληται εἰς πρόστιμον 25 δραχμῶν, δὲν εἶναι τοῦτο λόγος τοῦ νὰ διπλασιασθοῦν τὰ τέλη τῶν ἐπὶ συστάσει γραμμάτων. Ὁ ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος πληρόνεται διὰ νὰ ἐκπληροῖ τὸ καθῆκόν του, καὶ χάνων ἐπιστολὴν ἔπρεπε νὰ πληρόνῃ ἐν πρώτῃ περιπτώσει 500 δραχμάς, ἐν δὲ δευτέρᾳ νὰ ἀποπέμπηται, διότι διακινδυνεύει τὰ μυστήρια ἢ καὶ μεγάλα συμφέροντα τοῦ πολίτου. Ἐπιμένει λοιπὸν νὰ προστεθῶσι περιπλέον μόνον 20 λεπτὰ διὰ τὰ ἐπὶ συστάσει γράμματα, διότι τὸ μὲν τακτικὸν τέλος πληρόνεται ὡς ἀγώγιον, τὰ δὲ 20 λεπτὰ ὑπεραρκοῦν διὰ τὴν ἐγγραφὴν τῆς συστάσεως.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, δὲν παρεδέχθη τὴν ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ δ'. ἐδαφίου τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας. Παρεδέχθη δὲ τὸ 1 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, μεταβληθέντος τοῦ α. ἐδαφίου κατὰ τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς. Ἔχει δὲ ὡς παρεδέχθη τὸ ἄρθρον οὕτως·

«Ἄρθρον 1. Πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου ὑπόκειται ἄνευ διακρίσεως ἀποστάσεως εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν εἴκοσιν, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρι 15 γραμμαρίων, λεπτῶν τεσσαράκοντα, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 15, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμαρίων, λεπτῶν ἑξήκοντα, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 60 γραμμαρίων, καὶ λεπτῶν ὀγδοήκοντα, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 60, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμαρίων.

Γράμμα, τοῦ ὁποίου τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰς 100 γραμμὰς, ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτὰ 80 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Γράμματα ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπόκεινται εἰς τὰ ἡμίσια τῶν ἀνωτέρω ταχυδρομικῶν τελῶν.

Γράμματα δὲ ἀποστελλόμενα ἐπὶ συστάσει ὑπόκεινται εἰς διπλάσιον ταχυδρομικὸν τέλος.»

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 2 ἄρθρου μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν συναμφότεροι οἱ ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπεδέχθησαν· ἐπρότεινέ τις νὰ ἐξαιρεθοῦν τὰ ἐγχώρια προϊόντα, χάριν τῆς εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τὰ ὁριζόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ τέλη.

Ἀντεῖπεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι, ἂν ἡ πρότασις φέρηται πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου, διὰ τί νὰ μὴ ἀπαλλάξωμεν τοῦ τε-

λους καὶ αὐτὰ τὰ ἐμπορικὰ γράμματα; Πῶς δὲ θέλομεν πράξει ὅταν τὸ ταχυδρομεῖον, συνεπείᾳ τοῦ προνομίου τούτου, καταφορτόνηται ἀπὸ τὰ εἴδη ἑκατὸν συγχρόνως ἐμπόρων; Εἰς τὸ ἐμπόριον παρέσχομεν ἀρκετὰ βοηθήματα, καὶ μὴ ζητῶμεν νὰ βαρύνωμεν ἤδη τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν μὲ ἀβάστακτα βάρη. Ἂν δὲ εἰς τὴν Εὐρώπην γίνωνται εὐκολίαι τοιαῦται, μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ἐκεῖ καὶ δρόμοι ἀμαξωτοὶ ὑπάρχουν, καὶ φορτηγαὶ ἅμαξαι καὶ ἐν γένει πᾶσα εὐκολία ἐλλείπουσα παρ' ἡμῖν.

Προσέθηκε δὲ καὶ ἄλλος, ὅτι μόνον τὸ παρεπόμενον 5 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ἀρκεῖ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναλάβῃ τὸ ταχυδρομεῖον τοιαῦτα ἐμπορικὰ βάρη· διότι, ἀφοῦ, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, δὲν δύναται νὰ στέλλῃ διὰ μιᾶς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα βιβλία τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἡ ἀποστολή των πρέπει νὰ γίνηται βαθμηδὸν, ἃς κρίνῃ ἕκαστος ἂν παραδεχομένης τῆς ἀποστολῆς ἐμπορευμάτων, θέλει μείνει θέσις διὰ μίαν ἐπιστολήν.

Ἐπὶ τούτοις, ἀποσύραντος τοῦ βουλευτοῦ Πλείας τὴν ἀνωτέρω πρότασίν του, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ 2 ἄρθρον κατὰ τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν ὡς ἑπεται·

«Ἄρθρον 2. Τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων ἀποστελλόμενα ἐντὸς περικαλυμμάτων ἀσφραγίστων καὶ ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν, ὑπόκεινται εἰς τὰ ἡμίσια τῶν ὡρισμένων τελῶν ἐπὶ τῶν γραμμάτων.»

Ἀναγνωσθὴ εἶτα τὸ 3 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου μετὰ τῆς ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐδαφίου τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζων παρετήρησέ τις, ὅτι καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν διατύπωσιν αἱ ἐφημερίδες ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν πληρωμὴν ὑπερόγκου τέλους, ἡ δὲ Κυβέρνησις κατὰ πρότασιν τῆς Διευθύνσεως τῶν ταμυδρομείων ἐπέτρεψε τὴν κατ' ἀποκοπὴν πληρωμὴν τοῦ τέλους αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον κατ' ἀναλογίαν ἦτον ὀλιγώτερον καὶ τοῦ ἑνὸς λεπτοῦ δι' ἕκαστον φύλλον. Ἀλλὰ μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, τὸ σύστημα τῆς κατ' ἀποκοπὴν πληρωμῆς καταργεῖται, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιβαλλόμενον τέλος τῶν δύω λεπτῶν εἶναι βαρὺ καὶ διὰ τοῦτο ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς περὶ ἐλαττώσεως αὐτοῦ εἰς ἓν λεπτόν.

Συμφωνήσαντος δὲ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀνα-

στάσεως τὸ ἄρθρον 3 ὡς ἐτροπολογήθη ἐν τῷ ἀ. ἐδαφίῳ. Ἔχει δ' οὕτως·

«Ἄρθρον 3. Ἕκαστον ἀντίτυπον ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀποστελλομένου ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, καλύπτουσαν τὸ πολὺ τὸ τρίτον τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐπιγραφὴν, ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος ἑνὸς λεπτοῦ, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρι τῶν 30 γραμμαρίων, δύω λεπτῶν, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 50 γραμμαρίων, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ ἓν λεπτὸν ἀνὰ πᾶσαν εἰκοσάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτοῦ.

Ἐφημερίδες, ἢ περιοδικὰ συγγράμματα, ἀποστελλόμενα ἐν δέσμῃ, ἀλλ' ὑπὸ ταινίαν διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ περιεχομένου, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰς 100 γραμμὰς, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 10 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν, ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Δέσμη ἐφημερίδων, ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων, βάρους πλέον τῶν 1000 γραμμῶν, δὲν εἶναι δεκτή.»

Δεκτῶν εἶτα γενομένων τῶν ἄρθρων 4, 5, 6 καὶ 7 δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 8 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας ὁ ὑπουργὸς παρεδέχθη τὸ β'. μέρος, διασαφήσας ὅτι διὰ τῶν λέξεων «ἐπίσημα ἔγγραφα» ἐννοεῖται πᾶν ὅ,τι προέρχεται ἐκ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, καὶ οὕτως ἐγένετο τὸ ἄρθρον δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ὡς ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 8. Δὲν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος·

ἀ. Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα.

β'. Τὰ ἡμιεπίσημα παρὰ τῶν ὑπουργῶν ἀποστελλόμενα εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἀπὸ τούτους πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Β. χωροφυλακῆς, καὶ ἀπὸ τούτους πρὸς τὸν ἀρχηγὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους.

Διὰ Βασ. Διατάγματος θέλουσι προσδιορισθῇ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.»

Ἀνεγνώσθη εἶτα τὸ ἄρθρον 9 καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου 3 τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς. Λαβὼν δὲ τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι ὁ κύριος τοῦ νομοσχεδίου σκοπὸς δὲν εἶναι τὸ γραμματόσημον, ἀλλὰ τὸ ὁμοιόμορφον τῆς διατιμήσεως, τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκουσα πρὸ πολλοῦ καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων, ἀπευθύνει εἰς τὴν κυβέρνησιν ἐκτεταμένην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου

ἔκθεσιν ὑπὸ χρονολογίαν τῆς 12 Ἰανουαρίου 1853, παραδεχομένην τὸ σύστημα τοῦ γραμματοσήμου, διαφέρον ὅμως ἐν μέρει τοῦ συστήματος, ὅπερ παρεδέχθη τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον ἀ) τὰ ἔξωθεν ἐρχόμενα καὶ διατετιμημένα γράμματα παραδίδονται, τεθεμένου ἐπ' αὐτῶν τοῦ ἀναλόγου γραμματοσήμου, καὶ β') εἰς τὰ παραδιδόμενα εἰς τὸ ταχυδρομεῖον γράμματα τὸ γραμματόσημον ἐπιτίθεται ὑπὸ μόνου τοῦ πολίτου. Αἱ δύω αὗται διατάξεις θέλουσι παρεμβάλλει ἀπείρους δυσκολίας, καὶ διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἰς χρήματα πληρωμὴ τοῦ τέλους τῶν ἐξωτερικῶν διατετιμένων ἐπιστολῶν, καὶ συγχρόνως νὰ συγχωρῆται εἰς τὸν ταχυδρομικὸν ὑπάλληλον ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου κατ' αἴτησιν τοὐλάχιστον τοῦ πολίτου.

Ἐπιφυλαχθέντος δὲ τοῦ ἀγορεύσαντος νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἀνήκουσαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τροπολογίαν ἐπὶ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν· παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω ἔκθεσίν τε καὶ νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως εἰς δραχμῶν 62,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης, ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖται εἰς τὸ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 62,000 διὰ τὸ ἔτος 1859.

Τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἀρκούντως ὑποστηρίζοντος διὰ τῆς συναπτομένης ἐκθέσεώς του τὴν ἀνάγκην χορηγίας τῆς πιστώσεως ταύτης, περιορίζομαι νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς ἵνα προθύμως ἐπιψηφίσητε τὸ νομοσχέδιον αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Αἱ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ψηφισθεῖσαι πιστώσεις τῶν ἐν τῷ ὑποβαλλομένῳ πρὸς ἐπιψήφισιν νομοσχεδίῳ ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου Ὑπουρ-

γείου ἐξηντλήθησαν ἤδη· ὑπολείπεται δὲ ἡ δι' αὐτοῦ ζητουμένη ἀναπληρωματικὴ πίστωσις, ὅπως πληρωθῶσι τὰ καθ' ὅλην τὴν χρῆσιν τοῦ παρελθόντος ἔτους καθυστερούμενα εἴς τε τὰ ταμεῖα τὰ προκαταβαλόντα τὰς μαρτυρικὰς ἀποζημιώσεις, καὶ εἰς τοὺς ἐνεργήσαντας ποινικὴν ὑπηρεσίαν δικαστικοὺς κλητῆρας καὶ ἄλλους δημοσίους ὑπηρέτας, οἵτινες κατὰ τριμηνίαν πληρόνονται.

Ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη ἐνεργηθεῖσα δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, διεξεπεραίωσε πολλὰς ἐγκληματικὰς δίκας, αἵτινες ἦσαν ἐκκρεμεῖς ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος· συνεπείᾳ δὲ τούτου τὰ ἔξοδα δὲν ἠλαττώθησαν, δι' ὃ ζητεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωματικὴ πίστωσις.

Παρακαλεῖται ὅθεν ἡ Βουλὴ ἵνα ἐπιψηφίσῃ τὸ ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαρτίου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Μ. ΠΟΤΑΗΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Μ. ΠΟΤΑΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ἐμφρόνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν ἑξήκοντα δύω χιλιάδων, ἀριθμὸς 62,000, ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, ἀνήκουσα εἰς μὲν τὸ 6 ἄρθρον τοῦ Δ'. Κεφαλαίου «Ἀποζημιώσεις μαρτύρων» κατὰ δραχ. 60,000, εἰς δὲ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου κατὰ δραχ. 2,000.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Κληρωθεῖσα τελευταίαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Δ. Βουδούρη, ἀπόντων τῶν ἀντιπροέδρων, καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Σπύλιου

Ἀντωνοπούλου καὶ Α. Δανοπούλου ἡ βουλευτικὴ ἐκλογὴ Γυθείου, ἔλαχεν εἰς τὸ Β'. τμῆμα.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος, παρελθούσης τῆς ὥρας, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 4 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος,
Α. Βενιζέλος.»

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΘ'.

Τῆς 21 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου διὰ τὸν δεύτερον βουλευτὴν τμήματος, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Τὸ β'. τμῆμα τῆς Βουλῆς συνελθὸν ἐν τῷ βουλευτικῷ καταστήματι καὶ διεξελθὸν τὰ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου ἔγγραφα, μηδεμίαν εὗρον ἔνστασιν, καὶ κατὰ τὰ πρὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ διαλογὴν νομίμως ἐνεργηθέντα, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἐπικυρωτέα καὶ ὁ διὰ ταύτης ἐκλεχθεὶς Θ. Τσαννετάκης ἀναγνωρίζεται ὡς βουλευτὴς Γυθείου, διώρισε δ' εἰσηγητὴν τὸν Ι. Ταμπακόπουλον πρὸς σύνταξιν τῆς περὶ τούτου ἐκθέσεως καὶ εἰσαγωγῆς αὐτῆς εἰς τὴν Βουλήν. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γυθείου διετάχθη ἐπαναληπτικὴ ἐκλογὴ ὡς πρὸς δύω βουλευτάς, μὴ τυχόντας πλειοψηφίας κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογήν· ἐνηργήθη λοιπὸν ἡ ἐκλογὴ αὕτη κατὰ τὸν νόμον, ὑποψηφίων διακηρυχθέντων τῶν κατὰ τὴν πρώτην βουλευτικὴν ἐκλογὴν σχετικῶς πλειοψηφησάντων δύω Θ. Τσαννετάκη καὶ Γ. Κοσονάκου, καὶ ἐψηφοφόρησαν καθ' ἅπασαν τὴν ἐπαρχίαν Γυθείου, ἐκ πέντε δήμων συνισταμένην, τὸ ὅλον 1573, ἐκ δὲ τούτων ἔλαχον ὁ Θ. Τσαννετάκης ψήφους 1552, ὁ δὲ ἕτερος 21.

Ἐπειδὴ ὁ Θ. Τσαννετάκης ἔλαχε τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας,

ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐνηργήθη νομίμως, τὸ τμῆμα προτείνει ν' ἀναγνωρισθῇ ἡ ἐκλογὴ Γυθείου ἔγκυρος καὶ ὁ Θ. Τσαννετάκης νόμιμος βουλευτὴς Γυθείου, ἔχων καὶ τὰ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Μαρτίου 1860.

Τὰ μέλη τοῦ τμήματος

Ι. Ζάρκος,
Κ. Π. Πλατὺς,
Α. Πετιμεζᾶς,
Ν. Δ. Μοσχούλας,
Π. Κανελλόπουλος,
Α. Ἀλιξανδρόπουλος,
Ι. Σαγρέδος,
Π. Δελιγιάννης,
Γ. Κ. Βελῆς,
Γρ. Μανοῦσος,
Δ. Ζῶτος,

Ὁ εἰσηγητὴς
Ι. Ν. Ταμπακόπουλος.

Μηδεμιᾶς δ' ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως, ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου παρεδέχθη τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς κατὰ τὴν γνώμην τοῦ τμήματος, καὶ νόμιμον βουλευτὴν τῆς ἐπαρχίας Γυθείου τὸν Θ. Τσαννετάκην.

Κηρύξαντος δὲ τοῦ προέδρου τὸ ἀποτέλεσμα, προσελθὼν ὁ ἀναγνωρισθεὶς βουλευτὴς ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ἀπαιτούμενον ὅρκον, κατὰ τὸ ἐν τέλει τῆς συνεδριάσεως προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον.

Λαβών τις ἀκολούθως τὸν λόγον ἐξέθηκεν, ὅτι ἐγγίζει ἡ 25 Μαρτίου, ἡμέρα καθιερωμένη εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν μεγάλων κατορθωμάτων τοῦ ἔθνους, καὶ ἐν τούτοις τῶν κατορθωμάτων αὐτῶν οἱ αὐτουργοὶ οὐ μόνον μένουσιν ἄνευ ἀμοιβῆς, ἀλλὰ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν στερούμενοι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, τείνουσιν ἐπαίτιδα χεῖρα, χεῖρα γέρουσαν πληγῶν, χεῖρα, ἥτις τοσοῦτον γενναίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἔσυρεν ἄλλοτε τὸ ξίφος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Πρώτη βεβαίως τοῦ ἔθνους φροντὶς ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ περίθαλψις τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος, καὶ τὸ ἔθνος μηδέποτε λησμονῆσαν τὴν ἱερὰν ταύτην ὑποχρέωσίν του, ἐπανειλημμένως ἐσύστησε τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἡ δὲ τελευταία ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐξέδωκε τὸ δέκατον ψήφισμα, καθ' ὃ ἡ Κυβέρνησις ὤφειλεν ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Συντάγματος α) ν' ἀποδώσῃ ἑκάστῳ τὸν ἀνήκοντα βαθμὸν κατὰ τὰ διάφορα μητρῶα· β) ἐάν τινες ἐκ τῶν ἐν τοῖς μητρώοις ἀπέθανον, νὰ δοθῇ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτῶν τὸ γραμμάτιον τῆς ἀντιμισθίας τοῦ βαθμοῦ των καὶ τὰ λοιπά. Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδὲν τούτων ἔπραξεν ἡ Κυβέρνησις.

Κατὰ τὸ 1850 καὶ 1858 ἐσυστήθησαν ἐπιτροπαὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ μνησθέντος ψηφίσματος, τῶν ὁποίων ὅμως αἱ ἐργασίαι ἀγνοεῖ μέχρι τίνος προέβησαν. Ἐν τούτοις ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ψηφίσματος δεκαὲξ παρῆλθον ἔτη, πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οὓς ἀποβλέπει τὸ ψήφισμα, ἀπεβίωσαν, καὶ ἂν ὀλίγα ἀκόμη παρέλθωσιν ἔτη, τὴν αὐτὴν θέλουσι λάβει καὶ οἱ ὑπολειπόμενοι τύχην. Ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις δὲν περιωρίσθη ἕως ἐδῶ· ἐξέδωκε καὶ τὸ Ε. ψήφισμα περὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν δοθεισῶν καὶ ὀφειλομένων ἀποζημιώσεων, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπήτησε τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς. Ὁ μακαρίτης Κωλέττης ἐσύστησε μίαν τοιαύτην ἐπιτροπὴν, ἀλλὰ τοσοῦτον κακῶς διοργανισθεῖσαν, ὥστε ἀπέτυχεν ἐντελῶς.

Νομίζει λοιπὸν, ὅτι καὶ Κυβέρνησις καὶ Βουλὴ ὀφείλομεν νὰ συσκεφθῶμεν περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀντικειμένου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου βεβαίως οὔτε γνωμῶν, οὔτε συμφερόντων διαίρεσις δύναται νὰ ὑπάρξῃ, καὶ διὰ τοῦτο προτείνει νὰ προσδιορισθῇ ἡμέρα, καθ' ἣν προσερχόμενον τὸ ὑπουργεῖον νὰ συζητήσῃ μεθ' ἡμῶν τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον καὶ μᾶς ἐκθέσῃ ὁποῖα θεωρεῖ κατάλληλα μέσα πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀνωτέρω δύω ψηφισμάτων.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἀναντιρρήτως οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ διαίρεσις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου, ἀλλὰ καὶ ἀναντιρρήτως ἐπίσης δὲν πρόκειται ἡμεῖς σήμερον νὰ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀμοιβῆς τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος, διότι τὸν τρόπον αὐτὸν ἐκανόνισεν ἡ Συνέλευσις διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος μνησθέντων ψηφισμάτων. Παρατηρεῖ ὅμως, ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ Γ'. ψήφισμα, ἀμφιβάλλει ἐὰν ὑπάρχωσιν ἄτομα βαθμολογημένα ἐν τοῖς μητρώοις καὶ μὴ λαβόντα τὸν βαθμόν των, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ σήμερον γνώμην. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ Ε. Ψήφισμα περὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν λοιπῶν δικαιωμάτων, ἡ Συνέλευσις ὥρισε τὸν τρόπον τῆς ἐκκαθαρίσεως αὐτῶν, καὶ ἀφ' οὗ ἐκκαθαρισθῶσι καὶ ἀναγνωρισθῶσιν αἱ ὑποχρεώσεις μας, τότε ἡ Κυβέρνησις θέλει φέρει ἐνώπιόν σας τὸ ἀποτέλεσμα, θέλει σᾶς ἐκθέσει τὰ ἐνυπάρχοντα μέσα καὶ θέλει μεθ' ὑμῶν συσκεφθῇ περὶ τοῦ τρόπου τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ Ψηφίσματος. Διὰ ταῦτα νομίζει ὅτι ὡς ἐτέθη τὸ ζήτημα, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀντικείμενον συζητήσεως. Διαβεβαιοῖ δὲ τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐνασχολεῖται ὁλονὲν εἰς τὴν

πραγματοποίησιν τοῦ Ε. Ψηφίσματος, καθ' ὁ ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς, ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς συγκροτήσεως τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἐκτέλεσις αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ σπεύδωμεν ἐπὶ ἀντικειμένου τοσοῦτον σπουδαίου.

Ἐπήγειρέ τις, ὅτι κατ' αὐτὸν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας βουλευτὴς δὲν διαφέρει τοῦ ὑπουργοῦ, διότι ὁ μὲν πρῶτος ἐζήτησατο τὴν τῶν ψηφισμάτων ἐκτέλεσιν, ὁ δὲ ὑπουργὸς ἀπήντησεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐνασχολεῖται εἰς τοῦτο, ἀλλ' ὅτι προπαντὸς ἀπαιτεῖται ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς. Πρέπει λοιπὸν σήμερον νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας τίποτε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ. Ἀλλ' εἶναι τάχα τοσοῦτον δύσκολος ἡ συγκρότησίς της; Νομίζει μάλιστα ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἄρωμεν πᾶσαν δυσκολίαν, διότι ὀλιγόμηνος ἐπείγει, σύρων καθ' ἡμέραν εἰς τὸν τάφον τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἵτινες ἔπρεπε νὰ συγκροτήσωσι τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπὴν, καὶ ὅταν μετὰ μικρὸν ἐλλείψωσι καὶ τὰ ὀλίγα ἐπιζῶντα εἰσέτι πρόσωπα, τότε θέλει καταστῆ ἀνέφικτος ἡ ἐκτέλεσις τῆς διατάξεως τοῦ ψηφίσματος περὶ σχηματισμοῦ τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἐκκαθάρισιν τῶν δικαιωμάτων ἐπιτροπῆς.

Ἐπανέλαβεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τὸν παρενόησε βεβαίως, διότι οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ προκαλέσῃ σήμερον συζήτησιν ἐπὶ ἀντικειμένου τοσοῦτον μεγάλου, ἠθέλησεν ἁπλῶς ν' ἀπευθύνῃ, ὡς πράττουν ὅλοι οἱ συνάδελφοί του, ἐπερώτησιν, καὶ ἐπειδὴ αἱ προτάσεις διαφέρουσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὰ συμφέροντα καὶ αἱ γνῶμαι δὲν ἀφίστανται ἀπ' ἀλλήλων, διὰ τοῦτο δὲν ἐζήτησε νὰ προσελθῇ τὸ ὑπουργεῖον καὶ δώσῃ λόγον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ τὴν μὴ πραγματοποίησιν τῶν ψηφισμάτων, ἀλλὰ νὰ συσκεφθῇ μεθ' ἡμῶν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν καὶ μᾶς ἐκθέσῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπερίμενεν ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν ἰδίως τῶν Οἰκονομικῶν πρακτικωτέραν ἐξήγησιν τοῦ ζητήματος. Οἱ τύποι ἐπὶ τοιούτων ἀντικειμένων δὲν πρέπει νὰ παρεμποδίζωσι τὴν ἐκπλήρωσιν ἱεροῦ καθήκοντος, καὶ οὔτε εἶναι δίκαιον νὰ θυσιάζωμεν δικαιώματα ἱερὰ χάριν διατυπώσεων καὶ ν' ἀρίνωμεν τὰ δυστυχῆ λείψανα τοῦ ἀγῶνος νὰ θνήσκωσι καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς πείνης καὶ τῆς συναισθήσεως τῆς παραγνωρίσεως τῶν δικαιωμάτων των. Αἱ θεωρίαι καὶ οἱ τύποι παρέτειναν 16 ὁλόκληρα ἔτη τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ε. ψηφίσματος, ἡ

δὲ ἡρωϊκὴ πόλις τοῦ Μεσολογγίου, ἡ συγκινήσασα διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῶν μαρτυρικῶν παθημάτων της τὸν κόσμον ὁλόκληρον, μετρεῖ μόλις ὀκτὼ φαλαγγίτας. Ἐντρέπεται καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ πάντες ὑμεῖς, βλέποντες τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος προσπαθοῦντας διὰ τῶν πλουσιαρίων των νὰ πορισθῶσι τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτῶν τε καὶ τῶν οἰκογενειῶν των ἀναγκαῖα.

Ἐπειδὴ ἑπομένως παρεξηγήθη ὁ τρόπος τῆς ἐπερωτήσεώς του, μεταβάλλων αὐτὴν, ἐξαιτεῖται παρὰ τῆς Βουλῆς νὰ προδιορίσῃ ἡμέραν ῥητὴν, καθ' ἣν προσερχόμενοι οἱ ὑπουργοὶ, νὰ ἐκθέσωσιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν ἐξετέλεσαν εἰσέτι τὰ δύω περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφίσματα τῆς ἐθν. συνελεύσεως.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι τῷ ὄντι λίαν σπουδαῖον καὶ περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐγένετο λόγος καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, ὅτε παρουσιάσθη εἰς τὴν Βουλὴν ἓν νομοσχέδιον περὶ προικίστων καὶ συντάξεων.

Ἐὰν οὐδεμία εἰς οὐδένα ἐδίδετο ἀμοιβὴ, τὸ κακὸν ἴσως ἤθελεν εἶσθαι ὀλιγώτερον ἐπαισθητὸν, διότι πάντες ἤθελον εὑρίσκεσθαι ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν. Σήμερον ὅμως τὰ παράπονα τῶν ἀδικουμένων εἰσὶ τοσοῦτον ἰσχυρότερα καὶ δικαιότερα, ὅσον ἄδικος καὶ παράλογος ὑπάρχει ἡ κατ' ἐξαίρεσιν ἀμοιβὴ τῶν δικαιωμάτων, αἱ δὲ κατὰ καιροὺς κυβερνήσεις, χωρὶς νὰ λάβωσιν οὐδὲν γενικὸν μέτρον, ἐφρόντισαν μόνον νὰ περιποιηθῶσι τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους των, καὶ ἡ διαγωγὴ αὕτη εἶναι βεβαίως ἀποδοκιμαστέα.

Πολλοὶ, μεγάλα καὶ ἀδιαμφισβητήτα ἔχοντες δικαιώματα, στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, καὶ ἵνα μὴ ἐκτείνῃ τὸν λόγον, ἓν μόνον περιορίζεται νὰ φέρῃ παράδειγμα. Εἷς συγγενὴς αὐτοῦ, ὁ Λογοθέτης Ζέρβας, ὅστις ἐχρημάτισε πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνέλευσιν, Γερουσιαστὴς, Στρατάρχης, Φρούραρχος καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας ἀνωτέρας πολιτικὰς θέσεις, καὶ ὅστις ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ φέρῃ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου, κατώρθωσε μόλις, διότι ἐπείνα αὐτὸς, ἐπείνα ἡ οἰκογένειά του, νὰ λάβῃ θέσιν τελωνιακοῦ φύλακος. Ἰδοὺ πῶς διανέμεται ἡ δικαιοσύνη! Ἰδοὺ πῶς ἀμείβονται οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἀγῶνος! Ἡ ἐν Ἄργει ἐθνικὴ Συνέλευσις, θέλουσα νὰ ἀμείψῃ τοὺς ἀγῶνας τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισαμένων, ἐξέδωκε ψήφισμα ἐξαιροῦσα τοῦ βραβείου πάντα ἡμεδαπὸν, διότι, εἶπεν, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων καὶ τῆς δόξης τοῦ ἔθνους των καὶ οὐδεμία διάκρισις πρέπει νὰ γίνῃ. Ὡραία ἀληθῶς καὶ σοφὴ ἀπόφασις, ἥτις εἶθε νὰ ἐτηρεῖτο καὶ σήμερον, καὶ βεβαίως

οὐδείς, ὑπηρετήσας τὴν πατρίδα του, ἤθελε παραπονεθῇ διότι οὐδεμία τῷ ἐδόθη ἀμοιβή, ἐν ᾧ σήμερον δικαιοῦνται νὰ παραπονῶνται, διότι αὐτοὶ μόνοι ἀπεκρούσθησαν πάσης ἀμοιβῆς, ἐν ᾧ ἄλλοι, καὶ ὀλιγώτερα ἴσως ἔχοντες δικαιώματα, τοσοῦτον ἀφθόνως ἠμείφθησαν.

Πρέπει ὅμως διὰ τοῦτο νὰ αἰτιώμεθα τῶν ὑπουργῶν; Οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσι τὸ συμφέρον νὰ παρατείνωσι τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δικαιωμάτων, διότι ἀληθῶς τὸ ἔργον ἀποβαίνει δυσχερὲς καὶ ἕκαστος λέγει· « παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. » Δὲν πταίουσι λοιπὸν τοσοῦτον οἱ ὑπουργοί· πταίομεν ἡμεῖς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, διότι δὲν ἀπαιτοῦμεν τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἐπιδείξεως ἴσως χάριν ἐρχόμεθα κάποτε εἰς τὸ βῆμα καὶ περιοριζόμεθα εἰς λέξεις καὶ λόγους, ἐν ᾧ ὀφείλομεν νὰ προβῶμεν εἰς μίαν ἀπόφασιν, ἀπόφασιν θετικὴν καὶ ὑποχρεωτικὴν καὶ διὰ τὴν κυβέρνησιν. Καὶ ὅταν θέλωμεν, δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν τοιαύτας τὰς ἀποφάσεις μας, διότι εἴμεθα ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, εἴμεθα τὸ ἔθνος αὐτό.

Ὑποστηρίζων διὰ ταῦτα τὴν δευτέραν, καὶ οὐχὶ τὴν πρώτην, τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου ἐπερώτησιν, προτείνει ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ προσδιορίσῃ καὶ τὴν ἐποχὴν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ κυβέρνησις πρέπει να ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ὅταν ἡ πατρὶς ἡμῶν ἐκίνησε τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα, πάντες μὲ τὸ αἴσθημα ἀκραιφνοῦς πατριωτισμοῦ καὶ αὐταπαρνήσεως ἠθέλησαν νὰ θυσιάσωσι καὶ ζωὴν καὶ περιουσίαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος των ἄνευ ὑποσχέσεως καὶ ἐλπίδος ἀμοιβῶν. Εἰς τοὺς ἄνδρας αὐτοὺς τὸ ἔθνος ὤφειλε τοὐλάχιστον εὐγνωμοσύνην, καὶ δὲν ἦτο δίκαιον νὰ τοὺς ἀφίνῃ ν' ἀποθνήσκωσι τῇ πείνῃ καὶ νὰ ἐγκαταλείπωσι τὰ τέκνα των ἄνευ οὐδενὸς πόρου ζωῆς. Δυστυχῶς τοσοῦτα ἔτη ἀριθμοῦνται ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας ἡμῶν καὶ ἀφότου τὸ ἔθνος διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν του ὑπὲρ τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀγῶνος, καὶ μολαταῦτα εἰς οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐφθάσαμεν ἀποτέλεσμα.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δικαιούμεθα βεβαίως ν' ἀπαιτήσωμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἔθνους καὶ νὰ ζητήσωμεν συγχρόνως καὶ λόγον διὰ τὴν μέχρι ταῦδε ἀναβολὴν τῆς πραγματοποιήσεώς των, διότι φέρομεν βαρεῖαν εὐθύνην καὶ ἀπέναντι τῆς συνειδήσεώς μας καὶ ἀπέναντι τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ὑποστηρίζων διὰ ταῦτα τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Μεσο-

λογγίου, νομίζει ὅτι ὀφείλομεν συγχρόνως νὰ ἐκφράσωμεν καὶ τὴν ζωηρὰν ἡμῶν ἐπιθυμίαν διὰ τὴν ταχεῖαν τῶν ψηφισμάτων ἐκτέλεσιν, ἥτις θέλει μείνει ἀπραγματοποίητος, ἐὰν μικρὸν εἰσέτι ἀναβληθῇ, διότι ὀλίγα μόλις ἐπιζῶσι πρόσωπα τοῦ ἀγῶνος, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται νὰ σύγκειται ἡ ὑπὸ τοῦ Β'. ψηφίσματος ὁριζομένη ἐπιτροπή.

Ἐνταῦθα πολλῶν ἐπιφωνούντων νὰ προσδιορισθῇ τὸ προσεχὲς σάββατον ὡς ἡμέρα τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς γενομένης ἐπερωτήσεως· παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι οἱαδήποτε καὶ ἂν προσδιορισθῇ ὡς ἡμέρα συζητήσεως εἶναι ἀδιάφορον διὰ τὸ ὑπουργεῖον. Ἀπορεῖ ὅμως διὰ τὴν ζωηρότητα, μεθ' ἧς ἐπαρουσιάσθη τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ οὐδεμιᾶς ζωηρότητος ἀνάγκην ἔχει, διότι εἶναι ζήτημα τῆς καρδίας.

Καὶ πάλιν δὲ τῆς Βουλῆς ἐπιφωνούσης « τὸ σάββατον, τὸ σάββατον! » λαβών τις τὸν λόγον παρετήρησεν, ὅτι, ἐὰν ἡ Βουλὴ παραδεχθῇ ὡς ἡμέραν συζητήσεως τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἀντικειμένου τὸ σάββατον, φαίνεται ὅτι, ἐγγιζούσης τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, προτίθεται νὰ κάμῃ μνημόσυνον ὑπέρ τε τῶν ἀποβιωσάντων καὶ ἐπιζώντων ἀγωνιστῶν καὶ οὐδὲν πλέον. Τὴν ἱερότητα τῶν μνησθέντων ψηφισμάτων οὐδεὶς ἀρνεῖται, ἀλλὰ τὰ ψηφίσματα ταῦτα δὲν εἶναι ἔργον τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, εἶναι ἁπλῆ ἐπανάληψις τῶν ἀποφάσεων τῶν παρελθουσῶν συνελεύσεων. Ἡ Συνέλευσις τοῦ 1844 μὴ εὑροῦσα ἱκανοποιημένους τοὺς ἀγωνιστὰς ὅλους σύμφωνα μὲ τὴν πολλάκις ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν τοῦ ἔθνους, ἐξέδωκε τὰ δύο ταῦτα ψηφίσματα, ἐν οἷς περιλαμβάνονται ὅλαι αἱ ἀποφάσεις τῶν προηγηθεισῶν Συνελεύσεων, καὶ εἰς τὰ ψηφίσματα ταῦτα δὲν δύνατα ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἅπασαι αἱ Κυβερνήσεις ἀπέδοσαν τὸν πρέποντα σεβασμόν. Κατὰ τὸ 1844 ἐσχηματίσθη μία ἐπιτροπὴ, ἥτις ὅμως οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἄλλο ἔφερεν, ὡς γνωρίζετε, εἰμὴ τὴν κατανάλωσιν ἱκανοῦ ποσοῦ χαρτοσήμου πρὸς σύνταξιν τῶν ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν, ἅτινα παραδοθέντα εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς ἀπωλέσθησαν. Ἐὰν τώρα ἡ Βουλὴ ἐμμείνῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ προέλθῃ τὸ ὑπουργεῖον τὸ σάββατον πρὸς συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου, δὲν θέλει πράξει ἄλλο ἢ νὰ ψάλῃ, ὡς εἶπε, μνημόσυνον διά τε τοὺς ἀποθανόντας καὶ ἐπιζήσαντας ἀγωνιστάς.

Θεωρεῖ διὰ τοῦτο περιττὴν πᾶσαν μέλλουσαν συζήτησιν ἐπὶ ἀντικειμένου τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἐσυζητήθη ἐπανειλημμένως, καὶ ἀντὶ τούτου προτείνει νὰ προσδιορίσῃ σήμερον ἡ Βουλὴ

μίαν ἀναλογον προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφίσματα. Καὶ οἱ ὑποφαίνοντες βεβαίως εἰσὶν Ἕλληνες ὡς ἡμεῖς καὶ ἐμπνέονται ὑπὸ τῶν αὐτῶν μὲ ἡμᾶς αἰσθημάτων, ἀλλὰ τὸ ψήφισμα λέγει ῥητῶς, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ συγκροτῆται ἐξ ἀνδρῶν, οἵτινες διέπρεψαν κατὰ τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τοῦ **1821** μέχρι τοῦ **1827**, καὶ τὰ πρόσωπα ταῦτα ἐντὸς ὀλίγου ἐκλείπουσιν ἐντελῶς. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ ἔλθωμεν τὸ σάββατον εἰς νέας συζητήσεις, προτιμότερον νομίζει νὰ εἴπωμεν σήμερον ὅτι ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ σχηματίσῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπήν.

Πολλῶν ὅμως ἐπιμενόντων εἰς τὸ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ συζήτησις, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ὁμοφώνως τὸ προσεχὲς σάββατον ὡς ἡμέραν συζητήσεως ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου γενομένης ἐπερωτήσεως.

Προβάσης εἶτα τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ γραμματοσήμου, ὁ βουλευτὴς Ἀττικῆς ὑπέβαλε, συνεπείᾳ τῶν χθὲς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 9 παρατηρήσεών του, τὴν ἑπομένην τροπολογίαν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ νομοσχεδίου.

« Ἄρθρον 9. Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη προπληρώνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βασιλείου ἀποστελλομένων γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου γίνεται παρὰ τοῦ ἀποστέλλοντος αὐτὰ, καὶ ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτοῦ, παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ταχυδρομικοῦ ὑπαλλήλου. Μετὰ ταῦτα δὲ τὰ ἀνωτέρω ἔντυπα ῥίπτονται παρὰ τοῦ παραδίδοντος εἰς τὸ κιβώτιον.

Γράμματα δείγματα καὶ ἔντυπα μὴ φέροντα γραμματόσημον δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλὰ καταπίπτουσιν ὑπὲρ τοῦ ταμείου.

Γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας ἀποστέλλονται, ἀλλὰ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν πρὸς οὓς ἐπιγράφεται τὸ ἐλλεῖπον μέν, ἂν τοῦτο εἶναι ἴσον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ἐννόμου τέλους ἢ ἔλαττον αὐτοῦ, τὸ διπλάσιον δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ἂν τοῦτο ἦναι μεῖζον τοῦ ὅλου ἐννόμου τέλους. »

Τούτην δὲ ὑποστηρίζαντος καὶ τοῦ βουλευτοῦ Παρνασσίδος, παρετήρησέ τις, ὅτι πολὺς ἐγένετο προχθὲς λόγος περὶ καταχρήσεων τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων, καὶ ἐνῷ διὰ τοῦ νέου νομοσχεδίου πρόκειται νὰ κλείσωμεν τὰς θύρας τῶν καταχρήσεων,

διὰ τῆς παρουσιασθείσης τροπολογίας ζητοῦμεν ν' ἀφήσωμεν ἀνοικτὴν μίαν θυρίδα. Οἱ ὑποστηρίζοντες δὲ τὴν τροπολογίαν λέγουσιν, ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίζῃ ὁ πολίτης ἐποῖον πρέπει νὰ ἐπιθέσῃ γραμματόσημον, καὶ πρὸς ἀπορυγὴν παντὸς λάθους ζητοῦσι νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους νὰ ἐπιθέτωσι τὸ γραμματόσημον. Ἀλλ' εἶναι ἆρά γε τοσοῦτον εὐκόλως οἱ Ἕλληνες, ὥστε νὰ μὴ ἐννοήσωσιν ἀμέσως τοῦτο, ἢ καὶ ἂν συμβῇ μικρόν τι λάθος, θέλει εἶσθαι δύσκολον νὰ διορθωθῇ δι' ἐπιθέσεως προσθέτου γραμματοσήμου; Ὁ λόγος δὲ οὗτος παρέτεινεν ἐπὶ 5 ἕως τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ζητουμένου νομοσχεδίου.

Ἂν δὲ καὶ προχθὲς πολὺν ἔκαμε λόγον περὶ καταχρήσεων, δὲν ἀνέφερεν ἓν ἄλλο εἶδος καταχρήσεως, ἧς πέρυσι μόνον ἔλαβε γνῶσιν, ἡ καταχρησις δὲ αὕτη λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐνοικιάσεως τῆς ἐργολαβίας, ἥτις προαιρετικῶς κατακυροῦται κατ' ἔτος εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Διὰ ν' ἀναλάβῃ τις τὴν ἐργολαβίαν, ἀπαιτεῖται νὰ κάμῃ προηγουμένως προκαταρκτικάς τινας ἐργασίας, ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ ἐγκαίρως ὁ ἐργολάβος τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μειοδοσίας. Ἀλλ' ἀναβαλλομένης τῆς κατακυρώσεως μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς προθεσμίας, ἕκαστος ἀποθαρρύνεται καὶ ἐμποδίζεται τοῦ νὰ συναγωνισθῇ, καὶ οὕτω μένει πάντοτε ὁ αὐτὸς ἐργολάβος. Νομίζει διὰ τοῦτο ὅτι ἡ δημοπρασία πρέπει νὰ περαιοῦται ἀμέσως τὸν Ἰούλιον, ὥστε νὰ δύναται ὁ ἐργολάβος νὰ προετοιμάζηται. Ἐπὶ τούτου ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις διάταξις, καθ' ἣν ὁ ἐργολάβος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ κιβώτιά τινα, διὰ τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖται μία δαπάνη ἐκ **4,000** περίπου δραχμῶν, ἥτις δὲν ἐφαρμόζεται μὲν ὡς πρὸς τὸν παλαιὸν ἐργολάβον, προτείνεται δὲ πάντοτε ὡς μέσον ἀποθαρρύνσεως εἰς τοὺς θέλοντας νὰ συναγωνισθῶσιν, ὡς ἐπίσης καὶ μία ἄλλη διάταξις περὶ χρηματικῆς ἐγγυήσεως **10,000** δραχμῶν, ἥτις συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἀποθαρρύνῃ τοὺς ἐργολάβους, καὶ οὕτω καταρθοῦται, ἀγνοεῖ διὰ τίνας λόγους, νὰ μένῃ πάντοτε ὁ αὐτὸς ἐργολάβος.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι πολλὰ τῶν κατὰ τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων ἐκτελέντων παρεξηγήθησαν ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος. Εἶπε π. χ. ὅτι ἡ κατακύρωσις τῆς δημοπρασίας ἀναβάλλεται ἐπίτηδες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ μένῃ εἰς τὸν παλαιὸν ἐργολάβον, ἐνῷ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς, διότι ἡ ἀναβολὴ προέρχεται ἐκ τῶν μετὰ τὸ τέλος τῆς δημοπρασίας παρουσιαζομένων προσφορῶν. Ὡς πρὸς

δὲ τὴν ἐγγύησιν παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουσι δύω εἰδῶν ἐγγυήσεις, ἡ κτηματικὴ ἐκ δραχμῶν 11,000, καὶ ἡ χρηματικὴ ἐκ δραχμῶν 8,000, ἥτις καὶ καταβάλλεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ῥύθους, οἵτινες ἐπροκάλεσαν τὴν παρουσιασθεῖσαν τροπολογίαν, νομίζει ὅτι δὲν εἶναι τοσοῦτον ἰσχυροί. Ὁ σκοπὸς τοῦ γραμματοσήμου καὶ ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν ἦτο μόνη ἡ εὐκολία τῆς ἀλληλογραφίας, ἀλλὰ καὶ ὁ ἔλεγχος. Πᾶς λέγουν ὅτι ὁ χωρικὸς δὲν γνωρίζει νὰ ἐπιβάλῃ τὸ ἀνῆκον γραμματόσημον καὶ ἐκ τούτου πολλαὶ θέλουσι παρεμβληθῇ δυσκολίαι εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν. Ἀλλὰ διατί δὲν ἐξετάζουν τὰ πράγματα ὅπως γίνονται; Ὅπως σήμερον ὁ παραδίδων ἐπιστολὴν, ἐρωτᾷ τὸν ταχυδρομικὸν ὑπάλληλον ὁποῖον θέλει πληρώσει τέλος, οὕτω καὶ ἤδη θέλει ἐρωτᾷ ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐπιβάλῃ γραμματόσημον, καὶ οὕτως ἀγοράζων αὐτὸ θέλει τὸ ἐπιβέτει. Ἀλλ' ἀφοῦ, λέγουν, δὲν θέλει ἀπαντηθῇ οὐδεμία δυσκολία, διατί χορηγεῖτε προθεσμίαν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως ταύτης; Διότι, ἀπαντῶμεν, οἱ νόμοι πάντοτε εἰς τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν των ἀπαντῶσι δυσχερείας, καὶ διὰ τοῦτο ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ χορηγήσωμεν μίαν τινα προθεσμίαν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν καταναγκαστικὴν προπληρωμὴν, ταύτην παρεδέχθησαν κατὰ προτίμησιν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ διὰ τοῦτο παρεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς τὸ σύστημα αὐτὸ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὡς τὸ καταλληλότερον.

Ἐρωτήσαντος δέ τινος πῶς θέλει πληρώνεσθαι τὸ τέλος κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἑνὸς ἔτους· ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι θέλει πληρώνεσθαι οὐχὶ εἰς χρήματα, ἀλλὰ διὰ γραμματοσήμου.

Ἐπὶ τούτῃ ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, ἀπέρριψε μὲν τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς μὴ ἀναστᾶσα, παρεδέχθη δὲ δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 9 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, μεθ' ἧς συνεφώνησε καὶ ὁ ὑπουργός. Ἔχει δὲ οὕτως·

« Ἄρθρον 9. Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη προπληρώνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βασιλείου ἀποστελλομένων γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου γίνεται παρὰ τοῦ ἀποστέλλοντος αὐτά.

Γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας, τὰ ὁποῖα ἤθελον εὑρεθῇ ἐν τοῖς ταχυδρομικοῖς κιβωτίοις, δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλ' ἐπιστρέφονται εἰς τὸν ἀποστείλαντα, ἂν, ἐξ οἱουδήποτε σημείου ὑπάρχοντος ἐπ' αὐτῶν, καθίσταται γνωστόν. Εἰδοποιεῖται συγχρόνως οὗτος περὶ τοῦ αἰτίου τοῦ κωλύοντος τὴν ἀποστολὴν, καὶ προσκαλεῖται νὰ ἐπιβέσῃ τὸ γραμματόσημον ἢ νὰ συμπληρώσῃ αὐτό. Εἰς ἐναντίαν δὲ περίστασιν ἐκτίθενται εἰς τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον, ἐν ᾧ κατετέθησαν, ὁλόκληρον τριμηνίαν πρὸς ἐπιστροφὴν, δημοσιευομένων κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν διά τινος τῶν ἐν τῇ νομῷ, ἢ ἐν ἐλλείψει, διά τινος τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Κράτους ἐκδιδομένων δημοσιωτέρων ἐφημερίδων, πρὸς γνῶσιν τῶν ἀποστελλόντων αὐτά.

Ἐὰν δὲ καθ' ὅλον τὸ τρίμηνον διάστημα δὲν ζητηθῶσι, πέμπονται πρὸς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ταχυδρομείων, ὅπου καταπίπτουσιν εἰς τοὺς ἀχρήστους καὶ καταστρέφονται, ἀφοῦ παρέλθῃ ἐπὶ μακρὸν ἕτερον τρίμηνον.

Ἐξαίρεσις τῆς ἀνωτέρω διατάξεως γίνεται ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, ὡς πρὸς τὰ γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα, τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας. Ταῦτα ἀποστέλλονται κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἀλλὰ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐπιγραφομένων τὸ ἔλλειπον μέν, ἂν τοῦτο ἦναι ἴσον τῷ ἡμίσει τοῦ ὅλου ἐνόμου τέλους, ἢ ἔλαττον αὐτοῦ, τὸ διπλάσιον δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ἂν τοῦτο εἶναι μεῖζον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἐνόμου τέλους. »

Ἀνεγνώσθη εἶτα τὸ ἄρθρον 10 καὶ αἱ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτεινόμεναι ἐπὶ τοῦ α'. καὶ β'. ἐδαφίου τροπολογίαι, ἐξ ὧν μόνην τὴν ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου β'. παρεδέχθη ὁ ὑπουργός.

Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 10 μετὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου β'. τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 10. Τὰ διευθυνόμενα εἰς ξένα Κράτη, ὡς καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀποστελλόμενα γράμματα, εἰς οἱονδήποτε ταχυδρομεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ ἂν παραδοθῶσι πρὸς ἀποστολὴν ἢ διανομὴν, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, ὅταν ἔχωσι βάρος μέχρι τῶν 15 γραμμῶν, λεπτῶν 40 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30, λεπτῶν 60 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 45 γραμμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ λεπτὰ 20 ἀνὰ πᾶσαν δεκαπεντάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Αἱ παντὸς εἴδους ἐφημερίδες, τὰ περιοδικὰ συγγράμματα,

τὰ διβλία, αἱ εἰδοποιήσεις καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, καθὼς καὶ τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ὑπόκεινται εἰς τὰ αὐτὰ τέλη τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 2,3,4 καὶ 5 ὡρισμένα.

Γράμματα δὲ, δείγματα ἐμπορευμάτων καὶ ἔντυπα παντὸς εἴδους, διευθυνόμενα ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐν τε τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ καὶ ἐν ταῖς ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις τῆς Δακίας ἑλληνικὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἢ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ διευθυνόμενα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων καὶ μετακομιζόμενα διὰ ταχυδρόμων κατὰ ξηρὰν διατηρουμένων δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἢ ἐκτελούντων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἐπὶ κομίστροις καταβαλλομένοις ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν τῆς Τουρκίας ἢ τῶν Ἡγεμονιῶν, ὑποβάλλονται εἰς πρόσθετα ταχυδρομικὰ τέλη, ὅμοια πρὸς τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις παραγράφοις τοῦ παρόντος ἄρθρου ὁριζόμενα ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ αὐτῶν ἀπὸ τῶν μεθορίων τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ ἀνήκοντος Ἑλληνικοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὡς καὶ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων.»

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ 11 ἄρθρου μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, συναινοῦντος καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν τροπολογίαν, ἔχον ὡς ἑπεται·

« Τῶν διευθυνομένων ἐκτὸς τοῦ κράτους γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἑλληνικά τε καὶ ξένα, προπληρώνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου, ὅταν ταῦτα ὑπόκεινται εἰς πληρωμὴν ταχυδρομικῶν τελῶν κατὰ τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις, ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ταχυδρομικὴ σύμβασις, ἢ ὅταν κατὰ ταύτας ὑπάρχῃ προαιρετικὴ ἡ προπληρωμή, καὶ θέλωσιν οἱ ἐπιστέλλοντες νὰ προπληρώσωσι ταῦτα.

Περὶ μὲν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰς δύω πρώτας κατηγορίας γραμμάτων, ἐντύπων κλπ. καὶ μὴ φερόντων γραμματόσημον, ἢ φερόντων τοιοῦτον ἀξίας ἥττονος, ἐνεργοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ παρόντος νόμου· τὰ δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς προαιρετικῆς προπληρωμῆς ὑπαγόμενα καὶ φέροντα γραμματόσημον ἀξίας ἥττονος ἀποστέλλονται ὡς ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ ὅλον ἔνναμον τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους.

Ἐπὶ δὲ τοῦ 12 ἄρθρου ἠρώτησέ τις τὸν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν πῶς θέλει ἐνεργηθῇ ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρε-

σία τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐρχομένων καὶ διατιμημένων γραμμάτων.

Ὁ δὲ ὑπουργὸς ἀπήντησεν, ὅτι μέχρι τοῦδε, ὁσάκις ἤρχοντο τοιαῦτα ἐξωτερικὰ γράμματα, ὁ ταχυδρομικὸς ἐπιστάτης ἐσημείου ἐπ' αὐτῶν τὸ εἰσπραχθησόμενον τέλος, καὶ τὰ παρέδιδεν εἰς κλητῆρα, ὅστις φέρων αὐτὰ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρὸς ὃν ἀπεστέλλοντο, ἐζήτει τὰ χρήματα. Καθ' ὅμοιον λοιπὸν τρόπον καὶ ἤδη ὁ ἐπιστάτης, ὁσάκις πρόκειται νὰ στείλῃ τοιαῦτα ἐξωτερικὰ γράμματα διὰ τοῦ κλητῆρος, θέλει ἐπιθέτει ἐπ' αὐτῶν τὸ ἀνῆκον γραμματόσημον, καὶ ὁ κλητὴρ φέρων τὰ γράμματα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πολίτου, θέλει λαμβάνει τὰ χρήματα. Δι' ὅσα δὲ δὲν γίνωνται δεκτὰ θέλει συντάσσεσθαι κατὰ μῆνα πρωτόκολλον, ὅπου θὰ σημειοῦνται ὅσα γράμματα δὲν ἐπληρώθησαν καὶ θὰ ἐκπίπτεται τὸ τέλος αὐτῶν.

Ἀπήντησεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐνεργείας προλαμβάνει νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀνεκτέλεστος ὡς πρὸς τὰ ἔξωθεν ἐρχόμενα καὶ διατιμημένα γράμματα, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ τοῦ δικαιώματος εἴσπραξις διὰ τοῦ γραμματοσήμου. Εἶχεν ἐπομένως καὶ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογίαν, ὁρίζουσαν ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν τοιούτων γραμμάτων γίνεται τοῖς μετρητοῖς. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἀγνοεῖ ὅτι καὶ ἡ τροπολογία του αὕτη δὲν θέλει γίνει δεκτή, ἀρκεῖται μόνον εἰς ὅσα ἐξέθηκε, καὶ παρακαλεῖ νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὰ πρακτικὰ οἱ ἀνωτέρω λόγοι τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὡς καὶ αἱ ἐλλιπαὶ του παρατηρήσεις, ἵνα μετ' ὀλίγον φανῇ διὰ τῶν πραγμάτων ἂν ἡ διὰ τοῦ γραμματοσήμου εἴσπραξις θέλει ἐπιτύχει.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ 12 ἄρθρον κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα 13 καὶ 14 δι' ἀναστάσεως.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 15 ἄρθρου μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, προτεινούσης ἐπιεικεστέραν ποινὴν κατὰ τοῦ ταχυδρομικοῦ ὑπαλλήλου τοῦ ἀποστείλαντος γράμματα κλπ. μὲ γραμματόσημον ἥττονος ἀξίας, παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἡ βάσις τῆς τροπολογίας ταύτης δὲν τῷ φαίνεται ἀκριβὴς, ἐπειδὴ ἂν συμβῇ λάθος ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ γραμματοσήμου ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ταχυδρομικοῦ ἐπιστάτου, διὰ τῆς τροπολογίας προφυλάσσεται μὲν ἡ τύχη τοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ ζημιοῦται τὸ δημόσιον. Ἐπὶ τούτοις, μὴ

γενομένης δεκτῆς τῆς τροπολογίας, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸ ἄρθρον κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα **16, 17, 18, 19** καὶ **20**, δι' εἰδικῆς ἀνακατάστεως.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Λ. Πετιμεζᾶν καὶ Ν. Καναβὸν, συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον διὰ ψήφων **73** κατὰ **2**, ἔχον οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου, ὑπόκειται, ἄνευ διακρίσεως ἀποστάσεως, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρι 15 γραμμαρίων, λεπτῶν 40, ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμαρίων, λεπτῶν 60, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 60 γραμμαρίων, καὶ λεπτῶν 80, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 60, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμαρίων.

Γράμμα, τοῦ ὁποίου τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰ 100 γραμμάρια, ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 80 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμαρίων ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Γράμματα ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπόκεινται εἰς τὰ ἥμισυ τῶν ἀνωτέρω ταχυδρομικῶν τελῶν.

Γράμματα δὲ ἀποστελλόμενα ἐπὶ συστάσει ὑπόκεινται εἰς διπλάσιον ταχυδρομικὸν τέλος.

Ἄρθρον 2. Τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ἀποστελλόμενα ἐντὸς περικαλυμμάτων ἀσφραγίστων καὶ ὑπὸ κινητὴν ταινίαν διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν, ὑπόκεινται εἰς τὸ ἥμισυ τῶν ὡρισμένων τελῶν ἐπὶ τῶν γραμμάτων.

Ἄρθρον 3. Ἕκαστον ἀντίτυπον ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀποστελλόμενον ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, καλύπτουσαν τὸ πολὺ τὸ τρίτον τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφὴν, ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος **1** λεπτοῦ, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρις **30** γραμμαρίων, **2** λεπτῶν ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν **30** οὐχὶ δὲ καὶ τῶν **50** γραμμαρίων, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ ἓν λεπτὸν ἀνὰ πᾶσαν εἰκοσάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Ἐφημερίδες ἢ περιοδικὰ συγγράμματα, ἀποστελλόμενα ἐν δέσμῃ, ἀλλ' ὑπὸ ταινίαν διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ περιεχομένου, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὸς **100** γραμμὰς, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν **10** δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Δέσμη ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων βάρους πλέον τῶν **1000** γραμμῶν δὲν εἶναι δεκτή.

Ἄρθρον 4. Ἔντυπα καταλόγων, προγραμμάτων, εἰδοποιήσεων, ἐγκυκλίων, τιμολογίων, μουσικῆς καὶ λοιπῶν τοιούτου εἴδους, ἀποστελλόμενα ἐπίσης ὑπὸ κινητὴν ταινίαν καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφὴν, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος **1** λεπτῶν, ὅταν ἔχωσι βάρος μέχρι **10** γραμμῶν, **6** λεπτῶν ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν δέκα οὐχὶ δὲ καὶ τῶν **15** γραμμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς, αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ λεπτὰ **2** ἀνὰ πᾶσαν πεντάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Τὰ ἀνωτέρω ἔντυπα, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰς **50** γραμμὰς, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν **20** διὰ πᾶσαν πεντηκοστὴν γραμμῶν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Ἄρθρον 5. Βιβλία ἐν γένει χαρτόδετα, ἢ βιβλιοδετημένα, καθὼς καὶ ἔντυπα πρωτόκολλα δεδεμένα ἢ ἄδετα, μέχρι τῶν **100** γραμμῶν βάρους, ὑποβάλλονται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν **10**, πλέον δὲ τῶν **100** μέχρι τῶν **200** γραμμῶν εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν **20**, αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ **10** λεπτὰ δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμῶν ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρω ἐδαφίῳ γίνεται βαθμηδὸν καθόσον τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 6. Εἰς τὸ βάρος τῶν ἐφημερίδων καὶ λοιπῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 2—5 μνημονευομένων δειγμάτων καὶ ἐντύπων συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ταινίαι, οἱ δώμιγγες καὶ τὰ σφραγίσματα.

Ἄρθρον 7. Ἀπαγορεύεται νὰ ἐγκλείωνται ἐν δείγμασιν, ἐν ἐντύποις παντὸς εἴδους, ἢ ἐν δέσμαις δειγμάτων ἢ ἐντύπων, γράμματα, ἢ σημειώσεις ἐπέχουσαι τόπον ἀλληλογραφίας. Ἐὰν δὲ περιέχωσι τοιαῦτα, δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλ' ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἐδαφ. 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 ὁριζόμενα.

Ἄρθρον 8. Δὲν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος·

α'. Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα.

β'. Τὰ ἡμιεπίσημα παρὰ τῶν ὑπουργῶν ἀποστελλόμενα εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ ἀπὸ τούτους εἰς τοὺς ὑπουργοὺς, καθὼς καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχηγῶν πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς

τῆς Β. χωροφυλακῆς, καὶ ἀπὸ τούτους πρὸς τὸν ἀρχηγὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους.

Διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος θέλουσι προσδιορισθῆ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.

Ἄρθρον 9. Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη πρατληρόνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βασιλείου ἀποστελλομένων γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου γίνεται παρὰ τοῦ ἀποστέλλοντος αὐτό.

Γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας, τὰ ὁποῖα ἤθελον εὑρεθῆ ἐν τοῖς ταχυδρομικοῖς κιβωτίοις, δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλ' ἐπιστρέφονται εἰς τὸν ἀποστείλαντα, ἂν, ἐξ οἱουδήποτε σημείου ὑπάρχοντος ἐπ' αὐτῶν καθίσταται γνωστός· εἰδοποιεῖται συγχρόνως αὐτὸς περὶ τοῦ αἰτίου τοῦ κωλύοντος τὴν ἀποστολήν, καὶ προσκαλεῖται νὰ ἐπιθέτῃ τὸ γραμματόσημον ἢ νὰ συμπληρώσῃ αὐτό. Εἰς ἐναντίαν δὲ περίστασιν ἐκτίθενται εἰς τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον, ἐν ᾧ κατετέθησαν, ἀλόκληρον τριμηνίαν πρὸς ἐπιστροφήν, δημοσιευομένων κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν διά τινος τῶν ἐν τῷ νομῷ, ἢ ἐν ἐλλείψει, διά τινος τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Κράτους ἐκδιδομένων δημοσιωτέρων ἐφημερίδων, πρὸς γνῶσιν τῶν ἀποστελλόντων αὐτά.

Ἐὰν δὲ καθ' ὅλον τὸ τριμηνιαῖον διάστημα δὲν ζητηθῶσι, πέμπονται πρὸς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ταχυδρομείων, ὅπου κατατίθενται ἐν τοῖς ἀχρήστοις, καὶ καταστρέφονται ἀφοῦ παρέλθῃ ἐπὶ ματαίῳ ἑτέρα τριμηνία.

Ἐξαίρεσις τῆς ἀνωτέρω διατάξεως γίνεται ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, ὡς πρὸς τὰ γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα, τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας. Ταῦτα ἀποστέλλονται κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἀλλὰ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐπιγραφομένων τὸ ἐλλεῖπον μέν, ἂν τοῦτο ἦναι ἴσον τῷ ἡμίσει τοῦ ὅλου ἐννόμου τέλους ἢ ἔλαττον αὐτοῦ, τὸ διπλάσιον δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ἂν τοῦτο ἦναι μεῖζον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἐννόμου τέλους.

Ἄρθρον 10. Τὰ διευθυνόμενα εἰς ξένα Κράτη, ὡς καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀποστελλόμενα γράμματα, εἰς οἱονδήποτε ταχυδρομεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ ἂν παραδοθῶσι πρὸς ἀποστολήν ἢ διανομήν, ὑπάκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, ὅταν ἔχωσι βάρος μέχρι τῶν 15 γραμμῶν, λεπτῶν 40 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30, λεπτῶν 60 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 45 γραμμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ λεπτὰ 20 ἀνὰ πᾶσαν δεκαπεντάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Αἱ παντὸς εἴδους ἐφημερίδες, τὰ περιοδικὰ συγγράμματα, τὰ βιβλία, αἱ εἰδοποιήσεις καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, καθὼς καὶ τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ὑπόκεινται εἰς τὰ αὐτὰ τέλη, τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 3, 4 καὶ 5 ὡρισμένα.

Γράμματα δὲ, δείγματα ἐμπορευμάτων καὶ ἔντυπα παντὸς εἴδους, διευθυνόμενα ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐν τε τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ καὶ ἐν ταῖς ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις τῆς Ἀκαΐας ἑλληνικὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἢ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ διευθυνόμενα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων, καὶ μεταφερόμενα διὰ ταχυδρόμων κατὰ ξηρὰν διατρεχομένων δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἢ ἐκτελούντων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἐπὶ χαμίστρας καταβαλλομένοις ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν τῆς Τουρκίας ἢ τῶν Ἡγεμονιῶν, ὑποβάλλονται εἰς πρόσθετα ταχυδρομικὰ τέλη, ὅμοια πρὸς τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις παραγράφοις τοῦ παρόντος ἄρθρου ὁριζόμενα ἐπὶ τῇ μεταφορᾷ αὐτῶν ἀπὸ τῶν μεθορίων τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ ἀνήκοντος Ἑλληνικοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων.

Ἄρθρον 11. Τῶν διευθυνομένων ἐκτὸς τοῦ Κράτους γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἑλληνικά τε καὶ ξένα, προπληρόνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου, ὅταν ταῦτα ὑπόκεινται εἰς προπληρωμὴν ταχυδρομικῶν τελῶν, κατὰ τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις, ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ταχυδρομικὴ σύμβασις, ἢ ὅταν κατὰ ταύτας ὑπάρχῃ προαιρετικὴ ἢ προπληρωμὴ καὶ θέλωσιν οἱ ἀποστέλλοντες νὰ προπληρώνωσι ταῦτα.

Περὶ μὲν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰς δύο πρώτας κατηγορίας γραμμάτων, ἐντύπων κτλ., καὶ μὴ φερόντων γραμματόσημον, ἢ φερόντων τοιοῦτον ἀξίας ἥττονος, ἐνεργοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἐδαφίων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ παρόντος νόμου· τὰ δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς προπληρωμῆς ὑπαγόμενα καὶ φέροντα γραμματόσημον ἀξίας ἥττονος ἀποστέλλονται ὡς ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ ὅλον ἔννομον τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους.

Ἄρθρον 12. Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς κομιζομένων γραμμάτων καὶ λοιπῶν, τῶν ὑποβαρυ-

μένων μὲ τέλη, γίνεται διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου τῆς παραδόσεως διά τε τὸ ξένον καὶ τὸ ἑλληνικὸν τέλος.

Τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα τῆς ἀνταλλαγῆς, λαμβάνοντα τοιαῦτα γράμματα καὶ λοιπὰ ἀνήκοντα εἰς ἄλλα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τὰ παραπέμπουσιν εἰς αὐτὰ δι' ἰδιαιτέρου φύλλου εἰδοποιήσεως.

Ἄρθρον 13. Διὰ Β. διατάγματος κανονισθήσεται τὸ εἶδος καὶ τὸ σχῆμα τοῦ γραμματοσήμου, ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκτυπώσεως καὶ διαχειρίσεως αὐτοῦ, ὁ τρόπος τῆς πωλήσεως καὶ τὸ μέσον τῆς διαγραφῆς τοῦ γραμματοσήμου, τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις, καὶ προσδιορισθήσεται τὸ ποσοστὸν τὸ λόγῳ προμηθείας χορηγητέον εἰς τοὺς πωλητὰς τοῦ γραμματοσήμου δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἰδιώτας, ὡς καὶ ἡ ἀντιμισθία τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἄλλων κλάδων, ἡ ἰδιωτῶν τῶν ἐπιφορτισμένων ἢ ἐπιφορτισθησομένων ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν· τὸ ποσοστὸν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 5 τοῖς 0/0, ἡ δὲ ἀντιμισθία τὰς δραχ. 50 κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 14. Ἀπαγορεύεται εἰς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους νὰ ἐγκλείσωσιν ἰδιωτικὰ γράμματα ἐντὸς ἐπισήμων ἢ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.

Ἡ παράβασις τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον δραχ. 20, καὶ ἐν ὑποτροπῇ μὲ πρόστιμον δραχ. 50, ἐπιβαλλόμενον παρὰ τῆς γενικῆς διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων, τὰ δὲ γράμματα παραδίδονται πρὸς τοὺς ἐπιγραφομένους. Ὁ τρὶς ὑποπεσὼν εἰς τὴν παράβασιν ταύτην ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 15. Ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἀποστέλλας γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα οἱουδήποτε εἴδους, κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ. 50 μέχρι 200, ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρ. 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 16. Ἀπαγορεύεται ἡ ἀποστολὴ χρημάτων, τραπεζικῶν γραμματίων, ἢ ἄλλων πολυτίμων εἰδῶν διὰ τῶν συνήθων ἢ συστημένων γραμμάτων, ἢ διὰ τῶν ἐπισήμων ἢ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων. Ἐὰν ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἀποσταλῶσι χρήματα, τραπεζικὰ γραμμάτια, ἢ ἄλλα πολύτιμα εἴδη, καὶ ἀπολεσθῶσιν, ἡ ἀπώλεια αὐτῶν δὲν παρέχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ δημοσίου. Μόνος ὁ ἀποστείλας γράμματα ἐπισυστάσει, ἐν περιπτώσει ἀπωλείας αὐτῶν, οἱουδήποτε βάρους καὶ ἐὰν ὦσι, δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν δραχ. 25, ἐὰν ἡ ἀπώλεια δὲν προῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας. Ἡ ἀποζημίωσις καταβάλλεται παρὰ τοῦ δημοσίου κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ὁρισμούς· ἀποδίδοται δὲ εἰς αὐτὸ παρὰ τοῦ αἰτίου τῆς ἀπωλείας.

Ἄρθρον 17. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ταχυδρόμους νὰ μεταχειρίζωσιν ἄλλα γράμματα ἢ πράγματα, πλὴν τῶν ταχυδρομικῶν φακέλλων. Ὁ παραβάτης τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 18. Ὅστις μεταχειρισθῇ γραμματόσημον, τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις, ἢ πωλήσῃ τοιοῦτον, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ. 50—500, ἐφαρμοζομένου ἐν ὑποτροπῇ τοῦ ἄρθρου 111 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ὁ παραβάτης, ἐὰν εἶναι ὑπάλληλος, ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 19. Ὅστις κατασκευάζει ἀθεμίτως γραμματόσημον, ἢ τίθησι τοιοῦτον εἰς κυκλοφορίαν, τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ἀπὸ 14 Αὐγούστου 1836 νόμου περὶ χαρτοσήμου.

Ἄρθρον 20. Ὁ περὶ γραμματοσήμου ἀπὸ 17 Μαΐου 1855 ΣΠΟ', νόμος καὶ ἅπασαι αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἓξ ζητήματος·

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ γραμματοσήμου, ναὶ ἢ ὄχι;»

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	Ν	Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ν	Ἀθανάσιος Ἴσκος	
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν
Ἀημ. Γιανναύλης		Φίλων Φίλωνος	
Γ. Ν. Καΐρης		Λεωνίδας Λογοθέτης	Ν
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν		
Δημήτριος Τσόκρης	Ν	Γεώργιος Γεροβασίλης	Ν
Ἀνδρέας Δενόπουλος	Ν	Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ν
Ἰωάννης Βλάσσης	Ν	Θ. Τσαννετάκης	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν	Ἰωάννης Σαφάκας	
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Ἀθανάσιος Παπαθανασίου	
Γεώργιος Σκούφος	Ο	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν
Σταῦρος Βλάχος		Ν. Παπαμιχαλόπουλος	

Σταμάτιος Μήτσας . . . N	Ἐμμ. Μελετόπουλος . . . .
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . . N	Ν. Λεώπουλος . . . . .
Γεώργιος Βελῆς . . . . . N	Λουκᾶς Στεράνου . . . . N
Δημήτριος Ζῶτος	Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N
Γεωργούλας Γιολδάσης . . N	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N
Λύσανδρος Βιλαέτης	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . .
Ἀνδρέας Αὐγερινός	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . . N	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .
Γεώργιος Διαμάντης	. . . . .
Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N	. . . . .
Γασ. Δελένδας	Ἐπαμιν. Δελιγεώργης . . .
Σπ. Μαρκεζίνης	Π. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N	Παναγιώτης Παπατσώνης . .
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . .	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . N
Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς . . N	Ἰω. Προβελέγιος . . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . .	Ἰω. Ταταράκης . . . . . N
Γρηγόριος Κορριωτάκης . .	Σ. Βαρότσης . . . . . N
Ἰωάννης Ζάρκος . . . . . N	Ἐμμαν. Ναυπλιώτης . . . N
Γεώργιος Περωτῆς	Κωνστ. Κρίσπης . . . . N
Α. Κοντόσταυλος	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N	Ν. Καναβός . . . . . N
Γεώργιος Μιχαήλ	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Α. Ἀντωνόπουλος . . . . N	Κίμων Χριστοδούλου . . . N
Πέτρος Δελιγιάννης . . . N	Στέφανος Α. Δούκας . . . N
Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . N	Ἰωάννης Κατσάκος . . . N
Κωνσταντῖνος Κυπριάδης . .	Δημ. Κουμουνδουράκης . . N
Ἰωάννης Δελιγιάννης . . .	Βενετσάνος Κυβέλος . . . N
Σταῦρος Καμπερόπουλος . . N	Νικόλαος Πιεράκος . . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Χ. Χριστόπουλος . . . . .
Ἀριστείδης Μενταελόπουλος . N	Π. Κανελλόπουλος . . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . N
Χαρ. Α. Χρηστόπουλος . . N	Π. Ἀργυρόπουλος . . . .
Ν. Χ. Παναγιώτου	Ν. Πανουριᾶς . . . . .
Δημήτριος Σακελλαράκης . . N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . O
Σ. Κοπανίτσας	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . . N

Βενιζέλος Ῥοῦφος	Γρηγ. Μανοῦσος . . . . N
Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . .
Περικλῆς Καλαμογδάρτης . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . .
Κωνστ. Κωνστάκης	Δημήτριος Βότσαρης . . . .
Ἀν. Α. Χ. Ἀναργύρου . . N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Ν. Γκίνης	Νικόλ. Πιπῖνος . . . . .
Ἀθανάσιος Μπουρλῆς . . .	Κωνστ. Δουζίνας . . . . .
Γ. Μπάστας	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Ἰωάννης Μανιώτης . . . N	Δημήτριος Βουβούρης . . . N
Ἰω. Δουλίδης . . . . . N	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς . . . N
Κωνστ. Πλατύς	Πέτρος Χ. Πέτρου . . . . N
Ἀν. Ῥενουάρδος . . . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσὸς . . . N
Μιχαὴλ Σολωμὸς . . . . N	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Γεώργιος Ναύτης	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Ἰωάννης Σαγρέδος . . . N	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . N
Παναγιώτης Ψάθης . . . N	Α. Μάντσαρης . . . . . N
Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . N	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀναγγέλλει ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἡ συζήτησις τῶν ὡρίμων νομοσχεδίων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 4 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χριστόπουλος,
Α. Βενιζέλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

«Σήμερον τὴν πρώτην Μαρτίου 1860 προσελθὼν ὁ ὧρτι ἀναγνωρισθεὶς βουλευτὴς Γυθείου, ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον ὡς ἀκολούθως·

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου.»

Διὸ συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον ὅπερ ὑπεγράφη ὑπό τε

τοῦ προέδρου, τῶν γραμματέων, τοῦ ὁρκισθέντος βουλευτοῦ καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ ΔΟΝΤΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

Ὁ ὁρκισθεὶς
Θ. Τσαντάκης.

Ὁ ἱερεὺς
Ν. Μούρτσινος.»

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ο'.

Τῆς 22 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ ἐπιχορηγήσεως τῶν τε βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν λόγῳ ὑπερτιμήσεως, ἔχοντα οὕτω·

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμορρώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Εἰς ἕκαστον ἐκπληροῦντα τὰ χρέη του Βουλευτὴν καὶ Γερουσιαστὴν δίδονται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, λόγῳ ὑπερτιμήσεως, εἰς μὲν τὸν Βουλευτὴν δραχ. 1200, εἰς δὲ τὸν Γερουσιαστὴν δραχ. 1800 δι' ἑκάστην βουλευτικὴν Σύνοδον, πληρωτέαι εἰς δύω ἴσας δόσεις, κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς Συνόδου.

Ἄρθρον 2.

Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον δευτέρα δόσις θέλει πληρωθῇ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς παρούσης Συνόδου.

Ἄρθρον 3.

Ὁ ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1857 ΥΙΓ'. νόμος ἀκυροῦται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Παρελθὼν δὲ καὶ ὁ εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἐν τῷ μέσῳ χρισιμωτάτης θέσεως τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας εἰσήχθη εὐτυχῶς εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ νέας διατιμήσεως τῶν ἐπιβλητέων εἰς τὰ πλοῖα προξενικῶν τελῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Ἀρχόμεθα τῆς ἐκθέσεως ἡμῶν ὁμολογοῦντες χάριτας πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοιούτου νομοσχεδίου, εἰς πᾶσαν περίστασιν ἀναγκαίου, πολλῷ δὲ μᾶλλον εἰς τὴν παροῦσαν δεινὴν θέσιν τοῦ ναυτικοῦ ἡμῶν. Ὁ Κ. Ὑπουργὸς συνέταξεν αὐτὸ καὶ τὸ ἐξετάζει συγκριτικῶς ὡς πρὸς τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν διατίμησιν καὶ ὡς πρὸς τὴν γαλλικήν· ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ὑμῶν ὠφειλε νὰ τὸ ἐξετάσῃ ὑπὸ ἐποψιν ὑψηλοτέραν, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι στενότατα συνδεδεμένον τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας.

Α'.

Πᾶσα διατίμησις ναυτιλιακῶν τελῶν περιλαμβάνει ἐν σύστημα φορολογίας ἐπὶ τῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα ὡς ἀπολαύοντα καὶ αὐτὰ τὴν προστασίαν καὶ τὰ ἄλλα πλεονεκτήματα τῆς Ὑπερατείας εἰς ἣν ὑπάγονται, ὀφείλουν νὰ συνεισφέρωσιν ἀναλόγως καὶ εἰς τὰ δημόσια βάρη τῆς συντηρήσεως αὐτῆς. Πρέπει λοιπὸν καὶ ἡ διατίμησις τῶν τελῶν αὐτῶν νὰ στηρίζηται ἐπὶ τῆς ἴσης ὅσον ἐνέστι διανομῆς τῶν φόρων, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ πρώτιστον συστατικὸν παντὸς καλοῦ φορολογικοῦ συστήματος,

ἐξαγομένη καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς καθιερωμένης ἐν τῷ ἄρθρῳ 3 τοῦ Συντάγματος θεμελιώδους ἀρχῆς. Ὁ ναυτιλιακὸς δασμὸς ἔχει ὡς βάσιν τὸ εἰσόδημα τοῦ πλοίου ἐξ οὗ παρέχεται, καθὼς ὁ φόρος τῶν οἰκοδομῶν ἔχει ὡς βάσιν τὸ ἐνοίκιον, ὁ ἔγγειος φόρος τὸ εἰσόδημα τῆς γῆς, καὶ οὕτω καθεξῆς· καὶ ἂν ὁ φόρος αὐτὸς τῶν πλοίων ἦναι σταθερὸς, καὶ δὲν αὐξομειοῦται κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ ἑκάστοτε εἰσοδήματος αὐτῶν, ὅπως αὐξομειοῦται ὁ φόρος τῶν οἰκοδομῶν κατὰ τὸ ἑκάστοτε ἐνοίκιον, καὶ ὁ ἔγγειος φόρος κατὰ τὴν ἑκάστοτε συγκομιδήν, ἀλλ' οὐχ ἧττον ὁ νομοθέτης, ὅταν πρόκειται νὰ κανονίσῃ τὸ μόνιμον αὐτὸ ποσὸν τῶν ναυτιλιακῶν τελῶν, ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὸ σύνηθες εἰσόδημα τοῦ πλοίου, καὶ ἀναλόγως αὐτοῦ νὰ προσδιορίσῃ τὸ ποσὸν, ἀκολουθῶν τὸν κανόνα τῆς φορολογικῆς ἰσότητος· ἄλλως, τὸ σύστημα αὐτοῦ θέλει στηρίζεσθαι ἐπὶ τοῦ αὐθαιρέτου καὶ ἀδίκου.

Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ σύνηθες εἰσόδημα ἑνὸς πλοίου, 200 τόνων, λόγου χάριν; Ἂς ὑποθέσωμεν αὐτὸ ἐκπλεῦσαν ἐκ τῆς Σύρου διὰ νὰ μεταβῇ εἰς Ὀδησσὸν, νὰ φορτώσῃ γεννήματα καὶ νὰ τὰ μεταφέρῃ εἰς Μασσαλίαν, ἐκεῖθεν δὲ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύρου εἰς ὃν ἀνήκει.

Ὁ συνήθης ναῦλος τῶν ἑλληνικῶν πλοίων διὰ τοιοῦτον πλοῦν κατήντησε μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀτμοῦ νὰ ἦναι κατὰ *μέσον ὅρον* τρία φράγκα ἢ ἔστω ἀκόμη 3 1/4 τὸ πολὺ τὴν *Κάμκαν*, ἥτις ἰσοδυναμεῖ μὲ κοιλὰ 4 1/2, ὥστε πλοῖον 200 τόνων, χωρητικὸν δηλαδὴ 9000 κοιλῶν, φέρει κάμκας 2000, ναῦλον ἑπομένως φράγκα 6500, ἢ δ. αχ. 7215. Ἐπίναυλον (κάπαν) δὲν λογαριάζομεν ἰδιαιτέρως, διότι αὐτὸς ἀποβρόφᾶται ἀπὸ τὴν μεσιτείαν τῆς ναυλώσεως 2 τοῖς ἑκατὸν, καὶ ἀπὸ τὴν προμήθειαν ἣν ὁ πλοίαρχος πληρώνει καὶ ἐν τῷ τόπῳ τῆς φορτώσεως καὶ ἐν τῷ τῆς ἐκφορτώσεως εἰς τοὺς ἐμπόρους πρὸς οὓς εἶναι συστημένος, 3 τοῖς ἑκατὸν τοὐλάχιστον, ἤγουν τὸ ὅλον 5 τοῖς ἑκατὸν, ὅσος εἶναι καὶ ὁ ἐπίναυλος.

Τὰ δὲ ἔξοδα τοῦ πλοίου κατὰ τὸν ἴδιον πλοῦν, ὅστις διαρκεῖ συνήθως πέντε μῆνας, εἶναι τὰ ἑξῆς· διὰ μισθοὺς ἑνὸς πλοιάρχου, ἑνὸς ναυκλήρου, καὶ ὀκτὼ ναυτῶν, ὅτοι ἀπαρτίζουν τοὐλάχιστον τὸ πλήρωμα πλοίου 200 τόνων, πρὸς δραχ. 660 τὸν μῆνα, λογιζομένου κατὰ *μέσον ὅρον* τοῦ μισθοῦ τοῦ πλοιάρχου ἀνὰ δραχ. 130, τοῦ ναυκλήρου ἀνὰ δραχ. 90, καὶ ἑκάστου ναύτου ἀνὰ δραχ. 55. διὰ τοὺς 5 μῆνας . . . . . δρ. 3300
Διὰ τροφὴν αὐτῶν τῶν δέκα ἀνθρώπων ἐν διαστ/-

κατὰ πέντε μηνῶν πρὸς δραχ. 8 1|2 τὴν ἡμέραν (τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλον) . . . . . δρ. 1275
Διὰ ἔξοδα καλαφατίσματος, πελαμίσματος, καὶ φωτιᾶς τοῦ πλοίου, γινόμενα πρὸς διατήρησιν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ κατὰ τὸν πλοῦν, τὰ μὲν ἅπαξ τοῦ ἔτους τοὐλάχιστον, ἡ δὲ ἄπαξ κατὰ διετίαν, ὥστε ὑπολογιζομένων δύω τοιούτων ταξειδίων κατ' ἔτος, ἀναλογοῦν εἰς ἕκαστον . . . . . » 250
Δι' ἀσφάλιστρα τοῦ πλοίου ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ὑπολογιζομένης *κατὰ μέσον ὅρον* εἰς δρ. 35000, πρὸς ἓξ τοῖς ἑκατὸν κατ' ἔτος (ἐὰν τὸ πλοῖον ἀσφαλισθῇ δι' ὀλιγώτερον χρόνον τοῦ ἑνὸς ἔτους, τότε τὰ ἀσφάλιστρα εἶναι πολὺ ἀνώτερα)· ἑπομένως δι' ἓξ μῆνας . . . . . » 1050
δραχ. 5875

Τέλη πληρωτέα διὰ τὸ πλοῖον (παρεκτὸς τῶν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὁριζομένων προξενικῶν τελῶν). Εἰς μὲν τὴν Σύραν διὰ νὰ ἐκπλεύσῃ·
Δικαίωμα ὁρμου πρὸς 4 λεπτὰ τὸν τόνον (καθὸ ἐκπλέον κενὸν διὰ ξένην ἐπικράτειαν), κατὰ τὸ περὶ λιμενικῶν δικαιωμάτων διάταγμα τῆς 8 Φεβρουαρίου 1834 . . . . . δρ. 8
Δι' ἄδειαν ἀναχωρήσεως πρὸς 3 λεπτὰ τὸν τόνον κατὰ τὸ ἴδιον διάταγμα . . . . . » 6
Δικαίωμα φάρου, πάγιον· κατὰ τὸ ἴδιον διάταγμα » 5
Διὰ τὸ ναυτολόγιον, ἓν λεπτὸν τὸν τόνον· κατὰ τὸ περὶ ναυτολογίου διάταγμα τῆς 6 Ἀπριλίου 1831 » 2
Διὰ τὴν ὑγειονομικὴν πιστοποίησιν, πρὸς 2 λεπτὰ τὸν τόνον, κατὰ τὸ περὶ ὑγειονομικῶν κτλ. διαταγμάτων διάταγμα τῆς 25 Νοεμβρίου 1815 . » 4
Διὰ δικαίωμα μώλου, κατὰ τὸ περὶ τούτου διάταγμα . . . . . » 16
δραχ. 41

Εἰς τὸν Ἑλλήσποντον διερχόμενον τὸ πλοῖον πληρώνει ὑποχρεωτικῶς εἰς τὴν τοπικὴν ἀρχὴν δι' ἐξομολόγησιν καὶ πιστοποίησιν ὑγειονομικὴν . . . » 7
Εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅταν φθάσῃ, πληρώνει εἰς τὴν τοπικὴν ἀρχὴν διὰ φαναριάτικα πρὸς 31 παράδες τὸν τόνον . . . . . » 42,50

Δι' ὑγειονομικὴν πιστοποίησιν. . . . . δρ. 5
Δικαίωμα φερμανίου πληρονόμενον εἰς τὴν Τουρκικὴν ἀρχὴν διὰ τῆς Πρεσβείας. . . . . » 13
Εἰς Ὀδησσὸν ὅταν φθάσῃ καὶ φορτώσῃ, πληρόνει εἰς τὰς τοπικὰς ἀρχὰς διὰ δικαιώματα κατάπλου καὶ ἀπόπλου, ἧγουν λιμενικά, ὑγειονομικά, ἐκφορτώσεως σαβούρας, κτλ. . . . . » 240
Εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπιστρέφον διὰ νὰ μεταβῇ φορτωμένον εἰς Μασσαλίαν, πληρόνει πάλιν εἰς τὰς τοπικὰς ἀρχὰς τὰ ὡς ἀνωτέρω δικαιώματα . . » 60:50
Εἰς τὸν Ἑλλήσποντον διερχόμενον κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του πληρόνει εἰς τὰς τοπικὰς ἀρχάς. . . » 2
Εἰς Μασσαλίαν πληρόνει ἐπιτόπια δικαιώματα κατάπλου καὶ ἀπόπλου λιμενικά, ὑγειονομικά, ναυκληρωτικὰ (pilotage), σαβούρας, κτλ. . . . . » 400-811

Τὸ ὅλον τῶν ἐξόδων (παρεκτὸς τῶν προξενικῶν τελῶν) . . . . . δραχ. 6686

Καὶ ὅταν αὗται ἐκπεσθῶσιν ἐκ τοῦ ὡς ἀνωτέρω ναύλου τῶν δραχ. 7215, μένει ὑπόλοιπον δραγμαὶ 529.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἔξοδα ὑπελογίσθησαν μὲ τὴν μεγαλειτέραν οἰκονομίαν *ἐντὸς τοῦ μεσαίου ὅρου*, καὶ δὲν συμπεριελάβομεν εἰς αὐτὰ οὔτε τὴν δαπάνην τῆς ἄλλης ἐπισκευῆς τοῦ πλοίου, τουτέστι χρωματισμῶν, διορθώσεως ἱστίων, κτλ., οὔτε τὰ ἔξοδα εἰς ὅσα ὑποβάλλεται ἐὰν ἀναγκασθῇ ἐξ ἀνωτέρας δυνάμεως νὰ προσορμισθῇ εἰς τινα ἢ πλειοτέρους λιμένας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀμφοτερόπλου, (ὅπερ ἀκολουθεῖ σχεδὸν πάντοτε)· οὔτε προσέτι καὶ ἄλλα τινὰ τυχαῖα ἔξοδα γινόμενα ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τῶν πλοιάρχων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλοίου εἰς τὰ μέρη ὅπου προσορμίζονται. Καὶ πάλιν μ' ὅλα ταῦτα, καὶ χωρὶς νὰ ἐκπέσωμεν ὅλας αὐτὰς τὰς δαπάνας, μόλις περισσεύουν κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἀκριβῆ ὑπολογισμὸν δραχ. 529, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ σύνηθες εἰσόδημα πλοίου 200 τόνων ἐξ ἑκάστου τοιούτου ταξειδίου, καὶ τοιοῦτον ἀναλόγως εἶναι τὸ κατὰ μέσον ὅρον εἰσόδημά του ἐκ παντὸς ἄλλου διάπλου. Μόλις δὲ προφθάνει καθ' ὅλον τὸ ἔτος νὰ πραγματοποιήσῃ δύω τοιαῦτα ταξείδια, ἐὰν εὕρῃ ναῦλον.

Ἐπ' αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ εἰσοδήματος, τοῦ ὅλως τυχαίου, τοῦ ἀποκτωμένου (ἂν βοηθήσῃ ἡ τύχη) διὰ τόσων ἱδρώτων, διὰ

τόσων κινδύνων, ὁποίους ὑποφέρουσιν ἀεννάως οἱ ναυτικοί, ταλαιπωρούμενοι καὶ θαλασσομαχοῦντες, ζητεῖ τὸ νομισχέδιον νὰ ἐπιβάλῃ φόρον (παρεκτὸς τῶν ἄλλων ἐκτεθέντων ἀνωτέρω) πληρωτέον εἰς τὰ Προξενεῖα, τὸν ἐξῆς διὰ πλοίων 200 τόνων καὶ διὰ ταξειδίων τοιούτων ὁποίων ἐλάβομεν ἀνωτέρω ὡς παράδειγμα.

Εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ὅπου προσορμίζεται ὑποχρεωτικῶς ὅταν περάσῃ διευθυνόμενον εἰς τὴν Ὀδησσόν· διὰ τὰ ἀποδημητήριά του πρὸς 2 λεπτὰ τὸν τόνον, καθὸ μὴ ἐνεργῆσαν πρᾶξιν, ἐὰν μείνῃ ὀλιγώτερον τῶν 24 ὡρῶν . . . . . δραχ. 4

Εἰς Κωνσταντινούπολιν θέλει πληρώσει·

Διὰ τὰ ἀποδημητήριά του, πρὸς 4 λεπτὰ τὸν τόνον, καθὸ μὴ ἐνεργῆσαν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν, καὶ καθὸ μείναν ἐξ ἀνάγκης πλέον τῶν 21 ὡρῶν . . . . . » 8
Διὰ τὴν ἔκθεσιν ἐπισκέψεως τοῦ πλοίου, πρὸς λεπτὰ 2 τὸν τόνον . . . . . » 4
Διὰ μεταβολὴν τοῦ ναυτολογίου, ἕνεκα ἀποβιβάσεως 4 ναυτῶν τοὐλάχιστον, κατὰ τὴν γενικὴν συνήθειαν ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ φεύγωσιν ἐκεῖ ναῦται ἐκ τοῦ πληρώματος καὶ νὰ ναυτολογῶνται ἄλλοι, καὶ ἕνεκα ἀντικαταστάσεως αὐτῶν διὰ τεσσάρων ἄλλων· πρὸς λεπτὰ 75 ἕκαστος . . . . . » 6
Διὰ λιμενικὸν τέλος, πρὸς λεπτὰ 2 τὸν τόνον . . . » 4
Δι' ἐπιθεώρησιν τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως ἢ ἄλλου ναυτιλιακοῦ ἐγγράφου· τέλος πάγιον . . . . » 2
Διὰ τέλος λόγῳ ἀγαθουργιῶν, πρὸς λεπτὰ 3 τὸν τόνον . » 6

δραχ. 34

Εἰς τὴν Ὀδησσόν, ὅπου θέλει φορτώσει τὸ πλοῖον, πληρόνει· διὰ τὰ ἀποδημητήριά του πρὸς λεπτὰ 18 τὸν τόνον . . . . . » 36
Διὰ τὴν ἔκθεσιν ἐπισκέψεως τοῦ πλοίου· πρὸς λεπτὰ 2 τὸν τόνον . . . . . » 4
Διὰ δηλωτικὸν ἐξαγωγῆς τῶν πραγματειῶν, ἐπειδὴ φορτόνει ἐκεῖ· τέλος πάγιον . . . . . » 12
Διὰ προσθήκην δύω φύλλων περίπου εἰς τὸ ἡμερολόγιον καὶ εἰς τὸ ναυτολόγιον, ἤτις θέλει κατασταθῇ ἀναγκαία ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ αὐτῷ ταξειδίῳ, τέλος πάγιον . . » 4

δραχ. 90

Εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ὅτε-

χόμενον ἐκεῖθεν διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μασσαλίαν, θέλει πληρώσει τὰ αὐτὰ τέλη ὡς ἄνω . . . . . δρ. 34

Εἰς Μασσαλίαν, ὅπου θέλει ἐκφορτώσει, πληρόνει διὰ τὰ ἀποδημητήριά του πρὸς λεπτὰ 18 τὸν τόνον . . . » 36

Διὰ τὴν ἔκθεσιν ἐπισκέψεως τοῦ πλοίου . . . . » 4

Διὰ τὰ ἀποδημητήρια μιᾶς τοὐλάχιστον προσορμίσεως εἰς ἄλλον τινὰ λιμένα, ἂν τὸ πλοῖον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πενταμήνου αὐτοῦ ταξειδίου του θέλει ἀναγκασθῇ νὰ κάμῃ εἴτε ἐκ κακοκαιρίας, εἴτε ἐκ τινος βλάβης καὶ ἀνάγκης ἐπισκευῆς, εἴτε ἐξ ἄλλης ἀνάγκης . . . . » 8

Τὸ ὅλον τῶν προξενικῶν τελῶν . . . . δραχ. 172

Σημειωτέον δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὅτι δὲν συμπεριλαβόμεν καὶ τὰ ἄλλα ἐκεῖνα τέλη εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ νομοσχέδιον ὑκόκειται τὸ πλοῖον, ἐὰν μεταβῇ εἰς ἄλλους λιμένας πρὸς συμπλήρωσιν τῆς φορτώσεως ἢ τῆς ἐκφορτώσεως αὐτοῦ, (ὅπερ ἀκολουθεῖ συνεχῶς εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα), ἢ ἐὰν βιασθῇ ἐξ ἀνωτέρας δυνάμεως νὰ προσορμισθῇ καὶ εἰς ἄλλους λιμένας, ἢ ἐὰν ἀπολεσθῇ κανὲν ναυτιλιακὸν ἔγγραφόν του καὶ γένῃ ἀντικατάστασις αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ μόνον τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 172 ἂν περιορισθῶμεν, πάλιν εὑρίσκομεν ὅτι ἀντιστοιχεῖ μὲ 32 1|2 περίπου τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ἐκκαθαρισθέντος ὡς ἀνωτέρω εἰσοδήματος τῶν δραχ. 529, ὥστε ἀποτελεῖ φόρον ὑπέραγκον, φόρον ἄδικον, μὴ ἔχοντα οὐδεμίαν ἀναλογίαν μὲ τοὺς λοιποὺς φόρους, ἐὰν μάλιστα ἀναλογισθῶμεν, ὅτι παρεκτὸς αὐτῶν τῶν προξενικῶν τελῶν, τὰ πλοῖα ἐπιβαρύνονται καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα τέλη εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἰσοδυναμοῦντα μὲ 10 2|3 σχεδὸν τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ καθαροῦ ναύλου αὐτῶν κατὰ τοὺς ἐκτεθέντας ὑπολογισμούς, ἐπιβαρύνονται προσέτι καὶ μὲ τόσα ἄλλα πρὸς τὰς ἐπιτοπίους ἀρχὰς τῶν ξένων τόπων, ὅπου ναυτίλλονται, καθὼς ἐπεριγράφησαν ὅλα ἀνωτέρω. Διὰ τὰς οἰκοδομάς, λόγου χάριν, πληρόνεται φόρος 4 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ἐνοικίου, ἢ ἔστω καὶ 5, ἂν τὸν ὑπολογίσωμεν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων· καὶ τὰ πλοῖα πρέπει νὰ πληρόνωσι 32 1|2 τοῖς ἑκατὸν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ προξενικὰ τέλη, ἄλλα 10 2|3 εἰς τὸ ἐσωτερικὸν διὰ τέλη ἐπίσης, ἤγουν τὸ ὅλον 43 1|4 τοῖς ἑκατὸν κατ' ἐλάχιστον ὅρον! ἐνῷ μάλιστα αὐτὰ εἶναι κατ' ἐξαίρεσιν γνωστά, καὶ ἰδίως τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, καθὸ κατεσκευασμένα ἐξ ἡμέρου ξυλείας, διαρκοῦσι μόλις 17 ἔτη κατὰ μέσον ὅρον, ὥστε ἀπὸ πλοῖον 200 τόνων ἀξίας περίπου 35,000

δραχμῶν πρέπει ν' ἀφαιρῶνται κατ' ἔτος δραχ. 2,038 διὰ τὴν φθορὰν αὐτοῦ. Ἡ οἰκοδομὴ ἐξ ἐναντίας ἔχει τριπλασίαν καὶ ἐπέκεινα διάρκειαν, ὥστε εἰς αὐτὴν πρέπει ν' ἀφαιρῆται τὸ τρίτον μόνον, ἢ μᾶλλον τὸ τέταρτον (ἐπειδὴ τὸ οἰκόπεδόν της εἶναι ἄφθαρτον) τοῦ ποσοῦ ὅσον ἐκπίπτεται ἐτησίως ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου, αἱ δὲ γαῖαι οὐδεμίαν φθορὰν λαμβάνουσιν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας αὐξάνει ἡ ἀξία αὐτῶν ὅτον παρέρχεται ὁ καιρὸς καὶ καλλιεργοῦνται· ὥστε ἀναλόγως ὁ ἐπὶ τῶν πλοίων φόρος πρέπει νὰ εἶναι πολὺ κατώτερος τοῦ τῶν οἰκοδομῶν καὶ τοῦ ἐγγείου φόρου.

Προφανῶς λοιπὸν ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φορολογικὴ ἰσότης ὑπαγορεύουν τὴν κατὰ πολλὰ ἐλάττωσιν τῶν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὁριζομένων ναυτιλιακῶν τελῶν.

Β'.

Ἀλλὰ παρεκτὸς τούτου, Κύριοι, ὑπάρχει καὶ ἄλλος λόγος ἐπίσης ἰσχυρὸς πρὸς παραδοχὴν τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτεινομένων ἐλαττώσεων, ὁ λόγος τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τοῦ Κράτους, ὁ λόγος καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ ταμιευτικοῦ συμφέροντος καλῶς ἐννοουμένου· καὶ εἰς τοῦτον ὀφείλομεν ἰδίως νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν σύντονον προσοχὴν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μετὰ σπουδαιότητος νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ὅλην αὐτῶν τὴν μέριμναν ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας, ἐπαπειλουμένης μὲ ἐξόντωσιν σχεδὸν, ἐὰν δὲν ληφθῶσιν ἐγκαίρως ὅλα τὰ κατάλληλα πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς μέτρα.

Ἐν πρώτοις οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῶν ἀπείρων ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ὠφελειῶν τῆς ναυτιλίας εἰς πᾶν ἔθνος, ἰδίως δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, προωρισμένην καὶ ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς θέσεως καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς παραδόσεων ν' ἀπαρτίζῃ πάντοτε Κράτος ἐξόχως ναυτικόν. Καὶ *πολιτικῶς* ἡ ναυτιλία ἐλκύει τὴν ὑπόληψιν καὶ τὰς συμπαθείας τῶν ἐξευγενισμένων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν ὁμογενῶν, ὑπὲρ τῆς μικρᾶς ταύτης γωνίας τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀνυψοῦσα πανταχοῦ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, καὶ μετ' αὐτῆς τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν εὐρυΐαν· καὶ *ἠθικῶς* συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν διαφόρων μερῶν τῆς ἐπικρατείας, συνάπτουσα μυρίας σχέσεις, καὶ εὐκολύνουσα τὴν συγκοινωνίαν αὐτῶν καὶ πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸν ἔξω κόσμον· καὶ *ὑλικῶς* τέλος πάντων ζωογονεῖ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν, ἥτις ἄνευ αὐτῆς εἶναι ἀδύνατον οὐσιωδῶς νὰ προοδεύῃ, καὶ καθὸ μὴ ἔχουσα τόσ-

τε εὔκολον καὶ οἰκονομικὴν διέξοδον τῶν προϊόντων αὐτῆς, ἔτι δὲ μᾶλλον διὰ τῶν ναύλων καὶ ἄλλων χρηματικῶν πόρων, τοὺς ὁποίους εἰσάγει εἰς τὸν τόπον, ἀναπληροῖ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τὸ μέγα ἐκεῖνο χάσμα, τὸ παριστάμενον ἐτησίως εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῆς ἑλληνικῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, ὅπου μὲ χρόνον παρατηρεῖ ἕκαστος κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1857 ἓν ἔλλειμμα 12 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1858 ἕτερον ἔλλειμμα 15 1/2 σχεδὸν ἑκατομμυρίων (ἴδε τὸν δημοσιευθέντα γενικὸν πίνακα τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος), καὶ τὰ ἐλλείμματα ταῦτα καλύπτονται κατὰ μέγιστον μέρος διὰ τῶν ἐκ τῆς ναυτιλίας εἰσαγομένων χρημάτων, καὶ οὕτω προφυλαττόμεθα ἐκ τῆς δεινῆς θέσεως, εἰς ἣν ἄλλως ἠθέλαμεν εὑρεθῆ οἰκονομικῶς διὰ τῆς ἐτησίου συσσωρεύσεως τοιούτων ἐλλειμμάτων ἄνευ ἀναπληρώσεως αὐτῶν.

Καὶ ὅμως ἡ τοσούτων ὠφελειῶν παραγωγὸς ναυτιλία εὑρίσκεται ἤδη εἰς παρακμήν, ἐν μέρει μὲν ἕνεκα τῆς ἐπὶ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη ἀζητησίας τῶν σιτηρῶν, ἐν μέρει δὲ ἕνεκα τῆς κακῆς ἰδέας, ἥτις εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπεκράτησεν ὡς πρὸς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα (δικαίως ἢ ἀδίκως δὲν ἐξετάζομεν ἤδη) ἐξογκουμένη ἀπὸ ξενικὰς ἀντιζηλίας, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἕνεκα τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀτμοπλοΐας, ἥτις βαθμηδὸν ἀντικαθιστᾷ τὴν ἱστιοπλοΐαν, καὶ ἕνεκα προσέτι τῶν βαρυτάτων δασμῶν μὲ τοὺς ὁποίους ἐπιβαρύνεται, καὶ δι' ἄλλους τινὰς λόγους, τοὺς ὁποίους κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα, περιοριζόμενοι εἰς τὴν περίληψιν τῶν κυριωτέρων. Ἀθυμία καταλαμβάνει τὸν Ἕλληνα, ὅταν, περιφέρων τὰ βλέμματα αὐτοῦ εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ὅπου ἄλλοτε ἐκυμάτουσεν ὑπερήφανος καὶ ἐπλεόναζεν ὅλων τῶν ἄλλων ἡ ἑλληνικὴ σημαία, βλέπῃ ἤδη αὐτὴν ταπεινωμένην καὶ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἀργοῦντα καὶ σηπόμενα ἐντὸς αὐτῶν, περιμένοντα δὲ ὡς ψυχὴ τῆς τραπέζης νὰ ῥιφθῶσι καὶ εἰς αὐτὰ μικροί τινες ναῦλοι, ἐὰν περισσεύσωσιν ἀπὸ τῶν ἄλλων προτιμωμένων πλοίων. Ἡ ἀθυμία αὕτη ὑπερυψοῦται, ὅταν, μεταφέρων τὰ βλέμματα αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ναυτικὸν ἡμῶν, αὐτὸ τὸ μέγα ἄλλοτε καύχημα τῆς Ἑλλάδος, παρατηρῇ τὴν ἀπελπισίαν καὶ σιλίκρυνσιν εἰς ἣν ἤδη περιέπεσε στερημένον ἐργασίας καὶ ἐμψυχώσεως, ὥστε κατέντησαν πλεῖστοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ διασπαρῶσιν εἰς διάφορα μέρη, φυγαδευόμενοι ἐκ τῶν πατρίδων αὐτῶν, καὶ ζητοῦντες πόρον ζωῆς εἰς ξένα πλοῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπηρετοῦσι, καὶ, τὸ χεῖριστον, πολλοὶ συνοικειοῦνται βαθμηδὸν μὲ

τοὺς ξένους τόπους, ὅπου εὑρίσκουν περιβάλλον, καὶ ἀποκατεστάνονται εἰς αὐτοὺς λησμονοῦντες τὰ πατρῷα. Εἰς μόνον τὸν Πειραιᾶ ὑπολογίζονται ἤδη ναυτιλλόμενοι τρεῖς ἥμισυ περίπου χιλιάδες Ἑλλήνων ναυτῶν μὲ πλοῖα Ἀγγλικά, Γαλλικά, Ἀμερικανικὰ κτλ. Ἐκ τούτων δὲ δύναται ἕκαστος νὰ συμπεράνῃ πόσοι ἄλλοι ὑπηρετοῦσιν ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ ἐν τῷ Εὐξείνῳ εἰς πλοῖα Ῥωσσικά, Ὀθωμανικά, Βλαχικὰ κτλ. Καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ δημοσιευθέντος ἐσχάτως ἐπισήμου πίνακος τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1858, ἐξάγεται ἡ ἀλήθεια τούτων ἁπάντων· κατ' αὐτὸν, ἡ Ἑλλὰς εἶχεν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1858 πλοῖα 3,920, χωρητικὰ τόνων 268,600, καὶ ναύτας 23,128, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ προηγουμένου ἔτους 1857 εἶχε πλοῖα 4,339, χωρητικὰ τόνων 325,000, καὶ ναύτας 25,000, ὥστε ἐν διαστήματι ἑνὸς μόνου ἔτους ἠλαττώθη ἡ ναυτιλία ἡμῶν κατὰ τόνους 56,400 καὶ κατὰ ναύτας 1872· καὶ ἐνῷ πρότερον τὸ ἑλληνικὸν ναυτικὸν ἔφθανεν εἰς 30,000 σχεδὸν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐλαττούμενος βαθμηδὸν κατέντασε μέχρι τέλους τοῦ 1858 νὰ εἶναι μόνον 23,128 !

Ἡ στάσις αὕτη τῶν πραγμάτων δὲν δύναται, οὐδὲ πρέπει νὰ παραταθῇ ἐπιπλέον. Ὑπάρχουν στιγμαὶ εἰς τὸν βίον τῶν ἐθνῶν ὡς καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καθ' ἃς, προκειμένου περὶ τῆς τύχης αὐτῶν ἐπὶ ζωτικῶν συμφερόντων, ἀπαιτοῦνται ἐνέργεια ἄμεσος, μέτρα ἔντονα, θυσίαι τινὲς πρὸς ἀποφυγὴν ζημιῶν ἀπειράκις μεγαλειτέρων, πᾶσα δὲ ὀλιγωρία εἴτε βραδύτης ἐπιφέρει πικρὰν καὶ πολλάκις ἀνεπανόρθωτον μεταμέλειαν. Εἰς τοιαύτην κρίσιμον στάσιν εὑρίσκεται ἤδη ἡ Ἑλλὰς ὡς πρὸς τὴν ναυτιλίαν αὐτῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἔτι μᾶλλον ὤφειλεν ἡ ἐπιτροπὴ ὑμῶν, λαβοῦσα ἤδη αἰτίαν ἐκ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἐχουσα δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ὑποβληθείσας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ παρ' αὐτοῦ διαβιβασθείσας εἰς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεις ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων καὶ ναυτικῶν συλλόγων, νὰ ὑποβάλῃ τινὰς παρατηρήσεις, τὰς οὐσιωδεστέρας, σχετιζομένας καὶ μὲ τὸ νομοσχέδιον.

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι πρωτίστη αἰτία τῆς παρακμῆς τῆς ναυτιλίας ἡμῶν φαίνεται ἡ καθ' ἑκάστην ἀνάπτυξις τῆς ἀτμοπλοΐας εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον. Μολονότι τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα ὑπερτεροῦν κατά τινα πλεονεκτήματα τῶν ἀτμοπλοίων, τοῦτέστιν ὅτι ἀπαιτεῖται ἑπταπλασία περίπου δαπάνη διὰ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς ἀτμοπλοίου ἴσης χωρητικότητος, ὅτι ἡ δαπάνη τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ καὶ τοῦ

πρὸς κίνησιν τοῦ ὑλικοῦ, ἤτοι τῶν γαιανθράκων, εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα, ὅτι φθείρεται καὶ ταχύτερον, ὅτι πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ πρέπει νὰ εὑρίσκῃ ἀδιαλείπτως φορτίον ἕτοιμον καὶ εἰς τοὺς δύω λιμένας ἑκάστου διάπλου, ἄλλως, ἐὰν μείνῃ κενόν, ζημιοῦται σημαντικῶς ἕνεκα τῶν ἀδρῶν ἐξόδων καὶ καθὸ μὴ δυνάμενον νὰ περιπλανᾶται κενὸν εἰς διαφόρους λιμένας πρὸς εὕρεσιν φορτίου, ὅπως ἐνεργοῦσιν εὐκόλως τὰ ἱστιοφόρα· μ' ὅλα ταῦτα ἡ πολὺ ἀνωτέρα ἐξ ἑνὸς ταχύτης τῶν ἀτμοπλοίων ὑπολογιζομένη κατὰ μέσον ὅρον ὡς τρία πρὸς ἕν, ὥστε τὸ ἀτμόπλοιον δύναται νὰ ἐκτελῇ κατ' ἔτος ἓξ ταξείδια πρὸς δύω τὸ πολὺ τοῦ ἱστιοφόρου, ἡ τάξις αὐτῶν ἀρ' ἑτέρου εἰς τοὺς ἀπόπλους καὶ κατάπλους πραγματοποιουμένους συνήθως εἰς ἡμέρας καὶ ὥρας ὡρισμένας, προσέτι δὲ καὶ ἡ ἀσυγκρίτῳ λόγῳ μεγαλειτέρα ἐξ αὐτῶν παρεχομένη ἀσφάλεια, ὅλα ταῦτα, πλεονεκτήματα ἀκαταλόγιστα εἰς τὴν γιγαντιαίαν ἀνάπτυξιν, ἣν ἔλαβεν ἐπ' ἐσχάτων τὸ ἐμπόριον, ὅπου ὁ ἔμπορος ἐπιδιώκει τὴν κατ' ἔτος πολυπλάσιον κυκλοφορίαν τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ, ἀναδεικνύουν τὴν ἀτμοπλοΐαν ὑπερτέραν τῆς ἱστιοπλοΐας, καὶ εἰς τὸν ὑριστάμενον ἤδη μεταξὺ αὐτῶν μέγαν συναγωνισμὸν ἀπέσπασεν ἐκείνη ἀπὸ ταύτης πλείστην ἐργασίαν, καὶ τείνει καθ' ἑκάστην εἰς ἀποῤῥόφησιν αὐτῆς κατὰ τὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, ὅπου καὶ ἀπὸ τοῦδε ἠνάγκασε τὰ ἱστιοφόρα νὰ περιορισθῶσι σχεδὸν εἰς μεταφορὰν σιτηρῶν μόνον καὶ τοιούτων ἄλλων ὀγκωδῶν ἐμπορευμάτων. Ἀλλ' εἰς τὸν Ὠκεανόν, ὅπου αἱ διαστάσεις εἶναι ἀπέραντοι καὶ οἱ πλόες ἐκτεταμένοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ μέσῳ οὔτε σταθμοὶ πρὸς παραλαβὴν γαιανθράκων διὰ τὰ ἀτμόπλοια, ἐκεῖ δὲν δύνανται αὐτὰ νὰ συναγωνισθῶσιν ἐπιτυχῶς μὲ τὰ ἱστιοφόρα, καθὸ ἠναγκασμένα, παρεκτὸς ἄλλων δυσκολιῶν, νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τοὺς ἀπαιτουμένους δι' ὅλον σχεδὸν τὸν διάπλουν γαιάνθρακας, καὶ οὕτω περισσεύει ὀλίγον μόνον μέρος ἐκ τῆς χωρητικότητος αὐτῶν διὰ φορτίον· ἕνεκα δὲ τούτου ἀπέτυχον διάφοροι συσταθεῖσαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἑταιρίαι πρὸς μετακόμισιν ἐμπορευμάτων διὰ τῶν ἀτμοπλοίων εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Αὐστραλίαν, εἰς τὴν Κίναν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ χαίρουσι πάντοτε τὸ μονοπώλιον σχεδὸν τῆς φορτηγίας εἰς ἐκείνας τὰς θαλάσσας τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα, καὶ φαίνεται, ὅτι θέλουν ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχωσιν αὐτό, ἑνόσῳ τοὐλάχιστον δὲν ἀνακαλυφθῇ κινητική τις ἄλλη δύναμις οἰκονομικωτέρα τοῦ ἀτμοῦ ἢ ἄλλο μέσον ἐξοδεύσεως ὀλιγωτέρων γαιανθράκων.

Συμφέρει ἑπομένως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐὰν θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὸ ναυτικὸν αὐτῆς καὶ ἐν γένει τὴν ναυτικὴν ἐκείνην ὑπεροχὴν, ἥτις ἀπετέλει πάντοτε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν αὐτῆς, ἐξ ἑνὸς μὲν νὰ ἐμψυχώσῃ διὰ πάσης θυσίας τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν χρῆσιν ἀτμοπλοίων διὰ τὴν θαλασσοπορίαν τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξείνου, ὅπου εἶναι ἀδύνατον πλέον ἡ ἱστιοπλοΐα νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν ὡς ἄλλοτε ἰσχὺν, καὶ ὅπου καθ' ἑκάστην ἐξασθενεῖται, ὥστε ἂν δὲν προνοήσῃ ἀπὸ τοῦδε ἡ Ἑλλὰς διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον, θέλει καταντήσει μίαν ἡμέραν (ἥτις δυστυχῶς δὲν φαίνεται πολὺ μακρὰν οὖσα) νὰ εὑρεθῇ στερημένη πάσης σχεδὸν οὐσιώδους ναυτικῆς ἐνεργείας ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, καὶ περιωρισμένη μόνον εἰς τὰ στενὰ ὅρια τῆς ἀκτοπλοΐας αὐτῆς καὶ τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων περιστάσεων καθ' ἃς ἤθελεν ἀναφανῇ σιτοδεία εἰς τὴν Εὐρώπην· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀτμοπλοΐα δὲν δύναται μήτε νὰ συστηθῇ μήτε νὰ διατηρῆται ἀτομικῶς, ἀλλ' εἶναι ἔργον κολοσσιαῖον, ἀπαιτοῦν τὸν συνεταιρισμὸν ὅπως γίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην, εὐτυχῶς δὲ ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία, ἀνάγκη πᾶσα νὰ προαχθῇ αὕτη δι' ὅλων τῶν μέσων, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς θέσιν ἐπιτυχοῦς συναγωνισμοῦ μὲ τὰς εὐρωπαϊκὰς ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρίας, συγκεντρόνουσα πρὸ πάντων ἐν ἑαυτῇ κεφάλαια πολλὰ, καὶ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ, μάλιστα δὲ τὰ ἰδιωτικὰ ἐκεῖνα κεφάλαια ἅτινα ἤθελον εἰσθαι προωρισμένα διὰ τὴν ναυτιλίαν, ἀλλ' ἑνόσῳ μένουν κατακερματισμένα, ἀποβαίνουσιν ἀνεπαρκῆ καὶ ἄγονα, ἐνῷ ἐξ ἐναντίας συγκεντρούμενα ἐν τῇ διωργανισμένῃ ταύτῃ ἑταιρίᾳ, δύνανται ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν νὰ παράξωσι μεγάλα ἀποτελέσματα. Ἀρ' ἑτέρου δὲ συμφέρει τὰ μέγιστα νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τῆς ναυτιλίας ἡμῶν πρὸς τὸν Ὠκεανὸν, ὅστις παριστᾷ ἀπέραντον καὶ ἔνδοξον στάδιον εἰς τὴν ἐνεργητικότητα καὶ εἰς τὸ μεγαλεπήβολον αὐτῆς, καὶ ὅπου, ὡς εἴπομεν, ὑπερτερεῖ πάντοτε καὶ θέλει ἐξακολουθεῖ ὑπερτεροῦσα ἡ ἱστιοπλοΐα τῆς ἀτμοπλοΐας, ἐκεῖ πρέπει κυρίως νὰ στραφῶσι τὰ ἱστιοφόρα ἡμῶν πλοῖα εἰς ὑψηλοτέραν περιωπὴν, ἐξερχόμενα ἐκ τοῦ στενοῦ καὶ τετριγμένου κύκλου τῆς Μεσογείου, ὅστις δὲν δύναται πλέον νὰ ἐπαρκῇ εἰς αὐτὰ, ἐκεῖ πρέπει νὰ ἐπιχειρῶσι μακροὺς διάπλους κατὰ μίμησιν πολλῶν μεγαλεμπόρων ὁμογενῶν, οἵτινες αἰσθανθέντες τὴν σμικρότητα πλέον δι' αὐτοὺς τῆς Μεσογείου καὶ τὰ μηδαμινὰ ἐκ τοῦ ἐμπορίου αὐτῆς κέρδη, ἔῤῥιψαν τὰ βλέμματά των πρὸς τὸν Ὠκεανὸν, ἐστύτησαν ἐμπορικὰ καταστήματα εἰς διαφόρους παραλίους αὐτῷ πόλεις, διεύθυναν ἐκεῖ

μεγάλας ἐπιχειρήσεις, καὶ κατέστησαν ἤδη περιδόξους ἐμπορικῶς καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Τοιοῦτον μέλλον περιμένει βεβαίως καὶ τὴν ναυτιλίαν ἡμῶν, ἐὰν μετὰ θάρρους ἐμψυχουμένη καὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀποδυθῇ καὶ αὐτὴ εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα, ὅπου θέλει συναδεύεσθαι μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ Πανελληνίου καὶ μὲ τὴν ἰσχυρὰν συνδρομὴν τῶν ὁμογενῶν ἐμπόρων. Οὕτω δὲ ἔχουσα ἡ Ἑλλὰς ἱστιοφόρα πλοῖα διασχίζοντα τὰς θαλάσσας τοῦ ἑκατονταετηρίδος, ἔχουσα ἄλλα ἐνασχολούμενα εἰς τὴν ἀκτοπλοΐαν αὐτῆς, καὶ ἄλλα τόσα ὅσα δύνανται νὰ συντηρῶνται ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πρὸς μεταφορὰν σιτηρῶν καὶ ἄλλων ὀγκωδῶν εἰδῶν (τὰ ὁποῖα, ὡς εἴπομεν, δὲν συμφέρουν πάντοτε εἰς τὴν ἀτμοπλοΐαν νὰ παραλαμβάνῃ), ἔχουσα προσέτι καὶ ἀτμόπλοια ὅσα δυνηθῇ ν' ἀποκτήσῃ, θέλει διατηρεῖ ἀκμαίαν τὴν ναυτιλίαν αὐτῆς, ὅπως καὶ ἄλλοτε, καὶ μὲ βάσιμον μάλιστα ἐλπίδα αὐξήσεως εἰς τὸ μέλλον, συγχρόνως δὲ θέλει σχηματισθῇ καὶ πολὺ τελειότερον τὸ ναυτικὸν ἡμῶν, γυμναζόμενον εἰς τὰς μακρὰς θαλασσοπορίας καὶ εἰς τὴν ἀτμοπλοΐαν.

Δι' ὅλα ταῦτα θεωρεῖ ἐπάναγκες ἡ ἐπιτροπή, καὶ προτείνει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὡς ἓν μέσον εὐψυχώσεως ν' ἀπαλλαχθῶσι παντὸς προξενικοῦ τέλους ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια καὶ τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα εἰς πάντα παρ' αὐτῶν ἐπιχειρούμενον πλοῦν κατὰ τὸν Ὠκεανόν. Φρονεῖ δὲ καλὸν καὶ ἄλλας ἀμοιβὰς νὰ χορηγῇ ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐθνωφελοῦς τούτου σκοποῦ.

Ἀλλὰ διὰ τοὺς τοιούτους κατ' ἐξοχὴν διάπλους ἀπαιτοῦνται μεγάλα καὶ στερεὰ πλοῖα, ναυπηγημένα ἐξ ἀγριξυλείας καὶ καλῶς ἐφοδιασμένα μ' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν τοιούτων πλοίων, ὡς καὶ τῶν ἀτμοπλοίων, ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ ἐφόπλισις ἀπαιτεῖ σημαντικὰ κεφάλαια, τῶν ὁποίων δυστυχῶς στεροῦνται οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ναυτικῶν ἡμῶν καὶ ἐφοπλιστῶν· ν' ἀναπληρώσι δὲ ταῦτα διὰ δανείων ἐπὶ ναυτικῷ τόκῳ πρὸς 2 ἕως 3 τοῖς ἑκατὸν ὅπως ἤδη πράττουσιν, εἶναι καὶ τοῦτο δύσκολον καὶ ἐπιζήμιον μάλιστα, οἱ δὲ ὑπέρογκοι τόκοι φέρουν συνήθως καταστροφὴν τοῦ ὀφειλέτου. Καθίσταται λοιπὸν ἔργον τῆς πρώτης ἀνάγκης νὰ διοργανισθῇ σύστημα ναυτοδανεισμοῦ μὲ ὑπαγωγὴν τῶν πλοίων ἐπὶ μετρίῳ τόκῳ, εἴτε παρ' ἐπίτηδες συστηθησομένης ναυτικῆς τραπέζης, εἴτε μᾶλλον παρὰ τῆς Ἐθνικῆς, αὐξανούσης πρὸς τοῦτο τὰ κεφάλαια αὐτῆς· ὅπως ἤδη τὸ ἐμπόριον προμηθεύεται παρ' αὐτῆς χρήματα ἐπὶ τόκῳ 6 ἕως 8 τοῖς ἑκατὸν, ὅπως καὶ ἡ γεωργία

καὶ οἱ κτηματίαι ἐν γένει δύνανται ἐπίσης νὰ προμηθεύωνται μὲ τόκον ἑπτὰ ἕως ὀκτὼ τοῖς ἑκατὸν, παρομοίως εἶναι δίκαιον καὶ σύμφορον νὰ χαίρῃ τοιαύτην εὐκολίαν καὶ ἡ ναυτιλία, ναυτοδανειζομένη ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὡς ἔγγιστα τόκῳ καὶ μὲ προσθήκην τῶν ἀσφαλίστρων τοῦ θαλασσοδανείου, τὸ ὁποῖον δύναται ἡ ναυτοδανείσασα τράπεζα ν' ἀσφαλίσῃ εἴτε ἡ ἰδία εἴτε παρ' ἄλλῳ ἀξιοχρέῳ καταστήματι καθ' ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν θαλασσίων κινδύνων, καὶ οὕτω, κατὰ τὸ νομοθετηθὲν ἐσχάτως καὶ παρ' ἡμῖν σύστημα τοῦ βιβλίου τῶν θαλασσοδανείων, θέλει ἀποβαίνει τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἀσφάλειαν ὅπως καὶ διὰ τῆς κτηματικῆς ὑποθήκης ἐπὶ τῶν ἐγγείων δανείων.

Μυρίαι θέλουν ἀποβῇ αἱ ἐκ τοιαύτης χρηματικῆς εὐκολίας ὠφέλειαι. Πληρόνοντες τότε μικροὺς τόκους οἱ ἰδιοκτῆται τῶν πλοίων θέλουν δύνασθαι νὰ ἀντέχωσι, καὶ ὅταν ἐν περιπτώσει δυστυχίας τοῦ ἐμπορίου εὑρίσκωσιν ὀλίγον μόνον ναῦλον ἢ καὶ μένωσιν ἐν ἀπραξίᾳ ἐπί τινα χρόνον, ἐνῷ ἤδη συμβαίνει πολλάκις εἰς τοιαύτας περιστάσεις οἱ ὑπέρογκοι τόκοι ν' ἀπορροφῶσι καὶ αὐτὴν τοῦ πλοίου τὴν ἀξίαν, καὶ ὁπωσδήποτε νὰ μὴ καλύπτωνται ἐκ τῶν πενιχρῶν ναύλων. Τὸ σημαντικώτερον δὲ εἶναι, ὅτι τότε θέλει διευκολυνθῇ καθ' ἡμέραν ὄχι μόνον ἡ εἰς τὸ μέλλον ναυπήγησις μεγάλων καὶ δυνατῶν πλοίων, ἀλλὰ καὶ ἡ βελτίωσις τῶν ἤδη ὑπαρχόντων καὶ ἡ καλὴ ἐφόπλισις αὐτῶν, καὶ οὕτω τὰ ἱστιοφόρα ἡμῶν θέλουν εἰσθαι εἰς κατάστασιν νὰ συναγωνίζωνται πανταχοῦ μὲ τὰ εὐρωπαϊκά, ἐνῷ σήμερον, δὲν πρέπει νὰ πλανώμεθα, καὶ αὐτοὶ οἱ ὁμογενεῖς ἀναγκάζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ προτιμῶσιν ἐκεῖνα, καὶ ἀρχικὴ αἰτία τούτου φαίνεται ἡ μικρότης τῶν ἡμετέρων πλοίων καὶ ἡ ποιότης καὶ ἐφόπλισις αὐτῶν, ἥτις δὲν παρίσταται τοιαύτη ὥστε νὰ ἀναγνωρίζωνται καὶ νὰ κατατάσσωνται εἰς τὰ ἐπαληθευτικὰ βιβλία (Veritas) παρὰ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐπιτετραμμένων μὲ τοῦτο ἐπιτρόπων ὡς ἀ. τάξεως πλοῖα, οὐδὲ ἀποφασίζουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ πλοίαρχοι αὐτῶν νὰ τὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τοιαύτην ἐξέτασιν καὶ κατάταξιν, μολονότι ἐκεῖ εἶναι δεκτὰ εἰς τοῦτο καὶ τὰ ξένα πλοῖα. Στερημένα ἑπομένως τοιούτου ἐλέγχου τὰ πλοῖα ἡμῶν, ἐπιβαρύνονται, διὰ ν' ἀσφαλισθῶσι τόσον αὐτὰ, ὅσον καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς φορτία, μὲ ἀσφάλιστρα κατὰ δύω ἕως 4 τοῖς ἑκατὸν ἀνώτερα τῶν δεδομένων διὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ (εἰς τὴν Ἀγγλίαν, λόγου χάριν, τὰ μὲν κατατεταγμένα ἀ. τάξεως πλοῖα ἀσφαλίζονται συνήθως πρὸς 2 ἕως 2 1/2 τοῖς ἑκατὸν, καὶ τὰ ἀνεξέλεγκτα πρὸς 5 ἕως

7 τοῖς ἑκατὸν), κἄποτε δὲ οὔτε δέχονται ποσῶς νὰ τ' ἀσφαλίσωσιν οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἀσφαλισταί. Ἕνεκα τούτου ὁ ἔμπορος, τρέχων ἐξ ἑνὸς μεγαλείτερον κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ κίνδυνον βλάβης ἢ ἀπωλείας τῶν ἐμπορευμάτων, ἐὰν φορτωθῶσιν ἐπὶ ἑλληνικοῦ πλοίου, μὴ δυνάμενος ἀφ' ἑτέρου νὰ πωλήσῃ αὐτὰ εἴτε ἐπὶ *προσδοκίᾳ* (en expectative) εἴτε *μετὰ τὴν ἄφιξιν* εἰς τὴν ἰδίαν τιμὴν εἰς ἣν ἤθελαν πωληθῆ ἐὰν ἦσαν φορτωμένα ἐπὶ εὐρωπαϊκοῦ, καθὸ ἠναγκασμένος νὰ τ' ἀσφαλίσῃ μὲ ἀσφάλιστρα βαρύτερα, ἀπορεύγει ἑπομένως τὴν ναύλωσιν ἑλληνικῶν πλοίων, ἢ καὶ ἂν δεχθῇ αὐτὴν, προσφέρει ναῦλον 20 ἕως 30 τοῖς ἑκατὸν ὀλιγώτερον. Ὅταν ἐξ ἐναντίας αὐτὰ εἶναι μεγάλα, στερεὰ καὶ καλῶς ἐρωδιασμένα, τότε θέλουν ἰσχύει ὄχι μόνον μακρούς νὰ ἐπιχειρῶσι διάπλους κατὰ τὰς θαλάσσας τοῦ Ὠκεανοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀφόβως νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐπιτροπῶν καὶ ὡς ἀτάξεως πλοῖα νὰ κατατάσσωνται, καὶ ὡς τοιαῦτα ν' ἀσφαλίζωνται παρὰ τοῖς ἐκεῖ ἀσφαλισταῖς μὲ τὴν αὐτὴν σχεδὸν εὐκολίαν καὶ οἰκονομίαν ὡς καὶ τὰ εὐρωπαϊκὰ, καὶ νὰ ναυλόνωνται μὲ τοὺς ἰδίους ὡς ἔγγιστα ναύλους, καὶ νὰ προτιμῶνται μάλιστα παρὰ τῶν ἀπανταχοῦ μεγαλεμπόρων ὁμογενῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ξένων, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ διαφιλονεικήσωσι τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ κατά τε τὴν τόλμην καὶ τὴν ταχύτητα.

Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν ἡ σύστασις μεγάλης Ἑλληνικῆς ἀσφαλιστικῆς ἑταιρίας δὲν παρίσταται πλέον ἀπολύτως ἀναγκαία, ἀλλ' ὡς δευτερεῦον ἀντικείμενον, ἢ καὶ ἂν συστηθῇ ναυτικὴ τράπεζα κατὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις, ἐκείνη δύναται ν' ἀναλάβῃ καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἑλληνικῶν πλοίων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς φορτίων, ὅπως ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Γένοβαν.

Ἀλλὰ παρεκτὸς τῶν χρηματικῶν πόρων, ἀπαιτεῖται καὶ ὑλικὸν καλὸν καὶ εὐθηνὸν, τοῦτέστιν ἀγρία ξυλεία καὶ γαιάνθρακες, διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ χρῆσιν τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν μεγάλων ἱστιοφόρων. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον πρέπει ταχέως νὰ διευκολυνθῇ διὰ καταλλήλου ὀργανισμοῦ καὶ ἡ ὑλοτόμησις τῶν ἑλληνικῶν δασῶν, ὅσα δύνανται νὰ παράγωσι τοιαύτην ξυλείαν (ἥτις καθίσταται τοσούτῳ μᾶλλον ἀναγκαία, ὅσον ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατον νὰ προμηθευώμεθα αὐτὴν ἔξωθεν), καὶ προσέτι ἡ ἐξόρυξις τῶν ἑλληνικῶν ἀνθρακορυχείων, τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρακες δύνανται νὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὴν ἀτμοπλοΐαν ἂν ὄχι μόνοι, τοὐλάχιστον σύμμικτοι μὲ τοὺς ἀγγλικούς· συγ-

χρόνως δὲ νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ εὔκολος αὐτῶν ὅλων συγκοινωνία μὲ τὴν θάλασσαν διὰ κατασκευῆς ἁμαξιτῶν ὁδῶν. Εἰς ταῦτα πάντα, καθὸ λίαν παραγωγικὰ καὶ ἔργα τῆς πρώτης ἀνάγκης, ἐριστῶμεν σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπὶ τέλους δὲ ἓν μέσον ἐπίσης βοηθητικὸν ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας, ἀπαιτούμενον πρὸς ἀνακούφισιν καὶ πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς, ἐν τῇ παρούσῃ μάλιστα δεινῇ θέσει της, καὶ ἰδίως συνιστώμενον εἰς τὰς ῥηθείσας ἐκθέσεις ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων καὶ ναυτικῶν συλλόγων, εἶναι καὶ ἡ ἐλάττωσις τῶν τελῶν μὲ τὰ ὁποῖα αὕτη ἐπιβαρύνεται πολὺ πλέον καὶ τοῦ δικαίου, ὡς ἀπεδείχθη ἀνωτέρω, καὶ ἡ ἄκρα προσέτι σαφήνεια καὶ ἁπλότης εἰς τὰς διατιμήσεις αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ μένῃ κἀμμία λαβὴ παρεξηγήσεων πρὸς καταχρήσεις, ὁποῖαι δυστυχῶς εἶναι εὔκολοι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μακρὰν ἀπὸ τὰ βλέμματα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχῶν. Τοῦτο μᾶς φέρει ἤδη, μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας σκέψεις, εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν καθέκαστα τοῦ νομοσχεδίου.

Γ'.

Διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ὑπέρογκον τῶν ἐν αὐτῷ τελῶν ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις, τὰ συγκρίνει μὲ τὴν ἐν ἰσχύϊ διατίμησιν, καὶ εὑρίσκει εἰς τὸν ἐν αὐτῇ προσηρτημένον πίνακα, ὅτι κατὰ μὲν τὸ νομοσχέδιον τὰ τέλη εἰς τὰς τέσσαρας αὐτοῦ περιπτώσεις συμποσοῦνται εἰς δραχ. 68, κατὰ δὲ τὴν διατίμησιν εἰς δραχ. 102.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ σύγκρισις δὲν εἶναι ἀκριβὴς, ἐπειδὴ δὲν προστετέθησαν εἰς αὐτὴν καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τελητουτέστι·

Διὰ τὰς μεταβολὰς τοῦ ναυτολογίου ἕνεκα ἀποβιβάσεως 1 ναυτῶν τοὐλάχιστον, ἥτις συνήθως λαμβάνει χώραν εἰς ἕκαστον διάπλουν· πρὸς λεπτὰ 75 . . . . . δραχ.	3
Ἕνεκα ἐπιβιβάσεως 1 ἄλλων, πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῶν . . . . . »	3
Ἕνεκα ἐπιβιβάσεως ἓξ ἐπιβατῶν κατὰ τὸν ἀπόπλουν, πρὸς δραχ. 1 . . . . . »	6
Ἕνεκα ἀποβιβάσεως ἓξ ἐπιβατῶν κατὰ τὸν κατάπλουν, πρὸς δραχ. 1 . . . . . »	6
Διὰ δηλωτικὸν ἐξαγωγῆς πραγματειῶν εἰς πλοῖον 200 τόνων, ὁποῖον ὑποθέτομεν πάντοτε. . . . . »	12
δραχ.	30

(Πρακτ. Βουλῆς, Α. Συνόδου Γ'. Περιόδ. Τομ. Β'.) 80

Διὰ τέλος λιμενικὸν πρὸς λεπτὰ 2 τὸν τόνον . . .	δρ.	4
Διὰ τέλος λόγῳ ἀγαθοεργιῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπ. κτλ.	»	10
Διὰ προσθήκην δύω φύλλων τουλάχιστον εἰς τὸ ἡμερολόγιον καὶ τὸ ναυτολόγιον καθ' ὅλον τὸν ἀμφοτερόπλουν· πρὸς δραχμὰς 2 τὸ φύλλον	»	4
	δραχ.	48
αἵτινες προστιθέμεναι εἰς τὰς κατὰ τὸν πίνακα τοῦ νομοσχεδίου	»	68
Φέρουν τὸ ποσὸν .	»	116

Ἡ δὲ σημερινὴ διατίμησις ὁρίζει τέλη, μόνον διὰ τὴν ἐπιβίβασιν ὁποιουδήποτε ἀριθμοῦ ἀνθρώπων, πρὸς

λεπτὰ 3 τὸν τόνον	»	6
καὶ διὰ τὴν ἀποβίβασιν ὡσαύτως	»	6
καὶ διὰ δηλωτικὸν πραγματειῶν ἐξαγομένων	»	6
	δραχ.	18
αἵτινες προστιθέμεναι εἰς τὰς κατὰ τὸν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ πίνακα αὐτῆς τῆς διατιμήσεως, ...	»	102
φέρουν τὸ ποσὸν δραχμῶν	δραχ.	120

Τέλη δὲ λιμενικὰ ἢ λόγῳ ἀγαθοεργίας ἢ λόγῳ προσθήκης φύλλων δὲν ἐπιβάλλει ἡ διατίμησις αὕτη, καὶ ἂν τις πλοίαρχος δίδῃ σήμερον χρήματα λόγῳ δῆθεν ἀγαθοεργίας ἢ ἄλλως πως, τοῦτο γίνεται *προαιρετικῶς*, ἀλλ' οὐχὶ ὑποχρεωτικῶς δυνάμει νόμου· ὥστε πραγματικῶς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύω διατιμήσεων εἶναι ἐλαχίστη· καὶ ἂν προστεθῇ καὶ τὸ τυχαῖον τέλος δραχμῶν 4—6 τὸ ὁποῖον ὁρίζεται ἐν τῷ νομοσχεδίῳ δι' ἀντικατάστασιν τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως ἐν περιπτώσει ἀπωλείας, καὶ ἐν τῇ νῦν διατιμήσει οὐδόλως ἐπιβάλλεται τοιοῦτον, τότε αἱ δύω διατιμήσεις εἶναι ἴσαι σχεδὸν ὡς πρὸς τὰ τέλη αὐτῶν.

Παρεκτὸς ὅμως τούτου, καὶ μετριωτέρα ἐκείνης ἂν ὑποτεθῇ ἡ τοῦ νομοσχεδίου, τοῦτο δὲν δικαιολογεῖ τὸ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐξελεγχόμενον ἐν αὐτῇ ὑπέρογκον τῶν τελῶν, ὅπως ἀνεπτύχθη ἀνωτέρω.

Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν συγκρίνει ἡ ἔκθεσις τὰ τέλη τοῦ νομοσχεδίου καὶ μὲ τὴν γαλλικὴν διατίμησιν, καὶ τὰ ἀνευρίσκει ὅμοια. Ἀλλὰ δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν δύω οὐσιώδεις περιστάσεις, αἵτινες μηδενίζουν τὸ ἐκ τῆς παραβολῆς ταύτης συμπέρασμα αὐτῆς.

1. Ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ φόροι ἐν γένει εἶναι πολὺ μεγαλείτεροι τῶν ἐν Ἑλλάδι· τὸ ἐτήσιον αὐτῶν ποσὸν φθάνει ὡς ἔγγιστα εἰς ἓν δισεκατομμύριον καὶ ἑκατὸν ἑκατομμύρια, ὥστε κατὰ τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς, συνιστάμενον εἰς 36 περίπου ἑκατομμύρια, ἀναλογοῦν *δραχ.* 30 1|2 σχεδὸν ὡς ἐτήσιος φόρος εἰς ἕκαστον ἄτομον. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξ ἐναντίας τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν δημοσίων προσόδων κατ' ἔτος συμποσοῦται εἰς 22 ἑκατομμύρια σχεδὸν, ὥστε ἀναλογοῦν εἰς ἕκαστον ἄτομον ἐκ τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ 150 ὡς ἔγγιστα χιλιάδων τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς δραχ. 19 1/7 περίπου. Ὅθεν ἐκεῖ καθὼς ὅλοι ἐν γένει πληρόνουσι φόρους ἀνωτέρους τῶν ἐν Ἑλλάδι, ἐπειδὴ ἔχουν ἀναλόγως καὶ ὠφελείας καὶ ἀπολαυὰς μεγαλειτέρας, εἶναι ἐπόμενον κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ πλοῖα αὐτῶν νὰ φορολογῶνται πλέον τῶν ἡμετέρων, καὶ οὐχὶ νὰ ζητῶμεν νὰ ἐξομοιώσωμεν ταῦτα μ' ἐκεῖνα· καὶ

2. Ὅτι ἰδίως τὰ γαλλικὰ πλοῖα χαίρουν ὡς ἐξ αὐτοῦ τούτου μάλιστα, ἤγουν ὡς ἐκ τῆς βαρείας αὐτῶν φορολογίας, διάφορα πλεονεκτήματα, τῶν ὁποίων στεροῦνται τὰ ἡμέτερα.—Ἐν πρώτοις εἰς ἕκαστον πλοῖον ναυπηγηθὲν ἐπιστρέφεται τὸ τελώνιον ὅσον ἐπληρώθη διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ· ἀκολούθως ἀπολαύουν τὸ προνόμιον τῆς ἀποκλειστικῆς μεταφορᾶς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐκ τῆς Γαλλίας τῶν γαιανθράκων καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἐμπορευμάτων δι' ὅσων τὴν εἰσαγωγὴν χορηγεῖ ἀμοιβήν τινα ἡ Κυβέρνησις, τουτέστι τῆς ψαρικῆς καὶ διαφόρων ἄλλων· ἔχουν ὡσαύτως τὸ προνόμιον τῆς ἐπιβολῆς πολὺ μικροτέρου (κατὰ 20 — 25 τοῖς ἑκατὸν) τελωνίου εἰς διάφορα εἴδη, ἤγουν τὸ ἔλαιον, τοὺς καπνοὺς, τὴν σμύριδα, τὰ βαμβάκια τῆς Ἀνατολῆς, τὰ ἀλείμματα καὶ λοιπὰ, ὅταν μεταφέρωνται εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ πλοίων γαλλικῶν· χαίρουν ἐπὶ τέλους εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεγίστην προστασίαν καὶ ἕνεκα τῆς κραταιᾶς δυνάμεως τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους, καὶ ἕνεκα τῆς βαρύτητος καὶ ἱκανότητος τῶν Γάλλων προξένων, οἵτινες πολὺ ἀδρότερον μισθοδοτούμενοι ἔχουν καὶ ἀνωτέραν ἀξίαν· ὥστε δικαιολογεῖται παρ' αὐτοῖς ἡ ἐπιβολὴ καὶ φόρων ἀναλόγων πρὸς ἀντιστάθμισιν αὐτῶν ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων καὶ πρὸς μικρὰν ἀνακούφισιν τῶν ὑπερόγκων ἀπαιτουμένων ἐξόδων εἰς τὴν χορήγησιν τοιαύτης προστασίας. Ἀλλ' ἡμεῖς, ἐνῷ δὲν ἀπο-

νέμομεν τοὐλάχιστον τοιαῦτα πλεονεκτήματα καὶ ὁμοίαν προστασίαν εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, θέλομεν ἀφ' ἑτέρου νὰ τὰ ἐπιβαρύνωμεν μὲ ὅμοια βάρη, καὶ μεγαλείτερα μάλιστα, ἐπειδὴ τὰ παρὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιβαλλόμενα τέλη, λιμενικὸν καὶ ἀγαθοεργικόν, δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν γαλλικὴν διατίμησιν.

Ἀντὶ λοιπὸν ν' ἀναζητῶμεν ὡς ὁδηγὸν τὴν διατίμησιν αὐτὴν, μεθ' ἧς οὐδεμίαν ἀναλογίαν καὶ σύγκρισιν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ἡμετέρα, ἠδυνάμεθα πολὺ κάλλιον νὰ μιμηθῶμεν τὸ σύστημα τῆς Ἀγγλίας, ἥτις δικαίως θεωρεῖται ὡς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ἐπὶ τῶν ἀφορώντων τὰ ναυτιλιακὰ καὶ τὰ τελωνιακὰ, καὶ ἐνῷ περιστοιχίζει τὰ πλοῖα αὐτῆς μὲ παντοίας εὐκολίας, δὲν τὰ ὑποχρεοῖ οὔτε διόλου σχεδὸν εἰς τέλη ἀποδημητηρίων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὥστε δύνανται νὰ περιπλέωσιν ἐλευθέρως ὅλας τὰς ξένας θαλάσσας χωρὶς νὰ ὑπόκεινται ὑποχρεωτικῶς πρὸς τοὺς Προξένους αὐτῆς εἰμὴ εἰς ἐλάχιστον δικαίωμα, ἐκτὸς μόνον ἂν πρόκειται περὶ συντάξεως συμβολαίων ἢ περὶ διενέξεων τῶν πλοίων, ἤγουν περὶ ἀντικειμένων ἀσχέτων μὲ τὸ ζητούμενον.

Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ, Κύριοι, θέλουσα νὰ συμβιβάσῃ ὅσον ἔνεστι τὰς ἀνάγκας τοῦ δημοσίου ταμείου μὲ τὴν ἀπαιτουμένην δικαιοσύνην καὶ πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας, ἐνόμισε καλὸν ν' ἀποφύγῃ ἐξ ἑνὸς τὸ ὑπέρογκον τῶν τελῶν τῆς διατιμήσεως τοῦ νομοσχεδίου καὶ τῆς γαλλικῆς ἐφ' ἧς αὕτη στηρίζεται, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν σχεδὸν ἀτέλειαν τοῦ ἀγγλικοῦ συστήματος, καὶ ἀντ' αὐτῶν ν' ἀκολουθήσῃ μέσον τινὰ ὅρον. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ ταύτῃ, παραδεχομένη τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, τουτέστι τὴν ἀνάγκην νέας καλλιτέρας διατιμήσεως, προτείνει τὰς ἑξῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας, τὰς μὲν πρὸς διασάφησιν εἴτε ἁπλοποίησιν τῶν διατάξεων, τὰς δὲ πρὸς μετρίασιν τῶν βαρέων αὐτοῦ δασμῶν συμφώνως μὲ τὸ δίκαιον καὶ μὲ τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ Κράτους.

Α'. Ἐν τῷ 1 τοῦ νομοσχεδίου ἄρθρῳ ἀντὶ τῶν λέξεων *ὡδὲ προσηρτημένην διατίμησιν* ἀνταντικατασταθῶσιν αἱ λέξεις· *ἐπομένην διατίμησιν ἥτις ἀποτελεῖ μέρος τοῦ παρόντος νόμου.* Ἡ διατίμησις τῷ ὄντι πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὴν συνέχειαν τοῦ νόμου ἀμέσως μετὰ τὸ 1 ἄρθρον αὐτοῦ, ὥστε νὰ φέρῃ καὶ αὐτὴ τὰς τυπικὰς ἐγγυήσεις καὶ τὰ συστατικὰ τοῦ νόμου, καὶ ν' ἀπαρτίζῃ μέρος αὐτοῦ ἀναπόσπαστον, ὅπως ἔγεινε καὶ εἰς τὸν νόμον περὶ τελωνιακοῦ δασμολογίου.

Β'. Εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν δύω ἐδαφίων 1 καὶ 2 τῆς διατιμήσεως νὰ γένῃ διάκρισις μετὰ τῶν δύω πτριπτώσεων, καθ' ἃς τὸ

πλοῖον ἤθελεν ἐκφορτώσει καὶ φορτώσει συνάμα εἰς τὸν ἴδιον λιμένα, ἢ ἤθελεν ἐνεργήσει τὸ ἓν ἐκ τῶν δύω μόνων, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν πρέπει νὰ πληρόνῃ τὸ ἥμισυ τέλος τοῦ τῆς πρώτης· συγχρόνως δὲ νὰ ἐλαττωθῇ τὸ τέλος αὐτῶν καθὸ βαρύτατον τῷ ὄντι, ὅπως ὑπαγορεύει καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας ἀπαιτουμένη πρόνοια κατὰ τοὺς διαφόρους ἐκτεθέντας ἀνωτέρω λόγους. Ἑπομένως αὐτὰ τὰ ἐδάφια 1 καὶ 2 νὰ τροπολογηθῶσιν οὕτω·

» § 1. Διὰ τὰ ἀποδημητήρια (α) πλοίου ἱστιοφόρου ἐνεργήσαντος ἐκφόρτωσιν καὶ φόρτωσιν συνάμα εἰς τὸν ἴδιον λιμένα· τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (6) . . . . . λεπτὰ 10

Ἐὰν δὲ ἐνήργησε φόρτωσιν μόνον ἢ ἐκφόρτωσιν τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (6) » 5

» § 2. Διὰ τὰ ἀποδημητήρια (α) πλοίου ἱστιοφόρου ἐνεργήσαντος συμπλήρωσιν τῆς ἐκφορτώσεως καὶ τῆς φορτώσεως αὐτοῦ συνάμα εἰς τὸν ἴδιον λιμένα, ἀφοῦ ἐπλήρωσεν ἤδη τὸ ἀνωτέρω τέλος εἰς προλαβόντα λιμένα, εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ἑπομένων λιμένων· τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (6) . . . . . » 5

» Ἐὰν δὲ ἐνήργησε συμπλήρωσιν τῆς ἐκφορτώσεως μόνον ἢ τῆς φορτώσεως αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐπλήρωσεν ἤδη τὸ ἀνωτέρω ἐν τῷ § 1 τέλος εἰς προλαβόντα λιμένα, εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ἑπομένων, τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (6) » . . » 2 1|2

Γ'. Εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων ἡ πρώτη νὰ τροπολογηθῇ οὕτω πως χάριν ἀκριβείας καὶ σαφηνείας εἰς τὴν ἔκφρασιν, ὅπως εἶναι καὶ εἰς τὸ γαλλικὸν κείμενον, ἐξ οὗ μετεφράσθη, καὶ προσέτι διὰ νὰ συγχωνευθῶσιν ἐντὸς τῶν ἀποδημητρίων καὶ αἱ γινόμεναι μεταβολαὶ εἴτε ἐγγραφαὶ εἰς τὸ Ναυτολόγιον ἕνεκα ἀποβιβάσεως ἢ ἐπιβιβάσεως ναυτῶν ἢ ἐπιβατῶν, αἵτινες εἶναι καὶ αὐταὶ πράξεις συνήθεις εἰς τοὺς κατάπλους καὶ ἀπόπλους πλοίων, καὶ οὕτω νὰ μὴ πληρόνηται ἄλλο χωριστὸν τέλος δι' αὐτάς.

» α) Τὰ *Ἀποδημητήρια* συμπεριλαμβάνουν τὸ σύνολον ὅλων τῶν διατυπώσεων καὶ ἐγγράφων ὅσα συνήθως ἀπαιτοῦνται κατὰ τὸν κατάπλουν καὶ ἀπόπλουν· ἤτοι 1. Δήλωσιν τῆς ἀφίξεως. 2. Πιστοποίησιν ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως. 3. Ὑγειονομικὴν ἔκθεσιν. 4. Ἐπιθεώρησιν τοῦ ἡμερολογίου, τῆς ἀδείας

» ἀναχωρήσεως καὶ τοῦ Ναυτολογίου. 5. Τὴν ἔκδοσιν, ἢ ἐπι-
» θεώρησιν καὶ καταχώρισιν δηλωτικῶν εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγω-
» γῆς πραγματειῶν. 6. Δήλωσιν ἁπλῆς προσορμίσεως. 7. Με-
» ταβολὰς εἴτε ἐγγραφὰς εἰς τὸ Ναυτολόγιον ἕνεκα ἀποβιβάσεως
» ἢ ἐπιβιβάσεως ναυτῶν ἢ ἐπιβατῶν. 8. Παρακατάθεσιν καὶ
» ἐκθέσεις παρακαταθέσεως παντὸς ἐγγράφου συνταχθέντος ὑπὸ
» τοῦ πλοιάρχου ἐν περιπτώσει λειποταξίας, κακουργήματος
» ἢ ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως, γεννήσεως ἢ ἀποβιώσεως· ὡ-
» σαύτως παρακατάθεσιν καὶ ἔκθεσιν παρακαταθέσεως πάσης
» διαθήκης ἢ ἀπογραφῆς γενομένης κατὰ τὸν διάπλουν, καὶ τῶν
» ἐν αὐτῇ καταγεγραμμένων πραγμάτων. 9. Τὴν ἔκδοσιν ἢ ἐπι-
» θεώρησιν ὑγειονομικῆς ἐπιθεωρήσεως. 10. Πᾶσαν ἔκθεσιν περὶ
» καταβολῆς ἢ ἐγγυοδοσίας τῶν ἀναγκαιούντων ἐξόδων διὰ τὴν
» ἐπάνοδον, τὴν θεραπείαν, ἢ τὸν ἐνταφιασμὸν ναυτῶν ἀρε-
» θέντων εἰς τὴν ξηράν· καὶ 11. Πιστοποιητικὸν οἱονδήποτε
» ἀπαιτούμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων Ἀρχῶν διὰ τὸν ἀπόπλουν
» τοῦ πλοίου. »

Δ'. Τὸ § 3 τῆς Διατυπώσεως νὰ ἐξαλειφθῇ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ νὰ προστεθῇ ἄλλο ἄρθρον παρακατιὸν εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν ἀτμοπλοίων παντὸς προξενικοῦ τέλους, χάριν ἐμψυχώσεως αὐτῶν διὰ τοὺς εἰς τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν ἀναπτυχθέντας λόγους.

Ε'. Τὰ ἐδάφια 4 καὶ 5 νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς ἕν· καὶ ἂν τὸ πλοῖον προσορμισθῇ εἴς τινα λιμένα, χωρὶς νὰ φορτώσῃ ἢ ἐκφορτώσῃ, τότε νὰ ὑπόκειται εἰς τέλος 2 λεπτῶν τὸν τόνον, εἴτε πλέον, εἴτε ἔλαττον τῶν 24 ὡρῶν μείνῃ· τέλος ἀνώτερον αὐτοῦ καταντᾷ ἄδικον, ἀφοῦ τὸ πλοῖον οὐδεμίαν ἐνεργεῖ ἐπιχείρησιν. Ἐὰν δὲ αὐτὸ προσορμισθῇ ἐξ ἀνάγκης, ἤγουν ἐκ τρικυμίας ἢ ἀβαρίας, ἢ ἐξ ἄλλης ἀνωτέρας δυνάμεως, τότε εἶναι καὶ ἄδικον καὶ σκληρὸν νὰ ὑποβάλληται εἰς φόρον, διότι καταδιωκόμενον ἐκ τῶν ἀγρίων στοιχείων ἐζήτησε τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ εἴς τινα λιμένα· καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ ἐσωτερικὸν οὐδὲν τέλος πληρώνουσι τὰ πλοῖα κατὰ τὴν ὀρθὴν καὶ φιλάνθρωπον ἐξαίρεσιν τὴν ὁποίαν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις παραδέχεται τὸ περὶ λιμενικῶν δικαιωμάτων διάταγμα τῆς 8 Φεβρουαρίου 1834, πολλῷ μᾶλλον δὲν πρέπει νὰ πληρώνωσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅπου οἱ διάπλοι εἶναι δυσκολώτεροι καὶ ἐπικινδυνωδέστεροι.

Ὅθεν εἶναι καλὸν νὰ διαγραφῶσιν αὐτὰ τὰ ἐδάφια 4 καὶ 5, καὶ ν' ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἑξῆς·

« § 3. Διὰ τὰ *ἀποδημητήρια* (α) πλοίου ἱστιοφόρου ἐκου-

σίως προσορμισθέντος χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ ἢ ἐπιβιβάσῃ φορτίον οὔτε ἐπιβάτας· τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (β). λεπτὰ 2.

Ἐὰν τὸ πλοῖον ἠναγκάσθη νὰ προσορμισθῇ ἕνεκα τρικυμίας ἢ ἀβαρίας ἢ ἄλλης ἀνωτέρας δυνάμεως, χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ οὔτε ἐπιβιβάσῃ φορτίον ἢ ἐπιβάτας, τότε εἰς οὐδὲν ὑπόκειται τέλος. »

Σ'. Τὸ ἐδάφιον 6 νὰ λείψῃ, καὶ νὰ μὴν ὑπόκεινται τὰ πλοῖα εἰς τέλος λιμενικὸν, καθὼς οὔτε ἡ σημερινὴ διατύπωσις, οὔτε ἡ γαλλικὴ, οὔτε καμμία ἄλλη δὲν ἐπιβάλλει τοιοῦτον τέλος. Καὶ ἀληθῶς, ἐὰν μόνον ἐξαιρέσωμεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου δικαιολογεῖται ἡ ὕπαρξις ἰδιαιτέρου Λιμενάρχου ἕνεκα τῆς ἀπείρου σπουδῆς πλοίων παντὸς ἔθνους καὶ τῶν ἐκτάκτων δυσκολιῶν τῆς ἀχανοῦς ἐκείνης πόλεως, εἰς ἄλλα μέρη δὲν παρουσιάζεται ἀνάγκη πραγματικὴ ἰδιαιτέρων λιμεναρχῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ ὑπάρχει τοιοῦτος ἐκ μέρους τῆς ἐντοπίου Ἀρχῆς ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν ἀστυνομίαν ὅλων ἐν γένει τῶν πλοίων, καὶ ἀφοῦ πρόσθετι ὑπάρχει Πρόξενος Ἕλλην, ἐπιτετραμμένος ἰδίως νὰ προστατεύῃ τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς πλοιάρχους, καὶ παρεκτὸς τούτου ἕκαστος πλοίαρχος συστήνεται πάντοτε εἴς τινα ἔμπορον τοῦ τόπου ὅστις τὸν συντρέχει εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς ὑποθέσεις· διὰ τοῦτο δὲν ἔχουν τοιούτους λιμενάρχας εἰς ἄλλα μέρη οὔτε ἡ Ἀγγλία, οὔτε ἡ Γαλλία, οὔτε κανὲν ἄλλο ἔθνος, μολονότι ἄπειρα πλοῖα καὶ τῶν ἐθνῶν αὐτῶν διατελοῦσιν ἐκεῖ. Προσέτι δὲ τὸ ἄρθρον ὅπως ἔχει ἀορίστως, καταντᾷ ν' ἀφίνῃ ἐλευθερίαν διορισμοῦ λιμεναρχῶν ὅσους θέλει ἡ Κυβέρνησις καὶ ὅπου θέλει, τουτέστι καὶ εἰς θέσεις μὴ νενομοθετημένας, ἐνῷ ὁ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν προξενικῶν ἀρχῶν νόμος τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1853 ἐπιτρέπει διορισμὸν λιμενάρχου μόνον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ συγχρόνως προσδιορίζει τακτικὸν μισθὸν εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν πληρωτέον παρὰ τοῦ Δημοσίου ὅπως μισθοδοτοῦνται καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι αὐτῶν τῶν τριῶν Προξενείων.

Ζ'. Τὸ ἐδάφιον 7 νὰ ἐξαλειφθῇ, καὶ νὰ λείψῃ αὐτὸ τὸ ἄλλο ἰδιαίτερον τέλος διὰ δηλωτικὸν ἐξαγωγῆς, τὸ ὁποῖον συμπεριλαμβάνεται καὶ πρέπει νὰ συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ *Ἀποδημητήρια*, καθὼς καὶ ἡ ὑπάρχουσα Διατύπωσις δὲν ἐπιβάλλει χωριστὸν δικαίωμα διὰ τοιοῦτον δηλωτικὸν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ περιέλαβε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν λέξιν *Ἀποδημητήρια*. Τοῦτο

δὲ εἶναι καὶ δίκαιον, καὶ συγχρόνως προληπτικὸν τῶν καταχρήστων,

Η'. Εἰς τὸ ἐδάφιον 8 νὰ ἐλαττωθῇ τὸ ἐν αὐτῷ τέλος εἰς λεπτὰ 2. Καὶ ἡ ἐλάττωσις αὕτη ὑπαγορεύεται ἐπίσης ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀπὸ τοὺς ἐκτεθέντας ἀνωτέρω λόγους γενικοῦ συμφέροντος ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας.

Θ'. Τὰ ἐδάφια 9 καὶ 10 περὶ μεταβολῆς τοῦ Ναυτολογίου νὰ ἐξαλειφθῶσι, καὶ νὰ λείψῃ τὸ χωριστὸν τέλος δι' αὐτὴν, τὸ ὁποῖον εἶναι δίκαιον καὶ εὔλογον νὰ συγχωνευθῇ ἐντὸς τῶν *ἀποδημητηρίων*, ἀφοῦ μάλιστα καὶ αὐτὴ ἀπαρτίζει πρᾶξιν συνήθη διὰ τὸν ἀπόπλουν καὶ κατάπλουν τοῦ πλοίου, ὡς ἐξετέθη προηγουμένως.

Ι'. Ἐν τῷ ἐδαφίῳ 11 νὰ μετριασθῇ τὸ τέλος τῆς ἐκθέσεως ἐπισκέψεως εἰς λεπτὸν ἓν κατὰ τόνον, χάριν δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἐκτεθέντος γενικοῦ συμφέροντος, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἰδίως ἀπαιτεῖ νὰ ὑποβάλλωνται τὰ πλοῖα εἰς τοιαύτην ἐπίσκεψιν πρὸς βεβαίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῶν· καὶ αὐτὸ τὸ ἐν τῇ γαλλικῇ Διατιμήσει ὁριζόμενον εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τέλος ἀποβαίνει πραγματικῶς ὀλιγώτερον τοῦ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

ΙΑ'. Εἰς τὸ ἐδάφιον 12 νὰ λείψῃ ἡ δευτέρα περίοδος «*Αντικατάστασις ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ Ναυτολογίου,* » διὰ νὰ ἔμβῃ παρακατιὸν εἰς ἄλλο κατάλληλον ἄρθρον, καθὸ μὴ οὖσα ἐνταῦθα εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον καὶ μὴ ἔχουσα σχέσιν μὲ τὴν προεθήκην φύλλων, μήτε ὑπαγομένη λογικῶς εἰς τέλος ἐπὶ ἑκάστου φύλλου, ὅπως ὁρίζει αὐτὸ τὸ ἄρθρον. Προσέτι δὲ νὰ ἐλαττωθῇ τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον εἶναι βαρὺ, καὶ νὰ ὁρισθῇ εἰς λεπτὰ 25 ἐπὶ ἑκάστου φύλλου διὰ τὰ πλοῖα μέχρι 200 τόνων, καὶ εἰς λεπτὰ 50 διὰ τὰ ὑπεράνω τῶν 200 τόνων· καθὼς καὶ κατὰ τὸ ἄρθρ. 22 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου ἕκαστον φύλλον τῶν τοιούτων βιβλίων ὑπάγεται εἰς χαρτόσημον 25 λεπτῶν.

ΙΒ'. Αἱ εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων ὑπάρχουσαι παρατηρήσεις 3 4 καὶ 5 νὰ διαγραφῶσι, καθὸ ὑπαγόμεναι εἰς τὸ ἐδάφιον 6 τὸ ὁποῖον ἐξαλείφεται, καὶ εἰς τὰ ἐδάφια 12 καὶ 13 τὰ ὁποῖα συγχωνεύονται ἐντὸς τῶν ἀποδημητηρίων, κατὰ τὰς ἀνωτέρω τροπολογίας. Ἡ δὲ 6η παρατήρησις νὰ τροπολογηθῇ πρὸς διασάφησιν οὕτω πως, καθὼς εἶναι καὶ τὸ κείμενον τῆς γαλλικῆς διατιμήσεως. (γ') *Ἡ προσθήκη ἢ ἡ ἀντικατάστασις γίνεται ἐπὶ τῇ δηλώσει τοῦ πλοιάρχου βεβαιωμένη καὶ ὑπογεγραμμένη παρ' αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ προστεθεμένου ἢ τοῦ πρὸς ἀντικατάστασιν διδομένου ἐγγράφου.*

ΙΓ'. Νὰ συγχωνευθῶσι χάριν ἀκριβείας καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων τὰ ἐδάφια 13 καὶ 14 εἰς ἓν, τὸ ὁποῖον νὰ περιλαμβάνῃ τὴν ἀντικατάστασιν ἐν περιπτώσει ἀπωλείας ὁποιουδήποτε ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐγγράφων, ὡσαύτως καὶ τοῦ ναυτολογίου τοῦ ὁποίου ἡ διάταξις διαγράφεται ἐκ τοῦ ἄρθρου 12 καὶ καταχωρεῖται ἐνταῦθα, ὅπου εἶναι ὁ οἰκεῖος τόπος. Νὰ ἐλαττωθῇ δὲ τὸ τέλος τῆς ἀντικαταστάσεως εἰς δραχ. 1 διὰ τὰ πλοῖα μέχρι 100 τόνων, εἰς δραχ. 2 διὰ τὰ ἄνω τῶν 100 μέχρι 200, καὶ εἰς δραχ. 3 διὰ τὰ ἄνω τῶν 200· ἡ ἐλάττωσις αὕτη εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον δικαία, ὅσον ἡ σημερινὴ Διατίμησις οὐδὲ περιέχει κἂν τοιοῦτον τέλος ἀντικαταστάσεως. Ὅθεν ἀντὶ τῶν ἐδαφίων 13 καὶ 14 νὰ ἔμβῃ τὸ ἑξῆς·

« § 7. Δι' ἑκάστην ἀντικατάστασιν ἐν περιπτώσει ἀπωλείας
« τοῦ ναυτολογίου, ἢ τοῦ ἡμερολογίου, ἢ τῆς ἀδείας ἀναχω-
« ρήσεως, ἢ τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως (γ').

	Τέλος πάγιον μέχρις 100 τόνων δραχ.	1
« ἀπὸ 101 μέχρι 200	»	2
« ὑπεράνω τῶν 200	»	3.

ΙΔ'. Ἡ διάταξις τοῦ ἐδαφ. 15, ὅπως ἔχει ἀορίστως ἐκτιθειμένη, φαίνεται πλημμελής. Ἐν γένει οἱ Πρόξενοι δὲν δύνανται νὰ ἐκδίδωσι ναυτιλιακὰ διπλώματα· τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀναθέτει ὁ νόμος εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν (ὅρα ἄρθρ. 20 τοῦ περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας διατάγματος), καὶ ὁ Πρόξενος δύναται μόνον ἐπὶ αἰτήσει τοῦ πλοιάρχου νὰ παρατείνῃ τὴν διάρκειαν τοῦ διπλώματος ἐν τῇ ῥητῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρ. 21 τοῦ ἰδίου διατάγματος, ἀλλὰ διὰ τὴν παράτασιν ταύτην δὲν ἐκδίδει νέον δίπλωμα· ὀφείλει μόνον νὰ σημειώσῃ αὐτὴν ὄπισθεν τοῦ ὑπάρχοντος ἤδη, ὅπως ὁρίζει τὸ ἴδιον ἄρθρον. Εἰς ποίαν λοιπὸν περίπτωσιν οἱ Πρόξενοι θέλουν ἐκδίδει αὐτὸ τὸ προσωρινὸν δίπλωμα, τοῦ ὁποίου τὸ τέλος κανονίζει ἐνταῦθα ἡ διατίμησις; Ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ῥητὸς νόμος ὁρίζων αὐτὰς τὰς περιπτώσεις, ἢ τοὐλάχιστον ἐν ἐλλείψει ἄλλου τοιούτου νόμου νὰ τὰς ὁρίζῃ ἡ Διατίμησις· ἀλλ' αὐτὴ ἀφίνουσα τοῦτο ὅλως ἀόριστον, ἐν ᾧ ἐπιβάλλει τέλος διὰ πρᾶξιν μὴ συγχωρουμένην παρ' οὐδενὸς νόμου, ἐγκαταλείπει καὶ τοὺς προξενικοὺς ὑπαλλήλους ἐλευθέρους νὰ ἐκδίδωσι προσωρινὰ διπλώματα, ὅταν καὶ ὅπως θέλωσι, καὶ οὕτω νὰ καταθλίβεται ἄνευ λόγου ἡ ναυτιλία. Ἡ γαλλικὴ Διατίμησις προσδιορίζει τοὐλάχιστον, ἂν καὶ

συγκεχυμένως, περίπτωσιν τινά, ἤγουν ἐκεῖ ὅπου διαλαμβάνει περὶ ἐκδόσεως προσωρινοῦ διπλώματος προσθέτει « *εἰς τὴν ἰδίαν περίπτωσιν* » ἐννοοῦσα, φαίνεται, τὴν ἀνωτέρω ἐν αὐτῇ προβλεπομένην περίπτωσιν *τῆς ἀπωλείας*. Ἡμεῖς δὲν βλέπομεν ἄλλην περίστασιν, καθ' ἣν νὰ εἶναι ἐπιδεκτικὸν νομίμου ἐφαρμογῆς αὐτὸ τὸ ἐδάφιον τῆς διατιμήσεως, εἰμὴ τὴν διαλαμβανομένην ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 § 7 τοῦ περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας διατάγματος, ὁπόταν δηλαδὴ ἀγορασθῇ ξένον πλοῖον ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ Ἕλληνα· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν προσθέτει αὐτὸ τὸ ἄρθρον, πῶς πρέπει νὰ πράξῃ τὸ πλοῖον, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ νομίμως ἀπαιτούμενα, ὅπως ἀναγνωρισθῇ ὡς πλοῖον ἐθνικὸν καὶ λάβῃ ναυτιλιακὸν δίπλωμα. Φρονοῦμεν λοιπὸν καλὸν νὰ προστεθῇ ἡ περίπτωσις αὕτη ἐν τῷ προκειμένῳ ἐδαφίῳ τῆς διατιμήσεως, οὕτω δὲ καὶ ἡ ἀοριστία αὐτοῦ θέλει ἐκλείψει, καὶ τὸ κενὸν ἐκεῖνο τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ μνησθέντος Διατάγματος θέλει ἀναπληρωθῇ· ἐπομένως νὰ τροπολογηθῇ τὸ ἄρθρον 15 οὕτω πως·

« § 8. Διὰ προσωρινὸν δίπλωμα μετὰ ναυτολογίου ἐκδιδόμενον ἐν περιπτώσει πωλήσεως ξένου πλοίου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 « § 7 τοῦ περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας διατάγματος, ὑπὸ τῆς « προξενικῆς Ἀρχῆς, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ἔγεινεν ἡ « πώλησις, διὰ νὰ μεταβῇ τὸ πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα·

Τέλος πάγιον μέχρις 100 τόνων	δραχ.	15
» ἀπὸ 101 μέχρι 200	»	25
» ὑπεράνω τῶν 200	»	40

ΙΕ΄. Τὸ ἐδάφιον 16 νὰ τροπολογηθῇ οὕτω πως χάριν σαφηνείας·

« § 9. Δι' ἐπιθεώρησιν τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως ἢ ἑτῶν ἄλλων ναυτιλιακῶν ἐγγράφων, ὁσάκις τοιαύτη μετὰ τὴν « ἔκδοσιν τῶν ἀποδημητηρίων κατασταθῇ ἀναγκαία καὶ ζητηθῇ « ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐπὶ αἰτήσει αὐτοῦ καταχωρημένῃ ἐπὶ κε« φαλῆς τοῦ ἐπιθεωρητέου ἐγγράφου·

Τέλος πάγιον μέχρις 100 τόνων	δραχ.	1
» ἀπὸ 101 μέχρι 200	»	2
» ἄνω τῶν 300	»	3

ΙΣ΄. Ἐνταῦθα νὰ προστεθῇ ἰδιαίτερον ἄρθρον πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ὡς ἀνωτέρω ἐξαλειπτέου ἐκ τῆς Διατιμήσεως ἐδαφίου 3, χάριν ἐμψυχώσεως τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν ἐπιχειρουμένων εἰς τὸν Ὠκεανὸν μακρῶν ταξειδίων ὑπὸ τῶν ἱστιο-

φόρων πλοίων, ὅπως ἀνεπτύχθη ἐν τῇ ἐκθέσει. Τὸ ἄρθρον αὐτὸ νὰ ἔχῃ οὕτως·

« § 10. Τὰ φέροντα ἑλληνικὴν σημαίαν ἀτμόπλοια ἀπαλ« λάττονται ὅλων τῶν ἐν τῇ παρούσῃ Διατιμήσει ὁριζομένων τε« λῶν· ἀπαλλάττονται ἐπίσης αὐτῶν καὶ τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα δι' « ἐκείνους μόνον τοὺς διάπλους, ὅσους ἐπιχειροῦσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος « ἢ ἐξ ὁποιουδήποτε ἄλλου μέρους διὰ λιμένας κειμένους πέραν « τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Μεσογείου, ἢ τὸ ἀνάπαλιν. Ὅλαι αἱ « κατὰ τόπους Προξενικαὶ Ἀρχαὶ καὶ οἱ Προξενικοὶ Πράκτορες « ὀφείλουν νὰ ἐκδίδωσι καὶ νὰ χορηγῶσιν εἰς αὐτὰ ἄνευ οὐδενὸς « τέλους ὅλα τὰ ἀποδημητήρια καὶ τὰ λοιπὰ ἐκτεθειμένα ἀνω« τέρω ἔγγραφα, εἴτε βιβλία, ἢ πιστοποιήσεις ».

ΙΖ΄. Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νομοσχεδίου νὰ συνταχθῇ οὕτω πως· « Ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς πράξεις, ὅσας δύνανται νομίμως νὰ ἐνεργῶσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων αἱ προξενικαὶ Ἀρχαί, οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν, ἢ οἱ προξενικοὶ Πράκτορες, μὴ ῥητῶς διαλαμβανομένας ἐν τῇ Διατιμήσει ταύτῃ, ἐφαρμόζονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ Προξενικῶν τελῶν Νόμου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. »

Τοιουτοτρόπως θέλει σαφηνισθῇ ἐντελῶς, ὅτι ὁ περὶ Προξενικῶν τελῶν Νόμος οὐδόλως ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ἐν τῇ Διατιμήσει ταύτῃ διαλαμβανομένας πράξεις, αἵτινες εἰς οὐδὲν ἄλλο τέλος ὑπόκεινται ἐκτὸς τοῦ τῆς Διατιμήσεως.

ΙΗ΄. Τὸ ἄρθρον 3 νὰ ἐκλείψῃ ὁλοσχερῶς ἐκ τοῦ νομοσχεδίου, ἐπειδὴ καθ' ὅλους τοὺς λόγους δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ πλοῖα καὶ τοιοῦτος φόρος. Ἀφοῦ αὐτὰ δυστυχοῦσιν ἤδη ἐπὶ τοσοῦτον, καὶ χρήζουσι πάσης συνδρομῆς, πρωτίστην ἀνάγκην ἔχουν οἱ ναυτικοὶ καὶ πρώτιστον ἔργον φιλανθρωπίας εἶναι νὰ φροντίσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν, καὶ οὐχὶ ν' αὐξάνωσι τὴν δυστυχίαν αὐτῶν μὲ νέα βάρη διὰ νὰ βαυθῶσιν ἄλλους ἐνδεεῖς. Εἶναι δὲ καὶ ἄδικος ἡ τοιαύτη φορολογία, ὄχι μόνον διὰ τοὺς προεκτεθέντας γενικοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι ἰδιαιτέρως ὡς πρὸς αὐτὴν, ἐὰν προτίθεται κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ νομοσχεδίου νὰ θεραπεύσῃ ἀνάγκας φιλανθρωπικὰς ἐν ἀλλοδαπῇ, αἱ ἀνάγκαι αὗται, καθὸ μάλιστα ἀφορῶσαι τοὺς ὁμογενεῖς κυρίως, πρέπει νὰ θεραπεύωνται ἐκ τοῦ δημοσίου Ταμείου καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ στερήματος μιᾶς μόνης τάξεως πολιτῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπόρων, ἤγουν τῶν ναυτικῶν· καὶ ἂν ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν πολλῶν, οἵτινες θέλουν ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ φόρου τούτου κατὰ τὸ Νομοσχέδιον, εἶναι ναυτικοί, ἀρκετὴν συνεισφορὰν πρὸς ἀντιστάθ-

μισιν θέλει χορηγεῖ ἡ Ναυτιλία διὰ τοῦ ἑνὸς περιπλέον δεκάτου, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ἡ 1η διάταξις τοῦ ἑτέρου νομοσχεδίου περὶ Προξενικῶν τελῶν εἰς πᾶσαν ὑπὸ τῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν ἐνεργουμένην πρᾶξιν, καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὰς *ναυτιλιακάς*, ὅσαι ὑπάγονται εἰς ἐκεῖνο τὸ νομοσχέδιον· ἂν ὡσαύτως ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔδιδεν ἡ Ἑλληνικὴ Πρεσβεία τὸ παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀρχῆς εἰσπραττόμενον *δικαίωμα φιρμανίου* διὰ τὴν ἔκδοσιν φιρμανίου πρὸς ἔκπλευσιν ἐκεῖθεν παντὸς πλοίου, καὶ ἀπέναντι τούτου ἐλάμβανε παρὰ τῶν ἑλληνικῶν πλοίων περισσότερα τῶν ὅσα ἔδιδεν, ὡς ἀναφέρει καὶ ἡ ἔκθεσις τοῦ νομοσχεδίου, τὸ δικαίωμα αὐτὸ θέλουν ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ πληρώνωσιν οἱ πλοίαρχοι διὰ τῆς Πρεσβείας, ἀλλὰ τόσον, ὅσον αὐτὴ πραγματικῶς δίδει εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἀρχὴν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ φιρμανίου, καὶ οὕτω θέλουν ἐκλείψει μόνον αἱ περιπλέον ἐκεῖναι πληρωμαὶ εἰς τὴν Πρεσβείαν ποσοῦ ἀνωτέρου τοῦ δικαιώματος τοῦ φιρμανίου, τὰς ὁποίας ἀποδοκιμάζει καὶ ἡ ἔκθεσις τοῦ νομοσχεδίου. Ἐπὶ τέλους δὲ, ἀφοῦ συνομολογεῖ καὶ αὐτὴ, ὅτι ὁ ἐκ τῶν τοιούτων πληρωμῶν πόρος τοῦ Ταμείου δὲν *ἐστηρίζετο ἐπὶ νόμου, οὐδὲ εἶχε λογικήν τινα βάσιν*, τοῦτο μόνον ἀρκεῖ διὰ νὰ μὴ παρεισάξωμεν τὸ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ προτεινόμενον τέλος πρὸς ἀντικατάστασιν καὶ μάλιστα πρὸς αὔξησιν αὐτοῦ τοῦ πόρου· τὸ οἰκοθεν ἄλογον δὲν ἰσχύει νὰ τὸ καταστήσῃ λογικὸν ὁ ἐπερχόμενος Νόμος· ὥστε εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἐκ τῆς καταργήσεως τοιούτου πόρου στερῆται τὸ Δημόσιον οὐ σμικρᾶς προσόδου, ὡς λέγει ἡ ἔκθεσις· αἱ πρόσοδοι τοῦ Δημοσίου πρέπει ὅλαι νὰ ἔχωσι *λογικὴν βάσιν* καὶ πρὸ *πάντων νὰ στηρίζωνται εἰς τὴν δικαιοσύνην*, μόνος δὲ ὁ λόγος τοῦ ὁπωσδήποτε πλουτισμοῦ τοῦ Ταμείου δὲν δικαιολογεῖ τοὺς φόρους.

ΙΘ'. Πρὸς περιστολὴν ὅσον ἐνεστι τῶν ἐνδεχομένων καταχρήσεων, αἵτινες εἶναι πλέον εὔκολοι, ὡς εἴπομεν καὶ ἀνωτέρω, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ μακρὰν τῆς ἀμέσου ἐπιτηρήσεως τῶν Ἀρχῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου πλέον ἐπισφαλεῖς καθὸ ἐκθέτουσαι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὰ ξένα μέρη, νομίζομεν καλὸν νὰ προστεθῇ τὸ ἑξῆς ἄρθρον εἰς τὸ τέλος τοῦ νομοσχεδίου διὰ νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἑκάστου προξενικοῦ ὑπαλλήλου, ὅτι οὐδὲν ἄλλο δύναται ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει νὰ εἰσπράξῃ, καὶ ὅτι πᾶσα ἄλλη εἰσπραξις δύναται νὰ ἐπισύρῃ κατ' αὐτοῦ τὴν ποινὴν τῆς καταπιέσεως.

« Ἄρθρον 3. Οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα δύνανται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ

αἱ Προξενικαὶ Ἀρχαὶ, ἢ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν, ἢ οἱ Προξενικοὶ Πράκτορες νὰ λαμβάνωσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων οἱονδήποτε. Πᾶσα εἰσπραξις τέλους μὴ ῥητῶς ὁριζομένου ἐν τῇ Διατιμήσει ταύτῃ ἢ ἐν τῷ περὶ Προξενικῶν τελῶν νόμῳ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων· ὡσαύτως πᾶσα εἰσπραξις τέλους ἀνωτέρου τοῦ νομίμου, ὑποβάλλει τοὺς ἐνεργήσαντας αὐτὴν εἰς τὴν ποινὴν τῆς καταπιέσεως, συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 461 καὶ 462 τοῦ Ποιν. Νόμου, ἐπιφυλαττομένου καὶ τοῦ δικαιώματος πάσης ἀποζημιώσεως πρὸς τοὺς παθόντας. »

Τοιαῦται εἶναι αἱ τροπολογίαι, τὰς ὁποίας ἡ πλειοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς, συγκειμένη ἐκ τῶν ὑποφαινομένων πέντε μελῶν, μετὰ ὥριμον σκέψιν, συμβουλευθεῖσα καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἐμπορικῶν Ἐπιμελητηρίων καὶ τῶν ναυτικῶν συλλόγων, συνιστᾷ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς Βουλῆς ὡς δικαίας καὶ εὐλόγους, καὶ ὡς συντελεστικὰς εἰς ἀνακούφισιν καὶ εἰς ἐμψύχωσιν τῆς δεινοπαθούσης ναυτιλίας· καὶ πρὸς πλειοτέραν εὐκολίαν ὑποθάλλομεν παρὰ πόδας καὶ ἐν συνόλῳ τὸ νομοσχέδιον μετὰ τῆς Διατιμήσεως ὅπως ἐτροπολογήθησαν. Ἐὰν δέ τις ἤθελε γενῇ ἀντίρρησις ὅτι ἐκ τῶν προτεινομένων ἐλαττώσεων ἐπέρχεται ζημία εἰς τὸ Ταμεῖον, ἀπαντῶμεν ἐκ προοιμίων, ὅτι ἀληθὴς καὶ ἀκαταλόγιστος ζημία θέλει προκύψει καὶ εἰς τὸ ἔθνος ἐν γένει καὶ εἰς τὸ Ταμεῖον ἰδιαιτέρως, ἐὰν δὲν ληφθῇ σύντονος πρόνοια ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας, τῆς ὁποίας ἡ καθ' ἑκάστην σμίκρυνσις θέλει ἀναγκαίως ἐπιφέρει καὶ ἐλάττωσιν τῶν ναυτιλιακῶν εἰσπράξεων, ὅσον μεγάλοι καὶ ἂν ἤθελαν εἶσθαι οἱ δασμοί, καὶ ἐπὶ τέλους θέλει καταβιβάσει αὐτὰς μίαν ἡμέραν καὶ εἰς τὸ μηδὲν σχεδόν, ἐὰν ἐξακολουθῇ ἡ στάσις αὕτη τῶν πραγμάτων· ἐνῷ ἐξ ἐναντίας, ἐὰν ἡ ναυτιλία ἐπανέλθῃ εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν διὰ τῶν καταλλήλων μέτρων, θέλουν αὐξήσει καὶ αἱ ναυτιλιακαὶ εἰσπράξεις, ὅσον μετριασμένα καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι τὰ τέλη. Ἀπαντῶμεν προσέτι, ὅτι, καθὼς ἀποφαίνεται καὶ ἡ ἔκθεσις τοῦ ἄλλου νομοσχεδίου περὶ Προξενικῶν τελῶν, τὰ Προξενεῖα προτίθενται νὰ ὑπηρετῶσι καὶ τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς ἐν ἀλλοδαπῇ ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας καὶ νομίμου ἐπιρροῆς, καὶ ἐπομένως ἡ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν ἀπαιτουμένη δαπάνη δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαρύνῃ ὅλη τοὺς ἀμέσως ἐνδιαφερομένους ἰδιώτας, ἀλλὰ καὶ μέγα μέρος αὐτῆς νὰ εἶναι εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου, καὶ μ' ὅλα ταῦτα αἱ Προξενικαὶ εἰσπράξεις ἐν ἔτει 1858 ἔφθασαν εἰς δραχ. 366,494, ἡ δὲ δαπάνη τοῦ Προξενικοῦ

κλάδου εἰς δραχ. 216,120, καὶ ἕτεραι δραχ. 92,102 ἔμειναν ἐκ τῶν εἰσπράξεων εἰς ὄρελος τῶν Προξένων (δηλαδὴ τῶν ἀμίσθων,) ὥστε τὸ ὅλον τῆς πραγματικῆς δαπάνης ἀνέβη τότε εἰς δραχ. 308,222, ἤγουν εἰς ποσὸν κατώτερον τῶν εἰσπράξεων, καὶ ἑπομένως τὸ Δημόσιον οὐδὲ ἓν λεπτὸν κατέβαλεν ἐξ ἰδίων, ἀλλ' ὅλη ἡ δαπάνη ἐπληρώθη ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐπερίσσευεαν μάλιστα καὶ δραχ. 58,272· ἐνῷ, κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀρχὴν, ἐὰν ἀναλογίσωμεν τὸ ἥμισυ μέρος τοὐλάχιστον τῆς δαπάνης τοῦ Προξενικοῦ κλάδου εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου, ἀρκεῖ ἑπομένως νὰ εἰσπράττεται παρὰ τῶν Προξενείων τὸ ἄλλο ἥμισυ, τὸ εἰς βάρος τῶν ἀπ' εὐθείας ἐνδιαφερομένων, τοὐτέστι δραχ. 154,111· τόσον δὲ ποσὸν καὶ πολὺ μεγαλείτερον βεβαίως θέλει εἰσπράττεσθαι καὶ μετ' αὐτὰς τὰς προτεινομένας ἐλαττώσεις, ἀφοῦ κατὰ τὸ 1857 εἰσεπράχθησαν δρ. 366,494, καὶ ἀφοῦ παρεκτὸς τῶν ναυτιλιακῶν τελῶν ἄτινα πρόκειται ἤδη νὰ μετριασθῶσιν, ὑπάρχουν καὶ τὰ ἄλλα Προξενικὰ δικαιώματα ἄτινα οὐδόλως σχεδὸν ἠλαττώθησαν, καὶ αὐτὰ ἀπαρτίζουν τὸ μεγαλείτερον ποσὸν τῶν προξενικῶν εἰσπράξεων. Τελευτῶντες δὲ παρατηροῦμεν καὶ τοῦτο, ὅτι δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίζῃ εἰς τινα μέρη Προξένους καὶ Πράκτορας εὐυπολήπτους ὁμογενεῖς διαμένοντας εἰς αὐτὰ, ἔχοντας ἐπιτοπίους σχέσεις, καὶ ἱκανοὺς νὰ ἐνεργῶσιν ἐπιτυχῶς καὶ μετὰ ζήλου τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν, χωρὶς ν' ἀπαιτῶσιν οὐδένα μισθὸν, εὐχαριστούμενοι μὲ μόνην τὴν τιμὴν τῆς θέσεως καὶ μὲ τὴν εὐγενῆ συναίσθησιν ὅτι γίνονται χρήσιμοι εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν· ὅπου τοιοῦτοι εὑρίσκονται, εἶναι καλὸν αὐτοὶ νὰ διορίζωνται, οὕτω δὲ καὶ ἡ ὑπηρεσία θέλει ὠφεληθῆ, καὶ προστασίαν ἴσως μεγαλειτέραν θέλουν εὑρίσκει παρ' αὐτοῖς ἡ ναυτιλία καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ οἰκονομία θέλει ἐπέλθει εἰς τὴν δαπάνην τοῦ Προξενικοῦ κλάδου, καθιστῶσα ἔτι μᾶλλον ἀνεπαίσθητον εἰς τὸ Ταμεῖον τὴν ἐλάττωσιν τῶν ναυτιλιακῶν τελῶν.

Κατὰ δὲ τὴν γνώμην τῆς μειονοψηφίας, ὁ μαρασμὸς τῆ, ναυτιλίας εἶναι μὲν γεγονὸς λυπηρότατον, ἐφ' οὗ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀφείλουσι νὰ ἐπιστήσωσι σύντονον καὶ ἄμεσον προσοχὴν, ἀλλὰ, καθὸ προκύπτον ἀπὸ γενικὰς περιστάσεις καὶ ἀπὸ ποικίλας καὶ διαρκεῖς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον αἰτίας, δὲν δύναται νὰ οὐδετερωθῇ ἀποτελεσματικῶς ἡ διὰ παραδοχῆς συσήματος ὁπωσοῦν ῥιζικοῦ καὶ πρὸς τὸ κακὸν, ὅπερ πρόκειται νὰ θεραπευθῇ, ἀναλόγου. Αἱ ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς προτεινόμεναι ὑπέρογκοι ἐλαττώσεις τῶν τελῶν, ἐνῷ κατα-

σκελετιύουσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑποβληθὲν νομοσχέδιον καὶ περιορίζουσι τὰ ἔσοδα τοῦ Κράτους (καθ' ἣν στιγμὴν αἱ δαπάναι ἐξογκοῦνται ἕνεκα τῆς προχωρούσης ἐπαυξήσεως τῶν ἀναγκῶν) μηδεμίαν δύνανται αὗται καθ' ἑαυτὰς νὰ ἐξασκήσωσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀνορθώσεως τῆς ἤδη ὑποβρεούσης ναυτιλίας· ὑπὸ δὲ τὴν οὐσιωδεστάτην οἰκονομικὴν ἔποψιν ἐξεταζομένου ἰδίως τοῦ ζητήματος, ἀσύνηθες καὶ ἐπιβλαβὲς ὅλως φαίνεται τὸ νὰ ἐπιδιώκηται καὶ ἐπιζητῆται οὐκ ἀδιάφορος τελῶν σμίκρυνσις, ἀναγκαίως συνεπάγουσα ἀντίστοιχον εἰς τὰς δημοσίους προσόδους ἐλάττωσιν, χωρὶς νὰ προσυποδεικνύωνται συνάμα πρόχειρα τὰ μέσα τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ ἐκ τῆς μειώσεως ταύτης προκύπτοντος ἐλλείμματος· διὰ ταῦτα, ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τοι συνιστῶσα ἐνθέρμως πᾶσαν σπουδαίαν μέριμναν πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως, γνωμοδοτεῖ νὰ διατηρηθῇ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπιβαλλόμενα τέλη, ἡ βάσις τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 8 Μαρτίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Κ. Δ. Βλάμης, Δ. Γ. Φιλάρετος,
Λ. Δ. Πετροπουλάκης, Β. Κυβέλος,

Ὁ εἰσηγητὴς
Κ. Π. Πλατύς.

Ἡ Μειοψηφία

Κωνστ. Κωνστάκης, Ἰω. Α. Μανιώτης.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ ΤΡΟΠΟΛΟΓΗΘΕΝ

Ἡ Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ἀπὸ ἀ Ἰουλίου 1860 τὰ ναυτιλιακὰ τέλη θέλουν εἰσπράττεσθαι παρ' ὅλων τῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Προξενικῶν Πρακτόρων κατὰ τὴν ἑπομένην Διατύμησιν, ἥτις ἀπαρτίζει μέρος τοῦ παρόντος νόμου.

Αὐξων ἀριθμὸς	Πράξεις.	Διατίμησις	Τέλος Πάγιον Δρ.	Τέλος Πάγιον Λ.	Τέλος Ἀναλογ Δρ.	Τέλος Ἀναλογ Λ.
1	Διὰ τὰ ἀποδημητήρια (α) πλοίου ἱστιοφόρου ἐνεργήσαντος ἐκφόρτωσιν καὶ φόρτωσιν συνάμα εἰς τὸν ἴδιον λιμένα	Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (ε) .	.			10
	Ἐὰν δὲ ἐνήργησε φόρτωσιν μόνον ἢ ἐκφόρτωσιν . . .	Ὁμοίως	.			5
2	Διὰ τὰ ἀποδημητήρια (ἀ) πλοίου ἱστιοφόρου ἐνεργήσαντος συμπλήρωσιν τῆς ἐκφορτώσεως καὶ τῆς φορτώσεως αὐτοῦ συνάμα εἰς τὸν ἴδιον λιμένα, ἀφοῦ ἐπλήρωσεν ἤδη τὸ ἀνωτέρω τέλος εἰς προλαβόντα λιμένα· εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ἑπομένων λιμένων . .	Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι των 300 (ε) .	.			5
	Ἐὰν δὲ ἐνήργησε συμπλήρωσιν τῆς ἐκφορτώσεως μόνον ἢ τῆς φορτώσεως αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐπλήρωσεν ἤδη τὸ ἀνωτέρω ἐν τῷ § 1 τέλος εἰς προλαβόντα λιμένα, εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ἑπομένων					
3	Διὰ τὰ ἀποδημητήρια (ἀ) πλοίου ἱστιοφόρου ἐκουσίως προσορμισθέντος χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ ἢ ἐπιβιβάσῃ φορτίον οὔτε ἐπιβάτας	Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (ε) .	.			2
	Ἐὰν τὸ πλοῖον ἠναγκάσθη νὰ προσορμισθῇ ἕνεκα τρικυμίας ἢ ἀβαρίας ἢ ἄλλης ἀνωτέρας δυνάμεως χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ οὔτε ἐπιβιβάσῃ φορτίον ἢ ἐπιβάτας, τότε εἰς οὐδὲν ὑπόκειται τέλος.	Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (ε) .	.			2
4	Διὰ δήλωσιν ναυσιβλαβείας ἢ ἀβαρίας μετ' ἐξετάσεως ἢ μὴ τοῦ πληρώματος ἢ τῶν ἐπιβατῶν	Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (ε) .				2
5	Δι' ἔκθεσιν ἐπισκέψεως τοῦ πλοίου	Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (ε) .	.			1
6	Διὰ προσθήκην φύλλων εἰς τὸ ἡμερολόγιον ἢ εἰς τὸ ναυτολόγιον (γ')	Τέλος πάγιον μέχρι 200 τόνων . . . ἐπὶ ἑκάστου φύλ. ἄνω τῶν 200 .	.	25		
7	Δι' ἑκάστην ἀντικατάστασιν ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ ναυτολογίου, ἢ τοῦ ἡμερολογίου, ἢ τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως, ἢ τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως (γ') .		.	50		
8	Διὰ προσωρινὸν δίπλωμα μετὰ ναυτολογίου ἐκδιδόμενον ἐν περιπτώσει πωλήσεως ξένου πλοίου κατὰ τὸ ἄρθρον 257 τοῦ περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας διατάγμ. ὑπὸ τῆς προξεν. Ἀρχῆς εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ἔγινεν ἡ πώλησις, διὰ νὰ μεταβῇ τὸ πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα.	Τέλος πάγιον μέχρι 100 τόνων » ἀπὸ 101 μέχρι 200 . Ὑπεράνω τῶν 200.	1 2 3			
9	Δι' ἐπιθεώρησιν τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως ἢ τῶν ἄλλων ναυτιλιακῶν ἐγγράφων, ὁσάκις τοιαύτη μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀποδημητηρίων κατασταθῇ ἀναγκαία καὶ ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐπὶ αἰτήσει αὐτοῦ κατεχωρημένῃ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἐπιθεωρητέου ἐγγράφου .	Τέλος πάγιον μέχρι 100 τόνων » Ἀπὸ 101 μέχρι 200 . ὑπεράνω τῶν 200	15 25 40			
10	Τὰ φέροντα ἑλληνικὴν σημαίαν ἀτμόπλοια ἀπαλλάττονται ὅλων τῶν ἐν τῇ παρούσῃ διατιμήσει ὁριζομένων τελῶν· ἀπαλλάττονται ἐπίσης αὐτῶν καὶ τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα δι' ἐκείνους μόνον τοὺς διάπλους, ὅσους ἐπιχειροῦσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἢ ἐξ ὁποιουδήποτε ἄλλου μέρους διὰ λιμένας κειμένους πέραν τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Μεσογείου, ἢ τὸ ἀνάπαλιν. Ὅλαι αἱ κατὰ τόπους Προξενικαὶ Ἀρχαὶ καὶ οἱ Προξενικοὶ πράκτορες ὀφείλουν νὰ ἐκδίδωσι καὶ νὰ χορηγῶσιν εἰς αὐτὰ ἄνευ οὐδενὸς τέλους ὅλα τὰ ἀποδημητήρια καὶ τὰ λοιπὰ ἐκτεθειμένα ἀνωτέρω ἔγγραφα, εἴτε βιβλία, ἢ πιστοποιήσεις.					

(α) Τὰ ἀποδημητήρια συμπεριλαμβάνουν τὸ σύνολον ὅλων τῶν διατυπώσεων καὶ ἐγγράφων ὅσα συνήθως ἀπαιτοῦνται κατὰ τὸν κατάπλουν καὶ ἀπόπλουν· ἤγουν 1) Δήλωσιν τῆς ἀφίξεως· 2) Πιστοποιήσεις ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως· 3) Ὑγειονομικὴν ἔκθεσιν· 4) Ἐπιθεώρησιν τοῦ ἡμερολογίου, τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως καὶ τοῦ ναυτολογίου· 5) Τὴν ἔκθεσιν, ἢ ἐπιθεώρησιν καὶ καταχώρισιν δηλωτικῶν εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς πραγματιῶν· 6) Δήλωσιν ἁπλῆς προσορμίσεως· 7) Μεταβολὰς εἴτε ἐγγραφὰς εἰς τὸ ναυτολόγιον ἕνεκα ἀποβιβάσεως ἢ ἐπιβιβάσεως ναυτῶν ἢ ἐπιβατῶν· 8) Παρακατάθεσιν καὶ ἐκθέσεις παρακαταθέσεως παντὸς ἐγγράφου συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐν περιπτώσει λιποταξίας, κακουργήματος ἢ ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως, γεννήσεως ἢ ἀποβιώσεως· ὡσαύτως παρακατάθεσιν καὶ ἔκθεσιν παρακαταθέσεως πάσης διαθήκης ἢ ἀπογραφῆς γενομένης κατὰ τὸν διάπλουν, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ καταγεγραμμένων πραγμάτων· 9) Τὴν ἔκθεσιν ἢ ἐπιθεώρησιν ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως· 10) Πᾶσαν ἔκθεσιν περὶ καταβολῆς καὶ ἐγγυοδοσίας τῶν ἀναγκαιούντων ἐξόδων διὰ τὴν ἐπάνοδον, τὴν θεραπείαν ἢ τὸν ἐνταφιασμὸν ναυτῶν ἀφεθέντων εἰς τὴν ξηράν· καὶ 11) Πιστοποιητικὸν οἱονδήποτε ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων Ἀρχῶν διὰ τὸν ἀπόπλουν τοῦ πλοίου.

(β) Τέλος δὲν ὀφείλεται ἐπὶ τοῦ περιπλέον τῶν 300 τόνων.

(γ) Ἡ προσθήκη ἢ ἡ ἀντικατάστασις γίνεται ἐπὶ τῇ δηλώσει τοῦ πλοιάρχου βεβαιουμένῃ καὶ ὑπογεγραμμένῃ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ προστιθεμένου ἢ τοῦ πρὸς ἀντικατάστασιν διδομένου ἐγγράφου.

Ἄρθρον 2. Ἰς πρὸς τὰς λοιπὰς πράξεις ὅσας δύνανται νομίμως νὰ ἐνεργῶσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων αἱ Προξενικαὶ Ἀρχαί, οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν, ἢ οἱ Προξενικοὶ πράκτορες, μὴ ῥητῶς διαλαμβανομένας ἐν τῇ διατιμήσει ταύτῃ, ἐφαρμόζονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ προξενικῶν τελῶν νόμου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους.

Ἄρθρον 3. Οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα δύνανται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ αἱ προξενικαὶ Ἀρχαὶ ἢ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν ἢ οἱ Προξενικοὶ πράκτορες νὰ λαμβάνωσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων οἱωνδήποτε. Πᾶσα εἰσπραξις τέλους μὴ ῥητῶς ὁριζομένου ἐν τῇ διατιμήσει ταύτῃ ἢ ἐν τῷ περὶ προξενικῶν τελῶν νόμῳ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων· ὡσαύτως πᾶσα εἰσπραξις τέλους ἀνωτέρου τοῦ νομίμου ὑποβάλλει τοὺς ἐνεργήσαντας αὐτὴν εἰς τὴν ποινὴν τῆς καταπίεσεως συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα **461** καὶ **462** τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐπιφυλαττομένου καὶ τοῦ δικαιώματος πάσης ἀποζημιώσεως πρὸς τοὺς παθόντας.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς

ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΑ'.

Τῆς 24 Μαρτίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἐν πρώτοις ἐγένετο ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Ν. Παπαμιχαλοπούλου καὶ Στ. Δούκα ἡ κλήρωσις ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 25 Μαρτίου, καθ' ἣν ἔλαχον οἱ ΚΚ. Ἰω. Καρτζιαννόπουλος, Α. Λογοθέτης, Ν. Βαρβαρῆγος, Στ. Βαρότσης, Αλ. Ἀλεξανδρόπουλος, Κίμων Χριστοδούλου, Κ. Πλατὺς, Α. Γεωργαντᾶς, Δ. Τσόκρης καὶ Λ. Πετροπουλάκης.

Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου, δι' οὗ ἀναγγέλλει ὅτι αὔριον (25 Μαρτίου) θέλει γίνει ἡ ἐκδίκασις τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ, καὶ προσκαλεῖ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν τελετὴν ὅσοι τῶν βουλευτῶν εὐαρεστοῦνται.

Γενομένης κληρώσεως τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μεγαλοπόλεως· ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Χ. Θεοχαροπούλου καὶ Α. Ζέρβα, ἔλαχεν ἡ ἐξέλεγξις τῆς ἐκλογῆς εἰς τὸ ζ'. τμῆμα.

Προσελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἔκθεσίν τε καὶ νομοσχέδιον περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Συζητηθέντος καὶ ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Γερουσίας τοῦ νομοσχεδίου περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, θέτω αὐτὸ ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν ταχείαν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Μαρτίου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.»

ΟΘΩΝ κ.τ.λ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον παρουσιασθήσεται εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ὑποστηριχθήσεται κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ὀργανισμὸς τῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 1. Ἡ Στρατιωτικὴ ποινικὴ δικαιοσύνη ἀπονέμεται:

α) Ὑπὸ στρατοδικείων·

β) Ὑπὸ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

Ἀστυνομικὰ δικαστήρια συσταίνονται μόνον εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου προβλεπομένας περιπτώσεις.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Στρατιωτικὰ διαρκῆ δικαστήρια κατὰ τοπικὰς περιφερείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρον 2. Καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος συσταίνονται δύω διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἡ ἕδρα καὶ ἡ περιφέρεια τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου αὐτῶν ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρ. 3. Πᾶν διαρκὲς στρατοδικεῖον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου, ἔχοντος βαθμὸν συνταγματάρχου ἢ ἀντισυνταγματάρχου, καὶ ἐξ στρατοδικῶν· ἤτοι:

Δύω ταγματαρχῶν,
Δύω λοχαγῶν,
Ἑνὸς ὑπολοχαγοῦ, καὶ
Ἑνὸς ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 4. Παρ' ἑκάστῳ διαρκεῖ στρατοδικείῳ διορίζονται εἷς Βασιλικὸς ἐπίτροπος, εἷς εἰσηγητὴς καὶ εἷς γραμματεύς.

Δύνανται δὲ νὰ διορισθῶσι καὶ εἷς ἢ πλείονες Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι, ἀντεισηγηταί, ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς.

Ἄρθρον 5. Οἱ Βασιλικοὶ ἐπίτροποι καὶ ἀντεπίτροποι ἐκτελοῦσι τὰ τοῦ εἰσαγγελέως καθήκοντα, οἱ εἰσηγηταὶ καὶ ἀντεισηγηταὶ τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, οἱ δὲ γραμματεῖς, ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 6. Οἱ Πρόεδροι τῶν διαρκῶν στρατοδικείων διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, οἱ δὲ στρατοδίκαι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· ἅπαντες δὲ, ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς οἱουδήποτε ὅπλου.

Οἱ Στρατοδίκαι διορίζονται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῇ φρουρᾷ τῆς ἕδρας τοῦ Στρατοδικείου, δύνανται δὲ νὰ ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων, μετὰ ἐνιαύσιον δικαστικὴν ὑπηρεσίαν ἢ καὶ πρότερον, ἐὰν παύσωσι νὰ ὑπηρετῶσιν ἐν τῇ φρουρᾷ ταύτῃ.

Ἄρθρον 7. Οἱ Βασιλικοὶ ἐπίτροποι καὶ εἰσηγηταὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ διαθεσιμότητι ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἢ λοχαγῶν· οἱ δὲ Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι καὶ ἀντεισηγηταὶ ἐκ τῶν λοχαγῶν καὶ κατωτέρων ἀξιωματικῶν. Γραμματεὺς Στρατοδικείου δύναται νὰ διορισθῇ καὶ μὴ στρατιωτικός.

Ἅπαντες οἱ προειρημένοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει ἕνα ἢ δύω Ὑπογραμματεῖς καὶ Γραφεῖς.

Ὁ μισθὸς τοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα κατὰ μῆνα, τοῦ δὲ ὑπογραμματέως εἰς δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας τῶν Στρατοδικείων ἔξοδα παραχωροῦνται, κατ' ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐκ τοῦ σχετικοῦ κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου.

Ἄρθρον 8. Ἡ κατὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου σύνθεσις τοῦ Στρατοδικείου διατηρεῖται ἢ τροποποιεῖται ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα:

Κατηγορούμενος	Πρόεδρος	Στρατοδίκαι
Στρατιώτης μέχρις ἀνθυπολοχαγοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2. Ταγματάρχαι 2. Λοχαγοί 1. Ὑπολοχαγὸς 1. Ἀνθυπολοχαγὸς
Ὑπολοχαγὸς	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2. Ταγματάρχαι 3 Λοχαγοί 1. Ὑπολοχαγὸς
Λοχαγὸς	Συνταγματάρχης	2. Ἀντισυνταγματ. 3. Ταγματάρχαι 1. Λοχαγὸς
Ταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	2. Συνταγματάρχαι 2. Ἀντισυνταγματ. 2. Ταγματάρχαι
Ἀντισυνταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	1. Ὑποστράτηγος 3. Συνταγματάρχαι 2. Ἀντισυνταγματ.
Συνταγματάρχης	Ἀντιστράτηγος ἢ Ὑποστράτηγος	4. Ὑποστράτηγοι 2. Συνταγματάρχαι

Κατηγορουμένου ὑποστρατήγου ἢ ἀντιστρατήγου, ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν ἐχόντων ἀνώτερον τοῦ ὑποδίκου βαθμόν· κατηγορουμένου δὲ στρατηγοῦ, μὴ ὑπάρχοντος ἰσοβάθμου, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ.

Οἱ δικασταὶ λαμβάνονται εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρων τοῦ ὑποδίκου βαθμῶν, συμπληροῦνται δὲ ἐκ τῶν ἰσοβάθμων· κατηγορουμένου δὲ ἀντιστρατήγου, καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ.

Κατηγορουμένου στρατηγοῦ, οἱ δικασταὶ λαμβάνονται, μὴ ὑπαρχόντων ἰσοβάθμων, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ Δικαστηρίου ἀπαιτούμενοι, ἐκ τῶν τοῦ ἑπομένου.

Ἄρθρον 9. Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ, ἀντιστρατήγου, ὑποστρατήγου ἢ συνταγματάρχου, οἱ στρατηγοί, ἀντιστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι καλοῦνται ὡς δικασταὶ κατὰ τὴν σειρὰν τῶν βαθμῶν καὶ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐδενὸς ἀπαλλασσομένου, ἐκτὸς, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, ἕνεκα

κωλύματος ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεως αὐτοῦ.

Ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν εἰρημένων ἄνευ διακρίσεως ἀρχαιότητος.

Ἄρθρ. 10. Μὴ ὑπάρχοντος, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν στρατηγῶν, ἀντιστρατήγων καὶ ὑποστρατήγων ἐν τῷ στρατῷ τῆς ξηρᾶς, καλοῦνται καὶ οἱ τούτοις ὁμοιόβαθμοι τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, καὶ, τούτων μὴ ἐξαρκούντων, προσλαμβάνονται οἱ ἀμέσως ἑπόμενοι ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐκ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Ἐὰν δὲ καὶ οὗτοι δὲν ἐξαρκῶσιν, ἀναπληροῦνται οἱ ἐλλείποντες ἐξ ἀντισυνταγματαρχῶν.

Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὰ ἔργα τοῦ Β. ἐπιτρόπου δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ὑποστράτηγος. Τὰ δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ συνταγματάρχης ἢ ἀντισυνταγματάρχης.

Ἄρθρ. 11. Ἐπὶ δίκης κατ' ἀξιωματικῶν ἢ ὑπαξιωματικῶν τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας τοῦ στρατοῦ, καὶ κατὰ παντὸς ἄλλου ἐξομοιουμένου διὰ νόμου μὲ στρατιωτικόν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται συμφώνως μὲ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, κατὰ τὸν βαθμὸν εἰς ὃν ἀντιστοιχεῖ κατὰ Βασιλικὸν διάταγμα, ἡ τάξις τοῦ κατηγορουμένου.

Ἄρθρ. 12. Συγκατηγορουμένων ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων βαθμῶν στρατιωτικῶν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται δι' ὅλους, ὅπως ὁ νόμος διατάττει διὰ τὸν τοῦ ἀνωτέρου βαθμοῦ κατηγορούμενον.

Ἄρθρ. 13. Ἐὰν ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου, στρατοδίκης τις ἀντικαθίσταται δι' ἄλλου, οἱ λοιποὶ στρατοδίκαι καὶ εἰσηγηταὶ μένουσιν οἱ αὐτοί, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως τοῦ 10 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 14. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πρέπει νὰ ἦναι τοὐλάχιστον ὁμοιόβαθμος μὲ τὸν κατηγορούμενον, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως τοῦ 10 ἄρθρου. Ὁπόταν δὲ διορίζεται εἰδικὸς Βασιλικὸς ἐπίτροπος διά τινα δίκην, ὁ παρὰ τῷ διαρκεῖ στρατοδικείῳ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἢ ἀντεπίτροπος συμπράττει μετ' αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 15. Ἐπὶ δίκης αἰχμαλώτων τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀναλόγως τῆς ἐξομοιώσεως τῶν βαθμῶν αὐτῶν μὲ τοὺς βαθμοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 16. Δικαζομένου μὴ στρατιωτικοῦ καὶ μὴ ἐξομοιο-

ουμένου μὲ στρατιωτικὸν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰ ἐν τῷ 3 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος νόμου ὡρισμένα, ἐκτὸς ἐὰν, ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ συγκατηγορουμένου τινὸς στρατιωτικοῦ, ἀπαιτῆται ἄλλη σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρ. 17. Πᾶς διοικητὴς στρατιωτικοῦ σώματος καὶ καταστήματος τοῦ Βασιλείου ὀφείλει ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κατάλογον ὅλων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν μετὰ τῶν παρατηρήσεών του· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν συντάσσει ἐκ τῶν καταλόγων τούτων γενικὸν πίνακα, περιλαμβάνων ἐν αὐτῷ τοὺς δυναμένους νὰ ἐκπληρώσωσιν ἔργα στρατοδίκου, σημειῶν αὐτοὺς κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἀρχαιότητος ἑκάστου, καὶ ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διαιρεῖ τὸν ἐγκριθέντα γενικὸν πίνακα εἰς δύω πίνακας, ἐγγράφων ἑκάστοτε, κατὰ τὰς μεταταθμεύσεις τοῦ προσωπικοῦ, τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου στρατοδικείου στατμεύοντας ἐν τῷ οἰκείῳ πίνακι.

Ὁ γενικὸς πίναξ μεταρρυθμίζεται, ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὰς συμβαινούσας ἐν τῷ στρατῷ μεταβολὰς τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν βαθμῶν· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν μεταφέρει τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους πίνακας.

Εἰς τὸ γραφεῖον ἑκάστου τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἐκτίθεται ὁ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἰδιαίτερος πίναξ.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει, κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, τοὺς στρατοδίκας, λαμβάνων αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων πινάκων, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς σημειώσεως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἀρχαιότητος ἑκάστου τῶν ἀξιωματικῶν, οὐδενὸς ἀπαλλασσομένου, ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ἕνεκα κωλύματος, δι' αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ ἐγκεκριμένου.

Ἄρθρ. 18. Ἐὰν ἐκ τυχαίου κωλύματος ὁ πρόεδρος, ἢ στρατοδίκης τις, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τινα δίκην, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ, ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρὼν, ὁ φρούραρχος τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, κατ' αἴτησιν τοῦ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Β. ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' αἰτιολογημένης πράξεώς του δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου, λαμβανομένου κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος ἐκ τοῦ προηγουμένου πίνακος.

Κωλυομένου δὲ τοῦ Β. ἐπιτρόπου καὶ ἀντεπιτρόπου, τοῦ

εἰσηγητοῦ καὶ ἀντεισηγητοῦ, τοῦ γραμματέως καὶ ὑπογραμματέως, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου αὐτὸς δὲν εἶναι παρὼν, ὁ φρούραρχος ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου.

Ἄρθρ. 19. Ἐὰν ἐν τῇ φρουρᾷ, ὅπου ἐδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, δὲν εὑρίσκεται ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 8 ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν στρατηγῶν, ἀντιστρατήγων, ὑποστρατήγων, τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ τῶν λοχαγῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοδικείου, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καλεῖ τοὺς ὁμοιοβάθμους αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοδικείου, καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, ἐκ τῶν τῆς περιφερείας τοῦ ἑτέρου στρατοδικείου.

Ὁσάκις δὲ καὶ οὕτω δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν ἀνωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποδίκου ἀξιωματικῶν, προσλαμβάνονται οἱ ὁμοιοβάθμοι μὲ αὐτὸν, κατὰ σειρὰν ἀρχαιότητος, καὶ πρῶτον ἐκ τῆς φρουρᾶς, ἐν ἐλλείψει δὲ, ἐκ τῶν λοιπῶν, ὡς ἀνωτέρω, περιφερειῶν, καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, καλοῦνται οἱ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 10.

Ἄρθρ. 20. Ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς στρατοδικείοις ὑπηρετοῦντες πρέπει νὰ ὦσι πολῖται Ἕλληνες καὶ νὰ ὑπερέβησαν τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Ἄρθρ. 21. Συγγενεῖς ἐξ αἵματος ἢ ἐκ κηδεστίας, κατὰ μὲν εὐθεῖαν γραμμὴν ὅλων τῶν βαθμῶν, ἐκ πλαγίου δὲ ἐν τετάρτῳ καὶ πλησιεστέρῳ βαθμῷ, δὲν δύνανται νὰ ὦσι μέλη τοῦ αὐτοῦ στρατοδικείου, οὐδὲ νὰ ἐκπληρώσωσι καθήκοντα Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, εἰσηγητοῦ ἢ γραμματέως.

Ἄρθρ. 22. Οὐδεὶς δύναται νὰ δικάσῃ ἢ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τοῦ γραμματέως ἔργα·

α') Ἐὰν ᾖναι συγγενὴς τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἀνιόντα ἢ κατιόντα βαθμὸν, ἢ μέχρι τετάρτου ἐκ πλαγίου βαθμοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἢ κηδεστὴς μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ σύζυγος, ἂν καὶ διεζευγμένος·

β') Ἐὰν κατεμήνυσε τὴν ὑπὸ δίκην πρᾶξιν, ἢ διέταξε τὴν ἀνάκρισιν αὐτῆς·

γ') Ἐὰν ἐντὸς τῶν προηγουμένων πέντε ἐτῶν παρέστη ὡς παθὼν, ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ ἐτέθη ὑπὸ ἀνάκρισιν εἰς ποινικὴν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ὑπόθεσιν.

δ') Ἐὰν ἐγνωμοδότησε προηγουμένως διοικητικῶς, ἢ ἐνήρ-

γησεν ὡς μέλος ἑτέρου στρατιωτικοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῆς ὑπὸ δίκην πράξεως·

ε) Ἐὰν κατέθεσεν ὡς μάρτυς περὶ αὐτῆς.

Τὰ ἐδάφια α, γ' καὶ ε, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸν Β. ἐπίτροπον.

Ἄρθρ. 23. Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς γραμματεὺς, ὑπογραμματεὺς καὶ γραφεὺς στρατιωτικοῦ δικαστηρίου δίδει πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὑπηρεσίας του, ἐνώπιον τοῦ προέδρου τοῦ παρ' ᾧ ὑπηρετεῖ στρατοδικείου, τὸν ὅρκον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Ἄρθρ. 24. Καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος συγκαίνεται ἓν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, τοῦ ὁποίου ἡ ἕδρα ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρ. 25. Τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου ἐκ τῶν ὑποστρατήγων, καὶ ἐκ τεσσάρων δικαστῶν, ἑνὸς συνταγματάρχου, ἑνὸς ἀντισυνταγματάρχου καὶ δύω ταγματαρχῶν, λαμβανομένων ἐξ οἱουδήποτε ὅπλου τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐξ ἑνὸς Β. ἐπιτρόπου ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἑνὸς γραμματέως.

Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ὁ μισθὸς τοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα κατὰ μῆνα.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας ἔξοδα προσδιορίζονται καὶ χορηγοῦνται κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 26. Ἐν περιπτώσει τυχαίου κωλύματος δικαστοῦ τινος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' ἄλλου, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 18 καὶ 19 τοῦ παρόντος νόμου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντάσσει καὶ διὰ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, κατὰ τὸ 17 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἰδιαίτερον πίνακα.

Κωλυομένου τοῦ προέδρου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καλεῖ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ἕνα ἐκ τῶν ὁμοιοβάθμων κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναπληροῖ προσωρινῶς δι' ἄλλου καὶ τὸν κωλυόμενον Βασιλικὸν ἐπίτροπον ἢ γραμματέα.

Ἄρθρ. 27. Ἐπὶ ἀναθεωρήσεως ἀποράσεως στρατοδικείου προεδρευθέντος ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἐπίσης προεδρεύεται ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων, ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ

πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ὁσάκις τοῦτο εἶναι δυνατόν· ἄλλως ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 25. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ ταχτικὸς πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ συνεδριάζει ὡς δικαστής, ὁ δὲ νεώτερος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ, ἐν ἴσῃ ἀρχαιότητι, ὁ νεώτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν δύω ταγματαρχῶν δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὴν δίκην.

Ἄρθρ. 28. Ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀναθεωρητικῷ δικαστηρίῳ ὑπηρετοῦντες πρέπει νὰ ἦναι πολῖται Ἕλληνες, καὶ νὰ ὑπερβῶσιν τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Τὰ ἄρθρα 21, 22 καὶ 23 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας, ἀποκλεισμοῦ καὶ πολιορκίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Στρατοδικεῖα καὶ ἀναθεωρητικὰ δικαστήρια παρὰ τῷ ἐν ἐκστρατείᾳ στρατῷ.

Ἄρθρ. 29. Ἐκστρατεύοντος ἐκτὸς τοῦ Κράτους τοῦ στρατοῦ, ὁ γενικὸς αὐτοῦ ἀρχηγὸς, καθὼς καὶ πᾶς ἀρχηγὸς σώματος στρατοῦ ἐνεργοῦντος μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως, συσταίνει δύω στρατοδικεῖα καὶ ἓν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 7 ἐδ. α, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21 καὶ 22 τοῦ παρόντος νόμου. Τὸ δὲ ἀναθεωρητικὸν, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 21, 22, 25 § α, 27 καὶ 28 τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 30. Ὁ πρόεδρος, τὰ μέλη καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου καὶ τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου λαμβάνονται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ στρατῷ, παρ' ᾧ συσταίνονται τὰ στρατιωτικὰ ταῦτα δικαστήρια.

Διορίζονται δὲ καὶ ἀναπληροῦνται, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν περιπτώσεων, ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ἢ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργοῦντος σώματος τοῦ στρατοῦ.

Ἄρθρ. 31. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ στρατοδικείου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν

ἐλλειπόντων ἀξιωματικοὶ ἐκ τῶν κατωτέρων βαθμῶν, κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ βαθμοῦ καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ πλείονες τῶν τριῶν κατωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγκρότησις τοῦ στρατοδικείου, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ ἀρχηγοῦ, ἀποστέλλει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν ἀξιωματικῶν, κατὰ τὸ 19 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, ἢ διατάσσει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἓν τῶν πλησιεστέρων διαρκῶν στρατοδικείων.

Ἄρθρ. 32. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, συγκροτεῖται τοῦτο ἐκ τριῶν δικαστῶν, δυναμένων νὰ ληφθῶσι, τοῦ μὲν προέδρου ἐκ τῶν συνταγματαρχῶν ἢ ἀντισυνταγματαρχῶν, τῶν δὲ δύω μελῶν ἐκ τῶν ταγματαρχῶν, ἢ, ἐν ἐλλείψει, ἐκ τῶν λοχαγῶν τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ οἱουδήποτε ὅπλου.

Τὰ ἔργα τοῦ Β. ἐπιτρόπου δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι παρ' ἑνὸς λοχαγοῦ· ὁ πρόεδρος δὲ, ὁσάκις εἶναι δυνατὸν, πρέπει νὰ ἦναι τοὐλάχιστον ὁμοιόβαθμος μὲ τὸν κατηγορούμενον.

Ἄρθρ. 33. Κατηγορουμένου στρατηγοῦ, ἀντιστρατήγου ἢ ὑποστρατήγου, διοικήσαντος στρατὸν ἢ στρατιωτικὸν σῶμα, διὰ πρᾶξιν ἐκτελεσθεῖσαν διαρκούσης τῆς διοικήσεώς του, οἱ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κατηγορουμένου ὑπηρετήσαντες κατὰ τὴν εἰρημένην διοίκησιν ἀντιστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι δὲν δύνανται νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ δίκην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας.

Ἄρθρ. 34. Ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου ὑπὸ ἐχθρῶν ἢ ὑπὸ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, ὁ ἀνώτερος ἐν τῷ φρουρίῳ στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς συστήνει, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῷ στρατιωτικὰ δικαστήρια, δύω στρατοδικεῖα καὶ ἓν ἀναθεωρητικόν· ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι, συμπληρόνει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν αὐτῶν.

Ἡ σύστασις αὐτῶν κοινοποιεῖται διὰ τῆς ἡμερησίας διαταγῆς, τὰ δὲ ἔργα των παύουν, διαλυομένου τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἢ τῆς πολιορκίας, ἐκτὸς ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν πλημ-

μελημάτων καὶ κακουργημάτων, περὶ τῶν ὁποίων εἶχεν ἤδη διαταχθῇ κατὰ τὰ ἄρθρα 147 καὶ 148 ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τῶν κατηγορουμένων.

Ἄρθρ. 35. Ὁ εἰρημένος ἀρχηγὸς διορίζει καὶ ἀναπληροῖ ἅπαντα τὰ μέλη τῶν στρατοδικείων, καλῶν πρὸς τοῦτο πάντα ἀξιωματικὸν ἐν ἐνεργείᾳ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγάς του στρατοῦ, καὶ, ἐν ἐλλείψει τούτων, πάντα ἐν διαθεσιμότητι, ἀδείᾳ, ἐφεδρείᾳ, ἀποστρατείᾳ ἢ ἐν ἀργίᾳ, ἐκτὸς τῶν δι' ἀπολύσεως ἢ προσκαίρου παύσεως ἐν ἀργίᾳ τεθέντων, αὐτόθι εὑρισκόμενον ἀξιωματικόν.

Οἱ ἐκ τῆς ἀποστρατείας καλούμενοι ὡς δικασταὶ δίδουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον.

Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς συμπλήρωσιν οἱ κατώτεροι μὲν, πλησιέστεροι δὲ, κατὰ βαθμὸν ἀξιωματικοὶ, ἢ ὑπαξιωματικοὶ ἐν ἐλλείψει ἀξιωματικῶν.

Ἄρθρ. 36. Ὁ εἰρημένος ἀρχηγὸς συγκροτεῖ καὶ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, διορίζων καὶ ἀναπληρῶν ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ κατὰ τὸ α καὶ β' ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

Μὴ ὑπάρχοντος δὲ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, συγκροτεῖται τοῦτο κατὰ τὸ 32 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου· ὁ πρόεδρος ὅμως δύναται νὰ λαμβάνῃ, ἐν ἐλλείψει ἀνωτέρων, καὶ ἐκ τῶν ταγματαρχῶν.

Ἄρθρ. 37. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21 καὶ 22 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ ἐν ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ φρουρίου στρατοδικεῖα. Αἱ δὲ τῶν ἄρθρων 25 § 1, 27 καὶ 28 τοῦ αὐτοῦ νόμου, εἰς τὸ αὐτόθι συνισταμένον ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Στρατιωτικὰ ἀστυνομικὰ δικαστήρια.

Ἄρθρ. 38. Εὑρισκομένου στρατοῦ ἐπὶ ξένης χώρας, ὁ διοικητὴς τῆς παρὰ τῷ γενικῷ ἀρχηγῷ τοῦ στρατοῦ χωροφυλακῆς, καὶ ὁ παρά τινι τμήματι στρατοῦ ἀνώτερος κατὰ τὸν βαθμὸν ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, ἀνεξαρτήτως τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων, ἅτινα τοῖς ἐπιβάλλονται ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς, ἔχουσι καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ὁριζομένην δικαιοδοσίαν.

Ἄρθρ. 39. Ὁ εἰρημένος διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς ἐξασκεῖ τὴν ἑαυτοῦ δικαιοδοσίαν, εἴτε ὁ ἴδιος προσωπικῶς, εἴτε διὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἐφ' ὅλης τῆς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, παρ' ᾧ διατελεῖ, κατεχομένης χώρας τῶν πλαγίων καὶ τῶν ὄπισθεν τοῦ στρατοῦ μερῶν.

Πᾶς ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ἐξασκεῖ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ εἰς ὃ τμῆμα στρατοῦ εἶναι προσκολλημένος, εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὰ ὄπισθεν τοῦ τμήματος μέρη.

Ὁ διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς, καθὼς καὶ ὁ παρ' ἑκάστῳ τμήματι προσκολλημένος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, δικάζουσι μόνοι των, προσλαμβάνοντες καὶ ἕνα γραμματέα, ἐκλεγόμενον παρ' αὐτῶν ἐκ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. 40. Τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δικάζουσι μόνον περὶ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, καὶ οὐδέποτε περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ 59 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Δύνανται ὅμως νὰ διατάξωσι τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων ἢ πειστηρίων, ὁσάκις δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι ταῦτα κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθρ. 41. Πᾶσα ἐκ τινος ἀξιοποίνου πράξεως πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰσάγεται εἰς τὰ τακτικὰ πολιτικὰ δικαστήρια τοῦ Βασιλείου. Ἀναβάλλεται δὲ ἡ πολιτικὴ δίκη μέχρι τῆς ὁριστικῆς ἀποπερατώσεως τῆς ποινικῆς, εἴτε αὕτη ἐκινήθη πρὸ τῆς ποινικῆς δίκης, εἴτε καὶ διαρκούσης αὐτῆς.

Ἄρθρ. 42. Ἡ πειρατεία καὶ ναυταπάτη, ὑπὸ στρατιωτικῶν πραττομένη, δικάζεται κατὰ τὸν ἀπὸ 30 Μαρτίου 1845 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμον.

Δὲν ὑπάγονται ὡσαύτως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων αἱ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν πραττόμεναι παραβάσεις τῶν νόμων περὶ τελωνείων, δημοσίων ἢ δημοτικῶν φόρων, δασῶν καὶ δημοσίων ὁδῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ἐν καιρῷ εἰρήνης.

Ἄρθρ. 43. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν Στρατοδικείων ὑπάγονται πάντα τὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ καὶ τῶν ἐν τῷ τετάρτῳ τμήματι τοῦ παρόντος βιβλίου προβλεπομένων περιπτώσεων, ὅσα πράττουσιν·

α') Οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί, μουσικοί, στρατιῶται καὶ μαθητευόμενοι παῖδες στρατοῦ·

Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ στρατοῦ·

Οἱ διὰ νόμου μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι·

Ἅπαντες δὲ ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ στρατοῦ ὡς παρόντες, ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν·

β') Οἱ στρατιωτικοί, νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι, ἀντικαταστάται, ἐθελονταὶ καὶ οἱ μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι, νοσηλευόμενοι εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ἢ ὁδοιποροῦντες ὑπὸ φύλαξιν δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατούμενοι εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακάς·

γ') Οἱ ἐπ' ἀδείᾳ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν παραλειπόμενοι νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι, οἱ ἐν ἀορίστῳ ἀδείᾳ ἀποστελλόμενοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται καὶ οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ διατελοῦντες, ἀφ' ἧς κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν συνέλθωσι πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων.

δ') Οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου.

Ἄρθρ. 44. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ὑπάγονται μόνον διὰ τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα·

α') Οἱ ἐν τῷ α ἐδαφίῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου κατονομαζόμενοι, ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα πολιτικὴν ὑπηρεσίαν·

β') Οἱ λειποτακτῶν·

γ') Οἱ στρατιωτικοὶ παντὸς βαθμοῦ, οἱ τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ πάν-

τὰς οἱ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ὁσάκις εἶναι ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ ἢ διατελῶσιν ἐν ἐφεδρείᾳ ἢ δὲν εἶναι μὲν εἰς ἐνέργειαν, λαμβάνουσιν ὅμως ἀποδοχὰς καὶ μένουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 45. Οἱ νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι ἢ ἐθελονταὶ καὶ ἀντικαταστάται ὑπάγονται εἰς τὰ αὐτὰ στρατοδικεῖα, ἀφ' ἧς λάβωσι διαταγὴν πορείας ἕως ὅτου φθάσωσιν εἰς τὸ στρατιωτικὸν σῶμα, πρὸς ὃ διευθύνονται, ἢ συνενωθῶσιν εἰς ἴδιον στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ἀλλὰ μόνον διὰ φυγοστρατείαν, ἐπιφυλαττομένων τῶν περιπτώσεων τοῦ Ε' καὶ γ' ἐδαφίου τοῦ 43 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 46. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια μόνον διὰ τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ Β' τμήματος τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου, ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρων 238 § 4, καὶ 5, 240, 250 καὶ 252 § 3.

Ἄρθρ. 47. Ὅταν τις ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου καταδιώκεται διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ὑπαγόμενον εἰς αὐτήν, ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων, δικάζει πρῶτον τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ βαρυτέρα πρᾶξις δικαστήριον, παραπέμπεται δὲ ὁ κατηγορούμενος μετὰ ταῦτα, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ, εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν ἑτέραν πρᾶξιν αὐτοῦ.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώτου δικάσαντος δικαστηρίου ἦναι καταδικαστική, τὸ μετὰ ταῦτα δικάζον δικαστήριον ἐπιβάλλει μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ παραβιασθέντος νόμου ὁριζομένην ποινὴν, ἀλλὰ μετριαζομένην, ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς προεπιβληθείσης ποινῆς συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 109 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἐπὶ πράξεων ἰσοποίνων διαφόρου ἁρμοδιότητος δικάζει πρῶτον τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον.

Ὁσάκις αἱ κατὰ τὰ προηγούμενα ἐδάφια ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ ὦσι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὅλαι ὁμοῦ λαμβανόμεναι, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνωσι τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον μέγιστον ὅρον τῆς ποινῆς.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρότερον ἐπιβληθείσης ποινῆς ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν μετὰ ταῦτα ποινῶν.

Ἐὰν δὲ αἱ διαφόρου ἁρμοδιότητος πράξεις ὦναι συναρεῖς (ἄρθρ. 31 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας) καὶ μία ἐξ αὐτῶν προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου, δικάζει περὶ ὅλων τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, ἄλλως, τὰ κοινὰ δικαστήρια, τηρουμένων καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 60—62 τοῦ παρόντος νόμου.

Δύνανται ὅμως νὰ χωρισθῶσιν αἱ δίκαι, ἐὰν ἐκ τῆς ἑνώσεως τῆς διαδικασίας αὐτῶν προκύπτῃ ἀναβολὴ, φέρουσα κίνδυνον ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων.

Ἄρθρον 48. Οἱ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ὑπαγόμενοι εἰσάγονται εἰς δίκην ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξετελέσθη ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις, ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως τοῦ ἐγκαλουμένου ἢ τῆς φρουρᾶς τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος, εἰς ὃ ἀνήκει οὗτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας στρατοδικείων καὶ τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἄρθρον 49. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατοδικείων ὑπάγονται δι' ἅπαντα τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα·

α') Οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα ἐν καιρῷ εἰρήνης.

β') Οἱ ὑφ' οἱανδήποτε ἰδιότητα ὑπηρετοῦντες παρὰ τοῖς ἐπιτελείοις τοῦ στρατοῦ, παρὰ τῇ στρατιωτικῇ οἰκονομίᾳ καὶ παρὰ πάσῃ ἄλλῃ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ.

γ') Οἱ τροφοπῶλαι καὶ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι ἢ ἔμποροι, αἱ πλύτραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν.

Ἄρθρον 50. Ἐπὶ ἐχθρικῆς χώρας ὑπάγονται εἰς τὰ εἰρημένα στρατοδικεῖα πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ὡς αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ κατηγορούμενοι καὶ ἐν ταύτῃ διατελοῦντες διὰ τὰς ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ὁριζομένας πράξεις.

Ἄρθρον 51. Ἐπὶ ἑλληνικῆς χώρας καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ ὄντος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα δικάζουσι·

α') Τοὺς ἀλλοδαποὺς, διὰ πάσας τὰς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένας καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοῦ ἐκτελεσθείσας ἀξιοποίνους πράξεις.

ε') Πάντα αὐτουργὸν ἢ συνεργὸν τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 193, 194, 195, 196, 197, 239, 240, 241, 242, 243 καὶ 244 τοῦ παρόντος νόμου τιμωρουμένων καὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ ἐκτελουμένων πράξεων.

Ἄρθρον 52. Εἰς τὰ παρὰ τοῖς μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργοῦσι σώμασι στρατοδικεῖα εἰσάγονται·

Οἱ ἀποτελοῦντες μέρος τῶν σωμάτων τούτων στρατιωτικοὶ μέχρι τοῦ λοχαγοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ κατὰ βαθμὸν μὲ αὐτοὺς ἐξομοιούμενοι.

Οἱ ἀνώτεροι τοῦ λοχαγοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ὅστις εἰσάγει αὐτοὺς εἰς δίκην εἰς τὰ παρὰ τῷ στρατῷ αὐτοῦ στρατοδικεῖα, ἢ, διακεκομμένης οὔσης τῆς μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ συγκοινωνίας, τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις τοὺς παραπέμπει εἰς τὸ πλησιέστερον διαρκὲς στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 53. Εἰς τὰ παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ στρατοδικεῖα εἰσάγονται·

α) Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ 2 παραγράφῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου περιλαμβανομένων, καὶ οἱ ἐν τῷ 1 παραγράφῳ αὐτοῦ ἀναφερόμενοι, ἐὰν δὲν ἐσυστήθησαν τὰ αὐτόθι μνημονευόμενα στρατοδικεῖα· διακεκομμένης δὲ οὔσης τῆς μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ συγκοινωνίας, τίθενται καὶ οὗτοι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, κατὰ τὸ 2 ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

β') Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ.

γ') Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἵτινες δὲν ἀποτελοῦσι μέρος ἀποσπάσματος ἢ σώματός τινος στρατοῦ.

δ') Οἱ στρατηγοὶ παντὸς βαθμοῦ καὶ οἱ τούτων τάξιν ἔχοντες, οἵτινες ὑπηρετοῦσιν ἐν τῷ στρατῷ· δύναται ὅμως ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς, ἐὰν τὸ κρίνῃ ἀναγκαῖον, νὰ θέσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· κατὰ τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην εἰσάγονται οὗτοι εἰς δίκην εἰς τὸ πλησιέστερον διαρκὲς στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 54. Πᾶς ὑπαγόμενος εἰς τὰ στρατιωτικὰ παρὰ τῷ στρατῷ δικαστήρια μὴ στρατιωτικὸς καὶ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν εἰσάγεται εἰς τὸ πλησιέστερον τοῦ τόπου τῆς πράξεως ἢ τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου παρὰ τῷ στρατῷ στρατοδικεῖον, κατὰ τὸ 48 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἀρμοδιότης τῶν στρατοδικείων ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου.

Ἄρθρον 55. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἀποκλεισμένοις ἢ πολιορκουμένοις φρουρίοις στρατοδικείων ὑπάγονται οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 49 καὶ 50 τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενοι διὰ τὰς αὐτόθι προβλεπομένας ἀξιοποίνους πράξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Γενικοὶ ὁρισμοὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προηγουμένων κεφαλαίων.

Ἄρθρον 56. Τῶν ὑπὸ τῶν στρατοδικείων ἐκδιδομένων ὁριστικῶν ἀποφάσεων δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 57. Πᾶν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον δικάζει περὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ προσφυγῆς κατὰ τῶν ὁριστικῶν ἀποφάσεων παντὸς στρατοδικείου τῆς περιφερείας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 58. Λόγοι ἀκυρώσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων εἶναι μόνον οἱ ἑξῆς·

α) Ἡ σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου παρὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ διατεταγμένα·

β') Ἡ ἀναρμοδιότης·

γ') Ἡ ἐσφαλμένη ἑρμηνεία καὶ ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου·

δ') Ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου·

ε) Ἡ παράλειψις τοῦ στρατοδικείου εἰς τὸ ν' ἀποφασίσῃ ἐπί τινος τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου αἰτήσεως, ἀφορώσης τὴν ἐξάσκησιν νομίμου τινὸς δικαιώματος αὐτοῦ.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρον 59. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται·

α') Οἱ τροφοπῶλαι, οἱ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι, οἱ ἔμποροι, αἱ πλύτραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν.

β') Οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 661—666 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου διαλαμβανόμενοι.

γ') Οἱ μὴ ἀξιωματικοὶ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου· ἅπαντες δὲ εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

1. Διὰ πᾶν πταῖσμα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ ἢ ἄλλου νόμου·

2. Διὰ πᾶν πλημμέλημα τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, κατ' ἀνώτατον ὅρον μὲ ἐξάμηνον φυλάκισιν καὶ μὲ διακοσίων δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν, ἢ μὲ μίαν ἐκ τῶν ποινῶν τούτων·

3. Δι' αἰτήσεις ἀποζημιώσεων ἕνεκα παραβάσεων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, εἰσαγομένας κατὰ τὴν ποινικὴν ἐκδίκασιν τῶν παραβάσεων τούτων καὶ μὴ ὑπερβαινούσας τὰς 150 δραχμάς.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων δὲν συγχωρεῖται οὐδεμία προσφυγή.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης ἐν περιπτώσει συναιτιότητος καὶ συνεργείας.

Ἄρθρον 60. Συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματος, πλημμελήματος ἢ πταίσματος ὑπαγόμενοι, τινὲς μὲν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τινὲς δὲ εἰς τὴν τῶν κοινῶν, εἰσάγονται ἅπαντες εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἐπιφυλαττομένων τῶν ῥητῶς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐξαιρουμένων περιπτώσεων.

Ἄρθρον 61. Εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια εἰσάγονται, ἄνευ διακρίσεως, οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματός τινος ἢ πλημμελήματος.

α) Ἐὰν ἅπαντες ὦσι στρατιωτικοὶ ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ἂν καὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως εἷς ἢ πλείονες ἐξ αὐτῶν ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας·

β') Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' ἑλληνικῷ στρατῷ, ἐπὶ ξένης χώρας εὑρισκομένῳ·

γ') Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρὰ τῷ

ἑλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ τῆς ἡμεδαπῆς εὑρισκομένῳ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄρθρον 62. Ἐὰν ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου, ἢ ἐν τοῖς πολεμικοῖς νεωρίοις, ναυστάθμοις καὶ καταστήμασι τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν πολεμικῶν λιμένων πραχθῇ ἀξιόποινος πρᾶξις, τῆς ὁποίας οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοί, ἄλλοι μὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ναυτικὴν καὶ ἄλλοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν, ὑπάγονται ἅπαντες ἀνεξαιρέτως εἰς τὰ ναυτοδικεῖα.

Ἐὰν ὅμως δὲν ἐξετελέσθη εἰς τοὺς εἰρημένους τόπους, ἢ ἐξετελέσθη μὲν εἰς αὐτούς, ἀλλ' εὑρισκομένους ἐντὸς περιφερείας πολιορκουμένης θέσεως, τὰ στρατοδικεῖα καθίστανται ἁρμόδια διὰ πάντας τοὺς εἰρημένους συναιτίους καὶ συνεργούς.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Αἴτησις ἀναιρέσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἄρθρον 63. Ἐπ' οὐδεμιᾷ περαπτώσει συγχωρεῖται νὰ γένῃ αἴτησις ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεως στρατοδικείου ἢ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ὑπὸ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 49, 50, 51 καὶ 55 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 64. Οἱ μὴ περιλαμβανόμενοι ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ δύνανται, ἐὰν κατεδικάσθησαν, νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναίρεσιν ἀποφάσεως στρατοδικείου τινὸς ἢ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλὰ μόνον δι' ὑπέρβασιν καθηκόντων καὶ ἀναρμοδιότητα τῶν στρατοδικῶν παρὰ τὰ διὰ τῶν ἄρθρων 43—48 τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα.

Ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐὰν γένῃ πρὶν ἀποφασισθῇ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, ἐὰν ἐζητήθη ἀναθεώρησις, ἢ πρὶν παρέλθῃ ἡ διὰ τὴν αἴτησιν ταύτην νόμιμος προθεσμία.

Ἄρθρον 65. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 46—50, 60 ἐδ. 3, 62—64, 502—510 καὶ 481 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύουσιν ἐφ' ὅσον ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Τὴν ἐπανάληψιν δὲ τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ζητήσῃ ὅ,τε κατακδικασθεὶς καὶ ὁ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Βασιλικὸς ἐπίτροπος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν Στρατοδικείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν διαρκῶν Δικαστηρίων ἐν καιρῷ εἰρήνης.

Α.

Ἀνάκρισις.

Ἄρθρον 66. Σκοπὸς τῆς στρατιωτικῆς ἀνακρίσεως εἶναι ἡ βεβαίωσις τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, ἡ συνάθροισις τῶν ἀποδείξεων, ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἐνόχων καὶ ἡ παράδοσις αὐτῶν εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐπιτετραμμένην τὴν ἐνώπιον τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καταδίωξιν αὐτῶν.

Ἄρθρον 67. Ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐνεργοῦσι τὴν προανάκρισιν·

α) Οἱ παρὰ τοῖς φρουραρχείοις εἰσηγηταί, καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, οἱ ὑπασπισταὶ τῶν φρουραρχείων·

β') Οἱ παρὰ τοῖς συντάγμασι, τάγμασι καὶ λοιποῖς σώμασι τοῦ στρατοῦ εἰσηγηταί·

γ') Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, οἱ αὐτόθι διοικοῦντες ὑπαξιωματικοὶ αὐτῆς·

δ') Οἱ διοικηταὶ στρατιωτικῶν σταθμῶν ἢ ἀποσπασμάτων·

ε) Οἱ παρὰ τοῖς διαρκέσι στρατοδικείοις εἰσηγηταὶ καὶ ἀντεισηγηταί, ἐν περιπτώσει ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος.

Ἄρθρον 68. Οἱ φρούραρχοι, οἱ διοικηταὶ στρατιωτικῶν σωμάτων ἢ καταστημάτων ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῶσιν αὐτοπροσώπως τὰς πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων ἀνακριτικὰς πράξεις, ἢ νὰ προσκαλῶσι τοὺς ἐν τῷ α, β', γ' καὶ δ' ἐδαφίῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου διαλαμβανομένους νὰ ἐνεργήσωσιν αὐτὰς ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός των.

Ἄρθρον 69. Οἱ ἐπὶ τῆς προανακρίσεως, λαβόντες μήνυσίν τινα ἢ ἔγκλησιν, ἐπιχειροῦσιν ἕκαστος ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του καὶ ἄνευ ἀναβολῆς, πάσας τὰς ἀναγκαίας πρὸς βεβαίωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς καταστάσεως

τῶν τόπων ἀνακριτικὰς πράξεις· συντάττουσι τὰς περὶ τούτων ἐκθέσεις, ἐξετάζουσι τοὺς αὐτόθι παρευρεθέντας καὶ ἅπαντας τοὺς δυναμένους νὰ δώσωσι πληροφορίας περὶ τοῦ γεγονότος γείτονας, ὑπηρέτας ἢ καὶ συγγενεῖς· προσκαλοῦσι τοὺς ἐξετασθέντας νὰ ὑπογράψωσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν, καὶ ἂν δὲν δύνανται ἢ ἀρνῶνται νὰ ὑπογράψωσι, γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν αὐτῇ· κατάσχουσιν ὅπλα, πράγματα, ἔγγραφα, πιστήρια καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου, συμμορφούμενοι μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων **152 § 2** καὶ **3**, **153**, **154**, **169**, **172—174** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 70. Ἐν περιπτώσει ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, πᾶς στρατιωτικὸς ἢ μὴ στρατιωτικὸς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύλληψιν πάντων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων· συντάττων δ' ἔκθεσιν περὶ τῆς συλλήψεως, περιέχουσαν καὶ τὴν σημείωσιν τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου, τοῦ βαθμοῦ καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν συλληφθέντων, παραδίδει αὐτοὺς ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχήν.

Ἄρθρον 71. Ἐξαιρουμένης τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁριζομένης περιπτώσεως, οὐδεὶς τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐνεργείᾳ διατελῶν, δύναται νὰ συλληφθῇ ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι ἄνευ ῥητῆς διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ.

Ἄρθρον 72. Ἐὰν πρὸς βεβαίωσιν πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, ἢ πρὸς σύλληψιν τινὸς ὑπαγομένου εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν, πρόκειται, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεως, νὰ εἰσέλθῃ ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ εἴς τι πολιτικὸν κατάστημα, ἀπευθύνει αὕτη τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἰτήσεις της πρὸς τὴν ἁρμοδίαν πολιτικὴν ἢ δικαστικὴν ἀρχήν, ἥτις ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ αὐτάς, καὶ, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως δικαιοδοσίας, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύλληψιν τοῦ ζητουμένου ὑπόπτου.

Ἐὰν τὸ κατάστημα ἀνήκῃ εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικόν, ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ ἀπευθύνει τὰς αἰτήσεις αὐτῆς πρὸς τὴν ναυτικὴν ἀρχήν.

Ἄρθρον 73. Τὰς αὐτὰς πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχὴν αἰτήσεις ἀπευθύνει ἡ δικαστικὴ καὶ ναυτικὴ ἀρχή, ἐὰν πρόκειται νὰ εἰσέλθῃ αὕτη εἴς τι στρατιωτικὸν κατάστημα πρὸς βεβαίωσιν κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ἢ πρὸς σύλληψιν τινὸς ὑπα-

γομένου εἰς τὴν κοινὴν ἢ τὴν ναυτικὴν δικαιοδοσίαν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ ἀρχὴ ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ τὰς αἰτήσεις αὐτῶν· καὶ, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως δικαιοδοσίας, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύλληψιν τοῦ ζητουμένου ὑπόπτου.

Ἄρθρον **74.** Οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικοὶ δὲν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐπιχείρησιν ἀνακριτικῆς πράξεως, ἐὰν δὲν συμπεριλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὸν εἰρηνοδίκην ἢ τὸν πάρεδρον αὐτοῦ, ἢ τὸν δήμαρχον, τὸν δημαρχικὸν ἢ εἰδικὸν πάρεδρον ἢ τὸν ἀστυνόμον.

Ἄρθρον **75.** Πᾶν φύλλον ἐκθέσεως τῶν ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀνακρίσεως ὑπογράφεται παρ' αὐτῶν καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων, ἐὰν δέ τις τούτων δὲν δύναται ἢ δὲν θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται περὶ τούτου μνεία εἰς τὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρον **76.** Ἐπὶ κακουργημάτων ἢ πλημμελημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐλλείψει παντὸς ἐπὶ τῆς προανακρίσεως στρατιωτικοῦ, οἱ κατὰ τὰ ἄρθρα **17** καὶ **18** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ οἱ δι' εἰδικοῦ νόμου τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἔχοντες ἐνεργοῦσι τὰς πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πράξαντος καὶ τῆς πράξεως ἀνακρίσεις.

Ἄρθρον **77.** Ἡ περὶ φυγοστρατείας μήνυσις γίνεται ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος τὸν σταθμὸν τῶν νεοσυλλέκτων τοῦ νομοῦ, ἐν ᾧ κληροῦται ὁ φυγόστρατος. Ἐν τῇ μηνύσει σχηματοῦται ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ φυγόστρατος ὤφειλε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὁριοθείσαν θέσιν του, καὶ συνάπτεται·

α) Ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τῆς βεβαιούσης τὴν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίας τοῦ φυγοστράτου κοινοποίησιν τῆς προσκλήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν·

β) Ἀντίγραφον τῶν ἐγγράφων τῶν βεβαιούντων τὴν μὴ ἄφιξιν τοῦ καταμηνυομένου εἰς τὴν θέσιν του, καὶ

γ) Ἡ ἔκθεσις τῶν περιστάσεων τῆς φυγοστρατείας.

Ἐὰν ὁ μηνυόμενος ἦναι ἐθελοντὴς ἢ ἀντικαταστάτης, συνάπτονται καὶ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον **78.** Ἡ περὶ λειποταξίας μήνυσις γίνεται παρὰ τοῦ διοικοῦντος τὸ στρατιωτικὸν σῶμα ἢ ἀπόσπασμα, εἰς ὃ ὁ καταμηνυόμενος ἀνήκει, συνάπτεται δὲ ἐν τῇ μηνύσει·

α) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ μητρῴου τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀγκὰς ὁ μηνυόμενος·

β) Ὁ κατάλογος τῶν ὅπλων καὶ ἄλλων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα τυχὸν ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ

γ) Ἡ ἔκθεσις τῶν περιστάσεων τῆς λειποταξίας.

Ἄρθρον **79.** Αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων δὲν καταργοῦσι τὰ παρὰ τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων ἐτεβαλλόμενα εἰς τὴν χωροφυλακὴν καὶ εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, καθήκοντα.

Ἄρθρον **80.** Τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικῶν διαβιβάζονται διὰ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν, ἄνευ ἀναβολῆς, πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν δὲ τακτικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διαβιβάζονται πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ παρ' Ἑρέταις εἰσαγγελέως.

Ἄρθρον **81.** Ἐὰν ὁ ἐκ τῆς προανακρίσεως ἐνοχοποιούμενος ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀποστέλλει αὐτόν, ἐὰν συνελήφθη, καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς προανακρίσεως πρὸς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα τῶν ἐφετῶν.

Ἄρθρον **82.** Ἡ καταδίωξις τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰ στρατοδικεῖα πράξεων δὲν συγχωρεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, εἰμὴ κατὰ ῥητὴν πρὸς ἀνάκρισιν διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐκδίδει ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ ἐγγράφων, ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ἐὰν ὁ ὑπόπτος συνελήφθη ἤδη, ἡ εἰρημένη διαταγὴ ἐκδίδεται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον **80** σταλέντων ἐγγράφων. Ἐὰν δὲ συνελήφθη κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως.

Ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν δὲν διετάχθη ἀνάκρισις καὶ ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐφυλακίσθη, ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν νὰ συνταξῃ πρᾶξιν δικαιολογοῦσαν τὴν ἀπόρριψιν τῆς μηνύσεως, εἴτε διότι δὲν ἐκτίθενται ἐν αὐτῇ ὡρισμένα γεγονότα, εἴτε διότι ἡ εἰς τὸν καταμηνυόμενον ἀποδιδομένη πρᾶξις δὲν ἀποτελεῖ πλημμέλημα ἢ κακούργημα. Ἐὰν ὅμως μετὰ ταῦτα παρουσιασθῇ νέα μήνυσις περὶ τῆς αὐτῆς πράξεως ἐπὶ ὡρισμένων γεγονότων προκυπτόντων ὑπὸ ποινικοῦ τινος ὅρου, ὁ ὑπουργὸς δύναται τότε νὰ ἐκδώσῃ νέαν ἐπὶ τῆς προκειμένης μηνύσεως διαταγήν.

Ἄρθρον **83.** Ἡ τῆς ἀνακρίσεως διαταγὴ μετὰ τῶν ἐκθέσεων, ἐγγράφων, πειστηρίων καὶ κατασχεθέντων πραγμάτων, πέμπεται πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἁρμοδίου στρατοδικείου, ὅστις διευθύνει αὐτὰ ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὸν εἰσηγητήν.

Ἐὰν ὁ εἰσηγητὴς αἰσθάνηται ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως (ἄρθρ. 21 καὶ 22), ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὸν ἀντεισαγγελέα πρὸς ἀναπλήρωσιν του· ἐξαιρουμένου δὲ τούτου, ἀναφέρει πρὸς τὸν Β. ἐπίτροπον τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως ἀμφοτέρων. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρών, ὁ φρούραρχος, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς δι' ἄλλου τὸν ἐξαιρούμενον.

Ἕως οὗ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα του ὁ ἀναπληρωτής, ὁ εἰσηγητὴς ὀφείλει νὰ ἐπιχειρῇ ὅλας τὰς κατεπειγούσας ἀνακριτικὰς πράξεις ἢ καὶ νὰ λαμβάνῃ ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συντηρητικὰ μέτρα.

Ἄρθρον **84**. Ὁ εἰσηγητὴς ἐξετάζει τὸν ἀνακρινόμενον περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου, τῆς ἡλικίας, τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ· ἐὰν δὲ ἦναι στρατιωτικός, περὶ τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει, καὶ τέλος περὶ τῆς ἀποδιδομένης εἰς αὐτὸν πράξεως καὶ τῶν περιστατικῶν αὐτῆς· ἐπιδεικνύει πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ κατ' αὐτοῦ ἔγγραφα ἢ πειστήρια καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ ἐκφρασθῇ, ἂν ἀναγνωρίζῃ αὐτά.

Ἕκαστος τῶν ἀνακρινομένων ἐξετάζεται κατ' ἰδίαν· δύναται δὲ ὁ εἰσηγητὴς νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς ἀντιπαράστασιν.

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐξομολογήσεως ἑκάστου τῶν ἀνακρινομένων ἀναγινώσκεται πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτᾶται, ἐὰν ἅπασαι αἱ ἀπαντήσεις ἦναι πιστῶς καὶ ἀκριβῶς γεγραμμέναι, ἐὰν ἦναι ἀληθεῖς καὶ ἐὰν ἐπιμένῃ εἰς αὐτάς.

Ἡ περὶ τούτου ἀπάντησις αὐτοῦ ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐκθέσει, ἥτις προσυπογράφεται ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ, ὑπὸ τοῦ γραμματέως καὶ τοῦ ἀνακρινομένου· ἐὰν δὲ οὗτος ἀγνοῇ ἢ ἀποποιῆται νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται μνεία τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει.

Ἀναγινώσκονται ἐπίσης πρὸς τὸν ἀνακρινόμενον καὶ αἱ τῆς ἀνακρίσεως ἐκθέσεις.

Ἄρθρον **85**. Ὁ εἰσηγητὴς κλητεύει τοὺς μάρτυρας διὰ χωροφύλακος, ἢ διά τινος ὑπηρέτου τῆς δημοσίας δυνάμεως. Ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 122, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133** καὶ **199** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Οἱ μάρτυρες, ἐκτὸς τῶν ἐνδιαλαμβανομένων εἰς τὸ ἄρθρον **114** καὶ **122** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας, κατά τε τὴν προανάκρισιν καὶ ἀνάκρισιν ὁρκίζονται ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, πρὶν ἢ

ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις, ὅτι θέλουν ὁμιλήσει ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς καὶ ὅτι θέλουν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν.

Ἐὰν ὁ μάρτυς ἦναι ἀρχιερεύς, ἱερεύς, ἢ ἱεροδιάκονος, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ΚΓ' ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐὰν ὁ μάρτυς πρεσβεύῃ θρησκείαν τινὰ ἀνεγνωρισμένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ μόνον ἀνεκτήν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νενόμισται ἢ εἴθισται ἰδιαίτερός τις τοῦ ὁρκίζεσθαι τρόπος, ἔχει κῦρος καὶ οὗτος εἰς τὴν ποινικὴν δίκην.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως διαμενόντων μαρτύρων, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν ἐπιχειρητέαν ἐπίσης ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως, εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ δικαστικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους τοῦ τόπου, ἔνθα διαμένουσιν οἱ μάρτυρες ἢ πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ζητουμένην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν καὶ ν' ἀποστείλωσι πρὸς αὐτὸν τὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρον **86**. Τὰ ἄρθρα **195, 196** καὶ **197 §. 2** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ κλητευομένους.

Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἀντὶ προστίμου ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρον **87**. Ἐὰν οἱ μάρτυρες ἐξετάσθησαν ὑπό τινος τῶν στρατιωτικῶν ἢ τῶν κοινῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων πρὸ τοῦ δοθῇ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον **82** διαταγὴ ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν αὐτῶν μαρτύρων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνακριτικὰς πράξεις.

Ἄρθρον **88**. Ἐὰν ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν δὲν συνελήφθη, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ κλῆσιν πρὸς ἐμφάνισιν, ἢ ἔνταλμα συλλήψεως.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος διευθύνει τὴν κλῆσιν ἢ τὸ ἔνταλμα εἰς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν τοῦ τόπου, ὅπου εὑρίσκεται ὁ ἀνακρινόμενος, ὁ δὲ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἐνεργεῖ τὴν ἐκτέλεσίν των.

Μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ ἀνακρινομένου, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει τοῦ ὁποίου ὁ δεσμοφύλαξ δέχεται τὸν ἀνακρινόμενον ἐν τῇ φυλακῇ τῶν ὑποδίκων τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, ἢ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν συλληφθέντα, ἐξακολουθῶν τὴν ἀνάκρισιν.

Ἐπὶ κακουργημάτων ὅμως διατάττεται πάντοτε ἡ προφυλάκισις.

Πάσης παρὰ τοῦ εἰσαγγέως διαταττομένης φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ ἀνακρινομένου προηγεῖται ἡ γνωμοδότησις τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου.

Ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως κρατεῖται τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου τῶν ἀποδοχῶν παντὸς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοῦ, ἅτινα τῷ ἀποδίδονται μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 99 καὶ 130 ἀθῴωσιν ἢ ἀπόλυσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 89. Ἐὰν ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν, μὴ ὢν ὕποπτος φυγῆς, ἦναι ἀπὼν καὶ ἀγνοῆται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του, ὁ εἰσαγγελεύς, ἀντὶ τῆς κλήσεως, ἐκδίδει κατ' αὐτοῦ κλητήριον ἐπίκριμα.

Ὁσάκις δὲ ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν εἶναι ἀπὼν ἢ φυγάς, καὶ πρόκειται νὰ συλληφθῇ, ὁ εἰσαγγελεὺς ἐκδίδει, ἀντὶ τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως, κατασχετήριον.

Ἄρθρον 90. Ἡ κλῆσις ἀναφέρει ἐν γένει τὴν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὁρίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου, χρονολογεῖται, σφραγίζεται καὶ ὑπογράφεται.

Τὸ κλητήριον ἐπίκριμα φέρει τὰ ἀνωτέρω, προσέτι δὲ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγέως, καὶ τοιχοκολλᾶται δι' ἐπιμελείας τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου εἴς τε τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ εἰσαγγέως. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἐκδίδεται κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου κατασχετήριον.

Τὸ ἔνταλμα συλλήψεως περιέχει τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον καὶ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου, τὸν νόμιμον λόγον δι' ὃν ἐκδίδεται, φέρει τὴν σφραγῖδα τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὸ ὑπαλλήλου.

Τὸ κατασχετήριον περιέχει προσέτι ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου κατὰ τὸ ἀνάστημα, τὴν μορφήν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἐνδύματα καὶ ἄλλα ἐξωτερικὰ διακριτικὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ πρόσκλησιν πρὸς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς περί τε τῆς συλλήψεως αὐτοῦ, ἅμα εὑρεθέντος, καὶ παραδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκδόντα τὸ κατασχετήριον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Τὸ κατασχετήριον τοιχοκολλᾶται εἰς τὰ ἀνωτέρω περὶ κλητηρίου ἐπικρίματος ὁρισθέντα μέρη. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 215 καὶ 219 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ τοῦ ἄρθρ. 88 ἐδ. 2 τοῦ παρόντος νόμου.

Τὸ ἔνταλμα φυλακίσεως διαλαμβάνει ὅσα καὶ τὸ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλὰ σημειόνει ἀκριβῶς τὸ προκείμενον πλημμέλημα ἢ κακούργημα, καὶ τὴν ἐφαρμοστέαν διάταξιν τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 212, 218, 224 καὶ 227 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 91. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν περὶ πάντων τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τοῦ εἰσαγγέως ἐνταλμάτων συλλήψεως, φυλακίσεως καὶ κατασχετηρίων, ὡς καὶ περὶ πάσης κατὰ τὸ ἄρθρον 88 ἀπολύσεως.

Ἄρθρον 92. Πρὸς ἀποφυγὴν ἀποδράσεως, συνεννοήσεως μετὰ συνενόχων, ἢ ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων, κανεὶς, ἐκτὸς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν εὐταξίαν τῶν φυλακῶν, δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, εἰμὴ μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν ἐπιστατῶν, καὶ μόνον δι' ἄδειας τοῦ εἰσαγγέως.

Ἡ ἄδεια ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ μὴ δοθῇ ἐν περιπτώσει ἀσθενείας τοῦ ὑποδίκου εἰς τὸν ἰατρὸν αὐτοῦ· μετὰ δὲ τὴν πρώτην ὑπὸ τοῦ εἰσαγγέως γενομένην ἐξομολόγησιν τοῦ ὑποδίκου, εἰς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας, σύζυγον, ἀδελφοὺς ἢ συγγενεῖς ἐξ ἀγχιστείας μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, καὶ εἰς τὸν δικηγόρον αὐτοῦ, χωρὶς βλάβην τῶν λοιπῶν κανονισμῶν τῶν φυλακῶν.

Ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν, ἐὰν ἔχῃ κατάχρησις τῆς πρότερον δοθείσης, ἢ ἐὰν ἅπαντες οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ εἰσέτι δὲν συνελήφθησαν.

Ὁ ὑπόδικος δύναται ἐπίσης νὰ λάβῃ καὶ στείλῃ ἐπιστολάς, ἀφοῦ ὅμως ὁ εἰσαγγελεὺς ἀναγνώσῃ αὐτὰς καὶ δώσῃ τὴν ἐπὶ τούτου ἄδειαν, δὲν δύναται δὲ οὗτος ν' ἀποποιηθῇ αὐτὴν δι' ἀναφορὰς πρὸς ἀρχήν τινα τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον 93. Ἐὰν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύψωσιν ἐνδείξεις συνενοχῆς ἢ συνεργείας κατ' ἄλλων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ὁ εἰσαγγελεὺς διὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἀναφέρει περὶ τούτων πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, ὅστις ἐνεργεῖ κατ' αὐτῶν κατὰ τὸ 82 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου. Ἐὰν δὲ οἱ ὕποπτοι συνενοχῆς ἢ συνεργείας δὲν ὑπάγωνται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀναφέρει, ἄνευ ἀναβολῆς, περὶ τούτων πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, καὶ οὗτος παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχήν.

Ἄρθρον 94. Ἐὰν πρόκειται νὰ καταδιωχθῇ νόθευσις ἢ πλαστογραφία δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 316, 318 καὶ 319 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 95. Ἐὰν, διαρκούσης ποινικῆς τινος ἀνακρίπεως, προσβληθῇ παρεμπιπτόντως ἔγγραφόν τι ὡς πλαστὸν ἢ νενοθευμένον, ὁ εἰσηγητὴς ἐνεργεῖ τὰ πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος ἢ μὴ τοῦ ἐγγράφου κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 318 καὶ 319 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Τοιαύτη περὶ ἀποδείξεως διαδικασία εἶναι περιττὴ, ὁπόταν τὸ ἔγγραφον διὰ ξύσματος ἢ δι' ἄλλου προφανοῦς τρόπου ἦναι ἐπὶ τοσοῦτον ἠλλοιωμένον, ὥστε δύναται νὰ γνωρισθῇ ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ μὴ γνησιότης αὐτοῦ.

Ἄρθρον 96. Ἐὰν κατὰ τὴν πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος τοῦ ἐγγράφου διαδικασίαν ἀναφανῶσιν ἐνδείξεις ἐνοχῆς καθ' ὡρισμένου προσώπου, ἐνεργεῖται ἀρμοδίως ἡ καταδίωξις τοῦ προσώπου τούτου· ἀναβάλλεται δὲ ἡ ἐκδίκασις τῆς κυρίας ποινικῆς δίκης μέχρι τέλους τῆς κατὰ τῶν ὑπόπτων διαδικασίας, ἐὰν τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως.

Ἄρθρον 97. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται ἐν πάσῃ στάσει τῆς ἀνακρίσεως νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν αὐτῆς, καὶ νὰ κάμνῃ οἱασδήποτε κρίνει προτάσεις (réquisitions).

Β'.

Εἰσαγωγὴ εἰς δίκην καὶ συγκάλεσις τοῦ Στρατοδικείου.

Ἄρθρον 98. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς πέμπει τὰ ἔγγραφα μετὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ γνωμοδοτήσεώς του πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, οὗτος δὲ ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ, τὸ βραδύτερον, ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν ἐγγράφων, ὑποβάλλει αὐτὰ μετὰ τῶν προτάσεών του πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, ὅστις ἐντὸς ἄλλων ἕκτὼ ἡμερῶν, τὸ βραδύτερον, ἐκδίδει διαταγὴν πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τοῦ κατηγορουμένου, ἢ διατάττει περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἐὰν ἡ γενομένη ἦναι ἐλλειπής.

Ἄρθρον 99. Ἐὰν ὅ,τε εἰσηγητὴς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου προτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν δύναται δι' ἠτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ, καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας, νὰ ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γίνῃ κατηγορία, καὶ νὰ διατάξῃ ἐν ταὐτῷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἐὰν οὗτος ἦναι προφυλακισμένος. Διαφωνούντων δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τοῦ Β. ἐπιτρόπου, ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁρισθέντα.

Ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ ὑπουργοῦ δὲν προδικάζει εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν τὴν κατὰ τοῦ κατηγορηθέντος πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως.

Ἡ εἰρημένη πρᾶξις κοινοποιεῖται εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν εἰσηγητὴν, καὶ καταχωρεῖται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ὑπουργείῳ κρατούμενον βιβλίον.

Ἄρθρον 100. Ἡ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς διαταγὴ πέμπεται μετ' ὅλων τῶν ἐγγράφων πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὀφείλει ἄνευ ἀναβολῆς καὶ τρεῖς ἡμέρας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς δικασίμου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς αὐτοῦ, σημείων καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, δι' ἣν κατηγορεῖται, μετὰ τῆς συνοπτικῆς ἐκθέσεως τῶν κυριωτέρων περιστατικῶν αὐτῆς, τὸ κείμενον τοῦ ἐφαρμοστέου ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ἐξεταθησομένων μαρτύρων· εἰδοποιεῖ δὲ, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὸν κατηγορούμενον, ὅτι ἐὰν δὲν ἐκλέξῃ τὸν ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου ὑπερασπιστὴν αὐτοῦ, ὁ πρόεδρος θέλει τῷ διορίσει τοιοῦτον· περὶ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις.

Ἄρθρον 101. Ὁ ὑπερασπιστὴς λαμβάνεται ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ἢ ἐκ τῶν δικηγόρων. Κατ' ἄδειαν δὲ τοῦ προέδρου τοῦ στρατοδικείου, δύναται ὁ κατηγορούμενος ν' ἀναθέσῃ τὴν ὑπεράσπισίν του εἰς τινα τῶν συγγενῶν ἢ φίλων του.

Ἄρθρον 102. Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ἐν τῷ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἐγγράφῳ, διατάττει καὶ τὴν ἄνευ ἀναβολῆς συγκάλεσιν τοῦ στρατοδικείου καὶ εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὸν πρόεδρον.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν πρόεδρον περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας καθ' ἣν ἐκλατεύθη ὁ κατηγορούμενος νὰ δικασθῇ, ὁ δὲ πρόεδρος συγκαλεῖ ἐπὶ τούτῳ τὸ στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 103. Μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς διαταγῆς τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς, ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ συγκοινωνῇ ἐλευθέρως μετὰ τοῦ ὑπερασπιστοῦ αὐτοῦ, νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν ἐντὸς τοῦ γραφείου ὅλων τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως, καὶ

ἀντίγραφα αὐτῶν, ἂν θέλῃ, δι' ἐξόδων του. Δὲν συγχωρεῖται ὅμως χάριν τούτου ἀναβολὴ τῆς συνεδριάσεως τοῦ στρατοδικείου.

Γ'.

Διαδικασία ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἀπόφασις.

Ἄρθρον **104.** Ὁ κατηγορούμενος ὀφείλει νὰ προτείνῃ πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνεδριάσεως, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλείσεως, ἐγγράφως καὶ δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸν Πρόεδρον, τὴν ἐξαίρεσιν παντὸς μέλους τοῦ στρατοδικείου, τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ ὡρισμένως τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως καὶ τὰ μέσα τῆς βεβαιώσεως αὐτῶν.

Ὁ Πρόεδρος κοινοποιεῖ τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησιν εἴς τε τὸν ἐξαιρούμενον, διὰ νὰ ἐξηγηθῇ περὶ αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, ἢ, ἐξαιρουμένου καὶ τούτου, εἰς τὸν Βασιλικὸν ἀντεπίτροπον.

Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ προέδρου, οὗτος πέμπει τὴν περὶ ἐξαιρέσεως ἀναφορὰν εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, ἵνα προσκαλέσῃ τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον **18** τοῦ παρόντος νόμου ἀναπληρωτὴν τοῦ προέδρου. Τὸ δικαστήριον συμπληρούμενον ὅπως τὸ **18** ἄρθρον ὁρίζει, ἀποφασίζει ἐν τῷ θωματίῳ τῶν διασκέψεων ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῆς ἐξαιρέσεως, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐξαιρουμένου, ἀφ' οὗ ἀκούσῃ τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, τὸν κατηγορούμενον καὶ τὸν συνήγορόν του.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον **105.** Ἐὰν πρὸς ἐκδίκασιν τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ τὸ δικαστήριον ἐξ ὁμοιοβάθμων ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν παρόντων ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Στρατοδικείου, δικάζεται ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις ὑπὸ τριῶν μόνον δικαστῶν, εἰ καὶ ὅλων ἀναπληρωτικῶν. Οἱ δικασταὶ οὕτω λαμβάνονται, ἐν ἐλλείψει ὁμοιοβάθμων, κατὰ σειρὰν ἐκ τῶν ἑπομένων βαθμῶν· δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐξαίρεσις αὐτῶν.

Ἄρθρον **106.** Πᾶς πρόεδρος, στρατοδίκης, Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἢ γραμματεύς, συνοιδὼς ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως, ὀφείλει νὰ φανερώσῃ αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον· τοῦτο δὲ συμπληρούμενον κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀκούσαν καὶ τὴν γνώμην τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἀποφασίζει ἐν συμβουλίῳ ἂν πρέπει ὁ ἐξαιρούμενος νὰ κάμῃ ἀποχὴν ἢ μὴ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων του.

Ἄρθρον **107.** Γενομένης δεκτῆς τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως, ὁ ἐξαιρεθεὶς ἀπέχει τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων του κατὰ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν· ἐὰν ὅμως ἀποβιβασθῇ ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις τοῦ κατηγορουμένου, καταδικάζεται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ὁ αἰτίσας τὴν ἐξαίρεσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, καὶ, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν· ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικός, καὶ εἰς πρόστιμον εἴκοσι μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν.

Ἄρθρον **108.** Τὸ στρατοδικεῖον συνέρχεται κατὰ τὴν ἐν τῷ **102** ἄρθρῳ ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν· ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ κατατίθενται ἀντίτυπα τοῦ παρόντος νόμου, τοῦ κανονικοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Αἱ συνεδριάσεις γίνονται δημοσίως, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, ἐκτὸς ὅταν ἡ δημοσιότης ἠθέλεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἢ εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, τὸ στρατοδικεῖον διατάττει νὰ γένῃ ἡ συζήτησις κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεώς του, ἀπαγγελλομένης πάντοτε δημοσίως.

Ἄρθρον **109.** Ὁ πρόεδρος διατηρεῖ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ εὐταξίαν.

Ἄρθρον **110.** Οἱ ἀκροαταὶ εἰσέρχονται ἄνευ ὅπλων καὶ ῥάβδων, καὶ ἵστανται ἀσκεπεῖς καὶ ἐν σιωπῇ.

Ὁ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τῶν δεικνυόντων διὰ λόγου ἢ σχημάτων ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων ἢ γινομένων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

Ἀπειθούντων δέ, ὁ πρόεδρος διατάττει τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν αὐτῶν μέχρι δεκαπέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι στρατιωτικοί, καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι πολιτικοί.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ Προέδρου γράφεται εἰς τὰ πρακτικά, καὶ, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει ἐπικυρωμένου ἀποσπάσματος αὐτῆς, οἱ δεσμοφύλακες δέχονται τοὺς καταδικασθέντας εἰς τὴν φυλακήν.

Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γένωσι θόρυβοι, ἐπὶ σκοτῷ παρεμποδίσεως τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης, οἱ ἔνοχοι τοιούτων θορύβων, οἱοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι, δικάζονται παραχρῆμα καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, καὶ καταδικάζονται εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύω ἔτη.

Ἐάν τις τῶν ἀκροατῶν ἢ τῶν μαρτύρων προσβάλῃ δι' ἔργου ἢ ἐξυβρίσῃ ἢ ἀτελήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτό, καταδικάζεται ἐν τῇ

αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἐὰν μὲν ἦναι στρατιωτικὸς οἱουδήποτε βαθμοῦ ἢ τάξεως, ἢ ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν, εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ· ἄλλως δέ, εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

Ἄρθρον 111. Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ πραχθῶσιν ἄλλα παρὰ τὰ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον προβλεπόμενα πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, οἱ μὲν ὑπαγόμενοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ στρατοδικείου ἔνοχοι αὐτῶν δικάζονται παραχρῆμα ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, οἱ δὲ μὴ ὑπαγόμενοι εἰς αὐτὴν παραπέμπονται, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, εἰς τὴν ἀριοδίαν ἀρχὴν μετὰ τῆς ἐκθέσεώς του περὶ τῶν γενομένων πράξεων καὶ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων.

Ἄρθρον 112. Κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου ὁ κατηγορούμενος φέρεται ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου ὑπὸ φυλακήν, ἐλεύθερος καὶ ἄνευ ἀλύσεων, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ. Ὁ πρόεδρος τὸν ἐρωτᾷ περὶ τοῦ ὀνόματος, ἐπωνύμου, ἡλικίας, ἐπαγγέλματος, τόπου διαμονῆς καὶ γεννήσεως, περὶ τοῦ βαθμοῦ του καὶ τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀποποιῆται ν' ἀπαντήσῃ εἰς ταῦτα, ἡ διαδικασία προβαίνει ἀκωλύτως.

Ἄρθρον 113. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀρνῆται νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου, εἰς τῶν ὑπαλλήλων τῆς δημοσίας δυνάμεως, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, προσκαλεῖ αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην. Τῆς προσκλήσεως ταύτης καὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κατηγορουμένου συντάσσεται ἔκθεσις ὑπὸ τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν διαταγὴν τοῦ προέδρου. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν, ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν διὰ βίας προσαγωγήν του εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ ἀναγνωσθείσης ἐν συνεδριάσει τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀποστάσεως αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ ἐμφανισθῇ, νὰ διατάξῃ τὴν πρόσδον τῆς διαδικασίας καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα 101 καὶ 102 ὑπερασπιστοῦ αὐτοῦ.

Μετὰ τὸ τέλος πάσης συνεδριάσεως ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου ἀναγινώσκει πρὸς τὸν μὴ ἐμφανισθέντα κατηγορούμενον τὰ πρακτικὰ τῆς συζητήσεως, καὶ κοινοποιεῖ πρὸς αὐτὸν ἀντίγραφον πάσης προτάσεως τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ὁ-

λων τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων, αἵτινες θεωροῦνται ὡς ἐκδοθεῖσαι κατ' ἀντιμωλίαν.

Ἄρθρον 114. Ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν καὶ τὴν εἰς φυλακὴν μεταγωγὴν τοῦ διὰ κραυγῶν ἢ θορύβων παρίττοντος, ἢ ἐμποδίζοντος τὴν ταχτικὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης κατηγορουμένου, ἡ δὲ διαδικασία ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους, ὡς ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ, παρόντος ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα 101 καὶ 102 ὑπερασπιστοῦ.

Διὰ ταύτην δὲ καὶ μόνην τὴν πρᾶξιν ὁ κατηγορούμενος δύναται καὶ νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύω ἔτη.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος στρατιωτικὸς ἢ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν προσβάλῃ δι' ἔργου, ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ Στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτό, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦναι στρατιωτικός, οὔτε ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν, καταδικάζεται εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος καταδικασθῇ διὰ τὴν πρᾶξιν ἕνεκα, τῆς ὁποίας εἰσήχθη εἰς δίκην, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιβαλλομένων ποινῶν.

Ἄρθρον 115. Πᾶσαν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὰ ἄρθρα 110, 111 καὶ 114, ἀναγινώσκει ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν καταδικασθέντα καὶ τὸν εἰδοποιεῖ συγχρόνως, ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα ἐντὸς 24 ὡρῶν νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως. Ὁ γραμματεὺς συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τούτου, ἐν ᾗ συνυπογράφει καὶ ὁ καταδικασθείς. Ἐὰν δὲ οὗτος δὲν δύναται ἢ δὲν θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν τῇ ἐκθέσει· τὰ πάντα δὲ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἄρθρον 116. Ὁ γραμματεὺς ἀναγινώσκει κατ' ἐντολὴν τοῦ προέδρου τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου, τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 98 ἔκθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκ τῶν τῆς ἀνακρίσεως ἐγγράφων, τοῦ ὁποίου πρέπει ἀναγκαίως νὰ λάβῃ γνῶσιν τὸ στρατοδικεῖον.

Ὁ πρόεδρος γνωστοποιεῖ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν κατηγορούμενον τὴν πρᾶξιν δι' ἣν κατηγορεῖται, καὶ τὸν εἰδοποιεῖ ὅτι ἔχει ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράσῃ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς

ὑπεράσπισίν του· πρὸς δὲ τὸν συνήγορον τοῦ κατηγορουμένου παρατηρεῖ, ὅτι χρεωστεῖ νὰ μὴ λέγῃ τι ἀντιβαῖνον εἰς τὴν συνείδησίν του καὶ εἰς τὸ πρὸς τοὺς νόμους ὀφειλόμενον σέβας, καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν προσήκουσαν κοσμιότητα καὶ μετριότητα εἰς τὰς ἐκφράσεις του.

Ἄρθρον **117**. Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Στρατοδικείου ἔνστασις δὲν ἐπιτρέπεται εἰμὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· δικάζεται δὲ παραχρῆμα.

Ἀπορριφθείσης τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, τὸ Στρατοδικεῖον προβαίνει εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· ὁ κατηγορούμενος ὅμως δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς περὶ ἀρμοδιότητος ἀποράσεως, καθὼς καὶ πάσης ἄλλης προδικαστικῆς ἢ παρεμπιπτούσης ἀποράσεως, συγχρόνως μὲ τὴν περὶ ἀναθεωρήσεως αἴτησιν κατὰ τῆς ὁριστικῆς ἀποράσεως τοῦ Στρατοδικείου.

Μετὰ τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος ἔνστασιν καὶ μόνον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, προτείνεται ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἡ ἕνεκα τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ ἀκυρότης τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν πράξεων αὐτοῦ. Ἐὰν τὸ Δικαστήριον εὕρῃ αὐτὴν δεδικαιολογημένην, ἀκυρόνει τὰς ἐπιθεισας πράξεις, ἐκτὸς τῶν συντηρητικῶν μέτρων, τῶν κατεπειγουσῶν καὶ τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἀναπληρωθῶσιν ἀνακριτικῶν πράξεων, διατάττει δὲ, ἐὰν ἡ ἀναγκαία, τὴν ἐνώπιόν του κλῆτευσιν τῶν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐξετασθέντων μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ κατάθεσις ἀκυρώθη· ἐὰν δὲ ἀπορρίψῃ τὴν αἴτησιν, καταδικάζει τὸν προτείναντα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου **107** ὁριζομένην ποινήν.

Ἄρθρον **118**. Ἅπαντα τὰ προδικαστικὰ καὶ παρεμπίπτοντα ἢ περὶ ἀρμοδιότητος ζητήματα ἀποφασίζονται κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἄρθρον **119**. Ὁ πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου ἔχει τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῶν συζητήσεων, καὶ ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν ἐπιμέλειαν, εἴτε ὑπὲρ, εἴτε κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ νὰ μεταχειρίζηται πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ παρὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κατηγορουμένου προβαλλόμενα μέσα. Συγχρόνως χρεωστεῖ ν' ἀπορρίπτῃ ὅλας τὰς προτάσεις, αἵτινες, μὴ δυναμέναι νὰ παραγάγουν κἀνὲν λόγου ἄξιον ἀποτέλεσμα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, ἠμποροῦν μόνον νὰ ἐπιφέρωσιν ἀνωφελῆ παράτασιν τῶν συζητήσεων. Ἐὰν δὲ ὁ προτείνων δὲν εὐχαριστηθῇ, ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον.

Ἄρθρον **120**. Μὴ ἐμφανισθέντος τινὸς τῶν μαρτύρων, τὸ στρατοδικεῖον δύναται νὰ διατάξῃ τὴν πρόσδον τῆς δίκης· ἀναγινώσκεται δὲ ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐξομολόγησις τοῦ μάρτυρος.

Τὰ ἄρθρα **379**, **380**, **381** καὶ **382** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύουσι κατὰ τῶν κλητευθέντων καὶ μὴ ἐμφανισθέντων μαρτύρων. Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ καὶ κατωτέρω, ἀντὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρον **121**. Ἐὰν ἐκ τῆς συζητήσεως προκύψωσιν ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις ψευδομαρτυρίας, κατά τινος τῶν μαρτύρων, ὁ πρόεδρος δύναται, κατ' αἴτησιν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, καὶ ἐνεργεῖ ἢ ἀναθέτει τὴν ἀνάκρισιν εἰς ἕνα τῶν στρατοδικῶν, ἂν ὁ μάρτυς ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως ὑποβάλλονται πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τὰ ἔγγραφα, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στρατιωτικῶν ποινικῶν ὑποθέσεων. Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ὁ πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τῆς ψευδορκίας, καὶ ἀποστέλλει αὐτὴν καὶ τὸν συλληφθέντα ὕποπτον πρὸς τὸν πλησιέστερον τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου εἰσαγγελέα.

Τὰ αὐτὰ πράττονται καὶ ὅταν, διαρκούσης τῆς συζητήσεως, διεγερθῇ ὑποψία κατά τινος ἀνθρώπου ὡς πλαστογράφου· ἀναβάλλεται ἡ ἐκδίκασις τῆς κυρίας ποινικῆς δίκης μέχρι τοῦ τέλους τῆς κατὰ τοῦ ὑπόπτου διαδικασίας, ἐὰν τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως. Ὅταν ὅμως ὁ αὐτουργὸς τῆς πλαστογραφίας ἦναι ἄγνωστος, ἢ ἀπέθανεν, ἢ ὅταν ἡ κατηγορία παρεγράφη, τὸ δὲ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας δίκης, τὸ στρατοδικεῖον ἐνεργεῖ κατὰ τὰ ἄρθρα **95** καὶ **96** τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον **122**. Τὰ ἄρθρα **377**, **378**, **383**, **384**, **385**, **386**, **387**, **388**, **389**, **390**, **391**, **392**, **393**, **133** καὶ **166** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τοῦ στρατοδικείου διαδικασίαν.

Ἄρθρον **123**. Ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία δὲν διακόπτεται, ἐκτὸς κατὰ τὰ πρὸς ἀναψυχὴν τῶν δικαστῶν, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων ἀναγκαῖα διαλείμματα.

Ἡ διαδικασία δύναται προσέτι νὰ διακοπῇ ἐπὶ τῶν ἑξῆς περιπτώσεων·

α.) Ἐὰν δὲν ἐνεφανίσθη οὐτιωσδὴς μάρτυς·

β') Ἐὰν διετάχθη ἡ σύλληψις μάρτυρος οὐσιώδους ἐπὶ ὑποψίᾳ ψευδορκίας, ἢ κατὰ τὴν περίστασιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 121 τοῦ παράντος νόμου·

γ') Ἐὰν ἦναι ἀνάγκη νὰ ἐξακριβωθῇ οὐσιῶδές τι γεγονός.

Περὶ τῆς διακοπῆς ἀποφασίζει τὸ στρατοδικεῖον κατὰ πλειονοψηφίαν, καὶ ἂν ἡ διακοπὴ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς 48 ὥρας, ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία ἄρχεται ἐκ νέου.

Ἄρθρον 124. Ὁ πρόεδρος ἐξετάζει τὸν κατηγορούμενον καὶ τοὺς μάρτυρας.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὑποβάλλει τὰς πρατάσεις του, καὶ ἀναπτύσσει τὰς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ἀποδείξεις.

Ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἐκθέτουσι τὴν ἀπολογίαν.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐπαναλαμβάνει τὸν λόγον, ἂν θεωρῇ τοῦτο ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἔχουσι πάντοτε τελευταῖοι τὸν λόγον.

Ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ τὸν κατηγορούμενον ἂν ἔχῃ νὰ προσθέσῃ τι ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κηρύττει μετὰ ταῦτα τὸ τέλος τῆς συζητήσεως.

Ἄρθρον 125. Ὁ πρόεδρος διατάττει μετὰ ταῦτα τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ οἱ δικασταὶ μιτεβαίνουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἢ ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀπέρχονται κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, καὶ οἱ δικασταὶ διασκέπτονται ἐν ταῖς ἕδραις αὐτῶν μόνοι. μὴ παρόντος τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ τῆς δίκης ἔγγραφα. Οἱ δικασταὶ δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν οὐδενὸς εἴδους συγκοινωνίαν μετά τινος, οὔτε ν' ἀποχωρισθῶσι πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποράσεώς των.

Ὁ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ψήφου τοῦ ἔχοντος τὸν κατώτερον βαθμὸν στρατοδίκου καὶ δίδων τελευταῖος τὴν ψῆφόν του.

Ἄρθρον 126. Ὁ Πρόεδρος θέτει τὰ ζητήματα κατὰ τὴν ἑπομένην σειρὰν δι' ἕκαστον τῶν κατηγορουμένων ἰδίως·

α) Ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορεῖται;

β) Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τῆς δεῖνα ἢ δεῖνα ἐπιβαρυντικῆς περιστάσεως;

γ) Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη μὲ τὰς δεῖνα ἢ δεῖνα περιστάσεις, ἐχούσας κατὰ τὸν νόμον ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς;

Τὰ περὶ ἐπιβαρυντικῶν ἢ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων ζητήματα τίθενται, καὶ ἐὰν μόνον ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας ἀνεφάνησαν. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος ἦναι νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν, ὁ πρόεδρος θέτει καὶ τὸ ζήτημα « Ὁ κατηγορούμενος ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν μετὰ διακρίσεως; »

Ἄρθρον 127. Τὰ εἰρημένα ζητήματα δὲν ἀποφασίζονται κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, εἰμὴ διὰ τῆς πλειονοψηφίας πέντε ψήφων κατὰ δύω.

Ἄρθρον 128. Κηρυχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφασίζει περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς.

Ὁσάκις ὁ νόμος μετριάζει τὴν ποινὴν, λόγῳ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων ἐν γένει, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφασίζει περὶ αὐτῶν δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Ἡ ποινὴ καταγινώσκεται διὰ τῆς πλειονοψηφίας πέντε ψήφων κατὰ δύω. Ἐὰν δὲ οὐδεμία ποινὴ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς τοιαύτην πλειονοψηφίαν, ἐφαρμόζεται ἡ μᾶλλον εὐνοϊκή.

Τὸ ἄρθρον 456 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύει καὶ διὰ τὰ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρον 129. Ὁ ἔνοχος πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἄρθρα 109 καὶ 110 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 130. Ἡ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἀναγινώσκοντος τοῦ Προέδρου τὸ αἰτιολογικὸν καὶ διατακτικὸν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ συζήτησις γίνεται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Μὴ ἀναδειχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀθῳότητα του, ὁ δὲ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπόλυσίν του ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ἐὰν δὲν κρατῆται δι' ἄλλον λόγον.

Ἐὰν ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐκτελεσθεῖσα πρᾶξις δὲν τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀπὸ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἀπόλυσιν αὐτοῦ, ὁ δὲ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ τῆς φυλακῆς μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως προθεσμίας.

Ἄρθρον 131. Οἱ ἀθωωθέντες ἢ ἀπολυθέντες δὲν δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ἐκ νέου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως.

Ἄρθρον 132. Ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις διατάττει καὶ τὴν

ἀπὸ τοῦ καταδικασθέντος ἀφαίρεσιν τῶν διακριτικῶν σημείων καὶ παρασήμων, ὁσάκις κατὰ τὸν νόμον στερεῖται τούτων ὁ καταδικασθείς.

Ὡσαύτως διατάττει κατὰ τὰς ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου προνοουμένας περιπτώσεις τὴν δήμευσιν τῶν κατασχεθέντων καὶ τὴν εἰς τὸν ἔχοντα δικαίωμα ἢ τὸ δημόσιον ἀπόδοσιν παντὸς πράγματος κατασχεθέντος, ἢ κατὰ τὴν δίκην παρουσιασθέντος πειστηρίου, καὶ τέλος ἐπιβάλλει ἀλληλεγγύως τὰ ἔξοδα τῆς δίκης εἰς βάρος τῶν καταδικασθέντων. Ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ καταδικασθῇ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ **126** ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Τὰ ἔξοδα ἐκκαθαρίζονται ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ στρατοδικείου διὰ πράξεως αὐτοῦ, ἥτις εἶναι ἐκτελεστή. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ εἰσηγητὴς καὶ πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως συνάπτει εἰς τὰ ἔγγραφα κατάλογον τῶν κατὰ τὴν ποινικὴν διατίμησιν ἐξόδων.

Ἄρθρον **133.** Ἡ ἀπόφασις κάμνει μνείαν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐν τῇ γ'. ὑποδιαιρέσει τοῦ πρώτου τμήματος τοῦ τρίτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου διαγραφομένων διατυπώσεων.

Δὲν ἀναφέρει δὲ οὔτε τοῦ κατηγορουμένου τὰς ἀπαντήσεις, οὔτε τὰς ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων· περιλαμβάνει τὰς γενούσας ἀποφάσεις ἐπὶ παντὸς προδικαστικοῦ ἢ παρεμπίπτοντος ζητήματος· κάμνει μνείαν, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας·

α') Τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν βαθμῶν τῶν δικαστῶν·

β') Τοῦ ὀνόματος, τοῦ ἐπωνύμου, τῆς ἡλικίας, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς κατοικίας ἑκάστου κατηγορουμένου·

γ') Τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορήθη·

δ') Τῆς ὀρκοδοσίας τῶν μαρτύρων·

ε') Τῶν προτάσεων τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου·

ς') Τῶν τεθέντων εἰς διάσκεψιν ζητημάτων καὶ τῶν περὶ αὐτῶν ἀποφάσεων, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δι' ἑκάστην αὐτῶν ψήφων·

ζ') Τοῦ κειμένου τοῦ ἐφαρμοσθέντος νόμου·

η') Τῆς δημοσιότητος τῶν συνεδριάσεων ἢ τῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς συζητήσεως κεκλεισμένων τῶν θυρῶν·

θ') Τῆς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει γενομένης ὑπὸ τοῦ προέδρου ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως.

Ἡ ἀπόφασις γράφεται ὑπὸ τοῦ γραμματέως, καὶ ὑπογράφεται παραχρῆμα ὑπὸ τοῦ προέδρου, τῶν στρατοδικῶν καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον **134.** Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, παρόντος αὐτοῦ καὶ ἐνώπιον τῆς στρατιωτικῆς φυλακῆς ἐν ὅπλοις, ἀναγινώσκει ὁ Γραμματεὺς πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὴν ἀπόφασιν· ἐν περιπτώσει δὲ καταδίκης, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν καταδικασθέντα ὅτι ἔχει ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἐντὸς **24** ὡρῶν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως. Ὁ γραμματεὺς συντάσσει περὶ τούτων ἁπάντων ἔκθεσιν ὑπογραφομένην ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον **135.** Ἐὰν ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας προκύψωσιν ἐνδείξεις περὶ ἄλλων ἀξιοποίνων πράξεων τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον, μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς πράξεως δι' ἣν οὗτος κατηγορήθη, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν, κατ' αἴτησιν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, ὅπως γένῃ, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμή, ἀνάκρισις τῶν ἀνακαλυφθεισῶν πράξεων· ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναστέλλεται.

Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος ἀπολύηται τῆς πρώτης κατηγορίας, τὸ στρατοδικεῖον διατάττει νὰ μένῃ ὑπὸ φύλαξιν μέχρι τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῶν ἄλλων πράξεων.

Ἄρθρον **136.** Ἡ πρὸς τὸν καταδικασθέντα χορηγουμένη προθεσμία τῶν **24** ὡρῶν, πρὸς αἴτησιν ἀναθεωρήσεως τῆς ἀποφάσεως, ἄρχεται ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀποφάσεως. Ἡ αἴτησις τῆς ἀναθεωρήσεως γίνεται ὑπὸ τοῦ καταδίκου ἢ ὑπὸ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ στρατοδικείου ἢ τῷ διπλοφύλακι τῆς φυλακῆς, ἐν ᾗ κρατεῖται ὁ κατάδικος.

Ἄρθρον **137.** Ἐν περιπτώσει ἀπολύσεως τοῦ κατηγορουμένου, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως, εἰμὴ μόνον διὰ τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ **480**, ἐδαφίῳ **1**, τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἀναφερόμενον λόγον. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀθωώσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς περὶ ἀθωώσεως διαταγῆς τοῦ Προέδρου καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς ἀποφάσεων, εἰμὴ ὑπὲρ τοῦ νόμου, καὶ τραυμένων ἀπαραμειώτων τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀθωωθέντος.

Καταδικαστικῆς οὔσης τῆς ἀποφάσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναθεώρησιν διὰ τοὺς ἐν τῷ ἄρθρῳ **58** διαλαμβανομένους λόγους.

Ἡ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἀναθεωρήσεως αἴτησις γίνεται ἐν τῇ ὁριοθεσίᾳ ὑπὸ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου προθεσμίᾳ καὶ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ Στρατοδικείου· ἀλλ' ἡ ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀναθεώρησις γίνεται καὶ μετὰ τὴν εἰρημένην προθεσμίαν.

Ἄρθρον 138. Ἡ τῆς ἀναθεωρήσεως αἴτησις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἐγίνετο ὑπὲρ τοῦ νόμου.

Μὴ γενομένης τοιαύτης αἰτήσεως καὶ μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ παρόντος νόμου τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς αἴτησιν τῆς ἀναθεωρήσεως προθεσμίας.

Ἄρθρον 139. Ἀπορριφθείσης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως, καὶ μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὸ ἄρθρον 63 τοῦ παρόντος νόμου τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου αἰτήσεως ἀναιρέσεως, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἀπορριπτούσης τὴν αἴτησιν τῆς ἀναθεωρήσεως ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 140. Ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου αἴτησις ἀναιρέσεως, ὁσάκις ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ 64 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, πρέπει νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου. Ἂν ὅμως δὲν ἐζητήθη ἀναθεώρησις, ἡ τριήμερος προθεσμία πρὸς αἴτησιν ἀναιρέσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ στρατοδικείου ἄρχεται ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς αἴτησιν ἀναθεωρήσεως προθεσμίας.

Ἡ αἴτησις ἀναιρίσεως γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου ἢ παρὰ τῷ δεσμοφύλακι τῆς φυλακῆς, ἐν ᾗ κρατεῖται ὁ κατάδικος.

Ἄρθρον 141. Ὁσάκις κατὰ τὸ 64 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτρέπεται αἴτησις ἀναιρέσεως, ἐὰν τοιαύτη δὲν ἐγένετο, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας. καὶ ἂν ἐζητήθη ἀναίρεσις, ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἀπορριψάσης τὴν αἴτησιν ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 142. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀναφέρεται πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ πᾶσαν περὶ ἀπορρίψεως ἀπόφασιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἢ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν ἀπόφασιν τοῦ στρατοδικείου, κατὰ τῆς ὁποίας δὲν ἐγείνην αἴτησις ἀναθεωρήσεως ἢ ἀναιρέσεως, καὶ ἐξαιτεῖται τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς.

Ἄρθρον 143. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τῶν στρατοδικείων

γίνεται κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπιμελείᾳ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ παρόντος τοῦ γραμματέως συντάσσοντος περὶ τῆς ἐκτελέσεως ἔκθεσιν, ἥτις προσαρτᾶται εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς ἀποφάσεως. Ἐν τῷ περιθωρίῳ δὲ τῆς ἀποφάσεως γίνεται ῥητὴ μνεία περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς.

Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ καταδικασθείς, καὶ ἂν οὗτος εἶχεν Ἑλληνικὸν ἢ ξένον παράσημον, στέλλει ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως καὶ πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου Ὑπουργόν.

Πᾶν ἀντίγραφον καταδικαστικῆς ἀποφάσεως φέρει καὶ τὴν σημείωσιν τῆς ἐκτελέσεώς της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διαδικασία παρὰ τοῖς ἐν ἐκστρατείᾳ ἢ ἐν ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείοις.

Ἄρθρον 144. Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν διαδικασίαν ἐνώπιον τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ καὶ ἐν ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείων μὲ τὰς ἑπομένας τροποποιήσεις·

Ἄρθρον 145. Πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικὸς δύναται, ἐν τῇ περιπτώσει τῶν ἄρθρων 72 καὶ 74 τοῦ παρόντος νόμου, νὰ εἰσέλθῃ εἰς καταστήματα πολιτικὰ καὶ εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας καὶ μὴ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἄρθροις μνημονευομένων πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐπιτοπίως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν, ποιῶν μνείαν τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει.

Ἄρθρον 146. Ἡ διαταγὴ τῆς ἀνακρίσεως ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῶν ἄρθρων 198 καὶ 199 δίδεται·

Ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ·

Ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργούντων σωμάτων τοῦ στρατοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τῶν σωμάτων τούτων·

Ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀρχηγοῦ τοῦ ἀποκλεισμένου ἢ πολιορκουμένου φρουρίου, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα αὐτοῦ.

Ἄρθρον 147. Ἡ διαταγὴ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς καὶ

περὶ τῆς συγκλήσεως τοῦ στρατοδικείου δίδεται ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος καὶ τὴν περὶ ἀνακρίσεως διαταγήν.

Ἄρθρον 148. Ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγὴ τῆς δίκης δύναται να γένῃ κατ' εὐθείαν καὶ ἄνευ προηγουμένης ἀνακρίσεως, φυλαττομένων ὅμως τῶν ἄρθρων 100 κ.ἑπ. τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 149. Οἱ ἐν τῷ 146 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενοι ἀρχηγοὶ διατάττουσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων· δύνανται δὲ νὰ ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν· ἀναφέρονται ὅμως ἀμέσως περὶ τούτου πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 150. Τὰ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ καὶ ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείων πραττόμενα πλημμελήματα ἢ κακουργήματα δικάζονται παραχρῆμα ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, οἱοσδήποτε εἶναι ὁ ἔνοχος αὐτῶν, καὶ ἂν ἄλλως δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων τούτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρον 151. Γενομένης αἰτήσεως ἀναθεωρήσεως κατ' ἀποφάσεως στρατοδικείου τινός, ὁ παρ' αὐτῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὀφείλει, ἄνευ οὐδεμιᾶς βραδύτητος, ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἀντίγραφον ἐπικυρωμένον τῆς ἀποφάσεως μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς διαδικασίας, τῶν πρακτικῶν καὶ τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατοδικείου ἐδόθη καὶ ἰδιαίτερον ἔγγραφον πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν περὶ ἀναθεωρήσεως λόγων, ἐπισυνάπτεται καὶ τοῦτο.

Ἄρθρον 152. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀποστέλλει παραχρῆμα τὴν δικογραφίαν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ, ὅπου μένει κατατεθειμένη ἐπὶ 24 ὥρας.

Ὁ ὑπερασπιστὴς τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς ἐν τῷ γραφείῳ καὶ νὰ παρουσιάσῃ, πρὸ τῆς ἀποφάσεως, οἱαςδήποτε πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπερασπίσεως ἀναφορὰς, ὑπομνήματα καὶ ἔγγραφα.

Ὁ γραμματεὺς σημειοῖ τὴν χρονολογίαν τῆς παρουσιάσεως, καὶ τὸ εἶδος παντὸς παρουσιασθέντος ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἐγγράφου εἰς ἐπὶ τούτῳ διατηρούμενον βιβλίον τοῦ γραφείου.

Ἄρθρον 153. Εἴκοσι τέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν παρακατάθεσιν τῆς δικογραφίας, ὁ πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου

διευθύνει αὐτὴν εἰς ἕνα τῶν δικαστῶν διὰ νὰ κάμῃ τὴν εἰσήγησιν τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρον 154. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παρακαταθέσεως τῆς δικογραφίας, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἀποφασίζει περὶ τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρον 155. Ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς ἐκθέτει τοὺς προτεινομένους λόγους ἀκυρώσεως τῆς ἀποφάσεως καὶ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ ἐκφράζῃ τὴν γνώμην του.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως, ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου λαμβάνει τὸν λόγον, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐπιτρέπεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν λόγων τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν ἀναθεωρήσεως αἴτησιν, εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 151 τοῦ παρόντος νόμου ἰδιαίτερον ἔγγραφον, καὶ ἐπὶ τῶν προταθέντων εἰς τὸ ἀκροατήριον λόγων, πρτείνει οἱουσδήποτε κρίνει ἐξ ἐπαγγέλματος λόγους, καὶ τελευταῖον ἐκθέτει τὰς αἰτήσεις του.

Ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ κάμῃ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν λόγων καὶ τῶν αἰτήσεων τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου.

Ἄρθρον 156. Οἱ δικασταὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ὅ, ἀπερχομένων πάντων τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, μένουσιν εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, καὶ, ἀπόντος τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως, ἀποφασίζουσιν ἄνευ δικαιοπῆς κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν περὶ ἑκάστου ἰδίως τῶν προβληθέντων λόγων περὶ ἀναθεωρήσεως.

Ὁ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους ἀρχόμενος ἀπὸ τὸν κατωτέρου βαθμοῦ δικαστήν· ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς ὅμως δίδει πάντοτε πρῶτος τὴν ψῆφόν του· ἡ ἀπόφασις πρέπει νὰ ἦναι ἠτιολογημένη, καὶ, ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως, νὰ περιέχῃ τὸ εἰλημμένον τοῦ παραβιασθέντος ἢ κακῶς ἐφαρμοσθέντος νόμου. Ἀπαγγέλλεται δὲ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ προέδρου, ὅστις ὑπογράφει τὸ πρωτότυπον μετὰ τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον 157. Ἀποβιβασθείσης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος στέλλει ἐπικυρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μεθ' ὅλων τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν στρατοδικείου, καὶ ἀναφέρει συγχρόνως περὶ τούτου πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργόν.

Άρθρον 158. Ἐὰν τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον· ἐὰν δὲ ἀκυρώσῃ δι' ἄλλον λόγον, παραπέμπει τὴν δίκην εἰς τὸ ἕτερον μὴ δικάσαν περὶ τῆς ὑποθέσεως στρατοδικεῖον.

Ὁσάκις δὲ ἀκυρώσῃ διαδοχικῶς διὰ παράβασιν τύπων τὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ἀπόφασιν ἄλλων τῶν ὑπαρχόντων διαρκῶν στρατοδικείων, ἡ δίκη παραπέμπεται καὶ αὖθις εἰς ἓν ἐκ τῶν δικασάντων τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, τὸ ὁποῖον δικάζει, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων οἱ προδικάσαντες δικασταί. Ἀντικαθίστανται δὲ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ ἁρμοδίου ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ἢ τοῦ Φρουράρχου, δι' ἄλλων ὁμοιοβάθμων, κατὰ τὰ ἄρθρα 17—19, 30 καὶ 35 τοῦ παρόντος νόμου· ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὅμως καὶ ὁ γραμματεὺς μένουσιν οἱ αὐτοί. Αἱ παρὰ τῶν Στρατοδικείων τούτων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀναθεώρησιν.

Ἄρθρον 159. Ὁσάκις τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἀκυρώσῃ ἀπόφασίν τινος τῶν στρατοδικείων ἕνεκα παραλειφθείσης παραθέσεως τοῦ ἀνήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἢ ἕνεκεν ἐσφαλμένης ἑρμηνείας ἢ κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ποινικοῦ νόμου, δὲν παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο στρατοδικεῖον, ἀλλὰ διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεώς του παρατίθησιν, ἑρμηνεύει καὶ ἐφαρμόζει τὰ ἀνήκοντα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἂν δὲ ἡ παρὰ τοῦ στρατοδικείου βεβαιωθεῖσα πρᾶξις δὲν τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀπολύει ἐντελῶς τὸν καταδικασθέντα.

Ἄρθρον 160. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ στρατοδικείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἠκυρώθη, ἀντίγραφον ἐπικυρωμένον τῆς ἀκυρωτικῆς ἀποφάσεως, ἥτις, ἐπιμελείᾳ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, γράφεται εἰς τὸ περιθώριον τῆς ἀκυρωθείσης.

Ἄρθρον 161. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος πέμπει ἄνευ ἀναβολῆς ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ στρατοδικείου, εἰς ὃ παραπέμπεται ἡ δίκη.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἠκυρώθη δι' ἀναρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα μετὰ τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως καὶ τοῦ κατηγορουμένου πέμπονται εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα· εἰδοποιεῖται δὲ περὶ τούτου ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργός.

Ἄρθρον 162. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἀκυρωθῇ διὰ παράβασιν τύπου,

ἡ διαδικασία ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκύρου πράξεως, ἡ δὲ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως γίνεται ἐξ νέου.

Ἄρθρον 163. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 101, 104—110 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχῃ συνήγορον, διορίζει αὐτὸν ὁ πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 111 ἡ δίκη παραπέμπεται πάντοτε εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν κατὰ τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡρισμένα.

Τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀποφασίζει πάντοτε κατὰ πλειονοψηφίαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 156 τοῦ παρόντος νόμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρον 164. Τὰ ἀστυνομικὰ δικαστήρια ἐπιλαμβάνονται τῆς δίκης διὰ τῆς ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς παραπομπῆς, ἢ διὰ τῆς ἐγκλήσεως τοῦ παθόντος.

Ἐν περιπτώσει ὅμως ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεως, ἢ καὶ ἐν κατεπειγούσῃ περιπτώσει ἐνεργοῦσιν ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ἄρθρον 165. Οἱ κατηγορούμενοι φέρονται ἐνώπιον τοῦ ἀστυνομικοῦ δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον δικάζει δημοσίως.

Ὁ παθὼν ἐκθέτει τὰς αἰτήσεις του,

Οἱ μάρτυρες ὁρκίζονται,

Ὁ κατηγορούμενος ὑπερασπίζεται.

Ἡ ἠτιολογημένη ἀπόφασις ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως, καὶ ἐκτελεῖται ἐπὶ τῷ οὕτως ὑπογεγραμμένῳ σχεδίῳ τῆς ἀποφάσεως.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Διαδικασία κατ' ἐρήμην, καὶ κατὰ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.

Α'.

Διαδικασία κατ' ἐρήμην.

Ἄρθρον 166. Ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορούμενος καὶ κατὰ τὴν προανάκρισιν μὴ προφυλακισθεὶς δὲν ἐμφανίζεται μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 100 κοινοποίησιν, δικάζεται κατ' ἐρήμην, κατὰ τὰ ἄρθρα 106—111 καὶ 116—133 καὶ 135 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ ἀπόφασις, ἐκδιδομένη κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, κατα-

γωρεῖται εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἐδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ κοινοποιεῖται πρὸς τὸν διαιτώμενον, ἢ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ.

Ὁ καταδικασθεὶς δύναται νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς οὕτω γενομένης κοινοποιήσεως τῆς ἀποράσεως· ἐπεκτείνεται δὲ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, προστιθεμένης μιᾶς ἡμέρας διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος, ἕως τοῦ τόπου ἐνῷ ἐδρεύει τὸ στρατοδικεῖον.

Μὴ γενομένης ἐμπροθέσμως ἀνακοπῆς, ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν.

Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατοδικείου.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος καλεῖ τὸν ἀνακόπτοντα εἰς ῥητὴν ἡμέραν πρὸς νέαν συζήτησιν.

Ἐμφανισθέντος τοῦ ἀνακόψαντος, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις· ὅθεν ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται ἄκυρος, ἐξαιρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, τὰ ὁποῖα πληρώνονται πάντοτε παρὰ τοῦ ἀνακόπτοντος. Νέοι μάρτυρες εἶναι δεκτοί, οἱ δὲ πρῶτοι δὲν ἐξετάζονται καὶ πάλιν, εἰμὴ ὅταν τὸ στρατοδικεῖον νομίσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἀναγινώσκονται αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐν τῇ κατ' ἐρήμην δίκῃ ἐξεταστέντων ἢ ληφθέντων ὑπ' ὄψιν, καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν ὁ ἀνακόπτων, ἀπορρίπτεται ἡ ἀνακοπὴ αὐτοῦ, καὶ ἀναλαμβάνει τὸ κῦρος ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις· ἄλλη ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Κατὰ τῶν ἐπὶ τῇ ἀνακοπῇ ἀποράσεων καὶ τῶν ἐρήμην, καθ' ὧν δὲν ἐγένετο ἐμπροθέσμως ἀνακοπή, δύνανται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις **136** καὶ ἑπόμ. τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα, ἀρχομένων ὅμως τῶν προθεσμιῶν εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

Β'.

Διαδικασία κατὰ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.

Ἄρθρον **167.** Ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι κατηγορούμενος δὲν ἦναι παρὼν καὶ ἀγνοῆται ὁ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τόπος τῆς διαμονῆς του, κατὰ δὲ τὴν ἀνάκρισιν δὲν συνελήφθη, ἢ συλληφθεὶς ἀπέδρα, ὁ τοῦ στρατοδικείου Βασιλικὸς ἐπίτροπος

ἐκδίδει μετὰ τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς αὐτοῦ κλητήριον ἐπίκρισμα, ἐν ᾧ ἀναφέρει τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ **100** διαλαμβανόμενα, καὶ διατάττει τὸν κατηγορούμενον νὰ ἐμφανισθῇ ἐντὸς ἑνὸς μηνός.

Ἡ πρόσκλησις αὕτη δημοσιεύεται διὰ καταγωρίσεως εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἐδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὴν δημαρχίαν τοῦ δήμου, εἰς ὃν ἀνήκει ὁ κατηγορούμενος, καταχωρίζεται δὲ καὶ ἐν τινι ἐφημερίδι.

Ἄρθρον **168.** Μόνον μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διαλαμβανομένης προσκλήσεως, δικάζεται, τῇ διαταγῇ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐρήμην ὁ μὴ ἐμφανισθείς.

Οὐδεὶς δύναται νὰ παρασταθῇ ὑπερασπιστὴς αὐτοῦ.

Ἀναγινώσκονται δὲ ἐν τῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ γραμματέως αἱ ἐκθέσεις τῆς ἀνακρίσεως, αἱ ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ στρατοδικείου ἐκδίδεται κατὰ τοὺς συνήθεις τόπους, δημοσιεύεται διὰ τῆς διαταγῆς τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου καὶ τῆς δημαρχίας τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου καὶ ὁ δήμαρχος συντάττουσιν ἕκαστος ἔκθεσιν τῆς τοιχοκολλήσεως.

Μετὰ τὰς διατυπώσεις αὐτάς, ἡ ἀπόφασις ἐπὶ κακουργήματι θεωρεῖται ἐκτελεστέα.

Ἄρθρ. **169.** Μόνος ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἐρήμην ἐπὶ κακουργημάτων ἐκδοθείσης ἀποφάσεως.

Ἄρθρον **170.** Ἐὰν ὁ ἐρήμην ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθεὶς πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς (**550** ἄρθρ. ποιν. δικονομίας) ἢ ἐμφανισθῇ ἐκουσίως ἢ συλληφθῇ, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **166 § 7** τοῦ παρόντος νόμου. Τὰ ἄρθρα **467, 469, 471, 472** καὶ **474** τῆς κοινῆς ποιν. δικονομίας, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν παρόντα νόμον, ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς οὕτω ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθέντας ὑπὸ τῶν στρατοδικείων.

Ἐὰν οἱ ἐπὶ πλημμελήματι καταδικασθέντες δὲν κάμωσιν ἀνακοπὴν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου **168**, ἡ ἀπόφασις καθίσταται τελεσίδικος.

εἰς τὴν ἀνακοπὴν ἐφαρμόζονται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 166 ὡρισμένα, ἐκτὸς τῆς ἤδη προσδιορισθείσης προθεσμίας.

Μόνον ἐναντίων τῶν οὕτω κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδιδομένων ἀποράσεων συγχωρεῖται ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. **171.** Ἡ περὶ τῆς ταὐτότητος δίκη τοῦ ἀποδράντος στρατιωτικοῦ καταδίκου καὶ μετέπειτα συλληφθέντος, γίνεται ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου σταθμεύει τὸ στρατιωτικὸν σῶμα εἰς ὃ ἀνήκει ὁ καταδικασθείς· ἐὰν δὲ οὗτος δὲν ἀνήκῃ εἰς οὐδὲν τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, ἡ περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ δίκη γίνεται ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος τὴν κατ' αὐτοῦ ποινικὴν ἀπόφασιν στρατοδικείου, καὶ, τούτου μὴ ὑπάρχοντος πλέον, ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου συνελήφθη ὁ κατάδικος φυγάς.

Τὸ στρατοδικεῖον δικάζει, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει παρόντος τοῦ συλληφθέντος φυγάδος περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἐξετάσῃ τοὺς κλητευθέντας ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ ὑπὸ τοῦ φυγάδος ἢ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ μάρτυρας.

Ἅπαντα δὲ ταῦτα ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος καὶ ὁ συλληφθείς, ὡς φυγάς, δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναθεώρησιν τῆς περὶ τῆς ταὐτότητος ἀποφάσεως.

Αἱ διατάξεις αὗται ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐρήμην, ἢ ὡς φυγοδίκων καταδικασθέντων καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν συλληφθέντων, ἢ αὐθορμήτως παρασταθέντων.

Ἄρθρ. **172.** Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ ἀποκλεισμῷ ἢ ἐν πολιορκίᾳ στρατοδικείων, αἱ δίκαι, τῶν ὁποίων ἤρχισεν ἡ ἀνάκρισις, εἰσάγονται εἰς τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρ. **173.** Αἱ πρὸς τοὺς κατηγορουμένους καὶ μάρτυρας κλήσεις καὶ κοινοποιήσεις ἐπιδίδονται ὑπὸ χωροφυλάκων ἢ ὑπηρετῶν τῆς δημοσίας δυνάμεως, ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης· συντάττουσι δὲ οὗτοι ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐπιδόσεως.

Ἄρθρ. **174.** Αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων (ἄρθρ. 5, 549 καὶ 550) ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων· ἀλλ'

ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας ἄρχεται ἀφ' οὗ ὁ κατηγορούμενος συμπληρώσῃ τὸ 45 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐν οἱαδήποτε ἡλικίᾳ συλληφθῇ ὁ λειποτάκτης, ὁ αὐτόμολος ἢ ὁ φυγόστρατος, παραπέμπεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ἵνα συμπληρώσῃ, ἐὰν ἦναι δυνατόν, τὸν ὀφειλόμενον χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας του.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ ποιναί.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. **175.** Ἐγκληματικαὶ ποιναὶ εἶναι·

α') Ὁ θάνατος·

β'. Τὰ διὰ βίου δεσμά·

γ') Τὰ πρόσκαιρα δεσμά·

δ') Ἡ ἐν φρουρίῳ φυλάκισις·

ε) Ἡ εἰρκτή·

ς') Ἡ καθαίρεσις.

Ἄρθρ. **176.** Ἐπανορθωτικαὶ ποιναὶ εἶναι·

α') Ἡ ἔκπτωσις·

β') Τὰ δημόσια ἔργα·

γ') Ἡ φυλάκισις.

Ἄρθρ. **177.** Ὁ ὑπὸ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου καταδικασθεὶς εἰς θάνατον τουφεκίζεται.

Ἄρθρ. **178.** Ἡ θανατικὴ ποινὴ κατὰ παντὸς στρατιωτικοῦ, ὁσάκις ἐπιβάλλεται δυνάμει διατάξεως τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, συνεπιφέρει αὐτοδικαίως καὶ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον **179.** Ἡ διάρκεια καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν δεσμῶν καὶ τῆς εἰρκτῆς κανονίζονται κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις **8, 9, 10, 11, 21, 23, 28, 30, 33, 35, 36** καὶ **37** τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζόμενα.

Ὁ καταδικασθεὶς εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως, κλείεται ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τούτῳ διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος ὁρισθέντος φρουρίου, τοὐλάχιστον διὰ πέντε καὶ τὸ πολὺ δι' εἰκοσιν ἔτη. Κοινωνεῖ δὲ μὲ τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ ἢ τοὺς ἐκτὸς αὐτοῦ, κατὰ τοὺς διὰ Βασ. διατάγματος γενομένους κανονισμούς.

Ἅπασαι δὲ αἱ ποιναὶ αὗται συνεπιφέρουσι καὶ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Τὰ ἄρθρα 25 καὶ 26 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς πάντα καταδικασθέντα εἰς ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινὴν ἐκτὸς τῆς καθαιρέσεως.

Ἄρθρ. 180. Ὁ μέλλων νὰ ὑποστῇ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν στρατιωτικὸς, εἴτε ὡς κυρίαν ποινὴν, εἴτε ὡς συνέπειαν ποινῆς, προσάγεται ἐνώπιον στρατοῦ ὑπὸ τὰ ὅπλα, ἔνθα, ἀναγνωσθείσης τῆς κατ' αὐτοῦ ἀποράσεως, ὁ διοικητὴς τοῦ στρατεύματος ἐκφωνεῖ τὰ ἑξῆς· « N. N. (ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ καταδίκου) « Εἶσαι ἀνάξιος νὰ φέρῃς τὰ ὅπλα· ἐν ὀνόματι τοῦ Βασι» λέως σὲ καθαιρῶ ».

Μετὰ τοῦτο ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτοῦ ὅλα τὰ στρατιωτικὰ σημεῖα καὶ παράσημα. Ἐὰν ὁ κατάδικος ἦναι ἀξιωματικὸς, συντρίβεται τὸ ξίφος αὐτοῦ καὶ ῥίπτεται χαμαὶ ἐνώπιόν του.

Ἡ στρατιωτικὴ καθαίρεσις συνεπιφέρει·

α') Τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ σημεῖα καὶ τὴν στολήν·

β') Τὴν παντελῆ ἀνικανότητα τοῦ ὑπηρετεῖν εἰς τὸν στρατὸν, ὑφ' ὁποιανδήποτε ἰδιότητα, καὶ τὰς λοιπὰς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 21 καὶ 23 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζομένας ἀνικανότητας·

γ') Τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν ὁποιονδήποτε παράσημον, καὶ παντὸς δικαιώματος εἰς σύνταξιν, ἢ εἰς ἀμοιβὴν αὐτοῦ διὰ προτέρας ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρ. 181. Εἰς τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐπιβαλλομένην ὡς κυρίαν ποινὴν, προστίθεται πάντοτε καὶ φυλάκισις, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια ὁρίζεται ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀποράσεως, καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν δύο μηνῶν.

Ἄρθρ. 182. Ἡ ἐκπτωσις συνεπιφέρει τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς τάξεως (rang) καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ σημεῖα καὶ τὴν στολήν.

Ὁ ἐκπτωτος ἀξιωματικὸς στερεῖται τοῦ δικαιώματος πάσης συντάξεως καὶ ἀμοιβῆς αὐτοῦ διὰ τὰς προτέρας ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρ. 183. Ἡ διάρκεια τῶν δημοσίων ἔργων δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν δύο· ὁ εἰς τὴν ποινὴν ταύτην καταδικασθεὶς, φέρων τὸ κατὰ τοὺς κανονισμοὺς ἔνδυμα τῶν καταδίκων, προσάγεται ἐνώπιον τοῦ στρατοῦ ἐν παρατάξει καὶ τῷ ἀναγινώσκεται ἡ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις.

Ὑποβάλλεται δὲ εἰς δημοσίας ὠφελείας ἔργα, ἀλλ' οὐδέποτε ἐργάζεται εἰς τὰ αὐτὰ ἐργοστάσια, ἐν οἷς καὶ οἱ εἰς δεσμὰ καταδικαζόμενοι.

Ἄρθρ. 184. Ἡ διάρκεια τῆς φυλακίσεως δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν ἓξ ἡμερῶν.

Ἄρθρ. 185. Ὁσάκις ὁ κοινὸς ποινικὸς νόμος ἐπιβάλλει χρηματικὴν ποινὴν, τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ μεταβάλωσιν αὐτὴν εἰς φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἓξ μηνῶν.

Ἄρθρον 186. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 60 ἕως 62 τοῦ παρόντος νόμου, τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον ἐφαρμόζει εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ εἰς τοὺς ἐξομοιουμένους μὲ στρατιωτικοὺς τὰς ποινὰς τῶν στρατιωτικῶν νόμων, εἰς τοὺς ναυτικοὺς, τὰς ποινὰς τῶν ναυτικῶν νόμων, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς, τὰς ποινὰς τῶν κοινῶν νόμων, ἐκτὸς ἐὰν ἄλλο τι διατάττῃ ῥητῶς ὁ νόμος.

Αἱ κατὰ τῶν στρατιωτικῶν ποιναὶ ἐκτελοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὰ κοινὰ ποινικὰ δικαστήρια δικάζουσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου οἱονδήποτε στρατιωτικόν.

Ἄρθρον 187. Κατὰ τὰς αὐτὰς ὡς ἀνωτέρω περιπτώσεις, ὁπόταν οἱ μὴ στρατιωτικοὶ, ἢ οἱ μὴ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς, κηρύττονται ἔνοχοι κακουργήματος ἢ πλημμελήματος μὴ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, καταδικάζονται οὗτοι εἰς τὰς κατὰ τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος τούτου ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινάς. Ἀντὶ ὅμως τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, ἐπιβάλλεται φυλάκισις ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν· ἀντὶ δὲ τῆς καθαιρέσεως, ὡς κυρίας ποινῆς, εἰρκτὴ· ἀλλ' ὁσάκις ἡ καθαίρεσις συνοδεύει τὴν θανατικὴν ἢ ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινὴν, ἡ ποινὴ αὕτη συνεπιφέρει, ἀντὶ τῆς καθαιρέσεως, ἁπάσας τὰς κατὰ τὸν παρόντα καὶ τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον λοιπὰς συνεπείας αὐτῆς.

Ἄρθρ. 188. Οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ παρὰ τῷ στρατῷ καὶ λοιποὶ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς, θεωροῦνται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινῶν ὡς ἀξιωματικοὶ, ὑπαξιωματικοὶ ἢ στρατιῶται, καθ' ὃν βαθμὸν ἐξομοιοῦται ἡ τάξις ἑκάστου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 189. Ἡ ποινικὴ διάρκεια τῶν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένων ποινῶν ἄρχεται·

α') Κατὰ τῶν εἰς δεσμὰ, εἰς φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ καὶ εἰς εἰρκτὴν καταδικασθέντων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καθαιρέσεως αὐτῶν·

β') Κατὰ τῶν εἰς δημόσια ἔργα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀναγνωσθῇ ἐνώπιον στρατεύματος ἡ κατ' αὐτῶν ἀπόφασις, τῶν δὲ λοιπῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ καταδίκη ἔγεινεν ἀμετάκλητος· ἐὰν δὲ ὁ κα-

ταδικασθείς δὲν εὑρίσκηται τότε εἰς φυλάκισιν, ἀφ' ἧς ἡμέρας οὗτος φυλακισθῇ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ποινῆς του.

Ἄρθ. 190. Πᾶσα κατ' ἀξιωματικοῦ καταγινωσκομένη ὑφ' ὁποιουδήποτε δικαστηρίου καταδίκη εἰς ἐπανορθωτικὴν ποινήν, ἕνεκα κλοπῆς, ὑπεξαιρέσεως, ἀπάτης, πλαστογραφίας, ψευδοῦς διὰ χειρὸς ὑποσχέσεως ἐνώπιον δικαστηρίου, ἐπιορκίας, ψευδοῦς καταμηνύσεως ἢ συκοφαντίας, συνεπιφέρει καὶ τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ του.

Αἱ δὲ διατάξεις τοῦ 22 καὶ 23 ἄρθρου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ κατὰ τὰ λοιπά, ὁσάκις ἡ καταδίκη εἰς ἐπανορθωτικὴν ποινὴν ἕνεκα τῶν αὐτόθι προβλεπομένων πλημμελημάτων εἶναι τοὐλάχιστον ἐνιαύσιος.

Ἄρθρ. 191. Ἡ διάρκεια τῶν παρ' οἱουδήποτε δικαστηρίου καταγινωσκομένων ποινῶν ἕνεκα πλημμελήματος δὲν θέλει λογίζεσθαι ὡς χρόνος στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ διάρκεια τῆς προφυλακίσεως δὲν θέλει λογίζεσθαι ὡς χρόνος ὑπηρεσίας, εἰμὴ ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ κατηγορηθέντος.

Ἄρθρ. 192. Αἱ διατάξεις τοῦ Β'. Γ'. Δ'. Ε' καὶ Τ'. κεφαλαίου τοῦ Α' Βιβλίου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ὡς καὶ τῶν ἄρθρων 117 ἕως 122 αὐτοῦ, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν παρόντα νόμον, ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ προβλεπομένας ἀξιοποίνους πράξεις.

Ὁσάκις δὲ εἰς τὸ τετελεσμένον κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ποινὴ καθαιρέσεως ἢ ἐκπτώσεως, ἡ ἀπόπειρα αὐτῶν τιμωρεῖται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, μὲ καθαίρεσιν καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν μέχρις εἴκοσι μηνῶν φυλάκισιν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν μέχρι τριῶν ἐτῶν.

Ἡ ποινὴ τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως μειοῦται λόγῳ ἀποπείρας κατὰ τὸ ἥμισυ, πλὴν ὄχι ἔλαττον τῶν πέντε ἐτῶν· τὰ δὲ δημόσια ἔργα μειοῦνται ἐπίσης κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ, ἐλαττουμένης ἐντεῦθεν τῆς ποινῆς ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς, ἐπιβάλλεται φυλάκισις, πλὴν ὄχι κατωτέρα τοῦ ἑνὸς ἔτους.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ 84 ἄρθρου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ἡ ἐν φρουρίῳ φυλάκισις μειοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ· καὶ, ἐλαττουμένης ἐντεῦθεν τῆς ποινῆς ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς, ἐπιβάλλεται ἰσόχρονος φυλάκισις. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ περίπτωσιν, ἀντὶ στρατιωτικῆς καθαιρέσεως, ἐπιβάλλεται φυλάκισις ἑνὸς ἕως τεσσάρων ἐτῶν εἰς ἐπανορθωτικόν τι κατάστημα, ἀντὶ

δὲ τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, παρομοία φυλάκισις τεσσάρων μηνῶν ἕως δύω καὶ ἡμίσεως ἐτῶν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Προδοσία, κατασκοπία, καὶ ἀποπλάνησις στρατιωτικῶν.

Α'.

Προδοσία.

Ἄρθρ. 193. Πᾶς στρατιωτικὸς Ἕλλην, καὶ πᾶς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ ὢν ὅστις φέρει ὅπλα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Πᾶς αἰχμάλωτος ὅστις παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ ἐκ νέου συνελήφθη ἔνοπλος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρον 194. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικός·

α') Ὅστις παραδώσει πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἢ πρὸς πάντα ἄλλον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐχθροῦ, εἴτε τὸ διοικούμενον παρ' αὐτοῦ στρατιωτικὸν σῶμα, εἴτε τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν φρούριον, πόλιν, δίοδον ἢ ἄλλην στρατιωτικὴν θέσιν, εἴτε τὰς προμηθείας ἢ πολεμεφόδια τοῦ στρατοῦ, εἴτε τὰ σχέδια τῶν φρουρίων ἢ ἄλλων ὀχυρωμάτων, ὁπλοθηκῶν, ναυστάθμων, λιμένων ἢ ὁρμων, εἴτε τὸ σύνθημα ἢ τὸ ἀπόρρητον πολεμικῆς τινος ἐπιχειρήσεως, ἐκστρατείας ἢ διαπραγματεύσεως·

β') Ὅστις συνεννοεῖται μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ σκοπῷ νὰ βοηθήσῃ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ·

γ') Ὅστις συμμετέχει εἰς συνομωσίαν ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀναγκάσῃ τὸν Φρούραρχον πολιορκουμένου φρουρίου, ἵνα παραδοθῇ ἢ συνθηκολογήσῃ·

δ') Ὅστις, ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, προκαλέσει εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα, ἢ ἐμποδίσει τὴν ἀναστυνάθρισιν αὐτοῦ.

Β'.

Κατασκοπία καὶ ἀποπλάνησις στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 195. Ὡς ἔνοχος κατασκοπίας τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν·

α.) Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις εἰσέλθῃ ἐντὸς φρουρίου, ἐντὸς στρατιωτικῆς θέσεως (poste) ἢ στρατιωτικοῦ καταστήματος, ἐν-

τὰς ἀμυντικῶν ἢ ἐπιθετικῶν ἔργων στρατοῦ, ἐντὸς στρατοπέδου, καταυλισμοῦ (bivouac) ἢ ἐπισταθμίας (cantonnement) στρατεύματός τινος, ἵνα προμηθευθῇ αὐτόθι ἔγγραφα ἢ πληροφορίας πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐχθροῦ·

ε΄.) Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προμηθεύσει εἰς τὸν ἐχθρὸν ἔγγραφα ἢ πληροφορίας δυναμένας νὰ βλάψωσι τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις (opérations) τοῦ στρατεύματος ἢ νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ἀσφάλειαν φρουρίου, φυλακῆς (poste) ἢ ἄλλων στρατιωτικῶν καταστημάτων (établissements militaires)·

γ΄.) Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐν γνώσει κρύπτει ἢ ἐνεργεῖ νὰ κρύψωσι τοὺς κατασκόπους ἢ τοὺς πρὸς ἀνακάλυψιν (à la découverte) στελλομένους ἐχθρούς.

Ἄρθρ. 196. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον ὁ εἰς τοὺς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένους τόπους ὑπὸ πλαστὴν στολὴν, ἐνδυμασίαν ἢ ὁπωσδήποτε ἄλλως μετημφιεσμένος ἢ ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα εἰσερχόμενος ἐχθρός.

Ἄρθρον 197. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον, ὅστις προεκάλεσε δι' ὁποιουδήποτε τρόπου στρατιωτικοὺς νὰ αὐτομολήσωσιν εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ἢ ἐν γνώσει εὐκολύνει εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς τοῦτο μέσα· ἢ στρατολογήσει ὑπὲρ δυνάμεως εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι στρατιωτικὸς, τιμωρεῖται πρὸς τούτοις καὶ μὲ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον 198. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικὸς διοικητὴς ἢ φρούραρχος, ὅστις, εἰσαχθεὶς εἰς δίκην μετὰ γνωμοδότησιν ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, κηρυχθῇ ἔνοχος, ὅτι ἐσυνθηκολόγησε μὲ τὸν ἐχθρὸν καὶ παρέδοσε τὸ εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθὲν φρούριον (place) χωρὶς νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ πρὸς ἄμυναν δυνατὰ μέσα, καὶ χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εἰς αὐτὸν ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος καὶ τῆς τιμῆς ὑποχρεώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Κακουργήματα καὶ πλημμελήματα κατὰ τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος.

Ἄρθρ. 199. Πᾶς στρατηγὸς ὁποιουδήποτε βαθμοῦ ἢ διοικητὴς ἐνόπλου στρατεύματος (troupe armée) ὅστις εἰς ἀνοικτὸν τόπον (rase campagne) συνθηκολογήσει, τιμωρεῖται α) μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς συνθηκολογήσεως καταθέσῃ τὰ ὅπλα τὸ στράτευμά του, ἢ, ἐὰν πρότου διαπραγματευθῇ προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, δὲν ἐξεπλήρωσε πᾶν

ὅ,τι τὸ καθῆκον καὶ ἡ στρατιωτικὴ τιμὴ τῷ ὑπηγόρευον, β΄) μὲ ἐκπτωσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀποδειχθῇ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἔλλειψις ἐκ μέρους του, εἴτε πρὸ τῆς συνθηκολογήσεως, εἴτε κατ' αὐτήν.

Ἄρθρ. 200. Πᾶς στρατιωτικὸς σκοπὸς ἢ προφύλαξ, ὅστις ἐγκαταλείψει τὴν θέσιν του, χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἐντολὴν (consigne) τιμωρεῖται α) μὲ θάνατον, ἐὰν εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν· β΄) μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, εὑρίσκετο ἐπὶ χώρας εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως· γ΄) μὲ φυλάκισιν δύω μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἄρθρ. 201. Πᾶς στρατιωτικὸς σκοπὸς ἢ προφύλαξ, φωραθεὶς κοιμώμενος τιμωρεῖται α) μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν· β΄) μὲ φυλάκισιν ἓξ ἕως δώδεκα μηνῶν, ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, εὑρίσκετο ἐπὶ χώρας εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως· γ΄) μὲ φυλάκισιν δύο ἕως ἓξ μηνῶν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἄρθρ. 202. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν του τιμωρεῖται α) μὲ θάνατον, ἐὰν ἔγεινεν ἡ ἐγκατάλειψις ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν· β΄) μὲ δύο ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, ἡ ἐγκατάλειψις ἔγεινεν ἐπὶ χώρας εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως· γ΄) μὲ δύο ἕως ἓξ μηνῶν φυλάκισιν, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀρχηγὸς στρατιωτικῆς θέσεως (chef de poste), ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὸν πάντοτε ὁ μέγιστος ὅρος τῆς ποινῆς.

Ἄρθρ. 203. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐν καιρῷ πολέμου, ἐν στρατῷ ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, δὲν προσέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του ἐν περιπτώσει θορύβου (alerte) ἢ μετὰ τὴν σήμανσιν τοῦ πολεμικοῦ (générale), τιμωρεῖται μὲ ἓξ μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν φυλάκισιν· ἐὰν δὲ ἦναι αξιωματικὸς, μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 204. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις προσκληθεὶς δὲν ἔλθῃ εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου, ἄνευ νομίμου κωλύματος, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο μέχρις ἓξ μηνῶν. Ὁ ἀξιωματικὸς, ἐν περιπτώσει ἀγνήψεως, δύναται νὰ τιμωρηθῇ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 205. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 182, 183, 184, 186 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικούς, ὡς πρὸς τὴν ἀπόδρασιν καὶ τὴν ἀπόκρυψιν τῶν αἰχμαλώτων, καὶ παντὸς συλληφθέντος, φυλακισθέντος ἢ ἐμπιστευθέντος εἰς τὴν φύλαξιν αὐτῶν. Εἰς πάντα δὲ ἄλλον στρατιωτικὸν ἐνεργοῦντα τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν εἰρημένων, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 181 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου. Τὰ δὲ ἄρθρα 72. §. 5. καὶ 74. §. 1. καὶ 2. καὶ 76. τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ὡς πρὸς τὴν ἀπόκρυψιν ἢ διάσωσιν παντὸς ἐνόχου πλημμελήματός τινος ἢ κακουργήματος. Ἡ ἰδιότης ὅμως τοῦ στρατιωτικοῦ θεωρεῖται πάντοτε ὡς ἰδιαιτέρα ἐπιβαρυντικὴ αἰτία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Στάσις, ἀνυποταξία καὶ ἀντίστασις.

Ἄρθρ. 206. Εἰς κατάστασιν στάσεως θεωροῦνται·

α.) Οἱ ὑπὸ τὰ ὅπλα στρατιωτικοί, οἵτινες, τέσσαρες ἢ πλειότεροι ἡνωμένοι καὶ ἐνεργοῦντες ἐκ συμφώνου, ἀποποιοῦνται εἰς πρώτην πρόσκλησιν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν·

β'.) Οἱ στρατιωτικοί, οἵτινες, τέσσαρες ἢ πλειότεροι ὄντες, λαμβάνουσι τὰ ὅπλα ἄνευ ἀδείας, καὶ ἐνεργοῦσιν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν ἀρχηγῶν των·

γ'.) Οἱ στρατιωτικοί, οἵτινες, ὀκτὼ ἢ πλειότεροι ἡνωμένοι, πράττουσι βιαιοπραγίας δι' ὅπλων, καὶ προσκαλούμενοι ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους των ἀρνοῦνται νὰ διαλυθῶσιν, ἢ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν τάξιν.

Τιμωροῦνται δὲ οἱ μὲν ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ τῆς στάσεως, ὡς καὶ ὁ κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος στρατιωτικός, μὲ θάνατον, οἱ δὲ λοιποὶ μὲ εἱρκτήν, ἢ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικοί, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύω ἕως πέντε ἐτῶν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐδαφίου τρίτου, ἐὰν ἔγειναν βιαιοπραγίαι, ἀλλ' ἄνευ χρήσεως ὅπλων, ἅπαντες τιμωροῦνται μὲ εἱρκτήν, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 207. Πᾶς στρατιωτικὸς ὅστις, προσταχθεὶς νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἢ νὰ ἐκτελέσῃ ὁποιανδήποτε ἄλλην ὑπηρεσίαν διαταχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ του ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, ἀποποιεῖται νὰ ὑπακούσῃ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως, ὁ ἔνοχος ἀνυποταξίας ἐπὶ τόπου εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν, ἢ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν καὶ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Καθ' ὅλας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἔτους μέχρι δύο ἐτῶν, καὶ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 208. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις παραδῷ ἢ ἐκδιάσει στρατιωτικὴν ἐντολὴν (consigne) τιμωρεῖται α) μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ, γενομένης τῆς πράξεως ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, β') ἐὰν ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ α ἐδαρίου ἡ πρᾶξις ἔγεινεν ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μὲ εἱρκτήν, καὶ εἰς ἰδίως ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις, μὲ δημόσια ἔργα δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν, γ') μὲ φυλάκισιν δύω μηνῶν ἕως τριῶν ἐτῶν, καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.

Ἄρθρ. 209. Πᾶς στρατιωτικός, κηρυχθεὶς ἔνοχος δίκης, δι' ὅπλων κατὰ σκοποῦ ἢ προόπτου, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Ἐὰν αἱ βιαιοπραγίαι ἐξετελέσθησαν κατὰ τοῦ σκοποῦ ἢ προόπτου, ἄνευ ὅπλων, ἀλλ' ὑπ' ἑνὸς στρατιωτικοῦ βοηθουμένου ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων ἄλλων, οἱ ἔνοχοι τιμωροῦνται μὲ εἱρκτήν. Ἐὰν δέ τις τούτων ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν αἱ βιαιοπραγίαι ἐξετελέσθησαν παρ' ἑνὸς μόνου ἀόπλου στρατιωτικοῦ, τιμωρεῖται οὗτος μὲ ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Τιμωρεῖται μὲ ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους φυλάκισιν πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προσβάλλει σκοπόν τινα διὰ λόγου, κινημάτων ἢ ἀπειλῶν.

Ἄρθρ. 210. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκτελέσει βιαιοπραγίας ἐκ προμελέτης κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον 211. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον πᾶσα βιαιοπραγία πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικοῦ ὑπὸ τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του.

Ἄρθρ. 212. Αἱ κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἕνεκα ὑπηρεσίας βιαιοπραγίαι στρατιωτικοῦ τινος κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του, τιμωροῦνται μὲ θάνατον.

Ἐὰν ὅμως αἱ βιαιοπραγίαι δὲν ἐξετελέσθησαν κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ἕνεκα τῆς ὑπηρεσίας, τιμωροῦνται οἱ ἔνοχοι, ἐὰν μὲν

ἦναι ἀξιωματικοί, μὲ ἐκπτωσιν καὶ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν δὲ ἦναι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, μὲ εἰρκτήν.

Ἄρθρ. 213. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις, κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἕνεκεν τῆς ὑπηρεσίας, ἐξυβρίσει τὸν ἀνώτερόν του διὰ λέξεων, κινημάτων ἢ ἀπειλῶν, τιμωρεῖται, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἐκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν, μὲ εἰρκτὴν δὲ, ἐὰν ἦναι ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης.

Ἐὰν ὅμως αἱ ἐξυβρίσεις δὲν ἐγένοντο κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ἕνεκεν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Ἄρθρ. 214. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προσβάλλει βιαίως τὴν ἔνοπλον δύναμιν, ἢ τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἀρχῆς, ἐνῷ οὗτοι ἐνεργοῦσι τὰ καθήκοντά των πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου τινός, διατάγματος ἢ διαταγῆς τῆς ἀρχῆς, ἐνταλματος συλλήψεως ἢ φυλακίσεως, ἢ ἀποφάσεώς τινος, ἢ ὅστις κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν ἀντισταθῇ διὰ βίας εἰς αὐτούς, τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος ἀντιστάσεως μὲ φυλάκισιν δύο ἕως ἓξ μηνῶν· ἐὰν δὲ ἡ προσβολὴ ἢ ἡ ἀντίστασις ἐπράχθη μεθ' ὅπλων, μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν.

Ἐὰν ἡ προσβολὴ ἢ ἡ ἀντίστασις ἐπράχθη ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἄνευ ὅπλων στρατιωτικῶν, οἱ ἔνοχοι αὐτῆς τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν· μὲ εἰρκτὴν δὲ, ἐὰν ἐπράχθη ἐνόπλως.

Γενομένης τῆς ἀντιστάσεως ὑπὸ ὀκτὼ τοὐλάχιστον στρατιωτικῶν ἐνόπλων, οἱ ἔνοχοι αὐτῆς τιμωροῦνται κατὰ τὸν 3 καὶ 5 § τοῦ 206 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ὁ μέγιστος ὅρος τῆς ποινῆς ἐπιβάλλεται πάντοτε εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς ἢ ὁδηγοὺς, καὶ εἰς τὸν ἔχοντα ἀνώτερον βαθμὸν στρατιωτικόν.

Ἄρθρ. 215. Πᾶς ἀξιωματικὸς, ὅστις ἐνεργουμένης στάσεως ἢ ἀντιστάσεως στρατιωτικῶν, εὑρεθεὶς παρὼν δὲν πράξει πᾶν τὸ καθ' ἑαυτὸν πρὸς ἐμπόδισιν ἢ κατάπαυσιν αὐτῆς, τιμωρεῖται μὲ καθαίρεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Κατάχρησις τῆς στρατιωτικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρ. 216. Πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς, ὅστις ἄνευ προκλήσεως (provocation), διαταγῆς ἢ ἀδείας (autorisation) ἐνεργήσει ἀμέσως ἢ δι' ἄλλου ἔνοπλον ἐπίθεσιν κατὰ στρατευμάτων ἢ ὁπλιτῶν συμμάχου ἢ οὐδετέρας δυνάμεως, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Μ' ἐκπτωσιν δὲ, πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς ὅστις ἄνευ προκλήσεως διαταγῆς ἢ ἀδείας ἐνεργήσει ὁποιανδήποτε ἐχθροπραξίαν ἐπὶ οὐδετέρας ἢ ἐπὶ συμμάχου χώρας.

Ἄρθρ. 217. Πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς, ὅστις παρατείνει τὰς ἐχθροπραξίας, ἀφοῦ τῷ κοινοποιηθῇ ἐπισήμως ἡ εἰρήνη, ἢ γενικὴ ἢ μερικὴ ἀνακωχὴ ὅπλων, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρ. 218. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἀναλαμβάνει ἀρχηγίαν τινὰ ἄνευ διαταγῆς ἢ νομίμου αἰτίας, ἢ διατηρεῖ αὐτὴν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν ἀρχηγῶν του, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρ. 219. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς νομίμου ἀμύνης ἑαυτοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἢ τῆς συναθροίσεως τῶν φευγόντων (ralliement des fuyards) ἢ τῆς ἀνάγκης νὰ παύσῃ τὴν διαρπαγὴν ἢ τὴν καταστροφὴν, κτυπᾷ τὸν κατώτερόν του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύω μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Φυγοστρατεία, λειποταξία καὶ αὐτομολία.

Α'.

Φυγοστρατεία.

Ἄρθρ. 220. Θεωρεῖται ὡς φυγόστρατος καὶ τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους, πᾶς νεοσύλλεκτος κληροῦχος ἢ ἐθελοντὴς, ἢ ἀντικαταστάτης γενόμενος δεκτὸς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ, ὅστις, λαβὼν διαταγὴν δὲν προσέλθῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον του, ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ διαταγῇ ὁρισθείσης ἡμέρας, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως ἀνωτέρας βίας· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρι δύο ἐτῶν.

Β'.

Λειποταξία εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ἄρθρ. 221. Θεωρεῖται ὡς λειποτάκτης εἰς τὸ ἐσωτερικόν·

α) Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἀπὸν ἐκ τοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας, μετὰ παρέλευσιν ἓξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του, ἐὰν δὲ ὁ στρατιώτης δὲν συνεπλήρωσεν ἓξ μηνῶν ὑπηρεσίαν, μετ' ἀπουσίαν ἑνὸς μηνός·

β') Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ὁδοιπορῶν μεμονωμένως ἐπὶ ἑνὸς σώματος εἰς ἄλλο, ἢ τοῦ ὁποίου ἡ ἄδεια (le congé ou la permission) ἔληξεν, ὅστις δὲν ἐμφανισθῇ εἰς τὸ σῶμά του

15 ἡμέρας μετὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς ἢ τοῦ ἐργομοῦ του.

Ἄρθρ. 222. Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐν καιρῷ εἰρήνης, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ εἰς χώραν εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς φυλακίσεως ἢ τῶν δημοσίων ἔργων δὲν εἶναι κατώτερος τῶν τριῶν ἐτῶν εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις·

α) Ἐὰν ὁ λειποτάκτης ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἓν ἐκ τῶν ὅπλων του ἢ μέρος τῆς ἀποσκευῆς του ἢ τὸν ἵππον του·

β') Ἐὰν διατελῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ἐλειποτάκτησεν, ἐπιφυλαττομένων τῶν περιπτώσεων τῶν ἄρθρων 200 καὶ 202 τοῦ παρόντος νόμου·

γ') Ἐὰν ἐλειποτάκτησε καθ' ὑποτροπήν.

Ἄρθρ. 223. Πᾶς ἀξιωματικὸς, ἀπὼν τοῦ σώματος ἢ τῆς ἐπισταθμίας αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας, πλέον τῶν ἓξ ἡμερῶν, ἢ μὴ ἐμφανιζόμενος αὐτόθι 15 ἡμέρας μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀδείας του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους, ἐπιφυλαττομένων τῶν διατάξεων τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 7 Μαρτίου (14 Ἀπριλ.) 1851 ὑπὸ στοιχ. ΡΟΗ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ νόμου.

Ἐὰν δὲ παραιτήσῃ τὸ σῶμά του ἢ τὴν ἐπισταθμίαν του ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μετὰ παρέλευσιν τῶν εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον ἀναφερομένων προθεσμιῶν, θεωρεῖται ὡς λειποτάκτης, καὶ τιμωρεῖται μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύω ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 224. Ἐν καιρῷ πολέμου αἱ προθεσμίαι τῶν ἄρθρων 221 καὶ 223 ἐλαττοῦνται κατὰ τὸ ἥμισυ.

Γ'.

Λειποταξία εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἄρθρ. 225. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις διαβῇ ἄνευ ἀδείας τὰ Ἑλληνικὰ ὅρια, ἢ ὅστις παραιτήσει ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τὸ σῶμα, εἰς ὃ ἀνήκει, καθίσταται ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του.

Ἄρθρ. 226. Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης, ὅστις καταχῇ ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, τιμωρεῖται, ἐὰν μὲν ἡ

λειποταξία ἐπράχθη ἐν εἰρήνῃ, μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν δὲ ἐν πολέμῳ ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μὲ εἰρκτήν.

Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς ποινῆς δὲν καταβιβάζεται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὑπὸ τὰ τρία ἔτη, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὑπὸ τὰ ἑπτὰ εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις·

α) Ἐὰν ὁ λειποτάκτης ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἓν ἐκ τῶν ὅπλων του, ἢ μέρος τῆς ἀποσκευῆς του, ἢ τὸν ἵππον του·

β') Ἐὰν διατελῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ἐλειποτάκτησε, ἐπιφυλαττομένων τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 200 καὶ 202 ὁριζομένων·

γ') Ἐὰν ἐλειποτάκτησε καθ' ὑποτροπήν.

Ἄρθρ. 227. Πᾶς ἀξιωματικὸς, ὅστις καταστῇ ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, τιμωρεῖται μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν, ἐὰν ἡ λειποταξία ἐπράχθη ἐν εἰρήνῃ, καὶ μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ, ἐὰν ἡ λειποταξία ἐπράχθη ἐν πολέμῳ ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως.

Δ'.

Αὐτομολία εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ

Ἄρθρ. 228. Πᾶς στρατιωτικὸς ἢ προσκολλημένος εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ, ὅστις ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου του μεταβῇ εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ εἰς τοὺς ἐπαναστάτας, ἢ διαβῇ τὰ ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ στρατοῦ, εἰς ὃν οὗτος ἀνήκει, ὁρισθέντα ὅρια κατὰ τὰ μέρη δι' ὧν δύναται νὰ κοινωνήσῃ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν, ἢ ὅστις ἐξέρχεται φρουρίου ἢ χώρας πολιορκουμένης ἢ ἀποκλεισμένης ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ τοῦ φρουρίου ἢ τῆς χώρας, θεωρεῖται ὡς ἔνοχος αὐτομολίας εἰς τὸν ἐχθρὸν, καὶ τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρ. 229. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ λειποτάκτης ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Ε'.

Γενικαὶ περὶ φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας διατάξεις.

Ἄρθρ. 230. Λειποταξία ἢ αὐτομολία πραχθεῖσα ἐκ συνεν-

νοήτως ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων στρατιωτικῶν θεωρεῖται ὡς ἐκ συστάσεως γενομένη.

Ἄρθρον 231. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον·

α') Ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λειποταξίας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ·

β') Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λειποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τιμωρεῖται, ἐὰν μὲν ἦναι ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης μὲ εἰρκτήν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λειποταξίας ἢ αὐτομολίας, τιμωρεῖται μὲ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 221—229 ὁριζομένης ποινῆς.

Ἄρθρ. 232. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προκαλεῖ ἢ διευκολύνει τὴν λειποταξίαν, τιμωρεῖται μὲ τὴν κατὰ τοῦ λειποτάκτου ὑπὸ τῶν ἄρθρων τοῦ παρόντος κεφαλαίου ὁριζομένην ποινήν.

Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς ἢ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικόν, ὅστις δὲν ἀποπλανᾷ μὲν στρατιωτικοὺς ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν, προκαλεῖ ὅμως ἢ διευκολύνει τὴν λειποταξίαν, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 233. Ὅστις ἐν γνώσει ἀπέκρυψεν ἢ ἔλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του φυγόστρατον, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν ἕως ἓξ μηνῶν, ἢ μὲ 100 ἕως 500 δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν.

Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωρεῖται καὶ ὅστις ἐν γνώσει διευκολύνει τὴν φυγὴν ἢ ἀπόδρασιν φυγοστράτων, καὶ ὅστις ἐν γνώσει ἢ ἐπίτηδες ἐμπόδισεν ἢ ἐβράδυνε τὴν ἀναχώρησιν τῶν νεοσυλλέκτων κληρούχων.

Ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι δημόσιος, δημοτικὸς ἢ ἐκκλησιαστικὸς ὑπάλληλος, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν μέχρις ἑνὸς ἔτους καὶ προστίτι μὲ 200 μέχρι 1000 δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν.

Αἱ ἀνωτέρω ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Πώλησις, κατανάλωσις, ἐνεχυρίασις καὶ ἀπόκρυψις πραγμάτων στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 234. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις πωλεῖ τὸν ἵππον του, μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ ὁπλισμοῦ του, τῆς ἀποσκευῆς του, τῆς κλινοστρωμνῆς του, πολεμεφόδια ἢ ὁποιονδήποτε ἄλλο πρᾶγμα εἰς

αὐτὸν ἐμπιστευθὲν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν.

Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωρεῖται πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐν γνώσει ἀγοράσει ἢ ἀποκρύψει τι τῶν εἰρημένων πραγμάτων.

Ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ πραγμάτων τοῦ ἱματισμοῦ του τιμωρεῖται εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρον 235. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις κατακρατεῖ δι' ἑαυτὸν, ἀναλίσκει, ἢ δὲν πωλεῖ μὲν, παραχωρεῖ ὅμως εἰς ἄλλους, ἐπὶ δικαιώματι ἰδιοκτησίας, ὅπλα, πολεμεφόδια ἢ ἄλλα πράγματα εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ὅστις ἀθωωθῇ μὲν τῆς ἕνεκα λειποταξίας ἢ αὐτομολίας κατηγορίας, δὲν παρουσιάζει ὅμως τὸν ἵππον, τὰ ὅπλα ἢ τὰ πράγματα, ὅσα μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαβε, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύω ἐτῶν.

Ἄρθρον 236. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐνεχυριάζει μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ ὁπλισμοῦ του, τῆς ἀποσκευῆς του, τῆς κλινοστρωμνῆς του ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους. Ἐὰν δὲ ἐνεχυριάσῃ πράγματα τοῦ ἱματισμοῦ του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ ἑβδομάδων ἕως ἓξ μηνῶν.

Ἄρθρον 237. Ὅστις ἀγοράσει, ἀποκρύψει ἢ δεχθῇ εἰς ἐνέχυρον ὅπλα, πολεμεφόδια, στρατιωτικὸν ἱματισμὸν, κλινοστρωμνὴν ἢ ἄλλο στρατιωτικὸν πρᾶγμα, ἐὰν ἡ πώλησις τῶν πραγμάτων τούτων δὲν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, εἰ μὲν εἶναι στρατιωτικὸς, μὲ τὴν ποινὴν τοῦ αὐτουργοῦ, εἰ δὲ μὴ, μὲ ποινὴν ἐλαττωμένην κατὰ τὸ ἥμισυ, οὐδέποτε ὅμως καὶ ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κλοπὴ, ὑπεξαίρεσις καὶ ληστεία.

Ἄρθρον 238. Ἡ κλοπὴ τῶν εἰς τὸ κράτος ἀνηκόντων ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων, χρημάτων τοῦ συσσιτίου ἢ τῆς μισθοδοσίας, ἢ χρημάτων ἢ πραγμάτων οἱωνδήποτε ἀνηκόντων, εἴτε εἰς τὸ κράτος, εἴτε εἰς στρατιωτικοὺς, πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν.

Ἡ τῶν εἰρημένων ὅπλων, πολεμεφοδίων, πραγμάτων καὶ χρημάτων ὑπεξαίρεσις πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν ὑπολόγων, ἢ τῆς στρατιωτικῆς οἰκονομίας ὑπαλλήλων, διαπεπι-

στευμένων τὴν φύλαξιν, διαχείρισιν, διανομὴν ἢ παράδοσιν αὐτῶν, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ δύναται κατὰ μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ πρώτου ἐδαφίου, νὰ μεταβληθῇ εἰς ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, κατὰ δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου εἰς εἱρκτήν. Ὁ καταδικασθεὶς εἰς φυλάκισιν ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται προσέτι καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις πράξει κλοπὴν κατὰ πολίτου, παρ' ᾧ καταλύει, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν.

Αἱ περὶ κλοπῆς, ὑπεξαιρέσεως καὶ λῃστείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς πράξεις, περὶ ὧν διαλαμβάνουσι τὰ προηγούμενα ἐδάφια, ὁσάκις, ἕνεκα τῶν συνοδευουσῶν αὐτὰς περιστάσεων, αἱ ἐν τῷ κοινῷ ποινικῷ νόμῳ διαλαμβανόμεναι ποιναὶ εἶναι βαρύτεραι παρὰ τὰς ὁριζομένας ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ.

Ἄρθρ. **239.** Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις γυμνώσει πληγωμένον, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν· μὲ θάνατον δέ, ἐὰν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῷ ἐπιφέρῃ καὶ ἄλλην πληγήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Διαρπαγή, φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας καὶ καταστροφὴ οἰκοδομῶν.

Ἄρθρ. **240.** Ἐὰν τρεῖς ἢ πλείονες στρατιωτικοὶ ἡνωμένοι διαρπάξωσι, φθείρωσιν, ἢ βλάψωσι τρόφιμα, ἐμπορεύματα ἢ πράγματα, πᾶς τῶν συνενόχων τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ἐὰν δὲ ἐκτελέσωσι τὴν πρᾶξιν μεθ' ὅπλων ἢ διὰ βίας, διὰ ῥήξεως θυρῶν ἢ ἐξωτερικῶν περιφραγμάτων, ἢ διὰ βίας κατὰ προσώπων, οἱ μὲν ἀρχηγοί, ὁδηγοί, καὶ οἱ ἔχοντες ἀνώτερον βαθμὸν στρατιωτικοί, τιμωροῦνται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, οἱ δὲ λοιποὶ συνένοχοι μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ὑπαρχουσῶν ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ θανατικὴ ποινὴ μεταβάλλεται εἰς πρόσκαιρα δεσμὰ, τὰ δὲ πρόσκαιρα δεσμὰ εἰς εἱρκτήν, καὶ ἡ εἱρκτὴ εἰς φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν· ὁ ἀξιωματικὸς ὅμως τιμωρεῖται πάντοτε καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. **241.** Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως πυρπολήσει δι' ὁποιουδήποτε τρόπου ἢ καταστρέψει δι' ἐκρήξεως ὑπονόμου κτίρια, οἰκοδομὰς, στρατιωτικὰ ἔργα, ἐργοστάσια, ἀποθήκας, ναυπηγεῖα, πλοῖα ἢ λέμβους πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ ἢ μὲ εἱρκτήν.

Ἄρθρ. **242.** Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει ἢ φθείρει δι' ἄλλων μέσων ἢ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς δι' ὑπονόμου ἐκρήξεως, κτίρια, οἰκοδομὰς, στρατιωτικὰ ἔργα, ἐργαστήρια, ἀποθήκας, ναυπηγεῖα, πλοῖα ἢ λέμβους πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά, ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ εἱρκτὴν ἢ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρ. **243.** Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις δολίως καταστρέψει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἄλλου ἀμυντικὰ μέσα, τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ὑλικοῦ τοῦ πολέμου, προμηθείας ὅπλων, ζωοτροφιῶν, πολεμεφοδίων, ὑλικοῦ στρατοπεδεύσεως, ἀποσκευῆς ἢ ἱματισμοῦ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐὰν ἔπραξε τὴν καταστροφὴν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ἄλλως δὲ μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Ἄρθρ. **244.** Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει ἢ θραύσει ὅπλα, ὑλικὸν στρατοπεδεύσεως, στρατωνισμοῦ (casernement), ἀποσκευῆς ἢ ἱματισμοῦ, ἀνήκοντος εἰς τὸ Κράτος, εἴτε τὰ πράγματα ταῦτα τῷ διεπιστεύθησαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἶχον ἄλλοι στρατιωτικοί, ἢ ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως πηρώσει ἢ θανατώσει ἵππον ὑποζύγιον ἢ ἀχθοφόρον κτῆνος τῆς χρήσεως τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ δημόσια ἔργα δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ ἔκπτωσιν ἢ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ὑπαρχουσῶν ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις μεταβάλλεται εἰς φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. **245.** Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει, καύσει ἢ σχίσει κατάστιχα (registres) σχέδια πρωτότυπα (minutes) ἢ πρωτότυπα ἔγγραφα στρατιωτικῆς τινος ἀρχῆς, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Πλαστογραφία κατὰ τὴν στρατιωτικὴν διαχείρισιν.

Ἄρθρον **246.** Πᾶς στρατιωτικός, στρατιωτικὸς δια-

χειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει ἐγγράψει εἰς τοὺς ἐλέγχους, εἰς τὰς καταστάσεις τῆς δυνάμεως ἢ τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἵππων ἢ παρουσίας ἡμερῶν, ἀνώτερον τοῦ πραγματικοῦ, ἢ ἐν γνώσει αὐξήσει τὸ ποσὸν τῶν καταναλώσεων, ἢ πράξει ὁπωσανδήποτε ἄλλην πλαστογραφίαν εἰς τοὺς λογαριασμούς του, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. Ὑπαρχουσῶν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ μεταβάλλεται εἰς εἱρκτὴν ἢ φυλάκισιν δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Κατὰ πᾶσαν δὲ περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 247. Πᾶς στρατιωτικός, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει μεταχειρισθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ψευδῆ μέτρα ἢ σταθμὰ, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 248. Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις παραποιήσει τὰς σφραγίδας, τὰ σήμαντρα (timbres) ἢ ἄλλα στρατιωτικὰ σημεῖα (marques) ἐκ τῶν ὡρισμένων νὰ τεθῶσιν εἴτε ἐπὶ ἐγγράφων ἐπισήμων ἀφορώντων τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε ἐπὶ πραγμάτων ἢ ἀντικειμένων ὁποιωνδήποτε ἀνηκόντων εἰς τὸν στρατὸν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει κάμει χρῆσιν τῶν παραποιημένων, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν.

Ἄρθρον 249. Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν δολίως τῶν γνησίων σφραγίδων, σημάντρων ἢ σημείων, τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων, πρὸς βλάβην τῶν δικαιωμάτων ἢ τῶν συμφερόντων τοῦ κράτους, ἢ στρατιωτικοῦ τινος, τιμωρεῖται μὲ καθαίρεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Δωροδοκία, συμμέθεξις εἰς πράγματα μὴ συμβαλλόμενα μὲ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καταπίεσις, ἀπιστία καὶ κάθευσις κατὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἢ διαχείρισιν.

Ἄρθρον 250. Τὰ ἄρθρα 456—460 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, τοὺς στρατιωτικοὺς διαχειριστὰς ἢ τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν. Ὁσάκις δὲ ὁ νόμος ἐπιβάλλει ποινὴν φυλακίσεως τοὐλάχιστον δύω ἐτῶν, προστίθεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ποινὴ τῆς ἐκπτώσεως.

Ἄρθρον 251. Πᾶς στρατιωτικὸς ἰατρὸς, ὅστις κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων του, καὶ πρὸς χάριν ἄλλου βεβαιοῖ ψευδῶς ἢ ἀποκρύπτει τὴν ὕπαρξιν νόσου ἢ ἀνικανότητός τινος (infirmité) τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως τεσσάρων ἐτῶν φυλάκισιν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν εἰρημένην περίπτωσιν ὁ ἰατρὸς ἐδέχθη ὑποσχέσεις, ἢ δῶρα, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Πᾶς δὲ ὅστις ὑπόσχεται ἢ δίδει τοιαῦτα δῶρα, καταδικάζεται εἰς φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ διπλοῦ τοῦ δοθέντος ἢ προτεινεχθέντος δώρου, ἢ, μὴ ἐπιδεχομένου τούτου ἐκτίμησιν εἰς χρήματα, εἰς χρηματικὴν ποινὴν πεντήκοντα μέχρι πεντακοσίων δραχμῶν.

Ἄρθρον 252. Τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν·

α') Ὅστις ἐμπορεύεται τὰς περὶ χορηγίας διαταγάς του, τὰ ἐνταλμάτα, τὰς ἐγκρίσεις δαπανῶν, τὰς ἐξελέγξεις ἢ τακτοποιήσεις λογαριασμῶν·

β') Ὅστις, πρὸς ἴδιον ὄφελος ἐνεργεῖ κρατήσεις, προαφαιρέσεις ἢ ζητεῖ ἐκπτώσεις ἢ πληρωμὰς, εἴτε ἐκ τῶν κεφαλαίων, χρημάτων, τροφίμων, ἢ πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἔχει τὴν διαχείρισιν ἢ τὴν φύλαξιν, εἴτε λόγῳ τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἀγορῶν, ἢ τῶν πωλήσεων, μὲ τὰς ὁποίας εἶναι ἐπιφορτισμένος·

γ') Ὅστις ἐξ ἰδιοτελείας εἰσπράττει φόρους, δασμοὺς, τέλη, δικαιώματα χαρτοσήμων, δικαστικὰ ἔξοδα, πληρωμὰς, μισθοὺς, ἢ ἀποδοχὰς, ἐν γνώσει ὢν ὅτι δὲν ὀφείλονται παντάπασιν, ἢ ὅτι δὲν ὀφείλονται κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρ' αὐτοῦ ποσότητα·

δ') Ὅστις λαμβάνει ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως, ὁποιονδήποτε ὄφελος εἰς πράξεις, κατακυρώσεις ἐργολαβίας, ἢ ἄλλας ἐπιχειρήσεις, τῶν ὁποίων ἔχει καθολοκληρίαν, ἢ ἐν μέρει τὴν διοίκησιν, διαχείρισιν, ἐπιτήρησιν, ἐξέλεγξιν, ἢ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ διατάκτης.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν ἢ μὲ δύω ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν καὶ μὲ ἔκπτωσιν ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρον 253. Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν πρὸς ἴδιον ὄφελος ὑλικοῦ κεφαλαίων (fonds) ἢ χρημάτων ἀνηκόντων εἰς τὸ κράτος ἢ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, ἢ πρὸς

ἴδιον ὄρελος ἐμποιεύεται αὐτὰ τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Ἄρθρον 254 Τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν, πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν.

α) Ὅστις νοθεύσει ἢ ἐνεργήσει νὰ νοθεύσωσιν ἄλλοι, οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ, τῶν ὁποίων εἶχε τὴν φύλαξιν ἢ τὴν ἐπιτήρησιν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι τὰς ὡς εἴρηται νοθευμένας οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστά.

β) Ὅστις ἐν γνώσει καὶ πρὸς ὁποιονδήποτε ἀθέμιτον σκοπὸν, διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι κρέατα ζώων προσβεβλημένων ὑπὸ μολυντικῶν νοσημάτων ἢ οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ ἐφθαρμένα ἢ χαλασμένα.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, καὶ μὲ ἐκπτωσιν ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀντιποίησις στολῆς, ἐνδυμασίας, διακριτικῶν σημείων, παρασήμων καὶ νομισματοσήμων.

Ἄρθρον 255. Τιμωρεῖται μὲ δύο μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους φυλάκισιν πᾶς στρατιωτικός·

α) Ὅστις φέρει δημοσίως παράσημα, νομισματόσημα, διακριτικὰ σημεῖα, στολὰς ἢ ἐνδυμασίας τοῦ Βασιλείου, χωρὶς νὰ ἔχῃ πρὸς τοῦτο δικαίωμα·

β) Ὅστις φέρει δημοσίως παράσημα, διακριτικὰ σημεῖα, ἢ νομισματόσημα ξένα, χωρὶς προηγουμένως νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Νύμφευσις ἄνευ ἀδείας.

Ἄρθρον 256. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις συνέλθει εἰς γάμον ἄνευ ἀδείας τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν, ὁ δὲ γάμος αὐτοῦ δὲν παράγει δικαίωμα πρὸς σύνταξιν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 περὶ συντάξεως νόμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 257. Ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου μὴ προβλεπόμενα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 258. Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς ἢ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν συναίτιος τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 241, 242, 243, 244, 245 τοῦ παρόντος νόμου προβλεπομένων ἐγκλημάτων τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου μὲ τὰς ὑπὸ τῶν ῥηθέντων ἄρθρων ὁριζομένας ποινὰς, ἐφαρμοζομένων ὅμως, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ, τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 187 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἐὰν δὲ ἦναι ἔνοχος συνεργείας, τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνδυαζόμενα μὲ τὰς περὶ συνεργείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 259. Πᾶς ὑπαγόμενος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰ ἄρθρα 49 ἕως 55 τοῦ παρόντος νόμου αὐτουργὸς ἐγκλήματος, προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ 1 κεφαλαίου τοῦ β'. τμήματος τοῦ 4 βιβλίου τοῦ αὐτοῦ νόμου, τιμωρεῖται μὲ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου ὁριζομένας ποινὰς, παραβλεπομένης τῆς καθαιρέσεως, ἐὰν ὁ ἔνοχος δὲν ἦναι στρατιωτικὸς, ἢ δὲν ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν. Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου συνεπιφέρει ἀπάσας τὰς παρὰ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζομένας συνεπείας· ἐὰν δὲ ὁ μὴ στρατιωτικὸς ἢ ὁ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν ἦναι συνεργὸς, τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνδυαζόμενα μὲ τὰς περὶ συνεργείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου. Τιμωροῦνται ὅμως ὅ,τε αὐτουργὸς καὶ συνεργὸς μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζομένην ποινὴν, ὁσάκις αὕτη εἶναι βαρυτέρα.

Ἄρθρον 260. Πᾶσα παράβασις τῶν γενικῶν διατάξεων (reglements) τοῦ ἐν ἐγθρικῇ χώρᾳ ἐνεργοῦντος διοικητοῦ τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρον 261. Αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τιμωροῦσι·

α) Τὰς παραβάσεις τῶν κανονισμῶν, τῶν ἀφορώντων τὴν πειθαρχίαν (discipline) κατὰ τοὺς περὶ τούτων κανονισμούς· ἡ ποινὴ ὅμως τῆς φυλακίσεως δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δύο μῆνας·

β) Τὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν πραττόμενα πταίσματα, κατὰ

τοὺς περὶ πταισμάτων νόμους, οὐδέποτε ὅμως ἐπιβάλλουσι πρόστιμον. Ὁσάκις δὲ ὁ νόμος καταγινώσκει μόνον τὴν ποινὴν τοῦ προστίμου, ἀντ' αὐτῆς ἐπιβάλλουσι κράτησιν μιᾶς ἡμέρας μέχρι δύο μηνῶν.

Δύναται ὅμως ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ διὰ τὴν βαρύτητα τῶν περιστάσεων νὰ παραπέμψῃ τὸν ἔνοχον τῶν ἐν τῷ δ'. ἐδαφίῳ πτισμάτων εἰς τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζει τότε τὰς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου ὁριζομένας ποινάς.

Ἄρθρον 262. Εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὁ παθὼν παραπέμπεται ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διὰ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις.

Ἄρθρον 263. Ἡ διοίκησις, ὁ κανονισμὸς, ἡ πειθαρχικὴ ἁρμοδιότης καὶ ἡ ἀγωγιμία τοῦ πειθαρχικοῦ λόχου, τῶν μετανοητηρίων, τῶν καταστημάτων τῶν δημοσίων ἔργων, τοῦ τόπου τῆς ἐν ὁρουρίῳ φυλακίσεως καὶ τῶν λοιπῶν στρατιωτικῶν ποινικῶν καταστημάτων καὶ φυλακῶν, κανονίζονται διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος.

Ἄρθρον 264. Καταργοῦνται, καθόσον ἀφορᾷ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, οἱ ἄχρι τοῦδε νόμοι καὶ τὰ διατάγματα περὶ ὀργανισμοῦ, ἁρμοδιότητος καὶ διαδικασίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, καὶ περὶ τιμωρίας τῶν στρατιωτικῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων.

Ἀκροτελευταῖοι ὁρισμοί.

Ἄρθρον 265. Τὰ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου πραχθέντα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα δικάζονται κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, τιμωροῦνται δὲ μὲ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὁριζομένας ποινὰς, ὁσάκις αὗται εἶναι ἐλαφρότεραι τῶν προηγουμένων στρατιωτικῶν νόμων.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων ἐκ δραχ. 321,762:02 διὰ τὸ 1859, χορηγηθεισῶν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Μπαλάφαν καὶ Ἰω. Ταταράκην, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, διὰ ψήφων 69, ἀρνηθέντων 2.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων ἐκ δραχ. 321,762:02 νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	Ν	Νικόλαος Σισίνης	
Ἰωάννης Σωτηριάδης		Αὐγερινὸς Πετρελιᾶς	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Γεώργιος Διαμάντης	
Δημ. Γιαννούλης		Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν
Γ. Ν. Καΐρης		Γασπ. Δελένδας	
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Σπ. Μαρκιζίνης	
Δημήτριος Τσόκρης	Ν	Ν. Βαρβαρῆγος	Ν
Ἀνδρέας Λανόπουλος	Ν	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	
Ἰωάννης Βλάσσης	Ν	Ἀθανάσιος Χαραλάμπης	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν	Ἀριστείδης Ν. Πετιμεζᾶς	
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	Ν
Γεώργιος Σκοῦφος		Γρηγόριος Κορφιωτάκης	
Σταῦρος Βλάχος		Ἰωάννης Ζάρτιος	
Ἰω. Καραγιαννόπουλος		Γεώργιος Περιωτῆς	
Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ν	Α. Κοντόσταυλος	Ν
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς		Ἰωάννης Μπαλάφας	Ν
Φίλων Φίλωνος	Ν	Γεώργιος Μιχαήλ	
Ἀριστείδης Λογοθέτης	Ν	Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ν
		Γ. Πλατσούκας	
Γεώργιος Γεροθανάσης	Ν	Α. Ἀντωνόπουλος	Ν
Ἀριστείδης Πετροπουλάκης	Ν	Πέτρος Δελιγιάννης	
		Παθητὸς Ῥεβελάκης	
Ἰωάννης Σαράκας		Κωνσταντῖνος Κυπριάδης	Ν
Ἀθανάσιος Παπαθανασίου		Ἰωάννης Δελιγιάννης	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Σταῦρος Καμπερόπουλος	Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος		Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Σταμάτιος Μήτσας	Ν	Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Ζέρβας	ἀρνεῖται	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	
Γεώργιος Βελῆς		Χαραλ. Α. Χριστόπουλος	Ν
Δημήτριος Ζῶτος	Ν	Νικόλαος Χ. Παναγώτου	
Γεωργούλας Γιολδάσης	Ν	Δημήτριος Σακελλαράκης	Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ν	Σπυρίδων Κοπανίτσας	
Λύσανδρος Βιλαέτης		Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος	
Ἀνδρέας Αὐγερινός	Ν	Νικόλαος Θ. Λεώπουλος	

Λουκᾶς Σ·εράνου . . . . N	Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς . . . .
Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N	Κων·σταντῖνος Βλάμης . . .
Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N	Βενιζέλος Ροῦφος . . . .
Α. Ἀλεξανδράπουλος . . . N	Ἀνδ.έας Χ. Λόντος . . N
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος ἀρνεῖται	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης. N
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Κωνσταντῖνος Κωνστάκης . N
Δημήτριος Φιλάρετος . . .	Ἀν. Χ. Ἀναργύρου . . . N
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .	Ν. Γκίνης . . . . .
. . . . .	Ἀθανάσιος Μησυρλῆς . . . .
. . . . .	Γεώργιος Μπάστας . . . .
Ἐπαμιν. Δελιγεώργης . . .	Ἰωάν·ης Μανιώτης . . . N
Παν. Τσιμπουράκης	Ἰωάννης Δουλίδης . . . . N
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος .	Κωνσταν·ῖνος Πλατύς . . .
Παναγιώτης Παπατσώνης . .	Ἀντώνιος Ῥενουάρδος . . .
Σπήλιος Ἀντωνόπουλος . . N	Μιχ·ὴλ Σολωμός . . . . N
Ἰωάννης Προβελέγιος . . . N	Γεώργιος Ναύτης . . . . N
Ἰωάννης Ταταράκης . . . N	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . N
Σπυρ. Βαρότσης . . . . N	Παναγιώτης Ψάθης . . . N
Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Ἀντώνιος Ἀρμάος . . . .
Κωνστ. Κρίσπης . . . . N	Γρηγόριος Μανοῦσος . . . N
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N
Νικόλαος Καναβός . . . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Α. Παπαδημητριάδης . . .	Δημήτριος Βότσαρης . . . N
. . . . .	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
. . . . .	Νικόλαος Πιπῖνος . . . . N
Κίμων Χρ·στοδούλου . . . N	Κωνστ. Δουζίνας . . . . N
Στέφανος Α. Δούκας	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Ἰωάντ Κατσάκος . . . . N	Δημήτριος Βουδούρης . . .
Δημήτριος Κουμουνδουράκης. N	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . N
Βενετσάνος Κυβέλος . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . N
Νικόλαος Πιτσάκος . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . .
Χ. Χριστόπουλος	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . N
Π. Κανελλόπουλος . . . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Νικόλαος Μοτσούλας . . . N	Λύγερινος Ἀδερωφ . . . .
Π. Ἀργυρόπουλος	Α. Μάντσαρης . . . . . N
Νάκος Παπουργιᾶς	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 1 ἄρθρου, παρετήρησέ τις ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ἐδόθη ὁ βομβυκόσπορος ἀφοῦ ἕκαστος ἐπλήρωσε τὸ ἀγορασθὲν ποσὸν καὶ ἐτηρειώθη τὸ ὀνομά του εἰς τὸν κα-

τάλογον. Διὸ παρακαλεῖ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν νὰ ἐξηγήσῃ ἂν ἐδόθη καθ' ὁμοιον τρόπον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας, διότι τότε δὲν ἐννοεῖ διὰ τί ζητεῖται ἡ πληρωμὴ τοῦ ποσοῦ.

Παρατηρήσαντος δέ τινος, ὅτι ἐνταῦθα σημειοῦται μόνον ἡ καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ποσότης, εἰς δὲ τὸν ἀπολογισμὸν θέλει σημειωθῇ ἡ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ σπόρου εἴσπραξις· ἐπέφερέ τις, ὅτι μὴ θέλων νὰ ἀμφισβητήσῃ ἤδη ἂν ἐπετρέπετο νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ὑπουργεῖον δαπάνας μὴ ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ νόμου, παρατηρεῖ μόνον ὅτι τὸ ὑπουργεῖον εἶχε θεωρήσει ἀναγκαίαν τὴν ἀγορὰν 170 ὀκάδων βομβυκοσπόρου, καὶ ὅμως ἠγόρασεν 197, ὡς δὲ νὰ μὴν ἤρκει ἡ ὑπέρβασις αὕτη, ἠγόρασε μετ' ὀλίγον καὶ ἄλλας 22 ὀκάδας. Ἐπειδὴ δὲ μέρος τοῦ σπόρου τούτου μένει διαθέσιμον καὶ ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ νὰ τὸ πωλήσῃ ἀντὶ χρημάτων ἐπὶ ἐπιστροφῇ πάλιν σπόρου, ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ διὰ τί τὸ ὑπουργεῖον ἐνήργησε τὴν ὑπέρβασιν ταύτην.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι διάφοροι καὶ ἐπανειλημμέναι πληροφορίαι εἶχον ἔλθει εἰς τὸ ὑπουργεῖον παρά τε τῶν οἰκονομικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, δι' ὧν ἐβεβαίουν ὄχι μόνον ὅτι δὲν ὑπῆρχε κουκουλόσπορος εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἀλλ' ὅτι καὶ δὶν ἤθελον δυνηθῇ νὰ προμηθευθῶσιν οἱ κάτοικοι ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως χρημάτων. Καὶ πέρυσι δὲ εἶχε παρουσιασθῇ ὁμοία ἔλλειψις εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὁ δὲ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Κ. Προβελέγιος κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα προμηθευθῇ σπόρον ἐξωθεν, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀδύνατον, διότι ὁ καιρὸς εἶχε παρέλθει. Ἀπέναντι λοιπὸν τῆς προφανοῦς καὶ κατεπειγούσης ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐφοδιασθῶσιν αἱ ἐπαρχίαι μὲ κουκουλόσπορον πᾶς διτταγμὸς καὶ θεωρία ἔπρεπε νὰ ἐκλείψῃ. Ἐπομένως εἰς τοιαύτην ἀκμὴν ἀνάγκης ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἀπετάθη εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ἔλαβε διὰ Β. διατάγματος ἔκτακτον πίστωσιν πρὸς ἀγορὰν βομβυκοσπόρου, διότι ἂν ἤθελε βραδύνει ὀλίγον, ἤθελεν εἰσθαι ἀνωφελὴς πᾶσα ἐνέργεια. Ἂν δὲ σήμερον φαίνεται ὅτι πλεονάζει κατά τι τὸ ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ποσόν, ἔπρεπε νὰ ἀκούσητε τότε ὁποίας κατεπειγούσας συστάσεις ἔκαμνον οἱ βουλευταὶ διὰ προμήθειαν πολὺ μεγαλειτέρου ποσοῦ, καὶ μόνον διὰ τὴν Σπάρτην ἐζητεῖτο κουκουλόσπορος 150 ὀκάδων. Πανταχόθεν δὲ οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι, διάφοροι ἀρχαὶ καὶ οἱ πολῖται ἐπίσης μᾶς παρίστων τὴν ἀνάγκην μεγαλειτέρας προ-

μηθείας, ἐκ τούτου δὲ ἐβιάσθη τὸ δημόσιον νὰ ἀγοράσῃ καὶ ἄλλον. Ἐν τούτοις αἱ ἀρχαί, φοβούμεναι μὴ ταῖς ἀποδοθῇ ὑπόνοια ἐπὶ τῆς διαχειρίσεώς των, διένειμαν τὸν κουκουλόσπορον μετὰ τοιαύτης ἀκριβείας, ὥστε νὰ μὴ ἀπολεσθῇ οὔτε κόκκος, ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται ἡ αἰτία, δι' ἣν κυρίως δὲν ἐπωλήθη ὁ κουκουλόσπορος ὅλος, καθ' ὅσον πολλοὶ ἐβιάσθησαν νὰ προμηθευθῶσιν ἀλλαχόθεν. Εἰς Σπάρτην μάλιστα γνωρίζει ὅτι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ἤδη λήγοντος μηνὸς δὲν διενεμήθη ὅλος ὁ βομβυκόσπορος, καὶ ὁ νομάρχης ἠρώτα τί νὰ τὸν κάμῃ, τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἀπήντησεν, ὅτι ἀντὶ νὰ τὸν ῥίψῃ ὡς ἄχρηστον, δύναται νὰ τὸν δανείσῃ εἰς τοὺς κατοίκους. Ἐν γένει δὲ ἐδόθη διαταγὴ νὰ φροντίσωσιν αἱ ἀρχαὶ νὰ δώσουν τὸν σπόρον ἐπὶ πιστώσει, καὶ ἂν δὲν δυνηθοῦν, πάλιν νὰ τὸν ῥίψουν, νὰ τὸν δανείσωσιν εἰς τοὺς κατοίκους. Κατὰ συνέπειαν εἰς τινα μέρη ἐπωλήθη, πολλαχοῦ δὲ ἐδόθη ἐπὶ πιστώσει, ὅπερ μάλιστα ἦτον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς προμηθείας διὰ νὰ εὐκολυνθῶσιν οἱ κάτοικοι. Ἄλλως ὅμως, ἀπόντος τοῦ ἁρμοδίου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἀγνοεῖ ἂν μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης διενεμήθη ἢ ὄχι ὁ περισσεύσας βομβυκόσπορος. Ἐπὶ τέλους παρατηρεῖ ὅτι δι' ὅλην τὴν ποσότητα ὑπῆρχε τὸ ἀνῆκον διάταγμα τῆς προμηθείας, ἐκτὸς ἑνὸς ποσοῦ τελευταίου, δι' ὃ ἔφερε πίστωσιν **11,000** ὀκάδων.

Ἐπανέλαβεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν σύνοδον τῆς λῆξάσης περιόδου εἶχε γίνει ἀρκετὸς λόγος διὰ τί τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐφρόντισε νὰ προβλέψῃ ἐγκαίρως βομβυκόσπορον. Ἐπομένως τὸ ὑπουργεῖον ἠδύνατο νὰ προμηθευθῇ ἔκτοτε τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα, ὑπαρχουσῶν ἔτι τῶν Βουλῶν καὶ ὑφισταμένης τῆς ἀνάγκης κουκουλοσπόρου. Ἀλλ' ἐξ ἄλλων τοιούτων πράξεων τοῦ ὑπουργείου οὐδόλως κατεπειγουσῶν ἐμφαίνεται ὁ ὀλίγος αὐτοῦ σεβασμὸς πρὸς τὰ νομοθετικὰ Σώματα. Οὕτω π. χ. τίς ἦτον ἡ ἔκτακτος βία τοῦ νὰ δανείσῃ τὸ ὑπουργεῖον **10,000** δραχ. εἰς τὸν δῆμον Ἀθηναίων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, τίς ἡ ἀνάγκη νὰ χορηγήσῃ **20,000** δραχ. δι' ἀγορὰν οἰκοπέδων, ἢ διατί δὲν ἔκαμνε τοῦτο τόσα ἔτη, ὑπαρχουσῶν τῶν Βουλῶν; Τί ἐβίασε τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραβῇ ἀνευ λόγου τὸν νόμον; Παρακαλεῖ λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον νὰ μὴν ἐνεργῇ τοῦ λοιποῦ τοιαύτας πράξεις, δι' ἃς εὑρίσκεται ἐκτὸς τοῦ Συντάγματος. Ὁ βομβυκόσπορος, τιμώμενος **480** δραχμὰς τὴν ὀκάν, εἶναι καὶ τοῦ ἀργύρου βαρυτιμότερος· τὸ δὲ νὰ ἀγορασθῇ ἄνευ πιστώσεως τῶν Βουλῶν, καὶ νὰ περισσεύσωσι μάλιστα ἀρκεταὶ ὀκάδες, ἀφίνει εἰς τὴν Βουλὴν νὰ σταθμίσῃ ἂν ἦτον πρέπον. Διὸ προτείνει νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ μὴ κάμνῃ χρῆσιν ἑνὸς δικαιώματος τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει, ἀφοῦ παρετηρήθη μάλιστα ὅτι ὅλαι αἱ τοιαῦται πράξεις του ἀπολήγουν εἰς ζημίαν τοῦ δημοσίου.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι δὲν εἶναι δυστυχῶς πρώτη φορά, καθ' ἣν τὸ ὑπουργεῖον ἔδειξεν ὀλίγον πρὸς τὰς Βουλὰς σεβασμόν· ὁσάκις δὲ ἐδαπάνησε διὰ τοιούτων ἐκτάκτων πιστώσεων, εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ δημόσιον ἐζημιώθη ἀείποτε, ταῦτα δὲ πάντα συμβαίνουσι διότι δὲν εἴχομεν ποτὲ τὴν τόλμην νὰ ῥίψωμεν τὰ τοιαῦτα κονδύλια εἰς βάρος τοῦ δαπανήσαντος ὑπουργοῦ. Διὰ τοῦτο ἦλθε πρὸ ὀλίγου εἰς ὑπουργὸς, ἔῤῥιψεν εἰς τὴν θάλασσαν ἓν ἑκατομμύριον δραχμῶν καὶ μᾶς ἐζήτησε νὰ νομιμοποιήσωμεν τὴν δαπάνην, ἡμεῖς δὲ τὴν ἐνομιμοποιήσαμεν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ τί νὰ μὴ ἔλθῃ αὔριον ἄλλος νὰ δαπανήσῃ **3** καὶ **4** ἑκατομμύρια, ἀφοῦ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὴν τόλμην νὰ τὰ καταλογίσωμεν εἰς βάρος τους; Ἂν λοιπὸν θέλωμεν νὰ προλάβωμεν τοῦ λοιποῦ τοιαύτας παραβάσεις, πρέπει νὰ καταψηφίσωμεν τὴν πίστωσιν τοῦ βομβυκοσπόρου εἰς βάρος τοῦ δαπανήσαντος ὑπουργοῦ, καὶ τοῦτο προτείνει εἰς τὴν Βουλήν.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι, ὡς γνωρίζει τὸ Σῶμα, ὁ ἐγχώριος βομβυκόσπορος εἶχε προσβληθῇ ἀπὸ νόσον, καὶ αἱ ἀρχαὶ παρέστησαν τὴν ἄφευκτον ἀνάγκην τοῦ νὰ γίνῃ προμήθεια ἔξωθεν. Τοιαύτη δὲ ἦτον ἡ σπουδὴ τῶν ἀρχῶν, ὥστε μία μόνη ἔκθεσις, ἡ τοῦ ἐφόρου Λακεδαίμονος, ἔλεγεν ὅτι ἂν δὲν ἐγίνετο προμήθεια βομβυκοσπόρου, ἐκ μόνης τῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του ἐπαρχίας ἤθελε ζημιωθῇ τὸ δημόσιον **15,000** δραχμῶν. Ἡ σκωληκοτροφία παρ' ἡμῖν εἶναι εἷς τῶν μᾶλλον παραγωγικῶν πόρων, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἀπὸ **3** Ἀπριλίου **1833** Β. διάταγμα ὁρίζει ὅτι τὸ δημόσιον ὀφείλει νὰ συντρέχῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐγχωρίου σκωληκοτροφίας. Ἂν δὲ τὸ δημόσιον ὑποχρεοῦται εἰς τοῦτο, πόσῳ μᾶλλον δὲν εἶναι ὑπόχρεων νὰ προλαμβάνῃ τὰς ἐκ τῆς νόσου βλάβας τοῦ προϊόντος; Ἐπομένως τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐγκρίνει τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ δυνάμει Β. διατάγματος, ἠγόρασε τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν καὶ τὸ διένειμεν ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγου κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν. Ἀκολούθως τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἔγραψεν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ προμηθευθεῖσα ποσότης, καὶ οὕτως ἐγένετο ἡ ἀνωτέρα προμήθεια, καὶ ὅμως καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ὅλων

τὸ περίσσευμα ἀναβαίνει εἰς 1 ὀκὰν καὶ 140 δράμια, ὥστε αὐτὴ εἶναι ὅλη ἡ περιθρυλλουμένη ζημία. Ἐπὶ τέλους παρατηρεῖ ὅτι ὁ βομβυκόσπορος οὗτος διενεμήθη τοῖς μετρητοῖς καὶ μόνον ἐδόθη ὡς δάνειον εἰς τοὺς ἐνδεεῖς δημότας.

Ἐρωτήσαντος δέ τινος διὰ τί ὁ ἐκ Σμύρνης βομβυκόσπορος ἠγοράσθη εἰς διπλασίαν σχεδὸν τιμὴν τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως προμηθευθέντος, ὅστις εἶναι πολὺ καλλιτέρας ποιότητος· ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἡμετέρου προξένου, προῆλθε τοῦτο, καθ' ὅσον εἶχε γίνει σημαντικὴ προμήθεια σπόρου ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας καὶ ὑπῆρχεν ἐν Ἀδριανουπόλει μεγάλη αὐτοῦ καταζήτησις.

Ἀκολούθως ἐκληρθεὶς ἕτερος ἄλλου κονδυλίου τῶν ζητουμένων πιστώσεων, παρετήρησεν, ὅτι ἐν τῷ νομοσχεδίῳ περιέχονται καὶ 20.000 δραχ. δι' ἀγορὰν οἰκοπέδων χρησίμων εἰς τὴν ἀνεγειρομένην ἀκαδημίαν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομῆς ἤρξατο μετὰ τὴν λῆξιν τῆς παρελθούσης συνόδου, ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην νὰ γίνῃ ἡ πίστωσις ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν. Ἀλλ' ἡ θέσις, ὅπου ἐγείρεται ἡ ἀκαδημία ἀπετέλει, ὡς γνωστόν, μέρος τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου καὶ πάντες οἱ ἔχοντες ἐκεῖσε οἰκόπεδα ἀπεζημιώθησαν ὑπὸ τοῦ δήμου. Ὁ δῆμος λοιπὸν ἢ οἱ ἰδιοκτῆται ζητοῦσιν ἤδη ἀποζημίωσιν; Καὶ ἂν ζητοῦν οἱ ἰδιοκτῆται, ποῦ στηρίζεται ἡ ἀπαίτησίς των, ἀφοῦ ἤδη ἀπεζημιώθησαν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι ὅμα ἀπεφασίσθη νὰ ἐγερθῇ ἡ ἀκαδημία ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ πανεπιστημίου, ὁ μὲν δῆμος ἐζήτει διὰ τὰ οἰκόπεδα μεγάλην καὶ ὑπέρογκον ὅλως ἀποζημίωσιν, οἱ δὲ ἀρχικοὶ αὐτῶν ἰδιοκτῆται ἔλεγον ὅτι δὲν δύνατται νὰ ἔχῃ ὁ δῆμος δικαίωμα ἐπὶ οἰκοπέδων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπεζημίωσεν. Ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν ἐθεώρησε συμφερώτερον νὰ ἀναδράμῃ εἰς τοὺς ἀρχικοὺς τῶν οἰκοπέδων ἰδιοκτήτας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ εἰς συμφωνίας μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ περὶ οὗ πρόκειται οἰκοπέδου Μιχαὴλ Καλλιρρονᾶ. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐζήτασεν ὑπερόγκους ἀποζημιώσεις, ὥστε τὸ κατ' αὐτὸν εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ τοιαύτη ἀποζημίωσις, καὶ ἂν πρόκειται νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἔγερσις τῆς ἀκαδημίας. Ἀλλὰ μετὰ πολλὰς ἀποπείρας καὶ προτροπὰς ἐπείσθη τελευταῖον ὁ ἰδιοκτήτης νὰ παραχωρήσῃ τὸ οἰκόπεδον μόνον ἀντὶ 20,000 δραχμῶν, καὶ τότε δὲν ἠδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ τὸ ἀγοράσῃ εἰς τοιαύτην τιμήν.

Ἐπανέλαβεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, ὅτι ὁσάκις θέσις τις ἰδιόκτητος ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως διὰ δημοσίαν ἀνάγκην, ἐπέρχεται τότε καταναγκαστικὴ πώλησις, καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην παρεδείχθησαν πρὸ πολλοῦ τὰ δικαστήριά μας. Ἐνταῦθα δὲ ἡ πλατεία τοῦ πανεπιστημίου ἦτον ὡρισμένη πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποζημιωθῶσιν οἱ ἰδιοκτῆται, ἢ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ ἀνάλογος ἀποζημίωσις εἰς τὸν δῆμον. Διὰ τοῦτο ἐπεβύμει νὰ μαθῇ ἂν εἰς τὰ βιβλία τοῦ δήμου δὲν ἐμπεριέχωνται καὶ αἱ πιστώσεις τῆς ἀγορᾶς τῶν οἰκοπέδων τούτων.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι τὸ δημόσιον μόνον διὰ πλατείας καὶ διὰ δημόσιον ἀνάγκην δύναται νὰ λαμβάνῃ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἄλλου, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ νὰ τὴν ἐμπορεύεται. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ στερῆται ὁ πολίτης τῆς ἰδιοκτησίας του, ὅταν ὁ χαρακτὴρ τῆς δημοσίας ἀνάγκης μεταβάλλεται, καὶ τὸ δημόσιον ἢ κρατῇ ὡς ἰδιοκτησίαν του τὰ ληφθέντα ἢ τὰ πωλῇ ὡς οἰκόπεδα καὶ ὠφελεῖται χιλιάδες δραχμῶν. Τοῦτο ἐγένετο καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ἀφοῦ τὸ δημόσιον ἔλαβε κατ' ἀρχὰς τὰ οἰκόπεδα διὰ πλατείαν, ἔρχεται ἤδη καὶ ἀνεγείρει οἰκοδομὴν ἐπ' αὐτῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ὑπόχρεοι οἱ πολῖται ἢ καὶ ὁ δῆμος αὐτὸς νὰ ὑποχωρήσωσιν;

Ἐξεθηκεν ἄλλος, ὅτι χωρὶς νὰ ἐκφράσῃ γνώμην ἰδίαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, νομίζει καθῆκον νὰ ἐκθέσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰ πράγματα εἰς τὴν φύσιν των ὡς ἔχων εἰδικὴν γνῶσιν τῆς ὑποθέσεως. Τὸ σχέδιον τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 1833 καὶ ἔκτοτε μικρὰς ὑπέστη τροποποιήσεις. Μάλιστα δέ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν πλατείαν τοῦ πανεπιστημίου, ἐμείνοντο ἀπήμαντοι ὅλως μεταβολαί. Εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι πρὸ τοῦ Συντάγματος ἔτι ἡ ἰδιοκτησία προσβάλλεται οὐχὶ μόνον διὰ τῆς πραγματικῆς καταλήψεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως. Συνέπεια τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶναι ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται πρέπει νὰ ἀποζημιώνωνται κατὰ τὰς τιμὰς τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔγεινε τὸ σχέδιον. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως τὸ Σύνταγμα ὥρισεν ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνον κατάληψις τῆς ἰδιοκτησίας, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ καὶ ἀποζημίωσις. Τὰ δικαστήρια ὅμως ἀπεφάνθησαν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο, καθ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἡ ἀρχὴ ἡ ὁρίζουσα τὴν κατάληψιν καὶ τὴν ἀποζημίωσιν. Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται βεβαίως νὰ σταματήσῃ τὰ δημόσια ἔργα της ἕως οὗ ν' ἀποφασίσουν τὰ δικαστήρια, καὶ ἑπομένως γίνονται πολλαὶ καταχρήσεις, διότι δὲν ὑπάρχει νόμος περὶ

ἀποζημιώσεως. Ἄλλη δὲ συνέπεια τῆς καταστάσεως ταύτης εἶναι ὅτι ἂν γίνῃ ὕστερόν ἄλλη χρῆσις τῆς ὁρισθείσης πλατείας, οἱ ἀρχικοὶ ἰδιοκτῆται δὲν ἔχουν δικαίωμα ἀποζημιώσεως, καὶ τοιαύτην τινὰ ἀρχὴν παρεισέχθη ὁ Ἄρειος Πάγος εἰς τὴν περὶ τῆς πλατείας τοῦ θεάτρου γενομένην δίκην. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Μιχαὴλ Καλλιγρονᾶς εἶχεν ἀγοράσει τὸ οἰκόπεδον ἀπὸ τὴν Μονήν, καὶ ἐπὶ τῷ τίτλῳ τούτῳ ἐκίνησεν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ δήμου Ἀθηναίων διὰ τὸ οἰκόπεδον, ἀλλ' ἔχασε τὴν δίκην, διότι τὸ εἶχεν ἀγοράσει ἀφοῦ εἶχεν ἐκδοθῇ τὸ σχέδιον τῆς πλατείας, ὅτε εἶχεν ἀφαιρεθῇ τὸ οἰκόπεδον ἀπὸ τὴν κυριότητα τῆς Μονῆς. Ἀπορεῖ λοιπὸν πῶς τὸ δημόσιον ἔχον ὅλα ταῦτα ὑπ' ὄψιν, οὐχ' ἧττον παρεδέχθη νὰ πληρώσῃ αὐτὸν ὡς ἰδιοκτήτην.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι διὰ τὸ οἰκόπεδον τοῦτο ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐζήτει 150,000 δραχ. ὡς ἀποζημίωσιν, τότε δὲ προσεκλήθη ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς, ὅστις εἶπεν ὅτι ἡ Μονὴ παρήτησεν εἰς τὸν Μιχαὴλ Καλλιγρονᾶν τὰ ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου δικαιώματά της, καὶ τότε ἡ Κυβέρνησις ἦλθε μετ' αὐτοῦ εἰς συμφωνίαν καὶ ἔλαβε τὸ οἰκόπεδον διὰ 20,000 δραχμῶν.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν πλατείαν τοῦ θεάτρου, ἥτις ἔλαβεν ἐπέκτασιν ὑπὲρ τῶν ἐργολάβων Δημητρακοπούλου καὶ Καμπούρογλου, οἱ μὲν ἰδιοκτῆται τῶν ἐν αὐτῇ οἰκοπέδων μόλις λαμβάνουσιν παρὰ τοῦ δήμου 3 ἢ 4 τοῖς 0/0, ὁ δὲ δῆμος πωλεῖ αὐτὰ πρὸς 30 καὶ 40 δραχμὰς τὸν πῆχυν, τὸ ὁποῖον εἶναι μέγα ἀδίκημα. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἐκεῖσε πλῆθος οἰκοπέδων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπεζημιώθησαν ἔτι, καὶ γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν θέλουν ἀποζημιωθῇ παρὰ τοῦ δημοσίου ἢ παρὰ τοῦ δήμου.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι μία πίστωσις ἐκ δραχ. 20,000 δραχμᾶς ἔφερεν εἰς ἓν ζήτημα λίαν σπουδαῖον, τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ συζητήσωμεν μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ζητουμένην πίστωσιν μᾶς εἶπεν ὅτι ἐπειδὴ διὰ τὰ γηπεδα, τὰ ὁποῖα εἶχε καταλάβῃ ἡ πλατεῖα τοῦ πανεπιστημίου, ὁ δῆμος δὲν ἀποζημίωσε τοὺς ἰδιοκτήτας, ἐρωτηθέντες σοφοὶ νομομαθεῖς ἀπεράνθησαν, ὅτι ταῦτα ἀνῆκον εἰς τοὺς ἀρχικοὺς αὐτῶν ἰδιοκτήτας, καὶ ἑπομένως τὸ ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος γηπέδου. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἀληθῶς σωτηρία, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῇ γενικῶς καὶ οὐχὶ εἰς μόνον τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ γηπέδου τούτου. Ἡ ἰδιοκτησία

αὕτη κατὰ τὸ Σύνταγμα εἶναι ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστος, καὶ μόνον διὰ δημοσίαν ἀνάγκην ὑποχρεοῦται ὁ πολίτης νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του, ἀλλὰ καὶ τότε δύναμει νόμου καὶ προηγουμένης ἀποζημιώσεως. Ἀλλ' ἐπραγματοποιήθη ποτὲ ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Συντάγματος; Τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Συντάγματος κατεπατήθη, καὶ μόνον προκειμένου περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ Κ. Μιχαὴλ Καλλιγρονᾶ ἐφαρμοζομεν τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν σοφοὶ νομομαθεῖς παρεδέχθησαν καὶ τὴν ὁποίαν ὠφελομεν νὰ πραγματοποιήσωμεν ὑπὲρ ὅλων ἐν γένει τῶν πολιτῶν. Ἐν τούτοις ὁ Κ. Π. Σπανόπουλος, ἰδιοκτήτης ἐνὸς γηπέδου ἐκ 2,000 πήχεων ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ λαοῦ, ἐνῷ ἐπρόκειτο νὰ πωλήσῃ τὸ γήπεδον αὐτὸ πρὸς 25 δρχ. τὸν πῆχυν, ἐκδίδεται αἴρνης τὸ διάταγμα περὶ ἀνεγέρσεως τοῦ θεάτρου ἐπί τινος μέρους τῆς πλατείας, ἡ πλατεῖα ἐπεκτείνεται μέχρι τοῦ Κ. Σπανοπούλου καὶ οὕτως ὁ δυστυχὴς αὐτὸς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του, καὶ ἐνῷ ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ ἐξ αὐτῆς 50,000 δραχ. σήμερον μένει ἐστερημένος καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς διατροφήν του ἀναγκαίων. Ἐρωτῶ λοιπὸν, ἔχομεν Σύνταγμα, καθιστῶν ἱερὰν τὴν ἰδιοκτησίαν, ἢ ἡ ἰδιοκτησία εἶναι ἔρμαιον τῆς αὐθαιρέτου θελήσεως τῶν ὑπουργῶν; Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων καὶ ὁ ὀλίγος πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου σεβασμὸς δὲν προέρχεται ἐκ τῆς ἐλλείψεως νόμου περὶ ἀποζημιώσεως, ὡς εἶπεν ὁ βουλευτὴς Τριφυλίας. Εὐκταίον ἀληθῶς ἦτο νὰ ἐγίνετο τοιοῦτος τις νόμος, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ διὰ τῶν ὑπαρχόντων περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ δύω Β. Διαταγμάτων ἠδύνατο ν' ἀναπληρωθῇ ἡ ἔλλειψις νόμου καὶ νὰ εἶναι σεβαστὴ ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ βουλευτὴς Τριφυλίας εἶπεν, ὅτι τὰ δικαστήρια ἀπεφάνθησαν ὅτι οἱ πολῖται δὲν ἔχουν δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ὅταν ἡ ἰδιοκτησία των ἀφαιρῆται διὰ δημοσίαν ἀνάγκην, παρατηρεῖ ὅτι ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, κατὰ τὴν ἀξίαν ποίας ἐποχῆς πρέπει ν' ἀποζημιοῦται ὁ ἰδιοκτήτης, καὶ τὰ δικαστήρια ἀπεφάνθησαν ὅτι ἡ ἀποζημίωσις πρέπει νὰ γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιμῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἐκδίδεται τὸ διάταγμα, δι' οὗ ἐγκρίνεται ἐν σχέδιον, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι ὁ πολίτης δὲν ἔχει δικαίωμα πρὸς ἀποζημίωσιν, διότι τὸ δικαστήριον δὲν ἠδύνατο νὰ καταστρέψῃ ῥητὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου συμφωνεῖ καὶ αὐτὸς, ὅτι δὲν κατεβλήθη ἡ δέουσα προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν δοθεῖσαν εἰς τὸν Κ.

Καλλιφρονᾶν ἀποζημίωσιν, διότι δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος γήπεδον, ἀφ' ἧς συμπεριελήφθη εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ πανεπιστημίου, ἐτέθη ἐκτὸς ἐμπορίου καὶ ἐπομένως ὁ Κ. Καλλιφρονᾶς δὲν ἐδικαιοῦτο εἰς οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ δικαστήριον ἀπέρριψε τὴν περὶ ἀποζημιώσεως αἴτησιν τοῦ Κ. Καλλιφρονᾶ, ἀπορεῖ πῶς ἡ Κυβέρνησις ἐπροθυμοποιήθη νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ. Ἐνταῦθα δὲ προκύπτει ἀδιαφιλονικήτως, ὅτι δὲν τηρεῖται ἰσότης εἰς τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, καθ' ὅσον, ἂν ἡ προκειμένη ἀποζημίωσις ἐδόθη, διότι μὴ πληρώσας ὁ δῆμος τὴν ἀποζημίωσιν δὲν κατέστη κύριος τοῦ γηπέδου, τὸ ὁποῖον ἀπὸ πλατείας μετεβλήθη εἰς οἰκόπεδον, τότε διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἔπρεπε ν' ἀποζημιωθῶσι καὶ οἱ τῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ λαοῦ γηπέδων ἰδιοκτῆται, διότι καὶ αὐτοὶ δὲν ἀπεζημιώθησαν, τὰ δὲ γήπεδά των ἀντὶ πλατείας μετεβλήθησαν εἰς οἰκόπεδα πρὸς ἀνέγερσιν θεάτρου καὶ τὸ θέατρον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δημόσιον κτίριον.

Ὡς δὲ γνωρίζουσι πάντες, ἑτοιμάζεται νέον τῆς πόλεως σχέδιον, τὸ ὁποῖον θέλει καταστρέψει πολλὰς οἰκοδομὰς καὶ θέλει ἀφαιρέσει πολλῶν τὴν ἰδιοκτησίαν· τὸ σχέδιον τοῦτο θέλει πραγματοποιηθῇ ἄνευ ἀποζημιώσεως ὡς ἐγένετο πάντοτε, καὶ διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀνεχώρεθα τοιαύτην κατάστασιν, ἀλλὰ ὀφείλομεν ν' ἀπαιτήσωμεν νόμον πρὸς κύρωσιν τῆς διατάξεως τοῦ 12 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἔπρεπε νὰ δοθῇ ἡ μικρὰ αὕτη ἀφορμὴ διὰ νὰ κατανοήσωμεν ὅτι οὐ μόνον δὲν ἔχομεν Σύνταγμα, ἀλλ' ὅτι ἀτυστόλως καταπατοῦνται καὶ τὰ ἱερώτερα ἡμῶν δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐσεβάσθη καὶ αὐτὴ ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία. Παραβιάζεται φανερὰ ῥητὴ διάταξις τοῦ Συντάγματος καὶ ἐν τοσούτῳ τὰ δικαστήρια ἀπορρίπτουσι τὰς περὶ ἀποζημιώσεως αἰτήσεις τῶν πολιτῶν, διότι δὲν ὑπάρχει, λέγουσι, νόμος κανονίζων τὸν τρόπον τῆς ἀποζημιώσεως. Ἐπὶ ζητημάτων τοιούτων ἄτινα ἀφορῶσι τὰ ἱερώτερα τοῦ πολίτου δικαιώματα, τὴν ἰδιοκτησίαν του, δὲν πρέπει νὰ ἀδιαφορῶμεν. Ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα αὐστηροὶ καὶ νὰ κηρύξωμεν ἐκτὸς τοῦ νόμου πάντα ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ παραβιάσῃ τὸ Σύνταγμα.

Ἐπήνεγκεν ἄλλος, ὅτι ἀπορεῖ διατί οἱ προαγορεύσαντες εἶπον ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται τὸ Σύνταγμα ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῶν ἀποζημιώσεων, ἐνῷ αὐτὸς ἐξεύρει ὅτι δύω ἢ τρεῖς ἰδιοκτῆται οἰκιῶν ἔλαβον πρὸς ἀποζημίωσιν ἱκανὰς χιλιάδας

δραχμῶν καὶ χωρὶς αἱ οἰκίαι των οὐδεμίαν νὰ ὑποστῶσι βλάβην ἢ διότι ἐπὶ τῶν χωραρίων των ὑπῆρχεν ἄλλοτε ἰδέα ὅτι ἦτον ἐνδεχόμενον ν' ἀνεγερθῇ Ναός, ἡ ἰδέα δὲ αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη, καὶ μόνον ὁ πτωχὸς καὶ ἀδύνατος ἐρρίφθη εἰς τὰς ὁδοὺς, κρημνισθείσης τῆς καλύβης του, χωρὶς οὐδ' ὀβολὸν νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν. Πολλάκις ἐδόθησαν ἀφορμαὶ νὰ πεισθῶμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη, ὅτι διοικούμεθα ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἐξαιρέσεων, πολλάκις διεμαρτυρήθημεν κατ' αὐτῶν, ἀλλ' οὐδέποτε εἰσακούσθημεν. Ἢ λοιπὸν σιωπήσατε, ἢ ἄλλως κατηγορήσατε τὸν ὑπουργὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε παρανομήσει, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο σᾶς χορηγεῖ τὸ Σύνταγμα.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁ βουλευτὴς Κυνουρίας ἀνεχώρησαν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς λίαν ἐσφαλμένης, ὅτι δηλαδὴ ὁ δῆμος δὲν γίνεται ἰδιοκτήτης, ἐὰν δὲν ἀποζημιώσῃ τὸν κύριον τοῦ γηπέδου· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβές, διότι, κατὰ τὸν νόμον, μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ σχεδίου, ὁ δῆμος γίνεται ἰδιοκτήτης καὶ θεωρεῖται ἁπλῶς μόνον ὀφειλέτης πρὸς τὸν πρῶτον ἰδιοκτήτην, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ δικαστήριον καλῶς ποιοῦν ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν τοῦ Κυρίου Καλλιφρονᾶ. Ἐπομένως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ζητουμένην πίστωσιν διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τοῦ Κ. Καλλιφρονᾶ, δύναται καὶ ὁ δῆμος ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ δημοσίου ἀποζημίωσιν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἤρκει μόνον ἡ παραίτησις τῆς Μονῆς, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ παραιτηθῇ καὶ ὁ δῆμος πάσης ἀπαιτήσεως δι' ἀποζημίωσιν.

Διαβεβαιώσαντος δ' ἐνταῦθα τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ὁ δῆμος παρῃτήθη ἐγγράφως πάσης ἀπαιτήσεως πρὸς ἀποζημίωσιν διὰ τὸ περὶ οὗ πρόκειται γήπεδον, καὶ ὅτι ἡ πίστωσις ζητεῖται διὰ τὴν ἀγορὰν γηπέδου ἐλευθέρου πάσης ἀπαιτήσεως· προσέθηκεν εἷς τῶν βουλευτῶν Ἀττικῆς, ὅτι καὶ αὐτὸς ὡς δημοτικὸς σύμβουλος διαβεβαιοῖ τὴν Βουλὴν, ὅτι ὁ δῆμος παρῃτήθη πάσης ἀπαιτήσεως ἀποζημιώσεως.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ νομοσχεδίου.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Κορακιαννόπουλον καὶ Π. Καλαμογδάρτην, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ πλειψηφεῖ διὰ ψήφων 85· ἔχει δ' οὕτως.

ΟΘΩΝ κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ἐπικυροῦνται αἱ συμφώνως πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ 18 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ ἁ. Ὀκτωβρίου 1852 νόμου ΣΙΒ'. περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθεῖσαι διὰ τῶν ἀπὸ 27 Ἰουνίου, 25 Αὐγούστου, 19 καὶ 23 Σεπτεμβρίου καὶ 5 Ὀκτωβρίου 1859 Β. διαταγμάτων ἔκτακτοι πιστώσεις ἐκ δραχ. τριακοσίων εἴκοσι μιᾶς χιλιάδων, ἑπτακοσίων ἑξήκοντα δύω καὶ λεπτῶν δύω, ἀριθ. 321, 762:02, εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859.

Ἄρθρον 2. Αἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον πιστώσεις ἐπιβαρύνουσι μὲν τοὺς εἰδικοὺς καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμοὺς ὡς ἑξῆς·

Τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν	δρ.	101,762:02
» » Ἐκκλησιαστικῶν	»	20,008
» » Στρατιωτικῶν	»	200,000
		321,762:02

τάσσονται δὲ ὑπὸ τὰ ἐμφαινόμενα ἐν τῷ συνημμένῳ πίνακι κεφάλαια τῶν καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμῶν.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ τῶν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐκτάκτων πιστώσεων ἐπὶ τῶν χρήσεως 1859.

Χρονολογία τοῦ Β. διατάγματος		Ὑπουργεῖον εἰς ὃ ἐγράφησαν αἱ πιστώσεις	Κεφάλαιον τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ	Τίτλος	Χορηγηθεῖσαι πιστώσεις			Τῆς δημοσ. ἐφ. τοῦ Β. Διατάγματ. διὰ τῆς ἐπιμέρους τῆς Κυβερνήσ.	
Ἔτος	Ἡμερομηνία				Κατὰ Κεφάλαιον	Κατὰ Β. Διάταγμα	Καθ' ὑπουργεῖον	Ἔτος	Φύλλ.
1859	Ἰουνίου 27	Οἰκονομικῶν	20	Προκαταβολαὶ. Διὰ προμηθείαν ἀλληλοδαπῶ βιβλιοκασπέρου	87000 ..	87000 ..		1859	33
»	Σεπτεμβρ. 19	»	20	Δάνεια. Τῷ ὑπὲρ τὴν Ἀθηνῶν...	10000 ..	10000 ..		»	43
»	» 23	»	20	Προκαταβολαὶ. Διὰ προμήθειαν ἀλληλοδαπῶ βιβλιοκασπέρου	4762 02	4762 02	101762 02	»	44
»	Ὀκτωβρίου 5	Στρατιωτικῶν	17	Γενικὸν προβολικὸν. Διὰ τὴν προμήθειαν πυροβόλων κλπ.	200000 ..	200000 ..	200000 ..	»	46
							321762 02		

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς Α. ΚΟΜΝΗΝΟΣ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 24 Μαρτίου 1860.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτων πιστώσεων ἐκ δραχμῶν 321,762·02, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	Ν	Ἀνδρέας Αὐγερινὸς	
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ν	Νικόλαος Σισίνης	
Ἀντώνιος Βενιζέλος		Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς	Ν
Δημ. Γιαννούλης		Γεώργιος Διαμάντης	Ν
Γ. Ν. Καΐρης		Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Γασ. Δελένδας	
Δημήτριος Τσόκρης		Σπ. Μαρκεζίνης	
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν	Ν. Βαρβαρῆγος	Ν
Ἰωάννης Βλάσης	Ν	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν	Ἀσημάκης Χαραλάμπης	
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς	Ν
Γεώργιος Σκοῦρος		Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	Ν
Σταῦρος Βλάχος		Γρηγόριος Κορφιωτάκης	
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ν	Ἰωάννης Ζάρκος	
Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ν	Γεώργιος Περωτῆς	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν	Α. Κοντόσταυλος	Ν
Φίλων Φίλωνος	Ν	Ἰωάννης Μπαλάφας	Ν
Λεωνίδας Λογοθέτης	Ν	Γεώργιος Μιχαὴλ	
		Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ν
Γεώργιος Γεροθανάσης	Ν	Γ. Πλαπούτας	
Λεωνίδας Πέτροπουλάκης	Ν	Α. Ἀντωνόπουλος	Ν
Θ. Τσαννετάκης	Ν	Πέτρος Δελιγιάννης	
Ἰωάννης Σαράκας	Ν	Παθητὸς Ῥεθελάκης	
Ἀθανάσιος Παπαθανασίου	Ν	Κωνσταντῖνος Κυπριάδης	Ν
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης	
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ν	Σταῦρος Καμπεράπουλος	Ν
Σταμάτιος Μήτσας	Ν	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ν	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος	Ν
Γεώργιος Βελῆς	Ν	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	
Δημήτριος Ζῶτος	Ν	Χαράλ. Α. Χριστόπουλος	Ν
Γεωργούλας Γιολδάσης	Ν	Νικόλαος Χ. Παναγιώτου	
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ν	Δημήτριος Σκελλαράκης	
Ἀλέξανδρος Βιλαέτης	Ν	Σπυρίδων Κοπανίτσας	

Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος		Νάκος Πανουριᾶς	
Νικόλαος Θ. Λεώπουλος	Ν	Εὐθύμιος Κτχαγιᾶς	Ν
Λουκᾶς Στερέου		Κωνσταντῖνος Βλάμης	Ν
Νίκος Βουλπιώτης		Βενιζέλος Ῥοῦφος	
Β. Ρ. Παλαμίδης	Ν	Ἀνδρέας Χ. Λόντος	Ν
Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν	Παναγ. Καλαμογδάρτης	Ν
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κωνστάκης	Ν
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης		Ἀνάργυρος Α. Χ. Ἀναργύρου	Ν
Δημήτριος Φιλάρετος		Νικόλαος Γκίνης	Ν
Μελέτης Χ. Μελέτης		Ἀθανάσιος Μπουρλῆς	
		Γεώργιος Μπάστας	
		Ἰωάννης Μαυιώτης	Ν
Ἐπαμεινώνδας Δελιγεώργης		Ἰωάννης Δουλίδης	Ν
Παναγ. Τσαμπουράκης		Κωνσταντῖνος Πλατύς	Ν
Ἀλέξανδρος Κουμουνδούρος		Ἀντώνιος Ῥενταρδος	Ν
Παναγιώτης Παπατσώνης		Μιχαὴλ Σιλιμός	Ν
Σπῦλιος Ἀντωνόπουλος	Ν	Γεώργιος Ναύτης	Ν
Ἰωάννης Προβελέγγιος	Ν	Ἰωάννης Σαγγέδος	Ν
Ἰωάννης Ταταράκης	Ν	Παναγιώτης Ψάθης	Ν
Σπυρίδων Βαρίτσης	Ν	Ἀντώνιος Ἀρμάος	Ν
Ἐμμ. Ναυπλιώτης		Γρηγόριος Μανούσος	Ν
Κωνστ. Κρίσπης		Ἀθαν. Διαμαντόπουλος	Ν
Νικόλαος Τσαβέλλας	Ν	Δημ. Πολυχρονόπουλος	Ν
Νικόλαος Καναβός	Ν	Δημήτριος Βίτσαρης	
Α. Παπαδημητριάδης		Γεώργιος Ι. Στάϊκος	
		Νικόλαος Π. Πίνος	Ν
		Κωνσταντῖνος Δουζίνας	Ν
Κίμων Χριτοδούλου	Ν	Ἀνδρέας Γ. Κουτουριώτης	
Στέφανος Α. Δούκας		Δημήτριος Βουδούρης	Ν
Ἰωάννης Κατσάκος	Ν	Ἀντώνιος Τσαμαδός	Ν
Δημ. Κουμουνδουράκης	Ν	Πέτρος Χ. Πέτρης	Ν
Βενετσάνος Κυβέλος	Ν	Εὐαγγέλης Βαλατσός	Ν
Νικόλαος Πιεράκος	Ν	Σ. Σκουμπουρδῆς	Ν
Χ. Χριστόπουλος	Ν	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	
Π. Κωνελλόπουλος	Ν	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ	Ν
Νικόλαος Μοσχούλας	Ν	Α. Μάντσαρης	Ν
Π. Ἀργυρόπουλος		Δημήτριος Κριεζώτης	

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι πολὺς ἐγένετο σήμερον λόγος, ἡ δὲ Βουλὴ πλὴν ἔδειξεν ἀποστροφὴν κατὰ

τῆς ἄνευ ἀποζημιώσεως ἀφαιρέσεως τῆς ἰδιοκτησίας τῶν πολιτῶν. Ἀφαιρεῖται ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου, καταφεύγει οὗτος εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ ταῦτα διὰ μυρίων πλαγίων μέσων ἀποφεύγουσι νὰ δικαιώσωσι τὸν πολίτην διʼ ἔλλειψιν νόμου. Προτείνει διὰ ταῦτα εἰς τὴν Βουλὴν νὰ προσδιορίσῃ ἡμέραν τινὰ πρὸς συζήτησιν τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ ἀντικειμένου, καθʼ ἣν νὰ παρακληθῇ καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἵνα φέρῃ τὸν ἀπαιτούμενον περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ νόμον. Ἡ δὲ Βουλὴ προσδιώρισε τὴν προσεχῆ δευτέραν.

Παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μεγαλοπόλεως τμήματος, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπʼ αὐτῆς, ἣν ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἐπαναληφθείσης τῆς ψηφοφορίας τοῦ δήμου Λυκοσούρας τῆς ἐπαρχίας Μεγαλοπόλεως, ἔλαβον, κατὰ τὰ ὑποβληθέντα εἰς τὸ τμῆμα πρακτικά, ψήφους, ὁ μὲν Ν. Δικαῖος 830, ὁ δὲ Δ. Σακελλαριάδης 830.

Ἀπὸ δὲ τοὺς δήμους Μεγαλοπόλεως καὶ Φαλαισίας εἶχον λάβει κατὰ τὴν προενεργηθεῖσαν ἐκλογὴν οἱ δύω οὗτοι ψήφους, ὁ μὲν Ν. Δικαῖος 970, ὁ δὲ Δ. Σακελλαριάδης 818· τὸ ὅλον, ὁ μὲν πρῶτος ψήφους 1800, ὁ δὲ ἕτερος 1618 ἀπέναντι τῶν ψηφοφορησάντων εἰς ὅλους τοὺς δήμους 3590.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰ πρακτικὰ τῆς ἐπαναληφθείσης ἐκλογῆς οὐδεμία ἐνστασις ἐγένετο κατὰ τῆς ἐκλογῆς, καὶ διετηρήθησαν ὅλαι αἱ διατάξεις τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμου·

Ἐπειδὴ οἱ ἐκλεχθέντες, λαβόντες τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν καὶ ἔχοντες τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, θεωροῦνται νομιμοι βουλευταὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης·

Διὰ ταῦτα τὸ τμῆμα γνωμοδοτεῖ νὰ κηρυχθῇ ἔγκυρος ἡ ἐνεργηθεῖσα βουλευτικὴ ἐκλογὴ τῆς ἐπαρχίας Μεγαλοπόλεως, καὶ νʼ ἀναγνωρισθῶσιν ὡς νόμιμοι βουλευταὶ αὐτῆς οἱ Κ. Κ. Ν. Δικαῖος καὶ Δ. Σακελλαριάδης.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 24 Μαρτίου 1860.

Τὸ Τμῆμα

Α. Αὐγερινός,
Δ. Σακελλαράκης,
Σ. Καμπερόπουλος
Δ. Στ. Βαϊδούρης,
Μ. Σολωμὸς,
Σ. Ἀντωνόπουλος,
Γ. Γερομανάτης,
Κ. Κυπριάδης.

Ὁ εἰσηγητὴς
Θ. Ταχυνεάκης.»

Μηδεμιᾶς δʼ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη διʼ ἀναστάσεως τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς κατὰ τὴν γνώμην τοῦ τμήματος, καὶ νομίμους τῆς ἐπαρχίας βουλευτὰς τοὺς Ν. Δικαῖον καὶ Δ. Σακελλαριάδην.

Κηρύξαντος δὲ τοῦ προέδρου τὸ ἀποτέλεσμα ὑπὲρ τῶν ἀνωτέρω, προσελθόντες οὗτοι ἔδωκαν τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον κατὰ τὸ ἐν τέλει τῆς συνεδριάσεως προσαρτώμενον τῆς ὁρκωδοσίας πρωτόκολλον.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω δύω νομοσχέδια περὶ βοσκῶν καὶ περὶ ἀναπληρ. πιστώσεως ἐκ δρχ. 459,800 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου, μετὰ τῶν ἐπʼ αὐτῶν ἐκθέσεων, ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Σπουδαίως ἐνασχολοῦμαι ἵνα κανονισθῶσιν ὁριστικῶς τὰ περὶ διανομῆς τῶν λειβαδίων, καὶ ἐλπίζω ἐντὸς τῆς παρούσης συνόδου νὰ ὑποβάλω ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισίν Σας τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον. Ἀλλʼ ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ῥυθμισθῶσι τὰ περὶ τούτου, ὁ ἐπιψηφισθησόμενος νέος νόμος δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ τὴν διανομὴν τῶν θερινῶν βοσκῶν προσεγγιζούσαν, καὶ ἠναγκασμένοι εἴμεθα διὰ τὸ κατεπείγον νʼ ἀκολουθήσωμεν τὸ αὐτὸ τῆς διανομῆς σύστημα.

Ὑποβάλλων διὰ ταῦτα κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισίν σας τὸ παρὸν νομοσχέδιον, παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ συζητήσῃ αὐτὸ κατεπειγόντως.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΓΜΟΓΝΔΟΥΡΟΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπʼ αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΓΜΟΓΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ὑπηρετοῦμεν ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Τὰ περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν δοσκῶν ὡρισμένα ἐν τοῖς ἄρθροις 20—26 τοῦ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου 1857 ΤΗΘ' νόμου ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Διάφοροι ἀνάγκαι τοῦ στρατιωτικοῦ κλάδου, τὰς ὁποίας ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς παριστᾷ διὰ τῆς συναπτομένης ἐκθέσεώς του, προκαλοῦσι τὴν χορηγίαν ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμ. 459,800 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου. Ἐπὶ τούτῳ δὲ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ ἀφορῶν τὴν χορηγίαν τῆς τοιαύτης πιστώσεως νομοσχέδιον, παρακαλῶν ὑμᾶς νὰ ὑπερίσητε αὐτὸ μετὰ προθυμίας.

Ἀθῆναι, τῇ 24 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

ΚΕΦ. 1.

Ἄρθρον 1. Μισθὸς τῶν ἀξιωματικῶν δραχμαὶ 22,000.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἔτους ὑπῆρχον ἐν τῷ στρατῷ θέσεις κεναὶ ἀξιωματικῶν· διὰ τοῦτο ἀφῃρέθησαν 44,100 δραχμαὶ ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῆς προϋπολογισθείσης δαπάνης τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀξιωματικῶν· ὡς τοῦτο φαίνεται εἰς τὸ σχετικὸν ἐξηγητικὸν φύλλον τοῦ ἰδίου προϋπολογισμοῦ. Πολλαὶ τῶν κενῶν τούτων θέσεων ἐσυμπληρώθησαν ἀκολούθως, ὥστε ἡ ἐνδεχομένη διὰ κενὰς θέσεις ἐλάττωσις προϋπολογισθεῖσα εἰς 44,100 δραχμὰς, ἐπραγματοποιήθη κατὰ 22,100 δραχμὰς μόνον, διὰ δὲ τὰς ὑπολοίπους 22,000 δραχμὰς ζητεῖται συμπληρωματικὴ πίστωσις.

Ἄρθρον 2. Τοῦ Στρατοῦ, δραχμαὶ 32,000.

Ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἔτους ἀφῃρέθησαν ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ στρατοῦ 7 τοῖς 0/0 δι' ἐνδεχομένας ἀδείας ἡ κενὰς θέσεις στρατιωτῶν, ἤτοι δραχμαὶ 78,834:91|00. Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1859 ἔτους ἐξάγεται, ὅτι ἡ προϋπολογισθεῖσα ἐνδεχομένη ἐλλάτωσις ἐπραγματοποιήθη ἐπὶ ποσοῦ δραχ. 46,834:91|00 μόνον, ὥστε πρὸς ἀποπλήρωσιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ στρατοῦ ἀπαιτοῦνται 32,000 δραχμαὶ εἰσέτι.

ΚΕΦ. 2. *Τροφαί.*

Ἄρθρον 1. Ἄρτος δραχ. . . . . 90,000.

Ὅτε διὰ τοῦ νόμου ΥΜΓ'. τῆς 1 Μαρτίου 1858 ἐνομοθετήθη ἡ κατὰ 40 δράμια αὔξησις τοῦ βάρους ἑκάστης μερίδος ἄρτου τοῦ στρατοῦ, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1859 ἦτο συντεταγμένος καὶ ὑποβεβλημένος εἰς τὰς Βουλὰς, ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συμπαραλάβῃ τὴν ἐκ τῆς προκειμένης αὐξήσεως δαπάνην, προϋπολογιζομένην εἰς 75,000 δραχμὰς ὡς ἐγγίστα.

Τὸ ὑπόλοιπον τῶν 15,000 δραχμῶν πηγάζει ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν γεννημάτων, ἰδίως εἰς σταθμοὺς ἀποκέντρους, ὅπου δυσκόλως εὑρίσκονται μέσα ἐπιτόπια.

ΚΕΦ. 3. *Ἱματισμός.*

Ἄρθρον 1. Ἐπὶ τῆς καταθέσεως δραχμαὶ 220,000

Τρία εἰσὶ τὰ αἴτια, ἐξ ὧν ἐπέρχεται ἡ ἀνάγκη τῆς συμπληρωματικῆς πιστώσεως τοῦ Κεφ. 3, ἄρθρου 1.

α) Ἡ δαπάνη τοῦ ἐπὶ τῆς καταθέσεως ἱματισμοῦ τοῦ στρατοῦ προϋπολογίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τῆς ὑπηρεσίας ἡμερῶν τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, καὶ τῶν ὅρων τῆς ἡμερησίας καταθέσεως ἑκάστου.

Οἱ ὅροι οὗτοι ἐκπηγάζοντες ἐκ τῶν τρεχουσῶν τιμῶν τοῦ πρὸς ἱματισμὸν ὑλικοῦ, ἐτέθησαν κατὰ τὸ 1852 ἔτος, ὅτε τὸ ὑλικὸν δὲν ἦτον ὑπερτιμημένον, καὶ οὗτοι παρεῖνται ἄχρι τοῦδε ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τοῦ στρατοῦ, ἐπὶ προσδοκίᾳ ὑποτιμήσεως τοῦ ὑλικοῦ.

Ἡ προσδοκωμένη ὅμως ὑποτίμησις εἰσέτι δὲν ἔλαβε χώραν, καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ κατὰ τὸ 1859 συνδεθεῖσαι συμφωνίαι προμηθείας τοῦ ἐπὶ τῆς καταθέσεως ἱματισμοῦ, παρήγαγον δαπάνην κατὰ 110,000 ἀνωτέραν τῶν διατιμήσεων τοῦ 1852 ἔτους, ἐπὶ τῶν ὁποίων, ὡς εἴπομεν, στηρίζονται οἱ ὅροι τῶν ἡμερησίων καταθέσεων, καὶ ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς σχηματί-

ζεται τὸ ἄθροισμα τῆς δαπάνης τοῦ ἐπὶ τῆς καταθέσεως ἱματισμοῦ.

β) Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἀφῃρέθησαν ἐκ τῆς δαπάνης τοῦ ἱματισμοῦ 63,000 δραχμαὶ ὡς ἀξία τοῦ ὑπάρχοντος ὑλικοῦ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1858, ἀλλ' ἡ ἀφαίρεσις αὕτη δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ, καθότι ὁ λόγος ὁ ὑπαγορεύσας τὴν ὕπαρξιν ὑλικοῦ ἱματισμοῦ ἐν ταῖς ἀποθήκαις κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1858 ὑπηγόρευσε τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν λῆξιν τοῦ 1859.

γ) Πρόθεσις ἐλαττώσεως τῶν ὅρων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἔτους ἀφῄρεσεν εἰς τὸ σχετικὸν ἐξηγητικὸν φύλλον τὸ ἀντίτιμον τῆς καταθέσεως 323,119 ἡμερῶν, δι' ἐνδεχομένας ἀπουσίας ἐξ ἀδειῶν ἢ καθυστερήσεως κληρούχων καὶ ἀσθενῶν.

Αἱ τοιαῦται ἀπουσίαι ἐπηρεάζουσι μὲν τὴν ἄλλην διαχείρισιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν τοῦ ἱματισμοῦ, καθ' ὅσον καὶ οἱ ἀσθενεῖς πρέπει νὰ ὦσιν ἐνδεδυμένοι, καὶ τῶν ὅπως δήποτε ἄλλως ἀπόντων ὁ ἱματισμὸς πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἕτοιμος εἰς πρώτην ἐμφάνισιν αὐτῶν.

Τὸ ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἀφαιρέσεως ποσὸν προϋπολογίζεται εἰς 42,000 δραχμάς, ὥστε τὰ ποσὰ τῶν δύω τῆς ἀφαιρέσεως πράξεων τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1859 γενομένων, ἐνούμενα μετὰ τῆς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως δαπάνης καταρτίζουσι τὸ ποσὸν τῶν 220,000 δραχμῶν τῆς συμπληρωτικῆς πιστώσεως.

Ἄρθρον 3. Σκεύη καθαριότητος δραχμαὶ 1,000.

Εἰς ἕκαστον νεοσύλλεκτον δίδονται δύω δραχμαὶ διὰ τὴν προμήθειαν τῶν τῆς καθαριότητος σκευῶν.

Διὰ 1500 νεοσυλλέκτους ἐπρόβλεψεν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1859 ἔτους τὴν δαπάνην τῆς καθαριότητος, ἀλλὰ ἦλθον ἐν τῷ στρατῷ 2,000 νεοσύλλεκτοι, ὥστε ἀνάγκη νὰ χορηγηθῇ ἡ συμπληρωτικὴ πίστωσις τῶν 1000 δραχμῶν, πρὸς ἀποπλήρωσιν τῆς δαπάνης τῶν σκευῶν τῆς καθαριότητος αὐτῶν.

ΚΕΦ. 4. *Ὁπλισμός.*

Ἄρθρον 4. Τύμπανα καὶ σάλπιγγες, δραχμαὶ 300.

Διότι ἐγένοντο ἔξοδα τῆς συντηρήσεως ἀνώτερα τῶν προϋπολογισθέντων.

ΚΕΦ. 6. *Στρατωνισμός.*

Ἄρθρον 1. Ἀντικατάστασις, δραχμαὶ 14,000.

Ἡ κατασκευὴ ἀριθμοῦ τινος σκηνῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς στρατοπεδεύσεως τοῦ στρατοῦ, ὑπαγορεύει τὴν συμπληρωτικὴν ταύτην πίστωσιν.

Ἄρθρον 3. Ἐνοίκια ἰδιωτικῶν οἰκιῶν, δραχμαὶ 1,000.

Ἡ ὑπερτίμησις τῶν ἐνοικίων ἰδίως ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐγένετο πρόξενος τῆς ζητουμένης πιστώσεως.

Ἄρθρον 4. Φυλακεῖα, δραχμαὶ 1500.

Αἱ ὑπερτιμήσεις τοῦ πρὸς φωτισμὸν τῶν φυλακείων ἐλαίου καὶ τῆς πρὸς θέρμανσιν αὐτῶν καυσίμου ὕλης κατέστησαν ἀνεπαρκῆ τὸν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1859 τεθέντα ὅρον.

ΚΕΦ. 7. *Οἰκοδομαί.*

Ἄρθρον 1. Νέαι οἰκοδομαί, δραχμαὶ 8,000.

Ἡ περὶ τὴν ἱππασίαν ἐκπαίδευσις τοῦ στρατοῦ ὑπηγόρευσε τὴν σύστασιν ἱπποδρομίου· τῆς συστάσεως δὲ ταύτης ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ ἡ κατασκευὴ καταλλήλου περιβόλου, ἥτις θέλει ἐπιφέρει τὴν δαπάνην τῶν 8,000 δραχμῶν.

Ἄρθρον 2. Συντήρησις οἰκοδομῶν, δραχμαὶ 8,000.

Ἡ ὑπερτίμησις τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῆς οἰκοδομησίμου ὕλης, ἔτι δὲ ἡ ἀνάγκη σπουδαιοτέρων ἐπισκευῶν κτιρίων τινῶν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας παπαλαιωμένων, κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ζητουμένην συμπληρωτικὴν πίστωσιν.

ΚΕΦ. 9. *Στρατιωτικὴ ἐκπαίδευσις.*

Ἄρθρον 1. Σχολεῖον Εἰλαπίδων, δραχμαὶ 26,000.

Ἡ προσθήκη δέκα μαθητῶν εἰς τὴν σχολὴν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ συμπλήρωσις τῶν κενῶν θέσεων τῶν καθηγητῶν ἀφ' ἑτέρου, ἐπέφερον τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ ὅρου τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρωτικῆς πιστώσεως.

Ἄρθρον 2. Δαπάναι διδασκομένων ἐν Εὐρώπῃ, δραχ. 1,000.

Ἡ κατὰ πέντε δραχμὰς μηνιαία αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐν Βιλγίῳ τεσσάρων ὑπαξιωματικῶν, ὑπαγορευθεῖσα ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν συναλλαγματικῶν, ἡ δαπάνη νοσηλείας ἑνὸς τῶν τεσσάρων τούτων ὑπαξιωματικῶν καὶ ἡ πληρωμὴ καθυστερουμένης διμήνου μισθοδοσίας τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Μαγκίνα καὶ ἑνὸς μηνὸς μισθοδοσίας τοῦ ἐν Μονάχῳ τεχνίτου Λεωνίδα Ἰωάννου, κατέστησαν ἀνεπαρκῆ τὸν ὅρον τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἀναγκαίαν τὴν συμπληρωτικὴν πίστωσιν τῶν 1,000 δραχμῶν.

Ἄρθρον 3. Σχολεῖα ταγμάτων, δραχμαὶ 1,000.

Μετριασθείσης τῆς μεταβατικῆς ὑπηρεσίας, δὲν ὑπῆρξε τὸ

κώλυμα εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν σχολείων τῶν ταγμάτων, ἕνεκεν τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἐλάττωσις 3000 δραχμῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1859 ἔτους, (ὅρα ἐξηγητικὸν φύλλον τοῦ κεφ. 9, ἄρθρ. 3)· τοῦτέστιν, αἱ δαπάναι τῶν σχολείων ὡς ἐκ τῆς μεταβατικῆς ὑπηρεσίας ἠλαττώθησαν κατὰ 2,000 ἀντὶ τῶν προϋπολογισθεισῶν 3,000. Ἐκ τούτου ἐπῆλθεν ἡ ἀνάγκη τῆς συμπληρωτικῆς πιστώσεως τῶν 1,000 δραχμῶν.

ΚΕΦ. 10. *Ἔξοδα Γραφείου.*

Ἄρθρον 1. Τῶν Σωμάτων καὶ Καταστημάτων, δραχ. 1,000.

Ἡ μεταφορὰ τοῦ καταστήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν εἰς ἄλλην οἰκίαν ἐπέφερε δαπάνας μὴ προβλεφθείσας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1859.

Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ἐπέρχεται ἡ ἀνάγκη τῆς συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ Κεφ. 10 ἄρθρ. 1.

Ἄρθρον 2. Ἐπιμίσθια γραφείων, δραχμαὶ 1,000.

Ἀναπτυσσομένης ἑκάστοτε τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ἔτι δὲ ἡ σύστασις πολλῶν ἐπιτροπῶν ἐνασχολουμένων εἰς διάφορα σχέδια ἀφορῶντα τὴν νομοθεσίαν, τὸν ὀργανισμὸν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ στρατοῦ, ὑπηγόρευσαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἀπασχολήσεως περισσοτέρου ἀριθμοῦ ἀντιγραφέων, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἀντιμισθίων τῶν ὁποίων ζητεῖται ἡ συμπληρωτικὴ πίστωσις τῶν 1,000 δραχμῶν.

ΚΕΦ. 11. *Ὁδοιπορίαι καὶ μετακομίσεις.*

Ἄρθρον 2. Ἔξοδα στρατολογίας, δραχμαὶ 6,000.

Ὁ ὅρος τῆς δαπάνης ἑπτὰ δραχμῶν δι' ἕκαστον νεοσύλλεκτον εἶναι ἀνεπαρκής. Ἐκτὸς τούτου ὁ ἀριθμὸς 1500 κληρούχων ἐλήφθη ὡς βάσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859, ἐν ᾧ 2,000 κληροῦχοι κατετάχθησαν εἰς τὸν στρατὸν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ἐκ τούτου ἐπέρχεται ἡ ἀνάγκη τῆς ζητουμένης συμπληρωτικῆς πιστώσεως τῶν 6,000 δραχμῶν.

ΚΕΦ. 12. *Στρατιωτικὴ δικαιοσύνη.*

Ἄρθρον 2. Συντήρησις φυλακισμένων, δραχμαὶ 3,000.

Ἐν μέρει ἡ ἀνάγκη τῆς χορηγήσεως νέων ἐνδυμάτων εἰς τοὺς καταδίκους καὶ ἐν γένει ὁ ἀνώτερος τοῦ προϋπολογισθέντος ἀριθμὸς τῶν καταδίκων καὶ ὑποδίκων, ὑπαγορεύουσι τὴν αἴτησιν τῆς συμπληρωτικῆς ταύτης πιστώσεως.

Παρατηρητέον, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κεφ. 12 ἄρθρ. 2

συνετάχθη ἐπὶ ἀριθμοῦ 90 καταδίκων ἢ ὑποδίκων, κατὰ δὲ τὰ φύλλα τῶν ἀποδοχῶν φαίνεται ὅτι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπῆρχον 105 ὑπόδικοι ἢ κατάδικοι.

ΚΕΦ. 13. *Λόγος πυροσβεστῶν.*

Ἄρθρον μόνον, δραχμαὶ 2,000.

Τὰ ἔξοδα τοῦ πρώτου καταρτισμοῦ τῶν πρὸς χρῆσιν τῶν πόλεων Πατρῶν καὶ Χαλκίδος ἀποσπασμάτων τῶν πυροσβεστῶν ἐπέφερον τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρωτικῆς ταύτης πιστώσεως.

ΚΕΦ. 16. *Κλεισῦραι χρήσεως.*

Ἄρθρον μόνον, δραχμαὶ 21,000.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξοφλήσεως διαφόρων καθυστερουμένων ὀφειλῶν τοῦ δημοσίου καὶ τῆς τακτοποιήσεως ἐκκρεμῶν τινων πληρωμῶν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὑπαγορεύουσι τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρωτικῆς ταύτης πιστώσεως.

Ἴδιον ἐξηγητικὸν φύλλον τοῦ Κεφαλαίου τούτου ἐμπεριέχει τὴν λεπτομέρειαν τῆς δαπάνης.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων πεντήκοντα ἐννέα χιλιάδων, ὀκτακοσίων, ἀριθ. 459,800, τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ.

Κεφάλαιον 16. Ἄρθρον μόνον. Ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων.

ΦΥΛΛΟΝ

τῆς δαπάνης τοῦ ἀνωτέρω κεφαλαίου.

Ἀριθμός	Αἰτιολογίαι	Ποσὸν Δραχ.	Ποσὸν Λ.	Ποσὸν Δραχ.	Ποσὸν Λ.
1	Δι' ἀμοιβὴν τοῦ Ἀρχιτέκτονος Κυρίου Boulanger, ἐπιστατήσαντος ἐν Παρισίοις εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως κειμένης σκιάδος			400	
2	Εἰς τὸν ἱερέα τῆς Σχολῆς Θεόδωρον Κτενᾶν διὰ πλήρη μισθὸν Ἰουλίου τοῦ 1856 τοῦ πρώην καθηγητοῦ Χαραμῆ, συμφώνως μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2601 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1858			250	
3	Τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν πρώην λογιστὴν Λεωνίδαν Λεονάρδου, ἐκτελέσαντα χρέη καταλυματίου παρὰ τῇ χωροφυλακῇ, δι' ἐπιμίσθιόν του ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου πρὸς 30 δραχμὰς κατὰ μῆνα			90	
4	Εἰς τὸν Ἰω. Κωνστ. Τσίβλαν τὰ ὀφειλόμενα δι' ἐπισκευὴν ὁπλισμοῦ τοῦ 3. πεζικοῦ Συντάγματος ἀπὸ τὰ ἔτη 1856 καὶ 1857			16	30
5	Εἰς τὸν Κ. Δημάδην τὰ ὀφειλόμενα δι' ἐνοίκιον τῆς οἰκίας του εἰς Πάτρας			30	
6	*Τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν λοχαγὸν Κουτσουτάκην δι' ἀντίτιμον πληρωθέντων παρ' αὐτοῦ σκαπανικῶν ἐργαλείων*			211	40
7	Εἰς τὸν δικηγόρον Πεταλᾶν Ν. ὡς πληρεξούσιον τοῦ δημοσίου διὰ δικαστικὰ ἔξοδα εἰς τὴν κατὰ τοῦ χορηγητοῦ τοῦ ἄρτου ἐν Πάτραις Γιάννη Κερασιώτου δίκην			104	
8	Τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν ἐν ἀργίᾳ Σεπτεμβριανὸν ἀνθυπολοχαγὸν Κ. Νικολαΐδην, λοχαγόν, διὰ μισθούς του ἀπὸ 1 Αὐγούστου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1858.			600	
9	Τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν ὑπεπιμελητὴν Κ. Φωτιάδην διὰ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα τοῦ ἔτους 1858			78	
10	Τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Κυρ. Ν. Σάσσαρην διὰ καθυστερουμένους μισθοὺς τοῦ ἔτους 1845 καὶ 1846			756	
11	Τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν Βιρολκιον διὰ τὴν ἐπιχορήγησιν τοῦ Νόμου ΤΙΑ ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1857			180	
12	Ὅσα ἐπληρώθησαν εἰς τὸν ἐν Πάτραις φαρμακοποιὸν Γ. Δόξαν καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου			221	50
13	Ὅσα ὀφείλονται εἰς τὸν Στ. Ἀθανασόπουλον καὶ Δ. Σταυρόπουλον διὰ διάφορα εἴδη ὁπλισμοῦ, ἅτινα ἐχορήγησαν εἰς τὸν στρατὸν κατὰ τὸ ἔτος 1854			1378	
14	Ὅσα ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν στερεῶν χορηγήσεων διὰ γραφικὴν ὕλην τοῦ ἐν Ἀθήναις στρατιωτικοῦ νοσοκομείου κατὰ τὰ 1846 καὶ 1847 καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου			42	68
15	Ἔξοδα νοσηλείας διαφόρων χωροφυλάκων, μὴ ἀποδοθέντα εἰς τὸ ἐνταῦθα στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1852 μέχρι τέλους τοῦ 1856 καὶ				

	ὀφειλόμενα εἰς αὐτό	81	42
16	Ὅσα ὀφείλονται εἰς τὸν λογιστὴν Ἰωάννην Δημητριάδην διὰ καθυστερουμένους μισθούς του ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1857 μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους	268	66
17	Ὅσα ὀφείλονται εἰς τὸν συνταγματάρχην Ναστούλην Ντογλίνη, κρατηθέντα ἐκ τοῦ μισθοῦ του πρὸς ἀπόδοσιν προικοδοτικοῦ γραμματίου ἐπιστραφέντος εἰς τὸ Δημόσιον	5250	
18	Εἰς τὸν ἀργὸν λοχαγὸν Π. Μέλιον ὅσα διατελῶν ὑπόδικος κατὰ τὸ 1852 ἔλαβεν ὀλιγώτερον τοῦ μισθοῦ του	160	
19	Ὅσα ὀφείλονται εἰς τὸν ἀνθυπολοχαγὸν τῆς Φάλαγγος Γρηγόριον Ἀναγνώστου διὰ μισθούς του ἀπὸ 1 Αὐγούστου μέχρι τέλους Νοεμβρίου 1845 ἀνὰ δραχμὰς 18 κατὰ μῆνα	192	
20	Ὅσα ὁ λόχος τῶν Ἀπομάχων κατελόγισε κακῶς εἰς ἔσοδα πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου εἰς τὸν ἡμερούσιον μισθὸν κατὰ τὸ 1846 καὶ 1848 καὶ ὑπάρχει ἤδη χρεωμένος μὲ τὸ ποσὸν τοῦτο	202	67
21	Εἰς τὴν χήραν τοῦ ποτὲ ὁροφύλακος Ἀθανασίου Παναγιώτου Σοφίαν, διὰ σύνταξιν αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων της ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ συντάξεως Νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852	36	66
22	Εἰς τὴν χήραν τοῦ ποτὲ συνταξιούχου χωροφύλακος Σωτηρίου Μάκρου διὰ σύνταξίν της ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852	27	50
23	Εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ ποτὲ ἡμιαπομάχου στρατιώτου Παναγιώτου Ἀναστασίου Φωτεινὴν, διὰ σύνταξίν της ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852.	36	66
24	Εἰς τὴν χήραν τοῦ ὁροφύλακος Χαραλάμπους Παπαθωμαΐδου, Ἀλεξάνδραν, μετὰ		

Φ 1378 Ω

	τῶν τέκνων της διὰ σύνταξίν της ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852	36	66
25	Εἰς τὴν χήραν τοῦ ὁροφύλακος Γεωργίου Τσάμη Αἰκατερίνην μετὰ τῶν τέκνων της διὰ σύνταξίν της ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852 ..	36	66
26	Εἰς τὴν Ἄνναν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ ἀποστράτου ἀνθυπολοχαγοῦ Ἀνας. Δαλμάτη διὰ σύνταξίν των ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852 ..	121	70
27	Εἰς τὴν Ἑλένην χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ ποτὲ δεκανέως Ζήση Γιώτου Δήμου διὰ σύνταξίν των ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852 ..	40	66
28	Εἰς τὴν Κωνστάντω, χήραν τοῦ λογίου τῆς ὁροφυλακῆς Γιώτου Τσούγκα, καὶ τὸ τέκνον της διὰ σύνταξίν της ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους	44	40
29	Εἰς τὴν Διαμάντω χήραν τοῦ ἱππέως χωροφύλακος Κωνσταντίνου Ἰωάννου καὶ τὰ ὀρφανὰ διὰ σύνταξίν των ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους	36	66
30	Εἰς τὴν χήραν τοῦ ποτὲ συνταξιούχου στρατιώτου Κωνσταντίνου Βούλγαρη Αἰκατερίνην, διὰ σύνταξίν της καὶ τοῦ τέκνου της ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου μέχρι τέλους τοῦ 1852	36	66
31	Εἰς τὴν Μαρίαν, χήραν τοῦ ἀργοῦ λοχαγοῦ τῆς ὁροφυλακῆς Θεοδώρου Μαυροβουνιώτου, καὶ τὰ ὀρφανὰ αὐτοῦ διὰ σύνταξίν ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους	195	05
32	Ὅσα ὀφείλονται διὰ φάρμακα χορηγηθέντα εἰς τὰ Νοσοκομεῖα σπυροκώλου, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων εἰσέτι δὲν ἀπεδόθη	385	46

Φ 1379 Ω

33	Ὅσα τὸ Φρουραρχεῖον Ἀθηνῶν ἐπλήρωσε διὰ δικαστικὰ καὶ δὲν κατελόγισαν εἰς ἔξοδα.	138				
	Ὁμοίως	50		188		
34	Ὅσα ὁ ἀποβιώσας Λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Βλάχος ὤφειλεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν			1	90	
35	Ὅσα ἐδαπανήθησαν δι' ἐπισκευὴν σκοπιῶν τοῦ καταστήματος τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς ἔξοδα			42	15	
36	Ὅσα ὀφείλονται εἰς τὸ Φρουραρχεῖον Ἀθηνῶν ἀπὸ νοσηλείαν ἀνικάνων κληρούχων, τῶν ὁποίων ἡ εἴσπραξις δὲν εἶναι ἐφικτὴ			46	69	
37	Ὅσα ὁ ἐκ τῆς χολέρας ἀποβιώσας εἰς τὸ ἐνταῦθα στρατ. νοσοκομεῖον δόκιμος φαρμακοποιὸς Λογοθέτης ὀφείλει εἰς τὸ στρατιωτικὸν ταμεῖον ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς στολῆς του			176		
38	Ὅσα ὀφείλονται εἰς τὴν χήραν Παναγιώτου Ἀλεξάνδρου διὰ τὴν σύνταξίν της			30	80	
39	Ὅσα εἰς τὸ Φρουραρχεῖον Ἀθηνῶν ὀφείλονται ἐκ πεπαλαιωμένων ὑπηρεσιῶν ὡς ἑξῆς·					
	Τὸ 1ον Τάγμα	1	50			
	Ἡ στρατολογικὴ ἐπιτροπὴ Τριπόλεως	3				
	Ἡ Διοίκησις Ἀττικῆς	7	50			
	Ἡ διαμαρτύρησις μιᾶς συναλλαγματικῆς	10				
	Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὁπλοστασίου	14	50			
	Ἡ δικλοχία τοῦ Πυροβολικοῦ	15	56			
	Ὁ Εὐζωνικὸς λόχος τοῦ 3ου τάγματος	20				
	Ὁ λόχος τῶν Ζευγιτῶν	1	66			

Φ 1380 Α

	Τὸ Φρουραρχεῖον Τριπόλεως	10				
	» Πειραιῶς	1	40			
	Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν	31	66			
	Ὁμοίως ὁμ.	3	60			
	Τὸ 1ον τάγμα τῆς Γραμμῆς	2	50			
	Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὁπλοστασίου	9	50	132	38	
40	Ὀφειλόμενα εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν δι' ἀντίτιμον ποσίμου ὕδατος τῶν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ στρατιωτικῶν καταστημάτων			6718	79	
41	Ὅσα κατὰ τὰς πρὸ τοῦ 1852 διαχειρίσεις ἐπληρώθησαν εἰς διαφόρους γραφεῖς, καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς ἔξοδα·					
	Ἀεωνίδαν Καπέλλαν	85				
	Γιανναπούλην	20				
	Καρακάσην	7				
	Μ. Μπαζαῖον	150				
	Γεωργιάδην	20				
	Γεωργαντόπουλον	38		320		
42	Ὅσα ὀφείλονται εἰς τὸν ἐπικαταλυματίαν Κ. Βασιλειάδην ἀπὸ καθυστερουμένους μισθούς του ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1839 ἕως τέλους Φεβρουαρίου 1841 πρὸς δραχμὰς 20 τὸν μῆνα			300		
43	Ὅσα ἐπληρώθησαν εἰς τὸν ἰατρὸν Παπαδόπουλον καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου			22	50	
44	Ὅσα ἐπληρώθησαν διὰ ναῦλον δημοσίων εἰδῶν καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς ἔξοδα					

Φ 1381 Α

	παρὰ τοῦ Φρουραρχείου Λαμίας		30				
	Ὁμοίως παρὰ τοῦ Φρουραρχείου Πειραιῶς		11	36	41	36	
45	Εἰς τὸν λοχαγὸν Α. Λεωνάρδον ὀφείλεται ἡ ἐπιχορήγησις τοῦ Νόμου ΥΙΑ', ἤτοι 20 δραχμαὶ κατὰ μῆνα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου				560		
46	Εἰς τὸν λοχαγὸν Αἰκιαρδόπουλον ἐπίσης ὀφείλεται ἡ ἰδία ἐπιχορήγησις διὰ μῆνας 17				340		
47	Εἰς τὸν ἐνωμοταρχην Βαρθολομαῖον Ρετσιώτην δι' ἀποζημίωσιν τοῦ ἀπολεσθέντος ἵππου του ἐν ὑπηρεσίᾳ				240		
48	Ὅσα ἐκ πεπαλαιωμένης διαχειρίσεως φαίνεται ὀφειλέτης ὁ 4ος λόχος τοῦ Πυροβολικοῦ				52	07	
49	Ὅσα ἐδαπανήθησαν διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ γραφείου εἰς τὴν διεύθυνσιν Φθιώτιδος κατὰ τὸ 1843 καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου εἰς ἔξοδα				200		
50	Ὅσα ἐδόθησαν εἰς τὸν λοχαγὸν Φράγκον δι' ἔξοδα ὁδοιπορίας του καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰς ἔξοδα				40		
					21000	..	

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ.

Συμπληρωτικαὶ πιστώσεις τοῦ ἔτους 1859.

Κεφάλαιον	Ἄρθρον	Ὑπηρεσία			Ποσότητες κατά Ἄρθρων		Κεφάλαιων	
			Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
1		*Μισθοὶ ὑπηρεσίας.*						
	1	Ἀξιωματικῶν	21440					
		Αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τοῦ μουσικοῦ Μάγγελ	280					
		» » γραμματέως Ἀποστολίδου	280		22000		54000	
					32000			
	2	Ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν			90000		90000	
2	1	*Τροφαί*						
		Ἱματισμός.						
3	1	Ἱματισμὸς ἐπὶ τῆς καταβάσεως			220000			

	3	Σκεύη καθαριότητος	1000	—	221000
4		*Ὁπλισμός.*			
	4	Τύμπανα καὶ σάλπιγγες	300		300
6		*Στρατωνισμός.*			
	1	Ἀντικατάστασις στρατωνισμοῦ	14000		
	3	Ἐνοίκια ἰδιωτικῶν οἰκιῶν	1000		
	4	Φυλακεῖα	1500	—	16500
7		*Οἰκοδομαί.*			
	1	Νέαι οἰκοδομαὶ	8000		
	2	Συντήρησις δημοσίων κτιρίων	8000	—	16000
9		*Στρατιωτικὴ ἐκπαίδευσις.*			
	1	Σχολεῖον Εὐελπίδων	26000		
	2	Δαπάνη διδασκομένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ	1000		
	3	Σχολεῖα Ταγμάτων	1000	—	28000
10		*Ἔξοδα Γραφείου.*			
	1	Τῶν Σωμάτων καὶ Καταστημάτων	1000		
	2	Ἐπιμίσθια γραφείων	1000	—	2000

11		*Ὁδοιπορίαι καὶ μετακομίσεις.*			
	2	Ἔξοδα στρατολογίας	6000		6000
12		*Στρατιωτικὴ δικαιοσύνη.*			
	2	Συντήρησις φυλακισμένων	3000		3000
14	Μόνον	*Λόχος Πυροσβεστῶν*	2000		2000
16	»	*Κεκλεισμέναι χρήσεις*	21000	—	21000
		Ἄθροισις			459800

Ἤτοι, δραχμὰς τετρακοσίας πεντήκοντα ἐννέα χιλιάδας ὀκτακοσίας.

Ἀθῆναι, τὴν 26 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν, ὅτι ἐξελέξαντο εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιχορηγήσεως τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων τοὺς Π. Ἀργυρόπουλον, Ἰω. Ζάρκον, Ἰω. Καραγιαννόπουλον, Ἰω. Δελιγιάννην, Στ. Δούκαν, Ν. Λεώπουλιν καὶ Ἰω. Σωτηριάδην· ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναπλήρωτ. πιστώσεως ἐκ δραχ. 147,280 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 π ούπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, τοὺς Λ. Διαμαντόπουλον, Ἰω. Ταμπακόπουλον, Ἰω. Δουλίδην, Κ. Κρίσπην, Εὐθ. Κεχαγιᾶν, Δ. Κουμουνδουράκην καὶ Γ. Γεροθανάσην ἐπὶ τοῦ περὶ ἑτέρας πιστώσεως ἐκ δραχ. 62,000 τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, τοὺς Δ. Ζῶτον, Α. Ἀλεξανδρόπουλον, Ἰω. Βλάσσην, Στ. Βαρότσην, Δ. Λογοθέτην, Ν. Βουλπιώτην καὶ Κ. Κυπριάδην· ἐπὶ τοῦ ἐκ δραχ. 11,387 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859, τοὺς Β. Παλαμίδην, Π. Κανελλόπουλον, Φ. Φίλωνος, Σ. Κρίσπην, Χ. Α. Χριστόπουλον, Δ. Κουμουνδουράκην καὶ Στ. Καμπερόπουλον· ἐπὶ τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχ. 15.000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1860, ἔκτος τοῦ Ζ'. τοὺς Π. Χ. Πέτρου, Α. Γεωργαντᾶν, Κίμωνα Χριστοδούλου, Δ. Τσόκρην, Στ. Μήτσαν καὶ Ν. Τσαβέλλαν, καὶ ἐπὶ τοῦ περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν γεωμετρῶν, ἐκτὸς τοῦ Α'. τοὺς Ν. Βαρβαρήγον, Γ. Διαμάντην, Ἰω. Χατσόπουλον, Ἰω. Π. Φελέγιον, Ἀθαν. Παπαθανασίου καὶ Θεοδ. Τσαννετάκην.

Παρελθόντες οἱ εἰσηγηταὶ ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων περὶ βουλευτικῶν ἐπιχορηγήσεων καὶ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχ. 11,387, ἀνέγνων τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεις, ἐχούσας οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν, παρατηρεῖ, ὅτι ὁ λόγος τῆς ὑπερτιμήσεως δι' ὃν π.οβλήθη ἡ Κυβέρνησις αὐθορμήτως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νομοσχεδίου τούτου, εἶναι κοινὸς διάτε τοὺς βουλευτὰς καὶ γερουσιαστάς, καὶ ὅτι ἡ αὔξησις ἔπρεπε νὰ εἶναι ἴση, καθόσον τοῦτο συνάδει μὲ τὴν ταυτότητα τῶν περιστάσεων ἀμφοτέρων τῶν Σωμάτων.

Ἐπομένως προτείνει νὰ τροπολογηθῇ τὸ ἄρθρον 1 ὡς ἀκολούθως·

Ἄρθρον 1.

«Εἰς ἕκαστον ἐκπληροῦντα τὰ χρέη του βουλευτὴν καὶ γερου-

» σιαστὴν δίδονται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, λόγῳ ὑπερτι-
» μήσεως, δραχμαὶ 1800 δι' ἑκάστην βουλευτικὴν τακτικὴν
» σύνοδον. »

Προστεθῇ δὲ ἡ λέξις «τακτικὴν» χάριν σαφηνείας, καὶ διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ποτὲ ὅτι ἀπαιτεῖται ὅμοιον ποσὸν κατὰ τὰς ἐκτάκτους συνόδους.

Ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ ὅτι, «ὁ νόμος
» οὗτος ἰσχύει διὰ τρεῖς περιόδους, συμπεριλαμβανομένης καὶ
» τῆς παρούσης» διὰ νὰ παύσῃ ἐπὶ τὴν διάρκειαν ταύτην πᾶσα ἐπὶ τοιούτου ἀντικειμένου ἐρεύνησις, ὅθεν καὶ ἑτέθη πρόσθετον ἄρθρον 3, τὸ δὲ 3 γίνεται 4. Μετὰ τὰς τροπολογίας ταύτας προτείνει τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἰω. Ζάρκος, Ἰω. Καραγιαννόπουλος,
Ἰω. Δελιγιάννης, Π. Ἀργυρόπουλος,
Ι. Σωτηριάδης.

Ὁ εἰσηγητὴς
Ν. Θ. Δεώπουλος.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ τῶν τμημάτων ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν ἑνδεκα χιλιάδων τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἑπτά, ἀριθ. 11,387, καταλογιζομένης ὑπὸ τὸ κεφ. 20 τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτους εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, πεισθεῖσα ὅτι θέλει χρησιμεύσει αὕτη εἰς τὴν πληρωμὴν ἀντιτίμου τοῦ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς προμηθευθέντος βομβυκοσπόρου καὶ διανεμηθέντος τοῖς βομβυκοτρόφοις, ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τιμήματος αὐτοῦ, συνιστᾷ τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἰς τὴν Βουλήν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Β. Παλαμίδης, Χ. Α. Χριστόπουλος,
Στ. Καμπερόπουλος, Κ. Κρίσπης,
Φ. Φίλωνος.

Ὁ εἰσηγητὴς
Δ. Κουμουνδουράκης.»

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

« Σήμερον τὴν εἰκοστὴν τετάρτην Μαρτίου τοῦ 1860 ἐμφανισθέντες οἱ ἄρτι ἀναγνωρισθέντες βουλευταὶ τῆς ἐπαρχίας Μεγαλοπόλεως, ὤμοσαν ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ὅρκον τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον, ἔχοντα οὕτως·

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου. »

Ἐπὶ τούτῳ συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον, ὅπερ ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Προέδρου, τῶν ὁρκισθέντων καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

Οἱ ὁρκισθέντες
Ν. Δικαῖος
Δ. Σκελλαριάδης.

Ὁ Ἱερεὺς
Ν. Μούρτσινος. »

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΒ'.

Τῆς 29 Μαρτίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Προσελθὼν ὁ ἕτερος τῶν βουλευτῶν Πυλίας, ἔδωκε τὸν ὑπὸ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον, κατὰ τὸ ἐν τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης προσαρτώμενον τῆς ὁρκωμοσίας πρωτόκολλον.

Προσελθὼν ὁ εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι !

« Τὸ περὶ τελειοτέρας καὶ ὁριστικῆς διοργανώσεως τοῦ Β. Πανεπιστημίου Ὄθωνος πρὸ πολλοῦ περιμενόμενον νομοσχέδιον εἰσάγεται σήμερον εἰς τὴν συζήτησιν τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων. Ἡ πρὸς ἐξέτασιν αὐτοῦ ἐκλεχθεῖσα εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Βασιλέως διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεως προτφιλοῦς εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Τὸ Πανεπιστήμιον σκοπεῦον νὰ προβιβάσῃ ἐν Ἑλλάδι τὴν ἐπιστήμην καὶ νὰ σχηματίσῃ ἄνδρας ἱκανοὺς νὰ ὑπηρετῶσι τὸ Κράτος, συνδέεται μὲ τὸ παρελθὸν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, τὸ ὁποῖον καὶ ἐν ἡμέραις δουλείας δὲν ἔπαυσε νὰ διατηρῇ ἐν ἑαυτῷ ἐναύσματα παιδείας διαπνεούσης δροσερὰν τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας αὔραν, καὶ προαδοποιούσης τὸ προσδοκώμενον τῆς Πατρίδος μεγαλεῖον.

Πλησίον τῆς δουλικῆς ἁλύσεως, ἥτις ἐδέσμευε τὸ ἑλληνικὸν γένος, ὑπῆρχε καὶ ἄλλη ἅλυσις ἠλεκτρική, συνέχουσα μυστηριωδῶς τὰς καρδίας καὶ τὰς διανοίας τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀείποτε ἐκπέμπουσα σπινθῆρας πίστεως καὶ ἐλευθερίας. Οἱ σπινθῆρες οὗτοι ὑπεθάλποντο μάλιστα ἐν τοῖς παιδευτηρίοις τοῖς ἀνεγηγερμένοις πανταχοῦ σχεδόν, ὅπου ὑπῆρχον Ἕλληνες. Ἡ εὐγνωμοσύνη ἐπιβάλλει ἡμῖν τὸ καθῆκον νὰ ὀνομάσωμέν τινα αὐτῶν, ὡς τὸ τῶν Κυδωνιῶν, τὸ τῆς Χίου, τὸ τοῦ Βουκουρεστίου, τὸ τῆς Δημητσάνης, τὸ τῆς Ξηρᾶς Κρήνης ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὸ τοῦ Μεσολογγίου, ἔνθα ἠρέμα καὶ ἀπαρατήρητοι συνερχόμενοι οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἐνεφοροῦντο τὰ νάματα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν στοιχείων τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἔνθα διὰ τῆς μαθήσεως λάθρα ὁπλισθέντες εἰσεπήδησαν ὕστερον εἰς τὸν ἀγῶνα, φέροντες ἐν μέσῳ τῆς Εὐρώπης οὐ μόνον τὴν δι' ὅπλων νομιμοποίησιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῆς παιδείας, τοῦ εὐγενισμοῦ καὶ τῆς πίστεως ἀπαράγραπτον τοῦ ἀγῶνος δικαιολόγησιν. Τὰ παιδευτήρια ταῦτα διανέμοντα στοιχειώδεις καὶ ἐπιστημονικὰς ἐν ταὐτῷ μαθήσεις, δὲν μετεωρίζοντο μὲν εἰς τὰ ὕψη τῆς ἐπιστήμης, κατὰ τὴν σημερινὴν παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἄλλοις ἔθνεσι διατυπουμένην διαίρεσιν τῶν γυμνασιακῶν καὶ ἀκαδημαϊκῶν μαθήσεων, ἀλλὰ ἀπομακρυνόμενα τῶν δουλικῶν ἐκείνων παιδευτηρίων, ἐν οἷς οἱ νέοι ταμιεύουσιν ἑτερογενεῖς γνώσεις καὶ μεταβάλλονται εἰς ἐντέχνους μηχανὰς κινουμένας, κατ' ἀπόλυτόν τινα παλεμίαν τῆς

ἐλευθερίας βούλησιν, ἐσκόπευον πρὸ πάντων τὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἐκίνουν τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας τὰ ἐλατήρια καὶ διὰ τῆς ἀνδρικῆς τροφῆς τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ λογογράφων ἐνίσχυον τὸ ἑλληνικὸν αἴσθημα καὶ προετοίμαζον πολίτας τῇ μελλούσῃ πατρίδι.

Ἀρχόμενοι τῆς ἐξετάσεως τοῦ περὶ ὁριστικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ἃς ἀποδώσωμεν ὀφειλόμενον φόρον εὐγνωμοσύνης εἰς ὅλους τοὺς ἐξόχους ἄνδρας, οἵτινες ἐν τῇ δουλείᾳ ἐμπόδισαν διὰ τῆς παιδείας νὰ δουλωθῶσιν αἱ καρδίαι καὶ οἱ νόες τῶν Ἑλλήνων, εἴτε πολιτευόμενοι, εἴτε διδάσκοντες, εἴτε συγγράφοντες, εἴτε ψάλλοντες τὰ δεινὰ τῆς Πατρίδος καὶ τὰς μελλούσας ἐλπίδας της· ἃς ἀναμνησθῶμεν εὐγνωμόνως τὰ εὐκλεῆ ἐκεῖνα παιδευτήρια τῆς δούλης μεγάλης Πατρίδος, τὰ ὁποῖα σβεννύμενα ἐν ταῖς αἱματώδεσι θυέλλαις τῆς ἐπαναστάσεως, ἔσωσαν τοὺς τελευταίους τῶν σπινθῆρας εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, παραγγέλλοντα νὰ ἀνάψῃ ἐξ αὐτῶν τὸ πανεπιστήμιον πῦρ καὶ νὰ τὸ διατηρήσῃ ἄσβεστον πρὸς φωταγώγησιν ὅλου τοῦ γένους!

Τὸ πανεπιστήμιον, καθὸ νομικὸν πρόσωπον, ἔχει τὴν ἱκανότητα τοῦ ἐπιχειρεῖν πᾶσαν νομικὴν πρᾶξιν, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ παρόντος νόμου· ἑπομένως δὲν ἀμφιβάλλεται ὅτι οἱ γενικοὶ νόμοι οἱ περιέχοντες τὴν ἱκανότητα τῶν σωματείων, εἰδικῶς ὁ τῆς **12 Μαΐου 1835** περὶ παραστάσεως τῶν δήμων, τοῦ δημοσίου κλπ. δὲν ἐφαρμόζονται εἰς αὐτό, καὶ ἐντὸς τῆς ἀνεξαρτήτου διαχειρίσεως τῆς περιουσίας του περιλαμβάνεται καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῶν δικῶν, χωρὶς ἀδείας τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς, ὡς μέχρι τοῦδε ἐπράττετο· διότι ὁ νόμος δὲν ἔρχεται νὰ περισπείλῃ τὰ δικαιώματα τοῦ Πανεπιστημίου ὡς ἠθικοῦ προσώπου, ἀλλὰ νὰ στηρίξῃ ταῦτα καὶ νὰ τὰ μονιμοποιήσῃ.

Πρὸς ἀπόκτησιν περιουσίας, κατὰ τὸ νομοσχέδιον, δι' ἀμφοτεροβαρῶς πράξεως ἢ διὰ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων οἷς ἐπίκεινται βάρη, χρῄζει τῆς ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ δὲ ἀπαλλοτριώσεως καὶ ὑποθηκεύσεως τῆς περιουσίας, Βασιλ διατάγματος.

Ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ἐπὶ τούτου, ὅτι ἐνῷ τὸ Πανεπιστήμιον πλεονεκτεῖ τῶν λοιπῶν σωματείων κατὰ πολλά, ἰδίως κατὰ τὴν ἀνεξάρτητον διεξαγωγὴν τῶν δικῶν του, ἐπὶ ἀπαλλοτριώσεως ἢ ὑποθηκεύσεως τῆς περιουσίας αὐτοῦ τίθεται εἰς κάτωνα θέσιν, ἐπειδὴ ἀπαιτεῖται οὐ μόνον ἄδεια τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἀλλὰ καὶ Βκσ. διάταγμα.

Τὸ ἄρθρον **117** § γ'. τοῦ περὶ δήμων νόμου λέγει· «Αἱ ἀπο-

φάσεις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου χρῄζουσι τῆς ῥητῆς ἐγκρίσεως τοῦ νομάρχου εἰς τὰς ἐφεξῆς περιπτώσεις § γ'. εἰς τὴν ἐκποίησιν, πρόσκτησιν ἢ ἀνταλλαγὴν ἀκινήτων κτημάτων ἢ δικαιωμάτων ἐπικαρπίας».

Ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐξομοιωθῇ ἡ τοῦ Πανεπιστημίου κατάστασις πρὸς τὴν τῶν δήμων καὶ κατὰ τὰς δύο περιπτώσεις. Πρῶτον, ἐπὶ μὲν κινητῆς περιουσίας νὰ μὴ ζητῆται ἄδειά τις, ἀλλ' ἐπὶ μόνης τῆς ἀκινήτου ὑποθηκευομένης καὶ ἀπαλλοτριουμένης, καὶ ἐπ' αὐτῆς νὰ μὴ ζητῆται Βκσ. διατάγματος ἐμφιλοχώρησις, ἀλλὰ μόνον τοῦ προϊσταμένου ὑπουργείου ἄδεια.

Ἡ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ περιεχομένη φράσις «ἐγκρίσεως τῆς Κυβερνήσεως» θεωρεῖται ἀόριστος, καὶ ἀνάγκη νὰ τεθῇ τὸ ὄνομα τῆς χορηγούσης τὴν ἄδειαν ἀρχῆς, δηλαδὴ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ διὰ τοῦ δευτέρου ἄρθρου δὲν καθιεροῦται εἰσέτι ἡ ἐπιτήρησις τοῦ ὑπουργείου τούτου· προτείνεται ὅθεν ἡ ἐξῆς τροποποίησις τῶν 2 καὶ 3 ἄρθρων·

Ἄρθρον 2. «Τὸ Πανεπιστήμιον ἀναγνωριζόμενον νομικὸν πρόσωπον, ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐπιχειρῇ πᾶσαν νομικὴν πρᾶξιν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ παρόντος νόμου.

»Διὰ ν' ἀποκτήσῃ δὲ περιουσίαν δι' ἀμφοτεροβαρῶς πράξεως ἢ διὰ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων, οἷς ἐπίκεινται βάρη, ἐν πάσῃ μὴ ῥητῶς ἐξαιρουμένῃ περιπτώσει, ὡς καὶ διὰ ν' ἀπαλλοτριώσῃ ἢ νὰ ὑποθηκεύσῃ τὴν ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν, ἀπαιτεῖται μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τῆς Συγκλήτου ἄδεια τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ὁποίου διατελεῖ.»

Ἄρθρον 3. «Τὸ Πανεπιστήμιον συντηρεῖται δημοσίαις δαπάναις· οἱ δὲ τόκοι καὶ αἱ ἄλλαι πρόσοδοι τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ περιουσίας θέλουσι διατίθεσθαι πρὸς αὔξησιν καὶ βελτίωσιν αὐτῶν ἐν τῷ καθιδρύματι τούτῳ ἐπιστημονικῶν συλλογῶν καὶ ἄλλης ἀνάγκης τῆς διδασκαλίας.»

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐζήτησεν ἀκριβῶς ποῖα εἶναι ἡ περιουσία τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκ ποίων πηγῶν ἐσχηματίσθη καὶ εἰς ποίας ἄλλας ἀνάγκας τῆς διδασκαλίας δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ἀφοῦ αὔξηθῶσιν αἱ ἐν τῷ καθιδρύματι τούτῳ ἐπιστημονικαὶ συλλογαί.

Ἡ περιουσία αὕτη ἐσχηματίσθη ἀπὸ δωρεὰς καὶ κληροδοσίας ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ φιλογενῶν, οἵτινες φιλοτίμως ἀκολουθή-

σαντες τὰ εὐκλεῆ παραδείγματα τῶν Καπλανῶν καὶ τῆς Ζωσιμαίας ἀδελφότητος, εἴτε ἐν πλήρει ὑγείᾳ εὑρισκόμενοι, εἴτε ἐν ὥρᾳ θανάτου, ἐμνήσθησαν τοῦ ἀρτισυστάτου ἡμῶν Πανεπιστημίου, θέλοντες νὰ καταστήσωσι διὰ τούτου τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν συμμέτοχον τοῦ πλούτου, τὸν ὁποῖον διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς εὐφυΐας αὐτῶν συνέλεξαν. Ἡ ἀνάμνησις αὕτη, ἡ τόσον ἔνδοξος πρὸς τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον, δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τοὺς κορυφαίους τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ἀλλὰ πολλάκις εὐτελεῖς τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ φιλόπονοι καὶ γενναῖοι κατὰ τὴν καρδίαν βιομήχανοι, ἐκληροδότησαν τὸ ἥμισυ ἢ καὶ τὸ σύνολον τῆς μικρᾶς των περιουσίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὡς ὄργανον τῆς νοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως τῶν Ἑλλήνων. Ἡ περιουσία λοιπὸν αὕτη εἶναι ἱερὸν μαρτύριον ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ὀρέγηται καὶ νὰ φαντάζηται εὐρυτέραν τινὰ ὕπαρξιν, ἀξίαν τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ.

Καταχωρίζοντες ἀκριβῆ κατάλογον τῶν διαφόρων δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων τοῦ Πανεπιστημίου, οὐχ ἧττον θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ συγκεφαλαιώσωμεν τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν.

α) Τὸ Πανεπιστήμιον κέκτηται δραχμὰς 370,000 εἰς ὁμολογίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ἀποφερούσας 5 τοῖς 0|0 ἐνιαύσιον τόκον.

β) Τεσσαράκοντα ἐννέα μετοχὰς Ἐθν. Τραπέζης, ἐξ ὧν δεκαεξ (16) Δημητρίου τοῦ Μαυροκορδάτου, διὸ ὑποτρόφων συντήρησιν, καὶ δέκα (10) τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν, ἀνηκούσας εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ εἰκοσιτρεῖς (23) τοῦ Πανεπιστημίου χωρὶς ῥητοῦ τινος προορισμοῦ.

Τὰ ἀκίνητα κτήματα εἶναι τὰ ἑξῆς·

1. Ὁ οἶκος ἐν ᾧ καθίδρυται τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ παρ' ᾧ σήμερον φιλοξενοῦνται τὰ νομοθετικὰ Σώματα.

2. Ἓν κτῆμα ἐν Βλαχίᾳ τοῦ ἀειμνήστου Ἱεραπόλεως Νεοφύτου, ἐξ οὗ πορίζεται τὸ Πανεπιστήμιον 1500 δραχμάς.

3. Ἀποθῆκαι Β. Σταυρῆ ἐν Ἰμβραΐλᾳ, ἀφ' ὧν λαμβάνει περὶ τὰς 4000 δραχμὰς κατ' ἔτος.

4. Δύω οἰκίαι ἐν Ἀθήναις ἀποφέρουσαι 3000 δραχμὰς περίπου κατ' ἔτος.

Διὰ νὰ γίνῃ δὲ καταληπτὸν ποίαν χρῆσιν τῆς περιουσίας ταύτης δύναται νὰ ποιήσῃ τὸ Πανεπιστήμιον, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκθέσῃ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι δύω εἰδῶν κληροδοτήματα ἢ δωρεαὶ ἐγένοντο μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου·

τὰ μὲν ὁρίζοντα ῥητῶς τὸν σκοπὸν δι' ὃν γίνεται ἡ δωρεὰ ἢ ἡ κληροδότησις, οἷον ἡ ἐκ τῶν τόκων ἢ τῶν εἰσοδημάτων βοήθεια ἀπόρων μαθητῶν, ὡς τὰ τῶν ἀειμνήστων Δ. Μαυροκορδάτου, Θ. Μανούσου, Κωνσταντίνου Ἰωνίδου καὶ λοιπῶν, τὰ δὲ ἀπέχοντα τοῦ νὰ ὁρίσωσιν ἀκριβῶς τὴν χρῆσιν τῆς δωρεᾶς ἢ τῆς κληροδοτήσεως, γενικώτερον ἀποραίνονται ὅτι σκοπεύουσι τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας.

Ὡς πρὸς τὰ πρῶτα, τὸ Πανεπιστήμιον στερούμενον πάσης ἐλευθερίας κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν δωρουμένων ποσῶν, ἐκτελεῖ αὐστηρῶς τὴν ἔρευναν τοῦ δωρητοῦ ἢ τοῦ κληροδότου.

Ὡς πρὸς τὰ δεύτερα, τὸ Πανεπιστήμιον εὑρίσκεται ἐλευθερώτερον νὰ ποιήσῃ ἐπωφελῆ τινα χρῆσιν, ἀλλ' ἀείποτε ὀφείλει νὰ ἐμπνέηται ἀπὸ τὴν γενικὴν καὶ φιλόκαλον τῶν δωρητῶν πρόθεσιν· ὅθεν οὐδέποτε πρὸς ὄφελος τῶν καθηγητῶν τὰ ποσὰ ταῦτα διατίθενται, οὔτε εἰς δαπάνας τοῦ Πανεπιστημίου ὑλικάς, αἵτινες ἐπιβαρύνουσι συνήθως τὸ δημόσιον.

Διὰ τοῦτο, ὁσάκις τὸ Πανεπιστήμιον ἐπροτράπη νὰ δαπανήσῃ μέρος τῆς περιουσίας του, εἰς ἀνάγκας, αἵτινες παρὰ τοῦ Κράτους πρέπει νὰ θεραπευθῶσιν, ἀντέτεινε προτείνων ὅτι δεσμεύεται παρὰ τῆς ἱερᾶς τῶν δωρητῶν προθέσεως, καὶ κατέδειξε τὰς ἀνάγκας τῆς διδασκαλίας, τὸ ἀσυμπλήρωτον τῶν διαφόρων συλλογῶν, καὶ τὴν πτωχείαν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὁρμώμενον τὸ Πανεπιστήμιον ἤρξατο πρό τινων ἐτῶν, κατὰ τὰς δοθείσας τῇ ἐπιτροπῇ πληροφορίας, ἐκτὸς τῶν δαπανωμένων δι' ὑποτροφίας, νὰ δαπανᾷ πρὸς συντήρησιν τοῦ φυσιογραφικοῦ μουσείου περὶ τὰς 12000 δραχμῶν κατ' ἔτος· εἰς προμήθειαν βιβλίων, ἰδίως τῆς φιλολογικῆς σχολῆς, περὶ τὰς 6000—8000 κατ' ἔτος· εἰς τὸ χημεῖον καὶ εἰς ἄλλα μουσεῖα περὶ τὰς 3000 κατ' ἔτος· εἰς μικρὰς ἐπισκευὰς τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ οἴκου καὶ εἰς καλλιέργειαν τῶν κήπων περὶ τὰς 2000 δραχμῶν.

Ὅταν ἰδίως περὶ ἐπιστημονικῶν καθιδρυμάτων προσηρτημένων τῷ Πανεπιστημίῳ ὁμιλήσῃ ἡ ἐπιτροπή, θέλει ἐκθέσει τὰς πολλὰς καὶ πολυειδεῖς τοῦ Πανεπιστημίου ἀνάγκας· κατὰ τὸ παρὸν περιορίζεται εἰς τὰ λεχθέντα, διὰ νὰ ψηφίσῃ ἐν γνώσει ἡ Βουλὴ τὰς περὶ χρήσεως τῶν πρασόδων τῆς ἰδιαιτέρας περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3.

Ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ἐπροτάθη ἡ διαίρεσις τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς εἰς δύω σχολάς, τὴν μὲν περιλαμβάνουσαν τὴν διδασκαλίαν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, τὰς ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικάς

μαθήσεις καὶ τὴν φιλοσοφίαν, τὴν δὲ, τὴν διδασκαλίαν τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν. Οἱ τὴν διαίρεσιν αὐτὴν προτείναντες ἔφερον τὸ παράδειγμα τῆς Γαλλίας, ὅπου ἡ faculté des lettres ἀποχωρίζεται τῆς faculté des sciences mathématiques et physiques, καὶ διϊσχυρίσθησαν ὅτι ἡ διάζευξις αὕτη θέλει ἀναπτύξει τὴν σπουδὴν τῶν φυσικῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, παρημελημένων παρ' ἡμῖν, ἐνῷ μάλιστα ἔχομεν ἀνάγκην αὐτῶν διὰ τὴν γέννησιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, διὰ τὴν θεραπείαν πολλῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν, ὡς τῆς ὁδοποιΐας καὶ γεφυροποιΐας.

Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἔπεισαν τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ἐπιτροπῆς νὰ δεχθῇ τὴν διαίρεσιν τὴν φιλοσοφικὴν εἰς δύω σχολάς.

Τὸ ἀδιαίρετον τῆς σχολῆς ταύτης παρεδέχθημεν ἐκ τῆς Γερμανίας, ὅπου l'ordo philosophicus περιλαμβάνει καὶ τὰ τρία τμήματα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς.

Ἐν τῇ Γαλλίᾳ αἱ διάφοροι σχολαὶ, ἀσύνδετοι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀποτελοῦσαι ἑκάστη αὐτῶν ἴδιον σχολεῖον ἢ μᾶλλον φροντιστήριον, ὅπου διαμορφοῦνται, ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν συνήθως ἐξόχων καθηγητῶν, ὅλοι οἱ μέλλοντες λειτουργοὶ τῆς κοινωνίας, ἐπὶ ἄλλων βάσεων στηρίζονται. Παρ' ἡμῖν ἐπικρατεῖ ὁ μεταξὺ τῶν διαφόρων σχολῶν σύνδεσμος, ὅστις ἐμφαίνων τὸ ἀλληλένδετον καὶ τὴν ἑνότητα τῆς καθόλου ἐπιστήμης, τοὺς μὲν σπουδαστὰς προφυλάττει τοῦ περιορισμοῦ τῶν γνώσεων, ὅταν εἰς μίαν μόνην εἰδικὴν ἀσχολούμενοι ἐπιστήμην, ἀποστερῶνται τῆς διδασκαλίας τῶν γενικῶν θεωριῶν καὶ σχετικῶν πρὸς τὰς σπουδὰς των μαθήσεων. Πολλάκις δὲ ἡ ἐν γενικῷ Πα επισημείῳ τῶν σπουδαστῶν συνάθροισις ἀναγγέλλει ἑκάστῳ αὐτῶν εἰς ποίαν σπουδὴν κυρίως ἐκλήθη νὰ εὐδοκιμήσῃ, καὶ ἀπαλλάττει τῆς ἀγόνου ἀσχολήσεως εἰς *κλίδον ἐπιστήμης* ἀλλοτρίου εἰς τὴν φύσιν του. Τοὺς δὲ καθηγητὰς βοηθεῖ εἰς τελειοποίησιν τῆς ἐ ιστήμης καὶ εἰς τελειοτέραν συγγραφὴν πονημάτων, διὰ τῆς ἀμοιβαίας τῶν καθηγητῶν ἀντιλήψεως καὶ ἀναπληρώσεως τῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας οὐδεὶς δύναται νὰ περιλαμβάνῃ ὁλοκλήρους, εἰς ἀναζωπύρωσιν τῆς διδασκαλίας, ἥτις εὑρισκομένη συνήθως ἀπέναντι ζωηροῦ καὶ ἐκ διαρόρων σχολῶν συγκειμένου ἀκροατηρίου, φιλοτιμεῖται νὰ καταστῇ χρήσιμος καὶ διὰ τῆς ἐμβριθείας καὶ διὰ τῆς ἐπαγωγοῦ καλλιεπείας.

Ὁ σύνδεσμος οὗτος ἀναφαίνεται ἰσχυρότερος ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ταῖς περιεχομέναις ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἥτις περιλαμβάνει τὴν ἰδίως φιλοσοφίαν, τὴν ἱστορίαν, τὴν φιλολογίαν, τὴν

μαθηματικὴν καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Ἐκ τῶν ἐπιστημῶν τούτων αἱ γενικώτεραι, χρησιμεύουσαι εἰς τὴν τοῦ πνεύματος ἀνάπτυξιν καὶ οὖσαι προσυντελεστικαὶ εἰς τὴν κατανόησιν τῶν εἰδικῶν μαθήσεων, πρέπει νὰ σπουδάζωνται παρὰ παντὸς φοιτητοῦ. Ἡ φιλοσοφία, ἡ ἱστορία καὶ ἡ φυσικὴ ἐδύναντο λοιπὸν νὰ συνενωθῶσι μετὰ πάσης σχολῆς, ἀλλ' ἰδίως ὑπάρχει ἰδιαιτέρα συγγένεια μεταξὺ τῆς φιλοσοφίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν ἀφ' ἑτέρου, διότι οὔτε μαθηματικὸς καὶ φυσιοδίφης ἀριλόσοφος καὶ ἀνιστόρητος δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ, οὔτε φιλολόγος ἄμοιρος τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν ἠμπορεῖ σήμερον νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ εὐτυχὴς αὕτη συνένωσις πολλῶν ἑδρῶν ἐν τῇ αὐτῇ σχολῇ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀφοσιώσεως τῶν νέων εἰς εἰδικὴν σπουδὴν τῆς φιλολογίας, τῆς μαθηματικῆς ἢ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν διαίρεσιν τῆς σχολῆς ταύτης εἰς τρία τμήματα, ὧν ἕκαστον περιλαμβάνει ἕνα τῶν τριῶν τούτων κλάδων· ἕκαστος δὲ τῶν φοιτητῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ νομοσχεδίου, δύναται νὰ ἐκλέξῃ, κατὰ τὰς ροπὰς καὶ τὴν δεξιότητα τῆς διανοίας του, ἓν τῶν τριῶν τμημάτων, ν' ἀσχοληθῇ δὲ ἰδίως εἰς τὰ μαθήματα αὐτοῦ καὶ νὰ λάβῃ τὸ προσῆκον δίπλωμα.

Ἡ συνένωσις λοιπὸν πολλῶν καὶ κατ' ἐπιφάνειαν ἑτεραγενῶν ἑδρῶν δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰς τμήματα διαίρεσιν καὶ τὴν εἰς ἕκαστον τμῆμα τοῦ φοιτητοῦ ἐνασχόλησιν, καὶ τὴν εὐδοκίμησιν εἰς τοὺς κλάδους ἐκείνους τῆς ἐπιστήμης, τοὺς βοηθητικοὺς εἰς τὴν ἀναγκαίαν ὑλικὴν τοῦ τόπου ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν.

Ἐὰν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ τὰ ἰδίως φυσικὰ καὶ μαθηματικὰ τμήματα δὲν παράγαγον ἀναλόγως πρὸς τὰς ἄλλας σχολὰς καρποὺς, τοῦτο δὲν προέρχεται ἐκ τῆς συνενώσεως αὐτῶν μετὰ τοῦ φιλολογικοῦ τμήματος, ἀλλ' ἐκ τῆς γλισχρότητος μεθ' ἧς ἐγένοντο οἱ διορισμοὶ καθηγητῶν ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, ἐκ τοῦ ἀσυμπληρώτου τῶν ἑδρῶν αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς ζερήσεως ζήλου εἰς τοὺς περὶ τοὺς ἐπιστημονικοὺς τούτους κλάδους ἀσχολουμένους. Τὸ γόνιμον δὲ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς συνήθως εἶναι δυσδιάγνωστον, διότι περιέχουσα αὐτὴ τὰς γενικὰς μαθήσεις, τὰς ὁποίας ὁ θεολόγος, ὁ νομικὸς καὶ ὁ ἰατρὸς παρ' αὐτῆς ἐπίσης ἀρύονται, ἐπιχέει εἰς τοὺς φοιτητὰς ὅλων τῶν σχολῶν τὴν διδασκαλίαν της· ὥστε οἱ καρποὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς εἶναι συμφυεῖς μὲ τοὺς τῶν λοιπῶν σχολῶν.

Ἡ ἐπιτροπὴ, διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ

διατηρήσῃ τὴν τοῦ νομοσχεδίου διαίρεσιν εἰς τέσσαρας σχολάς.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξέτασεν ἐὰν ἐντὸς τῆς νομικῆς σχολῆς δὲν εἶναι δυνατὸν ἕδραι τινὲς, μεθ' ἑδρῶν ἄλλων σχολῶν συνδυαζόμεναι, νὰ σχηματίσωσι τμῆμα ἴδιον διοικητικῶν σπουδῶν, χρησίμων εἰς τοὺς νέους τοὺς προοριζομένους τὰς διοικητικὰς τοῦ Κράτους λειτουργίας. Δὲν εἶναι τωόντι περίεργον, ἐνῷ τὰ δικαστήρια πλήθουσι δικηγόρων, καὶ ἐνῷ ἡ δικαστικὴ ὑπηρεσία παρέλαβε καὶ παραλαμβάνει καθημέραν νέους κατόχους διπλώματος τῆς νομικῆς σχολῆς, αἱ διοικητικαὶ λειτουργίαι νὰ μένωσιν ἄπρόσιτοι εἰς ἐπιστήμονας νέους; Ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ μας εὐτυχῶς ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους δὲν ἠμπορεῖ νὰ καταστῇ ἰδιοκτησία οὔτε οἰκογενειῶν τινων προνομιούχων, οὔτε τάξεών τινων ἀποκλειστῶν τὰς λοιπὰς, τὸ δὲ ἄρθρον 3 τοῦ συντάγματος καθιερωτὸ τὴν κατακτηθεῖσαν ταύτην ἰσότητα, κηρύττον ὅλους τοὺς πολίτας Ἕλληνας δεκτοὺς εἰς τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα· ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ δικαιώματος τῆς ἰσότητος ταύτης ἀπαντῶμεν τὸ δικαίωμα τῆς κοινωνίας, ἀπαιτούσης νὰ κυβερνηθῇ αὕτη ὅσον ἐνεστι τελειότερον παρ' ἀνδρῶν προπαρεσκευασμένων διὰ σπουδῶν καὶ δι' ἐμπειρικῆς δοκιμασίας, διότι, ὡς ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐν τῷ Διαγγέλματί Του πρὸς τὴν ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἔλεγε· « Δὲν ὑπάρχει ὁ λαὸς διὰ τοὺς ὑπαλλήλους, «ἀλλ' οἱ ὑπάλληλοι διὰ τὸν λαόν ».

Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἐλευθερία καὶ γόνιμος μεγάλων συνεπειῶν. Ἐπειδὴ οἱ ὑπάλληλοι ὑπάρχουσι διὰ τὸν λαόν, δὲν πρέπει νὰ δαψιλεύωνται αἱ λειτουργίαι εἰς τοὺς εὐνοουμένους τῆς ἡμέρας, δὲν πρέπει ἡ ἀδικαιολόγητος μετάθεσις νὰ διαταράττῃ τὴν σχέσιν μεταξὺ διοικοῦντος καὶ διοικουμένου, δὲν πρέπει νὰ διορίζωνται δημόσιοι λειτουργοὶ ἀδέξιοι νὰ διευθύνωσι τὰ δημόσια τοῦ κράτους συμφέροντα. Ὑπάρχουσι βεβαίως μεταξὺ τῶν ἀρχαίων διοικητικῶν λειτουργῶν ἄνδρες ἔμπειροι καὶ ἀξιότιμοι, χρήσιμοι εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἔχοντες κεκτημένα δικαιώματα ἄξια σεβασμοῦ, ἀλλὰ ἡ κατὰ μικρὸν εἰσαγωγὴ εἰς τὴν δημοσίαν λειτουργίαν νέων εὐδοκιμούντων εἰς σπουδὰς ἰδίως κυβερνητικὰς, θέλει ἀνοίξει νέον στάδιον εἰς τὴν νεολαίαν, καὶ θέλει προετοιμάσει διοίκησιν μόνιμον καὶ ἠθικὴν, σεβομένην καὶ λειτουργοῦσαν εἰλικρινῶς καὶ ἐπιμελῶς τὰ τοῦ δημοσίου συμφέροντα. Ἡ δικαστικὴ ὑπηρεσία λαμβάνει ὅλους τοὺς λειτουργούς της ἐκ τῶν διδακτόρων τῆς νομικῆς σχολῆς· οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ καθηγηταὶ διορίζονται ἐκ τῶν ἀποροιτώντων ἢ ἐξεταζομένων ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ ἐν τοῖς τεχνικοῖς ὅπλοις ὅλοι σχεδὸν λαμβάνονται μεταξὺ τῶν ἀποροιτώντων ἐκ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς· διατί ἡ ἐσωτερικὴ ὡς καὶ ἡ ἐξωτερικὴ διοίκησις τοῦ κράτους νὰ μὴ παραλαμβάνῃ τοὺς νέους λειτουργούς της μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες προπαρεσκευάσθησαν διὰ μακρῶν σπουδῶν εἰς τὰς διοικητικὰς ἐργασίας; Διατί αἱ λειτουργίαι αἱ μάλιστα ἐπενεργοῦσαι εἰς τὸ εὖ εἶναι, εἰς τὴν πρόοδον καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ὑπόληψιν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας νὰ δίδωνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χωρὶς ἐγγυήσεων ὑπὲρ τῆς κοινωνίας; Ἡ διοίκησις πολλάκις ἐπέχει νὰ ἐμπιστευθῇ μικρᾶς γεφύρας ἢ μικροῦ τινος οἰκοδομήματος τὴν κατασκευὴν εἰς μὴ φέροντα δίπλωμα ἀρχιτέκτονος ἢ μηχανικοῦ, ἀλλ' ἡ κακὴ βεβαίωσις, ἡ κακὴ εἰσπραξις καὶ ἡ κακὴ ταμίευσις τοῦ φόρου, ἀλλ' ἡ ἄτεχνος διεξαγωγὴ ἐκλογῶν, ἀλλ' ἡ νάρκωσις τῶν πολυπληθῶν καθηκόντων τῶν ἐπάρχων καὶ τῶν νομαρχῶν δὲν φέρει γενικωτέραν βλάβην ἐν τῇ κοινωνίᾳ; δὲν κλονεῖ τὰς πεποιθήσεις, καὶ πολλάκις ἴσως ἀδίκως, περὶ τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς δεξιότητος τῆς κυβερνήσεως; δὲν φέρει δυσαρεσκείας τοσούτῳ μᾶλλον κινδυνώδεις, καθόσον ἡ δημοσιότης τοῦ βήματος ἢ ἡ τοῦ τύπου καταγγέλλουσαι σήμερον πᾶσαν ἀτοπίαν, τὴν μεγαλοποιοῦσι καὶ διὰ τῆς κατακρίσεως ἠλεκτρίζουσι τὰς φαντασίας; Ἡ διοίκησις ἔχει βεβαίως τὴν αὐτὴν σπουδαιότητα, ἣν ἔχει καὶ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, μεθ' ἧς συνορεύει καὶ τῆς ὁποίας ἐνεργεῖ πολλάκις τὰ καθήκοντα ἐν διοικητικῷ τινι κύκλῳ, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου σήμερον ὅλοι ἀσχολοῦνται περὶ τὰ δημόσια πράγματα, διότι ἡ δημοσιότης ἐξορίσασα τὸ ἀπόῤῥητον τῶν κυβερνητικῶν ἔργων, καθιστᾷ ἐφικτὴν τὴν πρὸ ὅλων συζήτησιν τοῦ νομίμου καὶ τῆς χρησιμότητος αὐτῶν. Ἐὰν ἡ διοίκησις θέλῃ νὰ κατασιγάζῃ πᾶσαν ἄδικον κατ' αὐτῆς φωνὴν καὶ νὰ διατηρῇ τὴν ἀναγκαίαν ὑπεροχήν της ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὀφείλει νὰ εἰσαγάγῃ τοὺς ἐπὶ τούτῳ προπαρασκευαζομένους διὰ τῶν σπουδῶν των. Ἡ Ἑλλὰς εὐδαιμονοῦσα ἐσωτερικῶς διὰ τῆς ἐναρμονίου ἀναπτύξεως τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν, ὑπηρετουμένη διὰ δημοσίων λειτουργῶν χρηστοήθων καὶ πεπαιδευμένων, θέλει προσελκύσει τῶν ξένων ἐθνῶν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν, ἰδίως δὲ θέλει ἐπαυξήσει τῶν ἐκτὸς Ἑλλήνων τὴν στοργὴν καὶ τὴν εὐγενῆ καὶ ἐγκάρδιον ζηλοτυπίαν τῶν καλῶν τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνει.

Ἡ πραγμάτωσις τῆς εὐχῆς ταύτης ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κανονισμοῦ τῶν προσόντων τῶν δημοσίων λειτουργῶν, ἀλλὰ ὁ κα-

νονισμὸς α᾽τὸς πρέπει νὰ ὑπάρξῃ, διότι οὐ μόνον τοιοῦτος κανονισμὸς δὲν ἐξασθενεῖ (ὡς τινες διατείνονται) τὴν κυβέρνησιν, ἀλλὰ καθιστῶν δύσκολον τὴν ἀποδοχὴν ἐπιβλαβῶν ἀξιώσεων, τὴν ἐνισχύει καὶ ἀπαλλάττει αὐτὴν τῶν ἀτόπων παρενοχλήσεων, προφυλάττει δὲ καὶ ἀπὸ τὰς κινδυνώδεις ἐκείνας χάριτας, αἵτινες καὶ τὴν διοίκησιν βλάπτουσι καὶ πολλάκις τὴν τοῦ κοινοβουλίου ἀξιοπρέπειαν καθιστῶσιν ὑπαίτιον καὶ προβληματικήν.

Ὁ κανονισμὸς οὗτος ἀπαιτεῖ εἰδικῶν διοικητικῶν καὶ κυβερνητικῶν σπουδῶν διοργάνωσιν. Ἡ Νομικὴ Σχολὴ περιέχει ἕδρας τινὰς πολιτικὰς, ἀλλ᾽ ὁ ἐκ τῆς σχολῆς ταύτης ἀποφοιτῶν τελειοδίδακτος ἢ διδάκτωρ εἶναι κυρίως ἐπιτήδειος εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν· διότι τοῦτο μάλιστα ἐπιζητεῖ, θεωρεῖ δὲ ὡς πάρεργον τὴν περὶ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας ἐνασχόλησιν, ἐνῷ ἐκ τοὐναντίου ὁ δημόσιος λειτουργὸς δὲν πρέπει νὰ ἦναι μὲν ἄμοιρος τῶν πολυτίμων γνώσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἀλλὰ κυρίως πρέπει νὰ σπουδάζῃ τὴν κοινωνίαν, τὰς ἀδιακόπως ἀναγεννωμένας ἀνάγκας της, τοῦ κοινωνικοῦ βίου τὴν σημερινὴν εὐδαιμονίαν καὶ τῆς αὔριον τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον.

Τὸ Κράτος κίνεται μὲν, συναλλάττεται, διαχειρίζεται τὴν δημοσίαν περιουσίαν, ὑπόκειται εἰς δίκας, καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ ὀφείλουσι νὰ γνωρίζωσι τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον· ἀλλ᾽αἱ ἐργασίαι αὗται ἀποτελοῦσι τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς διοικήσεως καὶ εἰς τοῦτο χρησιμεύουσιν οἱ ἰδίως νομικοί. Ἁμαρτάνουσιν ὅμως οἱ νομίζοντες ὅτι διὰ τοῦ ἀστυκοῦ καὶ τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ διὰ τῆς πολιτικῆς δικονομίας λύονται τὰ κυβερνητικὰ καὶ διοικητικὰ ζητήματα. Εἰς αὐτοὺς μάλιστα ἀπαντᾷ ὁ ἐπίσημος Robert Mohl, καθηγητὴς τοῦ διοικητικοῦ δικαίου ἐν Τοπίγγῃ λέγων:

« Ce n'est par la subtilité casuistique et la finesse du commentateur, c'est la science de la vie sociale et de ses lois, qui fait l'administrateur éminent; et pour lui, tout n'est pas dans l'ordre du moment, qu'il y a une loi et qu'elle est appliquée exactement.

Γενομένου δεκτοῦ τοῦ διοικητικοῦ τμήματος, ὁ φοιτητὴς ἐκτὸς τῶν πολιτικῶν μαθήσεων, τῶν περιεχομένων ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ, ὀφείλει νὰ ἀκροάζηται ἐκ μὲν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς,

α) τὸ φυσικὸν δίκαιον, περιέχον παντὸς δικαίου τὴν ἀρχικὴν γένεσιν·

β) Τὴν γενικὴν ἱστορίαν καὶ ἰδίως τὴν τοῦ Ἑλλην. ἔθνους,

ἐν ᾗ περιγράφεται ὁ βίος τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἰδίως τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἐτίμησεν αὐτὴν ἐν παντὶ χρόνῳ·

γ) Τὴν τεχνολογικὴν χημείαν, ἀναγκαιοτάτην διὰ τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, δυστυχῶς νηπιάζουσης εἰσέτι παρ᾽ ἡμῖν·

δ) Τὴν φυσικήν.

Ἐκ δὲ τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς, τὴν δημοσίαν ὑγιεινὴν περιλαμβάνουσαν μέρος τῆς ἀγροτικομίας, τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὴν διατήρησιν τῶν εἱρκτῶν, τῶν θεάτρων, τὴν ἀνέγερσιν τῶν νοσερῶν καὶ ἐπικινδύνων ἐργοστασίων, καὶ ἐν γένει τὴν ὑγιεινὴν τῶν πόλεων, τῶν κωμῶν καὶ τῶν ἀγρῶν.

Ἐκτὸς τῶν μαθημάτων τούτων ὀφείλουσιν οἱ φοιτηταὶ ν᾽ ἀκολουθήσωσι μαθήματα γεωπονίας καὶ δασονομίας, διότι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ν᾽ ἀποδείξωμεν ὁπόσον οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ πρέπει νὰ μεριμνῶσι περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς ἡμετέρας γεωργίας, καὶ νὰ κήδωνται τῶν δασῶν, ὧν ἡ διατήρησις καὶ ἡ ἀνάπτυξις συνέχεται μετὰ τῆς ὑγιεινῆς τοῦ κράτους, μετὰ τοῦ πλουτισμοῦ του καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωπονικῆς, ναυπηγικῆς καὶ ἄλλων πολλῶν βιομηχανιῶν.

Ἐκ τούτων ἡ ἐπιτροπὴ προτείνει ἐντὸς τῆς Νομικῆς Σχολῆς νὰ ὑπάρξῃ διοικητικὸν τμῆμα συγκείμενον ἐκ τῶν ἑξῆς μαθημάτων ἑδρῶν·

1. Τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου·
2. Τοῦ Συνταγματικοῦ καὶ τοῦ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν Δικαίου·
3. Τῆς Κοινωνικῆς Οἰκονομίας καὶ τῆς Στατιστικῆς·
4. Τοῦ Ποινικοῦ Νόμου·
5. Τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ Δικονομικοῦ Δικαίου·
6. Τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους·
7. Τῆς Γενικῆς Ἱστορίας·
8. Τοῦ φυσικοῦ Δικαίου·
9. Τῆς Πειραματικῆς φυσικῆς·
10. Τῆς τεχνολογικῆς Χημείας·
11. Τῆς δημοσίας Ὑγιεινῆς·
12. Τοῦ ἐμπορικοῦ Δικαίου, περιοριζομένου εἰς τὰ τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ καὶ τῶν ἐμπορικῶν ἑταιριῶν·
13. Καὶ τῆς Γεωπονίας καὶ Δασονομίας.

Ἐκ τῶν τρισκαίδεκα τούτων μαθημάτων τὰ μὲν ἀνήκοντα εἰς τὴν φιλοσοφικὴν Σχολὴν, ὡς τὰ τῆς Γενικῆς ἱστορίας, τοῦ φυσικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Φυσικῆς, εἶναι ὑποχρεωτικὰ εἰς ἕκαστον φοιτητὴν τῆς νομικῆς σχολῆς· ἐκ τῶν ἐννέα ἡ δημοσία ὑγιεινὴ

διδάσκεται τὸ πλεῖστον ἐν τριμηνίᾳ· τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὸν φοιτητὴν τοῦ διοικητικοῦ τμήματος ἐμπορικὸν Δίκαιον δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἀσχολήσῃ πέραν ἑξαμηνίας, τὰ δὲ λοιπὰ μαθήματα δὲν εἶναι πολλὰ διὰ τὴν τριετῆ σπουδήν, μετὰ τὴν ὁποίαν λαμβάνει οὗτος δίπλωμα προλύτου τῶν διοικητικῶν ἐπιστημῶν. Ὁ θέλων δὲ νὰ λάβῃ δίπλωμα διδάκτορος ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ τὰ ἑξῆς μαθήματα καὶ νὰ ἐξετασθῇ εἰς αὐτὰ ὡς καὶ εἰς τὰ προηγούμενα μετὰ τετραετῆ σπουδήν.

1. Εἰσηγήσεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ ἱστορίαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου.
2. Κανονικὸν δίκαιον.
3. Ποινικὴν Δικονομίαν.
4. Ἰατροδικαστικήν.
5. Ὁλόκληρον τὸ Ἐμπορικὸν Δίκαιον.

Ἐκ τῶν 15 μαθημάτων τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τοὺς φοιτητὰς τοῦ Διοικητικοῦ τμήματος δύω μόνον δὲν διδάσκονται ἐκ τῶν καθιερωμένων ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἑδρῶν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἰδιωτικὸν καὶ δικονομικὸν δίκαιον ἠμπορεῖ ν' ἀνατεθῇ προσωρινῶς εἰς ἕνα τῶν καθηγητῶν τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, ἤ, διότι εἶναι στοιχειώδες, εἰς ἕνα ὑφηγητήν. Μόνη δὲ μία ἕδρα πρέπει νὰ δημιουργηθῇ, ἡ τῆς *γεωπονίας καὶ τῆς δασονομίας*, ἥτις ὅμως εἶναι ἀναγκαιοτάτη ὑπ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Ἡ προσθήκη μιᾶς ἕδρας θέλει πρὸς τὸ παρὸν προξενήσει εἰς τὸ κράτος δαπάνην 3,000 δραχμῶν. Ἀλλ' ἡ δαπάνη αὕτη ἢ καὶ διπλασία αὐτῆς, ἐξόχως παραγωγὸς, θέλει ἐπιφέρει μεγάλα ὠφελήματα ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ εἰς τὸ Κράτος διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς διοικητικῆς μηχανῆς.

Μερικαὶ δυσκολίαι θέλουν πιθανῶς γεννηθῆ ἐκ τῆς ἀκροάσεως μαθημάτων ἐκ διαφόρων σχολῶν, ἀλλὰ Β. Διάταγμα θέλει ρυθμίσει τὴν ἀλληλουχίαν καὶ τὴν τάξιν τῶν μαθημάτων τοῦ τμήματος τούτου.

Ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἀποθαρρύνεται ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν δυσκολιῶν νὰ προτείνῃ τὴν τροπολογίαν ταύτην, οὔτε ἐκ τῆς παρατηρήσεως ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν κράτος, μικρὸν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν, δὲν ἔχει ἀνάγκην τόσῳ πολυτελοῦς ἀκαδημαϊκοῦ οἰκοδομήματος, διότι ἡ Βυρτεμβέργη, καίτοι μικρὸν κράτος καὶ μὴ ἀποβλέπον εἰς μέγα, ὡς ἡμεῖς, μέλλον, ἔχει μίαν τῶν ἐντελεστέρων διοικητικῶν σχολῶν, καὶ διότι αἱ δυσκολίαι ὑπάρχουσαι ἀείποτε κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν συστήματός τινος, θέλουν μικρὸν κατὰ μικρὸν καταπολεμηθῆ.

Ἑπομένως εἰς τὸ ἄρθρον 5 § Γ θέλει προστεθῇ ἡ ἑξῆς τροπολογία.

Ἐν δὲ τῇ νομικῇ σχολῇ τρισκαίδεκα.

11. Ἱ τῆς Γεωπονίας καὶ Δασονομίας.

Ἐντὸς τῆς νομικῆς σχολῆς ὑπάρχει τμῆμα διοικητικῶν. Οἱ εἰς αὐτὸ ἐγγραφόμενοι φοιτηταὶ τῆς νομικῆς σχολῆς καὶ ἐξεταζόμενοι ἐντὸς τριετίας κατὰ τὰ ἑξῆς μαθήματα, θέλουσι λαμβάνει τὸ δίπλωμα τοῦ προλύτου τῶν διοικητικῶν ἐπιστημῶν.

1. Διοικητικὸν Δίκαιον.
2. Συνταγματικὸν καὶ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν Δίκαιον.
3. Κοινωνικὴν οἰκονομίαν καὶ στατιστικήν.
4. Ποινικὸν Νόμον.
5. Ἀστικὸν καὶ Δικονομικὸν δίκαιον.
6. Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.
7. Γενικὴν ἱστορίαν.
8. Φυσικὸν δίκαιον.
9. Πειραματικὴν φυσικήν.
10. Τεχνολογικὴν χημείαν.
11. Δημοσίαν ὑγιεινήν.
12. Ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ Δικαίου τὰ περὶ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ καὶ περὶ τῶν ἐμπορικῶν ἑταιριῶν.
13. Γεωπονίαν καὶ Δασονομίαν.

Οἱ θέλοντες δὲ νὰ λάβωσι δίπλωμα διδάκτορος ἐντὸς τετραετίας θέλουν ἐξετάζεσθαι εἰς τὰ ἄνω σημειούμενα μαθήματα καὶ προσέτι εἰς

1. Εἰσηγήσεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Δικαίου.
2. Ὁλόκληρον τὸν ἐμπορικὸν νόμον.
3. Κανονικὸν δίκαιον καὶ ἐγκυκλοπαιδείαν τῶν νομικῶν ἐπιστημῶν.
4. Ποινικὴν Δικονομίαν.
5. Ὁλόκληρον τὸ ἐμπορικὸν Δίκαιον.

Βασιλικὸν Διάταγμα θέλει κανονίσει τὴν ἀλληλουχίαν καὶ τὴν τάξιν τῶν τοῦ τμήματος τούτου ἀκροάσεων.

Ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ, ὅτι αἱ τρεῖς ἕδραι τοῦ ἀστικοῦ δικαίου τῆς Ἑλλάδος θέλουσιν εἶναι ἀνεπαρκεῖς ὅταν συμπληρωθῇ ὁ κατὰ μικρὸν ψηφιζόμενος ἀστικὸς Κώδιξ τῆς Ἑλλάδος, διότι τότε τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν δίκαιον δὲν θέλει ἔχει ἰδίαν ἕδραν καὶ ὁ ἐπιστημονικὸς κύκλος τῶν νομικῶν σπου-

δῶν θέλει μείνει ἀσυμπλήρωτος· ἐπομένως συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τὴν σύστασιν νέας ἕδρας, τὴν ὁποίαν τὰ νομοθετικὰ Σώματα, πειθόμενα περὶ τῆς χρησιμότητος αὐτῆς, προθύμως θέλουσιν ἐπιψηφίσει.

Περὶ δὲ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς ἡ ἐπιτροπὴ σκέπτεται ὅτι ὅπως ἔχει ἐν τῷ σχεδίῳ δὲν εἶναι πολυτελὴς, διότι πολλὰ μαθήματα κλασικὰ ἤδη ἀνατίθενται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἕδραν· διὰ νὰ θεραπευθῶσι δὲ αἱ ἀπόλυτοι τοὐλάχιστον ἀνάγκαι τῆς διδασκαλίας, δέον νὰ προστεθῶσι κατὰ μὲν τὴν γνώμην τῶν πλείζων μελῶν τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, δύω ἕδραι εἰσέτι, μία τῆς μαιευτικῆς, μαιευτικῆς κλινικῆς καὶ γυναικολογίας ἐν γένει, καὶ ἑτέρα ἡ τῆς φαρμακευτικῆς· κατὰ δὲ τὴν γνώμην μειονοψηφήσαντος μέλους, ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ προστεθῇ καὶ ἑτέρα ὡς τετάρτη ἕδρα τῆς χειρουργίας.

1. Ὡς πρὸς τὴν ἕδραν τῆς μαιευτικῆς παρετηρήθη, ὅτι μία καὶ μόνη ἕδρα διὰ τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν διδασκαλίαν ἑνὸς τῶν τριῶν κυρίων κλάδων τῆς ἰατρικῆς, ἀποβαίνει εἰς τὸ μέλλον, καθ' ἣν ἀνάπτυξιν ἔλαβεν ἡ ὅλη ἐπιστήμη, πάντῃ ἀνεπαρκὴς καὶ μὴ συνᾴδουσα ποσῶς μὲ τὴν ἁρμονίαν καὶ ἀναλογίαν, ἥτις πρέπει νὰ τηρηθῇ, καταρτιζομένου νῦν τὸ πρῶτον διοργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ὡς πρὸς τὰς ἕδρας αἱ ὁποῖαι ὁρίζονται δι' ἕκαστον κλάδον τῆς ἰατρικῆς· ἐπομένως ἡ ἐπιτροπὴ ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως καὶ δευτέρας ἕδρας διὰ τὰ μαθήματα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν μαιευτικὴν, μαιευτικὴν κλινικὴν καὶ γυναικολογίαν, προτείνει ταύτην εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς ἑξῆς τροπολογίας· ἀντὶ τῆς ἐν τῷ σχεδίῳ φράσεως ἄρθρον 5 § Δ. « 6) Ἡ τῆς μαιευτικῆς κλπ. » νὰ τεθῇ « 6) Δύω τῆς μαιευτικῆς κλπ. »

2. Ὡς πρὸς τὴν ἕδραν τῆς φαρμακευτικῆς παρετηρήθη ἐπίσης, ὅτι κατὰ τὸ νομοσχέδιον ὑπάρχει ἔλλειψις ἕδρας σκοπὸν ἐχούσης τὴν διδασκαλίαν τῆς ἰδίως καλουμένης φαρμακευτικῆς (pharmacie), ἀπολύτως ἀναγκαίας διὰ τοὺς φαρμακοποιούς. Οὗτοι κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν νομοθεσίαν μας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ μόνον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδάσκονται καὶ μορφοῦνται, καὶ εἰς αὐτὸ ὑπάρχει παρηρτημένον τὸ φαρμακευτικὸν σχολεῖον. Παρ' ἄλλοις ἔθνεσι, καίτοι ὑπαρχόντων ἰδίων σχολείων διὰ τοὺς φαρμακοποιούς, ὑπάρχει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἰατρικῇ σχολῇ εἰδικὴ ἕδρα φαρμακευτικῆς. Παρ' ἡμῖν ἡ ἔλλειψις τῆς ἕδρας ἐγέννησεν ἀτοπίας, πολλάκις καὶ τῶν ἐξεταστῶν εὑρεθέντων εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δεικνύωσιν ὑπὲρ τὸ δέον ἐπιείκειαν πρὸς

τοὺς ἐξεταζομένους. Ἡ ἐπιτροπὴ προτείνει διὰ ταῦτα τὴν προσθήκην μιᾶς ἕδρας τῆς φαρμακευτικῆς, καταταττομένης μὲν εἰς τὴν ἰατρικὴν σχολὴν, σκοπὸν ὅμως ἐχούσης κυρίως τὴν τῶν φαρμακοποιῶν τελειοποίησιν.

3. Μειονοψηφήσαν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς θεωρεῖ ἀναγκαίαν καὶ τὴν σύστασιν τετάρτης ἕδρας τῆς χειρουργίας· διότι, κατὰ τὴν γνώμην του, ἀνατιθεμένης τῆς ὀφθαλμολογίας εἰς μίαν τῶν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὁριζομένων τριῶν ἑδρῶν τῆς χειρουργίας, αἱ ἐναπολειπόμεναι δύω ἀποβαίνουσιν ὅλως ἀνεπαρκεῖς πρὸς διδασκαλίαν κλάδου ἐπισήμου, καὶ τυγχάνοντος παρὰ τοῖς διασημοτέροις τῶν Πανεπιστημίων, ἰδίου καὶ αὐτοτελοῦς σχεδὸν ὀργανισμοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ παρατηροῦσα ὅτι, κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἡ ὀφθαλμολογία δὲν κατέχει ἕδραν ἰδίαν, ἀλλ' ἁπλῶς ἀνατίθεται εἰς μίαν τῶν τριῶν ἑδρῶν τῆς χειρουργίας, καὶ δὲν θέλει οὕτω ἐνασχολεῖ ἀποκλειστικῶς τὸν καθέξοντα τὴν ἕδραν ταύτην καθηγητὴν, ἐθεώρησεν ὅλως περιττὴν τὴν προτεινομένην προσθήκην 4ης ἕδρας διὰ τὴν χειρουργίαν, καὶ ἐπομένως γνωμοδοτεῖ νὰ μείνωσιν αἱ ἕδραι αὐτῆς ὅπως ἔχουσιν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς·

« Ἐν δὲ τῇ ἰατρικῇ σχολῇ ἑκκαίδεκα. »

Ἐν δὲ τῷ ἑδαφίῳ 6.

Δύω τῆς μαιευτικῆς καὶ μαιευτικῆς κλινικῆς καὶ τῶν νοσημάτων τῶν ἐν λοχείᾳ γυναικῶν, γυναικολογίας ἐν γένει καὶ τῶν νεογνῶν.

Ὑπὸ δὲ τὸ ἑδάφ. 9 τοῦ αὐτοῦ στοιχ. Δ. « Ἡ τῆς φαρμακευτικῆς. »

Ὡς πρὸς τὴν Σχολὴν τῆς ἰατρικῆς ἐγένοντο αἱ ἑξῆς παρατηρήσεις παρά τινος μέλους, ζητήσαντος τὴν αὐτολεξεὶ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει καταχώρισιν αὐτῶν.

« Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑδρῶν ἑκάστης Σχολῆς » σκοπὸν κύριον βεβαίως ἔχει νὰ ὁρίσῃ καὶ κανονίσῃ ἐκ τῶν » προτέρων, ἐφ' ὅσον τοὐλάχιστον τὸ τοιοῦτον εἶναι ἐφικτὸν, » τὴν διδασκαλίαν τῶν διαφόρων μερῶν ἢ κλάδων πάσης ἐ» πιστήμης, συμφώνως μὲν πρὸς τὰς ὑπ' αὐτὴς παρουσιαζο» μένας ἀνάγκας, ἀναλόγως δὲ πρὸς τὰ παρὰ τῆς πολι» τείας χορηγούμενα μέσα. Προκειμένου νὰ ὁρισθῶσι σήμε» ρον διὰ νόμου αἱ ἕδραι τῆς ἰατρικῆς Σχολῆς, καὶ νὰ τεθῶ» σιν αἱ γενικώτεραι βάσεις ἐπιστήμης λίαν ἐκτενοῦς, ὡς

» περιλαμβανούσης ἁπάσας σχεδὸν τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, » ἅμα δὲ κατεχούσης μεγίστην θέσιν ὡς πρὸς τὴν σπουδαιό- » τητα τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς, ὀφείλομεν νὰ σκε- » φθῶμεν ὡρίμως, καὶ πρὶν ἢ ἀποφασίσωμεν, νὰ λάβωμεν ὑπ' » ὄψιν τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῆς ἐπιστήμης, παρά τε » τοῖς ἔθνεσιν, ἔνθα αὕτη ἀκμάζει καὶ καθ' ἑκάστην προο- » δεύει, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν. Ὡς ἐκ τῶν μικρῶν μέσων καὶ » τῶν εἰδικῶν περιστάσεων τοῦ τόπου, πλεῖσται ὅσαι, ἃς » τὸ ὁμολογήσωμεν, ὑφίστανται εἰσέτι οὐσιώδεις ἀτέλειαι » καὶ δυσκολίαι περὶ τὴν ἐκμάθησιν αὐτῆς, καί τοι, » μεγίστου πρὸς τοῦτο καταβαλλομένου ζήλου παρ' ἀμ- » φοτέρων τῶν μερῶν, διδασκόντων καὶ διδασκομένων. Ἡ » ἰατρικὴ Σχολὴ τῷ ὄντι φέρει παρ' ἡμῖν μεγάλας καὶ οὐσιώ- » δεις ἐλλείψεις, πολλαὶ τῶν ὁποίων μένουσι ἐφ' ἱκανὸν » εἰσέτι χρόνον, θέλει εἶσθαι δύσκολον, ἵνα μὴ εἴπῃ τις ἀδύ- » νατον, νὰ ἐξαφανισθῶσιν. Ἀλλ' ὅ,τι σήμερον δὲν κατορθοῦ- » ται, ἔστω καὶ διὰ μεγάλων θυσιῶν, διότι τί δυνάμεθα λ. χ. » νὰ πράξωμεν ὅπως ἐπέλθῃ ἀμέσως αὔξησις τῶν νοσοκομείων » καὶ νοσοκομειακῶν πληθυσμῶν ; δύναται κάλλιστα νὰ » γίνῃ ἐρικτὸν μετὰ χρονικόν τι διάστημα μᾶλλον ἢ ἧττον » βραχύ. Ἀδιαρίλονείκητόν ἐστι δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ προκει- » μένου, ὡς καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης περιπτώσεως, δύνανται » πάντοτε νὰ ἐπιτευχθῶσι σπουδαῖαι βελτιώσεις. Δυστυχῶς » ὅμως διὰ τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης, ἴδιον τῶν τοιούτων » βελτιώσεων πολλάκις εἶναι νὰ μὴ καταδεικνύεται εὐθὺς ἐξ » ἀρχῆς ἡ δι' αὐτῶν προσγινομένη ἢ μετὰ μικρὸν καὶ βαθ- » μηδὸν προσδοκωμένη ὠφέλεια. Ἐντεῦθεν ἡ στασιμότης μεθ' » ὅλων τῶν δυσαρέστων συνεπειῶν αὐτῆς.

» Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων σκέψεων προκύπτει ὅτι πρὸς βελ- » τίωσιν τῆς ἰατρικῆς σχολῆς ἀπαιτεῖται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' » ὄψιν δύο τινά· α' τὰ πρὸς τελειοτέραν διδασκαλίαν ἐν γένει » ἀπαιτούμενα, καὶ β) τὰ μέσα δι' ὧν δύναται νὰ διευκολυνθῇ » ἥτε ἐκμάθησις τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκομένων μα- » θημάτων, ὡς καὶ ἡ ἐξάσκησις περὶ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμο- » γὴν αὐτῶν.

» Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, ἄνευ βεβαίως δεσμεύσεως τῆς ἐπι- » στήμης διὰ τὸ μέλλον, ὀφείλομεν, πρὶν ἢ εἰσαγάγωμεν » νεωτέρας εἰδικότητας, μὴ εἰσέτι καθιερωθείσας ἐν ὅλοις » τοῖς πανεπιστημίοις, νὰ συμπληρώσωμεν ὅ,τι κενὸν ὑπάρχει » διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν κυριωτέρων μερῶν τῆς ἰατρικῆς »

» καὶ γνωστὸν τοῖς πᾶσιν εἶναι ὅτι ἡ ἐπιστήμη αὕτη καὶ τέ- » μία καὶ ἀδιαίρετος οὖσα, διῃρέθη ὅμως κατ' ἀνάγκην, ὡς » ἐξόχως πρακτικὴν ἐφαρμογὴν σκοποῦσα, εἰς τρεῖς κυρίους » κλάδους· τὴν ἰδίως ἰατρικήν, τὴν χειρουργίαν καὶ τὴν μαιευ- » τικήν. Οἱ τρεῖς οὗτοι κλάδοι περιλαμβάνουσι τὸ ὅλον, ὥστε » πᾶσα ἄλλη εἰδικότης δύναται μέν, ὡς ἐκ τῆς προόδου τῆς » ἐπιστήμης καὶ τοῦ πολυπλασιασμοῦ τῶν πρακτικῶν ἀναγ- » κῶν, νὰ λάβῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπίσημόν τινα ἀνά- » πτυξιν, ἀείποτε ὅμως διατελεῖ καὶ διατελέσει θεωρουμένη » ὡς κλαδίσκος ἑνὸς τῶν τριῶν τούτων μεγάλων κλάδων. » Διὰ τοῦτο καὶ μεγίστη περίσκεψις ἀπαιτεῖται πάντοτε εἰς » τὸν σχηματισμὸν τοιούτων εἰδικῶν ἑδρῶν, διὰ τῶν ὁποίων » ἐνισχύεται προφανῶς ἡ ἐπιπολαιότης, ἐπάγεται δὲ συγχρό- » νως καὶ ὁ μέγας κίνδυνος διὰ τὴν νεολαίαν τοῦ νὰ παρασυρ- » θῇ αὕτη προώρως ὑπὸ τῆς ἐλπίδος εἰδικότητός τινος προ- » σοδοφόρου διὰ τὸ μέλλον, καὶ νὰ παραμελήσῃ οὕτω τὰς βά- » σεις τῆς ἐπιστήμης, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, τὴν ἐπιστήμην αὐτήν. » Ἀλλ' εὐτυχῶς τοιοῦτοι φόβοι δὲν ὑφίστανται παρ' ἡμῖν μετὰ » τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, καθιεροῦντος τὴν ἀξιόλο- » γον ἀρχὴν ἀριθμοῦ τινος ὡρισμένων ἑδρῶν ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου » τῶν ἀνωτέρω τριῶν κυρίων κλάδων τῆς ἰατρικῆς, καὶ ἀνα- » θέσαντος εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, καὶ φυσικῶς τὴν τῆς χειρουρ- » γίας, αὐτὴν τὴν ὀφθαλμολογίαν, ἥτις, σημειωθήτω ἐνταῦθα, » ἔλαβεν ἐσχάτως ἀρκετὴν ἔκτασιν καὶ ἐπισημότητα, ἵνα » καθέξῃ καὶ ἰδίαν ἕδραν ἔν τισι τῶν ἐν Γερμανίᾳ, ἐσχάτως » δὲ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ πανεπιστημίων. Ἀλλ' ἐὰν διὰ τοῦ προσδιο- » ρισμοῦ τῶν ἑδρῶν ἐκπληροῦται ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ προληφθῇ » πᾶσα τοιαύτης φύσεως κατάχρησις, ἐπιβλαβὴς, ὡς ἀπεδείχθη » διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἐπίσης θέλει προκύψει ἀναντιῤῥήτως » ζημία μεγίστη, τοῦ νομοσχεδίου ὁλοτελῶς μὴ τροποποιου- » μένου, ὡς πρὸς τὸν ὁριζόμενον ἀριθμὸν τῶν ἑδρῶν. Ὅθεν » κατεπείγον ἀποβαίνει νὰ γίνῃ ὀρθοτις καὶ παρ' ἡμῖν » περὶ σχηματισμοῦ σχολῆς πρακτικῆς, ἐν ᾗ, παρεκτὸς τῶν » ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀμιθδίου ὑφηγητοῦ ἢ προπαρασκευ- » στοῦ γενομένων, ὡς εἴρηται, πειραμάτων, νὰ δύνανται οἱ ὑ- » φηγηταὶ νὰ διδάσκωσιν ἐλευθέρως καὶ κατ' ἐκλογὴν των, ὡς » ἐν ἰδίᾳ οὕτως εἰπεῖν παραδόσει, διάφορα μαθήματα, εἴτε δω- » ρεὰν εἴτε καὶ ἐπὶ πληρωμῇ. Τοιαύτη δὲ πλήρωμὴ οὐδόλως » πρέπει νὰ συγχέεται μὲ τὸ ζήτημα τῶν διδάκτρων διὰ τοὺς » καθηγητὰς, διότι τὰ ἐν τῇ πρακτικῇ σχολῇ παρὰ τῶν ὑφη-

» γητῶν διδασκόμενα μαθήματα εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητα τῆς
» ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐπισήμου διδασκαλίας, καὶ πρέπει νὰ
» θεωρηθῶσιν ὡς ἰδιαίτερα μαθήματα, καὶ τοιαῦτα οὐδεὶς νό-
» μος ἀπηγόρευσεν οὔτε ἀπαγορεύει οὐδαμοῦ. Ἐν Γερμανίᾳ μά-
» λιστα καθιερώθησαν διδακτρα καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς καθη-
» γητάς, ἕνεκα τῆς ἀπανταχοῦ ἀναγνωρισθείσης ὠφελείας τῶν
» ἐπὶ πληρωμῇ παραδόσεων. Ἀλλ' ἐν τῇ Γαλλίᾳ δὲν ὑπάρχει
» μέν, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ὁ περὶ διδάκτρων τῶν καθηγητῶν
» θεσμός· ὑπάρχουσιν ὅμως διωργανισμέναι πλεῖσται ὅσαι πα-
» ραδόσεις, ἐπὶ πληρωμῇ ἢ καὶ δωρεὰν γινόμεναι ἐντὸς τῆς
» πρακτικῆς καλουμένης σχολῆς (école pratique) παρὰ τῶν
» ὑφηγητῶν ἢ καὶ παρ' ἄλλων πολλῶν νέων δοκίμων ἰατρῶν,
» ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν βεβαίως τῆς σχολῆς καὶ τῆς τὴν
» ἀνωτάτην παιδείαν διευθυνούσης ἀρχῆς. Διὰ τῆς καθιδρύ-
» σεως λοιπὸν πρακτικῆς σχολῆς παρὰ τῷ ἡμετέρῳ Πανεπι-
» στημείῳ, συνεπαγούσης ἀναγκαίως τὴν τοιαύτην δευτερεύ-
» ουσαν καὶ πρακτικὴν διδασκαλίαν, θέλει ἐπέλθει, ἀναλόγως
» τῶν μέσων μας, μεγίστη βελτίωσις τῆς ἐν Ἑλλάδι ἰατρικῆς
» σχολῆς· καὶ κατὰ τοῦτο οὐδεὶς δισταγμὸς πρέπει νὰ ὑπάρ-
» ξῃ, τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἡ σύστασις τῆς προτεινομένης σχο-
» λῆς, τὰ περὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὁποίας δύναται ν' ἀναθέσῃ
» ὁ ἀριθμὸς ὑπουργὸς εἰς ἐπιτροπὴν πενταμελῆ, ἐκ τριῶν κα-
» θηγητῶν καὶ δύω ἄλλων ἰατρῶν τῆς πρωτευούσης, κατορθοῦ-
» ται κάλλιστα δι' εὐτελοῦς τινος ποσοῦ χρημάτων, ἢ καὶ
» χωρὶς ποσῶς νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους.

Μετὰ τὰ λεχθέντα περιττὸν καθίσταται νὰ ἐπιμείνῃ τις ἐπὶ
» πλέον εἰς τὰ πλεονεκτήματα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱδρύματος.
» Σημειωθήτω μόνον ἐνταῦθα ὅτι παρεκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὑπο-
» δειχθέντων ὠφελημάτων, ἡ ὑφηγεσία, ἱδρυομένη οὕτως ἐπὶ
» εὐρυτέρων βάσεων, θέλει εὐστοχώτερον ἐκπληρώσει
» τὸν ἀληθῆ προορισμόν της, διότι τότε, ὑπαρχούσης ἐλπί-
» δος προόδου καὶ ἐπιτυχίας, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑφηγητῶν
» θέλει αὐξήσει, καὶ ὁ συναγωνισμός, ὅστις δυστυχῶς κατὰ τὴν
» γνώμην τῶν περισσοτέρων δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐπιτυ-
» χῶς, θέλει σπουδαίως ἀναπληροῦται διὰ τῆς ἁμίλλης, τοῦ
» ζήλου καὶ τῆς ἀμοιβαίας προσπαθείας ὑπὲρ τῆς προόδου
» τῆς ἐπιστήμης. Ἐπὶ τέλους δὲ εὐκόλως γίνεται καταληπτὸν
» τοῖς πᾶσιν, ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης πλοκῆς περὶ τὴν τῶν φυ-
» σικῶν, ἰδίως, ἐπιστημῶν διδασκαλίαν θέλει σχηματισθῆ
» μικρὸν κατὰ μικρὸν φυτώριον καλλίδενδρον ἐκ νέων ἀληθῶς

» ἐπιστημόνων, ἐξ οὗ ἐλαστήσουσιν ἄνδρες σοφοὶ καὶ ἱκανοὶ
» νὰ καθέξωσι τὴν τοῦ καθηγητοῦ ἕδραν.

» Συνεπῶς λοιπὸν πρὸς τὰ ἐκτεθέντα γνωμοδοτεῖ τὸ μέλος
» τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως τὸ νομοσχέδιον τροπολογηθῇ ὡς ἑξῆς·

α) Ἐν τῷ ἐδαφίῳ ὑπὸ στοιχεῖον Κ. τοῦ 67 ἄρθρου τοῦ τμή-
» ματος «περὶ τῶν προσαρτωμένων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐπι-
» στημονικῶν ἱδρυμάτων » νὰ τεθῶσιν ἀντὶ τῶν λέξεων « β')
» τὸ ἀνατομικὸν θέατρον « αἱ λέξεις » γ) ἡ συστηθησομένη
» πρακτικὴ σχολὴ καὶ τὸ ἀνατομικὸν θέατρον, διότι ἀμφότερα
» συνέχονται· » καὶ

β) Νὰ προστεθῶσιν, ὡς δεύτερον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 16, τὰ
ἑξῆς· «οἱ ὑφηγηταὶ δύνανται προσέτι νὰ διδάσκωσιν ἐλευθέρως
ἐν τῇ πρακτικῇ Σχολῇ, καθ' ἃ ὁρίζουσιν ἴδιοι περὶ τούτου κανο-
νισμοὶ διὰ Βασιλ. Διατάγματος, διαφόρους κλάδους τῆς ἐπι-
στήμης· τὰ δὲ τοιαῦτα μαθήματα θεωροῦνται ὡς ἰδιαίτερα καὶ
δὲν ἀντικαθιστῶσι τὰ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐπισήμως καὶ δημο-
σίως διδασκόμενα.»

Ἡ παράτασις τῶν μαθημάτων ἐν Ἀθήναις πέραν τῆς 30
Ἰουνίου καθίσταται ἀνέφικτος διὰ τοὺς ἐπιρατοῦντας καύ-
σωνας εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν οἱ φοιτηταὶ καὶ οἱ καθηγηταὶ εὑρί-
σκονται κεκμηκότες ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐνασχολήσεως· ὑπάρχει
δὲ αὐστηρὰ καὶ ἀδιάκοπος ἐνέργεια τῶν ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν
ἐπὶ τοὺς φοιτητάς, δυσκολευομένους νὰ διαμείνωσι πέραν τῆς 15
τοῦ Ἰουνίου ἐν Ἀθήναις. Ἡ δὲ ἐπιστροφὴ τῶν φοιτητῶν πρὸ τῆς
15 Σεπτεμβρίου καθίσταται πάλιν ἀνέφικτος, ὡς ἐκ τῆς πείρας
ἀπεδείχθη, διότι κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μάλιστα οἱ νέοι βοη-
θοῦσι τοὺς γονεῖς των εἰς ἔργα γεωπονικά, καὶ διότι αἱ ἀρχαὶ
τοῦ μηνὸς τούτου εἶναι ἐπίσης θερμαὶ ἐν Ἀθήναις ὡς καὶ αἱ
τοῦ Ἰουλίου. Πολλάκις καθηγηταὶ ἀποπειραθέντες νὰ διδά-
ξωσι πρὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου εὑρέθησαν ἐν ἀκροατηρίοις ἐρή-
μοις φοιτητῶν.

Αἱ ἐπιστημονικαὶ μελέται ἀπαιτοῦσιν ἰδίαν ἐργασίαν, ἰδίαν
ἐπὶ τῶν ἀκροασθέντων μαθημάτων σκέψιν καὶ ἐπιμέλειαν,
ἀπαιτοῦσι, κατὰ τὸ σύστημα μάλιστα τῶν ἐναυσίων ἐξετά-
σεων, τὴν προπαρασκευὴν διὰ νὰ ὑποστῶσιν οἱ νέοι τὰς ἐξε-
τάσεις των κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων. Ἐὰν λοιπὸν ἡ δι-
δασκαλία ὑπάρχῃ καλῶς συγκεκροτημένη, ἐὰν τὰ ἐφόδια τῆς
ἐπιστήμης, ἅπερ παραλαμβάνει ὁ φοιτητὴς εἰσερχόμενος εἰς τὴν
φιλήν πατρικὴν οἰκίαν, ἦναι πλούσια καὶ γενναῖα, δὲν κατανα-
λίσκει οὗτος ἐπὶ ματαίῳ τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν, ἀλλὰ τὸν

μεταχειρίζεται εἰς διατροφὴν τοῦ νοός του, προσλαμβάνοντος νέαν ἰσχὺν καὶ ζωηρότητα ὑπὸ τὴν στέγην τὴν περικαλύπτουσαν τὰ τῆς οἰκογενείας ἱερὰ αἰσθήματα.

Αἱ σκέψεις αὗται ἐνισχύονται καὶ ἀπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ συνδυασμοῦ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀκαδημαϊκῶν σπουδῶν μετὰ τῶν γυμνασιακῶν ἐξετάσεων, αἵτινες μόλις περαιοῦνται κατὰ τὸ τέλος Σεπτεμβρίου, καθότι οἱ ἐκ τῶν Γυμνασίων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον εἰσερχόμενοι πρέπει ἀναγκαίως νὰ εὑρίσκωσι τὰ ἐπιστημονικὰ μαθήματα κατὰ τὴν ἔναρξίν των.

Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις τὸ ἄρθρον 10 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς·

« Ἄρθρον 10. Ἕκαστον ἔτος διαιρεῖται εἰς δύω ἐξαμηνίας, » ὧν ἡ μὲν πρώτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου » τὰ δὲ λοιπὰ κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἡ ἐπιτροπὴ σκεπτομένη περὶ τῶν διατάξεων τοῦ Γ' τμήματος τοῦ εἰς τοὺς καθηγητὰς καὶ ὑφηγητὰς ἀναγομένου, ἤκουσε τὴν πρότασιν ἑνὸς μέλους αὐτῆς περὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐν τῷ ἀκαδημαϊκῷ ὀργανισμῷ τοῦ διαγωνισμοῦ μεταξὺ λογίων ἐπιζητούντων τὴν καθηγεσίαν.

Τὸ ζήτημα βεβαίως εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων, διότι ὁ ἐντελέστερος ἀκαδημαϊκὸς ὀργανισμὸς νεκροῦται μὴ ζωογονούμενος ὑπὸ διδασκαλίας ἐμβριθοῦς ἐν ταὐτῷ καὶ ἐπαγωγοῦ, συμβαδιζούσης πρὸς τὴν παροῦσαν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης, εἰ δυνατὸν δὲ, καὶ προπορευομένης ἐνίοτε αὐτῆς.

Παρ' ἡμῖν, ὡς μέσον διαγνώσεως τῆς ἱκανότητος μετεχειρίσθη ἡ Κυβέρνησις τὴν ὑφηγεσίαν, δι' ἧς προῆλθον εἰς τὴν ἕδραν τοῦ καθηγητοῦ ὅλοι σχεδὸν οἱ διορισθέντες καθηγηταὶ, μετὰ τοὺς πρώτους διορισμούς, δι' ὧν συνεκροτήθη τὸ Πανεπιστήμιον. Ἡ ὑφηγεσία τῷ ὄντι ἐλευθέρα καὶ ἄνετος, γινομένη πρόσκλησις εἰς πάντα λόγιον προσάγοντα γνωρίσματα εὐδοκιμήσεως καὶ ὑποβαλλόμενον εἰς τὰς νομίμους δοκιμασίας, εἰσάγει ἐντὸς τῆς διδασκαλίας κίνησιν καὶ ἅμιλλαν πρὸς τοὺς κατόχους τῶν ἑδρῶν καθηγητὰς, μὴ ὑποφέροντας νὰ ἀραιῶνται τὰ ἴδια αὐτῶν ἀκροατήρια καὶ νὰ πληρῶνται τὰ τῶν ὑφηγητῶν, προσφερόντων ἐνίοτε ἐπιστημονικὴν μάθησιν γενναίαν, καλλυνομένην μὲ τῆς νεανικῆς φαντασίας τὰ χρώματα. Ὅσοι τῶν λογίων διαγωνίζονται ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ὑφηγεσίας καὶ ἐπιτυγχάνουσι, δὲν ἀποκτῶσι μὲν δικαιώματα πρὸς καθηγεσίαν, ἀλλὰ συνιστῶνται εἰς τὴν κυβέρνησιν, εἰς τοὺς καθηγητὰς καὶ εἰς τὴν διδασκομένην νεολαίαν, ὥστε δύσκολον εἶναι νὰ παραμεληθῶσι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως χωρὶς νὰ φανῇ αὐτὴ ἄδικος οὐ μόνον πρὸς τοὺς ὑφηγητὰς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ πρὸς τὴν νεολαίαν. Τὸ τῶν ὑφηγητῶν σύστημα ὡς ὄργανον διαγνώσεως τῶν ἱκανῶν πρὸς τὸ διδάσκειν συμπληροῦται ἐν Γερμανίᾳ διὰ τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν, οἵτινες διοριζόμενοι κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς διδασκαλίας, καὶ ποτὲ μὲν ἀναπληροῦντες τοὺς κωλυομένους καθηγητὰς, ποτὲ δὲ ἐπιμελούμενοι κλάδον ἰδίου ἐπιστήμης, τὸν ὁποῖον ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς ἀνέδειξεν, ἀγωνίζονται πῶς νὰ γίνωσι κρείττονες τῶν τακτικῶν καθηγητῶν.

Οἱ κατὰ τὸ ἐξεταζόμενον νομοσχέδιον ἔκτακτοι καθηγηταὶ κατέχουσι μὲν τακτικὰς ἕδρας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ φιλοτιμοῦνται ἀναγκαίως καὶ προσπαθοῦσι νὰ ἐμποιήσωσι τὸν θεῖον τῆς ἐπιστήμης ὀργασμὸν σπεύδοντες νὰ κατακτήσωσι δι' εὐδοκίμου διδασκαλίας, ὡς ἄλλοι, τὴν τακτικὴν ἕδραν.

Αὗται εἶναι αἱ παρ' ἡμῖν ἐγγυήσεις τῆς εὑρέσεως ἀξίων καθηγητῶν καὶ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης.

Ὁ διαγωνισμὸς μεταξὺ τῶν σπουδαρχούντων τὴν καθηγεσίαν, ἐν χρήσει κυρίως εἰς τὰς εἰδικὰς σχολὰς τῆς Γαλλίας, προάγαγε βεβαίως ἄνδρας ἐξόχους εἰς τῶν ἐπιστημῶν τὴν διδασκαλίαν, διότι πῶς ἄλλως δύναται νὰ συμβῇ εἰς ἔθνος πρωτεῦον κατὰ τὸν πολιτισμόν; ἔχει δὲ καὶ ἀρνητικήν τινα ἀρετὴν, διότι ἐμποδίζει τὸν διορισμὸν ὅλως ἀνικάνων καθηγητῶν· ἀλλὰ κατακρίνεται ἐν γένει, διότι ὁ διαγωνισμὸς ἀναδεικνύει πολλάκις τοὺς τολμηροτέρους μᾶλλον κατὰ τὴν ζήτησιν ἢ τοὺς ἐμβριθεστέρους εἰς τὴν ἐπιστήμην, διότι ἡ ἐκλέκτωσις τῆς ἱκανότητος ἀνατίθεται κυρίως εἰς τοὺς ἀρχαίους καθηγητὰς ἐπιρρεπεῖς ἐνίοτε ν' ἀπομακρύνωσι τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἐπιστήμης νεωτεριστὰς, διαταράττοντας ἐν ταῖς σχολαῖς τὴν ἡσυχον καὶ βραδυπόρον διδασκαλίαν, διότι κυρίως ἀποβαρύνει τοὺς ἐξόχους ἄνδρας τοὺς διὰ συγγραφῶν ἢ δι' ἄλλων μέσων ἀποκτήσαντας ἰσχὺν καὶ δόξαν, ἀνθιστάμενους νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ νέων φιλοτίμων μὲν, ἀλλ' ἀγνώστων εἰσέτι ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ χορείᾳ.

Διὰ τοῦ Γερμανικοῦ συστήματος σπανίως ἀπεκλείσθησαν τῆς διδασκαλίας ἐνδοξοι ἄνδρες, ἐνῷ ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ διαγωνισμοῦ ἔπεσον ἠττημένοι ἄνδρες διαλάμψαντες μετέπειτα ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ καὶ πρακτικῷ βίῳ. Ὁ διαγωνισμὸς ἀπαιτεῖ πρὸ πάντων δικαιοσύνην αὐστηρὰν κατὰ τὴν ἐκδίκασιν, πολλάκις ἐλλείπουσαν παρ' ἡμῖν. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἡ τῶν

Κυβερνήσεων μεταξὺ ὑρηγητῶν εὐδοκίμων καὶ ἄλλων λογίων διάγνωσις πολλάκις ἐγένετο πλημμελής, ἀλλὰ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις θεσμοθετήμασιν ἡ ἀσθένεια της κρίσεως καὶ τὸ ἐμπαθὲς τῆς προτιμήσεως ἐμφιλοχωροῦσιν ἀπανταχοῦ, αἰρετότερον δὲ ἐκ τῶν θεσμοθετημάτων ἐκεῖνο δι' οὗ τὸ φιλοδίκαιον καὶ τὸ ἀπαθὲς ἀπονώτερον ἐπικρατοῦσιν.

Τοιαύτη ἡ περὶ διαγωνισμοῦ κρίσις οὐ μόνον τῆς σοφῆς Γερμανίας, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἐξόχων Γάλλων, ἐν οἷς ὁ φιλόσοφος Κουζὲν, ἐπιζητῶν ἐν ὅλοις τοῖς περὶ δημοσίας παιδείας συγγράμμασιν αὐτοῦ, τὴν τοῦ διαγωνισμοῦ κατάργησιν.

Διὰ τοῦτο ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἠπάσθη προτεινόμενον τὸν διαγωνισμὸν, ἀλλ' ἠρκέσθη εἰς τὸ ἐνὸν σύστημα, ἐπικυρούμενον διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἀποδίχεται πληρέστατα τὴν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ καθιερουμένην ἰσότητα μεταξὺ Καθηγητῶν, ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐπικρατούσης ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων· ἀλλ' ἐθεώρησεν ἐπιβλαβὲς πρὸς τὴν ἐπιστήμην τὴν διὰ μιᾶς ἀπόκτησιν τῆς τακτικῆς ἕδρας. Τὸ νομοσχέδιον δὲν ὁρίζεται βεβαίως οὔτ' ἐνθαρρύνει τὴν ἄμεσον εἰς τὴν τακτικὴν ἕδραν ἀνύψωσιν, τοῦτο ἀναγνωρίζει ἡ ἐπιτροπὴ, ἀλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸ θέλουσα νὰ εἰσαγάγῃ ἔτι μᾶλλον τὴν κίνησιν, τὴν ἁμιλλαν καὶ τὸν διαγωνισμὸν μετὰ τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ διδασκαλίᾳ, καὶ θεωροῦσα ὅτι τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐπιζητήσεως παρὰ τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν τοῦ ὑπερτάτου ἐπιστημονικοῦ ἀριστείου, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ διατυπώσῃ ἐντονώτερον τὴν διάκρισιν μεταξὺ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων καθηγητῶν. Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν τὸν σκοπὸν εἰσάγεται διάταξις ἐμποδίζουσα κατὰ γενικὸν κανόνα τὸν ἄμεσον διορισμὸν ἐπιστήμονος εἰς βαθμὸν τακτικοῦ καθηγητοῦ· ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ, μὴ θέλουσα νὰ δεσμεύσῃ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ νὰ διορίσῃ τακτικὸν καθηγητὴν ἄνδρα σπάνιον, καὶ διαπρέψαντα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ διὰ τῶν συγγραφῶν του ἢ δι' ἄλλης εὐδοκιμήσεως, ἔθεσεν ἐν τῷ νόμῳ τὴν ἄδειαν ταύτην, ὑπὸ μορφὴν ὅμως ἐξαιρέσεως ἐνισχυούσης τὸν κανόνα. Ἐπομένως τροποποιεῖ τὸ 13 ἄρθρον κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον·

«Ἄρθρον 13. Οἱ Καθηγηταὶ διαιροῦνται εἰς τακτικοὺς καὶ ἐκτάκτους· πᾶς καθηγητὴς διορίζεται κατὰ πρῶτον ὡς ἔκτακτος, μετὰ δὲ τριετίαν δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ προβιβάσῃ αὐτὸν εἰς τὴν τακτικὴν καθηγεσίαν. Κατ' ἐξαίρεσιν ἡ Κυ-

βέρνησις δύναται ἀμέσως νὰ διορίσῃ εἰς τακτικὴν καθηγεσίαν, ἄνδρα ἐξόχως διαπρέψαντα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ.»

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ παρετήρησεν ὅτι ἡ πενταετία καὶ ἡ δεκαετία μεθ' ἣν οἱ τακτικοὶ Καθηγηταὶ ἀπολαύουσι πλήρη τὸν μισθὸν τὸν ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς ἰσοβάθμους δικαστικοὺς λειτουργοὺς ἀποτελεῖ διάρκειαν χρόνου μακρὰν καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἀντιστοιχοῦσαν βαθμολογίαν, καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν Καθηγητῶν, συνισταμένας οὐ μόνον εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν των, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν νοητικὴν αὐτῶν βελτίωσιν δι' ἀγορᾶς βιβλίων ἢ δι' ἀναγκαίων διεκδρομῶν· ἐκ τούτου προτείνει, ὁ ἐπὶ τριετίαν διδάξας τακτικὸς καθηγητὴς νὰ λαμβάνῃ 50 ἔτι δραχμὰς κατὰ μῆνα, μετὰ δὲ ἑξαετίαν, ἑτέρας πεντήκοντα· ὁ δὲ ἔκτακτος καθηγητὴς μετὰ τριετῆ διδασκαλίαν νὰ λαμβάνῃ ἔτι 50 δραχμὰς κατὰ μῆνα· ἐπομένως τὸ ἄρθρον τοῦτο τροπολογεῖται αὖθις ὡς ἑξῆς·

«Ἄρθρον 13. Ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς διδάξας ἐπὶ τριετίαν ὡς τοιοῦτος, λαμβάνει 50 ἔτι δραχμὰς κατὰ μῆνα· μετὰ δὲ ἑξαετῆ διδασκαλίαν, λαμβάνει ἑτέρας 50. Ὁ δὲ ἔκτακτος καθηγητὴς ἐπὶ τρία ἔτη διδάξας ὡς τοιοῦτος, λαμβάνει ἔτι πεντήκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα.»

Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν Σχολῶν εἰς τοὺς διορισμοὺς τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων Καθηγητῶν ἐθεωρήθη ἀναγκαία καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις κανονισμοῖς τοῦ Πανεπιστημίου, ὡς ἐγγυωμένη τὴν εἰσαγωγὴν ἀνδρῶν σπουδαίων εἰς τὴν διδασκαλίαν. Τὸ παρὸν νομοσχέδιον εὐτυχῶς ἐξεπλήρωσε τὴν πρὸ πολλοῦ δοθεῖσαν ταύτην ὑπόσχεσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον διὰ τοῦ κανονισμοῦ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836· ἀλλ' ἡ συμμετοχὴ αὕτη συνίσταται εἰς ἁπλῆν γνωμοδότησιν, ἥτις ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει, ὡς καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς διατάξεσι τῶν διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν νόμων, ἔνθα ἀπαιτεῖται γνωμοδότησίς τις ὑποδεεστέρας ἀρχῆς, οὐδέποτε ἔχει ὑποχρεωτικὸν χαρακτῆρα· πλὴν τοιαύτη γνώμη ζητεῖται καὶ δίδεται πρὸς φωτισμὸν τῆς διριζούσης ἀνωτέρας ἀρχῆς καὶ πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς γνώμης τῶν ἐπιστημονικῶν συλλόγων ἁρμοδίων νὰ γνωρίζωσι τοὺς εὐδοκιμωτέρους μύστας τῆς ἐπιστήμης. Δὲν ἀπεδέχθη λοιπὸν τὰς παρατηρήσεις ἑνὸς μέλους τῆς ἐπιτροπῆς προτείνοντος ὅτι τοιαύτη γνωμοδότησις δύναται νὰ περιορίσῃ καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὅρ-

γανον ἀποκλειστικοῦ τινὸς πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἤθελε τυχὸν ἐμφωλεύσει ἐν τοῖς ἀκαδημαϊκοῖς συλλόγοις.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκτιμῶσα τὸν ἀξιόλογον θεσμὸν τῆς ὑφηγεσίας ἀπεδέχθη ὅλας τὰς περὶ αὐτῆς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου καὶ περιῆψε μάλιστα διὰ τροπολογιῶν καί τινα πλεονεκτήματα· ἀλλὰ διὰ τοῦτο μάλιστα νομίζουσα ὅτι πρέπει καὶ αἱ παρὰ τῶν ὑφηγητῶν διδόμεναι ἐγγυήσεις νὰ ὦσι σπουδαῖαι, προτείνει πρὸς περισσοτέραν σαφήνειαν τῆς ἐννοίας τοῦ νομοσχεδίου νὰ τεθῶσι μετὰ τὰς λέξεις «προφορικὴν δοκιμασίαν» ἡ φράσις «δημοσίᾳ γινομένην», διότι εὑρίσκει ἐν τῇ δημοσίᾳ γινομένῃ προφορικῇ δοκιμασίᾳ τὴν ἐγγύησιν ὅτι δυσκόλως θέλει ἀποκέμεσθαι τὸ τοῦ ὑφηγητοῦ δικαίωμα κατὰ χάριν. Ἑπομένως τὸ 15 ἄρθρον ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἑξῆς τροπολογίαν· «Ἵνα γένηταί τις δεκτὸς ὡς ὑφηγητὴς ἀπαιτεῖται πρὸ) νὰ ἔχῃ δίπλωμα διδάκτορος τῆς σχολῆς ἑνὸς Πανεπιστημίου εἰς ἣν ἀνήγεται τὸ μάθημα ὃ προτίθεται νὰ διδάξῃ» ὁ') νὰ ὑποστῇ ἐνώπιον τῆς Σχολῆς ἔγγραφον καὶ προφορικὴν «δοκιμασίαν δημοσίᾳ γινομένην.» Τὰ δὲ προηγούμενα καὶ τὰ ἑπόμενα κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἐκ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ὑφηγητὰς μερίμνης ὁρμωμένη ἡ ἐπιτροπή, θεωρεῖ προτιμότερον, οἱ μισθοδοτούμενοι μετὰ διετῆ εὐδόκιμον διδασκαλίαν νὰ λαμβάνωσιν 100 ἕως 150 δραχμὰς κατὰ μῆνα ἀντὶ τῶν ἑκατόν. Ἑπομένως τὸ 17 ἄρθρον τροποποιεῖται μόνον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, ἀντικαθισταμένων τῶν λέξεων εἰς 100, διὰ τῶν λέξεων 100 ἕως 150 δραχ. κατὰ μῆνα.

Ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 18 μετὰ τὰς λέξεις «100 δραχ.» νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις «μέχρις 150.»

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθέρας διδασκαλίας καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς προκύπτουσα σωτήριος τῶν καθηγητῶν ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης ἅμιλλα ἐν τῷ νομοσχεδίῳ καθιερουμένη, ὡδήγησε τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν διάταξιν τοῦ 11 ἄρθρου, δι' οὗ ἐπιτρέπεται νὰ διδάσκῃ ὁ καθηγητὴς, ἐκτὸς τοῦ ἀνατεθειμένου εἰς αὐτὸν μαθήματος, καὶ ἕτερον οἱονδήποτε μάθημα, ἀδείᾳ τῆς οἰκείας σχολῆς. Δύω μέλη ἐπεζήτησαν τὸ αὐτὸ ὠφέλημα καὶ ὑπὲρ τῶν ὑφηγητῶν, διϊσχυρισθέντες ὅτι, ἀφοῦ ἅπαξ ἐκρίθη ἄξιος ὁ ὑφηγητὴς νὰ διδάξῃ, δύναται ἐπίσης νὰ διδάξῃ καὶ ἄλλο παρὰ τὸ ἐπιτραπὲν μάθημα ἀφοῦ προηγουμένως ὑπάρξῃ ἡ ἐγγύησις τῆς ἀδείας τῆς οἰκείας σχολῆς, ἥτις ὡς πρὸς τὸν ὑφηγητὴν θέλει δοθῇ μετὰ σκέψιν βραδυτέραν· ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἐγένετο παραδεκτὴ ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας.

Ἐν τῷ ἄρθρῳ 21 κατὰ λάθος ἐτέθη ὅτι, ὁ Καθηγητὴς κατέχων ἄλλην δημοσίαν θέσιν λαμβάνει ἐπιμίσθιον ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου· ἑπομένως ἡ φράσις «ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου» ἐξαλείφεται ἐκ τοῦ ἄρθρου 21.

Τὸ ἄρθρον 26, ἀπησχόλησε τὴν ἐπιτροπήν· «Τὸ ἀνώτατον «παιδευτήριον διὰ τῶν ἐγγυήσεων τούτων θέλει εὐκολώτερον «δύνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ἀληθῆ καὶ μέγαν αὐτοῦ σκοπὸν, τὴν «διδασκαλίαν πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, κατὰ τὸν ὀργανικὸν αὐτῶν σύνδεσμον, τὴν παίδευσιν καὶ διάπλασιν ὁλοκλήρου τοῦ «ἀνθρώπου ὄχι μόνον τοῦ νοὸς, ἀλλὰ καὶ τῆς καρδίας καὶ τοῦ «χαρακτῆρος, τότε μόνον θέλει κατασταθῇ ἄπασης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς κτῆμα καὶ ἰσχυρὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικότητος στήριγμα, ὅταν τελευταῖον λάβῃ ὕπαρξιν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν» (α)· διότι ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὰς ἐπιστήμας γεννᾷ τὴν ἡρεμίαν ἐκείνην τοῦ νοὸς καὶ τὴν ἄνεσιν, τὰ μάλιστα συντελεστικὴν εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας, καὶ ἀνυψοῦσα αὐτῶν τὸν χαρακτῆρα, διὰ τῆς ἀνεξαρτησίας, θέλει στραφῇ πρὸς ὄφελος καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας. Διὰ τοῦτο ἐσυζητήθη ἐὰν πρέπῃ νὰ τεθῇ ἐγγύησίς τις ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῆς *συνήθους ἐπιμέμπτου διαγωγῆς, προξενούσης κοινὸν σκάνδαλον*, ἥτις ἐπιφέρει προσωρινὴν ἢ παντοτεινὴν παῦσιν, ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε τοῦτο περιττὸν, ἀρκεσθεῖσα νὰ συστήσῃ διὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν διὰ παντὸς δικαίαν καὶ συνετὴν ἐκτίμησιν τῶν συμβεβηκότων ἐν τῷ ἐδαφίῳ δευτέρῳ τοῦ 27 ἄρθρου ὑπαγομένων.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν ποινῶν τῶν ἐφαρμοζομένων ἐπὶ τοὺς καθηγητὰς τοὺς παραβαίνοντας τὰ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν καθήκοντα, θεωρεῖ μὲν ἀναγκαίαν ἐπενέργειάν τινα τοῦ Πρυτάνεως καὶ τῆς Συγκλήτου, ἐπὶ τοὺς Καθηγητὰς τοὺς δι' ἀσυγχώστου ῥαθυμίας ἢ δι' ἄλλου τρόπου παραβαίνοντας [τὰ καθ]ήκόν των, ἀλλ' ἔκρινεν ἐπιβλαβὲς τὸ νὰ ἐπιπλήττηται ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ὁ καθηγητὴς, καὶ νομίζει ἀρκοῦσαν μόνην τὴν παραίνεσιν ὑπό τε τοῦ Πρυτάνεως καὶ τῆς Συγκλήτου, ἀποδιδομένης ὁλοκλήρου τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἦλθεν εἰς τοιοῦτον συμπέρασμα ὑπὸ τῆς σκέψεως τοῦ ὅτι ἡ μὲν ποινὴ ἐπιβάλλεται παρὰ δημοσίου λειτουργοῦ ὑπερέχοντος κατὰ τὸν βαθμὸν, οἱ δὲ καθηγηταὶ συνδιαι-

(α) Πρυταν. λόγος Θ. Μανούσου ἐκφωνηθεὶς τὴν 29 Μαΐου 1846.

τῶνται ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐν ἀδελφικῇ ἰσότητι. Ἐθεώρησε δὲ πρὸς τούτοις ὅτι ἡ ἀφαίρεσις τοιαύτης δικαιοδοσίας ἀπὸ τῆς Συγκλήτου, ἤθελε προλάβει πιθανὰς ἔριδας καὶ ἀντιπαθείας μεταξὺ καθηγητῶν, οἵτινες πρέπει νὰ δίδωσιν, ἐν τῇ Ἀκαδημαϊκῇ πολιτείᾳ, τὸ πρῶτον παράδειγμα τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ τῆς σεμνότητος.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ἐπίσης ἀναγκαῖον νὰ μὴ ἐπιβάλληται πειθαρχικὴ ποινὴ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ, παρὰ ζητουμένης καὶ διδομένης προηγουμένως ἀπολογίας παρὰ τοῦ ἐπὶ παραβάσει κατηγορουμένου καθηγητοῦ, διότι τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὸ ἴσον τῆς ὑπερασπίσεως δικαίωμα, ἐπίσης ἰσχυρὸν καὶ ἐπὶ τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, ὡς τὸ νομοσχέδιον ἐπὶ φοιτητῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 ἐκφράζεται.

Ἑπομένως προτείνει τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 27 ὡς ἑρεξῆς·

«Ἄρθρ. 27. Ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν καθηκόντων παρά τινος τῶν καθηγητῶν ἢ τῶν ὑφηγητῶν ἐφαρμόζονται κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν αἱ ἑξῆς ποιναί, ἀφοῦ προηγηθῇ, κατὰ τὸ ἄρθρον 59 τοῦ παρόντος νόμου, παραίνεσις ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως καὶ ἐν ὑποτροπῇ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου.

1. Ἐπίπληξις.
2. Πρόστιμον ἀπὸ 25 μέχρις 150 δραχμῶν.
3. Προσωρινὴ παῦσις ἀπὸ 15 ἡμερῶν μέχρις 6 μηνῶν.

Αἱ ποιναὶ αὗται ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ μετὰ προηγηθεῖσαν ἀπολογίαν τοῦ ἐπὶ παραβάσει κατηγγελλομένου ὑφηγητοῦ ἢ καθηγητοῦ.»

Ἐπὶ τοῦ τμήματος Δ'. ἡ ἐπιτροπὴ ἐπέφερε τροπολογίαν τινὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 29, ληφθέντι ἐκ τοῦ ἀρχαίου κανονισμοῦ· ἡ τροπολογία αὕτη ἀποβλέπει μόνην τὴν ἀκριβεστέραν σύνταξιν καὶ ἑπομένως δὲν ἔχει ἀνάγκην δικαιολογίας.

Ἕκαστος φοιτητὴς ὀφείλει νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Πρύτανιν ὑπὸ εὐυπολήπτου πολίτου, ἔχοντος σταθερὰν τὴν διαμονήν του ἐν Ἀθήναις, πρὸς τὸν ὁποῖον αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου θέλουν ἀπευθύνεσθαι ὁσάκις πρόκειται νὰ γίνωσιν ἀνακοινώσεις παντὸς εἴδους περὶ τοῦ φοιτητοῦ. Ὁ πολίτης οὗτος ἐγγράφει τὸ ὄνομα ἑαυτοῦ εἰς τὸ ἐπὶ τούτοις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κρατούμενον βιβλίον. Ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου 31 περὶ ἐγγραφῆς τοῦ φοιτητοῦ ἐν τῷ μητρώῳ ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ

ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ ἡ ἑξῆς φράσις *ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς συγκλήτου.*

Ἡ προσθήκη αὕτη εἶναι εὐαιτιολόγητος· ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐθεώρησεν ἐπιεικὲς, ὅταν κατὰ μίαν ἢ τρεῖς ἡμέρας, ὑστέρησεν ὁ φοιτητὴς διὰ λόγους πολλάκις ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς του νὰ στερῆται τῆς ἐγγραφῆς ἐπὶ ὅλην ἐξαμηνίαν.

Κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ὁ Πρύτανις ἐκτιμῶν τὰ νόμιμα κωλύματα τοῦ φοιτητοῦ εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν Σύγκλητον, ἐν τῇ ἐπιεικείᾳ της δικάζουσαν αὐτὰ καὶ διδοῦσαν ἢ ἀρνουμένην τῆς ἐγγραφῆς τὴν ἄδειαν.

Τὸ νομοσχέδιον εἰσάγει νέαν σύστημα ἐξετάσεων.

Μέχρι τοῦδε οἱ φοιτηταὶ πολιτογραφούμενοι διὰ τῆς ἐν τῷ ἀκαδημαϊκῷ μητρῴῳ ἐγγραφῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἦσαν ὅλως ἐλεύθεροι νὰ μεθοδολογήσωσι τὰς σπουδάς των, ν' ἀκροασθῶσι κατὰ τὰς ἀκαδημαϊκὰς ὑπηγίας ἃς ἦσαν ἐλεύθεροι ν' ἀποδεχθῶσιν ἢ νὰ μεταρρυθμίσωσι, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς διανοίας των· ἀριθμούμενοι δὲ εἰς τὸ τέρμα τῶν σπουδῶν των ἔδιδαν λόγον ἐνώπιον τῶν ἐξεταστῶν αὐτῶν, τῆς χρήσεως τῆς τετραετοῦς σπουδῆς των καὶ ἐζήτουν τὴν διὰ τοῦ διπλώματος ἀκαδημαϊκὴν κύρωσιν.

Κατὰ τὸ νομοσχέδιον ἐπιβάλλονται ἐνιαύσιοι προφορικαὶ ἐξετάσεις τῶν κατ' ἔτος διδαχθέντων μαθημάτων, κατὰ δὲ τὸ τελευταῖον ἔτος ἐξετάζεται ὁ φοιτητὴς εἰς τὰ τοῦ τελευταίου ἔτους μαθήματα καὶ εἰς τὰ οὐσιωδέστερα τῶν λοιπῶν.

Τὸ σύστημα τοῦτο κινδυνωτικώτερον ἀναγκάζει τὸν φοιτητὴν νὰ ἦναι ἐνήμερος εἰς τὰς μελέτας του, ἐμποδίζει τὴν κακὴν χρῆσιν τοῦ χρόνου, καὶ νὰ προσλαμβάνῃ ὡς σύμμαχον τῆς ἐπιμελείας του, τὴν ἀνάμνησιν ὅτι κατὰ τέλος τοῦ ἔτους θέλει παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῶν ἐξεταστῶν του. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐγένετο δεκτὸν παρὰ τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ὡς συμφωνότερον πρὸς τὴν ζωηρότητα καὶ τὸν πνευματικὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἕλληνος φοιτητοῦ, καὶ ὡς παραδεδεγμένον ἄνευ σχεδὸν ἐξαιρέσεως ἐν τοῖς Γαλλικοῖς, Ἰταλικοῖς καὶ ἔν τισιν τῶν Ἀγγλικῶν ἀνωτάτων παιδευτηρίων.

Τὸ σύστημα τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων διοικητικῶς ἐπεβάλλετο καὶ παρ' ἡμῖν διὰ τοὺς ὑποτρόφους τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπιχείρημα δὲ ὑπὲρ τῆς ἐνιαυσίου ἐξετάσεως προσετέθη ὅτι αἱ ἅπαξ διδόμεναι ἐξετάσεις περιέχουσι τὸ ἀτόπημα τοῦ ν' ἀναγκάζωσι τὸν φοιτητὴν νὰ ἐπιφορτίζῃ τὴν μνήμην καὶ τὴν διάνοιάν του δι' ἑτερογενῶν γνώσεων, ὅπερ φέρει σύγχυ-

σιν προφανῆ εἰς τὴν κατάταξιν τῶν ἰδεῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὸ νομοσχέδιον παραδεχόμενον ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐξετάσει τῶν κυριωτέρων τῶν εἰδικῶν μαθήσεων τὴν ἐρευναν, συμβιβάζει τῶν δύω συστημάτων τὰ ὠφελήματα.

Ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἐθεώρησε τὴν καινοτομίαν ταύτην ὅλως ἀναιτιολόγητον. Ποῖος λόγος ἰσχυρὸς κατέστησε τὴν μεταβολὴν ταύτην ἀναγκαίαν; Τὸ Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον δὲν παρήγαγε καρπὸὺς ἀναλόγους τῶν ἐλπίδων τῆς κοινωνίας; Εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον θέλει ὑπάρξει πιθανῶς περισσοτέρα γονιμότης, περισσοτέρα ἐμμέλεια καὶ συνοχὴ πρὸς τὰς σπουδάς, ἀλλ' ἡ διαδοχὴ καὶ ὁ χρόνος εἶναι ἀναγκαῖα εἰς ἀνύψωσιν τῆς ἐν γένει ἐπιστήμης, ὡς καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ διαδοχὴ εἶναι ἀναγκαῖα εἰς δημιουργίαν τοῦ ὑλικοῦ πλούτου ἐμφαινομένου καὶ τοῦ βαθμιαίου καὶ διαδοχικοῦ σχηματισμοῦ τῶν κεφαλαίων. Ἡ ἐπιστημονικὴ πρόοδος θέλει ἐπέλθῃ κατὰ λόγον τῆς εἰσχωρήσεως τῆς παιδείας ἐν ταῖς οἰκογενείαις καὶ τῆς διαχύσεως αὐτῆς ἐν ὅλῃ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ κατὰ λόγον ἰσχυροτέρας γυμνασιακῆς προπαιδείας. Ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν χορηγηθέντων ἀκαδημαϊκῶν πτυχίων καὶ τῆς εὐδοκιμήσεως τῶν ἀποφοιτησάντων νέων ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου εἰς διάφορα ἐπάδια, προκύπτει ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον δὲν ἐψεύσε τὰς ἐλπίδας τῶν φίλων τῆς ἐθνικῆς προόδου καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Διατί λοιπὸν ἡ μεταβολὴ αὕτη; Εἶναι ἄρα ἡ κληδονευτικὴ μέθοδος τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων συμφωνοτέρα πρὸς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης καὶ πρὸς τὴν νοητικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν διάπλασιν τῶν νέων;

Δὲν ἀποδέχεται τοῦτο ὁ ἐνιστάμενος. Ἐν μὲν τ ῖς σχολείοις καὶ γυμνασίοις ὁ παῖς διὰ τὴν ἀπειρίαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ διὰ τὴν συνήθως ἐνασχόλησιν εἰς ἔργα μνήμης μᾶλλον ἢ συλλογισμοῦ χρήζοντα, καὶ εἰς ἐνδιατριβὴν πρὸς ποικίλας καὶ ἑτερογενεῖς μαθήσεις ἔχει ἀνάγκην ἐνδελεχοῦς ἐπιβλέψεως καὶ ἐξελέγξεως. Ἀλλ' ὁ φοιτῶν εἰς Πανεπιστήμιον χειραφετούμενος τὸν νοῦν δὲν ζητεῖ μηχανικήν τινα σπουδὴν γνώσεων, ἢ μνημονικὴν ἐξάσκησιν ἀλλὰ τὴν ἔγερσιν ἐν ἑαυτῷ τοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος, καὶ τὴν μέθοδον τοῦ νὰ εὑρίσκῃ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν. Πολλάκις οἱ ἐνιαυσίως ἐξεταζόμενοι, παρασκευαζόμενοι εἰς τὸ ν' ἀποκριθῶσιν ἀπὸ μνήμης εἰς τὰς ἐρωτήσεις, λησμονοῦσιν αὐτὰ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν, διότι δὲν συνδέουσιν αὐτὰ πρὸς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τὴν

ὁποίαν δυσκόλως δύναται νὰ συλλάβῃ ὁ φοιτητὴς, εἰμὴ μετὰ διετῆ ἢ τριετῆ μελέτην καὶ ἔρευναν.

Ἡ ἐλευθέρα μέθοδος ἐλαμβάνει τοὺς φοιτητὰς ὡς ἄνδρας, ἱκανοὺς ἐλευθέρως νὰ σπουδάζωσιν, ἐπιδιώκοντας ἀνέτως τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιστήμης, μεθοδολογοῦντας κατ' ἰδίαν κρίσιν τὰς σπουδάς των, ἐπωαζοντας ἐπὶ τριετίαν ἢ ἐπὶ τετραετίαν τὰς γνώσεις των καὶ παράγοντας αὐτὰς ἀνωδύνως κατὰ τὴν ἐξέτασιν, ἐνῶ οἱ ἐνιαυσίως ἐξεταζόμενοι διατέμνουσι τὰς γνώσεις των, ὑποβαλλόμενοι εἰς ὡρισμένην καὶ ἀναγκαστικὴν μέλέτην ἐγθρὰν τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐπιστήμης καὶ καταδικαζομένην οὐ μόνον ἐκ τῶν συγχρόνων σοφῶν, ἀποδιδόντων τὴν ἀσθένειαν τῶν σπουδῶν ἐν ἐπικρατείαις τισιν ἰδίως ἐν τῇ Αὐστρίᾳ πρὸ τοῦ 1848, εἰς τὸ σύστημα τοῦτο τῶν ἐξετάσεων ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῦ ἡγεμονικωτέρου τῶν δικαστῶν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας τοῦ Πλάτωνος λέγοντος « Οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθεραν χρὴ μανθάνειν· οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βίᾳ πονούμενοι χεῖρον οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται· ψυχῇ δὲ βίαιον οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. »

Τὸ τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων σύστημα διακρατεῖ ἴσως παιθηνιώτερον κατ' ἐπιφάνειαν τὸν φοιτητὴν πρὸς τοὺς καθηγητὰς διὰ τὴν ἀδιάκοπον αὐτῶν ἐνέργειαν κατὰ τὰς ἐξετάσεις, ἀλλὰ ἀντὶ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, τὰς ὁποίας ἐμποιεῖ ἡ ἐλευθέρα τῶν ἰδεῶν συγκοινωνία μεταξὺ καθηγητοῦ καὶ φοιτητοῦ, εἰσάγει λεπτολόγον ἐπίβλεψιν τοῦ μὲν, δύσπιστον δὲ τινα δειλίαν τοῦ δὲ, πηγάζουσαν ἐκ τῆς δυσκόλου καὶ ἐπανειλημμένης λογοδοσίας μὴ κατανοηθεισῶν μαθήσεων, ἀναξίας φοιτητῶν ἐλευθέρως ἀκροωμένων καὶ καθηγητῶν ἐλευθέρως διδασκόντων.

Οἱ λόγοι οὗτοι πείθουσι τὸ μέλος τοῦτο τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν γνώμην του. Κατὰ κοινὴν δὲ ὅλων τῶν μελῶν συναίνεσιν προτείνονται αἱ ἑξῆς τροποποιήσεις εἰς τὸν τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρθρου 36, « κατὰ δὲ τὸ τελευταῖον τῆς σπουδῆς ἔτος ὑποβάλλεται εἰς *ἐγγραφον* καὶ προφορικὴν ἐξέτασιν συμπεριλαμβάνουσαν τὰ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος διδαχθέντα μαθήματα καὶ τὰ οὐσιωδέστατα μέρη τῆς εἰδικῆς ἐπιστήμης ἣν ἐσπούδασεν· Β. διάταγμα θέλει ὁρίσει τὰ περὶ τῶν ἐξετάσεων. »

Διὰ τῆς τροπολογίας ταύτης προστίθεται ἡ ἔγγραφος ἐξέτασις, συνυπάρχουσα μέχρι τοῦδε μετὰ τῆς προφορικῆς, ἥτις χρησιμεύει εἰς ἐξέλεγξιν τῆς αὐχρινοῦς ἐνθέσεως τῶν

ἐπιστημονικῶν ἰδεῶν καὶ συγχρόνως ὡς ἀντεξέλεγξις τῆς προφορικῆς ἐξετάσεως. Ὁρίζει δὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ νομοσχεδίου μὴ ἀπαιτοῦντος βεβαίως νὰ ἐξετάζωνται κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος εἰς τὰ οὐσιωδέστατα μαθήματα, ἀλλ' εἰς τὰ οὐσιωδέστατα μέρη τῶν μαθημάτων τούτων. Πρὸς τούτοις δὲ ἐξαιροῦνται κατὰ τὴν τροπολογίαν τὰ γενικὰ μαθήματα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, περὶ τὰ ὁποῖα ἐξηλέγχθησαν ἤδη οἱ φοιτηταὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον ἔτος, καὶ ἡ ἐξέτασις γίνεται εἰς τὰ οὐσιωδέστατα μέρη τῆς εἰδικῆς ἐπιστήμης εἰς ἣν προωρίσθη ὁ φοιτητής.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξετίμησε τοὺς λόγους δι' οὓς εἰς μόνος βαθμὸς ὁρίζεται, ὁ τοῦ διδάκτορος, εἰς τοὺς ἰατρούς, ἀλλὰ δὲν ἐπείσθη ὅτι οἱ περὶ τὴν θεολογίαν καταγινόμενοι λαϊκοὶ πρέπει ν' ἀποκληρωθῶσι τοῦ βαθμοῦ τοῦ διδάκτορος. Ὁ περιορισμὸς οὗτος δύναται ἴσως νὰ ἀποθαρρύνῃ τοὺς ἀσχολουμένους ἤδη εἰς τὴν θεολογίαν, ἢ νὰ περιορίσῃ εἰς τὸ μέλλον τοὺς ὀλίγους λαϊκοὺς οἵτινες ἀπορασίζουσι ν' ἀναδεχθῶσι τὴν σπουδὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ἀναγκαίας εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ καλλιγόνου δένδρου τῆς πίστεως, σκιάζοντος πληθυσμοὺς ἀνομοίους μὲν κατὰ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν, ἀναπαυομένους δὲ ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ, ἐν ταῖς αὐταῖς ἐλπίσι μελλούσης ζωῆς καὶ ἐν ταῖς αὐταῖς προσδοκίαις πολιτικῆς συζωΐας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Διὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 37 περιορίζεται εἰς τὰ ἑξῆς·

«Ἄρθρον 37. Ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ εἷς μόνος βαθμὸς ὁρίζεται ὁ τοῦ διδάκτορος.»

Ἡ ἐπιτροπὴ μετ' ἐπιστασίας ἐξήτασε τὰς εἰς τοὺς φοιτητὰς ἐπιβαλλομένας ποινάς. Ἡ τοῦ καθηγητοῦ ἐπὶ τοὺς φοιτητὰς ἐπιρροὴ εἶναι ὅλως ἠθικὴ πάσης καταναγκάσεως συνήθως ἀπηλλαγμένη, καὶ ὡς τοιαύτην ὁ φοιτητὴς ὀφείλει νὰ τὴν ἀσπάζεται καὶ δι' αὐθορμήτου καὶ προθύμου ὑποδοχῆς νὰ πείθεται εἰς τὰς προτροπὰς καὶ εἰς τὰς παραινέσεις, καὶ νὰ προετοιμάζηται εἰς τὸν σεβασμὸν τοῦ νόμου καὶ τῶν καθεστώτων ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον· ἀλλ' ὁ φοιτητὴς ἐγγραφόμενος πολίτης ὀφείλει νὰ σέβηται τοὺς νόμους τῆς ἀκαδημαϊκῆς πολιτείας, ὁσάκις δὲ τοὺς παραβαίνει ἐναντίον τῶν προτροπῶν καὶ τῶν παραινέσεων τῶν Καθηγητῶν, ἀναγκαίως ὑποκύπτει εἰς ποινάς τινας, σκοπὸν ἐχούσας τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς διαταραχθείσης τάξεως καὶ τὸν σωφρονισμὸν τοῦ παραβάτου. Ἡ εἰς τοὺς καθηγητὰς ἀνατιθεμένη

πειθαρχικὴ ἐξουσία εἶναι παραπλησία τῆς τοῦ πατρὸς σωφρονιστικῆς ἰσχύος, διαρρόου μὲν κατὰ τὰς ἡλικίας, τὰ ἔθιμα, καὶ τὴν ἀστυκὴν καὶ τὴν πολιτικὴν διοργάνωσιν τῶν ἐθνῶν, ἀναγνωριζομένης δὲ καὶ ἐνισχυομένης παρ' ὅλων τῶν νομοθεσιῶν. Ἡ ἐξουσία αὕτη ἀποτελεῖ τὴν κύρωσιν τῆς νομίμου ὑπεροχῆς τοῦ καθηγητοῦ πρὸς τὸν φοιτητὴν καὶ μέσον ἰσχυρὸν, δι' οὗ προφυλάττεται αὐτὸς πάσης ἀτοπίας, καὶ παρεκτρεπόμενος καθοδηγεῖται πάλιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος καὶ εἰς τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ νόμου.

Αἱ ποιναὶ αὗται θεμελιοῦνται ἐπὶ βάσεων ἀκλονήτων καὶ ἄσκοπος καθίσταται ἡ συζήτησις, ἐὰν αἱ ποιναὶ αὗται, ἰδίως ἡ τῆς κρατήσεως, συνάδωσι πρὸς τοὺς καθεστῶτας νόμους· διότι οἱ νόμοι δὲν ἦλθον ν' ἀνατρέψωσι τῆς οἰκογενείας τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς, οὔτε τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς θεσμοὺς τοὺς διέποντας τὰς μεταξὺ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας σχέσεις καὶ τῶν Καθηγητῶν, θεσμοὺς τεθειμένους πρὸς ὄφελος τῆς ἐλευθέρας ἀναπτύξεως τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἠθοποιήσεως τῶν νέων πολιτῶν τῆς ἀκαδημαϊκῆς πολιτείας καὶ τῆς νοητικῆς αὐτῶν καταρτίσεως. Ἡ ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως ἐγκρίνασα τὰς ποινὰς ταύτας, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ αἰτιολογήσῃ τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς πρὸς ἀπόκρουσιν παραδόξων τινῶν θεωριῶν. Συγχρόνως ὅμως δὲν ἐδίστασε τὴν ποινὴν τῆς κρατήσεως, σπανίως μέχρι τοῦδε ἐφαρμοσθεῖσαν, δυσεκπέλεστον δὲ καὶ ἄτοπον γενομένην διὰ τῆς παρατάσεως, νὰ περιορίσῃ εἰς δέκα ἡμέρας, καὶ τὸ 34 ἄρθρον νὰ τροπολογήσῃ ὡς πρὸς τὸ ἐδάφιον γ'. οὕτως·

«Κράτησις ἐντὸς τοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ 1 ἡμέρας μέχρι δέκα.»

Παρετηρήθη ἐπὶ τῶν χρηματικῶν συνεισφορῶν τῶν φοιτητῶν, ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ ἐτέθη ἡ ἀρχὴ τῆς συνεισφορᾶς δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἀτέλεια ὑπὲρ τάξεών τινων φοιτητῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιτυχόντων ὑποτροφίαν· ἐπροτάθη νὰ διαγραφῇ ἡ ἐξαίρεσις αὕτη καὶ νὰ ἐμπεριληφθῇ ἄλλη διάταξις, καθιεροῦσα ἐν ἐξαιρετικαῖς περιστάσεσι καὶ ὑπὲρ ἀναντιρρήτως ἀπόρων φοιτητῶν, τὴν προσωρινὴν ἀναβολὴν τῶν χρηματικῶν συνεισφορῶν δι' ἀποφάσεως τῆς συγκλήτου, ἐπὶ ἐγγράφῳ καὶ ὑπεγγύῳ ὑποσχέσει ὅτι θέλει πληρώσει τὸ ποσὸν μετά τινα χρόνον. Ἡ χορήγησις τοιαύτης πιστώσεως λαμβάνει ἐνίοτε χώραν διοικητικῶς ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις τῆς Γερμανίας, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τὰ τοῦ φοιτητοῦ τέλη συμποσοῦνται εἰς τὸ δεκαπλάσιον περίπου τῶν παρὰ τοῦ Ἕλληνος φοιτητοῦ ἀπαιτουμένων ποσῶν. Δὲν ἐνεκρίθη ἡ γνώμη αὕτη, διότι ἡ ὑπὸ πίστωσιν

ἐγγραφὴ δύνατται ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν τῆς ἀπαλλαγῆς πάσης εἰσφορᾶς διὰ τὴν μικρότητα αὐτῆς, καὶ διότι τὸ μὲν δίπλωμα κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντα ἐτιμᾶτο ἑβδομήκοντα περίπου δραχμῶν καὶ μόνος νεωτερισμὸς ἐγένετο ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς ἐγγραφῆς εἰσφοράν.

Ἡ ἐπιτροπὴ, ἐκτὸς ἑνὸς μέλους, ὑποστηρίξαντος τὴν διατήρησιν τοῦ σήμερον ἰσχύοντος συστήματος τῶν ἐξετάσεων, ἀποφαίνεται ὅτι αἱ συνεισφοραὶ πρέπει νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς μόνην τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἐξεταζόντων καθηγητῶν.

Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην τὸ ἄρθρον **46** τροπολογεῖται ὡς ἑξῆς·

«Ἄρθρον **46**. Αἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα συνεισφοραὶ θέλουσι χρησιμεύσει εἰς ἀποζημίωσιν τῶν ἐξεταζόντων καθηγητῶν.»

Ἡ ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται, πληρέστατα ὡς προεῖπε, τὴν καθιερουμένην ἰσότητα μεταξὺ καθηγητῶν, ἀλλ' ἐθεώρησεν ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον ὡς σεβασμοῦ δεῖγμα πρὸς τὰ πρεσβεῖα τῆς τακτικῆς καθηγεσίας, εἰς μόνους τοὺς τακτικοὺς καθηγητὰς νὰ δίδωνται δι' ἐκλογῆς ἡ πρυτανεία καὶ αἱ κοσμητεῖαι, εἰς δὲ τὴν Σύγκλητον, ἐν ᾗ συζητοῦνται καὶ ἀπορασίζονται τοῦ Πανεπιστημίου ἅπασαι αἱ ὑποθέσεις, νὰ ὦσι δεκτοὶ καὶ οἱ ἔκτακτοι. Αὐτοὶ κατέχοντες τακτικὰς ἕδρας θέλουσιν ἀφιχθῆ ἀναγκαίως εἰς τὴν τακτικὴν καθηγεσίαν, καὶ προθύμως θέλουσι ἀποδώσει τὴν ἀνεπίρρθονον ταύτην τιμὴν εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους των.

Ἡ τροποποίησις αὕτη συνάδει καὶ πρὸς τὴν βαθμολογίαν τῶν καθηγητῶν· διότι ἄτοπον ἴσως ἤθελεν εἶναι, ὁ βαθμὸν ἐφέτου ἔχων ἔκτακτος καθηγητὴς, πρύτανις ἐκλεγόμενος, νὰ περιβάλληται διὰ τοῦ βαθμοῦ τοῦ προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὅθεν τὸ ἄρθρον **48** τροποποιεῖται οὕτως ἐν μέρει ἀνὰ ἐκλέγωσι δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας μεταξὺ τῶν τακτικῶν καθηγητῶν τρεῖς ὑποψηφίους.»

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον **50** τροποποιεῖται προστιθεμένων τῶν λέξεων «μεταξὺ τῶν τακτικῶν καθηγητῶν.»

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε τὸ ἄρθρον **59** ὡς ὅλως περιττὸν, καθὸ ἐπαναλαμβάναν ἁπλῶς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου **27**.

Συμφώνως μὲ τὰς τεθείσας ἀρχὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ **2** περὶ ἐλευθερίας τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ **60** ἐδάφ. γ'. «ἄνευ ἀδείας τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.» Ἑπομένως τὸ ἐδάφ. γ'. τοῦ **60** ἄρθρου τροπολογεῖται ὡς ἑξῆς·

«Ἀντιπροσωπεύει τὸ Πανεπιστήμιον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἢ ἄλλης ἀρχῆς ἄνευ ἀδείας τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.»

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ὡς περιττὸν ὅλως τὸ **6** ἐδάφ. τοῦ **61** ἄρθρου, διότι ἐπαναλαμβάνει διατάξεις ἀλλαχοῦ ἀναφερομένας ἢ τροπολογηθείσας.

Τὸ ἄρθρον **64** ἀπονέμει τὸν βαθμὸν καὶ τὸν μισθὸν τμηματάρχου Β' τάξεως εἰς τὸν γραμματέα, εἰς δὲ τὸν ὑπογραμματέα βαθμὸν ὑπουργικοῦ γραμματέως Β' τάξεως. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε σύμφωνον ὡς πρὸς τὴν τάξιν τῆς βαθμολογίας, ὁ ὑπογραμματεὺς νὰ ἔχῃ βαθμὸν γραμματέως Α. τάξεως, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον πρέπει νὰ ἦναι ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ ἕτοιμος νὰ διαδεχθῇ τὸν πρῶτον γραμματέα. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ἐπίσης ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τοῦ **64** ἄρθρου πρέπει νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς·

«Ὁ νῦν γραμματεὺς τοῦ Πανεπιστημίου διατηρεῖ τὸν ὁποῖον ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν, ἀπολαμβάνων καὶ τὰ εὐεργετήματα τῆς διατάξεως τοῦ **13** ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.» Ἐνόμισε δὲ ἀναγκαίαν τὴν τροπολογίαν, διὰ νὰ μὴ ὑπονοηθῇ ἐξ ἀσαφοῦς συντάξεως ὅτι ἀπονέμεται διὰ τοῦ νόμου βαθμός· ἐκ τούτου τὸ **64** ἄρθρον τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς·

«Ὁ γραμματεὺς ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν τμηματάρχου Β'. τάξεως, ὁ ὑπογραμματεὺς βαθμὸν καὶ μισθὸν γραμματέως Α'. τάξεως καὶ ὁ λογιστὴς βαθμὸν καὶ μισθὸν γραμματέως Β'. τάξεως. Ὁ νῦν γραμματεὺς τοῦ Πανεπιστημίου διατηρεῖ τὸν ὁποῖον ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν, ἀπολαμβάνων καὶ τὰ εὐεργετήματα τοῦ ἄρθρου **13** τοῦ παρόντος νόμου.»

Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου **65** παρετηρήθη ὅτι τὸ ἀνατομικὸν μουσεῖον πρέπει νὰ ἀποχωρίζεται τοῦ παθολογικοῦ μουσείου καὶ νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν, εὐθύνην διεύθυνσιν καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀνατομίας, καθὸ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀνατομίας ἀποκλειστικῶς χρησιμεῦον, καὶ καθότι ἄλλο τὸ ἀνατομικὸν Μουσεῖον καὶ ἄλλο τὸ παθολογικὸν, τὸ μὲν περιέχον παρασκευάσματα καὶ δείγματα τῶν ἀνθρωπίνων μελῶν ἐν ὑγείᾳ εὑρισκομένων, τὸ δὲ περιλαμβάνον παρασκευάσματα μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος εἰς νοσερὰν κατάστασιν. Ἀλλὰ περὶ τούτου μὲν ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἀπεφάνθη. Ὁμοθύμως δὲ ἐξερράσθη αὕτη περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ διορισθῇ παρασκευαστὴς τοῦ ἀνατομικοῦ μουσείου, εἰς τῶν εὐδοκίμων καὶ ἐμμίσθων ὑφηγητῶν, διὰ νὰ βοηθῇ τοὺς φοιτητὰς καὶ νὰ καθοδηγῇ εἰς τὰς ἀνατομικὰς αὐτῶν σπουδάς· ὅπως ἐν Βιέννῃ

ἐν Μονάχῳ καὶ ἐν ἄλλοις Πανεπιστημίοις ὑπάρχουσι παρασκευασταὶ (Prosecturs) ἄνδρες διακεκριμένοι ἀσκοῦντες τοὺς νέους κατὰ τὰς ἀνατομικὰς μελέτας. Ὁ Καθηγητὴς διδάσκει ἀπὸ τῆς ἕδρας, ὁ παρασκευαστὴς ἀσκεῖ πρακτικῶς τὸν μαθητήν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ καθηγητοῦ παρασκευάζει τὰ πρὸς διδασκαλίαν καὶ δεῖξιν χρήσιμα καὶ φροντίζει ὑπὲρ τοῦ πλουτισμοῦ τοῦ ἀνατομικοῦ μουσείου, ἑπομένως τὸ 65 ἄρθρον τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς.

« Ἄρθρον 65. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον διορίζεται διὰ Β. διατάγματος εἷς διευθυντὴς τοῦ ἀνατομικοῦ καὶ τοῦ παθολογικοῦ μουσείου βαθμὸν καὶ μισθὸν ἔχων ἐκτάκτου καθηγητοῦ καὶ εἷς παρασκευαστὴς τοῦ ἀνατομικοῦ θεάτρου ἐκ τῶν ἐμμίσθων ὑφηγητῶν λαμβανόμενος. » — τὰ λοιπὰ ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ. — Ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ κανονισθῇ τὸ λογιστικὸν τοῦ Πανεπιστημίου ὅσον ἔνεστι συμφώνως πρὸς τὸ γενικὸν λογιστικὸν τοῦ Κράτους· ἐπικρατοῦσι μέν, ὡς ἐπληροφορήθη, ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ Πανεπιστημίου οἱ λογιστικοὶ κανόνες, ἀλλὰ πρέπει οἱ κανόνες οὗτοι νὰ συμπληρωθῶσι καὶ νὰ καπασταθῶσι μονιμώτεροι δι' ἐκδόσεως ἐπὶ τούτῳ Β. διατάγματος. Ἡ προσθήκη λογιστοῦ θέλει καταστήσει τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ λογιστικοῦ συστήματος εὔκολον, διὰ τοῦτο τὸ 66 ἄρθρον τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς.

« Τὰ καθήκοντα γραμματέως, ὑπογραμματέως, λογιστοῦ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἀνατομικοῦ καὶ παθολογικοῦ μουσείου, ὡς καὶ τὰ περὶ λογιστικοῦ τοῦ Πανεπιστημίου θέλουν ὁρισθῇ διὰ Β. διατάγματος. » — Τὰ περαιτέρω ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Ἡ ἐπιστημονικὴ σπουδὴ ἤθελεν εἰσθαι ὅλως στείρα, περιοριζομένη εἰς ἀγῶνόν τινα θεωρητικὴν διδασκαλίαν, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον συλλογαί τινες καὶ καθιδρύματα διὰ τῶν ὁποίων ἡ διδασκαλία διὰ τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τῆς δείξεως ἤθελεν ἀποδεικνύει τὰ θεωρήματα αὐτῆς καὶ καθιστᾷ αὐτὰ καταληπτά. Προσαρτῶντες εἰς τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν συνοπτικὸν πίνακα τῶν καθιδρυμάτων καὶ συλλογῶν, ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἐκ τῶν καθιδρυμάτων τούτων τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 67 ἀναφερομένων, τὰ μὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐν πλήρει ἰδιοκτησίᾳ καὶ παρ' αὐτοῦ διοικοῦνται, τὰ δὲ διατηροῦντα τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν ἀγαθοεργὸν χαρακτῆρα καὶ εἰς ἄλλας ἀρχὰς ὑπαγόμενα προσηρτήθησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, διὰ τὴν πρακτικωτέραν τῆς διδασκαλίας κατάρτισιν.

Μετὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου πλουτιζομένην ἐκ

τῶν ἰδικωτέρων αὐτοῦ πόρων καὶ ἐκ φιλοκάλων προσφορῶν ἀπανθοῦσιν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τὸ φιλολογικὸν φροντιστήριον. Τὸ φροντιστήριον τοῦτο συστηθὲν διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 12 Ἰουλίου 1842 σκοπεύει νὰ σχηματίσῃ διδασκάλους. Δὲν εἶναι ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐξετάσῃ τὴν διοργάνωσιν αὐτοῦ, οὔτε τοὺς παραχθέντας καρποὺς, ἀλλὰ παρατηρεῖ, ὅτι τὸ κράτος στερεῖται διδασκάλων καὶ τὸ ὑπουργεῖον δυσκολεύεται ἐκ τούτου νὰ συμπληρώσῃ ἐπαξίως τὰς χηρευούσας θέσεις, ὅτι οἱ διδάσκαλοι διὰ μισθῶν πολυτελῶν καὶ δι' ὑποσχέσεων ἐρελκύονται ἐκτὸς τοῦ Κράτους καὶ ὅτι ἐκ τούτων ἀνάγκη πᾶσα νὰ διοργανωθῇ τὸ φροντιστήριον ὅσον ἔνεστιν ἰσχυρῶς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ οὐ μόνον τοῦ νὰ παράγῃ πολλοὺς διδασκάλους, ἀλλὰ καὶ καλῶς πρὸς τὴν διδασκαλίαν κατηρτισμένους. Ἡ ἐπιτροπὴ συνιστῶσα τοῦτο εἰς τὸ Β. Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας, παρακαλεῖ νὰ μὴ φεισθῇ οὔτε δημοσίων καταβολῶν, οὔτε φροντίδων διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν περιζήτητον τοῦτον σκοπόν.

Ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ λύπης παρετήρησεν ὅτι μεταξὺ τῶν καθιδρυμάτων τῶν προσαρτωμένων τῷ Πανεπιστημίῳ ἐλλείπει τὸ κυριώτερον τῆς ἰατρικῆς σχολῆς καθίδρυμα, τὸ νοσοκομεῖον.

Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἴασιν τῶν νοσημάτων καταγίνεται κυρίως εἰς τὴν γνῶσιν αὐτῶν· ἄριστος ἰατρὸς ὁ ἀκριβῶς διαγιγνώσκων τὰς νόσους, περὶ τοῦτο δὲ καταναλίσκει ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, μετὰ τῶν ἀσθενῶν συναναστρεφόμενος καὶ τὰς ἀσθενείας αὐτῶν παρατηρῶν, διότι ἄνευ ὀρθῆς διαγνώσεως οὐδεμία θεραπεία ἐπιτυγχάνει. Διὰ ταῦτα ἡ μόνη ἀληθὴς σχολὴ τῆς ἰατρικῆς εἶναι τὸ νοσοκομεῖον, ἄνευ νοσοκομείων σχολὴ τῆς ἰατρικῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ὅπως οὔτε ἰατρικὴ ἄνευ νοσούντων. Ἡ ἰατρικὴ σχολὴ παρ' ἡμῖν εὐμοιρεῖ μὲν καθηγητῶν σπουδαίων καὶ ἱκανῶν, στερεῖται ὅμως νοσοκομείων· ἓν μόνον ὑπάρχει ἀνοικτὸν τοῖς σπουδασταῖς τῆς ἰατρικῆς εἰς διδασκαλίαν καὶ τοῦτο μικρὸν καὶ πενιχρὸν, ἀνεπαρκὲς πρός τε τὴν νοσηλευσιν τῶν χρείαν ἐχόντων νοσηλείας, καὶ περὶ κλινικὴν διδασκαλίαν ἐλλειπές.

Ὅθεν χρεία κατεπείγουσα νοσοκομείου, οὐ μόνον διὰ τὴν κλινικὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀνατομίαν δι' ἧς καὶ μόνης ὁ ἰατρὸς σπουδάζει ὅλον τὸν ἄνθρωπον, διότι διὰ νὰ γνωρίσῃ τί ἐν αὐτῷ νοσεῖ, πρέπει νὰ γνωρίζῃ πῶς ἔχει τὸ σῶμα αὐτοῦ πρὸ τῆς νόσου, ἵνα διακρίνῃ τί γίνεται ἐν αὐτῷ παρὰ φύσιν, πρέπει νὰ γνωρίζῃ πῶς ἔχουσι τὰ πάντα ἐν αὐτῷ κατὰ φύσιν. Ἡ ἰατρικὴ στηρίζεται ἐπὶ τῆς φυσιολογίας τοῦ ἀνθρώπου,

καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῆς ἀνατομίας. Ἄνευ νοσοκομείων λοιπὸν ἀνατομία δὲν δύναται νὰ διδαχθῇ· ἄνευ νεκρῶν ἀνατομίαν οὐδέποτε δύναται νὰ μάθῃ ὁ σπουδαστὴς τῆς ἰατρικῆς, ὅσον εὐφυὴς καὶ ἐπιμελὴς καὶ ἂν ἦναι, ὅσον ἐπιδεξίως καὶ ἂν διδάσκηται ὁ κλάδος οὗτος ἀπὸ τῆς ἕδρας ἢ διὰ τῶν βιβλίων· χρεία λοιπὸν καὶ πρὸς τοῦτο νοσοκομείων.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν εἰλικρινῶς τὴν κατάστασιν τῶν ἡμετέρων σπουδαστῶν τῆς ἰατρικῆς, οὔτε εὐφυΐα ἐλλείπει αὐτοῖς οὔτε ἐπιμέλεια, οὔτε ἀξίων καθηγητῶν στεροῦνται, καὶ ὅμως οἱ νέοι ἡμῶν ἰατροὶ ἔχουσιν ἐλλείψεις κυρίως προερχομένας ἐκ τοῦ ὅτι ὀλίγους ἀσθενεῖς βλέπουσι κατὰ τὴν μαθητείαν αὐτῶν, καὶ σπανίως ἐπὶ νεκροῦ ἀσκοῦνται καὶ διδάσκονται τὴν ἀνατομίαν. Οἱ νόμοι τοῦ Κράτους αἰτοῦσι παρὰ τῶν σπουδαστῶν τῆς ἰατρικῆς διὰ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διὰ τοῦ ἰατροσυνεδρίου ἱκανότητα καὶ περὶ τὸ χειρουργεῖν. Ἀλλ' ἡ χειρουργικὴ στηρίζεται τὸ μὲν ἐπὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ κατὰ βάθος γνώσεως τῆς ἀνατομίας τοῦ ἀνθρώπου, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ὅλων τῶν χειρουργικῶν πράξεων καὶ ἐγχειρίσεων, ἃς ἐπὶ τοῦ ζῶντος ὁ ἰατρὸς ἐν ἀνάγκῃ πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ἀσφαλῶς καὶ ἐπιτηδείως. Πῶς νὰ πορισθῇ ὁ μαθητὴς τὰς γνώσεις ταύτας; παῦ ν' ἀποκτήσῃ τὴν περὶ τὸ χειρουργεῖν ἀναγκαίαν δεξιότητα τῶν χειρῶν; ἀνάγκη καὶ πάλιν νοσοκομείων, ἂν δὲν θέλωμεν τοὺς ἰατροὺς ἡμῶν νὰ πέμπωμεν εἰς Εὐρώπην πρὸς θεραπείαν τῶν ἐλλείψεων τούτων.

Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν συνιστᾷ ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν καὶ διὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν φροντίδα ἢ περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ παρόντος νοσοκομείου καὶ τῆς προσαρτήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ἢ τῆς ἀναγέρσεως ἄλλου νοσοκομείου ἰδίως ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ ἀναγκαία δαπάνη διανεμομένη μεταξὺ 3, 4, 5 ἢ 6 ἐτῶν, δὲν εἶναι δυσφόρητος οὐδὲ ἄγονος μεγάλων ὠφελειῶν. Ἀλλὰ μέχρι τῆς ἀναγέρσεως τοιούτου νοσοκομείου ἡ ἐπιτροπὴ συνιστᾷ διὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν Κυβέρνησιν ν' ἀνοιχθῇ εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς ἰατρικῆς, τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, διαμένον, ἄνευ οὐδενὸς λόγου, κεκλεισμένον εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν, ν' ἀνοιχθῇ ἐπίσης καὶ διὰ τὴν τοῦ Πανεπιστημίου κλινικὴν τὸ νοσοκομεῖον τῶν ἀφροδισίων παθῶν δυστυχῶς ἐπιπολαζόντων ἀπό τινος χρόνου.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπίσης παρατηρεῖ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθῇ φροντὶς περὶ ἀνατομείου, διότι τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος χρησιμεῦον

ὡς τοιοῦτον ὑπόγειον τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι παντάπασιν ἀνεπαρκές.

Τὸ νοσοκομεῖον τῶν συφιλιτικῶν παθῶν, ἀναγκαῖον ὡς πρὸς τὴν κλινικὴν τοῦ σπουδαίου τούτου μέρους τῆς νοσολογίας, δὲν περιέχεται μεταξὺ τῶν καθιδρυμάτων τῶν προσαρτωμένων τῷ Πανεπιστημίῳ, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀγνοοῦσα τὸν λόγον εὔχεται νὰ συμπληρωθῇ κατὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον 67.

Ἐπειδὴ δέ, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ νομοσχεδίου, τὰ καθιδρύματα ταῦτα, ὅσα δὲν ὑπόκεινται ἀμέσως εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, δὲν ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῶν κυρίως διοικουσῶν αὐτὰ ἀρχῶν, ἀλλὰ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ἐπιτροπὴ προτείνει ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ 67 ἄρθρου τὴν ἑξῆς τροποποίησιν.

«Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, πρὶν ἢ συνεννοηθῇ μετ' ἄλλων ἁρμοδίων ἀρχῶν ἐκδώσῃ μετ' αὐτῶν τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀργανισμοὺς τῶν καθιδρυμάτων τούτων, ὀφείλει ν' ἀκούσῃ τὴν γνώμην τῆς Συγκλήτου.»

Ἐπὶ τοῦ 68 ἄρθρου. Κατὰ τὰ λεχθέντα προηγουμένως, τὸ ἐδάφιον α. τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς.

«Ἡ φθινοπωρινὴ, διαρκοῦσα ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου μέχρι τῆς 15 Σεπτεμβρίου.»

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε καθῆκόν της νὰ συστήσῃ τελευταῖον διὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἔκδοσιν ἐγχειριδίων ἐπιστημονικῶν, χρησιμευόντων εἰς τὴν ὠφελιμωτέραν τῶν προφορικῶν παραδόσεων ἀκρόασιν. Ἡ ἔκδοσις τοιούτων ἐγχειριδίων ἢ καὶ ἐκτενεστέρων συγγραφῶν δὲν ἀπαλλάττει μὲν τοὺς φοιτητὰς τοῦ νὰ σημειῶσι τὰς κυριωτέρας ἰδέας, παρὰ τῶν καθηγητῶν ἐκθετομένας, ἀλλὰ συντέμνει τὴν ἐπίπονον τῆς γραφῆς ἐργασίαν, δίδει εἰς τὴν διδασκαλίαν ἐδραιοτέραν βάσιν καὶ διευκολύνει τὴν εὐτυχῆ μεταξὺ καθηγητοῦ καὶ φοιτητοῦ συγκοινωνίαν τῶν ἰδεῶν, διατυπουμένων εὐκόλως ἐν τῇ διανοίᾳ του, ὅταν ὁ λόγος ἄνετος καὶ ζωηρὸς ἐκχέηται πρὸς τὸν φοιτητὴν, προητοιμασμένον νὰ τὸν δεχθῇ καὶ ἐλεύθερον τῆς ἀδιαλείπτου καὶ μηχανικῆς σχεδὸν συλλογῆς σημειώσεων. Ἡ ἐπιτροπὴ διερμηνεύουσα τὴν εὐχὴν ταύτην, δὲν ἐννοεῖ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἄωρον γέννησιν ἀτελῶν συγγραφῶν, ἐπιβλαβῶν μᾶλλον ἢ χρησίμων εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν.

Ἀποπερατοῦντες τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ζητοῦμεν παρὰ τῆς Βουλῆς τὴν ἄδειαν νὰ τῇ ἀναμνήσωμεν τὰ ἑξῆς. Μεγαλοφυής τις κατακτητὴς ἐπισκεπτόμενος ἐν ταῖς θριαμβικαῖς του ἐκδρο-

μαΐ, τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης, ἐξέταζε μεταξὺ ἄλλων καὶ τοὺς κανονισμοὺς τῶν Πανεπιστημίων. Ἐν Τουρίνῳ ἐσπούδασε τὴν διοργάνωσιν τοῦ Ἰταλικοῦ Πανεπιστημίου, θεμελιωθέντος ἐν ἔτει 1771 παρὰ τοῦ Καρόλου Ἐμμανουὴλ, ἐθαύμασε τὸν ἰσχυρὸν τοῦτον ἀκαδημαϊκὸν θεσμόν, ἐπὶ τῆς θρησκείας θεμελιούμενον καὶ συνάπτοντα ἀξιολόγως τὴν μονιμότητα μετὰ τῆς προόδου, τὸ αὐτοδιοίκητον συνδυαζόμενον πρὸς τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἑνότητα τοῦ Κράτους, διετήρησε δὲ ζωηρὰν τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Πανεπιστημίου τούτου μεταξὺ τῶν Ἰταλικῶν θριάμβων του. Ἐπιστρέψας εἰς Παρίσια, κατὰ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου διαλείμματα, ἐσχεδίασε τὰς βάσεις τοῦ ἰσχυροῦ πανδιδακτηρίου τῆς Γαλλίας. Ἄλλοτε δὲ ἀριθεὶς ἐκ τῶν ἀναγκῶν τοῦ πολίτου, εἰς Γερμανικήν τινα πόλιν, τὴν Ἰένην, ἔνθα ὑπῆρχεν ἀρχαῖον καὶ περικλεὲς Πανεπιστήμιον, ἐρεύνησε πάλιν, ἐν τῇ ἁπλήστῳ αὐτοῦ περιεργείᾳ, τοὺς θεσμοὺς τοῦ Πανεπιστημίου τούτου, καὶ θαυμάσας τὸ ἐλεύθερον καὶ τὸ ἰσχυρὸν τῶν βάσεων, ἐφ' ὧν στηρίζεται, ἀπεφάνθη ὅτι τὸ διδακτήριον τοῦτο δὲν εἶναι μιᾶς πόλεως ἢ μιᾶς ἐπικρατείας, ἀλλ' ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Ὑποβάλλοντες ὑμῖν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, εἰσαχθέντος παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ὑπομιμνήσκομεν ὅτι δὲν ἐρχόμεθα νὰ νομοθετήσωμεν διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἢ διὰ τὴν ἐλευθέραν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν, ἀλλὰ δι' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν γένος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 27 Μαρτίου 1860.

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ

Σ. Ἀντωνόπουλος. Ι. Π. Ταταράκης,
Κ. Π. Πλατὺς, Π. Ῥεβελάκης,
Ἀνάργυρος Α. Χ. Ἀναργύρου,

Ὁ εἰσηγητὴς
Π. Ἀργυρόπουλος.

Ἐπίσης προσελθὼν ὁ εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρχ. 15500 τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Αἱ ἐκ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰ-

κονομικῶν νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 15,500 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου δι' ἀγορὰν οἰκοπέδου ἐν Ναυπλίῳ, καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ πίστωσις αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς ἀνέγερσιν καταστήματος καυσαλοποιΐας, ἀναγκαίου εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, συνίστησιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἀθῆναι, τὴν 26 Μαρτίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Στ. Μήτσας, Ν. Τζαβέλλας,
Κίμων Χριστοδούλου, Δ. Τσόκρης.

Ὁ εἰσηγητὴς
Α. Γεωργαντᾶς.»

Λαβὼν ἀκολούθως τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα πολὺς ἐγένετο λόγος καὶ πάντες παρεδέχθησαν ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ ἐκτελεσθῶσι πλέον τὰ δύω ψηφίσματα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἀγωνιστῶν, καὶ μιᾷ φωνῇ μάλιστα εἴπομεν πάντες, ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶσιν ὅσον τάχιον, ἐφ' ᾧ προσδιωρίσθη τὸ παρελθὸν Σάββατον ὡς ἡμέρα, καθ' ἣν ἤθελον προσέλθει οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ διὰ νὰ συζητηθῇ τὸ μέγα καὶ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα. Μολονότι δὲ εἶχε καιρὸν τὸ ὑπουργεῖον νὰ σκεφθῇ μέχρι τῆς τεθείσης προθεσμίας καὶ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δυστυχῶς δὲν ἔγεινε τίποτε. Διὰ τοῦτο ἐπεθύμει νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Κ. Προέδρου ἂν οἱ ὑπουργοὶ ἔλαβον γνῶσιν τῆς ἐπερωτήσεως, καὶ διὰ τί, ἂν ἔλαβον γνῶσιν, δὲν προσῆλθον ἵνα συζητηθῇ τὸ ἀντικείμενον. Ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει, προτείνει νὰ ὁρίσῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλουν προσέλθει οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἵνα λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος, ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνακοινωθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὰ πρακτικὰ τῆς ἐπερωτήσεως, καθ' ὅσον μόλις ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν σήμερον. Οὐχ ἧττον ὅμως καθ' ἣν στιγμὴν ἐγένετο ἡ ἐπερώτησις ἦσαν παρόντες δύω ἐκ τῶν ὑπουργῶν καὶ προσῆλθον μάλιστα τὸ Σάββατον ἵνα συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησις, ἀλλ', ὡς γνωστόν, δὲν ἔγεινε συνεδρίασις.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη, ἐπὶ τῇ προτάσει τινός, νὰ ἀποστηλῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς παρούσης εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμ-

βούλιον καὶ εἰς πρώτην ἀπὸ τῆς παρούσης συνεδρίασιν νὰ προσέλθωσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἵνα συζητηθῇ τὸ μνησθὲν ἀντικείμενον.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν, παρετήρησέ τις, ὅτι ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλοι βουλευταὶ πρὸ ὀλίγου μόλις ἔλαβον τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ δὲ ἀντικείμενον δὲν εἶναι ἐκ τῶν κατεπειγόντων, προτείνει νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις αὐτοῦ μέχρι τῆς αὔριον, ἀφοῦ μάλιστα αὔριον θέλομεν ἔχει διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν μας· ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι ἀναντιῤῥήτως ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἔκθεσις ἔπρεπε νὰ διανεμηθῇ πρὸ ἡμερῶν· ἐπειδὴ ὅμως καὶ βραχεῖα εἶναι ἡ ἔκθεσις αὕτη, καὶ πολλὰ ἐῤῥέθησαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἵνα ἐγκολαφθῇ μᾶλλον εἰς τὴν Βουλήν, εἶναι ἴδιον τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτῆς νὰ μὴ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀντικείμενον εἶναι σπουδῆς ἄξιον, καὶ ἐπὶ δύω ἡμέρας δὲν κατωρθώθη διὰ τοῦτο νὰ γίνῃ συνεδρίασις, προτείνει νὰ γίνῃ διακοπὴ τῆς συνεδριάσεως ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν, ἵνα συσκεφθῶμεν ἰδιαιτέρως, καὶ ἐπανερχόμενοι εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν, φέρωμεν ἐπαξίως τὴν ἀπόφασίν μας.

Μετά τινας ὁμοίας παρατηρήσεις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα δὲν παρεδέχθη τὴν ἐπὶ ἄλλην ἡμέραν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου. Ἀκολούθως δ' ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὴν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν διακοπὴν τῆς συνεδριάσεως, ἵνα συσκεφθῶσι πρῶτον οἱ βουλευταὶ κατ' ἰδίαν. Οὕτω δὲ ἀπεσύρθησαν οἱ ΚΚ. βουλευταὶ εἰς τὰ ἰδιαίτερα τῶν συσκέψεων δωμάτια.

Ἐπανελθόντων ἔπειτα τῶν βουλευτῶν εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν, λαβών τις τὸν λόγον ἐξεθήκεν, ὅτι μετὰ πολλῆς δειλίας ἔρχεται νὰ ἐκθέσῃ ὀλίγα τινὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς τροπολογίας, ἣν προτίθεται νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, λαμβάνει δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, καθ' ὅσον ἡ τροπολογία του ἔχει πολλὴν μετὰ τῆς ἀρχῆς σχέσιν. Λυπεῖται διότι ἐνῷ ἐρχόμεθα εἰς συζήτησιν νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἀφορμὴν πολλῶν λόγων κατὰ τῆς Βουλῆς, δὲν βλέπει παρόντα εἰς τὴν

συνεδρίασιν τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, τὰ ὁποῖα εἰσήγαγον τὸ νομοσχέδιον· λυπεῖται διότι ὤφειλον νὰ εἶναι παρόντες οἱ ΚΚ. ὑπουργοί, καὶ νὰ ἐκφράσωσι τὴν γνώμην των ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τὴν τρίτην νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πάσης τροπολογίας, ἥτις ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῇ. Οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ μὴ ἐμφανισθέντες, ἠθέλησαν, φαίνεται, ν' ἀφήσουν τὸ νομοσχέδιον εἰς μόνην τὴν κρίσιν μας καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ψήφου μας νὰ ἐξαρτηθῇ πᾶσα ἀπόφασις. Ἂς προχωρήσωμεν λοιπὸν εἰς τὴν συζήτησιν αὐτοῦ ἀδιστάκτως, καὶ ἂς φέρωμεν τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀπόφασίν μας χωρὶς νὰ προφασισθῶμεν τὰς αἰτιάσεις ἢ κακολογίας τινῶν, χωρὶς νὰ ἐξετάσωμεν τί θέλουν εἰπεῖ πάλιν τινὲς, ὡς εἶπον καὶ ἄλλοτε, ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐξήγαγον τὸν τόπον τοῦτον ἀπὸ τὰ βάθη τῆς δουλείας. Θέλει τῷ ἐπιτρέψει ἡ Βουλὴ νὰ μὴ ἐμβῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς ἐξετάσεις ἀκαίρους, ἀλλ' ἐπιλαμβανόμενος τοῦ θέματος νὰ ἔλθῃ ἀμέσως εἰς ἀνάπτυξιν τῆς τροπολογίας του. Τὸ ὑπ' ὄψιν νομοσχέδιον ἀφορᾷ τὴν αὔξησιν τῆς ἀποζημιώσεως τῶν τε βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν διὰ λόγους ὑπερτιμήσεως, εἰσήχθη δὲ πέρυσιν ὅμοιον νομοσχέδιον, εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις, ὡς τότε συνεκροτεῖτο, εἶπεν ὅτι μετὰ λύπης ἠναγκάσθη νὰ μὴ αὐξήσῃ καὶ τὰς ἀποδοχὰς τῶν φαλαγγιτῶν ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ταμείου. Ἡ Βουλὴ τότε, κατὰ πρότασιν τοῦ ἀγορεύοντος, παρητήθη γενναιοφρόνως τῆς ἀναλογούσης αὐτῇ αὐξήσεως διὰ νὰ μὴ μείνωσι παρηγκωνισμένα τὰ λείψανα τοῦ ἀγῶνος. Μολονότι δὲ ἡ ὑπερτίμησις τῶν τροφίμων μία καὶ ἡ αὐτὴ οὖσα, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλη διὰ τὸν ἕνα καὶ ἄλλη διὰ τὸν ἕτερον, ἡ Βουλὴ παρητήθη τότε τῆς ἀναλογίας της διὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ ἐκείνους, εἰς οὓς ὀφείλομεν τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὑπάρχοντος. Ἐνῷ δὲ καὶ σήμερον ἡ φερομένη αὔξησις ἔρχεται διὰ λόγους ὑπερτιμήσεως, δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἰσήχθη ὅπως εἰσήχθη διὰ νὰ μὴ λάβῃ ὕπαρξιν, καθ' ὅσον δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι ἤκουσε περὶ τούτου. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἀποστελλόντες τὴν Βουλὴν εἶναι ἄνθρωποι ἀνώτεροι πάσης αἰτιάσεως εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε ὡς κληρονόμοι ὑποχρεώσεων, ὁ δὲ Ἕλλην, ὅστις ἄλλοτε ἦτον κάτοχος τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, ἐφρόντισε νὰ τὴν διατηρήσῃ θυσιάζων πολλάκις τὴν ἰδικήν του, οὐδεὶς τούτων ἀνέχεται τὴν διαρπαγὴν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου, καὶ ἂν ὑπάρχουν τυχὸν τοιοῦτοι, δὲν ἀνήκουν βεβαίως εἰς τὰς τάξεις σας. Διὸ προτείνει νὰ τροποποιηθῇ τὸ 1 ἄρθρον διαγραφομένης καθ' ὁλοκληρίαν τῆς ὑπὲρ τῶν βουλευτῶν προστιθεμένης αὐξήσεως τῶν

1200 δραχμῶν, διότι κύριοι ὄντες τῆς ἀναλογίας μας, δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν ἀρνητικῶς ἐπ' αὐτῶν. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὰ νομοθετικὰ σώματα ἔχουν ἀναμφισβήτητον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφαίνεσθαι ἐλευθέρως καὶ κατ' ἰδίαν κρίσιν ἐπὶ παντὸς νομοσχεδίου, ἀλλὰ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν εἶναι ὡς τὰ λοιπὰ καὶ ἀποβλέπει τὴν αὔξησιν τῆς ἀποζημιώσεως συναμφοτέρων τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων. Διὸ νομικῶς μὲν δυνάμεθα νὰ ἐπεμβῶμεν καὶ εἰς τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ ἑτέρου νομοθετικοῦ Σώματος, ἠθικῶς δὲ ὄχι, διότι ἐπιβάλλομεν τὴν θέλησίν μας εἰς τὸ ἕτερον Σῶμα, καὶ ἐρχόμεθα μετ' αὐτοῦ εἰς ῥῆξιν ἀποφαινόμενοι ἐπὶ τῆς ἀναλογίας του καὶ ἀφιεροῦντες ἀπ' αὐτοῦ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ φανῇ γενναῖον ἐξ οἰκείας προαιρέσεως. Τοὐναντίον δὲ περιοριζόμενοι ἐπὶ μόνης τῆς βουλευτικῆς ἐπιχορηγήσεως, ἀπαλλαττόμεθα καὶ ἄλλων συνεπειῶν, ἃς ἤθελε γεννήσει ἡ ἀντίθετος ἀπόφασίς μας.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι τὸ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ζήτημα, ὁποιανδήποτε λύσιν καὶ ἂν λάβῃ, δὲν εἶναι ζήτημα ἀτομικόν, ζήτημα προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως μέρους τῶν εἰσοδημάτων ἑκάστου βουλευτοῦ ἢ γερουσιαστοῦ. Εἶναι ζήτημα πολὺ σπουδαιότερον, καὶ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐπελήφθη αὐτοῦ δι' ἄλλους λόγους καὶ ἐξέτασεν ἂν εἶναι καλὸν τὰ νομοθετικὰ σώματα νὰ ἐργάζωνται δωρεὰν ἢ νὰ ἔχωσιν ἀποζημίωσίν τινα. Τοῦ ζητήματος τούτου ἐπελήφθησαν ἀπανταχοῦ αἱ ἐθνικαὶ Συνελεύσεις, καὶ οὐχὶ μόνον αἱ Συνελεύσεις, ἀλλ' ἐν γένει ὅπου ὑπάρχει πάλη μεταξὺ τῶν πολλῶν καὶ ἀρίστων τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπικρουσιάσθη. Πανταχοῦ δὲ ὅπου αἱ κοινωνίαι εἶναι ἐξόχως δημοκρατικαί, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐμμίσθου ἀντιπροσωπείας τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων ὑπάρχει, διότι ἄλλως οἱ δυνάμενοι νὰ πολιτεύωνται πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ ποτὲ δὲν θὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν κάλπην ζητοῦντες τὰς ψήφους τῶν πολιτῶν, καὶ τότε ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ λαοῦ θέλει μείνει εἰς τοὺς πλουσίους. Εἶναι λοιπὸν ἴδιον τῶν νῦν κοινωνιῶν, καὶ ἐκείνων μάλιστα, αἵτινες ἀποδέχονται τὴν σύγκρασιν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Βασιλείας, νὰ ὑποστηρίζωσι τὸ ἐμμισθον τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων. Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου οἱ Χαρτισταὶ ἢ οἱ Ριζοσπάσται ἐκήρυξαν ἀείποτε τὴν ἀνάγκην βραχυχρονίων καὶ ἐμμίσθων κοινοβουλίων, διὰ νὰ ὦσι ταῦτα προσιτὰ εἰς πάσης τάξεως πολίτας· ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, ὅπου ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν τάξιν προβιβαζόμενοι τῶν ἀρίστων διὰ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς φιλοπονίας των, τὸ ἐμμισθον ἐπικρατεῖ σύστημα. Καὶ διὰ νὰ ποικίλῃ μάλιστα

ὁπωσοῦν τὴν ἄχαριν ταύτην συζήτησιν, ἂς τῷ συγχωρηθῇ νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐν τῇ Ἀμερικῇ, εἴς τινα Κράτη ἔθεσαν τὴν ἀποζημίωσιν οὐχὶ καθ' ἡμέραν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ὅλης συνόδου, οἱ δὲ βουλευταὶ ἔσπευδον νὰ τελειώσωσι κατεπειγόντως τὰς νομοθετικὰς ἐργασίας των καὶ ἀνεχώρουν λαμβάνοντες τὴν ἀποζημίωσιν. Δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον ὁ τρόπος τῆς ἀποζημιώσεως μετεβλήθη. Καὶ τί πτωχαὶ δημοπρασίαι ὡς τῆς ἀρκτώας Ἀμερικῆς! Ἐκ τοῦ παραδείγματος τούτου θέλετε κρίνει. Ὁ ἔνδοξος Οὐάσπερ, τοῦ ὁποίου χαίρει ἀναφέρων τὸ ὄνομα, καθ' ὅσον ὑπῆρξεν ὄχι μόνον μέγας ἀνήρ, ἀλλὰ καὶ μέγας φιλέλλην, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ χρυσαὶ καὶ βροντώδης φωνὴ διερχομένη τοὺς ὠκεανούς, ἔφθανε μέχρις ἡμῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος, ἦτον καὶ δικηγόρος ἐπίσημος. Προσκληθεὶς δὲ ποτὲ νὰ ἀγορεύσῃ εἰς Βιργινίαν, ἔλαβεν ἀμοιβὴν 200 χιλιάδων ταλλήρων! Τὸ ζήτημα λοιπὸν περὶ ἐμμίσθου ἀντιπροσωπείας εἶναι ζήτημα περὶ ἀνεξαρτησίας τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, περὶ τῆς ἀνάτου ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως, καὶ πανταχοῦ, ὅπου ὑρίσταται πάλη μεταξὺ ἀρίστων καὶ τῶν πολλῶν. Ἐτέθη, ὡς εἶπε, τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ κατὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ Συντάγματος ἐνομοθετήθη παρ' ἡμῖν ἡ τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν ἀποζημίωσις. Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐπιλεμβανόμενος τοῦ ὑποζητήσαντος νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον αὐθόρμητος εἰσήγαγεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου αἰτήσεως τῆς Βουλῆς, παρατηρεῖ ὅτι ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐδρεύων ἀείποτε καὶ ἐκλεγθεὶς ἀπὸ σύλλογον, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη ἐπίσης ἐδρεύουσιν ἐν Ἀθήναις, δὲν εὑρέθη οὐδ' εἰς τὴν πλέον ἀθώαν ἀνάγκην δαπάνης, καὶ ἦτον ἐπομένως εἰς θέσιν νὰ δείξῃ δωρεὰν ὑπερήφανον ἀφιλοκέρδειαν πρὸς ἐλάφρυνσιν τῶν συναδέλφων του. Δὲν ὑπῆρχεν ὅμως τί ἐπιμομφὸν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπῆρχεν, ἤθελεν εἶσθαι ἀγενὲς τὸ ν' ἀπομονωθῇ καὶ ῥίψῃ οὕτως ὑπονοίας ἐναντίον τῶν λοιπῶν συναδέλφων του· διὸ καὶ προθύμως συνεφώνησε μετ' αὐτῶν. Ποῖαι ἦσαν αἱ ἐντὸς τῶν πραγμάτων ἐπικρατήσασαι σκέψεις; Βεβαίως ἔπρεπε νὰ παρατηρηθῇ πρῶτον ὅτι ἡ προσθήκη γίνεται λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν πραγμάτων. Τότε ὁδηγούμενοι ἀπὸ τοὺς ἁπλουστέρους κανόνας τοῦ κοινοῦ νοός, εἴπομεν ὅτι ἡ ὑπερτίμησις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ κατ' ἄλλον λόγον διὰ τοὺς μὲν, καθ' ἕτερον δὲ διὰ τοὺς ἄλλους. Πρό τινων ἐτῶν ἀποδημήσας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, εἶχεν ἀφιχθῇ καὶ εἰς Γαλάζι, ὅπου μετὰ πολλῶν ἄλλων ὑπέβαλεν εἰς 5 ἡμερῶν κάθαρσιν. Τὴν τρίτην ἡμέραν, εἴτε

αὐθορμήτως ἡ προτροπὴ ὑπὸ φίλων αὐτοῦ, ὁ ἡγεμὼν Στούρζας τῷ στέλλει μίαν ἐξαίρεσιν, ἓν συγχωροχάρτιον, οὕτως εἰπεῖν, διὰ 2 ἡμέρας. Τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ τὸν λυπήσῃ, διότι εἶπεν ὅτι ἂν αὐτὸς δὲν ἔφερε πλέον μιάσματα, δὲν ἔφερον καὶ οἱ ἄλλοι οἱ συγχρόνως ἐλθόντες καὶ ἐν τῷ αὐτῷ καθαρτηρίῳ συνδιαιτώμενοι. Αἱ παρατηρήσεις αὗται μετεβιβάσθησαν εἰς τὸν ἡγεμόνα καὶ ἐζητήσαμεν τὴν γενικὴν ὑπὲρ ὅλων ἄφεσιν. Οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ὑπερτίμησις ἢ εἶναι κοινὴ δι' ἅπαντας ἢ δὲν ὑπάρχει διὰ κανένα, καὶ διὰ τοῦτο πολλὴν ἔφερεν ἐντύπωσιν ἡ διάκρισις τοῦ νομοσχεδίου, ἐντύπωσιν συνδυασθεῖσαν καὶ μὲ ἄλλην τινὰ ὑπόνοιαν, ὅτι οἱ βουλευταὶ τίθενται τρόπον τινὰ εἰς ἧττονα πρὸς τοὺς γερουσιαστὰς θέσιν. Ἐντεῦθεν ἐλάβομεν τὴν ἐντολὴν νὰ ὑποστηρίξωμεν ἢ τὴν ἀπόῤῥιψιν τοῦ νομοσχεδίου ἢ τὴν ἰσότητα τῆς ἐπιχορηγήσεως. Τὰ τμήματα, συνταγματικῶς, δὲν δύνανται νὰ δώσουν ἐντολὴν εἰς τοὺς εἰσηγητάς των, διότι ἡ ἐντολὴ ἀποκλείει πᾶσαν συζήτησιν καὶ πᾶν ἀποτέλεσμα ἐσκεμμένης γνωμοδοτήσεως, προερχόμενον ἀπὸ τὴν σύσκεψιν καὶ ἀντίκρουσιν τῶν γνωμῶν τῶν εἰσηγητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους τὰ τμήματα ἐμπιστεύονται. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ἀληθὲς ὅτι οὐδεὶς ἦτον ὁ διαφωνῶν ἐντὸς τῶν τμημάτων; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ἐγκαταλείπετε τὴν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπήν σας εἰς τὴν γνώμην αὐτῆς; Οἱ εἰσηγηταί, ὡς οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ἐκλέγονται μετά τινα προσυζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου, καὶ ὡς τοιοῦτοι ἐκλέγονται οἱ ἔχοντες τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας· ἐνταῦθα δὲ δὲν ὑπῆρξεν οὔτε πλειοψηφία, διότι μία ἦτον ἡ γνώμη πάντων, καὶ πάντες ὡδηγήθημεν ἀπὸ τοὺς κανόνας τῆς κοινῆς λογικῆς καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Σώματος.

Ἐνταῦθα δὲ πολλῶν ἐπιβεβαιούντων τοὺς λόγους τοῦ ἀγορεύοντος, ἐξηκολούθησεν οὗτος λέγων, ὅτι δι' ὅλα ταῦτα ἡ ἐπιτροπὴ ἔφερε τροποποιήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου. Καὶ πρῶτον καθιεροῦσα τὴν ἰσότητα τῆς ἐπιχορηγήσεως, εἶπεν ὅτι ἐπὶ ἐκτάκτων Συνόδων ἤθελον εἶσθαι ἄδικον νὰ φιλοκερδήσωμεν τρόπον τινὰ ἐκ τῶν ἀσυνήθων συμβεβηκότων τῆς πατρίδος, τὰ ὁποῖα ἤθελον καταστήσει ἀναγκαίαν τὴν ἔκτακτον Σύνοδον. Ἡ τροποποίησις εἶναι ἴσως μικρά, ἀλλ' ἐμφαίνει ὅτι δὲν ἐκινήθημεν ἀπὸ ἀγενῆ τάξιν πλεονεξίας, ἣν ἡ ῥαδιουργία ἤθελησε νὰ μᾶς ἀποδώσῃ. Δεύτερον, ἐτάξαμεν διάκρισιν τινα χρόνου, ἐντὸς τῆς ὁποίας πᾶσα τοιαύτη περὶ ὑπερτιμήσεως ὀχληρὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς συζήτησις ἤθελε παύσει, αὐτὴ δὲ ἡ διάκρισις εἶναι, ὡς ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει φαίνεται, δεκαετής. Τὴν τροποποίησιν

ταύτην θεωροῦμεν σπουδαίαν, ὡς ἀπαλλάττουσαν τὰ νομοθετικὰ Σώματα πάσης παρανόμου ἐπενεργείας τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀντιθέτως. Γνωρίζετε πόσον ἀπανίως καὶ μετὰ πόσου σεβασμοῦ ἀναφέρει πάντοτε τὸ ὄνομα τῆς Μοναρχίας διὰ νὰ ἀποκρούσῃ ἐκ προκαταβολῆς πᾶσαν συκοφαντίαν. Ἤδη παραδειγματιζόμενος ἐξ αὐτῆς, ἀναμιμνήσκει ὅτι ἡ ἀνακτορικὴ χορήγησις προσδιορίζεται, κατὰ τὸ Σύνταγμα, διὰ νόμου, ὅστις δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῇ εἰμὴ κατὰ δεκαετίαν. Διατί αὐτὴ ἡ συνταγματικῶς καθιερωμένη διάρκεια; διὰ τί δὲν τὴν ψηφίζομεν ἐτησίως, καὶ διὰ τί εἰς ἄλλα Κράτη, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ ἀνακτορικὴ χορήγησις ὁρίζεται ἰσοβίως τοῦ Βασιλέως; Διότι ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσι τὸν σεβαστὸν θεσμὸν τῆς Μοναρχίας ἀνεξάρτητον τῆς ἐνιαυσίου ἐπιψηφίσεως τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, ἐνῷ ἄλλως θὰ ἠρχόμεθα εἰς μικρολόγον ἐξέτασιν τῶν ἀναγκῶν τῆς Βασιλικῆς ἀρχῆς. Ὁρμηθέντες λοιπὸν ἀπὸ τὴν συνταγματικὴν ἰδέαν τοῦ διαρκοῦς τῆς χορηγίας ταύτης, φρουρὸν οὖσαν τῆς αὐτονόμου ἀνωτάτης ἀρχῆς, εἴπομεν νὰ παύσῃ ἐπὶ δεκαετίαν τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ νὰ παύσουν ὁμοῦ ὅλαι αἱ φορτικαὶ αὗται συζητήσεις καὶ σπερμολογίαι αἱ τόσον ἀκροσφαλεῖς εἰς τὴν ἀξίαν τῶν συνταγματικῶν ἀρχῶν. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἔχει καὶ ἐποψίν τινα οἰκονομικήν. Ἐζητήσαμεν κατ' ὀρθὸν λόγον νὰ ὑπάρξῃ ἰσότης μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, ἀλλ' εὕρομεν συγχρόνως ὅτι ἐπὶ δεκαετίαν τὸ πενιχρὸν τοῦτο ἐπίδομα τῶν 1800 δραχμῶν εἶχε τί ἀλληλένδετον καὶ φιλοκερδές, διότι τὸ εἰρημένον ποσὸν ὑπελογίζετο ὄχι ἐπὶ τῆς διαρκείας τοῦ χρόνου μεταξὺ τοῦ 1857, ὅτε ἐξεδόθη ὁ πρῶτος περὶ ἀποζημιώσεως νόμος τοῦ 1860, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ διαστήματος δέκα τριῶν ἐτῶν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1857 μέχρι τοῦ 1870. Ἑπομένως ὁ τοιοῦτος ὑπολογισμὸς καὶ ἡ ἀπαγόρευσις πάσης ἐρεύνης τοῦ ζητήματος τούτου ἐπὶ ὅλην δεκαετίαν, ὅτε ἡ ὑπερτίμησις ἤθελε καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας δραστηριώτερον ἐπενεργήσει, ἦτον πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Σωμάτων. Διατί λοιπὸν αἱ μεμψιμοιρίαι καὶ παρεξηγήσεις αὗται αἱ ἀντηχοῦσαι πέριξ ἡμῶν, καὶ ἀκόμη εἰς τινα δημοσιογραφικὰ φύλλα; Ὅλαι αἱ μέμψεις αὗται, ὅλαι αἱ ἀντηχήσασαι πανταχοῦ τῆς πόλεως αἰτιάσεις ἔφερον εἰς θέσιν τινὰς ἐκ τῶν βουλευτῶν νὰ εἴπουν, ὅτι παραδεχόμενοι οἱανδήποτε αὔξησιν, καταδικάζουσιν ἑαυτοὺς, ῥαπίζουσι κατὰ τοῦ προσώπου των. Ἑπομένως τί τὸ πρακτέον; Ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Μαντινείας, ἀναλαβὼν νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην ταύτην τῶν βουλευτῶν, ὑπέβαλε τὴν τροπολογίαν του,

τὴν ὁποίαν πολλοὶ βουλευταὶ ἐδυσκολεύθησαν νὰ δεχθῶσι μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ φανοῦν ἐγκαταλιμπάνοντες τὴν ἐπιτροπήν των, εἰς ἣν ἔδωκαν ὁμόψηφον ἐντολήν. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ διὰ μόνον αὐτοὺς τοὺς λόγους, διὰ μόνην τὴν ἀντιγήσασαν αὐτὴν μομφὴν εἶπεν ὅτι δέχεται τὴν τροπολογίαν, καὶ ἀντιπροσωπεύων αὐτὴν ἀποκρούει πᾶσαν ἄλλην αἰτίασιν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἕτερον Σῶμα ἐσταματήσαμεν, ὡς μὴ θεωροῦντες ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐπέμβωμεν εἰς τὰς κρίσεις καὶ τὰς ἀνάγκας ἢ τὴν ἀριλοκέρδειαν τῶν γερόντων, καὶ νὰ προδικάσωμεν περὶ αὐτῶν· οὐδ' ἐθεωρήσαμεν ἔργον ἡμῶν νὰ φανῶμεν γεννικοὶ πρὸς βλάβην τῶν ἐν τῷ ἄλλῳ περιβόλῳ συναδέλφων μας, καὶ εἰς μόνον περιωρίσθημεν τὸ ἐπιβάλλον ἡμῖν μέρος, εἰπόντες ὁμοθυμαδόν, ὅτι δὲν τὸ δεχόμεθα ἕνεκα τῶν ἀποδοθεισῶν εἰς τὴν Βουλὴν αἰτιάσεων, τὰς ὁποίας ἀποκρούων, πέποιθεν ὅτι γίνεται διερμηνεὺς τῆς Βουλῆς.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι συνήθως ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἕκαστος τῶν ἀγορευόντων ἀρχόμενος τοῦ λόγου μεταχειρίζεται τὰς λέξεις « ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου. » Ἀντὶ δὲ τούτων αὐτὸς σήμερον λέγει ὅτι ἔρχεται νὰ φέρῃ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ *ἐλλείποῦ* ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου καὶ τὸ ὀνομάζει δικαίως τοιοῦτον, διότι ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς πολλοὺς λόγους, συκοφαντίας καὶ παρεξηγήσεις κατὰ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς Βουλῆς. Πολλοὶ τῶν βουλευτῶν σήμερον ἀπὸ τῆς θεσεώς των, ἐνῷ τῶν προαγορευτάντων τις ἐμνήσθη τῶν γενομένων παρεξηγήσεων, εἶπον ὅτι περιφρονοῦσι πᾶσαν συκοφαντίαν καὶ παρεξήγησιν, καὶ ἡ περιφρόνησίς των αὐτὴ εἶναι ἀληθῶς δικαία.

Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας προοιμιακὰς παρατηρήσεις, φέρων ἤδη τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου, παρατηρεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις καθὸ προνοητικὴ, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν πραγματικὴν ὑπερτίμησιν τῶν τροφίμων, ἔλαβε τὸ μέτρον νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῶν γερουσιαστῶν καὶ βουλευτῶν, οἵτινες ἐγκαταλιμπάνοντες τὰς πατρίδος των, μακρυνόμενοι τῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν συμφερόντων των, ὑποβάλλονται εἰς ὅλας τὰς ὑπερβολικὰς δαπάνας τῆς πρωτευούσης. Ὅσον ὅμως ἀξιέπαινον εἶναι τὸ ὑπουργεῖον διὰ τὴν πρόνοιαν ταύτην, τοσοῦτον καθίσταται ἀδικαιολόγητον διὰ τὴν ὀλίγην προσοχὴν, ἣν ἔδοσεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ νομοσχεδίου, διὰ τὴν ὁποίαν παρεδέχθη διάκρισιν μεταξὺ τῶν βουλευτικῶν καὶ γερουσιαστικῶν

ἀποζημιώσεων, καὶ ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι ἡ κυρία ἀφορμὴ ὅλων τῶν παρεξηγήσεων. Προκειμένου περὶ ὑπερτιμήσεως, τὰ ἀποτελέσματα ἐπηρεάζουν ἐπίσης καὶ τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς γερουσιαστὰς, καὶ ἑπομένως τὸ νομοσχέδιον βάσιν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὴν ἰσότητα. Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀμοιβῆς δικαιωμάτων, ἡ διάκρισις αὕτη ἠδύνατο ἴσως νὰ ἦναι δικαιολογημένη, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ διὰ τοῦτο ἡ εἰσηγητικὴ τῆς Βουλῆς ἐπιτροπὴ, θέλουσα νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς νέας κατὰ τῆς Βουλῆς συκοφαντίας. Ἀλλ' ἂς εἴμεθα δίκαιοι. Μᾶς προσέβαλον, ἀλλὰ μᾶς προσέβαλον διότι ἐζητήσαμεν τὴν ἰσότητα εἰς τὸ ἀνώτερον ποσὸν τῶν 1800 δραχμῶν τῆς γερουσιαστικῆς ἐπιχορηγήσεως καὶ οὐχὶ εἰς τὸ κατώτερον τῶν 1200, ἂς τὸ νομοσχέδιον ἔδιδεν εἰς τὸν βουλευτήν. Μὴ δίδωμεν λοιπὸν ἄλλας ἀφορμὰς, μὴ πλατύνωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ ἐλλείποντος αὐτοῦ ἀντικειμένου συζήτησιν, διότι τὰ πάντα διαστρέφονται καὶ ὑποκρύπτεται συνήθως ἡ ἀλήθεια.

Ὁ βουλευτὴς Μαντινείας ἔφερε πρὸ μικροῦ ἐπὶ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς μίαν ὑποτροπολογίαν, δι' ἧς ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ νομοσχεδίου πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Βουλὴν, σᾶς εἶπε δὲ ὅτι ὀφείλετε νὰ σεβασθῆτε πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Γερουσίαν. Τὴν αὐτὴν ἀπάρνησιν ταύτην ἂς τῷ ἐπιτραπῇ νὰ μὴ τὴν παραδεχθῇ διὰ πρόσωπα ἔχοντα πραγματικὰς ἀνάγκας, καὶ ἑπομένως τοιαύτη αὐτοπάρνησις δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀσωτεία. Ἀφ' οὗ οἱ λόγοι τῆς ὑπερτιμήσεως ὑρίστανται, θέλει εἶσθαι ἀνοησία ἐὰν εἴπῃ ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς διδομένης μικρᾶς βοηθείας, καὶ διὰ τοῦτο προτείνει νὰ παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ τὸ νομοσχέδιον, ἀλλ' ἄνευ διακρίσεως, περιορίζουσα τὸ ποσὸν καὶ τῆς γερουσιαστικῆς ἐπιχορηγήσεως εἰς 1200 δραχμάς. Ἐὰν δὲ ἡ Γερουσία ἐκ τῆς θέσεώς της ἀπολαύῃ ἄλλων δικαιωμάτων, ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ λάβῃ ἰδίαν ὑπὲρ τῶν γερουσιαστῶν πρόβλεψιν. Ἐὰν δὲ ἡ Βουλὴ δὲν θεωρῇ ὀρθὴν τὴν γνώμην του ταύτην, τότε προτείνει τὴν ἐντελῆ τοῦ νομοσχεδίου ἀπόρριψιν.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἀττικῆς παρεξήγησε, νομίζει, τὰς ἰδέας, αἵτινες ἐγέννησαν τὰς διαφόρους γνώμας. Ἡ Βουλὴ ἐσκέφθη ὅτι παρουσιάζεται ἐν νομοσχέδιον, βάσιν ἔχον τὴν ὑπερτίμησιν καὶ μολαταῦτα διακρίνον τὸ ποσὸν τῆς ἐπιχορηγήσεως. Ἀλλ' ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἄλλοτε καὶ τὰ ἐνοίκια, καὶ τὰ τρόφιμα καὶ πᾶν ὅ,τι σχέσιν ἔχει μὲ τὴν δίαιταν τοῦ ἀνθρώπου ἦσαν εὐθηνότερα, ἐπόμενον εἶναι ὅτι ἡ ὑπερτίμησις ἔχει τὰς αὐτὰς συνεπείας διά τε τοὺς γερουσιαστὰς καὶ βου-

λευτὰς, καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ποσὸν τῆς ἐπ χορηγήσεως ἔπρεπε νὰ ἦναι τὸ αὐτό. Συγχρόνως δὲ ἐσκέφθη ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ φέρῃ σύγχυσιν εἰς τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους αὔξησιν. Ἀφοῦ ὅμως ἡ Κυβέρνησις παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως λόγῳ ὑπερτιμήσεως, ἡ Βουλὴ περιωρίσθη νὰ φέρῃ μόνον τὴν ἰσότητα εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐπιχορηγήσεως σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, στηριζομένην, ὡς εἶπεν, εἰς τὴν ὑπερτίμησιν. Ἀλλ αἱ σκέψεις της αὐταὶ παρεξηγήθησαν. Νομίζει ὅμως ὅτι ἠδίκησαν τὴν Βουλὴν καὶ εἰς ἄλλην τινὰ σκέψιν της. Ἡ Βουλὴ οὐχὶ διὰ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν της, διότι ἡ ἀνεξαρτησία εἶναι συνέπεια ἄλλων περιστάσεων, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ διακόπτηται ὁ βουλευτὴς ἀπὸ τὰς ἐργασίας του καὶ διὰ νὰ ἦναι ἐντελῶς ἀφιερωμένος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σοβαρῶν καθηκόντων του καὶ εἰς τὴν συζήτησιν σπουδαίων ἀντικειμένων, ἐθεώρησεν ἀναγκαίαν τὴν αὔξησιν τῆς εἰς τὸν βουλευτὴν διδομένης ἀποζημιώσεως. διὰ τὸ ἐντελὲς τῆς ὁποίας, ὡς ἐρρέθη, καὶ σήμερον πολλοὶ ἱκανοὶ καὶ χρήσιμοι πολῖται κωλύονται τοῦ νὰ προσέρχωνται εἰς τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα. Ἐξ ὅλων τῶν σκέψεων τούτων ἡ Βουλὴ ὡρμήθη εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἀντιπροσωπευθεῖσαν γνωμοδότησιν.

Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι, ὅλαι αἱ σκέψεις αὗται ὅσον καὶ ἂν εἶναι δίκαιαι καὶ εὔλογοι κατ' οὐσίαν, οὐδόλως ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ παρεξηγήθησαν ἀντιστρόφως καὶ παρεσιωπήθη ἡ ἀληθὴς αὐτῶν ἔννοια, διότι ἄνθρωποι, μὴ συμβιβαζόμενοι μετὰ τῆς σημερινῆς Βουλῆς καὶ προβλέποντες ὅτι ἡ παροῦσα Βουλὴ δύναται νὰ φέρῃ καρπούς τινας, ἄλλοι δὲ ἀπὸ κακίας ὁρμώμενοι, ἠθέλησαν νὰ μᾶς παραστήσωσιν εἰς τοὺς λαοὺς ὡς κερδοσκοποῦντας, ὡς στρατεύοντας κατὰ τοῦ δημοσίου ταμείου, καὶ δυστυχῶς ἡ ραδιουργία καὶ ἡ συκοφαντία ἰσχύουσι πλειότερον τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς ἀληθείας. Ἀπέναντι τούτων ἡ Βουλὴ, ἂν καὶ ἐσκέφθη ὅτι τὸ μέλλον θέλει καταδείξει τὸν ἀληθῆ αὐτῆς χαρακτῆρα, χωρὶς διόλου ν' ἀποκρούσῃ τὴν γνώμην τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι γνώμη ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς, ἀναγκάζεται μολαταῦτα νὰ παραιτηθῇ ταύτης.

Μετὰ τὴν παράλειψιν ὅμως τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς ἔρχεται τὸ νομοσχέδιον. Ἀλλὰ τί δίδει εἰς τὸν βουλευτὴν τὸ νομοσχέδιον; 450 δραχ. κατ' ἔτος. Τί θέλουσιν ὅμως μᾶς εἴπει οἱ ἐντολεῖς μας ὅταν μάθωσιν ὅτι λόγῳ ὑπερτιμήσεως ἐδέχθημεν 35 δραχμὰς κατὰ μῆνα ἡμεῖς; οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ

ἔθνους; Ἡ διατίμησις λοιπὸν αὕτη τοῦ νομοσχεδίου δὲν πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς συζήτησιν, καὶ ψηφοφορουμένη πέποιθεν ὅτι δὲν θέλει τύχει οὐδὲ μιᾶς ψήφου. Ἀλλὰ παραιτούμενοι τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς διὰ μόνον τὸν λόγον τοῦ νὰ μὴ δώσωμεν τροφὴν εἰς τὴν ραδιουργίαν, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν τὸ νομοσχέδιον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς γερουσιαστὰς, διότι ὡς πρὸς αὐτοὺς τὸ νομοσχέδιον ἔχει καλῶς, καὶ διὰ τοῦτο παραδεχόμενος ὡς ὀρθὴν τὴν γνώμην τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας, ὑποστηρίζει αὐτὴν καὶ συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχήν της. Δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ γενναιοφροσύνης ὁρμώμενοι ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, καθ' ὅσον τὸ νομοσχέδιον δὲν ἀφορᾷ ἡμᾶς, ἀφορᾷ τὴν Βουλὴν, ἡ δὲ Βουλὴ δὲν συγκροτεῖται πάντοτε ὑπὸ τῶν αὐτῶν προσώπων. Ἀποβλέποντες δὲ τὴν αὔξησιν τῆς βουλευτικῆς ἐπιχορηγήσεως, τὸ πράττομεν διὰ ν' ἀποβλέψωμεν συγχρόνως καὶ τὸ ἐκ ταύτης γεννώμενον μόλυσμα.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἂν καὶ οἱ συνάδελφοί μας ἐπροσπάθησαν ν' ἀποδείξωσιν ὅτι μόνος σκοπὸς σας πρέπει νὰ ἦναι ἡ ὑπόληψίς σας, ἂν καὶ ὁ βουλευτὴς τοῦ Πανεπιστημίου μᾶς εἶπε τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν σύνταξιν τοῦ νομοσχεδίου, μολαταῦτα δὲν εὗρεν εἰς ὅλους τοὺς λόγους μίαν τινὰ ἁρμονίαν. Ποῖοι εἰσὶν οἱ λόγοι, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν ἀποζημίωσιν τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων; Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀξιοπρεποῦς διατηρήσεώς των, καὶ ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει πολὺς ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους ἡ Συνέλευσις, ἐν γνώσει οὖσα τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου, προσδιώρισε μίαν ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ διατήρησιν τῶν Σωμάτων. Πῶς λοιπὸν ἐρχόμεθα ἡμεῖς σήμερον ζητοῦντες νὰ καταστρέψωμεν τὴν περὶ τούτου διάταξιν τοῦ Συντάγματος; Ἡ Συνέλευσις ἐσύγκειτο ἐκ προσώπων, ἅτινα ἐγνώριζον καλλίτερον ἡμῶν τὰ πράγματα τῆς πατρίδος, καὶ ἐν τούτοις ἔρχεται σήμερον ἡ Κυβέρνησις καὶ καταπατεῖ τὸ Σύνταγμα διὰ λόγους ὑπερτιμήσεως. Ἀλλὰ, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, πρὸς τί ἡ δημοκοπία αὕτη σήμερον, ἀφ' οὗ τὸ Σύνταγμα κατεπατήθη ἀφότου παρεδέχθημεν τὴν πρώτην τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως αὔξησιν; Εἰς τοῦτον ἀπαντᾷ ὅτι δὲν εὑρισκόμεθα πάντοτε εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις, καὶ σήμερον ὀφείλομεν νὰ δείξωμεν εἰς τὴν Εὐρώπην ὅτι μεριμνῶμεν διὰ τὸ Σύνταγμα καὶ διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους, ὅτι δὲν ἐθέμεθα κακῆς πίστεως ὀφειλέται καὶ ὅτι προσπαθοῦμεν νὰ καταστῶμεν ἀληθῶς ἀνεξάρτητοι. Ὅταν ὅμως μακροημερεύσωμεν τῆς

ἰδέας ταύτης, τότε πᾶσα ἄλλη ἔρευνα καταντᾷ ἄσκοπος καὶ οὔτε δύναται νὰ ἔχῃ σημασίαν τινὰ τὸ νὰ μὴ παραδεχθῆτε σεῖς τὴν αὔξησιν ὑπὲρ ἑαυτῶν, νὰ χορηγήσητε δὲ τοιαύτην εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς τάξεις. Αἱ ἀποφάσεις σας πρέπει νὰ εἶναι τοιαῦται, ὥστε ν' ἀρέσκωσιν εἰς τὸν λαὸν, ἄλλως αἱ ἀποφάσεις τῆς πλειοψηφίας οὐδέποτε μένουσιν ἀναλλοίωτοι. Ἕκαστος ὑπάλληλος ἀνάγκη νὰ ζῇ ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν μέσων τοῦ ἔθνους του, καὶ εἰς μόνην τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Θρόνου ὀφείλομεν ν' ἀποβλέπωμεν. Ἡ ἀξιοπρέπεια τῶν Σωμάτων δὲν συνίσταται εἰς τὸν ἄνετον βίον τοῦ βουλευτοῦ ἢ τοῦ γερουσιαστοῦ, ἀλλ' εἰς τὰς πράξεις καὶ τὰς ἀποφάσεις των.

Πολλοὶ χρήσιμοι πολῖται, εἶπεν ὁ βουλευτὴς Μεσολογγίου, δὲν ἐκτίθενται εἰς τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα διὰ τὸ εὐτελὲς τῆς διδομένης ἀποζημιώσεως, καὶ ἐν τούτοις τί θέλομεν νὰ εἰπῶμεν σήμερον; Δὲν παραδεχόμεθα ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν οὐδεμίαν αὔξησιν, δίδομεν ὅμως αὐτὴν εἰς τοὺς γερουσιαστάς. Οἱ γερουσιασταὶ εἰσὶ καὶ φίλοι καὶ συναγωνισταί του, ἀλλὰ δὲν πρόκειται σήμερον περὶ προσώπων, πρόκειται περὶ Συντάγματος καὶ σήμερον ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡμαρτήσαμεν ἄλλοτε παραδεχθέντες τὴν αὔξησιν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως. Νομίζει διὰ τοῦτο ὅτι ἡ Βουλὴ, φρονίμως καὶ ἀξιοπρεπῶς φερομένη, ὀφείλει νὰ ἀπορρίψῃ ἐντελῶς τὸ νομοσχέδιον, καὶ οὐχὶ νὰ παραδεχθῇ αὐτὸ καθόσον ἀφορᾷ μόνους τοὺς γερουσιαστάς, διότι οὕτω θέλομεν δείξει ὅτι ὑποχωροῦμεν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν Γερουσίαν, ἥτις φαίνεται ταρασσομένη, καὶ τοιαύτην μοῖρὴν δὲν θέλει ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸ σεβαστὸν αὐτὸ Σῶμα.

Κλεισθείσης ἐνταῦθα συνεναίσει τῆς Βουλῆς τῆς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς συζητήσεως, ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ν. Παπαμιχαλόπουλον καὶ Ἰω. Σωτηριάδην, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ᾧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 65 κατὰ 15.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιχορηγήσεως τοῖς Βουλευταῖς καὶ Γερουσιασταῖς, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	Ν	Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ν	Ἀσημάκης Χαραλάμπης	Ο
Δημ. Γιαννούλης		Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς	Ν
Γ. Ν. Καΐρης		Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	Ο
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Γρηγόριος Κορριωτάκης	
Δημήτριος Τσόκρης		Ἰωάννης Ζάρκος	Ν
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Γεώργιος Περωτᾶς	
Ἰωάννης Βλάσσης		Α. Κοντόσταυλος	Ν
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ο	Ἰωάννης Μπαλάφας	
Γεώργιος Α. Ῥάλλης	Ν	Γεώργιος Μιχαὴλ	Ν
Γεώργιος Σκοῦφος	Ν	Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ν
Σταῦρος Βλάχος	Ν	Γ. Πλαπούτας	
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ν	Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ἀθανάσιος Ἴσκος		Πέτρος Δελιγιάννης	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ο	Ποθητὸς Ῥεβελάκης	Ν
Φίλων Φίλωνος	Ν	Κωνσταντῖνος Κυπριάδης	Ν
Λεωνίδας Λογοθέτης	Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης	Ν
		Σταῦρος Καμπερόπουλος	Ν
Γεώργιος Γεροβασάκης		Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ν	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος	
Θ. Τσαμετάκης		Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	
Ἰωάννης Σαράκας		Χαρ. Α. Χρηστόπουλος	Ο
Ἀθανάσιος Παπαθανασίου		Ν. Χ. Παναγιώτου	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Δημήτριος Σακελλαράκης	Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ν	Σ. Κοπανίτσας	
Σταμάτιος Μήτσας	Ο	Ἐμμ. Μιλετόπουλος	
Ἀνδρέας Ζέρβας		Ν. Λεόπουλος	
Γεώργιος Βελῆς	Ν	Λουκᾶς Στεράνου	Ν
Δημήτριος Ζῶτος	Ν	Νῖκος Βουλπιώτης	
Γεωργούλας Γιολδάσης		Β. Ρ. Παλαμίδης	Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ν	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν
Λύσανδρος Βιλαΐτης	Ο	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Αὐγερινός	Ο	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	
Νικόλαος Σισίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς		Μελέτιος Χ. Μελέτης	Ν
Γεώργιος Διαμάντης	Ν	Ν. Δικαῖος	Ν
Ἀναγνώστης Δημητρίου		Δ. Σακελλαριάδης	Ν
Γασ. Δελένδας		Ἐταμιν. Δελιγεώργης	Ν
Σπ. Μαρκεζίνης		Π. Ταμπουράκης	
Ν. Βαρβαρῆγος	Θ	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης		Παναγιώτης Παπατσώνης	Ν

Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . . Ο	Ν. Γκίνης . . . . .
Ἰω. Προβελέγιος . . . . Ν	Ἀθανάτιος Μπουρλῆς . . .
Ἰω. Ταταράκης . . . . . Ν	Γ. Μπάστας . . . . . Ν
Σ. Βαρότσης . . . . . Ν	Ἰωάννης Μανιώτης . . . .
Ἐμμαν. Ναυπλιώτης	Ἰω. Δουλίδης . . . . . Ν
Κωνστ. Κρίσπης . . . . Ν	Κωνστ. Πλατύς . . . . .
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . Ν	Ἀν. Ρενουάρδος . . . . . Ν
Ν. Καναβός . . . . . Ν	Μιχαὴλ Σολωμός . . . . Ν
Α. Παπαδημητριάδης . . .	Γεώργιος Ναύτης . . . . Ν
. . . . .	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . Ν
. . . . .	Παναγιώτης Φάθης . . . Ο
Κίμων Χριστοδούλου . . . Ο	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . Ν
Στέφανος Α. Δούκας . . . Ν	Γρηγ. Μανοῦσος . . . . .
Ἰωάννης Κατσάκος . . . Ν	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . .
Δημ. Κουμουνδουράκης . . Ν	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . Ν
Βενετσάνος Κυβέλος . . . Ν	Δημήτριος Βότσαρης . . . Ν
Νικόλαος Πιεράκος	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Χ. Χριστόπουλος . . . . Ο	Νικόλ. Πιπῖνος . . . . . Ν
Π. Κανελλόπουλος	Κώνστ. Δουζίνας . . . . .
Νικόλαος Μοσχούλας . . .	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Π. Ἀργυρόπουλος . . . . Ν	Δημήτριος Βουδούρης . . . Ο
Ν. Πανουριᾶς	Ἀντώνιος Τσαμπᾶς . . . Ν
Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . Ν	Πέτρος Χ. Πέτρου . . . . Ν
Κωνσταντίνος Βλάμης . . .	Εὐαγγέλης Βαλτινός . . .
Βενιζέλος Ῥοῦφος	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . Ο
Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . Ν	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Π. Καλαμογδάρτης . . . Ν	Αὐγερινὸς Ἀξέρωφ . . . . Ν
Κωνστ. Κωνστάκης . . . Ν	Α. Μάντσαρης . . . . . Ν
Ἀν. Α. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Ἀνεγνώσθη εἶτα τὸ ἄρθρον 1 καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας, ἐπὶ τῆς ὁποίας γενομένης ὁμοίας ψηφοφορίας, ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπιτηρηθείσης ψηφιλεκτῶν, συνήχθη, κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 49 κατὰ 29, ἀρνηθέντος ἑνός. Ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον 1 ὡς ἐτροπολογήθη οὕτως·

«Ἄρθρον 1. Εἰς ἕκαστον γερουσιαστὴν, ἐκπληροῦντα τὰ χρέη του, δίδονται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, λόγῳ ὑπερτιμήσεως, δραχ. 1800 δι' ἑκάστην σύνοδον, πληρωτέαι εἰς δύω ἴσας δόσεις κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς Συνόδου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν περὶ ἀπαλείψεως τοῦ ποσοῦ τῆς ἐπιχορηγήσεως τῆς ἀρορώσης τοὺς Βουλευτὰς τροπολογίαν, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνς. Θεοδώρου . . . . Ν	Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . . Ο
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . Ν	Νικόλαος Σισίνης . . . . .
Ἀντώνιος Βενιζέλος . ἀρνεῖται	Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . .
Δημ. Γιαννούλης	Γεώργιος Διαμάντης . . . Ο
Γ. Ν. Καΐρης	Ἀναγνώστης Δημητρίου . .
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . Ν	Γασ. Δελένδας . . . . .
Δημήτριος Τσόκρης	Σπ. Μαρκεζίνης . . . . .
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . .	Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . Ν
Ἰωάννης Βλάσσης	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . .
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . Ο	Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . Ν
Γεώργ. Α. Ῥάλλης	Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . Ν
Γεώργιος Σκοῦφος . . . Ν	Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . Ο
Σταῦρος Βλάχος . . . . Ο	Γρηγόριος Κορρωτάκης . .
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . Ν	Ἰωάννης Ζάρκος . . . . . Ν
Ἀθανάσιος Ἴσκος	Γεώργιος Πετρωτᾶς . . . .
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . Ο	Α. Κοντόσταυλος . . . . Ν
Φίλων Φίλωνος . . . . . Ν	Ἰωάννης Μπαλάφας . . . .
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . Ν	Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . Ο
. . . . .	Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . Ν
Γεώργιος Γεροθανάσης . .	Γ. Πλαπούτας . . . . .
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . Ν	Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . .
Θ. Τσαννετάκης	Πέτρος Δελιγιάννης . . . .
Ἰωάννης Σαράκας	Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . Ν
Α. Παπαθανασίου	Κωνστ. Κυπραῖος . . . Ν
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . Ν	Ἰωάν. Δελιγιάννης . . . . Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . Ν	Σταῦρος Καμπερόπουλος . . Ν
Σταμάτιος Μήτσας . . . Ο	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . .
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος.
Γεώργιος Βελῆς . . . . Ν	Ἐμμανουὴλ Τσοῦγλος . . .
Δημήτριος Ζῶτος . . . . Ν	Χαφὰλ. Α. Χρηστόπουλος . Ο
Γεώργιος Γιαλδᾶσης . . .	Ν. Χ. Παναγιώτου . . . .
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . Ν	Δημ. Σακελλαράκης . . . Ν
Ἀλέξανδρος Βιλαΐτης . . .	Σ. Καπανίτσας. . . . .

Ἐμμ. Μελετόπουλος . . .	Ν. Παναυριᾶς . . . . .
Ν. Λεώπουλος	Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . Ν
Λουκᾶς Στεφάνου . . . . Ο	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . .
Νῖκος Βουλπιώτης	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . .
Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . Ν	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . Ν
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ο	Παναγ. Καλαμογδάρτης . . Ν
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . Ν	Κωνστ. Κωνστάκης . . . Ν
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Ἀναργ. Χ. Ἀναργύρου . .
Δημήτριος Φιλάρετος . . .	Νικ. Γκίνης . . . . .
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . Ο	Ἀθανάσιος Μησυρλῆς . . .
Νικόλαος Δικαῖος . . . . Ο	Γεώργιος Μπάστας . . . Ν
Ἀνμ. Σακελλαριάδης . . . Ο	Ἰω. Μανιώτης . . . . .
Ἐπαμ. Δελιγιώργης . . . Ν	Ἰωάννης Δούλιδης . . . . Ο
Π. Τσιμπουράκης	Κωνστ. Πλατύς . . . . .
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος .	Ἀν. Ῥενουάρδος . . . . Ν
Παναγιώτης Παπατσώνης . Ο	Μιχαὴλ Σολωμός . . . . Ν
Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . Ο	Γεώργιος Ναύτης . . . . Ν
Ἰω. Προβελέγιος . . . . Ν	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . Ν
Ἰω. Ταταράκης . . . . . Ν	Παναγιώτης Ψαθᾶς . . . Ο
Σ. Βαρότσης . . . . . Ο	Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . Ο
Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Γρηγ. Μανοῦσος. . . . .
Κωνστ. Κρίσπης . . . . Ν	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . .
Νικόλαος Τσαβέλλας . . . Ν	Δημ. Πολυχρονόπουλος . Ο
Νικόλαος Καναβὸς . . . Ν	Δημήτριος Βότσαρης . . Ν
Α. Παπαδημητριάδης . . .	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .
. . . . .	Νικόλαος Πιπῖνος . . . Ο
. . . . .	Κωνστ. Δουζίνας . . . .
Κίμων Χρ. στοδούλου . . Ο	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης .
Στέφανος Α. Δούκας . . Ν	Δημήτριος Βουδούρης . . Ο
Ἰωάννης Κατσάκος . . . Ν	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς . . . Ν
Ἀνμ. Κουμουνδουράκης . Ο	Πέτρος Χ. Πέτρης . . . . Ο
Βενετσάνος Κυβέλος . . Ν	Εὐαγγέλης Βαλατσὸς . . .
Νικόλαος Πιεράκος . . .	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . Ν
Χ. Χριστόπουλος . . . . Ν	Εὐαγγέλης Καντοϊάννης . .
Π. Κανελλόπουλος	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . Ο
Νικόλαος Μοσχούλας . . Ο	Α. Μάντσαρης . . . . . Ο
Π. Ἀργυρόπουλος . . . Ν	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Ἀνεγνώσθη εἶτα τὸ ἄρθρον 2, ὅπερ ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀνα-

στάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον, παραλειφθέντος τοῦ 3 ὡς πε-

ριττοῦ καταστάντος μετὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς αὐξήσεως τῆς βουλευτικῆς ἐπιχορηγήσεως.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ψηφολέκτας, συνήχθη ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 57 κατὰ 14, ἀρνηθέντος ἑνὸς, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον· ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτως·

ΟΘΩΝ κτλ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Εἰς ἕκαστον γερουσιαστὴν, ἐκπληροῦντα τὰ χρέη του, δίδονται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου λόγῳ ὑπερτιμήσεως δρ. 1800 δι' ἑκάστην σύνοδον, πληρωτέαι εἰς δύω ἴσας δόσεις κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς συνόδου.

Ἄρθρον 2. Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον δευτέρα δόσις θέλει πληρωθῆ καὶ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς παρούσης συνόδου.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιχορηγήσεως τοῖς Γερουσιασταῖς, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΛΕΥΤΩΝ.

Κων. Θεοδώρου . . . . Ν	Σταῦρος Βλάχος . . . . Ο
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . Ν	Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . .
Δημ. Γιανούλης	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . Ο
Γ. Ν. Καΐρης	Φίλων Φίλωνος . . . . Ν
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . . Ν	Ἀσωνίδας Λογοθέτης . . Ν
Δημήτριος Τσάκρης	. . . . .
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Γεώργιος Γεροθανάσης . . .
Ἰωάννης Βλάσσης	Λεωνίδας Πετροπουλάκης . Ν
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . Ο	Θ. Τσαννετάκης . . . . .
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .	Ἰωάννης Σαφάκας . . . . .
Γεώργιος Σκοῦφος . . . . Ν	Α. Παπαθανασίου . . . . .

Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . N	Δημ. Σακελλαράκης . . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . N	Σ. Κοπανίτσας . . . . .
Σταμάτιος Μήτσας . . . O	Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος . .
Ἀνδρέας Ζέρβας	Ν. Ατώπουλος . . . . .
Γ. Κ. Βελῆς . . . . . N	Λουκᾶς Στεφάνου . . . . .
Δημήτριος Ζῶτος . . . . N	Νίκος Βουλπιώτης . . . .
Γ. Γιολδάσης	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N
Αὐσανδρος Βιλαέτης . . . O	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N
Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . O	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σσίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . .	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . . N
Γεώργιος Διαμάντης . . .	Ν. Δικαῖος . . . . . N
Ἀναγνώστης Δημητρίου . .	Α. Σακελλαριάδης . . . .
Γασ. Δελένδας	Ἐπαμιν. Δελιγεώργης . . N
Σπ. Μαρκεζίνης	Π. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . .	Παναγιώτης Παπατσώνης . N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . .
Ἀτων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . N	Ἰω. Προβελέγιος . . . . N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . .	Ἰω. Ταταράκης . . . . . N
Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .	Σ. Βαρότσης . . . . . N
Ἰωάννης Ζάρκος . . . . . N	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . .
Γεώργιος Περωτῆς	Κων. Κρίσπης . . . . . N
Α. Κοντόσταυλος . . . . N	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας	Νικόλαος Καναβός . . . . N
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . O	Α. Παπαδημητριάδες . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος	Κίμων Χριστοδούλου . . . O
Πέτρος Δελιγιάννης	Στέφανος Α. Δούκας . . . N
Παθητὸς Ῥεβελάκης	Ἰωάννης Κατσάκος . . . . N
Κωνσταντῖνος Κυπριάδης . N	Δημ. Κουμουνδουράκης . . N
Ἰωάννης Δελιγιάννης . . . N	Βενετσάνος Κυβέλος . . .
Σταῦρος Καμπερόπουλος . N	Νικόλαος Πιεράκος . . . .
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Χ. Χριστόπουλος . . . . N
Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος .	Π. Κανελλόπουλος . . . .
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . . N
Χαράλ. Α. Χρηστόπουλος . O	Π. Ἀργυρόπουλος . . . .
Ν. Χ. Παναγιώτου	Ν. Πανουριᾶς . . . . .

Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . N	Ἀντων. Ἀρμάος . . . . . N
Κωνσταντῖνος Βλάμης . . .	Γρηγόριος Μανοῦσος . . .
Βενιζέλος Ῥοῦφος	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . O
Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . N	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Παναγ. Καλαμογδάρτης . . N	Δημήτριος Βότσαρης . . .
Κωνστ. Κωνστάκης . . . N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .
Ἀναργ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Νικόλαος Πιπῖνος . . ἀρνεῖται
Ν. Γκίνης	Κωνστ. Δουζίνας . . . .
Ἀθανάσιος Μησυρλῆς . . .	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Γεώργιος Μπάστας . . . N	Δημήτριος Βουδούρης . . O
Ἰωάννης Μανιώτης	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς . . . N
Ἰωάννης Δουλίδης . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . N
Κωνστ. Πλατύς	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . .
Ἀν. Ῥενουάρδος . . . . N	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . O
Μιχαὴλ Σολωμός . . . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Γεώργιος Ναύτης . . . . N	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . O
Ἰωάννης Σαγρέδος . . . N	Α. Μάντσαρης . . . . . N
Παναγιώτης Φάβης . . . O	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Κληρωθεῖσα ἡ βουλευτικὴ ἐκλογὴ Ναυπλίας ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Στ. Δούκα καὶ Α. Πετιμεζᾶ, ἔλαχεν εἰς τὸ Στ'. τμῆμα.

Ἐπελάβη εἶτα ἡ Βουλὴ τῆς συζητήσεως τοῦ παρεκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. **11387** ναυπηγεδίου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου γενομένης ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Κ. Θεοδώρου καὶ Π. Ῥεβελάκην, συνήχθη, κατὰ παῦσε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων **71**, ἀρνηθέντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ ναυπηγεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. **11387** ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κωνστ. Θεοδώρου . . . . N	Γ. Ν. Καΐρης . . . . .
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . . N
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . . N	Δημήτριος Τσάκρης . . . .
Δημήτριος Γιαννούλης . . .	Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . .

Ἰωάννης Βλάσσης		Α. Κοντόσταυλος	Ν
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν	Ἰωάννης Μπαλάτας	
Γεώργιος Α. Ῥάλλης		Γεώργιος Μιχαὴλ	Ν
Γεώργιος Σκοῦφος	Ν	Ἀνδρέας Δελιγιάννης	Ν
Σταῦρος Βλάχος	Ν	Γ. Πλαπούτας	
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ν	Ἀντ. Ἀντωνόπουλος	
Ἀθανάσιος Ἴσκος		Πέτρος Δελιγιάννης	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν	Ποθητὸς Ῥεβελάκης	Ν
Φίλων Φίλωνος	Ν	Κωνστ. Κυπριάδης	Ν
Ἀεωνίδας Λογοθέτης	Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης	Ν
		Σταῦρος Καμπερόπουλος	Ν
Γεώργιος Γεροθανάσης		Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Λεωνίδας Πετροπουλάκης	Ν	Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος	
Θ. Τσαννετάκης		Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος	
Ἰωάννης Σαφάκας		Χαρ. Α. Χρηστόπουλος	Ν
Α. Παπαθανασίου		Ν. Χ. Παναγιώτου	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν	Δημήτριος Σακελλαράκης	Ν
Ν. Παπαμιχαλόπουλος	Ν	Σ. Κοπανίτσας	
Σταμάτης Μήτσας	Ν	Ἐμμαν. Μελετόπουλος	
Ἀνδρέας Ζέρβας		Ν. Θ. Λεώπουλος	
Γ. Κ. Βελῆς	Ν	Λουκᾶς Στέφανος	Ν
Δημήτριος Ζῶτος	Ν	Νῖκος Βουλπιώτης	
Γ. Ἰω. Γιολδάσης		Β. Ρ. Παλαμίδης	Ν
Ἰωάννης Χατσόπουλος	Ν	Α. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν
Αὐσανδρος Βιλαέτης	Ν	Ἰ. Ν. Ταμπακόπουλος	Ν
Ἀνδρέας Αὐγερινὸς		Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	
Νικόλαος Σισίνης		Δημήτριος Φιλάρετος	
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς		Μελέτιος Χ. Μελίτης	Ν
Γεώργιος Διαμάντης		Ν. Δικαῖος	Ν
Ἀναγνώστης Δημητρίου		Δ. Σακελλαριάδης	Ν
Γαστ. Δελένδας		Ἐπαμινώνδας Δελιγεώργης	Ν
Σπ. Μαρκεζίνης		Π. Τσιμπουράκης	
Ν. Βαρβαρῆγος	Ν	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	Ν
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης		Παναγιώτης Παπατσώνης	Ν
Ἀσημάκης Χαραλάμπης	Ν	Σπ. Ἀντωνόπουλος	Ν
Ἀεων. Ν. Πετιμεζᾶς		Ἰω. Προβελέγιος	Ν
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	Ν	Ἰω. Ταταράκης	
Γρηγόριος Κορριωτάκης		Σ. Βαρότσης	Ν
Ἰωάννης Ζάρκος		Ἐμμαν. Ναυπλιώτης	
Γεώργιος Περωτᾶς		Κωνς. Κρίσπης	Ν

Νικόλαος Τσαβέλλας	Ν	Ἰωάννης Μανιώτης	
Ν. Καναβός	Ν	Ἰω. Δουλίδης	Ν
Α. Παπαδημητριάδης		Κωνστ. Πλατύς	
		Ἀντ. Ῥενουάρδος	Ν
		Μιχαὴλ Σολωμὸς	
Κίμων Χριστοδούλου		Γεώργιος Ναύτης	Ν
Στέφανος Α. Δούκας	Ν	Ἰωάννης Σαγρέδος	Ν
Ἰωάννης Κατσάκος	Ν	Πιναγιώτης Ψάθης	Ν
Δημ. Κουμουνδουράκης	Ν	Ἀντ. Ἀρμάος	Ν
Βενετσάνος Κυβέλος	Ν	Γρηγ. Μανοῦσος	
Νικόλαος Πιεράκος		Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος	Ν
Χ. Χριστόπουλος	Ν	Δημ. Πολυχρονόπουλος	Ν
Π. Κανελλόπουλος		Δημήτριος Βότσαρης	Ν
Νικόλαος Μοσχούλας	Ν	Γεώργιος Ι. Στάϊκος	
Π. Ἀργυρόπουλος		Νικόλ. Πιπῖνος	Ν
Ν. Πανουριᾶς		Κωνστ. Δουζίνας	
Ῥήγας Κεχαγιᾶς		Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης	
Κωνσταντῖνος Βλάμης		Δημήτριος Βουδούρης ἀρνεῖται	
Βενιζέλος Ῥοῦφος		Ἀντώνιος Τσαμαδὸς	
Ἀνδρέας Χ. Λόντος	Ν	Πέτρος Χ. Πέτρος	Ν
Παναγιώτης Καλαμογδάρτης	Ν	Εὐαγγέλης Βαλατσὸς	
Κωνς. Κωνστάκης	Ν	Σ. Σκουμπουρδῆς	Ν
Ἀνάργυρος Α. Χ. Ἀναργύρου		Εὐαγγέλης Κοντογιάννης	
Ν. Β. Γκίνης		Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ	Ν
Ἀθανάσιος Μητυρλῆς		Α. Μάντσαρης	Ν
Γεώργιος Μπάστας	Ν	Δημήτριος Κριεζώτης	

Δεκτῶν δὲ γενομένων δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ψηφολέκτας, τὸ ἴδιον καταδείξασα ἀποτέλεσμα· ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτως·

ΟΦΩΝ κτλ.

Ἐψηφίσαμεν ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν ἑνδεκα χιλιάδων τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἑπτά, ἀριθ. **11387**, καταλογιζομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. 20 τοῦ διὰ τὸ **1859** ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου ὑπὸ τὸν τίτλον « προκαταβολαί. »

Ἄρθρον 2. Ἡ πίστωσις αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν πλη-
ρωμὴν ἀντιτίμου τοῦ ἐκ τῆς ἀλληλοδαπῆς προμηθευθέντος βομ-
βυκοσπόρου καὶ διανεμηθέντος τοῖς βομβυκοσπόροις, ἐπὶ ἀποδό-
σει τοῦ τιμήματος αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερου-
σίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς
ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ
Κράτους.»

Ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν ὅτι ἐξε-
λέξαντο εἰσηγητὰς ἐπὶ τοῦ περὶ ποινικῆς στρατιωτικῆς νομο-
θεσίας νομοσχεδίου τοὺς Ἀδ. Διαμαντόπουλον, Ἰω. Ταμπακό-
πουλον, Ἰω. Καραγιαννόπουλον, Ἰω. Δελιγιάννην, Χ. Α. Χρηστό-
πουλον, Δ. Κουμουνδουράκην καὶ Κ. Κυπριάδην.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ἀνέ-
γνω Β. διάταγμα, δι' οὗ διακόπτονται ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας αἱ
ἐργασίαι τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων, ἔχει δ' οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κτλ.

«Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 31 τοῦ Συντάγματος, διακόπτο-
μεν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πρώτης συνόδου τῆς ἕκτης βουλευ-
τικῆς περιόδου ἐπὶ ἡμέρας εἴκοσιν.

Ὁ Ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουρ-
γὸς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν θέλει κοινοποιήσει τὸ παρὸν διάταγμα
εἰς τὴν Γερουσίαν, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὴν Βουλήν.

Ἀθῆναι, τὴν 20 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ. Λ. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ὁ δὲ πρόεδρος ἐβεβαίου ὅτι θέλει καταχωρίσει τὸ παρὸν
διάταγμα εἰς τὰ πρακτικά.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

«Σήμερον τὴν 27 Μαρτίου 1860 ἐμφανισθεὶς ὁ ἕτερος βουλευ-
τὴς Πυλίας, ὤμοσεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τὸν ὑπὸ τοῦ
ἄρθρ. 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον ὡς ἀκολούθως·

« Ὄμνυω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριά-

δος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν
εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκ-
πληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου. »

Πρὸς βεβαίωσιν συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον, ὅπερ ὑπε-
γράφη ὑπὸ τοῦ Προεδρείου, τοῦ ὁρκισθέντος καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

Ὁ ὁρκισθεὶς
Γ. Μπάστας,

Ὁ ἱερεὺς
Ἰω. Κυριαζῆς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΓ'.

Τῆς 19 Ἀπριλίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώ-
σθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς τελευταίας συνεδριάσεως καὶ ἐπε-
κυρώθησαν.

Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλί-
ου, δι' οὗ ἀναγγέλλεται εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι παραιτηθέντος τοῦ
ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῶν Ἐξωτε-
ρικῶν ὑπουργοῦ Θ. Α. Ζαΐμη, εἰς μὲν τὸν ὑπουργὸν τῆς Δι-
καιοσύνης Μ. Ποτλῆν ἀνετέθη ἡ προσωρινὴ διεύθυνσις τοῦ ἐπὶ
τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου, εἰς δὲ τὸν ὑπουργὸν
τῶν Ἐσωτερικῶν Α. Κουντουριώτην, ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐπὶ τῶν
Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω τὰ ἑξῆς
νομοσχέδια μετὰ τῶν συνοδευουσῶν αὐτὰ ἐκθέσεων· α) περὶ ἀπο-
νομῆς συντάξεως εἰς τὸν ὑποστράτηγον Κανέλλον Δελιγιάννην,
β) περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου 1847 Νό-
μου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν, καὶ γ) περὶ
ἰσχύος τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμβάσεως τῆς ἀφο-
ρώσης τὴν τηλεγραφικὴν συγκοινωνίαν. Ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Γνωσταὶ εἰσὶ, Κύριοι, πᾶσιν ὑμῖν αἱ κατὰ τὸν ἀγῶνα με-
γάλαι ἐκδουλεύσεις τοῦ Κυρίου Κανέλλου Δελιγιάννη, ὑπο-
στρατήγου.

Ἡ ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος θέλει βεβαίως διαλάβει περὶ αὐτοῦ, καὶ θέλει μεταφέρει καὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἀγωνιστοῦ τὸ ὄνομα εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Ἐπειδὴ δὲ, καθ' ἃς ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος ἔλαβε πληροφορίας, ὁ εἰρημένος περιῆλθεν εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, ἐκρίθη ἄξιον μὲν τῆς ὑπὲρ τῶν λειψάνων τοῦ ἀγῶνος προνοίας τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως, ἁρμόζον δὲ εἰς τὰς μεγάλας ἐκδουλεύσεις τοῦ ἀνδρὸς, νὰ παρασχεθῇ αὐτῷ ἀνακούφισίς τις· ἐφ' ᾧ κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μεγαλειότητος, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ εἰσαγάγωμεν, Κύριοι, τὸ συνημμένον νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐκπληροῦται ὁ σκοπὸς οὗτος, καὶ νὰ συστήσωμεν τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ εἰς ὑμᾶς.

Ἀθήνησι, τῇ 18 Ἀπριλίου 1860.

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῇ, ὅπως ἔχει, εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν, καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι, τῇ 18 Ἀπριλίου 1860.

ΟΘΩΝ

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Χορηγεῖται σύνταξις χρηματικὴ ἐκ δραχμῶν χιλίων, ἀριθ. 1000, κατὰ μῆνα εἰς τὸν κύριον Κανέλλον Δελιγιάννην, ὑποστράτηγον.

Ἄρθρον 2.

Ἡ σύνταξις αὕτη θέλει συμψηφίζεσθαι πρὸς τὰς στρατιωτικὰς ἀποδοχὰς, τὰς ὁποίας ὁ κύριος Κανέλλος Δελιγιάννης λαμβάνει.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ

τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ὁ περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν νόμος τῆς 10 Μαρτίου 1847 ἐπέτρεψεν ὑπὲρ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ συνοικιζομένων διαφόρους παραχωρήσεις, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων πολλαὶ οἰκογένειαι συνῳκίσθησαν ἐν Ἐρετρίᾳ· ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀνηγέρθησαν 150 καὶ ἐπέκεινα οἰκίαι, ὧν αἱ πλεῖσται μεγάλης ἀξίας, ἠλπίζετο δὲ ν' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνοικιστῶν, ἐὰν τὰ λαβόντα χώραν ἔκτακτα συμβεβηκότα, οἷον ἡ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους συμβᾶσα θύελλα, ἥτις ἐν μιᾷ νυκτὶ κατέστρεψεν ἁπάσας σχεδὸν τὰς ἐκεῖ οἰκίας, αἱ ἐπισυμβᾶσαι ἐπιδημικαὶ ἀσθένειαι καὶ ἄλλαι ἐπιτόπιοι ἀνωμαλίαι δὲν ἐνέκρονον τὴν προθυμίαν τῶν συνοικιστῶν. Ἐπελθούσης δ' ἀκολούθως καὶ τῆς λήξεως τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρισθείσης προθεσμίας, ὁ συνοικισμὸς ἔμεινε στάσιμος.

Ἐπειδὴ δὲ πρὸς εὐόδωσιν τοῦ συνοικισμοῦ τούτου κατεβλήθησαν μέχρι τοῦδε ἴδιά τε καὶ κοινωτικὰ κεφάλαια, ἡ δὲ μὴ πρόοδος αὐτοῦ ἐστέρησε τοὺς Ψαριανοὺς καὶ τῶν ἐκ τοῦ συνοικισμοῦ προσδοκωμένων ὠφελημάτων καὶ τῶν πλεονεκτημάτων, ἅτινα τὸ ἔθνος ἀπένειμεν εἰς αὐτοὺς χάριν τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐπιφανῶν ἐκδουλεύσεών των, δὲν εἶναι οὔτε δίκαιον οὔτε συμφέρον νὰ παραιτήσωμεν τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλ' ὀφείλομεν παντὶ τρόπῳ νὰ φέρωμεν αὐτὸ εἰς πέρας.

Οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ αἱ θερμῶς ἐκφρασθεῖσαι πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εὐχαὶ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ δήμου Νέων Ψαρρῶν, ἐπιβάλουσιν εἰς ἡμᾶς τὸ καθῆκον τοῦ νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν Βουλὴν, κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως, τὸ ἐσώκλειστον νομοσχέδιον περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου τῆς 10 Μαρτίου 1847 ἐπὶ μίαν πενταετίαν εἰσέτι.

Διὰ τῆς προτεινομένης ταύτης παρατάσεως καὶ διὰ τῆς ἐξαλείψεως τῶν λοιπῶν φυσικῶν αἰτίων, τῶν ἐμποδιζόντων τὴν πρόοδον τοῦ συνοικισμοῦ τούτου, περὶ τῶν ὁποίων ἐλήφθη ἤδη πρόνοια, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ συνοικισμοῦ τούτου θέλει βελτιωθῇ, ἤδη μάλιστα,

ὅτι ἡ διώρυξις τοῦ παρθμοῦ τοῦ Εὐρίπου ὑπόσχεται εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον εὐρύτερον καὶ ἀσφαλέστερον μέλλον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Ἀπριλίου 1860.

Οἱ ὑπουργοί

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῆ, ὡς ἔχει, εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ συζήτησιν.

Ἀθήνησι, τῇ 14 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον Μοναδικόν.

Ἡ ἰσχὺς τῶν διατάξεων τοῦ ἀπὸ 20 Μαρτίου 1847 ΝΗ'. νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν παρατείνεται ἐπὶ πέντε ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἤρξαντο μεταξὺ τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς διαπραγματεύσεις σκοπὸν ἔχουσαι τὴν συνομολόγησιν συμβάσεως, ἀφορώσης τὴν ἕνωσιν τῆς νήσου Σύρου μετὰ τῆς μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἕλλης ὑποβρυχίου ἠλεκτρικῆς γραμμῆς, συνδεομένης ἐν Κωνσταντινουπόλει δι' ἐναερίου ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου καὶ διεργομένης διὰ Χίου, ἵνα οὕτω τεθῇ ἡ Ἑλλὰς ἐν τηλεγραφικῇ συγκοινωνίᾳ μετὰ τῆς ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ

δι' αὐτῆς μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης καὶ μετὰ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Αἱ διαπραγματεύσεις ἦλθησαν τέλος εἰς πέρας, ὑπογραφείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 17|29 Ἰουλίου π. ε. τῆς ἀναγκαίας συμβάσεως, συγκειμένης ἐξ ἄρθρων 17, διὰ δὲ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτῆς συνεφωνήθη, ὅτι τὰς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας τηλεγραφικὰς συγκοινωνίας θέλουσι διέπει αἱ διατάξεις τῆς ἀπὸ 9|21 Ἰανουαρίου 1857 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Αὐστρογερμανικοῦ τηλεγραφικοῦ συνδέσμου καὶ τῆς Τουρκίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος σύμβασις ἐμπεριέχει ὅρους, δι' οὓς ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸ 25 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, νὰ δοθῇ ἡ συγκατάθεσις τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων ἐπ' αὐτῆς, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν, κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, νὰ τὴν εἰσαγάγωμεν εἰς τὴν Βουλήν, ἣν παρακαλοῦμεν νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν της, ἐπιψηφίζουσα τὸ συνάμα εἰσαγόμενον νομοσχέδιον ἐξ ἄρθρου μοναδικοῦ.

Τὸ ἐπωφελὲς καὶ ἀναγκαῖον τῆς συμβάσεως ταύτης, μετὰ τὴν παρ' ἡμῖν εἰσαγωγὴν τοῦ μέσου τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας, εἰσὶν αὐτόδηλα καὶ περιττὸν νομίζομεν νὰ ἐλθωμεν εἰς ἐξηγήσεις πρὸς ἀπόδειξιν αὐτῶν.

Πεποίθαμεν δὲ, Κύριοι, ὅτι προθύμως καὶ ταχέως θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιψηφίσητε τὸ νομοσχέδιον, ὅπως ἐπικυρωθῇ ἡ σύμβασις καὶ γένηται, κατὰ τὰ παραδεδεγμένα, ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπικυρώσεών της.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ἀπριλίου 1860.

Οἱ ὑπουργοί

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῆ, ὡς ἔχει, εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργῶν καὶ θέλει ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπορασίζομεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον Μοναδικόν.

Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 17|29 Ἰουλίου 1859 συνυφθεῖσα μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας σύμβασις περὶ ταχυδρομικῆς συγκοινωνίας, καὶ συγκειμένη ἐξ ἄρθρων δέκα ἑπτά, ἔχει ἰσχὺν νόμου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Παρελθὼν δὲ καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἐκθέσεις καὶ νομοσχέδια, α') περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 70,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ β') ἐπίσης ἐκ δραχμῶν 249, 494:01 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου. Ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Τὸ ἐπισυνημμένον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν, ἀφορᾷ ἀναπληρωτικὴν πίστωσιν ἐκ δρ. 70,000 ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, κατασταθεῖσαν ἀναπόφευκτον πρὸς ἀποπληρωμὴν ἐξόδων τινῶν κατεπειγόντων τῆς ὑπηρεσίας καὶ πρὸς ταχυτέραν ποίησιν τῶν δημοσίων ἐγγράφων.

Μολονότι ἐκ τοῦ προσηρτημένου εἰς τὸ νομοσχέδιον πίνακος ἐξάγεται ἡ φύσις ἑκάστης δαπάνης, μολοντοῦτο ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ σᾶς ἐκθέσω ἐν συνόψει τοὺς λόγους τοὺς προκαλέσαντας τὴν προκειμένην πίστωσιν.

Πρώτη δαπάνη παρουσιάζεται ἡ εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν βουλευτικῶν ἀποζημιώσεων καταλογιζομένη ἐκ δρ. 5,000, ἥτις ἀποκαθίσταται ἀναγκαία πρὸς ἀποπληρωμὴν διαφόρων ἐξόδων τῆς Βουλῆς ἀνηκόντων εἰς τὴν χρῆσιν 1859.

Ἐπίσης τὰ ἔξοδα τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας ἀπαιτοῦσι προσθήκην δρ. 1000 πρὸς ἀποπληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς φωτοζωλείας τῶν φρουρῶν τῶν ταμιακῶν καταστημάτων τοῦ κράτους, καθόσον τὸ ἐπὶ τούτῳ προσδιορισθὲν ποσὸν δὲν ἤρκεσεν ἀπαντήσῃ τὰς ἀνάγκας ταύτας.

Αἱ ἀποδοχαὶ χαρτοσήμου προσδιωρίσθησαν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς . . . . . δρ. 300,000
Ἐζητήθη κατόπιν ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ » 100,000

Τὸ ὅλον . . . δρ. 400,000

Ἀλλὰ καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν ἐπήρκεσε διὰ νὰ πληρωθῶσιν αἱ παρὰ τῶν ταμείων τοῦ Κράτους προπληρωθεῖσαι ἀποδοχαὶ χαρτοσήμου καὶ ἀπαιτεῖται προσθήκη εἰσέτι δρ. 50,000. Ἡ δαπάνη αὕτη, ὡς καὶ ἄλλοτε ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ παρατηρήσω, μακρὰν τοῦ νὰ ἐπιβαρύνῃ πραγματικῶς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων, τοὐναντίον γίνεται παραίτιος αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων· καθόσον, ὅσον πλειότεραι ἀποδοχαὶ χαρτοσήμου πληρώνονται, τόσῳ μᾶλλον προβαίνει ἡ κατανάλωσις τοῦ χαρτοσήμου.

Τελευταία δαπάνη εἶναι ἡ ζητουμένη δι' ἔξοδα καλλιεργείας ἀλικῶν καὶ μεταφορᾶς ἁλάτων ἐκ δρ. 14,000.

Ἀπόδειξις τοῦ ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι δὲν ὑπελογίσθησαν ἀκριβῶς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν εἶναι ὅτι κατόπιν ἐζητήθη ἀναπληρωτικὴ ἐπ' αὐτῶν πίστωσις, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἐφάνη ἀνεπαρκὴς καὶ πρὸς πληρωμὴν αὐτῶν τῶν ἐξόδων ἀπαιτεῖται τὸ μνησθὲν ποσὸν τῶν δρ. 14,000.

Τῶν δύω τούτων δαπανῶν νομίζω περιττὴν πᾶσαν δικαιολόγησιν, καθόσον ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν γίνεται πρόδηλον ὅτι καὶ κατεπείγουσαι εἶναι καὶ ἀποβλέπουσιν ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας παραγωγικά.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πείθεσθε, Κύριοι, ὅτι ἡ ζητουμένη ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἀποβλέπει δαπάνας τῆς ὑπηρεσίας ἀναποφεύκτους καὶ κατεπειγούσας, ἑπομένως δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλετε ἐπιψηφίσει αὐτήν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 18 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδων ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, καταλογιζομένων ὡς ἑξῆς·

Εἰς ἀποζημιώσεις Βουλῶν	δρ.	5,000
Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν	»	1,000
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως κλπ	»	64,000
Τὸ ὅλον	δρ.	70,000

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῆ εἰς τὰ οἰκεῖα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, κατὰ τὸν ὧδε προσηρτημένον πίνακα.

Ἄρθρον 3. Τὰ ἔξοδα δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλουσι πληρωθῆ ἐκ τῶν εἰσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, ψηφισθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Ἰουνίου 1858 νπϑ'. νόμου.

Προϋπολογ. Κεφάλ.	Προϋπολογ. Ἄρθρον	Ὁρισμὸς ὑπηρεσιῶν καὶ ἐξόδων.	Πίστωσις ἀναπληρωτική. Κατ' ἄρθρον	Πίστωσις ἀναπληρωτική. Κατὰ κεφ.	Παρατηρήσεις
		ΜΕΡΟΣ Γ'.			
		Ἀποζημ. Βουλῶν.			
5	1	Βουλή	5000	5000	
		ΜΕΡΟΣ Δ'.			
		Γενικὴ ὑπηρεσία.			
7		Ταμεῖα.			
	3	Ἔξοδα ὑπηρεσίας ταμιῶν	1000	1000	
				6000	
		ΜΕΡΟΣ Ε'.			
		Ἔξοδα διοικήσεως.			
11		Ἐμμισοι φόροι.			
	7	Ἀποδοχαὶ χαρτοσήμου	50000		
13		Δημόσια νομίσματα.			
	12	Ἔξοδα καλλιεργείας ἁλικῶν	4000		
	13	Ὁμοίως μετακομιδὴ ἁλάτων . . .	10000	64000	
		Τὸ ὅλον . . .	70000		

Ἀνακεφαλαίωσις.

Μέρη	Ὑπηρεσία	Πίστωσις	
Γ.	Ἀποζημίωσις Βουλῶν	5000	·
Δ.	Γενικὴ ὑπηρεσία	1000	·
Ε.	Ἔξοδα διοικήσεως	64000	·
	Τὸ ὅλον	70000	·

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

« Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 249,494:01 ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860.

Ἡ πίστωσις αὕτη, Κύριοι, δὲν παρουσιάζει προσθήκην νέων ἐξόδων, ἀλλὰ συμπλήρωσιν τοιούτων, ψηφισθέντων ἤδη διὰ νόμων, καὶ τὴν πληρωμὴν χρεῶν τοῦ Κράτους, τῶν ὁποίων ἡ ἐξόφλησις δὲν δύναται ν' ἀναβληθῇ ἄνευ βλάβης τῶν δημοσίων συμφερόντων.

Καὶ ἐν πρώτοις παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰς ἀποζημιώσεις τῶν Βουλῶν δρ. 75000· ἤτοι δρ. 60000 διὰ τὴν Βουλὴν, καὶ δρ. 15000 διὰ τὴν Γερουσίαν, καθ' ὅσον ἀπὸ τὰς πληρωμὰς τῶν παρελθόντων ἐτῶν ἀπεδείχθη ὅτι ἡ κατ' ἔτος ψηφιζομένη διὰ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἀνωτέρω ἀποζημιώσεων πίστωσις εἶναι ἀνεπαρκής.

Ἡ ἀνάγκη ὅμως αὕτη θέλει ἐκλείψει εἰς τὸ μέλλον, διότι ἔλαβα πρόνοιαν νὰ προστεθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1861 τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς τοῦτο ποσόν.

Ἐπίσης προστέθησαν εἰς τὴν ἐπιχορήγησιν τῆς προεδρείας τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δρ. 600, καθ' ὅσον τὸ γραφεῖον αὐτῆς στερεῖται πολλῶν ἀναγκαίων πραγμάτων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, διὰ τὴν ὕλως μικρὰν χορηγουμένην μέχρι τοῦδε πίστωσιν δι' ὑλικὸν καὶ λοιπὰ ἔξοδα αὐτοῦ.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μισθοδοσιῶν τοῦ ὑπουργείου καὶ τοῦ γεν. λογιστηρίου προστέθησαν δρ. 13,100 διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 17 Μαρτίου 1859 Φ΄. νόμου διορισθέντων 5 ὑπουργικῶν γραμματέων· εἰς δὲ τὰ ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ γεν. λογιστηρίου δρ. 7000 διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπιχορηγήσεων, ἐξόδων ὁδοιπορίας καὶ λοιπῶν τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Μαΐου 1859 ΦΑ΄. νόμου διορισθέντων οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν.

Εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ταμιακῶν εἰσπρακτόρων προστέθησαν δυνάμει Β. διαταγμάτων καὶ σύμφωνα μὲ τὸν νόμον 11 εἰσπράκτορες, τῶν ὁποίων τὸν διορισμὸν ἀπήτησεν ἡ ὑπηρεσία ὡς ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους. Διὰ τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν ἀπαιτεῖται προσθήκη δρ. 5280.

Εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν κλεισμένων χρήσεων προστέθησαν δραχ. 22294:01, ἀφορῶσαι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος, ὡς θέλετε παρατηρήσει ἀπὸ τὸν ἐπισυνημμένον ἀναλυτικὸν πίνακα, ναυτικὰ χορηγήματα, μὴ ληφθέντα ἐγκαίρως ἀπὸ τοὺς δικαιούχους των, ἀπόντας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ἀπὸ καθυστερουμένας συντάξεις παρελθόντων ἐτῶν καὶ ἀπονεμηθείσας ἤδη δυνάμει τῶν ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 ΣΕ. καὶ 6 Ἀπριλίου 1853 ΣΚΗ. νόμων, ἀπὸ καθυστερούμενα ἔξοδα καταμετρήσεων ἐθνικῶν κτημάτων μὴ ἐκκαθαρισθέντων ἐγκαίρως, καὶ ἀπὸ δικαστικὰ ἔξοδα προπληρωθέντα παρὰ τῶν ταμείων τοῦ Κράτους καὶ τακτοποιούμενα ἤδη· τὰ δὲ λοιπὰ ἔξοδα τὰ συμπληροῦντα τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 22,294:01, εἶναι ὅλως ἀσήμαντα καὶ μὴ ἐκκαθαρισθέντα ἐγκαίρως, οὐχ ἧττον ὅμως νόμιμα καὶ ἀνεγνωρισμένα, καὶ τῶν ὁποίων τὴν πληρωμὴν δὲν δύναται τὸ δημόσιον ν' ἀρνηθῇ.

Ἡ σύστασις τελωνείου εἰς Ἀθήνας ἐγκριθεῖσα διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Ἰανουαρίου 1859 ΥΤΖ΄. νόμου ἐπέφερεν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ τῶν τελωνείων κατὰ δρ. 12720. Τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν συμπεριελήφθη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1860, ὡς προψηφισθέντος αὐτοῦ τοῦ ἀνωτέρω νόμου.

Διὰ δὲ τὴν ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν τοῦ τελωνείου τούτου καὶ τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας προστέθησαν δραχ. 6000· παρατηρητέον ὅμως, ὅτι τὰ ἔξοδα ταῦτα προπληρόνονται μὲν παρὰ τοῦ Δημοσίου, ἀλλ' ἀποδί-

δονται κατόπιν παρὰ τῶν ἐμπόρων, ὥστε ταῦτα δὲν εἶνα πραγματικὴ δαπάνη.

Ὁμοίως ἀπαιτεῖται προσθήκη δρ. 7500 διὰ τὴν πεντάμηνον πληρωμὴν τῶν ἱπποναμῶν τῶν δασαρχῶν καὶ δασονόμων, ἐγκριθεισῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 ΦΛΣ'. νόμου.

Ἐπὶ τέλους παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ κεφάλ. 16. ἄρθρ. 1 δραχ. 100000, καθόσον τὸ δι' ἐκτέλεσιν ἀποφάσεων κτλ. προσδιορισθὲν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ποσὸν δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ διὰ τὸ 1860 εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἀποζημιώσεων, εἰς ἃς τὸ Δημόσιον κατεδικάσθη παρὰ τῶν δικαστηρίων· μὲ τὴν παρατήρησιν ὅμως, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν δραχ. 100000 θέλει χρησιμεύσει συνάμα δι' ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀπέναντι τῆς ποικίλης Στοᾶς κειμένων ἐργαστηρίων, τῶν ἐκκοπτομένων παρὰ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως, καὶ δι' ἀποζημίωσιν, εἰς ἣν ὑποκύπτει τὸ Δημόσιον, ὡς παρόδιον, ἕνεκα τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων.

Τὴν προσθήκην ταύτην δὲν ἐδίστασα νὰ παραδεχθῶ, καθόσον ἡ ἀναβολὴ τῶν τοιούτων πληρωμῶν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι προσβάλλει τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Κυβερνήσεως, ὀφειλούσης αὐτῆς πρώτης νὰ δώσῃ τὸ καλὸν παράδειγμα τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ συγχρόνως βλάπτει καὶ αὐτὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου, ὑποχρεουμένου ἐκ τούτου εἰς τὴν πληρωμὴν τόκων πρὸς 12 0|0, καὶ γίνεται παραίτιος δικαίων παραπόνων ἐκ μέρους τῶν πιστωτῶν τοῦ Κράτους.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πείθεσθε, Κύριοι, ὅτι ἡ προκειμένη ἀναπληρωτικὴ πίστωσις στηρίζεται ἐπὶ ὑπαρχόντων νόμων καὶ ἀποβλέπει τὴν ἐξασφάλισιν ἐπὶ δημοσίων συμφερόντων, ὅθεν δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς ὅτι θέλετε ἐπισπεύσει τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῆς.

Ἀθῆναι, τῇ 19 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχ. διακοσίων τεσσαράκοντα ἐννέα χιλιάδων, τετρακοσίων ἐννενήκοντα τεσσάρων καὶ λεπτοῦ ἑνὸς, ἀριθ. 249,494:01, ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860, καταλογιζομένη ὡς ἑξῆς·

Εἰς ἀποζημιώσεις Βουλῶν	Δραχ.	75,000 —
Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν	»	48,274:01
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως	»	26,220 —
Εἰς διαφόρους πληρωμὰς	»	100,000 —
Τὸ ὅλον	Δραχ.	249,494:01

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῇ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860, κατὰ τὸν ὧδε προσηρτημένον πίνακα.

Ἄρθρον 3. Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις, θέλουσι πληρωθῇ ἐκ τῶν εἰσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

ΠΙΝΑΞ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ ἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860, ψηφισθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 6 Ἰουνίου ΦΜΕ'. νόμου.

Προϋπολογ. Κεφάλ.	Προϋπολογ. Ἄρθρον	Ὁρισμὸς ὑπηρεσιῶν καὶ ἐξόδων	Πίστωσις ἀναπληρωτική Κατ' ἄρθρον		Κατὰ κεφάλ.	
		ΜΕΡΟΣ Γ'.				
5		*Ἀποζημίωσις Βουλῶν.*				
	1	Βουλὴ	60000	..		
	2	Γερουσία	15000	..	75000	..
		Ἄθροισμα τοῦ Γ'. Μέρους.			75000	..
		ΜΕΡΟΣ Δ'.				
		Γενικὴ ὑπηρεσία.				
6	α	Προεδρ. ὑπουρ. συμβουλίου	600	..		
6	δ	*Κεντρικὴ ὑπηρεσία.*				
	1	Προσωπικὸν ὑπουργείου α')	5160	..		
	2	Ομ. γενικοῦ λογιστηρίου	7940	..		
	4	Ἔξοδα ὑπηρεσίας β') . . .	7000	..	20700	..
7		*Ταμεῖα.*				
	1	Προσωπικὸν ταμείων. . .	5280	..	5280	..
9		Ἐξοδακλεισμένων χρήσεω	22294	01	22294	01
		Ἄθροισμα τοῦ Δ'. Μέρους.			48274	..
		ΜΕΡΟΣ Ε'.				
11		*Ἔμμεσοι φόροι.*				
	1	Προσωπικὸν τελωνείων γ')	12720	..		
	2	Ἔξοδα ὑπηρεσίας	6000	..	18720	..
13		*Δημόσια κτήματα.*				
	2	Ἔξοδα ὑπηρεσίας δασῶν δ')	7500	..	7500	..
		Ἄθροισμα τοῦ Ε'. Μέρους.			26220	..
		ΜΕΡΟΣ Στ'.				
		Διάφοραι πληρωμαί.				
16		Ἀποζημιώσεις.				
	1	Ἐκτέλεσις δικαστ. ἀποφάσ.	100000	..	100000	..
		Ἄθροισμα τοῦ Στ'. Μέρους.			100000	..

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν μερῶν.

Μέρος	Ὑπηρεσία	Πίστωσις	
Γ.	Ἀποζημίωσις Βουλῶν.	75000	..
Δ.	Γενικὴ ὑπηρεσία	48274	01
Ε.	Ἔξοδα διοικήσεως	26220	..
Στ.	Διάφοροι πληρωμαί	100000	..
	Τὸ ὅλον	249494	01

Ἀθῆναι, τῇ 19 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Λαβών τις ἀκολούθως τὸν λόγον ἐξεθυμάνθη, ὅτι καλῶς γινώσκομεν πάντες τὰ μεγάλα δεινά, τὰ ὁποῖα ἐπέφερε καὶ ἐπιφέρει εἰς τὸν τόπον ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν κακῶν αὐτῶν, ὅσα ὑφίστανται ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἡ τοιαύτη ἐφαρμογή του ἀντίκειται εἰς ῥητὰς τοῦ Συντάγματος διατάξεις, ὡς θέλει καταδειχθῆ ἐκ τῆς κατὰ τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ συζήτησιν γενησομένης ἀναπτύξεως. Παρακαλεῖ διὰ τοῦτο τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ ἡμέραν τινὰ πρὸς συζήτησιν τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ ἀντικειμένου, εἰς ἣν νὰ προσκληθῶσι καὶ οἱ ἁρμόδιοι ὑπουργοὶ διὰ νὰ δώσωσι τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας. Ἐπειδὴ δὲ προτίθεται ν' ἀναχωρήσῃ, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν συντομωτέραν προθεσμίαν. Ἡ δὲ Βουλὴ ὥρισεν ὡς τοιαύτην τὴν προσεχῆ πέμπτην.

α') Διὰ τοῦ νόμου τῆς 17 Μαρτίου 1859 Φΐ'. προσετέθησαν εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου 2 ὑπουργικοὶ γραμματεῖς καὶ 3 ὅμοιοι εἰς τὸ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου.

β') Διὰ τοῦ νόμου τῆς 22 Μαΐου 1859 ΦΑ'. προσδιωρίσθησαν δι' ἐπιχορηγήσεων, ἔξοδα ὁδοιπορικὰ καὶ ἡμερησίαν ἀποζημίωσιν τῶν οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν.

Ὅρα ἀναλυτικοὺς πίνακας.

γ') Διὰ τοῦ νόμου τῆς 9 Ἰανουαρίου 1839 ΥΗΖ'. ἱδρύθη ἐν Ἀθήναις τελωνεῖον διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ὁποίου, καθὼς καὶ δι' ἔξοδα, ἀπαιτεῖται τὸ ἀνωτέρω ποσόν.

δ') Διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 ΦΑΣΤ'. νόμου ἐγορηγήθη εἰς τοὺς δασάρχας καὶ δασονόμους μηνιαία ἱπποναμὴ δρ. 30.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι δύω καὶ ἥμισυς μῆνες παρῆλθον ἀφότου ἀπεβίωσεν ὁ συμπολίτης καὶ συνάδελφος αὐτοῦ, ὁ μακαρίτης Ν. Τσέλιος, καὶ εἰσέτι ἐναντίον τοῦ νόμου δὲν διετάχθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἀντικαταστάτου τοῦ ἀποβιώσαντος βουλευτοῦ Βονίτσης, ἂν καὶ πολλάκις ἰδιαιτέρως παρεκάλεσε τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν περὶ τούτου. Παρόντα δὲ σήμερον ἐν τῇ Βουλῇ ἐρωτᾷ αὐτὸν ἐὰν διέταξε τὴν ἐκλογήν, ἢ, ἐὰν ὑπάρχῃ τί τὸ κωλῦον, παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ τὸ ἐκθέτῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ κώλυμα. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἐγγιζούσης τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ πεπαιδευμένοι μακρύνονται τῶν θερινῶν βοσκῶν, ἀνάγκη νὰ διαταχθῇ ὅσον τάχιστα ἡ ἐκλογὴ ἵνα μὴ στερηθῶσι καὶ αὐτοὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ψηφοφορίας.

Διαβεβαιώσαντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ὅτι ἐξεδόθη ἤδη ἡ πρὸς ἔναρξιν τῆς ἐκλογῆς διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου καὶ μετ' οὐ πολὺ γίνεται καὶ ἡ ἔναρξις· ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι πρὶν ἀρχίσωμεν τὰς τακτικὰς ἐργασίας μας, ἐνῷ εἰσέτι ἐνησχολούμεθα περὶ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν, ἀπηύθυνεν εἰς τὸν τότε ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν μίαν ἐπερώτησιν, ἀφορῶσαν τοὺς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μήλου συνῳκισμένους Κρῆτας. Ἀφ' οὗ δὲ πολλάκις ἐπανέλαβε ταύτην, ὁ νῦν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἔδοτε μίαν τινὰ πληροφορίαν, ἥτις ὅμως δὲν ἦτο κατάλληλος, καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸς ὥρισε τὰς πληροφορίας, ὧν εἶχεν ἀνάγκην, ὁ ὑπουργὸς ὑπεσχέθη νὰ φέρῃ αὐτὰς ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ἡ δὲ Βουλὴ ἐπὶ τῇ προτάσει αὐτοῦ τῷ ἐχορήγησε δώδεκα. Ἀλλ' ἔκτοτε καὶ πρὶν εἰσέτι ἐπέλθῃ ἡ διακοπὴ εἶχον παρέλθει πλέον τῶν δώδεκα ἡμερῶν, ὥστε ἤδη πιστεύει ὅτι ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ δώσῃ τὰς ζητηθείσας πληροφορίας, καὶ ὤφειλε μάλιστα νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ ἄνευ ὑπομνήσεως· ὤφειλε δὲ καὶ οὗτος, ἀφ' οὗ ὁ ὑπουργὸς οἴκοθεν δὲν τὸ ἔπραξε, νὰ τῷ ὑπομνήσῃ τὴν ἐπερώτησιν, καθ' ὅσον τὸ ζήτημα ταὐτίζεται μὲ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα σήμερον ὅτε τὰ ἔθνη τείνουν νὰ ταὐτίσωσι τὰ ὅρια τῶν πολιτειῶν των μὲ ἐκεῖνα τῆς ἐθνικότητός των, τὸ ὁποῖον ἐν μὲν τῇ γείτονι χερσονήσῳ καὶ ἐπραγματοποιήθη, ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ φαίνεται προσεγγίζων ὁ χρόνος τῆς ταυτότητος ἐνεργείας, ἥτις ἀφορᾷ τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Διαβεβαιώσαντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ὅτι αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι εἰσὶν ἕτοιμαι καὶ αὔριον θέλει φέρει αὐτὰς εἰς τὴν Βουλήν· λαβών τις τὸν λόγον παρετήρησεν, ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας πρὸ τῶν διακοπῶν ἡμέρας σπουδαῖος

ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Β. ψηφίσματος τῆς ἐθν. Συνελεύσεως, ἡ δὲ Βουλὴ ὥρισε καὶ ἡμέραν πρὸς συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, ἥτις ὅμως δὲν ἐγένετο, ἐπελθούσης τῆς διακοπῆς. Νομίζει λοιπὸν ὅτι ἦτο ὀφείλομεν νὰ ἐπιληφθῶμεν ἀμέσως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συζητήσεως.

Εἰπόντος δὲ τοῦ προέδρου, ὅτι σήμερον ἀπεστάλη εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου τὸ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν, ἡ Βουλὴ ὥρισεν ὡς ἡμέραν τῆς συζητήσεως τὴν προσεχῆ δευτέραν.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι ὠφελούμενος ἐκ τῆς παρουσίας δύω ὑπουργῶν, θεωρεῖ ἀναγκαῖον ν' ἀπευθύνῃ σπουδαίαν τινὰ ἐπερώτησιν, ἐφ' ἧς ὅμως δὲν ἀπαιτεῖ καὶ ἀπάντησιν σήμερον. Ἐπισκεφθεὶς τελευταῖον τὴν πατρίδα του Ὕδραν, μετὰ βαθυτάτης παρετήρησε λύπης ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου μαστίζονται ὑπὸ τῆς πείνης διὰ τὴν ἔλλειψιν σίτου, τὸ δυστύχημα δὲ τοῦτο ἐπικρατεῖ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας παραλίους πόλεις, ὡς βεβαίως γνωρίζει καὶ ἡ Κυβέρνησις. Ὅταν εἰσήχθη τὸ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νομοσχέδιον, πάντες σχεδὸν ἐπεκρότησαν καὶ ἡ Βουλὴ μετὰ προθυμίας τὸ παρεδέχθη, ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαντάζετο ὅτι ἤθελε λάβει τοσοῦτον ἀπηνῆ ἐφαρμογὴν καὶ ὅτι ὁ δι' αὐτοῦ ἐπιβαλλόμενος δασμὸς τῶν 40 λεπτῶν ἤθελε διατρηθῇ εἰς περιστάσεις ὅλως ἐκτάκτους καὶ ἀνωμάλους, ὥστε πωλουμένου τοῦ σίτου πρὸς 11 δραχ. τὸ κοιλὸν τοὐλάχιστον εἰς τὰς νήσους, νὰ ἐξακολουθῇ ὁ φόρος οὗτος. Ἐπιθυμεῖ λοιπὸν νὰ πληροφορηθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἐὰν προτίθεται νὰ καταργήσῃ τὸν τελωνιακὸν δασμὸν τοὐλάχιστον μέχρι τῆς νέας συγκομιδῆς τῶν σιτηρῶν καὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐξάγεται ὁ ρωσσικὸς σῖτος. Γνωρίζων δὲ κατὰ πόσον ἡ συναίνεσις τοῦ ὑπουργοῦ θέλει διευκολύνει τὴν παραδοχὴν τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου, ἐπιθυμεῖ διὰ τοῦτο νὰ μάθῃ τὰς διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ὅσον προτίθεται αὐτὸς νὰ φέρῃ προβούλευμα περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, ἐὰν τὸ ὑπουργεῖον δὲν συναινῇ εἰς τὴν προσαγωγὴν νόμου.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ὅτι δὲν δύναται σήμερον νὰ δώσῃ οὐδεμίαν ἀπάντησιν, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἐλαττώσεως φόρου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὀφείλει νὰ λάβῃ τὴν γνώμην τῶν λοιπῶν συναδέλφων του, ἡ Βουλή, συναινέσει καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, ὥρισεν ὡς ἡμέραν ἀπαντήσεως τὴν προσεχῆ παρασκευήν.

Λαβὼν ἀκολούθως τὸν λόγον ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, δι' οὗ εἰδοποιεῖται ἡ Βουλὴ περὶ τῆς παραιτήσεως

τοῦ Κ. Ζαΐμη καὶ τῆς παραδοχῆς τῆς παραιτήσεώς του. Βεβαίως δὲν θέλει νὰ ἐξετάσῃ τοὺς λόγους τῆς παραιτήσεως καὶ τῆς παραδοχῆς ταύτης, ἐὰν οἱ λόγοι προέρχωνται ἐξ ἀφορμῶν ἰδιωτικῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κ. Ζαΐμης καὶ πρὸ τοῦ διορισμοῦ του ὡς ὑπουργοῦ καὶ νῦν διατελεῖ βουλευτής, ἐὰν οἱ λόγοι τῆς παραιτήσεώς του εἶναι λόγοι πολιτικοί, νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ μάθῃ αὐτούς, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὸν Κ. Ζαΐμην νὰ τοὺς ἐκθέσῃ, ἐὰν, ὡς εἶπε, δὲν εἶναι ὅλως ἰδιωτικοί.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ καὶ βουλευτοῦ Καλαβρύτων, ὅτι ἡ ἐπερώτησις πρέπει ν' ἀποταθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅταν αὐτὴ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, τότε θέλει καὶ αὐτὸς εἰπεῖ τοὺς λόγους εἵτινες τὸν ἠνάγκασαν νὰ παραιτηθῇ· προσέθηκεν ὁ ἐπερωτῶν, ὅτι τότε ἀπευθύνει τὴν ἐπερώτησιν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν προσερχόμενος θέλει δώσει τὰς ζητηθείσας πληροφορίας.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι δὲν δύναται νὰ εἴπῃ σήμερον ἂν ἡ Κυβέρνησις ὀφείλῃ νὰ δώσῃ τοιούτου εἴδους πληροφορίας, οὔτε ἔχει νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου γνώμην τινά, πρὶν ἢ εἰδοποιηθῇ περὶ τούτου ἡ Κυβέρνησις, ἥτις σκεπτομένη θέλει ἀποφασίσει ἐὰν ὀφείλῃ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν γενομένην ἐπερώτησιν.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ἐπερωτήσαντος, ὅτι ἐκπληρῶν συνταγματικὸν ἔθιμον, ἀπεύθυνε τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπερώτησιν, ἥτις καὶ ἄλλοτε ἐγένετο· προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ἡ ἐπερώτησις τοῦ βουλευτοῦ Τριφυλλίας εἶναι λίαν σπουδαία ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς ἀτομικότητός της. Ἐκ τῆς φύσεώς της, καθ' ὅσον πρόκειται νὰ ἐξασκήσωμεν ἓν βουλευτικὸν δικαίωμα καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐὰν δὲν θέλῃ ν' ἀρνηθῇ συγχρόνως καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἔθνους. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἐὰν ἐπερώτησις ἀπευθύεται εἰς τὸν παραιτηθέντα ὑπουργὸν ἢ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἰδέα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται ν' ἀρνηθῇ μίαν τινὰ ἀπάντησιν. Οὐδεὶς δύναται νὰ ὁρίσῃ ἐν γένει τοιαύτης φύσεως ἐπερωτήσεις εἰς τίνα πρέπει ν' ἀπευθύνωνται, καθ' ὅσον αὗται ἔχουσιν ἐκάστοτε σχέσιν πρὸ τὴν ἀπόλυσιν ἢ τὴν παραίτησιν τοῦ ἀπολυθέντος ἢ παραιτηθέντος ὑπουργοῦ ἀπέναντι τοῦ συνόλου τῶν μενόντων ὑπουργῶν καὶ ἰδίως τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, ὥστε καὶ ἐφ' ἑκάστης εἰδικῆς περιστάσεως, κρίνοντες τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην σχέσιν, δυνάμεθα ν' ἀποφαινώμεθα εἰς τίνα πρέπει ν' ἀπευθύνηται ἡ τοιαύτη ἐπερώτησις. Εἶναι ὅμως ἀναντίρρητον ὅτι ἐν τῷ δικαιώματι τῆς κυριαρχίας του ὁ ἐπερωτῶν βουλευτὴς δύναται ν' ἀπευθύνῃ τὴν ἐπερώτησιν πρὸς ὅντινα θέλει, κατὰ δὲν τὴν συζήτησιν, ἐξεταζομένων τῶν εἰδικῶν περιστάσεων, δύναται νὰ ὁρισθῇ πρὸς τίνα πρέπει ν' ἀπευθυνθῇ, καὶ τοιούτῳ δικαιώματι χρώμενος καὶ ὁ ἐπερωτήσας ἀπηύθυνε τὴν ἐπερώτησίν του πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις καὶ μόνος εἶναι ὑπόχρεως ν' ἀπαντήσῃ ἢ ν' ἀρνηθῇ τὴν ὑποχρέωσιν.

Δὲν παραδέχεται δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ γεγονότων δύναται νὰ ζητῆται ἑκάστοτε ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἀναβολή, ἥτις ὅμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται νὰ ἦναι εὔλογος διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως. Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἐπερώτησιν ὅπως διετύπωσεν αὐτὴν ὁ ἐπερωτήσας, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἀναβολὴν διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ ὁποίου παρόντος δὲν ἤθελε βεβαίως συναινέσει εἰς τὴν ἀναβολήν.

Ἐξέθηκεν ἕτερος, ὅτι ζήτημα ἁπλούστατον, ἔξις παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν ὑποχρεωτικὴ, πρώτην ἤδη φορὰν παρουσιαζομένη, λαμβάνει χαρακτῆρα σπουδαῖον. Ἀκομακρυνόμενος εἰς ὑπουργὸς τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον τοῦ νὰ δίδῃ λόγον τῆς παραιτήσεώς του, καθιστῶν οὕτω γνωστὰς τὰς ἀφορμὰς εἴτε τὸ κοινὸν καὶ τοὺς φίλους του. Ἐὰν δὲ τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀτομικὸν καθῆκον, πολὺ περισσότερον ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις ζητουμένη νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας. Ἐπαινεῖ τὴν λεπτότητα τῆς ἀβροφροσύνης τοῦ Κ. Ζαΐμη πρὸς τοὺς πρώην συναδέλφους του, ἀρνηθέντος νὰ δώσῃ πρῶτος αὐτὸς τὰς ζητηθείσας πληροφορίας, ἀλλὰ δὲν θέλει ὥστε ἡ ἀβροφροσύνη αὕτη νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρχὴ ἢ ὡς προηγούμενον. Δὲν παραδέχεται ἐπίσης καὶ ὅτι ἀπόντος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ δὲν δύνανται ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τὴν γενομένην ἐπερώτησιν, ἀλλὰ μόνον ὅτι ἐξ ἀβροφροσύνης καὶ οὗτοι δὲν θέλουν νὰ δώσωσι λόγον πρὶν ἢ συνεννοηθῶσι μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των. Ἡ Βουλὴ λοιπὸν ἀναμένει τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐκθέσει ἐνώπιον της τοὺς λόγους, δι' οὓς ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ ὁ Κ. Ζαΐμης, ὅστις ἐντίμως εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐν αὐτῇ αὐξήσας τὰς συμπαθείας καὶ τῶν ξένων καὶ τῶν φίλων του, φέρει συγχρόνως

καὶ ἓν ὄνομα, τὸ ὁποῖον τὸ ἔθνος ἐσυνήθισε νὰ περιβάλλῃ μὲ εἰλικρινεῖς συμπαθείας.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη νὰ εἰδοποιηθῇ σήμερον τὸ ὑπουργεῖον περὶ τῆς γενομένης ἐπερωτήσεως, αὔριον δὲ νὰ δώσῃ τοῦτο τὴν ἀπαιτουμένην ἀπάντησιν.

Ἀκολούθως ἐπελήφθη ἡ Βουλὴ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 15,500 πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καυσολοποιΐας, καὶ γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Α. Χαραλαμπην καὶ Λ. Λογοθέτην, συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ἐνταῦθα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 15,500 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου	N	Γεώργ. Γεροθανάσης	
Ἰωάννης Σωτηριάδης	N	Λεων. Πετροπουλάκης	N
Ἀντώνιος Βενιζέλος			
Δημ. Γιαννούλης		Ἰω. Σαράκας	
Γ. Ν. Καΐρης		Α. Παπαθανασίου	
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου	N	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	N
Δημήτριος Τσάκρης		Ν. Παπαμιχαλόπουλος	N
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Σταμάτιος Μήτσας	
Ἰωάννης Βλάσσης		Ἀνδρέας Ζέρβας	N
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	N	Γ. Κ. Βελῆς	N
Γεώργιος Α. Ράλλης	N	Δημ. Ζῶτος	N
Γεώργιος Σκοῦφος		Γ. Ι. Γιολδάσης	
Σταῦρος Βλάχος	N	Ἰω. Χατσόπουλος	N
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	N	Ἰσαάνδρος Βιλαέτης	N
Ἀθαν. Ἴσκος		Ἀνδρέας Αὐγερινός	N
Ἀντ. Γεωργαντᾶς	N	Νικόλαος Σισίνης	
Φίλων Φίλωνος	N	Αὐγ. Πετραλιᾶς	
Λεων. Λογοθέτης	N	Γεώργιος Διαμάντης	
Θ. Τσαννετάκης		Ἀναγνώστης Δημητρίου	

Γασ. Δελίνδας		Ἐπαμειν. Δελιγεώργης	N
Σπ. Μαρ-εζίνης		Π. Τσιμπουράκης	N
Ν. Βαρβαρῆγος	N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος	N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης	N	Παναγιώτης Παπατσώνης	N
Ἀσημ. Χαραλάμπης	N	Σπ. Ἀντωνόπουλος	N
Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς	N	Ἰω. Προβελέγιος	N
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος	N	Ἰω. Ταταράκης	
Γρηγ. Κορφιωτάκης		Σ. Βαρότσης	
Ἰωάννης Ζάρκος	N	Ἐμ. Ναυπλιώτης	
Γεώργιος Περωτῆς	N	Κωνστ. Κρίσπης	N
Α. Κοντόσταυλος	N	Νικ. Τσαβέλλας	N
Ἰωάννης Μπαλάφας		Ν. Καναβὸς	N
Γεώργιος Μιχαήλ		Α. Παπαδημητριάδης	
Ἀνδρ. Δελιγιάννης	N		
Ι. Πλαπούτας	N		
Ἀντ. Ἀντωνόπουλος		Κίμων Χριστοδούλου	N
Πέτρος Δελιγιάννης	N	Στέφανος Α. Δούκας	N
Παθητὸς Ῥεβελάκης	N	Ἰωάννης Κατσάκος	
Κωνστ. Κυπριάδης	N	Δημ. Κουμουνδούράκης	N
Ἰω. Δελιγιάννης		Βενεστάνος Κυβέλος	N
Σταῦρος Καμπερόπουλος		Νικόλαος Πιερράκος	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Χ. Χριστόπουλος	
Ἀριστ. Μεντσελόπουλος		Π. Κονελλόπουλος	N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος		Νικόλαος Μοσχούλας	
Χαρ. Α. Χριστόπουλος		Π. Ἀργυρόπουλος	N
Ν. Χ. Παναγιώτου		Ν. Πανουριᾶς	
Δημ. Σκελλαράκης	N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς	N
Σ. Κοπανίτσας		Κωνσταντῖνος Βλάμης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Βενιζέλος Ῥοῦφος	
Ν. Λεώπουλος		Ἀνδρέας Χ. Λόντος	N
Λουκᾶς Στεφάνου		Παναγ. Καλαμογδάρτης	N
Νίκος Βουλπιώτης		Κωνστ. Κωνστάκης	
Β. Ρ. Παλαμίδης		Ἀν. Χ. Ἀναργύρου	N
Α. Ἀλεξανδρόπουλος	N	Ν. Γκίνης	N
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος	N	Ἀθαν. Μπουρλῆς	N
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης		Γεώργιος Μπάστας	N
Δημήτριος Φιλάρετος	N	Ἰωάν. Μανιώτης	
Μελέτιος Χ. Μελέτης	N	Ἰω. Δηλίδης	N
Α. Σακελλαριάδης	N	Κωνστ. Πλατὺς	
Ν. Δικαῖος		Ἀν. Ῥενουάρδος	N

Μιχαὴλ Σολωμός	Κωνστ. Δουζίνας . . . . .
Γεώργιος Ναύτης	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης . . N
Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . N	Δημήτριος Βουδούρης . . . N
Παναγιώτης Ψάθης . . . N	Ἀντ. Τσαμαδός . . . . .
Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . . .
Γρηγόριος Μανοῦσος	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . N
Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . N
Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Δημ. Βότσαρης	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . . N
Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .	Ἀ. Μάντσαρης . . . . .
Νικόλ. Πιπῖνος	Δημ. Κριεζώτης . . . .

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 1 ἄρθρου, ἐξέθηκέ τις, ὅτι, ὡς βλέπει ἐκ τῆς συνοδευούσης τὸ νομοσχέδιον ἐκθέσεως, πρόκειται νὰ δαπανηθῶσιν ἐν συνόλῳ οὐχὶ 15,500 δραχ. ἀλλὰ 40,000 διὰ τὴν οἰκοδομὴν καταστήματος τῶν καυσυλίων. Μολονότι δὲ δὲν εἶναι ἁρμόδιος νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τοιούτου καταστήματος, ἠδύνατο μόνον νὰ εἴπῃ, ὅτι ὑπάρχουν ἄλλα πολὺ σπουδαιότερα διὰ τὸν τόπον ἔργα, περὶ ὧν ἔπρεπε νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ δὲν ἐγένετο τίποτε περὶ αὐτῶν. Δὲν δύναται ὅμως νὰ παραλείψῃ ὅτι εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ ἀπαιτουμένου γηπέδου ἐνήργησεν ἡ Κυβέρνησις ὡς ἰδιώτης, ὅστις μὴ ἔχων ἴδιον γήπεδον, ἀποτείνεται εἰς ἄλλον καὶ συμφωνεῖ διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ γηπέδου του. Ὁ τρόπος ὅμως οὗτος δὲν ἁρμόζει εἰς μίαν Κυβέρνησιν, καὶ ἀπορεῖ πῶς δὲν εὗρεν αὐτὴ ἓν ἐκ τῶν ἐθνικῶν γηπέδων νὰ οἰκοδομήσῃ, ἀλλὰ κατέφυγεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἰδιωτικοῦ. Διὸ περιμένει ν' ἀκούσῃ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἂν ἐξέλιπον εἰς Ναύπλιον τὰ ἐθνικὰ γήπεδα, ἢ ἂν ἀπῃτεῖτο θέσις τις εἰδικὴ διὰ τὸ κατάστημα τῶν καψυλίων καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐκλέξῃ ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ὑπαρχόντων ἰδιωτικῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ ἐπεθύμει νὰ μάθῃ διὰ τί τὸ ὑπουργεῖον ἐξελέξατο τὸ γήπεδον αὐτοῦ καὶ ὄχι ἐκείνου τοῦ ἰδιώτου, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο ἴσως νὰ ἀγοράσῃ εὐθηνότερον. Τὸ Σύνταγμα ἐπιτρέπει εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ λαμβάνῃ, διὰ δημοσίαν ἀνάγκην, τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου ἐπὶ προηγουμένῃ ἀποζημιώσει, ἡ δὲ διάταξις αὕτη καὶ τὸν ἰδιώτην καὶ τὸ δημόσιον ὠφελεῖ ὡς προλαμβάνουσα πᾶσαν ἐνδεχομένην κατάχρησιν, διότι οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἀγορὰν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ προτιμήσωσι τὸ γήπεδον αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ ἰδιώτου, καθ' ὅσον, εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἡ ἀποζημίωσις γίνεται κατ' ἐκτίμησιν

ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ τῶν γηπέδων τιμῇ. Ἐνταῦθα λοιπόν, προκειμένου περὶ καταστήματος καψυλίων, βεβαίως ἐπρόκειτο περὶ δημοσίας ἀνάγκης, διότι, ἄλλως, τοιοῦτον κατάστημα δὲν ἐγίνετο. Τούτου δοθέντος, διὰ τί νὰ μὴ ἐκτελεσθῇ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀνωτέρω διάταξις τοῦ Συντάγματος, ὡς ἐξετελέσθη καὶ ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ θεάτρου, δι' ἣν ἐλήφθησαν τὰ τῶν ἰδιωτῶν γήπεδα ἄνευ τινὸς συμφωνίας; διὰ τί νὰ δοθῇ ἀμέσως ἡ ἀποζημίωσις χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὴν ἀξίαν, τὴν θέσιν, τὴν ἔκτασιν τοῦ γηπέδου, τὸ διαπραγματευθὲν τὴν ἀγορὰν πρόσωπον καὶ ἐν γένει ὅλας τὰς συμφωνίας; Δυστυχῶς, ἐνῷ ὁ λαὸς ἔχει τοσαύτας κατεπειγούσας ἀνάγκας, καλούμεθα ἡμεῖς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ νὰ δώσωμεν ἐκ τῶν ἱδρώτων του 40,000 δραχμῶν χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν οὐδεμίαν τῶν συμφωνιῶν τούτων. Διὸ παρακαλεῖ τὸ ὑπουργεῖον νὰ δώσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὅλας αὐτὰς τὰς πληροφορίας.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι ἡ συνταγματικὴ διάταξις, ἣν ἐπεκαλέσθη ὁ προαγορεύσας, φρονεῖ ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα, καθ' ὅσον δὲν πρόκειται ἤδη νὰ ἐξελέγξωμεν, ἀλλὰ νὰ δώσωμεν πίστωσιν διὰ τὴν πρόσκτησιν ἰδιωτικῆς περιουσίας, κατὰ δὲ τὸ Σύνταγμα, προαπαιτεῖται ἡ δέουσα ἀποζημίωσις. Ἂν δὲ τὸ ὑπουργεῖον κατέφυγεν εἰς ἰδιωτικὸν γήπεδον, προῆλθεν εἰς τοῦτο διότι ἔχει μὲν καὶ ἐν Ναυπλίῳ ἐθνικὰ γήπεδα, ἀλλ' ἐπειδὴ πρόκειται περὶ καταστήματος μεταχειριζομένου ἐμπρηστικὰς ὕλας, ἔπρεπε νὰ ἱδρυθῇ εἰς ἀνωτέραν τινὰ θέσιν μὴ ἐπαπειλοῦσαν τὴν πόλιν διὰ πυρκαϊᾶς, καὶ εἰς τὴν θέσιν ταύτην δὲν ὑπῆρχον ἐθνικὰ γήπεδα. Τελευταῖον, ὅταν θέλωμεν ἐξελέγξει τὴν διαχείρισιν τῆς δαπάνης, τότε εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐξελέγξωμεν ἂν ἐφρμόσθη ὁ νόμος περὶ προσκτήσεως ἰδιωτικῆς ἀκινήτου περιουσίας λόγῳ δημοσίου ἀνάγκης.

Ἐπέφερε δὲ καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ γήπεδον, περὶ οὗ πρόκειται, εἶναι τὸ ἐν Ναυπλίῳ κτῆμα τοῦ Μιαούλη, τὸ ὁποῖον συγκείμενον ἐξ 120 στρεμμάτων, περιέχει 500 δένδρα, ἔχει ἄφθονον ὕδωρ καὶ εἶναι παράλιον, τὸ δὲ οὐσιωδέστερον, κεῖται ἐκτὸς τῆς πόλεως, ὅλα δὲ ταῦτα εἶναι ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων διὰ νὰ ἀνεγερθῇ τοιοῦτον κατάστημα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ διαπραγμάτευσις ἐγένετο μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν καὶ τοῦ Κουτσογιαννοπούλου, ἀκολούθως δὲ ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ ὁποῖον ὑπέβαλε μετὰ ταῦτα τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ὑπουργικὸν

συμβούλιον, καὶ ἐγκριθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἔρχεται ἤδη εἰς τὴν ψῆφον τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων.

Ἐπὶ τούτοις, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη τὸ 1 ἄρθρον ὡς καὶ τὸ 2, δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως. Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Α. Διαμαντόπουλον καὶ Π. Ῥεβελάκην, συνήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ σύνολον διὰ ψήφων 72, ἔχον οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κ.τ.λ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον ἐναπληρωτικὴ πίστωσις δρ. δεκαπέντε χιλιάδων πεντακοσίων, ἀριθ. 15500, ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, τασσομένη ὑπὸ τὸ κεφ. 4 ἄρθρον 1 « *Νέαι οἰκοδομαί.* »

Ἡ πίστωσις αὕτη προορίζεται εἰς ἀγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκοπέδων ἐν Ναυπλίῳ πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καυσολοποιΐας.

Ἄρθρ. 2. Μεταφέρεται εἰς βάρος τοῦ διὰ τὸ 1860 ἔτος προϋπολογισμοῦ ἡ ὑπὸ τὸ κεφ. 7 ἄρθρ. 2 « *Νέαι οἰκοδομαί* » τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου κεχορηγημένη πίστωσις δρ. εἰκοσιδύω χιλιάδων ἑκατοκοσίων τριάκοντα ἓξ, ἀριθ. 22,836, ἥτις προωρισμένη ὑπάρχει πρὸς ἔγερσιν τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ καταστήματος.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Μετὰ ταῦτα παρετήρησέ τις, ὅτι, ὡς ἡ Βουλὴ ἐνθυμεῖται, εἶχεν ἀποφασίσει πρὸ ἡμερῶν νὰ ἐξετάσῃ τὴν χρῆσιν, ἣν κάμνει παρ' ἡμῖν τὸ δημόσιον ὡς πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου. Ἐκτοτε δὲ παρῆλθεν ἀρκετὸς καιρὸς, καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἐλύθη. Ἐπειδὴ δὲ δὲν πρέπει ν' ἀφίνωμεν ἀτελισφορήτους τὰς ἐπερωτήσεις καὶ ὀφείλομεν νὰ ἐρχώμεθα εἰς λύσιν αὐτῶν τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν, πρέπει νὰ λύσωμεν ὅσον ἐνεστι τάχιον τὸ περὶ ἰδιοκτησίας ζήτημα.

Ἡ δὲ Βουλὴ προσδιώρισεν ὡς ἡμέραν τῆς συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως ταύτης τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς σήμερον.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Τριφυλίας περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου παραιτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Καλαβρύτων Κ. Θ. Ζαΐμη κτλ. διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΑ'.

Τῆς 20 Ἀπριλίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Λαβὼν ἐν πρώτοις τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι πρὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ἀπέστεινε δύω ἐπερωτήσεις πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἀπέβλεπε τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ψηφίσματος περὶ τῶν χρεῶν τῶν κοινοτήτων, καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ νὰ φέρῃ ἐντὸς τῆς Συνόδου τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον· μολονότι δὲ ὑπεσχέθη ὁ ὑπουργὸς, δὲν ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὴν ἐλαχίστην περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πληροφορίαν. Ἡ δὲ ἄλλη ἐπερώτησις ἀπέβλεπε τὴν ἀπόρασιν θεῖσαν ἴδρυσιν ἀνδριάντος ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ κατὰ τὴν χολέραν ἀποθιώσαντος Ἰατροῦ Σταυρίδου, καὶ ἠρωτᾶτο ὁ ὑπουργὸς ἂν εἰσεπράχθησαν τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀναγκαῖα χρήματα, καὶ ποία ἐγένετο ἐνέργεια, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν πληροφορίαν ἡ Βουλή. Συνιστῶν ἑπομένως εἰς τὸν ὑπουργὸν ἀμφότερα τὰ ἀντικείμενα ταῦτα, τὸν παρακαλεῖ μάλιστα νὰ φέρῃ ἐντὸς τῆς προτεχούσης συνόδου τὸ περὶ πραγματοποιήσεως τοῦ ΙΕ'. ψηφίσματος νομοσχέδιον.

Ἀναγγελθέντος, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν χθὲς γενομένην ἐπερώτησιν περὶ τῶν λόγων τῆς ἐκ τοῦ ὑπουργείου παραιτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Καλαβρύτων Κ. Θ. Ζαΐμη, προσελθὼν ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἐξέθηκεν, ὅτι ὁ Κύριος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῷ ἐκοινοποίησε τὴν γενομένην χθὲς ἐπερώτησιν περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου παραιτήσεως τοῦ Κ. Ζαΐμη. Ἀλλ' ἂν καὶ τὸ ὑπουργεῖον δὲν παραδέχεται τὴν ἀρχὴν, ὅτι ὑποχρεοῦται, ὁσάκις ὑ-

πουργός τις δίδει τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, νὰ ἐξηγῇ τοὺς λόγους, ἀφ' ὧν ὑπηγορεύθη ἡ παραίτησις, διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὴν συνταγματικὴν εὐθύνην, μολαταῦτα ἔρχεται νὰ δώσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν ἀποχρῶσαν ἐξήγησιν. Ὁ Κ. Ζαΐμης εἰσαγαγὼν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου νομοσχέδιον, ἀγνοεῖ πῶς, ἔλαβε βραδύτερον τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι τῷ γίνονται ἀντενέργειαι ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ὡς ἀναιρέσει τοῦτο καὶ ἐν τῇ αἰτήσει τῆς παραιτήσεώς του. Μολονότι δὲ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον εἴτησε νὰ τοῦ διαλύσῃ τὰς ὑπονοίας ταύτας, μ' ὅλας τὰς γενομένας εἰς αὐτὸν βεβαιώσεις δὲν μετεπείσθη, καὶ κατὰ συνέπειαν ἔδωκε τὴν παραίτησίν του.

Ἁπάντων δὲ ὁ βουλευτὴς Καλαβρύτων ἔλεξε τάδε·

«Εὐχαριστῶ τὴν Βουλὴν, διότι ἀποδεξαμένη τὴν ἀπευθυνθεῖσαν χθὲς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον παρὰ τοῦ εὐγλώττου βουλευτοῦ Κ. Διαμαντοπούλου ἐπερώτησιν περὶ τῶν λόγων τῆς παραιτήσεώς μου, ἐπανέλαβε τὴν καθιέρωσιν συνταγματικοῦ ἐθίμου λίαν ἐπωφελοῦς. Λέγω δὲ, Κύριοι, ὅτι ἡ Βουλὴ ἐπανέλαβεν ἓν συνταγματικὸν ἔθιμον, διότι σήμερον δὲν εἶναι ἡ πρώτη περίστασις, καθ' ἣν ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ βήματος ἐκθέτονται οἱ λόγοι τῆς ἀποχωρήσεως ὑπουργοῦ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας. Ἄλλοτε τρεῖς ἄνδρες ἐπίσημοι, τρεῖς πολιτικοὶ κυβερνήσαντες πολλάκις καὶ ἐπιτυχῶς τὰ πράγματα τῆς πατρίδος, οἱ Κύριοι Μαυροκορδάτος, Μεταξᾶς καὶ Χρηστίδης, παρουσιάσθησαν ἐνώπιον τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων καὶ ἐξέθεσαν τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐγκατέλιπον τὴν ἐξουσίαν. Τὸ ἔθιμον λοιπὸν τοῦτο δὲν εἶναι νέον· ἀλλὰ, ὡς εἶπον, εἶναι καὶ χρησιμώτατον, διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα παρουσιάζει, παρουσιάζει καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωσιν εἰς πάντα καλούμενον εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἕδραν νὰ ἴσταται πιστὸς καὶ ἄγρυπνος φύλαξ τῆς διαγωγῆς του, διότι θέλει συλλογίζεσθαι ὅτι μίαν ἡμέραν μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὑπουργικοῦ βίου του θέλει παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῶν Βουλῶν καὶ ἐκθέσει τοὺς λόγους, δι' οὓς ἀπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου. Οἱ λόγοι δὲ οὗτοι πολλάκις συνδέονται στενῶς μετὰ τῆς πολιτικῆς πορείας ἑνὸς ὑπουργοῦ. Τὸ ἔθιμον δὲ τοῦτο οὐδόλως προσβάλλει τὴν συνταγματικὴν εὐθύνην καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ στέμματος, πρὸς τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν ἀπεριόριστον εὐλάβειαν. Ἂν ἡ πραγματοποίησις ἐθίμου τοιούτου ἠδύνατο κατά τι νὰ θίξῃ τὰ δικαιώματα ταῦτα, οὔτε ἡ Βουλὴ χθὲς ἤθελεν ἀποφασίσει ὅ,τι ἀπεφάσισεν, οὔτε

ἐγὼ ἤθελον ἀποδεχθῆ τὴν συμμετοχήν μου εἰς τὴν σημερινὴν συζήτησιν.

Ἐκλήθην, Κύριοι, εἰς τὸ ὑπουργεῖον εἰς ἐποχὴν δυσχερεστάτην καὶ κρισιμον· ἡ ἐποχὴ εἶναι γνωστὴ καὶ περιττὸν νὰ ἐμμείνω περὶ ταύτης. Καλούμενος δὲ τὸ τρίτον εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ στέμματος, ὤφειλα νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Βασιλέως. Καί τοι ἀναγνωρίζων τὰς δυνάμεις μου ἀσθενεῖς καὶ μικροτέρας τῶν ἀναγκῶν τῶν περιστάσεων, δὲν ἐδίστασα νὰ προσφέρω εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸν θρόνον τὴν ὑπηρεσίαν μου. Κατὰ τὸ βραχὺ δὲ διάστημα τοῦ ὑπουργικοῦ βίου μου προσεπάθησα νὰ ἐκπληρώσω τὸ καθῆκόν μου συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς, ἃς ἐπρέσβευα ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας διαμένων. Ἔχων ἀρχὰς συντηρικωτάτας δι' ἃς πολλάκις παρεξηγήθην καὶ κατεκρίθην, ἀλλὰ τέλος ἀγνὸς καὶ εἰλικρινὴς τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν ὑπερασπιστὴς, κατέβαλα πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα συντελέσω κατὰ τὴν γενικὴν ἐνέργειαν τῆς κυβερνητικῆς πορείας ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου καὶ τοῦ Θρόνου, τὸν ὁποῖον ἀείποτε ἐθεώρησα ὡς παλλάδιον τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους. Ἀπολαύσας δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ὑπουργικοῦ μου βίου τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Βασιλέως, εἶδον μετ' εὐχαριστήσεως πᾶσαν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῆς πατρίδος πρότασίν μου ἀσμένως ἀποδεχομένην ὑπὸ τῆς Μεγαλειότητός του. Ἀλλὰ, Κύριοι, ὅ,τι ἐν συνταγματικῇ πολιτείᾳ πρέπει νὰ εἶναι ἡ κρηπὶς τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς ὑπουργείου, εἶναι ἡ ἑνότης τῆς ἐνεργείας καὶ ἡ διαρκὴς καὶ ἔμμονος ἁρμονία τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων τῶν μελῶν ὅλων τῆς Κυβερνήσεως· ἄνευ τούτου ὑπουργεῖον ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Γεγονότα διάφορα, τὰ ὁποῖα περιττὸν νὰ ἐκθέσω, μ' ἔκαμαν νὰ σχηματίσω ἐδραίαν καὶ ἀδιάσειστον πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἑνότης τῆς ἐνεργείας καὶ ἡ ἀναγκαία ἁρμονία τοῦ ὑπουργείου δὲν ὑρίστατο, ἰδίως ὡς πρὸς τὸν καταστατικὸν νόμον τοῦ Πανεπιστημίου, τὸν ὁποῖον ἐγκριθέντα ὑπὸ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπογραφέντα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὑπέβαλα εἰς τὴν Βουλήν. Εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δίδω μεγίστην σημασίαν, διότι πρόκειται νὰ διοργανώσῃ ὁριστικῶς τὸ ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν κατάστημα, τὸ ὁποῖον εἶναι προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ νὰ προπαιμάσῃ, ὡς πρόσφατα ἐπράγματικῶς, πολίτας χρηστοὺς καὶ εὐμαθεῖς. Ἀλληλουχία δὲ περιστάσεων ἄλλων συνδεομένων μὲ τὴν τελευταίαν μορφωθεῖσαν ταύτην πεποίθησίν μου μ' ἔπεισαν, ὅτι πρέπει ν' ἀφήσω τὴν ἐξουσίαν. Κατέθεσα διὰ τοῦτο τὴν

ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου παραίτησίν μου. Οὗτοι εἰσί, Κύριοι, ἐν συντόμῳ οἱ λόγοι τῆς ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἀποχωρήσεώς μου. Ἀρήσας δὲ πρὸ δύω ἡμερῶν τὴν ἕδραν τοῦ ὑπουργοῦ, τὴν ὁποίαν νομίζουν τινὲς ἐξ ἀπάτης ἕδραν κεκαλυμμένην μὲ ῥόδα, ἐνῷ, ὡς ἔλεγε μέγας πολιτικὸς, εἶναι ἕδρα θλίψεων καὶ ὀδύνης, μετέβην εἰς τὸν πρότερον βίον μου μὲ καθαρὰν συνείδησιν, διότι ἔπραξα ὅ,τι ἠδυνάμην ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ Θρόνου. Αἱ παρακολουθοῦσαι με συμπάθειαι τῶν ἐν τῇ Βουλῇ φίλων μου, τῶν ὁποίων ἐγλωττος διερμηνεὺς ἐγένετο χθὲς ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Ὕδρας Κ. Βυδούρης, εἶναι δι' ἐμὲ πολυτιμότατον χρῆμα. Πρὶν καταβῶ τοῦ βήματος ὀφείλω νὰ ἐκφράσω τὴν μεγίστην εὐγνωμοσύνην μου πρὸς ἅπασαν τὴν Βουλὴν διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην, μεθ' ἧς μ' ἐτίμησε κατὰ τὸ βραχύτατον ὑπουργικὸν στάδιόν μου.»

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀναγγείλας, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης ἔσεται ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν τεσσάρων μελῶν ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νέου φορολογικοῦ νομοσχεδίου, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 2 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΕ'.

Τῆς 21 Ἀπριλίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν 1 Μ. Μ. ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀναβληθείσης συναινέσει τῆς Βουλῆς ἐπὶ τὴν προσεχῆ δευτέραν τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου διὰ τὴν ἐξ ἀσθενείας ἀπουσίαν τοῦ εἰσηγητοῦ, προέβη ἡ Βουλὴ, κατὰ τὴν χθὲς γενομένην ἀπόρασιν, εἰς τὴν ἐκλογὴν τεσσάρων προσθέτων μελῶν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ νέου φορολογικοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπήν. Οὕτω δὲ προτεθεισῶν τῶν καλπῶν, ἐγένετο μυστικὴ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Κυπριάδου καὶ Ν. Ἡπαμιχαλοπούλου, καὶ προσερχόμενοι κατὰ σειρὰν ἔῤῥιπτον οἱ βουλευταὶ εἰς τὴν μὲν τῶν καλπῶν τὸ ψηφοδέλτιον, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν τὸν κύαμον. Γενομένης δὲ τῆς ἀριθμήσεως, εὑρέθησαν τὰ ψηφοδέλτια ἴσα πρὸς τοὺς κυάμους, ἤτοι 82. Ἐκ δὲ τῆς

διαλογῆς, ἐπιτηρηθείσης ὑπὸ τῶν ψηφολεκτῶν Ἰω. Σακελλαριάδου καὶ Γ. Μπάστα, συνήχθη, ὅτι ἐξελέχθησαν μέλη ὁ μὲν Σ. Βλάχος διὰ ψήφων 81, ὁ Π. Καλαμογδάρτης διὰ 51, ὁ Ἀντ. Γεωργαντᾶς διὰ 50 καὶ ὁ Κ. Θεοδώρου διὰ 49, ἐπιλαχόντων καὶ τοῦ Π. Ἀργυροπούλου καὶ Α. Διαμαντοπούλου διὰ ψήφων 31, τοῦ Δ. Βυδούρη διὰ ψήφων 28 καὶ ἄλλων δι' ὀλιγωτέρων.

Κηρύξαντος δὲ τοῦ προέδρου τὸ ἀποτέλεσμα ὑπὲρ τῶν πρώτων 4 βουλευτῶν, ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν παρεκατέθεσε τὸν ἀπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του ὑπουργείου διὰ τὸ ἔτος 1858.

Ἐπίσης προσελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, κατέθεσε τὰ ἀφορῶντα τὸν δῆμον Ἀδάμαντος ἔγγραφα ὡς πρὸς τὴν ἐπερώτησιν τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας.

Ἐπιληφθείσης ἔπειτα τῆς Βουλῆς τῆς συζητήσεως τῆς γενομένης ἐπερωτήσεως περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τῶν στρατευσίμων, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἀπευθύνας τὴν ἐπερώτησιν βουλευτὴς Ἠλείας, ἐξέθηκεν, ὅτι οἱ παρουσιαζόμενοι ἐνώπιον παλυμελῶν σωμάτων διὰ νὰ κατακρίνωσι τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς νόμου, ἔχοντες τὴν πρόληψιν, ὅτι θέλουσιν εὕρει μίαν ἀντίστασιν, ἔρχονται προπαρεσκευασμένοι, ὅπως δυνηθῶσι νὰ πείσωσι τοὺς ἀκροατάς των, ὅτι ἡ παραβίασις τοῦ νόμου ὑπάρχει, ὅτι ἡ κατάστασις, ἣν παριστῶσιν ὡς κακὴν, ὑπάρχει τοιαύτη, καὶ πρὸς τοῦτο μεταχειρίζονται καὶ λίξεις δελεαστικὰς καὶ λόγους πειστικούς. Ἐπὶ τῆς προκειμένης ὅμως περιστάσεως δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν, διότι πάντες, καὶ ὑπουργοὶ καὶ βουλευταὶ, ἀναγνωρίζομεν ὡς ὑπάρχουσαν τὴν τοιαύτην κατάστασιν. Ποῦ, ἐρωτᾷ τὸν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸν, δαπανᾷ τὰ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ χορηγούμενα αὐτῷ χρήματα; εἰς κατασκευὴν πλοίων; Ποῦ ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς; εἰς κατασκευὴν πυροβόλων; εἰς ἀνέγερσιν φρουρίων; Ἀλλὰ τὰ οἰκονομικὰ εὑρίσκονται ἄρα εἰς καλλιτέραν κατάστασιν; ἢ δὲν εὑρέθημεν πρὸ μικροῦ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κατακρίνωμεν καὶ τὰ δικαστήρια, προκειμένου περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ πολίτου διὰ τὴν ἀφαιρουμένην ἰδιοκτησίαν του, μολονότι πιστεύει, ὅτι ὁ Κ. Ποτλῆς δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δύνανται νὰ θέσωσιν εἰς ἀχρηστίαν τὸ Σύνταγμα ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἰδιοκτησίας; Τοιαύτης λοιπὸν οὔσης ἐν γένει τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων, δὲν ἔρχεται νὰ μεμφθῇ οὐδένα, ἀλλὰ νὰ προκαλέσῃ ὅλων τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς τοι-

αὐτῆς κακῆς καταστάσεως, ὥστε πάντες νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῶν πρὸς θεραπείαν αὐτῆς μέσων.

Ἐρχόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ κυρίου ἀντικειμένου τῆς ἐπερωτήσεώς του, παρατηρεῖ, ὅτι ὁ περὶ στρατευσίμων νόμος ἀφορᾷ ἰδίως τὴν τάξιν ἐκείνην, ἥτις ὑφίσταται ὅλας τὰς κακουχίας καὶ μοχθεῖ ὑπὲρ ὅλων, τὴν τάξιν τοῦ λαοῦ. Τί δὲ βλέπομεν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου αὐτοῦ; Καταπατουμένην τὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ ἔθνη ἐσεβάσθησαν, τοὐτέστι τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν σφετεριζομένην καθήκοντα δικαστικά. Ἔχομεν νόμον κανονίζοντα ῥητῶς τὸν τρόπον τῆς στρατολογίας, ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ἐφαρμόζεται, τὰ δὲ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἰδιοποιηθὲν ἔργα δικαστικά, τὰ ὁποῖα ὁ νόμος δὲν τῷ ἐχορήγησε. Τοιαύτη πραγμάτων κατάστασις, τοιοῦτοι περιορισμοὶ ἐξουσίας ξένης εἰς δύω μόνον ἀπαντᾶται Κράτη, εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν καὶ εἰς τὴν Παπικὴν ἐπικράτειαν. Ὁ νόμος λέγει, ὅτι οἱ δήμαρχοι συντάττουσι τοὺς στρατολογικοὺς καταλόγους ἐν οἷς σημειοῦνται πάντες οἱ στρατεύσιμοι, οἱ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφόμενα προσόντα. Ἕκαστος δὲ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ἔχει κατὰ τὸν νόμον τὸ δικαίωμα τῆς ἐκκλήσεως ἐνώπιον τοῦ δημάρχου, ἐὰν δὲ ὁ δήμαρχος ἀπορρίψῃ τὴν αἴτησίν του, δύναται νὰ κάμῃ ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ Ἐπάρχου, ἐὰν δὲ καὶ ὁ Ἔπαρχος ἀπορρίψῃ τὴν ἔφεσιν, τότε κατὰ τὸ 12 ἄρθρον δύναται ν' ἀναφερθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τότε τὸ ὑπουργεῖον λαμβάνει κατὰ τὸν νόμον δικαστικὴν ἐξουσίαν. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἓν διάταγμα ὀργανικὸν τὸ ὁποῖον χορηγεῖ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ δικάζῃ, ἀλλὰ πρὶν συνταχθῇ ὁ κατάλογος. Συμμορφοῦται ὅμως τὸ ὑπουργεῖον μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου καὶ τοῦ διατάγματος; Οὐχί, διότι δέχεται εἰς πᾶσαν περίστασιν τοιαύτας αἰτήσεις καὶ ἐπερώλαζε μάλιστα εἰς ἑαυτὸ τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν ἐπὶ δύω ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν ὁ νόμος δὲν τῷ χορηγεῖ δικαστικὴν ἐξουσίαν, ἐπὶ τῆς περιουσίας καὶ τῆς ἡλικίας, εἰς τὸν νόμον δὲ αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ συντάγματος ἔδοσεν ἰσχὺν καὶ τὸ ἔθνος διὰ τοῦ Στ'. ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον λέγει, ὅτι καὶ αἱ περὶ στρατευσίμων διαφοραὶ δικάζονται ὡς καὶ πρότερον, τοὐτέστι κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ ὑπάρχοντος νόμου καὶ τοῦ ὀργανικοῦ διατάγματος διαγραφόμενον τρόπον. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι ὅπως σήμερον ἐκτελεῖται ὁ νόμος, εἶναι καθαρὰ παραβίασις καὶ τοῦ νόμου αὐτοῦ καὶ τοῦ Συντάγματος. Ὁ νόμος ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν

διαγράφει ῥητῶς τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶπε πρὸ μικροῦ, ἐπερώλαζεν εἰς ἑαυτὸ τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν. Εἰς δὲ τὸ ἄρθρον 10 ἐξαιροῦνται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ οἱ καλλιεργοῦντες ἰδιόκτητον γῆν. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν φαίνεται εἰς αὐτὸν ὀρθή, διότι νομίζει ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπάγωνται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν καὶ οἱ καλλιεργοῦντες ἐθνικὰς γαίας, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ὑπῆρχε τότε ἡ ἰδέα τοῦ νὰ καταστῶσιν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἰδιοκτῆται. Ἐν τούτοις τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐχαρίσατο τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαιρέσεως καὶ εἰς τοὺς σκηνίτας, τοὺς μηδεμίαν ἰδιοκτησίαν ἔχοντας, ἂν καὶ οὗτοι δὲν ἐξαιροῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ἐὰν δὲ ἐρωτήσητε τὸν λόγον, τὸ ὑπουργεῖον θέλει σᾶς εἰπεῖ ὅτι οὕτως ἡρμήνευσε τὸν νόμον, ἀσαφῆ ὄντα, ἐνῷ ἡ ἐπίσημος τῶν νόμων ἑρμηνεία ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν παρανομεῖ διττῶς, ἁρπάζον καθήκοντα τοῦ δημάρχου καὶ τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν, καὶ ἑρμηνεῦον τὸν νόμον, ἐνῷ, ὡς εἶπεν, ἡ ἑρμηνεία δὲν εἶναι ἔργον τοῦ ὑπουργείου. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἀδιαφιλονεικήτου παρανομίας, ἂς συλλογισθῇ ἕκαστος καὶ τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ νόμου ἐφαρμογῆς προερχόμενα εἰς τὸν λαὸν δυστυχήματα. Ποσάκις εἰς δυστυχὴς πατὴρ ἠναγκάσθη νὰ θρηνήσῃ τὴν θέσιν του καὶ νὰ εἴπῃ στενάζων « εἶθε μὴ εἶχον τέκνα. » Τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ὁ νόμος, περὶ οὗ ὁ λόγος, οὕτως ἐφαρμοζόμενος κατέστη ἡ μάστιξ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας; Τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς δὲν κατέστη εἰς χεῖρας τῶν ὑπαλλήλων τὸ ὄργανον τῶν μεγαλειτέρων καταχρήσεων καὶ τῶν σκληροτέρων καταπιέσεων; Καὶ βεβαίως τῶν τοιούτων ἀθεμιτουργιῶν δὲν μένουσιν ἀμέτοχοι καὶ ξένοι οἱ ἐφαρμόζοντες τὸν νόμον, ἡ δὲ τοιαύτη ἐφαρμογὴ δὲν γίνεται βεβαίως ἄνευ σκοποῦ, οὔτε πρὸς τὸ καλὸν τοῦ πολίτου. Ἐὰν ἠκούομεν τὴν καρδίαν μας καὶ ἐσυμβουλευόμεθα τὴν πεῖραν, ἔπρεπε βεβαίως σκληρὰν νὰ ζητήσωμεν τιμωρίαν κατὰ τῶν προσώπων αὐτῶν, ἅτινα μεταχειρίζονται τοὺς νόμους ὡς μέσον πλουτισμοῦ, ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ ξέῃ πληγὰς καὶ περιορίζεται μόνον νὰ ζητήσῃ τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ, διότι ἡ ἐξακολούθησις θέλει ἔχει ὀδυνηρὰς συνεπείας. Ἤκουσε προχθὲς παραβολήν τινα, ἥτις δὲν εἶναι ἡ καθαρὰ ὕβρις κατὰ τοῦ ἔθνους. Κατὰ τί, ἐλεγέ τις, διαφέρουσιν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς Τούρκους; καθ' ὅσον ἐκεῖνοι μὲν σπα-

ταλῶσι τὸν δημόσιον πλοῦτον εἰς τὰ χαρέμια, σεῖς δὲ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους. Ἂν δέ τινες ἐξέρχωνται τῆς ὑπηρεσίας πένητες, οἱ τοιοῦτοι ἦσαν ἀνίκανοι πρὸς κατάχρησιν. Προκαλεῖ διὰ ταῦτα τὴν προσοχὴν καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως, ἵνα μὴ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλομεν πικρῶς μεταμεληθῆ, χωρὶς συγχρόνως νὰ εἴμεθα καὶ εἰς θέσιν νὰ φέρωμεν τὴν ἀπαιτουμένην διόρθωσιν. Περαίνων δὲ τὸν λόγον του συμπεραίνει ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπερωτήσεώς του, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν οἰκειοποιεῖται δικαιώματα, τὰ ὁποῖα δὲν τῷ χορηγεῖ ὁ νόμος.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι δὲν θέλει ἀκολουθήσει ὅλας τὰς φάσεις τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐπερωτήσαντος, διότι πολλὰ ἐκ τῶν λεχθέντων ἦσαν ἐντελῶς ἐκτὸς τοῦ θέματος, καὶ ἂν ἐσυζητοῦντο, ἤθελον καταδειχθῆ ἐσφαλμένα καὶ λίαν ὑπερβολικά, ἀπὸ δὲ τοῦ βήματος τούτου δὲν πρέπει νὰ παρουσιάζωνται τὰ πράγματα ἀλλοῖα ἢ ὑπερβολικά. Κυρίως δὲ εἰπεῖν, τίποτε δὲν ἐρρέθη ὑποστηρίζον τὴν κατηγορίαν, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ περὶ στρατευσίμων νόμου δὲν ἐφαρμόζοντο ἀκριβῶς. Ὁ νόμος οὗτος ἐνεργεῖται πρὸ 25 ἤδη ἐτῶν, ἐφηρμόσθη φείποτε καθ' ὅμοιον τρόπον, καὶ ἄρχονται νὰ κατακρίνουν αὐτὸν σήμερον, ὅτε πρόκειται ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἑτέρου νόμου ἀναπληροῦντος ἢ μεταβάλλοντος τὰς ἐλλείψεις του. Λέγει ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας βουλευτὴς, ὅτι παρανομεῖ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπεμβαῖνον ἀναρμοδίως εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἡλικίας τῶν στρατευσίμων, ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποφαίνηται ἐπὶ τῶν ἀπορράσεων τοῦ νομάρχου καὶ νὰ λύῃ τὸ περὶ τῆς ἡλικίας ζήτημα. Τὸ δικαίωμα τοῦτο δίδεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον παρὰ τοῦ νόμου. Ἐὰν εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην δὲν ὑπάρχουν ὅλα τὰ στοιχεῖα, ὡς π. χ. τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία, ἐφ' ὧν νὰ στηρίξῃ τὸ ὑπουργεῖον τὴν πεποίθησίν του, τοῦτο δὲν δύναται νὰ τὸ ἐμποδίσῃ τοῦ ν' ἀποφανθῇ βασιζόμενον εἰς ἄλλας ἀποδείξεις, διὸ ἀρέσκεται τὰς πληροφορίας του ἀπὸ διάφορα ἄλλα νόμιμα μέσα. Ὡς ἐνεργεῖ λοιπὸν σήμερον τὸ ὑπουργεῖον, ἐφαρμόζει τὸν νόμον ὅπως καὶ πρὸ 25 ἐτῶν ἐφηρμόζετο καὶ ἐνεργεῖ ἐντὸς τοῦ νομίμου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ δεύτερον ζήτημα, τὸ περὶ ἰδιοκτησίας τῶν στρατευσίμων, οὐδ' εἰς αὐτὸ δὲν ἔχει δίκαιον ὁ ἐπερωτήσας, διότι τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον δὲν ἐξηγεῖ τὸν νόμον ὡς ἐνόησεν ὁ ἔντιμος βουλευτὴς,

ἀλλ' ἐπέμεινεν αὐστηρῶς εἰς τὸ γράμμα καὶ τὴν διάταξιν αὐτοῦ. Καὶ ἡ δευτέρα λοιπὸν μομφὴ δὲν εἶναι βάσιμος, καὶ ἑπομένως αἱ ἐκτοξευθεῖσαι ἀόριστοι αἰτιάσεις καθ' ὅλης τῆς κυβερνητικῆς πορείας καὶ τῆς καταστάσεως ἐν γένει τοῦ τόπου ὀφείτυχον τοῦ σκοποῦ των τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὰ ἄρθρα ταῦτα τῆς κατηγορίας.

Ἀντέταξεν ὁ ἐπερωτήσας, ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀντικρούων τὰς αἰτιάσεις αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τὴν πρὸ πολλῶν ἐτῶν γενομένην παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, δὲν ἐπελήφθη ἢ μᾶλλον διέφυγον τὴν μνήμην του ὅσα αὐτὸς εἶπεν. Ἐπαναλαμβάνει λοιπὸν, ὅτι ὁ περὶ στρατευσίμων νόμος καὶ τὸ διάταγμα δὲν δίδουν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν ἢ ἐφ' ὅσον ὑρίσταται ἡ τοῦ καταλόγου σύνταξις. Τοῦτο εἶπεν εἰς τὴν πρώτην ἀγόρευσίν του, καὶ ἐρωτᾷ ἤδη ἂν τὸ ὑπουργεῖον περιωρίσθη εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Κατὰ δυστυχίαν ὁ ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ τὸ βεβαιώσῃ, διότι καὶ μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου καὶ μετὰ τὴν κλήρωσιν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπεμβαίνει, καὶ βλέπομεν τὸ παράδοξον θέαμα τοῦ νὰ δικάζῃ τὰ ἐν Τριπόλει φρ' εἰπεῖν παράπονα περὶ στρατευσίμων, ὡς νὰ γνωρίζῃ ἐντεῦθεν τί γίνεται εἰς τὴν Τρίπολιν, καὶ ἄλλων μὲν τὰ ἔγγραφα λαμβάνωσι χώραν, ἄλλων δὲ ἀποῤῥίπτονται κατὰ βούλησιν. Τοῦτο δὲν εἶναι αὐθαιρεσία; Τὸ ὑπουργεῖον ὅμως τῶν Ἐσωτερικῶν θέλει ν' ἀκούσῃ ὄχι τὸν νόμον, ἀλλὰ τὴν θέλησίν του, διὸ θέτει τὸ ζήτημα ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἂν τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν λεχθέντων ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀναγνοὺς τὸν νόμον, ἐσυμπέρανεν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν δύναται νὰ δικάζῃ καὶ μετὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὴν ὁριστικότητα τῶν καταλόγων.

Ἐνταῦθα γενομένης παρατηρήσεως, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ὑπελείπετο πλήρης, ὁ πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΣ'

Τῆς 25 Ἀπριλίου 1880.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἐπὶ τῆς ἐπαναληπτικῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας τμήματος, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Τὸ ς'. τμῆμα λαβὸν ὑπ' ὄψιν τ' ἀφορῶντα τὴν ἐπαναληφθεῖσαν βουλευτικὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας πρακτικά, καὶ διεξελθὸν αὐτὰ μετ' ἐπιστασίας, παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη σύγκειται ἐκ τριῶν δήμων, ὅτι, κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ νομάρχου, ἡ ψηφοφορία ἤρξατο τὴν 9 Μαρτίου καὶ ἐπεραιώθη τὴν 16 τοῦ αὐτοῦ μηνός, καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τοὺς βουλευτικοὺς καταλόγους, ἐψηφοφόρησαν κατὰ τοὺς τρεῖς δήμους 1771 καὶ ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὸ γενικὸν τῆς διαλογῆς πρωτόκολλον, ἔλαβον·

Ὁ μὲν Κ. Θεόδωρος Κ. Μιχαλόπουλος ἐκ τοῦ δήμου Ναυπλίας	ψήφους	586
Ἐκ τοῦ τῆς Μηδείας	»	389
Καὶ ἐκ τοῦ τῆς Ἐπιδαύρου	»	242
		1217
Ὁ δὲ Κ. Π. Μ. Ἰατρὸς ἐκ τοῦ δήμου Ναυπλίας	ψήφους	568
Ἐκ τοῦ τῆς Μηδείας	»	405
Καὶ ἐκ τοῦ τῆς Ἐπιδαύρου	»	149
		1122

Ἐπέλαχον δὲ οἱ ΚΚ. Γ. Ἰατρὸς καὶ Π. Φαρμακόπουλος, λαβόντες ὁ μὲν Γ. Ἰατρὸς ἐκ τοῦ δήμου Ναυπλίας ψήφους 361

Ἐκ τοῦ τῆς Μηδείας	»	267
Καὶ ἐκ τοῦ τῆς Ἐπιδαύρου	»	116
		744
Ὁ δὲ Π. Φαρμακόπουλος ἐκ τοῦ δήμου Ναυπλίας	ψήφους	216
Ἐκ τοῦ τῆς Μηδείας	»	216
		432

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὀκταημέρου ψηφοφορίας ἄλλαι ἐνστάσεις, ἐκτὸς τινων ἀφορωσῶν τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἱκανότητα προσώπων τινῶν, δὲν ἐγένοντο· ἐξ αὐτῶν αἱ ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαὶ τινὰς μὲν παρεδέξαντο, τινὰς δὲ ἀπέρριψαν ὡς ἀνυποστάτους, ἡ δὲ παραδοχὴ ἢ ἀπόρριψις αὐτῶν οὐδεμίαν φέρει εἰς τὴν πλειοψηφίαν μεταβολήν.

Κατὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην οἱ ΚΚ. Γ. Ἰατρὸς καὶ Π. Φαρμακόπουλος ἀπηύθυναν ἐσχάτως ἀναφορὰν πρὸς τὴν Βουλήν, δι' ἧς παραπονοῦνται ὅτι ἡ ἐκλογὴ εἶναι πλημμελής·

1) Διότι δὲν ἔπρεπε νὰ σχηματισθῶσι νέαι ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαί, ἀλλὰ νὰ διατηρηθῶσιν αἱ τῆς ἀκυρωθείσης ἐκλογῆς.

2) Διότι ὁ Μ. Ἰατρός, πατὴρ τοῦ ἐκλεχθέντος Π. Μ. Ἰατροῦ, ἐπῆρεασε πλείστους ψηφοφόρους διὰ πολλῶν δανείων, δοθέντων κατ' εὐθείαν παρ' αὐτοῦ, ἢ διὰ τρίτων προσώπων, λαβὼν παρὰ τῶν ὀφειλετῶν ὑπόσχεσιν νὰ δώσωσι τὴν ψῆφον των ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ Θ. Κ. Μιχαλοπούλου, καὶ διότι, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τοῦτο, ἔδωκε καὶ χρηματικὰ δῶρα διὰ πολλῶν ἄλλων προσώπων.

3) Διότι οἱ ἐκλεχθέντες βουλευταὶ ἐφρόντισαν νὰ διευκόλυνσι διὰ χρημάτων τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν.

Ἐκτὸς τούτων ἐδόθησαν παρὰ τεσσάρων ἄλλων ψηφοφόρων πρὸς τὸν νομάρχην Ἀργολίδος ἐνστάσεις ἔγγραφοι, στηριζόμεναι εἰς τοὺς αὐτοὺς περὶ δωροδοκίας λόγους, καὶ προσέτι

4) Εἰς τὸ ὅτι ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ Ναυπλίας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων αὐτῆς μετήρχετο τρόπους αὐθαιρέτους, οὓς ἀνείχετο ἡ στρατιωτικὴ δύναμις.

5) Εἰς τὸ ὅτι ὁ ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς Κ. Π. Μ. Ἰατρὸς στερεῖται τῶν προσόντων τοῦ ἐκλεξίμου, ὡς μὴ ἔχων ἰδίαν περιουσίαν, καὶ

6) Εἰς τὸ ὅτι ἀπεκλείσθη ψηφοφόρος τις Δ. Π. Ἰωάννου.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀνωτέρω οἱ ΚΚ. Γ. Ἰατρὸς καὶ Π. Φαρμακόπουλος προσήγαγον 1) ἔκθεσίν τινα τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐν Ναυπλίῳ πρωτοδικῶν, ἐν ᾗ ὁ διαληφθεὶς ψηφοφόρος Δ. Π. Ἰωάννου καταγγέλλει δύω δημότας Ναυπλιεῖς ὡς ἀποπειραθέντας δῶθεν νὰ δωροδοκήσωσιν αὐτόν, 2) ἐννέα μηνύσεις ἐπὶ δωροδοκίᾳ κατὰ διαφόρων ἄλλων πολιτῶν. Ποσάκις δὲ ἐμφανισθεὶς καὶ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ τμήματος ὁ Κ. Φαρμακόπουλος ἐδήλωσεν ὅτι εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εὑρίσκονται ἀνακριτικαὶ ἐκθέσεις τῶν δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν Ναυπλίας, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἡ κατὰ τὴν ἐκλογὴν γενομένη δωροδοκία.

Τὸ τμῆμα σκεφθὲν ἐπὶ πάντων τούτων φρονεῖ, ὡς πρὸς τὸν

πρῶτον λόγον, ὅτι, ἀφοῦ κατὰ τὴν ἀκυρωθεῖσαν ἐκλογὴν ἐξεπλήρωσαν τὴν ἀποστολήν των ὡς ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαί, δὲν ἠδύναντο πλέον κατὰ τὴν νέαν ἐκλογὴν νὰ ἐξακολουθήσωσι καθήκοντα, τῶν ὁποίων ἡ ἐντολὴ ἐξέπνευσε μετὰ τὴν περαίωσιν τῆς ἐκλογῆς· ἄλλως τε τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπάρχει λελυμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν ὁμοίᾳ περιπτώσει, ἤτοι ἐν τῇ κυρώσει τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Σπετσῶν.

Ὡς πρὸς τὸν δεύτερον λόγον.

Ὅτι οὐδεμία ἀπόδειξις προσάγεται περὶ τοῦ ὅτι ὁ Μ. Ἰατρὸς ἔδωσε δάνεια ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ λάβῃ τὰς ψήφους τῶν ὁμοιλετῶν του ὑπὲρ τῶν ἐκλεχθέντων βουλευτῶν. Ἔτι δὲ οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε ὁ τόπος προσδιορίζονται, οὔτε ἡ σχέσις χαρακτηρίζεται τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰς τοιαύτας ἐνεργείας προσώπων πρὸς τοὺς ἐκλεχθέντας βουλευτάς.

Ὡς πρὸς τὸν τρίτον λόγον.

Ὅτι ἀόριστος εἶναι ὡσαύτως καὶ ἀνυπόστατος ἡ ἔνστασις, ἣν προτείνουσιν οἱ ἀποτυχόντες, ὅτι δῆθεν ἐδελεάσθησαν διὰ χρημάτων αἱ ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαί, τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον αἱ προσαχθεῖσαι μηνύτριαι οὐδένα ποιοῦσι λόγον δωροδοκίας περὶ τῶν μελῶν αὐτῶν.

Ὡς πρὸς τὸν τέταρτον λόγον.

Ὅτι τὸ ἐδάφιον 5 τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ἀφορᾷ τοὺς πολιτογραφομένους ἐν Ἑλλάδι μετανάστας, καὶ οὐχὶ τοὺς αὐτόχθονας, οἷος εἶναι ὁ ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς Π. Μ. Ἰατρός, οὗ τινος δὲν ἀμφισβητοῦνται τὰ ἄλλα τοῦ ἐκλεξίμου προσόντα.

Ὡς πρὸς τὸν πέμπτον λόγον.

Ὅτι ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπή, ἁρμοδία νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ταὐτότητος καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ Δ. Π. Ἰωάννου, ἔκρινεν ἀπαράδεκτον αὐτὸν πρὸς ψηφοφορίαν· ἐὰν δὲ ἥμαρτησε κατὰ τοῦτο, τοῦ ἁμαρτήματος αὐτοῦ οὐδεμία προσάγεται βεβαίωσις. Ἄλλως τε ἡ ψῆφός του, καὶ ὡς ἀποκλεισθέντος θεωρουμένου, οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς, καὶ τέλος,

Ὡς πρὸς τὸν ἕκτον λόγον.

Ὅτι οἱ ἐνιστάμενοι, ποιοῦντες λόγον ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν αὐτῶν περὶ αὐθαιρέτων τρόπων τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τοῦ δημάρχου Μηδείας, ἀκολουθοῦσι τὸ αὐτὸ τῆς ἀοριστίας σύ-

στημα, χωρὶς νὰ ὁρίζωσι περιστάσεις ἱκανὰς νὰ καταστήσωσι πιστευτὴν τοιαύτην αἰτίασιν, ἀποδιδομένην οὐ μόνον εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν, ἥτις, τοὐναντίον, ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς τὸ καθῆκον αὐτῆς, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς, ἐν οἷς περαίνων ὁ ἐφορευτικὸς σύλλογος τὰ ἔργα αὐτοῦ, κηρύττει ὅτι ἐν πλήρει νομιμότητι καὶ εὐταξίᾳ ἐνηργήθη ἡ ἐκλογή, καὶ ἐκφράζει πρὸς τὴν δημοσίαν δύναμιν τὸν δίκαιον περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος αὐτῆς ἔπαινον.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐν τῷ τμήματι γενομένην, ὡς ἀνωτέρω, δήλωσιν τοῦ Κ. Φαρμακοπούλου, τὸ τμῆμα, ἂν καὶ δὲν παρεδέχθη τὴν ἀρχήν, ὅτι αἱ δικαστικαὶ καὶ διοικητικαὶ ἀνακρίσεις δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πλήρης ἀπόδειξις τῆς νομιμότητος τῆς ἐκλογῆς, μολαταῦτα ἀπεράσισε νὰ λάβῃ αὐτὰς ὑπ' ὄψιν πρὶν ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς νέας δωροδοκίας· ἀλλ' ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων οὐδὲν ἄλλο προκύπτει, εἰμὴ ὅτι τέσσαρα πρόσωπα ἐξετασθέντα, ἐξέθεσαν ὅτι ἔλαβον παρ' ἀνθρώπων τῆς μερίδος τῶν ἀποτυχόντων μέχρι 10 καὶ 12 δραχμῶν ἕκαστος ἵνα ψηφοφορήσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ἐξ ὧν οἱ τρεῖς μόνον ἐψηφοφόρησαν, τοῦ τετάρτου μὴ ὄντος ὡς μὴ ἔχοντος ψῆφον. Ἀλλὰ καὶ βέβαιον ἂν εἶναι τὸ γεγονὸς τοῦτο, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς δὲν ἐπηρεάζεται.

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα, τὸ τμῆμα θεωροῦν ἀνυποστάτους τὰς κατὰ τὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας προταθείσας ἐνστάσεις, γνωμοδοτεῖ νὰ ἐπικυρωθῇ αὕτη καὶ ν' ἀναγνωρισθῶσι νόμιμοι βουλευταὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης οἱ ΚΚ. Θ. Κ. Μιχαλόπουλος καὶ Π. Μ. Ἰατρός, ὡς ἔχοντες καὶ τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Ἀπριλίου 1860.

Τὰ μέλη

Α. Χ. Λόντος, πρόεδρος,	Ν. Θ. Δεληπουλος,
Α. Μηταρλῆς,	Α. Ῥενουάρδος,
Γ. Α. Περωτῆς,	Γ. Ναύτης,
Π. Τσιμπουράκης,	Α. Ἀρμάος,
	Ὁ εἰσηγητὴς
	Δ. Κουμουνδουράκης.

Παρετήρησε δέ τις, ὅτι εἶδεν ἡ Βουλὴ πόσον ἐκτενὴς εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς· ἐγὼ δὲ πε-

ριέχει πολλούς λόγους προσθάλλοντας τὴν ἐκλογήν, συνάμα ἦλθον σήμερον ἀνακριτικὰ ἔγγραφα, τῶν ὁποίων τὴν μαρτυρίαν καὶ ἄλλοτε ἔλαβεν ἡ Βουλὴ ὑπ' ὄψιν, ἀποδίδοντα εἰς τὴν ἐκλογὴν τὸ ἄτοπον τῆς δωροδοκίας. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ζήτημα τῶν ἐκλογῶν εἶναι καὶ καθ' ἑαυτὸ σπουδαῖον καὶ ὡς ἀφορῶν ἄτομα, ἡ Βουλὴ ὀφείλει, ἀκολουθοῦσα τὸ σύστημα τοῦ νὰ μὴ παραδέχηται ἀμέσως ἐκλογὰς καθ' ὧν ὑπάρχουν ἐνστάσεις, νὰ ἀναβάλῃ μέχρι τῆς αὔριον τὴν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ἀπόφασίν της, ἵνα τυπωθῇ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ δυνηθῶσι νὰ μελετήσουν αὐτὴν οἱ βουλευταί. Ὀφείλει δὲ τόσῳ μᾶλλον νὰ παραδεχθῇ τὴν πρότασίν του ἡ Βουλή, καθ' ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς ὑπάρχει ἡ κατηγορία τῆς δωροδοκίας, δι' ἣν καὶ πρότερον ἀπέρριψε τὰς ἐκλογὰς Πετσῶν καὶ Ναυπλίας, καὶ τοι μὴ στηριζομένην εἰς προφανεῖς ἀποδείξεις.

Ἀντεῖπεν ἄλλος, ὅτι τὸ ἐκτεταμένον τῆς ἐκθέσεως δὲν εἶναι λόγος δι' ὃν δύναται νὰ ἀναβληθῇ ἡ τῆς ἐκλογῆς συζήτησις, καὶ μόνον ὀσάκις ἡ ἔκθεσις διαιρεῖται εἰς πλειοψηφίαν καὶ μειοψηφίαν, καὶ παρουσιάζονται δύω ἀντίθετοι γνῶμαι, ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις τῆς ἐκλογῆς. Αὐτὸ εἶναι τὸ εἰς τοιαῦτα ζητήματα προηγούμενον τῆς Βουλῆς, αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὴν ἐκλογὴν Πετσῶν, καὶ ὅτε μόλις αὐτὸς ἔθιξε τὸ τῆς ἀναβολῆς ζήτημα, ἡ Βουλὴ πᾶσα κατέξα ἐστη, διότι ἡ ἔκθεσις δὲν διηρεῖτο εἰς πλειοψηφίαν καὶ μειοψηφίαν, διὸ συνηθάνθη καὶ αὐτὸς ὅτι δικαίως ἀπαιτοῦσθη ἡ γνώμη του, ἀφοῦ τοιοῦτον ἦτον τὸ προηγούμενον τῆς Βουλῆς. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ παραβιάσωμεν ἓν προηγούμενον, οὐδὲ νὰ χάνωμεν ἐπὶ ματαίῳ τὸν χρόνον, ἀφοῦ καὶ πολλὰς ἔχομεν ἐργασίας καὶ ὀλίγαι ἡμέραι λείπουσι μέχρι τῆς λήξεως τῆ. Συνόδου.

Μετά τινα δὲ ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς ἀναβολῆς περιστραφεῖσαν συζήτησιν, λαβὼν τὸν λόγον ὁ τὴν ἀναβολὴν προτείνας, ἐξέθηκεν, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν παρεδέχθη ποτὲ ὅτι ἡ τῶν ἐκλογῶν συζήτησις ἀναβάλλεται ὅταν ἡ ἔκθεσις διαιρῆται εἰς πλειοψηφίαν καὶ μειοψηφίαν, τοὐναντίον δὲ καθείρωσεν ὅτι ὁσάκις εἰς ἐκλογήν τινα δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις ἢ δὲν παρουσιάζονται ἐνστάσεις, τότε μόνον δύναται νὰ συζητηθῇ ἀμέσως ἡ ἐκλογή. Τὸ μόνον λοιπὸν ἐπιχείρημα τοῦ προαγορεύσαντος δὲν εἶναι ἀκριβὲς καὶ στρέφεται ἐναντίον του, διότι, κατὰ τὸ προηγούμενον τοῦτο, ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν, ἀφοῦ καὶ ἐνστάσεις πολλαὶ ἐν τῇ ἐκθέσει ἀναφέρονται, καὶ τόσαι ἤδη φωναὶ ζητοῦν τὴν ἀναβολήν. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἀνακριτικὰ ἔγγραφα

ἦλθον σήμερον, τὰ ὁποῖα μόλις πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ, ἡ ἀναβολὴ καθίσταται ἀφευκτος, διότι ἄλλως οἱ ζητοῦντες τὸ ἐναντίον λελυθότως ὑποσκάπτουσι τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ θρόνου, ἐπειδὴ, ὅπου αἱ ἐκλογαὶ διεξάγονται διὰ τῆς δωροδοκίας, ἐκεῖ δὲν ἐκλέγονται πλέον οἱ γνήσιοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ καὶ ταχέως ἐπέρχεται αἱματηρὰ ἐπανάστασις. Ζητοῦμεν λοιπὸν τὴν ἀναβολὴν ἐντὸς τοῦ δικαίου, ἐντὸς τῶν προηγουμένων, ἐντὸς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ἵνα λάβωμεν γνῶσιν τῆς ἐκλογῆς. Δὲν θέλετε, προχωρήσατε, ἀλλ' αἱ ἀγορεύσεις ἡμῶν θέλουν εἶσθαι βαρεῖα κατὰ τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς διαμαρτύρησις, καὶ, ὡς εἶπεν ἄλλοτε, οὐδὲν εἶναι τυραννικώτερον μιᾶς πλειοψηφίας ἐπ βαλλούσης τὴν γνώμην της αὐθαιρέτως. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὑποστηρίζων τὴν ἀναβολὴν, συνίστησι νὰ ζητήσῃ τὸ πρ εδρεῖον καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 3513 ἔγγραφον τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ναυπλίῳ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέως, τὸ περὶ τῆς δωροδοκίας πραγματευόμενον.

Τελευταῖον εἰπόντος τοῦ κατὰ τῆς ἀναβολῆς ἐνισταμένου, ὅτι ἀποσύρει τὴν πρότασιν του οὐχὶ δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ λέγωσιν οἱ ἐναντίοι, ὅτι δὲν τοῖς δίδωνται τὰ τῆς ὑπερασπίσεως μέσα, ἐπέμεινεν ὁ πρόεδρος ὅτι θέλει ζητηθῇ τὸ ἀνωτέρω μνησθὲν ὑπ' ἀριθ. 3513 ἔγγραφον τοῦ εἰσαγγελέως· οὕτω δὲ ἀνεβλήθη ἐπὶ τὴν αὔριον ἡ τῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας συζήτησις ἵνα τυπωθῇ ἡ ἐπ' αὐτῆς ἀναγνωσθεῖσα ἔκθεσις.

Προσελθὼν ὁ εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 62,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἤθελεν εἶσθαι εὐχῆς ἔργον, ἔξοδα ἐκ πολυετοῦς πείρας ἀλανθάστως ὑπολογιζόμενα, νὰ τίθενται ἑκάστοτε εἰς τοὺς τακτικοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ ἀποφεύγωνται αἱ αἰτιάσεις τῶν ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων, εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ὁποίων ἀπασχολεῖται πολλάκις ἡ Βουλή. Τοιοῦτον ἔξοδον παρουσιάζεται συνήθως ἀνὰ πᾶσαν σύνοδον, τὸ τῶν ἀποζημιώσεων τῶν μαρτύρων, ἀνῆκον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1859 τεθείσης πιστώσεως προτίθεται τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν

Βουλὴν νομοσχεδίων, δι' οὗ ζητοῦνται δραχ. 62,000 πρὸς πλήρωμὰν τῶν καθυστερουμένων ἐξόδων κατὰ τὸ π. ε.

Ἡ ἐπιτροπὴ συνιστῶσα εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, φρονεῖ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης πρέπει ταῦ λοιποῦ νὰ τακτοποιήσῃ τὸ ἔξοδον τοῦτο, διὰ νὰ ἐκλείψωσιν αἱ κατ' ἔτος ἐπαναλαμβανόμεναι αἰτήσεις ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Ἀπριλίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Κ. Λογοθέτης,	Κ. Κυπριάδες,
Ν. Βουλπιώτης,	Δ. Ζώτος,
Ἰω. Βλάσσης,	Α. Ἀλεξανδρόπουλος.

Ἀκοῦν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ἐζήτησέ τις νὰ ἀναγνωσθῇ μία τις ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Ἀθηνῶν, παραπονουμένων διὰ τὴν προσγινομένην αὐτοῖς ἀδικίαν ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν πεζοδρομίων, ἵνα φέρῃ πρότασιν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ ἄλλος δέ τις ἐζήτησε νὰ ἀναγνωσθῇ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ἡ ἀναφορὰ τῆς συνοικισυείσης κοινότητος Γιαννιτσοῦς, καθ' ὅσον, εἶπεν, ἂν δὲν εἰσακουσθοῦν τὰ παράπονα τῶν δημοτῶν αὐτῆς, ἡ θέσις των εἶναι ὀδυνηρὰ καὶ θέλουν ἀναγκασθῇ νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος. Διὸ, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἔκθεσις καὶ διὰ τὰς μνησθείσας ἀναφοράς, νὰ ἔλθῃ κἂν εἰδικὴ περὶ αὐτῶν ἔκθεσις.

Ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος, ὅτι, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, τὸ προσεχὲς σάββατον θέλει ἔλθει ἡ τῶν ἀναφορῶν συζήτησις, μεταξὺ τῶν ὁποίων θέλουν εἶσθαι καὶ αἱ μνημονευθεῖσαι.

Ἀκολούθως ἐξέθηκεν εἰπὼν ἕτερος, ὅτι καὶ ἄλλοτε ἔφερεν ἐπερώτησίν τινα, ἐφ' ἧς ἀπήντησεν ἡ Βουλὴ ὅτι ἀπόκειται εἰς τὴν ἰδιάζουσαν ἐπιτροπὴν, τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, νὰ ἀποφασίσῃ. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἐπῆλθε νόμος τις κανονιστικὸς περὶ μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, ὅστις ἦτον μὲν διαρκὴς, ἀλλ' ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἐτροποποιήθη. καὶ καταστὰς προσωρινὸς ἔλαβε διάρκειαν ἑνὸς ἔτους. Ἡ διάρκεια αὕτη λήγει κατὰ τὸ τέλος Μαΐου. Ἀλλ' ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ κράτους αἱ μισθοδοσίαι ποῦ μὲν σημειοῦνται κατὰ τὸν παλαιὸν περὶ μισθοδοσίας νόμον, ποῦ δὲ κατὰ τὸν ῥηθέντα ἐνιαύσιον νόμον. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ πράξῃ ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπή; Νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν νέον νόμον; ἀλλὰ τῷ 1861 δὲν θέλει ὑπάρχει. Νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν παλαιόν; ἀλλὰ θέλουν ἀναφυῇ ἀντιρρήσεις. Διὰ τοῦτο, ἕως ἡ ἔκθεσις μετὰ δύω ἡμέρας δύνα-

ται νὰ εἶναι ἑτοίμη, ἀγνοεῖ τί πρέπει νὰ πράξῃ ἡ ἐπιτροπὴ, καὶ ζητεῖ τὴν περὶ τούτου γνώμην τοῦ Σώματος.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς εἶναι πρᾶξις τις συγκεφαλαιοῦσα ὅλας τὰς ἐτησίας δαπάνας τὰς ἐπὶ νόμων στηριζομένας. Ἐπομένως ἡ ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ οὐδεμίαν δαπάνην τοῦ νέου περὶ μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νόμου, καθ' ὅσον ὁ νόμος οὗτος παρῆλθε.

Μετὰ ταῦτα προκειμένου νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχέδιον, παρετηρήθη ὑπό τινων ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ περὶ σιτοδείας ἐπερώτησις τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας. Ἀπήντησε δὲ ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ὅτι παρὰ τῆς Βουλῆς ὡρίσθη κατὰ πρῶτον ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου, καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ προταχθῇ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπερώτησιν τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας, εἶναι μάταιον νὰ συζητηθῇ ἤδη, ἀφοῦ δὲν εἶναι παρὼν ὁ ἁρμόδιος ὑπουργός.

Ἀντέταξεν ὁ βουλευτὴς Ὕδρας, ὅτι ἡ σειρὰ τῶν γενομένων ἐπερωτήσεων προσδιορίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ κατὰ τὴν κατάταξιν ταύτην ἡ ἐπερώτησίς του προηγεῖται τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου, καὶ εἶναι μάλιστα κατεπείγουσα ὡς βασιζομένη εἰς τὴν πεῖναν τῶν κατοίκων. Θεωρεῖ δὲ λυπηρὸν μέσον δικαιολογίας τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ, διότι, ἂν καθιερώσωμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην, εἰς πᾶσαν ἐπερώτησιν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλλείπῃ πάντοτε ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς, καὶ οὕτω νὰ ματαιοῦται ἡ ἐπερώτησις πρὸς βλάβην τοῦ κοινοβουλευτικοῦ δικαιώματος. Ἡ κυβερνητικὴ ἑνότης, ἣν ἀνέφερεν ἐσχάτως ὁ βουλευτὴς Καλαβρύτων, ἀπαιτεῖ τὴν ἐν ταῖς ὑπουργικαῖς συμβουλίοις κοινὴν γνῶσιν τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ ἀνέτοιμον, τὸ ὁποῖον ἀπέδωκε προχθὲς εἰς αὐτὸν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, τὸν δικαιόνει νὰ παρατηρήσῃ ἐν πάσῃ εὐρύτητι ὅτι ἔπρεπε καὶ ὁ ὑπουργὸς νὰ εἶναι ἕτοιμος εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπερωτήσεώς του, καὶ ὄχι νὰ προτείνῃ ὅτι ἐλλείπει ὁ ἁρμόδιος ὑπουργός. Ὁμιλεῖ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διότι ἐμπνέουν τὸν γλῶσσάν του οἱ στεναγμοὶ καὶ ἡ πεῖνα τῶν συμπολιτῶν του, καὶ ἀπορεῖ πῶς οἱ νομάρχαι δὲν ἐρώτισαν περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ εἶναι ἑτοίμη πρὸς ἀπάντησιν, ἀφοῦ μάλιστα ἡ πεῖνα δύναται νὰ φέρῃ ἐνιαχοῦ καὶ ταραχάς.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ὅτι ἀφοῦ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἐπερώτησις οὔτε εἰς τὸν κλάδον του ἀνήκει, οὔτε ἀπό τινα τῶν συναδέλφων του ὑπουργῶν ἔλαβεν ἐντολὴν τί νὰ ἀπαντήσῃ, ἔπεται ὅτι ἡ ἐπερώτησις ἀποτείνεται πρός τινα μὴ

ἔχοντα τί νὰ ἀπαντήσῃ. Ὅθεν δυνάμεθα νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου, καὶ ὅταν ἔλθουν οἱ ἁρμόδιοι ὑπουργοί, δίδουν τὰς ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως ἐξηγήσεις.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι αἱ ἐπερωτήσεις προηγοῦνται ἐν γένει πάσης συζητήσεως, καὶ ἂν ἀναβάλλωμεν ἢ ὑπεκφεύγωμεν αὐτὰς ὀσημέραι, εἶναι περιττὸν καὶ νὰ τὰς καμνωμεν. Ἂν δὲ οἱ ἁρμόδιοι ὑπουργοὶ ἐλλείπουν, δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ὑπόχρεως ἡ Βουλὴ νὰ τοὺς περιμένῃ. Ἀπ' ἐναντίας προχωρεῖ καὶ βρέει τὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου ἀπόφασίν της, εἰς δὲ τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν μένει νὰ σκεφθῇ τότε τί θέλει πράξει. Ἄλλως, ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ μὴ προσέρχηται ποτὲ εἰς ἐπερώτησιν, καὶ οὕτω ματαιοῦται ἓν τῶν οὐσιωδεστέρων δικαιωμάτων τῆς Βουλῆς. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ζητεῖ νὰ προχωρήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐκκρεμῆ συζήτησιν τῆς περὶ στρατευσίμων ἐπερωτήσεώς του καὶ ἀκολούθως νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐπὶ τούτοις, τῶν μὲν ὑποστηριζόντων νὰ προηγηθῇ ἡ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ ἀνωτέρω βουλευτοῦ Ἠλείας συζήτησις, τῶν δὲ προτεινόντων τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Βουλὴν ἂν θέλῃ νὰ προηγηθῇ ἡ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις. Ἀλλὰ μὴ διακριθέντος τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δι' ἀναστάσεως ψηφοφορίας, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἀντιθέτως, δὲν παρεδέχθη νὰ προταχθῇ ἡ τῆς ἐπερωτήσεως συζήτησις. Οὕτω δὲ προύτεθη τὸ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχέδιον, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ἐξέθηκέ τις, ὅτι λαβόντων τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, εὑρίσκεται ἀπέναντι δύω ἐκθέσεων διαπραγματευομένων τὸ ζήτημα. Καὶ μία μὲν εἶναι ἡ ἔκθεσις τοῦ ὑπουργείου, ἥτις ἀναπτύσσει ἐν γένει τὰς βάσεις, ἐφ' ὧν ἐγείρει τὸ οἰκοδόμημα τοῦ νομοσχεδίου, δευτέρα δὲ, ἡ τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις προτείνει ἄλλους λόγους καὶ ὑποβάλλει ἴδιον οἰκοδόμημα. Διὰ τοῦτο θέλει βαδίσει ὁδὸν τινὰ μέσην μεταξὺ τῶν δύω ἐκθέσεων, καὶ ἐπειδὴ αὗται ἀντιπίπτουσι πρὸς ἀλλήλας, ἔρχεται νὰ φέρῃ καὶ τὰς παρατηρήσεις του ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἀποτεινόμενος ἐπὶ τῶν καθέκαστα τῶν δύω γνωμῶν, καθ' ὅσον, ἄλλως, δύναται νὰ τεθῇ εἰς ἀμφιβολίαν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ὅστις εἶναι ἡ ἀνακούφισις τῆς δεινοπαθούσης Ἑλληνικῆς ναυτιλίας καὶ ἡ ἐπιψήφισις μετρίας καὶ ἐγχρόνου διατιμήσεως. Εἶναι λοιπὸν ἡ θέσις του δυσχερὴς, δυσχερεστάτη, καθότι προτιθέμενος νὰ βαδίσῃ τὴν μέσην ὁδὸν, ἐκτίθεται μεταξὺ δύω πυρῶν, ἔνθεν μὲν ἀντιτασσομένου

τοῦ ἀναλαβόντος τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ νομοσχεδίου ὑπουργοῦ Κ. Ποτλῆ, τὸν ὁποῖον περιφρουροῦσιν ἔξοχα φῶτα καὶ γενικὴ ὑπόληψις, ἔνθεν δὲ ἑνὸς συναδέλφου του, διακεκριμένου τὸ ἐπαγγελμα, ῥήτορος, πρὸς οὓς ἀμφοτέρους ἔρχεται ν' ἀντιπαλαίσῃ αὐτὸς, ναυσιβίας ἀνὴρ, ἀναγνωρίζων τὰς δυνάμεις του, καὶ ὅμως δὲν ἀπελπίζεται ἐνθαῤῥυνόμενος, τὸ μὲν, διότι ἡ διαμάχη ἔσεται ἐπὶ καθύγρου πεδίου ὄχι ἀσυνήθους εἰς αὐτὸν, ὅπου ἐλπίζει ὀλίγη πνοὴ πρία αὔρα πνεύσασα νὰ δροσίσῃ τὸ ἀσθενὲς στῆθος του καὶ ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν προσβολὴν· τὸ δὲ, διότι ἀπέναντι εὑρίσκει καταφύγιον αὐτοὺς τοὺς κόλπους τῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας αἱ πρὸς αὐτὸν συμπάθειαι οὐσαι ἀρχαῖαι φρονεῖ, ὅτι καὶ ἤδη θέλουσι τὸν ὑποδεχθῇ προσφεύγοντα αὐτόν τε καὶ τὰς ἐκτεθησομένας γνώμας του ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, ὅπως σωθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐπαπειλουμένην ὁλοσχερῆ συντριβήν.

Ἡ ἔκθεσις τοῦ εἰσαγαγόντος τὸ νομοσχέδιον ὑπουργοῦ εἶναι σαφὴς, ἀναμιμνήσκει τὸ παρελθὸν καὶ φέρει τοὺς λόγους ὑφ' οὓς τὰ προηγηθέντα δύω νομοσχέδια ἀπεκρούσθησαν. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ Βουλὴ, μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς συνταγματικῆς Βασιλείας, ἐλαβε πάντοτε ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ προστασίαν της τὰ συμφέροντα τοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁσάκις ἐδόθη ἡ ἐλαχίστη ἀφορμὴ, διετράνωσε τὰς ζωηροτέρας συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ χρησιμωτάτου τούτου κλάδου τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας μας· ἰδίως δὲ ἐπιληφθεῖσα ἄλλοτε τῆς ἐν ἰσχυῖ προξενικῆς διατιμήσεως, ἐψήφισε τὰ πλειστα καὶ κάλλιστα. Ἀλλὰ τί συνέβη μέχρι τοῦδε; τὰ κατὰ καιροὺς ὑπουργεῖα εὑρέθησαν τὴν ἐμφιλοχωροῦσαν ταύτην μεταβολὴν ἐπὶ τῶν καθεστώτων τοσούτων, ὥστε δὲν ἔσχον τὸ θάῤῥος νὰ μεταῤῥιβάσωσι τὸ προβούλευμα τοῦ Σώματος τούτου εἰς τὸν περιῤῥύβολον τῶν γερόντων, καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς Βουλῆς ἀπεβησαν ἄκαρποι, καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐῤῥέθη ὅτι ἡ Βουλὴ ὡρμήθη ἀπὸ πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως. Διὰ νὰ μὴν ἐπαναβολήσῃ δὲ τὴν Βουλὴν, ὡς μὴ ἀγνοοῦσαν τὰ καθέκαστα τῶν διατρεξάντων εἰς τὴν ἔκθεσιν καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς α'. καὶ γ'. περιόδου, παρατρέχει νὰ ἐξετάσῃ αὐτὰ ἐν λεπτομερείᾳ. Λέγει δὲ μόνον ὅτι οἱ τηλικοῦτοι φόβοι τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἦσαν δίκαιοι, καὶ καλῶς ἐξετιμήθησαν αἱ ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς Βουλῆς προελθοῦσαι μεταῤῥυθμίσεις ἐπὶ τῆς διεπούσης ἡμᾶς νομοθεσίας, καὶ διὰ τοῦτο περιέπεσον εἰς ἀχρηστίαν προγενέστερα ἡμῶν ὅλων ἔργα καὶ μελέται. Καὶ ἀληθῶς τὰ κατὰ καιροὺς ὑπουργεῖα, ὑποστηρίζοντα τὴν ἀρχὴν ὅτι αἱ δαπάναι τῶν προξενείων πρέπει νὰ καλύπτωνται ἀπολύτως ἀπὸ τὰ ναυτιλιακὰ τέλη, ὑποστήριζαν

ἀρχὴν ἐσφαλμένην καὶ ἄδικον, διότι τὰ προξενεῖα ὑπάρχουσι διὰ γενικὰ τοῦ κράτους συμφέροντα, ἡ δὲ ναυτιλία, καθ' ὅσον ὑπάγεται εἰς αὐτά, εἶναι ὀρθὸν νὰ ὑποστῇ τέλη δίκαια καὶ ἀνάλογα μὲ τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἀνάπτυξίν της. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὸ ἐμπορικὸν τῆς Ἑλλάδος ναυτικὸν ἀριθμεῖ τριακονταετῆ σχεδὸν βίον ἀδύνης ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐν ἰσχύϊ διατιμήσεως, ἥτις καὶ ἄχαρις εἶναι καὶ βαρεῖα. Τοῦτο ἐξεφράσθησαν ἀείποτε μετὰ λύπης οἱ ναυτικοί μας, ἄπορον δὲ τοῖς πλείστοις φαίνεται πῶς, ἐνῷ διάγομεν κατὰ τὰ ἄλλα ὑπὸ τὴν αἰγίδα ὡραίας ναυτικῆς νομοθεσίας, ἐρρίφη ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἔμεινεν ἄθικτον τὸ ἀσυνάρτητον καὶ τοσοῦτον ἐλλειπὲς τοῦτο νομοθέτημα. Ἐπὶ τέλους ὁ χρόνος, ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἀνάγκη ἔβιασαν τὴν Κυβέρνησιν νὰ φέρῃ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου αἱ γενικαὶ βάσεις εἶναι λίαν καλαί, διότι ὁ χρόνος εἶναι ὁ καλλίτερος διδάσκαλος, καὶ ἡ πεῖρα τὸ κάλλιστον τῶν μαθημάτων, κατὰ δὲ τῆς ἀνάγκης οὐδὲ θεοὶ μάχονται. Εἰς δὲ τὰ καθέκαστα μετ' ὀλίγον ἐγκύπτοντες, θέλομεν συζητήσει τὰς εἰδικάς αὐτοῦ ὠφελείας ἢ ἐλλείψεις. Τρεῖς εἶναι αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς τὸ ἐμπορικὸν πλοῖον ὑφίσταται τὰς κυριωτέρας ἐμπορικὰς πράξεις.

α') Ἡ προσωρινὴ προσόρμισις εἰς λιμένα τινὰ ἔλαττον τῶν 24 ὡρῶν· β') ἡ ἄνευ ἐνεργείας σύδαμιᾶς ἐμπορικῆς πράξεως ἀόριστος διαμονὴ αὐτοῦ εἰς λιμένας, ὅπου ἐγκαθίδρυνται Ἑλληνικαὶ προξενικαὶ ἀρχαί, καὶ γ') ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ἐνεργεῖ τὸ πλοῖον ἐμπορικήν τινα πρᾶξιν, τοὐτέστι φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν, ἢ καὶ ἀμφότερα.

Ταύτας λοιπὸν τὰς πράξεις κανονίζει λεπτομερῶς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, κατὰ μὲν τὰς δύω προτασσομένας περιπτώσεις, αἵτινες εἶναι καὶ συνεχέστεραι, ἐπιβάλλον ἐλαφρότατα τέλη ἀνὰ 2 καὶ 4 λεπτὰ κατὰ τόνον ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε εἰσπραττομένων 13 λεπτῶν· κατὰ δὲ τὴν τρίτην περίπτωσιν, τὴν ὁρίζουσαν δηλ. τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς φορολογίας, τὸ νομοσχέδιον φέρει ἀναλογικὸν τέλος κατὰ τόνον 18 λεπτὰ ἀντὶ τῶν 19 ὅσα μέχρι τοῦδε ἐπληρώνοντο. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη εἶναι βεβαίως ἐλαχίστη, ἀλλ' ἐκτὸς ὅτι ἐπέρχονται κατόπιν ἐπὶ ἄλλων ἀντικειμένων ἐλαφρότερα τέλη, πιστεύει ὅτι δυνάμεθα νὰ φέρωμεν καὶ ἀνωτέρω ὑφεσίν τινα, εἰς ἣν νὰ συναινέσῃ καὶ ὁ ὑπουργός, πρὸς παραμυθίαν τῶν ναυτιλλομένων. Ὑπὸ τὴν γενικὴν λοιπὸν ταύτην ἔποψιν παραδεχόμενος τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἔρχεται καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἔργου τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς. Πρὸ τούτου ὅμως χρεωστεῖ νὰ ἐκφράσῃ πλείστας χάριτας πρὸς τὰ ἔντιμα μέλη αὐτῆς, καὶ ἰδίως τὸν ἀξιότιμον εἰσηγητὴν Κ. Πλατύν, διὰ τὴν θερμότητα καὶ τὸν ζῆλον μεθ' ὧν ὑπερησπίσθησαν τὰ συμφέροντα τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ. Ἀληθῶς δὲ ἠλάττωσε σημαντικὰ ἡ ἐπιτροπὴ τὰ ἐπιβαλλόμενα εἰς τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα προξενικὰ τέλη, ἐξηφάνισε δὲ ὁλοσχερῶς πᾶν τέλος ἐπιβαρύνον τὴν ἀτμοπλοΐαν· τοὐτέστιν, ἐνῷ κατὰ τὸ ὑπουργικὸν νομοσχέδιον ἐθεωρήθη σχετικὴ μεταξὺ τῶν τελῶν διαφορὰ κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν ὄρελος τῆς ἀτμοπλοΐας, κατὰ τὴν φερομένην τροπολογίαν, ἐξέλιπεν αὕτη. Ἀλλὰ φοβεῖται μὴ παραδεχόμενοι ἄλλην βάσιν ὁλοσχερῶς νέαν, ὁποία εἶναι ἡ τῆς ἐπιτροπῆς, μακρυνομένης πολὺ τῶν ὅρων τοῦ ἀρχικοῦ νομοσχεδίου, ὑποπέσωμεν εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἀτύχημα, ἤτοι ἡ μὲν Βουλὴ νὰ φαίνηται ψηφίζουσα κράτιστα, τὰ δὲ προβουλεύματά της νὰ μὴν ὑπερβῶσι τὸ περίφραγμα τοῦτο. Τότε δὲ τί ἐκερδήσαμεν; τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μένωμεν αἰωνίως ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐν ἰσχύϊ διατιμήσεως, καὶ μὲ ἄλγος ψυχῆς νὰ βλέπωμεν πάσχοντα τὰ τιμαλφῆ τῆς ναυτιλίας συμφέροντα. Δεύτερον, δὲν ἐννοεῖ διὰ τί νὰ νομοθετήσωμεν σήμερον τοιοῦτον χάσμα μεταξὺ τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν ἱστιοφόρων. Διὰ νὰ διευρύνωμεν ἴσως μεταξὺ ἀδελφῶν βιομηχάνων τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐχθροπάθειαν; Τοιοῦτον μέτρον δὲν θεωρεῖ οὔτε πολιτικῶς οὔτε κοινωνικῶς φρόνιμον, καὶ εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἐπιβλαβές. Ἀλλ' ἂν κατὰ τοῦτο ἔχῃ διάφορον γνώμην, συμφωνεῖ ὅμως μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ παρεδέχεται πληρέστατα τὴν εὐχὴν αὐτῆς περὶ συστάσεως ναυτικῆς Τραπέζης. Τὴν ὠφέλειαν τοῦ τοιούτου ἐπιχειρήματος ὅλοι συναισθανόμεθα, καὶ πρὸ καιροῦ, ὡς πληροφορεῖται, ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ἂς ἐπικαλεσθῶμεν λοιπὸν ἅπαξάπαντες τὴν κατάρτισιν μέσων τοιούτων, δι' ὧν πραγματικῶς νὰ ἔλθωμεν εἰς ἀρωγὴν τοῦ καταρρέοντος ναυτικοῦ μας. Ἄνευ ταχείας συστάσεως ναυτικῆς Τραπέζης ἐν Ἑλλάδι, πλοῖα, ναύτας, ἐμπόριον δὲν ἔχομεν, διότι ἡ τοκογλυφία αἰωρουμένη, ἀπορροφᾷ τοῦ Ἕλληνος ναύτου τοὺς ἱδρῶτας. Ἀληθῶς δὲ, ἂν, κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπήν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμπορικῶν πλοίων ἠλαττώθη ἐπὶ πολὺ, τοῦτο προῆλθε, διότι τὰ ἐκλείψαντα πλοῖα ἦσαν ξένα, ἦσαν ἰδιοκτησία τῶν δανειστῶν. Νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ναυτικὸς δανειζόμενος πρὸς 2 καὶ 3 τοῖς 0/0 θαλάσσιον τόκον τὸν μῆνα, καὶ ἐκ τῶν δανείων τούτων ναυπηγῶν τὸ πλοῖον του, ἠμπορεῖ, ὅσον δραστήριος καὶ ἂν εἶναι, νὰ πορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ ἐκπληρῶν συγχρόνως ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις του;

Τοῦτο φυσικῶς εἶναι ἀδύνατον. Μετὰ τὴν ἱδρυσιν ναυτικῆς τραπέζης καθίσταται ἀπαραίτητος καὶ ἡ σύστασις ἐπισήμου κινδυνασφαλιστικῆς ἑταιρίας, ἥτις, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς πρώτης διατελοῦσα, νὰ λειτουργήσῃ ἐπιτυχῶς πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ὑπολήψεως τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας. Τὰ δύο ταῦτα ἱδρύματα εἶναι τὰ μόνα, ἅτινα δύνανται νὰ προλάβουν τοῦ ναυτικοῦ ἡμῶν τὴν ἀπώλειαν, ἔχοντος νὰ παλαίσῃ μὲ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τὰ ἐμπορικὰ σκάφη, προστατευόμενα ἀρθόνως διὰ παντὸς μέσου.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς ἐμπορικῆς ἡμῶν ναυτιλίας εἶναι τοσοῦτον στενῶς συνδεδιμένη μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος, ὥστε ὅλοι ἐκεῖναι, τῶν ὁποίων ἡ καρδία πάλλει εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν τροπαίων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ αἰσθάνωνται παλμοὺς πόνου διὰ τὴν παροῦσαν τῆς ναυτιλίας κατάστασιν. Ἔχομεν ἐνώπιόν μας τὴν Ἑλληνικὴν ναυτιλίαν εἰς πλήρη μαρασμόν, πρόκειται νὰ σκεφθῶμεν ἐπὶ νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ῥυθμίσῃ τὴν τύχην της καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη ἐκπνέει ἀπὸ ἀτροφίαν. Ἐπὶ τοιούτου λοιπὸν ζητήματος δὲν θέλει ἀκουλουθήσει, ὡς ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Σπετσῶν, τὴν μέσην ὁδόν, οὐδὲ θεωρεῖ αὐτὴν ὡς τὴν καλλιτέραν, καθ' ὅσον, ὡς λέγει ὁ Μακιαβέλης, ὁ κατοικῶν τὸ μεσαῖον πάτωμα ἔχει καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ πρώτου καὶ τὸν κρότον τοῦ τρίτου πατώματος· αὐτὸς δὲ συνειθίζει νὰ προτιμᾷ διὰ τοῦτο τὸ πρῶτον ἢ τὸ τρίτον πάτωμα. Ὡς ἔχει τὸ προκείμενον νομοσχέδιον εἰσήχθη παρὰ τοῦ Κυρίου Ραγκαβῆ εἰς ἐποχὴν ἄλλην, εἰς περιστάσεις αἴτινες δὲν εἶναι ὡς αἱ σημεριναί, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία δὲν ἔπασχε τότε ἀπὸ μαρασμόν. Ἀλλ' ἤδη, ὅτε ἔχομεν ἐνώπιόν μας τὴν θανατιῶσαν κατάστασίν της, ὅταν βλέπωμεν ἀσθενῆ ἐκπνέοντα ἀπὸ ἀτροφίαν, δὲν εἶναι συγχωρημένον ἂν δὲν λάβωμεν πρόσφορα διὰ τὴν σωτηρίαν της μέτρα. Ὑπάρχει παρὰ τοῖς Ἀγγλοις ῥητῶδές τι ἄτιμα, δι' οὗ παριστᾷ ὁ ποιητὴς πλοῖον παντοπορούν τοὺς ὠκεανοὺς ἐν μέσῳ πυκνοτάτης θυέλλης. Δύω ναῦται παρὰ τὴν πρύμνην καθήμενοι καὶ εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ πλοίου των πεποιθότες, ἐντρυφῶσιν ἐν μέσῳ τῆς τρικυμίας, καὶ ὁ εἷς αὐτῶν ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ἄλλον συλλυπεῖται τοὺς κατοίκους τῆς ξηρᾶς διὰ ὅσα ὑποφέρουν, ὡς λέγει, ἐκ τῆς θυέλλης, τοῦ κάπνου τῶν οἰκιῶν κλπ. Στραφεὶς δ' αἰφνιδίως, ἀληθινά, Ἰωάννη, εἶπε πρὸς τὸν σύντροφόν του, δὲν μὲ λέγεις τί ἤθελεν ὁ Θεὸς καὶ ἔπλασε τὴν γῆν; Ὑποθέτω, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος, διὰ νὰ παλαμίζωμεν τὰ πλοῖα μας. Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι ἂν ἐρωτηθῶσιν οἱ ἡμέτεροι ἄμισθοι πρόξενοι διὰ τί ἐπενοήθη ἡ ναυτιλία, θέλουσιν ἀπαντήσει «διὰ νὰ πληρόνουν προξενικὰ τέλη.» Τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν πρὸ δύω συνόδων, ὁ δὲ ἔντιμος φίλος του Κύριος Ζαΐμης ἐπράτεινε τὴν ἀναβολὴν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν προσεχῆ σύνοδον, διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ μελετήσῃ τὸ νομοσχέδιον ἡ Βουλή. Ὑποστηρίξας τότε καὶ αὐτὸς τὴν πρότασιν τῆς ἀναβολῆς, πρόσθη περαιτέρω συστήσας εἰς τὸν τότε ὑπουργὸν Κ. Προβελέγγιον νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια καὶ τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς τῶν ναυτικῶν πόλεων νὰ ὑποβάλωσι ποία ἡ κατάστασις τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας, ποῖα τὰ μέσα τῆς ἐπανορθώσεως καὶ τί δύναται νὰ πράξῃ ὑπὲρ αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις. Κατὰ συνέπειαν τὰ ἐπιμελητήρια καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ναυτικῶν πόλεων ἀπέστειλαν διαφόρους ἐκθέσεις, αἵτινες ἐσχημάτισαν ὄγκωδεις φακέλλους, χρησιμεύσαντας ὡς βάσις καὶ ὁδηγὸς εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπήν. Ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία παρουσιάζει ἐνώπιόν μας ἀσθενῆ, τοῦ ὁποίου ὁ σφυγμὸς πάλλει ἔτι, ἀλλ' δστις ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐκπνέει ἐξ ἀτροφίας, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγωνιῶντος τούτου τὸ νομοσχέδιον διατάττει νίας ἀφαιμάξεις· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἔχομεν τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις εἶναι ἡ γενικὴ ἔκφρασις τῶν ἐπιμελητηρίων καὶ τῶν ναυτικῶν πόλεων, τῶν ὁποίων εὐγλωττος καὶ εὐσυνείδητος διερμηνεὺς ὑπῆρξεν ὁ Κ. Πλατύς. Ἡ ἔκθεσις δὲ αὕτη ἀντὶ ἀφαιμάξεων προτείνει ὑπὲρ τοῦ ἀγωνιῶντος καρδιακὰ φάρμακα, ἐνῶ ἡ τοῦ ὑπουργείου φέρει αἰώνιον ἐπιχείρημα τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν προξένων, ἐννοεῖ δηλ. ὅτι ἡ ναυτιλία προώρισται διὰ τὴν προξενικὴν εὐζωΐαν. Δι' αὐτοῦ ὅμως τοῦ τρόπου ὁ ἀσθενὴς διατρέχει τὸν ἔσχατον κίνδυνον, καὶ ἂν τὸ ταμιευτικὸν πνεῦμα ἐξακολουθήσῃ τὰς ἀφαιμάξεις του, δὲν θέλει εὑρεθῇ σταγὼν αἵματος εἰς τὸν ἀσθενῆ. Θέλετε νὰ ἰδῆτε ὅτι αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον θεωρεῖ τὴν ναυτιλίαν ἑτοιμοθάνατον; Ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις. Εἰς τὴν πεινῶσαν, τὴν εἰς μαρασμὸν εὑρισκομένην καὶ ἐκπνέουσαν ναυτιλίαν μας ἐπιβάλλει τὸ ὑπουργεῖον φόρον ἔσχατον ἀγαθοεργίας, καὶ διαθέτει πρὸς τοῦτο τὰ τελευταῖα του μέσα, ὡς ὁ ἐγγίζων εἰς τὴν ἐσχάτην στιγμὴν διαθέτει τὰ τῆς περιουσίας του εἰς ἀγαθοεργοὺς πράξεις. Ἀλλ' ὅσον εὐγενὴς καὶ ἂν ἦναι ἡ πρὸς τὸ ἀγαθοεργεῖν τάσις, ὅσον ἱερὰ καὶ ἂν εἶναι ἡ πρόθεσίς της, πότε εἴδατε τὴν ἀπηνῆ διάταξιν τοῦ ν' ἁρπάζηται ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ ἐκπνέοντος ἐκ τῆς πεί-

νας ἀνθρώπου ὁ ὀλίγος τῆς συντηρήσεως αὐτοῦ ἄρτος ἵνα διατεθῇ πρὸς σκοπὸν ἀγαθοεργίας; Εἶναι δίκαιον εἰς τὸν ναύτην, τὸ τέκνον αὐτὸ τῶν τρικυμιῶν καὶ τῆς κακουχίας, ὅστις καθίσταται ἀνίκανος πρὸς τὸ πεντηκοστὸν ἔτος, δι' ὃν δὲν ὑπάρχει οὔτε νοσοκομεῖον διὰ τὰς τελευταίας του ὥρας, εἶναι δίκαιον εἰς τὸν ναύτην νὰ ἐπιβάλληται ἀναγκαστικὸς φόρος καὶ ἀπὸ τῶν ἱδρώτων αὐτοῦ νὰ ζητῆται ποσὸν διὰ σκοποὺς ἀγνώστου εἰς αὐτὸν ἀγαθοεργίας; Δὲν εἶναι λοιπὸν ἄδικος λέγων, ὅτι τὸ νομοσχέδιον ὡς ἐπαρουσιάσθη εἶναι εἰς ἀναχρονισμὸς μέγας, καὶ εἰς τὴν παροῦσαν τῆς ναυτιλίας κατάστασιν δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἀλλ' ἂς τῷ ἐπιτραπῇ νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα καὶ ὑπ' ἄλλην ὄψιν. Εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ νέον φορολογικὸν σύστημα τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰσαχθὲν ἀπορρέρᾳ τὴν προσοχὴν ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας, ὡς ἐπὶ νέων βάσεων στηριζόμενον καὶ τὴν καθαρὰν φορολογοῦν πρόσοδον. Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ εἰσηγητὴς εἶπεν, ὅτι προκειμένου νὰ πέσῃ τὸ σύστημα τῆς ἀποδεκατώσεως, ἤθελεν εἶσθαι αἶσχος ἂν οἱ περὶ τῆς ναυτιλίας νομοθετοῦντες ἤθεν συνεβάδιζον ἐπὶ τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν συναδέλφων των ἀρχῆς. Ἀκολουθῶν ἐπομένως τὴν ἀρχὴν ταύτην ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Σύρου, ἐζήτησε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν καθαρὰν πρόσοδον ἑνὸς πλοίου, καὶ ἐκκαθαρίζων τὰ ἔξοδα, ἐπ' αὐτῆς νὰ κανονίσῃ τὸν φόρον. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν του δὲν εἶναι φρενοτροπίκ· εἶναι καθαρὰ ἀλήθεια βασιζομένη εἰς ἀριθμούς. Τὸ νομοσχέδιον λοιπὸν ὡς ἐτροπολογήθη εἶναι πιστὸς διερμηνεὺς τῶν πραγμάτων, ἀληθὴς ἐξεικόνισις τῶν ἀναγκῶν τῆς ναυτιλίας, διὸ καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας βουλευτὴς Πετσῶν ὡμολόγησεν ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι καλὸν ὑφ' ὅλας του τὰς ἐπόψεις, ἀλλὰ διστάζει νὰ τὸ δεχθῇ, διότι μάλιστα εἶναι καθ' ὅλα καλὸν καὶ φοβεῖται μὴ δὲν ἐκτελεσθῇ. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοιούτων βασίζεται ἀληθειῶν, ὥστε ἔντιμος συμπολίτης του Γερουσιαστὴς, ἐλθὼν ἐσχάτως ἐξ Ὕδρας, ἐπορεύετίθη νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας τῶν κατοίκων εἰς τὸν εἰσηγητὴν Κ. Πλατὺν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐντολὴν ἔλαβε καὶ ὁ ἀγορεύων. Τοσαύτην ἐντύπωσιν ἔφερεν εἰς τὸ πνεῦμα των ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς. Δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ γίνῃ μάντις κακῶν, ἀλλ' ἂν δὲν ληφθοῦν τὰ πλέον ἔντονα μέτρα ὑπὲρ τῆς ψυχορραγούσης ναυτιλίας, ἂν δὲν χορηγηθῇ πᾶσα ἐνίσχυσις εἰς αὐτὴν, ἂν ἐπὶ μικρὸν ἔτι ἐγκαταλειφθῇ εἰς ἣν εὑρίσκεται σήμερον θέσιν, ὁ τόπος θέλει φθάσει εἰς τὴν λυπηροτέραν κατάστασιν. Ἡ τάξις τῶν ναυτῶν μετὰ τῆς τάξεως τῶν

ὁπλιδούχων εἶναι αἱ κατ' ἔτος ἀναπληροῦσαι τὸ ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς μέγα ἔλλειμμα. Ἀλλ' ὑπὲρ τῆς στοιβίδος ἐλήφθη πᾶσα ἡ δέουσα πρόνοια. Πρῶτος ὁ Κ. Ἀργυρόπουλος, τῷ 1835, ἔφερε τὴν πρώτην ὑπὲρ αὐτῆς ἀνακοίνωσιν, καὶ ἐκτοτε ὅλοι οἱ ἐπελθόντες ὑπουργοὶ ἐξικολούθησαν λαμβάνοντες τὰ πλέον προνοητικὰ μέτρα. Ποῖον μέτρον ἐλήφθη ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας; Λυπεῖται διότι δὲν εἶναι παρὼν ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλειτέρου ἐμποροπλοιάρχου, ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Μιαούλη, διότι ἐρωτώμενος ἤθελεν ὁμολογήσει ἐν τῇ εἰλικρινείᾳ του, ὅτι πρὸ 15 ἤδη ἐτῶν ὑπάρχει διὰ τὴν ναυτιλίαν συνεχὴς μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν καὶ τοῦ τῶν ἐξωτερικῶν πάλη, καθ' ἣν τὸ μὲν πρῶτον ζητεῖ νὰ φέρῃ μεταρρυθμίσεις τινὰς ἀνέτους ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον ἀντιτάσσει ἀείποτε τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν προξένων. Παύων ὑποστηρίζει καθ' ὅλα τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἣν πέποιθεν ὅτι θέλει συμμερισθῇ καὶ ἡ Βουλὴ πᾶσα, προνοοῦσα ὑπὲρ ἑνὸς κλάδου, ὅστις ἐκτὸς τῆς παραγωγικῆς ὠφελείας του ἐγείρει τοὺς γενναιοτέρους βλασμοὺς εἰς τὰς καρδίας ἁπάντων.

Ἐπῆνεγκεν ἕτερος, ὅτι ὀλίγαι στιγμαὶ παρῆλθον, ἀφ' οὗ ἐμποδίσθη τοῦ νὰ ὑπερασπισθῇ τοὺς πάσχοντας, ἀλλὰ ματαίως προσπαθοῦσι νὰ καλύψωσι τὴν κακὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἥτις ἐφ' ὅλων τῶν ἀντικειμένων ἐπικρατεῖ ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Οἱ προαγορεύσαντες σᾶς παρέστησαν τὴν κατάστασιν τῆς ναυτιλίας μας, ἡ δὲ ναυτιλία δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων, ἅπερ δυνάμεθα νὰ παραβλέψωμεν, ἀλλ' ὀφείλομεν πάντες ὁμοφώνως νὰ τὴν ὑπερασπισθῶμεν, διότι εἶναι μία δύναμις συντελέσασα εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους καὶ στενῶς συνδεδεμένη μὲ τὰ συμφέροντα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Ἂν καὶ ὁ βουλευτὴς Πετσῶν ἀπέφυγε νὰ ἐκφρασθῇ καθαρῶς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, οὐχ ἧττον ὅμως εὐκόλως δύναταί τις νὰ ἐννοήσῃ τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ἡ ναυτιλία διατηρεῖται εἰς ἣν εὑρίσκεται θέσιν. Ἐκφράσας δὲ τὰς εὐγνωμοσύνας του πρὸς τὴν Βουλὴν δι' ἣν ἀπέδειξε πάντοτε ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας μέριμναν, ἐζήτησε διὰ παρακλήσεων, οὕτως εἰπεῖν, καὶ διά τινος τρόπου συμβιβαστικοῦ νὰ παραδεχθῆτε μεσάζουσάν τινα μεταξὺ τοῦ νομοσχεδίου καὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς γνώμην, φοβούμενος μὴ πλειότερα ζητοῦντες στερηθῶμεν καὶ τῶν ὀλίγων. Ἰδοὺ λοιπὸν εἰς ποίαν εὑρισκόμεθα κατάστασιν,

καὶ ἡ κατάστασις αὐτὴ εἶναι ἔργον ὑμῶν, οἵτινες οὐδέποτε ἐζητήσατε λόγον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν μὴ πραγματοποίησιν τῶν ἀποφάσεών σας. Ἀλλὰ τοιαύτη κατάστασις δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ἄνευ συνεπειῶν δυσαρέστων, καὶ διὰ τοῦτο ἔχομεν πάντες τὸ συμφέρον τοῦ νὰ τὴν πολεμήσωμεν. Εἴχομεν ἄλλοτε ναυτικόν, τὸ ὁποῖον εἶλκυε τὴν προσοχὴν ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ σήμερον ἔχομεν κατ' ὄνομα μόνον ναυτικόν. Δὲν πρέπει λοιπὸν ν' ἀδιαφορήσωμεν εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ ναυτικοῦ μας κατάστασιν καὶ ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν πρὸς τὸν βουλευτὴν Πετσῶν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φαίνεται τοσοῦτον δειλός, ἔχων ὅλων ἡμῶν τὴν συνδρομήν, διότι ἡ ναυτιλία ἀνήκει εἰς ὅλον τὸ ἔθνος καὶ διὰ τοῦτο ἔχομεν ὅλοι κοινὸν συμφέρον νὰ περιποιηθῶμεν αὐτήν, καὶ οὐχὶ νὰ τὴν καταπνίζωμεν καὶ νὰ τὴν θυσιάζωμεν χάριν ὀλίγων προσώπων, διοριζομένων κατὰ σύστασιν τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου. Ὁποίαν προστασίαν χορηγοῦσιν οἱ πρόξενοι ἡμῶν εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ εἰς τὰ προϊόντα μας, καὶ πρέπει ν' ἀνεχώμεθα τοιαύτην κατάστασιν; Δὲν παραδέχεται λοιπὸν τὴν μεσάζουσαν γνώμην τοῦ βουλευτοῦ Πετσῶν, οὔτε θέλει νὰ σώσῃ τὴν ναυτιλίαν ἀπὸ τὰ δεσμὰ διὰ νὰ τὴν θέσῃ εἰς τὴν εἱρκτήν. Τοιαύτη χάρις ἀνήκει εἰς καταδίκους καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις εἶναι συμφέρουσα εἰς τὴν ναυτιλίαν.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι, οἱ προαγορεύσαντες δὲν ἐπρολέμησαν κυρίως τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ἐξέφρασαν ἰδέας τινας, ἃς προτίθενται νὰ ὑποστηρίξουν κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν καθέκαστα. Ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ἀφορᾷ σπουδαῖα συμφέροντα ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους οὐδεὶς τὸ ἀρνεῖται, καὶ ἑπομένως ἡ Κυβέρνησις οὐδεμίαν ἔχει δυσκολίαν νὰ παραδεχθῇ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν ναυτιλίαν, ἀλλὰ πρέπει συγχρόνως καὶ νὰ σκεφθῶμεν ποῦ θέλομεν ἐπιβάλει τὸ βάρος αὐτό, τὸ ὁποῖον θέλομεν ἀφαιρέσει ἀπὸ τὴν ναυτιλίαν. Θεωρεῖ ἑπομένως περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω ἐπὶ τῆς ἀρχῆς συζήτησιν.

Ἐξέθηκέ τις, ὅτι ἀρκούντως ἀνέπτυξαν οἱ προαγορεύσαντες τὼ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικείμενον καὶ διὰ πραγμάτων ὑποστήριξαν τὴν κατάστασιν τῆς ναυτιλίας. Καὶ δὲν εἶναι μὲν ἐναντίος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ὑποστηρίζει καθ' ὁλοκληρίαν τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, μὴ συμφωνῶν μὲ τοὺς φόβους τοῦ βουλευτοῦ Πετσῶν, διότι ἕκαστος ἐρχόμενος εἰς συζήτησιν ἀποφῶσαν τὰ συμφέροντα τῆς ναυτιλίας, ὀφείλει νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀδιαφορῶν ἐὰν αὐτὴ θέλει γίνει δεκτὴ ἢ οὔ. Αἱ δυστυχίαι τῆς ναυτιλίας εἶσι παλυειδεῖς, καὶ τοιαῦται ὁποίας οὐδεὶς δύναται θεραπεύσῃ ἐξ ὁλοκλήρου. Ἀλλ' εἶναι καί τινες, τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ προλάβωμεν, χορηγοῦντες εἰς τὴν ναυτιλίαν τὴν ἀναγκαίαν προστασίαν εἰς τὰ ἐξωτερικόν, τῆς ὁποίας δυστυχῶς στερεῖται, διότι οἱ πλεῖστοι τῶν πρακτόρων ἡμῶν εἶσιν ἢ ἀμαθεῖς ἢ ἐξηγορασμένοι, ἀδιαφοροῦντες πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Ἑλληνικὴν ἐθνικότητα. Τίς ἀγνοεῖ ὁποῖαι καταβάλλονται σήμερον προσπάθειαι ἐν Βουλγαρίᾳ κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου; Καὶ μολαταῦτα οὐδεμία ἴσως ἐστάλη ὑπὸ τῶν προξένων ἔκθεσις ἐπὶ τῶν σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου. Ὁ προξενικὸς λοιπὸν κλάδος ἔχει ἀνάγκην ῥιζικῆς μεταβολῆς, καὶ αὐτὴ θέλει εἶσθαι ἡ πρώτη συνδρομὴ ἣν δυνάμεθα καὶ ὀφείλομεν νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὴν ναυτιλίαν μας, καὶ ταύτην συγκατὰ σπουδαίως εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἰσχύουσαν ναυτιλιακὴν διατίμησιν, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον κατέκρινεν ὁ βουλευτὴς Πετσῶν, παρατηρεῖ ὅτι ἡ νῦν εἰσαγομένη εἰς τινα αὐτῆς μέρη εἶναι βαρυτέρα ἐκείνης, τὸ δὲ σύνολον τῶν τελῶν, ἅτινα θέλουν πληρώνεσθαι κατ' αὐτήν, ἀναβαίνει εἰς 70 λεπτὰ τὸν τόνον.

Μὴ ὢν δὲ εἰς θέσιν νὰ ἐπεκτείνῃ σήμερον τὸν λόγον του, ἐπιφυλάσσεται νὰ φέρῃ αὔριον τὸν λόγον ἐπὶ τῶν μέσων, ἅτινα ὀφείλομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς βοήθειαν τῆς ναυτιλίας.

Γενομένης δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ν. Καναβὸν καὶ Β. Παλαμίδην, συνήχθη, κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 78.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν, ναὶ ἢ ὄχι;»

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	Ν	Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ν	Ἰωάννης Βλάσσης	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος		Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν
Δημ. Γιαννούλης		Γεώργιος Δ. Φάλλης	Ν
Γ. Ν. Καΐρης	Ν	Γεώργιος Σκυφᾶς	
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Σταῦρος Βλάχος	
Δημήτριος Τσόκρης	Ν	Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Ν

Ἀθανάσιος Ἴσκος	Πέτρος Δελιγιάννης . . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . N	Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . N
Φίλων Φίλωνος . . . . . N	Κωνσταντῖνος Κυπριάδης . N
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . N	Ἰωάννης Δελιγιάννης . . .
Γεώργιος Γεροθανάσης . . .	Σταῦρος Καμπερόπουλος . . N
Λεωνίδας Πετροπουλάκης N	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . .
Θ. Τσαννετάκης . . . . . N	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος .
. . . . .	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .
Ἰωάννης Σαφάκας	Χαράλ. Α. Χρηστόπουλος . N
Ἀθανάσιος Παπαθανασίου . .	Νικόλαος Χ. Παναγιώτου . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . . N	Δημήτριος Σακελλαράκης . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Σπυρίδων Κοπανίτσας . . .
Σταμάτιος Μήταας . . . N	Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος . .
Ἀνδρέας Ζέρβας	Νικόλαος Θ. Λεώπουλος . . N
Γεώργιος Βελᾶς . . . . . N	Λουκᾶς Στεράνου . . . . .
Δημήτριος Ζῶτος . . . . . N	Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N
Γεωργούλας Γιολδάσης . . .	Β. Ρ. Πλαμιδης . . . . . N
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N
Λύσανδρος Βιλαέτης . . . N	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N
Ἀνδρέας Αὐγερινός	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . .	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .
Γεώργιος Διαμάντης	Ν. Σακελλαριάδης . . . . N
Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N	Ν. Δικαῖος . . . . . N
Γασ. Δαλένδας . . . . . N	Ἐπαμειν. Δελιγεώργης . . .
Σπ. Μαρκεζίνης . . . . . N	Παν. Τσιμπουράκης . . . N
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδούρος .
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . N	Παναγιώτης Παπατσώνης . N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπήλιος Ἀντωνόπουλος . . .
Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς . .	Ἰωάννης Πριβιλέγιος . . .
Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . N	Ἰωάννης Ταταράκης . . . .
Γρηγόριος Κορφιωτάκης . . N	Σπυρ. Βαρότσης . . . . . N
Ἰωάννης Ζάρκος . . . . . N	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . .
Γεώργιος Περωτῆς . . . . N	Κωνστ. Κρίσπης . . . . . N
Α. Κοντόσταυλος . . . N	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N.
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N	Νικόλαος Κανακός . . . . .
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . .
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N	. . . . .
Γ. Πλαπούτας	. . . . .
Δ. Ἀντωνόπουλος	Κίμων Χριστοδούλου . . . N

Στέφανος Α. Δούκας	Ἀντώνιος Ῥενουάρδος . . . N
Ἰωάννης Κατσάκος	Μιχαὴλ Σολωμός . . . .
Δημήτριος Κουμουνδουράκης N	Γεώργιος Ναύτης . . . .
Βενετσάνος Κυβέλος	Ἰωάννης Σαγρίδος . . . . N
Νικόλαος Πιεράκος	Παναγιώτης Ψάθης . . . . N
Χ. Χριστόπουλος . . . . N	Ἀντώνιος Ἀρμάος . . . . N
Π. Κανελλόπουλος . . . . N	Γρηγόριος Μανοῦσος . . . .
Νικόλαος Μοσχούλας . . .	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N
Π. Ἀργυρόπουλος	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Νάκος Πανουριᾶς	Δημήτριος Βότσαρης . . .
Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς . . . N	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Κωνσταντῖνος Βλάμης . . N	Νικόλαος Πιπῖνος . . . . N
Βενιζέλος Ῥοῦφος	Κωνσταντῖνος Δουζίνας . . N
Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . N	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Παναγιώτης Καλαμογδάρτης .	Δημήτριος Βουδούρης . . . N
Κωνσταντῖνος Κωνστάκης . N	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . N
Ἀν. Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . .
Νικόλαος Γκίνης . . . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . N
Ἀθανάσιος Μησυρλῆς . . .	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . .
Γεώργιος Μπάστιας . . . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Ἰωάννης Μανιώτης . . . . N	Αὐγερινὸς Ἀδέρωφ . . . . N
Ἰωάννης Δουλίδης . . . . N	Α. Μάντσαρης . . . . .
Κωνσταντῖνος Πλατύς . . N	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Παρελθὼν ἐνταῦθα ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἔκθεσίν τε καὶ νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 26325 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω ὑμῖν τὸ συναπτόμενον ὧδε νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἔνθεν μὲν χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείῳ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 26,325 ἐπὶ τῆς χρήσεως 1860, ἔνθεν δ' ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ δραχ. 30,000 ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὸ Κεφάλ. Ζ'. ἄρθρον 1 τοῦ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ μνησθέντος ὑπουργείου κεχορηγημένης πιστώσεως, εἰς ἐκείνην τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου.

Ἡ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις, κατὰ τὰς ἐπισυναπταμένας τριῶν πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐκθέσεις τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, θὰ χρησιμεύσῃ α) εἰς τακτικωτέραν καὶ ἀκριβεστέραν ἀπαρίθμησιν τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, καὶ β') εἰς πληρωμὴν ἐξόδων κατασκευῆς μιτρῶν νομισματοσήμων τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων. Ἡ δὲ μεταφερομένη ἀπὸ τοῦ 1 εἰς τὸ 2 ἄρθρον τοῦ Β'. Κεφαλαίου πίστωσις τῶν 30,000 προορίζεται εἰς κατασκευὴν γεφύρας ἐπὶ τοῦ τῆς Τριπολίτσας καὶ Ὀλυμπίας μεθορίου ποταμοῦ Νέδας.

Πέπεισμαι λοιπὸν, ὅτι εὑρήσετε πληρέστατα αἰτιολογημένον τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, καὶ ὅτι ἐπομένως παρεδέξεσθε προθύμως αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Δ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ,

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Δ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. εἰκοσιέξ χιλιάδων τριακοσίων εἰκοσιπέντε, ἀριθ. 26,325, ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ Κεφ. Ε'. ἄρθρον 5 «Βραβεῖα καὶ συνδρομαὶ πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς βιομηχανίας.»

Ἄρθρον 2. Ἐκ τῆς πιστώσεως τῶν 100,000 δραχμῶν, ἥτις ἐχορηγήθη διὰ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, ὑπὸ τὸ Κεφ. Ζ'. ἄρθρον 1 «ἐπισκευὴ δημοσίων ὁδῶν» μεταφέρονται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου δραχμαὶ τριάκοντα χιλιάδες, ἀριθ. 30,000, προοριζόμεναι εἰς κατασκευὴν γεφύρας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Νέδας μεταξὺ Τριπολίας καὶ Ὀλυμπίας.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Μετὰ ταῦτα, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ προέδρου, παραδεχθείσης τῆς Βουλῆς ν' ἄρχωνται τοῦ λοιποῦ αἱ συνεδριάσεις τὴν ἑνδεκάτην πρὸ μεσημβρίας, ὁ πρόεδρος κηρύξας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν συζήτησιν τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας καὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Λ. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΖ'.

Τῆς 26 Ἀπριλίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ γεωμετρῶν ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἡ ἐκ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐκτιμῶσα τὴν χρησιμότητα τῶν γεωμετρῶν, περὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ὁποίων πραγματεύεται τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, καὶ ἀναγνωρίζουσα ὅτι ἡ ἔλλειψις αὐτῶν παρεμβάλλει σπουδαῖα προσκόμματα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἡ δὲ δημιουργία σώματος γεωμετρῶν θέλει καταστήσει ἐφικτὴν τὴν κατάστρωσιν κτηματολογίου, τοσοῦτον ἀναγκαίου, γνωμοδοτεῖ εἰς τὴν Βουλὴν περὶ τῆς παραδοχῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀθήνησι, τῇ 24 Ἀπριλίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἰω. Χατζόπουλος, Παν. Ψάθης,
Ἰω. Πρωβελέγιος, Ν. Α. Βαρβαρῆγος,
Γ. Διαμάντης.»

Ἀναγγείλαντος τοῦ προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας, λαβών τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι τὴν πρώτην ἐκλογὴν Ναυπλίας ἀκυρώσαμεν, διότι ἐβλέπομεν ὅτι κινδυνεύει νὰ διαφθαρῇ ἡ κοινωνία μας, καὶ τὸ χειρότερον, διότι ἔμελλον νὰ καθέξωσι τὴν ἕδραν ποῦ νομαρθέτου νόθοι ἀντιπρόσωποι καὶ διαφθορεῖς τῶν συνειδήσεων. Πλέστε λοιπὸν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ παρανυχίδος, ἐπρόκειτο περὶ τῆς ζωτικωτέρου στοιχείου τῆς πολιτείας μας, περὶ τῆς ἐλευθέρας ἀντιπροσωπείας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ τύπος, καὶ ἡ κοινὴ γνώμη, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία κυβέρνησις ἐξεφράσθησαν κατὰ τῶν ἐκλογῶν ἐκείνων, εἰς τὰς ὁποίας εἶχεν ἐνσκήψει τὸ μόλυσμα τῆς δωροδοκίας. Ἀνέρρεε δὲ τὴν Κυβέρνησιν, διότι πολλὰ αὐτῆς μέλη, ὡς βουλευταὶ βεβαίως, κατέκριναν τὰς τοιαύτας ἐκλογάς, καὶ εἰς μάλιστα τῶν ὑπουργῶν ἠθέλησε νὰ γίνῃ καὶ εἰσηγητὴς ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας. Ἐκεῖνοι δέ, οἵτινες μετὰ πλειοτέρου ζήλου, τὸ ὁμολογεῖ πρὸς ἔπαινόν των, κατέδειξαν τὰ κακὰ τῆς δωροδοκίας, ἦταν ὁ ἀξιότιμος νῦν πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφός του. Ἀμφότεροι οὗτοι ἐξωγράφησαν τὴν δωροδοκίαν μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα καὶ αἱ προσπάθειαί των ἐστέφθησαν μετὰ πληρεστάτης ἐπιτυχίας. Τί ζητεῖτε, μᾶς ἔλεγεν ὁ πρῶτος, ἀποδείξεις ἐπὶ τοιούτου ζητήματος; Καὶ ἁπλαῖ ὑπόνοιαι ἀρκοῦσι νὰ σᾶς πείσουν νὰ δώσητε μέλαιναν ψῆφον. Τί θέλομεν γίνει, ἔλεγεν ὁ ἕτερος, ἐὰν βαθύπλουτοι παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα καὶ θελήσωσι ν' ἀγοράσωσι τὰς ψήφους; Ὀφείλομεν λοιπόν, ἐσημείωσάν τινες, νὰ δώσωμεν ἓν μάθημα, ἐὰν θέλωμεν νὰ σώσωμεν τὴν καλὴν κοινωνίαν μας ἀπὸ τὰ κακὰ τῆς τοιαύτης διαφθορᾶς, ἡ δὲ Βουλὴ ἔδωσε τὸ μάθημα τοῦτο ἀκυρώσασα τὴν ἐκλογήν, καὶ πιστεύει ὅτι καὶ σήμερον ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα θέλομεν δικάσει καὶ τὴν δευτέραν ταύτην ἐκλογήν. Ἤτις δὲν εἶναι εἰμὴ δευτέρα ἔκδοσις τῆς πρώτης, ἀλλὰ μετὰ πλειοτέρας ἤδη διεζαχθείσης τέχνης, καθ' ὅσον εἰς τὸν νέον τοῦτον ἀγῶνα ἐπαρουσιάσθη καὶ εἷς ἐξ ἐκείνων, οὓς ἐπροβάλετο ὁ βουλευτὴς Πατρῶν, ὁ βαθύπλουτος Μιχαὴλ Ἰατρός, ὅστις ὡς τοιοῦτος ἐξήσκησε τὴν μεγαλειτέραν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ὀφειλετῶν του ψηφοφόρων. Δὲν ἤρκεσε δὲ ἡ ἐπιρροή, ἣν ἐξήσκει ἐπὶ τῶν ὀφειλετῶν του, ἀλλ' ἐχρειάσθη νὰ δώσῃ νέα δάνεια καὶ νὰ συστήσῃ παντοχοῦ πρακτορεῖα πρὸς ἀγορὰν ψήφων· ταῦτα δὲ δὲν εἶναι ἁπλαῖ ὑπόνοιαι, ἀλλ' ἀποδεικνύονται ἐξ ἐπισήμων

ἐγγράφων καὶ μαρτυριῶν. Ἀναγνοὺς δ' ἐνταῦθα τὴν ἔκθεσιν τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν ἐν Ναυπλίῳ πλημμελειοδικῶν καὶ τὰς καταθέσεις τεσσάρων ἐξετασθέντων παρετήρησεν, ὅτι κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ εἰσαγγελέως 900 δωροδόκοι κατεμηνύθησαν ὑπὸ διαφόρων πολιτῶν, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ νὰ ἐξετάσῃ ὅλους. Εἰς τὴν Μηδείαν κατὰ πρόσκλησιν διαφόρων πολιτῶν μετέβη ὁ ἴδιος Νομάρχης διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν διαγωγὴν τοῦ δημάρχου, ὅστις καὶ χρήματα διένειμεν ὑπὲρ τοῦ Μ. Ἰατροῦ καὶ τοὺς ἐναντίους ἀπέκλειε τῆς ψηφοφορίας ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ Νομάρχου πρωτοκόλλου. Καὶ ἐκ τῆς διοικητικῆς ἐπομένως αὐτῆς ἀνακρίσεως ὑποστηρίζεται ὁ διϊσχυρισμός, ὅτι ἔλαβε χώραν δωροδοκία, περὶ τούτων δὲ ὅλων ἐγίνετο ἐκτενέστερον λόγος ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Νομάρχου πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, τὴν ὁποίαν ἐζήτησε μέν, ἀλλὰ τοῦ τὴν ἠρνήθησαν, ἐνῷ κατὸ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς πρώτης ἐκλογῆς τὸ ὑπουργεῖον αὐθόρμητον ἔπεμψεν εἰς τὴν Βουλὴν ὅλα τὰ κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἔγγραφα καὶ οὔτε δύνανται νὰ τ' ἀρνηθῶσιν εἰς τοὺς δικάσοντας τὴν ἐκλογήν. Διατί λοιπὸν ὁ μυστικισμὸς αὐτὸς καὶ ἡ τοιαύτη ἄρνησις τῶν οὐσιωδεστέρων ἐγγράφων; Ἐντεῦθεν καὶ ἐξ ἄλλων γεγονότων ἀποδεικνύεται ἡ μεροληψία τῶν ὑπουργῶν καὶ τινων ἀκόμη ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, οἰκείων τῶν ἐπιτυχόντων βουλευτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ γεν. γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Εσωτερικῶν, ὃν πρὸ πολλοῦ βλέπομεν ἐπισκαπτόμενον καθ' ἑκάστην τὴν Βουλήν.

Ἐκτὸς τῶν μνησθέντων ἐγγράφων ἐγένοντο κατὰ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς καὶ τινες ἐνστάσεις, τὰς ὁποίας δὲν παρεδέχθησαν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν καὶ ἐκ τῶν ὁποίων περιορίζεται ν' ἀναγνώσῃ μόνον τὰς ἀφορώσας τὴν δωροδοκίαν. Ἂν δὲ εἶχε καὶ μίαν ἔκθεσιν τοῦ Μοιράρχου ἤθελεν ἡ Βουλὴ πεισθῇ ἀδιστάκτως, ὅτι τὸ κυριώτερον ἐλατήριον τῆς ψηφοφορίας ὑπῆρξεν ἡ δωροδοκία καὶ διὰ τοῦτο πιστεύει, ὅτι, ἀφ' οὗ ἡ πρώτη ἐκλογὴ ἠκυρώθη ἕνεκα τῆς λαβούσης χώραν δωροδοκίας, τὸ αὐτὸ θέλει πράξει καὶ σήμερον ἡ Βουλὴ πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ διατί κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν ἐξανέστησαν πάντες κατὰ τῆς δωροδοκίας καὶ σήμερον ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, μέλος ὢν τοῦ τμήματος, γνωμοδοτεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς; Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐν τῇ ἐκθέσει παραδέχονται τὴν ὕπαρξιν τῆς δωροδοκίας, ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι δὲν ἐπηρεάζει τὸ ἀποτέλεσμα. Ἀ-

πορεῖ τῷ ὄντι πῶς ἄνδρες νομομαθεῖς παραδέχονται εἰς τὴν ἕδραν τοῦ νομοθέτου πρόσωπα, ἅτινα ἔπρεπε νὰ παρακπεμφθῶσιν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ὑποδίκου. Ἀπορεῖ πῶς ὁ Κ. Λόντος, δ' ὃν εἶχε καὶ ἔχει πολλὴν ὑπόληψιν, ἄλλοτε ὑπῆρξεν ὁ ἥρως τοῦ δράματος καὶ σήμερον κλείει τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐντεῦθεν ἀναγκάζεται νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἔχομεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰ πρόσωπα καὶ οὐχὶ ἀρχὰς καὶ δυστυχῶς ἡ κατάστασις αὕτη ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῖν καὶ διὰ τοῦτο ἐσόμεθα πάντοτε μικροί. Κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν οἱ ἐπιτυγόντες δὲν ἦσαν συγγενεῖς, οὔτε φίλοι καὶ διὰ τοῦτο ἦτο κακὴ ἡ δωροδοκία, σήμερον δέ, διότι πρόκειται περὶ συγγενῶν καὶ φίλων, ἡ δωροδοκία μεταβάλλει τὸν ἀιδῆ καὶ ἀπαίσιον χαρακτῆρά της. Ἀλλ' οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐδοξάσθησαν, διότι ἀπέναντι τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος ἐθυσίαζον τὰ τιμαλφέστερα συμφέροντά των, ὁ δὲ Βρούτος χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς πατρίδος του ἔσφαξε τὸν υἱόν του.

Περαίνων τὸν λόγον του ἔχει νὰ ὑποβάλῃ καὶ μίαν ἄλλην σπουδαιοτέραν παρατήρησιν. Ἡ Βουλὴ ἀκυρώσασα ἄλλοτε τὴν ἐκλογὴν Ναυπλίας, σκοπὸν εἶχε νὰ τιμωρήσῃ τὴν δωροδοκίαν. Ἀλλὰ σήμερον ἐπικυροῦσα τὴν προκειμένην δὲν θέλει ὑποπέσει εἰς φανερὰν ἀντίφασιν; Δὲν εἶναι δὲ τοῦτο τὸ μόνον κακόν. Κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς πρώτης ἐκλογῆς ὁ Σουλιώτης Πατρῶν ἐπαρουσίασε μίαν ἰδιωτικὴν ἐπιστολὴν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς δωροδοκίας καὶ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Κ. Μιχαλόπουλον, τὸν νῦν ἐπιτυγόντα βουλευτήν. Ἀλλὰ πῶς περιέπεσεν ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰς χεῖρας τοῦ Μιχαλοπούλου; Ἄνθρωπος δὲ ἀξιῶν νὰ καθέζῃ τὴν ἕδραν τοῦ νομοθέτου ἔπρεπε νὰ κάμῃ χρῆσιν ἰδιωτικῆς ἐπιστολῆς; Ὁ Κ. Μιχαλόπουλος ἐκτιθέμενος εἰς τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα ἐκήρυττεν, ὅτι αἱ ἀρχαί του θέλουν εἰσθαι ἡ τήρησις τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα ἐπιτρέπει τὴν χρῆσιν ξένων ἐπιστολῶν; Καὶ δωροδοκίας λοιπὸν μὴ ὑπαρχούσης, μένει ἡ πρᾶξις αὕτη ἵνα νὰ σᾶς πείσῃ εἰς τὴν ἀκύρωσιν τῆς προκειμένης ἐκλογῆς καὶ πιστεύει, ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ οἱ δύω ἔνθερμοι συνήγοροι κατὰ τῆς δωροδοκίας θέλουν ψηφίσει σήμερον κατὰ τῆς ἐκλογῆς, ἐὰν δὲν θέλουν νὰ ὑποπέσουν εἰς προφανῆ ἀντίφασιν.

Παρετήρησεν ὁ ἕτερος τῶν βουλευτῶν Πατρῶν, ὅτι χωρὶς διόλου νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν οὐσίαν τῆς συζητουμένης ὑποθέσεως διότι περὶ ταύτης θέλουσιν ὁμιλήσει μετὰ τὸν προαγορεύσαντα καὶ ἄλλοι καὶ ἡ Βουλὴ σχηματίζουσα πεποίθησιν θέλει

ψηφίσει κατὰ συνείδησιν, ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ τὸν λόγον διὰ ν' ἀντικρούσῃ ὡς ἀντισυνταγματικὸν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὁ προαγορεύσας ὡμίλησεν. Ἠδύνατο βεβαίως νὰ προσβάλῃ τὴν ἐκλογὴν ὁρμώμενος ἐκ τοῦ συγγενικοῦ πρὸς τοὺς ἀποτυχόντας φίλτρου, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ προσβάλῃ καὶ πρόσωπα, προσβάλλων συγχρόνως τὸ δεδικασμένον καὶ ἀπορεῖ πῶς, πρὶν ἡ ἐκφράσει οὗτος διὰ τῆς ψήφου τὴν γνώμην του, ἐτόλμησεν ὁ προαγορεύσας, εἰσδύων εἰς τὴν συνείδησίν του νὰ ἐξετλέγξῃ τὴν ψῆφόν του. Ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου του αὐτοῦ ἠθέλησε φαίνεται νὰ παρασύρῃ καὶ αὐτὸν εἰς τὴν τροχιάν, περὶ τὴν ὁποίαν στροβιλοῦσιν αἱ συγγενικαὶ αὐτοῦ συμπάθειαι, ἄλλως ὤφειλε νὰ περιμείνῃ νὰ ἴδῃ ὁποίαν οὗτος ἤθελε δώσει ψῆφον καὶ τότε νὰ τὸν ἐξελέγξῃ ἀντιφάσκοντα.

Ἀντικρούων ἕτερος τὸν κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντα ἐξέθηκεν, ὅτι δὲν ἀναβαίνει τὸ βῆμα, οὔτε μὲ τὴν ζωηρότητα τοῦ πρώτου κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἀγορεύσαντος, διότι δὲν ὁρμᾶται ἐκ τῶν αὐτῶν προσωπικῶν συμπαθειῶν, οὔτε μὲ τὴν ζωηρότητα τοῦ δευτέρου, ἐρεθισθέντος ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ πρώτου, ἀλλὰ μετ' ἀπαθείας θέλει περιορισθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων, οὓς ἔφερεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας πρὸς ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς. Ἰδατε τὰς ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς μνημονευθείσας ἐνστάσεις ἐξ ὧν αἱ πέντε εἰσὶ τοσοῦτον ἐπουσιώδεις, ὥστε οὐδ' αὐτὸς ὁ κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἀγορεύσας ἐμνήσθη αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτο περιορίζεται καὶ αὐτὸς εἰς μόνην τὴν ἔνστασιν τῆς δωροδοκίας, εἰς ἣν περιεστράφη καὶ ἐκεῖνος. Ὅτι ἡ δωροδοκία εἶναι πρᾶξις ἀτιμωτική, οὐδεὶς τὸ ἀρνεῖται καὶ διὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ ἀκύρωσε δύω ἐκλογάς, τὴν τῶν Σπετσῶν καὶ τὴν τῆς Ναυπλίας καὶ ἡ ἀκύρωσις ἐκείνη ἔφερε τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, διότι καὶ εἰς τὰς Σπέτσας ἡ ἐκλογὴ ἐπανελήφθη ἄνευ δωροδοκίας καὶ ἐξελέχθησαν βουλευταὶ οἱ πλειοτέρας ἔχοντες συμπαθείας, καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον, ὁ ἕτερος τῶν κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν ἐπιτυχόντων, ἀποδοκιμάζων τὰ μέσα, ὧν ἔγεινε χρῆσις κατὰ τὴν ἐκλογὴν ἐκείνην, ἀπεσύρθη τοῦ ἐκλογικοῦ ἀγῶνος καὶ ἡ ἐκλογὴ διεξήχθη ἐν ὅλῃ τῇ νομιμότητι καὶ ἄνευ οὐδενὸς εἴδους ἐπεμβάσεως καὶ ἐπηρεασμοῦ τῶν συνειδήσεων, ἡ δὲ Βουλή, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι καὶ πάλιν ἐγένετο χρῆσις χρημάτων, θέλει καὶ πάλιν τιμωρήσει τὸ ἔγκλημα, ἀλλὰ τοιοῦτον ἔγκλημα δὲν ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν νέαν ἐκλογήν. Ὁ βουλευτὴς Παρνασσίδος σᾶς ἀνέγνω ἐνστάσεις τινας γενομένας μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς καὶ τινας καταθέσεις κατηγορους

μένων, ὁμολογούντων ὅτι ἔλαβον χρήματα. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐνστάσεις, ἡ Βουλὴ ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ καὶ σήμερον τὴν ὁποίαν καθιέρωσε νομολογίαν τοῦ νὰ μὴ δέχηται ἐνστάσεις γινομένας ἐξωδίκως μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς. Ὡς πρὸς δὲ τὰς καταθέσεις, συμφωνῶν μετὰ τοῦ βουλευτοῦ Παρνασσίδος, θεωρήσαντος τὴν Βουλὴν σήμερον ὡς δικαστήριον, παρατηρεῖ, ὅτι αἱ καταθέσεις τῶν κατηγορουμένων διὰ νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν ἀπὸ ἓν δικαστήριον, πρέπει νὰ ἦναι περιβεβλημέναι μέ τινας τύπους, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι κῦρος. Ὑπάρχει ἀρχή, ὅτι ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἰσχύει, ἂν δὲν συνοδεύηται καὶ μὲ ἄλλας ἀποδείξεις, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἔχομεν τὰς καταθέσεις τριῶν κατηγορουμένων, οἵτινες ὁμολογοῦσιν, ὅτι ἄποροι ὄντες ἔλαβον ὀλίγας δραχμὰς διὰ νὰ ψηφοφορήσωσιν ὑπὲρ τῶν ἐπιτυχόντων. Ἀλλ' ἀρκεῖ ἡ ὁμολογία αὕτη διὰ νὰ καταδικάσῃ τὸ ἔγκλημα; Οἱ ἀποτυχόντες δὲν ἠδύναντο τάχα νὰ κατορθώσωσιν, ὥστε δύο ἢ τρεῖς πτωχοὶ ἄνθρωποι νὰ καταθέσωσιν ὅτι ἐδωροδοκήθησαν; Τοιαύτας λοιπὸν καταθέσεις ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ τὰς λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ ἂς πιστεύσῃ, ὅτι ἂν καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν δὲν ἐλάμβανε χώραν δωροδοκία, οἱ νῦν ἐπιτυχόντες ἤθελον εἶσθαι ἔκτοτε μεταξὺ ἡμῶν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ καταθέσεις αὗται εἶσιν ἀληθεῖς, καὶ τότε πάλιν δὲν δύνανται νὰ ἦναι ἰσχυραί, ἀφ' οὗ δὲν ἐξεδόθη οὐδὲ βούλευμα ἐπὶ τῆς καταγγελλομένης πράξεως, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τιμωρήσωμεν ἡμεῖς σήμερον ἓν ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον αὔριον μία διαστικὴ ἀπόφασις δύναται νὰ εἰπῇ ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν.

Περαίνει ἐνταῦθα τὸν λόγον του, πεποιθώς, ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει ἐπικυρώσει τὴν ἐκλογὴν καὶ διαψεύδων συγχρόνως τὴν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Παρνασσίδος ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν, ὅτι καὶ ὑπουργοὶ καὶ ὑπάλληλοι ἔλαβον μέρος ἐνεργὸν ὑπὲρ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς, μολονότι καὶ οἱ ὑπάλληλοι ἔχουσι συγγενικὰ καθήκοντα καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἐνεργήσωσιν ὑπὲρ τῶν οἰκείων των. Σᾶς εἶπεν ὁ βουλευτὴς Παρνασσίδος, ὅτι ἀπέναντι τῶν κοινῶν συμφερόντων ὀφείλομεν νὰ θυσιάζωμεν τὰ ἀτομικά καὶ σᾶς ἔφερεν εἰς παράδειγμα τὸν Βροῦτον θυσιάσαντα τὸν υἱόν του πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος του. Ἀλλὰ τὸ καλὸν τοῦτο παράδειγμα ὤφειλε πρῶτος αὐτὸς νὰ δείξῃ καὶ τότε ν' ἀπαιτῇ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων νὰ τὸν μιμηθῶσιν. Ἐὰν δὲ μεταξὺ τῶν ἐπιτυχόντων ὑπῆρχε καὶ ὁ βαθύπλουτος Μιχ. Ἰατρός, οὐχ ἧττον καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἀντιπάλων, ὁ Γ. Ἰατρὸς ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν πλουσίων, ἐν ᾧ συγχρόνως ἐδοξάσθη ἐκεῖνος καὶ ἄλλη τις δύναμις ἰσχυρά, τὴν ὁποίαν ἐν Ναυπλίῳ ἀπεκάλουν τετάρτην δύναμιν.

Ἐπέμενεν ἕτερος, ὅτι δὲν θέλει ν' ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν ἐξετάζων ὅσα κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν δύο ἐκλογῶν Σπετσῶν καὶ Ναυπλίας ἐξῃρέθησαν περὶ δωροδοκίας, οὔτε τοὺς εὐφραδεῖς ἐκείνους λόγους τῶν δύο εἰσηγητῶν ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν ἐκείνων, καθόσον πέπεισται, ὅτι καὶ τὰ ἀπὸ τῆς δωροδοκίας κακὰ γνωστὰ πᾶσιν εἰσὶ καὶ τὰ περὶ ταύτης κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν ἐκλογῶν Ναυπλίας καὶ Πετσῶν εἰρημένα ἔνυλα εἰσέτι ὑπάρχουσιν, ὅθεν καὶ ἐγχόμενος, ἵνα οἱ ὑπὸ τῆς σαλευομένης δωροδόκου Σηκαίας ἐπιγενόμενοι ἀερώδεις κυματισμοὶ παρατείνωσι τὰς σχηματιζομένας περιφορείας τῶν μέχρι τῶν καρδιῶν σας, ὅπως συγκινήσωσι τὰς πεποιθήσεις σας, περιορισθήσεται μόνον εἰς ὅσα διέφυγον τὴν προσοχὴν τῶν προαγορευσάντων καὶ τοῦ τμήματος, μολονότι καὶ εἰς αὐτὸν δὲν ἐδόθη ὁ ἀναγκαῖος ὑλικὸς χρόνος πρὸς ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν τοῦ ἀντικειμένου.

Τὴν χθεσινὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀναβολῆς συζήτησιν ἐθεώρησαν πολλοὶ μὲ ὄμικρα περίεργον, διότι, φαίνεται, δὲν ἐνόησαν, ὅτι χθὲς ἐπρόκειτο περὶ οὐσιώδους ἀρχῆς, τοῦ ἂν πρέπῃ δηλαδὴ νὰ ἐπιτρέπηται ὑπὸ μιᾶς ἀπλοῦς πλειονοψηφίας εἰς τὴν μειονοψίαν νὰ ἀνασχολῆται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀφορώντων τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικείμενον ἐγγράφων, ἐν ᾧ σήμερον πρόκειται περὶ ὅλως εἰδικοῦ ἀντικειμένου, ἤτοι περὶ τοῦ κύρους ἢ μὴ τῆς ἐκλογῆς.

Κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του θέλει ἀποφύγει πᾶσαν προσωπικότητα, καθ' ὅσον ὅλα τ' ἀπαρτίζοντα τὰς ἀντιπάλους μερίδας πρόσωπα εἰσὶν ἀξιότιμα, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν συντάσσονται ὁ Γ. Ἰατρὸς καὶ Π. Φαρμακόπουλος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ Π. Ἰατρὸς καὶ Θ. Μιχαλόπουλος, ἐν ᾧ ὁ Γ. Ἰατρὸς καὶ Π. Ἰατρὸς εἶναι πρὸς ἀλλήλους συγγενεῖς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὁρμώμενοι οἰκογενείας, οἱ δὲ Π. Φαρμακόπουλος καὶ Θ. Μιχαλόπουλος οὐ μόνον εἰσὶν ἀμφότεροι δικηγόροι, ἀλλὰ καὶ διὰ συγγενικῶν τελευταίων συνετέθησαν δεσμῶν, καὶ καθόσον ὑπ' οὐδενὸς προσωπικοῦ συμφέροντος ὠφεληθῇ εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὸν λόγον, ἀλλὰ μόνον πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ὑποστήριξιν τοῦ δικαίου.

Ὁ προαγορεύσας σᾶς εἶπε μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει ἤδη ἐσχηματισμένην τὴν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς γνώμην της

καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἠθέλησε, φαίνεται, νὰ ἀποδειλιάσῃ τοὺς μέλλοντας ν' ἀγορεύσωσι κατὰ τῆς ἐκλογῆς, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι τις πεπεισμένος ὅτι λαλεῖ πρὸς ἄτομα ἔχοντα ἀλλοίαν ἰδέαν, δὲν πρέπει νὰ δειλιᾷ καὶ ἡ περίστασις αὕτη τὸν ἐνθυμίζει ἓν περιστατικόν. Ἐκ τῶν ἐφετείων τῆς Γαλλίας τὰ μὲν λοιπά, ἐκτὸς ἑνὸς, ἤτοι τοῦ ἐφετείου τοῦ Λιῶν, ἂν δὲν ἀπατᾶται, εἶχον ἐπὶ ἑνὸς ἀντικειμένου γνώμην διαφορετικὴν τῆς τοῦ Λιῶν, τὸ ὁποῖον ἠκολούθει νομολογίαν ἐναντίαν, ἤτις ὅμως μετὰ τριακονταετίαν ὑπερίσχυσεν ἀποκαταστᾶσα γενικὴ, διότι ἡ ἀλήθεια ἂν καὶ βραδέως νικᾷ ὅμως πάντοτε. Καὶ τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ πάλη τῆς ἀληθείας κατὰ τοῦ ψεύδους, τῶν ὑγειῶν ἀρχῶν κατὰ τῶν προλήψεων, δὲν ἐπέρασε τοὺς καιρούς της ἐν τῇ Εὐρώπῃ; Τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἡ εὐγενὴς αὕτη πάλη δὲν ἐξέννησε σήμερον τὸ ζήτημα μεταξὺ πολιτειῶν καὶ ἐθνικοτήτων καὶ τοῦ ὁποίου ἡ πραγματοποίησις ἤρξατο ἐν τῇ Χερσονήσῳ τῶν Ἀπεννίνων; Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ μᾶς μέμφωνται, διότι λαμβάνομεν τὸν λόγον ἐπιζητοῦντες τὸν θριαμβὸν τῆς ἀληθείας καὶ ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν τοῦτο ἔτι καὶ ἂν ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ πειθὼ δὲν ἐπικάθηται τοῖς χειλέοις ἡμῶν ὡς ἄλλοτε ἐπὶ τοῖς χειλέοις τοῦ μεγάλου ἐκείνου πολιτικοῦ καὶ Κυβερνήτου τῶν Ἀθηναίων, τοῦ Περικλέους.

Ἀλλὰ πῶς θέλετε δυνηθῇ, μᾶς λέγουν, ν' ἀποδείξητε τὴν δωροδοκίαν, τὰς ἀπειλάς; Εἴσθε δικασταί; θὰ δικάσητε; θ' ἀναβάλητε τὴν δίκην μέχρι τῆς λύσεως τῶν ἐκκρεμῶν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ζητημάτων; Ὄχι· δὲν θ' ἀναβάλωμεν τὴν δίκην· θὰ ζητήσωμεν τὴν ἀπόφασίν σας, τὴν ὁποίαν βεβαίως θέλετε σχηματίσει κατὰ συνείδησιν καὶ διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὀφείλετε λόγον παρὰ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν πολιτείαν, ὑπὸ τῆς ὁποίας ὄχι σπανίως καλεῖσθε νὰ δώσητε λόγον τῶν πράξεών σας. Ἀλλὰ δύνασθε νὰ σχηματίσητε πεποίθησιν, βασιζόμενοι εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἀποδείξεις; Ποῦ στηριζόμενοι ἠκυριώσατε τὴν πρώτην ἐκλογήν; Εἴχετε τότε μίαν ἔκθεσιν ἑνὸς εἰρηνοδίκου καὶ μίαν ἄλλην τοῦ γραμματέως τῆς Ἀστυνομίας, ἐν ᾧ σήμερον ἔχετε τὰς ἐκθέσεις τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως. Πῶς λοιπὸν δύνασθε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου νὰ δικάσητε σήμερον ἄλλως χωρὶς νὰ ὑποπέσητε εἰς ἀντίφασιν; Δύνασθε νὰ ἔχητε πλειοτέραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν εἰρηνοδίκην καὶ τὸν γραμματέα τῆς Ἀστυνομίας παρὰ εἰς τὸν ἀνακριτὴν καὶ τὸν εἰσαγγελέα; Ἔπειτα, διατί σήμερον τὸ ὑπουργεῖον ἀρνεῖται νὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Νομάρχου, ἐν ᾧ ἄλλοτε κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς ἐκλογῆς Δωρίδος αὐθόρμητον μᾶς ἔδωσε τὴν ἔκθεσιν τοῦ νομάρχου Φθιώτιδος; Μήπως ἔπεμψεν ἐκείνην αὐθορμήτως τὸ ὑπουργεῖον ἐπιδιώκον τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς Δωρίδος, ἀπεστέρησε δὲ τὴν τοῦ Νομάρχου Ἀργολίδος, ἐπιδιώκον τὸ ἐναντίον; Μᾶς ἐστέρησε λοιπὸν ἑνὸς μέσου ἀποδείξεως, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ, ὅτι ἐκ τούτου δικαιούμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὸ ἐγγραφον ἐκεῖνο περιέχει πραγματικὰς καὶ ἀναντιρρήτους κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἀποδείξεις. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν περὶ δωροδοκίας ἀποδείξεων ἔχομεν καὶ ἓν ἄλλο περιστατικὸν καταδικάζον τὴν ἐκλογήν. Ὁ Κύριος Ζέρβας εἶπεν ἄλλοτε, ὅτι ἡ δωροδοκία δὲν ἐπηρεάζει τὰς ἐκλογάς, καθότι ἡ ψηφοφορία εἶναι μυστικὴ καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ γνωρίζῃ, ὅτι ὁ δωρολήπτης ἔδωκε τὴν ψῆφόν του κατὰ τὴν περὶ τούτου συμφωνίαν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι πράγματι ἀληθὲς, καθότι, προκειμένου νὰ ἐνεργηθῇ ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων, ἐνάφτον πρωτόκολλον διαλογῆς διηρεῖτο εἰς τέσσαρας στήλας, ἐπειδὴ τέσσαρες ἦσαν οἱ ἀνταγωνιζόμενοι, ὁ δὲ πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς Ἐπιδαυρίων, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ἐτοιμάζοντα τὸ πρωτόκολλον τῆς διαλογῆς τοῦ δήμου Ἐπιδαύρου, τὸν ἠρώτησε διατί τὸ διαιρεῖ εἰς τέσσαρας στήλας; διότι, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, τέσσαρες εἶναι οἱ ἀγωνιζόμενοι. Ἀλλ' ὁ Φαρμακόπουλος, εἶπε τότε ὁ πρόεδρος, εἰς τὴν Ἐπίδαυρον δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν ψῆφον. Πῶς ἐγνώριζε τοῦτο ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀφ' οὗ ἡ ψηφοφορία εἶναι μυστικὴ, ἢ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ λάβῃ οὐδεμίαν ψῆφον εἰς τὴν Ἐπίδαυρον ὁ Φαρμακόπουλος, ἀφ' οὗ εἰς τὴν πρώτην ἐκλογὴν ἔλαβεν; Εἰς τὸ Ναύπλιον δυστυχῶς, καὶ τὸ λέγει διὰ νὰ μένῃ γεγραμμένον ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὁσαδήποτε καὶ ἂν ἐνεγράφοντο ἐκλογαὶ, ἐκτὸς 200 ἢ 250 ψήφων εὐπολήπτων καὶ ἀνεξαρτήτων πολιτῶν, αἱ λοιπαὶ ψῆφοι θέλουν ἀγοράζεσθαι, διότι τὸ κακὸν ἐγενικεύθη καὶ ἀπαιτεῖται σύντονος τιμωρία. Ἐπεκράτησεν ἄλλοτε ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς διαπραττόμενα ἐγκλήματα δὲν τιμωροῦνται, καὶ τὰ ἐγκλήματα τότε ἐπλημμύρησαν καὶ μόλις ἤδη ἤρχισαν νὰ ἐλαττοῦνται, ἀφότου ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐπελήφθη τῆς τιμωρίας αὐτῶν. Ἀπορεύγει νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν τῶν προσαχθέντων δικαστικῶν ἐγγράφων ἀνάπτυξιν, καθόσον ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος ἐγένοντο ἡμῖν γνωστά. Δὲν δύναται ὅμως νὰ παρασιωπήσῃ τὸ πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα τῶν Ἑρετῶν ἔγγραφον τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν πλημ-

μελειοδικῶν, ἐν ᾧ ἐγγράφῳ γίνεται θετικῶς μνεία περὶ τῆς λαβούσης χώραν δωροδοκίας, καὶ περὶ τῆς πληθύος τῶν μνηθέντων ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ὄντων, οὔτε δύναται νὰ πιστεύσῃ, ὅτι εὐρεθήσεται ἄνθρωπος ἐν πεποιθήσει νὰ δώσῃ ψῆφον ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς ταύτης ὡς ἐγκύρου.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων, ἐὰν διεξέλθητε τὸν ἐκλογικὸν φάκελλον, θέλετε ἰδῆ πλῆθος ψηφοφορησάντων ἀντ' ἄλλων εἰς τοὺς δήμους Ναυπλίας καὶ Μηδείας καὶ πολλὰ ἄλλα περιστατικὰ καταδεικνύοντα τὸ ἄκυρον τῆς ἐκλογῆς. Ἐζήτησεν ἡ ἐναντία μερὶς νὰ φέρῃ ἐγκαίρως τὰς ἐνστάσεις της, ἀλλ' ἐπείσθη ὑπὸ τῶν ἄλλων νὰ ἀναβάλῃ αὐτὰς μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς διὰ νὰ μὴ διακόπτηται ἡ ψηφοφορία. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς ζητοῦν κατὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν νὰ φέρωσι τὰς ἐνστάσεις των, ἀλλ' ἀποχρούονται, διότι δὲν ἦτο πλέον καιρὸς καὶ οὕτω πρὸς τοῖς ἄλλοις μετεχειρίσθησαν καὶ τὴν ἀπάτην, ἥτις ὅμως δὲν ἀποδεικνύει χαρακτῆρα γενναῖον.

Μίαν καὶ μόνην εἰσέτι ἐκθέτει ἀπορίαν πῶς δηλαδὴ συμβιβάζεται κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐν Ναυπλίῳ βουλευτικὴν ἐκλογὴν ὁ Θ. Μιχαλόπουλος νὰ λάβῃ ὀλιγωτέρας τοῦ Γ. Ἰατροῦ ψήφους, κατ' αὐτὴν δὲ νὰ λάβῃ περισσοτέρας οὐ μόνον τοῦ Γ. Ἰατροῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Π. Ἰατροῦ· τὴν διαφορὰν ταύτην πρέπει νὰ παρήγαγε σχέσις τις, ἣν ἂς ὑπονοήσῃ, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν δύναται.

Πιστεύει, ὅτι ἀρκετὰ ἐλέχθησαν, μολονότι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα δυνάμενα ν' ἀναπτυχθῶσι καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφοφορήσῃ, ὅπως ἐψηφοφόρουν ἄλλοτε οἱ Ἀρειοπαγῖται, προσβλέποντες οὐχὶ εἰς τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὑπὲρ ὧν καὶ μόνων ἐμόχθησαν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, τινὲς δὲ καὶ ἐξ ἡμῶν.

Εἶπεν ὁ προαγορεύσας τινὰ καὶ περί τινος τεταρτης δυνάμεως, ἀποκαλέσας οὕτω τὴν ἐθνικὴν Τράπεζαν. Ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ Τράπεζα δανείζει καὶ ὀφείλει νὰ δανείζῃ, διότι ἐπὶ τούτῳ συνεστήθη, ἀλλὰ δανείζουσα ἀκολουθεῖ τοὺς ὅρους τοῦ καταστατικοῦ της· ἐν ᾧ περὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων διαπραχθείσης δωροδοκίας ἀρκεῖται ν' ἀναφέρῃ μόνον τὸ ἀκόλουθον περιστατικόν· πυρπολυθέντος τοῦ Ἀμβούργου, πολλαὶ ἐγένοντο ἐν Γερμανίᾳ ἐπιτροπαὶ συνδρομῶν, εἰς δὲ τὴν τοῦ Ἡνεπιστημείου Ἐδελβέργης ἐπιτροπὴν εἰποῦσαν τῷ μεγάλῳ νομοδιδασκάλῳ Καρόλῳ Σολομῷ Ζαχαρίᾳ, « διατί σεῖς προσφέρετε μόνον δύο τάλληρα, ἐν ᾧ ὁ υἱός Σας προσέφερεν 100, » ἀπήντησε, « διότι ὁ υἱός μου

ἔχει πλούσιον πατέρα, ἐν ᾧ ἐγὼ εἶχον πτωχὸν, σκοπῶν διὰ τούτων ν' ἀποδείξῃ, ὅτι συνήθως οἱ τῶν πλουσίων παῖδες διασκορπίζουσιν, ἣν κληρονομοῦσι περιουσίαν ἀσώτως, μὴ γνωρίζοντες τὴν ἀξίαν αὐτῆς.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται εἰς τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς λεχθέντα, τὴν ὁποίαν ἄλλως θεωρεῖ δικαίαν, καθ' ὅσον ἔχει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ποτὲ ἐκλογὴ δὲν πρέπει νὰ ἀκυροῦται λόγῳ δωροδοκίας, διότι ἡ δωροδοκία εἶναι πρᾶξις, ἥτις δὲν δύναται ν' ἀνακαλυφθῇ. Παρετήρησεν ὅμως, ὅτι εἰς τῶν ἐν Ναυπλίῳ δικαστικῶν ὑπαλλήλων οὐ μόνον ἐπελήφθη ἀνακρίσεων ἐπὶ τῶν ἐκλογικῶν γεγονότων, ἀλλὰ καὶ πρώτησεν ἕνα τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐξεταθέντων πολιτῶν ὑπὲρ τίνος ἔδωκε ψῆφον. Ἡ ἐνέργεια τῆς ἐκλογῆς εἶναι, κατ' αὐτὸν, δημόσιος πρᾶξις, καὶ ὁ ἐξασκῶν τὸ δικαίωμά του ἐκλογεὺς θεωρεῖται τὴν ὥραν ἐκείνην ὑπάλληλος. Ἑπομένως, ὅταν εἷς δικαστὴς πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις ἐπί τινος ἐκλογέως ὡς κατοχυρωθέντος τὸ δικαίωμά του, ὀφείλει πρῶτον νὰ ζητήσῃ ἄδειαν. Καὶ ὅμως τοιαῦται ἀνακρίσεις αὐθορμήτοι πρότερον μὲν ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐκλογὴν Πετσῶν, ἤδη δ' ἐπανελήφθησαν ἐν Ναυπλίῳ. Διὸ προτείνει νὰ ὁρίσῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει προσέλθει ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς καὶ εἶπεν, ἂν οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργοῦν ἀνακρίσεις ἐναντίον τῶν ἐκλογέων.

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη νὰ παρουσιασθῇ πρὸς τοῦτο ὁ ὑπουργὸς μετὰ τὸ πέρας τῶν προτεταγμένων ἐπερωτήσεων.

Ἀκολούθως ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος πρώτησε πρῶτον τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῆς ἀπωτέρας τῶν δύω γνωμῶν, ἥτοι ἂν παραδέχηται τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας, ἡ δὲ Βουλὴ δὲν παρεδέχθη αὐτὴν μὴ ἀναστᾶσα. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας καὶ νομίμους αὐτῆς βουλευτὰς τοὺς Θ. Μιχαλόπουλον καὶ Π. Μ. Ἰατρόν.

Ἀναγγειλάντος δὲ ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου τὸ ἀποτέλεσμα, προσελθόντες οὗτοι ἔδωκαν τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον, κατὰ τὸ ἐν τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως προσαρτώμενον τῆς ὁρκωμοσίας πρωτόκολλον.

Ἐνταῦθα κατέλαβε τὴν ἕδραν ὁ πρόεδρος, ὁ δ' ἐπὶ τῶν Οἰνομικῶν ὑπουργὸς προσελθών, ἀνέγνω ἔκθεσίν τε καὶ νομοσχέ-

διον περὶ καταργήσεως τοῦ 16 ἄρθρου τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας των δημοσίων ὑπαλλήλων νόμου ἔχοντα οὕτως·

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἡ Κυβέρνησις, μὴ δυναμένη νὰ θεωρῇ ἐν ἀπαθεῖ ὄμματι τὴν ἄκρως δυσάρεστον θέσιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ὡς ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ μισθοῦ αὐτῶν, προερχομένης ἀπὸ τὴν προϊσταμένην ὑπερτίμησιν, ἔρινεν ἀναγκαῖον, καὶ συνάμα στενῶς συνδεδεμένον πρὸς τὸ ὑγιῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῆς πολιτείας καὶ τοῦ δημοσίου, τὸ νὰ ὑποβάλῃ πέρυσι Νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν αὐτῶν, ὅπερ καὶ παρεδέξατο ὁ προθύμως ἡ Βουλή. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐν τῇ Γερουσίᾳ συζήτησιν προσετέθη ἐν αὐτῷ τὸ 16 ἄρθρον, περιορίζον τὸν χρόνον τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου αὐτοῦ ἐφ' ἓν ἔτος.

Οἱ τὴν αὔξησιν τῶν μισθῶν ὑπαγορεύσαντες λόγοι, δὲν ἐξέλιπον ἔτι, ἡ δὲ ἀνάγκη ὑφίσταται, καὶ σπουδαιοτέρα μάλιστα καθίσταται, καθόσον δυστυχῶς ἡ ὑπερτίμησις, μακρὰν τοῦ νὰ ὀπισθοποδήσῃ, ἀπ' ἐναντίας γοργῶς προβαίνει. Ἐκρίθη ὅθεν ἀναγκαῖον ν' ἀρθῇ ἀπὸ τοῦ προκειμένου Νόμου ὁ προκείμενος περιορισμός. Τοῦτα λοιπὸν ἔχει σκοπὸν τὸ ἐν τῇ παρούσῃ συναπτόμενον Νομοσχέδιον, ὅπερ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζητησιν, καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον καταργεῖται τὸ 16 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 Νόμου ΦΛΣ'. περὶ αὐξήσεως μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Διατελῶ, Κύριοι, ἀκραδάντου ἔχων τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἀναγνωρίζετε τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην, ἥτις ὑπηγόρευσε τὸν περὶ οὗ εἴρηται, Νόμον, καὶ ἡ ὁποία ἰσχυρῶς δικαιολογεῖ τὸ ὑπαβαλλόμενον Νομοσχέδιον.

Δι' αὐτοῦ ἡ Κυβέρνησις περιποιεῖται τὸ σύνολον τῶν δημοσίων λειτουργῶν ἐν ταῖς σπουδαίαις αὐτῶν ἀνάγκαις.

Ἐὰν δέ που τοῦ μέτρου αὐτοῦ ὑπάρχωσιν ἐπουσιώδεις καὶ σπάνιαι ἐξαιρέσεις, αὗται ἐν τῷ ἰδίῳ αἰσθήματι ἐκρίθησαν δίκαιαι, καὶ ἐὰν κατόπιν ἐκ τῶν πραγμάτων βεβαιωθῇ ἡ ἀνάγκη ἐπεκτάσεως τοῦ μέτρου καὶ ὡς πρὸς αὐτάς, τὸ ἔργον προϋργιαίτερον ἔσται.

Διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους παρακαλῶ ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα καὶ πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου δείξητε ἀπαραμείωτον τὴν προθυμίαν, δι' ἧς πέρισυ παρεδέξασθε τὸ μέτρον τῆς τῶν μισθῶν αὐξήσεως.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν Ὑπουργῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΘ. Α. ΜΙΔΟΥΔΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ,
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Μ. ΠΟΤΑΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Τὸ δέκατον ἕκτον ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 Νόμου ΦΛΣ'. περὶ αὐξήσεως μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καταργεῖται.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Προτεθείσης ἔπειτα εἰς συζήτησιν τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας γενομένης ἐπερωτήσεως περὶ καταργήσεως τοῦ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σιτηρῶν τέλους, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐξέθηκεν, ὅτι ὡς διατελεῖ μέχρι τοῦδε ἡ γεωργία ἐν Ἑλλάδι, ἐκτὸς ἔτους λίαν εὐφόρου, (καὶ τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ 1850) δὲν εὑρίσκομεν ἔτος, καθ' ὃ δὲν ἔλαβεν ὁ τόπος ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγῆς ξένων γεννημάτων. Ἂν δ' ἐξετάσῃ τις τὰ δημόσια βιβλία, θέλει ἰδεῖ, ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ ξένων σιτηρῶν ἔφθασε τὸ 1855 καὶ 1856 μέχρις ἑνὸς ἑκατομ-

μυρίου, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῶν ὑπερέβη καὶ τὰς 12 δραχμὰς τὸ κοιλόν. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι ἂν καὶ ὁ τόπος εἶχε πάντοτε ἀνάγκην ξένων γεννημάτων, ἂν καὶ ἡ εἰσαγωγὴ ἀνεβαίνουσα εἰς 600 χιλιάδας ἔφθανε μέχρις ἑκατομμυρίου, ἡ τιμὴ τοῦ σίτου προσδιωρίζετο ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν ζήτησιν καὶ οὐχὶ παρ' ἡμῶν ἐσωτερικῶς. Ἄρα ἡ ἐξωθεν βιαθεῖσα ἰδέα καὶ ἐπαναληφθεῖσα ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὅτι ἀποτέλεσμα τῆς σημερινῆς καταστάσεως εἶναι ἡ ἐλευθέρα ἐξαγωγή, δὲν ἔχει ὑπόστασιν, διότι οὔτε ἡ ἐξαγωγὴ ὑπῆρξεν ἐφέτος τόσον μεγαλειτέρα τῶν προηγηθέντων ἐτῶν, ὡς μὴ ὑπερβᾶσα πολὺ τὰς 90,000 κοιλά, ἐνῷ καὶ κατὰ τὸ πλέον περιωρισμένον ἔτος, ὅτε τὰ σιτηρὰ ἐπωλοῦντο 12 δραχμάς, ἡ ἐξαγωγὴ ἀνέβη εἰς 60,000, εἰς δὲ τὰ ἄλλα ἔτη ἔφθασε καὶ μέχρι τῶν 150,000, καὶ ὅμως δὲν ὑπέστη τότε ὁ τόπος τὴν ἐφετεινὴν στέρησιν καὶ ὑπερτίμησιν. Ἑπομένως οὔτε ἡ ἐνεστῶσα ἀνάγκη οὔτε ἡ ὑπερτίμησις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθέρας ἐξαγωγῆς, ἀφοῦ μάλιστα βλέπομεν, ὅτι καὶ ὅτε ὑπῆρχεν ἡ κλίμαξ, εἰς περιστάσεις ὁμοίας τῆς παρούσης οἱ σῖτοι ἐπωλήθησαν πρὸς 12 δραχ. τὸ κοιλόν, ἐνῷ σήμερον εἰς Πειραιᾶ, εἰς Σύρον καὶ ἀλλαχοῦ πωλοῦνται 10 δραχμάς. Αἱ παροῦσαι λοιπὸν ἀνάγκαι δὲν εἶναι πρωτοφανεῖς, καὶ θέλουν ἐπαναλαμβάνεσθαι ἐν ὅσῳ ἔξωθεν ὑπάρχει μεγάλη ζήτησις σιτηρῶν. Ἐὰν δὲ παρουσιάσῃ τις τὰ προηγούμενα ἔτη, θέλει ἴδει, ὅτι τακτικῶς ἡ παρ' ἡμῖν εἰσαγωγὴ ξένων γεννημάτων ἔφθασε κατ' ἔτος ἀπὸ 170—220 χιλιάδων κοιλῶν, καὶ ἤδη δὲν ὑπερέβη τὸν τελευταῖον τοῦτον ὅρον, ὥστε ἡ παροῦσα κατάστασις εἶναι ἡ συνήθως ἐπαναλαμβανομένη. Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν αὐτὴν τῶν πραγμάτων, εἶδεν, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι συμφερώτερον καὶ εἰς τὸ δημόσιον καὶ εἰς τοὺς ἰδιώτας νὰ παύσῃ πλέον τὴν μεταφορὰν σιτηρῶν ἐν Ἀθήναις, διότι οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἔμποροι ἄρινον ἐκ προθέσεως κενὴν τὴν ἀγοράν, καὶ ὅτε παρουσιάζετο ἔλλειψις σίτων, ἐπρομηθεύοντο ἀπὸ τὸ δημόσιον. Ἐκ τούτου ἐπήρχετο τὸ ἀποτέλεσμα, ὅτι τὸ δημόσιον ἐπώλει μὲν τοὺς σίτους του, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐζημιοῦτο ἐκ τῶν ἐξόδων τῆς μεταφορᾶς, ἐκ τῶν ἐνοικίων τῶν ἀποθηκῶν, ἐκ τῶν ἀποθηκαρίων καὶ ἄλλων τινῶν ἐλλείψεων, ὥστε ἐξ 8 δραχ. τὸ κοιλὸν μόλις ἔμενον 4 διὰ τὸ δημόσιον. Τὸ μέτρον τοῦτο ἔβλαπτεν ἐπίσης καὶ τὰς ἐπαρχίας, διότι ἐλεηνοῦντο αἱ ἀγοραὶ καὶ οἱ κάτοικοι δὲν εἶχον κεφάλαια διὰ νὰ προμηθευθοῦν σῖτον. Διὰ τὸν διπλοῦν λοιπὸν τοῦτον λόγον ἐνόμισεν, ὅτι δὲν ἔπρε-

πε νὰ γίνηται μεταφορὰ σίτων εἰς τὰς Ἀθήνας. Διὰ τοῦτο ἡ μεγαλειτέρα εἰσαγωγὴ ἀλλοδαπῶν γεννημάτων ἐγένετο ἐρέτος ἐν Ἀθήναις, ἐν ᾧ αἱ ἐπαρχίαι εἰσήγαγον πολὺ ὀλιγώτερον. Οὕτω π. χ. αἱ Πάτραι εἰσήγαγον 19,000 κοιλῶν, ἡ Ὕδρα 13,000, καὶ ἄλλαι εἰς ἀνώτατον ὅρον μέχρις 60,000. Ἡ εἰσαγωγὴ λοιπὸν περιωρίσθη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς Ἀθήνας, Σύρον καί τινα ἔτι μέρη λαμβάνοντα σῖτον ἔξωθεν. Μόνον δὲ τὸ 1858 δὲν εἰσήγαγε ξένα σιτηρά, διότι τὸ 1857 ἦτον τόσον εὔφορον, ὥστε διέθεψε τὸ 1858. Ἐσκέφθη ἐν τούτοις, ἂν ἡ ὑπερτίμησις ἐλάμβανεν ἐπαισθητὸν χαρακτῆρα, νὰ λάβῃ μέτρον τι περὶ τούτου, ἀλλὰ μέτρον ὁριστικόν, διαρκὲς καὶ οὐχὶ μέτρον ἐφήμερον. Κατὰ τὸν ἤδη ὑπάρχοντα πάγιον νόμον, ὁ ἔμπορος δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ, ἂν ὁ φόρος, εἰς ὃν θέλει ὑποβληθῇ, θὰ εἶναι ὁ αὐτὸς ἐφ' ὅσου μεταφέρῃ τὰ γεννήματά του. Διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι ἂν γίνῃ ἐλάττωσις φόρου, πρέπει νὰ γίνῃ ὁριστική. Ἄλλως τε ὑπῆρχεν ἐντὸς τῶν ἀγορῶν τῆς Ἑλλάδος μέγα ποσὸν γεννημάτων, δι' ὃ ἐπληρώθη τὸ τῆς εἰσαγωγῆς τέλος. Ἤδη, ἂν ἠλαττώναμεν τὸ τέλος τοῦτο, ἠθέλομεν ἀδικήσει τοὺς ἀρχικοὺς εἰσαγαγόντας σῖτον ἐμπόρους, οἵτινες πληρώσαντες τὸν φόρον, δὲν ἤθελον δυνηθῇ νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τοὺς κατόπιν αὐτῶν ἐλθόντας καὶ μὴ πληρώσαντας τέλος εἰσαγωγῆς, ἡ δὲ τοιαύτη ἀδικία, ἐν ᾧ βλάπτει τὰ συμφέροντα τῶν πρώτων ἐμπόρων, προσβάλλει συνάμα τὴν δημοσίαν πίστιν, ὅπερ ἤθελεν εἶσθαι λίαν ἐπιβλαβὲς διὰ τὸ δημόσιον. Ἐκ τούτου ἐθεώρησεν, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ τὸ σύστημα τῆς τοιαύτης ἐλαττώσεως. Ἐπήρχετο τότε τὸ μέτρον τῆς διαρκοῦς ἐλαττώσεως, καὶ εἰς τὸ μέτρον τοῦτο δὲν εἶναι ἐναντίος. Ἀλλά, κατὰ τὸ δικαιολόγιον, τὸ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν τέλος ἠλαττώθη τὸ 1860 κατὰ τὸ 1/5, ὥστε παρετήρησεν, ὅτι ἀφηροῦντο ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ 80—90,000 δραχμῶν, αἵτινες διενέμοντο εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος. Ἐκτὸς τούτου εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἤδη ὑπὸ συζήτησιν περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον δικαιολόγει μίαν ἐλάττωσιν, καὶ τὸ ὑπουργεῖον εἶναι διατεθειμένον νὰ παραδεχθῇ ἕνα τινὰ ὅρον ἐλαττώσεως χάριν τοῦ σωσιωδεστάτου κλάδου τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας. Ἐνόμισε λοιπόν, ὅτι ἔπρεπε νὰ προηγηθῶσιν αἱ δύω αὗται ἐλαττώσεις, καὶ τότε νὰ ἔλθῃ εἰς μέτρον τι καταλληλον περὶ τοῦ φόρου τῶν σιτηρῶν, τόσῳ μᾶλλον καθόσον ἐσκέφθη, ὅτι ἡ ἐπὶ δύω μῆνας διάρκεια τοῦ φόρου τούτου εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν ἐξ

ὅκτὼ ψυχῶν συγκειμένην δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ ζημίαν πλείονα τῶν 4 δραχμῶν. Ἐπροτίμησε λοιπὸν τὰς δύω ῥηθείσας ἐλαττώσεις ὡς ὑποσχομένας νὰ χρησιμεύσωσι καλλίτερον εἰς τὸν τόπον καὶ παρεχούσας γενικωτέραν ὠφέλειαν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι ὁ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σιτηρῶν φόρος ἐλαττούμενος θέλει ὠφελήσει τοὺς καταναλωτὰς, ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖ, ὅτι ἡ ἐλάττωσις θέλει προκαλέσει τὴν συρροὴν ξένων σίτων. Εἰς Ἀθήνας ὁ σῖτος πωλεῖται 10 δραχμὰς τὸ κοιλὸν, εἰς δὲ τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ ἀλλαχοῦ πωλεῖται ὁ ἀραβόσιτος 12. Διὰ τί λοιπὸν δὲν μεταφέρεται ἀραβόσιτος εἰς Ἀκαρνανίαν, ἀφοῦ ἡ πώλησις των παρέχει τόσην ὠφέλειαν; Διότι δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι κεφαλαιοῦχοι ἐν Ἀθήναις, οἵτινες νὰ μεταφέρουν γεννήματα εἰς τὰς ἐπαρχίας, πολὺ δὲ μᾶλλον δὲν ὑπάρχουν ἐπιτοπίως κεφαλαιοῦχοι διὰ νὰ μεταφέρουν γεννήματα εἰς τὰς ἐπαρχίας των. Τὸν λόγον αὐτὸν ἐκτιμῶντες, ἐνομίσαμεν συμφερώτερον διὰ τὰ πάσχοντα μέρη, ἀντὶ νὰ ἐλαττώσωμεν τὸν ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς φόρον, νὰ δώσωμεν ἀπ' εὐθείας γεννήματα εἰς τὰ πάσχοντα μέρη, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀσυγκρίτως ὠφελιμώτερον εἰς τοὺς κατοίκους, τὸ ὁποῖον ἐδόθη ἢ διὰ νὰ ἐπιστραφῇ πάλιν γέννημα ἢ διὰ νὰ πληρωθῇ οὐχὶ κατὰ τὴν ἡδη τρέχουσαν τιμὴν τῶν 10 δραχμῶν, ἀλλὰ τὴν τιμὴν τῆς μελλούσης συγκομιδῆς, ἥτις δὲν θέλει ὑπερβαίνει τὰς 5 δραχμάς. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐπρότεινε νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ὑπὲρ τῶν κατοίκων Ὑδρας, καθ' ὅσον εἶπεν, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ φόρου ἐλάττωσις δὲν τοὺς ὠφελεῖ, καὶ πρατιμότερον εἶναι νὰ γίνῃ μεταφορὰ σίτου ἐξ Ἀταλάντης, τὸν ὁποῖον θέλουσι φάγει πρὸς 5 ἢ 6 δραχμὰς, καὶ αὕτη εἶναι πραγματικὴ συνδρομή. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη εἰς διαφόρους ἐπαρχίας χορήγησις γεννημάτων ἐπεβάρυνεν ἔτι μᾶλλον τὸν προϋπολογισμὸν, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ εἰς ὅλας τὰς ἐλαττώσεις, ὥστε νὰ γίνῃ ἐφετὸς καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σιτηρῶν τέλους, ἡ διατήρησις τοῦ ὁποίου ἐπηρεάζει ἄλλως τὰς ἀγορὰς Ἀθηνῶν, Σύρου κτλ., ὥστε ἡ ἐλάττωσίς του ὑπὲρ αὐτῶν τῶν μερῶν ἤθελε κυρίως ἐπενεργήσει.

Ἀπήντησεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ὅτι δὲν ἐνθαρρύνεται εἰς εἰδικὰς γνώσεις περὶ τὰ οἰκονομικὰ, οὐδ' εἰς πληροφορίας ἐπισήμους ἐμβαίνων εἰς τὸν προκειμένην συζήτησιν. Ὅ,τι τὸν ἐνθαρρύνει κυρίως εἶναι, ὅτι ἀπευθύνας τὴν ἐπερώτησίν του περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἐπιβαρύνοντος τὸν ἄρτον τοῦ λαοῦ φόρου, ὑπήκουσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του,

Ἀλλ' ὁ ἔντιμος ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, θέλων ν' ἀπαντήσῃ, κατέφυγεν εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τῶν ὑπαλλήλων του καὶ ἤλθε παρατάττων σειρὰν ἀριθμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους αὐτὸς δὲν ἔχει τί νὰ ἀντιτάξῃ. Ἀλλ' ὁ ἐξελιγμὸς οὗτος τῶν ἀριθμῶν θέλει τὴν τύχην τῶν καλῶν στρατευμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὅμως ἀγύμναστα ὄντα καὶ ἄτακτα, ἐνώπιον ἐφόδου ὁρμητικῆς θορυβοῦνται καὶ τρέπονται εἰς φυγήν. Διὸ ἐλπίζει, ὅτι ἡ γοερὰ φωνὴ τῆς πείνης τόσων ἐπαρχιῶν ἀπὸ τοῦ βήματος ἀντηχοῦσα, θέλει ἀνατρέψει τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Πρὸ ἐνὸς ἔτους κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, ἀσθενῶν ἤκουσεν, ὅτι εἰσάγεται καὶ συζητεῖται νόμος καταργῶν τὸ τῆς κλίμακος σύστημα, ὡς φίλος δὲ τῶν ἐλευθερίων ἀρχῶν ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἀσθενῆ συνδρομήν του. Ἐνθυμεῖσθε δὲ πάντες, ὅτι μετὰ πολύκροτον καὶ μακρὰν συζήτησιν τὸ σύστημα τῆς κλίμακος κατηργήθη ἕνεκα τῶν ἐλευθερίων ἀρχῶν καὶ τῶν ἄλλων εὐκολιῶν, τὰς ὁποίας ἔφερεν ὁ ἀποκλεισμὸς τὴν κλίμακα νόμος ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ τόπου. Ἀλλὰ δὲν ἤλπιζεν, ὅτι νόμος ἐπὶ τοιούτων ὑγιῶν ἀρχῶν στηριζόμενος, ἦτον δυνατὸν νὰ καταστῇ σκληρὰ μάστιξ, καὶ διέφυγεν ἴσως τὴν μνήμην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι καὶ παρ' αὐτοῦ προσληθεὶς καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ λαβὼν ἀφορμὴν ἐβεβαίωσεν, ὅτι τὸ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν τέλος δὲν θέλει ἔχει πάγιον χαρακτῆρα, καὶ εἰς πρώτην δοθεῖσαν ἀνάγκην θέλει εἶσθαι ἕτοιμος νὰ τὸ ἐλαττώσῃ. Εἶχε παρακαλέσει τότε τὸν ἔντιμον ὑ ουργὸν νὰ δεχθῇ ἀναβολήν τινα τῆς συζητήσεως, καθ' ὅσον εὕρισκεν ὑπέρογκον τὸ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τέλος τῶν 50 λεπτῶν. Ὁ ὑπουργὸς ἔκαμε τότε τὴν παραχώρησιν ταύτην, ὁ δὲ ἀγορεύων ἐπληροφορήθη αὐθημερὸν, ὅτι ἐν ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ἐγένετο ἡ περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου πρότασις ἀπὸ 50 εἰς 30 λεπτά. Τὴν ἐπαύριον ἡ συζήτησις ἐπανῆλθεν, ἡ δὲ ὀρθὴ καὶ δικαία πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος, ζητήσαντος τὴν πλήρη τῶν σιτηρῶν ἀτέλειαν, ὑπέστη ἥτταν, καὶ τοῦτο, διὰ νὰ κερδήσωμεν τοὐλάχιστον τὴν ἀπὸ 50 εἰς 40 λεπτὰ ἐλάττωσιν τοῦ φόρου. Ἀλλ' ἐνῷ καὶ ἀπὸ 50 εἰς 40 λεπτὰ ἐλάττωσιν τοῦ φόρου. Ἀλλ' ἐνῷ καὶ τὰ παράπονα τῆς τάξεως, ἥτις ἐνόμιζεν, ὅτι ἔπαθεν ἕνεκα τῶν ἐλευθερίων ἀρχῶν, κατεσίγασαν, τίς ἤθελε πιστεύσει, ὅτι δυνάμει ἐλλιμοῦ ἀριθμῶν καὶ περιστροφῆς ἰδεῶν ἤθελον παρουσιασθῇ τόσον ἀπηνῶς ἐνώπιον ἡμῶν αἱ ἀρχαὶ τῆς κλίμακος; Ὅ,τι δὲ τῷ ἐπροξένησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ τρυφερότης, ἣν ἐδείκνυεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὁμιλῶν περὶ τῆς τάξεως τῶν ἐμπόρων, περὶ ἐκείνων ἰδίως, οἵτινες εἰσαγάγοντες σιτηρὰ

ἐπλήρωσαν ἤδη τὸν φόρον. Ἀλλ' ὑπεράνω τῆς τάξεως ταύτης, εἶναι ἄλλη τις τάξις, ἡ τάξις τῶν κατοίκων τοῦ Κράτους, εἶναι ὁλόπληροι ἐπαρχίαι πεινῶσαι, εἰς ἃς ὀφείλεται πλειοτέρα συμπάθεια, καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ ὑπακούσῃ ὁ ὑπουργός. Εἶπε προσέτι ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι, ὡς ἐπληροφορήθη ἀπὸ ειδήμονας ἄνδρας, ἡ ἔλλειψις κεφαλαίων ὑπογρεοῖ τὰ ἔξωθεν ἐρχόμενα πλοῖα νὰ μὴ μένουν εἰς τοὺς λιμένας μας καὶ νὰ στρέφουν τὴν πρῶραν εἰς ἄλλα Κράτη. Τῷ ὄντι, εἶναι βέβαιον, ὅτι πλοῖα μεγάλης χωρητικότητος εὑρίσκουν δυσκολίας νὰ πωλήσουν παρ' ἡμῖν ὁλόκληρον τὸ φορτίον των, καὶ διὰ νὰ κατορθώσουν τοῦτο πολλάκις βιάζονται νὰ τὰ πωλοῦν διὰ συναλλαγματικῶν· ἀλλ' ἡ κατάργησις μάλιστα τοῦ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τέλους θέλει διευκολύνει τὴν ἔλευσίν των, καθ' ὅσον θέλει τοῖς ἐπιτρέπει νὰ προεξορλῶσι τὰς συναλλαγματικὰς καὶ νὰ τρέπωνται πρὸς ἄλλας ἐπιχειρήσεις. Ἐν γένει ὅμως τὸ μεγαλείτερον ποσὸν τῶν παρ' ἡμῖν εἰσαγομένων γεννημάτων εἰσάγεται ἀπὸ μικρᾶς χωρητικότητος πλοῖα καὶ εἰς ποσὰ μικρὰ μὲν πλὴν συνεχῆ, ὥστε καὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο πίπτει. Λυπεῖται βλέπων, ὅτι εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς μακρύνεται τῶν ἀρχῶν ἐκείνων, αἵτινες τῷ ἐπρομήθευσαν συνδρομὴν εἰς ὅλας τὰς ὑγιεῖς ἰδέας. Ὅταν βλέπῃ ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος λόγῳ ἐλευθερίων ἀρχῶν, δὲν δύναται νὰ μὴ εἴπῃ, ὅτι λυπεῖται ἀκόμη πλειότερον ὑπερασπίσας τὸ πάγιον τέλος. Δὲν ἐννοεῖ δὲ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικαλῆται τὰς δυσκολίας ὡς πρὸς τὴν τροποποίησιν τῶν ἀριθμῶν, ὅταν πρόκειται περὶ πείνης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ἔτι μᾶλλον, ὅταν χάλαζα πιστώσεων, οὐχὶ βεβαίως πάντοτε ἀναγκαίων, ἐπιπίπτῃ καθ' ἑκάστην ῥαγδαία καὶ οἱ ἀριθμοὶ δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν, ἐνῷ ὁσάκις πρόκειται περὶ ὠφελείας τινὸς τοῦ λαοῦ, εἶναι σιδηροῖ ὅλως καὶ ἄκαμπτοι. Πρὸ ὀλίγου ἀπέθανεν ἐν Ἀγγλίᾳ μέγας πολιτικὸς ἱστοριογράφος, ὁ Μακκολέϋ. Ἂν ποτὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετὰ ἕνα ἢ δύο αἰῶνας κἀτύχει ν' ἀποκτήσῃ ὅμοιον αὐτοῦ ἱστοριογράφον, ἀμφιβάλλει ἂν θὰ ἐγνώριζε ποῦ νὰ κατατάξῃ τὸν ἐντιμον φίλον του, τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν, μεταξὺ τῶν φίλων τῶν ἐλευθερίων ἀρχῶν ἢ τῶν ἐμπνευσμένων ἐκ ταμιευτικοῦ πνεύματος. Τὸ ἀντικείμενον τῆς προκειμένης ἐπερωτήσεως ἐγεννήθη εἰς τὴν καρδίαν του ἐκ τοῦ ἐξῆς περιστατικοῦ. Προκειμένου περὶ χορηγήσεως σίτου εἰς τὰς ἐπαρ-

χίας, ἤκουσε τὸν βουλευτὴν Παρνασίδος εἰπόντα· « ἀντὶ νὰ πέμψωμεν σῖτον εἰς τὰς ἐπαρχίας, διὰ τί νὰ μὴ ζητήσωμεν τὴν καταργησιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους; » Ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης παρατηρήσεως, ζωογονηθείσης ἐν τῇ καρδίᾳ του ἀπὸ τοὺς στεναγμοὺς τῶν συμπολιτῶν του καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἔφερε τὴν ἐπερώτησιν. Ἠδύνατο βεβαίως νὰ παρουσιάσῃ ἀπ' εὐθείας προβούλευμα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλ' ἐνόμισε καλὸν νὰ ἐρωτήσῃ τὸ ὑπουργεῖον ποίαν εἶχεν ἰδέαν, διότι ἀδύνατον ἐθεώρει νὰ μὴ φθάσουν οἱ στεναγμοὶ τοῦ λαοῦ μέχρι τῆς καρδίας τῶν διεπόντων τὴν τύχην του ὑπουργῶν. Ἀβαρροσύνη καὶ ὄχι πολιτικὴ δειλία τὸν ὑπεχρέωσε νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ, ἀφοῦ μάλιστα τὸ γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας ὑπάρχει καὶ εἶναι εἰς θέσιν ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων του νὰ πληροφορῇ τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐνδεχομένης θεραπείας. Ἤδη καταφεύγει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ζητεῖ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν της τοῦ νὰ καταργηθῇ τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος ἐπὶ τρεῖς μῆνας.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Ὕδρας ἔθεσε τὸ ζήτημα, ὅτι οὐχὶ μόνον εἰς τὰς νήσους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Στερεὰν καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου ὑπάρχει τοσαύτη ἔλλειψις σιτηρῶν, ὥστε καθῆκον καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ σκεφθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ περὶ τοῦ μέσου τῆς θεραπείας. Δὲν βλέπει δὲ τὸν λόγον πῶς ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀρκεσθεὶς ν' ἀντιπαραβάλῃ τὴν κλίμακα πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἐμπορίαν, παρέλειψε νὰ ἔλθῃ εἰς ἓν συμπέρασμα. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὁ ὑπουργὸς παρουσιάσας ἀντὶ ἀπαντήσεως ἀριθμοὺς, ἐτέθη εἰς ἀπρόσβλητον θέσιν, διότι οὐδεὶς δύναται προχείρως μάλιστα νὰ τοὺς πολεμήσῃ. Μολαταῦτα νομίζει, ὅτι δὲν ἔχει δίκαιον συγκρίνων τὴν ἐνεστῶσαν ὑπερτίμησιν μὲ τὴν πρὸ τῆς καταργήσεως τῆς κλίμακος ὑφισταμένην. Ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ πολέμου ἡ παραγωγὴ δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ ἦναι ἀσήμαντος, ἐνῷ ἀπεναντίας, ἕνεκα τῆς συσσωρεύσεως τόσων στρατῶν, ἡ κατανάλωσις ἦτον μεγίστη. Ἐπομένως δὲν εἶναι ἀπίθανον ἐκ τούτου νὰ προῆλθε τότε ἡ πεῖνα. Δὲν πρέπει δὲ νὰ φανῇ παράδοξον εἰς τὸν ὑπουργὸν διὰ τί δὲν ἐγόγγυσαν τότε αἱ πάσχουσαι νῆσοι, διότι ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία ἐβάλλεν ἕνεκα τοῦ πολέμου, καὶ ὁ βραχίων αὐτὸς τῶν ἐθνικῶν προπόνων δὲν εἶχεν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως. Ἄλλως τε ἤλθομεν ἐνταῦθα νὰ συζητήσωμεν ἂν ὑπάρχῃ πεῖνα, καὶ ποῖον τὸ μέσον τῆς θεραπείας. Εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι δὲν

πρέπει νὰ ἐλαττώσωμεν τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος, καθόσον πολλοὶ ἔμποροι ἐξωθεν, πληρώσαντες αὐτό, ἔφερον σιτηρὰ, καὶ δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τοὺς ἐλευσομένους. Ἂν πεῖνα δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι, ὁ συλλογισμὸς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἶναι ἄριστος· ἂν ὅμως ὑπάρχῃ, σημαίνει, ὅτι δὲν ἔχομεν σιτηρὰ, καὶ τότε ἡ περὶ τῶν ἐμπόρων περίσκεψίς του δὲν ἔχει βάσιν. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς παρεδέχθη, ὅτι ὑπάρχει πεῖνα, καὶ μόνον ἐζήτησε νὰ παραστήσῃ, ὅτι διὰ τῆς μεταφορᾶς σίτου ἀπὸ τόπον εἰς τόπον ἠδύνατο νὰ θεραπευθῇ, ἀλλ' ἀπατᾶται βεβαίως, διότι τὸ κακὸν ἔχει βαθυτέρας τὰς ρίζας. Ἐξ δευτέρου δὲ λόγον ἔφερεν, ὅτι διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ τέλους κλονεῖται ὁ προϋπολογισμός, τὸν ὁποῖον δὲν θέλει νὰ μεταβάλῃ. Ἀλλ' ὅταν ἡ πεῖνα τὸ ἐπιτάττῃ, ὅταν αὐτὴ φέρῃ τὸν κλονισμὸν, δὲν ἐννοεῖ πῶς δὲν δέχεται νὰ τὸν μεταβάλῃ. Ἔπειτα νομίζει τόσον τέλειον τὸν προϋπολογισμόν του, ὥστε νὰ μὴ τὸν θίξῃ ἀνθρώπινος χείρ; Ὅταν ἔλθωμεν εἰς συζήτησίν του, θέλει τὸν ἐκτιμήσει καλλίτερον· ὅταν δ' ἐγκαταλείπῃ λαὸν πεινῶντα, οἱ ἀριθμοί του δὲν θέλουν τηρηθῆ σῶοι. Μόνη δὲ ὀρθὴ ἰδέα τοῦ ὑπουργοῦ εἶναι, ὅτι δὲν συμφέρει νὰ μεταφέρηται ὁ δημόσιος σῖτος εἰς τὰς ἐπαρχίας. Τὸ βέβαιον ἐν τούτοις εἶναι, ὅτι πολλαὶ ἐπαρχίαι πεινοῦν, καὶ ὡς ἰδιώτης ἔτι γνωρίζει, ὅτι ἡ Ἀκαρνανία πάσχει πρὸ καιροῦ ἐκ τῆς πείνης, ὥστε ἀντὶ νὰ παραβάλλῃ ὁ ὑπουργὸς τὴν κλίμακα πρὸς ἄλλα συστήματα καλλίτερον ἤθελε πράξει ἂν ἐφρόντιζε περὶ τῆς θεραπείας. Πιστεύει, ὅτι ὁ βουλευτὴς Ὕδρας, φέρων τὴν ἐπερώτησιν, σκοπὸν εἶχε νὰ προκαλέσῃ μίαν συζήτησιν πατριωτικὴν, συζήτησιν ἀδελφῶν. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἂς μὴ καταργήσῃ, ἂν θέλῃ, τὸν φόρον, καὶ ἂς ὑποσχεθῇ μόνον ὅτι θέλει τείνει ἀρωγὸν χεῖρα εἰς τὰ πάσχοντα μέρη καὶ μὲ ζημίαν τοῦ δημοσίου, ἂν ἦναι ἀνάγκη, τὸ ὁποῖον θέλει ἀποβῆ ἀντιστρόφως πρὸς ὠφέλειαν τοῦ δημοσίου, ἐνῷ ἀνακουφίζει τὸν πάσχοντα λαὸν τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ἄλλος δέ τις προσέθηκεν, ὅτι, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ὑπουργοῦ, δὲν μεταφέρεται ἀραβόσιτος ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἀκαρνανίαν, διότι ἐλλείπουν κεφάλαια· ἀλλ' ἡ αἰτία εἶναι ἄλλη, ἡ ἔλλειψις κυβερνητικῆς συνέσεως. Πᾶσα Κυβέρνησις, καὶ ἰδίως ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους ποία θέλει εἶσθαι ὡς ἔγγιστα ἡ παραγωγὴ καὶ πόσα ἀπαιτοῦνται ἔξωθεν διὰ νὰ τὰ προμηθευθῇ ἐν καιρῷ. Τοῦτο πράττουν αἱ συνεταὶ Κυβερνήσεις, ἀλλ' ἡμεῖς μανθάνομεν τώρα μόνον ὅτι δὲν ἔχομεν σιτηρὰ, ὅτε οἱ ἀδελφοί μας ἐκπνέουν τῆς πείνης. Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ἔλλειψις τινῶν ἐπαρχιῶν, ὥστε τῷ γράφουν ἐκ Τριπόλεως καὶ Καλαμῶν, ὅτι λαμβάνουν οἱ κάτοικοι 40 ὀκάδας καλαμβοκίου διὰ νὰ δώσουν 60 ὀκάδας σίτου, καὶ δὲν εὑρίσκουν. Τὸ βέβαιον λοιπὸν εἶναι, ὅτι ἐλλείπουν σήμερον σιτηρὰ, καὶ ὅ,τι ἂν πράξωμεν εἶναι ἀνωφελές. Ἂν ἐπαύομεν δὲ καὶ ἤδη τὸν φόρον, ἠδύναντο νὰ ἔλθουν σιτηρὰ διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι δὲν θέλουν ὑποχρεωθῆ νὰ πληρώσουν δασμὸν καὶ ἂν δὲν πωλήσουν. Καὶ εἶπε μὲν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι φοβεῖται νὰ κλονίσῃ τὸν προϋπολογισμὸν διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ φόρου, ἀφοῦ μάλιστα πρόκειται νὰ δεχθῇ ἐλαττώσεις καὶ εἰς τὰ ναυτιλιακὰ τέλη, ἀλλ' ἐνῷ τὸ περὶ τούτων νομοσχέδιον δεικνύει ὅτι φέρει ἐλάττωσιν 1 τοῖς 100, θέλει τῷ ἀποδείξει, ὅτι τὰ ναυτιλιακὰ τέλη τοὐναντίον πενταπλασιάζονται. Δι' ὅλα ταῦτα συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ἐντίμου βουλευτοῦ Ὕδρας νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν φόρος διὰ τρεῖς μῆνας.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι ἡ ἐμβριθὴς τοῦ ὑπουργοῦ ἀγόρευσις φωτίζει ἀληθῶς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὑρισκόμεθα. Πρόκειται περὶ ἐλλείψεως σίτου, ὁ δὲ ὑπουργὸς ἀπέδειξεν, ὅτι δὲν προέρχεται αὕτη οὔτε ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ φόρου, οὔτε ἀπὸ τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος. Εἶναι καὶ αὐτὸς σύμφωνος εἰς τοῦτο, καὶ ἐξ ὅσων ἀνέφερεν ὁ ὑπουργὸς ἐπιμαρτυρόμενος ὁλόκληρον δεκαετίαν, φαίνεται, ὅτι ἐτησίως μᾶς λείπεται ἓν ἑκατομμύριον κοιλῶν σίτου. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐπὶ τόσους ἐνιαυτοὺς κατάστασις δὲν εἶναι ἀξία τῆς προσοχῆς σας; Διὰ τί ἐπὶ τριάκοντα ἤδη ἔτη νὰ μὴ ἔχωμεν ἕνα δρόμον; διὰ τί νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ μεταβῶμεν μίαν σπιθαμὴν μακρὰν τῆς θαλάσσης; Ἐδῶ νομίζει ὅτι εἶναι ἡ ἔλλειψις τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἀναβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην ἐτησίως ἑνὸς ἑκατομμυρίου κοιλῶν, εὑρίσκομεν ὅτι ἐκ τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ κινδυνεύουν κατ' ἔτος 120,000 νὰ ἀποθάνουν τῆς πείνης, ἂν κηρυχθῇ αἰφνίδιος πόλεμος καὶ ἂν ἡ μαύρη θάλασσα ἢ τὰ παράλια τῆς Ἀσίας κλείσουν. Ἀλλὰ τί λέγει; Ἂν ἐξετάσῃ τις ἀκριβῶς, κινδυνεύουν κατ' ἔτος ὑπὲρ τὰς 300,000 κατοίκων. Ἡ Κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ δανείσῃ σῖτον εἰς τινας ἐπαρχίας πασχούσας, καὶ εἴδομεν ὅτι οἱ κάτοικοι Μάνης δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ καταβοῦν ἀπὸ τὰς ἐρίας των, ἵνα λάβουν ὀλίγον γέννημα 20 ἢ 30 ὥρας μακράν. Καὶ τῷ ὄντι, μία χήρα μὲ δύω τρία ἀνήλικα, εἰς ἀσθενὴς καὶ ἀνί-

κανος γέρων πῶς θέλετε νὰ μεταβῇ εἰς τόσην ἀπόστασιν, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων του 20 ἢ 30 ὀκάδας, καὶ πολλάκις ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, χωρὶς νὰ μὴ ἀπολεσθῇ καθ' ὁδόν; Ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι ἐν Ἀκαρνανίᾳ πωλεῖται ὁ ἀραβόσιτος 12 δραχμάς, ἐνῷ ἐν Ἀθήναις πωλεῖται ὁ σῖτος 10 δραχμάς. Τοῦτο συμβαίνει, διότι οὔτε ἐν Ἀκαρνανίᾳ, οὔτε ἐν Εὐρυτανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ δύνανται νὰ μεταφέρουν οἱ κάτοικοι οὐδὲ 5 ὀκάδας σίτου διὰ τῶν ἀποκρήμνων ἐκείνων καὶ ἀποτόμων μερῶν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς Καλάβρυτα, Καρύταιναν, τὸ πλείστον τῆς Κορινθίας καὶ ἄλλα μέρη, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι φθάνουν τὰς 150 χιλιάδας. Εἰς τούτους δὲν προσθέτετε καὶ 60 τοὐλάχιστον χιλιάδας εἰς ἄλλα μέρη τῆς Στερεᾶς; Ὅλος λοιπὸν ὁ πληθυσμὸς οὗτος μετὰ τῶν ἀρχικῶς ὑπολογισθέντων, ὑπὲρ τὰς 300 δηλ. χιλιάδας, κινδυνεύουν κατ' ἔτος δι' ἔλλειψιν ἄρτου. Ἐν διαστήματι ἄρα 25 χρόνων ἡ γεωργία μας εἶναι εἰς ἣν εὑρίσκετο καὶ πρότερον κατάστασιν. Ἀποδείξατε ὅτι μετέβαλεν ὁ γεωργὸς ἐργαλεῖα, ἀπέκτησε γῆν, ἔχει τὰ κατάλληλα ζῶα ἢ ἔκαμεν ἐν βῆμα προόδου. Δυστυχῶς εὑρίσκεται ὡς ἦτον ἐξελθὼν τοῦ ἀγῶνος. Ἔρχονται εἰς ἡμᾶς ξένοι καὶ προσφέρουν τὰ κεφάλαιά των, τὰ φῶτά των διὰ νὰ μορφώσουν τὸν τόπον, νὰ κατασκευάσωσι δρόμους, νὰ ξηράνωσιν ἕλη κτλ., καὶ οὐδεμίαν εὑρίσκουν ἀκρόασιν. Ἀνακτήσαντες λοιπὸν τὴν ἐλευθερίαν, ἐκηρύξαμεν ὅ,τι μόνοι οἱ ἀγῶνες ἡμῶν μᾶς ἔδωκαν, ὅτι ἡ φύσις μόνη μᾶς χορηγεῖ, καὶ τίποτε ἄλλο. Ἔλθετε λοιπὸν νὰ λάβωμεν τὰ δέοντα μέτρα, ἂν θέλητε νὰ φέρωμεν θεραπείαν. Ἄλλως, σεῖς ὄψεσθε.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι ὅτε πρὸ ἑνὸς περίπου μηνὸς εἰσήχθη εἰς τὴν Βουλὴν ἐν νομοσχέδιον περὶ χορηγήσεως 15,000 κοιλῶν σίτου εἴς τινας ἐπαρχίας, διότι εἶχαν ἀνάγκην, ἔκαμε τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὸ μέτρον ἐκεῖνο ἦτον ἀτελές, διότι ἤθελεν ἐρεθίσει τὰς φιλοτιμίας τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν καὶ ἤθελον καὶ αὐταὶ ἀπευθύνει τὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις, καὶ ὅτι τὸ μόνον κατάλληλον μέτρον πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἦτον ἡ κατάργησις τοῦ φόρου, καὶ εἰς τὸ μέτρον τοῦτο ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔλθῃ, ὑπαρχούσης ἐνδείας, θυσιάζουσα ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος λαοῦ τὸν φόρον τῶν 40 λεπτῶν. Ἀλλὰ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραδεχθῇ τὴν γνώμην ἐκείνην, διότι ἦτο γνώμη βουλευτοῦ καὶ διότι οἱ ὑπουργοὶ ἐσυνείθισαν νὰ μὴ παραδέχωνται πᾶν καλὸν προερχόμενον ἀπὸ τῆς Βουλῆς, ἐν ᾧ αὐτοὶ καὶ νόμους πολλάκις

παραβιάζουν καὶ ἄνευ πιστώσεων δαπανῶσι, διὰ νὰ φαίνωνται ὅτι αὐτοὶ πράττουν τὸ καλόν.

Ἐπολέμησε πάντοτε καὶ πολεμεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ νὰ γίνεται ἡ Κυβέρνησις σιτέμπορος, διότι ὁσάκις ἀνεμίχθη εἰς ἐπιχειρήσεις τοιαύτας ὑπέστη πάντοτε μεγάλας ζημίας, ὡς ἀποκρούει καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ λεχθὲν μέτρον τοῦ νὰ δανείσῃ σῖτον εἴς τινας ἐπαρχίας, διότι τὸ μέτρον τοῦτο ἦτο μερικόν, ἐν ᾧ χρείαν εἴχομεν μέτρου γενικωτέρου, καὶ ὡς τοιοῦτον δὲν ἔχομεν ἄλλο παρὰ τὴν τοῦ φόρου κατάργησιν, ἥτις κατὰ τὸ τρίμηνον διάστημα μέχρι τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν δὲν θέλει φέρει ζημίαν εἰς τὸ δημόσιον εἰμὴ 80,000 μόνον δραχμῶν, αἵτινες βεβαίως δὲν δύνανται νὰ φέρωσι κενὸν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ. Ὁ ὑπουργὸς ἀνέμιξεν εἰς τὴν συζήτησιν καὶ τὸ ζήτημα τῆς κλίμακος, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτὸν εἶναι χωριστόν, ἀλλ' ἔπραξε καλῶς, καθόσον τινὲς ὑποθέτουν ὅτι ἡ ἀκρίβεια προῆλθεν ἐκ τῆς καταργήσεως τῆς κλίμακος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀληθές, διότι αἰτία τῆς ἀκριβείας εἶναι ἡ ἀπανταχοῦ μεγάλη ζήτησις τῶν σιτηρῶν.

Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι δὲν παραδέχεται τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου, διότι ἐκτὸς τῆς ζημίας, ἣν θὰ ὑποστῇ τὸ δημόσιον, θέλουσιν ἐκ τοῦ μέτρου τούτου ζημιωθῇ καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσιν εἰς τὰς ἀποθήκας των σίτους, διότι θέλουσ' ἀναγκασθῇ νὰ ἔλθωσιν εἰς συναγωνισμὸν μὲ τοὺς ἔξωθεν κομιζομένους. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐν ταῖς ἀποθήκαις τοσοῦτον μέγα ἐναποταμίευμα, ὥστε νὰ φοβώμεθα μίαν ζημίαν σημαντικήν; Βεβαίως ὄχι, διότι τότε δὲν ἤθελεν ὑπάρχει ἡ διαθρυλλουμένη ἔλλειψις, δὲν ἤθελε πεινᾷ ὁ λαὸς καὶ ἐπομένως δι' ἓν ποσὸν εὐτελὲς δὲν εἶναι δίκαιον νὰ παραβλέψωμεν ἓν μεγαλείτερον συμφέρον, τὸ συμφέρον τοῦ πεινῶντος λαοῦ. Ἡ κατάργησις τοῦ φόρου συμφωνεῖ καὶ αὐτὸς ὅτι δὲν θέλει προκαλέσει εἰσαγωγὴν γεννημάτων, οὐχ ἧττον ὅμως ὁ λαὸς θέλει ἀγοράζει αὐτὸν κατὰ 40 λεπτὰ εὐθηνότερον, καὶ τὴν μικρὰν αὐτὴν τοὐλάχιστον ὠφέλειαν ζητοῦμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς πιστεύει ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἔνδειαν, εἰς ἣν εὑρίσκεται ὁ λαὸς κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχήν, τὴν ὁποίαν οὐδ' ὁ ὑπουργὸς ἠδυνήθη ν' ἀρνηθῇ, θέλει ἐμμείνει εἰς τὴν τοῦ φόρου κατάργησιν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι ὅταν ἤκουσε τὸν προαγορεύσαντα ἀρχόμενον τοῦ λόγου του, ἐνόμισεν ὅτι εἶχε πληροφορήσει τὴν Βουλὴν ἀπὸ λαοσωτηρίους

προτάσεις καὶ ἐπροσπάθησε νὰ ἐνθυμηθῇ αὐτὰς, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσεν οὔτε μίαν νὰ ἐνθυμηθῇ. Σήμερον μόνον δίδεται, οὐχὶ πρότασις, ἀλλὰ γνώμη ἁπλῆ περὶ καταργήσεως τοῦ φόρου τῶν σιτηρῶν, ἥτις, ὡς εἶπεν, δὲν θέλει φέρει εἰς τὸ δημόσιον ζημίας εἰμὴ 80,000 μόναν δραχμῶν, καὶ ταύτας θέλει ὠφεληθῇ ὁ λαὸς εἰς τὸ διάστημα τῶν τριῶν μηνῶν, τὸ ὁποῖον βεβαίως δὲν ἤθελε φέρει ἐπαισθητήν τινα ἀνακούφισιν εἰς τὰς ἀνάγκας του. Ἐπαναλαμβάνει δὲ νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ὑπάρχει σῖτος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἀλλ' ἐλλείπουσι τ' ἀπαιτούμενα πρὸς ἀγορὰν αὐτοῦ κεφάλαια, καὶ ὡς παράδειγμα φέρει, ὅτι πρὸ μικροῦ ὁ Κ. Σκουζὲς μετέφερεν εἰς Καλάμας δύω φορτία ἐκ σίτου καὶ καλαμποκίου, τὰ ὁποῖα μὴ εὑρὼν ἔμπορον διὰ νὰ τὰ πωλήσῃ τὰ μετέφερεν εἰς Νεάπολιν. Ἀφ' οὗ δὲ, ὡς ὁμολογεῖται παρὰ πάντων, ὑπάρχει ἔνδεια, τὸ προτεινόμενον μέτρον οὐδεμίαν θέλει φέρει ὠφέλειαν, διότι καὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν 40 λεπτῶν, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ σῖτος θέλει πωλεῖσθαι κατὰ 40 λεπτὰ εὐθηνότερον, πάλιν ὁ λαὸς δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀγοράσῃ τὸν σῖτον πρὸς δραχ. 9: 60, ἀφ' οὗ δὲν δύναται νὰ τὸν ἀγοράσῃ πρὸς 10. Τὸ μόνον ἑπομένως μέτρον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ, ἦτο τὸ ἐφαρμοσθὲν μέτρον τοῦ δανείου. Ἡ ἐλάττωσις τοῦ φόρου ὡμολόγησε καὶ ὁ προαγορεύσας ὅτι δὲν θέλει προκαλέσει εἰσαγωγὴν ξένων γεννημάτων. Ἀλλὰ τότε ποία θέλει εἶσθαι ἡ ἐκ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου ὠφέλεια; Ἐννοεῖ τὴν προθυμίαν ἐκείνων, οἵτινες ζητοῦσιν ἐλαττώσεις, εἰς τὰς ὁποίας οὐδ' αὐτοὶ ἀντίκεινται, ἀλλ' αἱ ἐλαττώσεις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προβῶσιν εἰς τὸ ἄπειρον, οὔτε νὰ γίνωσι συγχρόνως. Ἐπιθυμοῦντες ἑπομένως ν' ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, θέλομεν πράξει ὑπὲρ αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν καὶ καθ' ὅσον αἱ ἀνάγκαι τοῦ τόπου τὸ συγχωροῦν, καὶ διὰ τοῦτο μετὰ προθυμίας ἐσπεύσαμεν νὰ ἔλθωμεν εἰς βοήθειαν τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, αἵτινες εἶχον πραγματικὴν ἀνάγκην, καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ αὐτὸ πράττομεν, ὁσάκις μᾶς ἀπευθύνονται αἰτήσεις. Ἀλλ' ὅ,τι ζητεῖται σήμερον, τοῦτο ἐπὶ τέλους εἶναι καὶ ἄσκοπον καὶ ἀλυσιτελὲς ὡς ἀπεδείχθη καὶ τὴν ἰδέαν αὐτὴν ὑποστηρίζων, παρατηρεῖ εἰς τὸν φίλον του βουλευτὴν Ὕδρας, ὅτι δὲν προσκρούει εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου. Περαίνων δὲ τὸν λόγον του παρατηρεῖ, ὅτι, ἐὰν κατόπιν πληροφορηθῇ ὅτι ὁ φόρος τῶν 40 λεπτῶν εἶναι βαρὺς, θέλει τότε προβῆ εἰς μίαν ἐλάττωσιν;

ἀλλ' ἐλάττωσιν διαρκῆ καὶ οὐχὶ προσωρινὴν, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ.

Ἐνταῦθα παρελθούσης τῆς ὥρας καὶ πολλῶν ἄλλων ζητούντων τὸν λόγον, τινὲς μὲν τῶν βουλευτῶν ἐπρότειναν ν' ἀναβληθῇ διὰ τὴν αὔριον ἡ ἐξακολούθησις, ἄλλοι δὲ ἤθελον νὰ περαιωθῇ ἡ συζήτησις, ἐρωτωμένης ἐπὶ τούτῳ τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ παρατηρηθέντος ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ὑπελείπετο πλήρης, καὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ἀποδειχθείσης ἀληθοῦς διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ὁ πρόεδρος ἀναβαλὼν ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν ἐξακολούθησιν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 5 1/2 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ.

« Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἕκτην Ἀπριλίου 1860 προσελθόντες οἱ ἄρτι ἀναγνωρισθέντες βουλευταὶ Ναυπλίας, ἔδωκαν τὸν ὑπὸ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον ὡς ἀκολούθως·

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου. »

Διὸ συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον ὅπερ ὑπεγράφη ὑπό τε τοῦ προέδρου, τῶν γραμματέων, τῶν ὁρκισθέντων βουλευτῶν καὶ τοῦ ἱερέως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

Οἱ ὁρκισθέντες βουλευταὶ
Θ. Μιχαλόπουλος,
Π. Μ. Ἰατρὸς,

Ὁ Ἱερεὺς
Ἰωάννης Κυριαζῆς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΗ'.

Τῆς 27 Ἀπριλίου 1860.

Πλήρους γενομένης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν 11 Π. Μ. ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προπαρελθούσης συνεδριάσεως καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς περὶ καταργήσεως τοῦ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν τέλους συζητήσεως, λαβών τις τὸν λόγον ἐξεθηκεν, ὅτι ἐκ τῆς χθὲς γενομένης συζητήσεως ἐβεβαιώθη καὶ εἶναι ἤδη ἀναντίρρητον ὅτι εἰς πολλὰς ἐπαρχίας ἐπικρατεῖ σιτοδεία καὶ ὅτι μαστίζονται ἐκ τῆς πείνης, τὸ ὁποῖον οὔτε ὁ ὑπουργὸς ἠρνήθη. Τοιαύτη θλιβερὰ κατάστασις ἦτον ἐπόμενον νὰ προκαλέσῃ σπουδαίαν συζήτησιν, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὸν λαὸν, ἂν αἱ φωναὶ καὶ οἱ πόνοι του δὲν εὕρισκον ἠχὼ εἰς τὸν περίβολον τοῦτον. Λυποῦ δὲ ἡ Κυβέρνησις, ἔχουσα γνῶσιν τῆς σιτοδείας, οὔτε ἐσκέφθη οὔτε μέτρον τι ἔλαβε πρὸς θεραπείαν, ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν ἔντιμον βουλευτὴν Κ. Βαυδούρην, ὅστις πρῶτος ὕψωσε τὴν φωνὴν καὶ ἐπρότεινεν ὡς μέτρον τὴν προσωρινὴν τοῦ φόρου κατάργησιν, ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη καὶ εἰς τοὺς ὑποστηρίξαντας τὴν πρότασιν αὐτοῦ βουλευτάς. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀποκρούων τὴν πρότασιν ταύτην, ὀλίγον ἐρρόντισε νὰ προτείνῃ μέσον τι θεραπείας, καὶ νομίζων ὅτι σκοπὸς τῆς ἐπερωτήσεως εἶναι ἡ πρασβολὴ τοῦ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νόμου, τοῦ προτίντος τούτου τῆς πολυχρονίου ὑπουργείας του, ἐπροσπάθησε νὰ τὸν ὑπερασπίσῃ ὅλαις δυνάμεσιν, ἀποδίδων εἰς ἄλλα αἴτια τὰ ἐκ τῆς πείνης δεινά. Τελευταῖον, ἄφετε, εἶπε, νὰ ἴδωμεν πρῶτον τ' ἀποτελέσματα τῆς καταργάσεως ταύτης, καὶ ἀκολούθως δυνάμεθα νὰ σκεφθῶμεν περὶ διαφορᾶς τοῦ φόρου μειώσεως. Τοιαύτη ἀπάντησις ἀνακαλεῖ εἰς μνήμην τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν, ἐνῷ ὁ κατακτητὴς ἐσκήνου πρὸ τῆς ἁγίας Σοφίας, ἡ Κυβέρνησις ἐσκέπτετο τότε νὰ συνάψῃ συμμαχίας. Προκειμένου νὰ ἀναζητήσωμεν τὸν λόγον τῆς ὑφισταμένης ταύτης ἀνωμαλίας, εὑρίσκομεν δυστυχῶς ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς πορείας, ἤτοι τοῦ συνόλου τῶν κυβερνητικῶν πράξεων. Καὶ ἀληθῶς ἂς μᾶς εἶπουν, ἐπῆλθεν ἐπιδημία τις ἢ πόλεμος, ἐπῆλθεν ἔκτακτος ἀφορία, ἕνεκα τῶν

ὁποίων νὰ εὑρισκώμεθα εἰς τοιαύτην θέσιν; Ὄχι· ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἑλλὰς διατελοῦν εἰς τὴν ἐμαλωτέραν κατάστασιν. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Κράτους δὲν ὑπερβαίνει πολὺ τὸ ἓν ἑκατομμύριον, καὶ πληρόνει ἐν τούτοις 23 ἑκατομμύρια δραχ. φόρους ἐκ μόνης παραγομένους τῆς πρώτης ὕλης καὶ τῆς καταναλώσεως, διότι οὔτε ἐμπόριον οὔτε βιομηχανίαν ἀνεπτυγμένην ἔχομεν. Τὰ 23 ταῦτα ἑκατομμύρια εἶναι ποσὸν πολὺ δυσανάλογον σχετικῶς μὲ τοὺς φόρους ὅλων τῶν ἄλλων τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν. Ἡ αὔξησις τῶν φόρων πρέπει νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου· ἐὰν δὲ τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητον, πῶς συμβιβάζεται ἡ σημέραι ἀκμάζουσα πεῖνα; Αἰτία λοιπὸν εἶναι, ὡς εἶπε, τὸ σύνολον τῶν κυβερνητικῶν πράξεων, καὶ ἡ εὐθύνη κυρίως ἐπίκειται εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν καὶ ὡς ἰδίως τὰ οἰκονομικὰ διέποντα καὶ ὡς ὑπηρετοῦντα διαρκῶς τὸ ἴδιον σύστημα εἰς ὑπουργεῖον τοσάκις μεταπλασθὲν διὰ τῆς ἀενάου διαδοχῆς νέων ὑπουργῶν. Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ 1861 ἀναβαίνει, ὡς γνωστὸν, εἰς 23 ἑκατομμύρια, μηχανικῶς δὲ αὐξάνεται καὶ ὁ τῶν ἐσόδων εἰς 23 διὰ νὰ φαίνεται μία τις ἐξίσωσις. Τοῦτο ἐγένετο καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα λήξαντα ἔτη. Ἀλλὰ διὰ τὴν πραγματικὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐλλείμματος προστρέχει τὸ ὑπουργεῖον εἰς ἀπηνῆ καταδίωξιν, τὴν ἐκ τῶν γενικῶν καταλόγων τῶν παρελθουσῶν χρήσεων, ἥτις κατέστρεψε τὰς πηγὰς τῆς παραγωγῆς. Δευτέρα αἰτία τῆς ἐνεστώσης ἡμῶν θέσεως εἶναι ἡ ἀνιστότης καὶ ἡ ἄτακτος εἰσπραξις τῶν φόρων. Τελευταῖον δὲ, ἡ ἄκαιρος κατάργησις τῆς κλίμακος, ὡς θέλει τὸ ἀποδείξει. Καὶ ὅμως ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι ἀρχὴ ὀδύνων, εἶναι προοίμιον μόνον! Καὶ τῷ ὄντι, βλέπομεν ἤδη καὶ ἄλλα συμπτώματα θλιβερά. Πρό τινων ἡμερῶν ὁ Θαλλῆς Θεοδωρίδου, μεγαλοκτήμων Ἠλείας, ἔπεμψεν εἰς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰν ἐκτραγῳδοῦσαν τὰ ἐκεῖσε γινόμενα, τὴν αὐθαίρετον παρὰ τοῦ δημοσίου καταπάτησιν τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τὴν ἀναρχικὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ. Εἶπεν ὁ ὑπουργός· τίς σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀρχῶν περὶ ἐλευθερίας ἐμπορίου καὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως; Ἐλησμόνησεν ὅμως ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κοινωνικῶν ἐν γένει ἐπιστημῶν κύριον ἀποτέλεσμα ἔχουν τοῦ λαοῦ τὴν εὐημερίαν, ἀποβαίνουσι δὲ ὀλέθριαι ὅταν ἀντὶ τούτου ἐπισωρεύουσι δυστυχήματα. Ἡ πολιτικὴ οἰκονο-

μία διδάσκεται παρ' ἡμῖν ἀπὸ τῆς πρώτης συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου, τὰς δὲ ἀρχὰς αὐτῆς γνωρίζει κάλλιον ἡμῶν καὶ ὁ ἐλάχιστος φοιτητής. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, οἱ δὲ σήμερον κυβερνῶντες πρέπει νὰ σπουδάσωσι πρῶτον καὶ ἄλλην ἐπιστήμην, τὴν πολιτικὴν, ἥτις σχετίζει τὰς ἀπολύτους ἀρχὰς τῶν ἐπιστημῶν μὲ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ. Καὶ ὁ Μαυροκορδάτος καὶ ὁ Χρηστίδης καὶ ὁ Ἀργυρόπουλος, παρ' ἡμῶν διδαχθέντες πᾶσαν τὴν ἐπιστήμην τοῦ κυβερνᾶν, δὲν ἐτόλμησαν νὰ προβῶσιν εἰς τοιαύτας ἐπισφαλεῖς οἰκονομικὰς μεταρρυθμίσεις, διότι ἀπαιτεῖται α') νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν τὰ συμφέροντα καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς κοινωνίας ἐπιτρέπουν ἄνευ κινδύνου τοιαύτας μεταρρυθμίσεις, β') νὰ εἶναι ἡ μεταρρύθμισις ἐν ἁρμονίᾳ μὲ τὸ λοιπὸν οἰκονομικὸν σύστημα ὅπως μὴ ἐπέλθῃ σύγκρουσις καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς κοινωνικαὶ ἀνωμαλίαι, καὶ γ') νὰ μορφωθῇ ἡ ὑπηρεσία καὶ ἡ ὑπαλληλία ἐν γένει καταλλήλως πρὸς τὰς μεταρρυθμίσεις. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς παρούσης ἡμῶν θέσεως εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐμπόρων καὶ κεφαλαίων. Τοιοῦτος ὅμως λόγος δὲν εἶναι ἄξιος νὰ συζητηθῇ ἐντὸς κοινοβουλευτικῶν Σωμάτων, διότι καὶ ἂν ὑποτεθῇ (τὸ ὁποῖον δὲν παραδέχεται), ὅτι ἐν Ἑλλάδι δὲν ὑπάρχουν κεφάλαια, ἡ διὰ τῶν τηλεγράφων καὶ τῶν ἀτμοκινήτων συγκοινωνία, ἡ τὸν κόσμον ὅλον συνδέουσα, προκαλεῖ τὴν περιδοσκοπίαν καὶ τῶν ξένων ἐμπόρων, ἑτοίμων πάντοτε νὰ μεταφέρουν τὰ προϊόντα των ὅπου τὰ καλεῖ ἡ ἀνάγκη. Δεύτερον ἐπικουρικὸν λόγον ἔφερεν ὁ ὑπουργὸς τὴν ζήτησιν σιτηρῶν. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη θεωρία οὐδεμίαν ἔχει ἐπιστημονικὴν οὔτε πρακτικὴν σημασίαν. Ἂν δ' ἔλεγεν ὅτι ἐλλείπει πᾶσα προσφορὰ τοιούτων προϊόντων, ἠδύνατο νὰ τῷ ἀπαντήσῃ ὅτι ὅλαι αἱ ἀποθῆκαι τῶν ἐμπορικῶν λιμένων εἰσὶ πλήρεις. Ὁ νόμος τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἔχει ἄλλα ἀποτελέσματα, ἤτοι κανονίζει τὴν τιμὴν τῶν προϊόντων. Ἀλλ' ὁ ἔμπορος λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ὄχι μόνον τὴν τιμὴν τοῦ σίτου ἐν τῷ τόπῳ τῆς προμηθείας καὶ τῆς καταναλώσεως, ἀλλὰ προσέτι τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς, τὸν φόρον καὶ τὴν εὐπορίαν τοῦ τόπου, ἐν ᾧ πρόκειται νὰ κερδοσκοπήσῃ. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ ἔκπτωσις τοῦ φόρου κατὰ 40 λεπτὰ τὸ κοιλὸν ἐνθαρρύνει τοὺς ἐπιχειρηματίας ἐμπόρους, οἵτινες σταθμίζοντες τοὺς ἀνωτέρω λόγους, σπεύδουν νὰ φέρωσι σιτηρά, διότι ὁ ἔμπορος, ἂν ἐκ τῶν 40 λεπτῶν κερδήσῃ τὰ 20, ἀρκεῖται. Τελευταῖον ὅμως ἂς δείξῃ ὁ ὑπουργὸς ἄλλο τι μέσον, δι' οὗ

ν' ἀποφύγωμεν τὰ ἐκ τῆς σιτοδείας κακὰ, καὶ θέλομεν τὸ δεχθῇ ἀσμένως. Ἢ πρέπει νὰ περιμένωμεν κεχηνότες χωρὶς νὰ δώσωμεν κάμμίαν εἰς τὸν λαὸν συνδρομήν; Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς λέγει ὅτι ἡ ζητουμένη ἐλάττωσις προσκρούει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους, καὶ τοῦτο μᾶς φέρει εἰς θέσιν νὰ ἐνθυμήσωμεν ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς χρεωκοπίαν, ἀφοῦ 60,000 δραχ. κλονίζουν τὸν προϋπολογισμὸν 23 ἑκατομμυρίων. Ποῦ λοιπὸν αἱ μεγάλαυχοι φωναὶ αἱ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἠχήσασαι περὶ πλεονασμοῦ ἑκατομμυρίων εὑρισκομένων εἰς τὸ ταμεῖον μας; Ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προτεινομένων ὁμοίων ἐκπτώσεων, αἱ αὐταὶ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἀντιρρήσεις ἐγένοντο, καὶ ὅμως καθ' ἑκάστην μᾶς ἔρχονται πιστώσεις ἑκατομμυρίων διὰ μηδαμινοὺς λόγους, διὰ περιοδείας ὑπαλλήλων ἢ δι' ἀγορὰν εὐτελῶν πραγμάτων. Εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἡ ἀνωμαλία τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν εἶναι ἀνωμαλία μόνον τῶν ἀριθμῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑπηρεσίας ἀκόμη, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ τῆς κοινωνίας. Ἀλλ' ἐκ τῆς πείνης δὲν προέρχονται πλειότεραι ἴσως ἀνωμαλίαι, αἵτινες συνετάραυσι τὸν ὄλεθρον καὶ τὰς στάσεις; Καὶ ὅμως ἡ ἐλάττωσις τοῦ ζητουμένου μικροῦ ποσοῦ οὐδεμίαν δύναται νὰ φέρῃ ἀλλοίωσιν, καθ' ὅσον διὰ μικρῶν καὶ φρονίμων οἰκονομιῶν δυνάμεθα νὰ τὴν ἀναπληρώσωμεν, καὶ ἂν ἐναντίον τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ ὑπουργοῦ δὲν ἔχωμεν πλεονάσματα. Ἀπείρους οἰκονομίας δυνάμεθα νὰ φέρωμεν ἐλαττοῦντες μόνον τὰ γραφικὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ὑπερεπλεόνασαν. Φέρει δὲ ὡς παράδειγμα τὸ ἔξης· ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1861 σμικρύνει τὰ ἔξοδα τοῦ παρελθόντος προϋπολογισμοῦ ὡς πρὸς τὰ δημόσια ἔργα κατὰ δραχ. 20 χιλιάδας, ἐνῷ ἀναβιβάζει ταυτοχρόνως τὰ γραφικὰ καὶ λοιπὰ ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης κατὰ 7,000. Εἶναι δυνατὸν ἡ μὲν ὑπηρεσία νὰ ἐκλείπῃ, τὰ δὲ ἔξοδα αὐτῆς νὰ αὐξάνωσι; Διὰ ὅλα ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας, καὶ εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει τὴν παραδεχθῇ.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι μὴ προτιθέμενος νὰ θίξῃ τὸ περὶ σιτοδείας ζήτημα, ἔρχεται μόνον νὰ ἀντικρούσῃ ἔκφρασίν τινα διαφυγοῦσαν τὰ χείλη τοῦ προαγορεύσαντος βουλευτοῦ Τριφυλίας. Εἶπεν, ὡς ἡ Βουλὴ ἐνθυμεῖται, ὅτι ἐνῷ ἡ πεῖνα καταμαστίζει ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, μόνος ὁ βουλευτὴς Ὕδρας, ἀπευθύνων τὴν ἐπερώτησίν του, ἠθέλησε νὰ προλάβῃ τὸ δυστύχημα, καὶ ἑπομένως ὀφείλεται, εἶπεν, εὐγνωμοσύνη καὶ εἰς αὐτὸν καὶ

εἰς τοὺς ἀσπασθέντας καὶ ὑποστηρίξαντας τὴν πρότασίν του. Γνωρίζει πρὸ πολλοῦ τὸν Κ. Βουδούρην καὶ ἐκτιμᾷ τὴν φιλοπατρίαν του, ἀλλ' ἐὰν ἐλθὼν ὡμίλησεν εἰς τὴν Βουλὴν περὶ σιτοδείας, δὲν τῷ ὀφείλει ἡ ἐπαρχία του τίποτε, ὡς δὲν ὀφείλει καὶ εἰς οὐδένα ἄλλον, διότι πᾶς βουλευτὴς προτείνων τὰ καλὰ, ἐκτελεῖ τὸ καθῆκόν του. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας ἐγκωμιάζων τοὺς ἀσπασθέντας τὴν ἀρχὴν τοῦ Κ. Βουδούρη, ἠθέλησε νὰ διακρίνῃ αὐτοὺς ὡς πατριώτας. Ποῖος τῷ ἔδωκε τὸ δικαίωμα τοῦτο; Ἐν τίνι λόγῳ ὑβρίζει ὁλόκληρον τὴν Βουλήν; ἤθελεν ἄρα νὰ εἰπῇ μὲ τοῦτο εἰς τὸν λαόν· «ἰδοὺ, ἡμεῖς φροντίζομεν περὶ σοῦ, ἐνῷ οἱ ἄλλοι μένουν ἀνάλγητοι;» Ἀλλ οὐδεὶς βεβαίως ἀναγνωρίζει εἰς τὸν ἄλλον πλειότερον πατριωτισμὸν, καὶ εἶναι καλὸν ν' ἀφήσωμεν τὰ σκάνδαλα ταῦτα. Ὅταν δ' ὁ βουλευτὴς ἐκπληροῖ τὸ καθῆκόν του, οὐδεμία εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἰς αὐτόν.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι σπουδαῖον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀνάγκης, ἥτις ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο, εἰς ἀνάγκην τοῦ λαοῦ καὶ ἀνάγκην τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ διπλῆ δὲ αὕτη ἀνάγκη δὲν θὰ ὑποδιηρεῖτο, ἂν ὡρίζοντο ἀρκούντως τὰ συμφέροντα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν λαόν. Ἡ Κυβέρνησις ἡ ἀποχωρίζουσα τὰ συμφέροντά της ἀπὸ τὰ τοῦ λαοῦ χωρίζει ἑαυτὴν ἀπὸ τὸν λαόν. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀναπτύσσων χθὲς τὸ ζήτημα, εἶπεν ὅτι ὁ μέγιστος ὅρος, εἰς ὃν ἔρχεται κατὰ καιροὺς ἡ ἀνάγκη τοῦ τόπου, δὲν ὑπερβαίνει τὰς 220,000 κοιλῶν, ὁ δὲ ἐλάχιστος φθάνει τὰς 160,000. Ἂν ὁπόταν ὑπάρχει ἔλλειψις, ἀναβιβάζεται ἡ ἀνάγκη εἰς 60,000 κοιλῶν πλειότερον τοῦ συνήθους, καὶ ἐπομένως ἡ ἐξ αὐτῶν πρόσοδος τοῦ δημοσίου κυμαίνεται μεταξὺ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν 220,000 κοιλῶν καὶ τῶν 160,000 φόρου. Ἡ ἀνάγκη αὕτη τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἄπαλυτος, πρέπει νὰ οἰκονομηθῇ ἀλλοθεν χάριν μεγαλειτέρας ἀνάγκης, τῆς ἀνάγκης τοῦ λαοῦ. Τὸ σπουδαῖον ὅμως εἶναι ὅτι ὁ ὑπουργὸς, ἀγορεύων χθὲς, εἶπεν ὅτι ἂν ἡ κατάργησις τῶν 40 λεπτῶν δὲν δύναται νὰ παράξῃ τὴν προσδοκωμένην ὠφέλειαν, διὰ τί νὰ παρεμβάλωμεν δυσχερείας ἐπαυξάνοντες μάτην τὰς κυβερνητικὰς ἀνάγκας; Ὁ ὑπουργὸς εἰσαγαγὼν τὸ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νομοσχέδιον, εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι βάσιμοι αἱ ὑπόνοιαι τῶν ὑπὲρ τῆς κλίμακος κηρυχθέντων, καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβώμεθα σιτοδείαν, διότι ἡ Ἑλλὰς κειμένη ἐπὶ τῶν

ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Δύσιν ἀγουσῶν θαλασσίων ὁδῶν, θέλει καὶεῖ εἰς τοὺς ὅρμους της τὰ πλοῖα ἵνα ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὠφελείᾳ προσφέρωσι τὰ ἐν αὐτοῖς σιτηρὰ εἰς τοὺς ἔχοντας χρείαν Ἕλληνας, τόσῳ μᾶλλον, ὅσον τὸ πάγιον τοῦ νόμου καθιστῶν τὴν τιμὴν ἑδραίαν, θέλει προσελκύει πλειότερον τοὺς ἐμπόρους. Καὶ ὅμως μεθ' ὅλας ταύτας τὰς διαβεβαιώσεις ἰδοὺ σήμερον τ' ἀποτελέσματα τοῦ παγίου νόμου. Ὁ φόρος τῶν 40 λεπτῶν ἀποκλείει ἐκ τῆς ἑλληνικῆς χώρας τὰ σιτηρά. Μήπως τοὐλάχιστον μᾶς ἀπέδειξεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ ματιζονται ἐκ τῆς σιτοδείας μᾶλλον ἡμῶν, διὰ νὰ μὴ ἀποδώσωμεν τὴν αἰτίαν εἰς τὸν πάγιον νόμον; Μήπως οἱ διὰ τὴν Γαλλίαν ναῦλοι δὲν εἶναι πολὺ μεγαλείτεροι τῶν διὰ τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας; Διὰ τί τὰ σιταγωγὰ πλοῖα δὲν ἔρχονται εἰς ἡμᾶς, πολὺ ἐγγυτέρω κειμένους; Εἶναι ἄρα ἁπλῆ ἰδιοτροπία; Ὄχι βέβαια, καὶ ἂν ἐλαττωθῇ τὸ τέλος τῶν 40 λεπτῶν, θέλομεν ἰδεῖ νὰ σπεύσωσιν εἰς τοὺς λιμένας μας πολλὰ πλοῖα. Ἐδαπανήσαμεν ἓν ἑκατομμύριον δραχμῶν διὰ τὸν τηλέγραφον, δαπανῶμεν 200 χιλιάδας κατ' ἔτος πρὸς συντήρησίν του, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ εἰδοποιήσωμεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, νὰ εἰδοποιήσωμεν εἰς τὰς Πγεμονείας καὶ τὰς Ῥωσσικὰς παραλίας, ὅτι καταργεῖται ὁ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς φόρος, διὰ νὰ ἔχωμεν εὐθὺς σιτηρά; Χθὲς εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἂν καταργήσωμεν τὸν φόρον, θέλομεν ἀδικήσει τοὺς ἤδη εἰσαγαγόντας σιτηρὰ, οἵτινες δὲν θέλουν δυνηθῇ νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τοὺς ἐλευσομένους. Ἀλλ' ἡ ἐπιεικὴς αὕτη παρατήρησις δὲν δύναται νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ, καθ' ὅσον τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι λελυμένον, καὶ τὰ δικαστήριά μας ἀπεφάνθησαν, ὅτι ἰδιωτικὰ συμβόλαια δὲν δύνανται νὰ μεταβάλουν τὸ δημόσιον δίκαιον, περὶ τούτου δὲ ὑπάρχει καὶ κανὼν εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον. Δὲν συμφωνεῖ δὲ καὶ εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ ἐλάττωσις τοῦ φόρου δὲν θέλει αὐξήσει τὴν εἰσαγωγὴν, καθ' ὅσον βλέπομεν ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη, ὅταν εὑρεθῶσιν εἰς σιτοδείαν, καταφεύγουν εἰς αὐτὸ τὸ μέτρον. Τὸ ἐπιβαλλόμενον τέλος εἰς τὰ σιτηρὰ, ἐὰν εἶναι φόρος, πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν γενικὴν τῶν φόρων ἀρχήν. Τί ἐστι φόρος; ποσὸν διδόμενον δι' ἀμοιβαίας συνδρομῆς πρὸς ἀμοιβαίαν πρόοδον. Ὅταν ὅμως ποσόν τι λαμβάνεται περιπλέον καὶ ὄχι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ πρᾶξις τότε εἶναι ληστεία καὶ ἡ τοιαύτη Κυβέρνησις ληστρική. Ὅθεν καὶ ἀντιστρόφως διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ τοιούτου φόρου πραγματοποιοῦμεν τὴν ἀμοιβαίαν

συνδρομήν. Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ὑπὸ τῆς τοιαύτης κατάργήσεως ἔλλειμμα θέλει εἶσθαι ἐπαισθητόν διὰ τὴν Κυβέρνησιν, τότε σύμφωνα μὲ τὸν ὁρισμὸν τοῦ φόρου πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ ἕτερος ἐπὶ τῶν δυναμένων νὰ προσφέρωσι τοιαύτην συνδρομήν. Τὸ προκείμενον ζήτημα δὲν ἐπιδέχεται ἀντιρρήσεως. Εἶναι ζήτημα, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου τὸ ψεῦδος καὶ ἡ διαστροφὴ τῶν πραγμάτων θέλει φανῇ ὅπως τὸ ψιμμύθιον ἐπὶ τοῦ προσώπου. Διὰ ταῦτα πιστεύει ὅτι ἡ πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας θέλει γίνει δεκτή.

Ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι οἱ τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου ἐπιδιώκοντες φρονοῦσιν ὅτι δι' αὐτῆς θέλομεν δώσει τελεσφόρον βοήθειαν εἰς τὰς πασχούσας οἰκογενείας. Ἀλλ' ἡ βοήθεια αὕτη δὲν εἶναι σπουδαία, καθ' ὅσον ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἔχομεν ἔλλειψιν σιτηρῶν, ἀλλὰ κεφαλαίων, καὶ ἐπομένως ἡ κατάργησις ἐνῷ δὲν θέλει ὠφελήσει, εἶναι καὶ ἄσκοπος. Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅμως ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψις σιτηρῶν, εἶναι εὔκολον εἰς τοὺς ἐμπόρους, ἀφοῦ μετὰ 30 ἡμέρας θέλομεν ἔχει νέαν συγκομιδὴν καὶ ἐπομένως ὑποτίμησιν, νὰ ἔχουν πτερωτὰ πλοῖα, νὰ σπεύσουν εἰς φόρτωσιν γεννημάτων, νὰ τὰ μεταφέρουν εἰς τοὺς λιμένας μας, καὶ νὰ τὰ πωλήσουν προλαμβάνοντες τὴν νέαν συγκομιδήν; Ἐνῷ δὲ μία οἰκογένεια θέλει φάγει ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ δέκα κοιλὰ, θέλομεν τὴν ὠφελήσει μόλις 3 δραχμάς. Εἶναι ὠφέλεια αὕτη; Ἄλλο μέτρον πρέπει νὰ ἐπιζητήσωμεν χρησιμώτερον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ληφθὲν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου μέτρον, τὸ ὁποῖον ἐλθὸν ὑπέβαλε νόμον ἵνα δίδῃ σῖτον εἰς τὰς οἰκογενείας οὐχὶ κατὰ τὴν τρέχουσαν ἤδη τιμὴν, ἀλλὰ τὴν τιμὴν τῆς μελλούσης συγκομιδῆς. Ἐντεῦθεν λοιπὸν πᾶσα οἰκογένεια ὠφελεῖται 5 δραχ. τὸ κοιλὸν, καὶ αὕτη εἶναι τῷ ὄντι ὠφέλεια. Ἄλλως τε μία στενοχωρία προσωρινὴ, καὶ αὕτη εἴς τινα μέρη, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ὑποχρεώνῃ νὰ ἐγγίζωμεν νόμους παγίους καὶ οὐσιώδεις. Ὁ ἀγορεύων δὲν ἦτον θερμὸς ζηλωτὴς τοῦ παγίου νόμου, καὶ οἱ θερμότεροι ὀπαδοί του ζητοῦν ἤδη τὴν κατάργησιν αὐτοῦ. Αὔριον ἴσως μία τις ἀφθονία καρπῶν τοὺς ἐνθαρρύνει νὰ ζητήσουν τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τότε κάλλιον εἶναι νὰ ἐπαναφέρουν τὴν κλίμακα, ἥτις αὐξομειοῖ τὴν τιμὴν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ἐκ τούτου βλέπομεν παραδόξως ὅτι ὁ βουλευτὴς Παρνασίδος, ὁ ἀθλητὴς αὐτὸς τοῦ παγίου νόμου, συντάσσεται μετὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος, τοῦ θερμοτέρου προστάτου τῆς κλίμακος. Τὸ ἀσταθὲς τοῦτο τῶν ἀποφάσεων εἶναι κινδυνώδες, δεικνύει ὅτι δὲν ἔχομεν κυβερνητικὸν νοῦν, ἡ δὲ ζητουμένη κατάργησις δὲν ἀποβλέπει τὴν ἄνεσιν τῶν πασχόντων, ἀλλὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ ὅ,τι ἀπεφασίσαμεν χθές.

Ἐξέθηκεν ἄλλος, ὅτι πρὶν ἀπαντήσῃ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν, ἀντικρούσαντα τὰς ἰδέας του, ἔχει ν' ἀπευθύνῃ μίαν τινὰ παρατήρησιν εἰς τὸν βουλευτὴν Μεγαλοπόλεως, ὅστις, φαίνεται, διεῖδε πλάγιον σκοπὸν εἰς τὸ ζήτημα. Ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Ὕδρας προτείνας τὴν ἐπερώτησιν, δὲν ἀπέβλεπεν εἰς πλαγίους σκοποὺς, ἀλλ' εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἀνάγκην τοῦ πεινῶντος λαοῦ τῶν ἐπαρχιῶν. Ἂν δὲ δὲν εἶδε τὴν ἀνάγκην ταύτην τὸ ὑπουργεῖον, ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἴδῃ εἰς ὑπουργὸς, ἦτον ἔγκλημα τὸ νὰ τὴν διακρίνῃ εἷς ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, ἡ μόνη ἡ γνώμη τῶν ὑπουργῶν εἶναι ἀλάνθαστος, μόνοι αὐτοὶ γνωρίζουν νὰ σκέπτωνται; Ἀλλὰ τότε τί θέλουν οἱ βουλευταὶ, καὶ διὰ τί ἕκαστος δὲν φεύγει ἀποσυρόμενος εἰς τὸν οἶκον του; Ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ζήτημα κυρίως εἶναι νὰ ἀνεύρωμεν τὴν ἀλήθειαν ἂν ὑπάρχῃ σήμερον σιτοδεία, καὶ ποῖος ὁ τρόπος τῆς θεραπείας. Μὴ ἀντικρούων δὲ τὴν ὕπαρξιν τοῦ κακοῦ, εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἂν γένῃ κατάργησις τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους, θέλομεν ζημιώσει τοὺς ἀρχικοὺς ἐμπόρους, οἵτινες πληρώσαντες τὸν φόρον, δὲν θέλουν δυνηθῇ νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τοὺς ἐπιγενεστέρους. Τί ὡμολόγησε μὲ τοῦτο; ὅτι μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου, θέλει ἐπέλθει ἐλάττωσις κατὰ 40 λεπτὰ, καὶ ὅμως παρακατιὼν εἶπεν, ὅτι ἡ ἐλάττωσις αὕτη δὲν θέλει φέρει τὴν μείωσιν τῆς τιμῆς κατὰ λεπτὰ 40. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀντίφασις; Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔφερε πρὸ ὀλίγου νόμον, δυνάμει τοῦ ὁποίου νὰ δανείσῃ γεννήματα παρὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας. ἐπρότεινε δὲ ὡς λόγον ὅτι ἐνεργεῖ τοῦτο καθ' ὅσον εἶναι ἀνάγκη. Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν ὡμολόγησε τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἀλλ' ἤδη λέγει ὅτι δὲν θεραπεύεται διὰ τῆς καταργήσεως τῶν 40 λεπτῶν, τὰ ὁποῖα δὲν θέλουν δυνηθῇ νὰ ἐπηρεάσωσι τὰς τιμάς. Ἀλλ' οὐδεὶς μὲν ἀρνεῖται ὅτι δὲν θέλουν ἐπηρεάσει τὰς τιμάς, διὰ τῆς ὑπάρξεως ὅμως τοῦ φόρου εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη πωλεῖται ὁ σῖτος 10 δραχμάς, ἡμεῖς δὲ τὸν τρώγομεν 10 καὶ 40. Καὶ συμφωνεῖ μὲν ὅτι διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ φόρου δὲν θέλουν εἰσαχθῇ ξένοι σῖτοι, συνέπεια ὅμως θέλει εἶσθαι ἡ μείωσις 40 λεπτῶν ὡς πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν καθ' ὅλον τὸν κόσμον τιμὴν τοῦ σίτου. Θέλομεν λοιπὸν τὸν ἔχει ἔλαττον κατὰ 40 λεπτὰ, καὶ ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς τὸ ἀρνῆται, θέλει περιπέσει εἰς μεγάλην ἀντίφασιν. Ἂν δὲ, ἕνεκα ἀφορίας, ἐπέλθῃ μεγαλειτέρα ἀκρίβεια, τοῦτο

βεβαίως διαφέρει, καὶ οὔτε ἡμεῖς οὐδ' ἄλλος τις δύναται νὰ τὸν μετριάσῃ, διότι τότε αἴτιον τοῦ κακοῦ θέλει εἶσθαι ἡ φύσις αὐτὴ τῶν πραγμάτων. Εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι καὶ ἂν θέλωμεν, δὲν μένει πλέον καιρὸς πρὸς θεραπείαν τοῦ πράγματος· ἀλλὰ τοτε διὰ τί νὰ μὴ προνοήσῃ ἐγκαίρως; Ἔπρεπε νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ἄλλος; Δὲν ἦτον αὐτὸς καὶ μόνος ὑπεύθυνος; Δὲν ὤφειλε νὰ προβλέψῃ πρὶν ἢ συμβῇ τὸν κακόν; Ἔπειτα, διότι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συντρέξωμεν τοὺς πάσχοντας πρὸ δύω μηνῶν, εἶναι τοῦτο λόγος διὰ νὰ μὴ τοὺς συνδράμωμεν καὶ διὰ τοὺς λειποµένους δύω ἢ τρεῖς μῆνας; Ἀλλὰ τοῦτο ὁμοιάζει μὲ ἄλλο τι τοῦ ὑπουργοῦ ἐπιχείρημα, εἰπόντος ὅτι δὲν βλέπει τί ὠφελεῖ ἂν ἐλαττώσωμεν τὸν ἄρτον τοῦ ἑνδεοῦς κατὰ δύω λεπτά. Καὶ διότι δὲν δύνασθε νὰ φέρητε μεγάλην ἐλάττωσιν, πρέπει νὰ ἀρνηθῆτε καὶ τὴν μικράν; Τὰ δύω ταῦτα ἐπιχειρήματα εἶναι τῷ ὄντι ἀδελφὰ κατὰ τὴν ἀξίαν. Ἀρίνει δὲ ὅτι ὁ διὰ νόμου δανεισθεὶς σῖτος δὲν ἔπρεπε νὰ δοθῇ εἰς τινας μόνον ἐπαρχίας, ἀλλὰ νὰ διανεμηθῇ ἐξ ἴσου καὶ κατ' ἀναλογίαν εἰς ὅλας. Θέλετε τραγωτέραν ἀπόδειξιν ὅτι σήμερον δὲν ἔχομεν ποσῶς σῖτον; Ἀρκεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην πωλεῖται πρὸς 11 δραχ. τὸ κοιλόν. Ἔχουν δὲ τῷ ὄντι δίκαιον οἱ μεμφόμενοι τοὺς ὑποστηρίζαντας τὸν περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νόμον, διότι τίς ἤλπιζεν, ἀφοῦ ὁ σῖτος φθάνει σήμερον 11 δραχμὰς, ὅτι τὸ τέλος τῶν 40 λεπτῶν ἤθελε μένει, ὅτι ὁ ὑπουργὸς δὲν ἤθελε διχθῇ τὴν κατάργησίν τους Καὶ μολονοτοῦτο εἰς τὴν συζήτησιν ἐκείνην πανδήμως εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη, ἢ θέλει ἐλαττώσει τὸν φόρον ἢ θὰ τὸν καταργήσῃ ὁλοτελῶς. Ἄρα ὁ ὑπουργὸς ὑπεσχέθη καὶ ἔχομεν ἀπέναντί του καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ἀλλὰ ἡ πρότασις, φαίνεται, τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας δὲν εἶναι καλή, διότι, κατά τινα ἀρχὴν παραδεδεγμένην, ποτὲ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς πρωτοβουλίας, ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀπορρίῃ καλόν τι καὶ ἐξ αὐτῆς! Ἀνακεφαλαιῶν συμπεραίνει, ὅτι ἂν γίνῃ δικτὴ ἡ περὶ καταργήσεως πρότασις, συνίπεια θέλει εἶσθαι νὰ φάγῃ ὁ λαὸς ἄρτον κατὰ 40 λεπτὰ ὀλιγώτερον, τὸ δὲ ταμεῖον νὰ ζημιωθῇ ἀπέναντι 23 ἑκατομμυρίων τὸ εὐτελὲς ποσὸν 88,000 δραχμῶν. Ὁποῖον θέλετε τῶν δύω τούτων ἐκλέξατε.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι δὲν ἔρχεται νὰ ἐξετάσῃ ποῖαι ἦσαν αἱ ἀρεταὶ τῆς κλίμακος ἢ τῆς καταργήσεως αὐτῆς, ἀφοῦ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀπασχολήσαν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν παρελθοῦσαν Βουλὴν, ἐλύθη κατὰ τῆς κλίμακος. Σήμερον πρόκειται διὰ τὴν πάσχουσαν κοινωνίαν ἑνὸς μόνου μέρους, διὰ τὴν πεῖναν, ἣν ὑποφέρει ἡ νῆσος Ὕδρα, καὶ περὶ καταδείξεως τῶν πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ καταλλήλων μέτρων. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἐγενικεύθη, διότι τινὲς ἠθέλησαν νὰ καταδείξωσιν ὅτι ἡ πεῖνα ὑπάρχει γενικὴ καθ' ὅλον τὸ Κράτος, ἐνῷ ἐκ τῶν ἐν τῷ ὑπουργείῳ ὑπαρχουσῶν αἰτήσεων ἡ ἔλλειψις φαίνεται μερικὴ, καὶ διὰ τοῦτο μερικὴ ἐζητήθη συνδρομή. τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῶν πασχόντων, καὶ οὐχὶ νὰ εἰσαγάγῃ σιτηρὰ διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου.

Εἶπον, ὅτι ὁ φόρος ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν σιτηρῶν. Ἀλλ' ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθὲς, ἡ Ὕδρα διὰ τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν πλοίων της ἤθελε πληθυμυρήσει σιτηρῶν. Ἡ παρατήρησις ἐπομένως αὐτὴ δὲν εἶναι ἀκριβὴς, ἡ δὲ ὑπερτίμησις τῶν σιτηρῶν προέρχεται, διότι καὶ εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς των εἰσὶν ὑπερτιμημένα· ἄλλως, ἐὰν ὁ ἔμπορος, μεταφέρων σῖτον ἐνταῦθα, ἔβλεπεν ὅτι ἤθελεν ὠφεληθῇ μίαν δραχμὴν, δὲν ἐκωλύετο βεβαίως ἐκ τοῦ φόρου τῶν 40 λεπτῶν. Πρὸς τί λοιπὸν αἱ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως αἰτιάσεις, ἀφ' οὗ ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῶν πεινώντων; Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ δανείου σίτου νομοσχεδίου ἐπροτάθη ν' αὐξηθῇ τὸ ποσὸν εἰς 100,000 κοιλὰ, οἱ δὲ Λάκωνες παραπονοῦνται, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν μετέφερε τὸν σῖτον εἰς πόλεις παραλίους, ἐντεῦθεν δὲ ἀποδεικνύεται ὅτι αἰτία τῆς παρούσης καταστάσεως δὲν εἶναι ἡ ἔλλειψις σιτηρῶν, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις τῶν μέσων τῆς προσκτήσεως αὐτῶν, καὶ ἂν ἡ Κυβέρνησις ἔβλεπεν ὅτι ἡ κατάργησις τοῦ φόρου ἤθελεν ἀληθῶς ὠφελήσει, ἤθελε μετὰ προθυμίας τὸ πράξει, θυσιάζουσα τὸ ποσὸν τῶν 80,000 δραχ. τὰς ὁποίας ἐπρόκειτο νὰ ζημιωθῇ τὸ δημόσιον, ἀφ' οὗ αὐτὴ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ θυσιάζει μεγαλείτερα ποσὰ διὰ τῆς χορηγήσεως τοῦ δανείου, καὶ οὔτε δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν ἐναντίαν ἰδέαν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς, διότι καὶ οὗτοι εἰσὶν Ἕλληνες ὡς ἡμεῖς καὶ ἔχουσι τὰ αὐτὰ μὲ ἡμᾶς αἰσθήματα.

Μετὰ τὰς γενομένας δὲ ἀναπτύξεις νομίζει ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸν πλειοτέρας ἀναλύσεως, καὶ πᾶσα ἐπομένως παράτασις συζητήσεως δὲν θέλει ἔχει ἄλλην συνέπειαν παρὰ τὴν σπατάλην τοῦ χρόνου, τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ διαθέσωμεν καὶ δι' ἄλλα ἐπίσης σπουδαῖα ἔργα, ὡς εἶναι τὸ νομοσχέδιον περὶ ναυτιλιακῶν δικαιωμάτων, οὗ τὴν ἀρχὴν πρὸ δύω ἡμερῶν παρεδέχθημεν.

Ἀπήντησεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀπευθύνας, ὅτι χθὲς ἐξήντλησεν,

ὡς νομίζει, τοὺς ἐπὶ τοῦ ζητήματος λόγους, καὶ σήμερον θέλει τῷ ἐπιτρέψει ἡ Βουλὴ νὰ πληρώσῃ μόνον κενά τινα καὶ ἀκολούθως νὰ θέσῃ τὸ θέμα.

Ὅταν τις ἀνακαλύπτῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἔλλειψίν τινα, ὀφείλει νὰ τὴν καταδεικνύῃ, καὶ ὁ ἀθῶος αὐτὸς βουλευτὴς ἢ πολίτης δὲν πρέπει νὰ γίνεται τὸ ἀντικείμενον παραγνωρίσεως καὶ συκοφαντιῶν. Ἐν τούτοις καὶ χθὲς καὶ σήμερον ἤκουσε νὰ συνδέεται τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἔφερεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι δι' αὐτοῦ ἤθελε νὰ παρεμβάλῃ προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν μορφὴν ταύτην ἀποκρούων μετ' ἀγανακτήσεως, προκαλεῖ τὴν Βουλὴν ὁλόκληρον νὰ μαρτυρήσῃ, ἐὰν δὲν ἔφερε τὸ ζήτημα αὐθορμήτως ἅμα ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς πατρίδος του, τὴν ὁποίαν εὗρε μαστιζομένην ἐκ τῆς πείνης. Δικαιοῦται ἑπομένως νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον κατέστη ζήτημα τιμῆς καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὸ ὑπουργεῖον, διότι, συζητουμένου τοῦ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νομοσχεδίου, ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὸ ὑπουργεῖον ὁλόκληρον, τί θέλει γίνει, ἐὰν αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ὑψωθῶσιν, ἀπήντησεν ὅτι ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ θέλει καταργήσει τὸν φόρον, καὶ περὶ τούτου ἐπικαλεῖται τὰ πρακτικὰ καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ τὴν μαρτυρίαν τῶν βουλευτῶν. Εἶπε χθὲς ὁ ὑπουργὸς ὅτι διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου ζητοῦμεν νὰ στήσωμεν ἐνέδραν κατὰ τῶν ἐμπόρων, οἵτινες πεποιθότες εἰς τὸ σταθερὸν τοῦ φόρου εἶχον κάμει προβλέψεις σίτου, καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς νέων σιτηρῶν θέλουσιν ὑποστῇ μεγάλας ζημίας. Ἀλλ' ἡ ἐνέδρα αὕτη, ὡς τὴν ἀπεκάλεσεν ὁ ἴδιος ὑπουργός, εἶναι μικροτάτη ἀπέναντι τῆς ἐνέδρας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἣν ἔστησε διὰ νὰ ἁρπάσῃ τὴν ψῆφόν μας ἐπὶ τοῦ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νομοσχεδίου. Δὲν εἶναι λοιπὸν ζήτημα τιμῆς ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου τὸ νὰ ἐκπληρώσῃ μίαν ὑπόσχεσιν, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀπέσπασε τὴν ψῆφον τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων;

Σᾶς εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι σιτηρὰ ὑπάρχουν, ἀλλ' ἐλλείπουν κεφάλαια, καὶ ἔφερε παράδειγμα τὸν Σκουζέν, ὅστις μὴ εὑρὼν κεφάλαια πρὸς ἀγορὰν τῶν φορτίων του ἐν Καλάμαις, ἠναγκάσθη νὰ τὰ μεταφέρῃ εἰς Νεάπολιν. Ἀλλ' ὁ Σκουζὲς μετέφερεν εἰς Νεάπολιν τὰ φορτία του, οὐχὶ διότι δὲν εὗρεν εἰς Καλάμας κεφάλαια, ἀλλὰ διότι εἰς Νεάπολιν κατηργήθη ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς. Δὲν εἶναι λοιπὸν ὀρθὴ ἡ ἰδέα, ὅτι ἡ κατάργησις

τοῦ φόρου δὲν θέλει ἐλαττώσει τὰς τιμὰς τοῦ σίτου, τὸ ὁποῖον οὐδ' ὁ ὑπουργὸς ἠδυνήθη χθὲς νὰ ἀρνηθῇ.

Ἀσχολούμενος δὲ σήμερον ἐκ τῆς σπανίας παρουσίας τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ τῷ ἀπευθύνει τὴν ἐρώτησιν ἂν ἐφρόντισε νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ τμήματος τῆς δημοσίου οἰκονομίας, διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὁποίου δαπανῶνται τοσαῦτα χρήματα καὶ τοῦ ὁποίου πρώτιστον καθῆκον εἶναι νὰ λαμβάνῃ στατιστικὰς πληροφορίας, ἂν ἐφρόντισε, λέγει, νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ τμήματος αὐτοῦ περὶ τοῦ χρησίμου ἢ τοῦ ἐπιβλαβοῦς τῆς προτάσεώς του, καθ' ὅσον πιστεύει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅλως οἰκονομολογικόν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τοῦ τμήματος. Ἡ λοιπὸν ἔχει τὸ τμῆμα μίαν τινα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου γνώμην, καὶ ταύτην ὀφείλει ὁ ὑπουργὸς νὰ μᾶς εἴπῃ, ἢ ἄλλως εἰς μάτην δαπανῶνται τόσα χρήματα διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ τμήματος αὐτοῦ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου τὸ συνταγματικὸν σύστημα εἶναι εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἐφαρμογὴν καὶ ὅπου τὰ κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ ζητήματα ἀναπτύσσονται σοβαρῶς καὶ σπουδαίως, τὸ σύνθημα ὅλων τῶν πολιτικῶν κομμάτων εἶναι « εὐθηνὸς ἄρτος. » Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι σήμερον τὸ σύνθημα παντὸς πολιτικοῦ ἀνδρός, φροντίζοντος ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν συμπολιτῶν του, καὶ δὲν ἐπίστευε ποτὲ ὅτι ἁπλῆ ἐρώτησις περὶ τοῦ ἂν τὸ ὑπουργεῖον προτίθεται νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν ἐπὶ τῶν σιτηρῶν φόρων ἤθελεν ὑποκύψει εἰς τοιαύτας παρεξηγήσεις.

Ἐρχόμενος δ' ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος, παρατηρεῖ ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ δύω δρόμους εἶχεν ἡ Βουλὴ ν' ἀκολουθήσῃ· ἢ ἤθελε παρακαλέσει εὐσεβάστως τὸν Ἡγεμόνα νὰ προτρέψῃ τὴν Κυβέρνησίν του ὅπως λάβῃ τὰ καταλληλα μέτρα πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἢ τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἤθελεν ἐκφράσει αὐτὴ ἡ ἰδία Βουλὴ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ ὑπουργεῖον. Προτείνει ἑπομένως ὅπως ἡ Βουλὴ ἐκφράσῃ τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν της ὑπὲρ τῆς ὅσον ἐνεστι τάχιον καταργήσεως τοῦ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σιτηρῶν τέλους ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἀπὸ τῆς ά. δηλ. Μαΐου μέχρι τέλους τοῦ Ἰουλίου. Πιστεύει δὲ ὅτι οὔτε ἡ Βουλὴ θέλει ἀρνηθῇ τὴν παραδοχὴν τοῦ θέματος τούτου καὶ οἱ ὑπουργοὶ θέλουσι τείνει χεῖρα παραδοχῆς τῆς προτάσεως, καθ' ὅσον αὐτὴ ἔχει τὰς ῥίζας της εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ πεινῶντος λαοῦ.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι, ὡς ἠκούσατε ἀπὸ τὸν ζωηρότερον ὑποστηρίξαντα τὸ ζήτημα καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ἐκ τῶν ἀγορευσάντων, ἡ κατάργησις τοῦ φόρου

τῶν σιτηρῶν σκοπὸν ἔχει οὐχὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοιούτων, ἀλλὰ τὴν κατὰ 40 λεπτὰ ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς, καὶ ἐπομένως τὸ μέγα κακὸν τῆς παρουσιαζομένης πείνης δὲν θέλει θεραπευθῆ, διότι ἡ ἔλλειψις θέλει ἐξακολουθεῖ. Ἐπρόκειτο λοιπὸν, καταργουμένου τοῦ φόρου, νὰ φάγωμεν τὸν σῖτον κατὰ 40 λεπτὰ εὐθηνότερον, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς ἀπέδωκαν ἀπρονοησίαν καὶ τόσα ἄλλα ἐπίθετα. Ἀλλ' ὁποία ἤθελεν εἶσθαι ἡ ὅλη ὠφέλεια δι' ἑκάστην οἰκογένειαν ἐν τῷ διαστήματι τῶν τριῶν μηνῶν, καθ' οὓς ζητεῖται ἡ τοῦ φόρου ἐξάλειψις; Ἐὰν ὑποθέσητε μίαν οἰκογένειαν συγκροτουμένην ἐκ 5 ἢ 7 μελῶν, τὸ κέρδος ἤθελεν εἶσθαι 3 ἢ 5 δραχμαὶ, ποσὸν ὅλως ἀσήμαντον. Δὲν ἀρνεῖται ὅτι δὲν ἤθελεν εἶσθαι καλὴ καὶ ἡ μικρὰ αὕτη ὠφέλεια, ἀλλὰ θέλει μόνον νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ πράγματα μεγαλύνονται ὅσον δὲν ἔπρεπε. Δὲν δέχεται δὲ τὴν προτεινομένην προσωρινὴν ἐλάττωσιν, διότι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι αὐτόχρημα παραδοχὴ τῆς κλίμακος, καὶ δὲν θέλει νὰ ὑποπέσῃ εἰς τοιαύτην ἀντίφασιν. Τὸ μεταβλητὸν τοῦ φόρου καταστρέφει τὸ ἐμπόριον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν παραδέχεται σήμερον μὲν, διότι αἱ τιμαὶ εἰσὶν ὑψωμέναι, νὰ ἐλαττόνωμεν τὸν φόρον, αὔριον δὲ, ἐλαττουμένων τῶν τιμῶν, συνεπείᾳ παραπόνων τῶν γεωργῶν, νὰ τὸν αὐξήσωμεν. Ἀλλὰ ταῦτα λέγω, εἶναι ἐναντίος εἰς τὴν τοῦ φόρου ἐλάττωσιν; Ὁ περὶ οὗ πρόκειται φόρος καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν δὲν ἐθεωρήθη ὡς ὑπερβολικὸς, οἷον τὸν καθιστᾷ σήμερον ἡ παροῦσα κατάστασις. Καὶ ὁ φόρος λοιπὸν περὶ οὗ πρόκειται πρέπει ἴσως νὰ ἐλαττωθῇ, διὰ τὸν λόγον ὅτι οἱ φόροι πρέπει νὰ ἐλαττῶνται, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἀσπάζεται καὶ αὐτὸς, διότι ὅσον ἐλαττοῦνται οἱ φόροι, ἐπὶ τοσοῦτον αὐξάνουσιν αἱ ἰδιωτικαὶ περιουσίαι καὶ οἱ πόροι τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ συμφέρει σήμερον νὰ ἐλαττώσωμεν τὸν προκείμενον φόρον διὰ μίαν προσωρινὴν ἀνάγκην, ἐν ᾧ ἔχομεν ἤδη νὰ ἐπιφέρωμεν καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀντικειμένων τὰς ἀναγκαίας ἐλαττώσεις, ὁποῖαι εἶσὶ π. χ. αἱ τῶν ναυτιλιακῶν τελῶν; Ἂς ἀρκεσθῶμεν λοιπὸν σήμερον εἰς τὰς λοιπὰς ἐλαττώσεις, καὶ ἄλλοτε δυνάμεθα νὰ προβῶμεν καὶ εἰς μίαν ὁριστικὴν τῶν προκειμένων φόρων ἐλάττωσιν, καθ' ὅσον δὲν συμφέρει νὰ ἔλθωμεν διὰ μιᾶς εἰς μίαν γενικὴν τῶν φόρων ἐλάττωσιν, δυναμένην νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν συντήρησιν τῆς πολιτείας ἐξόδων.

Ἀπήντησέ τις, ὅτι χθὲς διϊσχυρίζετο ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἡ κατάργησις τοῦ φόρου τῶν σιτηρῶν δὲν θέλει συνεπιφέρει τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς, καὶ σήμερον μεταβαλὼν γνώμην, παρα-

δέχεται μὲν τῆς τιμῆς τὴν ἐλάττωσιν, ἀλλ' ἡ ἐλάττωσις, λέγει, αὕτη δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν πεῖναν. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι διὰ τῆς συζητήσεως ἐπετύχομεν τοὐλάχιστον ἓν καλὸν, τὸ νὰ πείσωμεν τὸν ὑπουργὸν, ὅτι ἡ τοῦ φόρου κατάργησις θέλει ἐλαττώσει τὴν τιμὴν κατὰ 40 τοὐλάχιστον λεπτὰ τὸ κοιλόν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐλάττωσις αὕτη δὲν πρόκειται νὰ θεραπεύσῃ τὴν πεῖναν, καὶ οὐδ' ἡμεῖς διϊσχυριζόμεθα τοῦτο, ἀλλὰ θέλομεν μόνον νὰ κερδήσῃ ὁ πτωχὸς καὶ τὸ εὐτελὲς τοῦτο ποσὸν, διὰ νὰ δύναται δι' αὐτοῦ ν' ἀγοράζῃ ἄρτον πλειότερον ἔστω καὶ κατὰ 25 δράμια. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν λέγει ὅ,τι ἔλεγεν ἄλλοτε ἀλλαχοῦ ἐπὶ ὁμοίας περιστάσεως ἐν ὑψηλῆς περιωπῆς πρόσωπον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅταν ἀνέφεραν ὅτι ὁ λαὸς πεινᾷ, ὅτι δὲν ἔχει νὰ φάγῃ ἄρτον· ἂς φάγῃ λοιπὸν, εἶπεν ἐκεῖνος, παντεσπάνην. Τί δὲ μᾶς εἶπε καὶ ἕτερον ὁ ὑπουργός; Ὅτι προτίθεται νὰ ἐλαττώσῃ ὁριστικῶς τὸν φόρον. Καὶ μήπως τὸ προσωρινὸν αὐτὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν ἡμεῖς σήμερον, πρόκειται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ αὔριον εἰς μίαν ὁριστικὴν ἐλάττωσιν; Ἀλλὰ δὲν θέλει, εἶπε, σήμερον μὲν νὰ ἐλαττώσῃ τὸν φόρον, αὔριον δὲ νὰ τὸν αὐξήσῃ, διότι οὕτως ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ σύστημα τῆς κλίμακος. Ἀλλὰ τὸ μέτρον αὐτὸ εἶναι ἐξαιρετικὸν διὰ τὸ ἔκτακτον τῶν περιστάσεων, αἱ δὲ ἐξαιρέσεις δὲν ἀποτελοῦν νόμον, καὶ ἂν ἐγνώριζεν ὅτι ὁ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νόμος ἤθελε πέσει εἰς χεῖρας τοσοῦτον ἀπηνεῖς, οὐδέποτε ἤθελε ψηφίσει ὑπὲρ τοῦ νόμου ἐκείνου. Ἐπιμένει λοιπὸν ὑποστηρίζων τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας.

Κλεισθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως κατὰ συναίνεσιν τῆς Βουλῆς, ἐγένετο ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας, ἐχούσης οὕτω· « Ἡ Βουλὴ ἐκφράζουσα τὴν ζωηρὰν αὐτῆς ἐπιθυμίαν ὑπὲρ τῆς ὅσον ἐνεστι τάχιον καταργήσεως τοῦ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σιτηρῶν φόρου ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἀπὸ α. Μαΐου μέχρι τέλους Ἰουλίου, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. » Ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Ἰω. Ταμπακόπουλον καὶ Ἰω. Ζάρκον, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπέρριψε τὴν πρότασιν διὰ ψήφων **64** κατὰ **41**.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας περὶ καταργήσεως τοῦ τελωνιακοῦ δασμοῦ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνστ. Θεοδώρου . . . . N	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . O
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Ἀλέξανδρος Βιλαέτης . . . O
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Ἀνδρέας Αὐγερινός. . . . O
Δημ. Γιαννούλης	Νικόλαος Σισίνης . . . . .
Γ. Ν. Καΐρης . . . . . O	Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . .
Νικόλ. Π. Ἀθανασίου . . . O	Γεώργιος Διαμάντης . . . O
Δημήτριος Τσάκρης . . . O	Ἀναγν. Δημητρίου . . . O
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . O	Γασ. Δελένδας . . . . N
Ἰωάννης Βλάσσης . . . . O	Σπ. Μαρκεζίνης . . . . N
Δημήτριος Καλλιρρονᾶς . . O	Ν. Βαρβαρῆγος . . . . O
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . .	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N
Γεώργιος Σκοῦφος . . . O	Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N
Σταῦρος Βλάχος . . . . O	Ἀτων. Ν. Πετιμεζᾶς . . . O
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . N	Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . N
Ἀθανάσιος Ἴσκος . . . . N	Γρηγόριος Κορριωτάκης . . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . O	Ἰωάννης Ζάρκος . . . . . N
Φίλων Φίλωνος . . . . O	Γεώργιος Περωτᾶς . . . . O
Διονυσίδας Λογοθέτης . . . N	Α. Κοντόσταυλος . . . . O
. . . . .	Ἰωάννης Μπαλάρας . . . N
Γεώργιος Γερουκνάσης . . .	Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . O
Διονύσιος Πετροπουλάκης . O	Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N
Θ. Τσαντεάκης . . . . . N	Γ. Πλαπούτας . . . . .
Ἰωάννης Σαράκας	Α. Ἀντωνόπουλος . . . .
Α. Παπαθανασίου	Πέτρος Δελιγιάννης . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . O	Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . N	Κωνστ. Κυπριάδης . . . O
Σταμάτιος Μήτσας . . . O	Ἰωάννης Δελιγιάννης . . . N
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . . N	Σταῦρος Καμπερόπουλος . O
Γ. Κ. Βελῆς . . . . . O	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . O
Δημήτριος Ζῶτος . . . . N	Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος N
Γ. Γιολδάσης . . . . . O	Ἐμμανουὴλ Τσοῦγλος . . . N

Χαράλ. Α. Χριστόπουλος . O	Νικόλαος Μοσχούλας . . .
Ν. Χ. Παναγιώτου	Π. Ἀργυρόπουλος . . . . N
Δημήτριος Σακελλαράκης. . N	Ν. Πανουριᾶς . . . . .
Σπυρ. Κοπανίτσας . . . . O	Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . N
Ἐμμ. Μελετόπουλος	Κωνσταντῖνος Βλάχος . . O
Ν. Δεϊόπουλος . . . . . N	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . .
Λουκᾶς Στεφάνου	Α. Χ. Λόντος . . . . . O
Νῖκος Βουλπιώτης . . . . N	Παναγ. Καλαμογδάρτης . . O
Β. Ρ. Παλαμιδῆς . . . . N	Κωνστ. Κωνστάκης . . . O
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . O	Α. Α. Χ. Ἀναργύρου . . . N
Ἰωάν. Ν. Ταμπακόπουλος . N	Ν. Β. Γκίνης . . . . . N
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Ἀθαν. Μπουρλῆς . . . . O
Δημήτριος Φιλάρετος . . . N	Γεώργιος Μπάστας . . . O
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .	Ἰω. Μανιώτης . . . . . O
Ν. Δικαῖος . . . . . O	Ἰω. Δουλίδης . . . . . O
Ν. Σακελλαριάδης . . . . O	Κωνστ. Πλατύς . . . . N
Ἐπαμ. Δελιγιώργης . . . N	Ἀν. Ρενουάρδος . . . . . O
Π. Ταμπουράκης . . . . O	Μιχαὴλ Σολωμός . . . . .
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . O	Γεώργιος Ναύτης . . . . O
Παναγιώτης Παπατσώνης . O	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . O
Σπ. Ἀντωνόπουλος	Παναγιώτης Ψάθης . . . O
Ἰω. Προβελέγιος . . . . O	Ἀντώνιος Ἀρμάος . . . . O
Ἰω. Ταταράκης . . . . . O	Γρηγόριος Μανοῦσος . . . .
Σ. Βαρότσης . . . . . O	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N
Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . O
Κωνστ. Κρίσπης . . . . N	Δημήτριος Βότσαρης . . .
Νικόλαος Τσαβέλλας . . .	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . .
Ν. Κανεβός	Νικόλαος Πιπῖνος . . . O
Α. Παπαδημητριάδης . . N	Κωνστ. Δουζίνας . . . . N
Θ. Μιχαλόπουλος . . . . O	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης . O
Π. Μ. Ἰατρὸς . . . . . O	Δημήτριος Βουδούρης . . . N
Κίμων Χριστοδούλου . . . O	Ἀντώνιος Τσαμαδός . . . N
Στέφανος Δ. Δούκας . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . .
Ἰωάννης Κατσάκος . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . . O
Δημ. Κουμουνδουράκης . . O	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Βενέτσάνος Κυβέλος . . . O	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Νικόλαος Πιεράκος	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . O
Χ. Χριστόπουλος . . . . O	Α. Μάντσαρης . . . .
Π. Κανελλόπουλος . . . O	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Παρεκάλεσέ τις έπομένως τὴν Βουλὴν νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐνοικιάσθη ἡ ἐν Καλάμαις οἰκία τοῦ Κ. Περωτῆ διὰ τελωνιακὸν κατάστημα ἀντὶ 18000 δραχμῶν, ἐνῷ ἄλλοι ἰδιοκτῆται προσέφερον τὰς οἰκίας των ἀντὶ μόνον 5000 δραχμῶν· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπήντησεν, ὅτι οὐδόλως ἔχεται ἀληθείας τὸ τοιοῦτον ὅπως ἐκτίθεται καὶ κηρύττει ψεύστην τὸν διαδίδοντα τοιαύτας ψευδεῖς φήμας.

Προβάσης εἶτα τῆς Βουλῆς εἰς τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου, ἀνεγνώσθη τὸ 1 αὐτοῦ ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς, μεθ' ἧς συνεφώνησε καὶ ὁ ἀναπληρῶν τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης. Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 1 ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 1. Ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1860 τὰ ναυτιλιακὰ τέλη θέλουν εἰσπράττεσθαι παρ' ὅλων τῶν προξενικῶν ἀρχῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων, κατὰ τὴν ἑπομένην διατίμησιν ἥτις ἀπαρτίζει μέρος τοῦ παρόντος νόμου. »

Προκειμένου δὲ νὰ προβῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν τοῦ 2 ἄρθρου ἐπιψήφισιν, παρετηρήθη ὑπό τινων ὅτι, ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐπιψηφισθὲν 1 ἄρθρον ἀνήκει ὁ πίναξ τῆς διατιμήσεως, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐγένοντο ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τροπολογίαι, ὁ δὲ βουλευτὴς Σπετσῶν θέλει φέρει καὶ αὐτὸς, ὡς ἀνήγγειλεν, ἑτέρας τροπολογίας, πρέπει πρῶτον νὰ συζητηθῇ ὁ πίναξ κατ' ἐδάφιον καὶ μετὰ ταῦτα νὰ προβῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν τῶν λοιπῶν ἄρθρων ἐπιψήφισιν.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι καὶ ἡ τῶν ἄρθρων ἐπιψήφισις ἐὰν προηγηθῇ, ἡ Βουλὴ δύναται καὶ ἀκολούθως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς διατιμήσεως καὶ τῶν ἐπὶ ταύτης διαφόρων τροπολογιῶν, καὶ ὅτι δὲν ἐναντιοῦται, ἐὰν ἡ Βουλὴ θέλῃ νὰ προηγηθῇ ἡ τῆς διατιμήσεως συζήτησις· ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ὡς τακτικώτερον τὸ νὰ προηγηθῇ ἡ τῆς διατιμήσεως συζήτησις ὡς ἀνήκουσα εἰς τὸ 1 ἄρθρον, καὶ οὕτως ἀνεγνώσθησαν τὰ ἐδάφια 1 καὶ 2 τοῦ πίνακος, ἐφ' ὧν λαβὼν τὸν λόγον ὁ εἰσηγητὴς ἐξέθηκεν, ὅτι ἂν καὶ δὲν θέλει νὰ γίνῃ μάντις κακῶν, ἀναγκάζεται ὅμως νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ναυτιλία ἡμῶν κινδυνεύει νὰ καταστραφῇ, ἐὰν δὲν τείνωμεν αὐτῇ πάντες ἀρωγὰν χεῖρα. Περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου ἤθελε πρὸ πολλοῦ κάμει λόγον, ὅτε παρουσιασθέντος τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἀνέ-

βαλε τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἰδέας του μέχρι τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ, ὅτε εὑρήκεν ἁρμοδίαν τὴν περίστασιν τοῦ νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἰδέας του καὶ ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς, καὶ ἑπομένως ἐπικαλεῖται τὴν εὐμενῆ προσοχὴν αὐτῆς καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις ὅμως κατ' ἀρχὰς δὲν ἔδειξε τοσαύτην εὐμένειαν, ὅσην ἐπερίμενε παρ' αὐτοῦ. Παρατηρεῖ λοιπὸν ἐν πρώτοις ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου, ληφθεῖσαι ἐκ τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας, εἶσι σφαλεραὶ καὶ που δὲ κακῶς μεταφρασθεῖσαι. Ὁ συντάκτης τοῦ νομοσχεδίου, πρὶν ἢ λάβῃ ὡς βάσιν αὐτοῦ τὴν γαλλικὴν διατίμησιν, ὤφειλε πρῶτον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἀναλογία τοῦ φόρου εἶναι πρὸς 31 φράγκα σχεδὸν δι' ἕκαστον ἄτομον, ἐνῷ ἐν Ἑλλάδι εἶναι πρὸς 19 περίπου, διότι ἐν τῇ Γαλλίᾳ οἱ πολῖται ἀπολαύουσι τοσούτων πλεονεκτημάτων, τῶν ὁποίων στερεῖται ἡ Ἑλλάς, ἔθνος μικρὸν καὶ πτωχόν, μόλις ἀνακύψαν ἐκ τῆς δουλείας, καὶ δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν οἱ φόροι τῆς Ἑλλάδος νὰ εἶναι ἴσοι πρὸς τοὺς ἐν Γαλλίᾳ, Κράτει τοσοῦτον ἰσχυρῷ καὶ πλουσίῳ. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐν Γαλλίᾳ οὐδεὶς πληρόνεται φόρος διὰ πᾶν ὅ,τι εἰσάγεται πρὸς κατασκευὴν καὶ ἐξάρτισιν ἑνὸς πλοίου, ἀπολαύουσι δὲ καὶ τόσων ἄλλων πλεονεκτημάτων καὶ προνομίων, τῶν ὁποίων στεροῦνται τὰ ἡμέτερα, καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐξισώσωμεν τοὺς ἐπὶ τῶν ἡμετέρων πλοίων φόρους πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν ἐπιβαλλομένους ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀπολαύουσι ταῦτα προνομίων. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν αὐτοὺς δὲν ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ὡς βάσις τοῦ νομοσχεδίου ἡ γαλλικὴ διατίμησις.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ συντάκτης τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, συγκρίνων τὴν νέαν διατίμησιν πρὸς τὴν παλαιὰν, ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐπιφερομένην τῶν τελῶν ἐλάττωσιν. Ἀλλ' ἡ σύγκρισις αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, καθ' ὅσον καὶ τὰ τέλη τῆς νέας διατιμήσεως καταντοῦν ἴσα σχεδὸν πρὸς τὰ κατὰ τὴν παλαιὰν πληρονόμενα, ἐνῷ ἡ διατίμησις ἐκείνη συνετάχθη εἰς καιροὺς εὐτυχεῖς διὰ τὴν ἰστιοφόρον ναυτιλίαν, ἥτις σήμερον διὰ τὴν ὑπερίσχυσιν τοῦ ἀτμοῦ περιέπεσε σχεδὸν εἰς ἀχρηστίαν. Ἐκ τῶν λόγων λοιπὸν τούτων ὁρμωμένη ἡ ἐπιτροπὴ, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ παραδεχθῇ ἄλλην βάσιν καὶ νὰ προέλθῃ εἴς τινας ἐλαττώσεις, θέλουσα νὰ φέρῃ καὶ ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου τῆς φορολογίας τὴν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φόρων ἐπικρατοῦσαν ἰσότητα. Εὐκταῖον ἤθελεν εἶναι ἐὰν οἱ ἐπὶ τῆς ναυτιλίας φόροι ἐπληρόνοντο κατά τινα κλίμακα πρὸς τόσα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ

ναύλου τοῦ πλοίου, ὅταν ἦναι ναυλωμένον, ὡς καὶ ὁ φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, διὰ τὰς ὁποίας οὐδεὶς πληρόνεται φόρος ὅταν αὐταὶ δὲν εἶναι ἐνοικιασμέναι καὶ δὲν ἀποφέρωσι κατὰ συνέπειαν οὐδεμίαν πρόσοδον, ὅταν δὲ ἦναι ἐνοικιασμέναι, ὁ φόρος ἐπιβάλλεται τόσα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ἐνοικίου. Ἀφ' οὗ ὅμως τὸ νομοσχέδιον παρεδέχθη τὸν πάγιον φόρον, ἔπρεπε τοὐλάχιστον ὁ φόρος οὗτος νὰ κανονισθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνήθους καθαροῦ εἰσοδήματος ἑνὸς πλοίου, καὶ οὕτω καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἤθελεν εἰσθαι συνεπὲς πρὸς ἑαυτό, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος τείνει εἰς τὴν φορολογίαν τῆς καθαρᾶς προσόδου. Ὁ λόγος λοιπὸν οὗτος ἠνάγκασε τὴν ἐπιτροπὴν νὰ πληροφορηθῇ δι' ὅλων τῶν μέσων καὶ ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν ποῖον εἶναι τὸ καθαρὸν εἰσόδημα ἑνὸς πλοίου, μετὰ πολλὰς δὲ προσπαθείας κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα προσεγγίζον εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ καταδεικνύει ἐν τῇ ἐκθέσει της. Κατ' αὐτὸ, τὰ τέλη ἐλαττοῦνται κατὰ τὰ 3/5 τῶν τοῦ νομοσχεδίου, ὁ δὲ φόρος ἀναλογεῖ πρὸς 18 0|0 ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῇ ἠλάττωσε καὶ τὸ ἐκ λεπτῶν 18 τέλος τοῦ ἐδαφίου 1 εἰς λεπτὰ 10.

Ἐπέμενεν ὁ βουλευτὴς Σπετσῶν, ὅτι ἂν καὶ ἀσπάζεται πληρέστατα τὰς παρατηρήσεις τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐπενεχθείσας ἐλαττώσεις τῶν διαφόρων τελῶν, φοβούμενος ὅμως, ὡς εἶπε καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, μήπως παραδεχόμενοι τὰς ἐλαττώσεις ταύτας, μείνωμεν καὶ πάλιν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς καταπιεστικωτάτης παλαιᾶς διατιμήσεως, προτίθεται νὰ φέρῃ καὶ οὗτος ἰδίας ἐπὶ τῶν τελῶν τροπολογίας, αἵτινες θέλουσι κατέχει μεσάζουσάν τινα θέσιν μεταξὺ τῶν τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐκείνων τῆς ἐκθέσεως.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ὅτι ἐπιλαμβανόμεθα λίαν σπουδαίου ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἴσως δὲν εἶναι ὥριμον εἰς λύσιν. Ἐρρέθη ἤδη ὅτι ἡ προκειμένη φορολογία πρέπει νὰ γίνηται ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος τῶν πλοίων, ὅτι ἡ ἐξακρίβωσις αὐτοῦ εἶναι δυνατὴ, καὶ ἐν γένει πρέπει νὰ ἐπιβάλληται ὁ φόρος κατ' ἀναλογίαν τῆς λοιπῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν. Ὁμολογεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ εὕρῃ ποῖον τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ δίκαιον. Καὶ ἴσως μὲν τὸν ἐρωτήσωσι πῶς εἶναι δυνατὸν ν' ἀμφιβάλλῃ ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ εἶδεν ὅτι ἕκαστον πλοῖον δὲν κερδίζει πλείονας τῶν 500 δραχ. ἀνὰ πᾶν ταξείδιον. Ὅ,τι ὅμως τὸν καθιστᾷ ὀλίγον δύσπιστον εἶναι ὅτι μεθ' ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὴν

πληρωμὴν ναυτοδανείων, ἀντὶ νὰ καταστραφῶσι ἔλειπε ἀκόμη πλῆθυν πλοίων νὰ διασχίζωσι τὰ πελάγη, καὶ διὰ νὰ πληρόνωσιν, ὡς λέγει ἡ ἔκθεσις, τόσα ἀφόρητα βάρη, πρέπει νὰ εἶναι οἱ θαλασσόβιοι διάπυροι λάτρεις τῆς ναυτιλίας. Βεβαίως εἶναι πολὺ εὐκολώτερον νὰ ἐξακριβώσῃ τις τὴν καθαρὰν πρόσοδον τῆς γεωργίας, ἐνῷ διὰ νὰ κατορθώσῃ ταῦτο ἐπὶ πλοίου, πρέπει νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ἀπέχει μακρὰν τοῦ νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἡ κατάστασις τῶν ἰδιοκτητῶν πλοίων εἶναι τόσον λαμπρὰ, καὶ ἴσως μάλιστα ζημιόνονται, καὶ τότε κάλλιον ἦτον νὰ τὰ ἀπαλλοτριώσωσι μᾶλλον. Ἀλλὰ διὰ νὰ τὰ διατηροῦν, ἀδιστάκτως σημαίνει ὅτι ἡ θέσις των δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀπελπιστικὴ, καὶ κατ' αὐτὸν, τὸ τέλος τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας δὲν ἤγγισεν ἔτι. Ἡ ἐξέλεγξις τῆς καθαρᾶς προσόδου τῶν πλοίων εἶναι ἀκατόρθωτος, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ὑπάρχει γενικὴ ἀρχὴ ὅτι δὲν πρέπει ἡ βιομηχανία νὰ ἐπιβαρύνηται καθ' ὑπερβολὴν, καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀσπάζεται πολὺ μᾶλλον διὰ τὴν ναυτιλίαν, ἥτις εἶναι μέρος τῆς ἐθνικῆς μας δυνάμεως καὶ ἕνεκα τῆς ὁποίας φαινόμεθα πολὺ μεγαλείτεροι εἰς τὸν κόσμον. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προϋπαρχούσης διατιμήσεως, καὶ τοι τοσοῦτον ἐλαττωματικῆς, παρατηροῦμεν ὅτι ἐπὶ τοσούτους ἐνιαυτοὺς ὁ ἀριθμὸς τῶν πλοίων ηὔξανε, καὶ μόνον ἀπὸ τοῦ 1856 ἐφάνη ἐλάττωσις, ἥτις πιθανὸν νὰ προκύπτῃ ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς λόγων. Ἀλλ' αἱ μαρτυρίαι τῶν ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας διαφερομένων, ὡς τῶν ἐπιμελητηρίων κτλ. δὲν δύνανται ἢ νὰ τείνουν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει αὐτὰς καὶ μόνον νὰ ἐξετάζωμεν. Ἂς ἀρκεσθῶμεν λοιπὸν νὰ πράξωμεν ἤδη ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας ὅ,τι φανῇ εὔλογον, χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνωμεν τοὺς λοιποὺς κλάδους, καὶ κατόπιν, ἂν ἰδῶμεν ὅτι ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλαι παραχωρήσεις, τὰς κάμνομεν. Ἂν ἐξετάσῃ τις τὸν προξενικὸν κλάδον, θέλει ἰδεῖ ὅτι τὸ 1857 ἀνεβαίνουν τὰ ἔξοδά του εἰς 463,000 δραχ. αἱ δὲ εἰσπράξεις αὐτοῦ μόλις ἀναβαίνουσιν εἰς 274,000, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἐξέπεσαν ἐπὶ πολὺ σήμερον, ὥστε δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὸ δημόσιον μὲ ὅλον τὸ περίσσευμα τοῦτο. Ἄλλως τε ἡ ὑπερβολικὴ ἐλάττωσις τῶν τελῶν θέλει διάσει τοὺς ἀμίσθους προξένους ἢ νὰ παραιτηθῶσιν ἢ νὰ ἐξοκείλωσι κατ' ἀνάγκην εἰς καταχρήσεις. Διὸ συμφωνεῖ μὲ μίαν τινὰ εὔλογον καὶ διακριτικὴν ἐλάττωσιν τῶν τελῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οὐδὲ τὰ ἔγγραφά του θέλει χάνει πᾶσαν στιγμὴν ὁ πλοίαρχος, ὡς ἀναφέρει ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, οὐδ' ἐπίσκεψις θέλει τῷ γίνεσθαι καθ' ἑκάστην, ὥστε

νὰ ὑποκύπτῃ εἰς δαπάνας. Δι' ὅλα ταῦτα προτείνει τὰ μὲν κατώτερα τῶν ἑκατὸν τόνων πλοῖα νὰ πληρόνουν φόρον 10 λεπτά, τὰ περιπλέον 16, καὶ τὰ ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους τόνους νὰ μένουν ἀφορολόγητα. Ὅταν δὲ τὸ πλοῖον δὲν ἐνεργῇ φόρτωσιν, νὰ πληρόνῃ τὸ ἥμισυ τοῦ τέλους.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι ὅσον σπουδαῖον φύσει εἶναι τὸ ζήτημα, ἄλλο τόσον τὸ καθιστᾷ ἡ σπουδαία καὶ πλουσία ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἰδίως οἱ κόποι τοῦ εἰσηγητοῦ Κ. Πλατύ. Τόσον δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ὡς καὶ ὁ εἰσηγητὴς ἔφερον ἐν ἐξαγόμενον ἐπὶ τῆς καθαρᾶς τοῦ πλοίου παραγωγῆς, τὴν ὁποίαν ὥρισαν εἰς 500 δραχμὰς διὰ πᾶν ταξείδιον. Ἡ ἐπιτροπὴ δὲ ἠσπάσθη τὸ σύστημα τῆς καθαρᾶς προσόδου, ὁρμηθεῖσα εἰς τοῦτο ἐκ τῆς τάσεως ἣν ἔδειξεν ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τοῦ νέου φορολογικοῦ νόμου. Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι, ἐνῷ ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἐπιτροπὴ ἐξάγει ὅτι, κατὰ τὰς βάσεις αὐτοῦ, ἡ ναυτιλία θέλει πληρόνει 44 τοῖς 100 φόρον, ἡ ἐπὶ τοῦ φορολογικοῦ νομοσχεδίου τῆς γῆς ἐπιτροπή σας εὑρίσκει ἐπίσης ὅτι ὁ φόρος ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου τῆς γῆς ἀναβιβάζεται εἰς 44 τοῖς 100. Ὅ,τι δ' ἔφερε τὸν ἀγορεύοντα εἰς τὸ βῆμα εἶναι κυρίως ἡ ἀπειλὴ τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας, εἰπόντος, ὅτι ἂν δὲν γίνῃ δεκτὴ ἡ ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας προτεινομένη ἐλάττωσις, θέλει καὶ αὐτὸς καταψηφίσει ἐναντίον τοῦ φορολογικοῦ τῆς γῆς νόμου. Δευτέρα δὲ αἰτία τὸν ἔφερεν εἰς τὸ βῆμα ὁ γέλως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, εἰπόντος, ὅτι ἀφοῦ τὰ πλοῖα καὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ναυτοδανείων διατελοῦσιν, ἀπορεῖ πῶς διαπλέουσι τὰς θαλάσσας. Καὶ τί ἤθελεν ὁ Κ. ὑπουργός; Νὰ σήπωνται τὰ πλοῖα εἰς τοὺς λιμένας, νὰ μὴ ἐπιζητοῦν ναῦλον, καὶ νὰ ἐξοδεύουν καθήμενα ἐν ἀργίᾳ; Καὶ ὅμως ἔχομεν τὸ παράδειγμα ὅτι πολλὰ πλοῖα καὶ ὑπὸ ναῦλον ἐκπλεύσαντα ἐπανῆλθον ζημιωμένα. Ὁ αὐτὸς δὲ γέλως καὶ ἡ αὐτὴ ἔκπληξις ἐχαρακτήρισε τὸν Κ. ὑπουργὸν καὶ ὅτε ὡμίλησεν ἐν παρόδῳ περὶ φορολογίας τῆς γῆς, ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις θέλει πεισθῇ ὅτι ὑπάρχουσι γαῖαι αὐδεμίαν ἀποφέρουσαι παραγωγήν. Ἐν τούτοις πιστεύει ἡ Βουλὴ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς ναυτιλίας φόρος 44 τοῖς 100 ἐπὶ τῆς καθαρᾶς παραγωγῆς; Τοῦτο δὲν εἶναι πλέον φόρος ἀλλὰ διανομή. Πρέπει λοιπὸν νὰ γίνῃ ἐλάττωσις, ἀλλ' ἐντὸς ἀναλόγου τινος ὅρου. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ζητοῦντες νὰ περιορίσωμεν τὸν φόρον εἰς 18 τοῖς 100, ζημιοῦμεν ἐπαισθητῶς τὸ δημόσιον, καὶ ἡ ζημία αὕτη φθάνει εἰς 50 τοῖς 100. Ἐπειδὴ δὲ τὴν αὐτὴν ἐλάττωσιν πρέπει νὰ ζητήσωμεν τότε εἰς ὅλον τὸ φορολογικὸν σύστημα, τὸ δημόσιον θέλει ὑποστῇ μεγάλας ζημίας ἐπὶ τῶν προσόδων του. Ἂν λοιπὸν καὶ Κυβέρνησις καὶ Βουλὴ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μόνον τῶν φορολογουμένων τὴν ὠφέλειαν, πρέπει νὰ προσέξωμεν τί θέλουν γίνει αἱ ἀνάγκαι τοῦ δημοσίου, τὸ ὁποῖον καὶ στρατὸν καὶ ὑπηρεσίαν καὶ τόσα ἄλλα ὀφείλει νὰ διατηρήσῃ. Διὸ οὔτε τὸ ὑπουργεῖον πρέπει νὰ ἐμμείνῃ ἀρνούμενον πᾶσαν ἐλάττωσιν, καὶ τὸν Κ. Πλατὺν παρακαλεῖ νὰ μὴ μείνῃ ἐπίσης ἀκράδαντος εἰς τὰς ἐλαττώσεις του, διότι καθ' ὅμοιον τρόπον παρεδέχθημεν τῷ 1851 πᾶσαν ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας εὐκολίαν, καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἰδοῦσα ὅτι δὲν θέλει ἐπαρκέσει, δὲν ἐπραγματοποίησε τὸν νόμον ἐκεῖνον.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ ἐξακολούθησις τῆς αὐτῆς συζητήσεως, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 5 Μ. Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΘ'.

Τῆς 28 Ἀπριλίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, ἀνέγνω ἔκθεσίν τε καὶ νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμ. 75,600 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ τὴν αὔξησιν τῆς γερουσιαστικῆς ἐπιχορηγήσεως· ἔχουσι δ' οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ἐπιψήφισίν σας νομοσχέδιον ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 75,600 ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860.

Ἡ πίστωσις αὕτη ἀποβλέπει τὴν πληρωμὴν τῆς προστεθείσης χορηγίας εἰς τὰς ἀποζημιώσεις τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν σύμφωνα μὲ τὸν ἀρτίως ψηφισθέντα παρὰ τῆς Βουλῆς νόμον.

Παρακαλῶ ἔθεν ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπιψηφίσητε τὴν ἀνωτέρω πίστωσιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχ. 75,600, ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδων ἑξακοσίων, ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860, καταλογισθησομένων ἐπὶ τοῦ Κεφ. 5, ἄρθρ. 2 «Ἀποζημίωσις Γερουσίας».

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλουσι πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἐξέθηκεν ἐπομένως ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι εὐχαριστεῖ ἕνα τῶν βουλευτῶν, ὅστις ἠρώτησε χθὲς περὶ τῆς ἐνοικιάσεως μιᾶς ἐν Καλάμαις οἰκίας, περὶ τῆς ὁποίας πολλαὶ καὶ ἀναιδεῖς διεδόθησαν συκοφαντίαι, διότι ἐκ τῆς ἐρωτήσεως αὐτῆς λαμβάνων ἀφορμὴν, παρακαταθέτει εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν ἔγγραφα, ἐξ ὧν ἡ Βουλὴ θέλει πεισθῆ κατὰ πόσον εἰσὶν ἀληθῆ τὰ διαδιδόμενα.

Ἐγένετο ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Δ. Τσόκρη καὶ Ἰω. Ταμπακοπούλου ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων, καθ' ἣν ἔλαχον οἱ ΚΚ. βουλευταὶ ὡς ἀκολούθως·

Μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον 1860.

Α'.

Γ. Α. Ῥάλλης,
Γ. Γεροθωνάσης,
Κ. Κωνστάκης,
Β. Ῥοῦφος,
Α. Χ. Ἀναργύρου,
Θ. Μιχαλόπουλος
Γ. Διαμάντης,
Σ. Βαρότσης,
Δ. Κριεζώτης,
Χ. Α. Χρηστόπουλος,
Δ. Σακελλαράκης,
Γ. Ἱερωτῆς,
Ἰω. Σαφάκας,
Γ. Ναύτης,
Ν. Μοσχούλας,
Κ. Κρίσπης,
Γ. Βελῆς,
Α. Μαντσελόπουλος,
Α. Κουμουνδοῦρος,
Α. Βλαχέτης.

Β'.

Ἰω. Δελιγιάννης,
Α. Βενιζέλος,
Ἐμ. Μελετόπουλος,
Α. Ἴσκος,
Π. Ῥεβελάκης,
Ν. Θ. Λειώπουλος,
Δ. Βότσαρης,
Ν. Βαρδαρῆγος
Α. Στεφάνου,
Π. Μ. Ἰατρὸς,
Ν. Πιεράκος,
Ἰω. Μπαλάφας,
Μ. Σολωμὸς,
Ε. Κεχαγιᾶς,
Α. Αὐγερινὸς,
Σ. Μήτσας,
Ε. Τσοῦγλος,
Ν. Π. Ἀθανασίου,
Ν. Βουλπιώτης,
Δ. Φιλήμτος.

Γ'.

Ν. Δικαῖος,
Κ. Κυπριάδης,
Γ. Πλαπούτας,
Α. Ν. Πατιμεζᾶς,
Σπ. Κοπανίτσας,
Ν. Γκίνης,
Χ. Θεοχαρόπουλος,
Π. Κανελλόπουλος,
Εὐαγ. Κοντογιάννης,
Σ. Σκουμπουρδῆς,
Γρ. Μανοῦσος,
Δ. Σακελλαριάδης,
Θ. Α. Ζαΐμης,
Π. Τσιμπουράκης,
Α. Κοντόσταυλος,
Α. Ζέρβας,
Ἰω. Σαγρέδος,
Ἰω. Βλάσσης,
Φ. Φλωνος,
Γ. Δελένδας.

Δ'.

Α. Δημητρίου,
Σ. Βλάχος,
Ἰω. Κατσάκος,
Α. Κουμουνδοῦρος,
Δ. Πετραλιᾶς,
Κ. Βλάμης,
Σ. Α. Δούκας,
Α. Ἀδέρωφ,
Ε. Καλογερᾶς,
Π. Ψάθης,
Β. Παλαμίδης,
Δ. Ἀντωνόπουλος,
Γρ. Κορριωτάκης,
Α. Τσαμαδὸς,
Εὐαγ. Βαλατσὸς,
Ἐμ. Ναυπλιώτης,
Ν. Κανακὸς,
Σ. Ἀντωνόπουλος,
Ν. Πανουργιᾶς
Ἰω. Δουλίδης.

Ε'.

Ἰω. Ταμπακόπουλος,
Γ. Ν. Καΐρης,
Γ. Σκοῦφος,
Δ. Πετροπουλάκης,
Κ. Πλατὺς,
Κ. Θεοδώρου,
Ἰω. Ταταράκης,
Δ. Νοταρᾶς,
Δ. Παλυγρηνόπουλος,
Κ. Χριστοδούλου,
Ἰω. Χατσόπουλος,
Δ. Ἀριμάς,
Α. Γ. Κουντουριώτης,
Ν. Ντουζίνας,
Ν. Σισίνης,
Γ. Ι. Στάικος,
Δ. Παπαδημητριάδης,
Π. Καλαμογδάρτης,
Α. Δελιγιάννης,
Σ. Καμπερόπουλος.

Ϛ'.

Δ. Μάντσαρης,
Θ. Τσαννετάκης,
Δ. Λογοθέτης,
Α. Δανόπουλος,
Ἰω. Προβελέγγιος,
Δ. Μησυρλῆς,
Α. Διαμαντόπουλος,
Σπ. Μαρκεζίνης,
Α. Χαραλάμπης,
Π. Δελιγιάννης,
Ἰω. Καραγιαννόπουλος,
Μ. Χ. Μελέτης,
Α. Παπαθανασίου,
Π. Ἀργυρόπουλος,
Β. Κυβέλος,
Ἰω. Μανωλίτης
Ν. Χ. Παναγιώτου,
Ν. Πιπῖνος,
Δ. Βουδούρης.

Ζ'.

Δ. Ζώτος,
Ἰω. Σωτηριάδης,
Δ. Καλλιφρονᾶς,
Α. Ἀλεξανδρόπουλος,

Δ. Γιαννοβλης,	Γ. Μιχαὴλ,	Π. Παπατσώνης,
Ν. Παπαμιχαλόπουλος,	Α. Ῥενουάρδος,	Π. Χ. Πέτρου,
Χ. Χριστόπουλος,	Γ. Γιολδάσης,	Στ. Καμπερόπουλος,
Ι. Ζάρκος,	Α. Χ. Λόντος,	Ν. Τσαβέλλας,
Δ. Τσόκρης,	Ἐ. Δεληγεώργης,	Α. Γεωργαντᾶς.

Προβάσης εἶτα τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν συζητήσεως, λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι τὸ διαφανὲς κάτοπτρον τοῦ παρελθόντος, ὁ πίναξ τοῦ πολιτικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν, ἡ ἱστορία, ἐκθέτει τ' ἀποτελέσματα καὶ τὴν ἐπιρροὴν, ἣν ἔσχεν ἐπὶ τῆς διαρκείας αὐτῶν ἡ ναυτιλία. Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ φέρωμεν παραδείγματα διὰ ν' ἀποδείξωμεν ὁπόσον χρήσιμος εἰς τὴν κραταίωσιν καὶ ὕπαρξιν αὐτῶν ἐράνη. Συνεσκέπτοντο ποτὲ οἱ συγκλητικοὶ τῆς Βυζαντικῆς αὐτοκρατορίας ἐπὶ σπουδαιοτάτου ζητήματος, ὁμοίου τῷ προκειμένῳ, ἂν δηλ. συνέφερεν εἰς τὸ Κράτος ἡ διάλυσις τῶν πληρωμάτων τοῦ στόλου, τὰ δὲ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν δαπανώμενα χρήματα νὰ διατεθῶσιν εἰς ἄλλας ἀνάγκας τοῦ Κράτους, ἐν εἰρήνῃ διατελοῦντος. Σφοδρὰ ἐγένετο συζήτησις, τῶν μὲν ναυτικῶν ἀξιούντων ὅτι ἡ διατήρησις τοῦ στόλου εἶναι ἄφευκτος καὶ ἐν ὥρᾳ εἰρήνης ὡς καὶ ἐν πολέμῳ πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν παραλίων τῆς ἐπικρατείας. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐπιμενόντων τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἐναντίαν ἰδέαν, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν οἰκονομίαν, ἀπεφασίσθη ἡ διάλυσις, οἱ δὲ ναῦται, στερούμενοι παντὸς πόρου, ἀντὶ τῆς κώπης ἐπελάβοντο τῆς σκαπάνης καὶ οὕτω τὸ ναυτικὸν ἐξέλιπεν. Ἐλλείψαντος δὲ τοῦ ναυτικοῦ, ἀπωλέσθη τῆς θαλάσσης ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀπώλεια ταύτης ἐπέφερε καὶ τῆς αὐτοκρατορίας τὴν ὅλην καταστροφήν. Ἡ Καρχηδὼν, ἡττηθεῖσα κατὰ θάλασσαν, ἀπώλεσε καὶ τὴν ξηράν. Αὐτὸς ὁ ἀγέρωχος Ξέρξης, ἡττηθεὶς ἐν τῇ Σαλαμινίᾳ ναυμαχίᾳ, κατεστράφη καὶ εἰς τὴν ξηρὰν μ' ὅλους τοὺς πολυαρίθμους στρατούς του.

Βλέπετε λοιπὸν ὁπόσον κρατύνει τὰ ναυτικὰ κράτη ἡ ναυτικὴ δύναμις, καὶ πρὸ πάντων ἡ ναυτιλία, ἥτις εἶναι ἡ ζύμη τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, διότι δὲν εἶναι εὐχερὲς ν' ἀναδείξῃ τις ἐκ τοῦ προχείρου δεξιοὺς καὶ ἐπιτηδείους ναύτας.

Ὁ ἔντιμος βουλευτὴς Ἀττικῆς λαλῶν χθὲς ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀπέδειξεν ὅτι κατὰ σύμπτωσιν παρετηρήθη ὅτι αἱ δαπάναι τῆς φορολογίας κατὰ τὸ ὑποβληθὲν νέον φορολογικὸν νομοσχέδιον, τῆς ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἀποτελεῖ μέρος, ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὰς δαπάνας τῆς ναυτιλίας. Ἀλλ' ἂν τοῦτο εἶναι

ἀληθὲς, ἂς μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀδικεῖται ἡ ναυτιλία, διότι τὰ κεφάλαια τοῦ γεωργοῦ εἶναι ἡ γῆ, ὁ σπόρος, οἱ ἀροτῆρες βόες καὶ τὰ ὑποζύγια, τὸ δὲ κεφάλαιον τοῦ ναυτικοῦ εἶναι τὸ πλοῖον, ἡ τροφοδοσία, καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ναυτῶν. Ἀλλὰ τοῦ μὲν γεωργοῦ τὸ πρώτιστον κεφάλαιον, ὁ ἀγρὸς, οὐδέποτε δύναται νὰ ὑποστῇ βλάβην, τὸ δὲ πλοῖον, τοῦ ὁποίου ἡ μέση ἡλικία ὑπολογίζεται εἰς 14 ἔτη, στερεῖται κατ' ἔτος τὸ δέκατον τέταρτον τῆς ἀξίας του. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἑτέρα μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύω ἐπιτηδευμάτων, διότι ὁ μὲν γεωργὸς ἐργάζεται μὲν τὴν ἡμέραν, ὑπὸ τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ἀναπαύεται τὴν νύκτα τοὐλάχιστον, ἐνῷ ὁ ναύτης εἶναι ἐκτεθειμένος ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὸ ψῦχος καὶ τὴν βροχὴν, κινδυνεύων ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ γίνῃ θῦμα τῶν κατὰ τοῦ πλοίου λυσσωδῶς ἐφορμώντων κυμάτων. Ὁ γεωργὸς ὡς ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματός του ὁμοιάζει ἑρπετὸν, ὁ δὲ ναύτης πτηνὸν, κρεμάμενον καὶ ἀπειλούμενον νὰ ἐκσφενδονισθῇ εἰς τὴν θάλασσαν· ὁ γεωργὸς τρώγει μὲν ἄρτον θλίψεως, ἀλλ' ὁ ναύτης τρώγει ἄρτον ὀδύνης, διότι οἱ κίνδυνοι οἱ παρακολουθοῦντες αὐτὸν εἶναι ἀγνωστοι καὶ ξένοι πρὸς τὸν γεωργόν. Ἡ θέσις λοιπὸν τῶν δύω τούτων ἐπιτηδευμάτων εἶναι ὅλως διάφορος, καὶ προκειμένου ἑπομένως σήμερον περὶ ναυτιλίας, ἥτις εὑρίσκεται εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου, ὀφείλομεν νὰ τὴν συνδράμωμεν καὶ νὰ τὴν συντηρήσωμεν μεχρισοῦ αἴτιοι καιροὶ τῇ δώσουν νέαν ζωήν. Ἐν Διατάγμα τῆς Βασιλίσσης Ἐλισάβετ ἀνύψωσεν εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὴν ναυτιλίαν τῶν Ἄγγλων, οἵτινες σήμερον εἰσὶν οἱ δεσπόται τῆς θαλάσσης.

Δὲν ἔχει νὰ φέρῃ ἀριθμοὺς διὰ ν' ἀποδείξῃ τὴν κατάστασιν τῆς ναυτιλίας ὡς ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτῇ τελῶν. Τοὺς ἀριθμοὺς ἔφερεν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ βεβαίως ἐπείσθητε περὶ τοῦ ἐπαχθοῦς τοῦ φόρου, τοῦ ἐπιβαλλομένου εἰς τὴν ναυτιλίαν, ἥτις πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶναι ἡ κυριωδεστέρα πηγὴ πλούτου εἰς τὸν τόπον καὶ διὰ τοῦτο πιστεύει ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει προθύμως παραδεχθῇ πᾶν ὅ,τι συντείνει πρὸς διάσωσιν τῆς ψυχορραγούσης ναυτιλίας μας.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι λαμβάνει τὸν λόγον διὰ ν' ἀναπτύξῃ ἓν ζήτημα σοβαρὸν καὶ σπουδαῖον, ἂν καὶ αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἔχει τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις εἰς πλήρη τοῦ ζητήματος ἀνάπτυξιν.

Ἓν πρώτοις λοιπὸν παρατηρεῖ, ὅτι ἡ θέσις τοῦ ζητήματος καθίσταται δύσκολος, διότι ὁ ὑπὸ συζήτησιν νόμος δὲν συνοδεύεται καὶ μὲ τὴν στατιστικὴν τῆς ὑπηρεσίας, ἣν ἐνεργεῖ εἰς

τὸ ἐξωτερικὸν ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία, οὔτε συνετάχθη ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων πληροφοριῶν, καὶ εἶχε δίκαιον ὁ φιλελλὴν ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ὁ ἀναδεχθεὶς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ νομοσχεδίου, νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ὡρίμασεν εἰσέτι ἡ περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἡ μὴ τοῦ νομοσχεδίου ἰδία, διότι ἀνεγνώρισε τὴν ἀσάφειαν τῶν βάσεων τοῦ νομοσχεδίου, συντάκτης τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἄνθρωπος, ὅστις τὸ πρῶτον ἐχρημάτισε στρατιωτικός, ἀκολούθως ἐγένετο αὐτοχειροτόνητος φιλόλογος καὶ τελευταῖον ἀνεδείχθη καὶ συντάκτης νόμου ναυτικοῦ. Ἡ σύνταξις ἐπομένως τοῦ νομοσχεδίου ἐπηρεάσθη ἀπὸ σκέψεις διαφόρους καὶ πληροφορίας λανθασίας ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον βάσιν ἔχει ἐν μέρει μὲν τὸν παλαιὸν νόμον, ἐν μέρει δὲ τὸν γαλλικὸν καὶ ἄλλους πολλοὺς νόμους. Ἀλλὰ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ τὴν Βουλὴν εἰς πλήρη ἰδέαν περὶ τοῦ πόσον ὁ προκείμενος νόμος καταπιέζει τὴν μικρὰν ναυτιλίαν, ἀναγκάζεται νὰ ἔλθῃ εἰς μίαν παραβολὴν μεταξὺ τῆς νέας καὶ παλαιᾶς διατιμήσεως, ἐκ τῆς ὁποίας παραβολῆς θέλετε ἰδεῖ ὅτι ὅσον μικρότερον εἶναι τὸ πλοῖον, τοσοῦτον βαρύτεροι καὶ οἱ ἐπιβαλλόμενοι φόροι. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι ἓν πλοῖον 25 τόνων ἐπλήρωνε μέχρι τοῦδε τὸ ὅλον δραχ. 15:50, ἐνῷ κατὰ τὴν νέαν διατίμησιν θέλει πληρώνει δρ. 87:75. Ποῦ λοιπὸν ἡ κατὰ τὸ 1|3 ἐλάττωσις τῶν φόρων, ἣν ὑπεσχέθη χθὲς ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός; Ὅλοι 100 τόνων ἐπλήρωνε μέχρι τοῦδε δρχ. 62, κατὰ δὲ τὴν νέαν διατίμησιν θέλει πληρώνει δραχ. 148. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι οἱ φόροι τῶν μικρῶν πλοίων ηὔξησαν κατὰ τὸ ἐξαπλοῦν σχεδὸν, ἐνῷ οἱ τῶν 100 τόνων, κατὰ τὸ διπλοῦν. Ἡ αὐτὴ δὲ ἀναλογία τοῦ ἐκπεσμοῦ ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὰ πλοῖα 300 τόνων, ἅτινα κατὰ μὲν τὴν παλαιὰν διατίμησιν ἐπλήρωνον δραχ. 186, κατὰ δὲ τὴν νέαν δρ. 217, ηὔξησε δηλ. κατὰ μόνον τὸ 1/3. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι πλοῖα 25 τόνων πληρώνουσι δραχ. 3:50 κατὰ τόνον· πλοῖα 100 τόνων, 1:41 καὶ πλοῖα 300 τόνων, 82 λεπτὰ τριῶν τόνων πληρώνουσι 12 δραχ. καὶ 6 τόνων, δραχ. 6. Ποῦ λοιπὸν ἡ τῆς φορολογίας ἰσότης; Ὁ προκείμενος νόμος δὲν ἀποβαίνει οὕτω προστατευτικὸς ὑπὲρ τῶν μεγάλων πλοίων; Ἡ λοιπὸν ὁ συντάκτης τοῦ νόμου ἦτον ἐκ τῶν τὰ πάντα εἰδότων καὶ μηδὲν ἐπισταμένων, ἢ εἶχε τὴν πονηρὰν πρόθεσιν τοῦ νὰ καταστρέψῃ τὴν ναυτιλίαν μας, ὅ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία συνίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ μικρῶν πλοίων, διακόσια δὲ ἢ 300 μόνον μεγάλα κέκτηται. Ὁ προκείμενος ἐπομένως νόμος οὔτε εἰς τὴν

ἰσότητα στηρίζεται, χορηγεῖ δὲ προστασίαν εἰς τοὺς πλουσίους καὶ ἰσχυροὺς, καὶ καταστρέφει τὸν ἀδύνατον καὶ πτωχὸν πλοίαρχον, ὅστις διὰ τοῦ πλοιαρίου του προσπαθεῖ νὰ διαβιβάσῃ τὴν οἰκογένειάν του· ὁ δὲ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς, παραδεχόμενος ἐν μέρει τὸ προστατευτικὸν σύστημα τοῦ νομοσχεδίου, ἀρνεῖται τὰς περὶ φορολογίας τῆς καθαρᾶς προσόδου χρηστὰς καὶ ὀρθὰς ἰδέας του.

Ἀφ' οὗ ἤδη ἀνεκαλύψαμεν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς νέας διατιμήσεως ἐπιβαλλόμενα τέλη, εἰσὶ βαρύτερα τῶν τῆς παλαιᾶς διατιμήσεως, ἃς ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν σύγκρισιν τῆς νέας διατιμήσεως μετὰ τῆς γαλλικῆς. Ἀλλ' εἶναι γελοῖον νὰ θέλωμεν νὰ παραβάλωμεν τὴν Ἑλληνικὴν ναυτιλίαν πρὸς τὴν ναυτιλίαν τῆς Γαλλίας, ἡ ἀξία τῶν πλοίων τῆς ὁποίας ἀναβαίνει εἰς 400 δρχ. κατὰ τόνον, ἐν ᾧ ἡ τῶν Ἑλληνικῶν εἰς μόνον 200. Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὰ γαλλικὰ πλοῖα ἔχουσι διπλασίαν ἀξίαν, ἔχουσι βεβαίως καὶ διπλασίαν παραγωγὴν καὶ κατὰ δίκαιον λόγον πρέπει νὰ ὑποβάλλωνται καὶ εἰς ἀνωτέραν φορολογίαν. Κατὰ ὅμως τοῦτο ἡ γαλλικὴ ναυτιλία δὲν ἔχει, ὡς ἡ ἑλληνική, μικρὰ πλοιάρια, τὰ ὁποῖα νὰ παραπλέουν τὰς παραλίας τῆς Ἀσίας καὶ Δύσεως, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἐπιβαρύνεται ὡς παρ' ἡμῖν ἡ μικρὰ ναυτιλία.

Λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει του ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἐπροστάτευσε διὰ τοῦ νομοσχεδίου μεγάλης χωρητικότητος πλοῖα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐμψυχωθῇ ἡ κατασκευὴ πλοίων μεγάλων· Ἀλλ' ὁ λόγος αὐτὸς εἶναι μία πρόφασις, τὴν ὁποίαν ὁ ὑπουργὸς μετεχειρίσθη διὰ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἠθέλησε νὰ κατασιγάσῃ τὰς φωνὰς καὶ τὰ παράπονα τῶν ἰσχυρῶν καὶ πλουσίων. Ὁ νόμος λοιπὸν εἶναι καταστρεπτικὸς καὶ οἱ δι' αὐτοῦ ἐπιβαλλόμενοι πάγιοι φόροι θέλουσι παγώσει τὴν θάλασσαν διὰ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ ὅταν καταστραφῶσι τὰ μικρὰ ἡμῶν πλοῖα, καταστρέφεται συγχρόνως ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία, διότι ἐκτὸς 200 ἢ 300 μεγάλων πλοίων, ὅλα τὰ λοιπὰ εἶναι μικρά. Δὲν λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιβληθῶσι φόροι καὶ ἐπὶ τῆς ναυτιλίας, καθόσον ἄνευ φόρων δὲν δύναται νὰ συντηρηθῇ οὔτε ἡ Κυβέρνησις, οὔτε τὸ Κράτος, ἀλλ' ἡ φορολογία πρέπει νὰ ἦναι ἴση καὶ ἀνάλογος πρὸς τὰς ἀπολαυάς, καὶ διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι πρέπει νὰ προσδιορισθῇ κατὰ τόνον, ὥστε νὰ γνωρίζῃ εὐκολώτερον ἕκαστος τὰς ὑποχρεώσεις του, οὐχὶ δὲ νὰ ἐπιβάλλωνται 20 εἰδῶν φόροι κατὰ τὴν διατίμησιν.

Ὁ βουλευτὴς Σπετσῶν ἐπιμένει θεωρῶν δίκαιον ἐν μέρει τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, διότι βεβαίως χορηγεῖ προστασίαν τινὰ εἰς τὰ μεγάλα πλοῖα. Ἀλλ' ἀναγνωρίζων συγχρόνως καὶ τὸ βαρὺ τῶν ἐπιβαλλομένων φόρων, ὑποστηρίζει μεταζύ τινα γ' ὥμην μεταξὺ τοῦ νομοσχεδίου καὶ τῆς ἐκθέσεως, διότι φοβεῖται μὴ, διὰ τῆς παραδοχῆς τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπιφερομένων ἐλαττώσεων, ἀπολέσωμεν καὶ τὴν μικρὰν ὠφέλειαν, ἣν δὲν μεθα νὰ ἀπολαύσωμεν. Ἀλλ' ἡμεῖς ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προσδιορίσωμεν τὸ ποσὸν τοῦ φόρου, εἰς δὲ τὴν Κυβέρνησιν ἐπιτρέπεται μόνον νὰ ζητῇ τοὺς ἀναγκαιοῦντας αὐτῇ φόρους, καὶ ἑπομένως ὁ φόβος του δὲν δύναται νὰ ἦναι ἰσχυρός.

Γενομένου χθὲς λόγου περὶ καθαρᾶς πρασόδου καὶ ἀποδειχθέντος ὅτι τὰ πλοῖα σήμερον δὲν ἀφίνουν οὐδεμίαν ὠφέλειαν, ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ὑπάρησε, καὶ εἶχε δίκαιον ν' ἀπορήσῃ, διότι οὔτε ναυτικὸς εἶναι, οὔτε πλοῖον ἔχει διὰ νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἀφ' οὗ δὲ, εἶπεν, οὐδεμίαν ἔχουσι πρόσοδον, διατὶ τότε δὲν τὰ καίουν; Δυστυχῶς καὶ τοῦτο γίνεται, διότι πολλοὶ ἐξ ἀπελπισίας τὰ ἔβριψαν εἰς τοὺς βράχους.

Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὴν γαλλικὴν διατίμησιν, παρατηρεῖ ὅτι τὰ γαλλικὰ πλοῖα, ἐκτὸς τῶν ἐκτεθέντων πλεονεκτημάτων, ἔχουσι καὶ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν καὶ δύνανται αὐτὴν ἐφίσκουσι νὰ δανεισθῶσι πρὸς 3 ἢ 4 τοῖς 0/0, ἐνῷ ἡμεῖς δανειζόμεθα πρὸς 36 καὶ 48. Πῶς λοιπὸν θέλετε νὰ παραβάλωμεν τὰ πλοῖά μας μὲ τὰ πλοῖα τῆς Γαλλίας; Ἀφ' οὗ δὲ ζητεῖτε νὰ παραδειγματισθῆτε ἀπὸ τὰ ξένα κράτη, διατὶ τότε δὲν βλέπετε καὶ τί γίνεται ἐν Ἀγγλίᾳ; Ὑπάρχει καὶ ἐκεῖ ἡ πλοθὺς τῶν ἐγγράφων μὲ τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦμεν ἡμεῖς νὰ ἦναι ἐφωδιασμένον τὸ πλοῖον; Ἀνθ' ὅλων αὐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ δίδεται μία μόνη πιστοποίησις καὶ μ' αὐτὴν δύναται τὸ πλοῖον νὰ περιέλθῃ τὸν κόσμον ὅλον, ἐν ᾧ ἐν Ἑλλάδι καὶ διὰ τοὺς ἐσωτερικοὺς ἀκόμη διάπλους ἐν πλοιάριον ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ σωρείαν ἐγγράφων, καὶ οἱ ἐπιβάται δὲ αὐτοῦ νὰ ἔχωσι διαβατήρια, ὑποχρεούμενοι νὰ παρουσιάζωνται καὶ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ἅμα ἀποβῶσι τοῦ πλοίου. Ἔχει τις ἀνάγκην νὰ μεταβῇ ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην πόλιν; Ὀφείλει νὰ ἐφοδιάζηται καὶ μὲ διαβατήριον, τὸ ὁποῖον καθ' ὁδὸν ὀφείλει νὰ ἐπιδείκνυῃ ἅμα ζητηθείς εἰς τοὺς καθ' ὁδὸν σταθμεύοντας χωροφύλακας, ὡς νὰ διατελῶμεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου ἢ ὑπὸ δεσποτικὴν ἐξουσίαν, ὅτε οἱ πολῖται πάντες διατελοῦσιν ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν. Ἀλλ' εὐτυχῶς ἐν Ἑλλάδι

δὲν εὑρισκόμεθα εἰς θέσιν τοιαύτην, οἱ δὲ Πυργμόνες ἡμῶν ἀπολαύουσι πλήρους καὶ εἰλικρινοῦς στοργῆς καὶ ἑπομένως θεωρεῖ ὅλως περιττὸν καὶ καταργητέον τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀστυναμικῆς προφυλάξεως.

Συμπεραίνων δὲ τὸν λόγον του προτείνει προσωρινῶς τὴν παραδοχὴν τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτεινομένων ἐλαττώσεων μέχρισοῦ εἴτε τὸ ἔθνος αὐτὸ, εἴτε ἡ Κυβέρνησις προέλθωσιν εἰς ἓν μέτρον τελειότερον καὶ ἀναλογικώτερον.

Ἐπήνεγκεν ἕτερος ὅτι ὁ προαγορεύσας ἔχει ἴσως ἐν μέρει δίκαιον, ἀλλ' ὤφειλε νὰ φέρῃ τὰς τοιαύτας γενικὰς παρατηρήσεις κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου συζήτησιν, ἐν ᾗ σήμερον συζητοῦμεν τὸ 1 καὶ 2 ἐδάφιον τῆς διατιμήσεως. Καὶ κατὰ μὲν τὸ 1 ἐδάφιον ἐπιβάλλεται φόρος 18 λεπτῶν, κατὰ δὲ τὸ 2, λεπτῶν 10. Ἀλλ' ὑπάρχουν ἐν τοῖς ἐδαφίοις αὐτοῖς τὰ ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος ἐκτεθέντα ἀτοπήματα; Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τὰ μικρὰ πλοῖα ἐπιβαρύνονται μὲ βαρύτερον τέλος; Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ φόρος τῶν 18 λεπτῶν ἐλαττοῦται κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς εἰς δέκα. Τότε ἓν πλοῖον 25 τόνων, θέλει πληρώνει δρ. 2:50, πλοῖον δὲ ἐξ 100 τόνων, θέλει πληρώνει δρ. 10. Ἡ παρατήρησις ἑπομένως τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος δὲν εἶναι ἀκριβής· ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀτέλειαν τῶν πλοίων τῶν μεγαλειτέρων τῶν 300 τόνων, ἡ Κυβέρνησις προῆλθεν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἐξαιρέσεως, θέλουσα νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν κατασκευὴν πλοίων τοιούτων, ὡς τοῦτο γίνεται πανταχοῦ.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐλάττωσιν τῶν τελῶν, ὁ βουλευτὴς Ἀττικῆς ὡμίλησε μετὰ πολλῆς λογικῆς, διότι βεβαίως δὲν εἶναι πρέπον νὰ μεταβαίνωμεν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Τὰ ναυτιλία ἡμῶν πάσχει ἀλλὰ πάσχει διότι δὲν κινεῖται, διότι στερεῖται ἐργασίας, καὶ οὐχὶ ἕνεκα τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτῇ τελῶν, κατὰ δὲ τὸ νομοσχέδιον τὸ πλοῖον δὲν φορολογεῖται μένον ἐν ἀργίᾳ, ἀλλ' ἐργαζόμενον. Νομίζει λοιπὸν ὅτι, καθόσον ἀφορᾷ τὰ τέλη τῶν δύο ὑπὸ συζήτησιν ἐδαφίων, ἡ Βουλὴ ὀφείλει ν' ἀρκεσθῇ εἰς τὰς καὶ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ παραδεχθείσας ἐλαττώσεις, ὅταν δὲ φθάσωμεν εἰς τοὺς παγίους φόρους, καθ' ὧν κατηνέχθη ὁ βουλευτὴς Ἑρμιονίδος, τότε θέλωμεν σπουδῇ ὁποίας δυναμεθα καὶ ἐκεῖ νὰ φέρωμεν ἐλαττώσεις.

Παρευρισκόντος ἐνταῦθα τοῦ βουλευτοῦ Σπετσῶν τὴν προαναγγελθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ τροπολογίαν ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐν τῇ διατιμήσει τελῶν, ἡ Βουλὴ συμφώνως μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἀπεφάσισε

νά τυπωθῇ, νά διανεμηθῇ εἰς τοὺς βουλευτὰς καὶ αὔριον νά προτεθῇ εἰς τὴν συζήτησιν.

Οὕτω δὲ ὁ πρόεδρος ἀναβαλὼν ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 1/2 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΠΑ'.

Τῆς 29 Ἀπριλίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτελευταίας συνεδριάσεως καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Λαβὼν ἐν πρώτοις τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι καθῆκον ἑκάστου ἡμῶν εἶναι οὐ μόνον νὰ μὴ παρεμβάλλωμεν προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν συντρέχωμεν εἰς πᾶσαν νόμιμον καὶ κοινωφελῆ πρᾶξιν· ἀλλ' οὐχ ἧττον καθῆκον ἡμῶν εἶναι καὶ νὰ καταδεικνύωμεν πᾶσαν αὐτῆς ἔλλειψιν καὶ ζητῶμεν τὴν δέουσαν θεραπείαν. Τὴν ἐνδεκάτην τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἀπηύθυνεν εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν ἐπερώτησιν περὶ κατασκευῆς ἀναγκαίων τινῶν γεφυρῶν διὰ νὰ μὴ ἀπόλλυνται οἱ πολῖται μεταβαίνοντες ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς ἕτερον μέρος. Μετὰ 6 ἡμέρας ἐπανέλαβεν αὖθις τὴν ἐπερώτησίν του, ἀλλ' ἡ Βουλὴ δὲν ὥρισε τὴν πρὸς συζήτησιν αὐτῆς ἡμέραν, διὸ παρακαλεῖ νὰ ὁρίσῃ αὐτὴν σήμερον. Συνάμα δὲ ἐπιθυμεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἂν καὶ ποῖον ἔλαβε μέτρον ὑπὲρ τῶν πασχόντων ἐξ ἐλεφαντιάσεως, οἵτινες μαστιζόμενοι ὑπὸ τοῦ φρικωδεστέρου νοσήματος, δὲν ἔχουν ἄσυλον εἰς ὃ νὰ προσφύγουν. Ἂν δ' ὁ ὑπουργὸς δὲν πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ τι, θέλει προτείνει νὰ παρακαλέσωμεν τὴν σεπτὴν ἡμῶν Ἀνασσαν νὰ λάβῃ καὶ τοὺς δυστυχεῖς τούτους ὑπὸ τὴν προστασίαν της, ὡς εὐπρεστήσῃ νὰ πράξῃ καὶ ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν. Τελευταῖον ἤκουσε μετὰ λύπης ὅτι καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν Τριπόλεως καὶ εἰς τὴν Στρεάν ἔλαβον χώραν λῃστεῖαι, διὸ ἐπιθυμεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ καὶ περὶ τούτου ὁ ὑπουργὸς πῖα ἔλαβε μέτρα ἵνα μὴ κατακρινώμεθα καθ' ἑκάστην ὡς ἔθνος διατελοῦν εἰς ἀγρίαν κατάστασιν. Διὰ ταῦτα παρακαλεῖ νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλει προσέλθει ὁ ὑπουργὸς νὰ δώσῃ τὰς δεούσας πληροφορίας.

Ἡ δὲ Βουλὴ ὥρισε τὴν ἐπαύριον.

Καὶ ἄλλος δέ τις ἐξέθηκεν, ὅτι πέρυσιν ὁ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του δασονόμος ἀθετῶν τὴν καθιερωμένην ἀρχὴν τοῦ νὰ δίδηται διὰ μιᾶς εἰς τὸν δήμαρχον ἄδεια ξυλεύσεως δύω τριῶν χιλιάδων φορτίων καυσοξύλων, διέταξε πάντες οἱ ξυλευόμενοι νὰ προσέρχωνται εἰς αὐτὸν καὶ ζητῶσιν ἄδειαν ξυλεύσεως. Κατὰ συνέπειαν οἱ κάτοικοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μεταβαίνωσιν ἀπὸ 1—10 ὡρῶν μακρὰν διὰ νὰ λαμβάνωσιν ἄδειαν. Κατὰ τοῦ μέτρου τούτου ἀνεφέρθημεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλ' οὐδεμία ἐπῆλθε θεραπεία. Κατὰ συνέπειαν οἱ χωρικοὶ ἀναγκάζονται ἐνίοτε νὰ κόπτουν λαθραίως καυσόξυλα. Τοιοῦτόν τι πληροφορηθεὶς εἰς δασοφύλαξ, μετέβη εἰς τὸ χωρίον τοῦ κόψαντος ξύλα χωρικοῦ, παρεβίασε τὴν οἰκίαν, καὶ καταπατῶν τὸ ἄσυλον τοῦ πολίτου, ἔλαβε δύο τρία φορτώματα. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε ὁ δασοφύλαξ οὐδ' ἄλλος τις ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα, τὸν κατήγγειλεν ὁ ἀγροφυλάκων ὡς δήμαρχος, ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο. Παρακαλεῖ ἑπομένως νὰ προσδιορίσῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐρχόμενος ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τί ἔπραξεν ὡς πρὸς τὸν παρανομήσαντα τοῦτον ὑπάλληλον.

Παρατηρήσαντος δέ τινος, ὅτι ἀφοῦ ὁ παρανομήσας δασοφύλαξ κατηγγέλθη, ἡ ἐπερώτησις ἀνῆκε μᾶλλον εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τί ἐνήργησεν ἡ εἰσαγγελία· ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός, ὅτι ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς δασοφύλαξ εἶναι ὑπάλληλος, ἀπαιτεῖται ἄδεια τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς του.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἐξέθηκεν ἐπὶ τοῦ 1 καὶ 2 ἐδαφίου, ὅτι πάντες βεβαίως συμφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν κακὴν κατάστασιν τῆς ναυτιλίας ἡμῶν, καὶ πρόκειται νὰ ἴδωμεν ἤδη τί θέλομεν πράξει ἵνα τὴν ἀνακουρίσωμεν. Μονὴ ἡ ἀπαλλαγὴ αὐτῆς ἐκ τῶν φόρων δὲν τὴν ἀνακουρίζει ἀποχρώντως. Ἄλλως τε παρατηροῦμεν ὅτι καὶ αἱ σταφίδες ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔπασχον, ἀλλ' οἱ σταφιδοβόροι ἐπλήρωνον τὸν νενομισμένον φόρον, διότι δὲν ἠδυνάμεθα ν' ἀπαλλάξωμεν τοὺς φορολογουμένους ἀπὸ τοῦ νὰ συνεισφέρουν ὑπὲρ τῶν δημοσίων ἀναγκῶν. Ἓν ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ναυτιλίας εἶναι καὶ τὸ νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὰς δαπάνας τῶν ἀναγκαίων αὐτῇ καταστημάτων. Ἐν τούτοις ἐξετάζων τὰς δαπάνας καὶ εἰσπράξεις τῶν προξενείων, παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὸ 1860 τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἔξοδα ἐπιβάρυνον τὸ δημόσιον μὲ 125,000 περίπου

δραχμῶν, αἱ δὲ εἰσπράξεις αὐτῶν ἀνέβαινον τὸ 1858 εἰς 274,000 ὡς ἔγγιστα, ἀλλ' εἰς ταύτας περιλαμβάνονται καὶ τὰ τέλη τὰ εἰς τοὺς πραξένους πληρονόμενα δι' ἄλλας πράξεις. Ἐκ τῶν 274,000 δραχ. ἀναλογοῦν εἰς τὴν ναυτιλίαν 192,000, τὸ δὲ περιπλέον προκύπτει, ὡς εἶπεν, ἀπὸ ἄλλας τῶν προξένων ἐνεργείας. Τὸ νομοσχέδιον τῆς διατιμήσεως, ὡς ὑπεβλήθη παρὰ τοῦ ὑπουργείου, περιέχει οὐσιώδεις ἐλαττώσεις, αἵτινες δὲν εἶναι ἐκπρώτης ὄψεως καταφανεῖς, καὶ διὰ τοῦτο διέφυγον τὴν προσοχὴν πολλῶν βουλευτῶν. Εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας διατίμησιν ἐκτίθενται ὑπὸ τέσσαρας κυρίας κατηγορίας ὅλαι αἱ ἐπὶ τῶν πλοίων πράξεις τῆς προξενικῆς ἀρχῆς. Εἰς τὴν α) κατηγορίαν τὸ πλοῖον ἐνεργεῖ ἐμπορικὴν πρᾶξιν καὶ πληρόνει ὁλόκληρον τὸ τέλος· εἰς τὴν β) τὸ πλοῖον ἐνήργησε τὴν ἐμπορικὴν πρᾶξιν εἰς ἄλλον λιμένα, ὅπου ἐπλήρωσιν, εἰς δὲ τὸν νέον πληρόνει τὸ ἥμισυ τέλος δι' ἁπλῆν πρᾶξιν· εἰς τὴν γ) ἐμβαίνει εἰς τὸν λιμένα, ὅπου χωρὶς νὰ ἐνεργήσῃ τι μένει 24 ὥρας, καὶ τότε πληρόνει ἕτι ὀλιγώτερα. Αὗται εἶναι αἱ τρεῖς οὐσιώδεις περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ πλοῖον φορολογεῖται, ὡς πρὸς δὲ τὸ λιμενικὸν δικαίωμα ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἐπιμείνῃ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ἔκτακτοι πράξεις, αἵτινες σπανίως ἢ ποτὲ δὲν παρουσιάζονται, καὶ δι' αὐτὰς ὁρίζεται μικρόν τι πάγιον τέλος. Ἀντιπαραβάλλοντες τὴν συζητουμένην νέαν διατίμησιν πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε ὑπάρχουσαν, εὑρίσκομεν τοιαύτην διαφορὰν ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν, ὥστε ἂν ὑπατεύῃ ἴσος ἀριθμὸς πλοίων φορολογητέων κατὰ τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην διατίμησιν, εὑρίσκομεν ὅτι κατὰ μὲν τὴν συζητουμένην πληρόνει τὸ πλοῖον δραχ. 68, κατὰ δὲ τὴν παλαιὰν 102. Ἡ νέα λοιπὸν διατίμησις χαρίζει εἰς τὴν ναυτιλίαν ὑπὲρ τὰ 30 τοῖς 100 πλέον τῆς παλαιᾶς. Ἐὰν δὲ ἀμφιβάλλῃ τις, προτείνει ἀντὶ τοῦ νομοσχεδίου νὰ γίνῃ δεκτὸν ἓν μοναδικὸν ἄρθρον ὁρίζον ἁπλῶς «ὅτι παραχωρεῖται εἰς τὴν ναυτιλίαν τὸ 1/3 τῆς ἐν τῇ παλαιᾷ διατιμήσει προϋπαρχούσης φορολογίας.» Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ διάφοροι βουλευταὶ παριστῶσι τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν τῆς ναυτιλίας μας, διὰ νὰ μὴ φανῇ ἀναίλγητος ἡ Κυβέρνησις, συναινεῖ εἰς τὴν ἐξῆς ἕτι παραχώρησιν. Ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ 1 ἑβαρίου τέλους τῶν 18 λεπτῶν παραδέχεται 14 μόνον, ἀντὶ δὲ τῶν ἐπὶ τοῦ 3 ἑβαρίου 10 λεπτῶν, παραδέχεται 7, διὰ δὲ τῆς παραχωρήσεως ταύτης τὸ δημόσιον ἀναδέχεται εἰς βάρος του 75,900 δραχμῶν. Ἂν δὲ παραδεχθῶμεν τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Πετσῶν διαίρεσιν ὡς πρὸς τὰ μικρὰ πλοῖα, παρατηρεῖ ὅτι ποτὲ πλοίαρχος δὲν θέλει ἐνεργήσει πλήρη πρᾶξιν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ μεγάλα πλοῖα ἀναλαμβάνοντα μακρὰ ταξείδια, εἰς ὀλίγους προσαρμίζονται λιμένας, ὥστε ὀλίγα πληρώσουν δικαιώματα, τὰ μικρὰ ὅμως, ἂν καὶ πληρόνουν πλειότερα τέλη, ἐνεργοῦν ἀδιάκοπα ταξείδια καὶ ἀπόκεινται εἰς αὐτὰ νὰ ὁρίζωσι τὴν τιμὴν τῶν ναύλων. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ὑπὲρ τοὺς 300 τόνους πλοῖα, εἶναι μάταιον νὰ προνοηθῇ τι, καθ' ὅσον δὲν γίνονται πλέον ἡμῖν τοιαῦτα πλοῖα. Ἐν γένει δὲ ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ὃν πάσχει ἡ ναυτιλία ἡμῶν, εἶναι ὅτι ἐξακολουθοῦν ναυπηγούμενα ξένα ἱστιοφόρα πλοῖα χωρὶς νὰ καταβάλῃ αὐτὰ ὁ ἀτμὸς ὡς τὰ ἡμέτερα. Προέρχεται δὲ τοῦτο, διότι ἡμεῖς ὑπηρετοῦμεν ἄλλα Κράτη, τὰ ὁποῖα, ὅταν δὲν ἔχουν τὰ ἰδικά των ἱστιοφόρα, τότε μᾶς προτιμῶσιν. Ἡ τοιαύτη δὲ θέσις μας ἐξηγεῖται, διότι εἴμεθα μικρὸν Κράτος καὶ ἔχομεν πολὺ ναυτικόν· ὥστε δὲν μένει παρὰ ἢ τὸ Κράτος νὰ ἐπεκτείνωμεν ἢ τὸ ναυτικόν μας νὰ περιορίσωμεν. Πλέων παρατηρεῖ ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δύναται τὸ δημόσιον νὰ κάμῃ μεγαλειτέραν θυσίαν. Μετὰ ἓν ἔτος θέλομεν ἰδεῖ τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ καὶ ἄλλη παραχώρησις, δὲν θέλει διστάσει τὸ δημόσιον νὰ τὴν κάμῃ.

Εἰπόντος δὲ τοῦ βουλευτοῦ Πετσῶν, ὅτι παραδέχεται τὰς ἐπενεχθείσας ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐλαττώσεις, καὶ ἀπορεῖ τὴν τροπολογίαν τοῦ ἑπέρειν ἄλλος ὅτι ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἢ μᾶλλον τὸ ὑπουργεῖον ἀντελήφθη καλῶς τῶν λόγων μας νομίσαν ὅτι ζητοῦμεν νὰ ἀπαλλαγῇ τὸ ναυτικὸν παντὸς φόρου. Ὄχι, δὲν ζητοῦμεν ἀπαλλαγήν, ἀλλὰ δικαιοσύνην, ἰσότητα τῆς φορολογίας. Ὁ ὑπουργὸς ἠθέλησε ν' ἀποδείξῃ ὅτι διὰ τῆς νέας διατιμήσεως ἐλαττοῦνται τὰ βάρη τοῦ ναυτικοῦ, ἀλλ' αὐτὸς νομίζει ὅτι πολλαπλασιάζονται, καὶ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ δημόσιον εἰσπράττει τέλη 274,000 καὶ ὅτι ἐξ αὐτῶν μόνον 192,000 πληρόνει ἡ ναυτιλία. Διακόσιαι ἑξήκοντα ἑκτὼ χιλιάδες τόνων ἀπαρτίζουσι τὴν Ἑλληνικὴν ναυτιλίαν, καὶ δὲν εἶναι πλοῖον μὴ πληρόνον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀνὰ 3 δραχμάς, ὥστε ἐνῷ ἡ φορολογία ὑπερβαίνει πολὺ τὸ ἑκατομμύριον, τὸ ὑπουργεῖον μᾶς λέγει ὅτι 192,000 ἀναλογοῦν εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ἀλλ' ἐὰν οἱ ἐξωτερικοὶ ὑπάλληλοι τὰ διαρπάζουν, πρέπει νὰ ἰσχυρίζηται διὰ τοῦτο ὅτι ἡ ναυτιλία δὲν συνεισφέρει ἔχομεν λοιπὸν δίκαιον νὰ βοῶμεν διὰ τὰς καταχρήσεις τῶν προξένων, ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν αἰσθάνονται κόρον καὶ ἐξακολουθοῦν διαρπάζοντες. Μόνον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰσπράττονται ἐτησίως 40,000 δραχμαὶ

παρανόμως ἐκ τῆς φορολογίας τῶν ὁρυκτῶν, καὶ ἔρχεται ἤδη ὁ ὑπουργὸς καὶ λέγει ὅτι πληρόνει 192,000 δραχ. ἡ ναυτιλία. Εἶπεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἡ νέα διατίμησις παρουσιάζει πολλὰς ἐλαττώσεις, ἀλλ' ἐνῷ μόνη διαφορὰ φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν διατίμησιν τὸ πλοῖον ἐπλήρονε 19 λεπτὰ τὸν τόνον, κατὰ δὲ τὴν νέαν πληρόνει 18, προστίθενται δι' αὐτῆς καὶ 5 λεπτὰ διὰ λιμενικὸν δικαίωμα, ὥστε ὁ φόρος ἀναβιβάζεται καὶ κατὰ 4 λεπτὰ περιπλέον. Ποῦ εἶναι λοιπὸν ἡ ἐλάττωσις τοῦ 1/3 τῆς παλαιᾶς διατιμήσεως, ὡς εἶπεν ὁ ὑπουργός; Διὰ τὸν λόγον μάλιστα τοῦτον παραδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ ὑπουργοῦ, ἤτοι νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν παλαιὰν διατίμησιν κατὰ τὸ 1/3· ὥστε, ἂν ὁ ὑπουργὸς ἐπιμένῃ, δέχεται τὴν πρότασιν ταύτην, διότι τότε θέλομεν ἀπαλλαγῆ τῶν λιμενικῶν καὶ ἄλλων φόρων, οἵτινες δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν παλαιὰν διατίμησιν. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι δὲν δέχεται τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἐλάττωσιν διὰ τὰ ἥττονα τῶν 100 τόνων πλοῖα, καὶ τότε πρέπει νὰ παραλείψωμεν καὶ τὰ ἐπέκεινα τῶν 300 τόνων, διότι θέλει, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος, ἴσην διανομὴν φόρων, καὶ δὲν δέχεται νὰ διαιρῆται ἡ ναυτιλία εἰς προστατευομένην καὶ μή. Προστατεύσατε ἢ τὸ ὅλον ἢ τίποτε· αἱ μεριμνήσεις εἶναι ἡ μεγαλειτέρα συμφορὰ τῶν ἐθνῶν. Μάλιστα δὲ εἶναι δίκαιον νὰ ἀνακουρισθῶσι τὰ μικρὰ πλοῖα, καθ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ ὡμολόγησεν ὅτι ἀνὰ πᾶσαν ἑβδομάδα ἐπιχειροῦν ἓν ἢ δύο ταξείδια καὶ πληρόνουν, ἐνῷ τὰ μεγάλα, μακρὰ καὶ διαρκῆ ἐπιχειροῦντα ταξείδια, σπανίως πληρόνουν. Τὰ μικρὰ πλοῖα τὰ μέχρι 5 τόνων ἐντὸς τοῦ Κράτους ταξειδεύοντα δὲν φορολογοῦνται. Διὰ τί νὰ μὴ τηρήσῃ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἡ Κυβέρνησις καὶ διὰ τὰ ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐκτεινόμενα; Εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι τὰ μικρὰ πλοῖα ὁρίζουσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὴν τιμὴν τῶν ναύλων, ἀλλ' ἂς μὴν συμβαλλῃ ὅτι τὰ πλοῖα ταῦτα δὲν ἔχουσι μονοπώλιον, τὸ δὲ ναυτικὸν ἐμπόριον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τύχην. Δι' ὅλα ταῦτα ἐπιμένει ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ βουλευτοῦ Κ. Πλαστῆ.

Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἐπληροῖ τελευταῖον καθῆκον ὑποδάλλων ὀλίγας ἔτι παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σπουδαίου περὶ ναυτιλίας ἀντικειμένου· ἤθελε δὲ παραλείψῃ τὸ καθῆκόν του ἂν δὲν ἐπιχείρει νὰ ἀνασκευάσῃ σφαλερούς τινας ὑπολογισμοὺς καὶ λόγους τοῦ ἐπὶ τῆ. Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀγορεύων χθὲς, ὀλίγην ἔδωκε πίστιν εἰς τὴν ἐλεεινὴν τῆς ναυτιλίας κατάστασιν καὶ εἰς τὰς

περὶ αὐτῆς διαβεβαιώσεις τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων. Ἀλλ' ἤδη ἐλθόντων μὲ καλλιτέρας πληροφορίας, συνωμολόγησε τὴν οἰκτρὰν τῆς ναυτιλίας κατάστασιν. Συγκρίνων δὲ τὴν νέαν τοῦ νομοσχεδίου διατίμησιν πρὸς τὴν παλαιὰν, ἐξήγαγεν ἔτι τοσοῦτον εἶναι συμφερωτέρα, ὥστε ἐλαττόνει κατὰ τὸ 1/3 τὰ βάρη τῆς παλαιᾶς, προσέθηκε δὲ μάλιστα καὶ κατὰ τὰ 2/5, εἰπὼν ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ θέλῃ, εἶναι πρόθυμος εἰς τὴν ἐλάττωσιν ταύτην. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγορεύων δὲν ὠφέλει σπουδαίως, διότι ἐδέχθη αὐτὸς τὴν πρότασιν, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς τὴν ἀπέφυγεν· ἄρα δὲν εἶναι ἀληθὴς ἡ βεβαίωσίς του. Εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι κατὰ τὸν συγκριτικὸν πίνακα τῶν δύω διατιμήσεων, ἡ μὲν παλαιὰ ἀναβιβάζει τὰ τέλη εἰς 102 δρχ. ἡ δὲ προκειμένη εἰς 60. Ἀλλ' ὁ συγκριτικὸς πίναξ περιορισμένος εἰς τὸ τέλος κυρίως τῶν ἀποδημητηρίων, παρέλειψε διάφορα ἄλλα τέλη τῆς νέας διατιμήσεως, ἐντεῦθεν δὲ ἡ φαινομένη διαφορά. Ἀλλ' ἂν προστεθῶσι καὶ ταῦτα, ἤτοι ὅσα δὲν περιέχει ἡ παλαιὰ διατίμησις καὶ ὅσα σημειοῖ ὀλιγώτερον, βλέπομεν τότε ὅτι οὐδεμία σχεδὸν ὑπάρχει διαφορά, διότι αὕτη μὲν ἀναβιβάζει τὰ τέλη εἰς 120, ἡ δὲ ὑπὸ συζήτησιν εἰς 116 δραχμάς. Ὅταν λοιπὸν ἡ ναυτιλία μας δὲν βάλλῃ ὡς πρότερον, ὅταν ἀγωνιᾷ καθ' ἑκάστην καὶ ὁ ἀτμὸς κατέβαλε τὴν ἐνέργειάν της, ἔρχονται ἤδη μετὰ 30 ἔτη, ὅτε ἡ ναυτιλία μας ἤκμαζε, νὰ τὴν ἐπιβαρύνωσι μὲ τὴν αὐτὴν παλαιὰν διατίμησιν; Θέλετε λοιπὸν, ἐνῷ τὰ πάντα κατήντησαν ἤδη ἀντιστρόφως, ἐνῷ αἱ ἀπολαυαὶ εἶναι 60, 70 τοῖς 100 ὀλιγώτεραι, καὶ πολλάκις, τολμῶ εἰπεῖν, διόλου, θέλετε νὰ ἐπιβαρύνητε τὴν ναυτιλίαν μὲ τὰ ὑπέρογκα βάρη τῆς παλαιᾶς διατιμήσεως; Κατ' αὐτὰς ἔτι ἦλθον πληροφορίαι ὅτι ὁ Εὔξεινος Πόντος διατελεῖ παγωμένος καὶ 800 πλοῖα ἑλληνικὰ μένουν ἀκίνητα, χωρὶς ναῦλον, ἕκαστον δὲ τούτων ἔχει ἀνάγκην 1300 δραχμῶν κατὰ μῆνα. Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι λόγῳ τῆς κατασπάσεως ταύτης παραχωρεῖ 75,000 καὶ ἂν τὸ λέγῃ σπουδαίως, δεχόμεθα δεμένως τὴν παραχώρησιν. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπορεύγων πᾶσαν ἄλλην ἐλάττωσιν, ἐπεκαλέσθη τὸ στερεότυπον ἐπιχείρημα τῆς ζημίας τοῦ δημοσίου, ἐπιχείρημα ἀντιτασσόμενον δυστυχῶς εἰς πᾶσαν πρότασιν ἐπωφελῆ καὶ γενναίαν. Ἀλλ' ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν προνοήσῃ ἐγκαίρως, ἐὰν δὲν θέσῃ φραγμὸν εἰς τὸν κίνδυνον τοῦτον τῆς ναυτιλίας, τότε θέλει ζημιωθῆ ἀληθῶς, διότι ἅταν φθάσῃ νὰ μὴ κινῆται τὸ ναυτικὸν, τί θέλει εἰσπράττει; Ἓν μηδέν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐμψυχώσωμεν τὸ ναυτικόν μας,

πρέπει νὰ φέρωμεν ἐλαττώσεις, καὶ ἂν ἐκ τ' ὑπολοίπου τὸ δημόσιον μικρὰν ζημίαν, θέλει τὰς ἀνακτήσει πολλαπλασίως, διότι θὰ κινῆται ἡ ναυτιλία καὶ τὸ δημόσιον θὰ εἰσπράττῃ. Ἓν μέσον πρὸς ἐμψύχωσιν αὐτῆς εἶναι ἡ τῶν φόρων ἐλάττωσις, ἄλλο ἡ σύστασις ναυτοδανεισμοῦ, καὶ τρίτον ἡ ἁπλοποίησις τῆς διατιμήσεως. Ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι 274,000 δ. αχ. εἶναι τὸ ὅλον τῶν προξενικῶν εἰσπράξεων, οἱ δὲ δαπάναι φθάνουσιν εἰς 450,000. Ἀλλ' αὐτὸς παραλείπων τὸν προϋπολογισμὸν, καθὼ παρουσιάζοντα ποσὰ ὑποθετικὰ, λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπολογισμὸν καὶ εὑρίσκει ἐν ἀκριβείᾳ ὅτι τῷ 1857 εἰσεπράχθησαν 366,000 δρχ. καὶ ἐδαπανήθησαν 216000. Ὅταν προστεθῶσι καὶ 90,000 τῶν ἀμίσθων προξένων, τότε φθάνουσιν εἰς 300,000. Ἄρα τὰ προξενικὰ ἔσοδα εἶναι ἀνώτερα τῶν ἐξόδων καὶ πρέπει καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ γείνωσιν ἐλαττώσεις. Προτείνας διὰ τῆς ἐκθέσεως τὴν ἐλάττωσιν διαφόρων τελῶν τῆς ναυτιλίας, δὲν ἐνόησεν, ἄραγε, νὰ ἐπιβληθῶσιν ἕτεροι φόροι ἵνα καλύψωσι τὰς ἐλαττώσεις. Ἀλλ' ἠδυνάμεθα ἐπὶ τοῦ προξενικοῦ κλάδου ἐργαζόμενοι, νὰ φέρωμεν οὐσιώδεις οἰκονομίας. Τίς ἡ ἀνάγκη π.χ. νὰ ἔχωμεν εἰς Τεργέστην πρόξενον τὸν Κ. Γιαννικέσκον μὲ 6,000 δραχμὰς κατ' ἔτος, ἐνῷ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναθέσωμεν τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν ἀμισθεὶ εἰς τόσους ἁβιοπλούτους ὁμογενεῖς; Τίς ἡ ἀνάγκη νὰ διατηρῶμεν ἄλλον ἐν Βενετίᾳ μὲ 1,800 δραχμὰς; Τίς ἡ ἀνάγκη νὰ μισθοδοτῶμεν τοὺς ἐν Ζακύνθῳ ἐν Βελίτῃ καὶ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης προξένους ἡμῶν, ἐνῷ δυνάμεθα νὰ μὴ δαπανῶμεν πρὸς τοῦτο; Ἂν παρατείνωμεν τὴν σίκτραν τῆς ναυτιλίας κατάστασιν, ἂν δὲν λάβωμεν τὰ πλέον προναπτικὰ μέτρα, ἂν τὴν ἀφήσωμεν μόνιτουσαν ὑπὸ τύχας ἀνάγκας, πικρῶς θέλομεν μεταμεληθῆ, καὶ θέλομεν κλαύσει τὸ πρώτιστον στοιχεῖον τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου καὶ μεγαλείου. Κυρίως δὲ θέλει βλάψει αὐτὸν ἡ γεωργία, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ζητοῦμεν τὴν κατασκευὴν ὁδῶν καὶ πᾶσαν δυνατὴν εὐκολίαν. Ἀλλ' ἔχει καὶ ἡ ναυτιλία τοὺς θαλασσίους της δρόμους καὶ φέρει ἄρθονα τὰ κεφάλαιά της. Διὰ τί νὰ τὴν ἐγκαταλείψωμεν οὕτως; Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ἐντελῶς τὸ καθῆκόν του, λέγει, ὅτι εἰς τὸν πίνακα τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς κινήσεως τῶν ἑλληνικῶν πλοίων εὑρίσκομεν τὸ 1857 4 339 πλοῖα, κατὰ δὲ τὸ 1858 ὑπάρχει διαφορὰ ἐπὶ ἐλαττον 419 πλοίων. Τί ἔγειναν ὅλα ταῦτα; Προσθέτει ὁ αὐτὸς πίναξ ὅτι ἐντὸς τοῦ 1858 πολλὰ τούτων ἐπωλήθησαν εἰς ξένους. Ἀλλὰ γνωρίζετε τὴν αἰτίαν; Ἀναγκάζεται μὲ ἄλγος ψυχῆς νὰ τὴν εἴπῃ. Τὰ πλεῖστα τῶν

ἐκθέντων πλοίων μετέβαλον τὴν σημαίαν των, καὶ ἄλλα μὲν ἔλαβον οἰκονομικῶς τὴν ἑλληνικὴν, ἄλλα δὲ τὴν Ὀθωμανικὴν σημαίαν. Διὰ τί ὡρμήθησαν εἰς τὸ ἔσχατον τοῦτο μέτρον; Τὰ ἔπραξαν ἐξ ἀνάγκης διὰ ν' ἀποφύγωσι τὸ ὑπέρογκον τῆς ναυτιλιακῆς φορολογίας, καὶ διὰ ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν καταπιέσεων τῶν πρακτόρων καὶ προξένων ἡμῶν. Καὶ φαντασθῆτε τί πρέπει νὰ ὑπέστησαν οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, διὰ νὰ διασθῶσιν ἐν ὅλῃ τῇ φιλοπατρίᾳ των ν' ἀλλάξωσιν ἐθνισμόν. Ἂν λοιπὸν δὲν λάβωμεν τὰ συντονώτερα μέτρα, ἂν καθήμεθα μικρολογοῦντες δι' ἓν ἢ δύω λεπτὰ, ἂν δὲν δώσωμεν πλήρη καὶ γενναίαν εἰς τὸ ναυτικόν μας ἐμψύχωσιν, τὰ ἀποτελέσματα θέλουν εἶσθαι πικρά.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ὅτι κατὰ τὸν προαγορεύσαντα ἐκ τῶν 420 πλοίων, ἅτινα ἐξέλιπον ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, τὰ πλεῖστα ἠναγκάσθησαν ν' ἀλλάξωσι σημαίαν ἕνεκα τῶν τελῶν καὶ τῆς καταβλήσεως τῶν προξένων. Ἀλλὰ καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν καταβλησιν, ἡ διατύπωσις οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν, ἀπόκειται δὲ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ ἢ καὶ νὰ καταργήσῃ ἐντελῶς τὸν προξενικὸν κλάδον, καὶ τότε παύουσι καὶ τὰ τέλη. Εἰς πρὸς δὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς σημαίας, παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι συνέπεια τῶν τελῶν, ἀλλὰ τὰ πλοῖα ταῦτα, ἀνήκοντα εἰς ἄλλας ἐθνικότητας καὶ λαβόντα προσωρινῶς τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐθνικότητά των καὶ ἐντεῦθεν ἡ φαινομένη ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων.

Ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τῶν τελῶν ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν αὐτὴν ἐπιθυμίαν εἰς τὴν ἐλάφρυνσιν τῆς ναυτιλίας καὶ μεγαλείτερον μᾶλιστα συμφέρον, καθόσον ἡ τιμὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐνέχεται εἰς τὴν καλὴν ἢ κακὴν αὐτῆς κατάστασιν, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τῆς ἀτελείας, διότι καὶ ἂν προτείνῃ ἡ Κυβέρνησις τοιαύτην, ἡ Βουλὴ βεβαίως δὲν θέλει τὴν παραδεχθῇ, ἵνα μὴ ἐπιβαρυνθῶσιν ἄλλαι τάξεις μὲ τὸ ἐκ ταύτης προκύψον ἔλλειμμα. Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς μίαν εὔλογον παραχώρησιν καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ ἤδη παραδεχθεῖσα καὶ ὑπ' αὐτοῦ, ἥτις ἐλαττόνει τὰ τέλη κατὰ τὸ 1/3 ἧττον τοῦ νομοσχεδίου, μολονότι ὁ προαγορεύσας δὲν πείθεται, διότι, λέγει, αἱ παραχωρήσεις αὗται δὲν ἐγένοντο εἰσέτι δεκταί. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἅπαξ ὑπεσχέθη οὗτος ὅτι θέλει τὰς παραδεχθῆ, ἀπόκειται ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν νὰ τὰς ἐπιψηφίσῃ καὶ τοῦτο βεβαίως θέλει γείνει μετὰ μικρὸν, διότι δὲν ἐσυνείθισε νὰ δίδῃ ψευδεῖς ὑποσχέσεις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀποσπᾷ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς,

Ἐξέθηκεν ἕτερος ὅτι πολλὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐρρέθησαν χθὲς καὶ σήμερον καὶ ἡ Βουλὴ βεβαίως ἐμόρφωσε τὴν πεποίθησίν της μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ παράδοχὴν τῆς τροπολογίας τοῦ βουλευτοῦ Σπετσῶν. Ἔχει ὅμως νὰ φέρῃ μίαν παρατήρησιν ὡς πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἄνω τῶν 300 τόνων πλοίων, ἀλλὰ πρὸ τούτου ἂς τῷ συγχωρηθῇ νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του ὡς πρὸς τὰ μεταβαλόντα σημαίαν πλοῖα καὶ κατὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ συμφωνήσῃ οὔτε μετὰ τοῦ εἰσηγητοῦ, ἀποδόντος τὴν αἰτίαν εἰς τὸ βάρος τῶν τελῶν, οὔτε μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ, διϊσχυρισθέντος, ὅτι τὰ πλοῖα ταῦτα ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐθνικότητά των, καθ' ὅσον τὸ τοιοῦτον συνέβη μετὰ τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον, ὅτε πολλὰ πλοῖα, καλυφθέντα ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν ἕνεκα τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐθνικότητά των. Ἡ ἀληθὴς κατ' αὐτὸν αἰτία τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων εἶναι ἡ ἑξῆς. Ἐνόψῳ ἡ ναυτιλία ἐκέρδιζεν, ἀπήλαυε καὶ πίστεως καὶ παντὸς εὑρίσκε κεφάλαια, ἄτινα ὅμως ἀνῆκον εἰς ξένους, καὶ τὰ ἐνεπιστεύοντο εἰς τὰ πλοῖά μας, ἐνόσῳ εὑρίσκοντο εἰς εὐτυχεῖς περιστάσεις. Ἀφ' οὗ ὅμως τὰ κέρδη ἐλλειψαν, οἱ κεφαλαιοῦχοι ἐζήτησαν τὰ κεφάλαιά των, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἰδιοκτῆται τῶν πλοίων δὲν εἶχον νὰ τὰ ἀποδώσωσιν, οἱ δανεισταὶ ἐξεποίησαν τὰ πλοῖα καὶ οὕτω περιῆλθον εἰς τὴν κυριότητα τῶν ναυτοδανειστῶν.

Ἐρχόμενος ἤδη εἰς τὸν κύριον σκοπὸν τοῦ λόγου του, παρατηρεῖ ὅτι ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὑπάρχει μία διάταξις, ἥτις ἀντίκειται οὐ μόνον εἰς τὸ 3 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἰσότητος τῆς φορολογίας, ἣν ἤρχισε τὸ ὑπουργεῖον νὰ παραδέχηται. Ἡ διάταξις αὕτη ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα, διότι ἐξαιρεῖ τῆς φορολογίας τὰ ἄνω τῶν 300 τόνων πλοῖα, ἐν ᾧ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος λέγει, ὅτι ἕκαστος συνεισφέρει ἀναλόγως τῆς περιουσίας του καὶ κατὰ τὴν προκειμένην διάταξιν τὰ 600 τόνων πλοῖα θὰ συσι πληρώνει τὸν αὐτὸν φόρον μὲ τὰ τῶν 300 τόνων. Ἀντίκειται δὲ καὶ εἰς τὴν ἰσότητα, διότι ἡ διάταξις, περὶ ἧς ὁ λόγος, προστατεύει τὰ μεγάλα πλοῖα καὶ τὸ προστατευτικὸν σύστημα ἀπέκρουσεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς καὶ ἀπὸ τὸ δασμολόγιον καὶ ἀπὸ τὰ σιτηρά. Ἀλλὰ παρεδέχθη τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, λέγει ὁ ὑπουργός, διὰ νὰ ἐμψυχωθῇ ἡ κατασκευὴ τῶν μεγάλων πλοίων. Κατ' αὐτὸν ὅμως ἡ κατασκευὴ τῶν μεγάλων πλοίων δὲν ἐμψυχοῦται ἀπὸ τὴν ἀτέλειαν, ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλα περιστατικὰ καὶ διὰ ταῦτα καὶ διότι ἡ τοιαύτη ἐξαίρεσις

θέλει γεννήσει παράπονα τῶν μὴ δυναμένων νὰ κατασκευάσωσι μεγάλα πλοῖα, ὑποστηρίζει καὶ αὐτὸς τὴν κατάργησιν τῆς ἐξαιρέσεως ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τοῦ νὰ ἐλαττωθῇ κατὰ ἓν ἢ δύω λεπτὰ ἡ ἐπὶ τῶν μικροτέρων πλοίων φορολογία, ὥστε ἡ ἔλλειψις αὕτη ν' ἀναπληρωθῇ ἀπὸ τὴν φορολογίαν τῶν μεγάλων πλοίων.

Τοῦ δὲ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης μὴ παραδεχομένου τὴν κατάργησιν τῆς ἐξαιρέσεως, καθόσον ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ἡ ἐπιτροπή, ἥτις μάλιστα προβαίνει μακρύτερον τοῦ νομοσχεδίου, καὶ τοῦ βουλευτοῦ Σπετσῶν παρατηρήσαντος ὅτι τοιαῦται ἐξαιρέσεις ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ναυτιλιακὰ τέλη καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι πρωτοφανής· ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἐθεώρησε περαιωμένην τὴν συζήτησιν. Ἐρωτηθεῖσα ἐπομένως ἰδίᾳ ἐφ' ἑκάστης τῶν προταθεισῶν τροπολογιῶν, ἀπέρριψε δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως α) τὴν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐδαφίων 1 καὶ 2 τῆς διατιμήσεως, πρωτεινούσης τὴν ἐλάττωσιν, τῶν μὲν 18 λεπτῶν τοῦ ἐδαφ. 1, εἰς 10, τῶν δὲ λεπτῶν 10 τοῦ ἐδαφ. 2, εἰς 5. β) τὴν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐδαφίων προταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἐρμιονίδος, ἔχουσαν οὕτως·

« § 1. Ἐπὶ πλοίου ἱστιοφόρου, ἐνεργήσαντος φόρτωσιν συγχρόνως καὶ ἐκφόρτωσιν, λεπτὰ 14.

§ Ἐπὶ πλοίου ἱστιοφόρου ἐνεργήσαντος μόνον φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν ὁλοσχερῶς, λεπ. 10.

§ 3. Πλοῖον ἱστιοφόρον μὴ ἐνεργῆσαν κατὰ τὸ § 2 ὁλοσχερῆ φόρτωσιν εἰς τὸν πρῶτον λιμένα τῆς προσορμισεώς του, πληρώνει τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνωτέρου τέλους εἰς ἕκαστον τῶν λιμένων, ὅπου γίνεται ἡ συμπλήρωσις τῆς φορτώσεως ἢ ἐκφορτώσεως, ἤτοι λεπτὰ 5. »

καὶ γ) τὴν περὶ ἀπαλείψεως τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἄνω τῶν 300 τόνων πλοίων. Παρεδέχθη δὲ τὰ ἐδάφια 1 καὶ 2 κατὰ τὸ κείμενον τῆς ὑπουργικῆς διατιμήσεως, μὲ τὴν προσθήκην τῆς λέξεως *ἢ καὶ ἀμφοτέρων* καὶ μὲ τὴν ἐλάττωσιν τῶν μὲν λεπτῶν 18 εἰς 14, τῶν δὲ 10 εἰς 7, προταθεῖσαν μὲν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Σπετσῶν, παραδεχθεῖσαν δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ. Ἔχουσι δὲ τὰ δύο ἐδάφια οὕτως·

« Ἐδ. 1. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου, ἐνεργήσαντος φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν ἢ καὶ ἀμφότερα . . . . Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (2) λ. 14.

Ἐδ. 2. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου, προσορμιζομένου πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ φορτίου ἢ τῆς ἐκφορτώσεώς του, ἢ καὶ ἀμφοτέρων, ἐὰν ἐπλήρωσεν ἤδη τὸ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1

τέλος εἰς προλαβόντα λιμένα, εἰς ἕκαστον τῶν ἑπομένων λιμένων . . . . Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (2), λ. 7.»

Παρεδέχθη ὡσαύτως ἡ Βουλὴ δι' ειδικῆς ἀναστάσεως τοὺς § 3, 4 καὶ 5 κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἔχοντα οὕτως·

«§ 3. Διὰ τ' ἀποδημητήρια ἀτμοπλοίου εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἄνω περιπτώσεις . . . . Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου λεπ. 10.

§ 4. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου ἢ ἀτμοπλοίου ἑκουσίως ἢ κατ' ἀνάγκην προσορμιζομένου, χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ οὔτε φορτίον, οὔτε πραγματείας, οὔτε ἐπιβάτας, ἐὰν ἡ προσόρμισις διαρκέσῃ πλέον τῶν 24 ὡρῶν . . . Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (2) λεπτ. 4.

§ 5. Δι' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου ἢ ἀτμοπλοίου ἑκουσίως ἢ κατ' ἀνάγκην προσορμιζομένου, χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ οὔτε φορτίον, οὔτε πραγματείας, οὔτε ἐπιβάτας, ἐὰν ἡ προσόρμισις διαρκέσῃ ὀλιγώτερον τῶν 24 ὡρῶν . . . Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (2) λεπ. 2.»

Ἀπαλειφθέντος δὲ τοῦ 6 § κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἂν καὶ ὁ ὑπουργὸς παρεδέχθη, ἀνεγνώσθη τὸ ἐδάφιον 7, γινόμενον 6, ἀφ' οὗ ἐπρότεινεν ὁ βουλευτὴς Σπετσῶν νὰ ἐλαττωθῶσι τὰ τέλη κατὰ τὸ ἥμισυ.

Συμφωνήσαντος δὲ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ μετὰ τῆς ἀνωτέρω τροπολογίας· ἐπρότεινεν ἕτερος νὰ ἐπιβληθῇ ὁ φόρος κατὰ τόνον, διότι ἄλλως ἀδικοῦνται τὰ μικρὰ πλοῖα, καὶ ἡ φορολογία θέλει εἶσθαι ὅλως δυσανάλογος, διότι πλοῖον 20 τόνων θέλει πληρώνει τέλος δραχμῶν 2, 21 δὲ τόνων, τέλος δρχ. 4.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι ἡ περίστασις, ἥτις προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἐδάφ. 5, σπανίως λαμβάνει χώραν, καὶ ὅτι συναινεῖ νὰ τεθῇ καὶ ἑτέρα τάξις πλοίων ἀπὸ 1—10 τόνων, πληρώνουσα τέλος μιᾶς δραχμῆς· ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸ ἐδάφιον 6 κατὰ τὰς ἀνωτέρω τροπολογίας, ἔχον οὕτως·

«§ 6. Δηλωτικὸν ἐξαγωγῆς πραγματειῶν, ὁσάκις ζητήσει αὐτὸ ὁ πλοίαρχος. Τέλος πάγιον ἐπὶ ἑκάστου πλοίου.

	μέχρι	10	τόνων δραχ.			1
ἀπὸ	10	» 20	» »			2
»	20	» 100	» »			4
ὑπεράνω	τῶν	100	» »			6»

Ἐπὶ δὲ τοῦ § 7 διασαφήσαντος τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τινος, ὅτι ἐκτὸς τοῦ τέλους τῶν 5 λεπτῶν, ὁ πλοίαρχος δὲν ὑπόκειται εἰς κανὲν ἄλλο τέλος χαρτοσήμου, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ειδικῆς ἀναστάσεως τὰ ἐδάφ. 7,8 καὶ 9 κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἔχοντα οὕτω·

«§ 7. Δήλωσις ναυσιβλαβείας ἢ ἀβαρίας μετ' ἐξετάσεως ἢ μὴ τοῦ πληρώματος ἢ τῶν ἐπιβατῶν. Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (2) λεπτ. 5.

§ 8. Μεταβολὴ ναυτολογίου (4 καὶ 5). Τέλος πάγιον δι' ἕκαστον ναύτην ἐπιβιβαζόμενον ἢ ἀποβιβαζόμενον, λεπ. 75.»

§ 9. Μεταβολὴ τοῦ ναυτολογίου ἕνεκα ἀποβιβάσεως ἢ ἐπιβιβάσεως ἐπιβατῶν (3 § 6 καὶ 4). Τέλος πάγιον δι' ἕκαστον ἐπιβάτην δρχ. 1. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ § 10, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τινὸς διεσάφησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι διὰ τὴν ἔκθεσιν ἐπισκέψεων, ἥτις θέλει γίνεσθαι ἅπαξ ἢ δὶς τοῦ ἔτους κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, δὲν θέλει πληρόνεσθαι οὐδὲν δικαίωμα ἀπασχολήσεως, ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἐδάφιον δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἔχον οὕτως·

«Ἐδ. 10. Ἔκθεσις ἐπισκέψεως. Τέλος ἀναλογικὸν ἑνὸς ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν 300 (2) λεπ. 2.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐδ. 11 προτείναντός τινος νὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ λέξεις «ἀντικατάστασις κτλ.» αἵτινες ν' ἀποτελέσωσιν ἓν ἐδάφιον μετὰ τῶν δύω ἑπομένων, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ ἀντικαταστάσεως, καὶ τοῦ ὑπουργοῦ συμφωνήσαντος μετὰ τῆς ἀνωτέρω παρατηρήσεως, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τέλους κατὰ τὸ ἥμισυ· ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἐδάφιον 11 ὡς ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτως·

«Ἐδ. 11. Προσθήκη φύλλων εἰς τὸ ἡμερολόγιον ἢ εἰς τὸ ναυτολόγιον. Τέλος πάγιον ἐπὶ ἑκάστου φύλλου.

Μέχρι	100	τόνων	λεπτὰ			50
ἀπὸ	100	—200	. . . . .	δραχ.		1
ὑπεράνω	τῶν	200	. . . . .	»		2»

Ἀκολούθως ἡ Βουλὴ ἀντὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου ἀπαλειφθεισῶν λέξεων, καὶ ἀντὶ τῶν ἐδαφίων 12 καὶ 13 τῆς διατυπώσεως τοῦ νομοσχεδίου, παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως ὡς 12 ἐδάφιον, συναινέσαντος καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, τὸ ἐδάφιον 7 τῆς διατυπώσεως τῆς ἐπιτροπῆς, αὐξηθέντος μόνον τοῦ τέλους τῶν 3 δρ. εἰς 4. Ἔχει δ' οὕτως·

«§ 12. Δι' ἑκάστην ἀντικατάστασιν ἐν περιπτώσει ἀτελείας τοῦ ναυτολογίου, ἢ τοῦ ἡμερολογίου ἢ τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως, ἢ τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως (5).

Τέλος πάγιον μέχρις 100 τόνων . . . . . δραχ. 1
» ἀπὸ 101 » 200 » . . . . . » 2
» ὑπεράνω τῶν 200 . . . . . » 4»

Ἐπὶ τῇ προτάσει δὲ τοῦ Βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος, μεθ' ἧς καὶ ὁ ὑπουργὸς συνεφώνησεν, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ἐνταῦθα νὰ προστεθῇ ἓν ἐδάφιον διὰ τὴν ἔκδοσιν προσωρινοῦ διπλώματος ἐν περιπτώσει ἀπωλείας, ἵνα μὴ συγχέηται ἡ περίπτωσις αὕτη μὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἑπομένου ἐδαφίου. Ἔχει δὲ τὸ προστεθὲν ἐδάφιον οὕτως·

« § 13. Ὡσαύτως δι' ἔκδοσιν προσωρινοῦ διπλώματος. Τέλος πάγιον δραχ. 1. »

Ἀντὶ δὲ τῶν δύω τελευταίων ἐδαφίων τῆς διατιμήσεως τοῦ νομοσχεδίου, ἡ Βουλή, συμφωνούντος καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, παρεδέχθη δι εἰδικῆς ἀναστάσεως τὰ ἐδάφια 8 καὶ 9 τῆς ἐπιτροπῆς μὲ μόνην τὴν ἀντικατάστασιν τῆς λέξεως *πωλήσεως εἰς ἀγορᾶς*, ἔχοντα οὕτως·

«§ 14. Διὰ προσωρινὸν δίπλωμα μετὰ ναυτολογίου, ἐκδιδόμενον, ἐν περιπτώσει ἀγορᾶς ξένου πλοίου κατὰ τὸ ἄρθρον 2 § 7 τοῦ περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας διατάγματος, διὰ νὰ μεταβῇ τὸ πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τέλος πάγιον μέχρις	100	τόνων	δραχ. . .	15
» ἀπὸ 101 »	200	»	» . . .	25
» ὑπεράνω τῶν	200	»	» 4 . . .	40

§ 15. Δι' ἐπιθεώρησιν τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως ἢ τῶν ἄλλων ναυτιλιακῶν ἐγγράφων, ὁσάκις τοιαύτη μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀποδημητηρίων κατασταθῇ ἀναγκαία καὶ ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτοῦ καταχωρημένῃ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἐπιθεωρητέου ἐγγράφου.

Τέλος πάγιον μέχρι	100	τόνων	δραχμ. . . .	1
» ἀπὸ 101 »	200	»	»	2
ὑπεράνω τῶν	200	»	»	3. »

Ἀναγνωσθεῖσαι εἶτα αἱ ἐν τῷ πίνακι τῆς διατιμήσεως παρατηρήσεις ἐγένοντο δεκταὶ ἐν μέρει μὲν κατὰ τὸ κείμενον τῆς ἐπιτροπῆς, ἐν μέρει δὲ κατὰ τὸ τῆς ὑπουργικῆς διατιμήσεως ἔχουσαι οὕτω·

« Τὰ ἀποδημητήρια συμπεριλαμβάνουν τὸ σύνολον ὅλων τῶν διατυπώσεων καὶ ἐγγράφων ὅσα συνήθως ἀπαιτοῦνται κατὰ τὸν κατάπλουν καὶ ἀπόπλουν· ἤτοι α) δήλωσιν τῆς ἀφίξεως β) πιστοποιήσεις ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως γ) ὑγειονομικὴν ἔκθεσιν· δ) ἐπιθεώρησιν τοῦ ἡμερολογίου, τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως

καὶ τοῦ ναυτολογίου· ε) τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ καταχώρησιν δηλωτικῶν εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς πραγματειῶν· ς) δήλωσιν ἀπλῆς προσορμίσεως· ζ) παρακατάθεσιν καὶ ἔκθεσιν παρακαταθέτεως παντὸς ἐγγράφου συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐν περιπτώσει λειποταξίας, κακουργήματος ἢ ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως, γεννήτεως ἢ ἀποβιώσεως· ὡσαύτως παρακατάθεσιν καὶ ἔκθεσιν παρακαταθέσεως πάσης διαθήκης ἢ ἀπογραφῆς γενομένης κατὰ τὸν διάπλουν καὶ τῶν ἐν αὐτῇ καταγεγραμμένων πραγμάτων· η) τὴν ἔκδοσιν ἢ ἐπιθεώρησιν ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως· θ) πᾶσαν ἔκθεσιν περὶ καταβολῆς ἢ ἐγγυοδοσίας τῶν ἀναγκαιούντων ἐξόδων διὰ τὴν ἐπάνοδον, τὴν θεραπείαν ἢ τὸν ἐνταριασμὸν ναυτῶν ἀφεθέντων εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ι) πιστοποιητικὸν οἱονδήποτε ἀπαιτούμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν διὰ τὸν ἀπόπλουν τοῦ πλοίου.

2) Τέλος δὲν ὀφείλεται ἐπὶ τῶν περιπλέον τῶν 300 τόνων.

3 (α) Αἱ μεταβολαὶ αἱ ὑπερβαίνουσαι τὸ τρίτον τοῦ πληρώματος δὲν ὑπόκεινται εἰς τέλος· β) ὡσαύτως δὲν ὀφείλεται τέλος διὰ τοὺς ἀποπεμπομένους ναύτας ἢ δι' ἄλλα ἄτομα ἐπιβιβαζόμενα ἢ ἀποβιβαζόμενα κατὰ διαταγὴν ἢ ἀδειαν τοῦ προξένου.

4) Δὲν εἰσπράττεται τέλος ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων οὐδ' ἐπὶ τῶν πλοίων τῶν μεταφερόντων μόνον ἐπιβάτας. Τὸ τέλος πληρώνεται μέχρις ἓξ μόνον ἀτόμων ἐπιβιβασθέντων ἢ ἀποβιβασθέντων, διὰ δὲ τὸ περιπλέον δὲν εἰσπράττεται τέλος.

5) Ἡ προσθήκη ἢ ἡ ἀντικατάστασις γίνεται ἐπὶ τῇ δηλώσει τοῦ πλοιάρχου, βεβαιωμένῃ καὶ ὑπογεγραμμένῃ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ προστιθεμένου ἢ τοῦ πρὸς ἀντικατάστασιν δοθέντος ἐγγράφου. »

Μεταβᾶσα εἶτα ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου, παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 2 κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, μεθ' ἧς καὶ ὁ ὑπουργὸς συνεφώνησεν, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 2. Ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς πράξεις ὅσας δύνανται νομίμως νὰ ἐνεργῶσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων αἱ προξενικαὶ Ἀρχαί, οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν, ἢ οἱ προξενικοὶ πράκτορες, μὴ ῥητῶς διαλαμβανομένας ἐν τῇ διατιμήσει ταύτῃ, ἐφαρμόζονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ προξενικῶν τελῶν νόμου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. »

Παρεδέχθη ὡσαύτως τὸ 3 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου δι' ἀναστάσεως, προσδιορισθέντος τοῦ τέλους δι' ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ προξενεῖα εἰς λεπ. 2. Ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη οὕτως·

»Ἄρθρον 3. Ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ διατιμήσει προσδιωρισμένων

τελῶν, τὸ ἐμπορικὸν γραφεῖον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Βασιλικῆς Πρεσβείας, τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενικὸν προξενεῖον, καθὼς καὶ τὰ ἐν Σμύρνῃ, Θεσσαλονίκῃ, Μιλίτῃ καὶ Τεργέστῃ προξενεῖα εἰσπράττουσιν ἐπὶ τῶν εἰς τοὺς λιμένας ἐκείνους προσορμιζομένων Ἑλληνικῶν πλοίων δύο λεπτὰ τὸν τόνον.

Τὸ προϊὸν τῶν τοιούτων εἰσπράξεων δὲν εἰσέρχεται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἀλλὰ διατίθεται ὑπὲρ τῶν ἐκεῖσε Νοσοκομείων ἢ δι' ἐλέη καὶ δι' ἄλλους ἀγαθοεργοὺς σκοποὺς, κατὰ τρόπον κανονισθησόμενον διὰ Βασ. διατάγματος.

Ἐγένετο ὡσαύτως δεκτὸν δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ τελευταῖον ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς, συναινέσει καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, ἔχον οὕτως·

»Ἄρθρον 4. Οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα δύνανται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ αἱ προξενικαὶ ἀρχαὶ, ἢ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν, ἢ οἱ προξενικοὶ πράκτορες νὰ λαμβάνωσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων οἱωνδήποτε. Πᾶσα εἴσπραξις τέλους μὲ ῥητῶς ὁριζομένου ἐν τῇ διατιμήσει ταύτῃ ἢ ἐν τῷ περὶ προξενικῶν τελῶν νόμῳ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων, ὡσαύτως πᾶσα εἴσπραξις τέλους ἀνωτέρου τοῦ νομίμου ὑποβάλλει τοὺς ἐνεργήσαντας αὐτὴν εἰς τὴν ποινὴν τῆς καταπιέσεως συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα **461** καὶ **462** τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐπιφυλαττομένου καὶ τοῦ δικαιώματος πάσης ἀποζημιώσεως πρὸς τοὺς παθόντας.«

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Σπ. Ἀντωνόπουλον καὶ Σ. Σκουμπουρδὴν, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων **83**, ἀρνηθέντος ἑνός. Ἔχει δ' οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κ.τ.λ.

»Ψηφισάμενοι ὁμοῤῥώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον **1**. Ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουλίου **1860** τὰ ναυτιλιακὰ τέλη θέλουν εἰσπράττεσθαι παρ' ὅλων τῶν προξενικῶν Ἀρχῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων, κατὰ τὴν ἑπομένην διατίμησιν, ἥτις ἀπαρτίζει μέρος τοῦ παρόντος νόμου.

Προξενικὴ ναυτιλιακὴ διατίμησις.

Ἐδάφιον **1**. Διὰ τ' ἀποδημητήρια (1) πλοίου ἱστιοφόρου ἐνεργήσαντος φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν ἢ καὶ ἀμφότερα. Τέλος ἀναλογικὸν ἑκάστου τόνου μέχρι τῶν **300** (2), λεπ. **14**.

Ἐδάφιον **2**. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου προσορμιζομένου πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ φορτίου ἢ τῆς ἐκφορτώσεώς του ἢ καὶ ἀμφοτέρων, ἐὰν ἐπλήρωσεν ἤδη τὸ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. **1** τέλος εἰς προλαβόντα λιμένα, εἰς ἕκαστον τῶν ἑπομένων λιμένων. Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν **300** (2), λεπτὰ **7**.

Ἐδάφιον **3**. Διὰ τ' ἀποδημητήρια ἀτμοπλοίου εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἄνω περιστάσεις. Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, λεπτὰ **10**.

Ἐδάφιον **4**. Δι' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου ἢ ἀτμοπλοίου ἑκουσίως ἢ κατ' ἀνάγκην προσορμιζομένου, χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ ἢ νὰ ἐπιβιβάσῃ οὔτε φορτίον, οὔτε πραγματείας, οὔτε ἐπιβάτας, ἐὰν ἡ προσόρμισις διαρκέσῃ πλέον τῶν **24** ὡρῶν. Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν **300** (2), λεπτὰ **4**.

Ἐδάφιον **5**. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἢ ἀτμοπλοίου ἑκουσίως ἢ κατ' ἀνάγκην προσορμιζομένου, χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ ἢ νὰ ἐπιβιβάσῃ οὔτε φορτίον, οὔτε πραγματείας, οὔτε ἐπιβάτας, ἐὰν ἡ προσόρμισις διαρκέσῃ ὀλιγώτερον τῶν **24** ὡρῶν. Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν **300** (2), λεπ. **2**.

Ἐδάφιον **6**. Δηλωτικὸν ἐξαγωγῆς πραγματειῶν, ὁσάκις ζητήσῃ αὐτὸ ὁ πλοίαρχος. Τέλος πάγιον.

μέχρι	**10**	τόνων,	δραχμ.	. . . . .	**1**
ἀπὸ	**10**— **20**	»	»	. . . . .	**2**

(1) Τὰ ἀποδημητήρια συμπεριλαμβάνουν τὸ σύνολον ὅλων τῶν διατυπώσεων καὶ ἐγγράφων ὅσα συνήθως ἀπαιτοῦνται κατὰ τὸν κατάπλουν καὶ ἀπόπλουν, ἤτοι 1) δήλωσιν τῆς ἀφίξεως· 2) πιστοποιήσεις ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως· 3) ὑγειονομικὴν ἔκθεσιν· 4) ἐπιθεώρησιν τοῦ ἡμερολογίου, τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως, καὶ τοῦ ναυτολογίου· 5) ἐπιθεώρησιν καὶ καταχώρησιν οἰκειωτικῶν εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς πραγματειῶν· 6) δήλωσιν ἁπλῆς προσορμίσεως· 7) παρακατάθεσιν καὶ ἐκθέσεις παρακαταθέσεως παντὸς ἐγγράφου συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐν περιπτώσει λειποταξίας, κακουργήματος ἢ ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως, γεννήσεως ἢ ἀποβιώσεως· ὡσαύτως παρακατάθεσιν καὶ ἔκθεσιν παρακαταθέσεως πάσης διαθήκης ἢ ἀπογραφῆς γενομένης κατὰ τὸν διάπλουν, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ καταγεγραμμένων πραγμάτων· 8) τὴν ἔκδοσιν ἢ ἐπιθεώρησιν ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως· 9) πᾶσαν ἔκθεσιν περὶ καταβολῆς ἢ ἐγγυοδοσίας τῶν ἀναγκαιούντων ἐξόδων διὰ τὴν ἐπάνοδον, τὴν θεραπείαν ἢ τὸν ἐνταφιασμὸν ναυτῶν ἀφεθέντων εἰς τὴν ξηράν· καὶ 10) πιστοποιητικὸν οἱωνδήποτε ἀπαιτούμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν διὰ τῶν ἀπόπλων τοῦ πλοίου.

(2) Τίλος ὅν ὀφείλεται ἐπὶ τοῦ περιπλέον τῶν 300 τόνων.

ἀπὸ	20—100	τόνων, δραχμ.	4
ὑπεράνω	τῶν 100	» »	6.

Ἐδάφιον 7. Δήλωσις ναυσιβλαβείας ἢ ἀβαρίας μετ' ἐξετάσεως ἢ μὴ τοῦ πληρώματος ἢ τῶν ἐπιβατῶν. Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν 300 (2), λεπτὰ 5.

Ἐδάφιον 8. Μεταβολὴ ναυτολογίου (3 καὶ 4). Τέλος πάγιον δι' ἕκαστον ναύτην ἐπιβιβαζόμενον ἢ ἀποβιβαζόμενον, λεπ. 75.

Ἐδάφιον 9. Μεταβολὴ τοῦ ναυτολογίου ἕνεκα ἐπιβιβάσεως ἢ ἀποβιβάσεως ἐπιβατῶν (3 § 6' καὶ 4). Τέλος πάγιον δι' ἕκαστον ἐπιβάτην, δραχ. 1.

Ἐδάφιον 10. Ἔκθεσις ἐπισκέψεως πλοίου. Τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν 300 (2), λεπτ. 2.

Ἐδάφιον 11. Προσθήκη φύλλων εἰς τὸ ἡμερολόγιον ἢ εἰς τὸ ναυτολόγιον. Τέλος ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου φύλλου.

μέχρι	100	τόνων λεπτ.	50
ἀπὸ	100—200	» δραχ.	1
καὶ ὑπεράνω	τῶν 200	» »	2

Ἐδάφιον 12. Δι' ἑκάστην ἀντικατάστασιν, ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ ναυτολογίου, ἢ τοῦ ἡμερολογίου, ἢ τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως, ἢ τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως (5). Τέλος πάγιον., μέχρις 100 τόνων δραχ. . . 1

ἀπὸ	100—200	»	» . . . 2
ὑπεράνω	200	»	» . . . 4

Ἐδάφιον 13. Ὡσαύτως δι' ἔκδοσιν προσωρινοῦ διπλώματος, ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ ὁριστικοῦ. Τέλος πάγιον δραχμ. 1.

Ἐδάφιον 14. Διὰ προσωρινὸν δίπλωμα μετὰ ναυτολογίου ἐκδιδόμενον, ἐν περιπτώσει ἀγορᾶς ξένου πλοίου, κατὰ τὸ ἄρθ. 2 § 7 τοῦ περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας διατάγματος, διὰ νὰ μεταβῇ τὸ πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τέλος πάγιον,

(3) ά.) Αἱ μεταβολαὶ αἱ ὑπερβαίνουσαι τὸ τρίτον τοῦ πληρώματος, δὲν ὑπόκεινται εἰς τέλος· β'.) ὡσαύτως δὲν ὀφείλεται τέλος διὰ τοὺς ἀποπεμπομένους ναύτας ἢ δι' ἄλλα ἄτομα ἐπιβιβαζόμενα ἢ ἀποβιβαζόμενα κατὰ διαταγὴν ἢ ἄδειᾳ τοῦ προξένου.

(4) Δὲν εἰσπράττεται τέλος ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων, οὐδ' ἐπὶ τῶν πλοίων τῶν μεταφερόντων μόνον ἐπιβάτας. Τὸ τέλος πληρώνεται μέχρις ἓξ μόνων ἀτόμων ἐπιβιβασθέντων ἢ ἀποβιβασθέντων· διὰ δὲ τὰ περισσότερα, δὲν εἰσπράττεται τέλος.

(5) Ἡ προσθήκη ἢ ἡ ἀντικατάστασις γίνεται ἐπὶ τῇ δηλώσει τοῦ πλοιάρχου βεβαιωμένῃ καὶ ὑπογεγραμμένῃ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ προστεθειμένου ἢ τοῦ πρὸς ἀντικατάστασιν διδομένου ἐγγράφου.

μέχρις	100	τόνων δραχ.	15
ἀπὸ	100—200	» »	25
ὑπεράνω	τῶν 200	» »	40.

Ἐδάφιον 15. Δι' ἐπιθεώρησιν τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως ἢ τῶν ἄλλων ναυτιλιακῶν ἐγγράφων, ὁσάκις τοιαύτη μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀποδημητηρίων κατασταθῇ ἀναγκαία καὶ ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου, ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτοῦ καταχωρισμένη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἐπιθεωρητέου ἐγγράφου. Τέλος πάγιον,

μέχρις	100	τόνων δραχ.	1
ἀπὸ	101—200	» »	2
ὑπεράνω	τῶν 200	» »	3.

Ἄρθρον 2. Αἱ πρὸς τὰς λοιπὰς πράξεις ὅσαι δύνανται νομίμως νὰ ἐνεργῶσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων αἱ προξενικαὶ ἀρχαί, οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν, ἢ οἱ προξενικοὶ πράκτορες, μὴ ῥητῶς διαλαμβανομένας ἐν τῇ διατιμήσει ταύτῃ, ἐφαρμόζονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ προξενικῶν τελῶν νόμου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους.

Ἄρθρον 3. Ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ διατιμήσει προσδιωρισμένων τελῶν τὸ ἐμπορικὸν γραφεῖον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Βασ. Πρεσβείας, τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενικὸν προξενεῖον, καθὼς καὶ τὰ ἐν Σμύρνῃ, Θεσσαλονίκῃ, Μελίτῃ καὶ Γιβραλτάρῃ Προξενεῖα, εἰσπράττουσιν, ἐπὶ τῶν εἰς τοὺς λιμένας ἐκείνους προσορμιζομένων Ἑλληνικῶν πλοίων, δύω λεπτὰ τὸν τόνον.

Τὸ προϊὸν τῶν τοιούτων εἰσπράξεων δὲν εἰσέρχεται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἀλλὰ διατίθεται ὑπὲρ τῶν ἐκεῖσε νοσοκομείων, ἢ δι' ἐλεῆ καὶ δι' ἄλλους ἀγαθοεργοὺς σκοπούς, κατὰ τρόπον κανονισθησόμενον διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρον 4. Οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα δύνανται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ αἱ προξενικαὶ ἀρχαὶ ἢ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν ἢ οἱ προξενικοὶ πράκτορες νὰ λαμβάνωσιν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ὑποθέσεων οἱωνδήποτε. Πᾶσα εἰσπραξις τέλους μὴ ῥητῶς ὁριζομένου ἐν τῇ διατιμήσει ταύτῃ ἢ ἐν τῷ περὶ προξενικῶν τελῶν νόμῳ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων, ὡσαύτως πᾶσα εἰσπραξις τέλους ἀνωτέρου τοῦ νομίμου ὑποβάλλει τοὺς ἐνεργήσαντας αὐτὴν εἰς τὴν ποινὴν τῆς καταπιέσεως, συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 461 καὶ 462 τοῦ ποιν. νόμου, ἐπιφυλαττομένου καὶ τοῦ δικαιώματος πάσης ἀποζημιώσεως πρὸς τοὺς παθόντας.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφη-

μερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν, ναὶ ἢ ὄχι;»

ΔΑΥΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου . Ν	Λύσανδρος Βιλαέτης . . .
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . .	Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . .
Ἀντώνιος Βενιζέλος . . .	Νικόλαος Σισίνης . . . . Ν
Δημ. Γιαννούλης	Αὐγερινὸς Πετράλιᾶς . . .
Γ. Ν. Καΐρης . . . . . Ν	Γεώργιος Διαμάντης . . . Ν
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . Ν	Ἀναγνώστης Δημητρίου . . Ν
Δημήτριος Ταόκρης . . . Ν	Γασ. Δελένδας . . . . . Ν
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . Ν	Σπ. Μαρκεζίνης . . . . Ν
Ἰωάννης Βλάσης . . . . Ν	Ν. Βαρβαρῆγος . . . . Ν
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . Ν	Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . Ν
Γεώργιος Α. Ῥάλλης . . Ν	Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . Ν
Γεώργιος Σκοῦρος	Λεωνίδας Πετιμεζᾶς . . . Ν
Σταῦρος Βλάχος . . . . Ν	Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος . Ν
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . .	Γρηγόριος Κορφιωτάκης . .
Ἀθανάσιος Ἴσκος	Ἰωάννης Ζάρκος . . . . .
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . .	Γεώργιος Περωτής . . . Ν
Φίλων Φίλωνος . . . . . Ν	Α. Κοντόσταυλος . . . Ν
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . Ν	Ἰωάννης Μπαλάφας . . . Ν
. . . . .	Γεώργιος Μιχαὴλ . . . . Ν
Γεώργιος Γεροθανάσης . . .	Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . Ν
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . Ν	Γ. Πλαπούτας . . . . .
Θ. Τσαννετάκης . . . . Ν	Α. Ἀντωνόπουλος . . . .
Ἰωάννης Σαφάκας	Πέτρος Δελιγιάννης . . . Ν
Ἀθανάσιος Παπαθανασίου .	Ποθητὸς Ῥιβελάκης . . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . Ν	Κωνσταντῖνος Κυπριάδης . .
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . Ν	Ἰωάννης Δελιγιάννης . . . Ν
Σταμάτιος Μήτσας . . . Ν	Σταῦρος Καμπεράπουλος . Ν
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . Ο	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . .
Γεώργιος Βελῆς . . . . Ν	Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος Ν
Δημήτριος Ζῶτος . . . . Ν	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .
Γεωργούλας Γιολδάσης . . Ν	Χαρ. Α. Χρηστόπουλος . . Ν
Ἰωάννης Χατζόπουλος . . Ν	Νικόλαος Χ. Παναγιώτου .

Δημήτριος Σακελλαράκης . Ν	Π. Ἀργυρόπουλος . . . .
Σπυρίδων Κοπανίτσας . . Ν	Νάκος Πανουργιᾶς . . . .
Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος .	Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς . . . Ν
Νικόλαος Θ. Λεώπουλος . Ν	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . Ν
Λουκᾶς Στεφάνου	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . .
Νῖκος Βουλπιώτης . . . Ν	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . Ν
Β. Ρ. Παλαυϊδης	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης. Ν
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . Ν	Κωνσταντῖνος Κωστάκης . Ν
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . .	Ἀνάργυρ. Α. Χ. Ἀναργύρου . Ν
Γ. Ν. Ῥιβελιώτης	Ν. Γκίνης . . . . . Ν
Δημήτριος Φιλάρετος . . .	Ἀθανάσιος Μησυρλῆς . . . Ν
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .	Γεώργιος Μπάστας . . . Ν
Νικόλαος Δικαῖος . . . . Ν	Ἰωάννης Μανιώτης . . . Ν
Δημ. Σακελλαριάδης . . . Ν	Ἰωάννης Δουλίδης . . . . Ν
Ἐπαμιν. Δελιγεώργης . . .	Κωνστ. Πλατύς . . ἀρνεῖται
Παν. Τσιμπουράκης . . .	Ἀντώνιος Ῥενουάρδος . . Ν
Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . Ν	Μιχαὴλ Σολωμός . . . . Ν
Παναγιώτης Παπατσώνης Ν	Γεώργιος Ναύτης . . . .
Σπῦλιος Ἀντωνόπουλος . . Ν	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . Ν
Ἰωάννης Προβελέγγιος . . Ν	Παναγιώτης Ψάθης . . . Ν
Ἰωάννης Τσαράκης . . . Ν	Ἀντώνιος Ἀρμάος . . . . Ν
Σπυρ. Βιρότσης . . . . Ν	Γρηγόριος Μανοῦσος . . .
Ἐμμ. Ναυπλιώτης	Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . Ν
Κωνστ. Κρίσπης . . . . Ν	Δημ. Πολυχρονόπουλος . .
Νικόλαος Τσαβέλας . . . Ν	Δημήτριος Βότσαρης . . .
Νικόλαος Κανάβος	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . .
Α. Παπαδημητριάδης . . Ν	Νικόλαος Πιπῖνος . . . . Ν
Θ. Μιχαλόπουλος	Κωνστ. Δουζίνας . . . . Ν
Παν. Μ. Ἰατρὸς . . . . Ν	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης. .
Κίμων Χριστοδούλου . . .	Δημήτριος Βουδαύρης . . .
Στέφανος Α. Δούκας . . .	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς . . . Ν
Ἰωάννης Κατσάκος . . . Ν	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . .
Δημ. Κουμουνδουράκης . .	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . Ν
Βενετσάνος Κυβέλος . . .	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . . Ν
Νικόλαος Πιεράκος . . . Ν	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Χ. Χριστόπουλος . . . . Ν	Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ . . . .
Π. Κανελόπουλος . . . . Ν	Α. Μάντσαρης . . . . .
Νικόλαος Μοσχούλας . . .	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κρά-

τους ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1861, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Ἡ ἐπιτροπή Σας ἐπεξεργασθεῖσα τὸν τοῦ 1861 εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς ὑποβληθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους, ἔκρινε κατάλληλον πρὶν ἢ εἰσέλθῃ εἰς τὰς λεπτομερείας νὰ προτάξῃ παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τῆς γενικῆς ἐκθέσεως τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Συνομολογεῖ ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς εἶναι τὸ σπουδαιότερον κυβερνητικὸν ἔργον, ὡς ἐμπεριλαμβάνον ἅπασαν τὴν Κυβερνητικὴν ἐνέργειαν. Ἀλλὰ τοιαῦτα ἔχων ὁ προϋπολογισμὸς προσόντα καθίσταται ἀναντιῤῥήτως καὶ τὸ σπουδαιότερον νομοθετικὸν ἔργον. Προκειμένης τῆς ἐξελέγξεως καὶ ἐπιψηφίσεως προϋπολογισμοῦ ἡ πρώτη ἀναφυομένη εἰς ἕκαστον ἰδέα εἶναι, ὅτι ἡ ἐξέτασις παντὸς μέτρου περικλειομένου, παντὸς πόρου παρισταμένου καὶ πάσης δαπάνης προτεινομένης, σκοπὸν ἔχει νὰ ἐξακριβώσῃ καὶ ὁρίσῃ βασίμως τὴν ἀξίαν τοῦ μέτρου, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πόρου καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς δαπάνης. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτυχθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος καὶ νὰ μὴν ἰσοδυναμῇ ἡ ἐξέλεγξις μὲ καθαρὰν καὶ ἁπλῆν ὁμολογίαν τῆς ὑπουργικῆς θελήσεως ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος εἰς ἐξέτασιν χρόνος· ἐὰν τοῦτο ἦναι ἀνεξαιρέτως ἀναγκαῖον, πολλῷ μᾶλλον ἀπαιτεῖται παρὰ τοῖς ἔθνεσι, τὰ ὁποῖα ἀναγεννώμενα καὶ εὑρισκόμενα εἰς τὸν ὀργασμὸν τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀναπτύξεως δὲν ἔρθασαν εἰς τὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σταθερὸν ὁρισμὸν τῶν πόρων καὶ ἀναγκῶν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην διατελεῖ ἀναντιῤῥήτως ἡ Ἑλλὰς ἥτις διὰ τὰ ἰδιάζοντα τῶν κατοίκων της προσόντα προβαίνει γιγαντιαίως εἰς τὸν προορισμόν της ἀντιπαλαίουσα ἐπιτυχῶς καθ' ἁπάντων τῶν προσκομμάτων. Νέαι ἑκάστοτε ἀναφύονται ἀνάγκαι, καὶ νέα εἰς θεραπείαν των ἀπαιτοῦνται μέσα. Ἡ Ἑλλὰς καθ' ἑκάστην προβαίνει εἰς τὸν ὀργανισμόν της καὶ νέας ἑκάστοτε ἀφορμὰς δαπανῶν οἱ ἐτήσιοι οἰκονομικοὶ νόμοι παριστῶσιν. Ἐκ τούτων δ' ἕπεται, ὅτι ἡ ἐπιτροπή σας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξελέγξῃ δεόντως τὸν κατὰ τὸν Φεβρουάριον εἰς τὴν Βουλὴν εἰσαχθέντα, καὶ κατὰ τὸν Μάρτιον διανεμηθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1861, καθ' ὅσον μάλιστα ἐν τῷ διαστήματι τοῦ μεσολαβήσαντος μηνιαίου ἐρ-

γασίμου χρόνου ἦσαν ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς καὶ ἕτερα σπουδαῖα νομοσχέδια, οἷον τὸ περὶ νέου φορολογικοῦ συστήματος, τὸ περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ περὶ γραμματοσήμου, τὸ περὶ στρατιωτικῆς ποιν. νομοθεσίας, τὸ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν κτλ. ἐξ ὧν, ἀπαιτούντων ἰδιάζουσαν μελέτην τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς ἄλλα μὲν συζητηθέντα ἤδη ἐπεψηφίσθησαν, ἄλλα δὲ παρεσκευάσθησαν εἰς συζήτησιν. Καίτοι τούτων οὕτως ἐχόντων ἡ ἐπιτροπή σας κατέβαλεν ἰδιάζουσαν προσπάθειαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολήν της μὲ ὅσην τῇ ἐπέτρεπεν ἀκρίβειαν τὸ στενὸν τοῦ χρόνου.

Ἡ ἐπιτροπή σας, κύριοι, ἀπέχει νὰ διαφιλονεικήσῃ τὸ βάσιμον τῶν περὶ τῆς κτηματικῆς καταστάσεως ἐμπεριεχομένων ἐν τῇ ὑπουργικῇ ἐκθέσει πληροφοριῶν· ἐν παρέργῳ ἐν τούτοις παρατηρεῖ, ὅτι αἱ ἐν εἴδει μαθηματικῆς ἀκριβείας διδόμεναι διαβεβαιώσεις περὶ τούτου στεροῦνται τῶν στοιχείων τῆς πειστικότητος διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν δεουσῶν στατιστικῶν πληροφοριῶν, ἀκριβὴς δὲ ταξιτικὴ καταμέτρησις καὶ ἐκτίμησις θέλει καταδείξει τὰ διάφορα εἴδη τῶν κτημάτων πλείονα ἢ καὶ ὀλιγώτερα τῶν ἐπιδεικνυομένων ἐπὶ τῇ βάσει ὑποθετικοῦ ὑπολογισμοῦ. Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχωσι τὰ περὶ τούτου, εἶναι ὁμολογούμενον, ὅτι αἱ πρόοδοι τῆς ἐν γένει γεωργίας εἶναι σημαντικώταται· διότι χέρσαι ἄλλοτε γαῖαι μεγάλης ἐκτάσεως κατέστησαν ἤδη προσοδοφόροι, ἐκτεταμέναι πεδιάδες ἐδενδροφυτεύθησαν κτλ., ἡ πρόοδος δ' ἤθελεν εἶσθαι πολλῷ μείζων, ἐὰν ἐδίδετο ἡ δέουσα ἐνίσχυσις, καὶ ἐὰν ἡ ναυτιλία μας ἐκτὸς ὀλίγων ἐπικερδῶν ἐτῶν δὲν ἔπαυεν ἐπαισθητῶς στερήσασα τὸν τόπον τῆς εἰσαγωγῆς κεφαλαίων χορηγουμένων εἰς τὴν γεωργίαν.

Ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια ἀναφαίνεται ἐξαισία παντοῦ τοῦ Κράτους. Ἄνευ μέσων, ἄνευ συνδρομῆς τινός, ἐπὶ τῶν ἰδίων ἑαυτῆς δυνάμεων στηριζομένη, μεγάλας ἔκαμεν ἡ Ἑλλὰς προόδους ὡς καὶ ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις ἀναφέρει. Ἀλλ' ἀναγεννωμένη ἡ Ἑλλὰς καὶ οὖσα ὡς ἐκ τῆς γεωλογικῆς καταστάσεώς της καὶ ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς της τόπος ἐμποροναυτικὸς καὶ γεωργικὸς ἔχει ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως κατ' ἀμφοτέρους τοὺς κλάδους διὰ νὰ προέλθωσιν ἀνάλογοι τῆς ἰδιωτικῆς ἐνεργείας καρποί. Τὸ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον καταδεικνύει τὴν κυβερνητικὴν μέριμναν περὶ τῆς κατά τι ἀνακουφίσεως τῆς ναυτιλίας, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀργανισθῇ καταλληλότερον καὶ ὁ προϊσχυὸς

μας κλάδος, πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὴν Ἀνατολήν, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀπαιτουμένη ἐπιτήρησις καὶ παύσωσι τὰ ἐκ διαλειμμάτων ἀναφυόμενα παράπονα τῶν ἐμπορευομένων καὶ ναυτιλλομένων κατὰ προξενικῶν ὑπαλλήλων διὰ παρεμβαλλόμενα προσκόμματα κτλ.

Πρὸ πάντων ἐν γένει ἡ γεωργία εἶναι ἀξία τῆς ἰδιαζούσης προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὡς στερουμένη τῶν πρὸς ἀνάπτυξίν της πρωτίστων μέσων. Εἰς τὴν συμφέρουσαν ἀνταλλαγὴν τῶν προϊόντων ἔχει ἰσχυρότατον πρόσκομμα τὴν ἔλλειψιν τῆς συγκοινωνίας. Εἶναι λυπηρὸν, ὅτι ἐκτὸς τῆς ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Μύλους τῆς Ναυπλίας ἀγούσης, καὶ ἐκτὸς τῶν ὀλίγων πέριξ τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους οὐδεμία ἑτέρα ὁδὸς κατηρτίσθη μέχρι τοῦδε. Οἱ κάτοικοι ὑπείκοντες εἰς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ὁδοποιίας νόμου προθύμως τὰς προσωπικάς των ἐργασίας προσήνεγκον καὶ αἱ Βουλαὶ μετὰ πάσης προθυμίας τὰ ἐπιζητηθέντα εἰς ὁδοποιΐαν ποσὰ ἐψήφισαν. Δυστυχῶς ὅμως οὐχὶ μόνον ἀποτέλεσμα εὐάρεστον δὲν ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἡ συγκοινωνία μεταξὺ ἐγγυτάτων ἐμπορικῶν πόλεων ἐν ὥρᾳ χειμῶνος διακόπτεται, καὶ τινες διὰ τὴν ἔλλειψιν γεφυρῶν γίνονται κατ' ἔτος θύματα τῆς ὁρμῆς τῶν χειμάρρων καὶ ποταμῶν. Τὸ χείριστον δὲ πάντων εἶναι, ὅτι ἐτησίως προϋπολογίζεται καὶ ψηφίζεται ποσὸν ἀνάλογον τῶν οἰκονομικῶν μας πόρων εἰς ὁδοποιΐαν καὶ τοιαῦτα κοινωφελῆ ἔργα, ἀλλὰ δυστυχῶς μόλις ἐλάχιστον μέρος δαπανᾶται, ἐνῷ τό τε ὑλικὸν καὶ ἠθικὸν συμφέρον τοῦ Κράτους ἀπαιτοῦσι νὰ προτιμᾶται ἡ ψηφιζομένη δαπάνη περὶ τοιούτων ἔργων καὶ οὐχὶ νὰ οἰκονομῆται τὸ ποσὸν διὰ νὰ ἱκανοποιῶνται ἄλλαι ἐπουσιωδέσταται ἀνάγκαι. Ἐν τούτοις γινώσκουσα ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι ἡ διευκόλυσις τῆς συγκοινωνίας διὰ τῆς κατασκευῆς ἀμαξητῶν ὁδῶν εἶναι ἔργον χρόνου ἱκανοῦ, φρονεῖ ὅτι ἀναγκαίως πρέπει νὰ γίνῃ τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος φροντὶς περὶ τῆς ὅσον τάχιστα κατασκευῆς τῶν ἀπαιτουμένων γεφυρῶν καὶ περὶ τῆς ἐπιδιορθώσεως τῶν φθαρτισῶν διὰ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν οἱ διαβαίνοντες καὶ παύσωσι τὰ ἐτήσια λυπηρὰ παραδείγματα τῶν θυμάτων. Πρὸς τούτοις ἡ γεωργία ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς κτηνοτροφίας, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προαχθῇ. Εἶναι ἀνάγκη καὶ ἀνάγκη μεγίστη νὰ ἐπιστήσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν προσοχήν της ἐπὶ τούτου· διότι ὁ σημαντικὸς οὗτος βραχίων τῆς γεωργίας πάσχει. Δὲν ἐλήφθη, ὡς μὴ ὤφειλε, φροντὶς πρὸ τῆς διαθέσεως τῶν κατ-

ταλλήλων ἐθνικῶν γαιῶν περὶ ὁρισμοῦ ἀναλόγων λειβαδίων κατὰ τὰς καινότητας τὰς μὴ ἐχούσας τοιαύτας, καὶ ἐκ τούτου καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Πελοπόννησον ἐκλείπουσι τὰ πρὸς κτηνοτροφίαν μέσα, ἡ δὲ γεωργία εἰς ὑπερόγκους ὑποβάλλεται δαπάνας. Οὐχ ἧττον ἀπαιτεῖται νὰ κανονισθῇ καὶ τὸ περὶ διαθέσεως τῶν δημοσίων ὑδάτων, διότι, ἐκτὸς ὅτι εἰς βιομηχανίας θέλει γίνει χρῆσις ὑδάτων μενόντων νεκρῶν, δύνανται νὰ καταρτισθῶσιν ἴσως ἐνιαχοῦ καὶ λειμῶνες καὶ νὰ αὐξήσωσιν οἱ νομευτικοὶ πόροι, τῶν ὁποίων συνέπεια θέλει εἶσθαι ἡ αὔξησις τῶν θρεμμάτων διατηρουμένων εἰς ὡρισμένην περιφέρειαν, καὶ ἀρθονία τῆς λιπάνσεως καὶ ἀνάλογος τῆς προσόδου αὔξησις. Πρὸ πάντων δ' ἀπαιτεῖται νὰ ληφθῇ σύντονος πρόνοια περὶ συστάσεως γεωργικῶν τραπεζῶν, ἢ περὶ ἄλλου τινὸς μέσου διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ ἡ γεωργικὴ τάξις τῶν ὑπερόγκων τόκων, οἵτινες τοὺς ἀφαιροῦσι πᾶσαν ἰκμάδα καὶ φέρουσι πολλάκις γεωργοὺς εἰς τὴν ἀθλιεστάτην κατάστασιν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του ἀναφέρει, ὅτι ἀπησχόλησε τὰς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ἐκτέλεσις ἔργων σκοπούντων νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς τοῦ πολίτου ἐνεργείας, νὰ ἀποκαταστήσωσιν εὔκολον καὶ εὐθηνὴν τὴν συγκοινωνίαν, νὰ βελτιώσωσι τὴν διεύθυνσιν τῶν προϊόντων μας καὶ νὰ ἐκτείνωσι τὴν εὐπορίαν. Εἰς ἀπόδειξιν δὲ φέρων πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν ἐπισκευὴν καὶ κατασκευὴν δημοσίων ὁδῶν, τὴν σύστασιν τηλεγράφου, τὴν κάθαρσιν λιμένων, τὴν ἀποξήρανσιν ἑλῶν καὶ τελμάτων καὶ τὴν εὐτρέπισιν τῆς πρωτευούσης κτλ. προστίθησιν, ὅτι διὰ τὰ κοινωφελῆ ταῦτα ἔργα δικαιοῦται νὰ ἐναβρύνεται ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία. Δυστυχῶς ὅμως τὰ πράγματα δὲν συνάδουσι ὁλοσχερῶς μὲ τὰ ἐξιστορούμενα, διότι, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἡ συγκοινωνία εἰς δυσάρεστον διατελεῖ κατάστασιν. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἐράνη τάσις τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἐκτέλεσιν ἔργων τινῶν, ἀλλ' ἀπῃτεῖτο νὰ προτιμηθῶσιν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶναι παραγωγικώτερα καὶ ἐξασφαλίζουσι συγχρόνως τὰ ἄτομα, τοιαῦτα δὲ εἶναι αἱ γέφυραι καὶ αἱ ὁδοί. Δὲν ἀρνεῖται ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος παρέχει ὠφελείας, ἀλλὰ φρονεῖ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε καὶ ὀφείλει νὰ διατελέσῃ καταβάλλουσα πλείονα ζῆλον περὶ τὴν πραγματοποίησιν ἄλλων ἔργων παραγωγικωτέρων.

Ἡ καθάρσις λιμένων, περὶ ἧς ποιεῖται μνείαν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του εἶναι ἀναγκαία, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη, μ' ὅλον ὅτι ἐψηφίσθησαν καὶ δαπάναι εἰς

προμήθειαν βυθικόρων. Καὶ τὸ Ναύπλιον, καὶ ἡ Σύρα, καὶ αἱ Πάτραι, καὶ τὸ Μεσολόγγιον καὶ ὅλαι αἱ τοιαῦται ἐμπορικώτεραι πόλεις ἔχουσιν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς καθάρσεως τῶν λιμένων των, ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο, καὶ μόνος ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς ἐκαθαρίσθη πρὸ τετραετίας ἀτελῶς.

Ἀπεξηράνθησαν κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἕλη καὶ τέλματα, ἀλλὰ φρονεῖ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι ἦτο καλὸν νὰ κατωνομάζοντο ἐν τῇ ἐκθέσει ταῦτα καὶ ἡ ἔκτασίς των, ἀφ' οὗ ἐγένετο λόγος, καὶ νὰ ἐγνωστοποιεῖτο συγχρόνως τίνι τρόπῳ διετέθησαν αἱ ἀποξηρανθεῖσαι γαῖαι, καὶ τίνες αἱ ἐκ τούτων ὠφέλειαι, ἰδίως δὲ ἂν τὸ ποσὸν τῶν γαιῶν τούτων διατελῇ ἅπαν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου ἢ πόσον περιῆλθεν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν κυριότητα.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ εὐτρέπισις τῆς πρωτευούσης μεγάλην ἔλαβε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπίτασιν, καὶ τοῦτο ἀναντιῤῥήτως βλέπει ἡ Βουλὴ μὲ εὐχαρίστησιν· ἀλλὰ δὲν ἦτον ἀρά γε δίκαιον νὰ ληφθῇ συγχρόνως ἀνάλογος πρόνοια καὶ περὶ ἐθνικῆς συνδρομῆς εἰς εὐτρέπισιν τῶν ἐπαρχιῶν; Ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῆς πολιτείας ἀπαιτεῖ νὰ ὑφίστατα ἀναλογία τις μεταξὺ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, οὐχὶ δὲ νὰ γίνωνται τὰ πάντα εἰς καλλωπισμὸν τῆς πρωτευούσης, αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις καὶ κωμοπόλεις νὰ παραρῶνται εἰς ἐλεεινὴν διατελοῦσαι κατάστασιν.

Ὁ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμος τοῦ **1853** ἐκανόνισεν ἀληθῶς τὸ λογιστικόν μας σύστημα, παρέχων τὰς δεούσας ἐγγυήσεις περὶ τῆς εἰσπράξεως καὶ διαθέσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἦναι ἀποτελεσματικὸς ἀπαιτεῖται ἡ ἀκριβὴς αὐτοῦ ἐφαρμογή. Ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ δημοσιότης, αἱ δύο αὗται ἀγκυραι καλῆς οἰκονομικῆς διαχειρίστεως, ὡς ὁμολογεῖ καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἐκλείπουσιν, ὅταν ἐγκαίρως δὲν ὑπάρχωσιν εἰς τὰς Βουλὰς ὑποβεβλημένοι οἱ ἀπολογισμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν διαδηλώσεις τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι πρῶτος μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ λογιστικοῦ νόμου ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς τοῦ **1853**, ὑπέβαλεν εἰς τὰς Βουλὰς τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ **1851** καὶ ὅτι ἑπομένως τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ **1855** εἰσήγαγεν ἑτέρους ἑπομένων ἐτῶν, ἀλλὰ μέχρι τῆς σήμερον καθυστερεῖται οὐχὶ μόνον ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ **1858**, ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦ **1857**, ὅστις ἔπρεπε νὰ ἦναι πρὸ πολλοῦ ὑποβεβλημμένος. Καθυστεροῦνται δ' ἅπασαι αἱ διαδηλώσεις τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου. Αἱ ἐλλείψεις τῶν στοιχείων τούτων ἀφαιροῦσιν οὐχὶ μόνον τὰ ἀπαιτούμενα μέσα τοῦ νομοθετικοῦ ἐλέγχου, ἀλλὰ στεροῦσι καὶ τὴν ἐπιτροπήν σας τῶν μέσων νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐγγυτέρων παρελθόντων ἐτῶν περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὁποίου ἡ ἐπεξεργασία τῇ ἀνετέθη.

Μὲ εὐχαρίστησιν βεβαίως θέλει πληροφορηθῇ ἡ Βουλὴ, ὅτι κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ αἱ εἰσπράξεις μεταξὺ τῶν ἐτῶν **1853** καὶ **1858**, ηὔξησαν κατὰ πέντε ἑκατομμύρια καὶ ὅτι τὰ καθυστεροῦντα ἠλαττώθησαν ἀπὸ **18 1|6** τοῖς **100** εἰς **10**. Ἡ αὔξησις τῶν εἰσπράξεων ἀποδίδοται δικαίως εἰς τὴν πρόοδον τοῦ τόπου. Διότι ἤδη, ὅτε τὰ κτήματα προώδευσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς τὴν ἀνάπτυξίν των, ἀναφαίνονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἰδιωτικῆς ἐνεργείας, ἡ δὲ μείωσις τῶν καθυστερούντων εἶναι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπὶ τῶν εἰσπραττομένων ὠφελείας τῶν ταμιῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Ἐν τούτοις φρονεῖ ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι δὲν θέλει ἀπομακρυνθῇ τῶν αἰσθημάτων οὔτε τῶν ὑμετέρων οὔτε τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἐὰν συστήσῃ τὸ νὰ γίνηται ἐνίοτε ἐπιεικιστέρα ἡ καταδίωξις κατὰ ὀφειλετῶν ὁμολογουμένως ἀπόρων, καὶ νὰ ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ μὴ τυχὸν ταμίαι ἐκ συμπαθειῶν ἐνεργῶσι τὰς εἰσπράξεις καὶ καταδιώξεις μεροληπτικῶς.

Κατὰ τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν τὰ καθυστεροῦντα τῶν δημοσίων ἐσόδων προέρχονται α) ἀπὸ ἀγορὰν ἐθνικῶν κτημάτων καὶ γαιῶν, καὶ β) ἀπὸ ἐνοικιάσεις δημοσίων προσόδων. — Οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους προτείνει ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς δικαιολόγησιν τῆς καθυστερήσεως ταύτης φαίνονται πραγματικοὶ καὶ ἰσχυροί. Ἀλλὰ παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι τὸ ἐκ προικοκτησιῶν καθυστέρημα ἤθελεν ἐλαττωθῇ ἐπαισθητῶς, ἐὰν ἐπετρέπετο ἡ διὰ φαλαγγιτικῶν γραμματίων ὁλοσχερὴς ἢ μερικὴ κατὰ προαίρεσιν τοῦ ὀφειλέτου πληρωμὴ τοῦ χρέους του, τροποποιουμένης τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 10 τοῦ ὑπὸ στοιχ. ΣΠΕ'. περὶ τῶν ἐκ προικοκτησιῶν καθυστερούντων νόμου, ὁρίζοντος, ὅτι τὰ φαλαγγιτικὰ γραμμάτια θέλουσιν εἶσθαι δεκτὰ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ **1|5** τοῦ χρέους. Τὰ φαλαγγιτικὰ γραμμάτια εἶναι ὁμόλογα χρέους τοῦ Κράτους ἐξοφλητέου διὰ γαιῶν. Ἑπομένως ἡ παραδοχὴ αὐτῶν εἰς πληρωμὴν καθυστερούντων χρεῶν ἐκ προικοκτησιῶν, παρακολουθοῦσα τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ταῦτα ἐξεδόθησαν, φέρει τὴν ἀπόσβεσιν ἐθνικοῦ χρέους, ἐδραιοῖ δὲ καὶ τὴν ἐθνικὴν πίστιν. Ἐκτὸς τούτου, ἐὰν περιστάσεις ἀνεξάρτητοι περὶ ὧν ἐκτεταμένον ποιεῖ ὁ κύριος ὑπουργὸς λόγον ἐν τῇ ἐκθέσει του, ἔφερον ἐνοικιαστὰς δημοσίων προσόδων, ἢ ἀγοραστὰς

δημόσιων κτημάτων εἰς τὴν θέσιν νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀποτίσωσι τὰς ὑποχρεώσεις των, οὐχ' ἧττον ὅμως φρονεῖ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι ἀκριβὴς ἔρευνα θέλει καταδείξει καὶ τινας τῶν τοιούτων ὀφειλετῶν νεμομένους μέχρι τοῦδε δημόσια κτήματα ἢ ἀποκτήσαντας τοιαῦτα διὰ τῶν ἐξ ἐνοικιάσεως καθυστερούντων δημοσίων χρημάτων καὶ εὐπορουῦντας ἤδη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ ἦναι ἐπιεικὲς μὲν λόγῳ φιλανθρωπίας πρὸς τοὺς ἐξ ἀνεξαρτήτων αἰτιῶν καθυστεροῦντας, αὐστηρὸν δὲ πρὸς τοὺς ἐκ δυστροπίας, φρονεῖ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ἡ δέουσα ἐξακρίβωσις τῶν τοιούτων καὶ νὰ ληφθῶσιν ἀνάλογα μέτρα· ἐν γένει δὲ φρονεῖ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι πρέπει τέλος πάντων νὰ ἐνασχοληθῇ τὸ ὑπουργεῖον εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν καθυστερούντων καὶ τῶν αἰτιῶν διὰ νὰ ληφθῇ ὁριστικὸν περὶ αὐτῶν μέτρον· διότι οὐδεμία ὑπάρχει πρακτικὴ ὠφέλεια νὰ παρίστανται ἐν τοῖς δημοσίοις βιβλίοις μέγα ποσὸν ἑκατομμυρίων καθυστερούμενον, νὰ μὴν ἦναι δὲ γνωστὸν τὸ ἐξ αὐτῶν εἰσπράξιμον.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του ἐκτίθησι τὴν περὶ δασῶν μέριμνάν του, καὶ τὰ ὁποῖα ἔλαβε μέτρα· οὐχ' ἧττον ὅμως ἡ ἐπιτροπή σας φρονεῖ ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας, ἡ δημόσιος αὕτη περιουσία στερεῖται τῆς ἀπαιτουμένης καλλιεργείας πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ τῶν στοιχείων πρὸς συντήρησιν.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς ἀναγνωρίζων τὴν ἀνάγκην τῆς συντάξεως κτηματολογίου τῆς ἐθνικῆς περιουσίας ἀποδίδει τὴν μέχρι τοῦδε ἔλλειψιν τῆς συντάξεως τοιούτου εἰς τὴν τῆς ὁροθετήσεως καὶ καταμετρήσεως τῶν δασῶν. Ἀλλ' ἡ ἔλλειψις αὕτη δὲν ἔπρεπε νὰ συνεπαγάγῃ καὶ τὴν τῆς συντάξεως κτηματολογίου τῆς λοιπῆς ἐθνικῆς περιουσίας ἐκτεθειμένης εἰς σφετερισμοὺς καὶ καταπατήσεις, ἐν ᾧ τὰ δάση δὲν ὑπόκεινται εἰς τοιοῦτόν τι. Ὁλόκληρα κτήματα ἐθνικὰ ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως κτηματολογίου ἐνιαχοῦ κατεπατήθησαν ἀπὸ τοὺς γειτνιάζοντας, καὶ ἡ ἀνακάλυψις θέλει εἶσθαι δυσχερὴς προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐκτὸς ὅτι θέλουσιν ἀναφυῇ πολλαὶ καὶ περίπλοκοι δίκαι. Εἶναι ἀληθῶς λυπηρὸν νὰ μὴ γινώσκῃ τὸ ὑπουργεῖον οὔτε τὴν ἔκτασιν, οὔτε τὴν θέσιν τῆς δημοσίου περιουσίας. Ἐκ τούτου προῆλθεν ὥστε οἱ σφετερισμοὶ νὰ προβῶσιν ἐνιαχοῦ μέχρι βαθμοῦ ἀνηκούστου, διότι πολλοὶ κατεπλάκωσαν καὶ νέμονται ὡς ἰδιοκτήτους γαίας ἐκτάσεως δεκαπλασίας τῶν ἐκ προικοκτησίας περιελθουσῶν εἰς τὴν κυριότητά των, ἕτεροι δ' ἐθνικὰ φθαρτὰ κτήματα περιελάβον

εἰς τὰ γειτνιάζοντα ἰδιά των. Ἐν τούτοις παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι εἶναι τέλος πάντων ἐπάναγκες νὰ σκεφθῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ προτείνῃ ὁριστικόν τι μέτρον συμφώνως μὲ τὰ ἐθνικὰς ἀποφάσεις περὶ διαθέσεως τῆς ἐθνικῆς ταύτης περιουσίας, ἵνα μετάσχωσι τῶν ὠφελημάτων πάντες οἱ Ἕλληνες. Διότι εἶναι λυπηρὸν νὰ νέμωνται τινὲς ὡς κύριοι καὶ νὰ προσαυξάνωσιν εἰς τὴν κυριότητά των διὰ διαφόρων δολίων μέσων ἀπεράντους ἐκτάσεις ἐθνικῶν κτημάτων, οἱ δὲ σεβόμενοι ὡς ἱερὰν τὴν δημοσίαν περιουσίαν νὰ μένωσιν ἁπλοῖ θεαταὶ τῆς τοιαύτης σπατάλης.

Περὶ τῶν ἐξόδων λέγει ὁ κύριος ὑπουργὸς, ὅτι ἐκ τῶν ἀναφυομένων νέων θεραπευτέων ἀναγκῶν ηὔξησαν τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τὸ ἔτος 1852, ὑπὲρ λαμβάνει ὁ Κύριος ὑπουργὸς εἰς σύγκρισιν, τὰ ἔξοδα ὑπελογίσθησαν εἰς δραχμὰς 19,509,448

Ἐξ ὧν ἀφαιρουμένων τῶν περιλαμβάντων τόκων καὶ χρεωλυσίων δανείου Ῥοτσχιλδ τουτέστι δραχ. 3,835,473

Μένουν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας δρ. . . 15,673,975
Τὸ δὲ 1861 προϋπολογίζονται δρ. 23,000,192

Ἐν αἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ δραχμαὶ 1,005,000 εἰς πληρωμὴν ἀπέναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους. Ἐκ τούτων λοιπὸν προκύπτει, ὅτι τὸ 1861 προϋπολογίζονται διὰ τὰς καθαρὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας δραχμαὶ 6,321,097, πλείονες τῶν τοῦ 1852.

Τὴν αὔξησιν ταύτην τῶν ἐξόδων ἀποδίδει ὁ Κύριος ὑπουργὸς διὰ τῆς ἐκθέσεώς του καὶ εἰς τὰς ἑξῆς αἰτίας· ἀ.) εἰς τὸ ὅτι συνεπείᾳ τοῦ περὶ στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν συντάξεων νόμου αἱ συντάξεις ηὔξησαν κατὰ δραχμὰς 1,011,197, διότι ἐνῷ αὗται τὸ 1852 ἔφθασαν εἰς δραχ. 213,587, τὸ 1858 ἀνέβησαν εἰς δραχ. 1,227,783· β'.) εἰς τὸ ὅτι καθ' ὃν χρόνον διελύθησαν τὰ σώματα τῆς Ὁροφυλακῆς ἐξηκολούθει ὑπάρχοντα ἡ ληστεία καὶ κατ' ἀνάγκην οἱ μὴ θελήσαντες νὰ ἀτιθάσωσι μετετέθησαν εἰς τὴν ὀργανισθεῖσαν ἐπικουρικὴν χωροφυλακήν· πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀδιάκοπος κίνησις στρατοῦ πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας προσέθηκεν οὐχὶ μικρὰν αὔξησιν· γ'.) εἰς τὸ ὅτι τὰ ὀλίγα πολεμικὰ πλοῖα ναυπηγηθέντα πρὸ πολλοῦ καὶ καταστάντα ἀνίκανα καὶ ἄχρηστα ἀντικατεστάθησαν δι' ἓξ ἑλικοκινήτων, κατασκευάζεται ἤδη ἓν μεγαλείτερον καὶ ἐπεσκευάσθησαν τὰ ἐπιδεκτικὰ ἐπισκευῆς, καὶ τέλος δ'.) εἰς τὸ ὅτι τὰ δημόσια ἔργα ἐξετάθησαν κατὰ

λόγον τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου, καὶ ἐν ᾧ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1852 περιείχοντο πιστώσεις διὰ τοιαῦτα ἔργα ἐκ δραχ. 242,909· αὗται ὑπερέβησαν ἤδη τὰς δραχμὰς 1,300,000.

Ἡ Ἐπιτροπή σας ἐξετάσασα τὰ περὶ τούτου παρατηρεῖ ἀ.) ὅτι ἡ αὔξησις τῶν συντάξεων μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1852 καὶ 1858 προϋπελογίσθη ἐν τῷ προϋπολογισμῷ κατὰ δρ. 196,870, καὶ οὐχὶ κατὰ δραχ. 1,014,197 ὡς ἐσφαλμένως ἐκ γραφικοῦ βεβαίως λάθους ἐμπεριέχεται εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν. Διότι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1852 προενόησε περὶ δαπάνης δραχμῶν 1,030,913 διὰ τοιαύτας συντάξεις, καὶ οὐχὶ δραχ. 213,586, ὡς ἀναφέρει ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις· τοῦτο δὲ προκύπτει ἐκ τῶν ἑξῆς πιστώσεων τοῦ 1852.

Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

	Ἐπὶ τοῦ ΚΕΦΑΛ. 3. *Συντάξεις.*			
Ἄρθρον	1. Ἀποράχων	δρ.	68,842	
»	2. Χηρῶν καὶ ὀρφανῶν . . .	»	177,037	
»	3. Πρεσβυτῶν τῆς Β. Φάλαγγος	»	4,248	
»	5. Χορηγήματα ἀπέναντι παλαιῶν ἀπαιτήσεων . .	»	84,276	
»	6. Προικίσεις	»	1,500	
»	7. Προσθήκη ἐφ' ὅλων τῶν ἄρθρ.	»	72,000	407,903

Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

ΚΕΦ. 3.	Ἄρθρ. 5. Συντάξεις κλήρου	δρ.	46,019	
»	5. » 3. » Πανεπιστημίου	»	1,800	
»	1. » 3. » Ἑλλ. σχολείου	»	960	48,779

Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης.

Ἐπὶ τοῦ ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'. Συντάξεις 1320

Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ἐπὶ τοῦ κεφ. Β'. συντάξεις . . . . . δρ. 5714

ἐπὶ τοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπὶ τοῦ κεφαλ. 17 συντάξεις . . . . . δρ. 79,994)

ἐπὶ τοῦ κεφαλ. 21 φάλαγξ . . » 487,205) 567199

Τὸ ὅλον τῶν ὑπολογισθεισῶν τὸ 1852 δρ. . . . . 1030915.

Ἕπεται ἀναντιῤῥήτως, ὅτι ἡ αὔξησις τῶν συντάξεων εἰς ἃς περιλαμβάνεται καὶ ὁ μισθὸς τῶν φαλαγγιτῶν ὑπελογίσθησαν τὸ 1858 πλείονες τῶν ὑπολογισθεισῶν τὸ 1852 κατὰ δραχ. 196870 καὶ οὐχὶ καθ' ἓν ἑκατομμύριον· ὅν.) παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι ἡ εἰς ἀγορὰν ὅπλων ἅπαξ γενομένη δαπάνη τῶν δραχμῶν 500,000 δὲν δύναται νὰ προταθῇ ὡς διαρκὴς αἰτία τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων· γον). ὅτι δὲν δύναται νὰ προταθῇ ἐπίσης ὡς δικαιολόγησις τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων ὁ μισθὸς τῶν μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ὁροφυλακῆς μὴ ἀρεθέντων καὶ εἰς τὴν ἐπικουρικὴν χωροφυλακὴν τοποθετηθέντων ὁροφυλάκων, διότι οὐδεμία ἐκ τοῦ μέτρου τούτου ἐπήγασεν αὔξησις δαπάνης, ἀλλὰ τοὐναντίον οἰκονομία ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἑξῆς· Τὸ 1852 ὑπελογίσθησαν εἰς συντήρησιν τῆς ὁροφυλακῆς δρ. 1012209

ὁμοίως τῆς χωροφυλακῆς δρ. 841018

ἤτοι δι' ἀμφότερα τὰ σώματα δρ. . . . . 1853227.

Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1861, ὅτε δὲν ὑφίστανται ἡ ὁροφυλακὴ ὑπολογίζονται εἰς συντήρησιν τῆς χωροφυλακῆς δρ. 1082870

διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον δρ. . . . . 770357.

Ἐπίσης οὔτε ὁ λόγος τῆς ληστείας εἶναι αἰτία τῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν κατὰ τὸ 1861· πρῶτον μέν, διότι δὲν ὑφίστατο ἤδη ληστεία καὶ δεύτερον, διότι τὸ 1852, ὅτε ὑπῆρχεν αὕτη, ὑπελογίσθησαν ὡς ἔξοδα δημοσίου ἀσφαλείας δραχμ. 100,000, ἐνῷ ἤδη διὰ τὸ 1861 ὑπολογίζονται δρ. 120,000, ὥστε ἡ ἐπὶ πλέον διαφορὰ εἶναι κατὰ δρ. 20,000, τοὐτέστε μικρὰ καὶ μὴν ἔχουσα ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τοῦ γενικοῦ τῆς μεγάλης αὐξήσεως τῶν ἐξόδων μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1852 καὶ 1861.

δ). Ὅτι ἡ γενομένη ἀντικατάστασις τῶν ἱστιοφόρων πλοίων δι' ἐξ ἑλικοκινήτων καὶ τὸ κατασκευαζόμενον μεγαλείτερον ἀτμόπλοιον δὲν εἶναι λόγοι αὐξήσεως τῶν ἐξόδων τοῦ 1861 ὡς μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς περὶ τούτων δαπάνης εἰς τὸν ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμόν. Ἡ δαπάνη αὕτη ἐπεβάρυνε τοὺς προϋπολογισμοὺς ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδόθησαν αἱ πιστώσεις, καὶ δὲν παριστᾷ διαρκῆ αἰτίαν αὐξήσεως τῶν ἐξόδων καὶ κατὰ τὸ 1861, θεραπευθείσης τῆς ἀνάγκης ταύτης.

ε). Ὅτι ἡ διὰ δημόσια ἔργα ὑπολογιζομένη τὸ 1861 δαπάνη ἀληθῶς ὑπερτερεῖ τὴν τοῦ 1852, ἀλλὰ κατὰ μόνας δρ. 767769 καὶ οὐχὶ κατὰ δραχ. 1050891, ὡς ἐκ γραφικοῦ βε-

βαίως λάθους ἐμπεριέχεται εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν. Τοῦτο δὲ προκύπτει ἐκ τῆς ἑξῆς παραβολῆς·

Τὸ ἔτος 1852 ὑπελογίσθη ἐπὶ τῶν κεφαλαίων 15. 18. 20 καὶ 21 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν δαπάνη ἐκ δρ. 19130,
ἐπὶ τοῦ κεφαλ. Ζ'. καὶ Η'. τοῦ τῆς δικαιοσύνης δρ. 10500,
ἐπὶ τῶν Ε'. ς'. καὶ Ζ'. τοῦ τῶν ἐσωτερικῶν δρ 195500,
ἐπὶ τοῦ κερ. 16 τοῦ τῶν στρατιωτικῶν » 156486,
καὶ τέλος ἐπὶ τοῦ κερ. Δ'. τοῦ τῶν Ναυτικῶν » 2000,

Τὸ ὅλον ὑπολογισθὲν . . . . . » 337616.

Τὸ 1853 ὑπελογίσθησαν ἐπὶ τῶν Κερ. 11, 12 καὶ 14 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν δρ. 41050
Ἐπὶ τοῦ Γ'. καὶ Ε'. τοῦ τῆς Δικαιοσύνης 4335
Ἐπὶ τῶν Ε'. Τ'. Ζ'. Η'. Ι'. καὶ ΙΑ'. τοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν 820000
Ἐπὶ τοῦ 4 τῶν Στρατιωτικῶν 165000
Ἐπὶ τοῦ Γ'. τῶν Ναυτικῶν 75000

Τὸ ὅλον ὑπολογισθὲν . . . . 1105385.

Ἡ αὔξησις λοιπὸν εἶναι κατὰ δραχμὰς 767769 καὶ οὐχὶ ὑπὲρ τὸ ἑκατομμύριον. Ἐνταῦθα φρονεῖ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι ἀνταποκρίνεται πληρέστατα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Βουλῆς ἐὰν ἐκφράσῃ ὅτι τὴν αὔξησιν τῶν ἐξόδων διὰ δημόσια κοινωφελῆ ἔργα ἀσμένως ἐπιψηφίζει πάντοτε ἡ Βουλή, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ πραγματοποιῆται ἡ δαπάνη, προτιμωμένης τῆς ἐκτελέσεως τῶν παραγωγικῶν ἔργων, καὶ νὰ μὴ φαίνηται μόνον, ὅτι γίνεται πρόνοια περὶ τοιούτων ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἄνευ πραγματοποιήσεως.

Συμπεραίνουσα ἡ ἐπιτροπή σας ἐκ τῶν ἐκτεθέντων παρατηρεῖ, ὅτι ἐκ τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λόγων, ὡς συντελεσάντων εἰς τὴν κατὰ δραχ. 6321097 αὔξησιν τῶν ἐξόδων ἐν διαστήματι ὀκταετίας δὲν εἶναι τινὲς ἰσχυροὶ καὶ ὅτι ἄλλας αἰτίας ἔχει ἡ τοσαύτη ἐπαισθητὴ αὔξησις τῆς δαπάνης, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων.

Συμμερίζεται ἡ ἐπιτροπή σας τῶν παρατηρήσεων τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου, ὅπερ οὐδαμῶς ἐχρησίμευσεν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου. Ἡ Ἑλλὰς μόνον τὸ βάρος τοῦ δανείου ἐκληρονόμησε, τὰς δὲ ὑλικὰς καὶ ἠθικὰς προόδους της ὀφείλει εἰς μόνας τὰς ἰδίας δυνάμεις. Μετὰ τὰ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν σύνοδον ἐν τῇ Βουλῇ καὶ τῇ Γερουσίᾳ ῥηθέντα, κρίνει περιττὸν ἡ ἐπιτροπή σας νὰ προέλθῃ εἰς ἐκτε-

ταμμένην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀνάπτυξιν, περιορίζεται δὲ μόνον νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι εἶναι ἴσως καιρὸς ἤδη νὰ προσαχθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἔγγραφα τῶν τελευταίων διαπραγματεύσεων περὶ τῶν ὅρων τῆς ἀποτίσεως τοῦ δανείου.

Μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας παρατηρήσεις μεταβαίνουσα ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ τῶν ἐσόδων, τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Κυβέρνησις προτάττει.

ΚΕΦΑΛ. Α'. Ἄρθρ. 1.

Ἔγγειος φόρος καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας.

Τὸ ἐκ δραχμῶν 7987000 ὑπολογιζόμενον ἔσοδον ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας εἶναι ὑποδεέστερον τοῦ βεβαιωθέντος, τὸ μὲν 1855 κατὰ δραχμὰς 875693, τὸ δὲ 1856 κατὰ δραχμὰς 708951· ὅθεν οὐχὶ μόνον οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος κατὰ τοῦ ὑπολογισθέντος ὡς βεβαιωθησομένου τὸ 1861, ποσοῦ τοῦ φόρου τούτου, ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ πιθανότητες ὑπάρχουσιν ὅτι θέλει γίνει αὔξησις αὐτοῦ.

Ὅτι δ' ἐπανειλημμένως ὀφείλει νὰ παρατηρήσῃ ἡ ἐπιτροπή σας εἶναι, ὅτι ἀπαιτεῖται τέλος πάντων νὰ πακτοποιηθῶσιν οἱ πίνακες τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων διὰ νὰ ἀρθῶσι τὰ πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ Κράτους ἀναφυόμενα παράπονα διὰ καταζητήσεις εἰς πληρωμὴν φόρου ἀμπέλων, περιελθουσῶν εἰς τὴν κυριότητα ἑτέρων κατὰ τὰς ἐγκαίρους πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀρχὴν εἰδοποιήσεις.

Ἄρθρ. 2. *Φόρος ἐπὶ τῶν ζώων.*

Τὸ ἐκ φόρου ζώων ἔσοδον ὑπολογιζόμενον εἰς δρ. 1400000. εἶναι κατὰ δραχ. τεσσαράκοντα χιλιάδας ὑπέρτερον τοῦ ὑπολογισθέντος διὰ τὸ 1860, ἐν ᾧ ἡ ἐρετεινὴ κατάστασις τῶν θρεμμάτων ἐμπνέει φόβους ἐλαττώσεως καὶ οὐχὶ αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου τούτου. Μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἐπιτροπή σας ἀπέχει νὰ προτείνῃ ἐλάττωσιν τοῦ ὑπολογιζομένου ὡς βεβαιωθησομένου ποσοῦ· διότι πᾶσα τοῦ φόρου τούτου ἐλάττωσις θέλει ἀναπληρωθῇ ἀπὸ τὴν ἐλπιζομένην αὔξησιν τοῦ ὑπολογισθέντος ἐσόδου ἐκ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 5. Φόρος ἐπιτηδευμάτων.

Ἐπανειλημμένως ἐγένοντο ζωηραὶ ὑπὸ τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς αὐτῆς παρατηρήσεις, ὅτι ὁ περὶ φόρου ἐπιτηδευμάτων ἐν ἰσχύϊ νόμος δὲν ἔχει βάσιν δικαίαν· εὑρισκομένη ἡ ἐπιτροπή σας καὶ ἤδη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπανα-

λάβῃ τὰ αὐτά, παρατηρεῖ, ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ νομοθετηθῇ καταλληλοτέρα καὶ δικαιοτέρα διανομὴ τοῦ φόρου τούτου, στηριζομένη ἐπὶ τῆς καταστάσεως οὐχὶ μόνον τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγορῶν κατὰ τόπους.

ΚΕΦΑΛ. Β'. Ἔμμεσοι φόροι.

Ἄρθρον 1. Τέλη Τελωνιακά.

Τὸ ἐκ τελωνιακῶν τελῶν ὑπολογιζόμενον ἔσοδον εἶναι ἴσον τοῦ ὑπολογισθέντος διὰ τὸ 1860. Ἀλλ' ἐνταῦθα παρατηρεῖται ἀντίφασίς τις μεταξὺ τοῦ γενικοῦ πίνακος, τῆς εἰδικῆς ἐπὶ τῶν ἐσόδων ὑπουργικῆς ἐκθέσεως καὶ τοῦ φύλλου τῆς λεπτομερείας περὶ τοῦ ἐσόδου τούτου.

Κατὰ τὸν γενικὸν πίνακα ὑπολογίζεται καὶ διὰ τὸ 1861 ποσὸν δραχμῶν 4,600,000, ὅσον ὑπελογίσθη καὶ διὰ τὸ 1860, κατὰ δὲ τὴν εἰδικὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἔκθεσιν (σελ. 9) «τὸ ἐκ τελωνιακῶν τελῶν ἔσοδον τοῦ 1861 προϋπελογίσθη κατὰ δραχμὰς 33,000 ἔλαττον τοῦ 1860. Διότι μειώθη ἡ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐσομένη ἔκπτωσις τοῦ πεμπτημορίου τοῦ ἐξαγωγικοῦ τέλους.» Κατὰ δὲ τὸ φύλλον τῆς λεπτομερείας (σελ. 17) μόναι δραχμαὶ 17,000 ἐκπίπτονται ἐκ τοῦ ἐξαγωγικοῦ τέλους, αὐξανομένου τοῦ μὲν εἰσαγωγικοῦ κατὰ δραχμὰς πέντε χιλιάδας, τοῦ δὲ τῆς διαμετακομίσεως κατὰ ἑνδεκα χιλιάδας.

Ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως ταύτης παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι ἡ δυνάμει τοῦ νόμου ἔκπτωσις τοῦ πεμπτημορίου τοῦ ἐξαγωγικοῦ τέλους συνισταμένη ἐκ δραχμῶν 100,000, ὡς ὑπολογισθέντος τοῦ τέλους τούτου τὸ 1860 εἰς δραχμὰς 649,000, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καλυφθῇ διὰ τῆς τυχούσης αὐξήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ καὶ τοῦ τῆς διαμετακομίσεως τέλους, καὶ πολλὰ πιθανὸν εἶναι νὰ ἐπέλθῃ μεγίστη ἐλάττωσις τοῦ ὑπολογιζομένου ὡς εἰσπραχθησομένου κατὰ τὸ 1861 ποσοῦ ἐκ τῶν τελωνιακῶν τελῶν.

ΚΕΦΑΛ. Γ'. Δημόσια καταστήματα.

2 δ. Τηλεγραφεῖον.

Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ δὲν σημειοῦται ἔσοδον ἐκ τοῦ πόρου τούτου ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἡ ἐπιτροπή σας ὅμως παρατηρεῖ, ὅτι πρὸ πολλοῦ ὄντος συστημένου τοῦ τηλεγράφου Σύρου καὶ πρὸ μηνῶν τοῦ τῶν Πατρῶν καὶ λοιπῶν ὤφειλε νὰ ἦναι τὸ ὑπουργεῖον εἰς θέσιν νὰ ὑπολογίσῃ τὸ εἰσπραχθησόμενον ποσὸν δικαιωμάτων· ἐλπίζει ἐν τούτοις ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν θέλει κατορθώσει ὁ Κύριος ὑπουργὸς νὰ δώσῃ καὶ περὶ τοῦ ἐσόδου τούτου πληροφορίας.

ΚΕΦΑΛ. Δ'. Δημόσια νομίσματα.

Ἄρθρον 1. Μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτά.

Ὁ σημαντικὸς οὗτος κλάδος μένει σχεδὸν νεκρὸς ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως νόμου κανονίζοντος τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν. Ἐκ τούτου δὲ προέρχεται οὐχὶ μικρὰ ἴσως ζημία εἴς τε τὰ ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια συμφέροντα. Ὅθεν ἡ ἐπιτροπή σας φρονεῖ ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ τὴν ἐπίσπευσιν τοῦ ἀπαιτουμένου νόμου διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια καὶ ἐπὶ τοῦ πόρου τούτου.

Ἄρθρον 2. Ὕδατα Θερμά.

Πολλαχοῦ τοῦ Κράτους ὑπάρχουσι θερμὰ ὕδατα δυνάμενα νὰ καταστῶσιν οὐχὶ μόνον χρησιμώτατα εἰς τὴν ὑγείαν, ἀλλὰ καὶ προσοδοφόρα, ἐὰν ληφθῇ τὸ μέτρον τῆς ἐκ διαλειμμάτων ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ κράτους ἀνεγέρσεως τῶν ἀπαιτουμένων καταστημάτων κλπ.

Ἄρθρον 3. Ἁλικαί.

Ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1860 ἐπιτροπὴ ἐπεκαλέσθη τὴν σύντονον προσοχὴν τοῦ Κυρ. ὑπουργοῦ α') ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἅλατος, καὶ ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς αὐτοῦ ἐπιβλέψεως· β') ἐπὶ τῆς προμηθείας τῶν ἀποθηκῶν, ἵνα μὴν ἀναγκάζωνται πολλάκις οἱ πολῖται ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἅλατος νὰ ἀγοράζωσιν αὐτὸ εἰς τιμὴν ὑπέρογκον. Συμμεριζομένη καὶ ἡ ἐπιτροπή σας τῶν παρατηρήσεων τούτων προστίθησιν, ὅτι καλὸν ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν κατ' ἐπαρχίας συνιστῶντο τοιαῦται δημόσιαι ἀποθῆκαι, διὰ νὰ μὴν ἀπασχολῶνται οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ συνήθη ἔργα των καὶ ζημιῶνται ἐπαισθητότατα, ἀναγκαζόμενοι πολλάκις νὰ μεταβαίνωσιν εἰς ἀπωτάτας ἐπαρχίας πρὸς προμήθειαν ἁλάτων καὶ μάλιστα κατὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἐλαιῶν.

Ἄρθρον 5. Δάση.

Κατὰ τὸν γενικὸν πίνακα ὑπολογίζεται ἔσοδον τὸ 1861 ἐκ δραχμῶν 331300, τουτέστιν ὑπέρτερον τοῦ 1860 κατὰ δραχμὰς 33000. Ἡ ἐπιτροπή σας φρονεῖ, ὅτι ἀκριβὴς ἐπιτήρησις ἐπὶ τοῦ ἐσόδου τούτου θέλει ἐπαγάγει σημαντικὴν αὔξησιν. Δὲν δύναται ἐν τούτοις νὰ παρίδῃ τὴν ὑπάρχουσαν ἀντίφασιν

μεταξὺ τοῦ γενικοῦ πίνακος καὶ τοῦ φύλλου τῆς λεπτομερείας (ἐν σελίδι 23) καθ' ὃ ἡ αὔξησις ὑπολογίζεται εἰς μόνας δραχ. μὰς 13000.

Ἄρθρον 6. Ἐλαιῶνες.

Ὁ διὰ τοῦ φορολογικοῦ νόμου τρ. ε. νεωτερισμὸς τῆς ἐξακριβώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου τῶν ἐλαιῶν πολλοὺς παρέχει φόβους, ὅτι θέλει μειωθῇ ἐπαισθητῶς τὸ ὑπολογιζόμενον ποσόν. μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἐπιτροπή σας ἀπέχει νὰ φέρῃ ἀντίρρησιν, ἀφ' οὗ ὁ Κύριος ὑπουργὸς ἔχῃ διδόμενα νὰ πιστεύῃ, ὅτι ἐκ τούτου δὲν θέλει ἐπέλθει ἐπαισθητῶς μείωσις τοῦ φόρου τούτου.

ΚΕΦ. Ε'. Ἐκποιήσεις ἐθνικῶν κτημάτων.

Ἄρθρον 5. Ὁλικὴ τιμὴ φθαρτῶν κτημάτων.

Ἐκ τῆς ἐκποιήσεως ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων ὑπολογίζεται κατὰ τὸν γενικὸν πίνακα ἔσοδον ἐκ δραχμῶν 100000. Τὸ ὑποτιθέμενον τοῦτο ἔσοδον στηριζόμενον κατὰ τὴν εἰδικὴν ἐπὶ τῶν ἐσόδων ὑπουργικὴν ἔκθεσιν εἰς εἰσαχθησόμενον νομοσχέδιον δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου ὡς πραγματικόν, ἵνα στηριχθῇ ἐπ' αὐτῶν δαπάνη τις. Ὅθεν ἡ ἐπιτροπή σας φρονεῖ, ὅτι τὸ ἐκ τούτων ὑπολογιζόμενον ποσὸν τῶν δραχ. 100000 δὲν πρέπει νὰ συμπεριληφθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰ ὑπολογιζόμενα ἀνεγνωρισμένα ἔσοδα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων κανονίζονται τὰ ἐτήσια ἔξοδα.

Μολονότι ἐκ τῶν ἐκτεθεισῶν σκέψεων προκύπτει ὅτι, λόγοι ἰσχυροὶ συντρέχουσιν ὑπὲρ τῆς ἐλαττώσεως τινῶν τῶν ὑπολογιζομένων ἐσόδων, μολονταῦτα ὑπαρχούσης ἴσως ἐλπίδος αὐξήσεως ἑτέρων, ὑπολογιζομένων ἔλαττον, δὲν ἀπέχει ἡ ἐπιτροπή Σας νὰ προτείνῃ νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1861 νομοσχέδιον, ὡς ἔχει.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 29 Ἀπριλίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Δ. Καλλιφρονᾶς, Πρόεδρος.
Λ. Σ. Δανόπουλος,
Χ. Θεοχαρόπουλος,
Ι. Χατσόπουλος,
Γ. Διαμάντης,
Χ. Χριστόπουλος,
Α. Αὐγερινός,
Ι. Ν. Ταμπακόπουλος,
Ν. Θ. Λεώπουλος,
Ἀ. Ἀλεξανδρόπουλος,

Ὁ εἰσηγητὴς
Σ. Κ. Ἀντωνόπουλος.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀναγγέλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ὁπισύσης τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ γεωμετρῶν νομοσχεδίου καὶ τῶν ἀναφορῶν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 4 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΔΟΝΤΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΠΛ'.

Τῆς 30 Ἀπριλίου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν γεωμετρῶν νομοσχεδίου, ἠρώτησέ τις ἐὰν οἱ διορισθησόμενοι γεωμέτραι θέλουν εἶσθαι ἐπιστήμονες, ἢ ἐκ τῶν τυχόντων καὶ δυναμένων μόνον νὰ μετρῶσιν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι κατὰ τὸ 5 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου πρὶν ἢ διορισθῇ τις γεωμέτρης, θέλει ὑποβάλλεσθαι εἰς ἐξέτασιν καὶ ἐντεῦθεν ἐννοεῖται ὅτι θέλουσιν ἔχει θωρητικά, τινας γνώσεις, δὲν ἀπαιτεῖται ὅμως καὶ νὰ γνωρίζωσι τὴν ὑψηλὴν μαθηματικήν.

Οὕτω δὲ γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Π. Ἰατρὸν καὶ Γ. Πλαπούταν, συνήχθη κατὰ τὸ ὠδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν ψηφίσασα διὰ ψήφων 78.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

«Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ γεωμετρῶν ναὶ ἢ ὄχι;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	Ν	Δημήτριος Τσόκρης	Ν
Ἰωάννης Σωτηριάδης	Ν	Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν
Ἀντώνιος Βενιζέλος		Ἰωάννης Βλάσσης	Ν
Δημ. Γιαννούλης	Ν	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν
Γ. Ν. Καΐρης		Γεώργιος Α. Ῥάλλης	
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου	Ν	Γεώργιος Σκοῦρος	Α

Σταῦρος Βλάχος . . . . N	Γ. Πλαπούτας . . . . .
Ἰωάννης Καραγιαννόπουλος .	Ἀντ. Ἀντωνόπουλος . . . .
Ἀθανάσιος Ἰσκος	Πέτρος Δελιγιάννης . . . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . .	Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . . .
Φίλων Φίλωνος . . . . N	Κωνστ. Κυπριάδης . . . .
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . N	Ἰωάννης Δελιγιάννης . . . N
. . . . .	Σταῦρος Καμπερόπουλος . . N
Γεώργιος Γεροθανάσης . . .	Ἀνδρέας Νοταρᾶς . . . . .
Λεωνίδας Πετροπουλάκης . N	Ἀριστείδης Μεντσελόπουλος N
Θ. Τσαντάκης . . . . . N	Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .
Ἰωάννης Σαράκας	Χαράλ. Λ. Χρηστόπουλος . N
Α. Παπαβασιλείου	Ν. Χ. Παναγιώτου . . . .
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς . . . N	Δημ. Σακελλαράκης . . . N
Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .	Σ. Κοπανίτσας . . . . N
Σταμάτιος Μήτσας . . . N	Ἐμμ. Μελετόπουλος . . .
Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . N	Ν. Θ. Λεώπουλος . . . . N
Γεώργιος Βελῆς . . . . N	Λουκᾶς Στεφάνου . . . . .
Δημήτριος Ζῶτος	Νῖκος Βουλπιώτης . . . N
Γ. Γιολδάσης . . . . . N	Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N
Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N	Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . N
Λύσανδρος Βιλαέτης . . N	Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N
Ἀνδρέας Αὐγερινός . . . . N	Γ. Ν. Ῥεβελιώτης . . . .
Νικόλαος Σισίνης	Δημήτριος Φιλάρετος . . .
Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς . . .	Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .
Γεώργιος Διαμάντης . . .	Νικόλαος Δικαῖος . . . . N
Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N	Δημ. Σακελλαριάδης . . . N
Γασ. Δελένδας . . . . . N	Ἐπαμιν. Δελιγιώργης . . .
Σπ. Μαρκεζίνης . . . . . N	Π. Ταμπουράκης . . . . N
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N	Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος . N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N	Παναγ. Παπατσώνης . . N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπ. Ἀντωνόπουλος . . . .
Α. Ν. Πετιμεζᾶς	Ἰωάννης Προβελέγιος . . . N
Χαρίλαος Θεοχαράπουλος . .	Ἰωάννης Ταταράκης . . N
Γρηγόριος Κορφιωτάκης . . N	Σ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . .
Γεώργιος Περωτῆς . . . N	Κωνσ. Κρίσπης . . . . N
Α. Κοντόσταυλος . . . . N	Νικόλαος Τσαβέλλας . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N	Νικόλαος Καναβός . . . .
Γεώργιος Μιχαὴλ . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . N
Ἀνδρέας Δελιγιάννης . . . N	Θ. Μιχαλόπουλος . . . .

Παν. Μ. Ἰατρὸς . . . . . N	Κωνσταντῖνος Πλατὺς . . .
Κίμων Χριστοδούλου . . . N	Ἀντώνιος Ῥενουάρδος . . . N
Στέφανος Α. Δούκας . . . N	Μιχαὴλ Σολωμὸς . . . .
Ἰωάννης Κατσάκος	Γεώργιος Ναύτης . . . .
Δημ. Κουμουνδουράκης . . .	Ἰωάννης Σαγρέδος . . . . N
Βενετσάνος Κυβέλος . . . N	Παναγιώτης Ψάθης . . . N
Νικόλαος Πιεράκος . . . N	Ἀντώνιος Ἁρμάος . . . . N
Χ. Χριστόπουλος . . . . N	Γρηγόριος Μανοῦσος . . .
Π. Κανελλόπουλος . . . . N	Ἀθαν. Διαμαντόπουλος . . N
Νικόλαος Μοσχούλας . . .	Δημ. Πολυχρονόπουλος . . N
Π. Ἀργυρόπουλος . . .	Δημήτριος Βότσαρης . . . .
Νάκης Πανουριᾶς	Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . N
Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς . . .	Νικόλαος Πιπῖνος . . . .
Κωνσταντῖνος Βλάμης . . N	Κωνστ. Δουζίνας . . . . N
Βενιζέλος Ῥοῦφος	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . . N	Δημήτριος Βουδούρης . . .
Παναγ. Καλαμογδάρτης . . N	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς . . .
Κωνσταντῖνος Κωνστάκης . N	Πέτρος Χ. Πέτρος . . . .
Ἀνάργυρος Α. Χ. Ἀναργύρου N	Εὐαγγέλης Βαλατσὸς . . .
Νικόλαος Γκίνης . . . . N	Σ. Σκουμπουρδὴς . . . .
Ἀθανάσιος Μισηρλῆς . . .	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Γεώργιος Μπάστας . . . N	Αὐγερινὸς Ἀδέρωφ . . . .
Ἰωάννης Μανιώτης . . . N	Α. Μάντσαρης . . . . .
Ἰωάννης Δουλίδης . . . . N	Δημήτριος Κριεζώτης . . .

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 1 ἄρθρου ἠρώτησέ τις τὸν ὑπουργὸν ἐὰν δὲν εἶναι προτιμότερον νὰ διορίζηται ἀνὰ εἷς μόνον γεωμέτρης εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν. Ἀπήντησε δὲ ὁ ὑπουργὸς ὅτι εἰς τινας ἐπαρχίας, ὅπου ὑπάρχουσιν ἐθνικαὶ γαῖαι, ἀναγκαιοῦσι πολλάκις καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρες γεωμέτραι. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν 30 γεωμετρῶν τῆς γ'. τάξεως συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ δόκιμοι.

Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ 1 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα 2, 3 καὶ 4.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 5 ἐπρότεινέ τις νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου, μετὰ τὴν λέξιν *ἐπιστημόνων* αἱ λέξεις *στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν*. Τὴν πρότασιν δὲ ταύτην ἀποδεξαμένου καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον 5 μετὰ τῆς ἀνωτέρω προσθήκης· ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 5. Πρὶν ἢ διορισθῇ τις πολιτικὸς γνωμέτρης ἢ δό-

κιμος ὑποβάλλεται, ἐὰν μὴ ᾖ ἀξιωματικὸς ἢ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ μηχανικοῦ, εἰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐπιστημόνων στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν.»

Δεκτοῦ δὲ γενομένου τοῦ 6 ἄρθρου δι' ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 7, ἐφ' οὗ παρετήρησέ τις ὅτι καὶ οἱ δόκιμοι πολλάκις ἐνεργοῦν ἐργασίας γεωμετρικὰς καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ νομοσχέδιον τοὺς κατατάσσει μεταξὺ τῶν τῆς γ'. τάξεως γεωμετρῶν. Διὰ νὰ δοθῇ λοιπὸν ἀξία τις εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν, θεωρεῖ καταλληλότερον τὸ νὰ διορίζωνται διὰ Β. διατάγματος καὶ οὐχὶ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς.

Τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀντικρουσάντων τινῶν καὶ ἄλλων ὑποστηριξάντων αὐτὴν, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Βουλὴν ἐὰν παραδέχηται τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας πρότασιν, ἀλλὰ μὴ διακριθείσης τῆς δι' ἀναστάσεως ψηφοφορίας, ἐζητήθη ἡ κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν. Ἐνταῦθα ὅμως εἰπόντος τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ἂν καὶ ἔλειπε σκοπὸν τὴν πρότασιν, δὲν ἐναντιοῦται ὅμως εἰς τὴν παραδοχήν της, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 7 κατὰ τὴν προταθεῖσαν τροπολογίαν, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 7. Οἱ γεωμέτραι καὶ οἱ δόκιμοι διορίζονται διὰ Β. διατάγματος, οἱ δὲ βοηθοὶ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 8 παρετήρησέ τις ὅτι ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ λάβῃ πρόνοιαν ὡς πρὸς τὴν διαγωγὴν πολλῶν ἐκ τῶν γεωμετρῶν, οἵτινες κατέστησαν οἱ ὀχληρότεροι φορολόγοι, οὐδέποτε περαιοῦντες μίαν ἐργασίαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ φορολογῶσιν ἀπαύστως τοὺς πολίτας, τῶν ὁποίων τῆς ἐργασίας ἀναλαμβάνουσιν. Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον 8 ὡς καὶ τὸ ἑπόμενον 9 δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ἄρθρου 10, ἠρώτησέ τις τὸν ὑπουργὸν ἐὰν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ ἀποσπώμενοι τοῦ σώματός των, θέλουσιν ἐξακολουθεῖ ν' ἀποτελῶσι μέρος αὐτοῦ, ἢ θέλουν ἀποτελεῖ μέρος τοῦ σώματος τῶν γεωμετρῶν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι οἱ τοιοῦτοι μεταφέρονται ὁριστικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν γεωμετρῶν, καὶ μόνον τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἀρχαιότητά των διασώζουσιν. Αἱ δὲ ἐν τῷ μηχανικῷ θέσεις αὐτῶν ἀναπληροῦνται ὑπ' ἄλλων, καὶ τότε μόνον δύνανται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς στρατιωτικάς των θέσεις, ὅταν ἦναι τοιαῦται κεναί. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰς καινὰς γεωμετρικὰς ἐργασίας. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ ἐργασίας τριγωνομετρικὰς, ἀνηκούσας εἰς τὴν ὑψηλοτέραν μαθηματικὴν, τότε θέλομεν ζητεῖ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου τρεῖς ἢ τέσσαρας ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς, οἵτινες ὅμως θέλουσι κατέχει τὴν ἐν τῷ μηχανικῷ θέσιν των καὶ λαμβάνει τὸν μισθὸν τῆς στρατιωτικῆς των ὑπηρεσίας.

Ἐπὶ τούτοις ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον 10 κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Γενομένης δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ὁμοίας τῇ ἀνωτέρῳ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας, ὑπὸ τοὺς ψηφολέκτας Α. Λογοθέτην καὶ Γ. Περωτὴν, συνῃχθη κατὰ τὸ ᾠδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον παμψηφεὶ διὰ ψήφων 75, ἔχον οὕτως·

ΟΘΩΝ κτλ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διορίζονται καθ' ὅλον τὸ Κράτος πολιτικοὶ γεωμέτραι, ὑπαγόμενοι εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, δέκα μὲν Α. δέκα Β'. τάξεως καὶ τριάκοντα Γ'. εἰς ἣν περιλαμβάνονται καὶ οἱ δόκιμοι.

Ἄρθρον 2. Καθῆκον τῶν γεωμετρῶν εἶναι ἡ καταμέτρησις καὶ χωρογράφησις τῶν γαιῶν καὶ φθαρτῶν κτημάτων, ὡς καὶ ἡ ἐκτέλεσις πάσης ἄλλης συνδεομένης μετ' αὐτῶν ἐργασίας.

Ἄρθρον 3. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τοῦ Μηχανικοῦ οἱ προσλαμβανόμενοι εἰς τὴν γεωμετρικὴν ὑπηρεσίαν θέλουν διορίζεσθαι κατὰ πρῶτον, οἱ μὲν ὑπολοχαγοὶ ὡς γεωμέτραι Α. τάξεως, οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ Β', καὶ οἱ ἀνθυπασπισταὶ Γ'.

Ἄρθρον 4. Παρ' ἑκάστῳ τῶν γεωμετρῶν διορίζεται καὶ εἷς βοηθός.

Ἄρθρον 5. Πρὶν ἡ διορισθῇ τις πολιτικὸς γεωμέτρης ἢ δόκιμος ὑποβάλλεται, ἐὰν μὴ ᾖ ἀξιωματικὸς ἢ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ Μηχανικοῦ, εἰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐπιστημόνων στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν.

Ἄρθρον 6. Οὐδεὶς προβιβάζεται εἰς ἀνωτέραν θέσιν μὴ ὑπηρετήσας καλῶς εἰς τὴν ἀμέσως κατωτέραν, τρία μὲν ἔτη ὁ τῆς Β'. τάξεως γεωμέτρης, δύω ὁ τῆς Γ'. καὶ ἓξ τοὐλάχιστον μῆνας ὁ δόκιμος.

Ἄρθρον 7. Οἱ γεωμέτραι καὶ οἱ δόκιμοι διορίζονται διὰ Β. διατάγματος, οἱ δὲ βοηθοὶ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς.

Ἄρθρον 8. Ὁ μισθὸς τῶν γεωμετρῶν προσδιορίζεται τῶν μὲν Α. τάξεως εἰς δραχμ. 180 τὸν μῆνα, τῶν τῆς Β'. εἰς 160,

τῶν τῆς Γ'. εἰς 110, τῶν δοκίμων εἰς 90 καὶ τῶν βοηθῶν εἰς 50.

Ἄρθρον 9. Τὰς τριγωνομετρικὰς καὶ γεωδαισιακὰς ἐργασίας, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὡς βάσεις τῶν τῆς λεπτομερείας κτηματολογικῶν καταμετρήσεων, θέλουν ἐκτελέσει ἀξιωματικοὶ τοῦ Μηχανικοῦ, προσδιοριζόμενοι διὰ Β. διατάγματος καὶ λαμβάνοντες τὰς ἀποδοχὰς των παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 10. Ἅπαντες οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διοριζόμενοι ἀξιωματικοί, παύουσιν ἀποτελοῦντες μέρος τῆς δυνάμεως τοῦ Μηχανικοῦ Σώματος, καὶ θεωροῦνται ὡς προσκαίρως εἰς εἰδικὴν ὑπηρεσίαν διωρισμένοι.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος·

« Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν γεωμετρῶν, ναὶ ἢ ὄχι ; »

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Κωνσταντῖνος Θεοδώρου . . N	. . . . .
Ἰωάννης Σωτηριάδης . . . N	Γεώργιος Γεροβασάσης . . .
Ἀντώνιος Βενιζέλος	Λεωνίδας Πετροπουλάκης . N
Δημ. Γιανούλης . . . . N	Θ. Τσαννετάκης . . . . N
Γ. Ν. Καΐρης	Ἰωάννης Σαφάκας . . . .
Νικόλαος Π. Ἀθανασίου . . N	Ἀθανάσιος Παπαθανασίου . .
Δημήτριος Τσόκρης . . . N	Ἐλευθέριος Καλεγερᾶς . . N
Ἀνδρέας Δανόπουλος . . . N	Ν. Παπαμιχαλόπουλος . . .
Ἰωάννης Βλάσσης . . . . N	Σταμάτιος Μήτσας . . . N
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς . . N	Ἀνδρέας Ζέρβας . . . . . N
Γεώργιος Α. Ράλλης . . .	Γεώργιος Βελῆς . . . . . N
Γεώργιος Σκοῦφος	Δημήτριος Ζῶτος . . . . .
Σταῦρος Βλάχος . . . . . N	Γεωργούλας Γιολδάσης . . .
Ἰω. Καραγιαννόπουλος . . .	Ἰωάννης Χατσόπουλος . . N
Ἀθανάσιος Ἴακος	Λύσανδρος Βιλαέτης . . . N
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς . . .	Ἀνδρέας Λύγερις . . . . .
Φίλων Φίλωνος . . . . . N	Νικόλαος Σισίνης . . . . N
Λεωνίδας Λογοθέτης . . . N	Λύγερις Πετραλιᾶς . . . .

Γεώργιος Διαμάντης	Νικόλαος Δικαῖος . . . . N
Ἀναγνώστης Δημητρίου . . N	Δημ. Σακελλαριάδης . . . N
Γασ. Δελένδας . . . . . N	Ἐμμ. Δελιγιώργης . . . N
Σπ. Μαρκεζίνης . . . . . N	Παν. Τσιμπουράκης . . . .
Ν. Βαρβαρῆγος . . . . . N	Ἀλέξαν. Κουμουνδοῦρος . N
Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης . . N	Παναγ. Παπατσώνης . . . N
Ἀσημάκης Χαραλάμπης . . N	Σπῦλιος Ἀντωνόπουλος . .
Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς . .	Ἰωάννης Προβελέγιος . . . N
Χαρίλαος Θιοχαρόπουλος . .	Ἰωάννης Ταταράκης . . . N
Γρηγόριος Κορφιωτάκης . . N	Σπυρ. Βαρότσης . . . . .
Ἰωάννης Ζάρκος	Ἐμμ. Ναυπλιώτης . . . .
Γεώργιος Περωτής . . . . N	Κωνστ. Κρίσπης . . . . N
Α. Κοντόσταυλος	Νικόλαος Τσαβέλας . . . N
Ἰωάννης Μπαλάφας . . . N	Νικόλαος Καναβὸς . . . .
Γεώργιος Μιχαήλ . . . N	Α. Παπαδημητριάδης . . . N
Ἀνδρέας Δεληγιάννης . . .	Θ. Μιχαλόπουλος . . . .
Γ. Πλαπούτας . . . . . N	Παν. Π. Ἰατρὸς . . . . N
Α. Ἀντωνόπουλος	Κίμων Χριστοδούλου . . N
Πέτρος Δεληγιάννης	Στέφανος Α. Δούκας . . . N
Ποθητὸς Ῥεβελάκης . . .	Ἰωάννης Κατσάκος . . . .
Κωνσταντῖνος Κυπριάδης . .	Δ. Κουμουνδουράκης . . .
Ἰωάννης Δεληγιάννης . . . N	Βενετσάνος Κυβέλος . . . N
Σταῦρος Καμπερόπουλος . N	Νικόλαος Πιερράκος . . . N
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Χ. Χριστόπουλος . . . . N
Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος N	Π. Κανελλόπουλος . . . . N
Ἐμμανουὴλ Τσοῦχλος . . .	Νικόλαος Μοσχούλας . . .
Χαρ. Α. Χρηστόπουλος . . N	Π. Ἀργυρόπουλος . . . .
Νικόλαος Χ. Παναγιώτου . .	Ν. Πανουριᾶς . . . . .
Δημήτριος Σακελλαράκης . N	Εὐθ. Κεχαγιᾶς . . . . . N
Σπυρίδων Κυπανίτσας . . N	Κωνσταντῖνος Βλάμης . . .
Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος . .	Βενιζέλος Ῥοῦφος . . . . N
Νικόλαος Θ. Λεώπουλος . . N	Ἀνδρέας Χ. Λόντος . . .
Λουκᾶς Στεφάνου	Παναγιώτης Καλαμογδάρτης N
Νίκος Βουλπιώτης . . . . N	Κωνστ. Κωνστάκης . . . N
Β. Ρ. Παλαμίδης . . . . N	Ἀνάργυρος Α. Χ. Ἀναργύρου N
Α. Ἀλεξανδρόπουλος . . . N	Νικόλαος Γκίνης . . . . N
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλος . . N	Ἀθανάσιος Μησυρλῆς. . . .
Γ. Ν. Ῥεβελιώτης	Γεώργιος Μπάστας . . . N
Δημήτριος Φιλάρετος . . .	Ἰωάννης Μανιώτης . . . . N
Μελέτιος Χ. Μελέτης . . .	Ἰωάννης Δουλίδης . . . . N

Κων. Πλατύς	Νικόλαος Πιπῖνος . . . .
Ἀντ. Ῥενουάρδος . . . . N	Κωνσταντῖνος Δουζίνας . . N
Μιχαὴλ Σολωμὸς	Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης .
Γεώργιος Ναύτης	Δημήτριος Βουδούρης . . .
Ἰωάν. Σαγρέδος . . . . . N	Ἀντώνιος Τσαμαδὸς . . .
Παναγιώτης Ψάθης . . . N	Πέτρος Χ. Πέτρου . . . .
Ἀντ. Ἀρμάος . . . . . N	Εὐαγγέλης Βαλατσός . . .
Γρηγόριος Μανοῦσος . . .	Σ. Σκουμπουρδῆς . . . .
Ἀδαμ. Διαμαντόπουλος . . N	Εὐαγγέλης Κοντογιάννης . .
Δημ. Πολυχρονόπουλος . .	Λύγερινὸς Λβέρωφ . . .
Δημ. Βότσαρης	Ἀναγ. Μάντσαρης . . . .
Γεώργιος Ι. Στάϊκος . . . N	Δημ. Κριεζώτας . . . .

Παρετήρησέ τις ὅτι καὶ ἄλλοτε ἀπηύθυνεν εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν μίαν ἐπερώτησιν περὶ τινων συνδρομῶν γενομένων πρὸς κατασκευὴν τῆς προτομῆς τοῦ ἰατροῦ Σταυρίδου, ἀποβιώσαντος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς χολέρας καὶ ἐγκαταλιπόντος τὴν οἰκογένειάν του εἰς ἄκραν πενίαν καὶ ὁποίαν τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβεν ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας του πρόνοιαν, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδεμία εἰσέτι ἐδόθη πληροφορία καὶ διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνει νὰ παρακαλέσῃ τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ ῥητῶς τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας.

Διαβεβαιώσαντος δὲ τοῦ προέδρου τὸν βουλευτὴν Ἄργους, ὅτι θέλει ὑπομνήσῃ εἰς τὸν ὑπουργὸν τὴν ἐπερώτησιν ταύτην· ἡ Βουλὴ προέβη εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ἀναφορῶν. Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 περιλήψεως ἀναφορᾶς ἀπὸ 3 Νοεμβρίου 1859 διαφόρων κατοίκων Πατρῶν, ἐξαιτουμένων νὰ ἐκταθῇ ἡ ἀποζημίωσις ἐφ' ὅλων τῶν οἰκοπέδων τῆς παλαιᾶς πόλεως, τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ σχεδίου κειμένων, ἵνα μὴ ἄλλως καταστραφῶσιν· ὁ πρόεδρος παραχωρήσας τὴν ἕδραν εἰς τὸν ἕτερον τῶν ἀντιπροέδρων καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ βῆμα, ἐξέθηκεν ὅτι ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Κυβερνήτου εἶχεν ἀποφασισθῇ ἡ μετάθεσις τῆς πόλεως ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος, τὸ μέρος δέ, εἰς ὃ ἐπρόκειτο νὰ μετατεθῇ ἡ πόλις ἐσχεδιογραφήθη, ἐπίσης δὲ ἐδόθη σχέδιον καὶ εἰς ἓν μέρος τῆς παλαιᾶς πόλεως, ἓν δὲ ἄλλο μέρος ἔμεινεν ἄνευ σχεδίου. Ὁ μακαρίτης Κυβερνήτης θέλων νὰ καταστήσῃ τὴν πόλιν παράλιον καὶ ἐμπορικὴν, ὑπεσχέθη εἰς τοὺς μετοικισθησομένους ἀπὸ τῆς ἄνω εἰς τὴν κάτω πόλιν νὰ τοὺς ἀποζημιώσῃ διὰ τὰς οἰκίας των, τὰς ὁποίας ἤθελον ἐγκαταλείψει, διὸ οἱ-

κοπέδων ἐν τῇ νέᾳ πόλει, δὲν ἐξεφράζετο ὅμως καθαρὰ ἐν τοῖς ψηφίσμασι τοῦ Κυβερνήτου ἐὰν εἰς τὴν ἀποζημίωσιν αὐτὴν συμπεριλαμβάνοντο καὶ οἱ ἐκτὸς τοῦ σχεδίου ἔχοντες οἰκίας ἐν τῇ παλαιᾷ πόλει ἢ μόνον οἱ ἐντὸς τοῦ σχεδίου. Λαμβανομένου ὅμως ὑπ' ὄψιν τοῦ πνεύματος τῶν ψηφισμάτων ἐχορηγοῦντο καὶ εἰς ἐκείνους οἰκόπεδα, ἐφ' ὧν καὶ ᾠκοδόμησαν. Ἀλλ' ὁ νέος νόμος εἰς τὸ γράμμα τῶν ψηφισμάτων στηριζόμενος περιώρισε τὴν ἀποζημίωσιν εἰς τοὺς ἐντὸς τοῦ σχεδίου τῆς ἄνω πόλεως ἔχοντας οἰκίας καὶ οὕτως οἱ ἐκτὸς τοῦ σχεδίου ἔχοντες οἰκίας, οἵτινες ᾠκοδόμησαν ἐν τῇ νέᾳ πόλει, ἀναγκάζονται ἢ νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς ἐν τῇ νέᾳ πόλει οἰκοδομάς των ἢ ν' ἀγοράσωσιν οἰκίας ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐσχεδιασμένῳ μέρει τῆς ἄνω πόλεως διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ τὰς ἀνταλλάξωσιν. Ἐντεῦθεν δὲ οὐ μόνον θέλουσι ζημιωθῇ, ἀλλὰ θέλουσι προσβληθῇ καὶ κεκτημένα δικαιώματά των καὶ διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ συστήσῃ τὴν ἀναφορὰν εἰς τε τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον καὶ εἰς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν, καθ' ὅσον ἀμφότερα ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ.

Οὕτω δὲ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν ἐπομένην γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὴν προσθήκην τῆς λέξεως καὶ οἰκονομικῶν.

« Ἡ ὑπ' ἀριθ. 1 νὰ συστηθῇ εἰς τὰ ὑπουργεῖα τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ὅπως δικαιώσωσι τὴν ἀναφερομένην, ἂν τὰ ἐκτιθέμενα ἔχωσιν ἀληθείας. »

Ἀναγνώσθησαν ἐπομένως αἱ ὑπ' ἀριθ. 2, 3, 4, 10, 18, 22 καὶ 27· 5, 8, 13 καὶ 24· 6, 7, 9 καὶ 11 περιλήψεις ἀναφορῶν, ἔχουσαι οὕτω·

2) Ὁμοία ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1859 Χρ. Σαλαμανίκα, δι' ἧς ζητεῖ νὰ τῷ δοθῇ ἀνάλογος σύνταξις, διὰ τὰς ὑπηρεσίας ἃς προσήνεγκεν ὡς ἀπόλεμος καὶ καθαριττὴς πλοίων καὶ πόλτων μεμολυσμένων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 1828, καθ' ἣν ἡ λοιμώδης πανώλης ἐπεκράτει.

3) Ὁμοία ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1859 Ν. Κ. Ξύδη ἐκ τοῦ Δήμου Προσχίου, δι' ἧς ζητεῖ τὴν ἀναστολὴν τῆς κατ' αὐτοῦ καταδιώξεως διὰ χρέος προερχόμενον ἐκ τῆς διαρπαγῆς τοῦ ἐν ταῖς δημοσίαις ἀποθήκαις Πλατάνου εὑρισκομένου σίτου κατὰ τὸ 1854.

4) Ὁμοία ἀπὸ 11 Δεκεμβρίου 1859 ἐξ Ἀθηνῶν Χρ. Λιανοπούλου, αἰτοῦντος νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του.

10 Ὁμοία) ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου 1860 ἐξ Ἀθηνῶν Ἱλίου Βούλ-

γαρη, δι' ἧς ζητεῖ ἀπέναντι τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας του ὡς καὶ τὸν ἀνήκοντα αὐτῷ βαθμὸν κατὰ τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν ὑπηρεσιῶν του.

18) Ὁμοία Δήμου Γκίκα ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου, αἰτοῦντος, ἀπέναντι τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του, ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ, μηδεμιᾶς ἄχρι τοῦδε δυθείσης αὐτῷ ἀμοιβῆς.

22 Ὁμοία Δ. Σ. Καρατάσου ἐκτιθέντος τὰς πρὸς τὸ ἔθνος ἐκδουλεύσεις του καὶ ἐξαιτουμένου ἀπονομὴν δικαιοσύνης εἰς τὰ μεγάλα τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ δικαιώματα.

27) Ὁμοία ἀπὸ 10 Φεβρ. 1860 ἐξ Ἀταλάντης ἀξιωματικῶν τῆς φάλαγκος, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται ἀνάλογον μηνιαίαν σύνταξιν πρὸς συντήρησίν των, εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου αὐτῶν εὑρισκομένων.

5) Ὁμοία ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1859 ἐξ Ἀθηνῶν Μαριγοῦς Α. Κατσιφοῦ, αἰτούσης ἀνάλογον προῖκα ἢ σύνταξιν, ἀπέναντι τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων τοῦ πατρός της.

8) Ὁμοία ἀπὸ 11 Ἰανουαρίου 1860 Μαρίας Κ. Πολυάδου χήρας, αἰτούσης νὰ δοθῇ αὐτῇ τε καὶ τῇ θυγατρί της ἀνάλογος σύνταξις διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ ἀνδρός της.

13) Ὁμοία ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1860 ἐξ Ἀθηνῶν Συμεώνος Ν. Κυλοσαλάτα, αἰτοῦντος σύνταξιν δι' αὐτὸν καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ προστατευόμενα ὀρφανὰ τοῦ ἐν Πειραιεῖ αἰχμαλωτισθέντος ἀδελφοῦ του, κατὰ τὴν ὑπὸ τὴν τοῦ ἀοιδίμου Καραϊσκάκη συμφθείσαν μάχην.

24) Ὁμοία ἀπὸ 29 Νοεμβρίου 1859 Ἐλισάβετ Χ. Μάλη ὀρφανῆς, ἐξαιτουμένης προικοδότησιν χάριν τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ πατρός της.

26) Ὁμοία ἀπὸ 22 Φεβρ. 1860 χήρας Παρασκευῆς Μαυρικίδου, δι' ἧς ἐπισυνάπτει διάφορα ἀποδεικτικὰ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, πολυειδῶς τὴν πατρίδα ὑπηρετήσαντος, καὶ τοῦ υἱοῦ της πνιγέντος χάριν ὑπηρεσίας, καὶ ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν.

6) Ὁμοία ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1859 διαφόρων κατοίκων Πατρῶν, ἐπικαλουμένων τὴν ἀντίληψιν τῆς Βουλῆς ἵνα μὴ ἀποξενωθῶσιν ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατέλαβον οἰκόπεδα πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ἐξ ἀνεχείας δὲν ὠκοδόμησαν ἐπ' αὐτῶν.

7) Ὁμοία ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου 1860, διαφόρων κατοίκων τῶν φυλακῶν Χαλκίδος, παραπονουμένων κατὰ τοῦ ἐκεῖ φρου-

ράρχου διὰ τὰς κατ' αὐτῶν κακοπραγίας του, ἕνεκα τῶν ὁποίων ὑποφέρουν ἀνήκουστα μαρτύρια.

9) Ὁμοία ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου 1860 Ἑλένης Α. Λουριώτη, αἰτούσης νὰ δοθῇ αὐτῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις, ἀπέναντι τῶν ὅσων τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον ὀφείλει χρημάτων εἰς τὸν μακαρίτην σύζυγόν της κατὰ τὰ ἐπισυναπτόμενα ἀποδεικτικά.

11) Ὁμοία ἀπὸ 15 Ἰανουαρίου 1860 διαφόρων κατοίκων Δημητσάνης, δι' ἧς ἀναφέρουσιν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν παρεξηγεῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ περὶ ἐκποιοκτητείων καθιστερούντων νόμου ἀπὸ 12 Αὐγούστου 1855 πρὸς βλάβην τῶν ἐνδιαφερομένων, καὶ ἐξαιτοῦνται τὴν ἐπίσημον ἑρμηνείαν τούτου διὰ νὰ προληφθῶσιν ἀδικήματα.»

Ἐφ' ὧν ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, προστεθείσης εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 6 τῆς λίξεως *καὶ οἰκονομικῶν*. Ἔχει δὲ ἡ ἐφ' ἑκάστης τῶν ἀνωτέρω ἀναφορῶν γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς οὕτως·

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 2 νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 3 νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως ληφθῇ παρ' αὐτοῦ πρόνοια ὑπὲρ τῶν ἀναφερομένων, ἂν τὰ ἐκτιθέμενα ἔχωσιν ἀληθείας.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 4, 10, 18, 22 καὶ 27 νὰ συστηθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον. Ἡ Βουλὴ ἐκφράσασα πάντοτε τὴν ἐπιθυμίαν της ὑπὲρ τῆς περιθάλψεως τῶν στρατιωτικῶν τῆς Πατρίδος, αἰσθάνεται βαθεῖαν λύπην, ὁσάκις νέα παράπονα δίδουσιν εἰς αὐτὴν ἀφορμὴν νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰς συστάσεις της εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὲρ ἀγωνιστῶν, μηδεμίαν περίθαλψιν μέχρι τοῦδε λαβόντων καὶ λιμοττόντων. Πιστεύουσα ἐν τούτοις ὅτι αἱ δυσχέρειαι, αἵτινες ἐμπόδιζον τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἱερὰς τοῦ Ἔθνους ὑποχρεώσεις πρὸς τοὺς στρατιώτας του ἐκλείπουσι διὰ τῆς ὑλικῆς προόδου τοῦ τόπου, ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ τάχιστα λαμβανόμενον μέτρον κατάλληλον καὶ ἀνάλογον τῶν μέσων τοῦ ἔθνους, ὑπὲρ τῶν ὀσημέραι ἐκλειπόντων ἱερῶν τούτων λειψάνων, ἵνα μὴ κατέλθωσιν οἱ περιλειπόμενοι ἐν τῷ τάφῳ, καταρώμενοι τὸ παρελθὸν, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἡ βασιλευομένη ἤδη εὐτυχῶς καὶ αὐτόνομος Ἑλλὰς τοσοῦτον ἐναβρύνεται.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 5, 8, 13 καὶ 24 νὰ συστηθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 6 νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 7 νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιω-

τικῶν ὅπως λάβῃ τὰ παράπονα τῶν ἀναφερομένων ὑπ' ὄψιν καὶ ἀναφέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης του.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 9 νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης δίδει ἀφορμὴν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἐκφράσῃ καὶ αὐθις εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐπιθυμίαν της ἵνα ἤδη ὁπουδήποτε ὑποβαλλόμενον εἰς τὴν Βουλὴν νόμον περὶ παλαιῶν χρεῶν. Ἡ Ἑλλὰς συνεπῶς φερομένη ὀφείλει νὰ ἐνθυμηθῇ πλέον τὰς ὑποσχέσεις καὶ ὑποχρεώσεις της ὡς πρὸς τοὺς καταβαλόντας τὰ χρήματά των εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν δὲν προσεδόκα ἡ εἰς τὰς ἰδίας αὐτῆς δυνάμεις καὶ εἰς τὴν συνδρομὴν τῶν πολιτῶν της. Αἱ χρηματικαὶ καταβολαὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ αἱ κατόπιν εἰς τὴν ἐθνικὴν τοῦ Καποδιστρίου Τράπεζαν εἰσὶν ἱεραὶ, καὶ οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ δικαιώσῃ τὴν μέχρι ἀναγνώρισιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων παρά τε τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 11 νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς φέρῃ τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σκέψεις του ὁ ὑπουργός.»

Ἀναγνωσθείσης δὲ καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 ἑπομένης περιλήψεως·

12) Ὁμοία ἀπὸ 17 Ἰανουαρίου 1860 ἐξ Ἀθηνῶν Γεωργίου Ἀρβανιτοπούλου, αἰτοῦντος τὴν αὔξησιν τῆς διδομένης αὐτῷ εἰκοσαδράχμου καὶ ἀνιπαρκοῦς πρὸς συντήρησίν του συντάξεως, χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του.

Διεσάφησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ὁ ἀναφερόμενος Ἀρβανιτόπουλος εἶναι εἷς τῶν πυρπολιστῶν τοῦ ἀγῶνος, φέρων κατατραυματισμένον τὸ σῶμα καὶ ἀπολίσας τοὺς ἀδελφούς του πεσόντας εἰς διαφόρους μάχας. Ἕνεκα τῶν ἀγώνων του τούτων ἐλάμβανεν ἐπὶ Κυβερνήτου 65 φοίνικας σύνταξιν, ἤδη δὲ ἡ σύνταξίς του περιωρίσθη εἰς 20 δραχμάς. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ζητεῖ διὰ τῆς συστάσεώς της νὰ μάθῃ ποῖος εἶναι ὁ ἀντιστοιχῶν εἰς τὴν συντάξιν του βαθμὸς, δυνάμει τοῦ ὁποίου λαμβάνει σήμερον 20 δραχμὰς μόνον ἀντὶ 65 φοινίκων.

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν οὕτως· «Ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 12 νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν της ὑπὲρ τῆς περιθάλψεως τοῦ ἀγωνιστοῦ τούτου· ἀπέχουσα δὲ ἀπὸ τοῦ ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου, παρατηρεῖ ἁπλῶς ὅτι κατὰ τὸν μνημονευόμενον ἐν τῷ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9 Ἰανουαρίου 1856 ἐγγρά-

φῳ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν νόμου, δυνάμει τοῦ ὁποίου καθίσταται ὁ ἀναφερόμενος συνταξιοῦχος, δὲν ἀναφέρεται καὶ ὁ ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν σύνταξίν του βαθμὸς, καὶ ὅτι, καθὰ διατείνεται, ἐλάμβανε κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυβερνήτου μηνιαίαν σύνταξιν 65 φοίνικας.»

Ἀναγνωσθεισῶν ἔπειτα καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 16, 19, 20, 21, 33 καὶ 34 περιλήψεων, ἐχουσῶν ὡς ἑπεται·

«14) Ὁμοία ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1860 ἐξ Ἀθηνῶν Μαρίνου Π. Βρετοῦ, αἰτοῦντος τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς πρὸς ἐκτύπωσιν συλλογῆς εἰκονογραφιῶν τῶν κυριωτέρων μνημείων τῆς Πρωτευούσης.

16) Ὁμοία ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1860 τοῦ Καθηγητοῦ Ἀθανασίου Σ. Ῥουσοπούλου, δι' ἧς ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ἐκδοθὲν παρ' αὐτοῦ σύγγραμμα, ἐπιγραφόμενον «Ὁδηγὸς τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κτλ.» εὐκολύνων τοὺς ΚΚ. Βουλευτὰς εἰς κρίσιν τοῦ εἰσαχθησομένου σπουδαιοτάτου περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου νομοσχεδίου.

19) Ἀναφορὰ ἀπὸ 21 Φεβρουαρίου 1860 Ἀθωνίδα Σγούτα, ζητοῦντος συνδρομὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ ποινικοῦ δικαίου, ὑπὸ τοῦ Γ. Καρατζᾶ μεταφρασθέντος καὶ τιμωμένου πρὸς δρ. 12.

20) Ὁμοία ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου 1860 τοῦ ἰατροῦ Πύρλα, ἐξαιτουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὴν περὶ λουτρῶν πραγματείαν του.

21) Ὁμοία ἀπὸ 10 Φεβρουαρίου 1860, ἐξ Ἀθηνῶν Δ. Καβδίκη, ἐξαιτουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἐγχειρίδιον τοῦ Ὀθωμανικοῦ δικαίου.

33) Ὁμοία ἀπὸ 4 Φεβρουαρίου 1860 ἐκ Μεσολογγίου Γ. Γκολφινοπούλου ἀντεισαγγελέως, ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς, πρὸς ἔκδοσιν τῆς μεταφράσεώς του περὶ ποινικοῦ δικαίου ὑπὸ Τρεβουτιανοῦ.

34) Ὁμοία ἀπὸ 7 Μαΐου 1860 Παύλου Γεωργιάδου φοιτητοῦ τῆς νομικῆς σχολῆς, ἐξαιτουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην μετάφρασιν τοῦ περὶ τῆς Κριμαϊκῆς ἐκστρατείας σύγγραμματος.»

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὑπάρχουν καὶ ἄλλης τοιαύτης φύσεως αἰτήσεις, ἐν αἷς καὶ τοῦ Κ. Πολυζωΐδου, ὅστις καὶ πέρυσιν ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν τῆς Βουλῆς διὰ τὰ ἀξιόλογα συγγράμματά του, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔγειναι τίποτε. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέχει μὲν νὰ προτείνῃ ὁριστικὴν γνώ-

μην, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπεθύμει νὰ γίνῃ τι ὑπέρ τινων καλῶν συγγραμμάτων, τῶν ὁποίων ἄλλως οἱ συγγραφεῖς ἔχουν καὶ ἀνάγκας. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε ἄλλοτε νὰ παύσῃ τὴν βοήθειαν συγγραμμάτων, δύναται νὰ χορηγηθῇ λόγῳ συνδρομῆς ἡ ἀποφασισθησομένη ποσότης.

Ἀντεῖπεν ἄλλος, ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς τοῦ νὰ παύσῃ τὴν τοιαύτην δαπάνην διετηρήθη ἐπὶ δύω ἔτη, ἐπῆλθε δ' ἔπειτα ἡ αἴτησις τοῦ Κ. Πολυζωΐδου, ἥτις ἂν καὶ ὑπεστηρίχθη, οὐχ' ἧττον δὲν ἔγεινε δεκτὴ ἕνεκα τῆς προηγηθείσης ἀποφάσεως. Ἀλλ' ἐὰν μεταβληθῇ ἤδη αὕτη, τί θέλει γίνει διὰ τοὺς παραλειφθέντας συγγραφεῖς; Κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ μόνη τοιαύτας δαπάνας, ἀλλ' ἐπιθυμοῦσα ἀφ' ἑτέρου νὰ συμβιβάσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐνισχύσῃ τοὺς συγγραφεῖς, συνίστα τὰς αἰτήσεις αὐτῶν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργεῖον. Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν τοῦτο δύναται τὸ πολὺ νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ ἐμβῶμεν ἡμεῖς εἰς δαίδαλον ἀδικημάτων καὶ ἀντιφάσεων. Μόνον δὲ ἐκεῖνα τῶν συγγραμμάτων, τῶν ὁποίων τὸν πρῶτον τόμον ἔλαβεν ἤδη ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ συντρέχουσα, τὰ δὲ λοιπὰ νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ ἐπὶ Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον.

Ὑποστηριξάντος δὲ καὶ ἄλλου τὴν πρότασιν, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως αἱ ὑπ' ἀριθ. 14, 16, 19, 20, 21, 33 καὶ 34 ἀναφοραὶ νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὰ σχετικὰ ὑπουργεῖα.

Ἀναγνωσθεισῶν δὲ καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 15, 17, 23, 31 καὶ 35 περιλήψεων·

«15) Ὁμοία ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου 1860 ἐξ Ἀθηνῶν Θεοδ. Καλημιώτου, ζητοῦντος τὴν αὔξησιν τῆς δι.δομένης αὐτῷ ἀνεπαρκοῦς συντάξεως, χάριν τῶν ἐκδουλεύσεών του.

17) Ἀναφορὰ ἀπὸ 26 Ἰανουρίου 1860 Γ. Μουγκοῦ, δι' ἧς ζητεῖ τὴν αὔξησιν τῆς ἀ επαρκοῦς συντάξεώς του, χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων αὐτοῦ.

23) Ὁμοία ἀπὸ 22 Φεβρ. 1860 χήρας Μαρίας Γιαννάκου Στυλιανοῦ, αἰτούσης ἀνάλογον σύνταξιν διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της.

31) Ὁμοία ἀπὸ 20 Φιβρουαρίου 1860 Κατίγκως χήρας Χατζῆ Δημητρίου, ἐξαιτουμένης βοήθειάν τινα διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της.

35) Ὁμοία Σπύρου Δημητρίου ἀγωνιστοῦ, ἀπὸ 7 Μαρτίου 1860, ἐξαιτουμένου ἀνάλογον βοήθειαν πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του.»

Παρετήρησέ τις, ὅτι ὁ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 17 ἀναφερόμενος Γ. Μουγκὸς ὄχι μόνον προσέφερεν ἀξιολόγους εἰς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις, ἀλλ' ἔχει καὶ τὸ δυστύχημα τοῦ κωφαλάλου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου οὐδὲ ὑπηρεσίαν τινὰ νὰ λιδφ δύναται, οὐδὲ νὰ παραστήσῃ τὰ δίκαιά του. Διὸ εἶναι δίκαιον νὰ τῷ αὐξηθῇ ἡ ἀνεπαρκὴς σύνταξίς του καὶ νὰ σπεύσῃ τὸ ὑπουργεῖον εἰς τοῦτο.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὰς ἀνωτέρω ἀναφορὰς δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν ἐρεξῆς γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς·

«Αἱ ὑπ' ἀριθ. 15, 17, 23, 31 καὶ 35 νὰ συστηθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, ὅπως παρέξῃ τοῖς ἀναφερομένοις ἀνάλογον περίθαλψιν.»

Ἀναγνωσθεισαι δὲ καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 25 καὶ 26 περιλήψεις·

«25) Ὁμοία ἀπὸ 20 Φεβρ. Ν. Παπαδοπούλου ἐξ Ἀθηνῶν, δι' ἧς ζητεῖ νὰ ἐπισυνθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῶν παραχωρηθέντων αὐτῷ ἀγρῶν εἰς τὴν νεορώτιστον Μαρίκαν Μαμέσαγα.

26) Ὁμοία ἀπὸ 22 Φεβρ. 1860 χήρας Παρασκευῆς Ματακίδου, δι' ἧς ἐπισυνάπτει διάφορα ἀποδεικτικὰ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, πολυειδῶς τὴν πατρίδα ὑπηρετήσαντος, καὶ τοῦ υἱοῦ της πνιγέντος χάριν ὑπηρεσίας, καὶ ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν.»

Ἐγένοντο δεκταὶ δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν ἑπομένην γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς·

«Ἡ ὑπ' ἀριθ. 25 νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως λάβῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 26 νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργικὸν σύμβουλιον μὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς Βουλῆς, ὅπως περιθάλψῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἀναφερομένην, δικαιουμένην πρὸς τοῦτο, ἕνεκα τῶν μακροχρονίων, πολυειδῶν καὶ σπουδαίων ὑπηρεσιῶν τοῦ συζύγου της, καθ' ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ τοῦ ἕνεκα ὑπηρεσίας τῆς Β. Κυβερνήσεως θανάτου τοῦ υἱοῦ της, ἀντεισαγγελέως, πνιγέντος κατὰ τὴν μετάβασίν του ἀπὸ Ὕδραν εἰς Ναύπλιον.»

Ἀναγνωσθείσης δὲ καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 28 περιλήψεως.

«28) Ὁμοία ἀπὸ 23 Ἰανουρίου 1860 τῶν ἀδελφῶν Φιτάλαι, δι' ἧς ἀναφέρουσιν ὅτι ὁ πρώην ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερῶν συνήψε συμβόλαιον κατὰ προτίμησιν μετὰ τοῦ γλύπτου Κόστου διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν προτομῶν τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων,

ἀποκλεισθέντων αὐτῶν τῆς ἐργασίας ταύτης, ἣν ἀναλαμβάνουσιν ἀντὶ 2,000 δραχμῶν ἔλαττον.

Παρετήρησέ τις, ὅτι οὔτε ἡ τιμὴ οὔτε ὁ πλειστηριασμὸς ἀποφασίζουσι τὰ τῆς καλλιτεχνίας, εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ὁ Ἀπελλῆς καὶ ὁ Ζεῦξις φιλοπονοῦντες τὰ ἔργα των, δὲν ἠδύναντο νὰ πληρωθῶσιν ὡς ἄλλοι. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ὑπάρχει κλεισμένον συμβόλαιον καὶ ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ. Εἶναι τῷ ὄντι καλὸν νὰ ἐνισχύηται παρ' ἡμῖν ἡ καλλιτεχνία, τῆς ὁποίας ἀξιόλογοι ζηλωταὶ εἶναι οἱ ἀναφερόμενοι.

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἐπ' αὐτῆς γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν οὕτως·

«Ἡ ὑπ' ἀριθ. 28, νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως πράξῃ ὅ,τι δύναται ὑπὲρ τῶν ἀναφερομένων, ἐκφραζούσης τῆς Βουλῆς τὴν ἐπιθυμίαν της ὑπὲρ τῆς ἐμψυχώσεως παρὰ τῇ Κυβερνήσεως παντὸς διαμηχάνου καὶ καλλιτέχνου.»

Ἀναγνωσθεῖσαι δὲ καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 29, 30, καὶ 32 περιλήψεις.

«29, Ὁμοία ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1860 τῶν Α. Πάλλη καὶ Α. Κουτσαλέξη, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐγγείου φόρου ἐπὶ τῶν ἐν Θήβαις κτημάτων αὐτῶν καὶ τὴν ὑπαγωγήν των εἰς τὰ περὶ καθυστερούντων εὐεργετικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως.

30) Ὁμοία ἀπὸ 25 Νοεμβρίου τοῦ Συνταγματάρχου Σχινᾶ Βούρ, παραπονουμένου ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἐλήφθη κανὲν μέτρον ἐπὶ τῆς ὑποθέσεώς του, γνωστῆς εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ τῶν προλαβουσῶν ἀναφορῶν του, καὶ ἐξαιτουμένου τὴν πρόνοιαν αὐτῆς πρὸς ἀνάκτησιν τῶν δικαίων του.

32) Ὁμοία ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1859 ἱερέων τῆς Κωμοπόλεως Ἀραχόβης, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ μισθοδοσίας τοῦ κλήρου.»

Ἐγένοντο δεκταὶ δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως κατὰ τὰς ἑπομένας γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς.

«Ἡ ὑπ' ἀριθ. 29, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπω παρέξῃ τὴν δυνατὴν ἀνακούφισιν εἰς τοὺς ἀναφερομένους, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ζημίας, ἃς ὑπέστησαν, κατὰ τὰ ἐκτιθέμενα, ἀπὸ τὴν τότε ληστείαν, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιεικείας, τὸ ὁποῖον ὡδήγησε τὴν Κυβέρνησιν πάντοτε εἰς τοιαύτας περιστάσεις.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 30, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπως δώσῃ πληροφορίας ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, ἣν τοσάκις ἡ Βουλὴ ἐπύστησεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 32, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστῶν. Ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων συνάδουσα μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Βουλῆς, συνίσταται εἰς τὴν Κυβέρνησιν πρὸς ἀνεύρεσιν μέσων ἀναλόγων πρὸς μισθοδότησιν τοῦ κλήρου, οὐσιωδῶς τεινούσαν πρὸς μόρφωσιν αὐτοῦ.»

Τελευταῖον, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου, παρεδέχθη ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως τὴν γνώμην τοῦ πρατείναντος νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἕκαστον ὑπουργεῖον ποίαν ἐνέργειαν ἔφερεν ἐπὶ τῶν συστηθεισῶν αὐτῷ ἀναφορῶν.

Μετὰ ταῦτα ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 3 Μ. Μ.

Ὁ πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Ὁ προεδρεύσας ἀντιπρόεδρος
ΈΛ. ΚΑΛΟΓΕΡΑΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΠΒ'.

Τῆς 2 Μαΐου 1860.

Συμπληρωθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν ὅτι ἐξελέξαντο, προέδρους μὲν τοὺς Στ. Βαρώτσην, Ν. Πιεράκον, Θ. Ζαΐμην, Στ. Βλάχον, Π. Δεληγιάννην καὶ Α. Χ. Λόντον· γραμματεῖς δὲ, τοὺς Χ. Α. Χρηστόπουλον, Ἰω. Δεληγιάννην, Ν. Δικαῖον, Ν. Κανάβον, Α. Λογοθέτην καὶ Ν. Παπαμιχαλόπουλον. Εἰσηγητὰς δὲ, ἐπὶ μὲν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τηλεγραφικῆς συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, τοὺς Κ. Κωστάκην, Ν. Βαρβαρῆγον, Κ. Κυπριάδην, Π. Ψάλτην, Π. Δεληγιάννην καὶ Ἰω. Σωτηριάδην· ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαρριανῶν ἐκτὸς τοῦ Δ'. τοὺς Α. Χ. Ἀναργύρου, Ν. Ἀθανασίου, Ν. Γκίνην, Κ. Θεοδώρου, Ἰω. Προβιλέγιον καὶ Ἀ. Ῥενουάρδον· ἐπὶ τοῦ περὶ συντάξεως τοῦ ὑποστρατήγου Κ. Δεληγιάννη, τοὺς Χ. Α. Χρηστόπουλον, Ν. Πιεράκον, Σ. Κοπανίτσαν, Δ. Πολυχρονόπουλον, Ἀ. Χαραλάμπην καὶ Δ. Τσόκρην· ἐπὶ τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, τοὺς Στ. Βαρώτσην, Ν. Δεώπουλον, Α[illegible]

Ζέρβα, Ἰω. Καρατάσου, Α. Δελιγιάννη, Π. Ἀργυροπούλου καὶ Ν. Παπαμιχαλοπούλου· ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 49,800 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου, τοὺς Γ. Βελῆ, Στ. Μήσκου, Δ. Σκιαλλαριάδην, Εὐαγ. Μπαλατσὸν, Ν. Σισίνην, Α. Μησυλλὴν καὶ Ν. Τσαβέλαν· ἐπὶ τοῦ περὶ ὁμοίας πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 70,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, τοὺς Γ. Περωτὴν, Π. Ἰατρὸν, Π. Κανελλόπουλον, Κ. Βλάχην, Α. Νοταρᾶν, Θ. Τσαμαδάκην καὶ Γ. Μιχαὴλ· ἐπὶ τοῦ ἐκ δραχμῶν 249,191 τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου διὰ τὸ 1860, τοὺς Γ. Περρωτὴν, Ἰω. Μπαλάφαν, Ν. Δικαῖον, Α. Πετραλιᾶν, Α. Νοταρᾶν, Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Γ. Μιχαὴλ· ἐπὶ τοῦ περὶ ἑτέρας πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 26,325 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, τοὺς Δ. Σκιαλλαριάκην, Α. Ἰσκον, Γ. Πλακωτάκην, Ἰω. Δουλίδην, Α. Ἀχμέτην, Ἰω. Καραγιαννόπουλον καὶ Στ. Καμπερόπουλον· ἐπὶ τοῦ ἐκ δραχμῶν 75,600 διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν Γερουσιαστῶν, τοὺς Κ. Κρίσπην, Ν. Βουλπιώτην, Ν. Δικαῖον, Α. Ἀβέρωφ, Α. Παπαδημητριάδην, Ἰω. Μανιώτην καὶ Στ. Καμπερόπουλον· ἐπὶ τῶν ἀγαφορῶν τὸ μὲν Α΄. τὸν Ν. Μοσχούλαν, τὸ Γ΄. τὸν Σ. Κοπανίτσαν καὶ τὸ Δ΄. τὸν Β. Παλαμίδην· καὶ τέλος λόγον ἐπὶ τοῦ περὶ βοσκησίμων γαιῶν. τὸ Β΄. τὸν Εὐθ. Κεχαγιᾶν, τὸ Ε΄. τὸν Α. Παπαδημητριάδην, τὸ Ϛ΄. τὸν Α. Λογοθέτην καὶ τὸ Ζ΄. τὸν Ἐπ. Δελιγιώργην.

Ἀφοῦ ἔπειτα τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι χρὴ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐκθέσεως ἀναγκάσθη ν' ἀποτραπῇ ὡς προσληθείς δι' ἄλλην κατεπείγουσαν ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον. Ἀλλ' εἰδε σήμερον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ συσταθῇ ἑκάστη ἀναφορὰ εἰς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον ἵνα εἴπῃ ὁποίαν ἐνέργειαν ἐπέφερεν ἐπ' αὐτῶν. Ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς εἶναι βεβαίως σεβαστὴ, ἀλλ' ἡ καλὴ ἢ κακὴ χρῆσις ἑνὸς δικαιώματος δύναται νὰ ἐχῃ ἀναλόγως ἐπιβλαβεῖς συνεπείας. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ προβαίνῃ τόσον ἐλευθέρως εἰς τὰς συστάσεις της, ἀλλ' ὀφείλει νὰ κάμνῃ τὴν δέουσαν διάκρισιν διὰ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ζητῇ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐκ τῆς ἐναντίας ἀρχῆς εἴδατε ὅτι ἀπὸ τοῦ 1841 γίνονται συστάσεις εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἐπ' οὐδεμιᾶς αὐτῶν γνωρίζει τί ἔγεινε. Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα ἔρχεται εἰς τὴν ἐξέτασιν ζητήματος γεγονότος τινός, ἐφ' οὗ ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τῆς

Βουλῆς, ἀπέχων πάντοτε, κατὰ τὸ σύστημά του, νὰ ἀναφέρῃ πρόσωπα. Προκειμένου λόγου νὰ ἐκτελεσθῇ συνθήκη τις, λαβοῦσα χώραν μεταξὺ τῶν Δυνάμεων πρὸς ἀποκατάστασιν ἐκείνων, αἵτινες ἕνεκα τῆς ἀποχωρίσεως τῆς μικρᾶς ταύτης γωνίας ἀπὸ τοῦ ὅλου παρέμεινον ἐντὸς τῶν Ἑλληνικῶν ὁρίων, ἀνερέρθη τις εἰς τὴν Βουλὴν παραπονούμενος ὅτι αἱ παραχωρηθεῖσαι εἰς τινα γαῖαι δὲν ἐξετιμήθησαν κατὰ τὴν ἀληθῆ των ἀξίαν οὖσαν πολὺ μεγαλειτέραν, καὶ ὅτι ἡ παραχώρησις τῶν γαιῶν ἐγένετο κατ' ἀπάτην πρὸς ζημίαν αὐτοῦ τοῦ Δημοσίου. Παραπονεῖται πρὸς τούτοις, ὅτι ἐνῷ ἐπρόκειτο ν' ἀποζημιωθῶσι καὶ οἱ δύω ἀδελφοί, ἔλαβε γαῖας ὁ εἷς ἀδελφὸς ἡ δὲ ἀδελφὴ δὲν ἔλαβε. Διὰ νὰ εὑρεθῇ λοιπὸν εἰς θέσιν νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα καθαρώτερον, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ζητήσῃ α.) νὰ καταθέσῃ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅλα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τῆς ὑποθέσεως ταύτης β΄.) νὰ ζητήσῃ τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς καὶ λάβῃ ἀπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον ἀντίγραφον τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πρωτοδικείου Τριπόλεως καὶ τοῦ Ἐφετείου Ναυπλίας καὶ γ΄.) νὰ λάβῃ τὸ ὑπουργεῖον ὅλα τὰ συμβόλαια τὰ συνομολογηθέντα εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην μεταξὺ τῶν συναλλαγέντων προσώπων.

Ἀπήντησαν ἄλλοι, ὅτι διασαφνίζων τὰ ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος λεχθέντα, παρατηρεῖ ὅτι τὸ 1842 διέταξεν ἡ Κυβέρνησις τὴν παραχώρησιν γαιῶν εἰς δύω ἀδελφοὺς νεορωτίσους, τοὺς κληρονόμους Μεμισάγα, τὸ δὲ 1845 ἐνεργήθη ἡ ἐγκατάστασις αὐτῶν ἐπὶ τῶν παραχωρηθέντων κτημάτων, ἀλλὰ Χρῆστός τις Παπαδόπουλος, ἀδελφὸς τοῦ δημάρχου Βλαχιωτίου, ἔνθα ἐγένετο ἡ παραχώρησις, ἀποταθεὶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον, εἶπεν ὅτι ἀντιλάχθη ἡ ταυτότης τοῦ κτήματος καὶ ἐδόθη ἄλλο. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διέταξε τότε νὰ γίνῃ παραβολὴ τοῦ κτήματος καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐφόρου καὶ τῶν πραγμάτων ὀγνωμόνων συνετάχθη ἡ ἔκθεσις καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι τὸ δοθὲν τεμάχιον ἦτο τὸ ὑπὸ τοῦ παραχωρητηρίου ἀναφερόμενον. Κατὰ συνέπειαν διετάχθη τὸ 1847, ὑπουργοῦντος τοῦ Κ. Χριστοπούλου, ἵνα ἐγκατάστασις τῶν προσώπων, καὶ προσεκλήθησαν οἱ χωρικοὶ ν' ἀναγνωρίσουν τὰ πρόσωπα ταῦτα. Ἀκολούθως ὅμως ἔρχεται πάλιν ὁ ῥηθεὶς Παπαδόπουλος ν' ἀμφισβήτησῃ τὸ τεμάχιον καὶ ἀφοῦ ἔλαβε τὴν κατοχὴν αὐτοῦ δι' ἀπάτης ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς, ἀφοῦ ἔχασε τὴν ὑπόθεσιν καὶ εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον Τριπόλεως καὶ εἰς τὸ Ἐφετεῖον Ναυπλίας, ἐπροσπάθησε διὰ τοῦ ὑπαλλήλου Κ. Τζιμπακοπούλου νὰ ἐξα-

πατήσῃ τὸν ὑπουργὸν, ὅστις καταναήσας τοῦτο ἠρνήθη νὰ ὑπογράψῃ τὴν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης παρουσιασθεῖσαν αὐτῷ πρᾶξιν καὶ ἐπιφυλάττεται νὰ καταμηνύσῃ τὴν διαγωγὴν ταύτην τοῦ ὑπαλλήλου. Ἐκτὸς δὲ τούτου διὰ τῆς τοιαύτης συζητήσεως θέλει ν' ἀπατήσῃ ἤδη τὸν Ἄρειον Πάγον καὶ αὐτὴν τὴν Βουλὴν διὰ νὰ καθέξῃ τὸ μεταξὺ τερμάχιον, καὶ διὰ τοῦτο φέρει ὡς ἐπιχείρημα ὅτι αἱ γαῖαι εἶναι μεγαλειτέρας ἀξίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ προηγορεύσας ὅτι δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τοῦ Χρήστου Παπαδοπούλου, ἀλλὰ περὶ τῆς Μαρίας Μεμίσαγα καὶ τοῦ δικαιοπαρόχου της, τοῦ προαγορεύσαντος Κ. Ἀλεξανδροπούλου, ὅστις καὶ ἄκοντα τὸν διάζει νὰ μεταχειρισθῇ ὀνόματα, ἅτινα πρῶτος αὐτὸς ἔκαμε χρῆσιν.

Εἰς τὸν Ἀντώνιον καὶ τὴν Μαρίαν Μεμίσαγα παρεχωρήθησαν γαῖαι, ὁ δὲ Ἀντώνιος συνεφώνησε μετὰ τοῦ Κ. Ἀλεξανδροπούλου νὰ τοῦ διεξαγάγῃ ὡς διαιτητὴς τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ διανείμουν τὰς γαίας. Ἀφοῦ ἐγένετο τοῦτο, ἔλαβεν ὁ Ἀντώνιος τὸ ἥμισυ τῶν γαιῶν, ὁ δὲ Ἀλεξανδρόπουλος τὸ ἄλλο ἥμισυ, ἐνῷ ἡ Μαρία Μεμίσαγα δὲν ἔλαβε τίποτε. Ἀκολούθως δὲ ὁ Κ. Ἀλεξανδρόπουλος συνῆψε συμβόλαιον μετὰ τῆς Μαρίας, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐκλείσθησαν ἄλλαι συμφωνίαι καὶ τὸ ὁποῖον ὁ μὲν Κ. Ἀλεξανδρόπουλος ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἔγγραφον, δι' οὗ ἡ Μαρία ἀναγνωρίζει τὴν μεταξὺ τοῦ Ἀλεξανδροπούλου καὶ ἀδελφοῦ της συμφωνίαν, ἡ δὲ Μαρία ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐπρόκειτο νὰ ἦναι ἁπλοῦν πληρεξούσιον· ἀποκαλεῖ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἀπάδουσαν τῆς τιμῆς τὴν διαγωγὴν τοῦ Κ. Ἀλεξανδροπούλου, ἂν δὲν καταμηνύσῃ ὡς εἶπε τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἤδη ἀγορεύοντος· ἀγνοεῖ δὲ πῶς ὁ Κ. Ἀλεξανδρόπουλος εἰσδύσας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν γνωρίζει τί ἐτρέχεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Παρακαλεῖ ὅμως τὸν Κ. Κουμουνδοῦρον καὶ ὡς ὑπουργὸν καὶ ὡς φίλον του νὰ ἐκθέσῃ τὰ περὶ ταύτης οὐδὲν ἀποκρύπτων δυνάμενον νὰ φωτίσῃ τὴν Βουλὴν, ἂν οἱ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀγορεύοντος ὡς ὑπαλλήλου λόγοι τοῦ Κ. Ἀλεξανδροπούλου ἔχονται ἀληθείας ἢ μή.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι, εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν δὲν ἔχει αἰτίαν νὰ πιστεύσῃ ὅτι κάνεὶς τῶν ὑπαλλήλων του προέθετο νὰ τὸν ἀπατήσῃ καὶ τοῦ ὑφαρπάσῃ τὴν ὑπογραφήν του, καὶ ἂν ἐννόει ἢ καὶ ἂν ἐννοήσῃ τοιοῦτόν τι θέλει βεβαίως τὸν τιμωρήσει ἐπαξίως τῆς διαγωγῆς του.

Ὅ,τι δὲ ἔχει νὰ παρατηρήσῃ εἶναι ὅτι ὁ ὑπάλληλος καθ' οὗ ἡ αἰτίασις ὑπῆρξε πάντοτε εἰλικρινὴς, καὶ ὅτι αἱ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης δοθεῖσαι εἰς τὸ ὑπουργεῖον πληροφορίαι δὲν ἐφάνησαν εἰς αὐτὸν ἀποχρῶσαι καὶ ἐζήτησε καὶ ἄλλας.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκέ τις, ὅτι εἰς τὸν δημοτικὸν νόμον ὑπάρχουν τὰ θεμέλια μιᾶς καλῆς διοικήσεως, ἡ πρώτη βάσις τῶν ἐκλογῶν καὶ ἑνὸς καλοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος, ἀλλ' ἡ ἐνεργειά του δὲν ἐκτελεῖται καλῶς καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν διετήρησε ποτὲ μίαν σταθερὰν νομιλογίαν. Ἰδίως δὲ ἡ ἐκλογὴ τοῦ δήμου Παμίσου τὸν ἀναγκάζει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ 62 ἄρθρον τοῦ δημοτικοῦ νόμου δὲν ἐφαρμόζεται καλῶς, δι' ὃ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἡ ἀκύρωσις τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ προέλθῃ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν καὶ τὸ ὑπουργεῖον, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ προσληθῇ ὅσον τάχιον ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, καὶ φέρῃ ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἔγγραφα, ἵνα συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησίς του.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ζήτημα, περὶ οὗ ἡ ἐπερώτησις, ἐλύθη ἤδη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου, καὶ εἰ αι ἕτοιμος νὰ δώσῃ τὰς δεούσας ἐξηγήσεις τὸ ἐρχόμενον Σάββατον.

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν προθεσμίαν ταύτην, καθ' ἣν θέλει φέρει ὁ ὑπουργὸς καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα.

Προσελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω ἔκθεσιν καὶ νομοσχέδιον περὶ συντάξεως τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν πάσης τάξεως.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

«Κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νόμου, τοῦ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, οἱ στρατιωτικοὶ ἀξιωματικοὶ, οἱ διοριζόμενοι εἰς εἰδικήν τινα ὑπηρεσίαν ἢ ἀποστολὴν, εἰς ὑπηρεσίαν δηλ. ἀλλοτρίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, λογίζονται ὡς ἂν ἦσαν εἰς ἐνέργειαν ἐν ὑπηρεσίᾳ στρατιωτικῇ.

Κατὰ δὲ τὸ 9 ἄρθρον τοῦ νόμου τοῦ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, πᾶς ναυτικὸς ἀξιωματικὸς, καὶ ἂν εἰς ὑπηρεσίαν ἄλλην, ἢ τὴν τοῦ ναυτικοῦ, ἦναι προσκεκολλημένος, λογίζεται ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως, ὡς ἐὰν εἰς τὸ Ναυτικὸν ὑπηρέτει.

Ἀμφότεροι ὅμως οἱ εἰρημένοι νόμοι προβλέπουσι καὶ ῥυθμίζουσι τὸ μέλλον οὐδὲν περὶ τῶν πρὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν ὁρίζοντες. Ἐπειδὴ δὲ δίκαιον εἶναι νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν καὶ αἱ προγενέστεραι τῆς αὐτῆς φύσεως ὑπηρεσίαι, κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς σχέδιον νόμου, προνοοῦντος καὶ περὶ τῶν προγενεστέρων αὐτῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς ὀλίγοι μόνον τῶν ἀξιωματικῶν ἔχουσι, παλαιοί τινες τοῦ ἀγῶνος ἄνδρες, παντοιοτρόπως τὴν πατρίδα ὑπηρετήσαντες. Πεποίθαμεν, ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει παραδεχθῆ προθύμως αὐτό, ἀφοῦ μάλιστα περὶ τοιούτων πρόκειται δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἀθῆναι, τῇ 2 Μαΐου 1860.

Οἱ ὑπουργοί

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν
Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ,

Ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν
ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 29 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν,

Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ, ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Αἱ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν νόμων, τῶν περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ, πολιτικαὶ ὑπηρεσίαι τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν πάσης τάξεως, λογίζονται ὡς ἐνεργητικὴ ὑπηρεσία καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως καὶ συγκαταριθμοῦνται μὲ τὰς στρατιωτικὰς ἢ ναυτικὰς αὐτῶν ὑπηρεσίας.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀκολούθως ἐξέθηκέ τις, ὅτι προχθὲς ἠρώτησε τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ἂν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐνοικίασε τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Περωτῆ δι' 150 δραχ. ἃς τὸν μῆνα ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Οὗτος δὲ διὰ τοῦ ἐκφρασικωτέρου τρόπου ἀπήντησεν ὅτι ἀποκαλεῖ ἄτιμον ψεύστην τὸν πλασουργήσαντα τοιαύτην κατηγορίαν, ὥστε ἡ Βουλὴ ἐπείσθη ἐκ τῆς τοιαύτης διαβεβαιώσεως. Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ Κ. ὑπουργὸς προσήγαγεν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἔγγραφα, ἀλλὰ μὲ ἀπορίαν του εἶδεν ὅτι δὲν συμφωνοῦσι μὲ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ διαμαρτύρησιν, διότι ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ φακέλλου αἱ ἀναφοραὶ τῶν πολιτῶν Ἰω. Κούτση καὶ Ἰω. Κυριακοῦ, ἐξ ὧν ὁ μὲν προσέφερε τὴν οἰκίαν του δωρεὰν εἰς τὸ δημόσιον, ὁ δὲ ἄλλος μὲ πολὺ ὀλιγώτερον ἐνοίκιον. Διὸ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ζητήσῃ τὴν προσαγωγὴν καὶ τῶν ἀναφορῶν τούτων.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ὅτι ὅταν τὸν εἰδοποιήσῃ τὸ προεδρεῖον, θέλει φέρει ὅ,τι ἔγγραφον τῷ ζητηθῇ, ἐπρότεινέ τις νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς γενομένης παρ' αὐτοῦ ἐπερωτήσεως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐνεργουμένας ἐπὶ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἀνακρίσεις ἐκ μέρους τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων.

Εἰς τὴν ἐπερώτησιν ταύτην ἀπαντῶν ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, εἶπεν, ὅτι οὐδεὶς ποτὲ ἠδύνατο ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ὁ νόμος ἐν παντὶ καιρῷ καὶ περιστάσει διατελεῖ πάντοτε ἐν ἰσχύι, καὶ αὕτη εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ ἀπάντησις, ἣν καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς νομικὸς ἤθελε δώσει ὡς πρὸς τὴν ἐρώτησιν ἂν ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ δύναται νὰ ἐνεργῇ ἀνακρίσεις καὶ ἐπὶ τῶν ἐκλογικῶν γεγονότων. Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ζήτημα τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἀνακρίσεων, παρατηρεῖ ὅτι ὁ νόμος δὲν λέγει οὐδ' ἐννοεῖ ὅτι ἡ ἀνάκρισις εἶναι μυστήριον, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ πληροφορῆται ὁ κατηγορούμενος ἢ οἱ οἰκεῖοι του τί ἐρέθη εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ προλαμβάνουν τὸ ἀποτέλεσμα, εἶπεν ἁπλῶς ὅτι δὲν γίνεται χρῆσις τῆς ἀνακρίσεως. Ἐπὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης λαβὸν ἀναφοράν τινα περὶ τῶν ἐν τῇ ἐκλογῇ Ναυπλίας συμβάντων, ἐζήτησε νὰ τῷ σταλῶσιν ἀντίγραφα τῶν ἀνακρίσεων, δὲν ἐμποδίζεται δὲ ποσῶς τὸ νὰ στέλλωνται τοιαῦτα ἔγγραφα εἰς τὴν προϊσταμένην ἀρχήν. Ἀκολούθως τῷ ἐζητήθησαν παρὰ τοῦ προεδρείου τῆς Βουλῆς αἱ ἀνωτέρω ἀνακρίσεις, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδίστασε νὰ τὰς ἀποστείλῃ, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα πληροφορηθεὶς ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐστάλησαν τοιαῦτα εἰς τὴν Βουλὴν ἔγ-

γραφα, καὶ ὅτι ἄλλως ἤθελεν ἐμποδισθῇ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ἐργασίας της, ἐπεμψε τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι δὲν γίνεται χρῆσις τοιούτων ἐγγράφων εἰμὴ μετὰ τὴν λύσιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὅτι ἑπομένως εἰς τὴν Βουλὴν ἀπόκειται νὰ κάμῃ, ἂν θέλῃ, ἢ ὄχι χρῆσιν τῶν ἐγγράφων τούτων.

Ἀπήντησεν ὁ τὴν ἐπερώτησιν ἀποτείνας, ὅτι ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς δὲν μᾶς ἐβεβαίωσε θετικῶς καὶ πλέον διακεκριμένως ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιληφθῇ ἀνακρίσεων ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν. Ἢ; πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ζήτημα τῆς δημοσιότητος τῶν ἀνακρίσεων ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπήντησε κατά τινα διλημματικὸν καὶ ἀμφινοουμένον τρόπον, ὡς ἔγγιστα δὲ εἶπε, ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ φέρῃ, ὅταν θέλῃ, εἰς φῶς τὸ ἀπόῤῥητον τῆς ἀνακρίσεως. Ἀλλ' οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο ἔχει οὕτως. Ὅταν ὁ ἐκλογεὺς προσέρχηται νὰ ψηφοφορήσῃ εἰς ἐπίσημον κάλπην ἀπὸ ἐπίσημα πρόσωπα ῥουμπρικένην, ἡ πρᾶξις ἣν διενεργεῖ τότε εἶναι ἐπίσημος, καὶ ὡς τοιαύτη ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν διοικητικῶν πράξεων. Ἑπομένως, κατὰ τὸ ἄρθρον 327 τῆς ποινικῆς δικονομίας, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἀνακρίσεως τοῦ ἐκλογέως ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ὁ δὲ παραβιάσας τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος παραβιάζει τὴν ἐκλογήν, ἐπεμβαίνει εἰς τὸ ἱερώτερον δικαίωμα τοῦ πολίτου. Τοιαύτη πρᾶξις εἶναι ἡ μεγαλειτέρα τῶν ἐκλογῶν παραβίασις, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὰς κοινωνίας ὅπου διεξάγονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ ἐκλογαί. Διὸ ζητεῖ νὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἡ Βουλή. Ἢ; πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ζήτημα εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη μυστικισμοῦ τοῦ μεσαιωνος ἐπὶ τῶν γινομένων ἀνακρίσεων. Τὸ μυστήριον ὅμως τῆς ἀνακρίσεως δὲν εἶναι μόνον κατὰ τοῦ πολίτου, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ, καθ' ὅσον δὲν πρέπει νὰ εἰσδύῃ τις εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἀνακρίσεως τοῦ πολίτου. Διὸ ἐξαιτεῖται ν' ἀποφανθῇ τὸ Σῶμα καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθ' ὅσον ὁ ὑπουργὸς ἀπήντησεν ἀμφινοουμένως.

Ἐπανέλαβεν ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός, ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἑρμιονίδος ἐπεμβαίνει διὰ τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ εἰς τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ἥτις ὅμως οὔτε αὐτὸν, οὔτε τὴν Βουλὴν πᾶσαν, οὔτε τὸν ὑπουργὸν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀκούσῃ, καὶ μόνον ἡ τριπλῆ συνταγματικὴ ἐξουσ-

σία δύναται νὰ τῇ φέρῃ περιορισμὸν διὰ νόμου. Ὡς νομικὸς ἤδη καὶ ὡς ὑπουργὸς δίδει τὴν ἐξήγησιν ὅτι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία εἶχε καὶ ἔχει παρὰ παντὶ εὐνομουμένῳ ἔθνει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῇ ἀμέσως ἅμα τῇ καταγγελθῇ μία πρᾶξις. Καὶ εἶπε μὲν ὁ ἐπερωτήσας, ὅτι τὰ ἐκλογικὰ εἶναι διοικητικαὶ πράξεις, ἀλλ' ἀπατᾶται βεβαίως, καθ' ὅσον αἱ ἐκλογαὶ τίθενται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ δημοσίου δικαίου· ἄλλως θέτομεν τὰς ἐκλογὰς ὑπὸ τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐναντίον τοῦ πνεύματος τῆς Βουλῆς, καὶ ἀλλοίμονον ἂν αἱ ἐκλογαὶ ἐπηρεάζοντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας, ὡς ἤθελεν εἶσθαι κάκιστον ἂν ἡ δικαστικὴ ἐξουσία δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλαμβάνηται. Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον δὲ ζήτημα, παρατηρεῖ ὅτι εἰς πᾶσαν πρᾶξιν γενικὴ ἀρχὴ εἶναι ἡ δημοσιότης, τὸ δὲ ἀπόῤῥητον εἶναι ἐξαίρεσις, εἶναι μία τις προσωρινὴ *μὴ δημοσιότης*, καὶ διὰ τοῦτο εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπόφασιν ὅλη ἡ δικογραφία παραδίδεται εἰς τὴν δημοσιότητα.

Ἀναγγελθέντος ἔπειτα ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ **1861**, ἀνεγνώσθη τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ α. κεφαλαίου, ἐφ' οὗ λαβών τις τὸν λόγον ἐξέθηκε τάδε·

« Τὸν αὐτὸν μὴ ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα ἑτέρας ἀρχῆς ».

Προοιμιάζομαι διὰ τοῦ κύρους ἑνὸς νόμου τῶν προγόνων ἡμῶν, θεωρουμένου νῦν ὡς ἐδραίωμα τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, τὴν εὐθύνην τῶν δημοσίων λειτουργῶν καθιέρωσαν διὰ νόμου, ὅστις σεβαστὸς ὑπῆρχε καὶ ἐπραγματοποιεῖτο, καθόσον οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ παρατείνῃ τὴν ἐξουσίαν του, ἢ νὰ ἐκλεχθῇ εἰς ἄλλην ἀρχὴν, μὴ δίδων λόγον ἐνώπιον τῶν λογιστῶν. Ἡ λογοδοσία δὲν περιεστρέφετο εἰς μόνας τὰς χρηματικὰς εἰσπράξεις καὶ δαπάνας, ἀλλ' ἐξετείνετο καθ' ἅπασαν τὴν τοῦ ἄρχοντος διαχείρισιν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Αἰσχίνης, ἀγορεύων κατὰ Κτησιφῶντος. « Ἀνεύθυνον καὶ ἀναζήτητον καὶ ἀνεξέταστον οὐδέν ἐστι τῶν ἐν τῇ πόλει ». Τὰ παραδείγματα καὶ αἱ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, παρ' ἡμῖν εἰσὶν ἐλατήρια μεγάλων πράξεων, ὁ δὲ λαὸς τῆς Ἑλλάδος νὰ καταστα-θῇ εὐδαίμων καὶ ἔνδοξος δύνατκι, ἂν τὸ Σύνταγμά μας γείνῃ πράγματι ἀλήθεια καὶ ἂν ἀναβιβασθῶμεν εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν, εἰς ἣν τὸ πολίτευμα ἔθεσε τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους.

Προσερχόμεθα διὰ νὰ συζητήσωμεν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ **1861** ἔτους, ἢ μᾶλλον νὰ ἀποφασίσωμεν τὴν ἐξώρυξιν καὶ τὴν

δαπάνην 23 ἑκατομμυρίων ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ παρελθόντος διακείμενοι. Προσκαλούμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον νέαν διαχείρισιν, παραβιάζοντες τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Συντάγματος, ὁρίζοντος, ὅτι « Κατ' ἔτος ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ψηφίζουσι τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζουν περὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ». Νομίζετε, ὅτι ἄνευ σκοποῦ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ἀπαιτεῖ νὰ ἀποφασίζωμεν κατ' ἔτος περὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ; Ἡ ἐτησία τοῦ ἀπολογισμοῦ ἔρευνα χορηγεῖ τὸ μέτρον τῆς καταρτίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ὑπουργείου.

Οἱ προϋπολογισμοὶ καὶ αἱ συμπληρωτικαὶ πιστώσεις τῶν τελευταίων παρελθόντων ἐτῶν παρουσιάζουν φαινόμενα ἀξιοπαρατήρητα, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχομεν γνῶσιν τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ὑπουργείου, ἑπομένως δὲν δυνάμεθα μὲ καινοβουλευτικὴν πεποίθησιν νὰ ψηφίσωμεν νέον προϋπολογισμόν. Ἡ πορεία αὕτη εἶναι ἀντισυνταγματική, αἱ δὲ Βουλαὶ περιορίζονται εἰς αὐτόματον καὶ ἄγονον τυπικὴν ἐνέργειαν. Ἐκτὸς τούτου ἡ πραγματοποίησις τῆς εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν δύναται νὰ καταστήσῃ τὸ Σύνταγμα ἀλήθειαν, ἀλλ' ἡ εὐθύνη αὕτη ματαία ἀποκαθίσταται ἄνευ τῆς ἐρεύνης τῶν πεπραγμένων καὶ ἀφοῦ ἀρίνομεν ὥστε τὸ ἓν ὑπουργεῖον νὰ διαδέχηται τὸ ἄλλο ἀνεξέλεγκτον, παραπέμποντες εἰς τὸ κριτήριον τῆς Ἱστορίας τὴν ἐξέτασιν τῶν πράξεών του.

Ἐρευνῶν τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν παρελθόντων ἐτῶν παρατηρῶ αὔξησιν βαθμιαίαν πολλῶν ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἡ κατάστασις αὕτη δεικνύει τὸ ἔθνος προοδεῦον πρὸς ὑλικὴν εὐημερίαν, ἂν ἡ αὔξησις τῶν προσόδων τοῦ δημοσίου, πραγματικὴ θεωρουμένη, εἶναι ἀποτέλεσμα ἐθνικοῦ πλούτου. Μολονοτοῦτο τὰ δημόσια πράγματα δὲν παρακολουθοῦσι τὴν ὑλικὴν τοῦ ἔθνους πρόοδον, ἀλλ' ἢ στάσιμα διατηροῦνται, ἢ καθ' ἑκάστην χειροτερεύουσι. Τῆς ἀντιφάσεως ταύτης πρέπει νὰ ζητήσωμεν λόγον ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον, πρὶν ἢ ἀναθέσωμεν εἰς αὐτὸ νέαν διαχείρισιν πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἀποβλέποντες, ἢ ἔχοντες περίμετρον τῶν πράξεών μας τοὺς Συνταγματικούς μας θεσμοὺς καὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.

Οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ ὁ Κάτων ὁλοκλήρου τοῦ παρελθόντος, συνοδευομένου ὑπὸ ἀναριθμήτων θλιβερῶν περιπετειῶν, ἕνεκεν τῶν ὁποίων δὲν εἶναι εὔκολον ν' ἀνακαλύψωμεν τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς εὐθύνης τῶν κατὰ καιροὺς ὑπουργείων· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1857 ἔτος, ἡ μὲν ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια ἐβραιώθη, καταστροφῆς τῆς ληστείας, πᾶσα δὲ ἐπιβλαβὴς ἐπανέργεια ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἔπαυσεν. Τὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὑπουργεῖον, ἀνεξάρτητον ὂν κατὰ τὴν παρεία του, κρατυνόμενον ὑπὸ Βουλῶν, παρεχουσῶν πᾶσαν συνδρομὴν νόμιμον, καὶ χρόνον καὶ χρηματικὰ κεφάλαια ἄφθονα εἶχε διὰ νὰ χαράξῃ τοὐλάχιστον τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἔθνους.

Λέγων τὸ παρὸν ὑπουργεῖον δὲν λανθάνομαι τῶν ὁποίων ὑπέθετε τροποποιήσεων, ἐξομοιούμενον μὲ τὸ πλοῖον τῆς ἀρχαιότητος, τὸ ὁποῖον χάριν τῆς μακρυνῆς θαλασσοπορίας του ἀναγκάσθη νὰ ἀλλάξῃ πολλάκις τὰ θεωρηθέντα ἀκατάλληλα μέτρα τοῦ ἐροπλισμοῦ του.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τῆς ἐκθέσεώς του, ἀποφαίνεται, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς συμπεριλαμβάνει ἅπασαν τὴν Κυβερνητικὴν ἐνέργειαν. Ἡ ἀληθὴς αὕτη θεωρία καταλλήλως ἐπαναλαμβανομένη σήμερον εἶναι γενναία πρόκλησις τοῦ νὰ ἐξετάσωμεν τὴν Κυβερνητικὴν ταύτην ἐνέργειαν, ἐκτιμῶν δὲ τὴν γενναιότητα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, δέχομαι, ἄνευ δειλίας, τὸ προτεινόμενον διαγώνισμα μετιὼν τὴν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπήν. Τὰ ἴχνη τοῦ προϋπολογισμοῦ τούτου παρακολουθῶν, ἄρχομαι ἐκ τοῦ πολυκρότου ἐξωτερικοῦ δανείου, περὶ οὗ ἀναγκάζομαι πάλιν νὰ φέρω τὸν λόγον, καθόσον τὸ δάνειον συμπεριλαμβάνει καὶ ὅλην τὴν τοῦ ὑπουργείου μας ἐξωτερικὴν πολιτικήν.

Μετὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς κατοχῆς, τὸ ὑπουργεῖον, ὁδηγούμενον ἐκ τοῦ παρελθόντος, ὤφειλε σπουδαῖον νὰ θεωρήσῃ μέλημα τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ τόπου προαγωγήν, δαπανῶν ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν ἐτησίων αὐξήσεων τῶν προσόδων εἰς τὰ δημόσια ἔργα, περὶ ὧν καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ τῆς Ἑλλάδος φίλοι καὶ τὰ ἐσωτερικὰ αὐτῆς ὄργανα καθ' ἑκάστην ἐγείρουσι φωνάς· ὤφειλε νὰ στερεώσῃ τὴν εὐημερίαν καὶ νὰ μὴ φέρῃ πρόσκομμα εἰς τὸ νὰ ἀποκατασταθῇ τὸ Βουλευτικὸν βῆμα γενναῖον καὶ ἐμβριθές· τοιουτοτρόπως τὸ ἔθνος ἠδύνατο νὰ ἀναβιβασθῇ εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν, ὅπερ δικαιοῦται νὰ κατέχῃ, αἱ δὲ Ἀθῆναι ἤθελον ἀποκατασταθῇ διπλωματικὸς περίβολος. Ἀλλ' ἀντὶ τούτων ἐμβλέπω τὸν βίον τοῦ ἐρημίτου ἐντὸς τοῦ περιφράγματος τῶν ὑπουργικῶν καταστημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέρχονται μόνον μεγάλαι γῆ ἔγγραφα, ὡς ἡ ἔκθεσις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμοῦ.

Τὴν πολιτικὴν τῆς ἐξωτερικῆς ἀπομονώσεως ἐδημιούργησαν διάφοροι διαδηλώσεις τοῦ ὑπουργείου, θεωρήσαντος τὴν Ἑλλάδα ἐν πολιτικῇ ἀκινησίᾳ, ὑπνώττουσαν καὶ ἔχουσαν ἀνάγκην ἀνα-

ραξίας πρὸς ἀνάρρωσιν. Τὴν ἰδίαν πολιτικὴν τῆς ἀπομονώσεως ἐξήγγειλαν καὶ αἱ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περὶ δανείου συζήτησιν σκέψεις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦ νὰ ἀπαλλαχθῶμεν τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους μας. Δὲν ἀπορρίπτω ἀπολύτως τὰς εὐχὰς ταύτας τοῦ ὑπουργοῦ, μὴ παραδεχόμενος τὰς ἰδέας τῶν πρεσβευόντων, ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους δὲν εἶναι λίαν ἐπιζήμιος. Αἱ ἰδέαι τούτων πηγάζουν ἐκ τῆς πλάνης τῆς θεωρίας τοῦ ἀγγλικοῦ δανείου· ὑπάρχει ὅμως μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ δανείου.

Τὸ ἀγγλικὸν χρέος εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς κοινωνίας, διότι πολλαπλασιάζει τὰ κεφάλαια καὶ τὰ μέσα τῆς ἀπεράντου τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἐμπορικῆς κινήσεως καὶ συναλλαγῆς. Καὶ ἐὰν ἡ δύναται ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις νὰ πληρώσῃ τὰ ὀφειλόμενα, δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ πράξῃ, καθόσον βεβαίως ἤθελεν ἐπιφέρει κλονισμὸν μέγαν εἰς τὸ ἐμπόριον ἀφαιροῦσα ἐκ τῆς κυκλοφορίας τίτλους ἀπείρους. Μολονότι ἐπιβλαβὲς θεωρῶ τὸ ἐξωτερικὸν δάνειον δὲν ἀποδειλιῶ, οὔτε φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ὑψώσωμεν τὰ τείχη τῆς Κίνας, ἀλλ' ἀπέραστα ἀπὸ πᾶσαν ἐξωτερικὴν ἐπενέργειαν. Ἀπὸ τὴν κατάστασιν τοῦ ὀφειλέτου, καλῶς διεξαγόντος τὰς ὑποθέσεις του, παράγονται πολλάκις σχέσεις ἐπωφελεῖς. Ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τὴν ὑπόθεσιν τούτων κακῶς διεξάγομεν, αὐτὸς δὲ ὁ ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμὸς ἀποδεικνύει, ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς ὅλως παθητικὴν κατάστασιν διαπραγματεύσεως.

Βλέπομεν πάλιν τὸ ποσὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου καταχωρημένον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1861 ἔτους, ὡς τὸ ἐκανόνισαν ἅπαξ μόναι αἱ δυνάμεις. Τὸ ὑπουργεῖον φέρει τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ὑπὸ συζήτησιν, λησμονοῦν τὰς πρὸ μικροῦ παρ' αὐτοῦ προτεινομένας προφάσεις, διὰ τὴν μὴν παρουσίασιν τῶν ἐγγράφων, προφάσεις ἐκφρασθείσας ὅθεν διαπραγματεύσεως· λησμονοῦν ὅτι μᾶς ὑπεσχέθη νὰ ὑποβάλῃ τὰ ἔγγραφα. Ἂν ὑπῆρχεν ἐγκαιρὴς διαπραγμάτευσις περὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐτησίας πληρωμῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1861 ἔτους, τὸ μονομερῶς ὑπὸ τῶν Δυνάμεων ἀποφασισθὲν ποσόν, καθόσον ἱκανὸς μεσολαβεῖ χρόνος μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς πληρωμῆς. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὑπείκων σήμερον εἰς τὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς καὶ σεβόμενος τὰς ὑποσχέσεις του, ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ τὰ ἔγγραφα, πᾶσα δὲ ἄρνησις ἀποβαίνει ἀδικαιολογήτου, ἀπέναντι τῶν ἰδίων αὐτοῦ πράξεων καὶ τῶν πραγμάτων. Ἄλλως ῥυθμῶς κωλύεται καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1862 ἔτους, νὰ

ὑποστηρίξῃ, ὅτι ὑπάρχει ἐκκρεμὴς διαπραγμάτευσις καὶ οὕτω διὰ παντὸς νὰ καλύπτῃ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν εὐθύνην του.

Ἀλλ' ἀνήκει εἰς ἡμᾶς νὰ μὴ ἐγωϊσθῶμεν ἄλλως μετὰ τῶν μεγάλων Δυνάμεων σχέσεις ἐκτὸς τῶν χημματικῶν δοσοληψιῶν. Ἀποτελοῦμεν σύστοιχον μέρος τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἐθνῶν καὶ ζῶμεν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ κόσμος διοργανίζεται καὶ ἀναπλάσσεται. Ἡ Ἑλλὰς μολονότι μικρὰ παντὸς κατὰ τὴν ἔκτασιν ὑπῆρξε, εἶναι τὸ μόνον ἔθνος, τὸ ὁποῖον καθ' ὅλας τὰς φάσεις τοῦ βίου του καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ του εἰσέτι ὑπηρέτησε τὴν ἀνθρωπότητα.

Μὲ συγχωρεῖτε νὰ εἴπω δύο λέξεις ἐκ τῆς ἱστορίας μας, ὄχι χάριν ἐθνικῆς φιλοτιμίας, οὔτε διὰ παρηγορίαν, τὴν ὁποίαν ὁ μεμφόμενος τὸ παλὺν ἐπιζητεῖ εἰς τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ διότι ἡ ἱστορία ἑνὸς ἔθνους ἑρμηνεύει τὸ παρὸν καὶ κανονίζει τὸ μέλλον, χαρηγοῦσα τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρίαν του. Τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρίαν μας ἔχομεν ἀνάγκην νὰ στερεώτωμεν σήμερον.

Ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον πολιτικόν, τὸν παραγνωρίζοντα τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἐκ τῶν ὀλίγων, τὰ ὁποῖα θέλω σᾶς ὑποβάλει, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ἂν ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἤδη νὰ ἐκτελέσῃ ὑπηρεσίαν τινὰ εἰς τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν καὶ ποίαν ὠφείλε τὸ ὑπουργεῖον νὰ βαδίσῃ ὁδόν.

Ἡ Ἑλλὰς καταβαλοῦσα τὸν μυστικισμὸν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἔλυσε τὰ δεσμὰ τοῦ πνεύματος καὶ ἀνεῦρε τὸν λόγον, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, διὰ δὲ τῆς φιλοσοφίας της προητοίμασε τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς ὕστερον ἀποκαλυφθείσης θρησκείας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ. Ἡ Ἑλλὰς λοιπὸν εἶναι ὁ πρόδρομος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐστερέωσε τὸν Χριστιανισμὸν διὰ τῶν μαρτύρων του, τὸν ἐνέδυκε δὲ διὰ τῆς γλαφυρᾶς γλώσσης καὶ τῆς ἐπιστήμης του καὶ διὰ τῶν πρώτων πατέρων τῆς ἐκκλησίας. Οἱ Ἕλληνες καθ' ὅλον τὸ σκότος τοῦ μεσαιῶνος διετήρησαν τοὺς σπινθῆρας, ἐξ ὧν παρήχθη ὁ φωτίζων σήμερον τὴν Εὐρώπην μέγας φανός. Ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τέλους διὰ τῆς ἀναστάσεώς της εἰσήγαγε τὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἐμπαλαίωσε τὰς μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων ἀντιζηλίας καὶ ἔριδας, χορηγήσασα εἰς αὐτὰς ἄφθονον ἐμπορικὴν ἐνέργειαν καὶ ἀπείρους καταναλωτάς.

Καὶ ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς ἡμῶν θέσεως κείμενοι μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἀποτελοῦμεν τὴν ἀγέφυραν τοῦ γηραιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου, διὸ ἡμῶν δὲ μόνον νὰ πραγματο-

ποιηθῇ δύναται ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ ἀναμιξίς του ἐν ἁρμονίᾳ. Τὴν ἀνάμιξιν ταύτην ἅπασα ἡ Εὐρώπη ἐπιδιώκει σήμερον, καθ' ὅσον τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ ὑλικὰ αὐτῆς συμφέροντα δὲν ὁδηγοῦσιν πρὸς ἀπραγματοποιήτους μονομερεῖς κατακτήσεις, ἀλλ' ἱκανοποιοῦνται μόνον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ πολιτισμοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν. Πνευματοφόρος συγγραφεὺς ἀπέδειξε σήμερον διὰ παραλλήλων τὸ ἀδύνατον τῶν τοιούτων κατακτήσεων.

Δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὰ μυστικοσυμβούλια τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ ἀνιχνεύσω τὰς περὶ Ἀνατολῆς σκέψεις των, οὔτε νὰ λύσω ἤδη τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα ἐπιχειρίζομαι· προκαλῶ ὅμως τὸν τολμηρότερον διπλωμάτην νὰ διαγράψῃ, ἐν τῇ φαντασίᾳ του, τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸν χάρτην καὶ νὰ μοῦ εἴπῃ, εἰλικρινῶς, ἂν εἰς τὸν καθρέπτην τῆς Ἀνατολῆς θὰ βλέπῃ ἄλλο παρὰ χάος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου νὰ συντρίβεται ἡ πολιτικὴ τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ καταστρέφεται ἡ ἰσορροπία της.

Ἡ Ἑλλὰς λοιπὸν ἔχει νέον στάδιον διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ ἑαυτὴν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, ἂν καὶ ἤδη παραγνωρίζεται, διότι εἰς ἄλλας φέρει σκέψεις ἡ πολιτικὴ τοῦ ὑπουργείου μας. Ἔπρεπε καὶ ἀπωθούμενοι εἰσέτι νὰ παρακολουθῶμεν τὰ διαβήματα τῶν μεγάλων Δυνάμεων, μὴ κρύπτοντες μὲν τὴν μικρότητα ἡμῶν, δεικνύοντες ὅμως τὴν χρησιμότητα, ὡς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ Σαρδηνία ἔπραττεν. Δὲν φοβοῦμαι τὴν ἀνάμιξιν τῶν ξένων εἰς τὰς ὑποθέσεις μου, ὅταν γνωρίζω καλῶς νὰ τὰς διαχειρίζωμαι, τρέμω ὅμως τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν περιφρόνησιν.

Μεγίστην εὑρίσκω παρηγορίαν συνεχῶς ἀναφέρων τὴν Σαρδηνίαν, ὑπάρχουσαν καὶ ἄνευ ἀναγνωρίσεως, τὴν ὁποίαν εὔχομαι νὰ ἔχουν παράδειγμα οἱ πολιτικοὶ τῆς πατρίδος μου, ἐνθυμούμενοι τὴν ἐθνοσωτήριον ἀντιζηλίαν τοῦ Θεμιστοκλέους, «οὐκ ἐᾷ με καθεύδειν τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον.» Ἡ ἀντιζηλία τοῦ τροπαίου τοῦ Μιλτιάδου παρήγαγε νέα τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τῆς Ἑλλάδος τρόπαια.

Πολλὰ ἠδυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν διὰ σοβαρᾶς καὶ ἐμφρονος πολιτικῆς, ἐχούσης ἀρχὴν τὴν δικαιοσύνην, τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους καὶ διὰ καταλλήλου ἐξωτερικῆς ἀντιπροσωπείας, τὴν ὁποίαν καὶ οἱ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης κατοικοῦντες φιλοπάτριδες ὁμοεθνεῖς νὰ συνδράμωσι καὶ ἐνισχύσωσιν δύνανται. Οὐδὲν προσδοκῶμεν ἀπὸ πολιτικὴν ἐπιδιώκουσαν τὴν ἐξωτερικὴν ἀπομόνωσιν καὶ τὴν ἀπόκρυψιν τῆς ἀληθοῦς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς τοῦ τόπου καταστάσεως. Ὁποία πολιτικὴ ἐβιάσθησαν ἄλλοτε εἰς τοὺς Μηδίσμους ἀπὸ τὸν

Μακιαβέλλιον, ταύτην δὲ παρεδέχθη εἰς νέος τοῦ αἰῶνός μας διπλωμάτης, ἀλλ' ἀπέτυχε καὶ εἰς δεινὰς περιπλοκὰς ὦθησε τὸ ἔθνος του.

Ἡ ἐξωτερικὴ ὑπόληψις κραταιοῦται ἐκ τοῦ καλοῦ διοργανισμοῦ τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ὀφείλω νὰ κάμω λόγον περὶ τοῦ μεγαλειτέρου στοιχείου τῆς ἐθνικότητος καὶ τῆς δυνάμεως ἡμῶν, παραμελουμένου καὶ τούτου ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου μας.

Ἡ Ἑλλὰς καὶ αἰχμάλωτος οὖσα ἐδέσποζε, τὸ δὲ στοιχεῖον τῆς ἰσχύος της δὲν εἶναι ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον, ἡ ὑλικὴ δύναμις, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἴσθημα, ἤτοι ἡ φιλοσοφία καὶ αἱ τέχναι. Διὰ τούτων ἐξάρχει σήμερον τῆς Ἀνατολῆς, συγκρατοῦσα αὐτήν. Πλὴν τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἴσθημα ἔχουσιν ἤδη διατύπωσιν συμβολικήν, τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς ἑνώσεως ὅλου τοῦ Ἀνατολικοῦ κόσμου. Ἡ Ἀνατολὴ ἅπασα ἔσεται ἀείποτε ὀρθόδοξος καὶ διὰ τῆς ὀρθοδοξίας μόνον νὰ συνδεθῇ δύναται, καθόσον καὶ ψυχορραγοῦσα, ἀπώθησε τὴν συγχώνευσιν ἐν τῇ Φλωρεντινῇ Συνόδῳ καὶ ἐν τῷ Ἰσλαμισμῷ. Ὁ ἑλληνισμὸς συνέδεε μέχρι σήμερον ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀλλ' ἤδη ὁ ἑλληνισμὸς διὰ τὴν ἀναλγησίαν μας, κουρασμένος ἀπόμαχος ἐν τῇ Ἀνατολῇ φαίνεται, παραχωρῶν τὴν ἑνωτικὴν δύναμιν εἰς ἄλλο στοιχεῖον νεάζον.

Καὶ ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ὁρμωμένη ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις διέταξε διὰ τοῦ 105 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ὡς πρῶτον καθῆκον, τὸν διοργανισμὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κλήρου.

Μὲ ἀπεριόριστον σέβας καὶ μετὰ θαυμασμοῦ ἀναφέρω περὶ τοῦ μεγάλου ἐκείνου Ἐθνικοῦ συνεδρίου, τοῦ ὁποίου δυστυχῶς αὐθαιρέτως ἐντολὴ ἐξετελέσθη. Οὔτε περὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου λαμβάνεται ἡ προσήκουσα πρόνοια· οὔτε ὁ ἀγὼν ἱκανοποιεῖται· οὔτε τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα τὸ Σύνταγμα ἐκήρυξεν ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστα, διὰ τῶν καταλλήλων νόμων προστατεύονται, διότι καὶ ὁ τύπος ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἐλαστικῆς νομοθεσίας κατασπαράττεται καὶ αὐτὴ ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου ἄνευ εἰδικοῦ νόμου καὶ ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως καταλαμβάνεται.

Ἡ σεπτεμβριανὴ Συνέλευσις δὲν εἶχε τεχνικὰ ὅρια, ἀλλ' ἀντιπροσώπευεν ἅπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τὴν συνείδησιν· δὲν περιελάμβανε ψυχρὰν καὶ ἀρρημένην γενικότητα, οὔτε πάλιν φα-

τρίας, δε περιγράφει ὁ Καίσαρ, sed in singulis domibus factiones sunt, ἀλλὰ γνήσια πολιτικὰ κόμματα, ἐκ δὲ τῆς ζωηρᾶς συζητήσεως τῶν ἰδεῶν παρήχθη ἡ ἐθνικὴ φιλοσοφία, ἥτις τὸ Σύνταγμα καὶ τὰ ψηφίσματα, εἰς τὴν ἐρμηνευτικὴν τῶν ὁποίων ἐκτέλεσιν ὑπάρχει ὁλόκληρον τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ ἔριδα τῆς σημερινῆς συζητήσεως δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν ὁλοκλήρου τοῦ κοινωνικοῦ ζητήματος, σχετικῶς πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεώς μας, ἀλλ' ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ σκιαγραφήσω τινὰ, χάριν τῶν ὁποίων θέλω κάμει συμπερασμάτων καὶ ὅπως μετὰ ὥριμον σκέψιν ἐπανερχόμενος ἀπὸ τὰς ἑστίας μας ἀρχίσωμεν νὰ προβουλευώμεθα ὄχι περὶ ἀκαταλλήλων καὶ ἀκάρπων νόμων ὁποῖοι μᾶς ἐπασχολοῦσιν, ἀλλὰ περὶ τῆς εἰλικρινοῦς ἐφαρμογῆς καὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ψηφισμάτων, ἐπιδιώκοντες τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ ἱεραὶ ψυχαὶ τοῦ Μιαούλη, τοῦ Ζαΐμη, τοῦ Κανιτσαρόβου καὶ τοῦ Βάτσου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀγγέλων ἀγαλλόμεναι θέλουσιν ἐπιδείξει τὰ τέκνα των, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἑλληνικῶν Συνοδιάσεων, ἐκφωνοῦντα «Ἡμεῖς καὶ πατέρων μεγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι.»

Μεταβαίνω εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων μας παρακολουθῶν τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῆς εἰσαγγελικῆς ἐπιτροπῆς μας.

Εἰς τὴν ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμὸν τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἐξισοῦνται, ἀναβιβάζονται δὲ εἰς 23 ἑκατομμύρια.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων τοῦ 1861 ὑπερτερεῖ κατὰ ἓν καὶ ἥμισυ περίπου ἑκατομμύριον τὸν τοῦ 1860. Ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν μᾶς λέγει διὰ τῆς ἐκθέσεώς του, ὅτι αἱ βάσεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμοῦ ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως τοῦ 1858. Κατὰ τὸ 1858, προϋπελογίσθησαν ἔσοδα δραχ. 18 ἑκατομμύρια καὶ 275 χιλιάδες, εἰσεπράχθησαν δὲ, ὡς μᾶς λέγουν, δρ. χ. 20,591,725·57, ἤτοι περισσὸν τῶν προϋπολογισθέντων ἕνα περίπου ἑκατομμύριον ἀντὶ δὲ ὑπάρχῃ καὶ ἐνταῦθα γραφικὸν λάθος, ὅμοιον τῶν λοιπῶν, ἅπερ ἡ ἐπιτροπὴ ἀνεκάλυψε. Δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὰ στοιχεῖα, δι' ὧν ὁ Κ. ὑπουργὸς διόρθωσε τὰς πεποιθήσεις του, ὅπως τὰς σημειώσεις τῶν εἰσπραχθέντων, διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς ἀληθείας καὶ διὰ νὰ κρίνωμεν, ἂν ἡ πεποίθησις τοῦ ὑπουργοῦ στηρίζεται εἰς ἀληθεῖς βάσεις. Ἡ ἐπιτροπή μας ὅμως, διὰ τῆς ἐκθέσεώς, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, βασιζομένη εἰς ἀληθῆ ἀνάλογίας, εὑρίσκει πολλὰ κονδύλια ἐξαγομένως χωρὶς

δὲ νὰ ἔχῃ λεπτομερῶς νὰ ἀναφέρῃ τὰ κονδύλια ταῦτα, θεωρῶ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων ἐπὶ ὑπολειπόντων βάσεων καὶ ἐπὶ ὑπαρκτῶν γεγονότων στηριζόμενον.

Καὶ ἂν παραβῶμεν πρὸς χάριν τοῦ ὑπουργοῦ, ἀναντίῤῥητος τῆς καινῆς πεποιθήσεως καὶ τῶν ἀναντιῤῥήτων γεγονότων, ὅτι τὸ πλεόνασμα τοῦ 1858 δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερτιμήσεως καὶ τῆς ἀφθόνου παραγωγῆς, εἶναι ὅμως ἀναντίῤῥητον, διότι ὁ ἴδιος μᾶς τὸ λέγει εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἐκτάκτων καὶ μεγάλων εἰσαγωγικῶν εἰσπράξεων, προσθέτω δὲ καὶ τῆς αὐστηρᾶς καταδιώξεως, ἣν ὅλοι ἐνθυμούμεθα ὅτι κατεβάλλοντες ὑπὸ ὄψιν τὴν ἐκτακτὸν παραγωγὴν καὶ εἰσπράξιν, δὲν βλέπω τὸν λόγον, διὰ νὰ προϋπολογίσωμεν ἓν ἑκατομμύριον πλέον τῶν προϋπολογισθέντων κατὰ τὸ 1858 ἔτος, ὅπερ ὡς βάσιν ἔλαβεν ὁ ὑπουργός. Ἐπομένως θέλομεν ἔχει ἔλλειμμα πέντε περίπου ἑκατομμυρίων, τὸ ὁποῖον θέλομεν ἀναπληρώσει ἐκ τῶν παρελθουσῶν χρήσεων διὰ βαθυσμένης ἐκμεταλεύσεως, καταστρεφούσης τὰς πηγὰς τοῦ ἔθνους. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὸ ὑπουργεῖον θέλει πράξει τὸ αὐτὸ, ὡς καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, ὁλ. θέλει παραλείψει πᾶσαν δαπάνην τῶν παραγωγικῶν ἔργων καὶ τῆς τοῦ ἔθνους προαγωγῆς, περιορίζόμενον μόνον εἰς τὰ ἐξογκωμένα ἔξοδα τῆς τετριμμένης ὑπηρεσίας. Πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων νὰ θαυματοποιήσῃ, ἀφοῦ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἐξέλειψαν, ἡ ναυτιλία μας ἐντελῶς κατεστράφη, ἡ δὲ γεωργία οὐδεμίαν ἔκαμε πρόοδον, ὡς ἀπέδειξεν ἡ πρὸ τριῶν ἡμερῶν γενομένη περὶ τῆς σιτοδείας συζήτησις. Τὰ φαινόμενα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι δὲν θέλομεν εἰσπράξει κἂν τὰ προϋπολογισθέντα κατὰ τὸ 1858, εἶναι ἐπομένως ἀναντίῤῥητον ὅτι θέλομεν ἔχει ἔλλειμμα 5 τοὐλάχιστον ἑκατομμυρίων, κατὰ τὰς ἰδίας βάσεις τοῦ ὑπουργοῦ.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἐξαίρει τὰς πρόοδους τῶν δημοσίων ἔργων, πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ἀναφέρει, ὅτι συνεχῶς εἰς τὴν Βουλὴν ἐπαναλαμβάνει, ἤτοι τὴν ἀλιγοδάπανον καὶ ἀτελῆ ἐξώρυξιν τοῦ πορθμοῦ Εὐρίπου καὶ τὴν σύστασιν τοῦ Τηλεγράφου. Τὰ δύο ταῦτα ἔργα μᾶς δείκνυει ὡς ἀντάλλαγμα πολλῶν ἑκατομμυρίων δραχμῶν, εἰς ἃ ἀναβιβάζεται ἡ αὐξησις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τῶν τελευταίων ἐτῶν.

Μᾶς ἐκθέτει, ὅτι ἀδιακόπως καταγίνεται εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς γεωργίας, μᾶς ἀναφέρει δὲ τὰς κατασκευασθείσας δημοσίας ὁδούς.

Ἡ ἔκθεσις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν μοῦ ἐνθυμίζει τὸ

ἐξῆς περιστατικόν. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν ὥρᾳ καλοκαιρίου, εὑρισκόμενος εἰς περιοδείαν μετὰ τοῦ δικηγόρου τοῦ δημοσίου Κ. Κυπαρίσση, ἠναγκάσθημεν νὰ μεταβῶμεν ἀπὸ τὴν Εἰδυλλίαν εἰς Μέγκρα, ἐβαδίσαμεν δὲ ἐπὶ τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας ὥρας ἀποστολικῶς, διὰ τῶν ἀνοιγμάτων, τὰ ὁποῖα αἱ καταστροφαὶ τῆς φύσεως ἐχάραξαν, προνοοῦντες εἰς ἕκαστον βῆμα περὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ σώματός μας.

Ἀφοῦ, Κύριοι, οὔτε διὰ φορτηγῶν ζώων δυνάμεθα νὰ μεταφέρωμεν τοὺς καρπούς, θεωρῶ ἐμπαιγμὸν νὰ λέγωμεν περὶ προόδου τῆς ὁδοποιΐας. Ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσαγητικῆς ἐπιτροπῆς λίαν εὐγλώττως καὶ μεθ' ὅλης τῆς ἀκριβείας καταδεικνύει, μὴ ἀληθῆ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσω τι ἴδιον (ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν). Ἡ ὁδὸς ἐκ Μεγάρων εἰς Κόρινθον, ἥτις πρόκειται νὰ συνδέσῃ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Πελοποννήσου, σχεδιογραφεῖσα πρὸ 10 ἐτῶν, οὔτε κἂν ἤρχισε, καθόσον μόλις μικρὸν καὶ ἀσήμαντον ποσὸν ἐδαπανήθη ἐσχάτως δι' αὐτήν. Ἔχομεν σῶμα μηχανικῶν συγκείμενον ἐκ νέων μὲ μεγάλην ἱκανότητα, πολλὰς παρεχόντων ἐλπίδας εἰς τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα τοῦτο μαραίνεται ἐν ἀπραξίᾳ, διότι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μικρῶν τῆς πρωτευούσης ἔργων ἀπομακρύνεται.

Ἡ κατασκευὴ τῶν ὁδῶν τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν περιζ καὶ οἱ ἐνεργούμενοι καλλωπισμοὶ ὀφείλονται εἰς τὴν φιλοκαλίαν καὶ εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης ἡμῶν, ἐκτελοῦνται δὲ τὸ πλεῖστον διὰ δαπάνης τῶν ἰδίων Βασιλέων, τοῦ Δήμου καὶ τῶν ὁμοεθνῶν καὶ διὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας. Ὅπου τὰ ἐλέμματα τῶν Βασιλέων φθάνουσιν ὑπάρχει μόνον πρόοδος.

Ἀπίστευτον εἶναι μολαταῦτα, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸν ἐτήσιον ποσὸν τὰ καταβαλλόμενον διὰ τὰ δημόσια ἔργα, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν μειώνει κατὰ δραχ. περίπου 200 χιλιάδας, ἀλλὰ παράδοξον φαίνεται ὅτι οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας ἀντὶ δραχ. 8,800 αὐξάνουν κατὰ δραχ. 7 χιλιάδας.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐξυμνοῖ καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας του ἐν γένει. Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ἐνδιατρίψω πολὺ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθόσον καὶ ἀτελεσφόρητοι ἀποβαίνουν αἱ αἰτιάσεις. Παραπέμπω τὸν Κ. ὑπουργὸν εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν προλαβουσῶν συζητήσεων, περὶ τῶν φορολογικῶν νομοσχεδίων, περὶ τῶν δασῶν, περὶ τῆς ὑπαλληλίας ἐν γένει. Τί ἄλλο ἐπρά-

ξαμεν, παρὰ νὰ ἐξελέγχωμεν τὴν ἀταξίαν, τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν κατάχρησιν καθ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς διαχειρίσεως, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀρνηθῇ ὁ ὑπουργός;

Συμπεραίνων τὸν λόγον μου προτείνω εἰς τὴν Βουλήν.

1.) Νὰ παρουσιάσῃ τὸ ὑπουργεῖον ὅλην τὴν ἀφορῶσαν τὸ δάνειον τῶν 60 ἑκατομμυρίων ἀλληλογραφίαν ἀπὸ τὸ 1857.

2.) Νὰ διαγράψῃ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ λάβῃ περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν πρὸς συντήρησιν τῶν κληρικῶν μέσων, ἀφοῦ καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1861, οὐδεμίαν δεικνύει πρόνοιαν.

3.) Νὰ ὑποβληθῶσιν οἱ ἀπὸ τὸ 1857 ἔτος ἀπολογισμοὶ τῶν ἐξόδων καὶ σημείωσις τῶν βεβαιωθέντων, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου.

4.) Νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ὑπουργεῖον περὶ τῶν ὁδῶν, τῶν κατασκευασθεισῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀπὸ τὸ 1857 καὶ περὶ τοῦ συντάγματος τῆς ὁδοποιΐας, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

5.) Νὰ ἀναφέρῃ ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ποῖα μέτρα ἔλαβε καὶ τί ἐνήργησε μετὰ τὰς γενομένας ἐπερωτήσεις πρὸς βελτίωσιν τῶν κλάδων τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἰδίως τῶν δασῶν καὶ τῆς ὑπαλληλίας ἐν γένει.

Ἐπῆνεγκεν ἕτερος ὅτι κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἴμεθα ἤδη εἰς τὸν χρυσοῦν αἰῶνα, εὑρισκόμεθα καὶ ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς εἰς τὴν μεγαλειτέραν εὐδαιμονίαν. Ἀπεκτήσαμεν, λέγει ὁ ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του, ἀνεκτίμητον περιουσίαν καὶ εἴχομεν Κυβέρνησιν προνοοῦσαν πάντοτε ὑπὲρ τοῦ τόπου καὶ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ δόξης του. Ἐκθειάζει τὴν κτηματικὴν πρόοδόν μας, τὴν ὁποίαν στηρίζει βεβαίως εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐν τῷ ταμείῳ εἰσαγομένων φόρων. Διστεύει ὁ ὑπουργὸς ὅτι, ἀφ' οὗ τὸ δημόσιον κατὰ τὸ 1861 θέλει δυνηθῇ νὰ εἰσπράξῃ 23 ἑκατομμύρια ἀπὸ φόρους, θέλουν αὐξήσει καὶ αἱ πρόσοδοι τῶν ἰδιωτῶν. Ἀλλ' ἂν ὁ ὑπουργὸς ἐξέταζε τὰ πράγματα ὡς ἔχουσιν, ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχουσι τίποτε. Ἐὰν ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐξωτερικά, τὰ ἐσωτερικὰ καὶ τὰ τοῦ ἐμπορίου χρέη, ἤθελε τότε καταναήσει τὴν γυμνότητα τοῦ Ἕλληνος, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν μένει τίποτε, ἐὰν καταναγκασθῇ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν του αὐτῶν. Ἂς θελήσῃ ἡ Τράπεζα νὰ εἰσπράξῃ τὰ πρὸς αὐτὴν ὀφειλόμενα, καὶ τότε θέλετε ἰδεῖ τὴν κατάστασιν τοῦ ἐμπορίου. Ἂς ἀναγκασθῶμεν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξωτερικῶν χρεῶν μας καὶ τῶν ὅσων

πρὸς τὸ δημόσιον ὀφείλομεν, καὶ τότε βλέπει ὁ ὑπουργὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Ἕλληνος κατάστασιν. Καὶ πιστεύει ὁ ὑπουργὸς ὅτι εἰσπράττων 23 ἑκατομμύρια, ἀρίνει καὶ εἰς τὸν λαὸν τὰ πρὸς ὑπόδησίν του χάν ἀναγκαῖα; Δὲν εἶναι λοιπὸν πραγματικὴ ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ διασαλπιζομένη κτηματικὴ πρόοδος.

Ἐξυμνῶν δὲ ὁ ὑπουργὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Ἑλλήνων, προσπίθησεν ὅτι ἡ εὐδαίμων αὐτὴ κατάστασις εἶναι προϊὸν τῆς μεγάλης Κυβερνητικῆς προνοίας, καὶ ἐναβρύνεται λέγων ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔμεινεν ἀμέτοχον τῆς ὑλικῆς ταύτης εὐτυχίας καὶ καυχᾶται διότι ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν λαὸν 23 ἑκατομμύρια, ἐν ᾧ ἄλλοτε ἐλαμβάνοντο ἑπτὰ μόνον. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη τοσούτων ἑκατομμυρίων; Δαπανῶνται ταῦλάχιστον ὅπου δεῖ, ἢ μένουσιν ἐναποτεταμιευμένα ἐν τῷ ταμείῳ διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν πραγματοποίησιν μεγάλης τινὸς ἰδέας ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος μας; Ἠύξησε τὸν στρατὸν; ἐπλήρωσε τὸ δάνειον, ἐσύστησε διὰ τῶν ἑκατομμυρίων αὐτῶν τροπίζας ἢ ποῖα ἄλλα ἔπραξε κοινωφελῆ ἔργα μεγάλης ἀξίας; Τίποτε τούτων δὲν λέγει, ἀλλὰ καυχᾶται μόνον διὰ τὴν αὔξησιν τῶν φόρων καὶ ἐλπίζει μάλιστα ὅτι θέλει δυνηθῇ νὰ εἰσπράξῃ καὶ πλειότερα τῶν σπειρομένων· ἀλλὰ φοβεῖται οὕτως μὴ εὑρεθῇ εἰς ἀπάτην ὁ ὑπουργὸς, ἐὰν ὁ δυστυχὴς λαὸς δὲν δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τοὺς φόρους του.

Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν δαπανῶν, λέγει ὁ ὑπουργὸς, ἐξώδευσε καὶ 5 ἑκατομμύρια εἰς ἔργα κοινωφελῆ χωρὶς νὰ προέλθῃ εἰς ἐπιβολὴν νέων φόρων. Ἀλλὰ ποῖα εἶναι τὰ κοινωφελῆ ταῦτα ἔργα; Δύο τριαῦτα κατονομάζει τὸ ὑπουργεῖον, τὰ ἀτμόπλοια καὶ τὸν τηλέγραφον. Ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα μᾶς ἀφῆκαν μίαν ζημίαν 600,000 δραχμῶν, ἐκ δὲ τῆς συστάσεως τοῦ τηλεγράφου ἐζημιώθημεν ὅσα ἐδαπανήσαμεν καὶ ὅσα θέλομεν δαπανᾷ κατ' ἔτος. Δὲν ἦτο δὲ προτιμότερον ἀντ' αὐτῶν νὰ συστήσωμεν τραπέζας, νὰ κατασκευάσωμεν ὁδοὺς ἢ νὰ ἔχωμεν ταῦλάχιστον ἐν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον διὰ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ἐν δέοντι;

Καυχᾶται ὁ ὑπουργὸς διότι ἐφρόντισε διὰ τὴν τῶν φόρων ἐλάττωσιν· ἀλλὰ ποῦ στηρίζεται εἰς τοῦτο καυχώμενος; ὁ φόρος τοῦ πολίτου εἶναι τὸ ἔξοδον τοῦ δημοσίου καὶ ἐπομένως ὅτι ἀναγκαιοῖ εἰς τὸ δημόσιον, θέλει τὸ πληρώσει ὁ λαός. Πότε ἐπομένως ἠδύνατο νὰ μᾶς εἴπῃ ὅτι ἐλάττωσε τοὺς φόρους, ὅταν κατώρθωνε νὰ ἐκτελεσθῇ ἐν εἶδος ἐκπλήρωσις ἄνευ ἐξόδων. Ἀλλὰ κατεβίβασε, λέγει, τοὺς δασμοὺς, καὶ ὀνομάζει τοῦτο χάριν, ὡς νὰ ἦτο δίκαιον νὰ πληρώνωμεν δύω φόρους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ

τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἀφ' οὗ π. χ. πληρώνωμεν τὸν φόρον ἐπὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον, νὰ πληρώνωμεν καὶ ἄλλον φόρος κατὰ τὴν ἐξαγωγήν. Ἐξυμνοῦσι πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν καταργησιν τῆς κλίμακος, τὴν ὁποίαν καὶ ἀποκαλεῖ δεσμοφύλακα τῶν γεωργῶν· ἀλλ' αὐτὸς ἐπιμένει λέγων ὅτι ἡ κλίμαξ δὲν ἦτο δεσμοφύλαξ, ἀλλὰ φρουρὸς τῆς γεωργίας, καὶ τῆς ἰδέας του ταύτης συμμερίζονται σήμερον καὶ οἱ πλέον ἔνθερμοι ὑπερασπισταὶ τοῦ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος νομοσχεδίου, μετανοοῦνται σήμερον διότι ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου ἐκείνου.

Ἐν τῇ ἐκθέσει του ὁ ὑπουργὸς ποιεῖται λόγον καὶ περὶ καθυστερουμένων καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἀληθῶς ἀπορώτατον.

Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 καθυστερούμενα ἀναβαίνουσιν εἰς 60 ἑκατομμύρια. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὴν πρώτην δεκαετίαν, ἐπειδὴ ξένοι διεχειρίζοντο τὰ πράγματα ἡμῶν, ἐπόμενον ἦτο καὶ κακῶς νὰ τὰ διαχειρισθῶσιν, ἀλλ' ἡ ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καθυστέρησις ἀποβαίνει ἀδικαιολόγητος. Ὁ ὑπουργὸς ὤφειλε νὰ μᾶς φέρῃ συγχρόνως ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ὀφειλετῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν καθυστερήσεων διὰ νὰ γνωρίζωμεν ἂν ἐλλόγως ἢ οὐ καθυστεροῦνται τοσαῦτα ποσά. Δυστυχῶς ὅμως διατελοῦμεν ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ καὶ, ὡς γνωρίζομεν, καταδιώκονται ἀπηνῶς μὲν οἱ πτωχοὶ καὶ εὐτελῆ καθυστεροῦντες ποσά, μένουσι δὲ ἀκατάδικτοι οἱ ἀδίκως πολλὰς ὀφείλοντες χιλιάδας καὶ δικαιούμεθα νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν ὑπουργὸν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφίνῃ καθυστεροῦμενα τοσαῦτα ποσά, μὲ τὰ ὁποῖα ἠδυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν τὸ ἐξωτερικὸν χρέος. Ἀπαιτεῖ διὰ τοῦτο ἀπὸ σήμερον ὥστε ὁ ὑπουργὸς κατὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τοιοῦτον κατάλογον, καθ' ὅσον μάλιστα πιστεύει ὅτι πολλὰ τῶν καθυστερουμένων οὐδέποτε θέλουσιν εἰσπραχθῆ καὶ μάτην κατέχουσι τὴν στήλην τῶν καθυστερήσεων, καὶ συγχρόνως νὰ καταδιώξῃ αὐστηρῶς τοὺς μεγάλους ὀφειλέτας, τοὺς ὁποίους οἱ πρόγονοι ἡμῶν δὲν ἀπερυλάκιζον οὔτε ἀποθνήσκοντας, ὁ δὲ Κίμων ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος τοῦ πατρός του Μιλτιάδου διὰ νὰ τὸν παραλάβῃ ἀποθανόντα ἐν ταῖς φυλακαῖς.

Ὁμιλεῖ δὲ ὁ ὑπουργὸς καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν δασῶν, τὴν ὁποίαν ὅλοι γνωρίζετε καὶ μετ' οὐ πολὺ θέλετε ἀρχίσει νὰ θλίπτε τὸν κάπνον τῶν καιομένων δασῶν, ὡς σημεῖον τῆς ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν Κυβερνητικῆς προνοίας. Οἱ δασοφύλακες περιορίζονται εἰς τὸ νὰ περιφέρωνται ἔξωθεν τῆς πόλεως καὶ

νὰ φορολογῶσι τοὺς φέροντας θάμνους, ἀπειλοῦντες αὐτοὺς διὰ καταδιώξεως, ἐνῷ τὰ δάση καταστρέφονται καὶ οὐδεμία ἀληθὴς πρόνοια λαμβάνεται. Ἀλλ' ἡ καταστροφὴ δὲν περιορίζεται εἰς μόνα τὰ δάση, διότι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐθνικὰ κτήματα τὴν αὐτὴν λαμβάνουσι τύχην, διότι καὶ καταγγελλόμενοι μένουσιν ἀτιμώρητοι οἱ καταστροφεῖς αὐτῶν, οἱ δὲ εἰσηγοδίκαι θεωροῦσιν ὡς ἀναξίας λόγου τοιαύτας καταγγελίας. Θεωρεῖ ἑπομένως ἀναγκαίαν τὴν ὑποβολὴν νόμου, αὐστηρῶς τιμωροῦντος τούς τε πυρπολιστὰς τῶν δατῶν καὶ τοὺς καταστροφεῖς τῶν ἐθνικῶν κτημάτων.

Εἶπε πρὸ μικροῦ ὅτι ἐνῷ ἄλλοτε εἰσεπράττομεν 7 ἑκατομμύρια, σήμερον αἱ εἰσπράξεις ἀνέβησαν εἰς 23 ἑκατομμύρια, τὸ ὁποῖον σημαίνει, ὅτι ἐνῷ ἄλλοτε ἐδαπανῶμεν 7 ἑκατομμύρια, σήμερον δαπανῶμεν 23. Διατί λοιπὸν νὰ αὐξηθῶσιν ἐπὶ τοσοῦτον τὰ ἔξοδά μας; Ὁ ὑπουργὸς κατονομάζων τὰς αἰτίας λέγει ὅτι εἰς τὴν αὔξησιν συνετέλεσαν καὶ οἱ περὶ στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν συντάξεων νόμοι. Πρὸς τί ὅμως ἡ τοσαύτη τῶν ἀξιωματικῶν αὔξησις; πρὸς τί οἱ καθημερινοὶ προβιβασμοί; Ποῦ θέλομεν φθάσει, τὴν αὐτὴν ἀκολουθοῦντες ὁδὸν τῶν προβιβασμῶν, ἕνεκα τῶν ὁποίων αὐξάνουσι καὶ αἱ συντάξεις, μεταφερομένων τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὴν θέσιν τῶν συνταξιούχων διὰ νὰ κενῶνται θέσεις; Ἐὰν τοὐλάχιστον εἴχομεν στρατὸν πολυάριθμον, ἔβλεπε τὴν ἀνάγκην τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν· ἀφ' οὗ ὅμως ὁ στρατὸς μένει εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, πρὸς τί ἡ πληθὺς τῶν ἀξιωματικῶν; Τοὺς πολιτικοὺς ὑπαλλήλους δυνάμεθα νὰ παύσωμεν πάντοτε, ἀλλ' ὁ βαθμὸς εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἥτις οὐδέποτε ἀφαιρεῖται καὶ διὰ τοῦτο πρέπει μετὰ πλειοτέρας φειδοῦς νὰ δίδωνται.

Ἑτέρα αἰτία τῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν εἶναι κατὰ τὸν ὑπουργὸν ἡ ἀγορὰ ἀτμοπλοίων. Ἀλλ' ἡμεῖς μόλις πέρυσι ἐδώσαμεν ἓν ἑκατομμύριον πρὸς κατασκευὴν ἑνὸς μεγάλου ἀτμοπλοίου. Τὸ ἑκατομμύριον λοιπὸν ηὔξησε τὰς δαπάνας; Ἀλλ' ἐξετάθησαν, λέγει, τὰ δημόσια ἔργα. Ὤφειλεν ὅμως ὁ ὑπουργὸς καὶ νὰ μᾶς καταδείξῃ αὐτά, διότι ἡμεῖς οὔτε τὰ γνωρίζομεν, οὔτε τὰ βλέπομεν. Ἡ τακτοποίησις, λέγει ὁ ὑπουργός, τοῦ προξενικοῦ κλάδου εἶναι μία τῶν ἀφορμῶν τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων. Καὶ τίς ἀληθῶς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν τακτοποίησιν τοῦ προξενικοῦ κλάδου; Εἴδατε προχθὲς ὅτι 45,000 δραχμαὶ εἰσεπράττοντο κατ' ἔτος παρανόμως ἀπὸ τὸ ἐν Κωνσταντινου-

πόλει Ἑλληνικὸν προξενεῖον, αἵτινες οὔτε μᾶς εἶπον ποῦ ἐδαπανήθησαν.

Ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἡ ἐτησία πληρωμὴ τοῦ δανείου εἰσὶ δύω νέαι ἀφορμαὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων. Ἀλλ' ἀφ' οὗ δὲν εἴχομεν χρήματα, διατί ν' αὐξήσωμεν τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων; ἀφ' οὗ δὲ οὔτε ἀρχὴν ἐκάμαμεν νὰ πληρώνωμεν τὰς δόσεις τοῦ δανείου, πῶς κατατάσσεται καὶ τοῦτο εἰς τὰς αἰτίας τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων;

Ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι τῆς σήμερον εἰς τί ἄλλο ἐχρησιμεύσαν αἱ εἰσπράξεις τοῦ δημοσίου παρὰ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὑπαλλήλων; Ποῦ αἱ ὑλικαὶ καὶ ἠθικαὶ ὠφέλειαι, τὰς ὁποίας διὰ τοσούτων χρηματικῶν θυσιῶν ἀπεκτήσαμεν; Ποῦ αἱ τράπεζαι, ποῦ τὰ δημόσια καταστήματα;

Ἀλλὰ πόθεν θέλομεν πορισθῆ τὰ ἔξοδα ταῦτα; Ὁ ὑπουργὸς τὸ λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει του. Διὰ νὰ ἐπαρκέσωμεν, λέγει εἰς τὰς αὐξανομένας ἀνάγκας, παρεσκεύασε τρία ἰδίως νομοσχέδια, ἔχοντα ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσόδων. Ἀλλὰ τὰ νομοσχέδια ταῦτα θέλουσι βεβαίως ἐπιβάλει νέα βάρη εἰς τὸν λαὸν καὶ ἡ ἰδέα ἑπομένως τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐνγένει δὲν εἶναι ἀκριβής. Ὅ,τι εἴχομεν κατὰ τὸ 1833, ἔχομεν καὶ σήμερον. Ὁ στρατός μας δὲν ὑπερέβη τὰς 10,000, οἱ νομοί, τὰ πρωτοδικεῖα μένουσι τὰ αὐτά, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπουργῶν δὲν ηὔξησε, διατί λοιπὸν ν' αὐξήσωσι τὰ ἐξοδά μας ἀπὸ 7 εἰς 23 ἑκατομμύρια; Διότι ηὔξησεν εἰς ἀπίθανον ἀριθμὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες μένουσιν ἄνευ ἐργασίας, καὶ οἵτινες λαμβάνοντες μισθὸν μὴ ἐπαρκοῦντα εἰς τὰ ἔξοδα τῆς πολυτελείας των, ὠθοῦνται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν κατάχρησιν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλλήλων καὶ νὰ τοῖς δοθῇ μισθοδοσία ἀνάλογος.

Παρελθούσης ἐνταῦθα τῆς ὥρας, ὁ πρόεδρος ἀναβαλὼν ἐπὶ τὴν αὔριον τὴν ἐξακολούθησιν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 4 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ,

Οἱ Γραμματεῖς·
Χ. Α. Χρηστόπουλος.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΕΝ ΤΩι Β'. ΤΟΜΩι.

Συνεδρίασις ΜΔ'. τῆς 11 Φεβρουαρίου 1860. Σελ

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ γραμματοσήμου 723
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως ἐκ δραχ. 2643:80 διὰ τὸ ἔτος 1859 τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησ. Ὑπουργείου 739
Ὡσαύτως ἐκ δρ. 17728 τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου διὰ τὸ 1860.... 740
Ὑπενθύμισις περὶ τῆς γινομένης ἐπερωτήσεως περὶ βουλευτικῶν καταλόγων 744
Ὁμοίως περὶ τῶν εἰς τοὺς δήμους Ἀδάμαντος καὶ Μινώας Κρητῶν. καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ περὶ διανομῆς δημητριακῶν καρπῶν νομοσχεδίου 745

Συνεδρίασις ΜΕ'. τῆς 12 Φεβρουαρίου.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν 747
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνωτέρω νομοσχεδίου περ. διανομῆς δημ. καρπῶν 748
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 750
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρ. 1 καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἐπὶ τοῦ 2 τροπολογιῶν. 754
Παραδοχὴ αὐτοῦ ὡς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐτροπολογήθη καὶ ἀνάγνωσις τῆς ἐπὶ τοῦ 4 τροπολογίας 755
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου καὶ ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου..... 755

Συνεδρίασις ΜΣ'. τῆς 13 Φεβρουαρίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεων τῶν εἰσηγητ. ἐπιτροπῶν. α) ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 17728 τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1860..... 759
β) Περὶ προικίσεως τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀειμν. Γ. Κουντουριώτου. 760
γ) Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ βουλευτοῦ Ἀνδρου 761
Χορήγησις ἀδείας ἀπουσίας καὶ ἐπερώτησις ἐπὶ τινος ἐγκυκλίου ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ἐφόρου καὶ διαδόχου Φθιώτιδος 762
Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ προσελεύσεως τῶν ἁρμοδίων ὑπουργῶν ὅπως δώσωσι τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας 765

Συνεδρίασις ΜΖ'. τῆς 17 Φεβρουαρίου. Σελ.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 17728 766
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ 769
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 771
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 2643:80 νομοσχεδίου 772
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως διὰ τὴν προίκισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κουντουριώτου 773
Παραδοχὴ τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδ. καὶ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ βουλευτοῦ Ἀνδρ. Δ. Γιαννούλη 775
Χορήγησις τῆς ζητηθείσης ἀδείας ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ἀντικειμένου. 779

Συνεδρίασις ΜΗ'. τῆς 18 Φεβρουαρίου.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν καὶ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 2263:80 νομοσχεδίου 780
Παραδοχὴ τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχ. .. 782
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεων ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων.
α) Περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχ. 7000 πρὸς ἀγορὰν πιεστηρίων τοῦ Β. Τυπογραφείου 783
β) Περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 40882:95 διὰ τὸ 1859 τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείου 784
Ἐπερώτησις περὶ τῶν καταχρήσεων τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Τριφυλίας καὶ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ὑπουργοῦ 785
Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ τῆς κατὰ σάββατον συζητήσεως τῶν ἀναφορῶν· προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας πρὸς συζήτησιν τῶν ἐπερωτήσεων περὶ βουλευτικῶν καταλόγων καὶ περὶ τῶν Κρητῶν Μινῴας καὶ Ἀδάμαντος· ἐκλογὴ 4 προσθέτων μελῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀπολογισμῶν ἐπιτροπὴν· κλήρωσις τῆς ἐκλογῆς Σκοπέλου καὶ ἐπερώτησις περὶ τῶν ὑπολειπομένων ἐκκρεμῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν 786

Συνεδρίασις ΜΘ'. τῆς 19 Φεβρουαρίου.

Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 7000 δι' ἀγορὰν πιεστηρίων 787
Παραδοχὴ τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδ. 789
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματ. πιστώσεως ἐκ δρ. 40882:95 790
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου 792
Παραδοχὴ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 795
Πρότασις περὶ συνδρομῆς τοῦ ἐν Ἑλληνικῷ προξένου παθόντος ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς καὶ ἀπάντησις τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτ. Ὑπουργοῦ 796
Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν 797

Συνεδρίασις Ν'. τῆς 22 Φεβρουαρίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς εἰσηγ. ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς συνήθους τοῦ στρατιῶ... 797

Σελ.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίων· α) περὶ κυρώσεως τοῦ λογαριασμοῦ προμηθείας κτλ. ἀτμοπλοίων 808
β) Περὶ κυρώσεως τοῦ λογαριασμοῦ τῶν κατὰ τὸ 1854 προμηθευθέντων ἀλλοδαπῶν καρπῶν 814
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς ἐγκυκλίου τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος περὶ ὅπλων καὶ ἐπερώτησις περί τινος πλοίου παθόντος ἐκ τρικυμίας ἐν τῷ λιμένι Σύρου 823

Συνεδρίασις ΝΑ'. τῆς 23 Φεβρουαρίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς εἰσηγητ. ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ προξενικῶν τοῦ νομοσχεδίου δικαιωμάτων νομοσχεδίου 824
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ βουλευτικῶν καταλόγων. 827
Ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ ταύτης συζητήσεως καὶ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἑτέρας ἐπερωτήσεως περὶ τῶν ἐν Μινῴᾳ καὶ Ἀδάμαντι Κρητῶν 833
Ἀναβολὴ καὶ ταύτης 835

Συνεδρίασις ΝΒ'. τῆς 24 Φεβρουαρίου.

Παρατήρησις περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς διορθώσεως χειμάρρου τινὸς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ξηροχωρίου 835
Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς διακοπείσης ἐπερωτήσεως περὶ τῶν βουλευτικῶν καταλόγων 836
Πέρας αὐτῆς· χορήγησις ἀδειῶν ἀπουσίας καὶ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ οἰκον. Ἐφόρου Τριφυλλίας 853

Συνεδρίασις ΝΓ'. τῆς 25 Φεβρουαρίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ νέου φορολογικοῦ συστήματος.... 854
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 1000 902
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 10,000 903
Ἀπάντησις τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν γενομένην αὐτῷ ἐπερώτησιν περὶ τοῦ ἐν τῷ λιμένι Σύρου κινδυνεύσαντος πλοίου 904
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Σκοπέλου 905
Παραδοχὴ τῆς ἐκλογῆς ταύτης καὶ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Τριφυλλίας..... 906
Πέρας αὐτῆς· κλήρωσις τῆς ἐκλογῆς Τροιζηνίας καὶ χορήγησις ἀδείας ἀπουσίας 926

Συνεδρίασις ΝΔ'. τῆς 29 Φεβρουαρίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου κτλ. διὰ τὸ 1860 927
Αἴτησις ἀδείας τοῦ Σώματος πρὸς ἀνάγνωσιν ἀναφορᾶς δύω πολιτῶν περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν Μεγαλοπόλεως ἐνεργουμένων παρανομιῶν καὶ συζήτησις ἐπὶ ταύτης 937
Ἀνάγνωσις αὐτῆς καὶ ἀπόφασις τοῦ Σώματος· παρατηρήσεις ἐπὶ ἑτέρας ἀναφορᾶς ἐγχειρισθείσης εἰς τινα βουλευτὴν ὑπὸ πολίτου αἰκισθέντος ὑπὸ στρατιωτῶν 938
Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς 944

Συνεδρίασις ΝΕ'. τῆς 1 Μαρτίου.

Ὀρκοδοσία ἑνὸς τῶν βουλευτῶν Φθιώτιδος· ἐρώτησις περὶ τῶν δημοσίων ἐλαιώνων· ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ καὶ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς ἐγκυκλίου τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος περὶ ἀσφαλείας 942
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως καὶ πρωτόκολλον ὁρκωμοσίας 967

Συνεδρίασις ΝΣ'. τῆς 2 Μαρτίου.

Ὀρκοδοσία τοῦ βουλευτοῦ Ἐπιδ. Λιμηρᾶς καὶ ἐξακολούθησις τῆς χθεσινῆς συζητήσεως 968
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Μεσολογγίου προταθείσης λύσεως τοῦ ζητήματος καὶ ἀπόρριψις αὐτῆς 983
Ὁμοία ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς 984
Ὁμοία ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας 986
Παραδοχὴ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλ. Μαντινείας γενομένης προτάσεως . 988
Πρωτοκόλλου ὁρκωμοσίας 989

Συνεδρίασις ΝΖ'. τῆς 3 Μαρτίου.

Ὀρκοδοσία τοῦ βουλευτοῦ Σκοπέλου καὶ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων 989
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ συνάψεως τοῦ ἀστικοῦ διὰ τὸ 1850 νομοσχεδίου 991
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 1 καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 993
Ἀνάβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου καὶ πρωτοκόλλου ὁρκωμοσίας 1010

Συνεδρίασις ΝΗ'. τῆς 4 Μαρτίου.

Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἐπιδ. Λιμηρᾶς καὶ ἀπόρριψις αὐτῆς 1012
Ὁμοία ἐπὶ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς 1015
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 2 κατὰ τὸ νομοσχέδιον καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου 1017
Ἀπόρριψις τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Λακεδαίμονος περὶ αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ τῆς ἀποζημιώσεως εἰς 1,000 δρ. Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 3 κατὰ τὸ νομοσχέδιον καὶ τοῦ συνόλου . . 1019

Συνεδρίασις ΝΘ'. τῆς 7 Μαρτίου.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν 1022
Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἀκ δρ. 147,230 τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου 1023
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 224,662.84 1033
Ὁμοίως ἐπὶ τῆς βουλευτ. ἐκλογῆς Τριζηνίας 1035
Παράδοχὴ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς· ὁρκοδοσία τοῦ ἀναγνωρισθέντος βουλευτοῦ· πρόταστις περὶ προσθήκης 4 μιλλίων εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ νέου φορολογ. νομοσχεδίου ἐπιτροπὴν καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐν Τριπόλει τῆς Ἀφρικῆς Ἕλληνος προξένου 1036
Ἀπάντησις τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὰς ἀνωτέρω

παρατηρήσεις καὶ ὁμολία τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν πρὸ τινων ἡμερῶν γενομένην αὐτῷ ἐπερώτησιν ἐπὶ τινος παρισταμένου λαβόντος χώραν μεταξὺ στρατιωτῶν καὶ τινος δημάρχου τῆς ἐπαρχίας Λακεδαίμονος 1037
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ πρόξενικῶν δικαιωμάτων νομοσχεδίου 1039
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ 1042
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 1045
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 καὶ πρόταστις τις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 περὶ χρήσεως διπλοτύπων 1046
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρων 3 κατὰ τὸ νομοσχέδιον καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 4 1048
Παραδοχὴ αὐτοῦ κατὰ τὸ νομοσχέδιον καὶ ὁμοία τοῦ ἄρθρου 5 μετὰ τῶν προταθεισῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου 3 τροποποιήσεων 1049
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως καὶ πρωτόκολλον ὁρκοδοσίας 1050

Συνεδρίασις Ξ'. τῆς 8 Μαρτίου.

Ἐξακολούθησις τῆς ἀνωτέρω συζητήσεως· παραδοχὴ τοῦ ἄρθρ. 6 καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 7 1051
Ἀπόρριψις τῶν παρουσιασθεισῶν τροπολογιῶν καὶ παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου ὡς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐτροπολογήθη 1054
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 8 . . . . . »
Ἀπόρριψις τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τροπολογίας τοῦ βουλευτοῦ Σύρου καὶ παραδοχὴ τῆς τοῦ ὑπουργοῦ μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Σύρου προταθείσης προσθήκης· ὁμοίως τοῦ ἄρθρου 9 μετὰ τῶν προταθεισῶν λεκτικῶν μεταβολῶν 1062
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 10, 11 καὶ 12 μετά τινων προταθεισῶν μεταβολῶν 1063
Ὁμοίως τοῦ ἄρθρου 13 τροπολογηθέντος ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Κέας· διαγραφὴ τοῦ 14 καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ 15 γενομένου 14. 1064
Παραδοχὴ αὐτοῦ 1065
Ὁμοίως τῶν ἄρθρων 15, 16, 17 καὶ 18 ὡς καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 1066

Συνεδρίασις ΞΑ'. τῆς 9 Μαρτίου.

Ἀνακοίνωσις ἐκλογῆς εἰσηγητοῦ τοῦ Ε'. τμήματος· χορήγησις ἀδείας ἀπουσίας, ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 224,662.84 καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς διαθήκης τοῦ μακαρίτου Στουρνάρη 1073
Ἀναβολὴ τοῦ ζητήματος 1077

Συνεδρίασις ΞΒ'. τῆς 11 Μαρτίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου . . . 1077
Ἀναγγελία πίνδος καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου κλ. 1113
Κλήρωσις τῆς ἐκλογῆς Σπάτων καὶ ἀνάγνωσις εὐχαριστηρίου ἐγγράφου τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀποβιόσαντος Λεκερμάνδ 1114

Συνεδρίασις ΞΓ'. τῆς 12 Μαρτίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίων α) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 15300 τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου 1116

Σελ.
6) Περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρχ. 11,387 τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου καὶ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 598,403.38 1118
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ συνόλου αὐτοῦ 1120
Ἐρώτησις μέλους τινος τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ ἐν αὐτῷ περιλαμβανομένου ποσοῦ διὰ τὴν αὔξησιν τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ 1121
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου κτλ. νομοσχεδίου καὶ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως ἐκ δρ. 224,662.84 νομοσχ. . . 1122
Συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς περὶ ἀφαιρέσεως 23,000 δραχ 1124
Παραδοχὴ τῆς ἀνωτέρω προτάσεως διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας· ὁμοίως τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 1136
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Σπετσῶν . 1140
Παραδοχὴ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς 1141

Συνεδρίασις ΞΔ'. τῆς 14 Μαρτίου.

Ὁρκωμοσία τοῦ ἑτέρου τῶν βουλευτῶν Σπετσῶν καὶ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς παῦ περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου κλτ. νομοσχεδίου. 1142
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 1 καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 1145
Ψηφοφορία καὶ ἀπόρριψις τῆς περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου γενομένης προτάσεως 1158
Πρωτόκολλον ὁρκοδοσίας 1161

Συνεδρίασις ΞΕ'. τῆς 15 Μαρτίου.

Ὁρκοδοσία τοῦ ἑτέρου βουλευτοῦ Σπετσῶν καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ περὶ γραμματοσήμου νομοσχεδίου. 1161
Εἰδοποίησις τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου περὶ διορισμοῦ τοῦ Μ. Ποτλῆ ὡς ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Γ. Α. Ῥάλλη· ἐπερώτησις περὶ ὁδοποιίας καὶ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου κτλ 1169
Ἀπόρριψις τῆς προτάσεως περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς περὶ βεβαιώσεως τῶν ἐλαιῶν διατάξεως καὶ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως 1175
Παραδοχὴ τῆς ἀπὸ τοῦ ἐδ. ε. τοῦ ἄρθρου 2 τροπολογίας τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ἄρθρου. 1177
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 1178
Ἀπόρριψις τῆς προτάσεως περὶ διαιρέσεως τῶν συκοδένδρων εἰς δύω τάξεις· παραδοχὴ τοῦ ἄρθρ. 3 καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 4. 1179
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως καὶ πρωτοκόλλου ὁρκοδοσίας . . . 1180

Συνεδρίασις ΞΣ'. τῆς 16 Μαρτίου.

Ἐξακολούθησις τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 4 συζητήσεως 1181
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 4 καὶ 5 καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 6 . . . 1185
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 7—20 τοῦ νομοσχεδίου 1197

Σελ.
Ὁμοίως τοῦ συνόλου 1198
Χορήγησις ἀδειῶν ἀπουσίας καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεων ἐπὶ τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 10,000 νομοσχεδίου καὶ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρχ. 1,000 1197

Συνεδρίασις ΞΖ'. τῆς 18 Μαρτίου.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν. 1198
Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ πολιτ. γεωμετρῶν. . . 1199
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως ἐκ δρ. 16,913.36 τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου 1201
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως ἐκ δραχ. 1000 νομοσχεδίου 1203
Παραδοχὴ τοῦ μοναδ. ἄρθρου καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδ. καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 10.000 . . 1205
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ συνόλου αὐτοῦ καὶ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ γραμματοσήμου νομοσχεδίου 1206
Ψηφοφορία καὶ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς 1211
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως 1213

Συνεδρίασις ΞΗ'. τῆς 19 Μαρτίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως ἐκ δρχ. 321,702.72 1213
Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς καρπῶν εἰς τοὺς Λάκκωνας 1216
Ὑπενθύμισις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ χειμάρρου Ξηροχωρίου. 1217
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ περὶ γραμματοσήμου νομοσχεδίου 1218
Παραδοχὴ παῦ ἄρθρου 1 μὲ τὴν ἐπὶ τοῦ 1 § τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 1224
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 2 κατὰ τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 1225
Ὁμοίως τοῦ μὲν ἄρθρου 3 κατὰ τὴν ἐπιτροπήν, τῶν δὲ ἄρθρων 4, 5, 6 καὶ 7 κατὰ τὸ νομοσχέδιον, τοῦ ἄρθρου 8 ἐν μέρει τροπολογηθέντος καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 9 1226
Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρ. πιστώσεως ἐκ δρ. 62,000 τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργείου 1227
Ἐλλήρωσις τῆς βουλ. ἐκλογῆς Γυθείου 1228

Συνεδρίασις ΞΘ'. τῆς 21 Μαρτίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Γυθείου 1229
Παραδοχὴ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς· ὁρκοδοσία τοῦ ἀναγνωρισθέντος βουλευτοῦ καὶ ἐπερώτησις περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ε. καὶ ι'. ψηφίσματος 1230
Προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας διὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀνωτέρω ἐπερωτήσεως καὶ ἐξακολούθησις τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ περὶ γραμματοσήμου νομοσχεδίου συζητήσεως 1236
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 9 κατὰ τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς. 1238
Ὁμοίως τοῦ ἄρθρου 10 1239
» » 11 1240

Σελ.
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 12, 13 καὶ 14 1241
» » 15—20 καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου. 1242
Πρωτόκολλον ὁρκοδοσίας 1249

Συνεδρίασις Ο'. τῆς 22 Μαρτίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἐπιχορηγήσεως τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν 1250
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ περὶ ναυτιλιακ. τελῶν νομοσχεδίου. 1251

Συνεδρίασις ΟΑ'. τῆς 24 Μαρτίου.

Κλήρωσις ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 25 Μαρτίου· ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ πρυτάνεως εἰδοποιοῦντος τὴν γενησομένην αὔριον ἐκβίκασιν τοῦ ποινικοῦ συναγωνισμοῦ· κλήρωσις τῆς ἐκλογῆς Μεγαλοπόλεως καὶ εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας 1283
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων ἐκ δρ. 321,762.2 1352
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου 1354
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου. 1363
Πρότασις περὶ προσδιορισμοῦ ἡμέρας πρὸς συζήτησιν του περὶ ἀφαιρέσεως τῆς ἰδιοκτησίας αντικειμένου· παραδοχὴ τῆς προτάσεως καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Μεγαλοπόλεως. 1368
Παραδοχὴ τοῦ ἐγκύρου αὐτῆς· ὁρκοδοσία τῶν ἀναγνωρισθέντων βουλευτῶν καὶ εἰσαγωγὴ νομοσχεδίων α) περὶ δασκῶν . . . 1369
β) Περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως ἐκ δραχμ. 459,800 τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου 1370
Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεων ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων α) περὶ βουλευτικῆς καὶ γερουσιαστικῆς ἐπιχορηγήσεως. 1386
β) Περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 11,387 1387
Πρωτόκολλον ὁρκοδοσίας 1388

Συνεδρίασις ΟΒ'. τῆς 29 Μαρτίου.

Ὁρκοδοσία τοῦ ἑτέρου τῶν βουλευτῶν Πυλίας καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου νομοσχεδίου 1388
Ὁμοίως περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως ἐκ δρ. 15500 τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτ. ὑπουργείου 1426
Ὑπενθύμισις περὶ τῆς συζητήσεως τῆς περὶ ἐκτελέσεως τῶν δύο ψηφισμάτων ἐ. καὶ ἑ. ἐπερωτήσεως 1427
Πρότασις περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ βουλευτικῆς ἐπιχορηγήσεως νομοσχεδίου· ἀπόρριψις αὐτῆς καὶ ἔναρξις τῆς συζητήσεως 1428
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου 1438
Παραδοχὴ τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 ἐπανεξετάσεως τροπολογίας . . 1440
Παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 2 καὶ παράλειψις τοῦ 3 ὡς περιττοῦ . . 1442
Ὁμοίως τοῦ συνόλου 1443
Κλήρωσις τῆς βουλευτ. ἐκλογῆς Ναυπλίας καὶ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς

Σελ.
ἀρχῆς τοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσ. ἐκ δρ. 11,387 νομοσχεδ. . 1445
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ συνόλου αὐτοῦ 1447
Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν· ἀνάγνωσις Β. διατάγματος περὶ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος ἐπὶ 20 ἡμέρας καὶ πρωτόκολλον ὁρκοδοσίας 1448

Συνεδρίασις ΟΓ'. τῆς 19 Ἀπριλίου.

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου περὶ παραιτήσεως τοῦ Θ. Α. Ζαΐμη ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστ. καὶ εἰσαγωγὴ νομοσχεδίων α) περὶ ἀπονομῆς συντάξεως εἰς τὸν ὑποστράτηγον Καναλλον Δεληγιάννην 1449
β) Περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν νόμου 1451
γ) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας τηλεγραφικῆς συμβάσεως 1452
δ) Ὁμοίως περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως ἐκ δραχ. 70,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προυπελογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκων. ὑπουργείου. 1454
ε) Ὁμ. περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως ἐκ δρ. 219,494.1 τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου διὰ τὸ 1860 1458
Ὑπερώτησις περὶ τῆς καλῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου 1463
Ὁμ. περὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Βονίτσης· ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ· ὑπενθύμισις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῶν ἐν Μήλῳ καὶ Μενώᾳ Κρητῶν καὶ ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ. . . . 1464
Ὑπενθύμισις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐ. ψηφίσματος· ἐπερώτησις περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν αἰτηρῶν δασμοῦ καὶ περὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ ὑπουργοῦ Ζαΐμη . 1465
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως ἐκ δρ. 15,000 πρὸς ἐγερσιν καταστήματος καυσυλοποιίας νομοσχ. 1468
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου 1470
Παραδοχὴ τοῦ 1 καὶ 2 ἄρθρου καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου καὶ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας πρὸς συζήτησιν τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου 1472

Συνεδρίασις ΟΔ'. τῆς 20 Ἀπριλίου.

Ὑπενθύμισις ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων περὶ τοῦ ψηφίσματος τοῦ ἀφορώντος τὰ χρέη τῶν κοινοτήτων καὶ περὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς Προτομῆς εἰς τὸν κατὰ τὴν χολέραν ἀποθιώσαντα ἰατρὸν Σταυρίδην καὶ ἀπάντησις τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργ. Συμβουλίου περὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ Θ. Α. Ζαΐμη 1473

Συνεδρίασις ΟΕ'. τῆς 21 Ἀπριλίου.

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχ. καὶ ἐκλογὴ τῶν 5 μελῶν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος ἐπιτροπήν 1476
Κατάθεσις τῶν ἀφορώντων τοὺς Κρῆτας Ἀξιώματος ἐγγράφων καὶ συζήτησις τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ στρατολογίας νομοσχεδίου 1477
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς ἐπαναληπτικῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας. 1482

Σελ.
Πρότασις περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως αὐτῆς 1485
Παραδοχὴ τῆς προτάσεως καὶ ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρ. πιστώσεως ἐκ δρ. 62,000 τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης 1487
Αἴτησις περὶ ἀναγνώσεως δύω ἀναφορῶν καὶ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως αὐτῶν ἐπὶ τὸ προσεχὲς σάββατον· ἐρώτησις μέλους τινὸς τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολ. ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ νόμου τοῦ ἀφορῶντος τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων . . 1488
Ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ἂν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ προβῇ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου ἢ νὰ προηγηθῇ ἡ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας . . . 1489
Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς καὶ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου 1490
Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ σιτηρῶν νομοσχ. 1499
Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως ἐκ δραχμ. 25,325 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν 1501

Συνεδρίασις ΟΖ'. τῆς 26 Ἀπριλίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ γεωμετρῶν 1503
Συζήτησις ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας 1504
Προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας καθ' ἣν παρουσιασθεὶς ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἂν οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργοῦν ἀνακρίσεις κατὰ τῶν ἐκλογέων· ἀπόρριψις τῆς περὶ ἀκυρώσεως, τῆς ἐκλογῆς Ναυπλίας προτάσεως· παραδοχὴ τοῦ ἐγκύρου αὐτῆς καὶ ὁρκοδοσία τῶν βουλευτῶν 1513
Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ περὶ αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων νόμου 1514
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Ὕδρας περὶ καταργήσεως τοῦ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν φόρου 1515
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως καὶ πρωτόκολλον ὁρκοδοσίας . . . 1527

Συνεδρίασις ΟΗ'. τῆς 27 Ἀπριλίου.

Ἐξακολούθησις τῆς ἀνωτέρω συζητήσεως 1528
Πρότασις πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος. 1539
Ἀπόρριψις τῆς προτάσεως 1541
Ἐρώτησις περὶ τοῦ ἂν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἐνοικιάσθη ἡ ἐν Καλάμαις οἰκία τοῦ Κ. Περρωτοῦ ἀντὶ 18,000 δραχ. ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου 1544

Συνεδρίασις ΟΘ'. τῆς 28 Ἀπριλίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρ. πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 75,600 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν 1549
Παρακατάθεσις τῶν ἀφορώντων τὴν ἐνοικίασιν τῆς ἐν Καλάμαις οἰκίας τοῦ Περρωτοῦ ἐγγράφων καὶ μηνιαία κλήρωσις τῶν τιμημάτων 1550
Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν νομοσχεδίου. 1552

Σελ.
Τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Σπετσῶν· παραπομπὴ αὐτῆς πρὸς τύπωσιν ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως 1558

Συνεδρίασις ΠΓ'. τῆς 29 Ἀπριλίου.

Προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας πρὸς συζήτησιν διαφόρων ἐπερωτήσεων. 1558
Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ ἀνωτέρω νομοσχεδίου . . 1559
Ἀπόρριψις τῶν διαφόρων τροπολογιῶν καὶ παραδοχὴ τῶν ἄρθρ. 1 καὶ 2 κατὰ τὴν διατύπωσιν μέ τινας τροπολογίας . . . 1567
Παραδοχὴ τῶν ἄρθρ. 3, 4 καὶ 5 ἀπάλειψις τοῦ § 5 καὶ παραδοχὴ τοῦ 7 γενομένου 6 μέ τινας τροπολογίας. 1568
Παραδοχὴ τῶν ἄρ. 7, 8, 9 καὶ 10 κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ 11 τροπολογηθέντος καὶ τοῦ ἄρθρ. 7 τῆς ἐπιτροπῆς ἀντὶ τῶν ἄρ. 12 καὶ 13 τῆς ὑπουργ. διατυπώσεως 1569
Προσθήκη ἄρθρ. κατὰ πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιονίδος· παραδοχὴ τῶν ἄρθρ. 8 καὶ 9 τῆς ἐπιτροπῆς ἀντὶ τῶν δύω τελευταίων ἄρθρ. τῆς ὑπουργ. διατυπώσεως· ὁμοίως τῶν ἐν τῷ πίνακι αὐτῆς παρατηρήσεων μέ τινας τροποποιήσεις . . . 1570
Συζήτησις ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου 1571
Παραδοχὴ τοῦ συνόλου αὐτοῦ 1572
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους. 1578

Συνεδρίασις ΠΑ'. τῆς 30 Ἀπριλίου.

Ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ διορισμοῦ γεωμετρῶν νομοσχεδίου. 1593
Συζήτησις ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα 1595
Παραδοχὴ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 1597
Ὑπόμνησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τινων συνδρομῶν πρὸς ἀνέγερσιν προτομῆς τοῦ ἰατροῦ Σταυρίδου καὶ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν 1600

Συνεδρίασις ΠΒ'. τῆς 2 Μαΐου.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἐργασιῶν 1609
Παρατηρήσεις περὶ παραχωρίσεως γαιῶν εἴς τινα νοφώτιστον. 1611
Ἐπερώτησις περὶ τῆς ὀκμοτ. ἐκλογῆς Παμίσου καὶ εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ συντάξεως στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν ἀξιωματικῶν 1613
Αἴτησις περὶ προσαγωγῆς καὶ ἑτέρων ἐγγράφων σχετικῶν πρὸς τὴν ἐνοικίασιν τῆς οἰκίας τοῦ Περρωτῆ καὶ ἀπάντησις τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ εἰς τὴν ἐπερώτησιν περὶ τῶν ὑπὸ δίκας. ὑπαλλήλων ἐνεργουμένων ἀνακρίσεων ἐπὶ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν 1615
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους . 1617

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β'. ΤΟΜΟΥ.